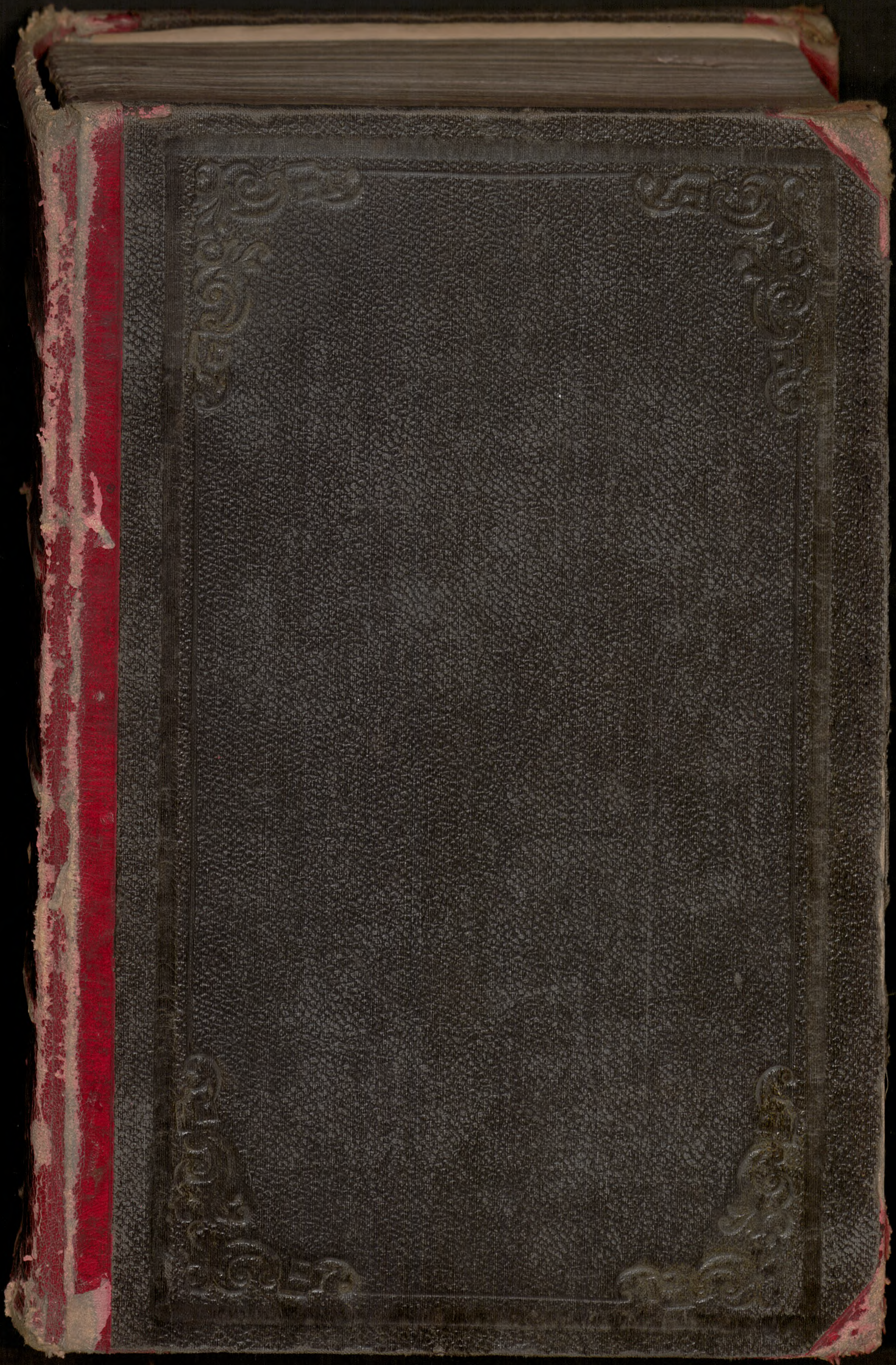

KORONA POLSKA

Przy

ZŁOTEY WOLNOSCI

Starożytnemi

Rycerstwa Polskiego y Wielkiego Xięstwa Litewskiego

KLEYNOTAMI,

Naywyższemi Honorami, Heroicznym Męstwem, y odwagą, Wytworną Nauką,

á naypierwey

Cnotą, Pobożnością y Swiątobliwością

OZDOBIONA.

Potomnym zaś wiekom ná zaszczyt y nieśmiertelna sławę pamiętnych w tey Oyczyznie Synow

PODANA.

TOM TRZECI.

Przez X. KASPRA NIESIECKIEGO Soc: JESU.

Roku Wolności Ludzkiey przez Wcielonego BOGA windykowaney 1740.

w Drukarni Collegium Lwowskiego Societatis JESU.

JASNIE OSWIECONEY XIĘZNIE
FRANCISZCE URSZULI z WISNIOWIECKICH RADZIWIŁOWY

WOIEWODZINIE TROCKIEY, HETMANOWY POLNEY LITEWSKIEY, KRZEMIENIECKIEY, CZŁUCHOWSKIEY, KAMIENIECKIEY, STAROSCINIE, PANI y DOBRODZIEYCE.

Korony Polskiey z Oyczystych y Rodowitych złożoney Kleynotow, nigdzie słuszniey lokować niemogę, iako w Domu Twoim Jaśnie Oświecona Xiężno Woiewodzino Trocka, w ktorym Fortuna, nie tylko Senatorskie Purpury, Hetmańskie

Buławy, nie krzeſła tylko, lecz pierwſzey Godności
Maieſtaty, Krolewſkie Paludamenta, Berła y Koro-
ny Monarchow, przez oſobliwſzy ſwoy ſawor złożyła;
á Xiążęce Mitry, dziedzicznym prawem uczyniła
właſne. To ſobie nie iako za cel dzielności ſwoiey
biorąc, aby Dom Wiſniowieckich iako nayprzeydniey-
ſzych Familii czoło, Imion naygodnieyſzych zaſzczyt,
ná pierwſzym, czyli to Polſkiego Senatu, czyli też
ſtanu Rycerſkiego lokuiąc froncie; w Oyczyznę Ho-
norow zamieniłá, iuż niby przez iákąś náturalną
ſukceſsyą pierwſze Senatu Polſkiego ozdoby, y
Naywyżſze oboyga Narodow Miniſteria, oraż ze
krwią Xiążęcą ná ſwoich ſpływaią Potomkow.
Wſzakże ieżeli wielkich odwagą, walecznych mę-
ſtwem, ſławnych zwycięſtwy, wyſokich Honorem,
Pańſkiemi cnotami y pobożnością znacznych Domu
tego Anteceſsorow wyliczać zechcę, tedy nieinaczey,
tylko przez pierwſze Preeminencye; przez naciśnio-
ne Korony: w Nayiaśnieyſzym urodzeniem Przod-
ku Korybutow Familii; Dymitrze Bracie Rodzonym
Jagiełła Krola Polſkiego, Zygmuncie Czeſkim, Mi-
cha e Polſkim Krolach; ktorym gdy Fortuna Krolew-
ſkie zaraz Maieſtaty, Wiſniowieckim iednę ze ſłoń-
cem ná znaczyła kolebkę; Imię przy pierwſzych za-
raz początkach ſwoich Nayiaśnieyſze, konſekruiąc.
Niechay innych przeſwietne potym Imiona, długo
ciemny, pokrywa obłoczek, niechay Rodowite ſplen-
dory, w ſwoiey zaymuią ſię iſkierce, długo potnniey-
ſzym goreią ſwiatłem, zaczym Jaśnie Wielmożne,
dopieroż Jaśnie Oświecone Domowi ſwoiemu zapa-
lą Tytuły. Niechay innym Iutrzenka nie zaraz
przy wſchodzie, Senatorſką maluie Purpurę; tu
pierwſza Domu Lucina, Krolewſkie rozwiia Palu-
damentá,

damenta, Nayiaśnieyſze wznieca Tytuły, pierwſze
Familii Wiſniowieckich Imiona Koronuie. Itak,
álbo przez Korony Iaśnie Oświecone Domu Xiążę-
cego Imiona, wyliczać każe, albo przez Purpury
y krzeſła Senatorſkie w Teodorze Xiążęciu Sie-
wierſkim, Dymitrze Jerzym Kaſztelanie Krakow-
ſkim, Michale y Konſtantym Ruſkim, Andrzeiu
Wołyńſkim, Konſtantynie wprzod Bracławſkim, á
potym Bełzkim Woiewodach, w Michale, Jerzym, y
Konſtantym Kiiowſkich Kaſztelanach, w Januſzu
Koniuſzym, Koronnym. Albo przez Hetmańſkie
Buławy w Dymitrze Jerzym Hetmanie Wielkim
Koronnym y wielu innych. Coż dopiero w Iaśnie
Oświeconych; ś. p. Januſzu Antonim Kaſztelanie
Krakowſkim Oycu, y pozoſtałym ieſzcze Michale
Woiewodzie Wileńſkim, oraz Hetmanie Wielkim
Litewſkim, Stryiu W. X. Mci, do ktorych ſam ſię
ciſnął Honor, aby od Xiążęcey Purpury wſpaniał-
ſzym zoſtał; od Iaśnie Oświeconey godności, wię-
kſzego zábierał luſtru: ſame Purpury Senatorſkie
w dzierały ſię ná Ramiona Xiążęce, Marſzałkowſkie
Laſki, Hetmańſkie Buławy, Kanclerſkie Pieczęci
Pańſkiey ſobie na przemiany zazdrościły ręki; na Pol-
ſkiego Senatu Głowę Krolewſkie oczekiwały Koro-
ny. Jakoż Pańſkie cnoty znacznych Swiątobliwością
Senatorow, wyſoka rozumu doſkonałość, y gładkość
wymowy w Publicznych obradach, zá dobro poſpo-
lite zeluiących Katonow; podięte dla Oyczyzny
fatygi, Polſkich Decyuſzow; nie ná iednę tylko
ſobie zaſłużyły Koronę. Ale że to nie dla Polſkiey
Korony fawor, aby tę głowę koronować miała,
ktorą nie do czaſu ſwietna od złota, od drogich
kamieni bogata, lecz całym ſzacowna Niebem,

nieśmier-

nieśmiertelności Korona wierczyć powinna, nie dla złotego Berła ſzczęście, hoyną na ubogich, dobroczynną na wſzyſtkich, ſzczodrobliwą ná Zakony, ná ſwiątyni Pańſkiey erekcyą oraz y Krzemienieckiego Kollegium Societatis JESU Fundatorſką przyozdabiać rękę, nie dla Krolewſkich Paludamentow godność, Xiążęce pokrywác Barki, ná ktorych bardziey, á niżeli ná ſwoim Atlaſie Niebo, y beſpieczniey polegała Religia: więc troſkliwe o zupełną rekompenſę Nieba, kiedy Fortuna iuż wſzyſtkie bez excepcyi, ze ſwoiego ſkarbu ozdoby ná Dom Wiſniowieckich wyſypała znayduiąc to w Antonim, czego ona doſtatecznie nadgradzać nie potrafi, w tym Fortuny niedoſtatek ſwoiemi zaſtąpiły Faworami. Nie przeto iednak wypuściły Fortunę zły obligacyi, áby przy naymniey w Jáśnie Oświeconych Imienia y krwi Xiążęcey Potomkach, godney ſukceſsorce, pierwſzemi Honoru ozdobami, kompenſowáć niemiała, Powabem iey do tego ſą nietylko W. X. Mci wyſokość urodzenia, Oycowſkie zasługi, ále też oſobliwſze, y prawie do podziwienia ſwiatu, Pańſkie cnoty, życia ſwiątobliwość, Przymioty Xiążęce. Nietylko ſobie fortunne ſplendory w Iáśnie Oświeconym Małżonku ſwoim Michale Kazimierzu *Xiążęciu Woiewodzie Trockim Hetmanie Polnym Litewſkim obliguią, ále też y naynyżſze Tytuły ſlubnym zaręczaią pierścieniem. Poydzie Xiążęcy Orzeł w gorę Honorow, ktorego heroiczne cnoty, ſzczodrobliwość nigdy niezmarſzczona y Męſtwo nieporownane, iuż pod ſamo wygorowały Niebo, a do Marſowego przyzwyczony blaſku, do Południowey iaſności wraz z Polſkim Orłem emulować będzie. Podzieli da Bog taż Fortuná Hetmańſkie Buławy, Senator*-

Senatorſkie Purpury ná J. O. Synow Twoich Januſza *Nieświezkiego,* Karola *Ołyckiego Ordynatow, ktorych iuż Kawalerſkim S. Huberta Orderu Krzyżem do naypierwſzych w tey Oyczyznie naznaczyła Krzeſeł. Tak życzy.*

Waſzey Xiążęcey Mości

Nayniżſzy w Bogu ſługa

K. N. S. J.

NICOLAUS WYZYCKI

DEI & Apoſtolicæ Sedis Gratia Archiepiſcopus Metropolitanus Leopolienſis.

Korony Polſkiey Tom Trzeci, uti Opus non modo ſummæ Eruditionis & ingentis laboris, verum etiam perutile & neceſsarium, antiquitatem Familiarum enucleans, ut imprimi poſsit, facultatem & licentiam perlibenter concedimus, Leopoli 16 7bris 1738. NICOLAUS JGNATIUS WYZYCKI Archiepiſcopus mpp.

Locus Sigilli

F A C U L T A S

Reverendi Patris Provincialis

Cum opus quod, inſcribitur: *Korony Polſkiey Tom Trzeci* à P. Gaſparo Nieſiecki S. J: conſcriptum, aliquot ejusdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi poſse probaverint, poteſtate mihi factâ ab A. R. P. Noſtro Franciſco Retz Societatis Noſtræ Præpoſito Generali, facultatem concedo; ut typis mandetur, ſi iis ad quos pertinet, ita videbitur. Jn cujus fidem, has literas, manu meâ firmatas & Sigillô munitas dedi. Jaroslaviæ 2. Junii 1738.

Ladislaus Zoltowſki S. J.
Præpoſitus Provincialis
per Poloniam.

(*Locus Sigilli*)

Łabęc herb

A bydź Łabęć biały, czy ſrebrny, w polu czerwonym, na hełmie takiż łabęć. *Paproc: o herb: fol: 449. y 666. w Gniazdzie fol: 806, y 1167. Okol: tom: 2. fol. 1. Biel. fol. 107.* Atoli nie wſzyſcy, iednymże kſztałtem tego herbu zażywaia. A naprzod Piotr Dunin, ktory pierwſzy familia Łabęciow w Polſzcze naſzey ſzczepił, ta go forma noſił. Na tarczy litera E, ale na drugi bok obrocona, takim ſpoſobem Ǝ, a znia obok, y niby zkliiona litera K, wyrażały ten charakter ƎK, nad hełmem zaś był łabęć niby ſiedzacy. Drudzy łabęcia tak na tarczy, iako y na hełmie ſiedzacego noſza, z pyſkiem y nogami czarnemi, na hełmie iednak, nog iego nie widać. Inni tak na tarczy, iako y na hełmie ſtoiacego łabęcia, z pyſkiem y nogami żołtemi ſtawiaia, y to zwyczaynieyſzy wizerunek tego herbu: przecież y między temi ſamemi, ta zachodzi rożnica, że iedni z nich w prawa tarczy, y głowę, y iego ſamego, drudzy w lewa, kieruia. W Xięſtwie Litewſkim, między Familiami, ktore ſię łabęciem pieczętuia, więcey ſię odmiany znayduie: bo naprzod Dom Girſkich, w błękitnym polu łabęcia iedna nogą na Abdanku wſpartego kładzie,

w hełmie także. Dom Kudrewiczow łabęcia na tarczy noſi zwyczaynego, ale na hełmie trzy piora ſtruſie. Dom Szemiotow, w polu błękitnym łabęcia oſadza, a w hełmie puł Lwa białego. Dom Wideykow, pływaiacego łabęcia na tarczy, na hełmie trzy piora ſtruſie. Dom Woyſzykow, łabęcia zwyczaynego na tarczy, a na hełmie mieſiac z gwiazda. Przydaie *Mſ. X. Koiałowicza*, że ieſzcze przed Unia Litwy z Korona, iuż był wielom Familiom Litewſkim zwyczayny herb Łabęć.

Co w Polſzcze naſzey, że dopiero od Piotra Dunina czyli Dunczyka, krzewić ſię począł, wſzyſcy ſię na to Piſarze naſi zgadzaia, przynieſiony, od niego z Danii, koło roku 1124. za Bolesława Krzywouſta Monarchy; ieden tylko *Sarnicki lib: 6. fol: 246*, ieſzcze ich poczatki do czaſow Boleſława Chabrego referuie, w czym ſię myli, iako poznaſz z tego, co ſię mowiło pod Duninami. W cudzych iednak kraiach, że ſię tym herbem rożne zaſczżycały Familie, świadczy wielu Hiſtorykow. A naprzod we Włoſzech Cupavo *Dux Ligurum*, ktorego Ociec zwał ſię Cygnus. Zkad *Virgil: Æneid: 10.* mowi: *Non ego te Ligurum ductor fortiſſime bello, tranſierim Cygne, & paucis comitate Cupavo, cujus olorinæ ſurgunt de vertice pennæ:* bo pod piorami łabęciemi zwykł był chodzić. Annibal także *Pænorum Dux* Sławny woiownik y Rzymu poſtrach; *o ktorym Silius Italicus* piſze, że ſię łabęciem pieczętował. *Cilnius Aretinorum Dux* prawdziwy łabęć y z herbu y z tarczy rycerſkiey, o nim *Angelius Bargæus lib 17. belli Syriaci. Fert niveum clypeo cygnum, leve corpus ad æthra tollentem, & cantu cæli convexa replentem, Stemma Domûs notum, & Majorum inſigne ſuorum.* Hercules nawet ow *Monſtrorum domitor*, kilku łabęciow po powietrzu lataiacych, na ſwoiey tarczy noſił *według Heliodora.* We Włoſzech trzy Familie kiedyś znaczne, łabęciem ſię kleynotowały. Pierwſza, *Familia Populorum* tak nazwana, ktorey Przodek miał wyniść z Krolow Brytannii, *o czym Varro y Ulyſſes Aldrovan: tom: 3. Ornithol: lib: 19.* Druga, *Familia Cicinellorum*, ktora tegoż Łabęcia w czerwonym polu za herb używała: świadek *Scipio Mazela de Famil: Neapol:* Trzecia *Familia Bocchiorum*, ktora herb miała taki, po niebie łabęć poſpołu z Gryfem ciągnie karocę, na ktorey słońce świat obieżdża: *iako mowi Politan: in Ambroſ: Biſtonis Mars inſtat equis, tu jungis olores, Phæbe Theraphnæos.* We Francyi zaś *Familia Cygniorum*, srebrnego łabęcia w herbie noſi; tymże ſię ſzczyci y Miaſto, Bologna nazwane. *Petra ſancta cap: 58.* Valencena Miaſto w Hannonii, w polu zielonym łabęcia noſi, ktore niegdy Miaſto zwano. *Vallis Cignorum*; od łabęciow, ktorzy tam na pobliżſzym ieziorze ſtadami pływali. *Braun lib. 3. Civit: fol: 25. Riccardus Vaſſemburgenſis, in antiquitatibus Belgicis*, wſpomina bardzo dawny *Ordinem Militiæ Cygnorū*, tego pierwſzym był fundatorē Salucius Brabo, od ktorego imienia (piſzą niektorzy] Brabancya, nazwana. Ten, żeby był głowne zawziętości Panow niektorych w tym tam mieyſcu uśmierzył, tak zaiatrzonych na ſiebie, że z tey okazyi wielu zacnym Domom do oſtatniey ruiny zanoſiło ſię, Rycerzow uſtanowił; profeſſia ich na tym była zawiſła; żeby zawaśnione na ſiebie ſerca, do iedności, y zobopolney miłości pociągali; co w prędce za ich praca do pożadanego ſkutku przyſzło, y pokoy ſię Oyczyźnie wrocił; powinna zaś była ta kawalerya, na czarney ſukni, na złotym łancuchu, łabęcia noſić. P. *Bonanì in Equit: fol: 32.*

I lubo żaden z naſzych Hiſtorykow poczatkow tego herbu nie zaſiagnał; iabym iednak rozumiał, że od Krolow Duńſkich ſwoie poczatki zabrał, a Piotr Dunin pierwſzy w Polſzcze tego kleynotu ſzczep, tak krew ſwoię, iako y procedencya od Monarchow tego kroleſtwa. Fundament mam ten, że

ieſzcze

ieſzcze y podziśdzień, między innemi herbami na cztery części rozłożonemi Krolow Duńſkich, na trzeciey części widzieć u nich w herbie łabęcia ſrebrnego w polu czerwonym, na ktorego ſzyi korona złota, właśnie takim kſztałtem, iakim ia tu opiſał, iednę tylko koronę ieżeli wyimieſz. Nawet Okręty Duńſkie pode Gdańſkiem, z tym herbem nie raz mi ſię widzieć doſtało. To też pewna, że ta Familia w Danii ieſzcze, naycelnieyſze na ſobie noſiła honory, o czym Hiſtorycy. Y owſzem w kościele Peplinſkim, między innemi herbami widzieć taki. Łabęć w koronie na głowie, w prawa tarczy bieży, w pyſku trzyma pierzscień, w nim dyament, nad hełmem kopia oſtrzem do gory proſto wyrychtowana, między dwiema Xiężycami iak na nowiu nie pełnemi, barkami do ſiebie obroconemi. Tym ſię herbem zaſczycał Dom Duninow Szpotow, iako widzieć *in Mſ. o Familiach Pruſkich.* Paprocki iednak *w Gniazdzie cnoty*, tych ktorzy łabęcia, z żołtym pyſkiem y nogami w herbie zażywaia, ztad poczatki zaſiaga. Tatarzyn prawi zacnego rodu, ale y ſerca wielkiego, długo w Polſkim Woyſku żołd prowadząc, męſtwem ſwomi zaſłużywſzy ſobie imię godnego kawalera, o dziedziczkę obſzerney fortuny w Domu Duninow konkurrował, rodzicy widząc y obyczaie piękne, y reſpekt u Krola, ktory ſobie cnota y dzielnościa wyſłużył, nietylko Pannę mu za żonę dali, ale go też za konſenſem krolewſkim do herbu ſwego przyięli; przecież żeby była nieiaka rożnica, potomkow od niego idacych, y prawdziwych Duninow, żołty kolor na pyſku y nogach łabęciowi przywłaſzczyli. Inſzych Domow, ktore łabęciem ſię pieczętuia, originem pod każde, go imieniem znaydzieſz. Nie kładę tu Przodkow dawnieyſzych tego herbu bom o nich obſzernie mowił w tomie drugim pod Duninami. Tylko namieniam, że ſię niektorzy z nich od herbu ſwego, Łabęciami zwali. Tak czytam Jana Łabęcia Stolnika Koronnego u Zygmunta I koło roku 1526. *in Mſ. Petricov.*

Herbowni.

Bałaſko	*Jundził*	*Mingaiło*	*Sulgoſtowſki*
Berzanſki	*Karnikowſki*	*Miſopad*	*Steckiewicz*
Błaſzkowſki	*Karwicki*	*Modliſzewſki*	*Szoſtakowſki*
Blinſtrub	*Kamionomoyſki*	*Monſztolt*	*Szpot*
Borkowſki	*Kłopocki*	*Mozeyko*	*Szpotańſki*
Brzezinſki	*Komorowſki*	*Niemiekſza*	*Talwoſz*
Dowgird	*Konińſki*	*Owadowſki*	*Tanaiewſki*
Dunin	*Koſtrzelowſki*	*Pilecki*	*Telefus*
Gineid	*Kozica*	*Polib*	*Trzebicki*
Głuſzynſki	*Kraiewſki*	*Primus*	*Urbanowicz*
Gotawinſki	*Kudrewicz*	*Prokulbicki*	*Waſowicz*
Golimunt	*Kunczewicz*	*Przyſtałowſki*	*Wideyko*
Gozdzikowſki	*Kunicki*	*Przyſzewſki*	*Wołodkiewicz*
Grodzinſki	*Łabędzki*	*Radoſtowſki*	*Wolſki*
Hołowczynſkie X.	*Lubſinſki*	*Raiecki*	*Woyſzyk*
Horodinſki	*Macieiowicz*	*Rzuchowſki*	*Zawiſza*
Jagełłowicz	*Marcinkiewicz*	*Siemaſzko*	*Zbarzyńſki*
Jaſtrzebſki	*Matuſzewicz*	*Szemioth*	*Zuchowſki*
Jawgiet	*Mieczynſki*	*Skrzynſki*	

Bałaſzkow Duninow w pierwſzym tomie opuściłem, wyraźnie iednak

o nich

o nich czytam *u X. Koiałow: in Mſ.* kędy ten author powiada, że w Woiewodztwie Wileńſkim, y Powiecie Oſmiańſkim kwitna. Z tych Krzyſztof Dunin Bałaſzko, zoſtawił ſyna Jana. Kazimierz 1700.

Berżańſkich herbu Łabęć w pierwſzym tomie opuściłem, atoli tenże *Mſ. X. Koiałow:* o nich świadczy, że ida od Klauſucia w Litwie możnego Pana: dla tego y podziśdzień ieſzcze ſię tak piſza, Berżańſki Klauſuc. Wnukowie Klauſucia, Golimunt y Kormult, a rodzeni bracia, przyięli herb Łabęć w Hrodlu, na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich. Z tych Jan Berżańſki kwitnał 1621. Staniſław żołnierz w kwarcianym woyſku, z Oſſolińſkim Staroſta Stobnickim. Drugich tu należących patrz w pierwſżym tomie, pod Berezańſki herbu Przeſtrzał.

Błaſzkowſkich, wprawdziemci położył w pierwſzym tomie, alem herbu Łabęć nie przypiſał. Mikolay Błaſzkowſki Archidyakon Zmudzki, Kanonik Smoleńſki Kãclerz Dyecezyi Wileńſkiey, o ktorym y ia mowiłem na ſwym mieyſcu; brat iego rodzony, w Zakonie naſzym był Proboſzczem w Domu Profeſſow w Wilnie u S. Kazimierza, rzadził Collegium Bransberſkie y Prowincya Litewſka *Mſ. P. Koiał.*

Blinſtrubow y tych na mieyſcu w tomie pierwſzym znaydzieſz, alem herbu ich nie wiedział *X. Koiałow: in Mſ. powiada*, że ſię Łabęciem pieczętuia. Kwitna w Zmudzkim Xięſtwie, y w Powiecie Kowieńſkim, dokad ſię z Polſki wynieſli, co znać z tego, co ſię o nich mowiło.

ŁABĘCKI *herbu Korab* Okolſki o nich piſze, że maia bydź na Podolu, z ktorych wſpomina Piotra Rotmiſtrza, atoli tenże author, Łabęckich także herbu Łodzia położył, do ktorych podobno tegoż Piotra referuie; gdżie o nim powiada, że był człowiek rycerſki, w Węgrzech Wołoſzech Pruſiech y Moſkwie, doświadczonego męſtwa: zakończył prace woienne na Podolu, w Barze pogrzebiony. Kazimierz z Łabęcina Łabęcki Staroſta Kiſzynſki Maż dla walecznego w Rycerſkich dziełach ſerca y odwagi, Woiakiem poſpolicie rzeczony. Jako o tym wyraźnie Jana Kazimierża Krola Polſkiego dany iemuż na Staroſtwo Kiſzyńſkie, y na Markuſze krolewczyznę w Ukrainie leżaca, dwadzieścia y kilka wſi w ſobie zawieraiaca, świadczy przywilei. Ten z Barbara Rybińſka zpłodził Corek trzy, y ſynow dwoch. Nayſtarſza miedzy tym rodzenſtwem Tereſa, była za Oſtrorogiem Staroſta Drohowiſkim, powtorzyła potym małżeńſtwo z Roiowſkim. Druga Corka Helena, była za Sobieſkim Staroſta Mierzwickim, potym powtornie była za Brzuchowſkim Strażnikiem Polnym. Trzecia corka Konſtancya, zoſtała Zakonnica Swietego Benedykta we Lwowie u wſzytkich Swiętych. Syn ſtarſzy Michał był Kanonikiem Krakowſkim y Lwowſkim, Deputat na Trybunał koronny 1714. Drugi ſyn Antoni, Kiſzyńſki y Rohatyńſki Staroſta, dziedzic dobr Stankowa, w Woiewodztwie Ruſkim pod Stryiem leżacych. Ten młodość ſwoię (z Marya Sobieſka Jana trzeciego Krola Polſkiego, pozoſtała Małżonka) w cudzych przepolerowawſzy kraiach, oſtrośc dowcipu ſwego y wſzełka do publicznych funkcyi ſpoſobność, przez delikatność ſumnienia obrał w prywatnym ukrywać życiu. Wzor y przykład wſzelakiey pobożności, iałmużnik na rożne Zakony y ſieroty ſkrycie hoyny. Oycow Franciſzkanow Konwentu Lwowſkiego, oraz ichże kościoła, (gdzie Rodzicow y dwoch braci iego w młodzieńſkim ſtanie zmarłych, ſpoczywaia ciała) wielki y oſobliwy w znacznych legowanych ſummach, Dobrodzi. Niemniey y konwentu Stryiſkiego. Miał za ſoba Magdalenę Koſſakowſka Kaſztelankę Kio-

wſka, z Potocki Podſkarbianki Nadworney Koronney zrodzona; z tey, zoſtawiwſzy ſyna Szymona, Staroſtę Rohatyńſkiego, lat iedenaście maiacego; ktory gdy to piſzę, w ſzkołach naſzych Lwowſkich dowcip zaczal polerować; ſam nakoniec, po wytrzymanych z wielka cierpliwościa przez długi czas nieznośnych kamienia boleściach, y rożnych chorobach, ſzczęśliwie na rękach iednego Societatis JESU kapłana, życia tego dokonał we Lwowie, Roku 1738. dnia 27. Pazdziernika; w kościele Oycow Franciſzkanow Konwentu Lwowſkiego, pogrzebiony. Walentyn y Jakub żołd woienny w Ruſkich kraiach długo prowadzac, tamże oſiedli. Walentyna Staroſty Barſkiego ſyn, Remigiian, Moſkwę, Szwedow, Tatarow y Kozakow woiował. Jakub zoſtawił ſyna Piotra, Rotmiſtrza. Sryieczni ich bracia, Jakub, Hieronim y Staniſław. Sa zdami ſię Łabęccy herbu Tarcza, albo Janina. Władyſław Łabęcki Regent Przemyſki, y ſyn iego Jerzy, takim ſię herbem pieczętowali, miecz końcem w lewą tarczy, rękoieścia w prawa, nad nim Xiężyc nie pełny, rogami do niego, barkiem do gory, obrocony. Jakub Miecznik Kijowſki 1638. *Conſtit: fol: 22.*

*ŁABĘDZKI *herbu Łabęć* Czy to od herbu ſwego tak nazwani, iakoż mowiłem wyżey o Łabęciu Stolniku Koronnym, czy też od dobr Łabędzia w Woiewodztwie Podlaſkim leżacych: bo ci ktorzy ſię Korabiem Łabęccy pieczętuia, piſza ſię z Łabędzia pod Sieradzem. Z tych temi czaſy kwitnie, Stefan Jozef, z Łabędzi, Dunin Łabędzki Kanonik Kuiawſki, Proboſzcz Kolſki, Deputat na Trybunał Koronny 1732, Rodzony iego Wawrzyniec Władyſław. Stryieczny tych brat Jan Miecźnik y Sędzia Grodzki Zydaczewſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733. Sa y Łabętowie, z ktorych Jakub Łabęta w Zakonie naſzym maż Apoſtolſki na Miſſyi Wołoſkiey, w roku potym 1662 miſſya podiał aż na granice Tatarſkie, kędy pracami y niedoſtatkiem z ſił zrzucony, do Jaſs ſię tylko co powrocił, żyć przeſtał, y zaraz ſię Plebanowi w Kutnie widomie pokazał, ktorego on tam ſwoia induſtryia przedtym był fundował, w chwale Swiętych Pańſkich wſtępuiacym do nieba *Hiſtor: Provin: Pol:*

*ŁABUNSKI *herbu Zagłoba.* Mikołay Łabuńſki Biſkup Kamieniecki, umarł 1467 iakom dowodził z authorow w pierwſzym tomie.

**LACHOWICKI herbu Łodzia.* ale *X. Koiało: in Mſ.* o nich świadczy, że ſa w Orſzańſkim Powiecie. Z tych Piotr Lachowicki podpiſal w Oſzmiańſkim, elekcya Jana III.

LACHOWSKI herbu Pilawa w Sendomirſkim y inſzych Woiewodztwach. N. Lachowſki miał za ſoba Zofiia Xiężnę Woroniecka koło roku 1529. *Geneal: Wiſniow:* Woyciech Woyſki Ziemi Wiſkiey z Seymu 1591 Kommiſſarz do granic Pruſkich od Mazoſza *Conſtit: fol: 617.* N. poiał Łukowſka corkę Jana Łukowſkiego Piſarza Ziemſkiego Krakowſkiego, z Zofii Palczowſki urodzona *Baran:* Jan w Sendomirſkim 1632. Jędrzey Komornik Czerſki 1674.

Lacki herb.

O Tym herbie piſali *Paproc: o herb: fol: 671. Okol: tom: 2. fol: 17. Kleynoty fol: 104. Bielſki fol: 571.* Wſzyſcy ſię ci zgadzaia na to, że powinno bydź pol gryfa od głowy z ſkrzydłami y przedniemi nogami, tak wyciagnionemi, iakby coś chciały łapać; druga połowa powinna bydź Smoka w koło z ſkręconym ogonem; pole tarczy naznaczaią czerwone, gryf ma bydź biały, ſmok czarny, głowa iego do gory

pod-

podnieſiona, w lewa tarczy, patrzaca. Atoli *Paweł Ruſsel Zakonu Kazno-
dzieyſkiego w Xiażce ſwoiey, ktorey tytuł: Tryumf, y Mſ. X. Koiałowicza*, inſza go
ſymmetrya układaia; to ieſt, powinien bydź Smok niby leżacy, głowa w
prawa tarczy obrocony, ſkrzydlaſty, z ogonem w cyrkuł zwinionym, nad
nim między głowa y grzbietem, Krzyż Kawalerſki, na hełmie trzy piora
ſtruſie. *Petra ſancta fol:* 354. podobny temu heab kładzie, tylko że od tyłu,
połowa łuſką rybią pokryta, w białym polu, ktorym herbem, powiada, że
ſię niektore Familie na Slaſku zaſzczycaią. Ten zaś herb według wſzyſt-
kich Piſarzow naſzych zdania, przyſzedł do Polſki z Moſkwy; atoli wielu
ich piſze, że dawnieyſzy przodek tego Domu Zawichoiſki nazwany, z Pol-
ſki wyſzedlſzy, w Moſkwie był oſiadł, gdzie tak dla gładkiey wymowy, iako y
dla religii, nazwany był od Ruſi, Lackim, tak albowiem Polakow Ruś zowie.
Dubowicz w Kazaniu Wyprawienie Oſoby przydaie, że ten Zawichoyſki Zacha-
ryaſz, poſtuiac z Polſki do Moſkwy, tam był oſiadł: ſyn iego według nie-
ktorych, Jan Waſil Lacki, za Cara Waſila Iwanowicza, tego zaś ſyn Iwan,
ktory niemogac znieść Tyrannii Owczyny Opiekuna młodego Cara Iwana,
do Litwy ſię przenioſł, za Zygmunta I Krola Polſkiego, od ktorego wział
dobra Zołudek y Wyſoki dwor: był oraz Leśniczym Podlaſkim; maż wo-
ienny, y w ſprawach rycerſkich biegły, z Filonem Kmita Staroſta Orſzań-
ſkim, gdy Krol Auguſt był pod Radoſzkowicami, mężnie Moſkwę gromił, y zię-
mię ich puſtoſzył, wzdłuż mil dwadzieścia y cztery, wſzerz na cztery mile; z
Bogdana Połubińſką zpłodził corkę Teodorę, Eliaſza Pielgrzymowſkiego
Piſarza Litewſkiego małżonkę, niezwyczayney ſiły białagłowę *Faſtigium
triplex*, y ſynow dwoch, Grzegorza y Teodora, obadwa byli dziełami kawa-
lerſkiemi wſławieni, oſobliwie iednak Teodor Piſarz Polny Litewſki, ten z
młodych lat zwiedziwſzy Włochy, Francya, Niemce, y Maltę, wſzędzie ſo-
bie na Wielkiego człowieka imię zarabiał. W Wenecyi będac, wołu dzi-
kiego, wſzyſtkim impetem do ſiebie zapędzonego, za rogi uiawſzy kark
zkręcił, y o ziemię uderzył: wielkiey albowiem był ſiły; ztad liny miaż-
ſze

ſze, iak drobne nici, lekkim pociagnieniem targał; wozy poczworne y po-
ſzoſtne we wſzyſtkim pędzie rozpędzonych koni zaſtanawiał, kilku razem
tłoczacych ſię ręce, dość powolnym pomuſnieniem ręki, odpychał: tak gła-
dko łuk ciagnał, że mu w ciagnieniu łuku, rownego nie było; dla tego przy
Posle Tatarſkim, na dworze w ten czas będac Stefana Krola, gdy do po-
dziwienia, łuk wyciagnał, w podarunku od niego wziął wyśmienitego ru-
maka. W Malcie pierwiaſtki dzieł rycerſkich założył; a do Oyczyzny po-
wrociwſzy, przez lat dwadzieścia z ſłużby woienney nie zchodził. Gdy
Karol Krol Szwedzki Inflanty z woyſkiem naſzedł, pod Kokenhauzem, Or-
la, Derpem, Rewlem, Dynamunda, Wolmarem, y indziey, kilkadzieſiat Uſa-
ryi ſwym koſztem wyſtawił. Pod Białym Kamieniem Rotmiſtrzem będac,
nad dwiema ſty Uſaryi, dwa konie w batalii ſtraciwſzy, na trzecim dopiero
Szwedow zpędziwſzy, do Zamku oblężonego wiachał. Hetman Chodkie-
wicz maiac doświadczone iego męſtwo, nad wſzyſtkim woyſkiem, ſwoim
go Namieſtnikiem zoſtawiał. Pod Kircholmem domagał ſię u tegoż He-
tmana, żeby był pierwſzy na Szwedow mogł uderzyć: niechciał mu tego
pozwolić Chodkiewicz, ale go z częścia woyſka na poſiłek zoſtawiwſzy,
sā ſię wręcz z nieprzyiacielē zcinał. Lacki zaś zdaleka widzac, ieſcze paſſuiace
ſię ſzczęście, do ktoreyby ſię ſtrony nakłonić miało, ſkoczył w ogień, y
tyle przewaga ſwoia pomogł, że Szwedow złamał, y do pamiętnego zwy-
cięſtwa Chodkiewiczowi znacznie dopomogł. Prawdać że w tey batalii,
dwiema kulami w udo był poſtrzelony, z tym wſzyſtkim, z temi razami, u-
chodzacych Szwedow przez dwie mile gonił, y bił, 1605; Nie tylko zaś rę-
ki tak ſilney na nieprzyiaciela, doznała Oyczyzna, ale y rady, czy to w Try-
bunałach Litewſkich, czy na Seymach głownych poſtuiacego, oſobliwie
1607, kiedy go Rzeczpoſpolita do uſpokoienia Rokoſzu, Kommiſſarzem wy-
ſtawiła *Conſtit: fol: 866*, a w nadgrodę trudow dla ſiebie podiętych, w tymże
roku, pewna ſumma prowidowała. *Conſtit: fol: 878. y 1609. fol: 926.* A proceſs
rozgraniczenia, między Woiewodztwy Podlaſkim y Brześciańſkim, ktore-
muś Lackiemu, takbym rozumiał że temu Teodorowi, przyznaie, że dla za-
cnych zaſług iego, Noſow od Staroſtwa Mielnickiego oderwany, był od-
dany; krwawe iego y przeważne dzieła z pochwała wſpominaia *Konſtytucye
1611 fol. 45 y 1613. Chwali Gaſpar Zaliwſki, Laurentius Boierus S: J. in Carolomachia,
Faſtigium triplex, Koiałow: in Mſ* Do Nayśw: Matki Częſtochowſkiey był
ſzczegulniey nabożny, ztąd Obraz iey zawſze przy ſobie noſił, w obozie
wyſtawiał do poſzanowania, ſam daleka z Litwy peregrynacya do Częſto-
chowy poſpolicie pieſzo y bez pompy zageſzczał. Umarł z wielkim ża-
lem ludzi rycerſkich w Wilnie; do czego mu rany pod Kircholmem wzię-
te były okazya. Miał za ſoba Izabellę Bonarellę de Rovere, znaczney we
Włoſzech parenteli: z ktorey corka Katarzyna z Teodorem Tyſzkiewi-
czem Woiewoda Nowogrodzkim dożywotnie zmowiona, matka była Ja-
nuſza Tyſzkiewicza Woiewody Wileńſkiego, y ſyn

Jan Alfons Staroſta Zmudzki, młodſze lata ſwoie na dworze *Zy-
gmunta* III polerował, pod Smoleńſk ſię potym z nim wyprawił, y żadney
dalſzey kampanii nie opuścił, pod Chocimem przeciwko Oſmanowi, w In-
flanciech y w Pruſach przeciwko Szwedom y Guſtawowi, nie tylko z wiel-
kim nakładem, ale też z nie małym życia niebeſpieczeńſtwem ſławał. Sta-
roſtwo Dyneburſkie w zaſługach wziawſzy, tyle, to ludźmi, ktorych wła-
ſna ſzkatuła wyſtawił na obronę Oyczyzny, to ſławą imienia ſwego ſpra-
B2 wił,

wił, że nieprzyiaciel, ktory ſię zforcował na tę fortecę, widząc wſzelaką w nim do odporu gotowość, lubo wielkim zapędem znagła chciał ia poſieść, muſiał gdzie indziey ſwoię ſiłę zkierować. Podkomorzym daley Wileńſkim zoſtawſzy, to w poſelſtwach, to w publicznych funkcyach przez lat dwadzieścia ſłużył *Conſtit: 1627. fol: 9.* Był potym Kaſztelanem Mińſkim, ztąd poſtąpił na Kaſztelanią Zmudzką, nakoniec Staroſtą Zmudzki Raduńſki Zosleńſki, fundował OO. Dominikanow w Wyſokim dworze, w dobrach ſwoich dziedzicznych, doſtateczną na dwanaście oſob prowizyą opatrzywſzy Kōwēt, iako świadczy *Paweł Ruſſel w Xiążce ſwoiey Tryumf 1641.* Wiele inſzych przybytkow Boſkich ſwoim nakładem wyſtawił *Faſtigium triplex.* Zona iego Joanna Talwoſzowna iedynaczka corka, Adama Talwoſza Kaſztelana Zmudzkiego, ktora od herezyi do wiary katolickiey y pobożności świętą perſwazyą namowił. Z tey corka Izabella, małżonka była Teofila Tryzny Woiewody Brześciańſkiego. Drugim związkiem, taż ſama Izabella była za Hieronimem Chodkiewiczem, Staroſtą Mozyrſkim, ſynow z teyże Talwoſzowny było trzech, Teodor, Sámuel, y Piotr: Z tych Piotr Kazimierz Podkomorzym był Trockim, Staroſtą Raduńſkim, Rotmiſtrzem odważnym, atoli młodo umarł; ieſt w druku, iego *Gratulatio honoris Chriſtoph: Chodkiewicz Pal: Viln: in fol: Vilnæ 1642.* Samuel Ciwun Berżańſki, [ieżeli w exemplarzu authora, pioro omyłka, miaſto Lackiego, nie napiſało Berżańſkiego, albo też tu omyłka nie położyło, miaſto przy Berżanſkich, tu *fol: 4.*] zoſtawił ź Zawiſzanki ſyna Jana. Teodor naprzod Podſtoli Litewſki, Staroſta Raduńſki, poſłował na Seym 1653. *Conſtit: fol: 5.* potym Marſzałek Nadworny Litewſki 1676. *Conſtit: fol: 9,* złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną Komorowſką herbu Wręby, pozoſtałą wdową po Samuelu Grudzińſkim, Staroście Srzedzkim, z ktorey zoſtawił potomſtwo.

ŁĄ*CKI herbu Brodzic.* tylko ſam Paprocki piſze, że Franciſzek Łącki urodzony z Młodzieiowſki, ſioſtry Podſkarbiego Koron: był tego herbu.

ŁĄ*CKI herbu Jelita.* piſzą ſię z Nadola. Franciſzek naprzod Archidyakon Pomorſki 1589 a potym Biſkup Margaritańſki, Suffragan Kujawſki 1614, dowcip iego y wymowę ſławi *Cichocki in Alloqu: Oſecen: liv: 3. cap:* 14. w Rzymie Juris prudencii ſłuchał, zkąd Rozrażewſkiemu Biſkupowi przypadł był do ſerca. Brat iego Krzyſztof Kanonik Sendomirſki. Konſtantyn z Nadola, dziedzic na Łopatowce Łącki, Woyciech, Hieronim, Remigiian, 1648. w Sendomirſkim. Remigiian Sędzia Ziemſki Tczewſki, miał za ſobą Gertrudę corkę Marcina Powalſkiego Lewalta Sędziego Mirachowſkiego *P. Konradzki, Aræ Olivenſes,* była to wdowa po Woyciechu Giſſie Staroscicu Borzechowſkim, z ktorą zpłodził, Felixa Przeora Oliwſkiego, Jędrzeia Kanclerza Gnieźnieńſkiego y Prezydenta Trybunału Koronnego, Piotra Pułkownika, ten z Czaplicowną *ſterilis,* Floryana, tego ſyn z Rudnicki Jozef, miał za ſobą Małachowſką. Mikołay z Nadola Łącki Podſtarości Grodzki Chęcińſki, żonie ſwoiey Alexandrze z Kotulina Grodzicki herbu Gryff, corce Jędrżeia Grodzickiego, nadgrobek marmurowy wyſtawił w Radomſku, 1637, kędy ſyna wſpominaią z niey Alexandra. N. Łącka Adryana Kitnowſkiego Sędziego Malborſkiego małżonka. Kryſztof z Nadola miał za ſobą Katarzynę Kozierowſką. Maryanna Łącka Piotra Łączyńſkiego herbu nałęcz małżonka.

*ŁĄ*CKI herbu Korzbog.* Są w Wielkieypolſzcze. Z tych Stefan Łącki Chorąży Poznańſki, żona iego Zofiia z Wierzbna *Acta Caſtren: Vielun. 1671.* Jan Staroſta Nakielſki tym ſię herbem zaſzczycał, iakom widział na iego pieczęci; kwitnął 1630 y 1650, ſyn iego także Jan naprzod Podkomorzy Wſchowſki, umarł Kaſztelanem Kaliſkim, wyraźnie ſię podpiſał na elekcyą Jana III Jan Korzbog Łącki, fundował OO. Reformatow w Szamotułach pod tytułem S. Krzy-

S. Krzyża w roku 1676: złączył ſię był dożywotnie z Ludowiką corką Staniſława z Sztembergu Koſtki, Staroſty Lipieńſkiego; ktora oſtatnia z Domu Koſtkow, życie to śmiertelne zakończyła w roku 1681, wniosła w ten Dom obſzerne dobra Szamotuły y Wronki, z tey zpłodził dwie corki, z ktorych iedna doſtała ſię w małżeńſtwo Jakubowi Szczawińſkiemu Woiewodzicowi Inowrocławſkiemu, a po nim, Działynſkiemu Janowi Woiewodzie Pomorſkiemu; druga Panieńſkie ſobie życie obrała pod regułą S. Dominika: y ſynow trzech, Jana, Alexandra, y Władyſława. Z tych Jan dziedzic na Szamotułach, miał za ſobą Tereſſę Antoninę Dąbſką Woiewodzankę Brzeſką Kuiawſką, ktorą utracił 1700, miał y drugą Katarzynę Mycielſką Stolnikownę Poznańſką. Alexander, Łowczym był Kaliſkim, umarł 1723. *Duryew: Niezeſzła pamięć fol: 91. Sczaniecki, Kazanie Godziemba.* N. miał za ſobą Zofiią Szoldrſką Cześnikownę Kaliſką. Drugi Elżbietę Grudzińſką. Jan z Poradowſki urodzony, temu Katarzyna z Dobięcina Dobiecka, powiła corkę, z Cypryanem Kręſkim Staroſtą Stawiſzynſkim zmowiona. Barbara Macieia Kierſkiego żona. N. Łącka Sioſtra rodzona Kaſztelana Kaliſkiego, była za Pawłem Morawſkim Staroſtą Gniewkowſkim y Chorążym Inowrocławſkim.

ŁĄ*CKI herbu Lis* w Sieradzkim Woiewodztwie, Maciey Łącki Archidyakon Gnieźnieńſki, Scholaſtyk Kuiawſki, Dziekan Łowicki, Kanonik Krakowſki, u kilku Arcybiſkupow Gnieźnieńſkich Kanclerz, dla biegłości w prawie u wſzyſtkich wielkiey eſtymacyi; żyć przeſtał 1557, nadgrobek iego wypiſał z Krakowſkiego kościoła *Starowol: in Monum:* ale mu tam herb Prus imo przydano. Sebaſtyan Łącki Kanonik Poznańſki, oraz y Kaliſki, w teyże Kollegiacie nowe Stalum, albo ławki dla Kanonikow wyſtawił, z herbami Oycowſkim Lis, Macierzynſkim Oſtoia: wſpomina go *Starowolſki in Monum. fol: 548,* żył 1601. w Poznańſkiey zaś Katedrze kaplicę pewną reſtaurował, ołtarzem ozdobił, w prowenta roczne opatrzył. Eliaſz Łącki Oberſzterleitnant pod Gwardyą Jana Kazimierza, pod Chocimem mężnie ſtawał. Joachim Porucznik Władyſława Myſzkowſkiego Woiewody Krakowſkiego w potyczce z Węgrami pod Potyliczami, y kilku ich braci, w rożnych bataliach krew z życiem oraz dla Oyczyzny wylali, iako wſpomina *Konſtytucia An: 1662. fol. 29,* ktora, bratu ich Piotrowi, mężowi także rycerſkiemu, dobra Plaſkowice, Turowice, y Rudziſka w Ziemi Opoczyńſkiey, w nadgrodę tak iego, iako y braci iego zaſług, na piętnaście lat puściła. Łącka Remigiana Borowſkiego herbu Abdank, Maryanna Tomaſza Boguſławſkiego herbu Prus, małżonki. Woyciech w Woiewodztwie Wołyńſkim 1632. Jan z Koſzyc Łącki. Adam w Łękach Łącki, miał za ſobą Kozierowſką.

ŁĄ*CKI herbu Pierzchała.* Do tych referuią naſi Piſarze Mikołaia Łąckiego Kaſztelana Kamieńſkiego 1563. *Con: fol: 66.* z ſynow iego Kaſper poſłē wyſłany do Miſtrza Krzyżackiego w Inflanciech, w ſprawie Wilhelma Arcybiſkupa Ryſkiego, przeciwko prawu narodow, tamże od Krzyżakow zabity *Bielſ. fol: 606. Gornicki, Paproc:* Drugi ſyn N. mąż uczony. Trzeci z Sempelborſki urodzony, Mikołay z Chraplewa Chorąży Poznańſki, Człowiek godny, poſłował na Seym 1587, *Conſtit: fol: 440,* kwitnął ieſzcze 1617, corka iego Elżbieta doſtała ſię w małżeńſtwo Marcyanowi Chełmſkiemu Chorążemu Krakowſkiemu, luboć z nim potomſtwa nie zoſtawiła. Franciſzek y Paweł w Łęczyckim 1674, Alexander 1697.

ŁĄ*CKI herbu Prus* imo tak piſzą o nich naſi Piſarze.

ŁĄ*CZKOWSKI,* N. Łączkowſki miał za ſobą Annę Kobielſką, Kaſper, ale Łaſkowſki go napiſano, Annę Kowalſką 1550. Są y temi czaſy Łączkowſcy w Poznańſkim.

ŁĄCZYNSKI *herbu Nałęcz.* Dom pod tym imieniem w Polſcze ſtarodawny y zaſłużony, oſobliwie z rycerſkich dzieł wſławiony. Paprocki y Okolſki o nich zamilczeli. Zaś *Baranowſki in Mſ.* herb im Grabie, lecz omylnie przypiſuie. Ja zaś widziałem w Krakowie, herb *1.* Kościeſza, *2.* Nałęcz, a dopiero *4.* Grabie (trzeciego dla dawności rozeznac niemogłem) na kamienicy w Zamku, reparowaney od Jana Łaczyńſkiego, natenczas Burgrabiego Krakowſkiego. To prawda że w Xięſtwie Mazowieckim, ich gniazdo, y zdawna Kościeſza ſię kleynotowali; że zaś teraz Nałęczem zwiazanym na tarczy w polu czerwonym, w hełmie zaś z korony wychodzacym Pawim ogonē, miedzy ieleniemi rogami, zaſzczycaia ſię; rozumiē że nie inſza przyczyna, tylko ta, ktora daie *Jan Tańſki Inſtigator Korōny, z tym Domem zkolligowany, in Mſ.* Samuel Łaczyńſki kawaler młody, będac Dworzaninem Zygmunta I Krola Polſkiego, y w oſobliwſzych u niego reſpektach; podczas Weſela tegoż Monarchy, z iednym kawalerem Szwedzkim, ſzydzacym z Polſkiego tańcu, zwaśniwſzy ſię, nagle wyzwał go na poiedynek, w ktorym wprawdzie raniony był od Szweda w głowę, acz nie ſzkodliwie, ale tym razem zaiuſzony Samuel, tak żwawie natarł na Szweda, iż iednem cięciem, głowę mu od ſzyi odciał. Z czego, gdy miedzy kawalerami, na pokoiach Krolewſkich, wſczynał ſię iakiś ſekretny rozruch, a Krol to poſtrzegł, chcac ſię dowiedzieć, coby ſię takiego ſtało, co prędzey kazał ſobie przywołać Łaczyńſkiego, aby był przez niego doſzedł wſzyſtkiego; ten w tey okoliczności, zmięſzany, zapomniawſzy o ranie, z ktorey znacznie krew na twarz zpływała, co prędzey pobiegł do Pana, co z zadziwieniem poſtrzegſzy Krol, y domyśliwſzy ſię przyczyny rozruchu miedzy Kawalerami, o nic go daley na ten czas nie pytaiac, prędko dał mu huſtkę biała, ktora ſię na ten czas z potu ocierał, aby nia krew z rany płynaca otarł, czyley ranę zawiazał. Ten tedy Samuel Łaczyńſki, na znak wieczny, tey ku ſobie Pańſkiey łaſki, miaſto Kościeſzy, Nałęczu białego, za herb, zażywać poczał. I przydaie tenże *Mſ. Tańſkiego,* że deſcendentes od tego Samuela, y inni Nałęczē pieczętować ſię zwykli. Przecięż niektorzy z nich, Przodkow ſwoich kleynotu Kościeſza, pryncypalnie zażywali, tak iakom ia widział w Krakowie. Zkad poznać, że tak dawni Kościeſzowie, iako y potym Nałęczowie Łaczyńſcy, iednego ſą Domu; dodaie *tenże Tańſki in Mſ.* iż onże ſam, miał za ſoba Joannę Łaczyńſka, ktorey Ociec Maximilian, na iedneyże tarczy, Kościeſza y Nałęcz za herb noſił. Piſza ſię zaś zdawna y piſali, z Nowego Łaczyna, w Ziemi Ciechanowſkiey, iako świadcza dawne ich tranſakcye w rożnych Woiewodztwach, po rożnych Grodach, a ſczegulniey pokazuie *Genealogica Deductio Generoſi Joannis Franciſci Łaczyńſki, de armis Nałęcz, a nova Łaczyno, in Terra Ciechanovienſi.* o ktorym z oſobna niżey mowić będę. Ja tu pierwſzego kłade, iuż wſpomnionego Jana Łaczynſkiego, Burgrabiego a potym Piſarza Grodzkiego Krakowſkiego y Ziemſkiego Przemyſłkiego; Ten będac wyſokiey nauki, do rady w naytrudnieyſzych rzeczach, gruntowny, y w prawie Oyczyſtym doſkonale biegły, nie tylko u Krolow, ale y u całey Oyczyzny oſobliwe miał poważenie. Zażywała go Oyczyzna, na rożne publiczne funkcye, oſobliwie Poſłem na Seymy walne, a Monarchowie Polſcy, do ſwoich ſadow; Wſpominaia go Konſtytucye naprzod *1587 fol: 409. pod tytułem: Konfederacya Woiewodztwa Krakowſkiego,* ktora on podpiſał z tytułem Piſarza Grodzkiego Krakowſkiego, y znowu *1589. Conſtit: fol: 816.* gdzie go Oyczyzna deputowała do korrektury praw koronnych. Napiſał tenże Jan: *Compendium Judiciorum Regiorum, ſeu Curiæ 1594.* ale do druku niepodał. Zoſtawił według

dług *Baran:* z Anny Łyczkowny, iedynaka ſyna Kaſpra, ale ten młodo umarł, y Corkę Zuzannę, Jerzego Obalkowſkiego małżonkę. Brat iego rodzony zoſtawił ſyna Staniſława, *iako piſze tenże Baranow:* Procz ktorego, ſłynał Staniſław Łaczyńſki z Wołyniec 1632. Jan Franciſzek Łowczy Rożańſki 1674. Kwitnał tegoż wieku, Franciſzek Podſtoli Latyczewſki, z Seymu 1683 Kommiſſarz do granic miedzy Xięſtwem Pruſkim a Woiewodztwy Mazowieckim y Podlaſkim *Conſtit: fol: 12,* takbym rozumiał iż ci, bracia ſobie byli rodzeni; ieżeli zaś iakie potomſtwo zoſtawili, doczytać ſię niemogłem.

Jan Franciſzek Łaczyńſki z Nowego Łaczyna, Stolnik Goſtyńſki, o ktorego Genealogiczney dedukcyi namieniłem wyżey, Brat ſtryieczny Jana Piſarza Ziemſkiego Przemyſłkiego a Grodzkiego Krakowſkiego, Maż umyſłu y ſerca wſpaniałego, Rotmiſtrzem całe życie ſwoie na uſługach Oyczyzny, w woyſku Polſkim trawił; ten złaczył ſię był dożywotnie z Cecylia Tańſka, Jana Tańſkiego Inſtigatora Koronnego Corka herbu Nałęcz. Z ktorey dwoch mu przyznaie ſynow *Mſ. tegoż Jana Tańſkiego.* Wincentego dziedzica Nowego Łaczyna, ktorego ſyn Woyciech z Jadwigi Pokrzywnicki, dwie tylko zoſtawił Corki, Jadwigę Waleryanowi Bukowſkiemu, y Konſtancya, Woyciechowi Rudzińſkiemu, zaślubione, ktore ſię potym dzieliły dobrami dziedżicznymi po Oycu 1569 *Acta Caſtren: Ciechan:* Boguſława Woyſkiego Warſzawſkiego, tego zaś ſyn Ludwid, z Anny Obrembſki, odumarł ſyna ſwego w dziecińſtwie zoſtawionego, Piotra, potym Podczaſzego Rożańſkiego; ktory na Ruſi y Ukrainie, wielkie ſobie imię zaſłużył przez rycerſkie dzieła, gdzie ſię ożeniwſzy, y Dobr dziedzicznych w Woiewodztwie Ruſkim y Kiiowſkim nabywſzy oſiadł. Temu *Geneal: Deduc:* przyznaie ſyna Hieronima Staniſława albo Mikołaia Hieronyma Staniſława [bo mu właſne iegoż tranſakcye raz daia pierwſze imię Hieronyma Staniſława, drugi raz Mikołaia Hieronyma Staniſława *Act: Caſtren: Kiiovien: 1550 & 1556.*) był ten Mikołay Hieronym, czyli Hieronym Mikołay, Chorażym Kiiowſkim y Generalnym Protektorem y Kommiſſarzē Skarbu Koronnego w Prowincyi Ruſkiey; wſławił ſię był, y w wielka wbił akceptacya w Oyczyźnie, z oſobliwſzego męſtwa y odwagi, w rożnych okazyach, przeciwko nieprzyiaciołō Oyczyzny, a oſobliwie przeciwko Szwedom pod Kircholmem z Hetmanem Chodkiewiczem, gdzie gdy konia pod nim zabito, pieſzo nieprzyiacielſki impet wytrzymywał, aż poſiłki Hetmanowi przybyły; z ktoremi, gdy y iemu poddano konia, tak żwawo, z ranami y poſtrzałami, ktorych w ſobie na ten czas nie poſtrzegł, na nieprzyiaciela nacierał, poki, z uciekaiacego na iednę y druga mile, zwycięzca nie ſtanał. Zył zaś w dożywotnim zwiazku z Maryanna Gadomſką herbu Rola, ktorey czyniac reformacya; zapiſał ſześćſet kop Litewſkich pieniędzy, w każda kopę po 60 groſzy Litewſkich, a w groſz, po 6 bielic pieniędzy, rachuiac, względem wiana, a druga takaż ſummę, ſześć ſet kop Litewſkich, y liczby wzwyż mianowaney, względem przywianku. *Acta Ca- Caſtren: Kiiovien:* 1611. Maż ten był wieku doſkonałego y lat pełen, bo żył coś nad lat 90. Zoſtawił zaś ſynow czterech *Genealogica Deductio Joannis Franc: Łaczyńſki.*

Pierwſzy z nich, Zygmunt Łaczyńſki Skarbnik Sendomirſki, a potym Stolnik Krakowſki. Jego zaś ſyn, Kaſper Cześnik Krakowſki [iakom go czytał z tym tytułem w liście Sioſtry Oyca iego, Zakonnicy S. Franciſzka w Krakowie u S. Jędrzeia, danym do Macieia Łaczyńſkiego Pułkownika w woyſku Polſkim] Ten Kaſper, całe życie ſwoie trawiac w ſłużbie

woienney, zaſłużył ſobie, ná imię głownego Kawalera w dziełach rycer-
ſkich, zaſtawiaiąc zawſze właſnymi pierſiami, w iawnych y gwałtownych
niebeſpieczeńſtwach, całość Oyczyzny, oſobliwie pod Muntwami, gdzie z
ſiadſzy z konia, na pierwſzy ogień, pieſzo przywodził ludzi przeciwko nie-
przyiacielowi, ktorego w natarczywości, tym naybarziey zmięſzał, że ręką
ka właſna, kilku przywodzcow iego, trupem położył. Zaślubił ſobie w
dożywotnia przyiaźń Barbarę Werecka, Macieia Wereckiego Podwoiewo-
dzego Krakowſkiego Corkę, ktora mu powiła Corki dwie, Zofiią y Regi-
nę. Synow zaś ſiedmiu, z ktorych. 1. Marcin, młodzianem życie y krew
za Oyczyznę wylał. 2. Staniſław. 3. Maciey. 4. z Felicyana Kielanowſką
ſterilis. 5. Szczeſny albo Felix, ktorego corki, Dorota Malinowſkiemu, Anna
zaś Turſkiemu, doſtały ſię w Małżeńſtwo. 6. Woyciech, iego zaś ſynowie
dway, Adam y Woyciech. 7. Piotr Woyſki Sendomirſki, Mąż także rycer-
ſki, Turkom, Tatarom, y rebellizuiacym Kozakom na Ukrainie ſtraſzny z
męztwa y nieporownaney odwagi. Z Maryanny Łacki herbu Jelita, zo-
ſtawił trzech ſynow, Jana podobno bezdzietnego; Kazimierza, ktory z Ma-
gdaleny Radwanowny zpłodził corkę Annę, a ſynow dwoch, Jana *ſterilem*
y Jędrzeia, ieſcze temi czaſy żyiacego. Trzeci Syn Piotra z Łacki, Woy-
ciech, Mąż w żadnych okazyach nieuſtraſzonego ſerca, wſzedł w kontrakty
małżeńſkie z Juſtyna Roſzkowſka. Ta mu urodziła, Corkę Annę, ktora w
panieńſtwie umarła, ſynow zaś trzech, Jakuba y Walentego *ſteriles*. Antoniego,
Skarbnika Radomſkiego, ktory naprzod w ſzkołach, a potym przy Pańſkich
Dworach przepolerowawſzy dowcip, wſtępuiac w ślady Antenatow ſwo-
ich, ſłużył temi czaſy w woyſku pod Pancerna Choragwia, z Xiążęciem Ka-
zimierzem Czartoryſkim Kaſztelanem Wileńſkim. Po śmierci Auguſta II,
podczas interregnum, tyle, lubo w młodych latach doſkonałego rozſadku, y
w radach roſtropności, w nim upatrzywſzy Woiewodztwo Sendomierſkie,
naprzod deſtynowało go Sędzia Kapturowym 1733, a potym tegoż roku
pod Warſzawa *in Campo Electorali* zgromadzone, poſłem od ſiebie deputo-
wało; a daley podczas ſcyſſyi y zamięſzania w Oyczyźnie, Marſzałkowi ſwemu
Konſyliarzem przydało; ten ieſcze dotad młodzianem żyie.

Drugi ſyn Hieronyma Chorażego Kiiowſkiego, zdamiſię Piotr, Pod-
czaſzy Ziemi Lwowſkiey, krotko żyiac, zoſtawił w dzieciństwie ſyna Miko-
łaia z Skniłowſki zpłodzonego, w opiece Mikołaia Skniłowſkiego Dziedzi-
ca Skniłowa, iako naturalnego opiekuna; tranſakcye bowiem ratione dobr
Dziedzicznych Kutkorza w Ziemi Lwowſkiey, tego Skniłowſkiego *natu-
ralem tutorem & avunculum* temu Mikołaiowi Łaczyńſkiemu przypiſuia o-
koło roku 1585. Był ten Mikołay Łaczynſki Piſarzem Skarbu Koronnego;
ktorego ſyn, Andrzey, Woiownik y Kawaler zawołany, w rożnych, oſobli-
wie przeciwko Moſkwie y Szwedom, okazyach zalecony; złączył ſię był
dożywotnie z Naraiowſka, z ktorey ieden za wielu, ſyn.

Jozef, naprzod w naukach przepolerowany, zaraz z młodu, do ſłużby
woienney w cudzoziemſkim authoramęcie, w Regimęcie Krolewſkim Infan-
teryi, aplikował ſię; gdzie dla pięknych cnot Kawalerſkich, w krotce zoſtał
Pułkownikiem w tymże Regimencie. Doznawſzy zaś wierności iego y
męztwa, Władyſław IV Krol Polſki, oddał mu do obrony Fortecę albo Za-
mek Kudakowſki, ktorey Fortecy, prawie cudownie, bo z podziwieniem
woyſka całego, obronił, ktore za rzećz niepodobna miało, aby nieprzyia-
ciela gwaltowne ſzturmy wytrzymać mogła; ktorego on przez częſte, z o-

czywiſtym azardem życia właſnego, wycieczki, ſzczęśliwie gromiac, nie
tylko do odſtąpienia od tey Fortecy, ale y do ſromotney przymuſil ucie-
czki; a potym go w otwartym polu, zawſze zwycięzca ścigał, y zamknięte-
go w rożnych fortelach, lub okopanego, y w mieyſcach, według opinii lu-
dzkiey, nie dobytych, odważnie nachodził, dobywał mężnie, zwyciężał
ſkutecznie, y do powinnego poddańſtwa y wierności Krolowi y Oyczyźnie
zawſze przymuſzał. W pewney iednak krwawey okazyi przeciwko tym
rebellizuiacym Kozakom, a na to ſzczegulnie czuwaiacym, aby go żywcem
poimali, nie pierwey wpadł w ręce, aż mu ręke prawie przez śmiertelna
ranę zadana, do bronienia ſię, odieli, ktora wprzod kilkudzieſiat trupem na
placu położył, ktorego w ten czas poimawſzy, iakby naywiękſzym ucie-
ſzeni zwycięztwem, bić ſię przeſtali. Maiac go zaś w ręku ſwoich, nie kto-
rzy z nich, na naymnieyſze żyłki pruć, y ciało iego na czaſtki rozſiekać
chcieli; przecięż gruby y okrutny Narod, tyle miał względu na tak wiel-
kiego Kawalera, że mu taka śmiercia, iuż bezbronnemu, życia odbierać nie
dopuścił, ale owſzem, opatrzywſzy prawie śmiertelna w ręce ranę, niby z
ludzkości, przy życiu utrzymał, z zawziętości iednak w niedyſkretney y
grubiańſkiey, z inſtynktu nieprzyiazney Moſkwy, trzymał niewoli, ani go
na rekwizycye Hetmańſkie y Krolewſkie, y za znaczne ſummy, lub w za-
mian za ſwoich, w niewoli u naſzych będacych, oddać niechciał. Z tey ie-
dnak niewoli za Opatrznościa Boſka uſzedſzy ſczęśliwie, nie do Dobr wła-
ſnych, od nieprzyiaciela do ſzczętu zruinowanych, ale do obozu, z wielka
radościa całego Woyſka, powrocił. W krotce potym nowe zaczał utar-
czki z Tatarami, wſzędzie ich gromiac, y plon zabrany odbieraiac, z czego tak
im był ſtraſzny, że pewna tam ſobie ominowali zgubę, gdzie ſię z nim przy-
muſzeni od niego potykać muſieli, mniemaiac o nim [wyuczeni od ſwoich
na ten czas pobratymow Kozakow) że ten niezwyciężony przeciwko nim
Woiownik, nad kondycya ludzka, żadney śmiertelności nie podlega; dla
czego o to ſię tylko pilnie ſtarali, aby tego nieśmiertelnego Kawalera, w rę-
ce ſwoie doſtać mogli, a potym (iak grubo pogańſka dytkowała perſwazya]
kroplami krwi, y czaſtkami ciała iego dzielić ſię, rozumieiac, że przez to,
iego ſerca, męztwa, y iego w woiowaniu ſzczęścia, nabydź mieli. Tych z
chwała Narodu Polſkiego poſkromiwſzy, znowu na nowo z Moſkwa, y z
innemi na zgubę Oyczyzny zprzyſiężonemi nieprzyiacielami woiować mu-
ſiał; ktorym z tad naywięcey ſerce upadało, iak ſię dowiedzieli, że z tym po-
tykać ſię będa muſieli, ktory przedtym zawſze zwycięzca nad niemi goro-
wał, a nie dawno od ich Kozakow nie dyſkretnie traktowany niewolnik.
Jakoż, y na ten czas ſczęśliwie ich płaſzał y zwyciężał z chwała Polſkiego
Narodu. W iedney przecież z niemi okazyi, wielkościa y liczba niepo-
rownana ſił nieprzyiacielſkich zaſkoczony, powtornie w gruba doſtał ſię
niewola (y tu iuż Krol y całe woyſko o życiu iego zdeſperowało) z tey
iednak znowu w kilka lat ſzczęśliwie wyſzedſzy, do dobr ſwoich dzie-
dzicznych Kutkorza, wprawdzie nie uznany przyſzedł, w ktorych, nie dy-
ſkretnie z poddańſtwem iego, poſtępuiace dwie czyli trzy Choragwie Pol-
ſkie zaſtawſzy, lituiac ſię nad oppreſſya poddańſtwa ſwego, oznaymiwſzy
ſię im, iednym kiiem, przy ktorym z niewoli uchodził, a więcey ſława y
powaga imienia ſwego w woyſku y Oyczyźnie głośnego, wygnał y wy-
pędził oppreſſorow. Te iego dla Oyczyzny przyſługi y heroiczne od-
wagi, z oczywiſtym azardem życia y fortuny, tak długo y ſtatecznie po-

deymowane, rekompenſuiac Jan Kazimierz Krol Polſki, pominawſzy wſzyſtkich innych godnych konkurrentow, uczynił go naprzod Generałem Majorem Infanteryi 1665, iako świadczy liſt albo przywiley od tego Krola iemu dany, z pochwała zaſług iego, w te ſłowa: *Probata nobis tot in occaſionibus bellicis Generoſi Joſephi Łaczyńſki, Peditatûs Noſtri Germanici, Colonelli, virtus & fortitudo, gratiam favoremq; Noſtrum Regium ſuo ſibi jure depoſcit. Is enim ubi primùm in fortalitio Kudakovienſi, ſub auſpiciis & ſignis Sereniſſimi olim D. M. Vladislai IV, Fratris & Prædeceſſoris Noſtri, artis & virtutis ſuæ militaris jecit fundamenta, ibi planè oſtendit, nihil eſſe in orbe adeo inacceſſum, quod fortibus Viris invisâ etiam fortunâ, non aperuiſſet natura. Ex eo namq; tempore, hoſtem non aggredi tantùm & circumvenire, ſed ferire, & vincere edoctus, adeo fortitèr & ſtrenuè contra rebelles ſemper egit Coſacos, ut obſtinatas illorum cervices vincere jam ſecta manu, & ad debitum Nobis obſequium flectere non deſiiſſet, Quodſi vero feris naturâ Tartaris per ſuam barbariem, virtutem etiam in hoſte laudare liceret, certe invictum animi ipſius robur experti, totieſq; ſtrenuè dimicantem conſpicati, mortalitatis lege exemptum crederent. Cum fœdifrago iterum Moſcho, aliiſq; in Patriam Noſtram conjuratis hoſtibus, nullam experiendi intermiſit occaſionem, qua cum ſumma vitæ ſuæ per diram aliàs captivitatem, aliaſq; bellorum incommoda attritæ, nec non maximo fortunarum ſuarum diſpendio, de Nobis, totaq; Republica optimè mereri non contenderet. Cupientes itaq; ne hoc promptum, & hucuſq; indefeſſo animo continuatum ſtudium, atq; in re Militari ſingularis virtus, debito privetur honore &c Ipſi Generalem Militiæ Noſtræ pedeſtris Præfecturam &c. damus & conferimus hiſce Literis Noſtris &c.* Potym zaś, w tymże Roku, w rekompenſę krwawych zaſług, y wielkich ſzkod w dobrach iego dziedzicznych od nieprzyiaciela poczynionych, tenże Krol, nadał mu pewne krolewczyzny, nawet y od Staroſtwa Buſkiego oderwane przez oſobliwy Przywiley, a w krotce ẏ Staroſtwo Buſkie konferował, w obozie pod Łęczyca 15 *Octobr:* tegoż ſamego roku, nie bez nowych pochwał w liście ſwoim Krolewſkim na toż Staroſtwo, tymi ſłowy: *Cum verò Generoſi Joſephi Łaczyńſki, Generalis Infanteriæ Noſtræ Majoris, ex ſemper quibusvis expeditionibus bellicis, fides in Nos, & Rempublicam enituit, ut nullis eam contaminaret confæderationibus, & in aggrediendis periculis magnanimitas, ut cæteris omnibus Commilitonibus ſuis, incitamento, & exemplo, ad præclare agendum eſſet, eâ deniq; in perferendis belli laboribus, & Caſtrorum incommodis, patientiâ, ut indefeſſum ipſius benemerendi ſtudium ubiq, eluceret: huic igitur ipſi Generoſo Joſepho Łaczyńſki &c Vacantem Capitaneatum Buſcenſem in Palatinatu Belzenſi ſitum, dandum & conferendum eſſe duximus, uti quidem damus, & conferimus præſentibus Literis noſtris &c,* Nie tylko zaś pierſiami właſnemi, zaſłaniał Oyczyznę, ale y rada wſpierał, to na walnych Radach, to na Seymach, na ktore nieraz od woyſka całego, to od Woiewodztw Ruſkich, poſłował. Po śmierci zaś Michała I, na Seymie *Electionis*, z Woiewodztwem Ruſkim, podpiſał Elekcya Jana III Krola Polſkiego, z tym tytułem: Jozef Łaczyńſki Staroſta Buſki, Generał Major, iako wſpominaia *Konſtytucye* 1674. Procz iuż wſpomnionych dzieł iego Kawalerſkich, doznała ieſcze Oyczyzna Męztwa iego przeciwko Turkom, tak za Michała I Krola, iako y za Jana III, oſobliwie pod Chocimem, gdzie z niemi częſte, a zawſze z awantażem, potyczki miewał. Gdy zaś Turecki oboz, naſi luzuiac ſię częſto, napadali, a z ordynanſu krolewſkiego, iemu attakować go przyſzło, tak ſczęśliwie na oboz Turecki nacierał, że pierwſzy, wały y okopy przed nim rzucone, zpędziwſzy Turkow, opanował, y z nich potężnie ich gromił. Niemogac iednak długo wytrzymywać

całego woyſka Tureckiego, poſłał co prędzey proſić o ſukkurs Krola, y Hetmana. O czym gdy Krolowi ſłuchaiacemu Mſzy S pod namiotem, dano znać, że Generał Łaczyńſki wały Turkom odebrawſzy, w ſtraſznym zoſtaie ogniu, y o ſukkurs proſi, Krol, dufaiąc męztwu y dzielności iego, położywſzy wſzelka ſwoię nadzieię w Bogu, nie pierwey mu poſłał poſiłki, aż doſłuchał Mſzy Swiętey. po ktorey przeſtawſzy, mu przed ſoba ſukkurs, ſam ſię za nim z całym woyſkiem ruſzył, gdzie na ten czas znaczna klęſka porażony nieprzyiaciel, z reſzta ſromotnie uchodzić muſiał, y tak ten nieporownanego męztwa Kawaler, pierwſzy znacznie dopomogł y otworzył pole do ſławnego zwycięztwa Janowi III *Kwiatkiewicz. S. J, w Paneg: Janowi III, po tey Wiktoryi przypiſa:* Z tad w wielkim był położony reſpekcie u tego Monarchy, ktory nieraz go udarował bytnością ſwoia krolewſka, w dobrach iego dziedzicznych Kutkorzu. Ofiarowaney ſobie od niego, naprzod Kaſztelanii Lwowſkiey, a potym Woiewodztwa Bełzkiego, akceptować niechciał, wolac raczey reſztę życia ztarganego, na uſługach Oycyzyny, w woyſku trawić. Zył ten przezacny Kawaler w dożywotnim zwiazku z Laſkownicką, Abrahama Laſkownickiego, z Katarzyny Szłomſki zpłodzona Corka iedynaczka. Pełny zaś lat, ſławy, y zaſług, dokończył życia w Bieńkoweywiſzni dobrach ſwoich dziedzicznych, pochowany w Rudkach. Jego ſyn tylko ieden.

Andrzey Łaczyńſki Podkomorzy Nowogrodzki, pierwey w Regimencie Oycowſkim Pułkownik, y znacznych iego zwycięzkich akcyi, nierozdzielny uczeſtnik, w okazyach przeciwko Turkom. Po śmierci zaś Oyca ſwego, z pod authoramentu Cudzoziemſkiego, przeſzedł Uſarzem pod Choragiew Krolewſka Jana III. Człowiek wſzyſtkim miły, dla pięknych obyczaiow, y wſpaniałych przymiotow, ktore w nim upatrzywſzy, wielki Statyſta, Mowca, y Senator, Andrzey Maxymilian z Pleſzowic Fredro, Woiewoda y Generał Podolſki, tego był o nim zawſze zdania, że naypierwſze krzeſła w ſenacie, ubiegaćby ſię o niego powinny. Łagodnością zaś wymowy, y oſobliwſza ludzkością ſwoia, u wſzyſtkich ſobie wielka ziednał eſtymacya, z ſprawiedliwości w Trybunałach koronnych, powagę, na Seymach, z zdrowey rady, imię wielkiego ſtatyſty. Złączył ſię był dożywotnia przyiaźnia z Tereſſa Antonina Fredrowna Woiewodzanka Podolſka, Corka Andrzeia Maximiliana Woiewody Podolſkiego, z Katarzyny Giedzińſki herbu Prawdzic, zrodzona. Z ktorey miał Corki dwie, Katarzynę, Michałowi Chłopickiemu, Kaſztelanowi Czerniechowſkiemu zaślubiona, ktora mu tylko iednę urodziła Corkę. y Ludowikę, ktora naprzod z Makowieckim, Staroſta Byſzewſkim, a potym z Cetnerem, Staroſta Tymbarſkim żyła bezpotomnie. Synow zaś czterech, w młodych latach na opiece Wuia ich rodzonego, Jerzego Boguſława Fredra Kaſztelana Lwowſkiego, zoſtawił. Z ktorych Jozef, y Tomaſz młodo poumierali, Michał zaś młodzianem żyć przeſtał, pochowany w Rudkach.

Czwarty ſyn Podkomorzego Nowogrodzkiego z Fredrowny. Jerzy Antoni Łączyńſki, naprzod Skarbnik Przemyſki, a potym Chorąży Zydaczewſki za czaſow Auguſta II. Za Panowania zaś Auguſta III Podſtaroſci y Sędzia Grodzki Lwowſki, y wkrotce Chorąży Ziemi Lwowſkiey, ktory honor, z podpiſanym ręka Krolewſka przywileiem w Wſchowie, podczas *Senatus Conſilium*, z łaſkawości Pańſkiey; *propter perſpecta merita, eximiaſq; animi dotes & qualitates* (iako ſonat liſt Krolewſki) w dom mu iego był poſłany

1737. Zaś Roku 1738. Podkomorzy Lwowſki, na ktora godność, w Warſzawie pod czas Seymu walnego, z ręku ſwoich Pańſkich, *cum diſtinctione* oddał mu do rąk tenże Auguſt III przywiley, z tym zaleceniem cnot iego: *Nos Generoſi Georgii Łaczyńſki, Vexilliferi Terræ Leopolien: optime de Nobis & Republica meriti tam in negotiis Reipublicæ tractandis ſpectatam fidem, ac in rebus gerendis, dexteritatem, induſtriamq; ſingularem, tum verò, quod maxime ad rectam huius muneris adminiſtrationem requiritur, juris Patrii, Legumq; publicarum apprimè, commendatam habentes; munus præfatum Succamerariatûs Terræ Leopolienſis &c. illi & non alteri conferendum eſſe duximus, prout quidem conferimus præſentibus Literis noſtris &c.*

Ten do tego honoru temi ſzedł ſtopniami: naprzod w ſzkołach naſzych, ſpoſobny do wſzyſtkich nauk, przepolerowawſzy dowcip, młode lata w doſkonałego Męża hartował ſiły, w woyſku koronnym, przez znoſzenie cierpliwe, z miłości ku Oyczyźnie, w rożnych okazyach y przygodach, niewczaſow y trudow, gdzie zawſze piękne pokazuiac ſerce, krwi właſney za Oyczyznę lać nie wzdrygał ſię. Potym za Generalney Konfederacyi Leduchowſkiego, przy prawach Oyczyſtych y wolności, y przy doſtoieńſtwie Auguſta II, ſtoiacey, nie tylko był Generalnemu Marſzałkowi Konſyliarzem przydany, ale też całego Generału Woiewodztwa Ruſkiego zkonfederowanego, przez lat połtrzecia Marſzałkiem; przez ktory czas, za iego dyrekcyi y laſki, czternaście Seymikow, w tymże Woiewodztwie *pro bono publico* konſultuiac, koniec ſwoy y pożadany ſkutek wzięły. Na tey będac funkcyi, znacznego dla Oyczyzny koſztu, z właſney nie żałował ſzkatuły Za ktore przyſługi, y wierność w niczym niepoſzlakowana ku Oyczyźnie, procz pewney ſummy, zapiſało mu nieśmiertelna wdzięczność y dzięki toż Woiewodztwo, przez *Laudum* ſwoie. Poſłował od tegoż Woiewodztwa to na Seymy walne, to do Krolow, Polſkiego Auguſta II, Szwedzkiego Karola VI, w Polſzcze na ten czas będacego, to do Prymaſow y Hetmanow. Deputowała go Oyczyzna po kilka kroć Kommiſſarzem na Trybunał Radomſki, y teraz świeżo 1737 y 1738. Zaś na Kommiſſya Warſzawſka, z Seymu Pacificationis za Auguſta III naznaczona, in ordine do aukcyi Woyſka y ułożenia płacy regularney woyſku, Kommiſſarzem był od Woiewodztwa Ruſkiego 1738, ktora pracowicie w Warſzawie zakończywſzy, od teyże Kommiſſyi, y Prymaſa Potockiego tey Komiſſyi Prezyduiacego, Poſłem z Małopolſkiey Prowincyi uproſzony, *cum reſultato*, do Izby Poſelſkiey. Lubo zaś dla dobra poſpolitego, choć *cum diſpendio* fortun ſwoich y zdrowia z tak rożnych publicznych funkcyi, nigdy ſię nie wymawiał, Deputacyi iednak na Trybunał Koronny, dotad akceptować nie chciał; był iednak podczas *interregnum*, po śmierci Auguſta II Sędzia Kapturowym Lwowſkim 1733, na ktorych nieraz przy nim Marſzałkowſka laſka. Gdy zaś po kilkuletnych exkuzach, na uſilna X. Primaſa Potockiego, y Xiażęcia Wiśniowieckiego Januſza Kaſztelana Krakowſkiego powtorzona nie raz rekwizycya y obligacya, przyiał na ſię funkcya Podſtarościego y Sędziego Lwowſkiego, nie folguiąc zdrowiu ſwemu, y w głęboka noc, intereſſom pacientow dogadzaiac, ná ſadach doſiadał, y ſamey w ſentencyach upatruiac ſłuſzności y ſprawiedliwości, żadnym nie dał ſię uwodzić reſpektom, choć dla nayprzyiaźnieyſzych ſobie, zkad mu zawſze dawali imię Sędziego ſprawiedliwego. Przy dobrach ſwoich dziedzicznych Kutkorzu, założył y wyſtawił Miaſteczko, ktore od Imienia Maryi Matki Bożey, nazwał Maryanow, gdzie tymczaſem kościoł drewniany wyſtawiwſzy pięknym dość kſztaltem, y ołtarzami ozdobiwſzy,

biwſzy, Obraz Mariæ Majoris w Lublinie uproſzony, przed ktorym oſobliwſze miewali nabożeńſtwo, rożni ludzie, lokował w wielkim Ołtarzu, gdzie rożni znacznych laſk doznali. Xiędza przy tym kościele, ſwoim trzymał nakładem. Podał także do druku *poſthumum Opus* od Dziada ſwego Andrzeia Maximiliana Fredra Woiewody Podolſkiego napiſane, przydawſzy niektore curioſa, pod tytułem: *Vir Conſilii.* Żył zaś ten Jerzy w dożywotniey przyiaźni, naprzod z Anna z Tęczyna Oſſolińſka Cześnikowna Żydaczewſka, Corka Alexandra, z Tereſſy Gorſzeſki herbu Brochwicz, zpłodzona, ſyna Jerzego Oſſolińſkiego Staroſty Piotrkowſkiego, z Anny Bełzecki Woiewodzanki Podolſkiey zrodzonego. Ta mu iednę tylko powiła Corkę Tereſſę, znacznych Dobr ſukceſſorkę y dziedziczkę, Staniſława Uſtrzyckiego Stolnika Żydaczewſkiego a potym Lwowſkiego Małżonkę. Z ktorym krotko żyiac, żadnego nie zoſtawiwſzy potomſtwa, umarła. Ponowił potym małżeńſkie śluby z Maryanna Zielonczanka Corka Alexandra Cześnika Kiiowſkiego, z Konſtancyi Gumowſki urodzona, ale z ta krotko żył, y bezpotomnie. Trzeci raz, w dożywotniey przyiaźni zwiazek wſzedł z Tereſſa Gałecka Miecznikowa Podlaſka, pozoſtała wdowa po Gałeckim Miczniku Podlaſkim, z domu Karśnicka Podkomorzanka Halicka, herbu Leliwa. Ta mu powiła ſyna iedynaka Jozefa, ale ten niedługo cieſzac Oyca, w dziecińſtwie umarł, dotad zaś żadnego więcey potomſtwa nie ma. Ten Podkomorzy z tą Tereſſą dotad żyie, gdy to piſzę.

Trzeci ſyn Hieronyma Chorażego Kiiowſkiego. Zygmunt Bogusław Podſtoli Warſzawſki, poſłuiac z Woiewodztwa Mazowieckiego na Seym *Cõvocationis* 1648. po śmierci Władyſława IV. w Warſzawie na tey funkcyi y uſłudze dla Oyczyzny, życie zakończył, pochowany w Kollegiacie Warſzawſkiey u S. Jana. Jego ſyn Piotr z Juſtyny, Jana Obrembſkiego Komornika Warſzawſkiego Corki, zpłodził Ludwika Chorażego Warſzawſkiego, Męża przeciwko Tatarom y Szwedom walecznego, ktory żyiac w dożywotniey przyiaźni, z Wiktorya Chłopicka, z niey miał corkę Joannę Zakonnicę S. Benedykta, w Chełmnie; ſynow zaś dwoch: Jana, ktory od Tatarow, młodzianem poległ; y Macieia Pułkownika w Polſkim woyſku, ktory, iako wſpomina *Tańſki in Mſ.* wyſłany był Poſłem do Moſkwy, od Jana Kazimierza Krola Polſkiego, ale dla zaſzłych miedzy niemi differencyi, od tegoż Krola, z drogi był rewokowany. Miał za ſoba Maryannę Łaczyńſka, Corkę N, Łaczyńſkiego, Dziedzica Nowego Łaczyna, z ktora wział połowę tych dobr, w dziedzictwo; ta powiła mu Corkę Barbarę, Franciſzka Zawadzkiego Cześnika Warſzawſkiego małżonkę, y ſynow trzech: Michała, ktory w woyſku koronnym, niewczaſami pod Chocimem ztargawſzy zdrowie, wkrotce młodzianē umarł w obozie na Ukrainie Drugiego Jana Staniſława Uſarza pod Hetmańſka Choragwia Jana Sobieſkiego, potym Krola Polſkiego. Ten w Woiewodztwie Poznańſkim zaręczywſzy ſobie Annę Tomicka Staroſty Obornickiego ſynowicę w Obiezierzu, tamże śmiertelnie zachorowawſzy, przed czaſem aktu weſelnego, umarł młodzianem, pochowany tamże w Obiezierzu, w kościele S. Klemenſa. Trzeciego, Floryana, ktory więcey maiac ochoty y ſerca do ſzabli, niżeli do piora ſzkolnego, zaraz młode lata ſwoie w Woyſku Polſkim trawił, poſzedſzy pod Wieden przeciwko Turkom z Janem III. Z ktorey expedycyi powrociwſzy, w Woiewodztwie Poznańſkim, złaczył ſię dożywotnie z Katarzyna Kamieniewſka herbu Junoſza, z ktorey zpłodził corki dwie, Tereſſę y Annę, ale te młodo pomarły. Synow trzech, Jozefa Marcina, Andrzeia Soc: JESU, tymi czaſy Profeſſora

S. Theologii w Collegium Lwowſkim, y Władyſława Woyciecha. O ktorych *Hiſtor: Colleg: Poſnan: S.J.* Ci razem będąc do ſzkoł naſzych Poznańſkich oddani, obrali ſobie za Oyca Duchownego W. X. Franciſzka Ponińſkiego S. J. Człowieka, nie tylko nauki ale y świątobliwości wyſoce doſkonałey; temu po nieiakim czaſie, dway z nich ſtarſi Bracia, nie wiedząc ieden o drugiego intencyi, otworzyli ſię z tym, że w Zakonie naſzym, chcą ſię Bogu, wedle powołania ſwego, na wieczną zamknąć ſłużbę; y iuż ſobię byli wyiednali admiſyą in Societatem JESU. Lecz że do tego potrzeba było pozwolenia Rodzicielſkiego, o toż ſamo upraſzaiąc, otworzyli intencye ſwoie Rodzicom, w czym gdy ſię ſpodziewali wſzelkiey łatwości, doznali wielkiey trudności, y gniewow Oycowſkich, ktory za wzięciem wiadomości o tym, natychmiaſt młodſzego nagle o pul nocy wziął ze ſzkoł, y wyſłał z Poznania; ſtarſzego zaś na nieiaki czas zoſtawił w ſzkołach, lubo o to ſurowie zgromionego; ale y tego wkrotce potym odebrał; chcąc obudwoch, to łagodnością, to ſurowością, od przedſięwziętych intencyi, odprowadzić; ten tedy nayſtarſzy Brat z nich, żegnaiąc na ten czas Oyca ſwego duchownego, przy rożnych, tak dla młodſzych braci, iako y dla ſiebie przeſtrogach danych, to prawdziwie z Ducha Bożego proroctwo, lubo z nieutulonemi łzami, odebrał. Daiąc mu albowiem pomieniony Ociec Duchowny Obrazek S. Franciſzka Aſſiyſkiego, tak z nim w oſobności (gdzie ich wyſłuchano) mowił: iż na nim oſobliwe ſą trzy rzeczy odmalowane, z ktorych kożda z oſobna, trzech was Braci proceder życia wyraża. I zaczawſzy od naymłodſzego, powiada mu, iż przy nogach S. Franciſzka, ieſt odmalowany świat, y ten znaczy naymłodſzego braciſzka twego, ten albowię swięckim będzie y umrze. W ręce zaś prawey u tegoż S. Franciſzka, ieſt odmalowana Chorągiew Jezuſowa, ta znaczy młodſzego Brata, ten ſię bowiem pod tę Chorągiew zaciągnie, y w Zakonie Societatis JESU ſłużyć będzie Bogu. Gdy zaś przyſzło temu Oycu Duchownemu powiedzieć oſtatni znak, przypadaiący na tego nayſtarſzego z nich brata, a on z uſilnością y ciekawością, o wyiawienie proſil; rzekł do niego Ociec Duchowny. Miły Joziu, więż że cię ſerdecznie kocham, żal mi cię tedy zaſmucić; gdy on zaś tym więcey nalegał, powiedział mu; że w drugiey ręce u tegoż S. Franciſzka, na tymże obrazku, ieſt Kalwarya, albo trupia głowa, ktora tobie na znak od Boga doſtała ſię; y tu wzniożſzy w niebo oczy, tak rzecze do niego: Moie dziecię, poniewaz z woli Oycowſkiey wyieżdzaſz do domu, więc z dobrego affektu, przeſtrzegam cię; ſtrzeżże mi ſię tych trzech rzeczy. 1. Wody, abyś ſię z płochey młodości, nie kąpał. 2. Konia płochego. 3. Strzelby. (y tu ſerdecznie weſtchnawſzy, rzekł daley) bo od iedney z tych trzech rzeczy, w prędce a nagle zgnieſz; co powiedziawſzy, oddał mu dla żywey pamięci wſpomniony obrazek, y krzyżyk Oycowſki dał na drogę; ten mu zaś do nog z nieutulonym płaczem upadſzy, ledwo ſię od nich dał oderwać, y z tym żalem do ſtancyi odprowadzić, z ktorym y wyiechał, przed nikim przyczyny żalu nie wydaiąc. I ſpełniło ſię we wſzyſtkim, to Oyca Duchownego przepowiedzenie. Bo naprzod, zaraz w pultorey niedzieli, tenże nayſtarſzy Brat z nich Jozef Marcin, przypadkiem biorąc nabitą ſtrzelbę, chcąc ią podać naymłodſzemu Bratu ſwemu, dla rekreacyi y rozrywki, ktora niewiedzieć iakim ſpoſobem wyſtrzeliwſzy, w ſame mu pierſi ugodziła, y tak, y ſłowa iednego niewymowiwſzy, padł trupem w oczach Rodzicow ſwoich, z wielkim ich żalem; ktorzy widząc to, że im taką śmiercią Bog odebrał iednego ſyna, ktorego od niego maiąc, żałowali mu go na ſłużbę iego darować, obawiaiąc

ſię podobnego przypadku y kary na drugim, w rok pozwolili do Zakonu, młodſzemu ſynowi, Andrzeiowi, ktory dotąd w Zakonie naſzym ſłuży Bogu. Naymłodſzy zaś Brat, Władyſław Woyciech wyſzedſzy potym ze ſzkoł, pięknie w Woiewodztwach Wielkopolſkich zaſługować ſię począł. Ktory po Seymie *Electionis* 1733 z pod Warſzawy *ex Campo Electorali* poworciwſzy, w zamięſzaniu Oyczyzny, rozerwane ſentymenta do zgody y iedności na Seymikach pociągał. W Roku 1734 Kommiſſarz do Skarbu na Kommiſſyą Poznańſką Woiewodztw Wielkopolſkich. *Laudum Sredenſe* 1734. Z Deputacyi na Trybunał Koronny pierwſzy za Auguſta III, wſzelkiemi ſię wyłamał ſpoſobami; będąc zaś w Oyczyſtym prawie biegłym, po wykonanym iuramencie przed Generałem Wielkopolſkim, uproſzony od niego, ſądził Subdelegatem Surrogatem w Grodzie Poznańſkim ſprawę między tymże Generałem Wielkopolſkim Woiewodą Inowrocławſkim, y miedzy Kaſztelanem Lędzkim, y innych ſprawy, nie tylko według ſprawiedliwości, ale do ukontentowania ſtron obudwoch; y wſzyſtkich. Dalſze honoru nadzieie śmierć przerwała; gdy bowiem inni Surrogatem Poznańſkim, inni Piſarzem Grodzkim widzieć ſię go ſpodziewali, śmierć go z oczu wſzyſtkich, młodzianem zabrała, Roku 1736 życia iego roku 33. Pochowany w Kościele naſzym Poznańſkim, gdzie on naprzod Oyca ſwego, roku 1725. ktorego Collegium naſze Kaliſkie miedzy Dobrodzieiow ſwoich liczy; potym Matki ſwoiey, na pulroku przed śmiercią ſwoią, ciała złożył y pochował.

Czwarty ſyn Hieronyma Chorążego Kiiowſkiego. Felycyan Łączyńſki Stolnik Łęczycki, Człowiek godny y wymowy gładkiey, przyiemnością y ludzkością, wielką ſobie uczynił *popularitatem*, w tym Woiewodztwie, zaślubił ſię był w dożywotnią przyiaźn z Laſocką, herbu Dołęga, Podkomorzanką Zakrocimſką. Corką Wacława Laſockiego, naprzod Chorążego Wyſzogrodzkiego, a potym Podkomorzego Zakrocimſkiego. Z tey Corki iego dwie, Helena, ktora ſię na ſłużbę Bogu zawiła w Sierpcu, gdzie potym Xięnią umarła. Druga, Ewa wprzod N. Stolnikowi Zakrocimſkiemu, a powtornym małżeńſtwem N. Kąckiemu zaślubiona. Synow zaś piąciu, 1. Jozef Jan, naprzod Cześnik Latyczewſki, a potym Goſtyńſki, człowiek nauki doſkonałey, y rozſądku wielkiego, złączywſzy ſię dożywotnie z Niemoieſką, zoſtawił Corkę iedną Antoninę Zakonnicę S. Benedykta w Konwencie Toruńſkim tymi czaſy. Synow zaś kilku, ktorych imion niewiem, ieden z nich w Zakonie S. Pawła w Czeſtochowie ſłuży Bogu. 2. Syn z Laſocki, Franciſzek Woyſki Warſzawſki, ten z młodu pierſi za Oyczyznę zaſtawiał, a potym zdrową radą na Seymach wſpierał, żył z Mokronowſką Chorążanką Warſzawſką, ale z niey żadnego podobno nie zoſtawił potomſtwa. 3. Jan Cześnik Rożańſki, Człowiek także rycerſki, iego Małżonka Zubczewſka Podczaſzanka Podolſka. 4. Michał, ktory krotko żyiąc z Zawadzką Woyſkiego Warſzawſkiego corką bezdzietny umarł. 5. Syn z Laſocki, Ludwik Łączyńſki, zoſtawiwſzy braci ſwoim doſtatnią fortunę w Goſtyńſkim; Petrowi I Wielkiemu, Carowi Moſkiewſkiemu przypadſzy do ſerca, poſzedł z nim do Moſkwy, tam naprzod był iego Sekretarzem y Podkomorzym Nadwornym, ktorego roſtropności wielkiey y rozſądkowi przypatrzywſzy ſię, na dalſze wynioſł go godności, a potym Poſłem Pełnomocnym denominował, y wyſłał do Ceſarza Chrzesciańſkiego Karola VI *in ordine* do traktatu y uczynienia wieczney aliancyi miedzy tymi dwiema Potencyami. Co wſzyſtko ſprawiwſzy y żakonkludowawſzy, podpiſał Imieniem Pryncypała ſwego; y dotąd Miniſtrem y Poſłem Roſſyiſkim, przez potwierdzenie od

od ſukceſſorow na tron Roſſyiſki, u Dworu Wiedeńſkiego, bawi; ieżeli ſię ożenil tamże, wcale niewiem. Staniſław Łaczyńſki Dziedzic na Kiernozi, wzgardziwſzy światem y fortuna, zoſtał Reformatem S. Franciſzka, ale iuż nie żyie. Braci ſwoim rodzonym zoſtawiwſzy dobra dziedziczne, bez wſzelkich zapiſow, y dyſpozycyi, bo nad wſzyſtkich ſpodziewanie, świat porzucił. Kwitna ieſzcze Łaczyńſcy w Kuiawach. N, Łaczyńſka była za Dzierzanowſkim.

Sa Łaczyńſcy ktorzy ſię takim herbem pieczętuia: Podkowa ſtoiaca w tarczy, na niey zas Krzyż Kawalerſki, a we ſrzodku Strzała żelezcem na dol obrocona Z tych Woyciech Łaczyńſki, w Poznańſkim, umarł około roku 1720, pochowany w Bninie, gdzie y Corka iego Katarzyna złożona. Syn iego Jan czyley Antoni, tymi czaſy, tamże żyie. Z tych ſa y w Warmii.

Łada herb.

HErb Łada w czerwonym polu, albo *według Długoſſa* w błękitnym, nad biała podkowa, Krzyż złoty wynieſiony ſtąwia, z prawey ſtrony podkowy, ieſt ſtrzała ſzara, z lewey, myśliwy, widłaty, u gory roſochacz; na hełmie przedtym było para orlich ſkrzydel, potym ſtruſię piora, teraz Lew w gorę łapami podnieſionemi, miecz zanieſiony trzyma. *Paproc: o herb: fol: 322, Biel: fol: 173. Okol: tom: 2. fol: 20.* Herb ten znać ieſzcze od Przodka, ktoremu ſie pierwſzemu doſtał, imię ſobię przywłaſzczył Łada: bo iako piſzę *Bielſki y Anonymus author*, za Boleſława Wſtydliwego, w roku 1248 dziedzię dobr, Łada nazwanych, gdy poddanych ſwoich, w polu pańzczyznę robiacych, obieżdza, znagła od Jadzwingow, (ktorzy w ten czas po śmierci Konrada Xiażęcia Mazowieckiego, wraz z Litwa, kray Sandomirſki puſtoſzyli] obſkoczony, wielu bardzo naſtrzelał; potym do bliſkiego umknawſzy laſu, nalezione mysliwe widly Xiażęciu Mazowieckiemu pokazał, y z nim nieprzyiaciol pogromił, do ucieczki ich przymuſiwſzy: luboć *Paprocki twierdzi w Gniazdzie Polſkim:* że dopiero

dopiero za Łokietka Krola koło roku 1306, Jaſtrzębczykowi, znacznie w czymſiś zaſłużonemu, tego kleynotu pozwolono. *Pariſius zaś in Mſ*, ieſzcze dawnieyſzy poczatek tego herbu zakłada, powiada on z *Vopiſca Volaterrana panegiryku in Probo*, że kiedy Quadi Svewi, y Marcomani, czterykroć ſto tyſięcy luda maiac do boiu, pod Medyolanem Aureliuſza Ceſarza Rzymſkiego na głowę znieśli, po takiey klęſce, gdy znowu woyſko zebrał Aurelianus, pod Placencya z niemi ſię potkał; ale Quadi, ſztuka w laſy ſię cofnawſzy ztamtad rannym świtem na Rzymianow natarli, y druga porażkę ponowili; po ktorym zwycięztwie w Gallii ſześćdzieſiat miaſt dobywſzy pożarem wſzyſtkie zpalili. Ładzie tedy tym przezwiſkię Pułkownikowi, ktorego dzielnosć nad inſzych ſię bardziey w tey batalii wydała, na pamiatkę iego heroiczney odwagi, ten herb nadano. *To Pariſius*.

Herbowni.

Bieńkowſki	*Gnatowſki*	*Łazowſki*	*Skrzyńſki*
Bogdanowicz	*Gradzki*	*Lipſki*	*Służowiecki*
Borzymowſki	*Grodzicki*	*Moczarſki*	*Sobolewſki*
Brodowſki	*Kłodnicki*	*Noſkowſki*	*Szmerżyńſki*
Czarnowſki	*Koronowſki*	*Proſſkowſki*	*Waſowſki*
Czerniakowſki	*Kowalewſki*	*Rádonſki*	*Zabłocki*
Dobrzyſſewſki	*Łada*	*Radziná*	*Zaleſki*
			Zawiſtowſki

Borzymowſkich herbu Łada w pierwſzym tomie opuściłem, atoli o nich wyraźnie piſze *Mſ. X. Koiałow*: gdzie powiada, że w Woiewodztwie Mazowieckim w Ziemi Wiſkiey, mieli Oyczyſta ſwoię maiętnosc Borzymy nazwana, przedtym ſię zaś piſali de Cymianka, ale gdy im za czaſow Władyſława Xiażęcia Mazowieckiego, nie daleko Cymianki obſzernieyſze grunta y pola wiecznościa nadano, na ktorych Boromæus de Cymianka od imienia ſwego założył wieś Borżymy y druga w bliſkości Borzymow, Borzymowſkiemi zawolani. Z tych Staniſław Borzymowſki, ſłużac długo w woyſku Łitewſkim z Chodkiewiczem y Radziwiłem Hetmanami, oſiadł w Woiewodztwie Połockim. Rafała ſyn był Grzegorz, tego Woyciech, tego zaś Jan, Marcin, Maciey y Jędrzey. Jana żona Charzyńſka, Macieia Haykowna Sędzianka Mściſławſka. N. Borzymowſka Staniſława Połubińſkiego małżonka.

Czarnowſkich herbu Łada w pierwſzym tomie opuściłem, tylkom Grabiow położył. Woyciech Czarnowſki z Dorota Wolſka herbu Pułkozic, dziedziczka na Woli Gawartowey, zpłodził Staniſława żołnierza zaſłużonego, ten z Emerencyany Alantowiczowny herbu Roża, zoſtawił Corkę Barbarę Dobrzyńſka y Annę Mogilnicka Podſtarościna Horodelſka, ſynow zaś, Jędrzeia, Pawła, Woyciecha, Alexandra bezpotomnych y Jana Kazimierza Chorażego Grabowieckiego, ten z Teofili Gorayſki, miał corkę Annę Drzewiecka Łowczyna Buſka *ſterilem*, Syna Staniſława ale bezpotomnego y Michała Teofila z Czarnowa Czarnowſkiego Skarbnika Buſkiego, ktoremu Orchowſka herbu Nałęcz powiła trzy corki, Maryannę Karlińſka Cześnikową Dobrzyńſką, Kryſtynę Rudnicką, Brygitę Rożnowſka y ſyna Jozefa.

ŁADA herbu Łada Jakuſz czy Januſz Łada ſyn Piotra Pilch Kaſztelana Czerwieńſkiego, ktorego Boleſław Xiażę Staroſtą Lędzkim uczynil; a boday nie

pierwſzy

pierwſzy przodek tego herbu. *Bielſki fol: 173 y Paproc: o herb: fol: 322* wſpominaią wyraźnie Predyſława Ładę, za Konrada Xiażęcia Mazowieckiego czaſow, Hetmanem nad woyſkiem iego. Januſzą Łady z Borkowny ſyn Boguſław, ten z Ciołkowny zpłodził ſyna Boguſława, y Waleryana, ludzi ryçerſkich. Od Waleryana poſzli Noſkowſcy, Kłodniccy, y inni. Boguſław zaś z Zuzanny Petrykowſki, tylko miał iednego ſyna Kryſtyna Ładę, ten poſłował do Cara Tureckiego 1017, to *Okolſki*; niewiem iednak czy ſię ten autor pomylił, czy praſa drukarſka w roku: bo y Ładow Familii ieſzcze o tym czaſie nie było, iako ſam przyznaie Okolſki, y Turcy ani Carow o tym czaſie nie mieli, ani tak bliſko Polſki byli, żeby przez poſły w tranſakcyę mogła z niemi wchodzić Polſka. Kryſtyn z Magierowny herbu Rawicz, corki iedynaczki Jarosława, dwoch ſynow zoſtawił, Jędrzeia y Marcina. Jędrzey poiał Barbarę Skrzyńſka dziedziczkę Skrzynna, y od niey piſać ſię poczał Łada Skrzyńſki, o ktorego potomſtwie na ſwym mieyſcu. Marcin zoſtał ſię przy Oyczyźnie y dobrach Łada, od ktorego y podziśdzień Ładowie kwitna. Stefana Ładę wſpomina *Konſtytucya 1653 fol: 31.* Franciſzek y Kazimierz w Wołyńſkim 1674. Jędrzey Towarzyſz pod Pancerna choragwia, brat iego rodzony Paweł, w Zakonie naſzym.

**LADZINSKI* w powiecie Orſzańſkim, Samuel y Alexander Ladzińſcy 1648. Kryſztof Łowczy Orſzańſki 1674. Jozef Podſtoli Mściſławſki.

Ł*AGANOWSKI herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie. Staniſław dziedzic na Łaganowie, nie daleko Proſzowic, zoſtawił ſynow y corki *Baranow:* Alexander miał za ſoba Kaſzewſka Kryſtynę, z ktorey trzech ſynow, Staniſław, Jan y Mikołay. Staniſław 1656 *Acta Terreſtr: Cracov.*

Ł*AGIEWNICKI herbu Grzymała* w Wielkieypolſzcze. Wincenty Łagiewnicki Archidyakon Gnieznieńſki, maż o dobro kościelne gorliwy 1519 *Damalew: in Archiep: Gneſn: fol: 282.* Jędrzey Surrogator Poznańſki, z bratem ſwoim Marcinem, w Krakowſkim Woiewodztwie oſiedli. Maciey Pleban kościoła Janowickiego za Zygmunta I *in Mſ. Petricov:* Hieronym deputat na Trybunał Koronny 1620. Katarzyna Łochyńſkiego herbu Jelita małżonka.

*Ł*AGIEWNICKI herbu Poray* w Sieradzkim Woiewodztwie *Baranowſki in Mſ. świadczy* o nich, że ſię z Łagewnik z pod Radomſka, piſza, właśni zas ſa Kobielſcy, ale od dobr tak nazwani. Jan y Piotr bracia rodzeni, dwie rodzone ſioſtry mieli za ſoba, to ieſt Jan, Barbarę Baranowſka herbu Rawicz, z ktora miał dwoch ſynow, Staniſława y Mikołaia. Staniſław zginał pod Cekora Mikołay w młodym wieku umarł, oba bezpotomni; ſioſtry ich Helena Mikułowſka, Barbara Rozwadowſka, Katarzyna Woiakowſka, Kryſtyna Jurkowſka. Piotr brat Jana, miał za ſoba Katarzynę Baranowſka pozoſtała wdowę po Dębowſkim, od tey była corka Elżbieta Białobrzeſka *Baranow: Mſ. o Famil: Pruſk:* powiada, że Łagiewniccy w Pruſiech, pięć roż na paſie na ukos na tarczy idacym, w herbie noſza, a nad hełmem roża powinna bydź z korzonkiem o czterech liſtkach, tymże ſię herbem pieczętuią Sicińſcy y Wiśniewſcy, według niego.

Ł*AGODA herb patrz, Wierzytkowa.*

LAGONA herbu Grzymała w Ziemi Rożańſkiey, Mikołay 1632, Woyciech, Felix Adam, Jędrzey 1648. Arnolf Lagona Chorąży Zakrocimſki 1674, miał za ſoba Jarzyniankę, z ktorey był ſyn y corek dwie.

Ł*AHODOWSKI herbu Korczak* w Ruſkim Woiewodztwie. Waniko z Stanimierza Łahodowſki, Woyſki Buſki 1537 *in Mſ. Coll: Leopol: Okolſki* Wańka Strumiła Łahodowſkiego wſpomina, że Winniki dobra, Zamoyſkiemu Kaſztela-

ſztelanowi Lwowſkiemu, przedał. Alexander Poborca w Ziemi Lwowſkiey 1564 *Conſtit: fol: 71.* Jan poſłował na Seym 1607: zkad Kommiſſarzem naznaczony do luſtracyi dobr Krolewſkich, y do uſpokoienia Rokoſzanow *Conſtit: fol. 841 & 866*, Hieronym Kaſztelan Wołyńſki 1617, zoſtawił corkę Annę Staniſława Brzuſki Staroſty Nurſkiego małżonkę, y ſynow czterech, Staniſława zacnego Rotmiſtrza, Marka, ieſt o nim *Konſtytucya 1633 fol: 54*, z Okolſkiego doydzieſz, w iakiey materyi. Mikołaia, y Jędrzeia. Alexander Łahodowſki wydał *w Antwerpii Panegiryk Zygmuntowi III Krolowi Polſkiemu przypiſany 1620.* Jan (podobno ten o ktorym wyżey) Kaſztelan Lubaczowſki 1619. *Okolſki Ruſſia flor: fol: 92.* N. miał za ſoba Siemaſzkownę.

*ŁĄ*KAWSKI.* Jedrzey Łakawſki Piſarz Ziemſki Halicki 1632, podpiſał elekcya Władyſława IV.

*Ł*AKINSKI herbu Pelikan*, na krainie. N. Łakińſka, Macieia Piecznowſkiego małżonka. N. miał za ſoba Kierſka. Zygmunt y Jakub bracia ſtryieczni, y Rodzicy ich w Wielkieypolſzcze 1720.

*Ł*AKOCKI* w Woiewodztwie Inowrocławſkim. Adam Łakocki 1648, podpiſał elekcya Jana Kazimierza Krola.

**LAKOWSKI* w Sieradzkim Woiewodztwie. Krzyſztof Łakowſki 1632 podpiſał elekcya Władyſława IV.

Ł*ANCKORONSKI herbu Zadora* Dom Starodawny y Oyczyźnie dobrze zaſłużony, pierwſzych wiekow tylko ſię z Brzezia piſali, potym y z inſzych dobr. Długoſz wſpomina Walcera herbu Zadora, ktory z Scholaſtyka Krakowſkiego y Kanonika Wrocławſkiego, zgodnie od Kapituły Biſkupem Wrocławſkim na Slaſku obrany, y od Jana Arcybiſkupa Gnieznieńſkiego poświęcony w roku 1148, kościoł tamże katedralny drewniany zruciwſzy, z muru wyprowadził, w porzadek, ceremonie, śpiewakow ze Francyi zprowadzonych opatrzył, ſiedzac na tey katedrze lat dwadzieścia y dwie, przenioſł ſię na wieczność. *Cromer lib: 6. Okolſki* powiada, że ſię piſał z Brzezia. *U Miechowity lib: 3. cap: 41* czytam Mikołaia Jaśka, ktoby iednak był z Familii, nie przydaie: Atoli z przywileiu Boleſława Wſtydliwego poznać, że to był Jaſko z Brzezia, dany ten przywiley w roku 1351, krory w Domu Lanckorońſkich chowaia Stefan z Brzezia Kaſztelā Woynicki, tē z Anny z Wiśnicza zpłodził dwoch ſynow: Zbigniewa Hetmana, y Staniſława rożnemi legacyami do poſtronnych Monarchow, Krolom Polſkim dobrze zaſłużonego; wſpominaia ich *Acta terreſtr: Cracov: 1379*, y przywiley Karola IV Ceſarza Rzymſkiego, dany im w roku 1355, w ktorym ten Pan, zaſługi ku ſobie Zbigniewa wyliczywſzy, gdy mu na koronacya iego do Rzymu, we dwoch ſet Uſaryi, y trzech ſet lżeyſzey iazdy aſſyſtował, tytuł Hrabiow, obiema y ſukceſſorom ich nadał, herb ich na ten kſztałt ułożył, to ieſt tarcza herbu powinna bydź na cztery części przedzielona, z ktorych wyżſza prawa, y niżſza lewa, orła złotego, w koronie, z ſkrzydłami y ogonem rozpiętym, mieć powinna; wyżſza zas lewa, y niżſza prawa, zwyczaynego Płomieńczyka. We ſrzodku tey tarczy, druga mnieyſzą złożył, na ktorey Lew powinien bydź złoty, płomieniſty, w koronie, w prawa tarczy obrocony, y iakby do bitwy ułożony: Nad tarcza dwa hełmy z koronami, z prawego hełmu orzeł taki iak y na tarczy, z lewego poł Lwa wychodzi, ktory w prawey nodze miecz zanieſiony trzyma. Potwierdził ten przywiley Kazimierz Wielki Krol Polſki w roku 1370. Tego Zbigniewa trzech ſię ſynow zoſtało, Zbigniew, Przedbor y Pakoſław, Z tych.

Zbigniew Marſzałek Wielki Koronny, maż ryceſki; ktorego ſerca dowo-

dowody oczywiſte dał w rożnych z Krzyżakami okazych, dwieście Uſaryi ſwoią ſzkatułą na obronę Oyczyzny wyſtawiwſzy, co mu Władyſław Krol Jagełło, z wdzięcznością przyznaie, w przywileiu danym w roku 1413. On gdy Jan Kropidło po śmierci Bodzęty Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, dobra do Archidyecezyi należące opanował, z ludem od Krola wyſłany, Jana poimał, y Katedrę Gnieźnieńſką od nie ſłuſzney inwazyi uwolnił *Cromer lib: 15.* według tegoż authora, Krol Jagełło iadąc do Wrocławia, żeby ſię był widział z Wacławem Krolem Czeſkim, gdy tego Zbigniewa przodem w ſześć ſet koni wyſłał, Wacław rozumieiąc, że Krol Jagełło tuż zaraz nadieżdża, wyiachał przeciwko niemu. Witold Xiążę Litewſkie, wielce ſobie męztwo Zbigniewa ſzacował, ktoremu on w expedycyi na Moſkwę w piękney y znaczney Rycerſtwa ſwego komitywie, aż do Okki rzeki aſſyſtował. Co potym nie robił na dobro tey Oyczyzny, iak na ſiebie z tey miary oburzył był gniew Krolowy, czytay *Kromera Xięgi 18. Paprocki pod herbem Kotſicz* namienia, że gdy Piotra Strzałę pokrewnego iego, Konrad Biały nazwany, ciężko uciſnął, Zbigniew y radą y zbroyną ręką, Konrada Xiążęcia do tego przyciſnął, że u ſwego poddanego o pokoy proſić muſiał, umarł 1425. Zona iego Anna, z ktorey by iednak familii była, hiſtoryk nie wyraził, to tylko z Kromera pewna, że Anny Krolowy o cudzołoztwo potwarzoney, niewinności, przyſięgą ſwoią obroniła; corka tego Zbigniewa, na imię Zbigniewa, była za Łukaſzem Słupeckim herbu Rawicz *Długoſz lib: 13* pod rokiem 1459 *fol:* 240. *Auguſtyn Culſius w dedykacyi Zywota B: Izaiaſza Bonera* [o ktorym niektorzy świadczą, że był z Matki Lackorońſki urodzony, na imię Broniſławy, corki Hieronyma) powiada, że gdy Kazimierz Wielki Krol Polſki, kościoł S. Katarzyny na Kazimierzu z fundamentow wyprowadził, y coś trochę nad ziemię wynioſł, a potym w świętych zamyſłach oſtygnawſzy, ręce od dalſzey fabryki opuścił, Lackorońſcy y Jordanowie, tę ktorą widziemy kościoła ſtrukturę, ſwoim koſztem ſkończyli. *Dryacki w życiu tegoż Bonera*, temu to Zbigniewowi przypiſuie, y powiada, że dobra ſwoie Wroblowice, przez braci ſwoich Mikołaia z Brzezia, y Jana, wieczną darowizną Klaſztorowi tamecznemu zapiſał: atoli *Miechowita y Nakielſki* fundacyą tego kościoła, raczey do Gniewoſza naciągaią. O braci także tego Zbigniewa Mikołaiu y Janie nigdziem nie czytał, y owſzem *Długoſz w roku 1370* wyraźnie mowi, że Zbigniewa tego braci Przedborowi y Pakoſławowi, Kazimierz Wielki, Włodziſław dobra, z innemi do niego należącemi, teſtamentem legował, czego popiera przywiley tegoż Krola *in Monim: Lanckor.* raczey miał mowić że to Zbigniewa ſynowie, Mikołay y Jan. Z tych Mikołay był Marſzałkiem Wielkim Koronnym [luboć y o drugim Mikołaiu Marſzałku Wielkim Koronnym piſzą autorowie w roku 1382) ten wziąwſzy działem Lanckoronę y Dobczycze, a brata Jana (a boday to nie ten Jan o ktorym *Okolſki piſze*, że Kaſztelanem był Oświecimſkim] zoſtawiwſzy przy Włodziſławiu, fundował z nimże kościoł farny w Oświecimiu, ktory potym w Proboſtwo wynieſiony przez Staniſława y Jana braci rodzonych, ſynow tegoż Marſzałka przez Łukaſza y Zbigniewa ſtryiecznorodzonych, to ieſt Jana Lanckorońſkiego ſynow, przez Leonarda y Henryka z Brzezia Ruſockich braci rodzonych: o czym świadczy erekcya tegoż Proboſtwa, w roku 1470 uczyniona. Niektorzy tego ſą zdania, że Staniſław ſyn tego Mikołaia Marſzałka, był Woiewodą Sendomirſkim, ale mi ſię to niezda, bo Mikołay Marſzałek żyć przeſtał koło roku 1458, a Staniſław Woiewoda Sendomirſki 1535, raczeybym tedy rozumiał, że ktoryſzkolwiek z ſy-

now

now Marſzałka, to ieſt, albo Staniſław, albo Jan, zpłodził Przecława Staroſtę Chmielnickiego, y Staniſława Woiewodę Sendomirſkiego; iakoż Staniſław Marſzałkowic z Brzezia, podpiſał przywiley Ziemi Bełzkiey *u Januſzowſk: w Statucie.* Corka tego Mikołaia Marſzałka miała bydź za Mikołaiem Jordanem, Kawalerem Jerozolimitańſkim, niewiem czy nie ſioſtra iey Zofia za Staniſławem Konarſkim herbu Abdank. Ktoryś z ſynow tego Marſzałka, nie zoſtawił tylko corkę dziedziczkę na Lanckoronie, tą gdy poſzła za Jaroſława Łaſkiego, herbu Korab, Woiewodę Sieradzkiego, ktory kwitnął w roku 1508, wnioſła w Dom Łaſkich Lanckoronę.

Przecława Staroſtę Chmielnickiego, zſzedł z tego świata w roku 1531, czytałem liſt Zygmunta I *in Mſ. Petricov:* w ktorym ten Krol pozwala dwieście ludzi uzbroić na przyſzłą kampanią temu Przecławowi. *Starowol: in Bellator: Sarmat: fol: 150*, powiada o nim, że długą po Europie peregrynacyą, ba y mieyſca święte w Jerozolimie nawiedzaiąc, poleru w rycerſkich ſztukach nabył, ktorego potym dał dokument, to z Konſtantynem Xiążęciem Oſtrogſkim, rękę na nieprzyiaciołach Oyczyzny zaprawuiąc, to kiedy w tyſiąc dwieście Kozakow Zaporowſkich, aż pod Oczakow zabiegſzy, Tatarow pobił, trzydzieści tyſięcy bydła rożnego, y pięćſet koni w zdobyczy odebrawſzy, to Turkow pod Białogrodem poraziwſzy, to w Pruſiech z Janem Zarębą Krzyżakom dobrze ſię w znaki dawſzy, to na Podolu przeciwko pogańſtwu mężnie ſię zaſtawiaiąc.

Staniſław Woiewoda Sendomirſki; *Starowol: in Bellator:* bratem go zowie Przecława Staroſty Chmielnickiego, gdzie mu zaraz wielkie pochwały zapiſał, Kawalerſkie iego odwagi licząc; W roku albowiem 1511, Bogdanowi Woiewodzie Multańſkiemu na poſiłek przeciwko Perekopſkim Tatarom wyſłany z Tworowſkim, dobrze ſię im dał w znaki, a w naſtępuiącym roku, koſz Tatarow u Biłki wyciął. Do ſławney pod Wiśniowcem z tychże nieprzyiacioł wiktoryi, ſiłą ſwym męztwem y radą dopomogł. W roku 1516 z innemi pod Trębowlą ośmſet Tatarow na placu położył. a pod Podhaycami pięćſet, *Bielſki fol: 533 y 534:* a gdy ſię Poganie, chcąc zemścić ſwoich klęſki, znowu zebrali, y na cztery ſzlaki podzieliwſzy, Chmielnicki, Miedzyboſki, Zynkowſki, trakty puſtoſzyli, on zebrawſzy rycerſtwo Podolſkie, nie tylko że ich na kilku mieyſcach znácznie poraził, ale y z zdobyczy wyzuł, y niewolnika do Wilna Krolowi odeſłał: był na ten czas Cześnikiem Sendomirſkim y Generałem Podolſkim. Zygmunt zaś Krol w zaſługach wynioſł go, nie na Kaſztelanią Sendomiſką, iako piſze *Okolſki*, ale na Woiewodztwo Sendomirſkie, z ktorym wraz trzymał Kamienieckie y Skalſkie Staroſtwa, umarł 1505.

Hieronym Staroſta Skalſki, *Vir pius, Catholicæ priſcæq; religionis amantiſſimus*, iako o nim mowi nadgrobek u S. Katarzyny, zmarłemu w roku 1569 położony. Synow iego dwoch *Paprocki* liczy. Staniſława Staroſtę Skalſkiego, był potym Kaſztelanem Halickim, z ktorym tytułem wſpominaią go *Konſtytucye 1589 fol: 560 y 1591 fol: 617.* Mąż rycerſki to w Wołoſzech 1572, *Bielſki fol: 645*; to pod Skowrodkiem 1577 mężnie ſię z nieprzyiaciołami potykał, *Bielſki fol: 742*, miał za ſobą Herburtownę Staroſciankę Barſką, z ktorey zoſtało potomſtwo, do fundacyi Kamienieckiego naſzego Collegium ſiła ſię przyłożył *Argent: de reb: Societat:* y Mikołaia męża w rożnych okazyach y przygodach woiennych dobrze Oyczyźnie zaſłużonego, oſobliwie w Moſkiewſkiey expedycyi pod Pſkowem, Połockiem y Wielkiemi łukami, pod Sko-

G wrodkiem

wrodkiem pięćdzieſiąt Tatarow rozgromił, a gdy potym na więkſzą ich li-
czbę napadł, tam w nogę ſzkodliwą ranę odnioſł. *Paproc: o herb: fol:* 340, te-
go *w indexie tom: 3 Okolſki* Podkomorzym Podolſkim zowie, y przydaie że pod
Cecora, złota choragiew przeciwko Chanowi do potrzeby przywodził;
żona iego Zorawińſka, corka Sebaſtyana Kaſztelana Halickiego, z ktorey
ſyn Staniſław Woiewoda Podolſki; atoli pod herbem Zadora, Oyca tego
Staniſława Woiewody Podolſkiego, Ruſkim Woiewoda piſze, y przydaie,
że w kaplicy ſwoiey fundacyi przy Katedrze Kamienieckiey pochowany
ſpoczywa.

Staniſław Woiewoda Podolſki, Staroſta Płoſkirowſki, kładę tu iego
nadgrobek z Katedry Lwowſkiey, gdzie po śmierci złożony. *In Gallia, dein-
de Italia, ſeverioribus diſciplinis ætatem primam excoluit, ea laude, ut â Clemente VIII
P. M, ſingulare Sarmatiæ decus, & ornamentum appellatus ſit, & Francorum calculo
ob eximiam virtutem, & ante annos judicii maturitatem, Epiſcopatu, qui ei offereba-
tur, digniſſimus haberetur. Præclariſſimis animi dotibus illectus Sigiſmundus III, non
expectata maturiori ætate, in Senatorium Ordinem eum cooptavit, primoq́, Caſtellanum
Halicienſem, dehinc Podoliæ Palatinum fecit temporibus turbulentiſſimis: ſed is mox pro-
vinciam, pace cum Valachis conſtituta, pacatam reddidit. Et cum majora meditaretur,
immatura morte, anno ætat:* 32, *Xti* 1617 *obiit. Okolſki* twierdzi, że był y Kamie-
nieckim Kaſztelanem, ale nadgrobek nic o tym nie mowi, że miał za ſobą
Zamiechowſką Zofia, pozoſtała wdowę po Janie Golſkim Kaſztelanie Hali-
ckim, że był w rożnych ięzykach biegły. Tenze author w indexie tych
ieſzcze z tego Domu liczy. Staniſława Stolnika Krakowſkiego, Mikołaia
Podkomorzego Podolſkiego, umarł 1560. Jana Podkomorzego Krakowſkie-
go, umarł 1510. Mikołay Chorąży Lwowſki miał za ſobą Annę Staniſła-
wſka herbu Pilawa, Podkomorzankę Sanocka *Okol:*

Jan Chorąży Podolſki, ktorego z Barbary z Huſſiatynia Kalinowſki,
Walentego Generała Podolſkiego ſioſtry, corka była Podolaniecka, iako pi-
ſze *Geneal: Kalinowſkich*, y ſynow trzech, Staniſław Woiewoda Ruſki, o kto-
rym niżey, Marcin, żona iego Kryſtyna Koziatulſka, y Jan w Zakonie Ka-
znodzieyſkim Kaznodzieia y Teolog zacny. Mikołay brat Jana Chorążego
Podolſkiego, naprzod w Węgrzech żołd woienny z Batorym prowadził, po-
tym w Oyczyźnie, od żadney ſię expedycyi nie uchylił, czego dowodem
były gęſte rany z potyczki wynieſione; poiał był Staniſławſka herbu Pi-
ława, Kaſpra Podkomorzego Sanockiego corkę. Hieronym naprzod Cho-
rąży potym Podkomorzy Podolſki, w woiennych działach, to w Cudzoziem-
ſkich, to w Oyczyſtych obozach przepolerowany, oſobliwie pod Kluſzy-
nem z Moſkwa; dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Hu-
miecka Kaſztelanka Kamieniecka, drugi raz z Chodorowſka.

Staniſław Woiewoda Ruſki Hetman Polny Koronny, Skalſki y Dy-
mirſki Staroſta, przedtym zaś naprzod Halicki Kaſztelan 1646, potym Ka-
mieniecki 1650, daley Woiewoda Bracławſki 1651, umarł Woiewoda Ruſkim
1657. Z młodych lat ſwoich zaraz ſię do obozu udał, gdzie ani zdrowiu, ani
fortunie ſwoiey nie folguiąc, w znacznym kompucie właſnych ſwoich lu-
dzi, nie raz nie bez niebeſpieczeńſtwa heroicznie ſtawał, oſobliwie gdy Ta-
tarow pod Jagelnica, dziedzictwem ſwoim, ktora też przeciwko temu nie-
przyiacielowi znacznie ufortyfikował, pod Kapuścińcami, Smankowcami,
Bednarowem, tryumfalnie płaſzał. Gdy z Koniecpolſkim Kantymira pod
Martynowem, Chana pod Uściem, Galgę pod Bełzem z Lubomirſkim y

Chmieleckim woiował. Kozackiey rebellii pod Kamieńcem, Oſtropolem,
Zbarażem, Kraſnym, ſzablą y męztwem ſwoim ukrocił, zgoła w owym
złym razie, gdzie ſię na tę Oyczyznę wiele nieſzczęścia zpikneło, tak ſię po-
kazał, iako na kochaiacego ſyna przyſtało. Złaczył ſię był dożywotnie
z Alexandrą Zbigniewa Sienińſkiego Kaſztelana Lubelſkiego corka, ktora mu
dwie corki powiła, Barbarę młodo zmarła, y Joannę, Swātopełka Boleſtra-
ſzyckiego małżonkę, ſynow *według Okolſkiego* ſiedmiu, to ieſt Zbigniewa Sta-
roſtę Skalſkiego 1649, Jana, ten był Kanonikiem Lwowſkim y Krakowſkim,
Mikołaia, ten młodo zſzedł z tego świata 1647. Hieronyma Podkomorzego
Podolſkiego, Skalſkiego Dymirſkiego Staroſtę, żona iego zdami ſię Cetne-
rowna Starościanka Lwowſka, atoli potomſtwa nie zoſtawił. Przecława Ka-
ſztelana Czechowſkiego, Marcina, y Franciſzka, ktorego z Heleny Chomę-
towſki, corka Agnieſzka Mirzeiowſka Kaſztelanowa Zakroczymſka.

Janowi, bratu rodzonemu Mikołaia Marſzałka Wielkiego Korōnego, doſtał
ſię działem Włodziſław *Acta Cracov: 1444 feria 3tia in Craſtino S. Andreæ*, tego
było dwoch ſynow, Łukaſz y Zbigniew, co ſię pokazuie z fundacyi Probo-
ſtwa Oświecimſkiego 1470, gdzie ich zowią ſtryiecznemi bracia Staniſława
y Jana z Brzezia Lanckorońſkich (byli to ci dway ſynowie Mikokołaia Marſzał-
ka, a ſynowcowie Jana) Jedē z tych czy Łukaſz czy Zbygniew miał za ſobą Ka-
tarzynę z Kobylan, z ktorey zoſtało dwoch ſynow, Adam y Abraham, dowo-
dem tego ieſt przywiley ſtary, ktory w Włodziſławiu chowaia. O Zbignie-
wie Kaſztelanie Roſpierſkim *świadczy Bielſki*, że z młodości do rycerſkich
dzieł przyuczony, Władyſławowi Jagellonczykowi ſprowadził do Węgier
choragiew, z ktora tam zwycięzko ſię popiſawſzy, tęż ſamę w Budzie na
honor Nayśw: Matki powieſił, takbym rozumiał, że to mowa o tym Zbi-
gniewie bracie Łukaſza. O Abrahamie y o potomſtwie iego nigdzie nie
czytam. Adam zaś brat iego Staroſta Oycowſki, miaſteczku Włodziſławo-
wi niektore wolności nadał, ktorego ſyn Jan Łowczy Sendomirſki od te-
goż miaſteczka Włodziſławſkim był nazwany, był mąż iako iego nadgro-
bek o nim zmarłym w roku 1564 mowi *u Paprockiego: in re militari nemini ſe-
cundus*, w Włodziſławiu zamek wymurował, co poznać z iego tam inſkry-
pcyi na ſklepieniach, *Okolſki o nim twierdzi*, że na woynie Inflantſkiey zgi-
nał, Kurozwęſka Podſkarbianka Koronna, oſtatnia z tego Domu dziedziczka
dwoch mu ſynow powiła, Krzyſztofa y Hieronyma, z ktorych Krzyſztof
wziął działē Kurozwęki, Hieronym Włodziſław, Krzyſztof dziedzic na Kuro-
zwękach, Kaſztelanē był Małogoſckim, poiał był w dożywotnia przyiaźń pier-
wſzym ślubem, Annę Tęczyńſka Woiewodzankę Krakowſka, z ktorey dwie
corki zpłodził, Jadwigę y Annę, tyleż ſynow, Przecława y Zbigniewa. Dru-
gim ślubem Wzdowſka herbu Srzeniawa, pozoſtała wdowę po Karwickim
Staroście Latowickim. *Okolſki* tego Krzyſztofa Radomſkim Kaſztelanem
zowie, a śmierć iego zwala na rok 1583; co lubo bydź może, że ſię z Mało-
goſkiey Kaſztelanii przeſiadł na Radomſka, rok iednak omylny podkłada
ten author: bo *Sarnicki w dedykacyi ſwoiey hiſtoryi* 1587, y liſt Zygmunta III 1589,
ieſzcźe go Małogoſckim piſza, ieſt o nim y w Konſtytucyach Koronnych
częſta wzmianka, gdzie go Rzeczpoſpolita na rożne funkcye narażała. Prze-
cław ſyn Krzyſztofa Kaſztelana z Tęczyńſki, na dworze Krola Auguſta I,
u ktorego w wielkich był reſpektach, y w obozie, młodſze lata polerował,
w domu potym ſpokoyne życie prowadzac, zkończył go w roku 1612 upor-
czywie przy Geneweńſkich błędach ſtawaiąc, luboć żonę miał Hrabian-

kę Tarnowſka Kaſztelankę Sendomirſka prawowierna katoliczkę, z ktora
iednak potomſtwa nie zoſtawił. *Cichoc: Alloqu: Oſecen: lib: 2. cap. 12.* Zbigniew
brat iego Podkomorzy Sendomirſki, mąż przy wierze takolickiey gorliwy,
Kurozwęcki y Oleśnicki kościoły od heretykow zprofanowane katolikom
przywrocil *Cichoc: loc: cit:* śmiertelne to życie zakończył w roku 1619. Kata-
rzyna Komorowſka Kaſztelanka Oświecimſka, dwie mu corki powiła Zofia z
Gabryelem Kraſińſkim Kaſztelanem Płockim, Staroſta Nowomieyſkim, Ja-
dwigę z Morſztynem Kaſztelanem Zawichoyſkim dożywotnie złaczone.
Synow zaś ſiedmiu. Pierwſzy Mikołay Proboſzcz Oświecimſki, dziedzic na
Kurozwękach. Drugi Krzyſztof Kaſztelan Radomſki, dziedzic na Koſzuto-
wie, żona iego Jadwiga Wiktorya z Kaliſzan, *Cichoc: dedyka: 30 przyczyn,* cor-
ka ſię tylko po nim zoſtala Izabella, Franciſzkowi Lipſkiemu Staroście Ra-
wſkiemu zaślubiona. Trzeci Jacek Kaſztelan Przemyſtki, dziedzic na Oleśni-
cy, wſpominaia go *Konſtytucye* 1661 *fol: 16,* od tego był ſyn Zbigniew. Czwar-
ty Ludwik dziedzic na Strupieniu, ſyn zaś iego Mikolay Staroſta Nowo-
mieyſki, ktorego śmierć przypadła na rok 1672; temu Maryanna Tarlowna
Kaſztelanka Przemyſłka, zrodziła ſyna Jana Kaſztelana Radomſkiego, kto-
rego z Jadwigi Tarłowny Podkanclerzanki Koronney corka Anna, naprzod
żyła z Firleiem Kaſztelanem Kamińſkim, a po tego śmierci, z Jozefem Kali-
nowſkim Chorążym Podolſkim: y ſyn Staniſław, ktorego żona Bidzińſka
Stolnikowna Sendomirſka. Piąty Zygmunt dziedzic na Wąworkowie, od kto-
rego corka Helena, Jozefa Borka Kaſztelana Radomſkiego małżonka. Szoſty
Alexander. Siodmy Jędrzey.

Hieronym Łowczy Sendomirſki dziedzic na Włodziſławiu, brat Krzyſzto-
fa dziedzica na Kurozwękach, urodzeni z Kurozwęſki, dwa razy śluby małżę-
ſkie ponawiał, pierwſzy raz z Zofia Dembińſka Kaſztelanka Krakowſka, z kto-
rey były trzy corki, Anna, Jadwiga, y Kryſtyna, drugi raz z Anna Drohicin-
ſka herbu Nałęcz Kaſztelanka Lubaczowſka; ſynow iego z tey *według Baranow*
dwoch zoſtało. Adam, ten z Ewa Reiowną herbu Okſza żył bezpotomnie, y
Samuel naprzod Kaſztelan Wiślicki, a potym Sądecki, Staroſta Małogoſc-
ki, w Włodziſławiu wyrzuciwſzy z tamtąd predykantow Luterſkich, wiarę
wprowadził katolicka, kościol modna ſtruktura fundował, y marmurē przy-
ozdobił, Pałac tamże na wyſpie drewniany, y dwor w dobrach Cieśle nazwa-
nych, w Staroſtwie Małogoſckim wyſtawił. Pod interregnum, choragiew ia-
zdy okryta, ſwoim nakładem dla poſpolitego beſpieczeńſtwa trzymał, zſzedł
z tego świata w roku 1638 w ſwoiey fundacyi pogrzebiony, z Zofii, czy iak
inni chca, Katarzyny Firleiowny Podſkarbianki Wielkiey Koronney (umar-
ła 1645 wraz z mężem pochowana) ſiedm corek, z ktorych dwie Zakonni-
cami zoſtały, tyleż ſynow, z ktorych trzech duchowny ſobie ſtan obrali, zo-
ſtawił: iam ſię tylko tych doczytał; Henryka, ktory w piętnaſtym roku ży-
cia ſwego z światem ſię pożegnał. Zygmunta Kanonika Krakowſkiego,
Weſpazyana Biſkupa Kamienieckiego w roku 1673, y Pakoſława Kazimie-
rza Podſtolego Krakowſkiego, poſtował na rożne Seymy, a z Anny Dem-
bińſki Podkomorzanki Krakowſkiey zpłodziwſzy corkę Katarzynę Sladko-
wſka Kaſztelanową Sochaczewſka [umarła 1688] y ſynow dwoch, Franciſzka
y Samuela, gdy mu żonę śmierć zabrała, Kanonikiem Krakowſkim y Pro-
boſzczem Oświecimſkim zoſtawſzy, deputatem bywał na Trybunał Ko-
ronny, aż też w roku 1702 życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił.
Samuel naprzod na dworze Jana III czas nieiaki zabawił; był potym z Poſtem
Wiel-

Wielkim w Turczech, y Deputatem na Trybunał Koronny, młodo bo w trzy-
dzieści lat życia ſwego 1689 wſzedł do grobu; miał za ſoba Helenę czyli ra-
czey Konſtancyą Lipſka Kaſztelankę Małogoſcka. Franciſzek brat iego ſtar-
ſzy, Podkomorzy Krakowſki, Staroſta Stobnicki, Wielicki, y Bocheńſki, maż
rycerſki, pod Wiedniem w nogę poſtrzelony, ſzwank ten aż do śmierci, ie-
go odwagi był dowodem; poiał był w dożywotnia przyiaźń Morſztyno-
wnę Jadwigę z Raciborſka, Staroścjankę Kowalſka, z tey ſyn Wawrzyniec
Staroſta Stobnicki, złaczył ſię z Franciſzka Tarlowna Kuchmiſtrzowna
Koronna, z ktorey dway ſynowie, Staniſław y Maciey. Władyſław drugi
ſyn Franciſzka.

Krom tu wyliczonych, Wacław Lanckorońſki Rotmiſtrz Pancerny
1658 *Komput Woyska,* wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Wielhorſka ſioſtra
Kaſztelana Wołyńſkiego *Geneal: Sienickich.* Woyciech Kaſztelan Goſtyńſki,
Deputat na Trybunał Koronny 1727. Zbigniew Proboſzcz Małogoſki 1673.
Zygmunt Staroſta Miaſkowſki, młodſze lata w Siedmiogrodzkiey Ziemi,
dalſze na dworze Krolewſkim polerował, Rotmiſtrzem potym Krolewſkim
będac, gdy pod Bereſteczkiem chciwie na Tatarow naciera, y krew ich le-
ie, y ſwoię oraz y z życiem tamże na placu wytoczył, w roku 1651, iako o
nim świadczy nadgrobek w Opatowie *Starowol: in Monum:* Alexander Pod-
czaſzy Chełmſki 1678. Konſtancya, naprzod Mikołaia Oleśnickiego Staroſty
Opoczyńſkiego, potym Wężyka Staroſty Sieradzkiego, z pierwſzym *ſterilis,*
z drugim było potomſtwo. Zofia Staroscianka Skalſka Mikołaia Czuryła
Stolnika Sanockiego. N. Jana Gorayſkiego. N. Mikołaia Bielſkiego. El-
żbieta Staniſława Dedyńſkiego. Jadwiga Piotra Alexandra Tarła Woiewo-
dy Lubelſkiego. Jadwiga Woyciecha Kalinowſkiego Łowczego Podolſkiego,
małżonki, była ta Jadwiga z rodzicow heretyckich urodzona, ale za ſtara-
niem męża, katolicka wiarę przyieła, wnioſła w Dom Kalinowſkich dobra
na Podolu Boryſzkowce y Kalinie *Okol:* Elżbieta y Anna Zakonnice S. Bry-
gitty w Lublinie 1670. *Paprocki* powiada, że Hieronyma z Brzezia, wiele
potomſtwa wſpominaia nadgrobki u S. Katarzyny przy Krakowie, iako
Mikołaia, ktory umarł 1520. Mikołaia z Brzezia Lanckorońſkiego Burgrabię Zā-
ku Krakowſkiego czytam *in Mſ. Petricov:* Kommiſſarzem deſtynowanego do
Drohobyczy w roku 1523, wſpomina go *Severinus in Vita S. Hyacinthi lib.* 3.
cap: 19 *num: 69.* Katarzyna Kaſztelanka Czechowſka Piotra Hadziewicza mał-
żonka. N. Mikołaia Herburta Woiewody Ruſkiego.

Niektorzy z nich wziąwſzy w dziale Bakowa Gorę y Grotkowice u
Brzezia, Bakami byli nazwani. Z tych był Staniſław Bak Lanckorońſki,
ktory od Moſkwy zginał, o ktorym *Staniſław Witkowſki w pamiątce Rycerſtwa
Polskiego,* Lanckorońſki Bak niechay pokoy ma za cnoty, z Rotmiſtrzami
dzielnemi, co z wielkiey ochoty, w Kluſzyńſkich polach, zdrowiem ſwym
zapieczętował, rycerſkim ſercem, gdy wprzod inſzym kredencował; cztery-
ſta albowiem ludzi pod Kluſzyn zprowadził. Sebaſtyan brat iego, y ten w
Moſkwie życie ſwoie dla Oyczyzny położył. Jan Kaſztelan Halicki trzeci
brat ich, woiownik pamiętny, Rotmiſtrz y Pułkownik w Pruſkiey expedy-
cyi, ſyn iego Adam Podſtoli Halicki, żona Łaſzczowna, z ktorey ſyn Wa-
cław. O Walentym Chorażym Kamienieckim piſze *Paprocki* w roku 1578
Jana Baka corka w Dom Korytkow zaślubiona, ſiła dobr wynioſła. Tu
przeſtrzegam, że inſze Brzezie było w Kuiawach, z ktorego ſię Doliwczy-
kowie piſali, iako Jan Lutek z Brzezia Biſkup Krakowſki, o ktorym mowiłem
pod herbem Doliwa. Maryanna Trzebińſka, Katarzyna Walewſka, Zofia

Popie-

Popiełowa, y Helena Lanckorońſkie, ſioſtry rodzone. Jacek Lanckorońſki Kaſztelan Przemyſki, miał za ſoba Apollinarę Latoſzynſką, Podczaſzankę Krakowſka, pozoſtałą wdowę po Janie Piſarſkim.

ŁANCUCKI *herbu Szeliga.*

* *de* **LANGNAU** *herbu Ryś* iedenże herb ich co y Bakowſkich. Eleonora de Langnau, Adryana Rembowſkiego małżonka koło roku 1649.

ŁANIECKI *herbu Pobog* w Mazoſzu. Tomaſz y Marcin Łanieccy w Ziemi Ciechanowſkiey 1648.

***ŁANIEWSKI** *herbu Korczak* w Nowogrodzkim Woiewodztwie. *X. Koiałow: in Mſ.* wyraźnie o nich świadczy. Hrehory Łaniewſki miał za ſobą Elżbietę Oziębłowſka. N. Strażnik Słonimſki, Poſeł na Seym *1738*.

ŁANIECKI *herbu Slepowron* w Mazoſzu, iedneyże dzielnicy z Pienieckiemi.

***LAPA** w Oſzmiańſkim powiecie Krzyſztof Lapa Miecznik Trocki 1674. Łukaſz Lapa, ſyn Staniſława.

LAPANOWSKI *herbu Rogała* w Płockim Woiewodztwie, y w Ziemi Przemyſkiey, dokad ſię z Płockiego przenieśli, zwali ſię tam Mirosławſkiemi.

ŁAPCZYNSKI *herbu Jelita* z tą iednak rożnicą, że nad hełmem otwartym powinna bydź ręka zbroyna z ſzabla iak do cięcia zanieſiona w prawą: taki im herb nadany od Stefana Krola za inſtancya Zamoyſkiego Hetmana. Walentyn Łapczyńſki 1581; pole tarczy powinno bydź błękitne. Przywiley o tey nobilitacyi Łapczyńſkiego przytacza *Paprocki o herbach fol: 216*, do ktorego odſyłam, tam iego wyliczaia ku tey Oyczyźnie zaſługi, iako pode Gdańſkiem, Wielkołukami, Wielicą, Pleſzkowem y indziey. Seweryn Łapczyńſki 1648. w Bełzkim, miał za ſobą Zuzannę Mukanſka, z ktorey corka Zofia Kazimierza Skorupki Padlewſkiego żona. Maryanna z Łapłowa Łapczyńſka Jędrzeia Boboli małżonka. Antoniego Chryzanta Łapczynſkiego, ieſt w druku *Solium Poloniæ, ideſt Hexaſticha in Reges Poloniæ 1710. Torun:*

***ŁAPINSKI.** Jana Łapińſkiego męża woiennego, wſpomina *Konſtytucya 1631 fol: 49.*

ŁAPKA *herbu Drużyna* w Krakowſkim Woiewodztwie. Alexander Łapka umarł 1582, u S, Katarzyny na Kazimierzu przy Krakowie pogrzebiony. Piotr aż do zgrzybiałcy ſtarości w obozie lata ſwoie przepędził, w nadgrodę krwawych prac, wziął wyſługę dobra pod Barem.

Lariſſa herb.

Powinny bydź dwa lemięſze podle ſiebie, końcami do gory, y oſtrzē na bok obrocone, w czerwonym polu, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuia, *Bielſki fol: 184. Paproc: w Gniazdzie 402, O herb: fol: 263. Okol: tom: 2 fol: 39, Kleynoty fol: 63.* Z iakiey okazyi y kiedy ten herb nadany, nic pewnego miedzy áuthorami nie znayduię. *Pariſius in Mſ.* dorozumiewa ſię, że od Laryſſy Miaſta w Teſſalii imienia tego nabył; ieſzcze przed Narodzeniem Chryſtuſa Pana; gdy bowiem Sarmatowie, Meſi nazwani, wpadſzy do Włoch, z Teſſalii y Laryſſy miaſta, w zdobyczy, wiele ludzi nabrali, wkrotce Sarmacya niemi oſadzona, ktora przedtym mało co pożytkowała, dla nieumieiętności uprawiania roli, zyzna zoſtała; iakoż utwierdzać zda ſię to *Ovidius lib: 3 Triſtium elegia 10*, gdy o nieurodzaiach w Sarmacyi mowi, *Aſpiceres nudos, ſine fronde, ſine arbore campos &c.* temu tedy, ktory naywiękſzym był powodem do tey zyzności, nadano w herbie lemieſze. Albo też znać, mowi, w ten czas nadany, kiedy Sarmatowie częſtemi Rzymian wycieczkami zirrytowani, wpadſzy do Włoch, miaſt kilka dobywſzy,

bywſzy, z ziemia ich zrownali, a potym mieyſce to zorawſzy, ſola zaſiali, wynalezcy tego ſpoſobu, w nadgrodę lemięſze w herbie, tym ſpoſobem iak widziſz ułożone ſa dane. *To Pariſius z ſwego domyſłu. Paproc:* o poczatkach tego kleynotu, dwoiakie ſwoie zdanie przytacza, pierwſze. Piaſt prawi na tron Polſki wynieſiony, Matki ſwoiey familiatow tym uczcił herbem; poświadcza mu *Tylkowſki in dedicat:* y inni, lubo Okolſkiemu ſię to nie zda. Drugie. Jaromir prawi Xiażę Czeſkie, uchodzac przed bratem Wratyſławem, do Bolesława Smiałego Krola Polſkiego przyſzedł; Wratyſław niekontentuiac ſię tym, że brata z Czech wygnal, ieſzcze za nim ścigaiac z woyſkiem w Polſkę ſię zaciekł; wyprawił ſię przeciw niemu Bolesław, gdzie ciagnac z woyſkiem, napadł na człowieka, dwa lemieſze do kowala dla naprawy nioſacego, wdawſzy ſię z nim w dyſkurs Krol, nie tylko to od niego uſłyſzał, że go przez las iako świadomy tam wſzyſtkich ścieſzek obiecał ſzczęśliwie przeprowadzić, ow człowiek; ale też y do zwycięztwa dopomoc: przededniem tedy czołgaiac ſię do obozu Czeſkiego, gdy na ubeſpieczonego y ſnem twardym zmorzonego nieprzyiaciela trafił, wſzyſtkie im konie zabrał, co Bolesław obaczywſzy, ruſzył z woyſkiem na Czechow, y z koni wyzutych y ieſzcze rozeſpanych ſnadno zwyciężył: przetoż za tę wyſługę Laryſſie, tak ſię miał zwać przodek tego herbu, też ſame lemieſze w herbie noſić pozwolono, ktore przedtym na ſobie dzwigał. Jankała Laryſſę Hrabię czytał *Paprocki* w ſwych przywileiach w roku 1264. Hrabia Choſchanus Laryſza Podczaſzy Kaliſki w tymże roku: z authora także Anonymum powiada *Paprocki*, że za ich inſtancyą Zydzi wielkie byli otrzymali przywileie u tegoż Xiażęcia.

Herbowni.

Chocholaty	*Domańſki*	*Madalińſki*	*Mendalski*	*Zdanowski,*

ŁARYSZ herbu Kolumna.

***ŁASCISZEWSKI** *herbu Slepowron* w Rawſkim Woiewodztwie, Szczeſny Łaściſzewſki Podſędek Sochaczewſki poſłował na Seym 1653 *Conſtit: fol: 9*, Maciey Kaſztelan Sochaczewſki, żona iego Eleonora Brodecka Chorażanka Bełzka, ale *ſterilis*. Dorota Kaſztelanka Sochaczewſka, Jana Łopackiego Chorażego Zakroczymſkiego małżonka.

***ŁASICKI** w Sendomirſkim. Woyciech 1632. Jan w Rawſkim 1648. Franciſzek Łaſicki w Sochaczewſkiey ziemi 1674. Dawniey zaś Jan Łaſicki maż uczony, ale Kalwińſkiemi błędami uwiklany: Sa iego niektore piſma w druku, 1mo. *De Diis Samogitarum 1627 in 18 Lugdu: Batav.* 2do. *Hiſtoria de ingreſſu Polonorum in Valachiam, cum Bogduno Vaivoda. Francofurti in 8vo 1578, & 1582 in fol: Baſileæ tom: 3. Corporis Hiſtor: Polon: & 1584 Francofur: in 8vo.* 3tio *Clades Dantiſcanorum 1577 in 4to Poſnan: & Francof. in 8vo 1578, & in Corpore Hiſt*: Pol: *tom*: 3. *fol. 104. & apud Gvagninum tom: 1. fol: 186. & Germanicè 1578 in 4to:* 4to. *Ejus Epiſtolam ad Volanum, in qua de judice Controverſiarum fidei, an ſit ſcriptura, diſſerit, citat Reſcius in Atheiſmis, mihi fol: 4.* 5to. *Commentatio de Theologia Moſchovitica, ſeu Apologia pro ſua ſecta, in libro de Ruſſorum Moſchorum religione. Spiræ 1582 impreſſa.* 6to. *Hiſtoria de Eccleſiaſtica diſciplina, moribus, & inſtitutis Fratrum Bohemorum in 8vo 1649 cura Joan: Amos Comenii, tum Amſtelod: 1660 prodiit.* O nim tak piſze *Braun de Scriptor: Polon: 216, Vir Helveticæ confeſſionis, à Rege Stephano, legationibus obeundis admotus, ſcripſerat de Origine, progreſſu & rebus proſperis vel adverſis Fratrum, libros octo. quorum hic de diſciplina octavus eſt, ſed iſti libri ſeptem, nimia præcautione Comenii dilati, tandem planè deperditi ſunt*: bodayby była y oſma zginęła! bo ſama herezya traci. Zali ſię tu y po wielu inſzych mieyſcach tenże autor Braun, na katolikow w tym kroleſtwie naſzym; że wſzyſtkich inſzych z kościołem katolickim Rzymſkim nie trzymaiacych, prześladuia. Niechby był ſobie trochę dawnieyſze lata przypomniał, co Sektarze gdy ſię w Polſzcze naſzey gniezdzić poczynali, z katolikami czynili, iako kościoły im wydzierali, Xięży albo zabiiali, albo wyganiali, rzeczy Bogu poświęcone profanowali, wymyślnemi deſpektami, wiarę katolicka tyla wiekami w tey Oyczyźnie wkorzeniona y zaſzczycona trapili y niſzczyli. Co ieſzcze y podziś dzień po wielu kroleſtwach od Dyſſydentow Katolicy ponośić muſza, iakie morderſtwa, depaktacye, wygnania. Y czyby ſię nie ſłuſzniey na nich żalić mogli?

***ŁASINSKI** *herbu Abdank* w Krakowſkim Woiewodztwie. Staniſław Łaſińſki z Katarzyna Niegoſzewka herbu Jaſtrzębiec, ſynow trzech, Jana, Daniela, y Samuela, y corkę Zuzannę, Łukaſza Gniewka małżonkę ale *ſterilem*, Samuel z trzech braci naymłodſzy, w Moſkwie umarł. Jan nayſtarſzy miał za ſoba Izabellę Gniewoſzownę, Pawła Gniewoſza Sędziego Grodzkiego Sendomirſkiego, corkę z Tomaſzowſki urodzona, miał z nia potomſtwo: poiał po niey druga, Palczowſka, Jana Palczowſkiego y Młotzowſkiey corkę, y z tey były dzieci. Daniel ſrzedni brat złączył ſię dożywotnie z Zofia Kmicianka corka Jana, zoſtawił trzy corki, poty *Baranow: in Mſ.* y przydaie że ſię Łaſińſcy piſza z Grochowa.

***ŁASKAWSKI** *herbu Nieczuia* piſzą ſię z Łaſkawy. Jan Łaſkawſki 1648 w Mazowieckim Woiewodztwie. Jędrzey w Woiewodztwie Brześciańſkim 1674. Tomaſz 1697 w Wielkieypolſzcze.

ŁASKI *herbu Korab* w Sieradzkim Woiewodztwie. *Paprocki o herbach* z Długoſza wſpomina Woyciecha Łaſkiego, Kaſztelana Łęczyckiego czyli Lędzkiego, tak opiſał w roku 1417. *Mortuus eſt Albertus Caſtellanus Ladenſis in Laſco*

ſco vel Krowica ſepultus, mortuus in Smarzewo Villa ſua, in ſtuba alba fortalitii, & per filium ſuum Stanislaum hæredem in Łaſko Vexilliferum Siradienſem ſepultus. Z tegoż hiſtoryka tenże powiada, że tego Staniſława ciało pogrzebione u OO. Bernardynow w Kaliſzu, alem ia tego *w Długoſſu* pod tym rokiem nie czytał. Ale ten hiſtoryk w roku 1410. wſpomina Mroczkona z Jopuchowa, z domu Łaſkiego, że mu Krol Jagełło Pruſmorg fortecę od Krzyżakow odebrana, puścił był w tenutę: o czym on tam ſzerzey. Jędrzey Łaſki Kuſtoſz Gnieźnieńſki, Krakowſki, Kuiawſki, Poznańſki Kanonik, brat rodzony Jana Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, młodo nadzieie dalſze o ſobie z światem pożegnał 1512, pochowany od brata w Gnieźnieńſkiey katedrze, z nadgrobkiem.

Jan Łaſki, Arcybiſkup Gnieźnieńſki. Proboſzcza na ten czas Poznańſkiego, Kanclerza Koronnego y Katedry Poznańſkiey, Jędrzey Roża z Boryſzewic Arcybiſkup Gnieźnieńſki, Koadjutorem ſobie uczynił, po ktorego śmierci w roku *1510* Jan tę na Prymacyalna godność wſtapił; ſiła mu do tego rożnych ięzykow biegłość, ktorey daleka do Ziemi świętey peregrynacya nabył: poler przez długa experyencya na dworach Krolewſkich, Kazimierza III, Olbrychta y Alexandra, y nie poſpolita nauka, pomogły. Nauki ſwoiey zoſtawił dowody w Xięgach od ſiebie do druku podanych; A naprzod, ponieważ rzadki kto był w Polſzcze, ktoryby światom był prawa Polſkiego, pierwſzy między wſzyſtkiemi wydał do druku *Statut Polſki w roku 1506 w Krakowie*, ieſzcze na ten czas Kanclerzem będac Koronnym, pod tytułem: *Commune Poloniæ Regni privilegium Conſtitutionum & Indultuum:* gdzie, z autentykow dawnieyſzych Krolow Polſkich, ſtatuta prawa y przywileie w iednę Xięgę zebrał wielka praca, uczynił to, iako ſam mowi na początku tey Xięgi, z rozkazu Alexandra Krola, ten zaś od wſzyſtkich ſtanow koronnych, na Zieździe Radomſkim, był o to uſilnie proſzony. Przydał do tego, *Libros duos Juris Civilis Magdeburgenſis; & provincialis Saxonici, cum tertio libro Juris feudalis.* Tamże położył, *Summam Legum Raymundi Parthenopæi Juris Utriuſq; Doctoris*, do każdey z tych, *tabulam ordine alphabetico digeſtam*, dla ſnadnieyſzego znalezienia. 2do Wydał do druku *Sanctiones Eccleſiaſticas, tam ex Pontificum Decretis, quàm ex Conſtitutionibus Synodorum Provinciæ, imprimis autem, Statuta in diverſis provincialibus ſynodis, à ſe ſancita, in 4to, Cracoviæ typ: Matth: Scharffenbergen 1525*, do czego zażył pomocy Jana Choieńſkiego Archidyakona Krakowſkiego, y Jerzego z Przetyczowa Myſzkowſkiego, Kanonika Gnieźnieńſkiego, Kanclerza ſwego. *Sa Statuta Provincialia za iego prezydencyi 1512 uſtanowione, wydrukowane razem z innemi Konſtytucyami Dyecezyi Wrocławſkiey na Slaſku, w Norymberdze in 4to.* 3tio. *Wydał Manuale Sacerdotum, o ſpoſobie y porzadku odprawowania Mſzy Swietey, in 8vo mała Xiażeczka.* 4to. *Oracya iego, ktora miał do Leona X Papieża, y do Oycow na Concilium Lateraneńſkie zgromadzonych 1513, że ieſt w druku, świadczy Decius de Sigiſmundi I tempor:* Na to Concilium wyſłany był od Zygmunta I w legacyi, wraz z Staniſławem Oſtrorogiem Kaſztelanem Kaliſkim, kędy z piękna Imienia Polſkiego, y ſwoiey roſtropności, ſławał pochwała: bo gdy Maxymiliana Ceſarza poſłowie domagali ſię, żeby Zygmunt Krol Polſki Krzyżakom Pruſka ziemię przywrocił, y do tego, żeby go Concilium ſwoia powaga przyciſneło: Łaſki prawa Korony Polſkiey do Prus, tranſakcye dawne z Krzyżakami przywiodſzy po ſobie, tak zbił te pretenſye, że za zgodnym wſzyſtkich OO konſenſem, Papież wieczne milczenie przeciwney ſtronie, nie bez indygnacyi Niemieckiey rzeſzy, nakazał. *Vapovius.* Na tym Synodzie tytuł *Legati nati* dla ſiebie,

y napotym dla ſukceſſorow ſwoich Arcybiſkupow Gnieźnieńſkich, wyiednał, ze wſzyſtkiemi temi prerogatywami, ktorych Arcybiſkupi Kantuaryenſcy w Anglii zażywali: o czym ieſt Bulla Papiezka *in Cōſtit: Synod: Łaſkiego, y Karnkowſkiego fol: 22 y Wężyka num: 82 y u Bzowiuſa in Annal: 1519 num: 23, y u Olſzowſkiego w Załuſkim.* Nadto wiele innych przywileiow łaſk u Stolicy Apoſtolſkiey na kościoły Polſkie uprosił: o ktorych liſt tegoż Papieża 1515 dany, znaydzieſz w tychże Łaſkiego Konſtytucyach Synodalnych. Wſpominaia go *Acta Concilii* na rożnych mieyſcach, *a oſobliwie fol: 80, Seſſione 6ta* gdzie, między innemi deputowanemi Oycami do zgody uniwerſalney między Panami Chrześciańſkiemi, y iego też licza. Leo w Bulli ſwoiey. *Etſi ex debito: u Karnkowſ: in Conſtit: Synodal: fol: 11* zowie go, *Vir præclarus.* 5to. *Relationem de Erroribus Moſchorum, factam in Concilio Lateranenſi, a Joanne Łaſko Archiepiſcopo, exſtare in Mſ. twierdzi Raynald: 1514 num: 63. a Starowol: in Hecat:* powiada, że wiele pracy iego M:ſkryptow w kościele Gnieźnieńſkim zaległo. Popiſała ſię iego przezorna rada, y wielki rozſadek y w innych rożnych poſelſtwach do obcych Monarchow, oſobliwie gdy do Węgier iezdził: dla tegoć *Padniewſki in Elogiis* przyznaie mu, że ſwego czaſu nie miał ſobie rownego, czy w powadze u wſzyſtkich, czy w radzie na dobro poſpolite. Powrociwſzy z Rrzymu do Polſki, kościołowi ſwoiemu Katedralnemu ſiedmioletni przywiozł iubileuſz, y ſto czterdzieści grzywien ſrebra darował mu: Zamku Łowickiego wielka część wymurował, Kollegiatę w Łaſku w Oyczyſtych ſwoich dobrach wyſtawił, w Gnieźnie w polu, kościołek Swiętemu Staniſławowi Biſkupowi fundował. W Unieiowie ſzpital, dla ſtarościa y laty zgrzybiałych kapłanow. W Skwierniewicach kościoł na cześć S. Woyciecha Biſkupa, drugi na cześć S. Rochowi, oraz y z Szpitalem, pierwſzy dzwignał z fundamentu, y w dochody opatrzył. Dobra Arcybiſkupie w lepſzy porzadek wprawił, Ekonoma w nich uſtanowiwſzy, młyny Znińſki y Łowicki, od zaſtawnikow, wielkim nakładem wykupiwſzy, w ſtawy, młyny, prowenta rozprzeſtrzeniwſzy. Dwa dwory y z placami w Krakowie dla Arcybiſkupow Gnieźnieńſkich zkupił. Na madrych ſzczodrze łaſkaw, ktorych żeby była miała więcey Oyczyzna, wielom na nauki, do Włoch, Niemiec y inſzych Akademii, ſwoia ſzkatuła nakładal. Praw y ſwobod kościelnych gorliwy obrońca, ubogich y ſierot protektor, hoynie im zawſze prowiduiac. Swięto, Niepokalanego Poczęcia Matki Boſkiey, w dyecezyi ſwoiey obchodzić nakazał: Zydow z Łowicza wypędził, Miaſtu temu ſiła nowych łaſk nadał, a między innemi uſtanowił, żeby Burmiſtrze co mieſiac inſi bywali. W Bydgoſzczy plac kupił na Szpiklerz dla Arcybiſkupow. Synod w Gnieźnie złożył. Archidyakonaty, Kamińſki y Łowicki ufundował, oraz z kaznodzieia w tymże mieście. Biſkupa Wileńſkiego powaga Prymacyalna wizytował. Janowi z Radlicy Biſkupowi Krakowſkiemu, herbu Korab, Pradziadowi ſwoiemu, w roku 1396 zmarłemu, nadgrobek wyſtawił z tym napiſem, *Joanni de Radlica, Doctori, Epiſcopo Cracovienſi, Proavo ſuo* (Z tego poznac, że Dom Łaſkich od tych przodkow wyſzedł, y że Radliccy Korabitowie iedneyże byli dzielnicy z Łaſkiemi; iakoż y *Okol: tom: 2 fol: 181* powiada, że gdy iuż zſzedł Dom Łaſkich, przy Radlickich iako przy naturalnych ſukceſſorach, zoſtało ſię *Jus Patronatûs* na Proboſtwo Infułackie Łaſkie, na Plebania Sadkowſka, na Kantorya Gnieźnieńſka, na Dziekania Kaliſka) Jedrzeiowi także Roży Boryſzowſkiemu Arcybiſkupowi Gnieźnieńſkiemu, Kreſławowi z Kurozwęk Biſkupowi Kuiawſkiemu, ktorzy go ſzczegulniey

kochali y poważali: (bo drugi pieczęć wielka koronna zlał na niego, inſzy do Prymacyalney katedry drogę mu utorował) pamiatki z marmuru nad grobem wyniosł. W Zninie fundacyi OO. Dominikanom przyczynił, Zygmunta Auguſta, ieſzcze za żywota Oyca iego na tron Polſki Koronował. Wſzczynaiaca ſię na wielu mieyſcach, oſobliwie iednak we Gdańſku, Luterſka herezya, powaga Zygmunta Krola przytłumił. Chciał wymoc, żeby wſzyſtkich Suffraganow ſwoich w Polſzcze Biſkupow, Arcybiſkupi Gnieźnieńſcy święcili. W tych pracach, wieku ſwego dopędziwſzy lat ſiedmdzieſiat y pięć, przeniosł ſię na wieczny odpoczynek w roku 1531, w Gnieźnie u S. Staniſława *in Campo Sancto* pogrzebiony, gdzie kościołek okragły wyſtawił, ſiedmia kapłanami, ktorzyby Officium o Nayśw: Matce ſpiewali, opatrzył; pawiment iego, przywieziona z Hierozolimy, Ziemia Swięta poſypał. Był roſłey ſtatury, poważny na twarzy y w obyczaiach. Przymawia mu *Damclewicz in Archiep:* Pierwſza, że za iego powodem, prawo w Polſzcze uknowane ſtaneło, ktore nie ſzlacheckiey kondycyi ludziom drogę do prelatur y godności wſzyſtkich zamkneło. Druga, że krewnych y ſynowcow ſwoich bogacił, luboć te zbiory, ci w krotce marnie potracili, y Dom cały zginał: co dawniey przed Damalewiczem o nim napiſał, *Padniewſki in Elogiis,* kędy y to o nim przydaie. Ze był *animo inquieto,* Broni go *Bzovius* 1531 *num: 15, in Annal: Ecclеſ: Hoſius tom: 2 epiſ: 118 fol: 268* mowi tak o nim, *Non vulgari quadam Vitæ Sanctitate, & in tuenda fide Catholica, ſingulari conſtātia præditus fuit.* Dopieroż *Eraſm: Roterodam: dedykuiac mu Opera S. Ambroſii, a ſe emendata,* 1527 ſławi go, y zowie *Pietatis Antiſtitem, eruditionis eximium patronum, omnis pudicitiæ exemplar incomparabile, Epiſcopum pacis; & tranquillitatis publicæ ſtudioſiſſimum,* y tam daley, *epiſtol: 28 fol: 1128.* Siła pracował koło Kanonizacyi S. Kazimierza, gdy z Rzymu Kommiſſarzem pierwſzym był naznaczony, na życie y Cuda tego Swiętego, iako świadczy liſt Zygmunta I do Leona X. *u Seweryna in Vita S. Hyacinthi lib: 3 cap: 4 Raynaldus in Annal: Eccleſ: 1526 num: 127,* chwali go z zabiegow iego, ktoremi Apoſtatow od wiary, chciał znowu pozyſkać.

Jarosław z Łaſka Woiewoda Sieradzki, brat trzeci Jana Arcybiſkupa Gnieźnienſkiego. Czytałem liſt Zygmunta I *in Mſ. Petricov:* w ktorym ten Krol nadgradzaiac uczynność ku ſobie pomienionego Arcybiſkupa w wielu okazyach, y w tym że mu uſtapił placu pewnego puſtego, przed Zamkiem Krakowſkim leżacego, zlał prawo, albo *jus patronatûs* do iedney Kanonii (podobno Kantoryi, iako ſię wyżey mowiło) y Prebendy Gnieźnieńſkiey, nazwaney Klecka, żeby ia ktoremukolwiek z Domu Korabitow mogli konferować, zlał mowię prawo, na Synowcow tego Arcybiſkupa, a ſynow Jarosława Woiewody Sieradzkiego, to ieſt, na Jarosława Woiewodę Inowrocławſkiego, Jana, Dziekana Gnieźnieńſkiego, Kanonika Krakowſkiego, Sekretarza Krolewſkiego, y Staniſława, braci rodzonych, y na ich ſukceſſorow; z tego dochodzę, że ten Jarosław był rodzonym bratem Jana Prymaſa; czytam go naprzod Woyſkim Sieradzkim w roku 1496 *u Łaſkiego w Stat: fol: 110,* potym Woiewoda Łęczyckim 1507 *u tegoż Łaſkiego na liście Krolewſkim* położonym na poczatku ſtatutu, z tego zaś znać poſuniony był na Sieradzkie. *Paprocki o herbach* powiada, że ſynowie iego byli zplodzeni z Lanckorońſki, ktora w ten Dom wniosła Lanckoronę, o czym niżey. Były y corki, to ieſt Katarzyna Jana Tęczyńſkiego Woiewody Sendomirſkiego małżonka, Pani na ubogich ſzczodrobliwa, łaſkawa na poddanych,

zeſzła z tego świata 1568, iako iey nadgrobek w Xiażu świadczy, *Starowol: in Monum:* Druga Wolſka Kaſztelanowa Sendomirſka. Trzecia Zuzanna Myſzkowſka Kaſztelanowa Wieluńſka. Z ſynow tego Jarosława ieden, Jan naprzod Dziekan, potym Proboſzcz Gnieźnieńſki y Łęczycki, Kuſtoſz Płocki, iuż był *Electus* na Biſkupſtwo Weſprynienſkie w Węgrzech, o czym niżey, atoli po śmierci ſtryia ſwego, świątobliwego Arcybiſkupa, żonę poiał, o co od Gamrata Arcybiſkupa Gnieźnien: dekretownie oſadzony, y ze wſzyſtkich beneficia wyzuty. *Orichovius dialogo 6 de execut:* nie mogac w Polſzcze dla gorliwości o wiarę Zygmunta I. Krola Polſkiego, do Anglii ſię wyniozſzy, ſektę Kalwińſka żwawie rozkrzewiał 1540, *Bielſki fol: 590,* poki tedy Edward VI Krol Angielſki żył, y on z tytułem *Superintendentis Eccleſiæ peregrinorum* w tym Króleſtwie gnieździł ſię: po śmierci Edwarda, Marya Krolowa Angielſka wſtapiwſzy na tron, Jana Łaſkiego, ze wſzyſtkiemi teyże ſekty kompanami (było ich ſto ſiedmdzieſiat y pięć) z Anglii rugowała, dwoch iednak ſynow iego z tego nierzadnego małżeńſtwa zpłodzonych, to ieſt Hieronyma y Jana Łaſkich, y z ſwoim nauczycielem przytrzymać kazała. *Reſcius de Atheiſmo fol: 210, y Cyprianus Baſilicus Heraclides heretyk, in dedicat: ſuæ hiſtor:* Z tamtad wypędzony tułał ſię po rożnych Prowincyach, był w Francyi Danii y indziey *według Joannem Leonis in Hiſtor: Pruſſiæ fol: 459,* iuż Kalwin, iuż Luter, iuż Zwinglianin (tak błąd heretycki ſtatkowac nie umie) wſzędzie wyrzucony, aż też nakoniec, gdy ſię wrota wſzyſtkim ſektarzom do Polſki otworzyły, y on też wciſnawſzy ſię, do Sakramentarſkiey ſię trzody przywiazał, luboć y z niemi nie mogł ſię we wſzyſtkim zgodić, oſobliwie iednak Luteranow oſtre piora przeciwko ſobie zaoſtrzył, piſali albowiem przeciwko niemu *Timanus, Joachimus Veſtphalus, Eraſmus Alberus.* Piſał ten Łaſki Xiażkę y wydał *de Oppreſſo Verbo Dei* przeciwko Hozyuſzowi Kardynałowi, na ktora odpiſał mu Hoſius, gdzie iego błędy gruntownie zbiia, między niemi y te były, że Chrzeſt nie ieſt ſrzodkiem do zbawienia potrzebnym, że Chrzeſt w bałwochwalſtwo zamieniony; wſpomina tenże Hozyuſz, że liſt piſał y wydrukował do Zygmunta Auguſta Krola *tom: 2 operum Hoſii, fol: 1 & 3.* Zycie to mizerne zkończył 1560. *Bielſki fol: 609. Reſcius de Atheiſ: fol: 202* wſpomina iego *Reſponſionem ad virulentam Joachimi Veſtphali Epiſtolam, 1560 in 8vo Baſileæ,* a Nowiny z Rakuz cytuia iego *Tractatum de Eccleſiæ Sacramentis.* Krom dwoch ſynow iego wzwyż wſpomnionych, był y trzeci Samuel Rotmiſtrz Krolewſki, *o ktorym wyraźnie Paprocki,* poſłował do Szwecyi 1598 od Zygmunta III do Karola Xiażęcia Finlandyi, upominaiac go, aby ſobie nad powinność urzędu ſwego, nie pozwalał. *Cluver epit: fol: 705.* Między Kommiſſarzami Krolewſkiemi do Krolewca, y on też był deputowany do ułacnienia intereſſow Xięſtwa Pruſkiego *Acta Commiſſionis impreſſa. Mſ. o Familiach Pruſkich powiada,* że Samuel Łaſki, miał za ſoba Zofia Kenſingownę. Była y corka tegoż Jana, Morſztynowa Bachmiſtrzowa Zup Krakowſkich. *Eraſmus Roterodamus* poznawſzy ſię z tym Janem, gdy cudze kraie 1525 obieżdzał, tak ſię w nim zakochał, że liſty ſwoie ſerdecznosciami y pochwałami iego zagęścił, *lib: 18. fol: 525 y libro 19 fol: 654, y fol: 608 y lib: 18 fol: 585 y in Dedicat: Operum S. Ambroſ:* gdy ieſzcze Proboſzczem był Gnieźnienſkim, Piſze o nim *Thuanus* 1555.

Hieronym z Łaſka Woiewoda Sieradzki, tak go poſpolicie authorowie naſi zowia, atoli w liście wzwyż przytoczonym Zygmunta I, y w drugim, *także in Mſ. Petricov:* Jarosławem go tytułuia, gdzie z Stryiem ſwoim

Janem Arcybiſkupem, Jakuba, Jana, y Wincentego *Prothonotarium Apoſtolicum,* y Kanonika Padewſkiego, ſzlachtę Włoſka, do herbu Korab przyimował; gdzie opiſuie Krol herb ten tak, że powinna bydź łodź z maſztem złota w polu czerwonym, na przedzie y w tyle, głowy Lwie złote. Wſzakże w innym liście tegoż Krola, gdzie iemu y bratu iego Janowi *Electo Epiſcopo Veſprinienſi, daie literas ſalvi conductûs,* aby mogli w Poznaniu między Ferdynandem Rzymſkim Krolem y Czeſkim, a między Janem Krolem Węgierſkim, o pokoy traktować, daia imię Hieronyma y tytuł Woiewody Siedmiogrodzkiego y Sieradzkiego *Mſ. Petricov: Eraſmus Roterodamus* w liſtach ſwoich iuż go Hierosławem, iuż Jarosławem piſze: *epiſtol: lib: 18 fol: 577 y 576, y lib: 19 fol: 655.* Z młodych lat ſwoich nie tylko w naukach, ale też w rożnych ięzykach znacznego poleru nabył, to ieſt w Łacińſkim, Włoſkim, Francuzkim y Niemieckim, czym tak ſobie ſerce uiał Zygmunta Krola, że go w rożnych legacyach zażywał, iuż do Rzeſzy Niemieckiey, iuż do Xiażat Mazowieckich Staniſława y Januſza, y w młodych leciech do Senatu wprowadził, naprzod Woiewoda Inowrocławſkim, iako ſię wyżey mowiło, lubom ia go z tym tytułem, w pierwſzym tomie opuścił: bom roku zgadnąć nie mogł, daley Woiewoda Sieradzkim, czym zawiſnych oczu ſiła na ſiebie zaiatrzył. Ktorych tym bardziey rozdrażnił, gdy nienawiść nienawiścia płacił; gdy mu tedy, tak drogę emulantow nienawiść, do dalſzego wzroſtu tamuie, oſtatnia prawie nędza Jana Krola Węgierſkiego, iego ſzczęścia, ale w krotce y nieſzczęścia była okazya. Zbity ten Jan, y nie iedna klęſka od woyſka Ferdynanda Krola Czeſkiego, a ſwego o kroleſtwo Węgierſkie antagoniſty, do tego przyciſniony, że z kroleſtwa Węgierſkiego uſtapiwſzy, życie ſalwuiac, w Polſzcze u Jana Tarnowſkiego Woiewody na ten czas Ruſkiego y Hetmana W. Koronnego, dłużey niż przez rok, wygnanie ſwoie ludzkościa goſpodarza nie porownana, y częſtym Panow Polſkich do ſiebie z wizytami naciſkiem, cieſzyć muſiał. Między niemi był też Hieronym Łaſki, w tym niepoſpolite z natury przymioty, z ſoba roztrzaſaiac Krol Jan, to ieſt oſoby powagę, obrot dowcipu wielki, roſtropna radę, w dzielach rycerſkich biegłość, poufaley z nim o ſwoiey niedoli naradzał ſię, ſtaneło na tym, aby Jan Krol Węgierſki u Solimana Cara Tureckiego pomocy na Ferdynanda ſzukał: Łaſki w tym punkcie ſam do Porty chybkim biegiem przypadſzy, tak wſzyſtko na ſtronę Jana nakierował, iak on ſam ſobie mogł życzyć: powrociwſzy z Konſtantynopola, w nadgrodę ſwoiey fatygi, wział od Jana Krola Kiezmark miaſto, y Dunawiec Zamek na Spiżu. *Iſtvanſius lib: 10. Cureus fol: 256. Raynald: Annal: Eccleſ: 1527 num: 107.* W krotce potym, to Solimana woyſkiem y potęga, to przemyſłem y dzielnościa Łaſkiego, to ſamychże Węgrow od Ferdynanda odſtrychnieniem, Jan za powoduiacym ſię ſzczęściem na tronie Węgierſkim oſiadł: odwdzięczaiac tedy zaſługi ku ſobie Łaſkiego, Xięſtwo mu Siedmiogrodzkie w adminiſtracya puścił, czego krom liſtu Zygmunta I wzwyż położonego, popiera *Iſtvanſius lib: 12 Starowol: in Monum: Biel: fol: 562* (cożkolwiek badź co piſze *Neugebaver,* ze mu to Xięſtwo obiecał był tylko puścić Jan, ale potym widzac obcego człowieka, ięzyka Węgierſkiego mniey świadomego, Emerykowi go Cybakowi w rzady oddał.) Ufundowany tedy tak na ſwoiey uczynności ku Janowi Krolowi, iako y na łaſce iego Łaſki, prawie wſzyſtkim na dworze iego rzadził. Bolało to Węgrow, przetoż pod niebytność Hieronyma; docieraiac albowiem intereſſow Krolewſkich, powto-

reſ do Konſtantynopola iezdził,gdzie mu ſię Imbraim Baſza dość ſurowo ſtawił, dawſzy ſię z tym ſłyſzeć, Jeden Bog na niebie, ieden Sołtan Turecki Pan powinien bydź na ziemi *Varſſavic: orat: 14*; wymuſili to na Janie Krolu, że mu Xięſtwo Siedmiogrodzkie,zapomniawſzy prędko dobrodzieyſtw iego ku ſobie, odiał; na iego mieyſce wyſadziwſzy Emeryka Cibaka Biſkupa Waradyńſkiego, czy to przez boiazń uczynił, obawiaiac ſię żeby Węgrowie, gdyby ſię obcym więcey świadczył, od niego ſię nie odrazili, czyli przeź poſpolita wſzyſtkim ułomność, ktora poty ludzi ſzanuie, poki ich potrzebuie. Sarknał na to Łaſki, y przed Solimanem żalił ſię na Krola Węgierſkiego, ktory przez liſt y poſła ſwego wſtawiał ſię za nim do Jana, zeby mu krwawe iego zaſługi nadgrodził, wymawiał ſię Jan zubożałym ſkarbē ſwoim, przecież mu po części coś zapłacił. Tym czaſem Ludwik Griti ſyn Xiażęcia Weneckiego, z ktorym żył poufaley Hieronym, w Siedmiogrodzka Ziemię z woyſkiem Tureckim y Wołoſkim imieniem Solimana wtargnał, gdzie gdy Emeryka Cibaka nic ſię takiego nie obawiaiacego zabil, zaiatrzeni o to Węgrowie, hurmem ſię do broni rwać poczeli, wkrotce dobywſzy go w Megeſzu y z dziećmi z życia wyzuli. Jan Krol Węgierſki czy chcac od tumultu zawziętych ludzi uchronić Łaſkiego, czy też że ſuſpicya miał, iakby z iego namowy Cybak zginal; pod pretextem konferencyi z nim o intereſſach tego kroleſtwa, z pod Waradynu przyzwał go do Budy. Przyſzedł w trzyſta koni, mile przyięty, po długiey rozmowie, gdy ſię wraca nazad, znowu przez Jarockiego herbu Rawicz dworzanina ſwego wywołany, zoſtawiwſzy ludzi ſwoich, w ſzczupłey komitywie,[bo o to nalegano] do Krola powrocil, od ktorego do więzienia wtracony, tak ściśle, że mu do poſługi dwoch tylko iego ludzi pozwolono, *to Wapowſki*. Dowiedziawſzy ſię o tym nieſzczęściu kolligaci Hieronyma, wyſłali Mikołaia Ruſſockiego Kaſztelana Biechowſkiego, piſał za nim y Zygmunt Krol Polſki, atoli nic to nie wzruſzyło Jana Krola Węgierſkiego. Nadiachał w tym Jedrzey Tęczyńſki Kaſztelan Krakowſki z Jerozolimitańſkiey peregrynacyi powracaiacy. Z Polſki umyślnie w tym punkcie przybiegł Jan Tarnowſki Woiewoda Ruſki y Hetman, z Mateuſzem Tarłem, na ktorych inſtancya Hieronym wolno puſzczony, wziawſzy od Krola w rekompenſę kilka tyſięcy czerwonych złotych, y Dobrocin miaſteczko w poſſeſſya, poki by mu 15 tyſięcy nie wyliczono, iako piſze Tomicki Piotr do Eraſma Roterodama *Epiſtol: lib: 27 fol: 1092*, do Polſki odwrocił 1534. W Dobrocinie gdy mu umowioney ſummy wydać obywatele tameczni niechcieli, ſiedmiu z nich przednieyſzych poimał, y do Kiezmarka przed ſoba z Tęczyńſkim wyſłał, ſam zbuntowanemu o to na ſiebie poſpolſtwu w piaciu ſet iazdy meżnie odpor daiac, *Wapowſki*. Przydaie *Iſtvanſius lib: 12*, że Krol Jan Tarnowſkiego y Tarla za uczynność, ktora mu w Polſzcze na wygnaniu tułaiacemu ſię świadczyli, Pańſko regalizował. Chcac ſię potym Łaſki ſwey krzywdy nad Janem Krolem Węgierſkim zemścić, do Ferdynanda Krola przenioſł ſię; od ktorego znowu w legacyi do Solimana Cara Tureckiego wyſłany, od Turkow do więzienia dany, ź ktorego lubo potym wypuſzczony, przecież wolna trucizna napoiony, czy to, że ſię go Turcy obawiali, wiedzac iego obrot y dowcip, czy też z naprawy Jana Krola Węgierſkiego, powrociwſzy do Oyczyzny, y Krolowi Zygmuntowi niektore rzeczy ſekretne wyiawiwſzy, w Krakowie piatego potym miesiaca życie zakończył 1542. w Rytwiańſkiey kaplicy pochowany, *Biel: fol: 584. Padniewſki in Elogiis* o iego rozrutności świad-

świadczy, tak hoynie prawi ſypał łaſki, że iemu ſamemu częſtokroć nie wyſtarczało. Piſał o nim *Starowol: in Bellator: Bakſch: in Chronol: de reb: Hungar:* Corki dwie zoſtawił, z ktorych iedna Jadwiga była za Ciołkiem z Zelechowa, druga Hornoſtaiowa Woiewodzina Brześciańſka, y ſyn ten co idzie: bo drugi Hieroſław młodo umarł 1532. *Nadgrobek w Łaſku.*

Albracht Woiewoda Sieradzki a przedtym Płocki Woiewoda, Staroſta Zakrocimſki y Mławſki, Pan wielkiego animuſzu y hoyności niezmierney, tak, iż to oſzacowac trudno *według Paprockiego*, co on przez dobroć ſwoię utracił, zoſtawſzy przy wielkiey maiętności po śmierci Oycowſkiey, y po dwoch żonach wielkie ſkarby pobrawſzy, ktore częścia na poſługach Rzeczypoſpolitey, częścia na przyiacielſkich, częścia też między ludzie godne, tak rycerſkie, iako y uczone, rozdał *Spanorch: in Divinat: de Interr: Polon:* powiada, że na dzieſięć kroć ſto tyſięcy czerwonych złotych wyſypal, peregrynuiac do cudzych kraiow, y ieſzcze dobra zahartował. Z młodſzych lat ſwoich w dyſſydenckich uplatał ſię był nowinkach, ale w roku 1569 publicznie wyrzekł ſię ich, y na potym ſtatecznie y gorliwie ſtawał przy wierze katolickiey, znać to z iego liſtu *u Hozyuſſa epiſtol: tom: 2 fol: 278*, w ktorym, heretykom, znowu żeby ſię do nich wrocił, proſzacym, piękym ſtylem odpiſuie. Znać y z tego, kiedy na Seymie 1569 na tym ſtawał, żeby było kalwińſkiey ſekty fautorow z kroleſtwa wypędzić, *Hoſius ibidem fol: 282.* Znać y z tego, kiedy między innemi wyſłany do Francyi po Henryka Krola, całym ſoba na tym pracował, żeby był Krol konfederacii *de pace religionis* nie podpiſał. *Hoſius fol: 364*, y lubo ſiła ſobie przez to inſzey wiary Panow affektu nadwerężył, nic iednak na to niedbał prawowierny ſyn kościoła katolickiego. *Vir magnanimus, fortunâq; altior ipsâ, conſilio promptus atq; manu, mowi o nim Kochanow:* Ledwie trzydzieści lat máiac, poraziwſzy doſc w niewielkiey liczbie ſwoich, Alexandra Woiewodę Wołoſkiego, Tyranna na ſwoich poddanych, Jakuba Heraklideſa Deſpotę, na Państwie Wołoſkim oſadził *Miræus Chron: 1563, Bucholcer 1561* Paproc: *Starowol: in Bellat: Sarm: Triceſ. lib: 1 epigram:* W roku 1568, za Tatarami ktorzy byli Podole zpuſtoſzyli, z Secygniowſkim zapędziwſzy ſię, y onych poraziwſzy, plon odbił, y ich pod Oczakowem tak dobrze przetrzaſnął, że barana po groſzu, wołu po złotemu przedawano, *Ponetowſki in Comment:* lubo nie więcey miał z ſoba nad tyſiac ludzi mężow znacznych. Sprzyiał potym Maxymilianowi przeciwko Stefanowi Krolowi, y w poſelſtwie do niego iezdził; dla tego gdy Stefan już rzady kroleſtwa obiał. Łaſki tym czaſem na dworze ſię Ceſarſkim bawił, Lanckoronę mu tedy Stefan odiał, ktora mu przywrocil, gdy go po odebraniu Połocka przywitał y przeproſił 1579 *Bielſ: fol: 735 y 767.* Na koronacya Henryka Krola czteryſta wybornych ludzi wyſtawil *Gvagnin in Compē:* Sabinę de Schewe Francuzkę małżonkę Łaſkiego Woiewody Sieradzkiego, 1611 ieſzcze żyiaca wſpomina pewny nadgrobek w Łaſku *u Starowol: in Monum:* tak bym rozumiał, że tego Albrachta; Hieronym y Olbrycht Woiewodzicowie Sieradzcy 1607 podpiſali proteſtacya przeciwko Rokoſzanom *in Mſ. Cracov:* y na nich ten Dom uſtał. Brata tego Woyciecha *Hoſius epiſt: 155 fol: 314* zowie Woiewoda Kaliſkim 1572. Piſali o tym Albrychcie *Paulus Jovius l. 32. Joannes Sleidanus lib: 13. Andreas Tricius de Republ.*

Staniſław Woiewoda Sieradzki, brat Hieronyma Woiewody, ſyn Jaroſława z Lanckorońſki, z młodſzych lat Paleſtynę y inne mieyſca święte nawiedził nie bez oczywiſtego niebeſpieczeńſtwa na morzu, tam Kawale-

rem

rem Bożogrobſkim zoſtawſzy, powrocił do Oyczyzny z wielka umieiętnościa oryentalnych ięzykow: wybrał ſię potym do Francyi, gdzie pod czas wſzyſtkiey tey woyny, ktora między Karolem Piatym Ceſarzem, y Franciſzkiem Krolem Francuzkim gorzała, rycerſko w okazyach ſtawał, aż też razem z Krolem pod Tyczynem w niewola wzięty, z ktorey wyſzedſzy, w rożnych legacyach do poſtronnych Monarchow Oyczyźnie ſłużył, oſobliwie iednak na Seym Rzeſzy Niemieckiey do Auſzburgu, gdzie wſzyſtko ſprawiwſzy należycie, Krol Zygmunt Auguſt nadgradzaiac mu koſzta na tey publice podięte, puścił mu Staroſtwo Łęczyckie, ktoreby potey trzymał, pokiby mu ſummy dzieſiaciu tyſięcy złotych nie wyliczono, czytałem liſt o tym *in Mſ. Petricov:* Piſali o nim *Starowol: in Bellat: fol:* 184 *Triceſius lib:* 1. *epigramm: Nieſſpork: fol:* 113. Był naprzod Kaſztelanem Przemęckim 1540, iako ſię podpiſał na liście Zygmunta I *u Nakiel: w Miechow: fol:* 629. umarł Woiewoda Sieradzkim, Miał za ſoba Beatę z Sprowy Odrowazownę Woiewodzankę Ruſka, Jana corkę, *Starowol: in Monum: Paproc: pod herbem Odrowaz,* corki z niey były te, Jadwiga pierwſzym ślubem Rzeſzowſka, drugim za Bieykowſkim Janem Stolnikiem Przemyſłkim, czyli za Piotrem Chorażym Czerſkim. N. Włodkowa Starościna Kamieniecka, potym poſzla za Kunata Rotmiſtrza ſławnego. Anna, naprzod Odrowazowa Starościna Opoczyńſka, po nim Kościelecka Jędrzeiowa Woiewodzina Poznańſka. Zofia Starzechowſka Podkomorzyna Lwowſka, Starościna Wyſzogrodzka: ſynow także iego dwoch liczy *Paprocki,* Staniſława, ktoremu *w Gniazdzie* przypiſał Kaſztelania Inowrocławſka, atoli *w Xiedze o herbach* opuścił ia: y Mikołaia Krayczego Koronnego, Staroſtę Kraſnoſtawſkiego y Malborſkiego, wſpominaia go *Konſtytucye* 1569 *fol:* 154. obadwa zeſzli *ſteriles,* Mikołay 1576 *Royzius in Chiliaſt: o nim piſſe, Rey w Zwierzyńcu fol:* 69. Krom tych czytałem na przywileiu Kollegiaty Łowickiey Jarosława Łaſkiego Dziekana Łowickiego 1569, *Paprocki piſſe,* że Katarzyna Łaſka była za Janem Buzeńſkim herbu Poray. N. ſioſtra zdami ſię Hieronyma, za Oſtrorogiem Kaſztelanem Miedzyrzeckim.

*ŁASKO *herbu Leliwa* w Wołynſkim Woiewodztwie. Olechno Łaſko Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka.* N. miał za ſoba Sicińſka: Adam Czerczycki Łaſko, o ktorym *Paſtor: lib: 2 hiſtor: Polon:* Krzyſztof 1674. Jan miał za ſoba Dorotę Rolankę, z ktorey ſynowie Woyciech y Jakub.

*LASKOWNICKI w Woiewodztwie Kaliſkim. Abraham Laſkownicki kwitnał 1632 ktorego corka z Katarzyny Szłomſki zrodzona, doſtała ſie w dożywotnia przyiaźń Jozefowi Łaczyńſkiemu Staroście Buſkiemu Generałowi Majorowi Infanteryi Koronney, herbu Nałęcz. N. była za Staniſławem Chłapowſkim Skarbnikiem Poznańſkim, atoli już ten Dom zſzedł.

*LASKOWIECKI w Woiewodztwie Podolſkim Jan Laſkowiecki 1632, podpiſał elekcya Władyſława IV.

LASKOWSKI *herbu Dabrowa,* piſza ſię *według Okolſkiego* z Laſkowey Jabłoni w Ziemi Łomżyńſkiey, Dom ſtarożytny, z ktorych za czaſow tego autora, kwitnał Staniſław Inſtygator Koronny, y Podczaſzy Łomżyńſki. Jan Podczaſzy Łomżyńſki Sędzia Kapturowy 1648.

LASKOWKI *herbu Drużyna* w Krakowſkim y Sendomirſkim Woiewodztwach, Sebaſtyan z Laſkowa Laſkowſki umarł 1609, ktorego nadgrobek z Czehowa wypiſał *Starowol: in Monum:* Jan Staroſta Kowalſki 1655. Jan Staroſta Cieſzkowſki 1682. N. Kaſztelan Sanocki 1673. *Cuda Studziańſkie.* Katarzyna Benedykta Mikułowſkiego Stolnika Sendomirſkiego małżonka.

LASKOWSKI *herbu Korab* w Ziemi Warſzawſkiey, zkad ſię niektorzy według *Koiałow: in Mſ.* do Litwy wynieśli. Z tych Paweł Laſkowſki Marſzałek na dworze Lwa Sapiehy, miał za ſoba Xiężnę Drucka, zoſtawił z niey corkę Unichowſka Sędzina Grodzka Bracławſka, y ſyna Jana Jezuitę. Jerzy Kanonik Regularny Lateraneńſki, Przeor Czerwińſki, Proboſzcz Pomnichowſki 1694. Mikołay Podkomorzy Nurſki 1601. *Conſtit: fol:* 778. Staniſław naprzod Kaſztelan Warſzawſki 1648, daley Kaſztelan Podlaſki y Referendarz Koronny, z Seymu 1653 deputat na Trybunał Skarbowy, *Conſtit: fol:* 2, nakoniec Woiewoda Płocki 1661 *Conſtit: fol:* 10. Wawrzyniec Piſarz Ziemſki Warſzawſki za Stefana Krola. Mikołay poſeł z Mazowieckiego, podpiſał tranſakcya Będzińſka 1589. Staniſław Podczaſzy Mielnicki, Woyciech Miecznik Mielnicki, y Jerzy 1674. Zygmunt Woiewodzic Płocki.

*LASKOWSKI *herbu Leliwa. Mſ. o Familiach Pruſkich* o nich piſze, do ktorych pociaga Staniſława Inſtygatora Koronnego, y Podczaſzego Łęczyckiego, y przydaie, że miał za ſoba Zofia Pampowſka. Laſkowſka Kazimierza Karſkiego małżonka.

LASKOWSKI *herbu Leſczyc* w Kaliſkim Woiewodztwie Woyciech Laſkowſki 1632, Jan w Zakonie naſzym światobliwe życie zakończył w Krakowie, 1624, o ktorym *Nadaſi in anno dierum Memorab: 20. Julii,* świadczy, że niewinności na krzcie świętym wziętey aż do śmierci dochował; w umartwieniu ciała, ktore częſto biczował, w nabożeńſtwie za duſze w czyſcu, w uboſtwie y innych cnotach wytworny. Jakub 1578.

LASKOWSKI *herbu Pułkozic* w Lubelſkim Woiewodztwie: do tych *Baranowſki* referuie Marcina Inſtygatora Koronnego, y Woyſkiego Oświecimſkiego *Conſtit: fol:* 23 1616, y powiada, że miał naprzod za ſoba Ługowſka, corkę Staniſława, z Gołuchowſki zpłodzona, po niey Palczowſka, z obiema zoſtawił potomſtwo. Anna była za Felicyanem Białogłowſkim Woyſkim Przemyſłkim. Maryanna Zakonnica Staniatecka 1701. Staniſław miał za ſoba Stoińſka Sędziankę Ziemſka Lubelſka, z tey było ſynow czterech, dwie corki.

LASOCHOWSKI *herbu Jelita* w Krakowſkim Woiewodztwie. Mikołay Laſochowſki za czaſow Paprockiego. N. miał za ſoba Annę Kmiciankę.

LASOCKI *herbu Dołega.* Laſotki dobra w Dobrzyńſkiey Ziemi, imienia Domu tego były okazya. wſzakże potym z rożnych dobr piſać ſię poczeli, iedni z Brzezinek, drudzy z Glewa, inni z Laſoczyna, ile że ſię po wielu Woiewodztwach rozeſzli, wſzędzie na dobro tey Oyczyzny pracuiac; y lubo to Dom ſtarożytny, przecięż naydawnieyſzego miedzy niemi czytam *w Długoſſu in Vitis Epiſcop: Cujavien:* Michała Laſſockiego, ktorego z Grzymiſławy ſyn Mikołay, Biſkup Kuiawſki, ten Kanonikiem będac Krakowſkim, imieniem Jagełła, Krola ſprawił to u Marcina V Papieża, że *per Breve Apoſtolicum* pozwolił, aby cała Ziemia Lubelſka, od Krakowſkiey oderwana, do Chełmſkiey Dyecezyi na potym należała, 1424 *Długoſſ,* luboć to ſkutku nie wzieło, że ſię Krakowſcy Infułaci mocno przy ſwoim prawie oparli. W roku 1434, z innemi, poſłem wyſłany na Concilium Bazyleenſkie, tam przeciwko Krzyżakom praw Polſkich, y Krola ſwego doſtoieńſtwa bronił, już na ten czas Dziekan Krakowſki, *Długoſſ, Cromer lib:* 20, *Biel: fol:* 347. Na Seymie Korcyńſkim, Spytek Melſztyńſki, duchem heretyckim y furya zapalony, goſpodę iego naſzedł y złupił, *Biel: fol:* 358. Już był między Elektami na Biſkupſtwo Poznańſkie 1439, ale czy dla tego, że ſię Eugeniuſzowi Papieżowi na Concilium Bazyleeńſkim mniey życzliwym pokazał, czy też dla tego, że od mnieyſzey czę-

ści Kanonikow był na tę godność obrany, *iako mowi Długoß in Vitis Epiſcop: Poſnan:* tenże, Eugeniuſz inſzego kompetytora nad niego przełożył. *Biel: fol: 358 Crom: lib: 21.* Władyſław Krol Polſki y Węgierſki, przezorna roſtropność w nim zważywſzy, z ſoba go do Węgier wziął w roku naſtępuiacym dla ſekretney rady: y nie omylił ſię na nim; bo za iego przemyślnym zabiegiem, Kroacya, Dalmacya, y Słowacy, Władyſławowi Krolowi prędko ſię poddali; między nim y Elżbieta Krolowa pokoy umowiony. Jan Huniad za zaleceniem iego, Hetmanem woyſk ogłoſzony: W roku 1443 do Fryderyka Ceſarza poſelſtwo ſprawował, wſzędzie z wielka rozſadku ſwego ſławą. Wybrał ſię potym do Rzymu, gdzie u Mikołaia V Papieża, taka cnoty y przymiotow ſwoich znalazł eſtymacya, że go między Purpuratow Rzymſkich policzyć zamyślał, wprzod iednak chciał go na Biſkupia godność wynieść; więc po przenieſieniu Władyſława Oporowſkiego na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, że Kuiawſka Katedra wakowała, na niego ia złożył. Sprzeciwił ſię wprawdzie Kazimierz Krol Laſſockiemu, y do poſſeſſyi Biſkupſtwa przypuścić go niechciał, nie dla tego, żeby go niegodnym ſadził tey prelatury, bo y zaſługi iego, y wielkie w nim dary Boſkie zawſze ſobie wielce ſzacował, ale że nad wola iego, Papież go ta infuła uczcił; przetoż, to przez Piotra Pniewſkiego Kanonika Gnieźnieńſkiego, to przez Krzeſława z Kurozwęk Kaſztelana Lubelſkiego, y Tomaſza Strzępińſkiego Kanonika Krakowſkiego, powtorzona legacya u Stolicy Apoſtolſkiey domagał ſię, żeby Gruſzczyńſki, od niego do tey infuły nominowany, mogł ſię utrzymać, gdy iednak nic uproſić nie mogł, dał ſię ſnadno przez przyiacioł Laſſockiego, y Zofia Krolowa Matkę ſwoię, ubłagać; tym czaſem Laſſocki na wieczność ſię w roku 1450 przenioſł, w Kameryńſkim kościele Katedralnym pochowany, to *Damalew: in Epiſc: Cujav:* gdzie na iego pochwałę Długoſza słowa przytacza. *Vir inſignis, ſtaturâ juſtâ, capillo glauco, ſpecie & vultu decorus, humanus, civilis, benignus, liberalis, & omnium, quicunq; aliqua virtute pollebant, amator; raræ prudentiæ & induſtriæ homo, feſtivitatis quoq; ſingularis, ob quam Vladislao Regi Poloniæ & Hungariæ, & univerſis Hungariæ Proceribus & Satrapis charus, univerſas res publicas & privatas regis, & regni Hungariæ, in ſe unum tranſtulit, in maxima quoq; parte, & res regni Poloniæ adminiſtrabat: quem ſi fata diutiùs vivere permiſiſſent, abſq, dubio, non ſolùm Eccleſiam Vladislavienſem, cui præerat, ſed & univerſum regnum Poloniæ, ſplendore ſingulari per ſuas virtutes decoraſſet.* Jakoż y w hiſtoryi ſwoiey, piękne mu zalecenie tenże Długoſz zapiſał; nigdzie iednak o iego Kardynalſtwie nie namienia, ale ani inni Piſarze naſi, lubo Paprocki, y z niego Okolſki, ten mu honor przyznaia, iam iuż o tym mowił w pierwſzym tomie. Myli ſię też w tym *Paprocki y iego naśladowca Okol:* gdy innego Mikołaia bydź rozumieia, tego, ktory był kandydatem na Biſkupſtwo Poznańſkie, od tego, ktory był Kuiawſkim, co z Długoſza poznać. W tymże z Mikołaiem wieku, kwitneli ci Laſoccy. Jerzy Chorąży Dobrzyńſki 1436 *u Łaſkiego w ſtatucie fol. 140.* Jan Woyſki Dobrzyńſki w tymże roku *u tegoż fol: 141.* Michał Podkomorzy Dobrzyńſki 1451 *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 82 & 83,* ten po owey ſławney z Karambeia y Turkow wiktoryi, w ktorey między innemi Polſkiemi kawalerami rycerſko ſtawał, proporzec ſwoy w Budzyniu, w kościele Nayśw: Matki powieſił *Biel: fol: 373. Długoß magnitudo Laſſoc:* za żonę przypiſuie mu Katarzynę z Szamotuł, z ktorey ſyn Staniſław, Macieiowi Korwinowi Krolowi Węgierſkiemu był wielce miły, y dla Oycowſkich y dla Stryia Mikołaia zaſług: bo mu zaślubił w do-

żywotnia przyiaźń Jadwigę ze krwi Krolewſkiey idąca. Mikołay Podſkarbi Nadworny 1443, *Cromer lib: 21.* Michała Marſzałka Nadwornego Koronnego, Podkomorzego y Staroſtę Łęczyckiego, kładzie w roku 1466 *Magnitudo Laſſoc:* na co przywodzi *Cromera lib: 26, y Bielſki fol: 438,* iam za nim idąc, położyłem go *w pierwßym tomie fol: 270,* atoli tak Kromer iako y Bielſki na tym mieyſcu tylko go zowia Staroſtą Łęczyckim, a na liście Kazimierza Krola Staniąteckiemu Klaſztorowi danym, zowia go y Podkomorzym, y Staroſta Łęczyckim 1464. Jan Scholaſtyk Gnieźnieńſki, Dziekan Kuiawſki, Sendomirſki y Łęczycki Kanonik *Scriba regius* u Kazimierza Jagellonowicza 1479, *Cromer lib: 29, Biel: fol 473 Magnit: Laſſoc:* Jan Laſocki Podkomorzy Poznanſki 1496 *u Łaſk: w ſtat: fol: 110.* Jan z Laſſoczyna Kaſztelan Wyſzogrodzki 1496. *Statut: Mazov: fol. 110.*

W naſtępuiącym zaś wieku, tych między autorami czytałem. Staniſław z Brzezia Laſſocki Podkomorzy Poznańſki, 1501 podpiſał elekcya Alexandra Krola *u Karnkowſkiego de Primatu.* Zona iego Odrowazowna Szydłowiecka *Magnit: Laſſoc:* Jakub z Brzezin Kaſztelan Łęczycki 1565 *u Lipſkiego qu: 3, y 1550 u Nakiel: w Miechow: fol: 654, y 1576 Conſtit: fol: 271. Royzius in Chiliaſticho* chwali go z zelozyi za ſtarożytna wiarę katolicka, *y Damalew: in Archiep: Gneſn:* miał za ſoba Lezeńſka herbu Nałęcz, z ktorey dway ſynowie, Jakub Proboſzcz Brzezinſki y Jan mąż rycerſki, *to Paproc: o herb. fol: 308.* przeciwko konfederacyi *de pace religionis* 1573 gorliwie ſtawał, *Magnitudo Laſſoc:* zá żonę mu przywłaſzcza Warſzycka, y Chorążym go Łęczyckim tytułuie. Staniſław brat Jakuba Kaſztelana Łęczyckiego, ſam Podkomorzy Łęczycki, Zbaſka powiła mu trzech ſynow, Staniſława, Abrahama y Jana. Krzyſztof drugi brat Jakuba Kaſztelana Łęczyckiego, Kaſztelan Sochaczewſki, Staroſta Goſtyńſki, wſpominaia go *Konſtytucye 1575 fol: 234,* gdzie deputowany z Woiewodztwa Łęczyckiego, podpiſał elekcya krolewſka. *Makowſki trzy ſplendory;* ziaczył ſię był dożywotnie z Sczawińſka herbu Prawdzic, z ktora zoſtawił ſynow y corkę Myſzkowſka Katarzynę Woyſka Oświecimſka. Woyciech Kaſztelan Inowrocławſki 1546. Jan z Glewa, *o ktorym Konſtytucye 1593 fol: 650.* Tomaſz Kanonik Łowicki, w Dobrzynſkim kościele fundował y wyſtawił kaplicę, kolo roku 1559, *Magnit: Laſſoc:* Tamże wſpominaia Jana Podkomorzego Dobrzyńſkiego, ktorego żona Naropińſka Kaſztelanka Płocka z Kryſki Woiewodzanki Płockiey urodzona, y Jerzego Chorążego Dobrzyńſkiego, Piotra Cześnika Dobrzynſkiego, Staniſława Woyſkiego Nurſkiego, Jakuba Miecznika Wyſzogrodzkiego. Mikołaia Kanonika Krakowſkiego y Łowickiego, wſpomina go Tylkowſki w życiu S. Koſtki, przyczynił fundacyi do kościoła Brzezińſkiego.

W wieku ſiedmnaſtym ci kwitneli, Marcin Laſocki, ktory w Zakrzewie kościoł, gdy dawny Wiſła poderwała, nowy ſwym koſztem wyſtawił, zſzedł z tego świata 1619. *Gołębiow: Kazanie pogrzeb:* Syn iego według tegoż autora, Walentyn Podkomorzy Wyſzogrodzki, a przedtym Sędzia Ziemſki, w roku 1626 złoty pierzcień powieſił przy obrazie Sierpſkim, *L. Paprocki fol: 57.* Oyczyzna pod czas burzy Szwedzkiey doznała wierney iego y życzliwey chęci, gdy ia y ręka y głowa ratował, czy to na Seymy poſłuiac, czy deputacka w Trybunałach funkcya piaſtuiac, czy na Kommiſſyach, wſzędzie nienadwerężony ſumnieniem ſtawał; w kościele Bodzanowſkim fundacya uczynił wieczna, aby ſię tam dwie Mſze co tydzień za duſze zmarłych odprawiały, ktory też kościoł malowaniem ozdobił. *Gołębiow:* zoſtawił ſynow trzech. Jeden z nich Albrycht Adryan, naprzod Stolnik

Wyſzogrodzki, poſtuiac z tym tytułem na Seym 1661, Kommiſſarzem ſtanał na ſady fiſzkalne, *Conſtit: fol:* 3: daley Sędzia Ziemſki Wyſzogrodzki, *Konſtytucya 1667*, pozwala mu Brochow w miaſteczko ufundować, *fol: 18*, a że tam kościoł wielkim nakładem wyſtawił, y do niego wieś Plecewice zapiſał, approbowała mu to Rzeczpoſpolita *fol: 36*. W roku 1676 iuż Staroſta Wyſzogrodzki, deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 21 y 1683 fol: 10*, nakoniec Kaſztelan Inowrocławſki, tylko trzydzieści razy, poſłem ſtawał na walne Seymy, pięć razy deputatem na Trybunał Koronny, gdzie wſzędzie y obrot ſwoy, y ſprawiedliwość y mądra radę pokazał, z Agnieſzki Brochowſki herbu Prawdzic Piſarzowny Ziemſkiey Zakrocimſkiey zoſtawił ſyna Adama Franciſzka, dziedzica na Brzezinach y Brochowie, Staroſtę Wyſzogrodzkiego, poſłem będac na Seym 1690, deputatem naznaczony do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 19*. Adam Kaſztelan Wyſzogrodzki ſyn Walentego, a podobno nayſtarſzy brat Albrychta Adryana, dwadzieścia lat y ſześć ten honor na ſobie piaſtował, przedtym zaś był Chorażym Wyſzogrodzkim, zażywała go Oyczyzna w rożnych ſwoich intereſſach, Marſzałkiem ſadow Kapturowych 1674, Kommiſſarzem do rewizyi ſkarbu Koronnego, do granicznych kłotni, do kwarty Rawſkiey, deputatem na Trybunał Koronny, dał dowod prawdziwey ku niey miłości, oſobliwie iednak, gdy nienadwerężonym ſtatkiem doſtawaiac przy Janie Kazimierzu Krolu, dobra ſwoie kępa nazwane, na ſztych y ruinę Szwedzkiey zemście podał; umarł 1681; z Konſtancyi Brochowſki corki Adama Kaſztelana Sochaczewſkiego, tylko iednego ſyna miał Michała Podkomorzego Wyſzogrodzkiego, Staroſtę Rzeczyckiego y Lubocheńſkiego, deputowany był do kwarty z Seymu 1678, *Conſtit: fol: 5*, y do rewizyi Xiag Ziemſkich *fol: 35*, poſłuiac w ten czas na Seym, iako y na konwokacyą 1696. Przybrał był ſobie w dożywotnią przyiaźń Barbarę Walewſka wdowę po Wacławie Leſzczyńſkim Woiewodzie Łęczyckim, y podobno z niey był ſyn Staniſław. Władyſław Kaſztelan Zakrocimſki, trzeci ſyn Walentego Podkomorzego Wyſzogrodzkiego, był wprzod Skarbnikiem, Stolnikiem, Chorażym teyże Ziemi: przeciwko rebellizuiacym kozakom pod Batowem odważnie ſtawaiac, gdy inni tam trupem polegli, on ſię w niewola doſtał, z ktorey we dwie lecie y kilka mieſięcy wyſzedſzy, zdrową radą Oyczyźnie ſłużył, czego dowodem ſą rożnych lat uſtawy Koronne, ſynow ſię iego dwoch zoſtało, Ewaryſt y Piotr, obadwa ludzie rycerſcy. Jan z Brzeziny Laſſocki Cześnik Wyſzogrodzki *Conſtit: 1662 fol: 25*.

Jan Kaſztelan Zakrocimſki *Conſtit: 1601 fol: 728*. Staniſław z Glewa, Kaſztelan Czerſki, był wprzod Kaſztelanem Małogoſkim, umarł 1621 *Starowol. in Monum:* z Warſzawſkich nadgrobkow. Zona iego Alexandra Sapieżanka Woiewodzanka Połocka, atoli *Walicki w Hiſtoyi Kodeńſkiey* powiada, że to była Anna, corka Jędrzeia Sapiehy Woiewody Smoleńſkiego, corka, z niey doſtała ſię w małżeńſtwo Szyſzkowſkiemu Kaſztelanowi Woynickiemu. *Okol: tom: 3 fol: 364*, druga ten Staniſław po Sapieżance miał żonę Zofia z Bukowna herbu Jelita. Brat iego Jeremi Podkomorzy Czerſki 1613, ktorego corka Ewa Anna z Płzonka Adamem Chorażym Chełmſkim weſzła w kontrakty małżeńſkie; ſynow także iego było dwoch, Staniſław y Jan. Z tych Staniſława ſyn, Remigian Cześnik Łomżyńſki, poſłował na konwokacyą 1674. *Conſtit: fol: 15*. Synowie iego trzey, Zygmunt, Mikołay y Marcin. Paweł Laſſocki Podczaſzy Lubelſki, żona iego Eufrozyna Firleiowna Woiewodzanka Lubel-

Lubelſka, *Okol: tom: 2, fol: 130*. Dorota Laſocka Balcera Lubomirſkiego Kaſztelana Czechowſkiego małżonka, *Papr: o herb: fol: 120*. Zofia była za Samuelem Goſtomſkim Kaſztelanicem Czerſkim *Geneal: Goſtomſ:* Jadwiga Chorażanka Wyſzogrodzka za Zygmuntem Zapolſkim Kaſztelanem Wieluńſkim, *Wierzbicki Kazanie*. Kaſper plac darował na Konwent Brzezińſki OO Reformatom 1627. Jan w Zakonie Minorum de Obſervantia Teologii Profeſſor, Kaznodzieia Generalny, Prowincyał w ſwoim Zakonie, iadac na Kapitułę, umarł w Awenionie 1633. *Gołębiow: Magnitud: Laſſoc:* Staniſław w Zakonie naſzym, Krola Michała Teolog, Rector Collegii w Drohiczynie. Remigian poſłuiac na Seym 1618 deputatem ſtanał na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 4*. Hieronym Dworzanin Krolewſki, w kompucie dwudzieſtu konnych na expedycyą Moſkiewſka pokazał ſię, *Conſtit: 1633 fol: 53*. Władyſław Sędzia Trocki, Staroſta Zyzmorſki 1669, Kazimierz kawaler S. Stefana. Staniſław mąż rycerſki zginał pod Buſſa 1620. Grzegorz po Uſarſku ſłużac pod Chocimem 1621. Mikolay Podkomorzyc Wyſzogrodzki pod Batowem 1652. Jan Cześnik Łukowſki 1690. Tomaſz Stolnik Wyſzogrodzki, *Conſtit: 1641 fol. 32 y L. Paproc: fol: 61*. Wacław Choraży Wyſzogrodzki, poſłuiac na rożne Seymy, zagęścił o ſobie Konſtytucye Koronne, oſobliwie iednak, gdy z Seymu 1667 Kommiſſarzem między inſzemi naznaczony był do odebrania kościoła S. Jakuba w Toruniu, *Conſtit: fol: 39*. był potym Podkomorzym Zakrocimſkim, *Magnitud: Laſſoc:* ten zoſtawił corek trzy, z ktorych iedna Zakonnica S. Benedykta w Sierpcu Xięnia umarła. Druga Tereſſa tegoż Zakonu Xieni Toruńſka, umarła 1732. Trzecia żyła z Felixem Łączyńſkim herbu Nałęcz. Wiem że ten Podkomorzy y ſynow zoſtawił, od iednego z nich idzie, Łukaſz S. Jeſu, Jan Podczaſzy Wyſzogrodzki pod Wiedniē y indziey znaczny woiownik, *Conſtit: 1690 fol: 19*. Krzyſztof naprzod Podczaſzy Wyſzogrodzki, potym Sędzia Ziemſki, *Conſtit: 1670 fol: 22 y 1683 fol: 12*. Synowię iego Hilary, y Mikołay Jezuita. Ludwik Antoni Staroſta Zakrocimſki, Pułkownik Krolewſki 1697 deputat do Konſtytucyi, *Conſtit: fol: 17*. Jacek Woyſki Zakrocimſki, Idzi na Glewię y Wylazłowie. Laſocka Macieia Gaſiorowſkiego Kaſztelana Inowrocławſkiego małżonka.

LASOCKI herbu Srzeniawa, piſzą ſię z Laſotycz. Z tych Wita y Piotra Laſockich *wſpomina Paproc:* Piotr miał za ſobą Zofia Bronicka herbu Slepowron *Paproc: in Strom:* Franciſzek w Zakonię naſzym młodo w Jaroſławiu życie zakończył 1679. Jan w Krakowſkim 1705. O Stefanie Laſockim niektorzy rozpiſali tę hiſtoryia: W batalii żywo nacieraiac, od ſzabli Tureckiey poległ: trzeciego roku gdy na poboiowſku tym rycerſtwo polſkie ſtaneło, ſłyſza głowy iedney, między ogłodanemi kościami, leżacey, głos: Jezus Marya. Z razu pomieſzani, przecięż gdy ſię do niey zbiegli, ta w ten ſpoſob mowi do nich. Co ſię dziwuiecie, Chrześcianin ieſtem, ſługa Nayśw: Matki ieſtem, w tey okazyi nieſzczęśliwey porażony z innemi, iuż i na ciele y na duſzy zginać miałem, ile żem przez ſpowiedź ſumnienia mego nie oczyścił. Nayś: Matki iednak inſtancya za mna, tyle mi pomogła, że mi tyle y ięzyka y życia pozwolono, pokibym przed kapłanem grzechow moich nie wyznał, przetoż proſzę o niego: pytany czymby ſobie na tak wielka u tey Panny świętey zaſłużył łaſkę, odpowiedział. Siedm świat iey przez całe życie moie, iako naylepiey mogłem, świątobliwie obchodziłem, nigdym w te dni ſpowiedzi y kommunii nie opuścił, wigilie ich o chlebie y wodzie pościłem, życie nawet całe moie honorowi Jey poświeciłem. Przyprowadzono Xiędza, po ſpowiedzi zamilkła. *Spanner tom: 2 lit: M. fol: 29, Raynald: ad annum* 1415

1415 z *Bonſiniuſza hiſtoryka Węgierſkiego dec: 3, lib: 3*; ale go ci autorowie Stefanem Loſoncyuſzem y *Præfectur.: Valachiæ* zowią, nie Laſockim. N. Laſocka Władyſława Karſkiego małżonka.

LASOTA herbu Jelita w Łęczyckim Woiewodztwie. Z tych Laſſotę Miecznika Łęczyckiego wſpomina *Paprocki y z niego Okolſki.*

LASOTA herbu Rawicz w Lubelſkim Woiewodztwie. Nic pewnieyſzego że od Goworkow ſwoię linia prowadzą; bo *iako Paprocki świadczy*, Goworek Kaſztelan Zawichoyſki, miał ſyna Laſſotę Kaſztelana Sendomirſkiego, piſze y o drugim Laſſocie Kaſztelanie Lubelſkim, roku iednak ani temu, ani temu nie przydał. Tomaſz za Jagełła Krola czaſow Chorąży Lubelſki: tego ſyn Jędrzey, iam go czytał 1527 na liście Zygmunta I danym Miaſtu Lubelſkiemu, Stolnikiem Lubelſkim, kędy ſię podpiſał, Jędrzey z Łopiennika Laſſota, a na drugim liście 1531 Podſędkiem y Sędzia Grodzkim Lubelſkim, w Lublinie nadgrobek iego, ſynow iego było ſiedmiu. Pierwſzy Staniſław Sekretarz Krolewſki, Podkomorzy Lubelſki 1560, ten w rożnych legacyach ieżdżac do poſtronnych Monarchow, iako do Luzytańſkiego, Angielſkiego, Hiſzpańſkiego, Francuzkiego, y Ceſarza, wſzyſtkich tych krain ięzyka ſię nauczył: a Krol Luzytańſki, tak ſobie w nim ulubił, że mu w koło iego herbu łancuch z lilii zpaiany przydał, u ktorego na ſpodzie roża wiſi, w Lublinie przy Oycu pochowany. Drugi Jan, wziął działem na Pokuciu Sarnki y Lipicę, atoli zſzedł bez potomſtwa. Trzeci Mikołay Kanonik Poznańſki człowiek uczony. Czwarty Piotr *Miles auratus.* Piąty Dawid Dworzanin Krola Auguſta mąż godny. Szoſty Krzyſztof Podczaſzy Lubelſki mąż wielkiey nauki, na dworze Ceſarſkim y Krola Auguſta przepolerowany, zoſtawił potomſtwo ſyny y corki. Siodmy Jędrzey Łowczy Lubelſki, zaſłużony w rożnych funkcyach Oyczyźnie, corka iego była za Janem Borkowſkim herbu Nowina. Sioſtry tych ſiedmiu braci, cztery, Barbara Malicka, Beata Rachańſka Chorążyna Bełzka, Helena Łyſakowſka Podkomorzyna Nurſka, Dorota za Krzyſztofem Buchowſkim. Stefan 1674 w Wołyńſkim Woiewodztwie. Niewiem czy tu należy Laſocianka Kanclerzanka Opolſka, Jana Hermana Kochcickiego małżonka. N. była za Alexandrem Mokoſieiem Deniſko.

LASOWSKI herbu Oſoria w Sieradzkim Woiewodztwie. Roża Laſſowſka Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

LASOWSKI herbu Szeliga w Ziemi Wieluńſkiey. Jan Laſſowſki Woyſki Wieluńſki 1610, drugi tegoż imienia 1661. *Conſtit: fol: 11.* Franciſzek w Zakonie naſzym.

ŁASTOWIECKI. Jozef Łaſtowiecki miał za ſobą Barbarę Kłopocką Miecznikowne Latyczowſka, z tey był ſyn Jan.

ŁASZCZ herbu Prawdzic w Bełzkim Woiewodztwie. Z ktorych kwitnał Jan Łaſzcz Podkomorzy Podolſki 1453 Staroſta Zynkowſki, ten za Tatarami, ktorzy Powiat Trembowolſki opuſtoſzyli, w pogonia ſię z innemi udal, w niewielkiey garſztce ſwoich, dopadſzy ich w nocy rozeſpałych, wielkim pędem na nich uderzywſzy, poraził y wſzyſtek im plon odbił: umkneło ć było w prawdzie trzyſta Tatarow z tego nocnego pogromu, y widząc ſzczupła naſzych liczbę, śmieli ſię otrzeć z Łaſzczem, atoli on ſerca ſwym dodawſzy, y tych pogromił. *Cromer lib: 22, Miechow: lib: 4, Bielſki fol: 278.* luboć go niektorzy do herbu Pomian naciągaia, ale niewinnie. Tenże potym z Bartłomieiem Buczackim, Staroſta Podolſkim w roku 1457. z nieuzbroionym ludem na tychże Tatarow napadſzy, ieden pułk ich zniosł: radził

zatym,

zatym, żeby tymże poſtrachem potrwożony drugi pułk, za faworem nocy, ktora ich ſzczupłość pokrywała, gromić; gdy iednak rady iego ſłuchać niechcieli, nazaiutrz nieprzyiaciel mała liczbę naſzych zoczywſzy, tym pewnieyſza ſobie zwycięztwa wrożkę uknował, y nieomyliła go nadzieia, obſkoczeni albowiem zewſząd naſi, wſzyſcy pobici, a między niemi Łaſzcz życie ſwoie ze krwia dla Oyczyzny wylał, *Cromer lib: 24, Biel: fol: 412*, tego naydawnieyſzego z Domu tego piſza naſi Genealogiſtowie: iam *w Statucie Mazow: fol: 67* czytał Łaſzcza z Wrońſka, Podkomorzego, nie przydano iednak iakiego, w roku 1377, zkad wnoſzę, że ſię ci Łaſzczowie z Mazoſza przenieśli w Bełzkie, gdy Xiążęta Mazowieckie Bełzka ziemią władneli. Syn Jana Podkomorzego Podolſkiego, Łazarz Łaſzcz z Tuczāp Łowczy Bełzki, Staroſta Tyſzowiecki, w ślady Oyca ſwego wkraczaiac, gdy Tatarowie Bełzka ziemię naiachali, na zamku ſię ſwym zamknawſzy, mężnie im nacieraiącym dał odpor. Obawiaiac ſię o żonę y nie doroſłe dzieci, wyprawił ich był do Grabowca potężnieyſzego zamku, dawſzy im konwoy ludzi ſwoich ſłużebnych, ktorym kopiie z proporcami w ręce wziąć kazał, Tatarzy ścigaiąc za niemi, kopiie obaczywſzy, a rozumieiac, że tam woyſko naſze większe było, daley niechcieli ich gonić, tym fortelem beſpiecznie wſzyſcy do Grabowca uſzli; zoſtawił ten Łazarz corkę Agnieſzkę Dębowſka Woiewodzina Bełzka, y ſynow kilku, między ktoremi był Alexander, naprzod Podkomorzy Bełzki 1567, *Conſtit: fol: 147*, potym Kaſztelan Czerſki 1580, deputowany do kwarty Rawſkiey; *Conſtit: fol: 370*, był oraz y Staroſta Kowelſkim y Chełmſkim, długi czas na dworze Krolowy Bony bawił ſię, po iey odiachaniu, Oyczyźnie zdrowa rada wſzędzie ſłużył, założył miaſteczko y Zamek w mieyſcu obronnym, ktory nazwał Łaſzczowem, zkad potomſtwo z niego nie z Tuczamp, piſać ſię poczęło. Zpłodził ſynow czterech, z ktorych Staniſław młodo umarł: Marcin mąż uczony Archidyakon Gnieźnieńſki, Krakowſki, Łowicki Kanonik, Sekretarz Krola Stefana, ſkromny y bogoboyny, w piſaniu ſpraw dworſkich uſtawiczny, umarł młodo, w Łaſzczowie pogrzebiony. Alexander ſyn trzeci Alexandra, rycerſki człowiek, pod Tczowem, kilku Raytarow trupem położył, konia tam pod nim zabito, y iego przez zbroię poſtrżelono, wſzakże nie ſzkodliwie. Jan czwarty ſyn, Podkomorzy Bełzki, Staroſta Chełmſki y Tyſzowiecki, poſłował na Seym 1576, zkad był deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 260*, iakoż żadnego czaſu nie uchybił, ktoregoby Oyczyźnie rada ſwoia nie pomagał: oſobliwie iednak pod czas interregna po śmierci Auguſta I, y uiachaniu z Polſki Henryka; wyſłany od Rycerſtwa do Krolewny Anny, ſzczęśliwie wyperſwadował iey, że y na ſwoię na tron Polſki elekcya, y na przyſzłego męża ſwego Stefana Batorego, chętnie przyzwoliła. dla tego też potym na dworze iey Krayczym zoſtał: z Anny Wielopolſki z Gdowa, Staroſciny Tyſzowieckiey, pozoſtałey wdowy po Strzale, zoſtał ſię był ſyn iego Jan *według Paprock:* Inni Łaſzczowie od dobr Tuczamp Tuczampſkiemi zawołani, o ktorych na ſwym mieyſcu. Inni Niełedewſcy, Z tych był Staniſław Łaſzcz Nieledewſki, Woyſki Horodelſki, zoſtawił ſynow czterech, Jerzego, Podczaſzym był u Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego Uchańſkiego, Staniſława, Floryana, y Mikołaia. Inni Łaſzczowie Obrociworowie, o ktorych na ſwym mieyſcu. Jędrzey z Obrowca Łaſzcz Woyſki Lubaczewſki, z Rudgierzowna zoſtawił ſyna Pawła. Bartłomiey Kobelſki Łaſzcz, brat Jędrzeiow, y ten potomſtwem ubłogoſławiony. Staniſław Łaſzcz z Strzemielca, Rotmiſtrz y mąż ſławny, wſpominaia go *Konſtytucye 1576 fol: 250*, że z inne-

mi poſtami, Stefana Batorego na tron Polſki zapraſzał: był y drugi Staniſław brat pierwſzego ſtryieczny, Rotmiſtrz fortunny. Piotr z Strzemielca Staroſta Lityńſki z Seymu 1611 Kommiſſarz do Xiażat Pomorſkich, *Conſtit: fol:* 32, pod Inflantſką expedycya wielkie dał dowody rycerſkiego ſerca, miał za ſoba Czerna czy Czerſka Sędziankę Krakowſka *Baranow:* Samuel Kanonik Łucki 1639. *Przyłuſki Felix Luceor:* Zofia Łaſzczowna naprzod żyła z Samuelem Lipſkim Sędzia Ziemſkim Bełzkim, potym z Zołkiewſkim. Druga Tomickiego Krzyſztofa małżonka. *Okol: tom: 2 fol:* 171. Wacław z Strzemielca Łowczy Bełzki, y Mikołay 1632. Samuel Strażnik Koronny, Chorąży Podolſki, Staroſta Owrucki, ſławny y podziśdzień kawaler, o iego męztwie napiſał *Potoc: Centur: fol: 206. Ampliſſimo, & virorum clariſſimorum feraciſſimo genere natus, priùs abſolvit bella, quàm alius incæpiſſet; ſtruendis & occultandis inſidiis adeo promptus, ut execrati nomen illius hoſtes, dum timidiſſimè ejus vitant ſtratagemata, commoditatem rei bene agendæ ſæpius amiſerint, ereptamq; ſibi doluerint victoriam. Illi vincere ludus erat, poſt eluſas toties ſtipendiariis ſuis cohortibus (quas non opulenta illi fortuna, ſed indiviſa quaſi cum egenitore milite, redituum ſuorum largitio inauctorabat] Scytharum eruptiones, Coſaticam rebellionem ad Kumeyki, Boroviciam, Zolninum, Holteviam, Starecum, ita retundebat, ut callidiorem rei militaris, ſuo malo experta ſit nullum, ea colluvies.* Prawdać według tego autora, że rozwiezłey trochę woyſko ſwoie trzymał, atoli tak wiela dowodami męztwa ſwego, dość obficie zatarł tę zmazę. Pierwſzy ſtrzyżenia wyſoko czupryny wynalezca. Pobożność iego ſławi *Okolſki Ruſſia Florida fol:* 123, że OO. Dominikanom w Owruczu pole pewne darował: Niektorzy zaś to o nim przydaia; że lubo weſelſza inſzych czaſow y nad miarę podobno, wydawała ſię w nim mina, iednak oſtatnie trzy dni zapuſtne na oſobliwſzym zwykł był trawić w kościołach naſzych nabożeńſtwie, o co ſpytany odpowiadał, bo naylepiey prawi w ten czas ciſnać ſię do Boga, kiedy wſzyſcy małoco o nim mysla: y owſzem w dzień popielcowy na gołe ciało zanitowany pancerz, przez cały poſt na ſobie noſzac, nie prędzey z ſiebie zdeymował, aż w wielki piatek, zſzedł z tego świata 1649, w Krakowie w kościele S. Szczepana pogrzebiony, tego przy śmierci żałuiac barzo, że na łożku nie w okazyi umierał. *Niewiarowſki Kazanie Pozew: Hiſtor: Domûs Probat: Cracov:* miał za ſoba Katarzynę Kaſzewſka, z tey była corka Zofia, Janowi Drużbicowi Podkomorzemu Bełzkiemu zaślubiona; druga Walentemu Fredrowi Podczaſzemu Bełzkiemu, *Academus Unicornis*, y dwoch ſynow, ieden Michał, Drugi Piotr czyli Jan, ale obadwa zeſzli bezpotomnie *Geneal: Betzec:* N. Łaſzcz miał za ſoba Annę Skotnicka Kaſztelankę Halicka, z ktorey corka Marcella, doſtała ſię w małżeńſtwo Michałowi Kuropatnickiemu Kaſztelanowi Bieckiemu *Ibidem.* Anna Łaſzczowna Adama Zulinſkiego małżonka. Zygmunt Kaſztelan Lędzki, z Seymu 1670 Kommiſſarz do pogranicznych differencyi, *Conſtit: fol:* 26, z Anna Tuczyńſka Podkomorzanką Inowrocławſka żył bezpotomnie. Samuel na Tuczampach na Seymie 1676 pierwſzy Stolnikoſtwo Buſkie otrzymał, *Conſtit: fol: 39.* Franciſzka Łaſczowna Zakonnica S. Benedykta u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Waleryan miał za ſoba Helenę Makarowiczownę.

Alexander Łaſzcz, wielkich włości dziedzic, ktorego powaga pańſka w akcyach, w mowie gładkość, w radach roſtropność, u Auguſta II Krola Polſkiego, tyle mu ziednała eſtymacyi, że go naprzod wynioſł na Kaſztelania Bełzka, a wkrotce Woiewoda Bełzkim wyżey w ſenacie Polſkim lokował 1720. Był oraz Staroſtą Grabowieckim y Jaſielſkim. Sioſtry tego Woiewody

iewody dwie. Jedna Eufrozyna Mikołaiowi Komorowſkiemu herbu Oſtoia, druga Cyryakowi Radeckiemu, zaślubione. Pańſkiey fortuny y doſtatkow, nie tylko na dobro poſpolite dla Oyczyzny nie załował, ale y na kościoły y ubogich ſzczodrze ſpendował. Do fundacyi Konwentu Rzeſzowſkiego OO Reformatow znacznie ſię przyczynił 1708. Zył ten Woiewoda w dożywotniey przyiazni, z Elżbieta Modrzeiowſka Podſkarbianka Nadworna Koronna, z ktorey corka Maryanna, doſtała ſię w małżeńſtwo Staniſławowi Potockiemu herbu Pilawa, Woiewodzie Smoleńſkiemu, Staroście Halickiemu, iedynakowi ſynowi Jozefa Potockiego, Woiewody Kiiowſkiego, Hetmana Wielkiego Koronnego, z ktorym nie długo żyiac, umarła, zoſtawiwſzy mu potomſtwo. Z teyże Podſkarbianki, ſyn iedynak.

Jozef Łaſzcz, iak wielkiey fortuny y doſtatkow Oycowſkich dziedzic, tak wſzyſtkich nadziei do naywyżſzych honorow ſczegulny ſukceſſor. W młodych latach wrodzony dowcip poleruiac w ſzkołach naſzych Lwowſkich, z ślicznych przymiotow zbioru, z rozſadku w akcyach, z roſtropności w kōwerſacyach, z wdzięczney kompozycyi y niewinności przy cudney urodzie, na dalſze progreſſa życia, wielkie o ſobie u wſzyſtkich wzniecił y ufundował nadzieie. I gdy nietylko dla świata Polſkiego, y do naywyżſzych w nim godności y honorow, ale na zazdrość poſtronnym Państwom zdał ſię ſczegulnie urodzić, nad ſpodziewanie wſzyſtkich Pańſkich Domow, z zadziwieniem prawie całey Polſki, wzgardziwſzy światem, w młodych latach ſtan ſobie duchowny obrał, y na tych miaſt, naprzod Kanonikiem a w krotce y Kanclerzem w Archikatedrze Gnieźnieńſkiey, zaſiadł; z tey zaś po dwakroc był Prezydentem Trybunału Koronnego, 1730 y 1737, tam ſię wydawała, nie tylko powaga Pańſka, y rozſadek iego wielki, ale y delikatnego ſumnienia całość ſtawaiaca przy świętey ſprawiedliwości. Na tey bedac fūkcyi ieſcze 1738. za konferowana ſobie od Xiażęcia Primaſa Teodora Potockiego Suffragania Gnieźnieńſka, wymowiwſzy ſię z niey, podziękował, lubo w tymże zaraz czaſie, dla światobliwych intencyi, niecheac wyżſzych Infuł, akceptował Suffragania Chełmſką, przy ktorey, od Klemenſa XII Papieża, wyniesiony ieſt na Biſkupſtwo Antypatryiſkie, na ktore, w tymże roku, konſekrowany ieſt w Archikatedrze Lwowſkiey, od Mikołaia Wyżyckiego Arcybiſkupa Lwowſkiego, przy liczney Państwa frequencyi, y nieprzerachowanym gminie ludu niemogacego ſię napatrzyć wdzięczności, y przyiemności tego Pana. Ludzkość iego y ſzczodrobliwość nieporownana; zkad u wſzyſtkich wielka ma miłość, y poważenie. Na domy Boże y klaſztory ſczodrobliwie rozrutny, na ubogich wielki iałmużnik, ſczegulniey zaś przez poſt wielki, bo codziennie na ten czas, dla pięćdzieſiat, y owſzem co tylko zebrać można ubogich, ſtoł obfity, procz hoyney iałmużny. Na Zakon naſz ſczegulnie łaſkawy y ſczodrobliwie hoyny Fundator, w Dobrach ſwoich Dziedzicznych Łaſczowie, Collegium Łaſczowſkiego Soc: JESU z wſpaniałym kościołem, ktorego mury ſczodrobliwościa ſwoia temi czaſy z fundamentow wynoſi, Bogu na cześć nieuſtaiaca, a ſławie ſwoiey nieśmiertelne monumentum. Biſkupie naywyżſze Infuły, głowy iego Pańſkiey, y Senat Polſki, oczekiwaia.

*ŁASZCZYNSKI *herbu Wierzbna* w Wielkieypolſzcze. Michał Łaſzczyńſki miał za ſoba Konſtancya Koſzutſka Pilarzownę Ziemſka Poznańſka: Kowalſka Katarzyna, wdowa po Szczurſkim Antonim, matka iego. N. była za Franciſzkiem Czyżowſkim.

*ŁASZEWSKI *herbu Grzymała*, że ſię ci Łaſzewſcy ktorzy w Pruſiech kwitna, tym herbem pieczętuia, świadczy *Mſ. Konopatſ:* Katarzyna Łaſzewſka Jana Klińſkiego

ſkiego herbu Junoſza, N. Czápſkiego Alexandra, N. Kozłowſkiego z Kozłowa w Pruſiech, małżonki, *Mſ. de Famil: Pruſs* Jakub Stolnik Bracławſki poſeł na Seym z Prus 1730. Michał Remigian Suffragan Warmińſki temi czaſy.

LATALSKI herbu Prawdzic. Zdawna piſali ſię Hrabiami z Łabiſzyna. Jędrzey, czyli raczey iako *Długoſs lib:* 10 mowi, Woyciech z Łabiſzyna Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, 1383, gdzie go ſzwagrem zowie Domarata z Pierzchna Kaſztelana Poznańſkiego y Generała Wielkopolſkiego herbu Grzymała. Maciey z Łabiſzyna Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, *u Łaſkiego w ſtatu: fol: 127.* w roku 1413, y w roku 1421 *u tegoż fol:* 171; ten za Władyſława Jagełła wiele y mężnie przeciwko Krzyżakom dokazywał, *Długoſs lib:* 11, wſzakże go tam herbu Topor bydź powiada, czy to przez omyłkę, czy też że ieſzcze na ten czas Łabiſzyn, w domu Toporczykow dziedziczył, a potym ſię znać przez ſukceſſyą w Dom Prawdzicow przenioſł, zgadnąć nie mogę. Jam też Macieia z Łabiſzyna między Woiewodami Inowrocławſkiemi po te czaſy położył, alę rozumiem, że to tenże ſam był Maciey, ale że trudno rozeznać tam tych wiekow, między Woiewodami Brzeſkiemi y Kuiawſkiemi y Inowrocławſkiemi, ile że tak tym, iako y tym, ten tytuł dawano: *Vladislaviensis Palatinus.* Mateuſza z Łabiſzyna, Biſkupa Tuſſyńſkiego w Xięſtwie Siedmiogrodzkim, na tę ſtolicę podwyżſzonego, w roku 1445, wſpomina *Vadingus in Annal: Minorum, pod rokiem 1455 num: 78*, co bydź może, że tam zaſzedſzy z Władyſławem Krolem Polſkim y Węgierſkim, tę nominacyą otrzymał. Jan z Łabiſzyna Kaſztelan Inowrocławſki 1459. *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 95*, Marcina Łabiſzyńſkiego chwali, że pod Koronowem mężnie ſtawał. Januſz Latalſki Kaſztelan Gnieźnieńſki 1504 y 1505 y 1512. *Łaſki ſtat: fol: 112 & 120.* Jan naprzod Sekretarz Krolewſki, potym Kanclerz u Krolowy Elżbiety, Proboſzcz Gnieźnieńſki Krakowſki Poznańſki y Łęczycki, wſtąpił na Biſkupſtwo Poznańſkie 1525, na tym ſiedząc lat dzieſięć, przenieſiony na Krakowſkie 1535, tu nie zabawiwſzy tylko dwie lecie, Arcybiſkupem Gnieźnieńſkim y Prymaſem wynieſiony 1537, w roku 1540, wieku ſwego 77 przenioſł ſię na wieczność. Krzycki napiſał o nim uſzczypliwe epigrammata, atoli ſą, ktorzy powiadaią, że to z nieſnaſki, ktora miał z tym Latalſkim, uczynił, że go podſzedł do Infuły Poznańſkiey; przecież inni doſyć mu obſzerne pochwały zapiſali, że Synod w Archidyecezyi złożywſzy, wiele na nim świątobliwych praw uſtanowił, że był ſzczerością tchnący, na poddanych łaſkawy, wſzyſtkim przyſtępny, Oyczyznę kochaiący, ſiła budynkow, to ogniem, to laty nadwerężonych, reſtaurował. W Wolborzu na kaznodzieiow fundacyi przyczynił, w roku 1530, w Poznaniu kommiſſyi prezydował z poſtronnemi ablegatami, *Biel: fol: 562. Starowol: in Epiſcop: Cracov: Damalew: in Archiepiſc: Gneſnen: Treter: in Epiſco: Poſnan: Kacki, Paprocki &c.*

Januſz z Łabiſzyna Latalſki Woiewoda Poznańſki, Staroſta Człuchowſki, z Inowrocławſkiego Woiewodztwa przenioſł ſię na to 1539. *Okolſki* go bratem zowie Jana Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, gdzie z *Bielſkiego karty 560* powiada; że gdy pod Oczakowem w roku 1529 na Tatarow mężnym ſercem naciera, od nich był w niewolą wzięty, z ktorey nie prędzey wyſzedł, aż od tego Arcybiſkupa okupiony. W roku 1538 poſeł Zygmunta I do dotarcia małżeńſkiego kontraktu między Zygmuntem Auguſtem y Elżbietą Auſtryaczką, *Bielſki fol: 579:* w roku 1542 iezdził dla ſprowadzenia iey *fol: 584*, był oraz Kawalerem Ierozolimitańſkim, a w roku 1557 życie to śmiertelne zakończył. *Mſ. Cracov: Dom: Profeſſ: Cracov:* w wierze katolickiey nieprzełamany *Royzius in Chiliaſt: Paprocki o herbach fol: 222* o corce iego namienia, że ſię

ſię w małżeńſtwo doſtała Janowi Krotowſkiemu Woiewodzie Inowrocławſkiemu. Synow zaś iego było trzech. Staniſław Staroſta Inowrocławſki y Człuchowſki, dziedzic na Łabiſzynie, z Xiężniczką Pomorſką nie zoſtawił tylko iedną corkę, Jędrzeiowi Czarnkowſkiemu Woiewodzie Kaliſkiemu dożywotnie zaślubioną *Duryew: fol: 58. M. Konopat:* Jan Rotmiſtrz ſławny, dziedzic na Łopiennie, z Ziazdu Warſzawſkiego iezdził w legacyi do Xiążąt Pomorſkich y Brandeburczyka 1572 *Biel: fol: 656*, y w inſzych uſługach Oyczyzny ſtracił wielką fortunę Oyczyſtą; miał za ſobą Jarantowną Brudzewſką herbu Pomian Woiewodzankę Łęczycką, z ktorey zoſtały ſię dwie corki. Jerzy trzeci tych brat, dziedzic na Dębnicy umarł 1573, zoſtawił potomſtwo, ſynow y corki, o iedney corce iego namienia *Okolſki tom: 2. fol: 305.* że była Dorota za Wawrzyńcem Chlewickim herbu Odrowąż: luboć ten autor: miaſto tego, co miał napiſać, corka Jerzego Woiewodzica, on napiſał Woiewody Poznańſkiego. Jerzy brat ſtryieczny Januſza Woiewody *według Paproc: y Okol:* Kaſztelan Łęczycki, ale go ia *u Nakielſkiego w Miechov: fol: 604* tylko czytam Kaſztelanem Lędzkim w roku 1550, y 1538 na liście danym Miaſtu Lubelſkiemu. Zygmunt Auguſt w ſwoim liście mowi o nim, *Manu fortis & impiger ad omnia militaria munia:* ſynowie iego piſali ſię z Latalic, to ieſt Staniſław y Mikołay, *ktorych Oracye wydrukowane znaydzieſs tom: 2. Orati: Argen:* N. Latalſka była za Pudwelſem. N. Latalſki miał za ſobą Krokowſką Sędziankę Pucką, *Mſ. de Famil: Pruſ:* drugi Eleonorę Działyńſką Kaſztelankę Brzeſką Kuiawſką. Jadwiga Hrabianka z Łabiſzyna Latalſka, Gabryela Rydzyńſkiego małżonka, N. Jędrzeia Reia Staroſty Libuſkiego. Jerzy, ieſt w druku iego *Oratio panegyrica, quâ Regi Stephano gratulatur victoriam de Moſchis 1582 in 4to Tigur.* Są temi czaſy Latalſcy w Sieradzkim Woiewodztwie.

ŁĄTKIEWICZ *herbu Prus 1mo* pod Krolnem w Podgorzu. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał.

ŁĄTKOWSKI *herbu Poray* w Sieradzkim Woiewodztwie. Mateuſz Łatkowſki Piſarz Grodzki Lubelſki. Maciey miał ſynow piąci, z ktorych Szymon przez długi czas w cudzych kraiach na chlebie rycerſkim ſię bawiąc, Kawalerem zoſtał Maltańſkim, na Podolu potym dał dowody męſtwa ſwego, a gdy ſię do Obozu Maxymiliana Ceſarza udał, u niego był Kapitanem, tam wſzędzie z znaczną imienia Polſkiego y ſwego ſławą ſtawaiąc, wziął w nadgrodę kommendorſtwo Opawſkie, ieſt o tym liſt tak Auguſta I, iako y Stefana Krola *u Paprockiego o herb: fol: 368*, dany Staniſławowi bratu iego w nadgrodę rycerſkich zaſług, ktory w Krakowſkim Woiewodztwie dobr nabywſzy, tamże oſiadł.

LATOSZYNSKI *herbu Gryf* w Pilznieńſkim powiecie. Nic pewnieyſzego, że od Teodora Cedra herbu Gryf Woiewody Krakowſkiego, ſwoy początek wzięli: temu bowiem Leſzek Czarny Xiążę Krakowſkie, Sendomirſkie y Sieradzkie, w roku 1287 Latoſzyn zupełnym prawem w rekompenſę woiennych prac puścił. O czym kładzie przywiley *Nakiel: u Miechow: fol: 41, Paprocki y Okol:*, do ktorych odſyłam: tam go zowią *Miles Ceder filius Sventoslai.* roku potym 1339, kwitnął Abraham Ceder, od ktorego Firley dobr nabył. Od tych tedy dobr piſać ſię poczęli Latoſzyńſcy; mężowie nie tylko w Oyczyźnie, ale y u poſtronnych narodow Marſowemi dziełami znaczni. Jan z Latoſzyna Kanonik Krakowſki w roku 1486, ktorego na liſtach klaſztoru Miechowſkiego kładą *inter præſentes u Nakiel: fol: 547*, y w Konſtytucyach Synodu Prowincyalnego wydanych 1630. Piotr pod Warną życie ſwoie na ſzańc

wyſtawił, w niewola od Turkow wzięty, z ktorey potym wyſzedł. *Cromer lib: 21 Bielſ: f. 381.* Kilian kawaler Jerozolimitańſki, w ślady Jaxow Przodkow ſwoich wſtępuiac, dwa razy daleka do Paleſtyny peregrynacya odprawował, kędy wſzyſtkie mieyſca krwia y ciałem Chryſtuſowym poświęcone nabożnie zwiedziwſzy, od Wilhelma de Syracuſis kawalerem Bożogrobſkim uczyniony w roku 1534. *O czym ieſt liſt u Paproc: fol: 81 y u Nakiel: fol: 47.* Było potym za czaſow Paprockiego trzech braci rodzonych, Adam z Jordanowna bezpotomny. Kilian ktory na Podolu oſiadł, Rotmiſtrzem z konwokacyi Warſzawſkiey na obronę granic Ruſkich *przez Konſtytucya 1587. fol:* 417 deputowany, życiem y fortuna Oyczyznę zaſtawiał, z Służeńſka pamiętnego Rotmiſtrza corka, cnoty ſwoiey nieodrodnych zoſtawił potomkow. Jozef dziedzic na Latoſzynie Sędzia Kapturowy Sendomirſki 1587, *Conſtit: fol: 425.* potym Podwoiewodzy, nakoniec Podczaſzy Krakowſki, cożkolwiek badź, że *Okolſki*, dwoch z iednego Jozefow uczynił, młodſze lata na rożnych expedycyach przepędziwſzy, dalſze przy rożnych funkcyach Oyczyźnie poświęcił, iuż poſłuiac na Seymy, iuż Marſzałkuiac w Trybunale Koronnym, dopędził kreſu śmiertelności 1611, w Krakowie u S. Troycy w kaplicy Ligezinſkiey pochowany, Magdalena Łyczkowna herbu Sulima, krom ſynow, trzy mu corki powiła, iedna z nich Anna Adama Miſiowſkiego, druga Zofia, naprzod Samuela Niewiarowſkiego, po nim Hieronyma Kazanowſkiego Chorażego Sendomirſkiego: trzecia Apollinara Jana Piſarſkiego, a po nim Jacka Lanckorońſkiego Kaſztelana Przemyſkiego, małżonki, *Baranow*: Jozefa Latoſzyńſkiego Cześnika Lwowſkiego, y żonę iego Taranowſka herbu Belina wſpomina *Okolſki tom: 1. fol: 36*, Adā w Sendomirſkim. Maryanna Latoſzyńſka Glińſkiemu Stolnikowi Sendomirſkiemu zaślubiona, żyła 1673.

LATYCZYNSKI herbu Hołobog w Chełmſkiey ziemi. Zygmunta Latyczyńſkiego wſpomina *Długoſs w roku 1459 lib: 13.* N. Latyczyńſki miał za ſoba Sienicka herbu Bończa Podkomorzankę Bełzka, z tey była corka Zamoyſka *ſterilis*, y ſyn Krzyſztof, ktorego potomſtwo, Bogumiła Gorzkowſka, Zbigniew *ſterilis* y Piotr, od tego potomſtwo zoſtało. N. Latyczyńſki miał za ſoba Urowiecka, od ktorey wnuk Zygmunt Latyczyńſki, z Suchodolſki zpłodził dwie corki, Hulewiczowa y Rayſka Cześnikowa Połocka *Geneal: Sienic:*

**LAWDANSKI herbu Jaſtrzębiec. X. Koiałow:: in Mſ.* świadczy o nich, że ſa w Upitſkim powiecie, w Woiewodztwie Wileńſkim y na Zmudzi, zowia ſię Lawdańſkiemi od kraiu nazwanego Lawda w Xięſtwie Zmudzkim. Mikołay 1621, Staniſław Lawdańſki 1648, Laudańſki Stegwił, Staniſław Podſtoli Upitſki, Piotr Oboźny y poſeł powiatu Upitſkiego. 1674.

**LAUXMIN herbu Dąbrowa.* Według *Koiałowicza in Mſ.* kwitna w Xięſtwie Zmudzkim. Jędrzey Lauxmin za czaſow Auguſta I Krola Polſkiego, Jerzy ſyn iego Komornikiem był Zmudzkim, pod Połockiem mężnie ſtawał. Synow iego było trzech, Jan Lawſkmin za Zygmunta III ſłużać żołnierſka, zabity w Moſkwie. Mikołay maż rycerſki z Chodkiewiczem pod Kircholmem. Zygmunt w Zakonie naſzym Doktor Teologii, w Greckim ięzyku biegły, rzadził Collegia, Połockie, Płockie, y w Krozach, ſa w druku, iego *Ars Oratoria, Grammatica Græca, Controverſiæ de fide.*

ŁAWSKI herbu Pobog w Mazoſzu. N. Ławſki Archidyakon Gnieznieńſki 1504. *Treterus in Mirac: Euchariſt: Poſnan:* Wieliſław Piſarz Ziemſki Wiſki, poſeł z Mazowieckiego Woiewodztwa, podpiſał Unia Litwy z Korona, *Conſtit: 1569 fol: 122.* Staniſław z Strzegocina Woiewoda Mazowiecki y Vicesgerens

1557 u Paproc: fol: 473 y 1553 podpiſał proteſtacya Katolikow przeciwko Dyſſydętom, y przeciwko *Confæderationem de pace cum hæreticis*: urodzony był z Przerębſki Kaſztelanki Sieradzkiey, był wprzod Chorażym Warſzawſkim, deputowanym do korrektury Statutu Mazowieckiego, umarł 1576; ſyn iego Hieronym dziedzic Ławſka y Ciemianka, za nim była Zuzāna Węgierſka herbu Belina z Katarzyny Niſzczycki Woiewodzanki Bełzkiey herbu Prawdzic urodzona, ta mu dwoch ſynow powiła, Staniſława y Jana, obadwa w Ziemi Wiſkiey elekcya Władyſława IV podpiſali. Jan był Podſtolim Wiſkim, miał za ſoba *1mo voto* Iłowſka herbu Prawdzic z Zielſki zpłodzona, z tey zoſtawił corkę Teodorę, Wacława Rogali Niwickiego Kapitana Krolewſkiego, Stanowniczego Koronnego, małżonkę, *2do voto* miał za ſoba Zofia Kamińſka herbu Dołęga, z niey corkę Zofia, Janowi Litaworowi Chreptowiczowi Woiewodzicowi Nowogrodzkiemu, Staroście Hoſkiemu, zaślubiona, z ktorey dway ſynowie, Franciſzek y Ludwik Chreptowiczowie. Syn z teyże Kamińſki Sebaſtyan Podſtoli Wiſki, poiał Annę Bałabanownę, y do Inflant ſię wynioſł: potomſtwo iego, Jozef młodo zmarły, Maryanna za Waldynem Rotmiſtrzem Inflantſkim, Barbara za Michałem Szadurſkim Stolnikiem Inflantſkim. Staniſław w Zakonie Soc: JESU, Sebaſtyan Miecznik Inflantſki y Teodora Spytecka. N. Ławſki miał za ſoba Elżbietę Łoſiownę. Auguſtyna Ławſkiego ieſt w druku *Pociecha duchowna, to ieſt Kazanie na pogrzebie Barbary z Radziwiłow Kiſczyny 1614 in 4to, Cracov:*

ŁAWSKI herbu Pomian, tak o pierwſzych iako y o tych naſi Genealogiſtowie, niewiem czy nie omyłka, piſza.

ŁAYSZCZEWSKI herbu Prawdzic, tych iedni Łaściſzewſkiemi, drudzy Łaſzewſkiemi piſza. Niewiem czy tu należy Jakub z Łaſzewa Podkomorzy Płocki, w roku 1496 podpiſał liſt Jana Albrychta Krola *u Łaſkiego w ſtatut: fol. 110.* Także N. Łaſzewſki, ktory kościołowi Oſtrzeſzowſkiemu czyńſz na dobrach Ptaſzkowice nazwanych zapiſał 1600. *Acta Caſtren: Oſtrzeſsov:* X. Sebaſtyan Łayſzczewſki w Zakonie naſzym Kaznodzieia Krolewſki Władyſława IV, życie Apoſtolſkie y wybornemi cnotami ozdobione zakończył w roku 1633. *Hiſtor: Dom: Profeſſ: Cracov:* Mikolay Łayſzczewſki dziedzic na oboygu Łayſzczowach, naprzod Podſtarości Sochaczowſki, poſeł na Seym 1627, *Conſtit: fol: 8.* potym Piſarz Ziemſki Rawſki 1631, *Conſtit: fol: 28* Sędzia Kapturowy Generalny Warſzawſki 1632, *Conſtit: fol: 7*, daley Podſędek Rawſki, więc y Sędzia Ziemſki 1641, *Conſtit: fol: 20*, nakoniec Kaſztelan Sochaczowſki, *Conſtit: 1647 fol: 6*; u Wężyka y Łubieńſkiego Prymaſow Polſkich Marſzałek, w Trybunale Koronnym kilka razy Deputat, ludzkościa y przezornościa wſzyſtkim miły, dzień oſtatni życia zkończył w roku 1655, w Kollegiacie Łowickiey z nadgrobkiem marmurowym pochowany, tamże z nim ſpoczywa Barbara z Skrzynna Duninowna Kaſztelanka Zarnowſka, pierwſza żona iego, zmarła 1645, iako iey nadgrobek świadczy, z tey miał kilka corek, z ktorych iednę P. Bogu w klaſztorze poświęcił, drugie wprzagł w iarżmo małżeńſkie. Druga zaś żona iego Małgorzata z Maſłowic Maſłowſka, zmarła 1651, leży w Kaliſzu w kościele naſzym, *Kazanie X. Adryana Pikarſk:* Szczeſny Zbożny Łayſzczewſki Podſędek Ziemſki Sochaczowſki 1648, y Sebaſtyan Sekretarz Krolewſki. Marcin na Staropolu 1674.

**LAZANSKI herbu Jaſtrzębiec*, domyślam ſię tylko że ſię tym herbem pieczętuia, ile że Jaſtrzębiec herb, inaczey ſię zowie Lazanki. Kaſper Antoni Lazańſki Kanonik Kiiowſki, deputat na Trybunał Koronny 1694.

**LAZAROWICZ herbu Kościeſza.* Michał Lazarowicz nobilitowany dla męztwa

na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 40.* N. Lazarowiczowna była za Janem Piſzczańſkim.

ŁAZICKI *herbu Jaſtrzębiec* w Sendomirſkim Woiewodztwie.

ŁAZIENSKI *herbu Jaſtrzębiec* czyli Łaziewſki w Drohickiey Ziemi, podobno iedni z Lazańſkiemi. Łazinſka Elżbieta była za Palczewſkim.

ŁAZNIEWSKI *herbu Prawdzic* w Bełzkim Woiewodztwie. N. Łaźniewſki miał za ſoba Helenę corkę Mikołaia Łyſakowſkiego Kaſztelana Chełmſkiego herbu Lubicz, ktora po iego śmierci poſzła za Waſiczyńſkiego, *Paproc:* Paweł w Bełzkim 1632. Marcin Kanonik Kamieniecki, Deputat na Trybunał Koronny 1694.

ŁAZNIEWSKI *herbu Prus 2do,* w Sochaczowſkiey Ziemi, iako namienia *X. Jachimowſki in Triumpho.* Waleryan Piſarz Grodzki a potym Ziemſki Sochaczewſki 1674. Kaſper Poſeł y Sędzia Kapturowy Sochaczowſki 1697.

ŁAZNINSKI *herbu Jelita* w Łęczyckim Woiewodztwie, piſza ſię z Łaznina. Od tych Zamoyſcy ſwoy początek wzieli: Tomaſz albowiem z Łaźnina, wyniożſzy ſię z Woiewodztwa Łęczyckiego na Ruś, tam od Jędrzeia Piwo, kupiwſzy Stary Zamość, potomkom ſwoim był okazyą nowego imienia Zamoyſkich. Jędrzey z Łaźnina Kaſztelan Łęczycki 1501, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Staniſław Łaznińſki Skarbnik Halicki, 1695 świat pożegnał, żona iego Apollonia ołtarz S. Krzyża w kościele naſzym Łuckim ubogaciła, y wiela inſzych dobrodzieyſtw to mieyſce obſypała *Hiſtor: Colleg: Luceor:* N. miał za ſoba Maryannę Koźmianownę Piſarzownę Kraſnoſtawſka.

ŁAZOWSKI *herbu Krzywda.* Z tych niektorzy z Podlaſza wynieśli ſię do Litwy. Jędrzey Łazowſki Podſtarości Wołkowiſki. Samuel y Staniſław 1632. N. Łazowſki do Moſkwy ſię przenioſł. Jędrzey 1674.

ŁAZOWSKI *herbu Łada.* Marcin brat rodzony Jędrzeia Skrzyńſkim nazwanego, o ktorym mowić ſię będzie pod Skrzyńſkiemi, dziedzic na Łazach, od nich Łazowſkim nazwany, z Koſobudzki zpłodził Jakuba y Jozefa, z tych Jakub żył bezżenny, Jozef zaś z Wolſki zoſtawił ſyna Marcina, ktorego z Gomolińſki ſyn Jan Łada Łazowſki, temu Dąbrowſka powiła ſyna Marcina, ktorego z Elżbiety Predyſława Konieckiego corki potomſtwo, Zofia Dedyńſka, y Elżbieta Saporowſka, y ſyn Jan, temu Złocka zrodziła ſyna Marcina, ktory wſzedł w kontrakty małżeńſkie z corką Alexandra Saporowſkiego. N. miał za ſoba Drohoiowska.

***ŁAZOWY.** Samuel Łazowy Kaſztelan Mściſławſki 1734, ſa w Grodzień: Powiecie.

***ŁĄZYNSKI** *herbu Lubicz. Mſ. o Famil: Pruſkich* o nich swiadczy, że dziedziczyli na Szewie w Pruſiech; z tych Łukaſz Łążyński 1632. N. Chorąży Chełmiński, żona iego Maryanna Rudnicka. *Kazanie X. Mleczka.*

***ŁĄZYNSKI** *herbu Nałęcz. Koiałowicz in Mſ.* świadczy, że z Dobrzyńskiey ziemi, niektorzy z nich wynieśli ſię do Litwy, to ieſt Balcer Łążyński, ſynowie iego Staniſław mąż żołnierski, Grzegorz Mierniczy Ośmiański, ten zpłodził Jerzego y Hieronyma, y Maciey od ktorego ſyn był Kazimierz. Paweł Woyski Dobrzyński, z Seymu 1628 deputat na Trybunał Radomski *Conſtit: fol: 4.*

***LEBEL.** Jan Zygmunt Von Lebel Oberſzter y Dworzanin Jana III, y brat iego rodzony Jan Oberſzterleitnant, indigenat otrzymali na Seymie 1676, *Conſtit: fol: 58, co y druga 1678, fol: 28. Konſtytucya* approbowała.

***LEBOWSKI.** Jakub Lebowſki Sadowy y Rotmiſtrz Mirachowſki w Pruſiech 1699.

***ŁĘCZYCKI** *herbu Nieſobia.* Widziałem w Krakowie u S. Troycy Janowi Łęczyckiemu 1598 zmarłemu, wyſtawiony nadgrobek z tym herbem. N. Łęczycki Towarzyſz Pieniażka Kawalera 1582 pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pleſzkowem. *Paproc: fol: 405.* Xiadz Mikołay Łęczycki albo Lancicius, urodził

ſię w Xięſtwie Litewſkim w roku 1574 dnia 10 Grudnia; lubo Ociec iego był ſzłachcic Polſki, ale od Xiażęcia Mikołaia Radziwiła z Polſki wielkiemi obietnicami zwabiony, y Pańſkiemi dobrami nadany, w Litwie był oſiadł, gdzie ſię y kalwińſka ſekta zaraził: przecięż z oſobliwey łaſki Bożey, gdy predykanta nie było, Mikołay z rąk katolickiego kapłana chrzeſt S. odebrał. Mamka mu ſię także katoliczka doſtała, ktora gdy go w piatym roku do kościoła S. Jana w Wilnie przyprowadziła, pod czas podnieſienia Swiętey hoſtyi, dziecię z nieba oświecone, ſamo ſię domyśliwſzy, naprzod rączki złożyło, y na kolankach przyklękneło, a potym ſię moſtem ścieląc, czołem nabożnie w ziemię uderzywſzy, Panu Bogu pokłon oddało. To ſamże na potym, z dziękczynieniem Bogu, częſto powiadał, że ſkoro tylko do rozumu używania przyſzedł, ta iego naypierwſza ſprawa była, ktora pamiętał. Jak to bolało czarta, z tego ſię w krotce pokazało, kiedy w poſtaci ſtraſznego olbrzyma, z wielką furya wpadſzy, iakby go chciał porwać, odgrażał; wſzakże Mikołay, na to przeraźliwe widowiſko, krzyżem S. uzbroiony, nic ſie nie przeląkł. Zniknał ci wprawdzie diabeł, w krotce iednak od niego Mikołay w więkſze niebeſpieczeńſtwo wprawiony, bo gdy po wſchodach idacemu, noga ſie powineła, w tak głęboki ſklep zapadł, że rozumiano, iż ieżeli nie ſzyię, tedy albo nożkę albo rączkę złamał; lecz za ſtraża bez wątpienia Anielſką, y tu w niczym nie obrażony ſam powſtał. W piatym także albo ſzoſtym roku, dwa pełne ſiana wozy golenie mu przeiechały, a przecię nie tylko ich nie naruſzyły, ale y nayminieyſzego bolu nie zadały. Gdy podroſł, heretyckim ſię Miſtrzom na ćwiczenie doſtał: na on czas w Wilnie uſtawiczne z heretykami utarczki koło wiary bywały, na ktore y Mikołay uględzczał; więc gdy przy obecności Jerzego Radziwiła Kardynała, przekonani o fałſz od Oycow naſzych dyſſydenci z pola zeſzli, Mikołay wſzytkę tę wygrana Hebrayſkiemu y Greckiemu ięzykowi przypiſował, ktorym naſi piſmo S. przywodzili, więc aby Jezuitom odpor ſwego czaſu mogł dawać, wprzod ſię Zydowſkiey, a potym Greckiey Grammatyki uczyć poſtanowił, iakoż wkrotce między ſwemi nayuczeńſzym w tey mierze zoſtał: częſtym tedy Xiąg kacerſkich czytaniem, y prożna, ktora go dla nauki poddymano, chwała, tak był w ſwym uporze zatwardział, że nie raz przed ſwemi przyſięgał, że kalwińſkiey nauki, aż do krwi wylania bronić miał. Zkąd gdy między poſpolſtwem płonne wieści latać poczeły, iakoby Radziwił Kardynał na mordowanie y uciſkanie heretykow od Krolá dozwolenie otrzymał, Mikołay kołnierz odwinąwſzy, z goła ſzyią przez kilkanaście godzin po iawnych mieyſcach chodził, tego iedynie ſzukaiąc y pragnąc, żeby naypierwſzy mogł za zbor kalwińſki głowę położyć. A lubo ſię tak gorliwie zaſtawiał o ſwe błędy, żadnym przecię ſpoſobem, do kalwińſkiey wieczerzy używania, namowic ſię ani przymuſić nie dał. Czaſu potym iednego, gdy y katolickiey wiary y ſwoiey ſekty u ſiebie fundamenta rozważa, taka mu wątpliwość przyſzła, że ſię ſam z niey wyplątac nie mogł, więc na Kazania X. Piotra Skargi uględzczać, iemu ſwoie wątpliwości przekładać, do Akademii nawet naſzey Wileńſkiey chodzić na Poetykę począł: gdzie nie zadługo dobroć Boſka tak go oświeciła, że kalwińſkie zdrady potępił, kommunia pierwſzy raz w dzień S. Mikołaia uczynił, ślubem ſię dwoiakim obowiązawſzy Bogu, pierwſzym, wieczney a od ſiebie nigdy nie zmazaney czyſtości: drugim, wſtąpienia do Zakonu Societatis JESU. Proſił ſię tedy X. Ludwikowi Marſellowi Prowincyałowi o przyięcie,

ale

ale mu odpowiedziano, iż mu nie inaczey zakonną fortę otworza, aż wprzod ſześćdzieſiątoletniego, a w błędach kalwińſkich zaſtarzałego Oycą do wiary katolickiey pociagnie. Sprawa zaiſte trudna, iednak ſię iey Mikołay podiał: więc gdy rozważa z ſobą, na iak ſię ciężkie rzeczy odważył, ſnać z fraſunku ſamego w chorobę zapadł. W dzień Uroczyſtości S. Mikołaia, Ociec nawiedzaiąc go mowi. O gdybyś był zdrow ſynu, doznałbyś iak cię miłuię, y iakbym ſię ſerdecznie z twego narodzenia cieſzył: na co Mikołay: W ręku twoich Oycze y zdrowie y życie moie zawiſło; tu Ociec gdy ſię oświadczać począł, że wſzyſtko gotow uczynić, byle go zdrowym obaczył, Mikołay gorąco go o to upraſzać począł, żeby o właſney duſzy zbawieniu radząc, do owczarni ſię katolickiey garnął. Na to Ociec łzami ſię zalawſzy, niechcąc chorego zaſmucić, o trzy dni na uwagę proſił: po trzech dniach znowu Mikołay y prozbą y uſtawicznym płaczem, tak długo mu dokuczał, że ſię zmiękczywſzy, kalwińſkie falſze przed naſzemi Oycami odrzucił: o czym dowiedziawſzy ſię Mikołay, z łożka ſię porwał, y od wielkiey radości cale ozdrowiał. Założoną tedy ſobie kondycyą wypełniwſzy, znowu proźby ſwoie o przyięcie do Zakonu naſzego ponawia Mikołay, ale mu odpowiedziano, iż to poty bydź niemoże, poki Ociec na to nie pozwoli. Już mu ſię też to prawie niepodobna rzecz zdała, wiedząc, że tylko iedynakiem był u Oyca, na ktorego wſzyſtka fortuna ſpadała, przecięż y tego ſię podiął: długo ſię iednak z Oycowſkim ku ſobie affektem paſſował, niżeli go do tego ſkłonił: na koniec iednak ſprawił to, że go ſam Ociec do X. Prowincyałą przyprowadził, y oddaiąc go ze łzami rzekł, Oto Oycze, ia takim ſercem Mikołaia mego, iakim niegdy Abraham Izaaka, Bogu przez ręce twoie ofiaruię. Gdy czas przyſzedł do Nowicyatu odieżdżać, Mikołay nię tylko nic od Oyca nie wziął, ale ani ſię z nim pożegnał, dogoniwſzy go Ociec, narzekał, że powinności ſynowſkiey zapomniał, na co on, nicem prawi nie wykroczył, ponieważ z ręku Oycowſkich iuż Panu Bogu oddany ieſtem. W Krakowie zakonne ſzaty wziąwſzy, do Rzymu na dokończenie Nowicyatu był wyſłany; przykłady B. Aloyzego nie dawno zmarłego za wzor ſwoich poſtępkow ſobie obrał; tam wyſokiey świątobliwości fundamenta założył; oſobliwie iednak w zachowaniu naymnieyſzych reguł: z uczciwości ku Nayśw: Sakramentowi, tak y łożko, y ſtołek y wſzyſtkie w komorce rzeczy układał, żeby ſię nigdy, ile można było, tyłem na tę ſtronę, gdzie niebieſki ten chleb chowano, nie obracał. O toż ſię y po domowych kurytarzach chodząc, ſtarał; nabożny ten zwyczay przez całe czterdzieści lat nie przerwanie zachował. Rzecz ta lubo tak mała, do uſtawiczney na Boſką przytomność pamięci, wiele mu pomagała. Y na potym, ze ſnu rano wſtawſzy, zaraz na kolana upadał, Nayś: Sakramentowi, w całego świata kościołach będącemu pokłon oddając. Nim kapłanem zoſtał, oprocz Niedzieli, co czwartek do ſtołu Pańſkiego przyſtępował. Mſzy Świętey ſłuchaiąc, o takie ſię mieyſce zawſze ſtarał, z ktoregoby mogł Nayś: hoſtyą widzieć, powiadaiąc iż nad ten widok nie mogł mieć nic w życiu milſzego. Lubo ſię na ſpowiedź pilno gotował, nic iednak w ſobie takiego znaleść nie mogł, czymby dobrowolnie wykroczył; co gdy go trapiło, za nauką Miſtrza Nowicyuſzow prędko ſię uſpokoił. Proſił raz Starſzych, żeby wſzyſtkie całego życia ułomności, y cokolwiekby go zawſtydzić mogło, mogł ſpiſać, y iawnie w Refektarzu przed wſzyſtkiemi czytać; dla większey zaſługi iego, nie odmowiono mu tego, ale gdy ich zaczynał w yiawiać, zamilknąć mu kazano. Od tego czaſu na duſzy iego dziwny

wny pokoy, y wielkie w pogardach ſwych weſele w nim uroſły. W Rzymie Filozofii y Teologii ſłuchaiąc, Nayś: Matkę za Matkę ſobie obrał, ſlubem ſię obowiązawſzy Niepokalanego iey Poczęcia aż do śmierci bronić, na uczczenie iey rozmaite ſpoſoby, *Opuſculo de præſentia Dei*, podał, y na każda przez rok Sobotę, o zacnościach iey rozmyślania napiſał; tak zaś choć przy ſzkolney pracy w bogomyślności bywał zatopiony, że lubo go tracano, ciągniono, do ſiebie iednak przyść nie mogł. Ale ſię te niebieſkie roſkoſzy gorzkością przeplotły; bo oprocz tego, że go ieden z Starſzych oſtro ćwiczył; ieſzcze Pan Bog ſiężkie ſkrupuły na niego przepuścił; z ktoremi długo ſię biedził; atoli gdy ſię modlił w kościele Domu Profeſſow, przed kaplicą Wſzyſtkich SS, pokazał mu ſię z wielkim krzyżem Chryſtus, y rzekł do niego, To krzyż twoy te ſzkrupuły, ktoremi ſłowy w momencie wſzyſtko ſię zamięſzanie na duſzy iego zupełnie uſpokoiło. Kapłanem zoſtawſzy, w to ſię był z lekka wprawił, że przez cały dzień wſzyſtkie myśli, ſłowka y litery, wyraźna aktualna intencyą Bogu ofiarował, co raz mowiąc *Dla ciebie to Boże, dla twoiey to miłości*, do tegoż dziatki y ſtudencka młodź wprawiał. W roku 1604 pięć razy dni rozmaitych po przyięciu Ciała Chryſtuſowego widział Troycę Świętą, gdzie Chryſtus trzymaiąc Xięgę żywota w ręku ſwoich otwartą, kazał mu ia czytać, tam ſię w niey napiſanego przeczytał w te ſłowa, *Swiety Mikołay Łancycy Societatis JESU*: zkąd do uniżenia ſiebie, do ochydy niedoſkonałości, do oſiągnienia naywyżſzey doſkonałości, uczuł ſię na ſercu bydź zapalonym. Mſza S. odprawuiąc, na twarzy prawie gorzał; ba y na ciele większego ſię zdał bydź wzroſtu. Po poświęceniu hoſtyi z radości prawie wyſkakiwał. Przygrubſzych hoſtyi zażywał, y wina hoyniey w kielich nalewał, aby ſię dłużey był mogł cieſzyć z Chryſtuſem pod przypadkami trwaiącym. W większe przez rok uroczyſtości z oſobliwſzym przygotowaniem do taiemnic Boſkich przyſtapiwſzy, w żadnych potrawach ſmaku nie czuł. W Rzymie w podziemney kaplicy Swiętey Cecylii, gdy mſza ſprawował; na powietrze był podnieſiony; w Chełmińſkim zaś kościele gdy też miał ofiarę, światłość go dziwna okryła. A gdy ſię w pierſi biiac mowił: Baranku Boży &c. Anna Konarſka wielce pobożna wdowa, w pieluſzkach powitego, na patynie przed nim leżącego Jezuſa widziała, Teodora zaś Celſa w Rzymie Zakonnica *Turris Speculorum*, złotemi go łancuchami, y rozlicznemi ſzatami kolztownie przybranego widziała, y głos Boży, ktory ogrodem roſkoſzy ſwych Mikołaia nazywał, uſłyſzała. Wielcy Biſkupi, Prałaci, Opaci o iego świątobliwości dowiedziawſzy ſię, na duchowne ćwiczenia, y zbawienne porady do niego ſię ciſneli: Xiądz zaś Aquaviva General Societatis, piatego po kapłańſtwie roku, duchownym go miſtrzem w Collegium Rzymſkim uczynił; przed tym zaś lat kilka, na zbieraniu dzieiow zakonnych od początkow Societatis, ſtrawił. Czternaście lat w Rzymie przemięſzkawſzy, gdy mu ſię do Polſki wracać kazano, nie mało ciał SS. Męczennikow, dla większego ich w połnocnych kraiach poſzanowania u Papieża otrzymał. Podczas przeprawy przez morze Weneckie, ſtraſzliwe ſzumy fala wzruſzyła, Mikołay paciorek S. Joanny Zakonu trzeciego S. Franciſzka, ieden z owych ktore Chryſtus wielkiemi łaſkami nadał, w morze wpuścił, a fala na tych miaſt uſtała. Paciorek ten tym ſię ſpoſobem Mikołaiowi doſtał: Generał Franciſzkańſki Aprato, z natchnienia Boſkiego wziął go z ſobą do forty, chcąc go temu dać, kogoby u forty zaſtał, zaſtał Mikołaia, ktory o niego umyślnie przyſzedł proſić: więc mowi do niego: oto maſz to, o coś przyſzedł proſic, ten zadumiały wziął go z dziękczynieniem. W granice Polſkie wiacha-

wiachawſzy, lubo rodzoney ſioſtry iego dom nie daleko był z drogi, z ktora ſię
tak wiele lat nie widział, przecięż go minał: w Wilnie ſtanawſzy, Teologii
uczył; tam Schizmatykow Wileńſkich, z Akademia ſprawa ſię w Trybunale
toczyła, więc że więkſza część Dyſſydentow między Deputatami ſię znay-
dowala, nie mogli dobrze tuſzyć naſi tey ſprawie, Mikołaiowi kazano, że-
by ia Panu Bogu zalecił, teyże nocy Edmundus Campianus ſławny Zako-
nu naſzego dla Chryſtuſa w Anglii męczennik, przez ſen mu ſię pokazawſzy,
zwycięſtwo obiecał mu, y wkrotce obietnicę ziścił. Tym czaſem święte ko-
ści z Rzymu za nim wieziono, a że na tenczas woyna ſię między Papieżem
y Wenetami zaczela, obawiaiac ſię Mikołay, żeby ich nie rozbito, umyślił
ie zalecić Przeczyſtey Pannie, liſt przez X. Adama Oloryuſza, y Mikołaia
Kołozembſkiego S. J. do cudotworney w Trokach Matki Boſkiey napiſał,
w ktorym ią y o te trzy ieſzcze rzeczy upraſzał: naprzod o iako naywiękſza
światobliwość, potym o iak naywiękſzy w duſzach pożytek, nakoniec bez
czyſcowych ogniow do nieba przeście: Oloryuſz mſzą S. poczynaiac, pi-
ſmo to przed obrazem położył, w tym znikneło, ale zaraz tegoż momentu,
przed oczy Mikołaia, w Wilnie na tenczas w komorce ſwey ſiedzacego
przenieſione, y na ſtole otworzone z takim odpiſem, Mikolaiu o cokolwiek
proſiłeś, uproſiłeś. Charakter zaś odpiſu tego, coś miał w ſobie nad rękę
ludzka oſobliwſzego. Co wſzyſtko gdy Oloryuſz y inni po całym Colle-
gium rozgłoſili: aby iakiey zdrady nie było, pilno rzecz roztrzaſać poczę-
to. Rektor tedy chcac ducha ſługi Bożego doznać, ſurowie go gromił,
mowiac: iż to ieſt ſzatańſkie omamienie, na co Mikołay. Ponieważ to Star-
ſzy za diabelſkie ſadzi oſzukanie, toc y ia ſwoy rozum pod iego poddaię:
dopiero Rektor mile go cieſzyć poczał, tę iego pokorę, za naypewnieyſzy
dokument cudu tego uznaiac. Jakoż wielka ſię w nim pokora wydawała.
Przez lat czterdzieści y więcey, nigdy prożna chwała kuſzony nie był. U-
czynił był ślub, iż nic takiego, coby z chwała iego bydź mogło, powiadać
nie miał: ale go od tego ślubu dla pewnych przyczyn Starſi uwolnili. Ma-
wiał. Gdy z miłoſierdzia Boſkiego do nieba przypuſzczony będę, na pier-
wſzym wſtępie pokłon oddawſzy Bogu, pokorna wnioſę prozbę aby ża-
dney o mnie pamiątki na ziemi nie było, ale żebym iako na świecie żyiac
wiele ucierpiał, tak y w chwale wiekuiſtey zoſtaiac, był od świata wzgar-
dzonym: y na to ślubem ſię obowiązał, krwia go właſna podpiſawſzy. Z
teyże pokory pod nogi ſię wſzyſtkich ſłał potępieńcow; a gdy ſzedł przez
kurytarz, do Boga wzdychał. Panie nie ieſtem godzien tę ziemię, po kto-
rey lepſi ſługi twoi chodza, nogami memi deptać. Godfryd Schubert
wyſłuchal go, gdy ſię dlugo y ſrogo policzkował, wſzedſzy do niego, pytał
go, nad kimby ſię tak paſtwil, odpowiedział nad diabłem, a ten gdzie? mo-
wi Godfryd? Mikołaiem go Łancycym zowia, rzecze Mikołay. Obraz
miaſta Wileńſkiego na ścianie u ſiebie zwykł był przybiiać, a pokazuiac na
kalwińſkie ſzkoły, w ktorych ſię kiedyś uczył, mowił: Oto mnie grzeſzne-
go człowieka z tych ſzkoł dobroć Boſka wydzwignela, byłem ziadłym
pſem, teraz iuż przez tak wiele lat, między Synami Boſkiemi żyię, w tym
łzami ſię oblał, że daley mowić nie mogł. Nikogo ani poſadzał, ani ganił:
a co mu na przeciw uczyniono, to na dobre tłumaczył. O cnocie pokorze
maiac mowę do naſzych w Nieświeżu, gdy klepſydrę zciagnał ze ſtolu,
tak długo cudownie na powietrzu wiſiała, aż ia uchwycono. Pogardy ſiebie
ſamego ſzukaiac, gdy co dobrego na chwałę Boſka uczynil, zaraz to albo
śmiechem, albo ieſtem, albo słowem, iakby mniey do rzeczy ſłużacym za-
cieral.

cierał. Raz do Czeſkiey Prowincyi przyiachawſzy, gdy go iako gościa
częſtowano, a on wſzyſtkiego z ochota pożywał, kapłan ieden wielkiey
wſtrzemięźliwości y światobliwości upomnial go, aby nie tak ſiła iadł, na
co Mikołay. Czy niewieſz Oycze, że wiele ieſt drog y bram do nieba, a
między niemi iedna ieſt *popularis*, ulica poſpolſtwa nazwana. W konwerſa-
cyi iż był wdzięcznie żartowny, tedy ktorzy wſzyſtkę światobliwość na
powierzchnym poſtaci zaſępieniu zakladali, mało co o iego cnocie trzymali,
y częſtokroć ciężkie potwarzy, ktore on *bolum pinguem ſine oſſe* nazywał, kła-
dli. W Nieświeżu gdy ofiarę Pańſka ſprawowal, cały ołtarz krzyżami o-
kryty; a drugi raz izbę poſpolita tychże krzyżow pełna Bog mu pokazał:
y poſpolicie podczas Mſzy albo pacierzy kapłańſkich Bog mu oznaymo-
wał, gdy miał co cierpieć; nigdy ſię iednak w ſwoich utrapieniach nie u-
ſkarzał, y owſzem coby mu mogło pociechę przynieść, tego ſię chronił,
nawet nietylko o wybawienie od nich Pana Boga nie proſił, ale też Swię-
tych Pańſkich wzywał o przyczynienie nowych uciſkow, y w nich cier-
pliwość. Liſtow w ktorych go tykano doſtawſzy, z radościa ich całował,
kładł na głowę; adwerſarzom ſwoim wſzelka uczynność pokazywal, y co
mieſiac mſza święta, a co dzień dyſcyplinę za nich Bogu ofiarował: y o-
wſzem ślubem ſię obowiazał, że ich iako naywiękſzych przyiacioł miał z
ſerca miłować. Zaboycę iednego, ktory go był rozbil, w turmie ſiedza-
cego ratuiac, przez dwie lecie nań żebral, y co Sobota hoyna go iałmużna
opatrował, płaczac nad iego tak długa nędza. Na rzadach Rektorſkich y
dwakroć Prowincyalſkich, nayznaczniey ſię w nim miłość ku poddanym, y
karności zakonney gorliwość, wydawały; pilno tego przeſtrzegał, żeby na
żadney potrzebie nikomu nie zchodzilo, ktora przeciwko ſługom Bożym
hoyność, Bog cudowna pomoca wſpierał. W Kaliſkim Collegium, wina
iuż tylko na poł piędzi w beczce nie było, kupić więcey nie miał za co;
przecięż oſzczędać go nie kazał: rzecz dziwna, trochę owego wina, przez
więkſza część roku, dla tak wielu oſob, ſtawało, dla iak wielu y całaby kufa
przyrodzonym ſpoſobem nigdy nie wyſtarczyła, a nad to y ſmaku y za-
pachu oſobliwſzego było: dla czego Boſkim go nazwano winem. Rektor-
ſtwo pomienione obiawſzy, wielkie puſtki y długi zaciagnione zaſtał, więc
ſię z wielką ufnościa w Bogu na modlitwę udal, po ktorey, gdy ſkrzynkę,
w ktorey przedtym y ſzelaga nie było, otworzył; kilka ſet złotych, nic pe-
wnioyſzego, że od Opatrzności Boſkiey złożone nalazl. Prowincyalſt wo
też w Litwie kończąc, gdy na potrzeby rożnych Collegia, ſiedmtyſięcy
złotych zaciagnał, a nie miał zkąd oddać, ſkoro ſię pomodlił, w Archi-
vum liſty przegladaiąc, pięć tyſięcy w złocie znalazł: pieniadze tę, tak świe-
że, tak glancowne były, iakby dopiero z minicy wyięte. Dwa tyſiace
ktorych ieſzcze niedoſtawało, teyże godziny człowiek iakiś nadſzedſzy, nie
proſzony ofiarował. Sliwie w Kaliſzu bardzo buyney, żeby młodzi nie
była okazya do przeſtapienia reguły, imieniem Boſkim roſkazał, żeby wię-
cey nie rodziła, y nazaiutrz uſchla, tak że więcey nie rozkwitła. Krolowi
Polſkiemu Władyſławowi IV, ktory go wezwał, chcac go do Stolicy A-
poſtolſkiey zażyć. żeby tam konſens od niey otrzymal, na małżeńſtwo ie-
go z heretyczka, Konſtytucye z ſoba zakonne przynioſł, ktore nam w takie
y podobne ſprawy bronią ſię wdawać, y niemi ſię zkładal; czym Krol nie
tylko ſię nie urazil, ale go też oſobliwiey czcil, y od złośliwych potwarzy bro-
nił; dla tego gdy mu od Generała Mucyuſza liſty na palac przynioſł, Kro-
lewſka oſobą przeciw niemu wyſzedł, y za rękę go, ktora wprzod pocało-

wał,

wał, wziąwszy, do okna na rozmowę zaprowadził. Za Krolem idący inni Panowie, wielce Mikołaia szanowali, pospolstwo przed idacym na miasto klękali, prosząc o rękę do pocałowania, wołali: Oycze S. modl się za nami; ktorey czci uchodząc, w lektyce potym ukrywszy się iezdzić musiał po mieście. Aby go więcey na żadne starszeństwo nie zażywano, uprosiwszy u Generała, większą część wieku swego, na urzędzie Oyca duchownego w rozmaitych Prowincyach strawił: był bowiem osobliwą łaską Bożą, na rządzenie sumnienia obdarzony: przetoż nie tylko domowi, ale y obcy do niego się na spowiedź garneli. Zbawienia ludzkiego pragnąc, dni rekreacyi iuż w szpitalach, iuż na uczeniu prostakow przepędzał. Rektorem zaś będąc, gdy o pułnocy kaplana do chorych potrzebowano, sam tę święta usługę odprawował: dziatek młodych, y wsędziwym wieku rad uczył. Wiele bardzo tysięcy, płci oboiey, ze wszystkiey kondycyi ludzi, w rożnych kraiach świata, za iego nauką do wielkiey doskonałości w drodze Bożey przyszło, a zwłaszcza Marya Bonawentura w klasztorze Rzymskim *Turris speculorum* nazwanym, gdy iey exercitia S. Ignacego podał. Też gdy Annielinie Pauli de Leonibus Zakonnicy S. Augustyna dawał, szatan po trzykroć policzek iey wyciął, mowiąc, *Otoż masz za twoię miłość ku twemu świętemu Oycu*; (tak ona Mikołaia zwała.] Drugi raz gdy się gotowała na spowiedź przed X. Mikołaiem, czart ia strasźliwemi trwożył poczwarami, y atramentem polał; lecz gdy święconey od Mikołaia wody zażyła, czart od niey uciekł: nie dziw, że go tak czarci nie nawidzieli: bo ich ze dwoch opętanych wypędził, wielu zaś z szkaradnych grzechow y nałogow wyprowadził. Wdowie iedney, ktora czart w postaci człowieka przez długi czas, niemal co dzień, do wszeteczności przywodził, poradził; żeby diabła gdy do niey przyidzie, co nayzelżywszemi słowy witała, co gdy uczyniła, więcey się nigdy gość ten piekielny do niey nie pokazał. Druga w takimże grzechu przez dwadzieścia lat żyiąca, szatan do tego namowił, żeby była Mikołaia imienia nigdy nie wspomniała, bo prawi głowny moy nieprzyiaciel, atoli y tę, lubo się z razu długo opierała, obawiaiac się czarta, Bogu przez spowiedź pozyskał, Z tey zbawienia dusz żarliwosci, wiele Xiąg [ktorych na siedm tomow rachuia) ducha Swiętego pełnych napisał, ktore gdy pisał, miał ten dar Boski przez Anioła Stroza, że lubo nigdy Doktora Swiętego nie czytał Xięgi, przecięż byle ia otworzył napadał na to, co do iego materyi służyło, na stwierdzenie tego, o czym pisał. Æmilia Muta Benedyktynka, gdy Xiążeczkę od niego wydaną o nabożnym Mszy S. słuchaniu, do czytania wzięła, zapach liliowy uczuła. Gabryel Roscius S. J. w Kollegium Rzymskim, Xiażeczki od niego pożyczył, w ktorey Mikołay wydał był reiestr grzechow ludzkich, dla łacnieyszey spowiedzi z grzechow całego żywota, tę mu czart z ręku, lubo ia, przestrzeżony od X. Mikołaia, dość ostrożnie niosł, wykradł; ale skoro X. Mikołay rzecz te Bogu zalecił, czatr ia wrocił. Boską miłością tak częstokroć rozgorywał, że y na twarzy ognie się zdał tchnąć, y krew wszystka w nim wrec, y rozpiawszy się, okna y drzwi w naytęższą zimę otwierać, albo piersi mokrym czym chłodzić musiał. Wyraźny slub uczynil, iż y naymnieyszym grzechē dobrowolnie Boga nie miał obrażać, ktory aż do śmierci zachował. W Swiętych ktorzy albo Boga nigdy nie obrazili, albo odważnie sobie w czym dla niego postapili, wielce się kochał, y dzieie ich rozpamiętywał. We wszystkich stworzonych rzeczach Boga szukał, zkad nawet gdy y pioruny straszliwe huczały on przez rzdość wielka, z komorki wybiegał wołaiąc: Patrzcie iak wielkiego y mo-

żnego

żnego Pana mamy, na ktorego głos cała drzy ziemia. Owieczki mile obłapiał, że w nich obraz Baranka ktory gładzi grzechy świata, uważał; gdy słońce wschodziło, ręce do nieba podnosił. Każda obraza Boska bardzo go bolała, tak że życzył sobie bydź głuchym y ślepym, żeby o niey ani słyszał ani widział: bywało albowiem że y przez trzy dni z komorki swey nie wychodził z żalu y smutku nad grzechami ludzkiemi. Panu pewnemu choremu przyobiecał, modlić się za iego do pierwszego zdrowia przywrocenie; ale gdy się dowiedział z iakim pogorszeniem ten Pan żył, y mało było nadziei poprawy, przestał się za niego modlić: umarł ow Pan, luboć świątobliwie do śmierci przyprawiony. Ubostwo Zakonne szczegulniey kochał, w komorce u niego, tylko krucyfix malowany, dwoiaki obrazek papierowy, ieden S. Ignacego, drugi S. Filippa Neryusza, brewiarz stary, łożko bez wezgłowku, bo na samey desce głowę składał, karteczki od listow oderznięte na ktorych pisywał, we wszystkim iednak ochędostwa przestrzegał. Przez całe życie, w ciele swoim żadnego wzburzenia nie czuł; ale też Anielskiey czystości przestrzegaiac, pilno zmysłow swoich dogladał. W Rzymie Vincentius Cassus młodzian ciężkie ciała pokusy cierpiac, skoro się łożka iego dotknał, od sprosnego nagabania był uwolniony. Po roku 1620, na naywyższą się zdobył w posłuszeństwie zakonnym doskonałość, Starszych czczac, a miiaiac ich komorkę choć zamknięta, czapkę zdeymował, y głowa pokłon czynił. Rektorskie y Prowincyalskie listy, albo w kościele albo w komorce przed oraterzem klęczac, czytywał. Gdy nieprzyiaciel Czeska ziemię burzył, w roku 1639, y Mikołaiowi z towarzyszami z Gutembergu do Nowodomu uchodzić dla bespieczeństwa trzeba było; miał on był od Boga obiawienie, że ieżeliby się ta droga, ktora ich wyprawowano, puścili, trzech iego towarzyszow zabić miano, y oznaymił to był niebespieczeństwo Rektorowi, atoli ten nie dbaiac na to, uieżdzać mu bez odwłoki kazał. Gdy tedy owi trzey słudzy Bozi na wozie siedzac litanie odprawowali, od rozboynikow obskoczeni y okrutnie zabici, Mikołay za niemi wierzchem iadac, śmierci uszedł, wiele iednak znacznych relikwii, y wszystkie pisma swoie tamże utracił: o ktorey szkodzie swoiey, tego dnia, ktorego wyieżdzał w tę drogę, był od Boga przestrzeżony, gdy głos na Mszy Swiętey po trzy kroć do siebie słyszał. A iakbyśty to zniosł, gdybyś wszystkich pism twoich postradał: na co on, *Panie y żywot moy przy nich składam.* Wyznawał potym samże, iż przez całe życie, nic cięższego nad tę utratę, Bog na niego nie przepuścił: iednak wiedząc, że się tak Bogu podobało, serdeczny żal tłumiac, z tego się nieszczęścia cieszył, y na każdy rok za nie, iako za naywiększe dobrodzieystwo dziękował. Ciało swoie rożlicznym umartwieniem trapił; przez pięć lat, miasto łożka, na gołey ledwie na trzy piędzi szerokiey desce sypiał, w ostrey włosiennicy, luboć mu tego potym zakazano. Pięć razy się na dzień biczował, raz, za dusze w czyscu zostaiace; drugi raz, za w grzechu śmiertelnym leżacych; trzeci raz za utrapionych; czwarty raz za pomnożenie kościoła Chrystusowego; piaty za dobrodzieiow tak swoich iako y całego zakonu. Za dozwoleniem starszych, z porcyi swoiey zakonney ubostwo karmił. Swieżych owocow nie iadał. Na widowiska igrzyska y pompy światowe nie chciał patrzyć. Lubo z natury był do cholery skłonny, do takiey iednak cichości przyszedł, że się gniewać nie mogł, ztąd gdy go w drodze y nie raz y cięszko wywrocono, naymnieyszey niecierpliwości nie pokazał: ztad gdy Starszym był, a zganić chciał co, długo się na gniew zbierać, y na twarzy surowość zmyślać musiał. Skryte myśli lu-

dzkie

dzkie y grzechy Bog mu często odkrywał. W Brunſbergu mieſzczanin ie-
den, taiemnie młodź ſtudeńſka, do nieprzyſtoynośći przywodził: Mikołay
na exhorcie do obywatelow w kongregacyi, nieodwłoczna mu pomſta Bo-
ſka, ieżeliby ſię nie ukaiał, groził; iakoż trzeciego dnia nagle padł y zkonał.
W Ołomuńcu młodzian ieden po ſpowiedzi uczynioney po Collegium ſię
uwiiał, ktorego napadſzy X. Mikołay, tak zgromił. Y toż to ieſt dobra ſpo-
wiedź, to, czego cię wſtyd, zataić; a czemużeś owych zbrodni, ktorycheś ſię
przed trzema dniami dopuścił, nie wyznał, tu mu grzechy iego począł na o-
czy wymiatać, czym on ſkruſzony, do Zakonu wſtapiwſzy, świątobliwie
żył y dokonał. W Brunie gdy mu ſtudent do mſzy ſłużył, zawołał na
niego Mikołay. *Porzut te myśli*, czym przerażony młodzian, myśli nieczyſte,
ktoremi był gabany, odrzucił. W Glacu Zakonnik ieden, chcac dożywo-
tnia ſpowiedź przed X. Mikołaiem uczynić, do iego komorki przyſzedł, kto-
rego mile przyiawſzy, począł mu wſzyſtkie iego grzechy iak z reieſtru wy-
liczać: czym zadumiały zakonnik, na kolana upadł, y rozgrzeſzenie otrzy-
mał. Niewiaſta iedna w Mazolzu, Biedowna nazwiſkiem, tak ſztucznie
świątobliwość ſwoię udawała, y cuda zmyślała, że ia wſzyſcy za święta
mieli: Mikołay iednak zawſze przeſtrzegał, że to świątobliwości maſzkara,
co ſię wkrotce pokazało: bo ſię iey zdrady odkryły, ktorych głowa przy-
płaciła, Duchem Prorockim wiele bardzo przepowiedział. W Rzymie
mięſzkaiac, o roku, ktorego Klemens VIII Papież miał umrzeć, dawno
przedtym dał znać: a gdy po nim, Leo XI naſtapił, y o tym, iż y mieſiąca
nie przeżyie, powiedział, co ſię ſprawdziło. Spytany od X. Schuberta, kto-
by po X. Mucyuſzu Witelleſkim Generale miał Zakon naſz rzadzić, odpowie-
dział: Jeſt we Włoſzech dwoch wielkich ludzi, ieden w Neapolu, Vincenti-
us Caraffa, drugi w Rzymie, Franciſzek Piccolomini, obadwa ci Generałami
będa, wprzod iednak Karaffa, ty obudwu przeżyieſz, ia po pierwſzym dni
moie zkończę, co ſię wſzyſtko ſtało. Do iednego w Ołomuńcu Senatora
napiſał: Ponieważ zbytnie ſię w coreczce ſwey kochaſz, tak ſię Bogu podo-
bało; abyś ia przez śmierć za kilka dni utracił. Co tylko ten liſt Senator
odebrał, corkę iego tak goraczka rozpaliła, że ſię we trzy dni z Oycem roz-
ſtała. X. Szubertowi krucyfix do pierſi przyciſnawſzy tak mocno, że bli-
znę na iego ciele wybił, rokował, że miał ſiła ucierpieć, czego doznał po-
tym na ſobie X. Szubert. W Ołomuńcu 1637 dom ieden do budowania Col-
legium przeſzkadzał: proſzono dziedzica żeby go zbył, ale ten mniey nam
przychylny, niechciał tego żadna miara uczynić: o czym X. Mikołay uſłyſza-
wſzy rzekł, chowaymy tylko reguły, a tego roku dom ten w naſze ſię ręce
doſtanie, iakoż rok ſię nie zkończył, a Pan domu umieraiac, dobrowolnie
nam go darował. Na modlitwie przez lat pięćdzieſiat y więcey niebieſkiemi
pociechami opływaiac, żadnego roztargnienia ani teſknicy nie doznał. Wi-
dziany był często na powietrze wynieſiony, a komorka iego niebieſka świa-
tłościa otoczona. Nabożna muzyka, gorace w nim ku Bogu affekty wznie-
cała; przetoż gdy ia uſłyſzał, ręce z koronka na pierſiach złożywſzy, bli-
ſko choru chodzac, ſłuchał; tak ſię zaś na ſercu w ten czas rozpalał, że w
naywiękſze mrozy, gdy z pierſi koſzuli dobył, wſzyſtkę potem zlana znay-
dował. Dał mu był Bog dar łez na modlitwie, na ktorych ocieranie chuſtki
drugdy nie ſtawało, a oczy od czeſtego płaczu nabrzmiały. Gdy o mę-
czennikach Swiętych pacierze mowił, gniewał ſię na ſiebie, że nic podo-
bnego dla Boga nie uczynił. W leciech dalſzych cztery tylko godziny ſpa-
nia dawał, reſztę na modlitwie trawił. Gdy ſię raz w Rzymie w Collegium
Angiel-

ſkim modlił w kościele, czart pokazawſzy mu ſię, ſtraſznym y czę-
ſtym kichaniem, chciał mu modlitwę przerwać, ale Mikołay oczy na to
zamknawſzy nic niedbał. Drugi raz wpadſzy do komorki iego, wſzyſtko
mu na ſtole powywracał, y nożyczki o ziemię rzuciwſzy zgruchotał; ale
Mikołaia modlitwy nie poturbował. W Pradze ieden z naſzych pytał ſię go,
coby mu około przeżegnania ſtołu, y dziękczynienia zalecał, na co on, w
tym S. Ignacego Fundatora naśladować mu kazał, ktory tak błogoſławiac
do ſtołu, iako y po nim dziękuiac, od gorącości ducha na twarzy ſię zapalał,
co wyrzekſzy y żywot S. Ignacego wziawſzy, rozdział o modlitwie iego
czytać począł, y zaraz od ſiebie odſzedſzy, a żywot otwarty do pierſi przy-
łożywſzy, z rozżarzona a ku niebu obrocona twarza po cztery razy na
pułtora łokcia od ziemi cudownie ſię podnioſł, po trzykroć zawoławſzy:
Wielki Swięty Ignacy. Jak zaś ſkuteczna modlitwa iego była, ztad poznać.
Trzeba mu było kauteryum uczynić, ale niewiedzieć z iakiey racyi miey-
ſca dla niey balwierże znaleść nie mogli, ſkoro ſię Mikołay na modlitwę u-
dał, ſama ſię apertura na mieyſcu bardzo ſpoſobnym otworzyła. W Krako-
wie Rektorem będac, gdy pomocy w ſprawie trudney u Boga żebrał ze łza-
mi, niebieſkie go światło otoczyło, a krucyfix prawa rękę od krzyża od-
ciągaiac, y iakby pewny ratunek obiecuiac, aż do kolana ia ku niemu, drze-
wa nic nie naruſzaiac, cudownie ſpuścił, a co dziwnieyſza, ręka przez
gwoźdź ktorym przybita była, daleko większa głowkę maiący, niż w niey
ieſt rana, bez roſzczepienia przeſzła: ma bydź ten krucyfix w Krakowie.
W Rzymie gdy ſię modlił za ſzczęśliwe powodzenie kanonizacyi S. Igna-
cego, w oczach iego ſtaneła po krolewſku ubrana Nayś: Panna, ktora mu
oznaymiła, iż tego momentu cześć S. Ignacemu przyſadzaia. Co y było: Za
ktora nowine X. Generał Mucyuſz zab mu tego Swiętego darował, z kto-
rym on, z affektu ku temu Swiętemu, proceſſya po ſwoiey komorce obcho-
dziwał. Tamże gdy ſię modlił za przyczynienie publicznego honoru B.
Koſtce, Chryſtus ſię mu pokazał, biała kartę prawa ręka zpuſzczaiąc, na
ktorey było napiſano: Niech ci ſię ſtanie, czego chceſz, y ſtało ſię. Na
dwoch mieyſcach razem widziany bywał. Raz Prokopowi Samborzęckie-
mu w Rzymie będacemu, w Polſzcze zoſtaiac, ſurowa go twarza gromiac, y
grożac, ieżeliby ſię niepoprawił; iakoż kiedy życia ſwego rozwiozłego nie
poprawił, z Zakonu był wyrzucony. Drugi raz Floryanowi Tymińſkie-
mu w Lublinie ſię pokazał, lubo ſam w Krakowie na ten czas mięſzkał,
utwierdzaiac go w powołaniu do Zakonu Societatis. Trzeci raz Elżbiecie
Sieniawſki Marſzałkownie Koronney o mil kilkadzieſiat zoſtaiacey w Cheł-
mnie, pokuſy cieleſne od niey oddalaiac. Umarli także pomocy iego żebra-
li. Maciey Sarbiewſki ſławny Poeta w Zakonie naſzym, w Warſzawie zmarł-
ſzy, w Glacu X. Mikołaia proſił o modlitwę za ſoba, a Zakonnica w Rzy-
mie zeſzła, w Ołumuńcu u niego ratunku ſzukała. W Kaliſzu Rektorem
będac, głos z grobu płaczliwy ſłyſzał ze mſza wychodzac, ale gdy ſię za tę
duſzę, pomodlił, wſzyſtko ucichło. Staniſław Kuczborſki Kaſztelan Sier-
pſki, na nogi zapadł, z tym rozmawiaiac Mikołay, kule na ktorych ſię
wſpierał znienacka wyrwał, ſtanał na nogach o ſwoiey mocy Kaſztelan,
przecięż znać y potym było w nim, że nachramywał, a to dla tego, że nie
miał mocney wiary, dla tego mowił mu Mikołay, Staniſławie nie zupeł-
nieś uwierzył, nie zupełnieś ieſt uzdrowion. Maryannie corce iego na oczy
niewidzacey, dotknawſzy ſię iey powiek święcona woda, wzrok wrocił.
X. Kazimierz Koiałowicz S. J. ſkoro oczy w ktorych bol y płynienie od

trzech

trzech mieſięcy cierpiał, piſmem Łancycego, ktore mu był dał do przepiſania, przetarł; zaraz ciec y boleć przeſtały. Jadąc do Bobroyſka X. Mikołay, człowiekowi od bolu oczu krzyczącemu, chuſtkę ſwoię podał, mowiac, zbyteczny ć blaſk ſłońca ſzkodzi, ale tylko tą chuſtka oczy ſobie zaſłoń, bol ten minie, y tak ſię ſtało. Goraczce gwałtowney, na ktora zapadł Gowazewſki, przez Melchiora Zbierawſkiego rozkazał uſtapić, y uſtała. Febrę w Kazimierzu Tyſzkiewiczu Marſzałkowicu Litewſkim, policzek mu lekki wyciąwſzy, uśmierzył. Podkanclerzyna Litewſka Sapieżyna, w głowę trochę uderzywſzy, bol głowy w niey nieznośny uſpokoił. W Krakowie Profeſſora iednego, iuż od Doktorow zwatpionego, pantofla uderzył, y kazał mu wſtać nieodwłocznie, wſtał chory, y zdrow zoſtał. Naoſtatek życząc ſobie Chryſtuſa w boleściach umieraiacego naśladować, y bez czyſca do nieba przeyść proſto, uproſił ſobie ciężką niemoc, tak iż przez całe pułrocze, nietylko ſię na bok drugi obrocić, ale y głowy podnieść niemogł: całe zatym na nim ciało zgniło, a z nog podziurawionych robactwo ſię na palec miąższe toczyło: z tym wſzyſtkim on nie tylko ich nie rozganiał, ale owſzem, gdy ſię rozłaziły, zbierał, zaganiał, y członki ſwe im na żer umyślnie nadſtawiał, zawſze z weſołą twarzą: na co ſię wſzyſcy zdumiewali patrzac, oſobliwie iednak medyk lubo dyſſydent, zawołał; Wielkiegom Jezuitę y wielkiego świętego widział. W tey chorobie nawiedzał go Mikołay Słupſki, potym Suffragan Wileńſki, z tą intencyą, żeby był mogł z rzeczy iego mieć, na pamiatkę tak pobożnego męża, oſobliwie zaś życzył ſobie czapeczki chorego, z czym u forty wydał ſię przed X. Starſzym. Tylko co tedy do komorki wſzedł Mikołaia, ten niodkogo nie przeſtrzeżony, ſam mu czapeczkę ofiarował. Uſtawicznie w tey chorobie ſwoiey wołał: Dla ciebie Jezu, dla ciebie Marya to cierpię, y więcey cierpieć pragnę. Proſił X. Starſzego przed śmiercią, żeby zwyczayne modlitwy w Zakonie naſzym za umarłych, nie za umarłych, ale za tych, ktorzy w grzechu śmiertelnym zoſtaią, y za heretykow nawrocenie, nie za iego duſzę ofiarowano: gdyż ia prawi, mam nadzieię w miłoſierdziu Boſkim, że bez czyſca do nieba proſto poydę. Proſił y o to, żeby przed ſkonaniem, pod głowami iego, Biblia, reguły Societatis, Concilium Trydentſkie, y Xiążeczkę ręką iego y krwią napiſana, w ktorey modlitwy y śluby rożne były, złożono. Gdy ciało Pańſkie do komorki iego wnieſiono, ten ktorego w prześcieradłach noſzono, o ſwey ſię mocy do Nayś: Sakramentu obrocił, y przez trzy dni oczu z niego nie zpuścił: na prożbę iego śpiewali mu bracia Zakonni pieśni rożne nabożne, a gdy ci uſtali, niebieſka go muzyka przez oſtatnie trzy nocy cieſzyła, na trzy ſię chory rozdzieliwſzy. Umierać maiac, naprzod ſię Nayś: Sakramentowi pokłonił, oczy ſobie ſam zamknął, a na pierſiach na krzyż ręce położywſzy, Ducha Bogu oddał, w Kownie 1652, w niedzielę piątą w poſt, trzydzieſtego dnia Marca, lat maiac 78. Wielki był naciſk ludzi do uſzanowania ciała iego, Tyſzkiewicz Biſkup Wileńſki chciał go do Wilna przenieść, atoli Albrycht Staniſław Radziwił Kanclerz Litewſki y Staroſta Kowieńſki y inni tego nie dopuścili. Po śmierci go nawet P. Bog cudami wſławił, o ktorych dał świadectwo Woyciech Tolibowſki Biſkup Poznańſki 1660. a naprzod w Płockim Norbertańſkim kościele piętnaſtoletnia Panienka od ciężkiego bolu y wzrok y ſłuch cale ſtraciła, y iak umarła leżała: bo lubo ia bito, kłoto, trzęſiono, nic zgoła nie czuła, ſkoro na niey ten Biſkup kartę położył Łancycego ręka piſana, ktora ſię błędow heretyckich wyrzekał, zaraz zdrową wſtała. Chłopca na kamień choruiącego, teyże

karty położeniem uzdrowił: białagłowę także z nieżywym płodem długo ſię paſuiaca, tak że y dziecię ożyło, y ona ſzczęśliwie rozwiazana, zdrową zoſtała. Gdy powietrze w roku 1653 w Litwie panowało, y naſi ſię w Wilnie zarazili, ſkoro ślub do X. Mikołaia uczynili, głowa nikogo nie zabolała. Władyſław Gedroyc Akademik Wileńſki na goraczkę był zapadł, ofiarowawſzy ſię do X. Mikołaia, gdy mſza, do ktorey chcćci ſłaby ſłużył, ſkończyła ſię, y on zdrow zoſtał. Marek Grabeniuſz Societatis JESU kapłan w Tornaku zachorowawſzy, y od Medykow opuſzczony, ſkoro ślubem ſię obowiazał, że miał na dziękczynienie za łaſki X. Mikołaiowi dane, cos uczynić, prędko zaſnął, a we trzy godziny zdrowym ſię ocknął. Tamże w Obozie Niemieckim Karwatowi gdy z niego wnętrzności wypadły, tenże X. Marek palec X. Mikołaia tylko co przyłożył, chory cudownie ozdrowiał. *Piſali o nim, Tanner in Societ: Apoſt: imitatrice. Boguslaus Balbinus, Kazimierz Koiałowicz, Zacharyaſz Modzelewſki Soc: JESU.* Sa w druku, iego 1mo. *Opuſcula Spiritualia duobus tomis comprehenſa, impreſſa Ingolſtadii 1724 in fol: & Antverpiæ in fol: 1650.* 2do. *Florilegium piarum Meditationum, ſeu facilis modus meditandi 1713. Vilnæ in 12.* 3tio. *Medytacye nowym y doſkonałym ſpoſobem na każdy dzień roku rozłożone, y na Swięta znamienitſze, 1ma editio poſthuma 1723 Vilnæ.*

*LEDOCHOWSKI *herbu Sława,* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Deniſka Leduchowſkiego wſpomina *Metryka Wołyńſka 1528.* Samuel Sędzia Ziemſki Krzemieniecki. Jan, Jerzy y Samuel podpiſali elekcyą Władyſława IV. Stefan naprzod Bracławſki, a potym Wołyńſki Kaſztelan 1676. Franciſzek naprzod Podkomorzy Krzemieniecki, poſeł z Woiewodztwa Wołyńſkiego na konwokacyą 1696, potym Kaſztelan Wołyńſki, miał za ſobą Siemaſzkownę, z ktorey ſyn Staroſta Włodzimirſki, corka Rozalia czy Salomea, naprzod Jana Potockiego Podſtolego Kiiowſkiego, potym Popiela Staroſty Tuczampſkiego małżonka. Staniſław brat iego także Podkomorzy Krzemieniecki, Marſzałek Trybunału Koronnego w roku 1701; a potym zkonfederowaney Rzeczypoſpolitey Marſzałek; tak obadwa te urzędy piaſtował, że y w ſadach niezkorrumpowany, ſamey tylko ſprawiedliwości upatrywał, y we wſzyſtkich ſwoich akcyach iedynie na to galił, żeby Oyczyznę, nienadwerężenie przy ſwoich prawach y ſwobodach utrzymał, w czym tak pracował, że mu y ſama przeciwna ſtrona to z chęcia przyznawała, że bez porownania wielki człowiek, y bez intereſſu kochaiący ſyn Oyczyznę: w roku 1717 Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey, y uſtawa Koronna utwierdził to, co zwiazane przy wolności umowiły ſerca. Fortuny ſwoiey y zdrowia nie żałował, co mu wdzięczna nadgradzaiac Pańſka łaſka, Woiewodztwo Wołyńſkie konferowała, na ktorym umarł 1725, nieśmiertelney pamięci godzien, pochowany w Podkamieniu, kędy kościoł iego ſzczodrobliwością powſtał. W Chociniu dobrach ſwoich OO. Trynitarzow fundował; ſzczegulniey do Nayś: Matki nabożny, na ktorey Swięto Niepokalanego Poczęcia do Łucka, zaproſiwſzy w komitywę z ſoba rycerſtwo Wołyńſkie, zieżdzał, mąż pobożności wielkiey, rozſadku wytwornego, ludzkości nie porownaney; miał za ſoba Maryannę Wielhorſka Kaſztelankę Wołyńſka, wſzakże z nią żadnego potomſtwa nie zoſtawił. Był y trzeci ich brat Felicyan ale bezdzietny umarł. Jakub na Leduchowie y Warkowicach dziedzic, z żoną ſwoią Maryanną Szaſzewſką, Podſtoli Drohicki, fundowali Konwent OO. Bernardynow w Warkowicach 1733. N. Podſtoli Wołyńſki, żona iego Xiężniczka Czetwertyńſka: Jozef Chorąży Łomżyńſki poiął Helenę Rotaryuſzownę Podkomorzankę Wendeńſką. N. miał za ſobą Maryannę Fryka-

czownę, drugi Tereſſę Boguſzowne. N. Miecznik Wołyńſki Tereſſę Tarnowſką herbu Rolicz Kaſztelankę Rypińſką. Tereſſa Ledochowſka była za Malińſkim Cześnikiem Wołyńſkim. N. za Dymitrem Dyakowſkim, N. za Samuelem Nahoreckim Cześnikiem Bracławſkim Rotmiſtrzem Krolewſkim.

LĘDZKI *herbu Janina* w Woiewodztwie Lubelſkim. *Okolſki* ich piſze Lęcki, ale że według *Starowol: in Monum:* z Lędu ſię piſzą, toć bardziey Lędzkiemi ich miał nazwać. Gotard Lęcki w Ziemi Zakrocimſkiey 1632, Jan w Sendomirſkim w tymże roku, Adam 1648. N. Lędzki z Kiełczewſki herbu Abdank Remigiana Podſędka Lubelſkiego corki, zpłodził corkę iednę Teofilę, ta pierwſzym związkiem żyła z Jozefem Podkańſkim, drugim z Leśiowſkim, trzecim z Boglewſkim Skarbnikiem Łomżynſkim, y ſyna Stefana Piſarza Ziemſkiego Stężyckiego, człowieka w radach głębokiego, w prawie Polſkim dobrze biegłego, z Maryanny Tarnowſki herbu Rolicz corka iego 1mo Rucka, 2do. Wolſka, y ſynowie, Antoni ktorego z Prokopowiczowny y z Zycki ieſt potomſtwo. Drugi Felician zyie z Katarzyną Tyminſką, Syn iego Adam, corka Ewa. O Łęckich herbu Nałęcz piſze, *Okol: tom: 2. fol: 291,* z ktorych iedna była za Krzyſztofem Giſzowſkim. N. Podſtoli Sendomirſki, corka iego była za Fabianem Nahoreckim Miecznikiem Wołyńſkim.

*LEGENDORFF, tym *Mſ. o Familiach Pruſkich,* barana na tarczy, w hełmie trzy piora ſtruſie, za herb naznacza, y powiada że ſię inaczey piſzą Legendorfowie Mgowſcy, z tych według niego był Jędrzey Legendorff, ktory poiąwſzy małżonkę z Domu Cygenbergow, wziął z nią w poſagu czteryſta grzywien, o czym wſpomina zapis, żył aż do roku 1486, umarł *ſterilis,* trzymał dziedzicznym prawem puł Rybieryca. Kładzie tu także Pawła Legendorfa Biſkupa Warmińſkiego czternaſtego, atoli *Treterus in Vitis Epiſcop: Varmien:* taki herb iego położył, drzewo y od korzenia y od wierzchu ocięte poprzek na tarczy leży, z gory od prawego boku, na doł na lewy bok, trzy liſtki z iedney ſtrony, a między niemi trzy ocięte ſęki, tyleż na drugiey ſtronie drzewa na doł. Paweł ten z Kanonika Warmińſkiego wſtąpił na tę katedrę, luboc nie bez wielkiey trudności dobra kościoła tego odzyſkał: gdy pokoy między Krzyżakami y Polſką ſtanął, on ſię Krolowi Kazimierzowi poddał 1464, otruty potym od Trębacza Miſtrza Krzyżackiego, w Brunsberdze u Fary pochowany 1471. *Mſ. Hiſtorii Poſſeliuſsa* Fabiana Legendorfa piſze Kaſztelanem Elbląſkim w roku 1467, a w roku 1477. Woiewodą Pomorſkim.

*LEGIECKI *herbu Przyiaciel* z tą odmianą, że powinna bydź ſtrzała żelezcem do gory obrocona proſto, między dwiema ſercami, w hełmie zaś pawi ogon. *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał, ale *X. Koiałow: in Mſ.* powiada, że Legieccy Hryniewiczowie dziedzicy na Legieciach w Zmudzi tym ſię herbem pieczętuią, z ktorych byli Woyciech Hryniewicz Legiecki, Jerzy y Gabryel, ludzie godni y woienni, bracia rodzeni, zoſtawili potomſtwo; Gabryel miał za ſobą Cecylią Oziębłowſką Ciwuniankę Szadowſką.

LEGNICKIE *Xiażeta.* O tych ſię mowić będzie, gdzie o krolewſkich Familiach y Piaſta linii obſzerniey piſać ſię będzie.

ŁĘKAWSKI *herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie Michał Łękawſki 1705.

ŁĘKAWSKI *herbu Pobog* w Krakowſkim Woiewodztwie, tak piſzą *Paprocki y Okol:* atoli *Baranowſki* powiada, że tylko ieden ieſt Dom Łękawſkich w Krakow:

ŁĘKINSKI *herbu Nałęcz* w Kaliſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Łękna. Troian z Łekna Sędzia Kaliſki 1436 *u Łaſk: w Statut: fol: 140.* Nikodem Łękińſki Kaſztelan Nakielſki 1569, *Conſtit: fol: 187,* miał za ſobą Zebrzydowſką ſioſtrę Biſkupa Krakowſkiego, pięciu ſynow zoſtawił. Zda mi ſię iedniż to ſą z Łakinſkiemi.

ŁĘ-

ŁĘKOWSKI *herbu Lubicz* w Płockim Woiewodztwie, piſzą ſię z Łękow, kędy kościoł od kilku ſet lat, mało nierowny z zaczęciem wiary Chrześciańſkiey w Polſzcze, tam wſpomina w roku 1081. (ale muſiał ſię *Paprocki* w roku omylić, ponieważ na ten czas ieſzcze y herbu Lubicz nie było, iako tenże autor świadczy) Pawła Cześnika Płockiego, Swatoſława Kuſtoſza Płockiego: Paweł miał ſynow Pawła y Mateuſza, ten był Kaſztelanem Wyſzogrodzkim 1388, tamten Podſtolim Płockim. Mateuſza Kaſztelana Wyſzogrodzkiego było trzech ſynow. Mikołay, Jędrzey Pleban w Łękowie, ktory do Rzymu w pilnych potrzebach zaiachawſzy, tamże życie zkończył, y Maciey, ten 1451 zoſtawił z Kucharſką Kaſztelanką Zakrocimſką pięciu ſynow, Mikołaia Kanonika Płockiego, Plebana Łękowſkiego, Szczeſnego Dworzanina u Krola Albrychta. Staniſława Marſzałka u Boryſzewſkiego Arcybiſkupa, tego z Bogacki Woiewodzanki Mazowieckiey, była corka Jadwiga Romocka Stolnikowa Płocka, y ſynowie dway, Mikołay y Staniſław. Z tych Mikołaiowi Katarzyna Gołyńſka Kaſztelanka Czerſka, powiła corek dwie, Dorotę y Annę, y ſyna Staniſława. Staniſław Podſtolim był Ciechanowſkim, miał naprzod za ſobą Annę Leśniowolſką Staniſława Kaſztelana Czerſkiego y Hetmana corkę, z ktorey był ſyn Woyciech, poiął drugą Annę Wichorowſką Piſarzownę Ciechanowſką herbu Lis, ſieſtrzenicę Biſkupa Płockiego Noſkowſkiego, z tą zpłodził Jędrzeia, Mikołaia, Jakuba, Zofią y Małgorzatę. Jedrzey czwarty ſyń Macieia. Jan piąty, złączył ſię dożywotnie z Gołyńſką, z ktorey corka doſtała ſię w małżenſtwo Borukowſkiemu, matką była Biſkupa Przemyſłkiego: y ſyn Franciſzek, ten z Wilkanowſką ſioſtrą Kaſztelana Płockiego, zpłodził Adama Podczaſzego Płockiego, wſpominaią go *Konſtytucye 1581 fol: 395.* y corek dwie, Annę y Zofią, po Wilkanowſki poiął Nieborſką, z tey potomſtwo, Szymon, Jan, y corka Bogumiła. Adam Podczaſzy Płocki miał za ſobą Anne Gumowſką, ale z nią żył bezpotomnie. *Bielſki fol: 262* w roku 1388 kładzie Łękowſkiego Podſtarościego Kaliſkiego. N. Łochockiego Woyciecha Cześnika Dobrzyńſkiego żona.

ŁĘKSZYCKI *herbu Warnia* w Woiewodztwie Sendomirſkim, iedneyże dzielnicy z Gnoińſkiemi, czytałem liſt *in Mſ. Petricov:* Zygmunta I, w ktorym ten Krol Janowi Łekſzyckiemu wieś Broniſzow odebrał, za to, że cło w tych dobrach nie należące wybierał, y dał ią Janowi Tarnowſkiemu Woiewodzie Ruſkiemu y Hetmanowi.

Leliwa herb.

MA bydź Xiężyc iak na nowiu nie pełny, do gory rogami obrocony, we ſrzodku iego, gwiazda o ſześciu rogach, w polu błękitnym, luboć niektorzy czerwonego zażywaią, Xiężyć powinien bydź złoty, na hełmie pawi ogon; na nim taikż Xiężyc, tak go opiſuią. *Paproc: w Gniazdzie fol: 408 y 1160, o herbach fol: 376 y 658, Okol: tom: 2, fol: 61. Kleynoty fol: 63.* Ze podobnego we wſzyſtkim herbu, wiele bardzo familii w rożnych Kroleſtwach zażywa, świadek *Petraſancta cap: 59: y Braun lib: 3 Civit: fol: 23, y ia mowiłem w pierwſzym tomie fol: 110.* że Błogoſławiony Bertold Opat Garſteńſki w roku 1140, tym ſię herbem pieczętował; ztąd dochodzę, że ten kleynot do Polſki naſzey z cudzych kraiow przywitał, y lubo *Staniſław Orzechowſki* tego był zdania, że ſie ten herb w granicach Polſkich urodził, czego mu pozor czyniło Imię Leliwa, bardziey nakłonione do Słowiańſkiego ięzyka, atoli *y Paprocki y Okolſki* z Rhenu go

bydź

bydz przenieſionym mienią, przydaie drugi, że nad rzeką Rhenem po dziś dzień ieſt zamek, ktory z Niemiecka zowią Monſztern, a po Polſku Leliwa. Pod ktoryby zaś czas te przenoſiny ſtanely, zgadnać trudno. *Długoſz* tak o nim świadczy. *Sub tempore Vladislai primi Regis advenit, Spicimirum primarium authorem habuit, qui ex priſco ignile deferebat, dum ex Rheno venit. Sed proceſſu dierum in ea domo Polonorum, quæ defectuoſam lunam cum Stella deferebat ſe conjunxit, & inivit, in qua viri providi, induſtrioſi, Reipublicæ Studioſi.* Paprockiemu ſię to Długoſza zdanie nie podoba: bo w przywileiach dawnych czytał Spicimira, ktory za panowania Władysława pierwſzego Krola Polſkiego, dał wieś Arcybiſkupowi Gnieźnieńſkiemu Spicimierz, od imienia ſwego założoną, w ktorey wſi, iako o tym piſze *Cromer lib: 5*, poimano było, miaſto Arcybiſkupa Marcina, Ardziekana Gnieźnieńſkiego, a ten Arcybiſkup żył w roku 1092, umarł 1118. Zkąd ſię pokazuie, że dawniey Leliwitowie w Polſzcze, niżeli za Hermanna, gdyż iuż wſi rozdawali, a zwłaſzcza od imienia ſwego założone, albo oſadzone, *poty Paprocki.* Są też niektorzy co twierdzą, że dopiero za Bolesława Wſtydliwego ten herb w Polſzcze nabyty, za zwycięſtwo z nieprzyiaciela przy Xiężycu y gwiazdach w nocy świecących otrzymane, ale ſię to utrzymac nie może: gdyż iakom namienił, iuż z tą ſymmetryą herb ten w inſzych kraiach dawniey przedtym był zwyczayny. *Okolſki* przydaie, że Rudolf wtory Ceſarz Rzymſki woiuiąc na Machometanow, nad Xiężycem niepełnym, ktorym ſię Turcy na chorągwiach ſzczycą, iako widziano u nich w obozie pod Belgradem Xiężyc w polu zielonym, w roku 1456. *Vadingus in annal:* przydał gwiazdę z tym napiſem, *Deo ſic placuit: a Bonnani S, J. in Ordin: Equeſtr: fol: 71* świadczy, że Renatus Krol Neapolitańſki y Syciliiſki fundował Kawaleryą w Meſſanie *Eqvites lunæ* nazwaną, ci na złotym łanauchu, powinni byli noſić Xiężyc ſrebrny nie pełny wiſzący na pierſiach, w polu gwiazdami y liliami uſtanym, z tym napiſem: *Donec totum impleat.* Profeſſya ich ta była, woiować przeciwko nieprzyiaciołom wiary Swiętey. Do herbu Leliwa pociągaią niektorzy Bodzętę Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, ale ten do herbu Szeliga należał, iako ſię mowiło *tom: 1 fol: 119.*

Herbowni

Herbowni.

Adamowicz	*Granowſki*	*Mutykalſki*	*Skorupa*
Babrynowſki	*Hlaſko*	*Narmunt*	*Sławinski*
Bedlińſki	*Jaroſławſki*	*Niemierzyc*	*Słotwinski*
Błocki	*Jaſkmanicki*	*Ninieńſki*	*Spławski*
Bobińſki	*Jelec*	*Okuſzko*	*Srzedzinski*
Bobola	*Jerzykowicz*	*Olechnowicz*	*Staniewicz*
Broniewſki	*Jozefowicz*	*Oſoſtowicz*	*Starowolski*
Brzozdowſki	*Juchnowicz*	*Oſtrowſki*	*Starzechowski*
Brzozogayſki	*Juſkiewicz*	*Pacyna*	*Staßkiewicz*
Chlebowicz	*Kalenik*	*Pawłowſki*	*Stryikowski*
Chrościcki	*Karśnicki*	*Pauſza*	*Sworski*
Cudowſki	*Kiewlicz*	*Pilecki*	*Szalkiewicz*
Czapſki	*Kiſki*	*Piorun*	*Tarnowski*
Czechowicz	*Kopyſtyńſki*	*Piotrowicz*	*Tułkowski*
Czelatycki	*Kozielſki*	*Pokrywnicki*	*Tyßkiewicz*
Czerkas	*Kraiowſki*	*Połoński*	*Uſtarbowski*
Czeſki	*Krzeß*	*Popławski*	*Wapczynski*
Czobor	*Kuchmiſtrzowicz*	*Pruski*	*Wardeski*
Czubińſki	*Igocki*	*Pruſzak*	*Wiecławski*
Dab	*Liſowſki*	*Przywidzki*	*Wietski*
Daßkowicz	*Łozińſki*	*Praßyńſki*	*Wodzicki*
Dorohoſtayſki	*Łyſakowſki*	*Rakowicz*	*Woianowski*
Dorpowſki	*Melßtyńſki*	*Rekuc*	*Wiazewicz*
Draſławſki	*Miaſkowſki*	*Robozinski*	*Wyrozemski*
Fryiewicz	*Mierzeńſki*	*Rykowski*	*Wyrykowski*
Gintowi	*Miaßkowſki*	*Sczepiecki*	*Wyskocki*
Gołuchowſki	*Młodkowſki*	*Scierski*	*Zabrzezinski*
Gorka	*Monwid*	*Sieniawski*	*Zarski*
Graniewſki	*Morßtyn*	*Sierpski*	*Zurowski*

BŁOCKICH napiſałem w pierwſzym tomie, alem ich herbu nie wiedział.

O BOBINSKICH także piſałem w pierſwyzm tomie; herb ich iednak tę ma odmianę, że pod zwyczaynym Leliwą, na ſpodzie *Krzyż* kłada, iako świadczy *Koiałowicz in Mſ,* y zowią herb ten Dekaloga, piſzą ſię z Wielkiego Bobna w Ziemi Ciechanowſkiey, z ktorych był Staniſław Bobińſki Societ: JESU Rektor Nowicyatu Wileńſkiego, człowiek godny y świątobliwy, Woyciech Zakonu S. Dominika, Antoni Gwardyan Konwentu Grodzieńſkiego, rodzeni iego, Bartłomiey y Walenty, niektorzy z nich oſiedli w Powiecie Grodzieńſkim.

CHROSCICKICH herbu Leliwa opuściłem w pierwſzym tomie. Ignacy Chrościcki Soc: JESU.

CUDOWSKICH położyłe *w pierwßym tomie fol: 388.* alem herbu nie wiedział. *X. Koiałow: in Mſ.* powiada, że nad Xiężycem y gwiazdą iak zwyczaynie ſą w herbie Leliwa kłada Strzałę proſto żelezcem w gorę wyrychtowaną, bez pior, a w hełmie trzy piora ſtruſię. *Z* tych był Marcin Cudowſki Sędzia woyſkowy, rycerz odważny, zabity pod Szkłowem od Moſkwy. Tymże ſpoſobem kſztałtuią herb ſwoy Daſzkiewiczowie w Xięſtwie Litewſkim.

**JOZEFOWICZ Hlebicki herbu Leliwa,* o tych ſię mowiło na mieyſcu, alem ich herbu nie wiedział. Jerzy Hlebicki Jozefowicz Podſtoli Witebſki, miał za ſobą

S *imo*

1mo voto Annę Połubińſką Sędziankę Ziemſka Słonimſką, z ktorey corka Tereſſa doſtała ſię w małżeńſtwo Janowi de Campo Scipionowi Kaſztelanowi Smoleńſkiemu, *2do voto* Katarzynę Scipionownę Chorążankę Wendeńſką, z ktorey ſyn Alexander dziſieyſzy Staroſta Orſzańſki: był ten Jerzy Podſtoli urodzony z Oyca Alexandra dziedzica na Bikolenicach y Uſai y z Matki Urſzuli Orzechowińſki.

LELOWSKI herbu Junoſsa w Woiewodztwie Mazowieckim. Piotr Lelowſki Stolnik Zakrocimſki, z Seymu 1593 do rewizyi naznaczony Xiąg Grodzkich Zakrocimſkich, *Conſtit: fol: 648.* Jakub Podczaſzy Warſzawſki 1587 poſeł na konwokacyą, *Conſtit: fol: 418*, tenże potym iuż Kaſztelan Zakrocimſki 1613, *Conſtit: fol: 12.* Woyciech Woyſki Zakrocimſki 1632. Anna Jędrzeia Łopackiego małżonka *Geneal: Łopack:* Dorota Lelowſka Kaſztelanka Zakrocimſka, dobr Lelowa, Błedowa, Ruſzkowa, Smagorzewa, Ruſzkowki dziedziczka, była za Janem Moſzyńſkim herbu Łodzia Chorążym Sieradzkim, po ktorym owdowiała w roku 1620.

**LELUSSA* Woiewoda Trocki 1440 zpiknąwſzy ſię na Zygmunta Wielkie Xiążę Litewſkie, znioſł go z świata, Troki miaſto na Swidrygełła opanował, ſkarby Zygmuntowe złupił, o co potym z krzeſła tego zrzucony *Stryikow: fol: 593 Koiał: p. 2. Biel:* N. Leluſſa Kaſztelan Trocki 1436. Jan Staniſławowicz Leluſzewicz Marſzałek Litewſki, Woiewoda Podlaſki 1519 poſeł do Moſkwy o pokoy *Koiałow: in Mſ.*

**ŁEMPICKI herbu Junoſsa.* Jakub Łempicki Sekretarz Koronny, Gnieźnieńſki y Krakowſki Kanonik, Opat Lubinſki, Kanclerz u Karnkowſkiego Arcybiſkupa, w expedycyi Krolewſkich liſtow do poſtronnych Monarchow biegły, umarł 1608, wieku ſwego 55, *Starowol: in Monum:* Jędrzey, o ktorym *Konſtytucye 1611* w Wiſkiey Ziemi; Woyciech Podſedek Łomżyńſki 1641 a potym Sędzia, Kommiſſarz do pogranicznych od Prus kłotni, *Conſtit: fol: 20.* Adam Proboſzcz y Kanonik Smoleńſki, przed rokiem 1641 zmarſzy, fundacyą uczynił na Burſę pauperum ubożſzych ſzlacheckich dzieci, ktoreby ſię w ſzkołach Societatis uczyły, co approbuie z pochwałą *Konſtyt: w tymże roku fol: 21.* Kaſper w Sieradzkim, Piotr w Rawſkim, Jakub w Ziemi Sochaczowſkiey, Staniſław, Jędrzey, Jan, Szymon w Ziemi Wiſkiey 1648 Mateuſz Podſtaroſci Grodzki Płocki 1674. N. miał za ſobą Konſtancyą Iwańſką, z ktorey corka Wiktorya Morawſka.

LENCZOWSKI herbu Strzemię w Krakowſkim Woiewodztwie dom rozrodzony, co znać z tego, że ich z rożnemi przydomkami czytam w roku 1705. iako Jędrzey Kurowſki Lenczowſki, Jędrzey Gruſzka Leńczowſki, Łukaſz Lipſki Leńczowſki, Błażey Paiąk Leńczowſki Tomaſz y Jan, Jan Kamiński Leńczowſki, Jan Dobek Leńczowſki, Jan Podolecki Leńczowſki, Woyciech Merzenkowicz Leńczowſki. *Paprocki* kładzie przywiley Bolka Xiążęcia Cieſzyńſkiego Oświecimſkiego, dany 1406 Hermanowi y Dobkowi de Lencz y iego braci tak rodzoney iako y ſtryieczney, gdzie świadczy o nich, że zdawna herbem Strzemię, ktory ſię zowie Ławſowa pieczętowali: do ktorego czytelnika odſyłam. Są y na Wołyniu, Jan 1674. Krzyſztof miał za ſobą Chlewicką, Tereſſa Linczewſka była za Staniſławem Rudnickim Woyſkim Chełmſkim.

**LENDORF* N. Lendorff Staroſta Mściſławſki poſeł na Seym 1724, czy nie Legendorff?

LENIEK herbu Rawicz. Ci ſą właśni Rokiccy w Woiewodztwie Rawſkim, z ktorych wſpominaią dawne ſcripta, Jana Pakoſza z Rokitnice Staroſtą Rawſkim

wſkim, ten z Jedleńſką zoſtawił to potomſtwo. Jana, ktorego mamka nazwała Leńkiem, od ktorego czaſu to nazwiſko y na nim y na ſukceſſorach iego zoſtało: był potym po Oycu Staroſtą Rawſkim, Łowczym Wislickim y Niepołomſkim, tego z Macieiowſką herbu Ciołek ſioſtrą rodzoną Bernarda y Kaſpra Macieiowſkich, ſyn Tomaſz, ktorego z Goiſzewſki corka Rucka y ſyn Maciey, temu Wąſowiczowna powiła ſiedmiu ſynow, y kilka corek, między niemi był Mikołay ktory trzymał Wolborz y Piorkow. Maciey Kaſztelan Derpſki, Staroſta Nowogrodzki, *o ktorym Konſtytucya 1607.* miał za ſobą Teodorę Jana Sapiehy Staroſty Drohickiego corkę *Hiſtor: Sapieh:* Maciey brat Jana Leńka Staroſty Rawſkiego z Jedleńſki urodzony, Kanonik Krakowſki y Łęczycki, Pleban Rawſki, mąż uczony y godny. N. Bartłomieia Gumowſkiego małżonka.

LENKIEWICZ herbu Kotwicz w powiecie Mozyrſkim, piſzą ſię z Strupina. Jan Lenkiewicz 1601, *Conſtit: fol: 778.* Jan 1620 *Conſtit: fol: 15.* Alexander Podwoiewodzy y Poborca Kiiowſki. *Conſtit: 1647 fol: 46.* N. Podſędek Mozyrſki, mąż uczony y żołnierz odważny. Władyſław Podkomorzy Mozyrſki 1674. Roman Podczaſzy Trembowolſki 1674, a potym Podkomorzy Mozyrſki 1681 miał za ſobą Bliſkowſką ſioſtrę Staroſty Zytomirſkiego *Hiſtor: Coll: Leopol:* Brat iego Marcin mąż woienny, ktorego ſyn Jędrzey, ale ci zdami ſię Podkową ſię albo Pobogiem pieczętuią. N. Piſarz Ziemſki Mozyrſki poſeł na Seym w roku 1724. N. wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Antoniną Stempkowſką. Jan w woyſku Ceſarſkim przeciwko Turkom zwycięſki Kawaler *Hiſtor: Hungar:*

LEPISZEWICZ, N. Lepiſzewicz miał za ſobą Alexandrę Tarnowſką herbu Rolicz, z ktorey ſynowie Michał y Antoni, ieden z nich w Zakonie S. Franciſzka Reformat.

**ŁEPKOWSKI herbu Dąbrowa* w Lubelſkim y Mazowieckim Woiewodztwach. Woyciech Łepkowſki Podſtaroſci Ciechanowſki 1602, *Conſtit: fol: 822* Jan 1632 w Lubelſkim. Antoni Sędzia Kapturowy Chełmſki 1733. *Paprocki y Okolski* o nich nie piſał. Maciey 1635.

LESIECKI herbu Nałęcz w Lubelſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Leſc. Jan Leſiecki w Lubelſkim, Mikołay w Pińſkim 1648. Jan Komornik graniczny Bełzki 1674, N. Leſiecki miał za ſobą Jadwigę Iłowiecką, z ktorey corka Katarzyna Skrzeſzowſka, y Synowie, Stefan, Marcin, Jędrzey y Mikołay.

LESIOWSKI herbu Ogończyk w Ziemi Sanockiey. Bartłomiey Leſiowſki 1551 *Acta Caſtren: Opoczn:* N. miał za ſobą Korycińſką, z ktorey ſynowie, Jakub w prawie biegły Polſkim, y Franciſzek *Paproc: fol: 47.* Leſiowſka Giſzowſkiego małżonka, *Okol: tom: 2.* Grzegorz Łowczy Rawſki 1673 *Nieſſpork: Anale: fol: 209* Kazimierz Woyſki Rawſki, Piotr Miecznik Rawſki, y Tomaſz 1674. Walentyn miał za ſobą Urſzulę Grabionczankę, z ktorey ſyn Jan y corka Jana Oczoſalſkiego małżonka. Staniſław Leſiowſki Ogończyk Woyſki Samborſki z Ludowiki Uſtrzycki Kaſztelanki Przemyſkiey ſyn iego Walentyn 1692. N. Leſiowſki poiął Teofilę Lędzką, pozoſtałą wdowę po Jozefie Podkańſkim. Jan Leſiowſki Societatis JESU mąż godny, rządził Collegium Krakowſkie, Domum Profeſſam w Krakowie y Warſzawie, gdzie za iego ſtaraniē przez ſześć lat y kościoł y Domus Profeſſa ſtaneła. Collegium Grodzieńſkiego początki założył, ktoremu mieyſcu wiele zacnych relikwii od Władyſława Krola, ieſzcze na tenczas Krolewicza, uproſił, u tego Pana przez lat dzieſięć był ſpowiednikiem, y do Moſkwy z nim iezdził, kędy Apoſtolſkich prac w obozie Polſkim wielką miał okazyą. Na kongregacyą generalnę

ralną do Rzymu w roku 1615 z innemi był wyſłany, umarł w Krakowie in Domo Profeſſa 1633, o ktorym tak *Kobierzycki w ſwoiey hiſtoryi* napiſał, *Vir priſcæ virtutis & ſanctimoniæ, eruditusq;, quod præter cæteras lucubrationes, Annales Sarmatici, lucem aliquando viſuri teſtantur.* Wielką albowiem pracą, zebrałbył hiſtoryą Polſką, drukiem, iednak na świat nie wyſzła, y owſzem po śmierci iego, to tak zacne y wielkie dzieło iego z manuſkryptem zgineło. X. Alfonſa Rodericiuſa o doſkonałości całą Xięgę na ięzyk Polſki przełożył, atoli y ta świata nie obaczyła. Samo tylko *Zwierzciadło przykładow, od niego na wielu mieyſcach poprawione y znacznie przyczynione z praſy drukarskiey wyſzło in fol: w Krakowie 1633.*

LESKI herbu Dołęga w Mazowieckim Woiewodztwie. *Paprocki* o nich piſze, *Okolski* opuścił. Z tych Staniſław Leſki kwitnął 1697. Michał Łęſki, żona Barbara Łychowſka 1712.

LESKI herbu Oſtoia w Sendomirſkim Woiewodztwie. Bartłomiey Leſki z Jadwigą Tarłowną zpłodził corkę Zbigniewa Sienińſkiego małżonkę, y ſyna Jana Podſtolego Lubelſkiego. Leſkiego Referendarza Koronnego wſpomina *Hiſtor: Dom: Profeſſ: Cracov: 1633.* Anna Leſka naprzod Staniſława Dedyńſkiego, a potym Marcina Gniewoſza małżonka, białogłowa męſkiego ſerca y na Boga rozrutnego, kościoł w Lunowie reſtaurowawſzy y od herezyi oczyściwſzy, kapłanom katolickim oddała, toż uczyniła y w Zdziechowie, meżowi nawet ſwemu drugiemu wyperſwadowała, że ſię do prawdziwey wrocił owczarni Chryſtuſowey, po ktorego śmierci w Zaklikowie dziedzicznych dobrach, kościoł z fundamentu wymurowała, Manſyonarzami y Proboſzczem oſadziła, organy y inny ſprzęt kościelny zporządziła: Szpital tamże dość doſtatni wyſtawiła, w ktorym y ona ſię zamknąwſzy, życia świątobliwego dokonała. *Cichoc: Alloqu: Oſec: lib. 2. cap: 11,* Syn iey Jędrzey Gniewoſz. Samuel Leſki Soc: JESU, ieſt w druku, iego. *Prawda katolickiey wiary y na Piśmie y Słowie Bożym ugruntowana, na Polski przetłumaczona 1679 Vilnæ y 1678 in 12 Poſnaniæ.*

Leski herb.

LES

*LEſkich Pruſakow tak herb opiſał *Mſ. o Familiach Pruskich,* ktory ſię zgadza z przyſłaną mi z tego Domu informacyą. Tarcza herbu na dwie części linią wzdłuż przedziełona, na niey ſą dwa charty, obroże u nich na ſzyi, ogony do gory zadarte, obadwa wſpięte tak do gory, że na zadnich tylko nogach ſtoią, przednie zaś do goleni zpuſzczone, ieden z nich w prawą tarczy pyſkiem y całym ſobą; drugi w lewą, oba grzbietami do ſiebie obrocone, nad niemi mury: na hełmie nad koroną *według Mſ,* takież dwa charty, iak na tarczy, według informacyi, tylko ieden chart wſpinaiący ſię. Zowią ten herb Gończym; co iednak za kolor tarczy, chartow, obroż, co za początki tego herbu, żaden nie wyraża. To tylko przydaią, że Piotr Von Ezelik czyli Leſelicht od dobr Leſcze pod Toruniem leżących, pierwſzy ſię piſać począł Leſkim; był człowiek wielkich przymiotow y w cudzych ięzykach biegły, Gubernator generalny Woiewodztwa Chełmińſkiego, y Staroſta Lipińſki, zpłodził corkę Białobłocką Sędziną Michałowſką, y ſynow dwoch, Jozefa *ſterilem* y Adama dziedzica na Leſczach, Mirakowie, Falęcinie, Nawry, Sądowego a potym Chorążego Chełmińſkiego, w rzeczach woiennych dobrze wypolerowanego, tego corki, Maryanna za Byſtramem Sędzią Michałowſkim, Rozalia za Czarlińſkim Sądowym Chełmińſkim, Julianna y Barbara Zakonnice S. Benedykta, iedna w Toruniu, druga w Chełmnie: y ſynowie; z tych Tomaſz ſtarſzy wziąwſzy *ſortem ſuam,* ożenił ſię w Kuiawach, y tam imię Leſkich rozplenił: Drugi Marcin w Sendomirſkim oſiadł; czy iednak zoſtawił ſukceſſorow, nie wiedzieć. Trzeci Bartłomiey w Zakonie *Soc: JESU.* Czwarty Piotr Kanonik Chełmińſki, Proboſzcz Brodnicki y Wabrzyſki. Piąty Jędrzey Stolnik Płocki z Zielińſką *ſterilis.* Szoſty ſyn Jan, Ekonom Generalny, Malborſkiey, Rogozińſkiey Ekonomii, y Sędzia Michałowſki, Mełdzyńſka powiła mu dwie corki, Maryannę, ktora zaślubiona Doręgowſkiemu Sądowemu Swieckiemu, y Katarzynę Kalſzteynowi Sądowemu Malborſkiemu, ſynow zaś trzech, Woyciecha z Piwnicką bezpotomnego, Walentego, od ktorego z Pawłowſki był ſyn Marcin, ktory z Trzcińſką zſzedł bezdzietny. Pawła Sądowego Michałowſkiego, ktoremu Konarſka zrodziła corkę Annę Staniſława Czapſkiego małżonkę, ale *ſterilem,* y ſynow, Michała *ſterilem,* Sebaſtyana, od ktorego z Jabłonowſki był Jędrzey bezpotomny, y Szymon, tego z Klińſki ſyn Tomaſz &c. &c. Jakuba, tego z Rudnicki dwie corki zoſtały Wolſka y Koſſowſka. Łukaſza, temu Czerwinſka zpłodziła Annę Dąbrowſką, y ſynow trzech, Macieia *ſterilem,* Woyciecha, ten z Pląſkowſki tylko miał corkę Tereſſę *1mo voto* Szudrſką *2do* Malewſką; trzeciego Łukaſza, ktorego z Moſczenſki dwie corki, Magdalena pierwſzym związkiē Łoktowſka, *2do* Kiełpińſka, *3tio* Chełmicka, Anna naprzod Łoktowſka potym Koziebrocka; tyleż ſynow, Staniſław ktorego z Elzanowſki ſyn Jozef z Bogurſki zoſtawił Antoniego y Maryannę y drugich, y Jan Sądowy Chełmińſki, tego z Trzcińſki dwie corki, Katarzyna Zakonnica w Warſzawie u PP. Sakramentek, y Agnieſzka, tyleż ſynow. Pierwſzy Woyciech naprzod w Roku 1734 wziął Opactwo Wąchockie, z ktorego 1737 poſtąpił na Opactwo Peplińſkie. Zaś 1738 na Prowincyalnym Kapitulum złożonym w Sulejowie, zgodnie od wſzyſtkich tamże na tenczas, z całey Prowincyi Polſkiey przytomnych Zakonu ſwego Opatow, obrany Ablegatē na Generalne do Ciſtertium. Człowiek niemniey oſobą iak umyſłem wſpaniały, y właśnie do wyſokich infuł urodzony. Drugi Michał Podczaſzy Inflantſki, deputat na Trybunał Koronny 1735, poſeł na Seym 1730. Z tego, co ſię do tych czas

mowiło,

mowiło, wnoſze, że Leſcy Sendomierzanie z Pruſakami, iedenże Dom ieſt, ale, albo im naſi autorowie nieſłuſznie herb Ołtoia podtrącaią, albo też Sendomierzanie, podobny ſymmetryą do Pruſkiego herbu, herb Ołtoia ſobie przywłaſzczyli.

*LESNICKI. Grzegorz Leśnicki Sędzia Generalny w Woyſku Zaporowſkim, ktoremu w zaſługach dała Oyczyzna miaſteczko Kamionobrod *Conſtit: 1661. fol: 65.* N. Ziemianin Łęczycki Towarzyſz Stadnickiego, zginął w okazyi pod Pleſzkowem 1581 *Paproc: fol: 154.*

*LESNIEWICZ *herbu Pułkozic. Mſ. X. Koiałow:* świadczy o nich, wſpominaią ich także *Xięgi Grodzkie Opoczyńskie 1589.* Bogdan Leſniewicz Podſtaroſci Lanckoronſki.

LESNIOWOLSKI *herbu Roch* 2do w Mazowieckim y Podlaſkim Woiewodztwach, iedenże Dom z Oborſkiemi, co y z tego poznać, że ſie piſali z Obor. Staniſław Leſniowolſki Kaſztelan, *według Orzechowskiego in Quincunce y Starowol: in Bellator: Sarmat:* Ciechanowski, *według Paproc: Okolskiego*, Warſzawſki, *według Bielskiego fol: 615* Czerſki (iam położył dwoch Staniſławow Kaſztelanow Czerſkich, iednego 1500. drugiego 1564, ale to iedenże był) Hetmanem też zowią niektorzy tego Staniſława, ale chyba Nadwornym był; to pewna że wielkiego ſerca był Kawaler, ktory pod Newlem w połtora tylko tyſięcy, na czterdzieści tyſięcy Moſkwy uderzywſzy, ſiedm czy ośm tyſięcy trupa na placu położył, oſtatek pogromił, *Bielski.* Corka iego doſtała ſię w małżeńſtwo Staniſławowi Łękowſkiemu Podſtolemu Ciechanowſkiemu: o ſynu tegoż Staniſława powiada *Paprocki*, że był godnym Rotmiſtrzē za Auguſta y Stefana Krolow; takbym rozumiał, że to był Jan Kaſztelan Czerſki, Staroſta Parnawſki, z Seymu 1590 naznaczony *ad cnoſilia bellica, Conſt: fol: 564.* Marcin Kaſztlean Podlaſki umarł 1593; był oraz y Zatorſkim Staroſtą. *Paprocki* Mikołaia piſze Kaſztelanem Podlaſkim, y Staroſtą Łoſickim w roku 1583: ale ſię w imieniu pomylił, *Konſtytucye o nim świadcza 1587 fol: 437 y 1590 fol: 564:* był w wielkich reſpektach u Krola Zygmunta III, atoli potym wypadſzy z łaſki, dwor porzucił, y życie świątobliwe do zgonu prowadził, miał za ſobą Annę de Kuflow iako nadgrobek świadczy, corka iego zmowiona z Goſtomſkim Woiewodzicem Poznańſkim, ſynow także było dwoch. Jeden Paweł Staroſta Zatorſki życie zkończył 1632, *wſpominaia go Konſtytucye 1629 fol: 16*, pogrzebiony w Krakowie u Panny Maryi, przy Oycu, miał za ſobą Katarzynę Smigielſką herbu Łodzia, ale z nią żył *ſterilis.* Drugi Prokop Kaſztelan Podlaſki, Staroſta Brańſki y Niemonoyſki 1648; *chwali go Konſtytucya 1629 fol: 15*, że zpiknionych na fortuny y życia buntownikow, śmiercią pokarał: poſłował na rożne Seymy, z piękną o wolność Oyczyſtą żarliwością, Deputatem na Trybunał Radomſki naznaczony 1629, *Conſtit: fol: 7*, miał za ſobą Barbarę Oleśnicką Staroſciankę Bełzką, z ktorey zpłodził corkę Dorotę, Staniſława Firleia Kaſztelana Lubelſkiego małżonkę, y ſyna Franciſzka Jana Staroſtę Brańſkiego, ten z Anną Sapieżanką corką Kazimierza Staroſty Niemonoyſkiego, ktora po iego śmierci poſzła za Paryſa Kaſztelana Lubelſkiego, zoſtawił trzech ſynow, Jędrzeia, Staniſława y Jana, y corkę Katarzynę, wſzyſtkich bezpotomnych. Po zmarłey Oleśnicki Prokop złączył ſię dożywotnie z Katarzyną Woynianką, ale z niey potomſtwa nie było. *Geneal: Oleſnic: y Bełzec:* krom tych, ieſzcze ci Leśniowolſcy kwitneli, Krzyſztof Rotmiſtrz, o ktorym *Konſtytucya 1587 fol: 417.* Helena Leśniowolſka naprzod Staniſława Stadnickiego Kaſztelana Przemyſkiego, potym w roku 1615 Mikołaia Kiſzki małżonka *Hiſtor: Colleg: Le-*

opol:

opol: Adam Staroſta Brańſki 1616, *Conſtit: fol: 30.* Hieronim Chorąży Czerſki 1648. Jan Staroſta Drohicki 1643, *Jarzyńſki deſcript: Varſav:* Jan Dworzanin Władyſława Krola umarł 1641 z nadgrobku iego w Warſzawie *Starowol: Monum:* Ktoryś z Leśniowolſkich miał za ſobą Herburtownę. Marcinowi Leśniowolſkiemu mężowi rycerſkiemu Katarzyna Paryſowna nadgrobek taki wyſtawiła w kościele naſzym Lubelſkim, ołtarz marmurowy S. Krzyża, gdzie pod krucyfixem ſrebrną oſobę iego poſtawiła. Jana ieſt w druku panegiryk: *Manubiæ triumphales ob pacatam Moſchoviam Vladislao 4to, Cracov: in 4to 1634.* N. Podczaſzy Lwowſki Staroſta Hrodelſki, żona iego Chodkiewiczowna *Paproc: o herb: fol: 662.* Elżbieta Chorążanka Czerſka Franciſzka Stoieńſkiego Sędziego Ziemſkiego Lubelſkiego małżonka.

LESNIOWSKI *herbu Gryf* Tych dawnieyſze wieki *Gołąbkami zwały*, iako piſze *Paprocki*, y mnie ſię doſtało czytać *in Actis terreſtr: Leopol:* Jana Gołąbka z Zimnowody Podſędka Lwowſkiego, znaydzieſz go także *u Paprockiego fol: 153* podpiſanego na liście, *y u Łaſkiego w ſtatucie w roku 1436.* Z tychże był Mikołay Gołąbek Biſkupem Kamienieckim nominowany w roku 1467, ale rychło potym w drodze od rozboynikow zabity: *Długoſz* wyraźnie o nim mowi Gołąbek, *lib: 13, fol: 416.* luboć go *Biel: fol: 445* Golambickim. *Nakiel: w Miechow: fol: 39* Głąbickim, *Kromer lib: 27* Gołębikiem, ale nie dobrze, zowią. Jędrzey dziedzic na Leśniowcach 1515, *Acta terreſtr: Leopol:* Barbara dziedziczka na Leśniowcach, Adama Kościeia małżonka, *Acta Caſtren: Leopol:* Jerzy y ſyn iego Jan 1507. *Monim: Coll: Leop:* Leśniowſki u Obertyna ſtawał po kawalerſku 1531 *Orzechow: in Quincunce.* Jan Dworzanin Zygmunta Auguſta 1564 w rożnych poſelſtwach doświadczoney roſtropności, y w ſprawach Krolewſkich znaczny, *Orzechow: dial: 6*, tenże to zdami ſię Jan, był potym Podczaſzym Lwowſkim, Staroſtą Dolinſkim 1569 iako podpiſał Unią Podlaſza z Koroną, *Conſt: fol: 155;* niewiem czy nie tegoż wſpomina w teſtamencie ſwoim drukowanym Sulikowſki Arcybiſkup Lwowſki, miał za ſobą Podczaſzy Lwowſki Chodkiewiczownę Kaſztelankę Wileńſką *Paprocki*, ktory go zowie Staroſtą Hrodelſkim, ſyn iego Mikołay z Zimnowody, naprzod Stolnik Sanocki, poſeł na Seym 1620, zkąd był przydany *ad conſilia bellica, Conſtit: fol: 2*, wziął potym Kaſztelanią Czechowſką, na ktorey umarł 1634, czego świadkiem ieſt nadgrobek w Trzcianey od żony iego Ligęzianki, od ſyna y od brata wyſtawiony. Chwali go *Nakiel: fol: 43*, że był *Vir humanitate, candidiſſimis moribus, literarum etiam gloria celebris, auctoritate & gratia in Senatu nulli ſecũdo.* Krzyſztof Woyſki Zydaczowſki, Deputat na Trybunał Koronny 1606, corka iego Elżbieta 1616 doſtała ſię w małżeńſtwo Jerzemu Humnickiemu. Stefan Kaſztelanic Czechowſki 1634. Marcyan miał za ſobą Kilanowſką, *Melanius Wonność.* Jakub Dorotę Szczawińſką Woiewodzankę Podlaſką, ale z nią *ſterilis.* Jan y Szymon z Zimnowody Leśniowſcy 1705. w Krakowſkim Woiewodztwie. Helena Jana Ankwicza małżonka. Zofia naprzod Pawła Moſzyńſkiego, po nim Gabryela Brzechwy Podczaſzego Warſzawſkiego, ale z tym drugim *ſterilis.*

*LESNIOWSKI *herbu Grzymała. Baranowſki* wyraźnie o nich świadczy, y mnie ſię na rożnych mieyſcach doſtało widzieć. Adam Archidyakon Gnieźnieńſki, Poznańſki, Łowicki, Pułtuſki Kanonik, życie to śmiertelne zakończył 1641, co poznać z nadgrobku iego w Gnieźnie, ktory wypiſał *Starowol: in Monum:* wſpominaią go *Acta Synod: 1620.* Woyciech w powiecie Srzemſkim, żona iego Ewa Pigłowſka *Baran.* Maciey (iam mu w pierwſzym tomie herb Gryf przypiſał, ale do Grzymalitow należy) naprzod Staroſta Raciborſki

y poseł na Seym 1613, z tamtąd Kommiffarz do zapłaty związkowym, *Con-*
ftit: fol: 2, potym Podkomorzy Bełzki, y w roku 1617 Marfzałek Trybuna-
łu Koronnego, z Seymu 1620, przydany Hetmanom *ad confilia bellica Conftit:*
fol: 2, a w roku 1623 Kommiffarz do Zaporowfkich Kozakow, *Conftit: fol: 4*
y do kwarty Rawfkiey *fol: 18*: nakoniec Kafztelan Bełzki, Starofta Wiffem-
burfki y Kaniowfki, Pułkownik Krolewfki, *Conftit: 1628 fol: 2*, przeciwko
Szwedom w Inflanciech, Turkom, odważnie ftawał, fundował w Leśniowie
Konwent OO. Bernardynom pod tytułem S. Macieia 1637, żonie fwoiey
zmarłey 1612 nadgrobek poftawił w Zamościu, *Starowol: in Monum:* była to
Maryna Łafzczowna Obrociworowńa, corkę fwoię Katarzynę wydał za
Jędrzeia Cetnera Podczafzego Lwowfkiego, taż czy inna Katarzyna była
za Stefanem Xiążęciem Czetwertyńfkim Podkomorzym Bracławfkim. Le-
śniowfki miał za fobą Konftancyą Jabłonowfką herbu Prus. Jerzy w Zie-
mi Liwfkiey, Kafper w Ziemi Nurfkiey 1648. Ewa Leśniowfka Golemo-
wfkiego małżonka.

LESZCZKOWSKI. Jędrzeia z Lefzcz Podfędka Lubelfkiego czytałem na li-
ście Władyftawa Jagełła danym miaftu Lubelfkiemu. Jakub Lefzczkowfki
Starofta Grabowiecki, y Marek w Bełzkim Woiewodztwie 1632. Gryzelda
była za Bonawenturą Bełzeckim Stolnikiem Halickim, z ktorym zpłodziła
dwoch fynow, Adama Stolnika Bełzkiego, tego żona Helena Kuropatwian-
ka, y Alexandra. N. Lefzczkowfka Staniftawa Borkowfkiego herbu Łabęć
Kafztelana Połanieckiego małżonka. O Lefzkowfkich herbu Prawdzic pifze
Paprocki w Gniazdzie.

Lefzczyc herb.

MA bydź brog żołty otwarty, brożyny u niego albo ftupy białe w
polu czerwonym, luboć niektorzy niebiefkiego zażywaią, *według X.*
Rutki in Mf. na hełmie pawi ogon, na nim takiż brog, ale iakby wy-
wrocony: *Pifali o nim Paproc: w Gniazdzie fol: 69. o herb fol: 219. Okol: tom: 1.*
fol: 82.

fol: 82 Kleynoty fol: 42, Biel: fol: 75, y inni. Z tych *Paprocki z Długofza* powia-
da, że fię ten herb w Polfzcze nafzey urodził, nie z cudzych kraiow przy-
byfz, iakoż *Petrafancta*, licząc cudzoziemfkie kleynoty, podobnego temu
żadnego nie przytacza: atoli, w tym fię niezgadzaią, ktorzy o tym herbie
pifali, że iedni początkow iego zafiągaią od potomftwa Lefzkow Monar-
chow Polfkich, iefzcze za pogańftwa, czego *Parifius* popiera, drudzy twier-
dzą, że Lefzczycowi Rycerzowi, za zacne y kawalerfkie zaftugi był nada-
dy, od ktorego też imienia nabył. *Bielfki* o tey Familii powiada, że byli w
niey ludzie proftotą y fzczerością tchnący, ale gofpodarze dobrzy.

Przodkowie Domu tego.

Piotr Arcybifkup Gnieźnieńfki, wprawdzieć go *Długofz* do herbu
Nałęcz naciąga, ale *Damalewicz in Vitis Archiep: Gnefnen: Paprocki, Janicius,*
Okol: Bielfki fol: 75, y inni, Lefzczycem go chcą mieć, w roku 1058 z Probo-
fzcza Poznańfkiego na tę godność wyniefiony, na ktorey prezydował aż
do roku 1092; wprawdzieć mu wfzyfcy nafi pifarze, boiaźliwfze ferce przy-
pifuią, ile że widząc publiczne excefsa w Bolefławie Smiałym Krolu Pol-
fkim, przez fpary na to patrzał, wfzakże po śmierci S. Staniftawa Bifku-
pa, interdyktem całe Kroleftwo okrył, aż do trzech lat, y przez dalfzy czas
rządow fwoich, chwalebnie fię fprawował.

Jędrzey Lefzczyc Kafztelan Kalifki w roku 1190, iako to czytał *Pa-*
procki w przywileiach klafztornych, luboć nie powiada, ktorych.

Haimo Bifkup Wrocławfki na Sląfku, tego *Długofz* pifze Haymo albo
Jmiftaw, *Paprocki z* authora bez imienia powiada, że był fynem Jmiftawia
Hrabi, ktory fię pifał z Skarfzewa w Woiewodztwie Kalifkim, *Długofz* twier-
dzi, że był wzięty na to Bifkupftwo w roku 1120, umarł 1126. zgadzaią fię
z Długofzem, *Bucholcer Chroni: y Cureus fol: 289 y 303*, gdzie powiadaią że w
Głogowie znacznie fię przyczynił do fundacyi *Collegii Sacerdotum. Paprocki*
zas świadczy, że lat dwadzieścia y ośm na tey katedrze prezydował, y że
z światem fię rozftał w roku 1120: Wnuka tegoż Bifkupa, Jakuba z Skarfzewa
wfpomina 1152, o ktorym pod Skarfzewfkiemi mowić fię będzie.

Gerward Bifkup Poznańfki, tak go zowie *Długofz w hiftoryi fwoiey*, y
przydaie, że z Kuftodyi y Kanonii Poznańfkiey, do tey infuły obrany *1176*,
wkrotce iednak życie to śmiertelne z nieśmiertelnym zamienił, to ieft w
roku 1177 w katedrze Poznańfkiey pochowany. *Paprocki* elekcyą iego zwala
na rok 1153, ale fię myli, *Nakiel: in Miechov: fol: 66*, przydaie o nim, że kla-
fztora tamecznego w tenczas dopiero powftaiącego ofobliwfzym był Dobro-
dzieiem.

Jarofz Lefzczyc Kafztelan Poznańfki 1232, iako fię mowiło w pier-
wfzym tomie.

Gerward Bifkup Kuiawfki, w roku 1301 do tey infuły wyniefiony,
gorliwym fię pokazał przy prawach y fwobodach Duchowieńftwa. Prawo
Koronowania Krolow Polfkich, ftracone przez zabicie S. Staniftawa Bifku-
pa Krakowfkiego, w Awenionie u Stolicy Apoftolfkiey uprofił; tamże w
fprawie z Krzyżakami, to podarunkami, to poftronnych Monarchow inter-
pozycyą, to kalumniami przez lat fiedm pafsuiąc fię, na koniec pożądany de-
kret otrzymał; atoli temi pracami znużony, tamże w Awenionie na pokoy
fię wieczny przeniofł w roku 1323, w kościele OO. Dominikanow pochowa-
ny. Z dyecezyi fwoiey wypędził *Fratres Begvardos*, ktorzy fię pultelnikami

 nazy-

nazywali; ci miedzy inſzemi nauczali tego, że człowiek w tym życiu może przyiść do takiego doſkonałosci ſtopnia, żeby iuż nie mogł nigdy grzeſzyć, ale ani w łaſce Pana Boga niemogłby daley poſtąpić; ci w Złotoryi, iego dyecezyi, klaſztor ſobie z kościołkiem S. Krzyża wyſtawili, z ktorego y ze wſzyſtkich dobr ſwoich, za dekretem iego rugowani; mieyſce to ieſzcze y po dziśdzień klaſztorkiem zowią, luboć inni prościeyſi Kaczorek mowią, Templarczykow z innemi Biſkupami z Polſki rugował. Wiele krom tego dobr, albo na nowe do kościoła ſwego przyſpoſobił, albo za inne pobliżſze y wygodnieyſze pozamieniał. *Paprocki* iuż go do herbu Oſmorog albo Geralt, iuż do herbu Łodzia, pociąga, ale *Długoſz* wyraźnie go Leſzczycem piſze, za tym y *Damalew: idzie in Vitis Epiſc: Cujav:* na co przywodzi *Katalog Wolborſki.*

Floryan Laſcary Biſkup Płocki herbu Leſzczyc, z Kujawſkiego y Płockiego Kanonika przez elekcyą Kapituły zgodnie obrany, mąż, iako mowi, *Łubieńſki in Vitis Epiſcop: Płocen*: mądry, ſkromny, poważny y uczony, z tey ſię ſtolicy przenioſł na wieczna w roku 1334, ten pierwſzy w Pułtuſku rezydencyą Biſkupią był założył, ile iakby we ſrzodku ſwoiey Dyecezyi, po śmierci w katedrze ſwoiey złożony.

Troian Biſkup Kujawſki, tego *Paprocki* do herbu Szeliga naciąga, ale *Damalew: in Vitis Epiſc: Cujav:* y z tąd ſię to nie zda, że mu do konſekracyi na to Biſkupſtwo przeſzkadzał Bodzęta herbu Szeliga Arcybiſkup Gnieźnieńſki, Proboſzczem był Poznańſkim na ten czas Trojan, y Kanonikiem Kujawſkim, gdy go zgodnie całey kapituły vota na tę wynioſły infułę, ale że mu, tak Siemowit Xiążę Mazowieckie, iako y Władyſław Xiążę Opolſkie, a z Siemowitem Bodzęta Arcybiſkup, drogę tamowali do tego Biſkupſtwa, dlatego wyzuł ſię dobrowolnie z ſwego prawa 1383. *Paprocki powiada*, że gdy w ſprawie ſwoiey do Rzymu ſię udał, w drodze życie ſwe miał zakończyć, *ale Damalew:* powiada, że ieſzcze żył y za ſukceſſora ſwego rządow, ktorego z innemi witał.

Piotr Wilch Biſkup Krakowſki tegoż herbu, o ktorym mowić ſię będzie pod Radolińſkiemi, ile że wyraźnie o nim *Paprocki mowi*, że ſię piſał z Radolina: w Krakowie bliſko krzyża, widziałem nadgrobek marmurowy, Biſkupa ktoręgoś, z herbem Leſzczyc, ale charakteru nie podobna wyczytać, y litery niektore iuż nie zupełne, rozumiałbym, że to ten Piotr ſam ſobie nadgrobek wyſtawił, gdy ieſzcze był Biſkupem Krakowſkim, luboć potym z tego zrzucony na Poznańſkie. tamże y pogrzeb otrzymał. Derſzława Leſzczyca za panowania Przemyſla Monarchy kładzie *Paprocki*, a ztąd wnoſzę, że rok przez omyłkę tamże nie dobrze położony 1395. Dorota herbu Leſzczycz, była za Prandotą z Strzempina, matka Tomaſza Strzempińſkiego Biſkupa Krakowſkiego koło roku 1430.

Herbowni.

Belecki
Bieganſki
Boliminſki
Białeſki
Chmielinſki
Dobrzycki
Falecki
Grabionka
Gultowſki
Jaskolski
Klonowski
Koſſutski
Krotowski
Laskowski
Leſczyc
Luboński
Lubſtowski
Mierucki
Mierzeiewski
Mroczek
Nagorski
Piekarski
Pierzchliński
Ponetowski
Popowski
Pſczynski
Radolinski
Ryſinski

Sie-

Siemiński
Sieſtrzewitowski
Skarſzewski
Skulimowski
Słupski
Smiełowski
Stawski
Strzeziminski
Swiecki
Swieżowski
Szumiński
Waliſzewski
Węgorzewski
Wieruſzewski
Włoſzynowski
Wygrazewski
Zaleski

LESZCZYNSKI *herbu Abdank* w Płockim y Podlaſkim Woiewodztwach, piſzą ſię z więkſzych Leſzcz: był ieden z nich Piſarzem Ziemſkim Płockim, brat iego rodzony Kanonikiem Płockim. Jan Leſzczyńſki z Poniatowſką herbu Junoſza, zoſtawił ſyna Jana nazwanego Getko, ten dwarazy śluby ſwoie małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Moczylſka. z ktorey był N. Pleban Sterdzińſki, Mikołay y Bartłomiey: drugiraz z Barbarą Woytkowſką, z ktorey zpłodził ſyna Woyciecha męża rycerſkiego, ten naprzod żył z Elżbieta Słupecką, potym z Sciborowną herbu Oſtoia, ſynowie iego, Alexander, Piotr zginął w Węgrzech na woynie. Jędrzey w obozie lata ſwoie ſtrawił, żona iego Iwanowſka, ſynowie, Waleryan, Jan y Jakub. Magdalena z Leſzcza Leſzczyńſka była za Kazimierzem Borkowſkim herbu Nowina. Piotr Chorąży Płocki 1587 *Conſtit: fol: 437.* Maciey 1648. N. Podczaſzanka Liwſka była za Staniſławem Łuſzczewſkim.

*LESZCZYNSKI *herbu Belina* w Rawſkim y Krakowſkim Woiewodztwach, iedni ſię z nich piſzą Belinami z Leſzczyn, drudzy Leſzczyńſkiemi Belinami, w roku 1459 kwitneło to rodzeńſtwo, Szymon, Tomaſz, Staniſław, y Woyciech Leſzczyńſcy, od ktorych corki były, Jadwiga Jana Bieniewſkiego 1484, Zofia Gotarda Chynowſkiego, Dorota Jakuba z Gaſzubowa, Katarzyna Joachima Gorſkiego, małżonki; co ſię pokazuie z Xiąg Grodzkich Rawſkich, y ſynowie, Jędrzey y Woyciech *ſteriles.* Marcin, ktory z Małgorzaty Cielgowſki 1528 zpłodził ſyna Jana, od ktorego z Barbary Rudzki corka Anna zaślubiona Janowi Bielickiemu, y Corkę Katarzynę Marcina Wągrowſkiego małżonkę. Mikołay brat tamtych z Jadwigi Grotowſkiey, *Reformat:* 1510. miał corkę Jadwigę Pawła Zakrzewſkiego, y Katarzynę Woyciecha Raczulſkiego, małżonki: y ſynow, Woyciecha bezpotomnego, Mikołaia ktory z Katarzyną Cielgowſką, Jakuba ktory z Dmoſinſką, Jana ktory z Anna Dobruchowſką, weſzli w kontrakty małżeńſkie, ſynowie iego, Adam, Abraham, y Staniſław, Mikołay ſyn Jakuba z Dmoſinſki, ten z Odrzywolſką bezdzietny, z Katarzyną Cielgowſką *1568 Reform:* zpłodził Dorotę Jerzemu Rudzkiemu, Jadwigę Mikołaiowi Porczyńſkiemu, y Annę Pannę, ſynow zaś Jana Piotra, Kaſpra, Seweryna, Macieia, ktorego z Doroty Modrzewſki ſyn Woyciech, poiąwſzy Zofia Trzcinſką, z niey zrodził ſynow, Felixa y Maxymiliana, od ktorego corki dwie zoſtały, Anna, y Maryanna Raczyńſka. Krzyſztof oſtatni ſyn Mikołaia z Odrzywolſki, ktoremu Jadwiga Jaroſzkowſka powiła ſyna Mateuſza Komornika Ziemſkiego Rawſkiego, tego z Anny Podſędkowſki były dwie corki, Katarzyna Zwierzchowſka y Tereſſa Boguſławſka, ſynowie zaś Jozef, Stefan, y Jan Proboſzcz, Fránciſzek w Zakonie Soc: JESU, Adam *ſterilis*, y Kazimierz Piſarz Sochaczewſki, tego z Grzegorzewſki corka Elżbieta, y ſyn Jędrzey. Franciſzek brat Mateuſza, z Ewy Bielickii zpłodził Adama, tego z Wilxycki potomſtwo, Jozef, Woyciech, Helena, Maryanna. Karol Cześnik Dobryńſki, żona Juſtyna Choynacka, Jan Jędrzey *vide in fonte.* Jan Jędrzey Podſtoli y Surrogator Krakowſki, Staroſta Rożniſzowſki, *wſpominaią go Konſtytucye 1661 fol: 20.* Kapturowy Sędzia w Krakowſkim 1648, urodzony był z Małachowſki Kaſztelanki

Spicimir-

Spicimirſkiey, miał za ſobą Pieniążkownę Chorażankę Przemyſką, herbu Odrowąz, corka z niey iedna Anna Kryſtyna doſtała ſię w małżeńſtwo Marcyanowi z Mirzeiowa Mirzeiowſkiemu, umarła 1665. Druga Konſtancya Tymienieckiemu Cześnikowi Sieradzkiemu, *Kazanie pogrzeb: Kochanow:* Piotr Eques Hieroſolymitanus, ſyna iego Jakuba zmarłego 1625 ieſt nadgrobek na Kalwaryi *Starowol: in Monum:* a Elżbiety z Leſzczyn Konarſki u S. Michała w Krakowie położony 1657. Staniſław 1648: Jan 1632. Jakub miał za ſobą Swiętoſławſką Jana Referendarza Koronnego corke.

**LESZCZYNSKI herbu Jaſtrzebiec* w Łęczyckim Woiewodztwie, z tą iednak rożnicą, że na hełmie Jaſtrząb w pyſku pierzcień trzyma. Staniſław Leſzczyńſki dwoch ſynow zpłodził, Staniſława Zakon: Soc: JESU człowieka godnego, rządził Collegia, Bydgoſkie, Łuckie, Lubelſkie, Nowicyat Krakowſki, umarł 1714, y Woyciecha Komornika Łęczyckiego, tego z Konſtancyi Jerzmanowſki herbu Dołęga, ſyn Marcin, drugi Woyciech. Paweł Dziekan Kamieniecki 1674. N. była za Kołudzkim.

**LESZCZYNSKI herbu Korczak* w Podgorzu. Jan (podobno Podſędek Sanocki a potym Sędzia, wſpomina go *Konſtytucya 1627 fol: 13, y w roku 1631* gdy poſłował na Seym, zkąd deputowany był do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 50.* y 1633 Kommiſſarzem do granic od Węgier: *Conſt: fol: 31.*) miał za ſobą Kowalkowſką Piſarzownę Ziemſką Sendomirſką, z tey zpłodził dwoch ſynow Tomaſza Podſędka, a potym Sędziego Ziemſkiego Sanockiego, *Conſtit: 1678. fol: 12, y 1676 fol. 31, y 1670 fol: 27.* tylko corki a podobno z Straſzowną zoſtawił, to ieſt Marcyannę Łubieńſką, Drugą *1mo voto* Marchocką, *2do* Woiakowſką. Trzecią Jędrzeia Dedyńſkiego Woyſkiego Przemyſkiego małżonkę, 4 Balową, 5 Łowiecką, 6 Bukowſką. Brat Tomaſza Woyciech zpłodziwſzy ſynow, Piotra y Woyciecha, wſtąpił do Zakonu S. Franciſzka, gdzie Gwardyanem w Sanoku będąc, kościoł y klaſztor wymurował y ufundował. Alexander Leſzczyńſki z Seymu 1676 Kommiſſarz do pogranicznych od Węgier dyfferencyi, *Conſtit: fol: 31.* Jan miał za ſobą Bielecką. N. była za Krzyſztofem Drohoiewſkim Stolnikiem Lubelſkim, Maryanna za Antonim Domaradzkim. N. za Brześciańſkim. Franciſzek w Zakonie naſzym rządząc Collegium Rawſkie na wieczność zawołany w roku 1737.

LESCZYNSKI herbu Radwan Do tych *Paprocki y Baranowski* referuie Jana Podſędka Sanockiego 1631, był potym Sędzią, corka iego za Balem Staniſławem, ale ten do Korczakow należał.

LESZCZYNSKI herbu Wieniawa O tych Balbinus hiſtoryk Czeski Epitome Rerum Bohemic: lib: 2, C. 7. Qui Leßczynſciorum genus ignorat, Poloniam ignorat, Triumphalis familia, ex qua tot Duces, tot Senatûs decora, tot Antiſtites & Archiepiſcopos numerare licet. Paſtorius in Floro lib: 1. Twardow: Samuel w Pałacu Leßczyńskich, w ktorym Oyczyſtym wierſzem Przodkow tey Familii opiſał, *Długoß y inni* zgodnie twierdzą, że ten Dom y herb Wieniawa, z Czech w Polſkie naſze kraie zawitali, zwano ich w tãtym kroleſtwie Perſzteinami, to ieſt od pierzcienia, ktory Zubrza głowa przez nozdrze ſwoie przewiedziony trzyma, tak Czeſkim akcentem nazwani, z ktorych iedni w kroleſtwie Czeſkim przy Oyczyſtey fortunie zoſtawſzy, długo tamże w nayprzednieyſzych tego kroleſtwa honorach kwitneli. Z tych *Długoß lib: 13. fol: 147* w roku 1454 wſpomina Jana Perſzteiniuſza, że legacya ſprawował od Władyſława Krola Czeſkiego y Węgierſkiego, do Kazimierza trzeciego Krola Polſkiego. *Bielski fol: 675*, drugiego Pana Perſzteina herbu Wieniawa, ktory w roku 1573 po śmierci Zygmunta Auguſta Krola Polſkiego, imieniem Maxymiliana Ceſarza, Er-

neſta ſyna iego na tron Polſki promowował. O Perſzteyniuſie piſze *Sarnicki pod rokiem 1514 Herberßteina*, że pod woynę Moſkiewſką, gdy Krol Zygmũt I z woyſkiem leżał między Dąbrowną y Smoleńſkiem, koń twardouſty Perſzteina, aż za kolańa w kiryſiową zbroię ubranego, w poł Niepru rzeki zanioſzy, zrzucił z ſiebie, y na głębokość byſtrey rzeki pogrążył; patrzał na to Krol Zygmunt y około trzech tyſięcy ludzi, wſzyſcy za zgubionego y utopionego mieli Perſzteyna, atoli on lubo był w ciężką zbroię opięty, pod wodę nurkiem po ziemi idąc y głębiznie, przeſzedł aż na drugą ſtronę Niepru, iako ſam o ſobie powiadał, dwa razy ſię tylko wody napiwſzy, Był potym w wielkich reſpektach u Krola *Biel: fol: 511. pod rokiem 1508*, piſze to o Pierzchlinſkim także z Herberſzteina, *Paprocki w Ogrodzie fol: 203* świadczy, że Bohuna z Perſztyna, była za Henrykiem z Lipeho Marſzałkiem dziedzicznym Kroleſtwa Czeſkiego, zpłodzonym z Barbary corki Krola Czeſkiego Jerzego. Aż też oſtatni z tego Domu w Czechach, Władyſław *de Perßtein, Camerarius Cæſareus, Equitum cataphractorum Ductor*, w Saxonii w potrzebie z Guſtawem Adolfem w roku 1631, mężnie ſię potykaiac, na placu poległ, według świadectwa *Okolſkiego*, y chwałę Perſzteiniuſzow na ſobie zakończył. Potwierdza to ſamo *Petraſancta de teſſ: gentilit: fol: 377*, gdy Perſzteiniuſzow, takimże właśnie kſztałtem herb opiſuie, iaki widziemy u Leſzczyńſkich, y *Długoß* w ſwoiey hiſtoryi na kilku mieyſcach herb Perſztein albo Wieniawa zowie: *a X. Rutka in Mſ.* o ſobie powiada iż ſłyſzał od Sanctacrucyuſza, Nuncyuſza Apoſtolſkiego w Polſzcze, że y we Włoſzech ieſt kilka Familii, ktore ſie tymże herbem pieczętuią, y do Herkuleſa linią ſwoię referuią.

Drudzy z Perſzteinow z Dąbrowką Mieczyſława Monarchy Polſkiego małżonką, w te kraie weſzli, gdzie oſiadſzy, nie zamuloną nigdy wiernością y heroicznemi dziełami tey ſię Oyczyznie przymilali, ta zaś wdzięczna im będąc tego, zaſługi ich naycelnieyſzemi zdobiła honorami: *Paprocki in Strom:* powiada, że gdy Woiewoda Kaliſki herbu Wieniawa (imienia iednak iego ani roku author nie położył] nieprzyiaciela Sląſk plądruiącego, z rycerſtwẽ Woiewodztwa Kaliſkiego, poraził, od tego czaſu Krol Woiewodztwu Kaliſkiemu, ktore ſię przedtym ſamą Szachownicą na chorągwiach, iak ſwym herbem ſzczyciło, bawolą głowę z pierzcieniem, to ieſt Wieniawa, na Szachownicy noſić kazał, co y po dziś dzień widziemy, że ſię tak dzieie. Przecięż Przodkowie Domu Leſzczyńſkich dawnieyſi, na hełmie przedtym w herbie ſwoim, tylko trzy piora ſtruſie noſili: dopiero Rafał Leſzczyńſki Kaſztelan Gnieznieńſki, y Marſzałek Koronny, nową aukcyą, Lwa z mieczem od Rzymſkich Ceſarzow otrzymał, iako ſię niżey powie. To też ieſt pewna, że z pierwiaſtkow ſwoich w tey koronie. Antenaci Leſzczyńſkich od rożnych ſię dobr piſali, to ieſt z Gołuchowa, Obichowa, Karmina, Gozdzikowa; z Leſzna zaś aż dopiero w wieku czternaſtym. Ci ktorzy ſię z Gozdzikowa piſali, nowe na ſobie imię wynieśli Broniſzow, dotych czas ieſzcze w Wielkieypolſzcze kwitnące, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie, luboć iedenze to Dom, tak Leſzczyńſkich iako y Broniſzow. Pierwſzy ktory ſię z Przodkow tey Familii w Polſzcze gniezdzić począł, był Dobieſław Perſztein Marſzałek Dworu Dąbrowki Xiężny Polſkiey, Mieczyſławowi Monarſze Polſkiemu zaślubioney, ktoremu, gdy chrzeſt Swięty, pierwſzy z Xiążąt Polſkich, względem Dąbrowki przyimował, Dobieſław Oycem był Krzeſnym. *Balbinus epit: Rer: Bohemic: lib, 2. cap: 7*, na co przywodzi Paprockiego, *Speculum Moraviæ, cap. 29*, co przypadło na rok Pańſki

966: tego Dobieſława zoſtało ſię dwoch ſynow, *według Twardow*: Filip y Boſuta.

Boſuta Arcybiſkup Gnieźnieńſki w roku 1027 na te katedrę obrany, dobrego Paſterza urząd na ſobie wypełnił: Synod albowiem złożywſzy, pewnemi prawami Dyecezya ſwoię okryślił, ceremonie w adminiſtracyi Sakramentow opiſał, relikwie bałwochwalſtwa wytępił, na ubogich ſzczodry, na rozwiezleyſzych w obyczaiach przyſurowſzy, w radzie głęboki: tak piaſtuiąc owieczki ſobie powierzone, gdy obaczył, iak przewlokłym interregnū kwitnąca kiedyś Oyczyzna, tak domowemi nieſnaſkami, iako też nieprzyiacielſkiemi inkurſyami, niſzczała, uſychał od żalu: naywięcey go iednak dolegało, Czechow do Polſki wtargnienie, y świętokradzkie kościoła ſwego złupienie, trzyſta grzywien złota w iednym krzyżu zabrali, w inſzych kościelnych ozdobach bez miary ſzkody narobili, ciała niektoych Swiętych wyprowadzili; ktorey tak ciężkiey klęſki, choćiażci był wielkiego ſerca Prałat wytrzymać nie mogąc, życie ſtracił w roku 1038. *Piſali o nim, Długoſʒ w hiſtoryi ſwoiey, Janicius, Paproc: Damalew: in Archiep: Gneſnen: Biel: fol: 69.*

Filip Hrabia, brat rodzony Boſuty Arcybiſkupa, mąż rycerſki, Starożytnośc, y dzieł iego y honorow, zataiła, to tylko o nim przyznaią, że ſyn iego był Sobieſław, tego zaś Predyſław, o ktorym *Paprocki w Gniazdzie piſʒe 1190*, tego Filip Sobieſław, ktoremu ſynow dwoch naznaczaią, Rudgera y Wernera.

Rudger Biſkup Kujawſki przez zgodne całey Kapituły głoſy, na tę godność wynieſiony, przykładem ſię ſtawił cnot wſzyſtkim ſwoim poddanym. *Nakielſki w ſwoiey Miechowii ſol: 65*, iego ſzczodrobliwość na klaſztor Miechowſki wyſtawia; *Katalog także Wolborſki* o iego pobożności świadczy, z ktorey kościoł katedralny Kuiawſki, w nowe y bogate przyſtroił ozdoby; luboć y drugie cnoty w nim ſię niemnieyſze wydawały, ſzczerość, Paſterſkie o wſzyſtkich ſtaranie, miłoſierdzie na ubogie ſieroty; tak rządząc ſwoię Dyecezyą lat dzieſięć, poſzedł po zapłatę prac ſwoich w roku 1170, w katedrze Kuiawſkiey z żalem wſzyſtkich pochowany. *Damalew: in Epiſc: Cujav: Paproc. o herb: Okol:*

Verner Biſkup Kuiawſki, brat bratu, dobry dobremu naſtąpił, luboć *Damalew: in Epiſc: Cuiav*: świadczy, że go czytał na przywileiu w roku 1140, z tym wſzyſtkim *Długoſʒ, Katalog Wolborſki, Paprocki*, rządy iego na rok 1171 zwalaią, zeście na rok 1178. Ciż autorowie ſławią go z pobożności życia, układności obyczaiow, ludzkości ku wſzyſtkim. Pod też czaſy kwitnął Werner Biſkup Płocki, ale ten do Poraycżykow należał, o ktorym y ia tam mowić będę.

Cherubin Kaſztelan Lędzki 1196, ktorego brat rodzony Filip Biſkup Poznańſki, *chwali go Długoſʒ in Vitis Epiſc: Poſnan*: że był *Vir modeſtus, mansvetus & patiens in adverſis*, trzynaście lat funkcyą ſwoię Paſterſką świątobliwie ſprawował, aż dług śmiertelności wypłacił w roku 1209 w ſwoiey katedrze pochowany.

Hertobald Woiewoda Poznańſki, *Cromer, Bielſki fol: 182.* Herkardem go zowie, gdy o iego poimaniu w roku 1259 piſze. *Mſ. Krakowſki* Wieniawitą go piſze, iako y Arbeldą Woiewodę Kaliſkiego, ktorego znaydzieſz u *Łaſkiego w ſtat: fol: 167*. Woyciecha Biſkupa Kuiawſkiego, prawdać że *Paprocki* do herbu Topor pociąga, ale *Długoſʒ* wyraźnie o nim piſze, że do herbu Wieniawa należał, toż świadczy *Damalewicz in Vitis Epiſcop: Cuiav*: wſtąpił na tę katedrę w roku 1271, uſtąpił z niey y z życia w roku 1283, nayznaczniey ſię

ſię w nim wydawała hoyność na ubogich, ktorą nie tylko na Paſterſkiey funkcyi, ale też ieſzcze Dziekanem będąc Kuiawſkim, niebo ſobie ſkarbił: luboć ieſzcze y na tym świecie Bog mu ſzczegulniey błogoſławił: bo do iego kościoła y dobr y ozdoby, za iego prezydencyi, ſiła bardzo przybyło, *według Długoſʒa, Vir ſpectatæ virtutis, & in pauperes Religioſosq; liberalitatis profuſæ*. Wilhelma Biſkupa Lubuſkiego, tenże *Mſ. Krakowſki* między Wieniawitami rachuie, kwitnął 1255, wſpomina go *y Długoſʒ w ſwoiey hiſtoryi*; był Paſterz ſamą ſzczerością tchnący.

Predyſław czy Przecław z Gołuchowa, Woiewoda Kaliſki y Generał Wielkopolſki, ſyn Rafała według *Paprockiego*, ktoremu nad prawo y ſłuſzność Elżbieta Krolowa Matka Ludwika Krola Polſkiego y Węgierſkiego, Generalſtwo Wielkopolſkie odebrawſzy, Ottonowi Pileckiemu herbu Topor, nie maiącemu żadney w Wielkieypolſzcze poſſeſſyi konferowała. *Biel: fol: 244 w roku 1311. Długoſʒ, Cromer lib: 13.* Temu Predyſławowi, *Twardowſki w Pałacu, y Paprocki* trzech ſynow naznaczaią, iednego Fryderyka Biſkupa Kuiawſkiego, alem między Biſkupami Kuiawſkiemi, żadnego Fryderyka Biſkupa nigdzie nie czytał, kwitnął ci co prawda, o te czaſy, Biſkup Kuiawſki Jan Pella z Nieświeża, herbu Wieniawa, to ieſt w roku 1426, ale o tym wyraźnie piſze *Damalewicz*, że był z Oyca Woyciecha Woyſkiego Sieradzkiego, z Matki Małgorzaty, urodzony: dla tego *Okolſki* ſłuſznie opuścił tego Fryderyka, atoli y ten autor, Predyſława wſpomnionego Woiewodę Kaliſkiego, iuż pod Gołuchowſkiemi herbu Leliwa, iuż pod herbem Wieniawa kładzie; przecięż to ieſt pewna, że Gołuchow, ktory ieſt w Wielkieypolſzcze, przed kilką ſet lat dziedziczył nieprzerwanie w Domu Leſzczyńſkich, z niego ſię piſywali, y dopiero po roku 1700. z rąk ich wyſzedł; a do tego *Paprocki* wyraźnie piſze, że dway ſynowie tego Predyſława Woiewody, taki dział dobr między ſobą uczynili, iednemu ſię z nich doſtały dobra do Leſzna należące, y te miaſta, Radomicko, Smigiel, y Kiepłow; Drugiemu Rafałowi, Gołuchow, Goliſzow, Przygodzice &c. iako o tym liſty rozdzielne świadczą. *Okolſki y Twardowſki w Pałacu*, pierwſzemu tego Przecława ſynowi, imię daią Iwan albo Jan, y że ſię piſał z Obichowa, iakoż *y Długoſʒ lib: 10: fol: 166, Cromer lib: 16*, wyraźnie o nim piſzą, że tego Jana Kaſztelana Srzemſkiego, z Hinczą z Rogowa, y z Janem z Oſtrowca wyſłał Władyſław Jagełło Krol, w legacyi do Hermanna Xiążęcia Cilii po Annę ſioſtrę iego, żeby mu ią był y zaślubił w dożywotnie małżeńſkie kontrakty, y do Polſki zprowadził 1400, a w roku 1408 że przy Kaſztelanii Srzemſkiey był oraz Staroſtą Kuiawſkim, namienia *Długoſʒ fol: 190*: w roku 1413 podpiſał pokoy Hrodelſki, *z tegoż fol: 342 lib: 11.* Syna mu *Okolſki* przypiſuie Dobieſława Puchałę Kaſztelana Przemęckiego, nie Przemyſłkiego, iako on chce. *Długoſʒ* o tym Dobieſławie *lib: 11. fol: 294* wyraźnie powiada, że ſię piſał de Wągry, a zatym bardziey by należał do Węgierſkich Wieniawitow: Krol Jagełło Zamek Radzymſki, iego cnocie y dzielności duſaiąc, oddał mu był w opiekę; gdzie on nie tylko tey fortecy przeciwko Krzyżakom mężnie bronił, ale też do owey ſławney pod Koronowem z Krzyżakow wiktoryi, ſiła dopomogł, za świadectwem *Długoſʒa* Hetmanił potym w roku 1410 woyſku naſzemu pod Golubem, gdzie z zaſadzki na Krzyżakow wypadſzy, takim ſercem na nich uderzył, że ci przeſtraſzeni pierzchać poczeli, y lubo ich wielka część do Zamku ſię ſalwowała, drudzy iednak od ſzabli Polſkiey polegli, niewolnika y znacznego y tak wiele naſi zabrali, że we czwornaſob, liczbę ludzi Polſkich przechodził, *Długoſʒ lib: 11. fol: 303, y znowu fol: 357* w roku 1414. dwieście ich wyciął, ſześćdzieſiąt

dzieſiąt wſzyſtkich w zbroie odzianych do Krola przyprowadził, reſzta pierzchneła. *Twardowſki w Pałacu*, to o nim powiada, że z młodſzych lat ſwoich w obozie Zygmunta Krola Węgierſkiego, ten Dobiesław, Marſowe początki założył, gdzie gdy ſie z rycerſką dzielnością popiſał, wziął był od tego Krola niektore w Węgrzech dobra: ſynow mu tenże autor *y Okolſki* tych przywłaſzcza, Iwana Sędziego Ziemſkiego Kaliſkiego 1422 (*Długoß* zaś o Iwanie z Obichowa Sędzim Ziemſkim Kaliſkim herbu Wieniawa dopiero piſze w roku 1472 *lib: 13.*) Rafała Kaſztelana Przemęckiego 1428, ktorego ſynow miało bydź czterech, Cherubin, Rafał, Jan, y Jędrzey. Derſzława, Mikołaia z Leſzna, y Jana z Karmina. Ludzie to byli wielcy, y ktorzy tey Oyczyzny, nietylko wytworną radą, ale też y ſilną nieprzyiacielowi każdemu ręką bronili.

Rafał z Gołuchowa Staroſta Kuiawſki, drugi ſyn Przecława Woiewody Kaliſkiego, *według Paproc: Okolſk: y Twardowſk: atoli Genealogia tego Domu*, Przecławowi Woiewodzie Kaliſkiemu, lubo tychże dwoch ſynow przyznaie, przecięż z inſzemi tytułami, o Iwanie powiada, że był Kaſztelanem Kaliſkim, y Staroſtą Radzieiowſkim, od ktorego miał bydź Rafał Generał Wielkopolſki, Staroſta Radzieiowſki y Srzemſki, dziedzic na Leſznie w roku 1450, w Leſznie pochowany, Ociec Rafała Marſzałka Koronnego, o ktorym niżey. O Rafale powiada, że był Podſtolim Poznańſkim y Staroſtą Sieradzkim, iakoż *u Łaſkiego w ſtat: fol: 141.* w roku 1436. z pierwſzym tytułem iam go czytał, a w Xięgach Grodzkich Oſtrzeſzowſkich Stolnikiem go zowią w roku 1434, gdzie żonie ſwoiey Jadwidze, ten Rafał z Gołuchowa, tyſiąc grzywien polagu naznacza. Gdy potym iedna linia tego Przecława Woiewody Kaliſkiego, bezpotomnie zeſzła, dobra ſię wſzyſtkie do drugiey linii zupełnię wrociły,

Rafał Kaſztelan Poznańſki, Marſzałek Nadworny Koronny, młodſze lata z wielkim ſplendorem na dworze Fryderyka III Ceſarza poleruiąc, tak mu. to układnością obyczaiow, to pięknemi z natury przymiotami przypadł był do ſerca, że go w rożnych legacyach zażywał, a między niemi owa ſławna do Kazimierza III Krola Polſkiego, w roku 1470, *o ktorey Długoß lib: 13, Cromer lib: 27, Bielſki fol: 451, Sarnicki*, y powtorna w roku 1476, *Długoß lib: 13, Cromer lib: 28. Biel: fol: 468*, z tych ſzczęśliwie 'powrociwſzy, y znacznie ſię Panu ſwemu przyſłużywſzy, Pańſkiemi od niego regalizowany ieſt podarunkami, do ktorych przydał ieſzcze y to, że y iemu y ſukceſſorom iego Hrabiow z Leſzna tytuł wiecznemi czaſy nadał, herb nawet Starożytny Leſzczyńſkich nowym ſplendorem ozdobił, na hełm, miaſto trzech pior ſtruſich, ktorych zdawna zażywali, Lwa w koronie z mieczem w łapach dobytym, y niby do cięcia zanieſionym, wyniożſzy; o czym przywiley w tym Domu świadczy. Wſpomina tamże *Długoß*, że w Wiedniu ten przezacny mąż na oſtre goniąc z Macieiem Krolem Węgierſkim ná publicznych gonitwach, gdy ſię z ſobą ztarli, kopią go z konia zwalił, drudzy przydaią że y w czoło ranił, o co nietylko ſię na ſwego antagoniſtę Maciey nie urażał, ale też dzielność iego pochwalił. Od Dworu Ceſarſkiego do Oyczyzny powrociwſzy, wſzędzie ſię na dobro iey, z pochwałą od wſzyſtkich, wylewał, co ona ſzacuiąc w nim, coraz to go na wyżſze honory pomykała, naprzod go czytam Kaſztelanem Spicimirſkim y Staroſtą Łęczyckim 1487 na liście Krolewſkim danym Miaſtu Krakowſkiemu, potym Kaſztelanem Gnieźnieńſkim, Staroſtą Kuiawſkim, Kościańſkim, Konińſkim, *Okolſki* powiada, że dzieſięć Staroſtw trzymał: przydała mu do tego Laſkę Nadwor-

ną Koronną, znaydzieſz te iego tytuły, *u Łaſk: w ſtatucie fol: 110 y u Cureuſſa fol: 361*, gdzie powiada, że od Jana Albrychta Krola, Kommiſſarzem był wyſadzony, w pewney ſprawie do Głogowa na Sląſku w roku 1493. Umarł Kaſztelanem Poznańſkim 1501, w podeſzłym wieku, mało co przedtym na Poznańſkie krzesło z Gnieźnieńſkiego przeſiadſzy ſię; ciało iego złożone w Brześciu Kuiawſkim w kościele OO. Dominikanow. *Paprocki* trzech ſynow iego rachuie, Rafała, Kaſpra y Pawła, o Pawle przydaie, ze zſzedł *ſterilis*; niektorzy tego Pawła chcą mieć Kaſztelanem Sochaczewſkim, iakoż, y mnie ſię doſtało czytać *u Łaſk: w ſtátucie fol: 140.* Pawła z Leſzna z tym honorē w roku 1436, z tego ſamego iednak roku każdy oſądzi, że tē Paweł nie mogł bydź ſynem tego Rafała, chyba ſtryiem. O Rafale pierwſzym ſynu tego Rafała, *Paprocki* piſze, że był Podkomorzym Kaliſkim y Staroſtą Wielkopolſkim, *Okolſki* zaś chce go mieć Kaſztelanem Poznańſkim, ale ſię to utrzymać nie może, gdyż w tym czaſie Dobrogoſt z Lwowka Oſtrorog na tym krześle zaſiadał.

Kaſper Podkomorzy Kaliſki, ſyn Rafała Kaſztelana Poznanſkiego y Marſzałka, z tym tytułem podpiſał liſt Krola Albrychta 1496, *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 110*, iam także czytał na liście Kazimierza Krola danym Miaſtu Lubelſkiemu Kaſpra Leſzczyńſkiego Podkomorzego Kaliſkiego 1468, przeciąg lat duży, ſuſpicyą mi czyni, że inſzy był Rafał od tego, o ktorym ſię tu mowi, y dawnieyſzy, a boday nie brat Rafała Marſzałka y Kaſztelana. O tym Kaſprze *Pałac Twardowſkiego* świadczy, że tak w Wołoſzech iako y w Moſkwie rotmiſtrzuiąc, gdy ſię tam z ſerdecznym męſtwem popiſał, wziął w zaſługach Radzieiowſkie Staroſtwo, y nadto niektore dobra w Xięſtwie Siewierſkim, ſynow iego dwoch wſzyſcy rachuią, Rafała y Jana. Z tych.

Rafał Biſkup Płocki, ten naprzod był Kaſztelanem Łędzkim y Staroſtą Człuchowſkim, czego popiera liſt Zygmunta I *in Mſ. Petricov:* gdzie go z temi tytułami w legacyi wyſłał do Ceſarza z iazdu Krakowſkiego, z tąd dochodzę, że muſi bydź omyłka *w Bielſkim*, za ktorym y ia poſzedłem w pierwſzym tomie, gdy go Łęczyckim Kaſztelanem zowie, miaſto Łędzkim *fol: 541* w roku 1518, gdzie poſelſtwo iego do Papieża opiſuie względem umowienia woyny na Turkow; w teyże materyi od tegoż Krola iezdził przedtym do Wenetow, w roku 1515, *Bielſ: fol: 531.* Odmieniwſzy potym ſtan, naprzod był Biſkupem Przemyſkim, a potym na Płockim ſiedząc więcey niż lat cztery, przenioſł ſię na wieczność 1527, *Biel: fol: 559. Wapow: Nakiel: in Miechov: fol: 61. Łubieńſki in Vitis Epiſcop: Płocenſium*, ſławi go z żarliwości o wiarę katolicką, kiedy przeciwko kacerſtwu Luterſkiemu swieżo na tenczas głowę podnoſzącemu, wczeſnym lekarſtwem zabiegł, wymogłſzy u Xiążąt Mazowieckich, y u ſtanu rycerſkiego dekret przeciwko wſzyſtkim Sektarzom ; w roku 1525. Poſzczęścił Pan Bog prawowiernym iego zamyſłom: bo do tych czas ta ſama Prowincya, między tak wielą w Polſzcze, nietylko że od herezyi nie naruſzona, ale też zawſze gorliwą przy obronie Wiary katolickiey ſtawa. W Pułtuſku część rezydencyi Biſkupiey z muru wynioſł, kędy po śmierci ſpoczywa, iako z iego nadgrobku wypiſał *Starowol: in Monum:* Pańſką mu też fantazyą, y ſzczodrobliwą wielce na ubogich wſzyſcy zgodnie przypiſuią.

Jan Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki, to mu krzesło przyznaią *Paprocki, Okol: Twardowſki, y inni*, na ktorym ieżeli ſiedział, to muſiało bydź po roku 1521, w ktorym ieſzcze go czytam Podkomorzym Kaliſkim, Staroſtą Radzie-

iowſkim,y bratem rodzonym Rafała na ten czas Kaſztelana Lędzkiego na liście Zygmunta I *in Mſ. Petricov*: w ktorym ten Krol *propter nimiam integritatem*, słowa ſą przywileiu tego, zleca mu dozor Konińſkiey y Kleczowſkiey komor celnych. A że Ociec iego na Staroſtwie Radzieiowſkim miał pewną ſummę zaległą, z ktorey ſyn tego Jana Rafał, znaczną część iey darował Rzeczypoſpolitey, dla tego,lubo tylko dwanaście lat zrazu było wymierzono, na wytrzymanie tey ſummy, atoli Zygmunt Krol, nadgradzaiąc tę iego ku ſobie uczynność, Rafałowi na tey krolewczyźnie dożywocie przyznał, y że ſukceſſorow iego przy niey miał zoſtawić. Miał zaś ten Jan Marynę de Makrelang rodem ze Francyi, z ktorey był urodzony ten Rafał.

Rafał Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, Staroſta Radzieiowſki, ſyn Jana Kaſztelana Brzeſkiego Kuiawſkiego, lecz gdy potym prawo ſtanęło, aby żadne krzeſło z Staroſtwem Grodzkim w iednymże Woiewodztwie mieścic ſię nie mogło, Rafał naymniey niechcąc ubliżać prawom koronnym, wyzuł ſię dobrowolnie z Woiewodztwa honoru w roku 1550, przy Staroſtwie tylko Radzieiowſkim zoſtawſzy, *Biel: fol: 389. Orichov.* Z tym tytułem ieſt o nim częſta wzmianka *w Konſtytucyach 1567 fol: 146. y 1569* poſtuiac na Seym Lubelſki, podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit: fol:* 171, aż Stefan Krol, wielkich ludzi ſzacownik Kaſztelanią Srzemſką prawie w niego wmuſił, y po Pleſzkowſkiey kampanii, do Moſkwy legatem ſwym wyſłał na utwierdzenie pokoiu, *Biel: fol: 643.* Zygmuntowi Auguſtowi Krolowi dał ſię z tym ſłyſzeć. *Reſpublica ut liberè diceret, armis effecit, ut dicat nunc providebit, Reflexye nad manifeſtem.* Wielkie wprawdzie miał zaſługi w Oyczyźnie, piękne z natury przymioty, gdyby im była do wyżſzych honorow tamy herezya, ktorey ſię y on gorę w Polſzcze biorącey chwycił, nie rzuciła. Dwa razy śluby małżeńſkię ponawiał: pierwſzy raz z Barbarą z Podhaiec Wolſką herbu Pułkozic Kaſztelanką Sendomirſką, z tey corka Katarzyna, naprzod Wacławowi Hrabi z Oſtroroga, potym Janowi Koneckiemu Ochmiſtrzowi Krolowy Anny, Staroście Łomżyńſkiemu, nakoniec Adamowi Czarnkowſkiemu Woiewodzie Łęczyckiemu, Generałowi Wielkopolſkiemu zaślubiona, iey dobroczynnośc na ſiebie Collegium naſze Bydgoſkie, w wieczney przed Bogiem pamięci zapiſało, zeſzła z tego świata 1640. I ſynow dwoch, z tych pierwſzy Jan Staroſta Radzieiowſki, żyiąc z Jadwigą Opalińſką Marſzałkowną W. Koronną, y Generałowną Wielkopolſką, życie w wierze katolickiey pobożne zakończył w roku 1588. *Twardowſki Pałac* powiada, że ſię po nim iedno potomſtwo zoſtało. Drugi Jędrzey Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, o ktorym niżey. Po zmarłey Wolſki poiął Rafał drugim związkiem dziedziczkę na Traſembergu y Mieliczu w Sląſku, ta mu powiła trzy corki, Annę Tęczyńſką Kaſztelanową Bełzką, ktora fundacyi męża ſwego w Staſzowie nietylko znacznie przyczyniła, Manſyonarzow tam oſadziwſzy, ale y kościoł tenże ubogaciła. Maryannę Xiężnę Zaſławſką Woiewodziną Wołyńſką, a boday nie taż ſama Maryanna była za Jędrzeiem Firleiem Kaſztelanem Radomſkim. Barbarę Przyiemſką Podkomorzyną Poznańſką, y ſynow dwoch, Rafała Staroſtę Lubodzieſkiego, ale ten w piętnaſtym roku wſzedł do grobu, y Wacława.

Wacław Kanclerz Koronny, Generał Wielkopolſki, Warecki, Kamionacki, Branſki, Brzeſki Staroſta, dziedzic na Gołuchowie, ſyn Rafała, o ktorym ſię dopiero mowiło; w Argentoracie 1597 wyżſzych ſzkoł uczącemu ſię, *Brederodius Analyſim* ſwoie przypiſał, y do druku podał: zkąd do Oyczyzny powrociwſzy, iuż w Moſkiewſkich, iuż w Inflantſkich expedycyach,

iuż na dworze Zygmunta III, wielkie o ſobie nadzieie wzniecił, iakoż w roku 1617 z Kaſztelanii Kaliſkiey przeſiadſzy ſię na Woiewodztwo Kaliſkie, co ſię pokazuie z Xiążki X. Smigleckiego S J, ktorą mu przypiſał *de Ordin: Sacerd: y Mſ. Kaliſkiego*, ledwo trzy lata, na tym krzeſle ſiedząc, w roku 1620, wziął pieczęć mnieyſzą, a potym y więkſzą, do ktorey ieſzcze łaſka Krolewſka przydała mu Generalſtwo Wielkopolſkie, wkrotce iednak po ſolēnym wiezdzie na nie, śmiertelnie zachorowawſzy, z tym ſię światem rozſtał 1628. Bog mu nadgradzał ſowicie iego affekt ku ſobie heroiczny, kiedy wyrzekſzy ſię błędow heretyckich, profeſſyą katolicką uczyniwſzy, kościoł w Gołuchowie, ktory Ociec iego przed lat czterdzieſtą dyſſydentom był przywłaſzczył, y ſam ſię od owczarni Chryſtuſowey wydzielaiąc, katolikom znowu przywrocił w roku 1601, ozdobił, y w ſprzęt kościelny ubogacił *Hiſtor: Coll: Caliſſ:* Nadgradzał y miłość ku Oyczyźnie, kiedy żadney kampanii nie opuścił, na ktorąby ſię, ſam oſoba ſwoią, w licznym kompucie ludzi rycerſkich, z ſwoiey ſzkatuły uzbroionych, nie ſtawił; iak Panom ſwoim z wſzelka uſługą przychylny, tak od podchlebſtwa był daleki, ſamą tylko tchnąc ſzczerością, co pewnie przy funkcyi iego była w nim rzecz oſobliwſza. Anna Rozrażewſka herbu Doliwa, czterech mu ſynow powiła, Jędrzeia, Jana, Rafała y Wacława, corek trzy. Z tych iedna Anna, Janowi Potockiemu herbu Pilawa Podkomorzemu Halickiemu, ta wkrotce przed śmiercią ſwoią, gdy ſię po domowym ogrodzie przechodzi, znalazła obrączke rogową czarną, ktorą podniożſzy z ziemi, widzi że wewnątrz, napiſane te ſłowa: *Memento mori*, przelękła ſię na te ſłowa, y nie darmo: bo iey ta obrączka prędką w kilka dni potym śmierć wywrożyła. Maryanna Tuczynſkiemu Podkomorzemu Inowrocławſkiemu, ſzczodrobliwością iey kościoł naſz Poznańſki powſtał, w Zbąſzynie zaś od heretykow ſpuſtoſzony, wykſztałtowała, zporządziła, y katolikom przywrociła. Barbara Miaſkowſkiemu Woyciechowi, Kaſztelanowi Santockiemu, zaślubione.

Jędrzey Arcybiſkup Gnieźnieńſki, Primas Korony Polſkiey, ſyn Wacława Kanclerza Koronnego, naprzod Kanonik Krakowſki y Proboſzcz Łęczycki, potym Opat Przemęcki, ten gdy o niczym bardziey nie myślił, iako żeby ſię był od zgiełku publicznych intryg uchyliwſzy, ſamemu Bogu przymilał, Władyſław IV Krol Polſki, cnotę iego maiąc doznaną, naprzod go Inflantſkim Biſkupem 1640 ogłoſił, prędko potym Kamienieckim 1641 *Zwierzciadło*, przydawſzy mu do tego, Tynieckiego Opactwa adminiſtracyą, chwali go *Szczygiel: in Tinec: fol: 127*, że na reſtauracyą y ozdobę tak kościoła, iako y klaſztoru Tynieckiego, pewne Opacie dobra wydzielił, a w Czerwieńſkim klaſztorze, Kanonikow regularnych S. Auguſtyna, fundował Teologią y Filozofia, przydał mu do Kamienieckiey infuły Krol Władyſław pieczęć mnieyſzą Koronną, z tą go poſunął na Chełmińſkie Biſkupſtwo w roku 1647, co ſię pokazuie z panegiryku Collegiū Toruńſkiego, na iego wiezdzie *Honor Biſont:* Nie mniey ſobie iego przymioty poważał Jan Kazimierz, lubo pod czas interregnum po śmierci Władyſława, więcey ſprzyiał Jędrzey Karolowi Krolewicowi, y na niego Koronę Polſką galił y z innemi, atoli Jan Kazimierz na tronie Polſkim oſiadſzy, po ześciu Oſſolińſkiego, pieczęć wielką na niego zpuścił, a potym we trzy lata nie zupełne, na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie y Prymacyalną godnosć wynioſł. Trafił na opłakany cras w tey Oyczyźnie, kiedy prawie wſzyſtkie nieſzczęścia na nię ſię były zwaliły, co tym bardziey bolało Jędrzeia, im ią widział za Władyſława Krola, daleko we wſzyſtkiey porze ſzczęścia kwitnącą: zabiegał

ci wprawdzie powagą fwoia Prymacyalną, iako mogł; y fam nawet w owey pod Berefteczkiem wygraney z rebelliżuiących Kozakow batalii, od boku Krolewfkiego nieodftępuiąc, ferca fwoim dodawał; fynow koronnych ferca do zgody, y Pana fwego Jana Kazimierza, nęcił; Kurfiftrza Brandeburfkiego od ligi z Szwedami odwodził, przyfięgę mu iego przypominaiąc *Fulden lib: 6. fol: 254*, ale gdy coraz więcey ta burza woienna gorę brała, na Sląfk do Niffy ustąpiwfzy, tam y wiary y Oyczyzny ratować nie przeftał, aż też podagrycznemi zwątlony bolami, na wieczny fię pokoy przenioft w Łowiczu. w roku 1658. *Kochow: climac: 2. lib: 4.* kędy z nadgrobkiem pochowany. *Potoc: Centur: Vir: fol: 323*, tę mu pochwałę daie. *Candore vir fingulari, fedatâ prudentiâ, ingenuâ atq; dignâ libero homine, fentiendi dicendiq; perfpicaciâ, innoxiâ popularitate. Honorem Cancellarii haud venali fide exercuit, & congeftum munere publico, privatarũm opum, paterno avitoq; exemplo, à Lefzczyniana magnanimitate procul effe oftendit.* Jeft iego *mowa w mowcy Polfkim fol: 153, druga od niego miana na pogrzebie Cecylii Renaty, Polfkiey Krolowy, w roku 1644 w Krakowie in 4to wydrukowana.* Zaczął był w Chełmży fundować Seminarium Clericorum, ktorey potym fundacyi dokończył Małachowfki *Conftit: 1678.*

Jan Bifkup Chełmiński fyn drugi Wacława Kanclerza Koronnego, był wprzod Bifkupem Kiiowfkim, y Opatem Paradyfkim, iako świadczą, *Margon: Capitolium, y Panegiryk Collegium Kalifkiego Honoris honos:* w roku 1656, czytam go iuż Nominatem na Chełmińfkie, z ktorym tytułem podpifał affekuracyą o reftytucyi freber kościelnych zabranych, *Hiftor: Colle: Cracov: fol: 827:* w tymże roku Jan Steczewicz przypifał mu konkluzyie z Jurydyki w Ingolfztadzie, gdzie mowi o nim, że po te czafy iezdził do Ratisbony na Seym Rzefzy Niemieckiey; w naftępuiacym iednak roku, y z życia y z Bifkupftwa uftąpił: z młodfzych lat fwoich w Zakonie nafzym Bogu fię był poswięcił, o czym *y Okolfki świadczy, y Hiftor: Coll: Calif:* Rafał trzeci fyn Wacława Kanclerza, *Okolfki, y Panegiryk Uranofcopia* w roku 1627, w ktorym czafie y z bratem Janem w Collegium Kalifkim do fzkoł chodzili; Pułkownikiem był Krolewfkim, zginął w Xięftwie Opolfkim 1647 *Hiftor: Colleg: Califf:* na iego pogrzebie miał kazanie X. Kafper Drużbicki Soc: JESU, mąż y świątobliwością y nauką wflawiony.

Wacław Woiewoda Łęczycki, fyn czwarty Wacława Kanclerza Koronnego, przedtym Podkomorzy Poznańfki, y Starofta Wifniewfki. Rzeczpofpolita zafługi iego krwawe rekompenfuiąc, gdzie y fortunie fwoiey y zdrowiu nie folgował, puściła mu była dobra Tykadłow, Rufow, Tłokienicę przez Konftytucyą Seymową w *roku 1661 fol: 11:* W tymze roku Kommiffarzem go zapifała do rozgraniczenia między Sląfkiem, y Ziemią Wieluńfką, *Conftit: fol: 25.* Przybrał był fobie w dożywotnią przyiaźń Katarzynę Gaiewfką, fioftrę Woyciecha Kafztelana Rogozińfkiego, po niey Barbarę Walewfką, z tey corka Ludowika doftała fię w małżeńftwo Damianowi Garczyńfkiemu Chorążemu Poznańfkiemu, a powtornym małżeńftwem Malińfkiemu Chorążemu Goftyńfkiemu, druga corka iego, Konftancya Zakonne fobie życie obrała w Trzebnicy 1674. Synow zaś czterech, ieden z nich obrał fobie życie bogomyślne w Zakonie Kamaldulenfkim, drugi Jędrzey był Opatem Czerwieńfkim.

Jan Ignacy Podczafzy Koronny, trzeci fyn Wacława Woiewody Łęczyckiego, Starofta Oftrzefzowfki, *Conftit: 1676 fol: 9, y 1683 fol: 13.* gdzie go Oyczyzna Kommiffarzem deputowała, do pogranicznych dyfferencyi między Koroną Polfką y Margrabftwem, życie to zakończył 1697. Ołtarz S. Igna-

Ignacego w Kalifkim nafzym kościele iego nakładem ftanął, luboć y wielą innemi łafkami tak iego, iako y brata iego, fzczyci fię to mieyfce *Hiftor: Colleg: Califf:* był wprzod Krayczym Koronnym 1674 iako podpifał *diploma Electionis* Jana III, żona iego Zienowiczowna.

Wacław Woiewoda Podalfki, fyn czwarty Wacława Woiewody Łęczyckiego, a przedtym Krayczy Koronny, z tym tytułem pofłował na rożne Seymy, zkąd go na rożne funkcye narażała Oyczyzna Kommiffarzę iuż na fądy fifzkalne *Conftit: 1662 fol: 5.* iuż do determinacyi koło monety tak frebrney iako y złotey, *Conftit: 1667 fol: 18*, iuż do pogranicznych dyfferencyi od Margrabftwa w roku 1670, wfzakże iuż na ten czas ofiadł był krzefło Podlafkie: był oraz y Staroftą Kowelfkim, gdzie znaczną aukcyą fundacyi przyczynił kościołowi Kowelfkiemu, co approbowała *Konftytucya 1676 fol: 33.* Trzy razy śluby małżeńfkie ponawiał, pierwfzy raz z Konftancya Czarnecką herbu Łodzia, Stefana Woiewody Kiiowfkiego y Hetmana Polnego, flawnego woiownika corką, z tey była corka Magdalena, z Pawłem Działyńfkim Woiewodzicem Kalifkim dożywotnie zmowiona, a po nim z Grufzczyńfkim Kafztelanem Kalifkim, y fyn Stefań, o ktorym niżey. Drugi raz z Zofią Xiężniczką Wifniowiecką, Dymitra Kafztelana Krakowfkiego, y Hetmana Wielkiego Koronnego, corką, z tey był fyn Ignacy Kazimierz, corek dwie, Wiktorya z Jozefem Potockim herbu Pilawa Woiewodą Kiiowfkim zmowiona. Pani właśnie Pańfkiego ku Bogu ferca, z ktorego ubogie fieroty zebrawfzy, y pobożną edukacyą wypolerowawfzy, iedne do klafztorow na wieczną fłużbę Bofką wypofażyła, drugie z dobrym pofagiem za mąż wydała, Collegium nafze Staniflawowfkie łafki iey prawie iak Fundatorki, fzczegulney przed Bogiem pamięci zapifało. Druga Teofila naprzod Konarzewfkiemu Staroście Konińfkiemu, ponim Janufzowi Xiążęciu Wifniowieckiemu Kafztelanowi Krakowfkiemu zaślubiona; na nafzą Rezydencyą Krzemieniecką dobroczynna. Trzeci raz z Opalińfką, fioftrą Kafztelana Poznańfkiego, wdową po Konarzewfkim Staroście Konińfkim, z tey dzieci nie było.

Stefan Woiewoda Kalifki, Starofta Oftrzefzowfki y Kowelfki, fyn Wacława Woiewody Podlafkiego, Kommiffarz z Seymu 1703 do traktatow z Szwedami, *Conftit: fol: 16*, y do ufpokoienia pogranicznych kłotni od Węgier, Przybrał był fobie w Małżeńfką ligę pierwfzym związkiem Mnifzchownę Woiewodzankę Wołyńfką, z tey fię Anna corka zoftała *1mo voto* Gniewofzowa Kafztelanowa Zawichoyfka, *2do* Szembekowa Woiewodzina Sieradzka. Drugim Brzoftowfką wdowę po Donhoffie Podfkarbim Nadwornym Litewfkim, y Radzieiowfkim, była to Joanna Tereffa Woiewodzanka Trocka, z ktorey także tylko iedna corka Ewa Szembekowa, Kanclerzyna Wielka Koronna, pobożności wielkiey y przykładnego wfzyftkim życia, Fundatorka Panien Karmelitek Bofych przy Krakowie na przedmieściu, y Panien *à Vifitatione B. M. Virg:* w Lublinie, Collegii nafzego Łomżynfkiego ofobliwfza Dobrodzika. Umarł ten Woiewoda 1722, Senator godny, y o wiarę prawowierną gorliwy, z ufzczerbkiem fortuny fwoiey przymnożenia iey upatruiąc.

Kazimierz Ignacy Kafztelan Lwowfki, Starofta Winnicki, drugi fyn Wacława Woiewody Podlafkiego, nieporownaney ludzkości człowiek, Oyczyznę kochaiący, dla ktorey y zdrowia y fortuny fiła nadwerężył, żona iego Magdalena Chodorowfka Podkomorzanka Lwowfka, wfzakże z nią żadnego potomftwa nie zoftawiwfzy, zfzedł z tego świata w roku 1730: pofłował na konwokacyą 1696: ciało iego złożone w kościele nafzym Stani-

 ftawo-

ſławowſkim, kędy ołtarz S. Francıſzkowi Borgiaſzowi z iego oſtatniey woli ſtanął, że mu ſię przy śmierci pokazał ten Swięty.

Jędrzey Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, Staroſta Nakielſki, ſyn Rafała Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego z Wolſki, Rotmiſtrz za Zygmunta Auguſta, Stefana Batorego, y Zygmunta III pod Orſą, Poſwolem, Połockiem, Wielkiemiłukami, Pleſzkowem na Moſkwę, w Wołoſzech przeciwko Beklerbegowi, pod Cecorą przeciwko Michałowi y Roſwanowi, rycerſko ſtawał, nietylko ſam oſobę ſwoię, na wſzyſtkie nieprzyiacielſkie impety narażaiąc, ale też w licznym kompucie ludzi ſwoich, ſwoią ſzkatułą erygowanych, ſtawaiąc: bo na iednę kampanią Moſkiewſką, trzyſta Uſaryi, krom lekkich y pieſzych chorągwi, wyprowadził: Podczas Rokoſzu przy Zygmuncie III nienadweręż oną wiernością y ſam doſtawał, y drugich utrzymywał: luboć gdy naywiękſza burza z tego Rokoſzu wrzała, on Oyczyznę y swiat pożegnał w roku 1606, w Bereſteczku, w Geneweńſkich błędach nieprzełamany, z ktorymi podpiſał Zborzyſzcze Toruńſkie 1595; przecież *Bucholcer w kronice ſwoiey*, to o nim świadectwo daie, że był *Literarum & literatorum Patronus ac fautor*. Pierwſza iego Zona Anna Firleiowna Woiewodzanka Lubelſka, dwie mu corki powiła, Katarzynę Ceminą Kaſztelanową Chełmińſką, Staroſciną Szłumſką. Barbare Słupecką Kaſztelanowa Lubelſką, tyleż ſynow, Jędrzeia Staroſtę Nakielſkiego, ten w młodym wieku we Francyi peregrynuiąc, dalſze o ſobie nadzieie, śmiercią prędką w Biturykach pomieſzał *1606*: drugi Rafał Woiewoda Bełzki, o ktorym niżey. Druga żona Jędrzeia, Teodora, Romana Xiążęcia Sanguſzka Woiewody Bracławſkiego, Sławnego Woiownika, corka, pozoſtała wdowa po Alexandrze Xiążęciu Pruńſkim, wſzakże rok tylko z nią pomięſzkawſzy y żadnego nie zoſtawiwſzy potomſtwa, prędko ią utracił. P*aproc: Ogrod fol: 208*. Trzecia Zofia Opalińſka Kaſztelanka Rogozińſka, z tey trzech było ſynow, Jan, y dwa bliźnięta, Wacław y Przecław.

Jan Woiewoda Krakowſki, Generał Wielkopolſki, Malborſki, Kościerzyńſki Staroſta, ſyn Jędrzeia Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego z Opalinſkiey, z lekka na naywyżſze w tey Oyczyźnie krzeſła wſtępował, z Kaſztelanii albowiem Srzemſkiey, na Gnieźnieńſka poſuniony, z tey na Woiewodztwo Łęczyckie, daley na Poznanſkie, to zpuściwſzy, wziął pieczęć mnieyſzą Koronną, potym większą; nakoniec w dobrey ſtarości Woiewodztwo Krakowſkie. Pieczętarzem ieſzcze mnieyſzym będąc, Marſzałkował w Trybunale Koronnym 1667, *Młodzianowſki Kazan: tom: 1. fol: 283, Malicki Salutare Antidotum, y Stan: Drzenicki Laureatæ virtutis honoraria*. Bog mu ieſzcze na tym świecie tak wyſokiemi y ſowitemi honorami nadgradzał wytworną tak ku ſobie, iako y ku tey Oyczyźnie miłość. Tey dał niezbite dowody, kiedy pod czas zakurzoney w Polſzcze naſzey z Szwedami woyny, za Jana Kazimierza Krola, niezfatygowanie koło dobra iey pracował: w roku albowiem 1655, Woiewodą na ten czas Łęczyckim będąc, do Szwecyi poſłem wyſłany, gruntownymi racyami pretenſye uroſzczone do Polſki, przed Senatem Szwedzkim zbiwſzy y wyniſzczywſzy, o pokoy ſię domawiał, mogłby był tą ſwoią perſwazyą w ſkałę co wmowić, gdyby było pochlebuiące na ten czas ſzczęście Szwedom w Polſzcze, uſzu ich nie zamkneło. *Sam: Pufendorf lib: 2. §. 13 Tulden lib: 5*, znowu iednak według tego autora, do traktatow o pokoy, do obozu Szwedzkiego pod Krakowem leżącego, zbiegał; gdzie gdy Karol mowić z ſobą o tym nie dał;

nie dał; Leſzczyńſki dał ſię z tym ſłyſzeć, *ſe quidem circa pacem laboraturum, ſed fruſtratim ſe concidi malle, quàm pati, ut aliquid de Polonica libertate decerpatur. Pufendorf lib: 3. §. 1.* W naſtępuiącym roku już Woiewoda Poznańſki, poddawaiącym ſię w Warſzawie Szwedom prawa y kondycye podawſzy y podpiſawſzy, do Wiednia ſię pokwapił, o ſukkurs y pomoc proſząc ſtrapionemu Kroleſtwu. *Tulden lib: 6.* Gdy ſię trochę od Szwedzkiey impetycyi uſpokoiła Oyczyzna, do traktatow o pokoy z Moſkwą, Jana już na ten czas Podkanclerzego Koronnego y Generała Wielkopolſkiego uproſiła, *Conſtit: 1661 fol: 1.* W roku 1663 już Kanclerz Koronny, z Stefanem Wydzgą do Krolewca poſłany, oddawſzy naywyżſze rządy w Pruſiech Wilhelmowi Elektorowi, radził, zeby było ſrebrną monetę bito, na ktoreyby berło z mieczem na krzyż złożone, korona wiązała, z tym napiſem: *Pro Deo & populo*; Ku Bogu miłość ſwoię pokazał, kiedy nie idąc Oyca ſwego torem, ale za pobożney matki ſwoiey namową, prawowierną katolicką wiarę z młodych zaraz lat ſwoich przyiąwſzy, gorliwym ſię iey w dalſzych latach ſtał obrońcą. Znać to było, na owym Toruńſkim *Colloquium Charitativum*, kędy tak Katoliccy Doktorowie, iako y Miniſtrowie Dyſſydeńccy gdy ſię z roſkazu Krolewſkiego ziachali, Krol Władyſław IV, Janowi na ten czas Kaſztelanowi Gnieźnieńſkiemu, imieniem ſwoim kazał tam prezydować, w roku *1645*, ſą tego *Colloquii acta w druku*, kędy y liſt do tego Jana od Krola piſany, w ktorym go zowie *Virum eximiâ prudentiâ, ſingulari dexteritate, rerumq; gerendarum uſu conſpicuum*, Tam ſię obrot iego z natury, y żarliwość o wiarę pokazała: dał iey ieſzcze y w tym dowody, kiedy herezye, ktore ſię były pod czas rewolucyi Szwedzkiey, do dziedzicznych dobr iego wciſnęły, wyczyścił. Zycie to śmiertelne zamienił w nieśmiertelne w roku 1678. *Senator moribus & eloquio nitidus, pacatorum conſiliorum auctor. iako mowi Twardowſki w ſwoim Pałacu:* po śmierci ſynowca ſwego Boguſława, wziął był dopiero pieczęc: Złączył ſię był dożywotnie *według Genealogii*, z Cecylią Mikołaia z Konar Kołaczkowſkiego Kaſztelana Krzywińſkiego corką. Alexandra Cecylia zda mi ſię corką iego była za Krzyſztofem Grzymułtowſkim Woiewodą Poznańſkim.

Przecław Woiewoda Derpſki, dziedzic na Smiglu, a przedtym Kaſztelan Nakielſki y Srzemſki, y Staroſta Wſchowſki, ſyn także Jędrzeia Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego z Opalińſki, w Niderlandzie tak w naukach, iako y w rycerſkich dziełach młodſze lata ſwoie polerował pod ſławnym woiownikiem Spinolą, z oſobliwſzym męſtwa ſwego od Spinoli zaleceniem, powrociwſzy do Oyczyzny, gdy ſię woyna Szwedzka w Pruſiech zaymowała, Woiewodztwa Wielkopolſkie ſobię go na tę kampanią Pułkownikiem obrały, prędko iednak pokoy na ten czas z Szwedami ſtanął, Przecław y w pokoiu radą ſwoią Oyczyźnie ſłużyć niepoprzeſtał, dla tego Deputatem na Trybunały Koronne, poſłem na rożne Seymy ſtawaiac, ſamego tylko dobra iey upatrywał, ieſt o nim wzmianka *w Konſtytucyach Koronnych 1638 fol: 20, y 1641 fol: 18*, gdzie go Rzeczpoſpolita na rożne funkcye narażała. Zona iego *według Genealogii*, Anna z Orla; o potomſtwie iego nikt nie piſze, umarł 1670. *Kochow: climact: 3. lib: 5, Twardowſki Pałac.*

Wacław Arcybiſkup Gnieźnieńſki Prymas Korony Polſkiey, ſyn Jędrzeia Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego z Opalińſki, urodził ſię 1605 w godzinę po bracie ſwoim Przecławie, w rok go potym Ociec odumarł, od Matki pobożnie y po katolicku wychowany, luboć brat ſtarſzy Rafał, potym Woiewoda Bełzki zpłodzony z Firleiowny, gwałtem prawie, wſzyſtkich

braci choć z inſzey matki w opiekę ſię domagał, o co ſamo do Trybunału matkę pozywał, nie mogł iednák złamać pierwſzego matki do ſwoich dzieci prawa. Wacław tedy z młodſzych lat do ſzkoł Poznańſkiego Collegium oddany, dla większego beſpieczeńſtwa, bliſkości ſzkoł, ſpoſobności do pobożności, w klaſztorze OO. Bernardynow rezydował; dorożſzy większych lat, do Niemiec y Włoch z Janem z Zaleſia Baykowſkim, potym Suffraganem Poznańſkim wyſłała go matka, zkąd powrociwſzy, y ſtan duchowny ſobie obrawſzy, od Zygmunta III między Sekretarzow był policzony, Władyſław IV Kanoniąmu Krakowſką y Probo{ſtwo} Łęczyckie przydał, z temi tytułami w komitywie Łukaſza Opalińſkiego Marſzałka Wielkiego Koronnego do Włoch iezdził, z tamtąd do Francyi, gdzie przez dwie lecie wytwornie ſię ięzyka tamecznego nauczył. W Oyczyźnie potym kilka razy Deputacką funkcyą w Trybunale Koronnym utrzymywał, z pięknym cnoty ſwoiey zaleceniem, dlategoć tenże Władyſław naprzod go Referendarzem Koronnym, y Proboſzczem Płockim ogłoſił, a we dwie lecie Biſkupem Warmińſkim; z tym tytułem wyſłał go do Francyi po Maryą Ludowikę, Karola Gonzagi Xiążęcia Mantui y Niwernii corkę, tę y zaślubił, y z wielką pompą zprowadził do Polſki Władyſławowi Krolowi; wſpomina tę iego legacyą *Cluver: fol: 846 y Bracl: lib: 6, Kanon Poema w ktorym ia opiſuie.* Po śmierci Władyſława Krola, gdy ſię do Tronu Polſkiego, tak Jan Kazimierz, iako y Karol Ferdynand bracia Xiążęta ciſneli, dzielnością ſwoią wyperſwadował Karolowi, że imprezy ſwoiey uſtąpił. A że w krotce Wielki Jubileuſz w Rzymie nadchodził, tam ſię na niego pokwapił, mile przyięty tak od Innocentego X. Papieża, iako y od Kardynałow, wſzyſtkim miły dla wdzięcznych ſwoich obyczaiow. Podczas woyny Kozackiey, liczny komput Raytaryi na obronę Oyczyzny do obozu poſłał ſwoią ſzkatutą wyſtawiony, nic pewnieyſzego, żeby był y podczas Szwedzkiey inkurſyi też uczynność wyświadczył, atoli gdy on do Krolewca uchodzi zaiadłey heretyckiey napaści, tym czaſem Elektor Brandeburſki ſpiknawſzy ſie z Szwedami, Xięſtwo Warmińſkie opanował, wſzyſtkie zamki, miaſta, forteczki, ludem ſwoim oſadził: pracował ci tak koło wiary utrzymania gorliwy o Boga Paſterz, y dla tego gdy naſzych Oycow z Branzbergi dyſſydencka nienawiść rugować chciała, Wacław przekupił nadwornego Xiężny Elektorewy Predykanta, żeby przez nię te zamyſły rozſypał: iak koło Oyczyzny, kiedy Xiążęcia Elektora Brandeburſkiego z Janem Kazimierzem chciał pogodzić. Rozchwiały to zawiſne niektorych poſzepty, y za tę przyſługę, kochaiącego Oyczyznę ſyna, zle w Krolewſkich Jana Kazimierza oczach odmalowały, luboć potym gdy co raz to większe nieſzczęścia przypierały temu Kroleſtwu, Jan Kazimierz traktat ten zpuścił zupełnie na Wacława, ſtanelo przymierze z Elektoem w cięższe iednak niz przedtym kondycye, Elektor ligi z Szwedami uſtąpil, Warmią ſwemu Biſkupowi oddał: wſzakże nie długo potym, po śmierci Jędrzeia brata ſwego ſtryiecznego, w roku 1658, na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie prawie przyniewolony poſtąpił, nim pożegnał dyecezyą ſwoię, wprzod po wſzyſtkich ambonach rozgłoſić kazał, aby ieżeli kto w czym ſię czuł bydz ukrzywdzonym, do niego po ſatysfakcyą przychodził, tak delikatnego był ſumnienia; ludzi mądrych kochał, oſobliwie Joachima Paſtoryuſza hiſtoryka Polſkiego, ktorego coroczną penſyą prowidował. Szlacheckim dzieciom ubożſzym na nauki z chęcią nakładał: inſzych ubogich rzęſiſtemi iałmużnami, lubo ſkrycie ratował. Dwory niektore w Warmii albo z gruntu wyſtawił, albo re-

parował, kościoł Matki Boſkiey w Springborku zbutwiały naprawił, Ołtarz S. Antoniemu w Wartemburgu iego ſumptem ſtanął, kościoł Warmińſki katedralny, kielichem ſzczerozłotym, lichtarzami ſześcią ſrebrnymi, y krzyżem, ubogacił. Cudownemu Matki Boſkiey w Częſtochowie obrazowi łancuch złoty z dzieſiąciu dyamentami poſłał. Łowicki kościoł ołtarzem wielkim przyozdobił, z pewną do niego fundacyą przypiſaną, kędy też po śmierci w roku 1666 ciało iego złożone ſpoczywa, y z nadgrobkiem marmurowym. *Piſali o nim Treterus in Epiſcop: Varmienſ: Nieſſporkow: Analecta fol: 329, Kochow: climact. 3. lib: 5 fol: 220, & ſequenti.*

Rafał Woiewoda Bełzki, Staroſta Rubiſzowſki, Dubińſki, Wſchowſki, ſyn Jędrzeia Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego z Firleiowny, a przedtym Kaſztelan Wiślicki w roku 1615, iako świadczy *Cichoc: Allocut: Oſecen: ſol: 49,* gdzie o nim to przydaie, że lubo był od wiary S. katolickiey dalekim, przecięż miłych obyczaiow, dowcipu wielkiego, wymowy gładkiey, nauki wytworney, wolności obrońca, niezkorrumpowany żadnymi podarunkami *Twardowſki Pałac.* Znać iednak, że ſię potym z kościołem katolickim poiednał, odrzuciwſzy Kalwińſkie błędy, ponieważ w Częſtochowſkim kościele po śmierci złożony, leży, zkąd też iego nadgrobek wypiſał *Starowol: in Monum:* gdzie o nim tak mowi kamień grobowy, *poſt confectam Boruſſiæ ac toti Regno pacem, obiit Włodaviæ 1636, relictis quatuor filiis & filiâ unâ:* dzieci te były zpłodzone z Anny Radzimińſki herbu Brodzic corki Staniſława Woiewody Podlaſkiego, y Teodory Xiężniczki Sanguſzkowny, to ieſt corka Teodora Gorayſka Kaſztelanowa Chełmſka, y ſynowie, Jędrzey, Rafał, Boguſław y Wacław. *Konſtytucye Koronne* o tym Rafale Woiewodzie zagęſzczone, gdy go na rożne funkcye Oyczyzna naznaczała, *K*ommiſſarzem do uſpokoienia Związkowych 1613, *Conſtit: fol: 5,* y na Trybunał fiſzkalny *fol: 7,* do traktatow z Szwedami 1635 *fol: 2.* Dobra iego były dziedziczne krom innych, Baranow, Włodawa, Romanowo, Bereſteczko.

Jędrzey Woiewoda Derpſki, Staroſta Dubińſki, ſyn ſtarſzy Rafała Woiewody Bełzkiego, mąż wymowy gładkiey, Poeta w Oyczyſtym ięzyku ſwego wieku między pierwſzemi, miał za ſobą Annę corkę Samuela Xiążęcia Koreckiego, pamiętnego z Turkami woiownika iedynaczkę, ta mu ſyna tylko iednego Samuela powiwſzy, przy nim umarła 1639, w tey ſie tak Jędrzey kochał, że lubo ſam na ten czas od wiary dyſſydent, przecież względem niey, kościoł w Czartoryiſku wyſtawił, y dzieſiąciu tyſiącami go upoſażył; gdzie ciało iey po katolicku, iako prawowierney, pogrześć kazał, *Okol: tom: 1. fol: 550, Starowol: in Monum: fol: 325:* Drugą tedy po niey przybrał ſobie w małżeńſtwo Niemierzycownę Podkomorzankę Kiiowſką, Staroścłankę Owrucką, w roku 1643 *Twardow: Pałac,* o potomſtwie iego z nią nie czytam, domyślam ſię tylko, że ta co była Maryanna Leſzczyńſka za Staniſławem Kazimierzem Bieniewſkim Woiewodą Czerniechowſkim, ćorką iego była, luboc ią *Olimpia Rzewuſc:* zowie Woiewodzanką Ruſka, rozumiem że omylnie; zſzedł z tego świata Jędrzey po roku 1648, z kościołem ſię katolickim poiednawſzy. *Magnificentia Uri Leſſczyn:*

Samuel Oboźny Koronny, Staroſta Łucki, Korſuńſki, ſyn Jędrzeia Woiewody Derpſkiego, z temi tytułami podpiſał elekcyą Jana III, w roku 1674, Marſzałek ſądow Kapturowych 1668, w naſtępuiącym roku żonę ſwoię Konſtancyą Joannę, corkę Jerzego Xiążęcia Wiſniowieckiego Staroſty Kamionackiego, utracił, *Hiſtor: Colleg: Luceor:* podobno iednak drugą po niey

poiął, Bieniewſką, o potomſtwie iego nic nie wiem. W roku 1658 Staroſtą Lwowſkim będąc, miał w kompucie woyſka pancerną chorągiew, y drugą lekką: *wſpominaia go Konſtytucye 1670 y 1662 fol: 5.* Rafał drugi ſyn Rafała Woiewody Bełzkiego, od ktorego *według Okolſkiego*, zoſtał ſię ſyn Zbigniew; *Twardowſki w pałacu twierdzi*, że dwoch Rafałow w roku 1643 kwitneło, Stryi y ſynowiec, ktorzy życie ſpokoyne od publicznych zgiełkow prowadzili: *Starowol: in Monum: wypiſał fol: 374*, że Rafał Woiewodzic Bełzki, miał za ſobą Annę Hornoſtaiownę, ktora mu umarła w roku 1639. *Okolſki* śmierć iego zwala na rok 1640; *Genealogia tego Domu*, na rok 1644.

Władyſław Woiewoda Łęczycki czy Wacław, był to czwarty ſyn Rafała Woiewody Bełzkiego, dziedzic na Bereſteczku, przybrał był ſobie w dożywotnią przyiaźń Katarzynę Sieniuciankę, Sioſtrę Piotra dziedzica na Łachowcach, Kobelinie y Zdunach, był z niey ſyn, ale bezdzietny umarł. *Konſtytucya Koronna 1653*, Leſzczyńſkiemu Podkomorzemu Brześciańſkiemu imię daię Władyſława, gdzie w nadgrodę miaſteczka iego dziedzicznego Bereſteczka, y wſzyſtkich wſi do niego należących, przez obozy tak nieprzyiacielſkie Kozackie, Tatarſkie, iako y poſpolitego ruſzenia Ziem Koronnych, do ſzczętu zruinowanych, puściła dobra Krolewſkie Dubna miaſteczko z kilką wioſkami, w Woiewodztwie Bełzkim, na lat ſześćdzieſiąt iemu y ſukceſſorom iego, *Conſtit: fol: 21.* Z tymże imieniem Władyſława Leſzczyńſkiego wſpomina Konſtytucya 1667 Woiewodą Derpſkim, gdzie go Kommiſſarzem, do rozgraniczenia od Sląſka, ordynowała *Conſtit: fol: 21*, był potym zdami ſię Woiewodą Łęczyckim, iako *ſię mowiło w pierwſzym tomie fol: 137.* Zona Podkomorzego Brześciańſkiego Leſzczyńſkiego, była Swientoſława Raiecka Woiewodzanka Minſka, ktora po nim trzech mężow miała.

Boguſław Podkanclerzy Koronny, Generał Wielkopolſki, Miedzyrzecki, Oſiecki, Człuchowſki, Samborſki Staroſta, ſyn trzeci Rafała Woiewody Bełzkiego, wielki ſię w nim dowcipu obrot wydawał, gładka wymowa, ktorą zdał ſię do ſiebie wſzyſtkich nęcić ſerca, ztąd poſłuiąc na rożne Seymy, zgromadzone dla publicznych obrad rycerſtwo polſkie, po trzykroć mu laſkę Marſzałkowſką w Izbie Poſelſkiey powierzało, pierwſzy raz w roku 1641, drugi raz w roku 1648, na konwokacyi w Warſzawie: trzeci raz w roku 1650 na Seymie w Warſzawie, *Sa iego mowy w druku w Mowcy Polſkim tomie pierwſzym, to ieſt kondolencya Krolewicom po śmierci Władyſława IV, y przy pocałowaniu ręki Krolewſkiey fol: 75. Y znowu gdzie witanie ieſt imieniem koła poſelſkiego, à fol: 80. Także odpowiedź na witanie poſelſkie, à fol: 109. Także mowa przy upomnieniu ſię rozdania wakanſow fol: 112. Znowu dziękowanie za laſkę w Izbie Poſelſkiey à fol: 160, y znowu mowa iego fol: 199. Tomo zaś 2do liſt iego o kandydatach na Kroleſtwo fol: 268 y 291 o paktach Palczyńſkich.* Tak gdy ſię w rożnych funkcyach ſobie powierzonych, z ukontentowaniem wſzyſtkich popiſał, wziął Podſkarbſtwo Wielkie Koronne, *ſummo rei nummariæ & publicæ commodo*, mowi *Paweł Potocki, Ociec dziſieyſzego Prymaſa in Centur: Viror: fol: 335*, w roku potym 1658 wziął pieczęć mnieyſzą Koronną, ledwie iednak dwie lecie ią piaſtował; rożnemi albowiē chorobami zwątlony, przenioſł ſię na lepſze życie. Był Pan ſpokoyny y od gwałtownych rad daleki, wolność Oyczyſtą kochaiący, ſzczodry. Zona iego Anna Donhoffowna Woiewodzanka Sieradzka, trzech mu ſynow powiła, Boguſława, Jana, y Rafała: atoli y o drugiey iego żonie namienia *Konſtytucya 1661 fol: 18*, Joannie Katarzynie Xiężnie Radziwiłownie (była to Marſzałkowna Wielka Litewſka, Albrychta corka) pozoſtała wdowa po Weynerze Woiewodzie Pomorſkim, ale corka iedna z niey Panną młodo w Krakowie

kowie umarła, kędy przydaie, że temu Boguſławowi, w rekompenſę, że Staroſtwa Bytowſkiego uſtąpił Xiążęciu Elektorowi Brandeburſkiemu, ſumma pewna na Staroſtwie Człuchowſkim przez Konſtytucyą 1658 była zapiſana od Rzeczypoſpolitey. Katarzyna Leſzczyńſka Podkanclerzanka Koronna z Denhoffowny, *1mo voto* za Grzymułtowſkim, z ktorey ſyn Woiewoda Poznańſki, *2do voto* za Piotrem Opalińſkim naprzod Woiewodą Podlaſkim, a potym Kaliſkim *Panegir: Oſtawſki*,

Boguſław Biſkup Łucki, ſyn pierwſzy Boguſława Podkanclerzego Koronnego, przedtym Proboſzcz Płocki, Opat Czerwieńſki, Krolowy Eleonory Kanclerz, w duchownym prawie wielkiey umieiętności, na ubogich ſzczodrobliwy, na Zakony y kłaſztory dobroczynny, oſobliwie Miſſyonarzow Warſzawſkich; trzy kościoły wyſtawił, ieden w Leſznie, dwa w Płockiey Dyecezyi, wſtąpił na Łucką katedrę w roku 1688, z tey w Roku 1691 iuż miał Nominacya na Biſkupſtwo Płockie, atoli tegoż roku, na inſzy ſię świat przenioſł, w Leſznie pochowany. Jan Przecław Staroſta Warſzawſki y Wſchowſki, drugi ſyn Boguſława Podkanclerzego Koronnego, bezżenny, gdy w naylepſzą y Oyczyźnie tey zaſługiwać ſię począł, y nadzieię o ſobie do naywyżſzych honorow wzniecił, w młodey porze życia w roku 1668, wſzyſtko to nieſpodzianą śmiercią pomięſzał, pochowany w Warſzawie w kościele S. Troycy, od ktoregoś z Leſzczyńſkich, y z klaſztorē fundowanym.

Rafał Podſkarbi Wielki Koronny, Generał Wielkopolſki, Staroſta Wſchowſki, Moſicki, Odolanowſki, ſyn trzeci Boguſława Podkanclerzego Koronnego, naprzod Podſtoli, potym Stolnik, daley Krayczy Koronny, z tym go tytułem czytałem *w Konſtytucyach 1678 fol: 6*, daley Chorąży Koronny 1683, w ktorym roku Marſzałkował Izbie Poſelſkiey, gdzie liga ſtaneła pożądana całemu Chrześciańſtwu, Kroleſtwa Polſkiego z Ceſarzem Rzymſkim przeciwko Turkom, y owſzem ſam w oſobie ſwoiey tak pod Wiedniem, iako y w inſzych kampaniach rycerſkiego ſerca dał dowody. W roku 1685 wziął Woiewodztwo Kaliſkie, z tego poſunął ſię na Poznańſkie, a w roku 1692 ſpuściwſzy choc nayprzednieyſze w Wielkopolſkiey Prowincyi krzeſło, na Woiewodztwie Łęczyckim, wraz z Generalſtwem Wielkopolſkim, przeſtał, y tego potym uſtąpiwſzy, wziął Podſkarbſtwo Wielkie Koronne, na ktorym życie to chwalebnie zkończył w roku 1703 31 *Januar:* ſerce iego w kościele naſzym Poznańſkim złożone, ciało w Leſznie pochowane: Złączył ſię był dożywotnie z Anną Katarzyną Jabłonowſką Kaſztelanką Krakowſką, Hetmanowną Wielką Koronną, z ktorey nie zoſtał ſię, tylko ſyn ieden Staniſław. Był ten Rafał dowcipu byſtrego, przyiemnych obyczaiow, wſpaniałego umyſłu, Wielkim poſłem do Porty Otomańſkiey, ktorą legacyą koſztownym nakładem, w liczney y piękney komitywie z podziwieniē ſamychże Turkow w Konſtantynopolu odprawił, tak dalece, że mu to ſami przyznawali, że w podobney paradzie żadnego poſła u ſiebie nie widzieli. Był y Marſzałkiem na Dworze Maryi Krolowy Polſkiey, Jana III małżonki. Pałac w Rydzynie nie małym ſumptem wyſtawił.

Staniſław ſyn Rafała Podſkarbiego Wielkiego Koronnego, naprzod Podczaſzy Koronny, Staroſta Odolanowſki, na elekcyi Auguſta II Krola Polſkiego, między pierwſzymi Kandydatem był do laſki Marſzałkowſkiey w Izbie Poſelſkiey, w krotce Woiewoda Poznańſki, razem z Oycem ſwoim krzeſło w Senacie zaſiadł 1699 naypierwſze w Wielkieypolſzcze, wieku ſwego 23. Gdy potym podczas Szwedzkiey w Polſzcze rewolucyi, Oyczyzna na dwie

ſobie przeciwne partye rozerwana, w tym nieſzczęściu ſwoim ſtrapiona ięczała, od iedney z nich prawie poniewolnie Krolem w Warſzawie ogłoſzony, y koronowany w roku 1706; przecięż kochaiący Oyczyznę ſyn, żeby tym przykładem ſwoim, pochopu potomnym wiekom nie uczynił, do iakiegokolwiek uſzczerbku wolney elekcyi Krolow Polſkich, y drogi nie otworzył do ruptury praw y ſwobod tego kroleſtwa; uſtąpił z Polſki za granice, raczey ſobie dobrowolne z Oyczyzny wygnanie obieraiąc, niżeli żeby miał był widzieć Oyczyznę z ſwoiey okazyi do ruiny nachyloną. Bog mu to nadgrodził ſowicie, kiedy corkę iego Maryą z Katarzyny Opalińſki Kaſztelanki Poznańſkiey, Starościanki Oſieckiey urodzoną, na Tron Francuzki wynioſł; druga w Zweybryku umarła. Znowu iednak po śmierci Auguſta II Krola Polſkiego w Roku 1733, do Polſki zciagniony, drogę przewlokłą ze Frącyi, przez tyle kraiow y Prowincyi, wielką oſtrożnością na oſobę ſwoię natężonych, ſzczęśliwie przebył, y do Warſzawy zawitał; tam na elekcyi od daleko większey części Senatorow, Woiewodztw, y Rycerſtwa Polſkiego, Krolem ogłoſzony, w tymże roku 1733. Nie było iednak woli Pana Boga, żeby był temu Wolnemu Narodowi panował: bo gdy wkrotce zaraz na Pradze druga ſtrona, Auguſta III Xiążęcia Saſkiego, ſyna Auguſta II, na Tron Polſki wynioſła y ukoronowała w Krakowie, nie maiąc tyle ſił, ktoremiby ſię mogł nacieraiącym na ſiebie Woyſkom Moſkiewſkim oprzeć, do Gdańſka ſię y z niektoremi ſobie przychylnieyſzemi Panami uchylić muſiał, kędy ściśle od nich opaſany, długie obleżenie wytrzymawſzy, gdy odſieczy znikąd nadziei nie było, niechcąc dobry Pan, dalſzą bydź okazyą do oſtatniey temu miaſtu ruiny, utaiwſzy oſobę ſwoię, w nocy ze Gdańſka wyſzedł. Dziwna Opatrzności Boſkiey ręka tak go powodowała w tey drodze, że miedzy tyſiącznemi zewſząd niebeſpieczeńſtwy, tak wiele wioſek, ſzlakow, czuynością cudzoziemſkich woyſk dobrze opatrzonych przeſzedſzy, iuż zdeſperowawſzy o ſobie, Wiſłę y Nogat przebył, y w Krolewcu ſtanął, kędy poty zagościł, aż przez pakta, między Dworem Wiedeńſkim y Francuzkim zaſzłe, znowu do Francyi powrocił, zoſtawiony przez też pakta przy tytule Krolewſkim y Xięſtwa Lotaryńſkiego. Jego Corka,

Marya Karolina, Zofia, Felicitas, Krolowa Francuzka, Ludwika XV Krola Francuzkiego małżonka, Pańſkie w niey przymioty z natury, ſerce Monarchy tego prawie zniewoliły, że ią ſobie zaślubił w Strazburgu 1725 *15 Auguſti* przez prokuratora, to ieſt wielki rozſądek, Pańſka na wſzyſtkich ſczodrobliwość, rożnych ięzykow doſkonała biegłość, wſpaniałość umyſłu, przyiemność w obyczaiach, do ktorych y inſze ſię cnoty przywiązały, iako Miłoſierdzie na ubogich, y przygodą iaką ſtrapionych, nabożeńſtwo ſzczegulne. Ta procz dwoch ſynow, Ludwika Delfina, y drugiego Xiążęcia Andegaweńſkiego, iuż zmarłego, ſześć corek powiła, z ktorych nayſtarſzey, Maryaż z Krolewicem Hiſzpańſkim, tymi dniami ſolennie publikowany w Werſalu, oſtatniey zaś 1734 urodzoney, imię Wiktorya. Tak ten Dom ſtarożytny w Polſzcze zſzedłſzy, na tronie Francuzkim zakwitnął, y da Bog, że nieprzerwanie w naſtępuiących potomkach, y na inſzych, kwitnąć będzie.

**LESZYNSKI herbu Pomian*, hełm iednak tym ſię rożni, że na nim kładą Xiężyc z gwiazdą, iako piſze *Koiat: in Mſ.* Paprocki y Okolſki o nich nie wiedział. Ci z Tranſylwanii przyſzedſzy, oſiedli w Xięſtwie Oświecimſkim, za Stefana Batorego, piſali ſię Czoborami, iako Jan Leſzyńſki Cześnik Kamieniecki.

**ŁĘTKOWSKI herbu Jaſtrzebiec* w Kaliſkim Woiewodztwie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał, Adam Łętkowſki 1632. Tomaſz miał za ſobą Bartochowſką, tenże czy inſzy Tomaſz z Jadwigi Trzebicki zpłodził trzech ſynow, Jana, ten ſobie ſtan duchowny obrał, ten to podobno dzis Kanonik Gnieźnieńſki y Krakowſki, Sebaſtyana, y Norberta 1700. Są y w Krakowſkim. Łętkowſki z Lenczow Alexander 1705. Sebaſtyan Woyſki Kaliſki umarł 1664. Dominik Kaſztelan Konarſki, żona iego Maryanna Gębicka Kaſztelanka Płocka, z tey corka Anna, Jozefa Lipſkiego Regenta Koronnego małżonka, Maryanna Staniſława Poniatowſkiego małżonka. Stefan Łętkowſki Chorąży Inowłodzki, poſeł na konwokacyą 1733. Jedna z nich, Hieronima, druga, Remigiana Kwiatkowſkich, małżonki.

ŁĘTOWSKI herbu Niezgoda w Pruſiech Marek Łętowſki Opat Paradyiſki 1621. *Acta Synodi Petricov: Provinc:* Chwali go *Argent. de Reb: Societ: cap: 3. fol: 35*, że był w promowowaniu y obronie wiary katolickiey niezpracowany. Jana Łętowſkiego Opata także Paradyiſkiego wſpomina *Mſ. Konopatſc:* gdzie o nim przydaie, że z Adamem Zalińſkim zwiedził cudze kraie.

ŁĘTOWSKI herbu Ogończyk. Okolſki Łetowſkich Ogończykow kładzie w Lubelſkim Woiewodztwie, Łętkowſkich tegoż herbu w Łęczyckim, piſzą ſię z Łętowa, Łętowſki Staniſław Chorąży Krakowſki, Sędzia Grodzki Biecki, Deputat na Trybunał Koronny 1714, poſeł na Seym 17[illegible], ſynowie iego z Heleny oſtatniey z Rytwian Zborowſki, Michał a potym Damian Reformat, Antoni Podſtoli Wieluńſki, Chorąży pod Pancerną chorągwią, Alexander Staroſta Owrucki, żona iego Koſakowſka, Staniſław, Jan Podſtaroſci Owrucki, y Jozef: corka zaś Konſtancya z Jozefem Jordanem Sędzią Grodzkim Sandeckim dożywotnie zmowiona. N. Łętowſka była za Andrzeiem Ankwiczem Chorążym Nowogrodzkim. Za Łętowſkim Sędzią Grodzkim Bieckim (ſyn to Chorążego Krakowſkiego) ieſt teraz Jordanowna Woiewodzanka Bracławſka.

ŁĘTOWSKI herbu Oſtrzew w Pruſiech.

Lettaw herb.

*FErdynand Lettaw Starosta Kolbergenski y Stołpiński, Konsyliarz Elektora Brandeburskiego, miał za sobą Maryannę z Szwarcenburgu Pudwellowne, z tey było dwoch synow, Tomasz Sędzia Pomorski, ktorego corka Elżbieta z Elżbiety Heydekowny zpłodzona, była za Tobiaszem Antonim Gieschawem. Drugi Krzysztof Worbek Lettaw Rotmistrz y Strażnik Litewski, z Lalocki Starościanki Zakrocimskiey zrodził trzy corki, iedna z nich żyła z Leonardem Pocieiem Woiewodą Witebskim, druga z Janem Nowosielskim Kasztelanem Nowogrodzkim, trzecia z Woyną Starostą Uświatskim, wspomina go *Konstytucya 1678 fol: 19.* Zygmunt, Alexander, ludzie rycerscy, w rożnych okazyach Oyczyźnie tey dobrze zasłużeni, ktorym dobra Krolewskie w Ziemi Starodubowskiey leżące, niegdy, od Władysława IV Krola Polskiego, Oycu ich Macieiowi Worbek Lettow Sekretarzowi Krolewskiemu, lennym prawem pozwolone, wiecznemi czasy daruią, osobliwie Udziebno wielkie, y małe, Łstoki, Szmiałdź, Lautynowlas, ktore też dobra, w ziemskie przeniesiono, *przez Konstytucya 1662 fol: 20.* Zbigniew Lettow Krzysztof Sędzią był Ziemskim Starodubowskim 1674. Alexander Marszałek a przedtym Stolnik Starodubowski, z Seymu Lubelskiego 1703 deputat do boku Krolewskiego, *Constit: fol: 25.* Zda się bydz w herbie ich lemięsz w zwyczaynym drewnie, na hełmie trzy piora strusie, takim widział na konkluzyach Wileńskich iednego z nich Deputata Trybunalskiego 1679.

Lew herb.

LWa w herbie rożnym kształtem siła Domow w Polszcze zażywaią, bo naprzod Aurszwaldowie w Prusiech noszą dwa lwy w prawą tarczy bieżące, ieden nad drugim. *O tych się mowiło w pierwszym tomie fol: 393:* Bodkowie na szczycie w cztery części przedzielonym, kładą na wtorey y na trzeciey części Lwa, z łapą prawą do gory podniesioną, w hełmie takiż lew między dwiema skrzydłami, położyłem go *tom: 1. fol: 399,* Bombekowie Lwa do gory prosto y głową y całym sobą wspiętego *tom: 1. fol: 135.* Chodkiewiczowie Lwa w prawey łapie z mieczem iak do cięcia zaniesionego *tom: 1. fol: 273,* Kurpscy Jarosławscy, Zyzemscy noszą Lwa z przedniemi nogami, iakby do biegu w prawą tarczy podniesionymi w polu czerwonym, w hełmie trzy piora strusię *Koiał: in Ms.* Kromtych, Lwa w herbach znaydziesz Zadora, Prawdzic, Pielgrzym, Prolna, Zaręba, y Samson, Wolfowie także Lwem się pieczętuią, o ktorych wszystkich patrz na swym mieyscu: Schombergowie, Szampachowie, Gratowie, Lwem się szczycą, y Konieccy w Prusiech, Behmowie, Kryszpinowie, Guldenbalk, Gissa, y Eilemberg.

Lewalt herb.

POwinna bydź na tarczy w czerwonym polu ręka zbroyna, trzymaiąca w prawą stronę tarczy pierzcień złoty z turkusem, na hełmie zaś Panna w koronie trzyma takiż pierzcień, w koronie na iey głowie trzy piora Cietrzewie czarne. Ten herb wyszedł z Lusacyi, zażywaią go Lewaltowie Von Elsen w Prusiech. Z tych był

był Jerzy Von Lewalt nie daleko Kwidzyna w Otełku y Otlu dziedzic, ktorego urodziła Konoiadzka herbu Prawdzic, miał za sobą Polentsowne, z ktorą zpłodził potomstwo oboiey płci, wielkiey nadziei, umarł 1652, wieku swego 68, pochowany w Gardeiu, o czym świadczy tamże chorągiew. *Ms. de Famil: Pruss.* bo Paprocki y Okolski o nich nie pisał.

Lewart herb.

PAprocki *w Gniazdzie z Długossa* napisał, że ten herb nabyty w Polszcze za czasow Władysława Łokietka Krola, w poźnieyszey iednak *Xiedze o herbach*

herbach, poprawuiąc ſię, mowi, że za czaſow tego Krola, przodek tey Familii tu
do Polſki naſzey, z tym herbem przyſzedł z Niemiec, czego świadkiem
doſtatecznym może bydź y to, że ta Familia Lewartow w tych tam kra-
iach kwitneła, aż do naſzey pamięci, *mowi Paprocki*, y ledwo temu lat dwa-
dzieścia iak zeſzła, a maiętność, corki ich w rożne Domy rozniosły. Tych
obudwu zdania poprawia *Okolſki*, y twierdzi, że nie za Łokietka Krola, a-
le ieſzcze za Kazimierza Sprawiedliwego te ſię ſtały przenoſiny, na co
przywodzi liſt tegoż Kazimierza, o ktorym też namienia Jan Firley Kaſzte-
lan Woynicki, dany zaś ieſt w roku 1163; tam Kazimierz o ſobie mowi;
Gdym prawi był w Niemczech w prowincyi Kolonieńſkiey, Lamfryd Mar-
grabia, ludzkość mi ſwoię wielką świadczył; przetoż pamiętaiąc na iego u-
czynność, wnukowi Vichtridowi, od ſyna iego Borgoſa idącemu, puſzczā
do zgonu życia Zamki Sandecz, Oświecim, y Siewierz, z wielkiemi inne-
mi Przywileiami, ktore wolno czytać *u Okolſkiego*. Ja tu tylko moię refle-
xyą przydaię, że według wſzyſtkich naſzych Hiſtorykow, Kazimierz Spra-
wiedliwy, ieſzcze w tym roku Państwem nie rządził, ale Bolesław Kędzie-
rzawy, a po nim Mieczysław Stary, niewiem tedy, iak mogł Kazimierz te
Zamki rozdawać w tym czáſie, ktory dopiero na Państwo wſtąpił w roku
1177. Nazywa ſię ten herb Lewart; *Długoß* mu imię daie Walny, powinien
zaś bydź Lampart, przedniemi łapami niby podſkakuiący, ogon u niego za-
darty, korona na głowie, ſam biały, z cętkami po ſobie czarnymi, w czer-
wonym polu, czyli iako inni chcą w błękitnym, na hełmie, poł takiegoż
Lamparta z korony wychodzi. *Paprocki o herb: fol: 385. Okol: tom: 2. fol: 109.*
Petraſancta cap: 54 wiele Domow liczy po rożnych kroleſtwach, ktore lam-
partow w herbie zażywaią, między niemi Gwilhelm Xiąże Aquitańſkie.
Hrabiowie Gloceſtryi dwoch lampartow noſzą. Trzech kładą złotych Wiel-
kiey Brytannii Krolowie, y przydaie, że ſię ten herb y u dawnych Krolow
Gotſkich zawiiał, ztąd podobno *Sarnicki* dorozumiewał ſię, że Firleiowie
ieſzcze od Gotow wyſzli: iakoż y Karol V Ceſarz Rzymſki, według świa-
dectwa *Cambdena in Britannia* mawiał, *E Scandia & Gothorum ſtirpe, totius Euro-
pæ nobilitatem exortam eſſe.* Od tego tedy Lamfrida y Wichfrida, był potym
Oſtafi Stolnik Krakowſki, ktorego, y iego potomſtwo Firleiami zwać po-
częto, y brat iego Derſzław Proboſzcz S. Floryana w Krakowie, pobożno-
ścią y nauką znakomity. Podobny temu herb, *Starowol: in Epiſcop: Cracovien-
ſibus* przypiſał Maurusowi Biſkupowi Krakowſkiemu dwunaſtemu, rodem
był ze Francyi, mądrością y pobożnością znakomity, wſtąpił w roku 1109
po śmierci Baldwina, od Gelazyuſa Papieża potwierdzony, kościołowi y
tey Oyczyźnie dobrze zaſłużony, katedrze ſwoiey, ſiła ozdoby przyczyni-
wſzy, Jędrzeiowſkiemu klaſztorowi dzieſięcin przyczyniwſzy, poſzedł po
zapłatę w roku 1118.

Herbowni.

Broniewſki	*Kczewſki*	*Konarſki*	*Meglewſki*
Firley	*Krwacki*	*Markußewſki*	*Tretius*
Gorſki			

LEWICKI herbu Rogala w Mazowieckim Xięſtwie. N. Lewicki Opat Czerwień-
ſki 1578. Staniſław Podczaſzy Podlaſki, Krzyſztof w Ziemi Wyſzogrodz-
kiey 1632, Mikołay w Sendomirſkim 1648, Staniſław Podſtoli Podlaſki, y Jo-
zef w Ziemi Bielſkiey 1674. Mikołay miał za ſobą Zofia Bieńkowſka. N.
miał

miał za ſobą Joannę Zwierzownę Podczaſzankę Bielſką, z ktorey dwie cor-
ki, Anna Oborſka, y Antonina Gąſzowſka Skarbnikowa Podlaſka.

LEWIKOWSKI herbu Abdank. Tych Paprocki opuścił, *Okolſki zaś* wyraźnie, z nad-
grobku w Barze, wſpomina Woyciecha Lewikowſkiego Pułkownika w ro-
żnych expedycyach Węgierſkich y Wołoſkich. Mikołay w powiecie Lidzkim
1674 N. Komornik graniczny Lelowſki z Seymu 1690 Kōmiſſarz na rozgrani-
czenie Kłobucka od Staroſtwa Krzepickiego, *Conſtit: fol: 20.* Alexander Woy-
ſki Stężycki, żona iego Maryanna Giżycka Chorążanka Owrucka.

**LEWINSKI* w Pruſiech. N. Lewińſki miał za ſobą Katarzynę Czapſką, Woy-
ciech y Marcin poſłowie z Prus na Seym Grodzieńſki 1730. Zofia Zakonni-
ca u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Lewinowna żona Woyciecha Sokołowſkie-
go Kaſztelana Dobrzyńſkiego, *Papr: o herb: fol: 426.*

LEWON herbu Gozdawa. Są w Litwie według *Mſ. Koiałow:* Bartłomiey Lewon
Dworzanin Krolewſki, Staroſta Dynamundſki. Jan Sędzia Ziemſki Wileńſki.
Jan Chorąży Upitſki, bracia iego Samuel y Mikołay, ten w ſiedmnaſtym ro-
ku woynę począł ſłużyć, y rożne ſzwanki od nieprzyiaciela odnioſł; pod
Dynamuntem y Nowomłynem poſtrzelony: pod Nitawą, gdy w oczach He-
tmana, y wſzyſtkiego woyſka, na harcu koń mu ſzwankował, pieſzo nie-
przyiaciela konał.

LEZENSKI herbu Nałecz po rożnych Woiewodztwach; piſzą ſię z Lezenic, *Długoß
w hiſtoryi pod rokiem 1384*, piſze o Nowodworſkim Biſkupie Poznańſkim, że
był de Nowydwor, alias Lanſzenice, z tego poznac, że to iedenże Dom No-
wodworſkich y Lezeńſkich, a ſnać albo ci, albo tamci od tych poſzli; bliż-
ſzym czaſem naſzych wiekow, znowu od Lezeńſkich rozrodzili ſię Goſtom-
ſcy: bo ſię zdawna także z Lezenic piſzą. Jakuba z Lezenic Woiewode Ma-
zowieckiego, *piße Paprocki y Okolſki w roku 1390.* corka iego była za Janem z
Pilcy Korycińſkim Kaſztelanem Sendomirſkim, *Papr: fol: 50.* Jana Woiewo-
dy Łęczyckiego w roku 1400. Jana Głowacza z Lezenic Woiewodę Ma-
zowieckiego, ktory miał w potrzebie z Edygą zginąć, czy to w roku 1398,
iako *chce Bielſki fol: 283*, czy 1399 *iako Długoß y inni.* Jam tego Jana między
Woiewodami Mazowieckiemi nie położył, ale Pilka herbu Rogala, o kto-
rym wſzyſcy naſi hiſtorycy świadczą *Długoß, Kromer, Miechowita, Bielſki y in-
ni*, że był Woiewodą Warſzawſkim, y że w teyże batalii życie położył, iako
też y Jan Głowacz Woiewoda (iako ci chcą autorowie) Mazowiecki: to ſię
iednak utrzymać nie może: to albowiem pewna, że z dawnych czaſow Xię-
ſtwo Mazowieckie, nie miało Woiewodow tylko trzech, Płockiego, Mazowie-
ckiego y Rawſkiego, Mazowieckich w ſtarych przywileiach y dawnieyſzych
Mazowieckiemi zowią, iako czytać *u Okol: tom: 2 fol: 111, 1163, u Nakielſkiego w
Miechowii fol: 70, u Kromera lib: 7, w roku 1728, u Paprockiego o herb: fol: 516 y fol:
323.* W ſtatucie Mazowieckim, Woiewodow Mazowieckich zowią poſpoliciey
Czerſkiemi, aż do roku 1453, w ktorym iuż ich Mazowieckiemi piſzą. Naſi
hiſtorycy, *Długoß 1463 y 1466, Bielſki fol: 428 y 1458, Kromer,* tak Mikołaia Bo-
glewſkiego, iako y Jana Rogalę, Warſzawſkiemi Woiewodami nazywaią,
przecięż Jana Rogalę *Statut Mazowiecki* nie zowie Warſzawſkim, ale Czer-
ſkim Woiewodą, y pewnie, że nigdy nie było oſobnych Woiewodow War-
ſzawſkich od Mazowieckich, ale że do Woiewodow Mazowieckich, Zie-
mie te dwie zdawna należały, Czerſka y Warſzawſka, dla tego, iuż ich Czer-
ſkiemi, iuż Warſzawſkiemi tytułowano: ponieważ tedy wſzyſcy hiſtorycy
piſzą, że Pilch Woiewoda Warſzawſki w tey potrzebie z Edygą zginął, toć
muſiało nie bydź drugiego żadnego Woiewody Mazowieckiego Lezeńſkie-
go, a oſobliwie, że wkrotce potym, to ieſt w roku 1436, czytam *u Łaſkiego
w Statucie fol: 140*, tegoż ſamego Jana Głowacza z Lezenic Woiewodą Czer-

ſkim,

ſkim, gdzie pokoy Brzeſki podpiſał. Kwitnął potym Sędziwoy z Lezenic naprzod Stolnik Sendomirſki, y Staroſta Lubelſki 1457, *u Łaſkiego w Statucie fol: 65*, potym Podkomorzy Sendomirſki 1458, *u tegoż fol: 68 y fol: 74*, w roku 1466 iuż Woiewoda Sieradzki, *Długoß lib: 13 fol: 359, y iam dowodził w pierwßym tomie, Bielſki fol: 443* Leznickim piſze, *Cromer lib: 25* Lenzenicium, gdy Kommiſſarzem był deputowany do traktowania o pokoy z Krzyżakami, O Sędziwoiu Lezeńſkim *tenże Bielſki świadczy fol: 404*; że ſię pod Choynicami w niewolą Krzyżakom doſtał 1454. Sędziwoy z Lezenic Kanonik Gnieźnienſki koło roku 1464. N. była za Kaſprem Macieiowſkim Stolnikiem Sendomirſkim, z matki herbu Odrowąz urodzona. Jan z Lezenic, *Vir magnæ dignitatis ac eminentiæ* za czaſow Zygmunta I. 1539, ktorego ſynowi Mikołaiowi, uczącemu ſię na ten czas w ſzkołach Wideńſkich w Auſtryi, przypiſał *Sebaſtianus Sigmarius Cicadæ encomium.* Lezeńſka była za Jakubem Łaſockim Kaſztelanem Łęczyckim, *Paproc: o herb: fol: 308.* Druga za Piotrem Duninem Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim *Idem fol: 450.* Marcin Lezeńſki Łowczy Lubelſki, Fundator kościoła Zelechowſkiego, iako wypiſał z iego nadgrobku w Lublinie, *Starowol: in Monum:* N. Stolnik Sendomirſki, żona iego Dorota z Kurowa, dobroczynna na kościoł S. Barbary w Krakowie, umarła 1601 *Hiſtor: Domûs Profeſſ: Cracov:* Maryan Jerzy Łowczy Czerſki, żona iego Magdalena z Gumowa *Gold: Bractwo 1638.* Sędziwoy Piſarz Ziemſki Czerſki 1634 *Conſtit: fol: 13.* Staniſław Sekretarz Krolewſki, y Felix 1632. Lezeńſka Jana Tarła Woiewody Lubelſkiego małżonka *Paproc: o herb:* Abraham Sedzia Kapturowy Radomſki 1648, niewiem czy nie ten Abraham miał za ſobą Zofia Koſtczankę, z ktorey było dwoch ſynow *Mſ. de Famil: Pruſſ:* Sędziwoy poiął Annę Sułowſką, corkę Adama, z ktorey potomſtwo. Władyſław, Krzyſztow, Adam, y corka Jadwiga *Geneal: Goſtomſ:* Konſtātyn miał Anne Kołudzką Podſtolankę Brzeſką Kuiawſką, ta po iego śmierci była za Mikołaiem Boglewſkim Podſędkiem Czerſkim. Mikołay Proboſzcz Łęczycki. Tomaſz naprzod Kanonik Warſzawſki, Opat Wąchocki, daley Biſkup Chełmſki, z tego poſtąpił na Łuckie, na ktorym życie zkończył, luboć go łaſka Krolewſka, y iego piękne z natury przymioty iuż były do Prymacyalney deſtynowały godności, ſioſtra iego była za Rafałem Bedlińſkim Sędzią Grodzkim Krakowſkim, był ten Biſkup urodzony z Oyca Grzegorza, z Matki Dorohoſtayſki, bracia iego Adryan, y Felix. Kazimierz Lezeńſki, w Zakonie Kaznodzieyſkim Doktor y Przeor Lubelſki, człowiek godny: brat iego Staniſław, drugi Jacek przez lat dwadzieścia na chlebie żołnierſkim przepedził, ſynowie iego z Boglewſki, Jacek Staniſław, Staroſta Reſzelſki poiął 1695, Maryannę Barbarę Dąbſką Kaſztelankę Konarſką, Staroſciankę Goſtyńſką, y Benedykt Kazimierz Biſkup Himeryeńſki, Suffragan Warmińſki, Gdańſki y Pomorſki Officyał, Opat Wiſtycki Zakonu Cyſtercyenſkiego *Panegir: Arbor:* Michał poſłował na Seym 1692 z Prus. *Conſtit: fol: 24.* Anna była za Staniſławem Dziuli Stolnikiem Sendomirſkim. Anna Oktawiana Samborzęckiego małżonka. N. Łowczy Lubelſki, ſioſtra iego była za Staniſławem Samborzęckim.

*LEZNICKI. Samuel w Woiewodztwie Podlaſkim. Paweł Leznicki w Łęczyckim 1632. Staniſław Leźnicki miał za ſobą Bratoſzewſką. N. była za Piotrē Iwańſkim Miecznikiem Sieradzkim.

*LGOCKI *herbu Jaſtrzębiec* Z Lgoty w Krakowſkim, w Podlaſze przenieśli ſię, iakoż w tey Lgocie, że miał ſwoię część klaſztor Miechowſki, świadczy *Nakiel: in Miechow: fol: 234.* Indziey ich czytam herbu Leliwa.

*LIBERACKI. Z tych był Mikołay Liberacki Opat Koprzywnicki 1591, czyli Luboracki, świadczą o nim *Acta Synodi Petricov: 1588.*

*LIBISZOWSKI *herbu Wieniawa* Prandota Lubiſzowſki, wieś Libiſzow założył, był według *Hiſtor: Polono-Pruth: Poſſelii* Podſkarbim Pruſkim pod rokiem 1460. *Bielſki* iego dzieła rycerſkie przeciwko Krzyżakom ſławi *fol: 410 y 411 Crom: lib: 24*, był oraz Staroſtą Malborſkim. *Acta Grodzkie Oſtrzeßowſkie* wſpominaią ich tranſakcye w roku 1582. Zacharyaſz 1587, *Conſtit: fol: 427.* N. była za Waleryanem Chlebowſkim. Balcer miał za za ſobą Jarzyniankę. N, Maxymiliana Jarzyny małżonka. Krzyſztof Libiſzowſki Podwoiewodzy Łęczycki, Poborca z Seymu 1635, *Conſtit: fol: 61.* Franciſzek miał za ſobą Katarzynę Brzezińſką herbu Łabęć. Jędrzey y Kazimierz 1692 dziedzice Libiſzowa pod Opocznem. Jan mąż rycerſki, *Conſtit: 1662 fol: 32.* Zofia Pawła Ryſzkowſkiego Kaſztelana Mściſławſkiego małżonka.

*LIBUSKI na Podolu. Maciey Libuſki Piſarz Grodzki Winnicki, *Acta Caſtren: Camenec: 1625.*

LICHNOWSKI *herbu Jaſienczyk* w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Lichnowſka była za Jakubem Mokrſkim.

LICHNOWSKI *herbu Pilawa* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Podobno tu należy, Jan z Lichina czyli z Lichna Woiewoda Brzeſki Kuiawſki. 1433 *Łaſk: w ſtatut: fol: 52:* Bernard Lichnowſki Staroſta Bytomſki ze Sląſka 1608, o ktorym *u Nakiel: w Miechow: fol: 824.*

LICHTANSKI *herbu Pokora* w Ruſkim Woiewodztwie iako mowi *Okolſki.*

*LICHTARZ *herb* Ma bydź lichtarz biały w polu czerwonym, w hełmie trzy piora ſtruſie, *Koiał: in Mſ.* bo naſi piſarze o nim milczą. Herb to ieſt Kroſzyńſkich.

*LICHTEMBERG. Jana Lichtemberg od Ceſarza Maxymiliana miedzy ſzlachtę Niemiecką policzonego bydź wſpomina, *Konſtytucya 1601*, gdzie ſyna iego Staniſława do teyże prerogatywy w Polſzcze przypuſzcza *Conſtit: fol: 751.*

*LICHTENSTEIN w Pruſiech Dom ſtarożytny, bo Henryka Lichtenſtein wſpomina *Długoß lib: 7. fol: 702.* w roku 1245. Conradus także de Lichtenſtein Magnus Cōmendator u Krzyżakow zginął pod Grunwaldem 1410. *Długoß lib: 11. fol: 266. y 245.*

Lichtfus herb.

*MA bydź w czarnym polu, niedzwiedzia głowa biała, w prawą tarczy obrocona, pyſk u niey pobroczony, na hełmie z mitry Xiążęcey wychodzi poł niedzwiedzia białego, w łapach nad głową trzyma wieniec, a nad wieńcem trzy piora ſtruſie, białe, czerwone y modre. Tak go opiſał *Mſ. o Familiach Pruſkich*: bo naſi piſarze o nim milczą. Tym ſię herbem pieczętuią Lichtfuſowie czyli Litfuſowie. W roku 1674 ci kwitneli, Fryderyk Litfus Dworzanin krolewſki, Henryk Chorąży Gwardyi krolewſkiey, Erneſt Maior w Woiewodztwie Chełmińſkim.

Lichtyan herb.

*POwinno bydź koło młyńſkie takim kſztałtem, iako ſię tu kładzie, nad hełmem y koroną takież koło. Używaią tego herbu Lichtyanowie w Pruſiech, luboć *Mſ. Konopatſkich* podobny im do tego herb Paprzyca podtrąca. Dom bez watpienia ſtarodawny: bo Konrad à Lichtenau Opat Urſbergenſis kwitnął w roku 1202, ktory potym piſał kronikę. Paweł à Lichtenhau Sądowy Chełmińſki, dziedzic na Orlu y Czeczewie. Staniſław Sędzia Chełminſki, tego ſyn z Reginy Wieſiołowſki herbu Ogończyk, ſioſtry Kaſztelana Elbląſkiego, pozoſtałey wdowy po Bartlińſkim Sędzim Ziemſkim, zpłodził ſyna; *Mſ. Konopatſ:* Lichtyanowna z Koſſowny urodzona, była za Balińſkim Sędzią Ziemſkim Malborſkim. Elżbieta była za Hugonem Dąbrowſkim Staroſta Radzyńſkim. N. Lichtyan miał za ſobą Dąbrowſką Woiewodzankę Chełmińſką. Lichtyanowny ſioſtry rodzone poſzły za braci rodzonych Krzyſztofa y Jerzego Byſtramow, Jan Sędzia Ziemſki Chełmińſki, żona iego Frącka, y z niey potomſtwo. N. była za Jakubem Koſtką Miecznikiem Ziem Pruſkich.

**LIDZBINSKI herbu Abdank* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał, iam ich z tym herbem widział w Krakowie u Wſzyſtkich SS.

LIGĘZA herbu Półkozic Dom pod imieniem tym dobrze Oyczyźnie z dawnych wiekow zaſłużony. Naydawnieyſzego iednak doczytaciem ſię mogł Dobie-

ſtawa Ligezę Kaſztelana Krakowſkiego w roku 1379, iako położyłem w pierwſzym tomie z przywileiow. Jana zaś Ligęzę Woiewodę Łęczyckiego w roku 1369, boday to nie o nim, *Bzovius in propag: cap:* 23 piſże, że folwark na Promniku dał Konwentowi S. Troycy OO. Dominikanow. Jana Ligęzę Woiewodę Łęczyckiego w roku 1395. Staniſława Woiewodę Łęczyckiego w roku 1399. Jana Kaſztelana naprzod Łęczyckiego, a potym Woiewodę Łęczyckiego w roku 1401: *o nim Pruſcz świadczy w Opiſaniu Miaſta Krakowſkiego*, zę w roku 1405 z rozkazu Krola Jagełła wprowadzał Kanonikow Regularnych S. Auguſtyna na Kazimierz pod Krakowem do kościoła Bożego Ciała, tenże kaplicę przy kościele S. Troycy Dominikańſkim wymurował, w dochody opatrzył, apparatem przyozdobił; piſał ſię z Niewiarowa, zkąd poznać, że Niewiarowſcy od Ligęzow wyſzli. Dobieſława z Bobrku, y ſyna iego Staniſława Chorążego Krakowſkiego, wyczytał, *Paprocki* z przywileiow w roku 1399. *u Łaſkiego w ſtatucie fol:* 141, znaydzieſz Staniſława Ligęzyca 1436. Jan z Bobrku (bo ſię ztąd zdawna piſzą) Kaſztelan Biecki 1451, *u tegoż Łaſkiego fol: 82 & 83. Leſco Ligeza vir equeſtris ordinis, varii inſvefactus bellis, patiens laboris, & ad ardua quæq; militiæ munera capeſſenda promptus & audax, facilè apud Magnum Jagellonem legionis Præfectus in Pruſſia evaſit. Cum Vladislaus Jagellonides, ad regnum Hungariæ vocatus eſſet, Leſcum ſecum inter præcipuos educendum delegerat, quod & animi audaciâ, & virium robore percelebris eſſet, præmiſeratq; eum cum parte copiarum, ad præoccupandam Budam Hungariæ Metropolim. Poſtea regina nolente pactis ſtare, cum Jaurinum milite muniviſſet, Comitemq; Ciliæ (cujus unius ſpe maximè regina elata fuit) copiis ſuis omnibus præfeciſſet, ille cum Stanislao Oſtrorogio miſſus, Comitem ex arce noctu fugientem cæpit, & copias deinde ejus fœdiſſimè profligavit. Dumq; in Bulgaria Sumium oppidum Rex expugnaret, ubi quinque millia Turcarum occiſa fuerunt, Leſcus duobus vulneribus acceptis, ſolius urbis portas refregit, & cum turma hoſtem mœnibus deiecit, demùm multis ſuæ fortitudinis exemplis editis, in pugna Varnenſi, egregiè cum hoſte dimicans, multis quoq; vulneribus undiq; confoſſus cecidit. Prima Caſtrorum rudimenta in Podolia contra Tartaros ſub Vitoldo poſuit.* Poty *Starowol: in Bellator Sarmat: fol:* 107. *Okolſki* do tegoż Domu pociąga Jana czyli Janiſława Biſkupa Płockiego w roku 1367, ile że go widział w Rzeſzowie, miedzy inſzemi obrazami Przodkow tego domu, malowanego. *Długoſz y Łubieńſki in Vitis Epiſc: Płocenſ:* wprawdzieć go z Familii rodowitey urodzonego namieniaią, o Ligęzach iednak y herbie iego żadney wzmianki niemaſz, y owſzem zowią go tam Janiſławem Wrońſkim, przydano mu na iego nadgrobku w Płocku, że był *defenſor jurium Eccleſiæ*, y że na tym Biſkupſtwie rok tylko y ſześć niedziel ſiedział. O Jakubie Ligęzie, swiadek *Bielſki fol: 338*, że biiąc ſię w batalii z Swidrygiełłem, na placu poległ, tenże o Janie namienia *fol: 373*, że po owey z Karambeia y Turkow porażce, proporzec ſwoy zawieſił w kościele na Budzyniu. Mikołay Kaſztelan Sądecki miał za ſobą Grochowſką Kaſztelankę Czechowſka, pozoſtałą wdowę po Rzeſzowſkim koło roku 1540.

Ligęza zpłodził trzech ſynow, Piotra, Felixa y Przecława. Z tych Pierwſzy Piotr Kaſztelan Czechowſki, ktory trzymał Chrzanow y Bobrek, zſzedł bezpotomnie. Drugi Felix albo Szczeſny, z Tarnowſki herbu Leliwa, ſioſtry Jana Kaſztelana Krakowſkiego, Hetmana Koronnego *Starowol: in Monum: fol: 440, y Okol:* miał ſynow trzech, Felixa, Mikołaia, y Zygmunta. Z tych 1. Felix Kaſztelan Zarnowſki, ktorego corki, Anna Korytkowa Kaſztelanowa Przemyſtka, y Starzechowſka, y ſyn Jan Woyſki Sanocki, temu Pilecka herbu Leliwa, powiła corki, Jordanową y Broniewſką Sebaſtyana Koniuſzego

Medyckiego herbu Tarnawa małżonkę. y ſynow. 2. Mikołay Kaſztelan Wiślicki, Staroſta Biecki y Zydaczowſki, *Conſtit: fol: 450 w roku 1587*; przedtym zaś był naprzod Kaſztelanem Czechowſkim 1563 *Conſtit: fol: 66*, potym Zawichoyſki 1567, *Conſtit: fol: 133. y 1576 Conſtit: fol: 271*. Z młodych lat ſwoich zroſł na dworze Krolewſkim, potym wziął był Chorąztwo Nadworne; iego ku Oyczyznie miłość ſławi *Paprocki*, że w rożnych potrzebach gromadne poczty ſtawiał, z ſwoiey ſzkatuły wſzyſtkim płacąc, złączył ſię był dożywotnie z Jordanowną Elżbietą, corką Wawrzyńca Kaſztelana Krakowſkiego, pozoſtałą wdową po Bonarze Staniſławie, z tey były dwie corki, Anna Sobkowa Kaſztelanowa Sendomirſka, y Zofia, a boday nie ta Zofia ktorey mąż Samuel Słupecki Kaſztelan Radomſki, Staroſta Zawichoyſki, zmarłey 1643 nadgrobek wyſtawił w Zawichoście u OO Franciſzkanow, ktory y po dziś dzien widzieć. Synow także dwoch, Mikołay y Jan, Ociec ich z świątem ſię tym rozſtał 1603, w Bieczu pochowany, dożywſzy lat 70, kędy y to o nim czytać. *Belli paciſq; artibus clarus, quinq; Poloniæ Regibus, ob fidem induſtriamq; percarus, totâ vitâ à vino abſtemius, magna in amicos hoſpitalitate. Starowol: Monum:*

Mikołay Spytek Kaſztelan Sendomirſki, Staroſta Biecki, Robczycki, Zydaczewſki, ſyn Mikołaia Kaſztelana Wiślickiego z Jordanowny, Pan wielce pobożny y maiętny, ale nie mniey na Boga ſzczodry, kiedy po dziś dzień, tak wiele od niego fundowanych kościołow, a oſobliwie kłaſztor y kościoł OO. Bernardynow w Rzeſzowie pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boſkiey 1637, albo ſtarych poprawionych, liczemy. Szpitale dla ubogich we wſzyſtkich dobrach ſwoich, tak dobrze ufundował, że poſpolite życie, wyrownać może fundowanym kłaſztorom: bo oſobną procz innych ze dworow prowizyi, odkazał dzieſięcinę z dobr ſwoich. Przy wielkim ſwoim doſtatku był tak głębokiey pokory, że ſię na obrazach malować nie dał, tylko całym ciałem nachylonego do ziemi, krzyż Pański obłapiaiącego, iako między innemi widzieć obraz iego w Sędziſzowie za miaſtem, z tym u nog Chryſtuſowych podpiſem, *Nicolaus Spytek de Boberek Ligeza Caſtellanus Sendomiriensis, nobilis Polonus. Zycie Kryſtyny Potocki. Kowalic: Kazan: fol: 348.* był wprzod Kaſztelanem Czechowſkim 1609, *Conſtit: fol: 897*, potym Zarnowſkim 1613, z Seymu delegowany do rozerwania związku, *Conſtit: fol: 5*, nakoniec Sendomirſkim, *Conſtit: 1627 fol: 13 y 1637 folio penultimo*. Dwarazy śluby małżeńſkie ponawiał. Pierwſzy raz z Kormanicką Kaſztelanką Czechowſką, drugiraz z Zofią Kraſińſką Woiewodzanką Płocką, z tey zrodził dwie corki, Pudencyanę Dominikowi Władyſławowi Xiążęciu Zaſławſkiemu, Woiewodzie Krakowſkiemu zaślubioną, umarła 1648 pochowana w Rzeſzowie, w tym kościele, ktory iako y klaſztor fundowała była dla Panien Zakonnych, wſzakże ſukceſſorowie iey, komu innemu tę fundacyą y kościoł oddali. *Kaſper Łacki Kazanie Pomiar:* Drugą Konſtancyą, Jerzemu Lubomirſkiemu Marſzałkowi Wielkiemu Koronnemu, y Hetmanowi Polnemu. Byli y ſynowie tego Mikołaia Kaſztelana Sendomirſkiego, dziedzica na Rzeſzowie, Głogowie, Sędziſzowie, Gorzcycach: Mikołay y Jan, *Geneal: Mielecciana*, ale rozumiem że młodo y *ſteriles* pomarli, ponieważ Oyczyſta fortuna z corkami w inſze domy poſzła. Jan, drugi ſyn Mikołaia Kaſztelana Wiślickiego, ktorego Jan ſyn zdami ſię, w Zakonie naſzym 1615 *Cichocki Alloc: Oſecen: lib: 2, cap: 10.*

3. Zygmunt Podczaſzy Koronny, Staroſta Lwowſki, Krzepicki y Tyſzowiecki, trzeci ſyn Felixa z Tarnowſki, z temi tytułami podpiſał liſt Zygmunta Auguſta dany Uſtrzyckim 1553, umarł 1559, we Lwowſkiey katedrze

pochowany, *Starowol: in Monum: & fol: 440*, z iego nadgrobku. Sioſtry rodzone tego Zygmunta y Mikołaia Kaſztelana Wiślickiego, y Felixa Kaſztelana Zarnowſkiego były te, Regina Czuryłowa, Matka Marcina Czuryła godnego Rotmiſtrza. Anna Odnowſka Woiewodzina Krakowſka *ſterilis*. Elżbieta Koniecpolſka Kaſztelanowa Sieradzka, Starościna Wieluńſka y Lipnicka, Stolnikowa Sendomirſka *Okol: tom: 1 fol: 219.*

Trzeci Piotra Kaſztelana Czechowſkiego, y Felixa brat, Przecław, miał trzech ſynow. Od pierwſzego poſzli Ligęzowie dziedzicy na Zawadzie, to ieſt Staniſław człowiek znaczny, ktory z Prochańſki Zofii corki Marcina, pozoſtałey wdowy po Trzcińſkim, zoſtawił corek ſześć, y ſyna iednego, to *Paprocki, Okolſki* zas powiada, że ſyn iego drugi był urodzony z Zabawſki. Sebaſtyan mąż urodziwy y możny, ktorego takżezoſtało potomſtwo. Achacy trzeci brat Staniſława y Sebaſtyana, umarł młodzianem, niżey trochę, *Okolſki twierdzi*, że Achacy z Zawady ſyn Staniſława, miał za ſobą Koſſowſką, z tey był Kazimierz Kaſztelanic Czechowſki, człowiek powagi wielkiey przy wſzelkiey ludzkości w Woiewodztwie Sendomirſkim, był poſłem na Seymie 1677 y indziey, deputatem na Trybunał 1678, y potym dwa razy, na trzeciey deputacyi umarł w Lublinie, od korrupcyi zawſze był daleki, oſtatni to dziedzic na Zawadzie; ſioſtra iego była za Walewſkim, y z niey zoſtali ſię ſukceſſorowie. Od wtorego było dwoch ſynow Staniſław dziedzic na Rudzie y Przecławiu, Woyſki Sendomirſki, a potym Kaſztelan Zarnowſki, Staroſta Lubaczowſki, ktorego corki dwie, Elżbieta Firleiowa Kaſztelanowa Biecka, matka Mikołaia Woiewody Sendomirſkiego, a druga za Stefanem Koniecpolſkim ſławnym Rotmiſtrzem, *Starowol: in Monum: fol: 440. Triceſius lib: 1. Epigram:* gdzie o nim powiada, że umarł Staniſław 1555. Drugi Felix.

Felix Arcybiſkup Lwowſki, a przedtym Kanonik Krakowſki, Proboſzcz Przecławſki, od Piotra Starzechowſkiego Koadjutorem w roku *1555* przyſpoſobiony, wſtąpił w tymże roku na tęż Metropolitańſką Katedrę, na ktorey tylko do roku 1560 prezydował, w ktorym życie to śmiertelne zakończył, we Lwowie pochowany; był y powagi y ludzkości wielkiey, kościoła ſwego y duchowieńſtwa obrońca, ſzczodry, na Heretykow oſtry. *Royzius o nim in Chiliaſticho* mowi: *Quo non Septemtrio totus, religione tulit, aut pietate priorem. Scrobiſzov: in Archiepiſc: Leopol:* Od trzeciego był ſyn Przecław, ſynow iego zoſtało ſię trzech, Staniſław dziedzic na Parſczynie y Boleſławiu, Podczaſzy Krolowy Izabelli, ale bezpotomny. Hermolaus dziedzic na Brzeznicy y inſzych. Teodor dziedzic na Boleſławiu, Swiebodzinie, y Grądach. Z tych Hermolauſa było ſynow czterech, Pierwſzy Jan, ktorego trzey ſynowie, Abraham, Jan y Jakub, wſzyſcy zeſzli bezpotomnie. Drugi Mikołay, ktory zpłodził Felixa, ten Franciſzka, ktoremu Dębowſka ſyna powiła Mikołaia bezpotomnego, y corkę Zofią Stetkiewiczową Podſtoliną Smoleńſką.

Hermolaus trzeci ſyn Hermolauſa, Podſkarbi Wielki Koronny, Olſztyńſki, Samborſki, Drohobycki Staroſta, z młodych lat ſwoich Marſzałkiem był dworu Xiążęcia Radziwiła Kardynała y Biſkupa Krakowſkiego, ktorego gdy śmierć zaſzła w Rzymie, na Hermolauſa wiele ſię trudnosci zwaliło, trafiły iednak na obrotną duſzę, wſzyſtkie tak ułacnił, że nie było tak z Włochow, iako y z Polakow nikogo, ktoryby był na niego miał ſarknąć. O ſtarożytną katolicką wiarę, wſzędzie ſię gorliwym ſtawił, z tąd zaproſzony na pogrzebowy akt pewnego dyſſydenta bliſkiego ſwego kolligata, gdy Predykant prawowierną o czyſcu naukę ſzczypać z ambony począł; nie mogac tego znieść Hermolaus, tak go zgromił, że przeſtać ſwych bluźnierſtw

muſiał. Był wprzod Kaſztelanem Zawichoyſkim, z ktorym tytułem deputowany był do kwarty Rawſkiey z Seymu 1621, *Conſtit: fol: 21,* deputatem także na Trybunał Koronny 1620, y owſzem tamże potym y Marſzałkiem, wziął daley Kaſztelanią Sendomirſką, na ktorey krotko ſiedząc, Podſkarbim Koronnym zawołany, iemu w ſtu tyſięcy, ktore na potrzebę tey Oyczyzny wyſypał, Rzeczpoſpolita na Seymie w roku 1631, Staroſtwo Olſztyńſkie na lat trzydzieści puściła, *Conſtit: fol: 8.* umarł 1632. Złączył ſię był dożywotnie z Anną Jakubowſką herbu Topor, wielkiey pobożności matroną, ta mu powiła corkę Marynę, ktora pierwſzym związkiem żyła z Janem Karolem Tarłem Kaſztelanem Wiślickim, drugim, z Samuelem Karolem Xiążeciem Koreckim, oſtatnim z tego Domu: ſynow także trzech, Staniſława, Mikołaia, Gabryela Kiliana, atoli wſzyſcy młodo y bezpotomnie zeſzli. Staniſław czwarty ſyn Hermolauſa, od ktorego był ſyn Paweł *ſterilis.* Teodora dziedzica na Boleſławiu y Swiebodzinie,(ktory ſię ſam tylko z tey Familii, owych zepſowanych czaſow, od katolickiey wiary wyłączył, wſzyſcy zaś inni niewzruſzenie przy niey ſtali,) było dwoch ſynow, Staniſław Staroſta Opoczyńſki, poſłował na Seym 1601, *Conſtit: fol: 728,* a co naychwalebnieyſza w nim, że umieraiąc, błędow ſie Oycowſkich wyprzyſiągł, y życia tego w prawowierney wierze dokończył: dzieſięciny ktore przedtym na Seymie, jak był y wymowy gładkiey, y powagi wielkiey, impugnuiąc, chciał z nich kościoły wyzuć, ſam oddał, y owſzem kościoł katolicki z cioſowego kamienia w Boleſławiu, żeby był ſtanął z iego fortuny, ile że bezpotomnie umierał, brata ſwego Zbożnego ciężko obligował: ten Zbożny albo Auctus zoſtawił dwoch ſynow, Adama y Teodora, ale *ſteriles*, corka iego iedna Anna była za Janem Gornickim, druga Katarzyna za Janem Skarbkiem Kozietulſkim.

Sebaſtyan Ligęza, Podſtoli Sendomirſki, o ktorym *Cichoc: allocut: Oſec: lib: 2, cap: 10* świadczy, że w Iwaniſkach kościoł Predykantom odiąwſzy, Kapłanom Katolickim oddał. Marcin ktorego wſpominaią *Konſtytucye 1678 fol: 36.* Ligęzianką była za Jerzym Czernym. Izabella była za Mikołaiem z Brzozy Brzeſkim herbu Jaſtrzębiec, zmarłemu mężowi 1647 wyſtawiła nadgrobek na Kalwaryi pod Krakowem *Starowol: in Monum:* N. z Leśniowſkim Mikołaiem Kaſztelanem Czechowſkim żyła 1634. Mikołay Ligęza, miał za ſobą Małgorzatę corkę Jana Balińſkiego Podſtaroſciego Dobczyckiego, pozoſtałą wdowę po Staniſławie Miiakowſkim, *Okol: pod herbem Jaſtrzębiec.* Ewa Kaſztelanka Czechowſka była podobno za Paryſem. Alexander Dworzanin Zygmunta Auguſta, *o ktorym Triceſ: lib: 1. Epigram: qui ante, Cæſaris invictas aquilas, atq; arma, ſecutus, militiam coluit, & grave Martis opus;* umarł przed rokiem 1565. N. Ligęza miał za ſobą Annę Pieniążkownę, z ktorey ſyn Jan *ſterilis*, ta Anna po śmierci iego poſzła za Jutrowſkiego, *Geneal: Fredrow:* N. Ligęzianka była za Janem Tarnowſkim Woiewodą Lubelſkim, z ktorey ſyn zginął pod Bukowiną *Paprocki pod Leliwa.* Tenże w Gniazdzie powiada, że Zygmunt Ligęza młodo w cudzych kraiach życie ſtracił. Sioſtra iego była Zofia Morſka. Paweł Stolnik Przemyſki. Jan z Pietraſzowſki ſyn Jędrzeia, mąż rycerſki, żona iego Grabińſka. Marcin miał za ſobą Zofią Mielecką, Staniſław Stradomſką; byli to ci obadwa Stolnikowicowie Sendomirſcy. Jadwiga Eliaſza, Konſtancya z Katarzyny Wiernkowny urodzona, Jana Trembeckich, małżonki. *Acta Sandec: 1606 y 1639.*

LIGOCKI herbu Orla albo Saſſor. Piſzą o nich tak Paprocki iako y Okolſki.

LILIA herb. Lilii w herbach naſzych wielu zażywaią, iako w Gozdawie, Wierzbnie. Poroni, Bodule, Bonarowie, Kierdei, Kizinku, Krupek, Podſtolſcy, Kościuſzkowie, Korſakowie, Komarowie, Pypkowie, o ktorych na ſwoim mieyſcu znaydzieſz, takze Gulczowie, imo &2do, Knut.

Dzierzanowſkich położyłem *tom: 2, Fol: 127.* Tu przydaię. Iż w roku 1715 kwitneli trzey bracia rodzeni Dzierzanowſcy. 1. Boguſław Podczaſzy Kaliſki, iego ſyn z Maryanny Dziembowſki, Krzyſztof. Jan Woyſki Poznańſki, ten z Tereſſy Konarzewſki zpłodził dwoch wielkiey nadziei potomkow: Jędrzeia y Karolomana. Trzeci Brat Władyſław.

Chluſowiczow piſałem w pierwſzym tomie, alem herbu inch nie wiedział, *Mſ. X. Koiałow:* tak go opiſuie, ieſt lilia biała w polu czerwonym, iedna tylko, ani ze dwoch w iednę nie zkładana, ale iakby połowa ktorey, co ſą w herbie Gozdawa, na hełmie trzy piora ſtruſie. Leo Jan Chluſowicz Podſtoli Orſzańſki, miał za ſobą Bykowſką Piſarzownę Ziemſką Słonimſką: rodzony iego ten, o ktorym ſię mowiło w pierwſzym tomie. *Okolſki ſub Lilia 2do,* taki herb położył, lilia ze dwoch zpaiana w iednę, na hełmie pawi ogon na nim lilia, przecięż tamże gdy go opiſuie, powiada, że powinny bydź trzy lilie w czarnym polu.

Limont herb.

*MA bydź miecz otłuczony, proſto do gory rękoieścią, a na doł końcem, w polu czerwonym, między trzema kulami, z ktorych w iednę oſtrzem utkwiony, druga z boku prawego, trzecia z lewego, w hełmie miecz oſtrzem do gory, między dwiema piorami ſtruſiemi. Tego kleynotu zażywaią Limontowie w Xięſtwie Litewſkim, ktorzy początki ſwoie referuią do Florencyi. Z tych mieli bydź według *Mſ. X. Koiałow:* Jędrzey Limont Podkomorży W. X. Litewſkiego za Krola Alexandra. Piotr Staroſta Wiſłocki, Fiedor Kaſztelan Mściſławſki za Stefana Krola, Jakub Koniuſzy Trocki, Filip Ciwon Cyryńſki, Mikołay Woyſki Lidzki 1632, ſyn iego Marcin Limont Sę-

dzia Ziemſki Lidzki, Staroſta Waſiliſki, a potym Kaſztelan Witebſki, roku autor nie położył, ani Fiedorowi; fundował ten Marcin klaſztor OO Dominikanom w Waſiliſkach, ktory upoſażył dobrami Ładyka y Szkordzie, co approbowała Konſtytucya 1662 *fol: 15*, na ktory Seym poſłował. Jerzy Piotr Cześnik Lidzki 1648. Mikołay Podczaſzy Trocki. Lew 1632, ſyn iego Jan Podczaſzy Lidzki, miał za ſobą Annę Połubinſką Sędziankę Ziemſką Słonimſką, z nią zpłodził ſynow, Kazimierza, ktory woienną traktuiąc umarł 1683 y Krzyſztofa *Societatis JESU.* Jozef Skarbnik Mozyrſki 1674. N. Z dana Jacyny małżonka.

Linda herb.

*NOſzą w herbie w polu czerwonym drzewko na ukos żołte, z piącią gałązkami, z ktorych trzy po lewey, dwie po prawey ſtronie, na hełmie dwie takież drzewka, iedno o trzech gałązkach po lewey ſtronie, drugie o dwoch po prawey. Paprocki y Okolſki o nich nie piſali. *Mſ. o Familiach Pruſkich*, z tych kładzie Hermana Von der Linda w roku 1300 z Metryki Tucholſkiey, *Nobilis Hermannus Tilianæ gentis origo, floruit ille gravis, faxq; Boruſſa fuit.* Z teyże Metryki wypiſał drugiego, ktory kwitnął 1325, *Succedens celebris præſtans & honore Tilico, Prutheni factus laus erat ecce soli.* W roku 1355 piſze Mikołaia Pierwſzego, ktorego brat rodzony był Marſzałkiem w Kawaleryi Krzyżackiey, pod Kniperode Miſtrzem Wielkim, o czym przywodzi świadectwo *Mariniuſſa 1378.* Drugi Mikołay w roku 1380, o czym *Archivum Toruńſkie*, y Godfryd de Linda Marſzałek Pruſki, o ktorym *Długoſz lib: 10. fol: 43 y 46. Koial: part: 1 lib: 8.* gdzie iego odwagę wſpominaią, gdy z woyſkiem Krzyżackim Litwę puſtoſzył aż do Wilna. Jeſzcze y po dziś dzień z tey familii ſą w Pruſiech ludzie znaczni. Jan 1441, *Archivum Toruńſkie*, y Herman. Karol Linda z Ziemi Mirachowſkiey poſeł na Generał Grudziącki 1699. Lindowna była za Balcerem Rozembergiem. Jędrzey Adryan Linda Kanonik Warmiński, ktorego nakładem *Zycie B. Doroty Pruſkiey wyſzło do druku in 4to 1702 Olivæ po Łacinie.*

*LINGWIENIEWICZ, *herbu Pogonia Litewſka.* Xiążęta Mściſławſkie idą od Siemiona Lingwiena brata Jagełłowego, ten za Witolda hetmanił przeciwko Kniaziowi Rzezańſkiemu, y iego ziemię zwoiował. Jerzy Siemionowicz Lingwien, ſtoiąc przy ſtronie Swidrygiełła, w Litwie pod Oſmianą poimany, y od Zygmunta Kieyſtutowicza z Oyczyzny wyzuty, w Trokach do więzienia dany. Jan Juryewicz Lingwien Xiążę Mściſławſkie za Kazimierza Jagellonowicza 1463. Michał Lingwieniewicz Xiążę Mściſławſkie 1508, ſtoiąc przy fakcyi Kniazia Michała Glińſkiego, z Mściſławſkim Xięſtwem Moſkwie ſię poddał.

Liniewski herb.

POwinien bydź miecz oſtrzem proſto z gory na doł obrocony, między dwiema ſercami, na hełmie trzy piora ſtruſie. O tym ani Paprocki ani Okolſki nie piſał, tylko *X. Duin w Kazaniu ſwoim: Nowa a nie iedna Xieżyca pełnia*, o nim namienia. Tego herbu Dom Liniewſkich zdawna na Wołyniu y na Ruſi zażywa. Z tych Michała Liniewſkiego wſpomina *Metryka Wołyńſka 1528.* Michał Pohorca w Wołyńſkim z Seymu 1581, *Conſtit: fol: 395.* Jan 1595, *Conſtit: fol: 676.* Fiedor, *Conſtit: 1618.* Jędrzey poſeł na Seym 1626, z tamtąd deputowany na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol. 5. y 1628*, z kąd Kommiſſarzem ſtanął do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 2.* w roku 1638 iuż Podſędek Łucki, *Conſtit: fol: 19*, a potym Sędzia Ziemſki Łucki, ſyn iego Stefan 1649. N. Sędzianka Łucka była za Czaplicem, Joanna za Marcinem Orchowſkim. N. Liniewſki Kuſtoſz y Kanonik Łucki koło roku 1600. Staniſław Łowczy Kiiowſki, klaſztor OO. Benardynom w Łucku

w Łucku wyſtawił, 1643. Michał y Stefan Sędzia Grodzki Włodzimirſki, Kommiſſarz do granic z Seymu 1638, *Conſtit: fol: 19.* Jan Rotmiſtrz Woiewodztwa Wołyńſkiego 1648: tenże czy inſzy Jan Pułkownik, dawſzy ſię w znaki nieprzyiaciołom tey Oyczyzny, zginał pod Krupą. N. Regimentarz podczas woyny Szwedzkiey poległ w ſławney y zwycięzkiey pod Cudnowem batalii; corka iego Maryanna na Liniewie, Szpanowie, Kiſielinie, dziedziczka, pierwſzym związkiem żyła z Abrahamem Gołuchowſkim Podkomorzym Litewſkim, z ktorym wraz kościoł w dobrach ſwoich Kiſielińſkich wymurowała, drugim z Euſtachim Grotauzem Kaſztelanem Zmudzkim, umarła 1710, w kościele naſzym Kraſnoſtawſkim pochowana, ktoremu mieyſcu wiele znacznych dobrodzieyſtw uczyniła. Stryi iey Marcin Łowczy Bracławſki, *Conſtit: 1653 fol: 13*, a potym Bełzki, z Anny Strzemeſki Podſędkowny Halickiey zpłodził trzech ſynow; z tych Michał naprzod Łowczy Bełzki y Podwoiewodzy Krakowſki, potym Kaſztelan Lubaczowſki 1703, *Conſtit: fol: 13*, umarł Kaſztelanem Wołyńſkim, Branicka corkę mu powiła, ktora żyła z Jerzym Potockim Staroſtą Grabowieckim. Staniſław na Drohiczynach Łowczy Kiiowſki, Staroſta Zwinogrodzki, miał za ſobą Ewę Stępkowſką Kaſztelankę Bracławſką, Staroſciankę Włodzimirſką, z tey potomſtwo, Antonina Kunicka, Adam y Antoni, z tych Antoni Łowczy Kiiowſki, Sędzia Kapturowy Chełmſki w roku 1733. N. Staroſta Zwinogrodzki, złączył ſię był dożywotnie z Ewą Szaniawſką Kaſztelanką Lubelſką, ale ſię to małżeńſtwo rozeſzło.

**LINKAUZ.* Jan Linkauz Oberſzterleitnant w woyſku Litewſkim, na woynach Kozackich y Moſkiewſkich Oyczyźnie tey dobrze zaſłużony, między ſynow Koronnych od niey przyięty na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 22*, był potym Chorążym Owruckim 1668, żona iego Kryſtyna.

**LINOWSKI herbu Pomian* w Kaliſkim Woiewodztwie. Łukaſz Linowſki Kanonik Poznańſki 1611. Stefan Chorąży Poznańſki, Rotmiſtrz 1658, *Komput woyſka.* Jan Piſarz Grodzki Inowrocławſki 1648. Seweryn miał za ſobą Annę Swiecką, z tey były trzy corki, Katarzyna Pawła Załeſkiego, Zofia Melchiora Czaplickiego, Teofila naprzod Jędrzeia Jackowſkiego, potym Orlewſkiego, małżonki. Staniſław z Urſzuli Lipſki Piſarzowny Ziemſkiey Kaliſkiey zpłodził corek dziewięć, Alexandrę Zakonnicę S. Franciſzka w Srzemie, Konſtancyą naprzod Krzyſztofa Sleſzyńſkiego, potym Zygmunta Dłużewſkiego, Katarzynę Sebaſtyana Koczańſkiego, Tereſſę Mikołaia Gorzyńſkiego, Urſzulę Mikołaia Skorzewſkiego, Ewę Woyciecha Czyżowſkiego, Maryannę Jozefa Błeſzyńſkiego, Jadwigę Woyciecha Skrzetuſkiego, Petronellę Węgierſkiego, małżonki; ſynow zaś trzech, Marcina y Woyciecha bezpotomnych; Jana, ktoremu Anna Krzycka Kaſztelanka Poznańſka zpłodziła to potomſtwo, Staniſława, Zygmunta, Prokopa, Franciſzkę Bykowſką, Apolinarę Polichowſką. Adam Kazimierz y Franciſzek bracia rodzeni 1697. Zygmunt Staroſta Zgierſki 1735.

LINOWSKI herbu Rawicz w Woiewodztwie Sendomirſkim. Paweł 1632, Mikołay z Linowa Linowſki w Woiewodztwie Ruſkim 1648. Jan miał za ſobą Annę Brzeſką herbu Okſza. Tereſſa Linowſka była naprzod za Maxymilianem Borowſkim, potym za Szymonem Borowſkim herbu Abdank.

**LIPCZYNSKI.* Kazimiez Lipczyńſki Łowczy Przemyſtki z Seymu 1676 Kommiſſarz do uſpokoienia granic Węgierſkich *Conſtit: fol: 31 y 1670. fol: 27.* Tomaſz Kommendant Zamku Nowogrodzkiego 1619. Paweł 1632 w Ziemi Przemyſkiey. Łukaſz y Hieronim w Brześciańſkim 1648.

LIPICKI herbu Junoſſa w Ziemi Zakroczymſkiey.

LIPICKI herbu Lis w Sieradzkim Woiewodztwie, Swaſzczo dziedzic na Lipicach, ktory koło roku 1480 Manſyonarzow w Warcie fundował *Damal: in Archiep: Gneſn: fol: 264.*

LIPICKI herbu Rawicz w Rawſkim Woiewodztwie. Do tych Okolſki pociaga Swentoſława Lipickiego Kaſztelana Konarſkiego, ktory w roku 1562 podpiſał przywiley inkorporacyi Xięſtw Oświecimſkiego y Zatorſkiego.

**LIPINSKI.* Staniſław Lipinſki w Ziemi Ciechanowſkiey 1632. Woyciech w Ziemi Liwſkiey 1648. Hieronim 1676. N. Stolnik Kiiowſki miał za ſobą Bobowſką. Maryanna Lipińſka za Tomaſzem Grąbczewſkim Piſarzem Ziemſkim Pomorſkim, a temi czaſy Miecznikiem Ziem Pruſkich.

**LIPLEWSKI.* Jan Liplewſki Podwoiewodzy w Kiiowſkim 1632. Liplańſka żona Staniſława Rylſkiego Piſarza Grodzkiego Zytomirſkiego *Okol: tom: 2 fol: 378.*

LIPNICKI herbu Holobog w Sendomirſkim Woiewodztwie. Marcin y Mikołay 1551 *Nakiel: fol: 657.* Jeden z nich, za czaſow Krola Zygmunta Auguſta, y dowcipem y męſtwem ſławny kwitnął: miał za ſobą Tarnowſką Woiewodzankę Sendomirſką. Staniſław brat iego rodzony Stolnik Sendomirſki, mąż w intereſſach tey Oyczyzny doświadczony y ſzczęśliwy, żona iego Ligęzianka z Bobrku, ſioſtra Kaſztelana Wiślickiego, z ktorey zoſtało potomſtwo. Woyciech Kanonik Kuiawſki, y Krakowſki Officyał, Proboſzcz Sendomirſki, Prałat uczony 1644 *Nakiel: fol: 980.* N. miał za ſobą corkę Fredra Jędrzeia Staroſty Uyſkiego, drugi Katarzynę Borowſką herbu Abdank, ktora *primo voto* była za Kałowſkim Jędrzeiem Sędzią Grodzkim Łęczyckim. Jan Lipnicki Obywatel Woiewodztwa Sendomirſkiego, uczynił fundacyą pobożnym y chwalebnym przykładem, zaſtępuiąc od podatkow Rzeczypoſpolitey, ubogich komornikow, chałupnikow, y zagrodnikow dobr Ziemſkich Woiewodztwa Sendomirſkiego, dawſzy pewną ſummę, aby z prowentu od niey wiecznego, podatki publiczne, za pomienionych poddanych płacone były, co approbowała *Konſtytucya 1647 fol: 12. Cichoc: Allocut: Oſec: lib: 2 cap: 13.* wſpomina, że Lipniccy dobr Tulkowſkich dziedzicy y z matką ſwoią z kościołem ſię katolickim, błędy heretyckie odrzuciwſzy, poiednali. Anna z Lipnika Kormanicka Kaſztelanowa Czechowſka, fundatorka Nowicyatu naſzego w Krakowie, y S. Barbary, Pani wielkiey świątobliwości, umarła 1591. *Kazanie Pamiatka roczna, Sachin: part: 5 lib. 5 numi 79.* Zofia była za Pawłem Chocimowſkim. Tegoż herbu Lipniccy, że ſię z Sendomirſkiego do Litwy wynieśli, świadczy *Koial: in Mſ.* Z tych Staniſław Lipnicki Pułkownik w Woyſku Litewſkim, przeciw Moſkwie, Szwedom, y Turkom, zoſtawił trzech ſynow. Jan Marſzałek Mozyrſki, miał za ſobą Brzoſtowſką, był wprzod Stolnikiem Mozyrſkim 1674, w tymże roku Staniſław Podkomorzym był Mozyrſkim, Staroſtą Szweyſkim, Pułkownikiem krolewſkim, y Jędrzey. Staniſław Krzyſztof w Mińſkim 1632, Marcyan w Inflanciech, Staniſław Dworzanin Jana III. Franciſzek y Władyſław w Krakowſkim 1705. N. miał za ſobą Kraſzkowſką. N. Annę Lipſką herbu Łada.

LIPNICKI herbu Poray w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Lipnicki, mąż rycerſki, daleki w prawdzie od wiary naſzey, atoli ſkromny y dobry 1688. Są y w Podgorzu tegoż herbu. Jan y Władyſław kwitneli 1687.

LIPOWSKI herbu Ciotek w Sendomirſkim Woiewodztwie. Staniſław z Lipowca Gnieźnieńſki Kanclerz, Kanonik Kuiawſki 1540, drugi był Kanonikiem Płockim. Ewa Lipowſka była za Jackiem Dąbrowſkim. Jan w Woiewodztwie Nowogrodzkim 1632, Seweryn w Sendomirſkim 1674. *Baranowſki* Seweryna

z Lipowca, ktory żył 1636, *o czym Konstytucye fol: 60*, pociąga do herbu Rawicz, ale się myli, iest iego nadgrobek w Opatowie w kościele OO Bernardynow, y żony iego Jadwigi Bidzińſki, z herbami Ciołek y Janina, położony w roku 1646. N. Franciszka Drohoiowſkiego małżonka. N. Dzedzic Lipowca z Wybranowſki zostawił potowstwo, żył Roku 1728.

LIPPI herbu Nałecz Ci z Weneckiego Państwa do Polski przyszli, to iest Prosper Lippi z wuiem swoim Mikołaiem *de Buccellis*, za Stefana Krola; gdy się tedy na woynie Moſkiewſkiey męstwem swoim tey Oyczyźnie przysłużył, wziął od niey indygenat, za zaleceniem Hetmana Zamoyſkiego, Gostomscy do herbu swego Nałęcz z chęcią go przyieli, z Podoſki potym herbu Junosza zpłodził dwoch synow, Hieronima, ten młodo umarł, y Mikołaia, ten w woyſku Litewſkim długo żołd woienny prowadził, y pod Chocimem mężnie stawał, dziedzic na Rzemieniowicach y Trembaczowie w Wiślickim powiecie. Niewiem czy nie do tych należy Bernard de Lipia Hrabia Biſkup Lealhenſki w roku 1227.

LIPSKI herbu Grabie w Kaliſkim y Bełzkim Woiewodztwach. *Damalew: in Episcop: Vladislav: fol: 452* powiada, że Lipscy Grabiowie zdawna w Sieradzkim Woiewodztwie osiedli byli, y bliſko Piotrkowa Grabiną wolą podobno byli osadzili, ztamtąd gdy się do Kaliſkiego Woiewodztwa przeniesli, od Lipego, zkąd się po dziś dzień piszą, niedaleko od Stawiszyna, Lipſkiemi zawołani. Z tych naydawnieyszego wspomina Bronisława Lipſkiego Archidyakona Gnieźnieńſkiego, po śmierci Bodzęty Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, Administratora tey Archidyecezyi, męża serdecznego, ktory Janowi Kropidłowi, do osierociałey Archikatedry ubiegaiącemu się, mężnie się oparł w roku 1389. *Długoſz.* Niektorzy iednak z nich, w Bełzkim potym Woiewodztwie dobr nabywszy, osiedli, z ktorych było czterech braci. Jan na Rzeplinie dziedzic, tego z Reginy Siemikowſki zostały trzy corki, Anna *1mo voto* Swentosława Podhoreckiego, *2do* Jana Mukańſkiego. Dorota Stanisława Brzezickiego, Zofia Jakuba Bełchackiego, małżōki, synow także trzech. Z tych iedē Jan Sędzia Ziemſki Bełzki, *o ktorym Konstytucya 1618*, to z pochwałą wspomina, że sześć tysiecy więcey, nizeli przedtym inni dawali, wnosił do ſkarbu Rzeczypospolitey z publicznych kontrybucyi, z drugą żoną Sładkowſką potomstwa nie zostawił, z pierwszą zaś Wilczkowną, tylko corkę zpłodził Katarzynę Jerzego Swatopełka Zawadzkiego małżonkę. Drugi Adam Chorąży Bełzki, Starosta Tarnogorſki, w rożnych expedycyach woiennych Oyczyźnie zasłużony, z Katarzyny Wierzbicki dwoch było synow iego, ieden Jan Starosta Tarnogorſki, drugi Jędrzey Starosta Boguciński.

Jędrzey Lipſki Biſkup Krakowſki, z rodzicow heretyckich Jana y Reginy Siemikowſki urodzony, gdy iednak cudze kraie lustruie, y sam w sobie prawdę katolickiey wiary roztrząla, od Luterſkich błędow, do owczarni się Chrystusowey wrocił; w Rzymie y po nayprzednieyszych Akademiach, tyle w prawie duchownym y świeckim postąpił, że między naypierwszemi liczyć go było potrzeba, iakoż są dowodē wielkiey iego umieiętności pisma w druku, Kanonikiē albowiē ieszcze będąc Krakowſkim y Scholastykiē Płockim, wydał *Observationum publicarum centuriam*, do ktorych potym połowę tego przydał, y *w Pradze w roku 1627 in 4to do druku podał; w Poznaniu zaś 1626 wyszła z drukarni, iego Decas quæstionum publicarum Regni Poloniæ, także in 4to.* Także *Historia de rebus gestis Sigismundi III Regis Poloniæ*, tą tedy tak wyborną nauką, drogę sobie do wysokich honorow usłał: prawdać, że zazdrosna emulantow niecheć, sławę iego przytłumić chciała, atoli piękniey ieszcze cnota iego potym zaiaśniała, to w Trybunale Koronnym, gdzie w roku 1610 deputatem z Kapi-

z Kapituły Krakowſkiey będąc, przy prawie y sprawiedliwości niewzruszonym stanął; to tak u Tarnowſkiego, iako y u Tylickiego Podkanclerzych Koronnych w osobliwszych był respektach, to u Dworu Krolewſkiego, kiedy go na Seym Rzeszy Niemieckiey do Ratysbony Zygmunt III. Krol Polſki swym posłem wysłał, tam się do podziwienia, iego naturalny rozsądek, powaga w mowie, y obrotna umieiętność popisała, dla czego ſkoro się z tey legacyi powrocił, Łuckim go Infułatem wyniosła Krolewſka ręka, y zaraz na expedycyą Moſkiewſką z Władysławem Krolewicem z Seymu Kommissarzem wyprawiła: pieczęć potym mnieyszą, nad nadzieię swoię y wszystkich, oddała, w krotce y większą: W roku 1623 przeniesiony na Kuiawſkie, prowenta obudwu Biſkupstw, maiąc *annum gratiæ*, przez rok trzymał. Ofiarowano mu było y Prymacyalną, po Henryku Firleiu, godność, atoli się z niey wyłamał; wszakże wakuiące potym Biſkupstwo Krakowſkie przyiął w roku 1631, na ktorym tegoż roku śmiertelne życie zakończył, sam sobie prędką niby śmierć wywrożył, wychodząc albowiem od Krola z dziękczynieniem za Infułę Krakowſką, obrociwszy się do swoich rzekł. *Jam tetigi portum, spes & fortuna valete*: ztąd wszystek się był udał do reformacyi duchowieństwa, ponocnych grassantow y swawolnych z Krakowa wypędził; więcey dla Boga zamyslaiącemu, śmierć prędka tamę rzuciła. Był mąż w Ekonomicznych rzeczach iak niepospolitey industryi, tak ſkrzętności niemnieyszey, zkąd niemałe był pieniądze zebrał, ktore nie na zbogacenie krwi swoiey, ale na przymnożenie czci Boſkiey wysypał. Fundował albowiem Suffraganią Łucką, y przy teyże katedrze Mansyonarzow. Katedralny Kuiawſki kościoł obrazami, z historyą życia Matki Boſkiey, wybornym pędzlem wykształtowanemi, ozdobił, oknami obiaśnił, kielichem y pateną złotą, także srebrną statuą S. Jędrzeia, y kosztownym apparatem ubogacił; na ołtarz wielki do tegoż kościoła, pięć tysięcy odkazał. W tymże mieście fundował z gruntu OO Reformatow pod tytulem Wszystkich Swietych 1625, a przed dwiema laty w Choczu tychże OO pod tytułem S. Michała, obadwa klasztory y kościoły, zupełnie do swoiey wyprowadziwszy perfekcyi. Tamże w Choczu wspaniały kościoł wymurował, w Kollegiatę go wyniozszy, sześcią Kanonikami, tyleż Prałatami osadził, dobremi prowentami wszystkich opatrzywszy, Proboszcza przy teyże Kollegiacie ufundował, y żeby zawsze pierwszy był do prezenty na nie, ktoryżkolwiek z Domu Lipſkich Grabiow, postanowił, bliſko trzech kroć sto tysięcy na tę fundacyą łożywszy; co potym potwierdził w swoim Breve Apostolſkim Urban VIII Papież, iako świadczy *Bzovius w roku 1531 num: 15*. Przydał tāże Gymnasiū, w ktorym młodźi dwanaście szlacheckiey, żeby się w Muzyce w Arythmetyce y w charakterze dobrze ćwiczyła, roſkazał. y uposażył. Dwa kościoły farne w Sławſku y Zwiernię wystawił. Bliſkim zaś śmierci będąc, fortunę swoię na rożne dobre uczynki wyszafował, Infułę swoię, ktorą trzydzieści tysięcy szacowano, Ornat ktory dwanaście tysięcy, kielich złoty, ampułki y miednicę szczerozłotą, ostatnią wolą katedrze Krakowſkiey odkazał, z tą obligacyą, aby każdy Biſkup ktoryby w tey infułę celebrował, iedno Ave Maria zmowił. *Pruszcz fol: 4 in descript: Cracov:* Na anniwersarz za duszę swoię, dziesięć tysięcy przy teyże katedrze, tyleż na wykupno więźniow. Na erekcyą kościoła koło Rakowa sześć tysięcy. Na pewny szpital trzy tysiące, Zakonnikom dwa tysiące naznaczył. Kaplicę S. Macieia na Zamku przy Krakowſkiey Bazylice z fundamentow wyniosł, kędy po śmierci ciało iego złożone. W Zamku Wolborſkim

borſkim drewniane, niektore ſtruktury zrzuciwſzy, wygodnieyſzą formą tę rezydencyą wymurował, toż uczynił y w Smarżewicach. Z teyże ſwoiey fortuny Zygmuntowi III Krolowi Polſkiemu, krom Portugałow znacznyoh, dzieſięć tyſięcy czerwonych złotych zapiſał, Krolewnie ſto tyſięcy, Janowi Kazimierzowi Krolewicowi pięćdzieſiąt tyſięcy, Krolewicom drugim, każdemu po dzieſięć tyſięcy, Xiężnie Bawarſkiey pięć tyſięcy, Bratu ſwemu rodzonemu ſiedmnaście tyſięcy, drugiemu ſiedm. Gdy mu powiedziano, że ieſzcze ſię krom tych, coś pieniędzy w Skarbcu znayduie, rzekł, Daycież mi pokoy, pilniey mi teraz o Bogu myślić, niżeli o pieniądzach, niech ich prawi exekutorowie na dobre uczynki wyſzafuią. Z tego poznać, iak go o te zbiory, niewinnie Piaſeckiego pioro okreſliło, ktore ſię na honor Boſki, doſtały. Prawda wſzyſcy ktorzy o nim piſali, przyznaią mu to, że był ogniſtey komplexyi, atoli rozumem tę paſſyą rządząc, prędko ſię uſpokaiał, ztąd o nim napiſał *Janczyn: in Mſ.* że przy Zygmuncie III w dzień Bożego Narodzenia zaczynaiąc iutrznią, miaſto, *Dñe labia mea aperies*, zamyśliwſzy ſię, od komplety zaczął, *Converte nos Deus:* chor nie wiedząc, co na to odpowiedziec, długo milczał, o co gdy ſię Biſkup gniewał, przyſtąpił do niego Referendarz Koronny Cielecki, y rzecze, *Et averte iram tuam à nobis*, poſtrzegł ſię mądry Biſkup, y zaraz opłonąwſzy, co było zdroźnego, poprawił: luboć czaſem na uſkromienie zmocnioney tey paſſyi, ſurowiey ſię z ſobą obchodził: uchyliwſzy ſię albowiem do dalſzego pokoiu ſwego, poty ſię grubym poſtronkiem albo czym twardſzym ſmagał, poki z impetow nie oſtygł. Z tym wſzyſtkim y nienadwerężoney cnoty, y przykładnego życia zawſze był Paſterz; Pacierze kapłańſkie nie ſiedząc albo chodząc, ale na kolana padſzy, odmawiał; do mſzy Swiętey prawie co dzień przyſtępował, a iak ſam był pobożny y mądry, tak też w ludziach mądrych y dobrych ſię kochał, y takich na beneficia kościelne wynoſił. Już był nawet u ſiebie poſtanowił, żeby był Kuiawſką infułę złożywſzy, ſpokoyne y prywatne życie przy Suleiowſkim kłaſztorze zaczął, o co w Rzymie będąc, mocno u Papieża nalegał; mieſiąc cały na deliberacyi ſtrawiono, po ktorey *in virtute S. Obedientiæ*, rozkazała mu Stolica Apoſtolſka, widząc, iak był potrzebny kościołowi Bożemu, żeby powierżoney ſobie dyecezyi nie zpuſzczał. Na heretykow był przyoſtrzeyſzym, znać to po iego Xięgach do druku podanych, o co ſzczypie go *David Braun de Scriptor: Poloniæ, fol: 130.* Zakonowi naſzemu ſtawił ſię oſobliwſzym Protektorem, gdy w Rzymie przed Papieżem, na Seymie w oczach Rzeczypoſpolitey, na Synodzie Piotrkowſkim Prowincyalnym, niewinności ſług Boſkich bronił, a w Łucku, Brześciu y indziey, Pańſką ich ſzczodrobliwoscia karmił, *Hiſtor: Dom: Prof: Cracov: Argentus de reb: Societ: fol: 107. y 393.* w Piotrkowie na Synodzie 1628, o nową ſię inſtancyą poſtarał do Stolicy Apoſtolſkiey, względem kanonizacyi B. Staniſława Koſtki, tamże ſzkoły naſze Krakowſkie, przeciw zamachom niektorych z Akademii Krakowſkiey, Pańſką ſwoią protekcyą utrzymywał. Jemu niektorzy owo przyſłowie przypiſuią, *Jak ten mniey rozumny, ktory wodki gdy potrzeba nie piie, tak y ten ktory nazbyt albo gdy iey nie potrzeba, piie. Piſali o nim Starowol: in Epiſcop: Cracov: Damalew: in Epiſc: Vladislav: Braun loc: cit:*

Swentoſław drugi brat Jana, naprzod Woyſki, a potym Podkomorzy Bełzki, na Przeworſku w Woiewodztwie Bełżkim dziedzic, ten z Anną Podhorecką zpłodził trzy corki, Elżbietę Podhorecką Jędrzeia Sędziego Ziemſkiego Bełzkiego. Jadwigę Swentoſława Jahodyńſkiego Sedziego Ziemſkiego Bełzkiego, Zofią naprzod Hieronima Cieſzanowſkiego, potym

Wierzbickiego Sędziego Ziemſkiego Chełmſkiego, małżonki, y dwoch ſynom, Jędrzeia Podczaſzego Bełzkiego, ktory pierwſzym związkiem złączył ſię z Zofią Ruſſianowną, z tą tylko iednę corkę zoſtawił Zofią, naprzod Sawicką, potym Jarczewſką, nakoniec Bykowſką Kaſztelanową Sieradzka. Drugim związkiem z Katarzyną Zulińſką, ta mu powiła piąciu ſynow. Pierwſzy Swentoſław, w okazyi z Szwedami za Jana Kazimierza Krola na placu na Pradze poległ. Drugi Jan Archidyakon Chełmſki, Trzeci Adauctus, y ten w okazyi teyże na Pradze zginął, zoſtawiwſzy z Teofili Brześciańſkiey dwoch ſynow, Jana, ktory pod Wiedniem zginął, y Adaucta, ktory z pierwſzą żoną Alexandrą Woroniczowną żył *ſterilis*, z drugą Agnieſzką Nartowſką zpłodził Jana, Jozefa, y Samuela, tego z Głuchowſki było trzech ſynow, Idzi, Michał, Tomaſz. Czwarty Jaroſław, y ten na Pradze biiąc ſię mężnie z Szwedami, życie położył. Piąty Hieronim Chorąży Horodelſki, boday nie miał pierwſzey żony Jordzieiowny, a z drugiey Zofii Rudnicki miał dwie corki, Katarzynę Młocką, y Tereſſę Mikołaia Radeckiego Chorążego Horodelſkiego małżonkę: ſynow zaś czterech, Jana Chorążego Buſkiego, od ktorego ſyn Marcin, od tego zaś z Siemiaſzkowſki Antoni y Michał. Michała bezpotomnego, Antoniego w Zakonie *Ordin: Minor: de Obſerv:* wielce zaſłużonego. Kazimierza, ktory z Potempſką żył *ſterilis*, z Zofią Matczyńſką zrodził kilka corek. Samuel ſyn drugi Swentoſława Podkomorzego z Podhorecki Sędzia Ziemſki Bełzki, Marſzałek Trybunału Koronnego, za Zygmunta III, założył miaſteczko Lipſko, y wieś Lipie na gruntach Przeworſkich w Woiewodztwie Bełzkim, tego z Łaſzczowny dway ſynowie, to ieſt Jędrzey na Przeworſku dziedzic, temu Teofila Łychowſka dwie corki, Kryſtynę z Marcinem Boguſkim, Tereſſę z Mikołaiem Czarnołuſkim, zkolligowała; y Jan na Lipſku y Bełzu dziedzic, tego z Heleny Boguſki Kaſztelanki Sanockiey dwie corki były, Maryanna *1mo voto* Ubyſzowa, *2do* Stempkowſka, y Barbara Gorayſka, ſynow zaś czterech. 1. Adam od Szwedow w okazyi na Pradze zabity. 2. Jędrzey, ktory z Marcyanny Chamcowny zpłodził trzy corki, Zofią, ta naprzod w kontrakty małżeńſkie weſzła z Antonim Skarbkiem Kaſztelanem Halickim, potym z Konſtantynem Jordanem Walawſkim, Konſtancyą Obertyńſką, Gryzellę Albinowſką: tyleż ſynow; Antoniego Skarbnika Bełzkiego, Deputata ná Trybunał Koron: 1738, od ktorego z Zofii Czeſki ſynowie Mikołay y Florentyn. Staniſława, od ktorego z Konſtancyi Matczyńſki ſyn Auguſtyn, Michała ktorego żona Stawſka. 3. Samuel Stolnik Kiiowſki, Rotmiſtrz Uſarſki, kilka razy poſłował na Seym, y deputat na Trybunał Koronny, ten *1mo voto* złączył ſię z Anną Stadnicką Kaſztelanką Przemyſłką, z ktorey ſyn iedē Jozef Chorąży Buſki, Regent Kancellaryi Koronney, poſłem był an Seym 1712, 1722, 1730, deputatem na Trybunał Koronny 1727, temi czaſy gdy to piſzę, Kaſztelan Bełzki, ktore krzeſło wziął po śmierci Jozefa Stadnickiego 1736, z Anny Łętkowſki Kaſztelanki Konarſkiey zoſtawuie ſynow, Benedykta, Tadeuſza y Amanda, y corek kilka. *2do voto* Samuel z Konſtancyą Szczawińſką Kaſztelanką Kruświcką *ſterilis*. *3tio voto* z Joanną Bobowſką, z tey był ſyn Tomaſz, y corki dwie, Juſtyna, Konſtantyna Szeptyckiego, Anna, Antoniego Iłowieckiego Podſędka Bełzkiego, małżonki. 4. Alexander, dwa razy ponawiał śluby małżeńſkie, pierwſzy raz z Anną Balowną Podkomorzanką Sanocką, od ktorey Jozef, y Stefan *ſterilis*, drugi raz z Juſtyną Fredrowną, z tey dwie corki zoſtały, Tereſſa Michała Konarſkiego Kaſztelana Wiślickiego, Roża Jana Dziedoſzyckiego Podczaſzego Halickiego małżonki.

Maciey trzeci brat Jana y Swentoſława, od ktorego był ſyn Stanisław (boday to nie ten Stanisław był Stolnikiem Poznanſkim 1632, iako ſie podpiſał na elekcyą Władyſława IV,) *1mo voto* złączył ſię był z Zapolſką, z ktorey zpłodził dwie corki, Barbarę Miaſkowſką, y Annę Poniatowſką Chorążyną Sieradzką, ſyna zaś Jozefa Proboſzcza Jezowſkiego, *2do voto* Stanisław z Gontkowſką zpłodził Kazimierza *ſterilem*, Adama, ktory z Zofią Zakrzewſką, Stanisława, Jana, ktorego żona Naramowſka, y Annę Ludwika Chłapowſkiego Podczaſzego Poznańſkiego małżonkę. *3tio voto* Stanisław miał za ſobą Dorotę Cielecką (ktora po iego śmierci ponowiła związki małżeńſkie, z Hieronimem Wężykiem Oſinſkim Stolnikiem Sieradzkim, *Acta Caſtrenſ. Caliſſ. 1665*) z tą żył *ſterilis*. Byli od inſzych linii, tegoż iednak herbu, pochodzący Lipſcy, iako naprzod N. Lipſki Chorąży Bełzki woiownik wielki za Jana Kazimierza, Michała, y Jana III Krolow, ktory Woiewodztwo Bełzkie prowadząc przeciwko Szwedom, na Pradze potkał ſię z niemi mężnie, ſiedmiu tam w tenczas Lipſkich, odważnie ſtawaiąc, na placu poległo, on ſam z niewielą wyſzedł, ſioſtra iego była za Brodeckim. Był także Jan Lipſki, ktorego corki, Jadwiga Franciſzkowi, Zofia Stanisławowi Zołkiewſkim doſtały ſię w małżeńſtwo, dobr Oleſzyc donacyą Sierakowſkiemu uczyniły.

Wacław, czwarty brat Jana, Swentoſława, y Macieia (Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie pod rokiem 1622 wſpominaią Wacława Stolnika Kaliſkiego, tego dwoch ſynow było, ieden Piotr Stolnik Kaliſki, tego z Czoſnowſki ſynowie dway, Maciey y Piotr, był y trzeci Jan, Dworzanin Władyſława IV, ktoremu młodo zmarłemu 1643 nadgrobek Ociec w Łowiczu poſtawił *Starowol. in Monum.* Drugi Wacława ſyn, Prokop, Piſarz Ziemſki y Surrogator Kaliſki, poſłował na Seym 1628, ztamtąd deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 4*, ſyn iego z Zychlińſki Jan, naprzod Piſarz Ziemſki Kaliſki *Conſtit. 1661 fol. 21. Acta Caſtrenſ. Caliſſ. 1667*, potym Sędzia Ziemſki, temu Anna Boianowſka powiła dwie corki, Urſzulę Linowſką, y Waleryą Zakonnicę S. Franciſzka w Srzemie: ſynow zaś czterech 1. Woyciecha, ten z Tokarſką zpłodził corkę Urſzulę Bieńkowſką, ſynow piąciu, Tomaſza Stanisława, od ktorego z Bartochowſki dway ſynowie, y dwie corki zostały, Jędrzeia, Jana Kanonika Gnieźnieńſkiego, Kuſtoſza Kollegiaty Warſzawſkiey, Prokopa Miecznika Poznańſkiego, poſłował na konwokacyą 1733, Porucznika Uſarſkiey chorągwi, teraz Regimentarza partyi woyſka koronnego lokacy Wielkopolſkiey, y Staroſtę Szrzemſkiego. 2. Stanisława naprzod Archidyakona, a potym Proboſzcza Gnieźnieńſkiego y Chockiego, godny to Prałat, prezyduiąc w Trybunale Koronnym oſobliwie 1685, żadnym ſię do ſiebie korrupcyom nie dał przedrzeć, ſprawiedliwości y całości praw Koronnych świątobliwie przeſtrzegaiąc; Kollegiacie Chockiey ſiła ozdoby przyczynił, na ubogich ſzczodry, na Zakon naſz dobroczynnie łaſkawy, godzien nie iedney infuły, gdyby ſię był z nich nie wypraſzał, u nas w Kaliſzu 1711 pogrzebiony. 3. Prokopa, naprzod Piſarza Grodzkiego, potym Stolnika, y razem Surrogatora Poznańſkiego, nakoniec Kaſztelana Rogozińſkiego, ten z młodſzych lat ſwoich czerſtwieyſze ſiły na przyſługę Oyczyzny, na zaſzczyt Domowi ſwemu, w rożnych woiennych expedycyach poświęcił, gdzie ſię też był w niewolą Tatarſką doſtał, z tey wyſzedſzy, poſłował na Seymy, a z pierwſzą żoną Rogowſką nie maiąc potomſtwa, wkroczył w drugie kontrakty małżeńſkie, z Alexandrą Nieżychowſką, z tey ſynowie młodo pomarli, corki

ki zaś dwie, iedna Ludowika z Stanisławem Kościelſkim Kaſztelanem Bydgoſkim, druga Barbara z Łukaſzem Kwileckim, Staroſtą Mośińſkim, Kaſztelanem Sąteckim. zmowione. 4. Wacława, ktorego z Barbary Miaſkowſki dwie corki, Maryanna Włyńſka, y Konſtancya *1mo voto* Mielęcka *2da voto* Nowowieyſka. Synow także dwoch z ktorych

I. Jan Alexander Lipſki prawdziwy zbior wſzyſtkich łaſk y pańſkich przymiotow, naprzod Kanonik Gnieźnieńſki y Krakowſki, daley Proboſzcz katedralny Poznańſki, Kantor Gnieźnieńſki, Podkanclerzy Koronny, Opat Mogilſki, Proboſzcz Miechowſki, potym Biſkup Łucki, w krotkim zaś czaſie Biſkup Krakowſki, Xiążę Siewierſki, a teraz gdy to piſzę S. Rzymſkiego kościoła Kardynał. Ten byſtry z natury dowcip przepolerowawſzy w ſzkołach naſzych Kaliſkich, potym w Rzymie in Collegio Romano S. J. Teologiczne nauki chwalebnie zakończywſzy, y tam cnoty ſwoiey zoſtawiwſzy pamiatkę, y u wſzyſtkich Kardynałow, z pięknych przymiotow, wielką ziednawſzy ſobie eſtymacyą, dalſze zwiedziwſzy kraie, powrocił do Oyczyzny, y zdały ſię go ſobie wydzierać naypryncypalnieyſze w Polſzcze katedry, gdyż zaraz Kanonikiem Gnieźnieńſkim, y Krakowſkim, a wkrotce Proboſzczem Poznańſkim, y Kantorem Gnieźnieńſkim zawołany. Prezydentem będąc Trybunału Koronnego 1724, ſtał ſię S. ſprawiedliwości wzorem, podczas tey funkcyi, pańſkie w nim przymioty, y cudzoziemſkich iezykow biegłość, upatrzywſzy Auguſt II Krol Polſki, y te w nim eſtymuiąc, konferował mu Podkanclerſtwo Koronne, przydawſzy do tego, Opactwo Mogilſkie, y Proboſtwo Miechowſkie, a potym Biſkupſtwo Łuckie, na ktorey ſtolicy nie dlugo ſiedząc, od tegoż Krola nominowany Biſkupem Krakowſkim y Xiążęciem Siewierſkim, na ktore Biſkupſtwo, y oraz Xięſtwo, dopiero 1734 pod czaś ziazdu Coronationis Auguſta III Krola Polſkiego w Krakowie, ſolennie wieżdżał, oraz y Koronatorem, tegoż Krola. Przez ten zaś wſzyſtek czas, trzymaiąc pieczęć mnieyſzą, gdy lat kilka wakowała pieczęć Wielka Koronna, za dwoch Pieczętarzow Koronnych, z chwałą imienia ſwego, y Polſkiego narodu, obſtawał: y dopiero tę funkcyą złożył podczas Seymu Pacificationis w Warſzawie, za Panowania Auguſta III. Widząc zaś y wielce ſzacuiąc wielkie zaſługi iego tenże Auguſt III wynioſł go prez interpozycyą ſwoię u Klemenſa XII Papieża, na Kardynalſką godność 1738, y podczas Walnego Seymu w Warſzawie, przy zwykłey ceremonii, przy frequencyi Senatu y Rycerſtwa Polſkiego, y przy rożnych od Poſtronych Monarchow Poſłach, oddał Kardynalſki Biret; a w tymże zaraz czaſie, po śmierci Xiążęcia Teodora Potockiego, na Prymaſoſtwo Korony Polſkiey, y Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie nominował. Ktorą nominacya, lubo iuż był akceptował, tę iednak znowu w ręce Krolewſkie oddawſzy y rezygnowawſzy dobrowolnie z głębokich racyi ſwoich, za Pańſkiey łaſki fawor publicznie podziękował. Przy tey godności prezydował na Trybunale Radomſkim 1738. Do tey preeminencyi w kościele Bożym, y naywyżſzych honorow w Oyczyznie wynioſły go wielkie zaſługi iego, to Pańſkie przymioty y talenta, to na kościoły y na Zakonne Domy ſzczodrobliwość z pobożnością Paſterſką złączona. Na Zakon naſz, ſzczegulnie łaſkawy y dobroczynny; ktory iego afekt długiemi w pozne wieki laty, na Swiętym tronie niech Bog ukoronuie.

Drugi ſyn Wacława, a brat Xiążęcia Kardynała. Jedrzey Miecznik Poznańſki, człowiek godny, y rożnymi w Oyczyźnie funkcyami wſławiony.

ny. Z Anną Pſtrokońſką żył bezpotomnie. *2do voto* z Potulicki zoſtawił ſyna Jana Jozefa. Franciſzek młodo umarł. Po Boianowſki zpłodził Jan Piſarz Ziemſki Poznanſki, z Chmielowny corkę, Annę Trzebicką.

Swentoſław Kanclerz Kuiawſki, Proboſzcz Chocki, ſynowiec Jędrzeia Biſkupa, *Acta Terreſtr: Caliſſ: 1660*, umarł 1663, ſześć tyſięcy na muzykę do Chocza zapiſawſzy; ſioſtra iego iedna była za Wielowieyſkim, druga Tereſſa za Alexandrem Gomolińſkim, takbym rozumiał że to ſą dzieci Prokopa Piſarza z Zychlińſkiey. N. Lipſka była za Staniſławem Tomickim herbu Drya. Woyciech Lipſki miał za ſobą Annę Tomicką.

LIPSKI *herbu Korczak* w Ruſkim Woiewodztwie. Ci ſą właśni Gorayſcy, od trzeciego brata, ſyna Iwoniowego z Goraia idący, imienia tego, od dobr Lipſka nabyli, było ich wieku *Paprockiego*, dwoch braci rodzonych, Jan mąż godnie zaſłużony Rzeczypoſpolitey, w każdą potrzebę, gdy nieprzyiaciel Ruſkie kraie naieżdzał, znaczne poczty do obozu zprowadzał, zoſtawił z Słupecką potomſtwo. Mikołay brat iego, wziął dział na Wołyniu za Sokalem. Adam miał za ſobą Aloizyą Chocimowſką, Jan 1674. N. Lipſka Staniſława Kobielſkiego herbu Jelita małżonka.

LIPSKI *herbu Łada w Woiewodztwie Rawſkim*, piſali ſię z Lipia y Krzemienicy, zdawna w Woiewodztwie Mazowieckim gniazdo Domu tego było, atoli pierwſzy ſię do Woiewodztwa Rawſkiego przenioſł, Jakub ſyn Jaroſławia Podſkarbiego u Xiążąt Mazowieckich, ktory Cymbarkę Xiężniczkę Mazowiecką Erneſtowi Arcy Xiążęciu Auſtryi odprowadzał; ten tedy Jakub, więkſzey y mnieyſzey Krzemienicy nabywſzy, y dworu z folwarkiem Lipia nazwanego, dziedzicem ſię Lipia, a ſukceſſorowie iego, Lipſkiemi ſię zwać poczeli, o czym kładzie przywiley *Okolſki* Ziemowita y Władyſława Xiążąt Mazowieckich, dany temu Jakubowi w roku 1454, do ktorego odſyłam. Zpłodził Jakub czterech ſynow, Mikołaia Plebana Krzemienieckiego, ktoremu przerzeczone Xiążęta, na przymnożenie czci Boſkiey w iego kościele, wieś Szanogościa do tegoż kocśioła wiecznemi czaſy darowali. Jana, Woyciecha, y Marcina, co znać z działu ich w roku 1469, *Acta Terreſtr: Ravenſ:* Z tych Jan y Woyciech bezżennie pomarli, Marcin z Małgorzaty Wągrowſki, ſioſtry Jana Sędziego Ziemſkiego; zpłodził dwoch ſynow, Jędrzeia y Macieia. Jędrzey mąż rycerſki całe życie ſwoie, aż do ſędziwego wieku w obozie przy rożnych expedycyach ſtrawiwſzy, zſzedł bezpotomnie. Maciey zaś z Doroty Ruſzkowſki, miał ſynow czterech, Piotra, Jędrzeia, Hieronima, y Staniſława, ten młodo z światem ſię rozſzedł. Jędrzey y Hieronim ludzie woienni za Zygmunta I. koło roku 1518 pomarli. Piotr ſam tylko w małżeńſtwie żyiąc, z pierwſzego związku z Katarzyną Buialſką zpłodził ſyna Jędrzeia, z drugiego, związku z Małgorzatą Czerwieńſką Jakuba y Hieronima, Z tych Hieronim w młodey porze życie zkończył, Jakub Proboſzczem był Krzemienieckim. Jędrzey z Emerencyanny Rebelińſki pięć corek zoſtawił, z ktorych iedna młodo umarła. Druga Dorota Sebaſtyanowi Łubie Głaczyńſkiemu. Trzecia Agnieſzka Jakubowi Goſtkowſkiemu, Czwarta Jadwiga Pieścioreckiemu, Piąta Anna Lipnickiemu, zaślubione. Synow z teyże było dwoch Franciſzek y Wawrzyniec. Franciſzek obrawſzy ſobie ſtan duchowny, Kanclerzem naprzod był u Wuia ſwego Uchańſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, Kanonią potym wziął Gnieźnieńſką, y Archidyakonią Łęczycką: po śmierci Uchańſkiego do dworu ſie Krolewſkiego udał, gdzie między Sekretarzow policzony, gdy mu y Opactwo Witowſkie poddawano, wſpaniałym go umyſłem przyiąć nie-

chciał, ani żadnych wyżſzych prelatur: ale bliſko dwudzieſtu razy w Trybunale Koronnym, Deputatem zaſiadaiąc, Adminiſtruiąc *ſede vacente* Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, zaſłużył ſobie, że mu wſzyſcy iednoſtaynie y ſczodrego y ſprawiedliwość kohaiącego, y rozſądnego męża pochwałę dawali. W Krzemienicy kościoł drewniany y iuż nadbutwiały zwaliwſzy, z fundamentu kościoł nowy dość obſzerny wymurował, y upoſażył, ſześciu Manſyonarzow y Proboſzcza przy nim fundowawſzy, wieżą go wſpaniałą, miedzią obitą przyozdobił, w apparat wſzelaki przybrał: w tych go zabiegach koło kościoła, maiącego lat więcey niż osmdzieſiąt śmierć zaſtała 1618, pochowany w teyże ſwoiey fabryce z marmurowym nadgrobkiem. Wawrzyniec brat Franciſzka rodzony, Sędzia Ziemſki Rawſki, *Conſtit: 1601. fol: 778*, a przedtym Podſędek, ten za czaſow Zygmunta Auguſta, Henryka, y Stefana, w Marſowych opałach chwały rycerſkiey ſzukał, potym radą ſwoią tey Oyczyźnie ſłużył, iuż poſłem na Seymy, iuż deputatem na Trybunały; w ſądach nie tylko ſprawy świątobliwemi dekretami okryślał, ale y rozrożnione braterſkie ſerca koił, dobrocią y przymileniem wſzyſtkich ſobie uymuiąc; złączył ſię był dożywotnie z Anną Plichcianką, z tey były cztery corki, iedna z nich Panienſkie ſobie za klauzurą życie obrała, druga Anna za Staniſława Kroſnowſkiego Miecznika Rawſkiego. Trzecia Elżbieta za Samuela Kleniewſkiego, Czwarta Juſtyna za Samuela Kurnocha Sędziego Ziemſkiego Rawſkiego, wydane. Synow zaś dziewiąciu. Z tych.

Franciſzek Felix, Kaſztelan Rawſki, nayſtarſzy ſyn Wawrzyńca, tyle ſobie był u braci w Ziemi Sochaczewſkiey, ſkromnością, ludzkością, y rożnemi naturalnemi przymiotami ziednał affektow, że go choć nie obecnego y nie konkurruiącego, Podkomorzym obrała, Krol potym Władyſław wynioſł na Kaſztelanią Sochaczewſką, z ktorym tytułem zapiſany Deputatem do kwarty Rawſkiey z Seymu 1631. *Conſtit: fol: 50. y 1635 fol: 57*, umarł Kaſztelanem Rawſkim 1643. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Jadwigą Brochowſką ſioſtrą rodzoną Kaſztelana y Podkomorzego Zakroczymſkich, ta mu powiła dwie corki, z ktorych iedna w Norbertańſkim klaſztorze Płockim zawiła ſię na wieczną ſłużbę Boſką: druga z Mikołaiewſkim zmowiona, y ſynow dwoch. Drugi raz z Katarzyną Urſzulą Dulſką z Pretficzowny urodzoną, ta mu zrodźiła dwie corki, Joannę y Giertrudę, niewiczy nie z tych ktora była za Bykowſkim Staniſławem, podobno Woiewodą Inowrocławſkim, druga za Abrahamem Jarzyną Podkomorzym Rawſkim *ſterilis*.

Jan Albrycht Woiewoda Rawſki, ſyn pierwſzy Franciſzka Kaſztelana Rawſkiego, naprzod Chorąży Sochaczewſki y Staroſta Inowłodzki, w krotce Podkomorzy Rawſki, z tym honorem poſłował na rożne Seymy, iako 1660, 1661, 1663, z kąd, to Deputatem do kwarty Rawſkiey, to na Trybunał Radomſki, to do Zup Wielickich, Kommiſſarzem ſtawał, *Conſtit: fol: 10 & 40*, nakoniec Woiewoda Rawſki, *Conſtit: 1670 fol: 26 y 1674 fol: 12*, śmiertelne życie, zamienił w nieśmiertelne, w roku 1676. Przybrał był ſobie w dożywotnią przyiaźń Maxymilianę Oſſolińſką, corkę Maxymiliana Podſkarbiego Nadwornego Koronnego, ta mu powiła corkę Annę, Stefana z Windych Grzybowſkiego Stolnika Nurſkiego, małżonkę, y dwoch ſynow, iednego, ktory zpłodziwſzy z Radoſzewſki corkę Konſtancyą, Mokranowſkiego Chorążego Rawſkiego małżonkę, ſam potym wſtąpił do zakonu S. Pawła Puſtelnika w Częſtochowie, y tam w Nowicyacie życia dokonał. Drugi.

Alexander Felix Woiewoda Kaliſki, Staroſta Rawſki, Inowłodzki y

Rzeczycki, a przedtym Kaſztelan Sieradzki, Marſzałkował w Trybunale Koronnym dwa razy, pierwſzy raz w roku 1694, drugi raz w roku 1698, iuż na ten czas Woiewoda Kaliſki, konſtytucye Koronne o nim zagęſzczone, gdzie go poſługiącego na wiele Seymow Rzeczpoſpolita na rożne funkcye narażała, iako 1683 do granic od Margrabſtwa Brandeburſkiego *Conſtit: fol: 11* 1690 Kommiſſarzem do hiberny, y do boku Krolewſkiego dla obrad woiennych. *Conſtit: fol: 4 & 8* iuż był deſtynowany y poſtem Wielkim do Krola Szwedzkiego, atoli zaiątrzona na niego nienawiść, życie mu gwałtowną śmiercią wydarła, 1701, pochowany w Studzianny w ſrebrney trumnie, Zona iego Urſzula Kraſicka, Kaſztelanka Przemyſka, ale *ſterilis*, ſyn iego, ale znać z inſzey żony, Staroſta Rawſki, młodo umarł, *Lamènt Muzy Polſkiey*, zoſtawiwſzy z Zofii Olſzowſki Woiewodzanki Rawſkiey corkę Maryannę Granowſką Generałową.

Konſtantyn Arcybiſkup Lwowſki, drugi ſyn Franciſzka Kaſztelana Rawſkiego, Opat Jędrzeiowſki, przędtym Dziekan Gnieźnieńſki, wielkich zaſług w tey Oyczyźnie Prałat, ktorych też wziął zapłatę w roku 1698. Jan Franciſzek Kaſztelan Małogoſki, Staroſta Rawſki, brat Konſtantyna Arcybiſkupa, ſtryi Alexandra Woiewody Kaliſkiego, z Seymu 1690 deputowany do boku Krolewſkiego dla obrad woiennych, *Conſtit: fol: 8.* miał za ſobą Izabellę Lanckorońſką Kaſztelankę Radomſką, z ktorey były dwie corki, Helena, doſtała ſie w małżenſtwo Staniſławowi Wężykowi Staroście Sieradzkiemu, druga Konſtancya zaślubiona naprzod Samuelowi Lanckorońſkiemu, Podſtolemu Krakowſkiemu, po nim Kraſickiemu, potym Stefanowi Humieckiemu Woiewodzie Podolſkiemu, ze wſzyſtkiemi iednak żyła bezpotomnie, była to Pani wznoſzeniu krzyżykow od Boga na ſiebie dopuſzczonych męſkiego ſerca, do S. Xawiera, ktoremu ołtarz w Krakowie u S. Piotra bogato wyſtawiła, ſzczegulniey nabożna, dzieſięć tyſięcy do iego kaplicy tamże na mſze zapiſała, zeſzła 1704, w tymże kościele pochowana.

Maciey Jerzy Woyſki Rawſki, drugi ſyn Wawrzyńca Sędziego Ziemſkiego Rawſkiego, ten bezżenne życie ſobie obrawſzy, wſzyſtek wiek ſwoy, albo w woiennych expedycyach, albo na rożnych funkcyach w tey Oyczyźnie ſtrawił, a naprzod w Wołoſzech, ſiła ranami zwątlony, ledwo życie ſalwował, przecięż y potym pod Oryninem, Cecorą, Chocimem, odważnie pierſi ſwoich nadſtawiał: poſłował daley na rożne Seymy, iako 1629, zkąd był deputowany na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 12, y w roku 1631 y 5632*, Marſzałkował w Trybunale Koronnym.

Jan Arcybiſkup Gnieźnieńſki, Prymas Korony Polſkiey, trzeci ſyn Wawrzyńca Sędziego Rawſkiego, ten powrociwſzy z cudzych kraiow, od Kanclerza Koronnego Kryſkiego, do Krolewſkiego Dworu wezwany, y Regentem Kancellaryi Koronney zawołany, dla gładkości ſtylu, wyboru ſenſu, obrotu dowcipu, wſzyſtkich na ſię oczy z podziwieniem obrocił; Zygmunt III ukochawſzy w nim tak piękne dary Boſkie, Referendarzem go Koronnym ogłoſił, a Konſtancya Krolowa ſwoim Kanclerzem uczyniła. Wziął w krotce infułę Chełmińſką, pod tenczas Władyſław Krol Polſki, ſwoim go do Wiednia wyſłał poſtem, żeby mu tam był Cecylią Renatę przyſzłą iego małżonkę zaślubił, w roku 1637. *Cluver fol: 817.* Z iaką tam powagą y ukontentowaniem oboyga Majeſtatow tę legacyą zakończył, z tego poznać, że go Ferdynand III Ceſarz Rzymſki, y cały Dom iego, *Comites S. R. Impèrii* kreował, o czym świadczy przywiley tegoz Ferdynanda Ceſarza *u Okolſkiego*, a Władyſław IV prędko potym na Prymacyalną godność poſunął w roku 1639, ledwo iednak dwie lecie ten honor piaſtował. W roku albowiem

1641, na wieczną ſię do nieba przenioſł ſtolicę. Był mąż roſtey ſtatury, weſołey twarzy, wſpaniałego ſerca, w iedzeniu ſkromny, wſzakże, gdy czy poſtronnych Panow poſtow, czy gości miał u ſiebie znacznych, nikomu w doſtatku potraw y częſtowaniu nie uſtapił. W Ekonomii był induſtryi nie poſpolitey, wſzakże bez uciemiężenia poddanych, y bez znaczney ſkrętności. Dwor na publice u niego ludny y Pańſki, ale w karności y porządku dobrze wyćwiczony; Kości B. Rafała Zakonu S. Franciſzka *de Obſervantia* w Konwencie Wareckim z ziemi podnioſł, y w marmurowym mauſoleum złożył. Pałac Arcybiſkupi w Warſzawie od Woyciecha Baranowſkiego zaczęty, wſpanialſzą formą reſtaurował. W Łyſkowicach drewniany pałac murem podwiedziony wyprowadził, y obrazami Arcybiſkupow Gnieznieńſkich ozdobił. Wiele krom tego zamyślał, co do karności y iurysdykcyi duchowieńſtwa należy, na Synodzie Prowincyalnym, ktory iuż był nakazał, ugruntować, atoli śmierć do tego przeſzkodziła: do ktorey iak ſię gotował, z teſtamentu iego poznać, ktory znaydzieſz *u Okolſkiego*: tam dwadziescia tyſięcy ordynował, za ktoreby kaplica przy Kollegiacie Łowickiey nowo erygowana bydź mogła, iakoż ſtaneła, pędzlem, apparatem bogatym, y modną ſtrukturą wykſztałtowana, poſagu do niey naznaczył Jan trzydzieści tyſięcy, na ośmiu Kapłanow, ktorym pewne na każdy dzien w tygodniu opiſał do nabożeńſtwa powinności. Na ciborium do teyże kaplicy odkazał ſześć tyſięcy. Na anniwerſarz za duſzę ſwoię, dwa tyſiące. Do rożnych kościołow, piędzieſiąt tyſięcy. Na Seminarium przy Rawſkim Collegium Soc: JESU na dzieſięć oſob, dwadzieścia y pięć tyſięcy, ale to ſkutku nie wzieło. *Potocki Centur: Viror: fol: 390*, takie mu Elogium napiſał. *Cum virtuti, non generi, honorem ſuum deberet, ne quid ei tribuere videretur, neminem ex propinquis vel neceſſariis ſuis, aut faſcibus eccleſiaſticis, aut eminentiori dignitatū, admovit faſtigio. Cæterum qui proximam cælitibus egit vitam, haud diu in terris detineri potuit; Vivit tamen in memoria poſterorum admirabilis ejus eloquentia, cujus monumenta reliquit, orationes, quibus Sigismundum III, Conſtantiam Reginam, Joannem Albertum & Alexandrum Principes, diſertiſſimè laudavit: ac* Pronuba Oratio. *Hinc illum Claudius Memmius Orator Galliæ diſertiſſimus, Polonum Lipſium appellare non dubitavit fol: 390.* Krom tego piſali o nim *Damalew: in Archiep: Gneſn: Okol: tom: 2 fol: 30. Piaſecki fol: 503*, luboć y ten przezacny mąż, od iego ſię cenſury nie wybiegał. Zycie ſwoie pobożne heroicznym aktem zapieczętował: bo gdy zawziętość heretycka figurę Ukrzyżowanego Chryſtuſa zelżyła y zkontemptowała, a tego kryminału autor, w doſtatki y w naypierwſze z urodzenia kolligacye w Polſzcze potężny, dufał ſobie, że złamać miał wſzyſtkie na ſiebie o ten exceſs impety. Prymas Koronny Lipſki, wżwawie ſię na publicznym Seymie o honor Boſki uymuiąc, gruntownemi racyami y Krola y ſynow Koronnych do windykowania czci Boſkiey zapalał; na końcu tym mowę ſwoię zamknął, według Załuſk: tom: 1. fol: 187. *Stawa przed tobą Nayiaśnieyſzy Panie, dnia dziſieyſzego Krol nad Krolmi Bog naſz, a iak ty iego ſprawę oſadziſz, tak on twoię kiedyſzkolwiek ſądzić będzie*, Wzruſzyła wſzyſtkich, to powaga Prymaſowſka gorliwością taką attemperowana, to gładkość wymowy, to ſama ſprawy ſłuſzność, że przy honorze Boſkim ſtanęli. Widząc to złość heretycka, a niemaiąc inſzey drogi do wybrnienia z tey toni, y w iedney głowie Prymaſowſkiey chcąc umorzyć wſzyſtkie na ſiebie natarczywości, exceſs do exceſſu przydaiąc, Arcybiſkupiego Doktora przekupiła, żeby go był trucizną znioſł ze świata: y ſtało ſię; umiera tedy z tey okazyi Lipſki; widząc go w tych aktach, ktore pobożnemu życiu właſne były, zchodzącego Do-

ktor domowy y zaboyca, żalem zdięty, upatrzywſzy czas, gdy nikogo przy chorym nie było, do nog Jana upada. Widzę prawi, że ſię o nic bardziey nie ſtaraſz, iako żebyś ſię temu Panu przymilił, ktory cię do ſiebie wzywa: proſzę cię przez tego Boga, od ktorego ſpodziewaſz ſię doſtąpić miłoſierdzia, y odpuſzczenia grzechow ſwoich, żebyś też y mnie darował ciężki kryminał, ktorym przeciwko tobie popełnił. Z moiey prawi ręki umieraſz, Jam cię przedarowany otruł: żal mi tego ſerdecznie, radbym temu zabiegł, ale iuż po czaſie. Zadumiały ſtanął na to Arcybiſkup: a w krotce weſtchnąwſzy do Boga, rzecze. Bog moy dla miłości moiey umieraiąc, wſzyſtkim nieprzyiaciołom ſwoim darował winy: a ia tobie dla miłości iego nie mam darować? Daruię z całego ſerca, a żebyś miał oczywiſty tego dowod, żę ſzczerze mowię, Podſkarbiego ſwego przywołać kazał, y głęboko milczeniem utaiwſzy ow exceſs aż do śmierci, ſto czerwonych złotych wyliczyć mu z ſkarbu ſwego kazał. Długo o tym nikt nie wiedział, aż dopiero Doktor ow przy śmierci ſwoiey, ſpowiednikowi całą rzecz opiſał, y wyiawił; y na pamiątkę heroicznego tego męża, rozgłoſić kazał. Arnold czwarty ſyn Wawrzyńca Sędziego Ziemſkiego Rawſkiego, z bratē ſwoim Macieiem Jerzym, w Wołoſzech nad rzeką Dzieſą odważnym ſercem na nieprzyiaciela nacieraiąc, tamże życie ſwoie ze krwią oraz, dla miłości tey Oyczyzny wylał.

Kaſper Zygmunt Kaſztelan Rawſki, piąty ſyn Wawrzyńca Sędziego, a przedtym Chorąży Sochaczewſki, męſtwa iego doznała Oyczyzna, kiedy pod Cecorą na dzidę wziąwſzy Turczyna, tak go na niey wiſzącego przed oczy Hetmana Zołkiewſkiego ſtawił; w Pruſiech potym y indziey tegoż rycerſkiego ſerca dał dowody, mąż przy wierze katolickiey gorliwy, w ſądach niezkorrumpowaney ſprawiedliwości, oſobliwie gdy Marſzałkował w Trybunale Koronnym, dowcipu byſtrego, *Konſtytucye 1643 wſpominaia go fol: 25*, gdzie go deputowano do kwarty Rawſkiey. Miał za ſobą Zofią Kryſztoporſką, z ktorey trzy corki zoſtały, Anna z Janem Załuſkim Cześnikowiczem Rawſkim dożywotnie zmowiona, Katarzyna y Zofia, niewiē czy nie ta Zofia Lipſka była za Zygmuntem Niſzczyckim Staroſtą Praſnyſkim *Geneal: Niſczyc.* tyleż ſynow, to ieſt Staniſław, Jan, y Woyciech. Staniſław był Krakowſkim Płockim Kanonikiem, y Regentem Większey Kancellaryi Koronney, z ktoremi tytułami podpiſał w roku 1670 elekcyą Krola Michała. O Woyciechu piſze, *Lament Muzy Polſkiey*, że gdy kopią iuż iuż godzi w Guſtawa Krola Szwedzkiego, od ſtoiącego przy nim Xiążęcia poſtrzelony zginął. Szoſty Wawrzyniec, ten niedorożſzy lat młodzieńſkich umarł. Siodmy Samuel Staroſta Rawſki y Zywiecki, mąż w ięzykach cudzoziemſkich biegły, w ktorych poleru nabył, gdy nie raz cudze kraie obieżdżał, wiek ſwoy na dworach Krolewicow Polſkich Alexandra y Karola Ferdynanda trawił, u wſzyſtkich wielkich reſpektow dla ſwoiey rozſądney y dziwnie pomiarkowaney dyſpozycyi, doznaiąc. Zona iego Anna Plichcianka Podkomorzanka Rawſka. Oſmy Filip Scholaſtyk Gnieźnieſki, Kanonik Sendomirſki, Opat Wąchocki. Dziewiąty Dadzibog, ten długo w woyſku Koronnym ſławy ſzukaiąc, z Chmieleckim gdy wzwawiey na Tatarow naciera, tamże poległ w roku 1629. Temi iednak czaſy iuż tego Domu Lipſkich nie ſtało, oſtatnia tylko dziedziczka Imienia Lipſkich Ładow Maryanna Granowſka Generałowa.

LIPSKI herbu Lubicz w Ciechanowſkiey Ziemi, Maciey Lipſki ale w Nurſkiey Ziemi, 1632, Samuel z Lipia Lipſki Staroſta Staniſławowſki w teyże Ziemi, we

wſi Suleiowie wyſtawił Plebanią y z kościołem, kupiwſzy do niego dobra, y trzy włoki do tego przydawſzy, *co approbowała Konſtytucya 1667 fol: 22.*

LIPSKI herbu Rogala w Czerſkiey Ziemi. O iednym z nich piſze *Paprocki*, że był Rotmiſtrzem na Podolu. Tu rozumiem należą Lipſcy w Bielſkiey Ziemi, Swentoſław *Conſtit: 1588 fol: 504.* Paweł 1674. Barbara Adama Charzowſkiego małżonka. Jan Kaſztelan Wiſki w roku 1478. *w Statut: Mazow: fol: 128 y 132.* N. Miał za ſobą Barbarę Gumowſką Miecznikownę Dobrzynſką. N. Choynacką pozoſtałą wdowę po Komorowſkim. Zofia z Lutogniewa Lipſka, ſynowie iey, Staniſław, Mikołay y Wacław.

LIPSKI herbu Srzeniawa bez krzyża, w Krakowſkim Woiewodztwie. Jedneyże z Lubomierſkiemi dzielnicy, dom ſtarożytny y możny. W klaſztorze Czyrzyckim, iako z nadgrobku wypiſał *Paprocki*, Piotr z Lipia Woiewoda Sendomirſki w roku 1376. Michał Doktor w Akademii Krakowſkiey, Opat S. Krzyża pod Sendomierzem, Zakonu S. Benedykta, poſeł Kazimierza III Krola Polſkiego do Stolicy Apoſtolſkiey, Drzewo Krzyża S. w złoto oprawiwſzy, kościoł tamże w ſprzęt kościelny przyſtroiwſzy, klaſztor y dobra do niego należące reſtaurowawſzy, poſzedł po zapłatę ſwych zaſług w roku 1476 *Alb: Ruffinus in Hiſt: S. Crucis.* Piotr z Lipia 1520. Jakub dziedzic na Szadku, w klaſztorże Czyrzyckim Profeſs. Jędrzey z Radziwiłem Kardynałem cudze kraie obiachawſzy, w Oyczyźnie potym woienną traktował, miał za ſobą Radoſzewſką herbu Okſza, umarł 1624, iako świadczy iego nadgrobek w Krakowie u OO Franciſzkanow *Starowol: in Monum:* Jan ktorego urodziła Trżcińſka herbu Sulima, ſioſtra rodzona Krzyſztofa Trzcińſkiego Archipresbitera Krakowſkiego, miał za ſobą Miroſzewſką Podwoiewodzankę Krakowſką *Baranow:* ſioſtra Jana, Maryna, była za Jędrzeiem Niewiarowſkim. Anna Xieni Sądecka Zakonu Swiętey Klary, bliſko dwudzieſtu lat ten klaſztor świątobliwie rządziła, koło roku 1650, co poznać z dedykacyi Xiąſzki, ktorey tytuł *Cwiczenie.* W tymże ſamym klaſztorze żyły kiedyś Profeſki, Klara, Zofia y Kryſtyna; w Staniąteckim zaś, Konſtancya Lipſka 1672. Jan Lipſki ſyn Hieronima, Staroſta Sądecki, Pereaſławſki y Czchowſki, z Seymu 1678 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 11:* na Stradomiu pod Krakowē, ołtarz marmurowy poſtawił, y grob dla Domu ſwego, czego dowodem inſkrypcya y herb iego tamże położone; złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną Anną, Pawła Sapiehy Woiewody Wileńſkiego y Hetmana W. Litewſkiego, corką, pozoſtałą wdową po Lubomirſkim Staroście Sądeckim *Hiſtor: Sapieh:* z tey było dwoch ſynow, Antoni Staroſta Czchowſki 1705 y Jan; była y corka Tereſſa za Antonim Dembińſkim herbu Rawicz Stolnikiem Krakowſkim, ſynowie iey Staniſław Łowczy Krakowſki, y Jozef Dembińſcy. Sioſtra Jana Staroſty Sądeckiego, a corka Hieronima, Elżbieta, była za Achacym Piſarſkim Staroſtą Wolborſkim. Hieronim ſynowiec Jana Staroſty Sądeckiego, pod Uſarſką chorągwią ſtryia ſwego, chorągiew noſząc, w okazyi poległ, w kościele naſzym w Krakowie u S. Macieia pogrzebiony 1675. *Hiſtor: Dom: Prob:* Jędrzey Podczaſzy Chełmſki, umarł 1689, w Krakowie u S. Piotra ciało iego złożone. Achacy z Lipna 1674. Melchior Lipſki de Berg 1621, w Zmudzi, ale nie wiem czy do tych należy.

Lis herb.

MA bydź ſtrzała biała w polu czerwonym, dwa ielca na niey, tak ułożone, że ſię zdadzą iakby dwa krzyże, nad hełmem lis z korony niby wyſkakuiący, tylnych u niego nog nie widać, ogon tylko zadarty, nogi przednie wzniesione, ſam głową w lewą tarczy obrocony. Tak go opiſali: *Paprocki w Gniazdzie fol: 90 y 1168. O herbach fol: 131 y 663. Bielſki fol: 131. Okol: tom: 2. fol: 137. Kleynoty fol: 64. Potocki w poczcie herbow. Mſ. X. Koiałowicza y Rutki.* Zowie ſię herb ten Lis, że ſię dawnieyſi Przodkowie ſamą liſzką na tarczy herbowali, a gdy przyſzli za znacznemi zaſługami do ſtrzały, liſzkę na hełm wynieśli. Ta odmiana, powiadaią, że ſię ſtała w roku 1058, za Kazimierza I. Krola Polſkiego: gdy albowiem pod Sochaczowem nad rzeką Bzura czy Mzura, przodek tego Domu, z niewielką garſztką ludzi, Jadzwingow y Litwę tã ten kray beſpiecżnie puſtoſzących w koło opaſał, haſło im albo znak dał przez ſtrzałę byſtro y wyſoko ogniem ſiarczyſtym wyładzoną, ktorą poſtrzegſzy ci co w tyle zaſadzeni byli, wielkim impetem na nieprzyiaciela natarli, on też z drugiey ſtrony na czele ſtanąwſzy potrwożonym nieſpodzianą inkurſyą ciężkim ſię ſtawił, tak, że ich wkrotce złamał, y zwycięztwo otrzymał: za to heroiczne dzieło ſtrzałę mu na tarczy nadano, a herb ten, Bzura czy Mzura, zwać od mieyſca tey potyczki poczęto, y y ſamegoż tego zwycięzkiego rycerza, ktore imię y na ſyna ſię iego zlało: o ktorym *Paprocki* piſzę, z autora bezimiennego, że w Krakowſkiey Ziemi wieś założył od tego imienia Bzura, ktorą potym do Jedrzeiowſkiego klaſztora nadał. *Długoſʒ pod rokiem 1410, a z niego Paproc: fol: 599* piſzą, że pod Grunwaldem między inſzemi chorągwiami tam zabranemi, była dzieſiąta w liczbie chorągiew biała, na niey liſzka czerwona, ięzyk czarny wywieſzała: była to kommendorſtwa y Miaſta Balga, *y fol: 603* dwudzieſta ſiodma chorągiew czerwona, na niey była liſzka biała, pod tą byli Szwaycarowie. Tãże dwudzieſtą ſzoſtą chorągiew znaydzieſz, na ktorey bełt y ſtrzała czer-

wone na krzyż złożone, pod tą była Niemiecka ſzlachta. *Naſʒ X. Petraſancta* iednę tylko na Sląſku liczy Familią Artziorum, ktorzy w herbie ſwoim ſtrzały zażywaią *fol: 533.*

Przodkowie Domu tego.

Fulko Woiewoda Krakowſki, o ktorym *Paprocki z Baſʒkona Kuſtoſʒa Poznańſkiego, y ſtarego hiſtoryka Polſkiego* piſze, że wkrotce po zabiciu S. Staniſława Biſkupa Krakowſkiego, widział go przez ſen, gdzie mu powiedział, iż każdy, ktoryby grob iego nawiedzał choćby też od nayciężſzey niemocy, miał bydź uwolniony, iakoż gdy Poznanus ſyn iego bardzo zachorował, a Ociec go do grobu Swiętego odeſłał: zdrowym zoſtał, działo ſię to w roku 1082.

Piotr Biſkup Wrocławſki na Sląſku, po Janie Jaſtrzębczyku na tę katedrę obrany, będąc ńa ten czas Scholaſtykiem w teyże Kapitule w roku 1072, za Boleſława Krola Smiałego, śmierć iego *według Długoſʒa* przypadła na rok 1091, przecięż ten hiſtoryk powiada o nim, że na tey Katedrze lat ſiedział trzydzieści y ieden, co bydź nie może, ieżeli ſię to utrzyma, co piſał wyżey o iego wſtąpieniu w roku 1072, inaczey nie ſiedziałby tylko lat dziewiętnaście.

Fulko Biſkub Krakowſki albo Pełka, z Dziekana Krakowſkiego na tę Katedrę wynieſiony, w roku 1187 od Urbana III Pap: w Weronie na tę infułę poświęcony, od ktorego wiele łaſk y przywileiow dyecezyi ſwoiey uproſił, a między inſzemi tę, żeby Krakowſcy Biſkupi pierwſzą zawſze prerogatywę mieli, przed inſzemi w Polſzcze Biſkupami, zaraz po Gnieźnieńſkich Arcybiſkupach. Wawrzynczyce od Opata Wrocławſkiego kupił, czyli raczey zamienił. Fundował ſzpital na chore y ułomne w Sławkowie miaſteczku Biſkupim, ſławnym na ow czas kopaniem ołowiû, kościoł tamże pod tytułem S. Jana Krzciciela y klaſztor wyſtawił, przy ktorym oſadził Kanonikow S. Spiritûs de Saxia, aby nad tym ſzpitalem dozor mieli, poł tegoż miaſteczka puściwſzy im na fundacyą. Pokrzywnickiemu klaſztorowi, niektore dzieſięciny przyłączył. OO Franciſzkanow do Polſki pierwſzy wprowadził. Klaſztorowi także Miechowſkiemu, że ſzczodrze dobra iakieś nadał, świadczy *Nakiel: w Miechov: fol: 67,* tym ſpoſobē ſobie niebo ſkarbił, do ktorego przenioſł ſię 1207. *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov: Paprocki o herb:* po śmierci w Krakowie pochowany. *Kacki twierdzi,* że dopiero był wzięty na Biſkupſtwo 1218, umarł 1229.

Mikołay Woiewoda Krakowſki, brat rodzony Fulka Biſkupa Krakowſkiego, oraz y Staroſta Krakowſki, wielkiey powagi Senator: bo z bratem ſwoim tamtych czaſow prawie ſami tym kroleſtwem władneli, pomogły mu do tego częſte tryumfy, ktore odnoſił, z wielu nieprzyiacioł, temi tam czaſy Oyczyznę naieżdzaiących, iako gdy z Przemyſkiey Ziemi Ruſkie Xiążęta wypędził, gdy Halicz Węgrom odebrał, y tam Włodzimierza Xiążęcia oſadził. Zamek Krakowſki przy Kazimierzu Sprawiedliwym utrzymał przeciwko Krakowianom, gdy Mieczyſława ſtarego do niego wprowadzic chcieli. Leſzkowi Białemu, ieſzcze dla lat do rządow Państwa nieſpoſobnemu, Mikołay z bratem za opiekunow przydani, y ſiłą y radą wiele mu do utrzymania ſię na tronie pomogli, kiedy Mikołay Mieczyſława ſtarego Xiążęcia, z woyſkiem ciągnącego na Leſzka, zbił pod Mozgawą. Ruſnakow pod Haliczem poraził, y Romana na Halickie Xięſtwo wynioſł.

Gdy potym ſztuką Mieczyſław Stary wdarł ſię na Państwo, Mikołay nie-
wzruſzoną wiernością doſtawał przy Leſzku, y zmowiwſzy ſię z innemi Pa-
nami, Mieczyſława z Państwa wyzuł: atoli w krotce nienawiści Heleny
Krolowy uchodząc, do tegoż Mieczyſława ſię udał, od ktorego mile był
przyięty, prędko ſię tedy ſwoią dzielnością poſtarał, że Mieczyſław Stary
na Państwo wſtąpił, a po nim Władyſław Laſkonogi, w tym go śmierć
zaſzła 1205 *według Długoſſa.* Kazimierz Sprawiedliwy, dobra Koziegłowy,
odiąwſzy Koziegłowſkim za ich rozboie, zlał ich na tego Mikołaia, tam
on zamek był wyſtawił, ktorego rozwaliny ieſzcze po dziś dzień widzieć.
Z tego poznać, że ci ktorzy ſię przed nim z Kozichgłow piſali, do herbu
Lis nie należą.

Fulko Hrabia z Kozichgłow Kaſztelan Krakowſki w roku 1194, czy-
tał go *Paprocki* na przywileiu Swiętego Krzyża danym od Leſzka Monar-
chy; tak rozumiem, że albo od niego, albo od Mikołaia Woiewody Krako-
wſkiego Dom Gebułtowſkich, ktorzy ſię zdawna z Kozichgłow piſali, był
rozpleniony, luboć potym Koziegłowy dobra, kupione od Biſkupow Kra-
kowſkich, iuż temi czaſy do klucza Dobrowodſkiego przyłączone widziemy.

Fulko Arcybiſkup Gnieźnieńſki, ſyn Mikołaia Woiewody Krako-
wſkiego, ſynowiec Fulkona Biſkupa Krakowſkiego, na tę godność wſtąpił
w roku 1230, *Janicki* wſtęp iego zkłada na rok 1234. *Długoſſ* po śmierci Win-
centego herbu Nałęcz, ktora według niego miała przypaść na rok 1232, pi-
ſze w hiſtoryi ſwoiey, że Piotr był obranym na Arcybiſkupſtwo Gnie-
źnieńſkie, y o tym Piotrze częſta wzmianke czyni aż do roku 1240, śmier-
ci iednak tego Piotra czaſu nie tknąwſzy, Fulkona potym iuż Arcybiſkupē
Gnieźnieńſkim zowie, atoli *Damalewicz in Archiep; Gneſn: fol: 102,* liſt przy-
wodzi Władyſława Xiążęcia Wielkopolſkiego, dany w roku 1232, w kto-
rym Fulkona Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego wſpominaią: dla tego ten autor
to wſzyſtko, *co Długoſſ w ſwoiey hiſtoryi o Pietrze* mowi, on to Fulkonowi
przypiſuie. Był to wſpaniałego ſerca Prymas: bo naprzod gdy Konrad
Xiążę Mazowieckie, Jana Czaplę Scholaſtyka Płockiego nieſławną śmier-
cią zniosł z tego świata, całą Płocką Dyecezyą interdyktem obłożył, y
przymuſił tą kościelną karą Konrada, że do Fulkona w Łęczycy, na ten
czas na Synodzie prezyduiącego, ziachał, pod dekret ſię iego poddał, klucz
Łowicki wiecznym prawem Arcybiſkupom Gnieźnieńſkim darował, czyli
raczey, iako inni chcą, zdawna należący do Arcybiſkupow, ale przez po-
tencyą uzurpowany nieſłuſznie od Xiążąt Mazowieckich, przywrocił. Te-
goż Konrada, gdy woynę podnioſł na Boleſława Wſtydliwego, a dobra
Biſkupow Krakowſkich z woyſkiem ſwoim ciągnąc, zniſzczył, iak tylko Bi-
ſkup Krakowſki Prandota cenſurami go kościelnemi z ſpołeczności kościo-
ła wyłączył, Fulko złożywſzy Synod, tęż ſamę ſentencyą potwierdził, y po
wſzyſtkich Dyecezyach głoſić kazał poty, pokiby Konrad, zadoſyć u-
krzywdzonym nie uczynił. Boleſława także Łyſego Xiążęcia Wrocławſkie-
go, o to że Biſkupa ſwego Tomaſza poimał, y do więzienia wtrącił, na
złożonym umyślnie w tym punkcie Synodzie, w Łęczycy, wyklął. Lędz-
kiemu klaſztorowi dzieſięcin przyczynił, Suleiowſki kościoł poświęcił, y
łaſki te utwierdził, ktore mu niegdy Piotr II Arcybiſkup Gnieźnieńſki na-
dał, przydawſzy do tego wieś ſwoię dziedziczną Kempino. Boleſława Xią-
żęcia z bratem Przemyſławem pogodził, gdy ich rownym działem podzie-
lił. Będąc przy podnieſieniu ciała S. Staniſława Biſkupa y Męczennika, o-
trzymał w świętym upominku, pierzcień iego Biſkupi, z relikwiami tego
świę-

świętego, ktore potym w ſwoiey Archikatedrze złożył. Od Swatopełka
Xiążęcia Pomorſkiego, otrzymał niektore dobra w Kamińſkiey Ziemi w ro-
ku 1237, to ieſt Kruſzewo Mochle y Orel, ktorą donacyą utwier-
dził Meſtwin Xiążę Pomorſkie w roku 1284: a Władyſław Xiążę Polſkie,
dał mu y darował wieś Byſzowo y Grzegorzowo z innemi przyległościami
w roku 1236, y z wielkiemi przywileiami. Tak tą rządził dyecezyą bliſko
lat dwadzieścia y ſiedm, aż też w roku 1258. przenioſł ſię po zapłatę Pa-
ſterſkich prac ſwoich. *Damalew: in Archiep: Gneſn: Paproc; o herb: Długoſſ w hi-
ſtoryi.*

Mikołay Woiewoda Krakowſki w roku 1250, iakom dowodził w pier-
wſzym tomie, a boday nie brat rodzony Fulkona Arcybiſkupa Gnieźnień-
ſkiego.

Mikołay Biſkup Poznańſki, ten ieſcze Scholaſtykiem Krakowſkim będąc,
między inſzemi wyſłany był do Witerbu, żeby ſię był o kanonizacyą B.
Jadwigi Xiężny Polſkiey ſtarał, tam gdy ſobie powierzoney funkcyi ſkrzę-
tnie dochodzi, tym czaſem kollizya między Phalantą y innemi kompety-
torami, o Biſkupſtwo Poznańſkie do Stolicy ſię Apoſtolſkiey wytoczyła, gdzie
Papież Klemens IV obiedwie ſtrony z ſobą koncertuiące tey infuły odſą-
dził, a Mikołaia tego o to nigdy nie konkurruiącego na nię poświęcić ka-
zał; na ktorey prezyduiąc lat dziewięć, życie to świątobliwie zakończył
w roku 1273, w katedrze Poznańſkiey pochowany, *Długoſſ in Vit: Epiſc: Poſn:*
takbym rozumiał, że to był ſyn ten Mikołay, Mikołaia także Woiewody
Krakowſkiego.

Piotr Woiewoda Sieradzki *y o tym mowiłem w pierwſzym tomie w roku
1288.* Swaſko Mzura Xiążęcy Kuchmiſtrz Jana X. Mazowieckiego 1387. *z
Paproc: na liście fol: 324.*

Swantopełk Woiewoda Łęczycki (a przedtym Kaſztelan tamże) z ſyna-
mi ſwemi Klemenſem y Stefanem, położony w katalogu Dobrodzieiow
oſobliwſzych klaſztoru Jędrzeiowſkiego w roku 1310, iakom ſam widział.

Petroſław z Mſtyczowa Kaſztelan Krakowſki, nadgrobek iego wypi-
ſał *Paprocki* z Jedrzeiowſkiego klaſztoru, *Hic jacet Illuſtris ac Magnificus Domi-
nus Petroslaus Caſtellanus Cracovienſis hæres de Mſtyczow, qui obiit anno 1319, die 17.
menſis 10br;* herb przy nim Lis wyryty. W tymże kościele *według Paprockiego*
był grob znaczny z herbem Lis, luboć przez ſtarożytność podpiſu nie po-
dobna było przeczytać. Tamże tablic kilka, na ktorych oſoby wykonterfe-
ktowane w zbroiach z herbem Lis.

Swentopełk Woiewoda Sieradzki 1372, *patrz w pierwſzym tomie. Paprocki
z Miechowity Xiąg czwartych powiada,* że w roku 1359 Chorągiew, pod ktorą
herbowni herbu Lis zgromadzeni byli, w Wołoſzech za Kazimierza Wiel-
kiego porażono.

Jakub z Michowa Biſkup Kapheńſki, ktoremu zmarłemu w roku 1531
w Jędrzeiowie nadgrobek wyſtawiony, iako też y Pawłowi z Gołuchowa.
Niemierza z Krzelowa herbu Lis Kuſtoſz S. Floryana y Kanonik Krako-
wſki, w roku 1427, wieś Orłow do Klaſztoru Miechowſkiego wieczną daro-
wizną zapiſał, *Nakiel: in Miechov: fol: 164 z Długoſſa Libr: Benefic:* Warciſław
z Gatartowicz herbu Lis Staroſta Bobrownicki, o ktorym *Kromer w roku
1409. Biel: fol: 289.* Jaxa z Targowiſka herbu Lis w potrzebie Grunwaldzkiey
ſtawał, *Biel: fol: 295*, a Kryſtyn z Kozichgłow Kaſztelan Sądecki, ſwoię tam-
że chorągiew wyſtawił *fol: 296.* Przy Unii Litwy z Koroną na Seymie Hro-
delſkim

delſkim, wziął na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich herb Lis, Sunigaiło Kaſztelan Trocki, od ktorego idą Sapiehowie, *Biel: fol:* 313. *Łaſk: Statut:*

Herbowni.

Biſkupſki
Boleſtraßycki
Borowſki
Bucela
Buchczycki
Chometowſki
Cieſſowſki
Czarnocki
Czyz
Doroſſkiewicz
Giebułtowſki
Glińſki
Gołuchowſki
Grodowſki
Jerlicz
Kanigowſki
Keßtort
Komuńſki
Koſmowſki
Konſtantynowicz
Kroinſki
Kutyłowſki
Kwileńſki
Łacki
Lipicki
Liſowſki
Makarowicz
Maluzeńſki
Medekſſa
Michałowicz
Michniewicz
Mießkowſki
Mikołaiewſki
Mnichowſki
Naczowicz
Narbut
Olßewſki
Ołtarzewſki
Oſendowſki
Piaßeczynſki
Pieczynga
Poſtrumieńſki
Proßczowicz
Radzimińſki
Roßczyc
Rudnicki
Ruſsel
Rynwid
Samſonowicz
Sapieha
Sikorſki
Słupſki
Swatopełk
Swirſki Kniaz
Sypowicz
Szkudlſki
Tymińſki
Ulińſki
Wankowicz
Waſiencowicz
Werbſki
Wereßczaka
Wichorowſki
Wilkanowſki
Wolan
Wolſki
Wroblewſki
Zadambrowſki
Zaiac
Zaleſki
Zawadzki
Zdan

Bucelow opuściłem w pierwſzym tomie. Są w Słonimſkim powiecie. Pierwſzy Mikołay Bucela ze Włoch do Polſki przyſzedſzy, za inſtancyą Lwa Sapiehy, wziął indygenat w Litwie, a do herbu Lis, przypuścił go Sapieha, ſłużył potym pod Pancerną chorągwią, y potomſtwo zoſtawił. *Koiał: in Mſ.*

Nie wſzyſcy iednak tu położeni iednakowym kſztałtem tego herbu zażywaią, a naprzod Jerliczowie, ielca przez ſtrzałę nie rowno kładą, ale na ukos, z prawego boku z gory na lewą tarczy. Inni proſto tylko iedne ielce na ſtrzale kładą, to ieſt z iednym krzyżem, a w hełmie trzy piora ſtruſie, iako Rymwidowie, Myckiewiczowie, Sipowiczowie, Tymińſcy, Bohufałowie, Doroſzkiewiczowie. Drudzy trzy ielce albo trzy krzyże, do gory mnieyſze, na dole więkſze formuią, na hełmie także trzy piora ſtruſie, iako to Makarowie Makarowiczowie, ktorzy ſię też zowią Waſiencowiczami. Inni zwyczayną herbowi Lis ſtrzałę, po lewey ſtronie tarczy maią, po prawey ſzablę, końcem do gory, oſtrzem ku ſtrzale obroconą, iako Sapuchowie, Samſonowiczowie. Inni iako Swirſcy Kniaziowie, tym ſię tylko od zwyczaynego herbu Lis rożnią, że miaſto hełmu Xiążęcą mitrę kładą. Inni iako Kęſztortowie krzyż tylko ieden kładą podparty z lewego boku, tak z tego iako y z tego boku gwiazda, na hełmie dwie trąby. Jam także na liście Franciſzka Cyrus widział zwyczayny herb Lis, ale na hełmie były dwa ſkrzydła rozpięte, a między niemi dwie gwiazdy podle ſiebie. Nakoniec niektorzy tylko połowę krzyża na lewym boku ſtrzały maluią, iako Koſmowſcy, o każdym na ſwoim mieyſcu mowić ſię będzie.

LISIECKI herbu Drya w Kaliſkim Woiewodztwie. Jana Liſieckiego wſpominaią *Acta Caſtren: Coninen:* 1430. *ante feſt: Purif: B.M.V.* miał za ſobą Agnieſzkę Laſkowſką, ktora mu powiła ſynow trzech. Macieia Krzyſztofa y Marcina. Corek zaś dwie, Annę Jaroſzewſką, y Elżbietę Gorſką. Pierwſzy z nich

Maciey

Maciey z Lipicki zpłodził Staniſława, Jana, y Marcina, y corkę Droſzewſką. *Acta Caſtren: Caliſſ: fer: 2 in Vigilia 3. Reg:* 1562. Jan y Marcin zeſzli *ſteriles.* Staniſław z Anny Węgierſki zoſtawił Macieia y Staniſława, Maciey z Rębieſką żył bezpotomnie. Staniſław zoſtawił z Zapolſki Potomſtwo, z ktorych bydź muſi Maciey Liſiecki Opat na Łyſey gorze u S. Krzyża w roku 1589, był na Synodzie Prowincyalnym *Acta Synod:* Woyciech w Zakonie naſzym ſłużąc zapowietrzonym w Brześciu Litewſkim, tymże iadem zarażony, padł ofiarą miłości w roku 1627. *Hiſtor: Colleg: Breſten:* Drugi ſyn Jana z Laſkowſki Marcin, z Katarzyny Łubnicki zpłodził corek 4. Synow ſześciu. *Acta Caſtren: Coninen:* 1585 *fer: 5. in Craſt: SS. Innocent::* 1. Jana *ſterilem,* 2. Staniſława, od ktorego Jędrzey Inſtygator Koronny Surrogator Grodzki Kaliſki, umarł 1639, wydał *in folio* do druku *Opus o Trybunale Koronnym,* Znaczną Bibliotekę ſwoię Collegio Kaliſkiemu zapiſał. Zoſtawił ſynow, Franciſzka *ſterilem,* Stefana, ten w Zakonie naſzym umarł, Ludwika, Jana y Jędrzeia, y corkę Dorotę Karwicką. Ludwik Miecznik Lwowſki 1669. miał za ſobą *1mo voto* Zwanownę. *2do* Teofilą Zamoyſką, z ktorey ſynowie, Alexander y Jędrzey, corki dwie, Sielicka y Sioſtrzewitowſka. Jędrzey żył z Malińſką. 3. Jerzego, z Bułakowſką bezdzietnego. 4. Adama, ktory trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał. Naprzod z Rożańſką, z ktorey żadnego nie zoſtawił potomſtwa: potym z Magdaleną Madalińſką z ktorey ſyn Piotr, ktory z Pruſzakowny zpłodził Jana y corek dwie, Krzeſinſką y Swirczyńſką: trzeciraz z Anną Jabkowſką, od ktorey zoſtali Swętoſław y Jędrzey. Swętoſław *1mo voto* żył z Jaſkolſką, ktora mu powiła corki dwie, Annę Orzelſką y Barbarę, *ſterilem,* ſynow trzech, Jana, Mikołaia, y Woyciecha. Ci ſłużąc woynę po Uſarſku z Boguſławem Słuſzką Kaſztelanem Wileńſkim Hetmanem Polnym Litewſkim, oſiedli w Woiewodztwie Brzeſkim Litewſkim y na Wołyniu. Jako Jan Cześnik Wołyńſki. ktory młodzianem umarł 1713. Mikołay zaś wſzedſzy w kontrakty małżeńſkie z Milińſką, zoſtawił ſyna Antoniego Cześnika Goſtyńſkiego, ten z Podhorodyńſką zpłodził, Łukaſza z Horaimowną, Franciſzka z Michałowſką *1mo, 2do* z Grodzicka zaślubionych, y Swentoſława. Woyciech zaś żył z Teofilą Kurczewſką Piſarzowną Brańſką, ktora mu powiła corki trzy. Ludowikę Naraiowſką, Anne Gogolewſką, y Barbarę Zakonnicę S. Franciſzka w Brześciu Litewſkim, Synow takze trzech, Jakuba Soc; JESU, Jozefa y Ignacego, *2do voto* Swentoſław żył z Maryanną Zbiewſką, z tey zoſtawił corkę Moſzczeńſką, y ſyna Jakuba, ktory z Godlewſką zpłodził Walentego, ten Bazylianem zoſtał w Zurowicach, Kaſpra, Dominika, y Woyciecha, y corkę Maryannę. Jędrzey drugi ſyn Adama z Jabkowſki złączył ſię był dożywotnie z Granowſką, z niey iednego tylko miał ſyna Staniſława, ale ten ſtan ſobie duchowny obrał. 5. Marcina, lecz ten młodo umarł. 6. Mikołaia, ktory z Barbara Smuſzewſką zpłodził corek trzy, Katarzynę Bielickiemu, Jadwigę Wolińſkiemu, Zofią Radowickiemu, zaślubione. Synow dwoch, Marcina y Mateuſza. Marcin wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Maryanną Kobierzycką, ta mu urodziła corek kilka. Jadwigę, Mikołaia Dunina, Maryannę Staniſława Kowalſkiego, Urſzulę Węgorzewſkiego, małżonki, Zofią, Barbarę, Dorotę. Synow czterech. 1. Jędrzeia *ſterilem.* 2. Staniſława, ktory z Barſki zoſtawił corek trzy, Maryannę Konarſką, Annę Bogucką, potym Jagniątkowſką, y Franciſzkę Koſowſką. Synow także trzech; Jakuba, Franciſzka, y Jana. Jakub ſyn Staniſława z Rogalińſki zoſtawił ſyna Staniſława, ten zaś z Franciſzką Gzowſką zpłodził,

Alexan-

Alexandra, Władyſława, Euſtahiego y Macieia, y Corki, Maryannę Gzowſką, y Konſtancyą. Jan żaś ſyn Staniſława z Barſki zrodzony żył z Brudzewſką, tego ſynowie, Ignacy y Antoni. 3. Syn Marcina z Kobierzycki, żył w dożywotniey przyiaźni z Zawadzką, z ktorey miał ſyna Jędrzeia, ale *ſterilem*. Mateuſz drugi ſyn Mikołaia z Barbary Smuſzewſki, poiął Dokowſka, iego ſynowie Woyciech, Kazimierz, y Marcin. Woyciech zrękował ſię z Eleonorą Ubyſzowną. Marcin żył z Elżbietą Szołdrſką rodzoną ſioſtrą dziſieyſzego Woiewody Inowrocławſkiego y Generała Wielkopolſkiego, ktora mu urodziła corki dwie, Teofilę Wyſocką, y Konſtancyą Złotnicką, y ſyna Jednego Antoniego, Kanonika Poznańſkiego. Mikołay z Kiſzewy, w rożnych okazyach woiennych tey Oyczyźnie zaſłużony żołnierz, iako iego nadgrobek świadczy w Kaliſzu zmarłemu 1633. położony, ktory wypiſał *Starowol: in Monum:* Dway Wnukowie Inſtygatora Koronnego, bracia rodzeni w Zakonie Cyſtercyeńſkim 1685. z ktorych ieden był Przeorem Wągrowieckim. Franciſzek 1632. Mikołay 1697. Chryzoſtom Liſiecki Brat Marcina y Mateuſza wyżey wſpomnionych, żył dożywotnie z Słuſzkowſką. Synowie iego, Mikołay *ſterilis*, drugi Woyciech ktory *imo voto* miał za ſobą Policką ale z nią nie miał potomſtwa. *2do voto* miał za ſobą Gliścińſką y z niey ſynow Jana y Jędrzeia, y corkę Zofią Zakrzewſką trzeci ſyn Chryzoſtoma, Maciey z Anny Falęcki zoſtawił ſynow, Walentego, Staniſława y Marcina; Wałenty z Koſowſką spłodził Samuela, tego zaś potomſtwo, Jędrzey y Jan. Corki Jadwiga Wawrowſka y Anna Rowińſka. Jan dwarazy śluby małżeńſkie ponawiał, naprzod z Jedlecką, z ktorey ſynowie, Jozef, zginął od Moſkwy w Tarnowie, drugi Woyciech Kanonik Unieiowſki, trzeci Paweł tymi czaſy w Zakonie naſzym, y corka Katarzyna Wolińſka, potym z Golińſką, z tey ſyn Mikołay zaślubił ſię z Mikołaieſką; y Franciſzek umarł *ſterilis*, corki zaś Zofia y Maryanna Panny. N. Liſiecka Kazimierza Gumowſkiego Cześnika Zakrocimſkiego małżonka. Piſzą ſię zaś Liſieccy z Liſzcza y Kiſzewy, iako świadczą rożne ich tranſakcye, po rożnych Grodach.

**LISICKI.* Stefan Liſicki *o ktorym Konſtytucye 1667. fol: 11.* Jan Miecznik Podlaſki, Jerzy w Wołyńſkim 1674. Piotr z Liſzek Liſzecki w Krakowſkim, *1652.* Mateuſz Dziekan Lwowecki Proboſzcz Kamińſki, ieſt w druku, iego *Myſtagogia intronisata 1647 in 4to, y Kazanie Łodz do portu płynaca: na pogrz: Szołdrſkiego Cześnika Kaliſk: in 4. 1663 Poſnan:*

**LISOWIECKI.* Lewko Liſowiecki Podlaſzanin, z Staniſławem Stadnickim w Węgrzech woiuiąc, pod Zamkiē Beryn, znacznego Turczyna z konia zwalił, poimał, do Polſki przyprowadził, y Krolowi oddał. *Paproc: o herb: fol: 146.*

**LISOWSKI herbu Bończa* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. *Nakiel: in Miechowii* wſpomina Mikołaia Liſowſkiego z Krzelczyc herbu Bończa Proboſzcza Miechowſkiego w roku 1459, *fol: 509.* Jan 1687, pod Kroſnem. Maciey 1632, Alexander 1705 w Krakowſkim. Liſowſka była za Jędrzeiem Brzeſkim Piſarzem Sanockim. Krzyſztof Liſowſki Adminiſtrator Opactwa Tynieckiego, *Acta Caſtren: Crac: 1606.* Maryanna była za Mierzyńſkim *Acta Sandec: 1678.*

LISOWSKI herbu Jeż. Z Woiewodztwa Pomorſkiego czterey ſię bracia rodzeni przenieśli do Litwy za Krola Auguſta I. Jerzy Liſſowſki Dworzanin Krolewſki Staroſta Sokolſki, ſławny żołnierz. Krzyſztof na Ozierach Dworzanin także Krolewſki. Szczeſny, wiek ſwoy na dworze Radziwiła Kardynała ſtrawił. Jan na Krokoſzynie y Wolkach, z Janem Kiſzką Staroſtą Zmudzkim, zwiedził Francyą, Hiſzpanią y Włoſkie kraie, miał za ſobą Szurkownę z Woiewodztwa Nowogrodzkiego, z nią zoſtawił trzy corki, ſynow dziewiąciu. Alexander Jozef Janowicz ſławny w Moſkwie Pułkownik, od ktorego długim czaſem Liſowczykow imię ſłyneło. W Inflanciech był Porucznikiem Uſarſkim u Szczeſnego Niewiarowſkiego. Podczas Rokoſzu, przy Rokoſzanach, z Kozacką choragwią ſtawał. Do Dymitra potym zmyślonego Cara Moſkiewſkiego, ze dwiema ſty iazdy Kozackiey przenioſł ſię, gdzie przez poł roka wſławiwſzy ſię rycerſkiemi dziełami; Hetmanem zoſtał Kozakow Duńſkich, z tymi wiele zamkow podbił pod władzą Dymitra, dwakroć ſtotyſięcy ludu przyprowadził mu do ſtolicy, Rzezan, Aſtrachanią, Białego Jeziora brzegi podbił, Suzdoła dobył. Pod Kalezynem Zerebcowa we trzynaſtu tyſięcy ſtoiącego, poraził, y poimanemu głowę uciąć kazał; Pſkow opanował. Gdy potym przez liſty Regimentarza Litewſkiego Talwoſza, na ſtronę Krolewſką był przeciągniony, lubo ſię nie zoſtał tylko w połtrzynaſtu ſtu ludzi, przecięż pod Wdowem woyſko zbił Moſkiewſkie, Pſkowſkiego Woiewodę przymuſił, że mu rzeczy y ludzi tam zoſtawionych wydac muſiał. Wracaiąc ſię do Krola, wielką prędkością Woronecz, Zawołocie, Kraſne, Oſtrow Zamki pobrał, a Woiewodę z Kraſney Iwana Reſniczyna poimanego, do Krola przez Jana brata ſwego poſłał. W roku 1615 za ordynanſem Hetmana Litewſkiego Karola Chodkiewicza wtargnął w Moſkwę, tylko czteryſta y trzydzieści ſwoich z ſobą maiąc, tam Brańſka od połpoścía aż do Swiątek dobywał, Moſkwę ktorzy przyſzli na odſiecz tak poraził, że ich z połczwarta tyſiąca, ledwo ſiedmſet żywo umkneło. Za przyściem poſiłkowych ludzi ośmiu ſet konnych do niego, wziąwſzy wiadomość, iż przeciwko niemu ciągnie Kniaź Szacharſki, w ſiedmiu tyſięcy woyſka; zoſtawiwſzy coś trochę ſwoich pod Brańſkiem, ſam cicho pod Karaczow przyciągnął, gdzie na oboz Moſkiewſki nieſpodzianie napadſzy, oboz, miaſto, y Hetmanow zabrał. Poſtrzegſzy umnieyſzenie ludzi Brańſczanie, wycieczką na nich uderzyli, ale mężnie im odpor dali Liſſowczykowie, y owſzem za uchodzącemi do miaſta Branſzczanami, w bramę wpadli y miaſto opanowali. Gdy mu potym z Ryſkiewiczem coś ludzi przybyło, iuż wſzyſtkiego woyſka iego liczono pułtora tyſiąca, z temi przeciwko Pozarſkiemu, w dzieſiąciu tyſięcy ku ſobie ciągnącemu wyprawił ſię, ale go w drodze minął. Co poſtrzegſzy Pozarſki, na zmordowanych nieſpodzianie w nocy z tyłu *30. Auguſti* uderzył. Przyſzło Liſſowſkiemu, z ſwoiemi po większey części, okłepy y w koſzulach tylko, z nieprzyiacielem dla nagłey irrupcyi, roſprawować ſię; iednak tak go po kilka kroć razy mężnie wſparli, że na oſtatek muſiał do taboru uchodzić, y tam ſię zamknąć: a gdy przez kilkanaście dni Pozarſki nie chciał im dać pola, Liſſowſki na harcu w nogę iadowitą ſtrzałą poſtrzelony, do Krom z ſwym ludem poſzedł, a z Krom przez dwie nocy y dwa dni nazad ſześćdzieſiąt mil upadł, y Bilechow miaſto ubiegł y ſpalił. Pod Lichwinem nie śmieiąc Pozarſki dac pola, chciał go był ścisnąć okopami w Przemyślu: Liſſowſki ſię dowiedziawſzy, iż większa potęga idźie z Szeremiſzem, ſpaliwſzy oſtatek Przemysla, do Rzowa poſzedł, tam na Szeremiſza nieſpodzianie napadſzy, woyſko iego znioſł. Minąwſzy potym ſtolicę, Torſk miaſto ſpalił, Kazym y Halecz. Pod Haleczem Ryſzkiewicz dla żony Moſkiewki do nieprzyiaciela ſię przedał, zaczym Liſſowſki widząc, że wſzyſtkie iego ſekreta y rady, Moſkwie przez niego były odkry-

te, lubo iuż bliſko był lodowatego morza, ośmdzieſiąt mil za ſtolicą, nazad ſię wrocił. W tey drodze około Romnowa włości popalił: przeſzedſzy Wolgę Kromow dobywał, Kazanow, ſtary Rezan, Pereaſław Rzezańſki, Serebrnie, Czełwiaczow, Brudy wyciął y popalił. Unieiowa Zamku doſtać nie mogł. Dogonił go był młodſzy Kniaź Kurakin dzieſiątego dnia 10bris nad Pſzcolną, w ſiedmiu tyſięcy ludzi, ale nie śmiał na Liſſowſkiego natrzeć. Poſłał tedy Car Pozarſkiego w dziewiętnaſtu tyſięcy, wſzakże Moſkale zrozumiawſzy, że ich przeciwko Liſſowſkiemu prowadzą, tak pouciekali, że ich ledwo trzy tyſiące zoſtało, z temi tedy Łopatynowi Pozarſkiego bratu, natrzeć na niego kazano, ale y ten ſerca niemiał na Polſkiego junaka. Tak zdrowo do Oyczyzny z dobyczą powrocił, mile od Krola w Warſzawie przyięty; od ktorego znowu wyprawiony do Moſkwy, z więkſzym porządkiem, nieſpodzianie w polu pod Starodubem umarł, nie bez podeyrzenia że otruty. Po śmierci iego cała Moſkwa tryumfowała, *poty Koiał: in Mſ.* Piſał o nim *Starowoł: in Bellator: Sarmat: fol: 222*, gdzie powiada o nim, ze na Multańſkich expedycyach wprzod rycerſkie experymenta założył, że pod obleżenie Smoleńſka w Regimencie pieſzym Jana Bobowſkiego ſtawał, że dwa tyſiące y więcey ludzi do Moſkwy wprowadził, że gdy na koniu ſwoich obieżdza, apoplexyą ruſzony umarł w roku 1614, że na iego mieyſce obranym był Walentyn Rogowſki, *ieſt o nim Konſtytucya 1611 fol: 45.* Staniſław Janowicz Liſſowſki Rotmiſtrz piechotny w Inflanciech, woiował potym w Węgrzech y Turczech, w Moſkie pod Troycą poſtrzelony umarł. Jan Janowicz ſłużył w Inflanciech z Jozefem, w Węgrzech y Turczech z Staniſławem bracią, w Wołoſzech przeciw Michałowi z Xiążęciem Wiśniowieckim: Był poſłem do Turek od Konſtantego Mohiły, y chorągiew mu na Hoſpodarſtwo ziednał: Rotmiſtrzem potym był pierwſzym na expedycyi wtorey Moſkiewſkiey. Stefan Janowicz zabity pod Smoleńſkiem. Mikołay Janowicz na ſtolicy wzięty, ſiedm lat w więzieniu był u Moſkwy. N. Sędzianka Grodzka Upitſka była za Krzyſztofem Pakoſzem.

LISSOWSKI herbu Lis w Sieradzkim Woiewodztwie. Piotr Liſſowſki miał za ſoba Zofią Chobrzyńſką, pozoſtałą wdowę po Jędrzeiu Sędzickim.

LISSOWSKI herbu Leliwa w Mazowieckim Woiewodztwie. Jan, Kaſper, Arnolf, Felicyan 1632 podpiſali elekcyą Władyſława IV.

LISSOWSKI herbu Lubicz w Płockim Woiewodztwie. N. Liſowſki miał za ſobą Cieſzacką. N. była za Chrząſzczem Samuelem.

**LISOWSKI herbu Madroſtki.* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał, w Mazowieckim Woiewodztwie kwitną, z tych Staniſław Liſſowſki w Zakonie naſzym umarł w Krakowie 1726. Woyciech Stryiſki y Grodecki Staroſta 1648. Tomko Liſſowſki Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka.* Anna Jana Klońſkiego małżonka.

**LISOWSKI herbu Nowina* z Rawſkiego Woiewodztwa przenieśli ſię do Przemyſkiey Ziemi, Dominik y Kilian Liſowſcy y ich ſtryieczni Walentyn y Mikołay 1692. *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał.

LISSOWSKI herbu Przegonia w Chełmińſkim Woiewodztwie, do rogow iednak Xiężyca przydaią gwiazdę.

**LISOWSKI herbu Slepowron* o tych ani Paprocki ani Okolſki, nie piſał, ſam tylko *Mſ. X. Koiało:* świadczy o nich że ſą w Litwie, Slepowrona zaś w herbie z pierzcieniem w pyſku w prawą tarczy obroconego, kładą na dwoch ſtrzałach, z ktorych iedna nad drugą żelezcami w prawą tarczy, na hełmie trzy piora ſtruſie. Z tych Kaſper Liſſowſki Łowczy y Leśniczy Berſzańſki, ſynowie iego Jan y Szymon.

LITAWOR herbu Odrowaz w Xięſtwie Litewſkim, iużem ia o nich mowił w pierwſzym tomie pod Chreptowiczami, tu tylko z *Mſ. Koiałowicza* przydaię oſnowę tego Domu. Daniel Litawor miał ſyna Iwana, Iwan Jakuba, Jakub Bogdana Chreptowicza, ktorego było to potomſtwo. Bazyli Bogdanowicz Chreptowicz, ten w roku 1491, odprawował poſelſtwo do Moſkwy; od niego idą Chreptowiczowie Bohuryńſcy na Wołyniu. Jan Litawor Chreptowicz Marſzałek Litewſki, Staroſta Nowogrodzki, w roku 1499, z inſzemi Pany, nad Wiedruſſą wzięty w niewolą Moſkiewſką, z ktorey nie prędzey wyſzedł, aż w roku 1501. N. Litawor Woiewoda Nowogrodzki, tak go tytułuie Koiał: miał za ſobą Xiężnę Holſzańſką, zoſtawił corkę, ktora ſzła za Kmitę, umarł w roku 1435. Jan ſyn Marſzałka był poſłem do Moſkwy, Przywiley odnowienia Unii między Koroną y W. Xięſtwem Litewſkim nazywa go Marſzałkiem Nowogrodzkim. Fiedor Bogdanowicz Litawor Chreptowicz, to ieſt ſyn Bogdana wzwyż położonego, Podſkarbi Litewſki, zſzedł z tego świata w roku 1495, zoſtawiwſzy ſyna Jurgiego Chreptowicza Władykę Włodzimirſkiego, Archiepiſcopa Połockiego, świat pożegnał w roku 1599, leży w Połocku, ſyn iego przed ſtanem duchownym Iwan Juryewicz 1555, pochowany w Nowogrodku, zpłodził z Skuminowny, ſyna Adama Podkomorzego Nowogrodzkiego, fundatora Bazylianow w Nowogrodku, ten miał za ſoba Komaiewſką, z ktorey zoſtawił ſynow Jerzego, Alexandra y Oſtafieia, y corkę Helenę wydaną za Philona Kopcia Marſzałka. Jerzy Adamowicz Leśniczy Merecki y Orſzańſki, daley Kaſztelan Smoleńſki, daley Woiewoda Mściſławſki, nakoniec Nowogrodzki, ſyn iego Adam Staroſta Hainſki, drugi Jerzy, trzeci Bogdan od Kozakow zabity. Jan Chreptowicz miał za ſobą Ławſka, z tey zpłodził ſyna Franciſzka y drugiego Ludwika, Oſtafi Adamowicz Podkomorzy Nowogrodzki, ſyn iego Staniſław Podwoiewodzy Nowogrodzki, ſłużył pod Uſarſką chorągwią Pawła Sapiehy Hetmana Litewſkiego, zabity w potrzebie z Szwedami pod Warſzawą w roku 1666. Brat iego Samuel Chorązy Starodubowſki, miał za ſobą Konſtancyą Dolſką, z ktorey ſynowie Jędrzey y Jan. Marcin Bogdanowicz czwarty ſyn Bogdana, umarł w roku 1498, miał za ſobą Kniahynią Tołoczyńſką, ſyn iego Bogdan Podſkarbi Litewſki, wſzedł do grobu w roku 1553, zoſtawił z Eudoxyi ſynow, Bogdana y Piotra, ktoremu Zubekowna ſyna powiła Bogdana. Bogdan Bogdanowicz Chreptowicz, miał za ſobą corkę Onikiego Hornoſtaia, ale żadnego potomſtwa nie zoſtawił. Bogdan Piotrowicz Chreptowicz Referendarz Litewſki, zoſtawił z Dłuzniewſką ſynow Olbrychta, Michała, y Jana, z tych Olbrychta z Mańkowſki ſynowie, Krzyſztof, Piotr, Marcin y Samuel. Piotr Chreptowicz naprzod Podſtaroſci, potym Piſarz Ziemſki Grodzieńſki, na oſtatek Podſędek tegoż powiatu, ſynowie iego z Bohufalowny, Władyſław Podczaſzy Grodzieńſki, Leopold Skarbnik Mozyrſki, Albrycht y Piotr, ci wſzyſcy młode lata w woyſku trawiąc, w rożnych expedycyach mężnie ſtawali, corki zaś, Alexandra poſzła za Jeżowſkiego, Eufemia za Krzyſztofa Micutę Miecznika Witebſkiego, Zofia za Staniſława Maſalſkiego, czwarta za Jerzego Maſalſkiego Staroſtę Auguſtowſkiego, Kryſtyna, Joanna, Anna y Konſtancya. N. Chreptowicz Stolnik y Podſtaroſci Grodzieńſki, miał za ſobą Joannę Oziębłowſką Cześnikownę Kowieńſką.

LITER w herbach zażywaią Abdank, Chalecki, Charytonowicz, Szaſzko, Z litera, S. albo Znin, Kołodyn, Hołownia.

LITEWSKIE XIĄŻĘTA. O nich mowić ſię będzie, gdzie o Krolewſkich Familiach.

LITOSŁAWSKI *herbu Jelita* w Ziemi Przemyſkiey. Ci ſię piſzą z Bietrzychowa. Woyciech Litoſławſki długi czas zoſtawał przy Jerzym Jazłowieckim Hetmanie Koronnym, potym był Miecznikiem Przemyſkim *to Paproc: Okolski* zaś piſze go Chorążym Przemyſkim. Marcin Piſarz a potym Sędzia Grodzki Sądecki, *Conſtit: 1590. fol: 361.* zoſtawił tylko corki, iedna z nich Kryſtyna była za Prokopem Rokoſzem potym za Krzyſztofem Wilkonſkim *Acta Caſtren: Cracov:* druga za Krzyſztofem Jordanem *Baranow:* inni ich piſzą Lutoſtawſki, *Okolſki* Lutoſtawſkich chce mieć herbu Drogomir, ale ſię zdami ſię myli. N. miał za ſobą Annę Konarſką herbu Gryff.

***LITYNSKI** *herbu Grzymała*, z tą iednak rożnicą, że powinna bydź brama w murze o ſześciu cegłach, na nim nie maſz wieży żadney, ale tylko cztery blanki, krzyż we ſrzodku złoty między niemi, u bramy zaś ſrebrney we ſrzodku poł dragą albo zapory złamaney, końcem iednym na doł ſpuſzczoney widzieć: na hełmie trzy piora ſtruſie: tak go opiſał *X. Rutka in Mſ.* Domyśla ſię tenże, że ten herb nadany od Xiążąt Ruſkich ktoremuś Przodkowi ich, za odwagę przy dobywaniu fortecy, gdzie znać pierwſzy zkoczył, y bramę wyſiekł, czy wyłamał Dawny to Dom na Wołyniu, *Metryka Wołyńſka 1528* wſpomina Lityńſkiego Ziemianina Wołynſkiego. *Autor życia Kmity Woiewody Krakowſkiego y Marſzałka fol: 185:* powiada, że im Lityna nieſłuſznie odebrana, o co iako za zaſłużonemi w Rzeczypoſpolitey, wſzyſtka Polſka Zygmuntowi Auguſtowi Krolowi y Kmicie opponowała ſię, między innemi artykułami oppreſſyi, tę też położywſzy. Bazyli Xenofon, miał za ſobą Maryannę Manaſterſką dziedziczkę na Chłopczycach, z tey corka Alexandra była za Piotrem Hoſzowſkim. N. poiął Boleſtraſzycką, ktora po iego śmierci poſzła za Stefana Ducymińſkiego Chorążego Parnawſkiego. Alexego ſynowie, Ordyan y Kozmas bezpotomni, Iwan trzeci z Anaſtazyi Horaimowny, zpłodził Mikołaia, ktoremu Katarzyna Roſtocka powiła corkę Annę Zołkiewſką. Jozef Soc: JESU umarł 1718 w Kamieńcu Jacek, corka iego była za Janem Iwanickim.

ŁNISKI *herbu Oſtoia*, ale z tą odmianą, że ſą dwa Xiężyce nie pełne, barkami do ſiebie, rogiem iednym do gory, obrocone, nad niemi gwiazda we ſrzodku, w modrym polu, na hełmie nad koroną takież dwa Xiężyce y gwiazda, z napiſem *Utraq; Duce. Mſ. o Familiach Pruskich:* bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał: Ten Dom wſzedł do Polſki z Saxonii. Pierwſzemu ktory w Pruſiech oſiadał w zaſługach wydzielili byli Krzyżacy włok dwadzieścia y kilka, o mil trzy od Gdańſka, na ktorych wieś założona Lniſkie, od tych imienia nabyli, luboć potym przedali ſukceſſorowie te dobra, innych w Swieckim nabyli, tak że ſię potym z Laſkowic piſali. N. Lniſki miał za ſobą Brantownę. Drugi Czarlińſką, ktora potym żyła z Nahoreckim. Samuel Sędzia Ziemſki Swiecki umarł koło roku 1680: brat iego rodzony Jan Sędzia Mirachowſki, zſzedł z tego świata 1698, w kościele naſzym Gdańſkim pochowany, ſynowiec tych obudwu Staniſław w Zakonie naſzym, umarł w Owruczu 1722. Magdalena była za Janem Franciſzkiem Grąbczewſkim.

***ŁOBCZYNSKI** w Bracławſkim Woiewodztwie Jan Łobczyńſki podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

ŁOBESKI *herbu Korab* w Poznańſkim Woiewodztwie. Łobos Daniel w Woiewodztwie Ruſkim 1648.

***ŁOBODZKI.** Maciey Łobodzki Kanclerz Gnieźnieńſki na przywileiu Kollegiaty Łowickiey.

ŁOCHOCKI *herbu Junoſza* w Dobrzyńſkiey Ziemi. Erazm naprzod Sędzia Ziemſki Dobrzyńſki, potym Kaſztelan Słońſki, z młodych lat ſwoich, roty znaczne wodził, y w potrzebach mężnie z niemi ſtawał, z Czerſką herbu Ogończyk, zoſtawił ſyna Alexego, y corek kilka. Piotr brat iego rodzony Stolnik Dobrzyńſki. Woyciech trzeci ich brat z Zelſką żył niepłodnie. Woyciech rzeczony Szala, brat ich ſtryieczny, był Cześnikiem Dobrzyńſkim, mąż takiey ſiły y chybkosci, że wzbroi tak iak do potrzeby konia przeſkakiwał. Dwiema chłopō kazał ſobie ręcznik trzymać iako mogli naywięcey go wynieść, przez ktory on w oſtrogach, tak iako na koniu ſiedział, y w pancerzu, bez ktorego rzadko chodził, przeſkoczył. Przez woz, po oſzczepie, kazawſzy zaprządz konie, a mimo ſię prędko iachać, przeſkoczył. Brat iego rodzony Staniſław mąż wielki, z Łękowſką herbu Lubicz zoſtawił potomſtwo. Staniſław drugi 1648. N. miał za ſobą Czerną Małgorzatę. N. w Zakonie naſzym życie ſkończył. N. Kaſztelan Dobrzyńſki, ſynowie iego, Jozef Staroſta Ośiecki, y Woyciech. Jan Łochocki Staroſta Krzeczowſki, miał za ſobą Kryſtynę Czernianke Kaſztelankę Sądecką, pozoſtałą wdowę po Brzechwie Staroście Krzeczowſkim, z tey ſię tylko corka urodziła Regina Apollinara. Katarzyna Samuela Kaliſzkowſkiego małżonka.

ŁOCHOWSKI *herbu Belina* w Woiewodztwie Rawſkim. Jędrzey Łochowſki 1648. Staniſław Piſarz Grodzki Opoczyńſki 1646, ieſt w druku iego Xiążka. *Regulæ juris & loci Communes forenſes 2. edit: Cracov:* 1701, Syn iego Łukaſz Filip w Zakonie naſzym, pracowity Miſſyonarz przez lat dwadzieścia, to w Pruſiech, to w Podgorzu, pokory przedziwney, z ktorey nie mogł cierpieć, gdy co o nim z pochwałą powiadano, gdy ſię powietrze w Krakowie zakurzyło, uproſił ſię u ſtarſzych, żeby mu pozwolili ſłużyć zapowietrzonym, z wielką tedy ochotą tę funkcyą odprawował, nie tylko duſze umieraiących ratuiąc, ale też ciała opatruiąc: aż też y ſam tymże powietrzem zarażony, życie dla miłości bliźnich położył w roku 1677. Są y w Brzeſkim Litewſkim tegoż herbu Łochowſcy. Franciſzek Skarbnik Rzeczycki Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733, corka iego za Tomaſzem Gruſzeckim Cześnikiem Podolſkim.

ŁOCHOWSKI *herbu Kuſaba* w Woiewodztwie Mazowieckim. Jan Łochowſki w Ziemi Nurſkiey 1616. Poborca. Remigian, Wincenty, Piotr 1648 Szymon 1632. Jędrzey w Zakonie naſzym temi czaſy.

ŁOCHYNSKI *herbu Jelita*, w Sieradzkim y Kaliſkim Woiewodztwach. Piſzą ſię z Łochyńſka w Piotrkowſkim powiecie. Z tych ieden Jan Kanonik Płocki, drugi Piotr Podſtarości Wielunſki, obadwa bliźniacy, obadwa tak ſobie podobni, że ich trudno było rozeznać y ſamym rodzicom. Sioſtry ich iedna Anna była za Macieiem, druga za Mikołaiem, Glińſkiemi, trzecia za Swierczyńſkim. *Baran:* Marcyan Podwoiewodzy Kaliſki 1646, nadgrobek marmurowy poſtawił w kościele Krakowſkim S. Franciſzka, żonie ſwoiey Jadwidze Głoſkowſki herbu Korab. Alexander miał za ſobą Annę Chrząſtowſką herbu Łodzia, z tą zpłodził trzech ſynow, Jędrzeia, ktory miał za ſobą *imo voto* Dąbſką, *2do* Strzałkowſką, Drugi poiął Biernacką. Trzeci N. z Katarzyny Łagiewnicki zoſtawił trzech ſynow, Jędrzeia, Mikołaia y Jana w Zakonie naſzym. Woyciecha w Podolſkim Woiewod: 1570 wſpomina *Paprocki w Panoſzy.* N. miał za ſobą Annę Obiezierſką.

ŁOCI. Auguſtyn Łoci, z bracią ſwoią otrzymał indygenat 1673, ktory approbowała *Konſtytucya 1676. fol: 63.*

ŁODE. Krzyſztof Lode Podkomorzy Derpſki podpiſał z Inflant elekcyą Jana Kazimierza Krola w roku 1648.

Łodzia herb.

ŁOdzia żołta czy złota (o czterech deſkach u Paprockiego,) w polu czerwonym, iakby po krwi nieprzyiacielſkiey płynąca, bez żaglow y maſztu, coś na kſztałt barki, na głębokich iednak rzek przebycie zdolna: w hełmie pawie piora, a na nich łodź takiegoż kſztałtu, tak go opiſuią. *Paprocki w Gniazdzie. O herb: fol: 438. Bielski fol:* 140. *Okol: tom: 2 fol: 154.* W cudzoziemſkich herbach rożnę nawy mnieyſze y większe, pod żaglami y bez nich, wolno widzieć u naſzego *X. Petraſancta cap: 63 de teſſer: gentilit*: takiey tam iednak żadney nie obaczyſz.

Dawnieyſzy Genealogiſta *Paprocki*, rozumie że ten herb z Czech do Polſki przynieſiony, czas przenoſin w Gniazdzie ſwoim naznacza pod Kazimierzem Sprawiedliwym, zły iednak rok położył 1120, bo ten Kazimierz nie rządził na ten czas Polſką, chybaby 1179. *Okolski* dawnieyſzą iego procedencyą wywodzi, gdy powiada, że ieſzcze Greckim y Rzymſkim Monarchō był kiedyś w zwyczaiu, zkąd na monecie *Jani Auguſti Adriani* łodź widziano; y w Atenach na uroczyſte święta, w ktore pamiątkę Teſeuſza obchodzono, rozdawać go zaſłużonym, w zwyczay poſzło. Nad to wielu innych, że ſię nim ſzczyciło świadczy *Valerius lib: 45.* Ztamtąd na Dwor Ceſarzow Rzymſkich przeſzedł, od nich do Czech, z Czech do Polſki w roku Pańſkim 969, ale niżey tenże *Okolski* przeciwko ſobie mowi, kiedy powiada, że Łodzicowie nie ſą przychodniowie, ale właśni Sarmaci, że kwitneli ieſzcze przed wiarą Chrześciańſką w Polſzcze rozkrzewioną, y kiedy za Mieczyſława Pierwſzego z Monarchow Polſkich Chrześcianina, Bazyliki, Gnieźnieńſką y Krakowſką ſtawiano, między inſzemi herbami w murach kościelnych, z kamienia wycioſanemi, y w ścianę wprawionemi, znaydowała

ſię

ſię Łodź, mianowicie, kiedy Kazimierz Krol w roku 1052 Wrocławſką Katedralną Bazylikę zakładał y fundował, na liście tey fundacyi, kładzie, między przytomnemi, Łodzię: a ztąd wnoſi, że w ten czas iuż ſławnemi byli Patryotami w Polſzcze. Toż ſamo potwierdzaią *Mſ. X. Rutki, Navis aurea, Marianus Coſtenus*, że ieſzcze za Pogańſkich Monarchow Dom Łodziow dobrze zaſłużony, w tey Oyczyźnie kwitnął: y że przy erekcyi kościołow Gnieźnieńſkiego, Krakowſkiego y Trzemeſzyńſkiego, iak inſze herby Topory, Jaſtrzębce, tak y Łodzia znaczna była, na znak, że iuż tam tego wieku, z tych familii ludzie znaczni byli: y Woiewoda Poznańſki Łodzia, ktory ſię znayduie w przywileiu *inter præſentes*, pewnie muſiał bydź nie z dopiero oſiadłego Domu. Ze też ten był zwyczay, herby wielkich ludzi, w ściany kościelne wprawiać, oczywiſty dokument tego, kościoł S. Troycy w Krakowie ſtarożytny, y od początku ſnać wiary, a potym OO Dominikanom od Iwona Odrowąza Biſkupa Krakowſkiego dany. Także kaplica Elżbiety, zdami ſie Kazimierza III żony, w Krakowie na Zamku, gdżie na ścianie iedney *ab extra*, ſą murowane herby Polſkie.

Poczatek herbu tego *Navis aurea* wywodzi od owey kawaleryi Greckiey, ktora z Jazonem do Kolchow po złote runo żeglowała, ponieważ Słowacy albo Sarmatowie ſąſiadami Grekom wiekow onych byli, iako przyznaią Geografowie, owſzem Słowiańſki ięzyk od Greckiego chce bydź *Orichovius, Mſ. X. Rutki*, ztąd okazyą iego zakłada, że Słowacy za Galliena Ceſarza do Hiſzpanii zapłyneli, przywodzi na to *Oroſ: lib: 7 fol: 122*, ale tam nic o Łodziach, tylko to ieſt, *Germani ulteriores, abrasâ potiuntur Hiſpaniâ*, Raczeyby mowić, że w owe Sarmackich narodow nawigacye, y exkurſye nawami w Pańſtwa Grecko-Rzymſkie, herb ten nabyty. O czym *Zozimus lib 1. hiſtor: ad finem. Probo apud Romanos imperante, cum Franci ei acceſſiſſent, & ab eo ſedes obtinuiſſent, pars eorum quædam defectionem molita, magnamq; copiam navium nacta, totam Græciam conturbavit, in Siciliam quoq; delata, & urbem Syracuſanam adorta, magnam in ea cædem edidit. Tandem cum & in Affricam appuliſſet, ac reiecta fuiſſet, adductis Carthagine copiis, nihilominus domum redire, nullum paſſa detrimentum, potuit. Vopiſcus toż ſamo świadczy*, tylko, że miaſto Frankow kładzie Sarmackich ludzi, *Centum millia Baſtarnorum in ſolo Romano conſtituit (Probus Imperator] ſed cum & ex aliis gentibus, pleroſq; pariter tranſtuliſſet, ideſt ex Gepidis, Gautumnis & Vandalis, illi omnes fidem fregerunt, & occupato bellis Tyrannicis Probo, per totum penè orbem pedibus & navigando vagati ſunt, nec parum moleſtiæ Romanæ gloriæ intulerunt.* Może ſię toż ſamo potwierdzić z Helmolda y Luitpranda, z ktorych pierwſzy *lib: 1 Chronol: Sław: cap: 8* powiada, że Duńczykowie Słowakow na pomoc wezwawſzy, wprzod Nordalbingow, potym Saxonow, Tranſalpinow, puſtoſzyli, y znowu Słowacy z Duńczykami, morzem naieżdzali nieprzyiacielſkie kraie. Ztąd wnoſi *Pariſius in Mſ.* że tey woienney flotty, nayprzednieyſzym Rycerzom, dana była za herb Łodź, iakoż znać to y po krwawym polu tego kleynotu, że Przodkowie tego Domu y właſną y nieprzyiacielſką krwią wſpieniali morza y rzeki.

Paprocki z Długoſza o tym Domu napiſał, że *in ambitionem proni, & rerum privatarum ſtudioſi*, windykował ich ſławę Jędrzey Potocki Kaſztelan Kamieniecki *in Centur: Viror: fol: 417 Vetuſtiores Łodziarum in Polonia ſtirpes, evelli ſe potius, quàm priſtinos extirpari patiuntur mores.* A Wacław Potocki Podczaſzy Krakowſki tak o nich mowi w poczcie herbow. *Już łodź Teſeuſzowa, iuż Atheny z Greki przepadły, ale waſza trwać bedzie na wieki, przy nieztarganym wiary Chryſtuſowey ſznurze, żadney ſzargi, y żadney nie boi ſię burze, ta tey ſpokoy-*

nym

nym portem, ta żaglem, ta ſtyrem, zawſze wproſt, nigdy pływać nie zwykła lawirem. Jaśniey ieſzcze o nich *Navis Aurea. Familiam Łodziarum magnarum opum haud avarè cupidam, ſed fortunâ ſuâ contentam, nec ſubditis fuiſſe gravem, ſed in egentes miſeroſq; benignam; non ambitioſam, conſtanti in Reges fide, & a ſeditionibus ſemper alienam.* Pobożność ich poznać z tylu kościołow, na chwałę Boſką z gruntu wielkim nakładem wyſtawionych, to ieſt w Poznaniu, Dolſku, Smiglu, Bninie, Krobi, Borku, Zbikowie, Kozłowie, Leżayſku, Sierakowie, Lachowcach, Grodziſku, Rawiczu, Łoſakowicach, Końſkowoli, Radlinie, Rokitnicy, Mieyſkiey Gorce, Opocznie. *Samuel Baſkowski kazanie, Antoni z Kobylina kazanie Choragiew. Młodzianow: tom: 4 kaz: a fol: 597.* Tu przydaię co piſze *Spondan: in Annal: Eccleſiaſt: w roku 1382 num: 3.* Karol III Krol Sycyliſki w tym roku postanowił nową kawaleryą *Equitum Navalium albo de Nave,* od nawy to ieſt Łodzi wymalowaney, wſrzod wzburzonych fluktow y wałow morſkich płynącey, nazwanych; ktorey znak powinni byli noſić na żołnierſkiey ſzacie, ſam Krol tey kawaleryi był Generałem, Patronem S. Mikołay Mirrheńſki Biſkup.

Przodkowie Domu tego.

Dawnieyſzych wiekow od imienia herbu ſwego tylko ſię zwali Łodziami. *Okolski* przywodzi Ryciuſza hiſtoryka Węgierſkiego, z ktorego powiada, że w roku 1061, gdy Bolesław (nie przydaie ktory, rozumiem że Smiały) odprowadzał na kroleſtwo Węgierſkie Belę Zięcia ſwego, Jędrzeia brata iego kroleſtwo to ſobie przywłaſzczaiącego poraziwſzy, zoſtawił przy nim pułk Łodzicow w Białogrodzie, to ieſt *in Alba regali na præſidium,* toż piſze przed Okolſkim *Marianus Coſtenus.* Za Bolesława także Krywouſta, kiedy Henryk V Ceſarz Rzymſki, wielkim woyſkiem y ſiłami Głogowa dobywał, miaſta tego Staroſta y Kommendant Piotr Łodzia od Bolesława zoſtawiony, dzielnie go y ſzczęśliwie obronił, w roku 1109. *Navis Aurea y Marianus Coſtenus, Okolski,* ktory na świadectwo tego przytacza *Cureuſſa,* ale ten cale nic o tym nie ma. O Bogufale Łodzia Kaſztelanie Kaliſkim w roku 1146 piſałem w pierwſzym tomie. Piotra Łodzię *Paprocki* chce mieć Biſkupem Poznańſkim, wziętym z Dziekanii po Bogufale herbu Poray, w roku 1184. ale ten autor myli ſię w roku: bo *Długoſz* tak w hiſtoryi ſwoiey, *iako in Vitis Epiſcop: Poſnan:* śmierć Bogufała dopiero zkłada na rok 1253, a Piotra po nim obranego w tymże roku piſze, y to nie herb Łodzia, ale Prawdźic mu przywłaſzcza, gdzie y ia o nim mowić będę. Jan Wyſkowiec nazwany, Łodzia Biſkup Poznanſki w roku 1273. obrany, z Kanonika Poznańſkiego wſtąpił na tę katedrę, do ktorey miał promocyą z wyſokiey ſwoiey cnoty y zasług, umarł 1286 *Długoſz in Vitis Epiſcop; Poſnan:* długo iednak ſwoiey konſekracyi czekał, dla czego tylko mu lat iedenaście tego Biſkupſtwa rachuią. Jaſko Łodzia Kaſztelan Kaliſki kwitnął w roku 1361. Jaroſz Woiewoda Kaliſki 1145. Paweł Łodzia Sekretarz Krolewſki na liście Kazimierza Wielk: w roku 1370. *in Monim: Lanckor:*

A że zwyczaynie u nas w Polſzcze, ſtarodawnych Familii ludzie, rozrodziwſzy ſię, rożne brali nazwiſka od Zamkow ſwych przednieyſzych, albo dobr dziedzicznych, ktore ſię im po Oycu działem doſtawały, tak, że iednegoż Oyca ſynowie, każdy od działu ſwego, rożnym ſię nazwiſkiem ſzczycił, dla tego y Łodziowie iedni ſię piſali z Kurnika. Z tych był Wiſſota z Kurnika, ktory w roku 1373, od Wielkopolanow nieſpokoyne rady

przed

przed ſię biorących, poſłem był wyprawiony do Władysława Białego, przedtym Xiążęcia Gniewkowſkiego, a potym Mnicha Benedyktyna, perſwaduiąc mu, aby kaptur złożywſzy, przybył do Polſki na kroleſtwo, *Długoſz.* Wſpomina go *Januſzowſki w ſtatu: fol: 73 y Kromer pod Ludwikiem Krolem. Biel: fol: 268.* w roku 1383, że przymierza z Domaratem uczynionego, przyiąć niechciał, iego dobra Domarat puſtoſzył, mianowicie Kazimierz miaſteczko. Mikołay z Kurnika od niektorych z kapituły faworyzuiących ſobie na Biſkupſtwo Poznańſkie obrany, konfirmacyą ſwoię y konſekracyą w Awenionie u Papieża otrzymał, na ktorym Paſterſkim urzędzie prezydował lat ośm, to ieſt według Długoſza od roku 1374 do roku 1382, w katedrze Poznańſkiey pochowany. Był przedtym Proboſzczem u Panny Maryi w Krakowie, *Vitæ Epiſcop: Poſnan: Biel: fol: 247. Paprocki,* wſtęp iego na tę godność zrzuca na rok 1338, śmierć na rok 1346, ia iednak za Długoſzem y Bielſkim idę. Zbiſława z Kurnika w roku 1370 czytam na liście Kazimierza Wielk: *in Monim: Lanckoron:*

Z Kempy ſię drudzy Łodzicowie piſali. Z tych był Jan z Kempy Biſkup Poznańſki, ktorą dyecezyą rządził lat iedenaście, to ieſt obrany w roku 1335, życie to śmiertelne zkończył w roku 1346. Prałat uczony y do Nayś: Matki ſzczegulniey nabożny; niektore kościelne hymny napiſał ku czci tey S. Panny, także SS. Apoſtołow Piotra y Pawła, y S. Woyciecha, ktorych przedtym zażywał kościoł Polſki. *Długoſz in Vitis Epiſcop: Poſnan: Bembus.* Wincenty z Kempy Woiewoda Poznańſki, za ktorego powodem, rycerſtwo Wielkopolſkie, na Domarata Grzymaltię Kaſztelana Poznanſkiego, y Generała Wielkopolſkiego woynę podnieśli, *Cromer lib: 14 Długoſz pod rokiem 1383,* Poznań mu ſię y Kaliſz w tym zamięſzaniu poddał, Zamek Kaliſki iednak, gdy mu ſię opierał, ściśle obległ, luboć potym na inſtancyą Małopolſkich Senatorow odſtąpił od niego, gdy przymierze ſtaneło. W krotce iednak znowu Znin obległ, y Mikołaia Łodzię w Bninie, *Bielſki fol: 267.* wſzakże potym do zupełnego pokoiu przyprowadził te tam kraie Władyſław Jagełło 1386.

Nayznaczniey iednak kwitneli ci, co ſię piſali z Bnina. To pewna, że to miaſteczko było kiedyś krolewſkie, y miało ſwoich Kaſztelanow, y w roku 1379 Sędziwoy Wir iako piſze *Długoſz,* herbu Nałecz [był to Czarnkowſki] Kaſztelanem Bninſkim będąc, Szczecińſkiego Xiążęcia Swatoborza włości puſtoſzył: dla tego *Marianus Coſtenus in dedicat: Æquilibrii juſtitiæ,* piſze, że ſię Bnin dodiero doſtał Wincentemu herbu Łodzia Woiewodzie Poznańſkiemu, o ktorym wyżey, atoli tak ten autor, iako y inni, ſiłu przedtym Panow z Bnina wſpominaią; podobno dla tego, że Staroſtwo Bninſkie nieprzerwanie przez długi czas w tym Domu chodziło, aż też y Bnin w dziedzictwo ſię doſtał. A naprzod Jakuba z Bnina Woiewodę Poznańſkiego piſze *Paprocki* w roku 1120, luboć go *w Gniazdzie* położył w roku 1160, za ktorym poſzedł y *Okolſki.* Temu Jakubowi dla wielkich iego zaſług, Uście y Piła miaſteczka z przyległemi włościami od Monarchy Polſkiego nadane. Przydaie *Coſtenus,* że nieraz Pomorczykow poraził, aż też y ſam pod Nakłem w potrzebie z niemi w nierownych ſiłach mężnie czyniąc, poległ. Piotr z Bnina Henryka Brodatego w roku 1202 Kanclerz, ktorego imię na Sląſkich przywileiach ſtarych widział *Marianus Coſtenus.* Mikołay ſyn iego, z Tatarami ſię potykaiąc, w roku 1241 oraz z Henrykiem II. Xiążęciem Sląſkim w potrzebie zginął, w Zeganie pochowany, pobitych w tey potyczce *Długoſz* nie wątpił, żeby ich Męczennikami nazwać trzeba. Jakub z Bni-

na

na ſyn Piotra [rozumiem że Kanclerza Sląſkiego) Woiewoda Poznański, za
czaſow Boleſława Łyſego, wielkiey powagi mąż, ktory Xiążęta Sląſkie
między ſobą niezgodne pogodził, koło roku 1281. Piotr z Bnina ſyn Miko-
łaia Podczaſzego Sieradzkiego koło roku 1290 z Jakubem Swinką Arcybi-
ſkupem Gnieźnienſkim, uczynił zamianę dobr niektorych. *Paproc: fol: 306.*
Jędrzey z Bnina Kaſztelan Poznański 1306, ktory po abdykowanym Włady-
ſławie Łokietku, iezdził poſłem do Czech, aby zprowadził Krola Wacła-
wa, na oſiągnienie kroleſtwa Polſkiego. Gerarda Biſkupa Kuiawſkiego, kto-
ry umarł 1323 do tychże Panow z Bnina y *Paprocki y Okolski* pociąga, ten
drugi świadczy ſię *Kromera Xięga 11*, piſze w prawdzie o nim *Cromer* na tym
mieyſcu, ale nie mowi nic o iego herbie: *Długoſz zaś w ſwoiey hiſtoryi* w tym
roku y *Damalewicz* wyraźnie świadczą, że był herbu Leſzczyc, pod ktorym
y iam go położył. Jędrzey z Bnina Kaſztelan Kaliſki, będąc z Przemyſła-
wem Krolem w Rogoźnie na ziezdzie, tam iako Przemyſława zdradziecko
Margrabiowie Brandeburſcy naiachawſzy zabili, tak y on cięſzko rannym
zoſtał, z ktorego razu umarł w roku 1294. leży w Wrocławiu gdzie grob ie-
go w kościele S. Woyciecha z tym napiſem, *Hic ſitus vir nobilis Andreas de
Bnino Caſtellanus Calieſſinſis.* Piotr z Bnina Generał Wielkopolſki w roku 1369.
Paproc: po ześciu Kazimierza Wielkiego, iezdził do Węgier, ofiaruiąc kro-
leſtwo Polſkie Ludwikowi Krolowi Węgierſkiemu, według umowionych
kompaktow, od ktorego wielkie przywileie otrzymał. Macieia z Bnina
Dworzanina u Witolda Xiążęcia Litewſkiego, potym Podkomorzego Po-
znańſkiego, nakoniec Woiewodę Kaliſkiego, kładzie *Okolſki* w roku 1413,
ktorego roku na Seymie Hrodelſkim przypuścił Miczucha do herbu Łodzia,
iednego z Panow Litewſkich. Prawdać, że w ten czas na tym krześle ſie-
dział Maciey, ale ſię ten piſał z Wąſoſza, iakom dowodził w pierwſzym
tomie, nie z Bnina, a zatym do herbu Topor należał. Piotr Kaſztelan Gnie-
źnienſki, z tym go tytułem czytam w roku 1433 *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 52 y
w roku 1438 fol: 140*: wſpomina go także *Długoſz in Vitis Epiſcop: Poſnan*: gdzie
go ſtryiem zowie Jędrzeia z Bnina Biſkupa Poznańſkiego, *Okolſki* go potym
Kaſztelanem Poznańſkim zowie, y powiada, że był Poſłem do Ceſarza Zy-
gmunta w ſprawie Krzyżackiey; braci iego dwoch liczy, Mikołaia Biſkupa
Poznańſkiego w roku 1439, ale ſię myli, żaden Mikołay po te czaſy, ani po-
bliżſze na tey katedrze nie prezydował, y owſzem właśnie w tym czaſie
Jędrzey z Bnina Biſkupem był Poznańſkim, y Jana Woiewodę Poznańſkie-
go, ktory Władyſława Krola do Węgier odprowadzaiąc, w drodze na wie-
czność przeſzedł w roku 1440. Kwitnął także w roku 1432 Piotr z Bnina, kto-
ry ſnać z młodu cudze kraie zwiedzaiąc, oſiadł w Cypryiſkim kroleſtwie,
a dla ſwoiey wielkiey dzielności, y naturalnego obrotu, był w niemniey-
ſzym reſpekcie u Januſza Krola Cypryiſkiego, a oraz y Jerozolimſkiego, choć
ci tylko tytularnego, ten Marſzałka ſwego Baldvina de Noris, wraz z tym-
że Piotrem poſłał w legacyi do Władyſława Jagełła Krola Polſkiego, pro-
ſząc go o corkę Jadwigę Krolewnę w małżeńſtwo ſynowi ſwemu; ale iuż ta
Krolewna umarła była. *Długoſz pod tym rokiem, Stryikowſ: fol: 574, Spondan: in
Annal: num: 20.* Jan z Bnina Kaſztelan Miedzyrzecki 1451, tak ſię podpiſał na
liście Kazimierza Krola, *u Łaſkiego w ſtat: fol: 82 y 83. według Okolſkiego* miał
to bydź ſyn Jana Woiewody Poznańſkiego, zmarłego 1440.

Jędrzey z Bnina Biſkup Poznańſki, z Oyca Mikołaia, Matki Małgo-
rzaty urodzony, ſynowiec Piotra Kaſztelana Gnieźnieńſkiego, *według Długo-
ſza*: brat ſtryieczny Macieia Woiewody Poznańſkiego, o ktorym niżey, *we-*

dług Okolſk: był przedtym Kanonikiem Poznańſkim, Kantorem Łęczyckim,
Sekretarzem Krolewſkim, obrany na tę katedrę w roku 1438, w obyczaiach
ſkromny y łaſkawy, w życiu wſtydliwy, o prawowierną wiarę gorliwy; dla
tego na początku zaraz Paſterſkiego ſwego urzędu, dowiedziawſzy ſię, że
Abraham Zbąſki Sędzia Poznanſki, w dobrach ſwoich dziedzicznych Zbą-
ſzynie, nietylko że protekcyą Huſſytańſkiey herezyi faworyzował, ale też
ſiedmiu teyże ſekty miſtrzow z Czech zprowadził, ktorzy w ſwoie błędy nie
douczonych y proſtych ludzi wikłali: z ſtryiem ſwoim Piotrem Kaſztelanē
Gnieźnieńſkim, y ſynowcami Piotrem y Woyciechem, w dziewiąciu ſet ko-
ni Zbąſzyn naiachał, tam ściſto miaſteczko obległ, y nie wprzod od niego
odſtąpił, aż poki mu piąciu herſztow tey herezyi, bo dway z nich pod cie-
mney nocy pokrywką, życie ucieczką ſalwowali, nie wydano; tych Biſkup
gorliwy do Poznania zprowadziwſzy, gdy ich o fałſz heretycki, y rozſie-
wanie onego, przeświadczono, publicznie wſrzod rynku ſpalić kazał. *Dłu-
goſz pod rokiem 1439. Bielſki fol: 358. Spondanus in Annal: Eccleſiaſt: num: 51. Dama-
lewicz powiada*, że po iego śmierci, owe wyſzły wierſzyki. *Gaudete angvillæ,
quia mortuus hic jacet ille, Presbyter Andreas, qui capiebat eas*, alluduiąc na po-
imanych y ukaranych heretykow od niego, ktorych tu Węgorzami zowie.
Za iego radą y ſtaraniem, między Koroną y W. Xięſtwem Litewſkim odno-
wiona Unia, ktorą ręką ſwoią podpiſał, *u Przyłuſk: w ſtatu: lib: 5. cap: 1 fol: 691*,
a w roku 1454 wraz z Kanclerzem Koronnym zeſłany do Prus, od tamę-
czney ſzlachty y miaſt odbierał przyſięgę wierności na *Kazimierza* Krola,
Długoſz, Cromer lib: 22, w ten czas to było, gdy wytrzymać dłużey Pruſacy
niemogąc oppreſſyi Krzyżąckiey, poddali ſię, czyli raczey powrocili do
poddańſtwa Krolow Polſkich. We dwie lecie potym ſzlachtę Wieluńſką
poſiłkował, zeſławſzy ſwych ludzi chorągiew, kiedy łotrzykowie Sleżacy,
Wieluńſką ziemię naiechali, y wymyślnemi wycieczkami uciążali, w Zam-
ku Kempińſkim zamknąwſzy ſię, że ich obleżeniem muſieli do poddania
ſię Wielunianie przymuſzać. *Cromer lib: 23.* luboć *Długoſz* o Włocławſkim to
Biſkupie Piotrze piſze. Po śmierci Xiążąt Mazowieckich Ziemowita y
Władyſława bezpotomnie zeſzłych, iezdził w legacyi do ſzlachty Woie-
wodztwa Płockiego w roku 1462, od Kazimierza Krola, ſtrony ſukceſſyi
na to Xięſtwo, Krolowi należytey, ale na ten czas nie dali ſobie nic wy-
perſwadować. *Cromer lib: 24, Długoſz, Biel: fol: 423.* W Brześciu potym Kuia-
wſkim na drugi rok o pokoiu z Krzyżakami traktował, wſzakże zabiegi ie-
go, Kreteńſkiego Arcybiſkupa Medyatora od Stolicy Apoſtolſkiey do tych
traktatow, nieprzychylność Polſzcze, pomięſzała, *Dług: Crom: l. 25.* Chorą-
gwie Polſkie dla niezapłaconego żołdu, wyſłużonego w Pruſiech, gdy go
ſobie ſame z dobr Ziemiańſkich y duchownych, gwałtownymi extorſya-
ami wypłacać chcieli; ten przezacny Biſkup, łagodną namową y upomin-
kami tak ich ukołyſał, że od ſwoiey imprezy odſtąpili. Zſzedł po tych
pracach w roku 1479, Biſkupi urząd ſprawuiąc lat 41 y mieſiecy 6, cożkol-
wiek bądź, że omyłką w Długoſzu tylko lat 38 iego Paſterſkiey funkcyi ra-
chuią, nie tak chorobą, iako pracami wielkiemi dla kościoła y Oyczyzny
podiętemi, y ſtarością zwatlony, pochowany na tumie Poznańſkim, gdzie
ſobie grob z marmuru y moſiądzu wyſtawił w kaplicy S. Jędrzeia, ktorą
bogato przyozdobił y nadał, *o czym Długoſz.* Prawdać, że mu ten autor, *in
Vitis Epiſcop: Poſnan*: zadaie, iakby z dobr kościelnych, dom ſwoy miał w
doſtatki wielkie rozprzeſtrzeniać, iednakże, że kościelne dochody obracał
na chwałę Boſką y Biſkupſtwa ſwego potrzeby, poznać z wſpaniałych bu-

dynkow, ktore iego nakładem powstały: Wymurował albowiem Kollegiatę Panny MARYI w Poznaniu, y Pałac Biskupi; kościoły także, w Dolsku, Krobi, Kozłowie, Bninie miasteczku, w Zbikowie w Mazoszu leżącym, w Smiglu dziedzicznym swym miasteczku, (zkąd dochodzę, że z Opalińskich, Dom Smigielskich wyszedł, od tychże Dobr nazwisko swoie wziawszy) w Borku dobrach na ten czas tego Domu, iako przydaie *Okolski*: Pałac drugi dla Biskupow Poznańskich w Krobi; nad to fundował w katedrze swoiey Msza o S. Troycy, aby pewnych czasow śpiewano. *Paproc*: Na ubogich też hoyną ręką sypał iałmużny; posagi ubogim panienkom opatrywał, wdowom sierotom, taiemne dawał pieniężne ratunki: dla czego mu też piękną owę pochwałę nadgrobek daie, *Compatiens atq; benignus semper extitit.* Kościołowi swemu Poznańskiemu sprawił dwa szczerozłote kielichy, pięć ornatow bogatych złotem tkanych, perłami y kamieniami drogiemi sadzonych, y inne kościelne apparaty. Na inne zaś swoiey Dyecezyi Domy Boskie szczegulniey szczodrobliwy: miał ten zwyczay pobożny, że co rok sprawiał kielich srebrny, ktory uboższemu iakiemu kościołowi dawał; tak dalece, że przez czterdzieści y ieden lat Biskupstwa swego, czterdzieści y ieden kielichow na rożne mieysca rozdał. Był *wedug Długoßa* statury małey, włosa czarnego. Pisali o nim *Długoß w historyi y in Vitis Episcop: Posnan: Cromer y inni.*

Piotr z Bnina Moszyński, naprzod Biskup Przemyski, potym Kuiawski, na ktore wstąpił w roku 1484, luboć *Paprocki* omylnie inny rok podłożył, tak *w Gniazdzie cnoty, iako y o herbach. Okolski* też Kanclerzem go zowie, ale o tym drudzy milczą. *Callimachus zaś lib: 1 de rebus à Vladislao Rege Poloniæ gestis*, że Władysław Warneński Krol Polski y Węgierski odieżdzaiąc do Węgier, zostawił niby Vicereiow, to iest w Małeypolszcze Jana Czyżowskiego, a w Wielkieypolszcze Piotra z Bnina. *Designati subinde, qui absente Rege velut vicarii in locis opportunis præessent ac jus dicerent. In Prætura Cracoviana, Joannes Cisoviensis, in Posnaniensi Petrus de Bnino.* Czy o tym, czy o innym Piotrze mowi, czy też podchlebuiąc te rzeczy pisze, trudno zgadnąć. To pewna, że sam iedyny to pisze *Callimachus*, wielki przyiaciel y chwalca tego Biskupa Piotra: bo *Długoß* Woyciecha Malskiego na tey funkcyi osadzonego w Wielkieypolszcze od Władysława Krola bydź mieni. Jeżeli też to prawda, że ten Piotr Biskup, iako niektorzy chcą, w lat życia swego 52 umarł, toćby w lat 20 musiał tę administracyą trzymać na siebie włożoną. *Okolski* tego Piotra chce mieć synem Jana, ale że po Janie z Bnina Woiewodzie Poznańskim, zaraz kładzie Jana drugiego Kasztelana Miedzyrzeckiego, tegoż Woiewody syna, trudno poznać (bo nie wyraża) czy synem był Woiewody, czy Kasztelana, pomienionych. Moszyńskim go niektorzy zowią, snać że Moszyna była między iego Oyczystemi dobrami, od ktorey potym Moszyńscy nazwisko swoie wzieli, iako się niżey o nich mowić będzie. Był to Biskup ten Piotr, iako nauki wielkiey, tak y pobożności, y religii ku Bogu, cichy, skromny y nikomu nie naprzykrzony; na nogi choruiąc umarł w roku 1493, odpoczywa w Włocławskim kościele, ktory rządził lat dziewięć, tam mu *Philip: Callimachus* z marmuru nadgrobek wystawił, z napisem y konterfektem osoby iego. Tenże *in Oratione ad Innocentium VIII de bello Turcis inferendo*, tak o tym Piotrze mowi. *Ejus ingenii acummen, gravitas, constantia, magnitudo, præterea vitæ ac morum sanctimonia, humanum modum supergressa, jampridem meruere, ut transferretur in religionis nostræ sacrosanctã arcem.* Zaś *in Præfat: ad libros tres de rebus gestis a Vladislao Poloniæ atq; Hungariæ Rege*

tak pisze. *Petrum de Bnino Episcopum Vladislaviensem Deus nasci Rex invictissime in regno tuo voluit, non solùm ut esset in his, quæ ad rem divinam attinent, quoddam priscæ sanctitatis specimen, verèq; religiosorum Pontificium imago, sed etiam ut haberes in humanis consiliarium prudentiâ, fide, constantiâ, gravitate antiqua præditum*, y przydaie, że za iego perswazyą, tę historyą pisał. Maciey Drzewicki Arcybiskup Gnieźnieński *in Epist: ad M. Anton: Maurocenum*, takie o nim daie świadectwo: *Fuit vir non solùm ingenio præstanti, ac doctrina singulari, sed omnium quoq; divinarum, humanarumq, rerum cognitione, ac prope experimento prudentissimus.* Ze zaś był dziwnie hoyny, dla tego krom Pastorału swego, y Pontyfikału, więcey nic nie zostawił pamiątki po sobie w kościele Włocławskim. *Damalew: in Vitis Episcop: Cuiav: Nakiel: in Miechov: fol: 538 Miechowita* o nim świadczy, że był na Kanonizacyi Jana Albrychta Krola.

Maciey naprzod Woiewoda Kaliski, a potym Poznański, a oraz Generał Wielkopolski, że się pisał z Bnina, iawnym dowodem iest *Statut Łaskiego fol: 80*, kędy podpisał list Kazimierza Krola: *Cromer lib: 28* Moszyńskim go zowie na dwoch mieyscach, y inni, luboć w Długoszu błędliwie go napisano de Dmoszyn. Miał żonę Nawoykę z Koniecpola, między ktorą, y stryiecznym iey Jakubē z Koniecpola Kasztelanē Przemyskim w roku 1480, taki dział dobr stanął, że Nawoyce dostał się Zamek y Miasto Przemyskie, z szesnastą wsi, zamek także y miasteczko Lelow w Krakowskim Woiewodztwie, Kościelec, Przekop ze wsiami należącemi, krom tego pewny czynsz należący z Ruskich Zup do Zamku Przemyskiego, nazwany Tocz. Te dobra krolewskie, snać, że summami były obciążone, w ktorych ie Koniecpolscy trzymali, a potym z Nawoyką w Dom Opalińskich weszły; on zaś dobra krolewskie, domowi swemu zdawna nadane, to iest Uście, Piłę, y Moszynę darował Krolowi, czyli raczey wrocił, iako świadczą; a że *Długoß w roku 1428 y Cromer lib: 19* piszą, że w owey Witolda expedycyi pod Nowogrodem znaydowali się między innemi, *Fuerunt autem in ea expeditione de Polonis insignes, imprimis Casimirus Dux Masoviæ, Vincentius Samotulius Castellanus Mederecensis Dux copiarum, Nicolaus Brezius, Mathias Uscius &c*: z tad rozumiałbym że o tym tu Macieiu mowa, ktory był Panem na Uściu, a na ten czas młodo w lat znać dwadzieścia, na tę się okazyą z Hetmanem Szamotulskim wybrał. W roku 1476 iuż był Woiewodą Kaliskim przy Generalstwie Wielkopolskim, na co Wielkopolskie Woiewodztwa sarkały, *ob incompatibilitatem* Starostwa Wielkopolskiego z tymże Woiewodztwem, y dla tego na Kolskim Seymiku niechciały pozwolić Kazimierzowi Krolowi podatku pewnego. *Długoß.* Przecięż y w roku 1479 postąpiwszy na krzesło Woiewodztwa Poznańskiego, oraz był Generałem Wielkopolskim, pod ktory czas odprowadzał z wielkim splendorem w sześć set koni Krolewnę Polską Zofią, zaślubioną Fryderykowi synowi Margrabi Brandeburskiego, do Frankwortu, nad Odrą, a z tamtąd powrociwszy, przybył na ziazd Rad Koronnych do Piotrkowa; kiedy Stefan Woiewoda Multański, pod Kołomyią miasteczkiem, oddawał hołd Kazimierzowi Krolowi, w roku 1485, ten Maciey miał spor z Janem Tarnowskim Woiewodą Krakowskim, kto z nich miał berło krolewskie, na tym akcie, nieść przed Krolem; dla czego na ich pogodzenie, Senat nie czyniąc zadnemu z nich *præjudicium*, tak postanowił, aby tym czasem Spytek z Jarosławia Tarnowski Woiewoda Sendomirski niosł to berło, o czym świadczy *Statut Przyłuskiego tract: de Provinc: Polon: cap: 10.* Atoli że dobra iego, inne bliskie wypustoszywszy Jan Zegańskie Xiąże, w całe zachował, w suspicyi zostawał, iakby z tym nieprzyiacielem miał

iakieś porozumienie, zwłaſzcza, że maiąc ludzi na dwanaście tyſięcy z Wielkopolſkiey ſzlachty przy ſobie w obozie, żadney lichemu nieprzyiacielowi rezyſtencyi nie uczynił. *Cromer lib: 28. Biel: fol: 462.* O ſynu iego Hieronimie piſze. *Opatovius w życiu B. Jana Kantego inter miracula fol:* 106. Tego Macieia rodzonym bratem zowie Piotra Biſkupa Kuiawſkiego. *Okol:* ſynow zas iego liczy dwoch, Mikołaia Kaſztelana Miedzyrzeckiego, y Piotra Kaſztelana Lędzkiego, ktorzy ſię pierwſi według tego autora, Opalińſkiemi zwać poczeli.

Koiał: in Mſ. powiada, że Jędrzey Biſkup Wileńſki ſiodmy, raczey miał mowić oſmy, herbem ſię Łodzia pieczętował, to ieſt we ſrżodku Łodzi krzyż powinien bydź, atoli *Okolſki* do herbu Szeliga naciąga go. Był to Biſkup uczony, rodem Litwin, ſiedział na Biſkupſtwie lat dzieſięć.

Herbowni.

Baranowſki
Bieczyńſki
Brińſki
Bobolecki
Borzykowſki
Brodnicki
Brocki
Bylińſki
Chrzaſtowſki
Czarniecki
Dachowſki
Dobratycki
Gorka
Gorſki
Iłowiecki
Iwanowſki
Iwińſki
Kobylińſki
Kokorzyńſki
Komornicki
Koſſowſki
Kunowſki
Krzeſſyńſki
Kſieſki
Łabecki
Lachowicz
Ludomſki
Maniecki
Miczucha
Mienych
Moſſyńſki
Naramowſki
Opalińſki
Ordęga
Oſypowſki
Pokorzyńſki
Ponińſki
Powodowſki
Rabińſki
Radzewſki
Rogalińſki
Roſſkowſki
z Rzeczycy
Skaławſki
Słabkowſki.
Służewſki
Smigielski
Smogorzewski
Starkowiecki
Sułkowski
Swierczewski
Szołdrski
Taczalski
Tłocki
Tomicki
Wyganowski
Żabińſki
Zakrzewſki
Zytowiecki

*ŁODZIATA *herbu Wadwicz.* Mikołay Łodziata podpiſał elekcyą Jana Kazimierza w Nowogrodzkim. Alexander Auguſtyn, naprzod Archimandryta Zydyczyńſki, a potym Władyka Chełmſki 1691: kwitną w Słonimſkim powiecie, w herbie iednak ich powinny bydź dwa karpie, brzuchami do ſiebie obrocone, z tych ten co po prawey ſtronie tarczy, głową na doł ogonem do gory; ten co po lewey, głową do gory, ogonem na doł obroceni, tak go u ſiebie położył w dedykacyi Xiążki ſwoiey, ktorey dał tytuł *Goliat, X: Rutka.*

ŁODZINSKI *herbu Radwan* w Krakowſkim Woiewodztwie. Gabryel, Samuel, y Jan, ktory na dworze Zygmunta III czas nieiaki zabawiwſzy, ſtan ſobie duchowny obrał. Jędrzey miał za ſobą Krupczankę, corkę Jana Krupki, Zygmunt Macieiowſką z Potoka nie daleko Jędrzeiowa herbu Jaſtrzębiec. Sebaſtyan Łodzinſki, Jadwigę Baranowſką herbu Rawicz, byli to wſzyſcy bracia rodzeni. Kaſper ſtryi ich z Potocką Eufrozyną, corką Jędrzeia, ktorą Czermińſka urodziła, zoſtawił potomſtwo, poty *Baranow:* Krzyſztof przenioſł ſię był do Prus, tam zpłodził ſyna Jana Rotmiſtrza, woiennemi y poſelſkiemi uſługami znamienitego, miał za ſobą Zalińſką Woiewodzankę Pomorſką, *Mſ. de Famil: Pruſſ:* Mikołay z Radwanowic (bo ſię z tąd wſzyſcy piſzą) Łodzińſki Burgrabia Krakowſki 1705. Fryderyk w Woiewodztwie Ruſkim 1632. Krzyſztofa nadgrobek ze Lwowa wypiſał *Okolski.* N. miał za ſobą Knutownę, y z niey potoſtwo. Sczepan Proboſzcz Szczekocińſki

ſki, ieſt w druku iego *panegiryk na koronacya Krola Michała 1669 in fol: Cracov:* N. miał za ſobą Oſką.

ŁOIECKI *herbu Samſon,* w Ziemi Przemyſłkiey. Z tych N. Łoiecki Kantorem był Przemyſłkim, mąż uczony.

*ŁOIEWSKI. w Sendomirſkim Woiewodztwie, y w Ziemi Wiſkiey, w tey Jędrzey Łoiewſki podpiſał elekcyą Jana Kazimierza. Jan na Łoiowcach Łoiowſki, ktorego z Maryanny Oborſki ſynowie, Staniſław Franciſzkan, Samuel y Paweł bezpotomni, Zofia Piotra Kobielſkiego małżonka, Łoiewſkiego Woyta Ceremiſkiego chwali *Paprocki w Panoſ.y z meſtwa na Podolu 1575*

*LOKA *herbu Rogala w Pruſiech.* Zdawna piſzą ſię z Cygeł, czyli z Zygel. N. Loka miał za ſoba Rabownę, z ktorey corka była za Krzyſztofem z Cygenbergu. N. Opat Oliwſki przed Jaſkałem. Mikołay Podkomorzy Pomorſki w roku 1509. Jan także Podkomorzy Pomorſki 1547. Katarzyna Lokowna, Krzyſztofa Konarſkiego Srarosty Jurborſkiego małżonka. Barbara Jerzego Balińſkiego Chorążego Malborſkiego herbu Przoſna. Jan Sądowy Tczewſki na liście Zygmunta III, świadectwo dawał o dobrach dziedzicznych Jerzego Krokowſkiego. Jan Staroſta Borzechowſki, miał za ſobą Eufrozynę Knutownę, ta z nim żyiąc *ſterilis,* po iego śmierci powtorzyła małżeńſkie związki z Janem Koſſem Kaſztelanem na ten czas Elbląſkim, a potym Woiewodą Chełmińſkim. Zofia Magdalena Lokowna, Jana Srarosty Borzechowſkiego corka, była za Staniſławem Piwo Podczaſzym Płockim 1649, ta przy obrazie cudownym Sierpſkim, znaczne ofiary zawieſiła Ł. *Paprocki, Łaski Cudow: fol: 26 & 63. Clemens Burſius Orat: Gratul: Mſ. Konopatſ: Mſ. de Famil: Pruſſ: Poſſelis historia.* Staniſław, y Jerzy Adam 1648. Floryan w Zakonie naſzym wielkich talentow człowiek, w Poznaniu życie śmiertelne zkończył. Paweł zaś y Jakub ieſzczę w tym czaſie w tymże Zakonie kwitną. Hieronim w Zakonie Cyſtercyeńſkim, ieſt iego Kazanie w druku, *Wielka nieba y całego świata exſpektacya, na kanonizacyi SS. Staniſława Koſtki y Aloyzego, w Krakowie in fol: 1727.*

*ŁOKANSKI. Jan Łokańſki w Zakonie naſzym.

*ŁOKICKI. Jerzy Łokicki Komornik Krolewſki, y Jan w Kaliſkim Woiewodztwie podpiſali elekcyą Jana Kazimierza Krola.

ŁOKNICKI *herbu Nieczuia* w Podlaſkim y Brzeſkim Litewſkim Woiewodztwach. Staniſław Łoknicki Sekretarz Wielki Litewſki. Staniſław Rewizor do Inflant. Jan Woyſki Bielſki, ktorego z Jaſieńſki ſynow dwoch liczy *Okolski* Sekretarzow Krolewſkich, Jana y Maryana, tym Stefan Batory Krol, zlecił był prowiantow dozor. Maryan był Kaſztelanem Podlaſkim 1630, corka iego Zofia Magdalena, z Anny Hamſzeiowny urodzona, umarła 1651 oſobliwſza Dobrodzika OO Dominikanow w Brześciu Litewſkim, iako z iey nadgrobku tamże wypiſał *Starowol: in Monum:* tegoż corka Maryanna była za Benedyktem Buchowieckim Woyſkim Brzeſkim Litewſkim. Staniſław Alexander Sekretarz Krolewſki, Woyſki Brzeſki Litewſki, ſynowie iego Krzyſztof Opat Oliwſki, Prałat wielce godny 1676, y Jerzy w Zakonie Soc: JESU, rządził Collegium Nowogrodzkie. Mikołay brat ſtarſzy Staniſława Woyſkiego Brzeſkiego, Chorążym był Bielſkim, Rotmiſtrzem krolewſkim 1639. *Przyłuſki Felix Lucgor:* Bartłomiey Podczaſzy Grodzieńſki *Koiał: in Mſ.* N. była za Marcinem Niemirą Chorążym Mielnickim. Antoni Podſtoli Grodzieńſki 1689. Piotr Opat Oliwſki 1691. N. Łoknicka była za Jerzym Jezierſkim. Joanna była za Janem Naruſzewiczem.

*ŁOMINSKI *herbu Suchekownaty* Teodor Łomińſki dla zaſług woiennych na Seymie

1685 nobilitowany, o czym Konſtytucya, niewiem czy tego herbu: ale inni w Ośmiańſkim kwitną *Mſ. X. Koiał:*

ŁOMSKI. Maciey z Starey Łomży, naprzod Kamieniecki, a potym Chełmſki Biſkup 1484: katedrę ſwoię z Chełmu do Kraſnegoſtawu przenioſł, niektore przywileie Miaſteczkom do Biſkupſtwa Chełmſkiego należacym u Jana Albrychta Krola uproſił 1504. Niewiem czy tu należy Łomſki Skarbnik Orſzańſki, ktory miał za ſobą Zofią corkę Kniazia Sokolińſkiego Druckiego Podwoiewodzego Połockiego, koło roku 1640 *Oſtrozański S, J. Kazanie.*

ŁONIECKI herbu Nałecz. Jednaż ich dzielnica z Ninieńſkiemi, dla tego z Ninina Łonieckiemi piſać ſię zwykli. Anna Łoniecka, matka Wawrzyńca Gębickiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego. *Damalewicz in Archiep: Gneſn: fol: 352.* Podobno tu należą Łoniewſcy, z tych Jędrzey Kuſtoſz katedralny Łucki 1585. Magdalena Zakonnica w Sączu. Krzyſztof Łoniewſki *Canonicus Regularis S. Auguſtini* wydał do druku, *Żywot, ſprawy, y cudowne Boſkie wſławienie B. Staniſława Kazimierczyka, w Krakowie in 4to w roku 1617,* tamże przydał życie *B. Meynarda Biſkupa Inflantskiego, y Juſty wdowy w Pruſiech cudami wſławioney.*

ŁOPACKI herbu Lubicz w Ziemi Ciechanowſkiey. O Wilhelmie z Łopacina Dworzaninie krolewſkim, że zginął od Krzyżakow, broniąc Władyſława Jagełła Krola Polſkiego, między Grunwaldem y Tanebergiem, pochowanym w Knyſzdorfie 1411, mam prywatną informacyą, y że iego nadgrobek ma bydź tamże. Marcin 1474 o ktorym *Bielski fol: 464.* Jędrzey Łopacki z Anną Lelowſką, chce *Geneal: tego Domu,* zpłodził ſyna Mikołaia, naprzod Podkomorzego Zakrocimſkiego, z tym tytułem poſłował na Seym 1627, z tamtąd deputowany na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 5,* w roku *1635* Marſzałkował Izbie Poſelſkiey, co poznać z Konſtytucyi tego Seymu, ktore podpiſał; w roku 1638 poſłem będącego, Kommiſſarzem do zapłaty woyſku obrano, *Conſtit: fol: 3,* potym iuż Kaſztelan Zakrocimſki 1648; zginął pod Płomkiem w okazyi ze Szwedami, złączył ſię był dożywotnie z Anną Opacką Podkomorzanką Warſzawſką, z tą zpłodził corek ſześć. Zofią, Potencyanne, ktora pierwſzym związkiem żyła z Marcinem Cieciſzewſkim, drugim, z Janem Oborſkim Podſtolim Bielſkim *Acta Caſtren: Ciechanov: 1650;* Dorotę, ta z Rafałem Kobylnickim Podſtolim Wyſzogrodzkim, Agnieſzkę, ta z Adamem Nieborſkim; *Acta Caſtren: Zakrocim: 1675;* Cecylią, ta z Alexandrem Kobylnickim Pułkownikiem krolewſkim: dwie zas, Zakonne ſobie życie obrały, w Grodnie, pod regułą S. Brygitty; ſynow zaś trzech, Jana, Celeſtyna, y Marcina. Z tych Celeſtyn Piotr Opat Orłowſki, Trocki, umarł 1657. Marcin z Kołozębſki Doroty tylko miał iednę corkę Ewę, *1mo voto* Pudłowſką, Sędziną Ziemſką Zakrocimſką, *2do* Zabicką Podkomorzyna Zakroczymſką, Ján zaś był Chorążym Zakroczymſkim, Pułkownikiem krolewſkim, zginął pod Grodnem ze Szwedami, miał za ſobą Dorotę Łaściſzewſką Kaſztelankę Sochaczewſką, *Acta Caſtren: Zakrocim: 1655,* ta mu powiła corkę Dorotę Pęczkowſką, y ſynow dwoch, Adama y Felicyana, Z tych Adam Chorąży Zakrocimſki, żona iego Elżbieta Mdzewſka, *Acta Caſtren: Ciechanov: 1670,* tego było ſynow trzech, krom corki Magdaleny Zakonnicy w Praſnyzu. Jan ktory zginął pod Kiiami w okazyi ze Szwedami. Staniſław, ktorego z Oſtaſzewſki potomſtwo, Woyciech młodzian, Maryanna panną, y Zofia Modzelewſka. Woyciech trzeci ſyn Adama z Mdzewſki, Podſtoli Ciechanowſki, ten z Zofii Grabionczanki zpłodził corkę Barbarę Michała Komorowſkiego Łowczego Buſkiego małżonkę, y ſynow Antoniego Kanonika Płockiego, Ignacego Societatis JESU, y Franciſzka Jędrzeia Podſtolego Cie-

chanowſkiego, a teraz Kaſztelana Zakrocimſkiego, Pułkownika krolewſkiego, ten w cudzych kraiach w rożnych kampaniach młodſze lata polerował, w Oyczyźnie potym na ſławę robił, poſłuiąc na Seymy, na Kommiſsyą Radomſką, y do Krola; na kommiſſyi Toruńſkiey gorliwie ſtawał przy obronie wiary świętey, ma za ſobą Annę Kroſnowſką Stolnikownę Goſtyńſką. Felicyan drugi ſyn Jana Chorążego z Łaściſzewſki, ktorego ſyn Antoni, dziedzic na Modzelach y Rakach. *Genealogia Zulińskich* powiada, że ktoryś z Łopackich miał za ſobą Maryannę Zulińſką.

ŁOPACINSKI herbu Lubicz w Litwie y w Polſzcze, przedtym ſię piſali Łopatyńſcy, iako mam z informacyi przyſłaney mi z tego Domu, luboć *Okolski* Łopatyńſkich pod herbem Łopot położył, ba y *Koiał: in Mſ,* tak iako y ia tu niżey kładę. Teodor Łopatyńſki Podſędek Woiewodztwa Mściſławſkiego żył w roku 1598, y brat iego Hrehory Waſilewicz Łopacinſki, ktory miał za ſobą Szczaſnę Kniabinię Borowſką, ten przedał część ſwoię w Xięſtwie Birzańſkim, iako świadczą ſtare *documenta & Acta Diſtrictûs Upitenſis,* tenże fundował kaplicę w Szadowie, y Grob Domu ſwego. Synowiec tego Łopacińſkiego (bo ſam tylko corkę zoſtawił) Mikołay z Łopacina Łopacińſki Piſarz Ziemſki Powiatu Upickiego, żył około roku 1610, ieſt przywiley na Piſarſtwo w Metrykach y Acta iego. Drugi ſynowiec tegoż Hrehorego Piotr Łopacińſki, za Krola Jana Kazimierza wzięty do Moſkwy iako człek woienny w niewolą, iuż ſię ztamtąd nie wrocił, ale ſię tam ożeniwſzy potomſtwo zoſtawił, z ktorych ieden ſukceſſor Izydor Łopatyńſki, Biſkupem był w Moſkwie, w reſpektach u teraźnieyſzey Carowy Roſſyiſkiey, niedawno umarł. Staniſław z Łopacina Łopacińſki Sędzia Grodzki Powiatu Upickiego, razy kilka był Poſłem, y w rożnych innych funkcyach, nie dawno umarł. Między podpiſami na elekcyach rożnych Krolow znayduią ſię ci, Łukaſz y Piotr Łopacinſcy 1676, na elekcyi Auguſta II Leon y Prokop Łopacińſcy, z Mściſławſkiego, na elekcyi Krola Staniſława. Franciſzek, Mikołay, Antoni. Jan Łopacińſki Kanonik katedralny Wileńſki, Brat iego Mikołay, drugi N. ieſzcze w ſzkołach Akademii Wileńſkiey temi czaſy.

ŁOPATYNTKI herbu Łopot. Jerzy z Brzoſtowa Łopacińſki Suffragan y Archidyakon Zmudzki 1648, a w roku 1643 był na Synodzie Prowincyalnym Warſzawſkim. Bazyli Łopatyńſki od Stefana Krola do Moſkwy gońcem wyſłany 1579, tamże przytrzymany, *Biel: fol: 768.*

ŁOPATECKI herbu Korab w Sieradzkim Woiewodztwie. Ci iedneyże dzielnice z Łaſkiemi. Marcin Łopatecki Kanonik Gnieźnieńſki. Jadwiga matka Mikołaia Szyſzkowſkiego Podkomorzego Wieluńſkiego, bliſko ſtu lat dożywſzy, w roku 1645 zeſzła z tego świata, pochowana w kościele naſzym Kaliſkim. Woyciech 1623. Kazimierz 1690 mąż rycerſkiemi dziełami wſławiony przeciwko Turkom woiuiąc, poſłem bywał na Seymy, deputatem na Trybunały, Sędzia woyſkowym w obozie. *Powodź Oyczyſtey Łodzi* N. Porucznik Uſarſkiey chorągwi, o ktorym *Konſtytucya 1662 fol:* 33. N. miał za ſoba Kozierowſką. Kazimierz 1674.

ŁOPATA herbu Łopot. Troian Łopata w Podlaſkim Woiewodztwie podpiſał elekcyą Jana Kazimierza. Są y Łopatkowie. Z tych Łopatko Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńska,* Arſeni Łopatka Władyka Lwowſki.

ŁOPIENSKI herbu Lubicz N. Opat Mogilſki w roku 1550, wielki miłośnik tego klaſztoru *Paproc:* Jan Burgrabia Kaliſki 1447, *Acta Terreſtr: Caliſsien:* Gabryel w Woiewodztwie Kiiowſkim 1632. Jakub Łopiecki Opat Lubińſki, Sekretarz krolewſki *Auctor 50 ſingul.*

Lopot herb.

MAią bydź Jelce od ſzabli płaſkie, w polu czerwonym, na krzy-ułożone, w hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią *Okolski tom: ż fol: 182 Paproc: w Gniazdzie fol: 1199. o herbach f. 679 Koiał: in Mſ. fol: 3032* ktory też ten herb inaczy zowie Abſzlang, y powiada, że ſię nim pieczętuią, Bykowſcy, ktorych *Okolski*, y ia za nim idąc, Bekowſkiemi podłożyłem: Z tych, *tenże Mſ.* liczy Jerzego Bykowſkiego Gońca do Moſkwy od Senatu w roku 1562. Jan zaś w roku 1567 od Krola, ze wſzyſtkiego obrany. Januſz Chorąży Starodubowſki, Michał 1632 w Nowogrodzkim. Paweł z Zaleſia w Mściſławſkim. Jan w Smoleńſkim 1648. Końſtantyn w Mińſkim. N. Bykowſka Staniſława Nieſiołowſkiego Staroſty Celſkiego małżonka. Tymże ſię herbem pieczętuią Łopata, Łopot y Łopatyńſcy. Paweł Łopot Poborca w Ziemi Wołkowiſkiey z Seymu naznaczony 1578, *Conſtit: fol: 353*. Łopacianka, Papieſkiego herbu Gryf małżonka. O herbie tym *Okolski* namienia, że albo od Xiążąt Ruſkich, albo od Litewſkich, dobrze zaſłużonemu na woynie, nadany, N. miał za ſobą Dorotę Oziębłowſką.

ŁOS *herbu Dabrowa* w Ruſkim, Mazowieckim, y Pruſkich Woiewodztwach. N. Łoś miał za ſobą Małgorzatę Kryſką Ninogniewa Kryſkiego Woiewody Płockiego ſioſtrę, z tey była corka Ławſka Elżbieta. Staniſław Kaſztelan Rypiński za czaſow Paprockiego, a dawniey przedtym, Jan de Łoſs Podkomorzy Zakrocimſki 1453; ktorego wſpomina *Statut Mazowiecki fol: 98.* N. miał za ſobą Bieykowſką, *Paproc: o herb: fol: 125:* drugi Maryannę Niſzczycką, od ktorey zoſtał ſię ſyn Jędrzey, ale bezpotomny. *Geneal: Niſczyc:* N.

Łoś

Łoś Kaſztelan Wyſzogrodzki, corka iego Katarzyna doſtała ſię w małżeńſtwo Prokopowi Oborſkiemu Podczaſzemu Czerſkiemu, z ktorey ſyn Tomaſz Suffragan Krakowſki y świątobliwością życia, y cudami wſławiony, Woyciech Chorąży Chełmińſki 1648, żona iego Jadwiga Galemſka, z tey corka Teodora z Stefanem Mdzewſkim dożywotnie złączona. *Acta Caſtren: Ciechanov: 1640:* druga Jadwiga *1mo voto* Nakwaſka, *2do* Iłowſka. Synowie zaś iego dway. Ludwik Alexander Opat Peplińſki, ſzczodrobliwości iego pamiętny tameczny tak kościoł, iako y klaſztor, ktory ledwo nie wſzyſtkę ſwoię ozdobę, iego nakładowi przypiſuie, oſobliwie iednak ſklepienie kościoła, y poſadzkę, ołtarz tamże B. Staniſławowi Koſtce wyſtawił, co znać z herbu iego przy nim, y z Liter L Ł. Oyczyzna także przyſługi iego doznała w rożnych legacyach y Kommiſſyach. Brat iego Władyſław z Krzywonogi (bo ſię ztąd Pruſacy Łoſiowie piſali) naprzod Stolnik Płocki, Deputat kilka razy na Trybunał koronny, y poſeł na Seymy, oſobliwie na konwokacya 1674, zkąd deputowany do rewizyi ſkarbu Koronnego, *Conſtit: fol: 13*, W rycerſkich też dziełach wſławiony, wziął potym w zaſługach Kaſztelanią Chełmińſką, z tym tytułem 1683 był Kommiſſarzem z Seymu naznaczonym, względem uſpokoienia Elbląga od pretenſyi Brandeburſkiey. *Conſtit: fol: 11*, poſtąpił daley na Woiewodztwo Pomorſkie, iako świadczą Konſtytucye *1685 fol: 15*, umarł Woiewodą Malborſkim, Podſkarbim Ziem Pruſkich, Pokrzywnickim, Latowickim Staroſtą, na naſze Collegium Grudziądzkie dobroczynny. Przybrał był ſobie w małżeńſtwo Barbarę Guldenſternownę Kaſztelankę Gdańſką, z Cemowny Starościanki Sztumſkiey zpłodzoną, ta mu powiła dwie corki, iednę Eleonorę, Jerzego Warſzyckiego Woiewody Łęczyckiego małżonkę, y drugą ktora naypierwey żyła z Działyńſkim Woiewodzicem Kaliſkim, po nim z Antonim Xiążęciem Czartoryiſkim Staroſtą Lanckorońſkim, naoſtatek z Xiążęciem Holſztyńſkim, obiedwie *ſteriles*. Po Guldenſternownie, poiął Władyſław Elżbietę Kryſzpinownę Podſkarbiankę W. Litewſką, pozoſtałą wdowę po Woyciechu Opackim Podkomorzym Warſzawſkim, z tey zoſtawił ſyna Jana Staroſtę Pokrzywnickiego y Latowickiego, poſłował na konwokacyą z Malborſkiego, atoli Szwankowawſzy z konia w Paryżu, tamże młodo dni ſwoie zkończył: y corkę Konſtancyą Rożą, Szczeſnego Potockiego herbu Pilawa Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana W. Koronnego małżonkę, Panią wielkiego rozſądku, ale y ta bezpotomna. Jędrzey Kaſztelan Chełmińſki, ktorego corka Dorota Rudnicka. *Kazanie Swiatłość wieczna, X. Mleczka.* Maryanna Łoſiowna była za Baierſkim 1624, *Luc: Paproc: Łaski cudow: fol: 57.* Paweł y Adam 1648 w Ziemi Ciechanowſkiey. N. Łoś po Uſarſku ſłużąc w okazyi pod Starczem z Kozakami, raniony. *Okol: Diarium.* Staniſław Dworzanin Krolewſki 1648 w Pruſiech. Woyciech Chorąży Sanocki, Sędzia Grodzki Lwowſki, deputat na Trybunał Koronny 1714, ſyn iego Franciſzek w Zakonie naſzym, corka iedna za Złoczowſkim oſtatnim z tego Domu, druga za Stawſkim Pułkownikiem. Anna za Staniſławem Gumowſkim Cześnikiem Zakrocimſkim. Maryanna za Anzelmem Kobylnickim, Katarzyna za Janem. Łoſiowna Władyſława Ciemniewſkiego małżonka. Władyſław w Pruſiech 1699. Jacek z Grodzkowa Stolnik Brzeſki, Podſtaroſci y Sędzia Grodzki Bełzki 1704. *Confæder: Sandom:* Staniſław Podſtoli Liwſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733: Katarzyna Łowczanka Lwowſka Mikołaia Swirſkiego Stolnika Lwowſkiego małżonka. N. Łoś Chorąży Łomżyńſki, człowiek godny y zaſłużony w tey Oyczyźnie. Złączył ſię był dożywotnie z

Oo 2 Cetne-

Cetnerowną, ktora po iego śmierci powtorzyła śluby małżeńſkie z Radeckim. Zoſtawił ten Chorąży Łomżyńſki ſyna iednego Jozefa, ktory tymi czaſy ieſcze w ſzkołach naſzych Lwowſkich. N. Łoś Regent Grodzki Lwowſki temy czaſy.

Łoſiatynski herb.

W Polu czerwonym powinien bydź cyrkuł, we ſrzodku ktorego Krzyż, nad cyrkułem ſtrzała, żelezcem proſto w gorę wyrychtowana, o hełmie, nic nie piſzą. *Paproc: w Gniazdzie fol: 1130. O herb: fol: 678. Okol: tom: 2 fol: 183. Mſ. P. Rutka.* Okazyą tego herbu tę przywodzą. Przodek Familii Łoſiatyńſkich, za wiarę Chrześciańſką żołd woienny prowadząc, Pogonia w ſiłę y w oręże zmocnionego na harcu zabił, zabitego Towarzyſz chcąc ſię zemścić śmierci iego, ſtrzałę na niego wyrychtował, ktorą ten w ſiebie godźącą chybko, ręką uchwycił; za to męſtwo, tym kſztałtem kleynot mu nadany. *Okolski* przydaie, że ſię to działo za Ludwiką Krola Polſkiego. Michna Łoſiatyńſkiego Ziemianina Wołyńſkiego, wſpomina *Metryka Wołyńska w roku 1528.* Niektore z tego Domu Zakõnice S.Brygitty wſpomina *Paproc:* Mikołay w roku 1648 fundacyą na Burſę uczynił przy Collegiũ naſzym Lwowſkim, łożywſzy na to dwanaście tyſięcy, corka iego była za Bieleckim. *Hiſtor: Colleg: Leopol:*

*ŁOSCISTOWSKI. w Kaliſkim Woiewodztwie. Jędrzey Łościſtowſki podpiſał elekcyą Jana Kazimierza.

*ŁOSICKI. Piotr Łoſicki Towarzyſz Struſia Staroſty Bracławſkiego, pod Pleſzkowem pieſzo ſzedł do ſzturmu, *Papr: o herb: fol: 405.* Łoſiecka żona Sliwnickiego, *Okol: tom: 1 fol: 420.*

*ŁOSKA, Stefan Łoſka naprzod Woyſki Rawſki 1578, *Conſtit: fol: 354,* potym Cześnik Kiiowſki 1589, *Conſtit: fol: 558,* daley Marſzałek Mozyrſki, z Seymu 1598 Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 697 y 1609 fol: 910.* miał za ſobą Annę Bohowitynownę Kozieradzką, z ktorey corka Regina była za Filippē Jelcem Podſtolim Kiiowſkim. Wawrzyniec Cześnik Kiiowſki 1601, *Conſtit: fol: 745.* Jan Chorąży Mozyrſki 1587, *Conſtit: fol: 418.* Jan Piſarz Ziemſki Kiiowſki umarł 1607, Xięgi Ziemſkie Kiiowſkie, że iego pracą zkonnotowane, wſpomina *Konſtytucya 1631 fol: 30.* Ja ſię domyślam że iedniż ſą z Łoſkiemi o ktorych niżey.

ŁOSKI *herbu Rogala* w Mazowieckim Woiewodztwie. Z tych *Paprocki w Gniazdzie* wſpomina Adryana Łoſkiego Rotmiſtrza y męża ſławnego; do tychże pociąga Staniſława Woiewodę Mazowieckiego w roku 1574. ale ten był Łaſki z Strzegocina: Łoſcy zaś piſzą ſię z Woli Chynowſkiey, y iedneyże z Chynowſkiemi dzielnicy, z ktorych Jan Kaſztelan Wiſki podpiſał dekret przeciwko heretykom 1528 *u Łubieńſk:* Alexander 1648. Alexander Kuſtoſz katedralny y Officyał generalny Łucki, Proboſzcz Rzeplińſki 1690, ſynowcowie iego, Paweł, Antoni y Stefan. Franciſzek Podczaſzy Zakrocimſki, Podſtaroſci y Sędzia Grodzki Warſzawſki 1704, a potym Podkomorzy Warſzawſki, poſeł na Seym 1724, ieſt w druku, iego *Dzwiek na wdziek wierſe. Także Mowy Seymowe y Seymikowe,* 1727 *w Warſzawie in 4to.* Antoni deputat na Trybunał Koronny 1725. Aloyzy Podczaſzy Zakrocimſki 1703, *Conſtit: fol: 15.*

ŁOSNIEWSKI *herbu Rownia,* w Ruſkim Woiewodztwie.

ŁOSOSINSKI *herbu Prus 1mo* w Krakowſkim Woiewodztwie.

ŁOSMINSKI *herbu Ramułt* w Połockim Woiewodztwie. Stefan Łośmińſki, ktorego corka była za Jerzym Meſzczarynem *Mſ. Koiał:* N. była za Janem Jacyną Onoſzkowiczem.

LOSOWICZ *herbu Rozmiar* tak *Okolſki, piſze, tom: 2 fol: 648.* atoli *Koiałow: in Mſ.* Janowi Loſowiczowi Biſkupowi Wileńſkiemu, za herb przyznaie Syromlą złamaną, to ieſt krzyż ſtoi iak w Syromli na Abdanku, ale połowa iego od prawego boku tarczy ieſt zwyczayna, a połowa ieſt przewrocona, y końcem na doł wiſząca, umarł ten Biſkup 1480, na ktore wſtąpił był z Łuckiego poſuniony w roku 1468.

*ŁOSOWSKI *herbu Jeż* w Przemyſkiey Ziemi. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał, alem miał od iednego z tego Domu informacyą.

*ŁOSOWSKI *herbu: Prus 3tio,* w Połockim Woiewodztwie. Z tych Krzyſztof Piſarz Grodzki Wileńſki. Jan 1648. Mikołay Łowczy Słonimſki 1674, Krzyſztof Podczaſzy, żona Pakoſzowna.

*LOSOWSKI *herbu Szeliga.* Są w Mazowieckim Woiewodztwie, *a Geneal: Kraſinſkich* ten im herb przyznaie, Staniſław Loſſowſki Stolnik Dobrzyńſki umarł 1665, *Hiſtor: Domûs Probat: Cracov:* Paweł z Gutowa w Rawſkim 1648. Staniſław, żona iego Eufemia Kraſińſka. Marcin Kanonik potym Proboſzcz y Officyał Kamieniecki, Deputat na Trybunał Koronny 1725, temi czaſy Dziekan Archikatedralny Lwowſki, mąż wielkiey powagi y pobożności.

*LOWCZOWSKI *herbu Gryff.* w Pilźnieńſkim powiecie. Ze iedenże Dom Lowczowſkich z Dobkami, ztąd dochodzę, że ſię dawnieyſzych czaſow zawſze Lowczowſcy Dobkami piſali. Lowczowſki Jan Opat Tyniecki piećdzieſiąty piąty, z młodych lat do jarzma Chryſtuſowego w Zakonie S. Benedykta przyuczył ſię, wielką naukę z niemnieyſzą życia pobożnością wraz połączywſzy, ztąd w naytrudnieyſzych rewolucyach klaſztornych zażywany, wſzędzie zalecił ſię dziwną roſtropnością, y w rzeczach biegłością; każdą włożoną na ſiebie funkcyą, z pilną oſtrożnością, ſtatkiem umyſłu, braterſką miłością, odprawował: Czym wzbudzeni bracia Zakonni, Opatem go ſwoim, po śmierci Wincentego Baranowſkiego, ogłoſili; na tym urzędzie, iak ſię w mądrych kochał, pokazał; kiedy Bibliotekę tego mieyſca, w nayprzednieyſze Xięgi

bogatą

bogatą zebrał. Akademii Krakowſkiey, Kanonią u S. Jerzego na Zamku Krakowſkim, z prebendą Bronowicką, y z częścią wſi Rząſka, do teyże kanonii należącą, lubo do Tynieckiego Konwentu, zaraz od pierwſzey iego erekcyi przywiązana była, wiecznym prawem zapiſał y darował, Szkołę koſztem ſwoim na Tyńcu trzymał, kędy ubogie ſzlacheckie dzieci, przez ſprowadzonych na to Profeſſorow, poler w naukach brały, y do wielkich w Oyczyźnie funkcyi ſpoſobiły ſię; Konwent mądrymi y godnemi ludźmi napełnił, y w karności zakonney utrzymywał; na wſzyſtkich hoyny, oſobliwie gości y przychodniow, ktorą iego uczynność, zdało ſię niebo koronować, kiedy przy takiey rozrutnosci, nie tylko żadne długi do konwentu nie weſzły, ale wſzyſtkiego po doſtatku było. Tą ſwoią ludzkością, tak ſobie, y ſwoich, y obcych choć nieprzyiaznych temu mieyſcu obowiązał, że za iego rządow, kłotnie przeſzłych wiekow, prawa, naiazdy, pokoy z nim zawarły. Rządził na Tyńcu lat dzieſięć, y w tymże pokoiu odpoczął, w roku 1568. *Hiſtor: Monaſter: Tinec: fol: 101. Orzechow: dial: 4. Gorſki in dedicat: libr: de Figuris.* Lowczowſki Dobek Staniſław Sędzia Ziemſki Kamieniecki, y poſeł z Woiewodztwa Podolſkiego na Seym Lubelſki 1569, *Conſtit: fol: 171.* Mikołay Lowczowſki w roku 1546 z Janem Mieleckim Kaſztelanem Wiślickim, Staniſława Krzyſzewſkiego do herbu Gryf przyiął: o czym przywiley *u Paproc: fol: 84.* Jędrzey Towarzyſz Hrabi Tarnowſkiego pod Pleſzkowem ſzedł pieſzo do ſzturmu, *Paproc: o herb: fol: 405.* Dobkowi Konſtytucya 1593 każe płacić zaſługi, *Conſtit: fol: 650.* Jan Dobek gonił z kopią na weſelu Zamoyſkiego 1583, *Biel: fol: 793.* Jan Dobek Lowczowſki Podſtoli Krakowſki, ieſt o nim częſta wzmianka w Konſtytucyach *1606 fol: 897, y 1613:* brat iego Tobiaſz żołnierz ſławny *Baranow:* Rozumiem że tu należa Lowczowſcy Molendowie, z ktorych Jana Molendę Lowczowſkiego czytałem w Xięgach Grodzkich Oſtrzeſzowſkich. Kaſper Dobek Miechowita umarł 1644. Woyciech Dobek w Kaliſkim Woiewodztwie, miał za ſobą Barbarę Kowalſką y z niey temi czaſy ſynow czterech, Jędrzeia, Michała Soc: JESU, Antoniego y Jakuba,

ŁOWECKI *herbu Nałecz* czy Łowiecki albo Łowicki w Wielkieypolſzcze, iedenże Dom z Nizieńſkiemi. Jan Łowicki, naprzod Sekretarz Krolewſki, z tym tytułem poſłuiąc na Seym 1618 z Kaliſkiego, deputowany był na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol 4.* Potym Podkomorzy Brzeſki Kuiawſki; *Conſtit: 1620 fol: 24,* y inſzych lat. W roku 1624 iuż tylko Staroſta Brzeſki Kuiawſki, Marſzałkował w Izbie poſelſkiey, *Conſtit: fol: 15.* W roku 1629 Kaſztelan Lędzki, *Conſtit: fol: 2:* czterech tyſiecy tey Oyczyźnie w gwałtowney potrzebie pożyczył. W roku 1633 Kaſztelan Inowrocławſki, *Conſtit: fol: 7,* miał za ſobą Zadzikownę ſioſtrę Biſkupa Krakowſkiego, *Okol: tom: 1 fol: 422.* Jerzy y Jędrzey 1632 w Kiiowſkim. Woyciech na Łowicku Łowicki 1648 w Woiewodztwie Brzeſkim. Alexander Łowecki Horodniczy Kiiowſki, żona Maryanna Tatymirowna, *Conſtit: 1679 fol: 28.* N. miał za ſoba Leſczyńſką Sędziankę Zieniſką Sanocką. Łowecki miał za ſobą Katarzynę Rudnicką. Są y Łowieccy z Łowęk koło Jarosławia. N. umarł 1593 darował część ſwoię Collegio naſzemu Jaroſławſkiemu, ſioſtra iego Cebrowſka, wnuk Jan 1681. N. Łowicka Stefana Mieleſzka małżonka.

ŁOWIENIECKI *herbu Topor. Paprocki* z dawnych przywileiow wſpomina Mikołaia z Łowienicy Staroſtą Sendomirſkim, ktorego potomkiem był Maciey za iego czaſow, corka iego doſtała ſię w małżeńſtwo Staniſławowi Zaklice. Alexander z Łowniec Łowieniecki, Cześnik y Podſtaroſci Mozyrſki w Mińſkim

Mińſkim Woiewodztwie 1648. Wacław Chorąży Mozyrſki. Mikołay 1576, *Conſtit: fol: 246.* Jan z Łowienicy ſławny Rotmiſtrz, o ktorym *Bielſki w roku* 1376.

*__ŁOWIEYKO__ *herbu Kotwica.* Powinna zaś bydź Kotwica z uchem, w polu czerwonym, w hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſał *Koiał: in Mſ.* Inni ich zowią Łowikami w Mozyrſkim powiecie. Michał Łowieyko 1569. Wawrzyniec Łowika Stolnik Mozyrſki, ſyn iego Jan Chorąży Mozyrſki, Stefan Łoweyko Woyſki Mozyrſki 1589 *Conſtit: fol: 559.*

ŁOWKIANSKI *herbu Slepowron* w Wileńſkim Woiewodztwie *Mſ. P. Koiał.*

ŁOYKO *herbu Wąż ſtoiacy do gory w Koronie.* Z Polſki do Xięſtwa Litewſkiego przenieśli ſię. Przydomek maią Rędzieiowſcy, albo iak inni chcą Rydzewſcy. Z tych dwoch braci rodzonych Paweł y Dominik, pod Kowalowem w okazyi zgineli. Karol Łoyko Łowczy Orſzańſki, w Wielkieypolſzcze oſiadł, procz corek, ſynow iego kilku, Felix, Paweł, y Jan w Zakonie naſzym tymi czaſy. Antoni Łoyko Krayczy Orſzańſki, Staroſta Bocieśnicki, Chorąży Petehorſki, Deputatem był na Trybunał Litewſki 1724. Zyie w dożywotniey przyiaźni z Woynianką.

ŁOZA *herbu Korab* w Kiiowſkim Woiewodztwie. Jerzy Łoza Burkułab Wołoſki, otrzymał indigenat w Polſzcze na Seymie 1607, *Conſtit: fol: 857.* Jakub w Kiiowſkim 1632. Staniſław Biſkup Argiwenſki, Suffragan Łucki, y Officyał generalny, Proboſzcz Ołycki, Tykocińſki, zſzedł z tego świata 1639, ktorego nadgrobek w katedrze Łuckiey. Był na Synodzie Prowincyalnym Warſzawſkim 1634.

ŁOZINSKI *herbu Leliwa.* Jacek Łozińſki pod Zołkiewſkim Hetmanem, y Kazanowſkim, przez lat ośmnaście doświadczony żołnierz, y innych wielu rycerſkim chlebem żyiąc, na ſławę robili.

ŁOZINSKI *herbu Lubicz* z Łozin na Ruſi. Michał Łozińſki Marſzałek Litewſki do Unii Litwy z Koroną wyſłany 1564, *Conſtit: fol: 52.* Tomaſz, Prokop, Jan, Szymon, y Hieronim, ludzie żołnierſcy. Kazimierz w Zakonie naſzym temi czaſy.

LUBA *herbu Lubicz* w Woiewodztwie Rawſkim, y w Podlaſzu. Luba Glaczyńſki, żona iego Lipſka herbu Łada, *Okol: tom: 2 fol: 27.* Melchior Łuba Glaczyńſki Podſędek Rawſki *1624 Conſtit:* Jakub w Podlaſzu 1632. Jan Fauſtyn, *Conſtit: 1646 fol: 11.* Juſtynian Bonifacy Podſtaroſci y Sędzia Grodzki Łomżynſki, Jan Regent Łomżyńſki 1674. Wawrzyniec w Zakonie naſzym ſłużąc zapowietrzonym w Lublinie w roku 1711, poſzedł po zapłatę, ſwey heroiczney ku bliźnim przyſługi.

*__LUBANSKI__ *herbu Koża* w czerwonym polu. Z tych Krzyſztof Lubańſki, miał za ſobą Barbarę Pampowſką, z ktorey ſyn Jan *Mſ. de Famil: Pruſſ.*

LUBAWSKI *herbu Radwan* w Ziemi Sochaczowſkiey.

*__LUBECKIE__ *Xiażeta herbu Druck.* Są w Orſzańſkim y Pińſkim powiatach y na Ukrainie. Według *Koiał: in Mſ.* idą od Włodzimierza Jedynowładzce Ruſkiego, przez Xiążęta Druckie, z ktorych potym cztery Xiążęce Domy wyſzły, Horſkich, Sokolinſkich, Oziereckich, y Lubeckich, przydaie *Genealogia Domu Ogińſkich,* ieſzcze dwa, Podbereſkich y Bakrynowſkich. Bogdan Kniaź Lubecki w roku 1528 *Metryka Wołyńſka.* Lubecka Drucka Xiężna była za Mikołaiem Charłęſkim, naprzod Podkomorzym Łuckim, a potym Kaſztelanem Bracławſkim, z ktorey było czterech ſynow, to ieſt Jan Kaſztelan Bracławſki, a przedtym Podkomorzy Łucki, Siemion Obożny Koronny, ktory w Moſkwie ſiedział lat ſiedm będąc Pułkownikiē, Szczeſny Sekretarz Krolewſki,

wſki, Krzyſztof Staroſta Horodelſki. Jan Lubecki w Zakonie Soc: JESU, brat iego człowiek woienny. N. Lubecki Staroſta Włodzimirſki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1693. N. Lubecki Pułkownik Krolewſki 1704: N. Kaſztelan Mińſki, ktore krzeſło wziął po Staniſławie Ruſieckim, alem ia go opuścił w pierwſzym tomie, zprzągł ſię dożywotnie z Fraciſzką Kopciowną, (ktora po iego śmierci ponowiła śluby małżenſkie z Karolem Załuſkim Kuchmiſtrzem Litewſkim) z tey ſyn Jozef poiął Dorotę Oſſolińſką Staroſciankę Drohicką, z Ludowiki Załuſki Woiewodzanki Rawſkiey urodzoną.

LUBIANSKI *herbu Godziemba.* Lubiańſki Ihnatowicz Jerzy Łukaſz Stolnik Witebſki, y Euſtachi Władyſław w Ośmianſkim powiecie podpiſali elekcyą Jana III Krola Polſkiego 1674.

LUBIATOWSKI *herbu Grzymała.* Wiktoryn Lubiatowſki za Zygmunta Auguſta, Rotmiſtrz na Moſkwę ſławny, żona iego Anna Trzeciakowna, corka Staroſty Dyneburſkiego. Ewa Lubiatowſka żona Alexandra Przerebſkiego. *Starowol: in monum: 603.* Weronika Macieia Kucińſkiego. N. Brzozogayſkiego herbu Leliwa, *Kazanie, żałobny katafalk.* Jan 1632 w Sieradzkim, Jerzy 1628. N. miał za ſobą Załuſką, z ktorey temi czaſy ſynowie Franciſzek y Antoni.

Lubicz herb.

MA bydź podkowa iak w Dąbrowie albo Pobogu ułożona, z dwiema Krzyżami, z ktorych ieden, na wierzchu podkowy, drugi we ſrzodku iey, pole powinno bydź błękitne, krzyże białe, na hełmie trzy piora ſtruſie: tak go opiſuia, *Paprocki w Gniazdzie fol: 1101. O herb: fol: 334. Okolſki tom: 2, fol: 185.* Kleynoty *fol: 65. Bielſki fol: 134.* Okazyą tego herbu opiſał *Baſko*, gdzie powiada, że w bitwie z Pruſa-

kami nabyty w roku 1190. *Pacatis domi rebus, Casimirus Pruſſis iis, quos Poleſianos vocant, bellum intulit; ut fratris Henrici mortem ulciſceretur, ſecuti ſunt ad eam expeditionem Boleslaus Mieciſlai, Boleslaus Altus, & Miecislaus Vladislai fratrum filii &c. ibi in conflictu, cum ex inſidiis hoſtes in noſtros irrupſiſſent, miles quidam ex ea familia, quæ babatum cum cruce defert, cum ſuis, quos in poteſtate ſua gregales habuit, impetum fecit, omnes ſine mora terga dederunt, & dux illorum, ab illo milite captus, ad Caſimirum adductus, & illi donatus. Cui Caſimirus in recompenſam multas poſſeſſiones dedit, notâs autem illius clara obſequia, aureâ crucem illi alteram, ad vetus inſigne ſupra babatum, donavit.* Prawdać że *Paprocki*, Dom Łętkowſkich Lubiczow opiſuiąc, z przywileiow ſtarych wſpomina Pawła Łętkowſkiego Cześnika Płockiego &c. w roku 1081, ale muſiał ſię drukarz pomylić, że ten rok podłożył, a podobno za rok 1281. Była ta okazya nad Drwęcą rzeką, ktorą niegdy Lubicz zwano. Podobnieyſza ſię zaś zda, że ta nowa aukcya ktoremuś Pobożaninowi uczyniona, zaczym nie tak od Jaſtrzębca, iako raczey od Pobogu ſwoy wziął początek herb Lubicz. Budziſława tego herbu Ziemianina Łęczyckiego wſpomina *Nakiel: w Miechow: fol: 70*, że w roku 1225 wieś Chotlą klaſztorowi Miechowſkiemu wieczną darowizną przyłączył, o czym przywodzi liſt Konrada Xiążęcia Łeczyckiego.

Herbowni.

Arynek
Bakanowski
Baykowski
Białobłocki
Białyński
Bledzewski
Bolanowski
Borchowski
Borowski
Borzechowski
Borzewski
Borzymowski
Brzeziński
Brzozowski
Brzumieński
Chaborski
Chełchowski
Choiecki
Choromański
Chotolski
Choynowski
Cieſielski
Czaplicki
Czartoryiski
Czerwiński
Dernałowicz
Dobrzyiałowski
Domaniewski
Duryewski
Dziezyc
Gerkowski
Głebocki
Goreczkowski
Goślicki
Gradowski
Grochowski
Gruſsecki
Gruzewski
Hercyk
Hołowka
Hreborowicz
Jagniatkowski
Januſskiewicz
Jaſsowski
Jaworawski
Jurewicz
Karwoſiecki
Kiewnarski
Kiiowski
Kłoſieński
Kochański
Kopeć
Koſmiński
Koziński
Kroſwicki
Krzycki
Krzywonowski
Kucharski
Kulnow
Łażyński
Łopaciński
Łękowski
Lipski
Liſowski
Łopacki
Łopieński
Łoziński
Łuba
Ługowski
Lutoborski
Łuzecki
Łyſakowski
Makowiecki
Mierzeiowski
Miſstolt
Młodyński
Mniſsewski
Mogilnicki
Monkiewicz
Murzynowski
Myślecki
Nieborski
Nieławicki
Niezabitowski
Obrapalski
Orłowski
Oſskowski
Oyrzeński
Paczkowski
Piadzewski
Piczkowski
Piwnicki
Płotowski
Potocki
Proſtek
Punikiewski
Raczeński
Rakowski
Rapacki
Rebieliński
Reyczyński
Radzimiński
Rokicki
Romanowicz
Rudnicki
Sadowski
Samek
Sawicki
Sedzicki
Sielski
Serek
Siemiński
Sierakowski
Sierkuczewski
Skiwski
Skulimowski

Smoßewski	*Szantyr*	*Ußyński*	*Wygrazewski*
Stabrowski	*Szeliski*	*Watlewski*	*Zabka*
Stogniew	*Szerokomski*	*Wielicki*	*Zakrzewski*
Strzałkowski	*Szomowski*	*Wierzbicki*	*Zaleski*
Strzemeski	*Szumborski*	*Wierzbowski*	*Zaorski*
Strzeßewski	*Szydłowski*	*Wiński*	*Zdański*
Sulimirski	*Szyrma*	*Wiśigierd*	*Zołczyński*
Sulistrowski	*Targowski*	*Woliński*	*Zołkiewski*
Suski	*Tupik*	*Wołkowicki*	*Zydowicz*
Swiderski	*Tylicki*	*Wortkowski*	

O Bakanowſkich *mowiłem w pierwßym tomie fol: 28* alem ſię herbu ich dopiero doczytał *w Mſ. X. Koiałow:* według ktorego wyſzli oni z Czerniechowſkiego Woiewodztwa, y przenieśli ſię do Litwy za Krola Alexandra, gdzie za wierne zaſługi, nadano im dobra w Woiewodztwie Smoleńſkim. N. Bakanowſki był ieden z gubernatorow miaſta Smoleńſkiego, Bazyli Szarapa z Bakan Bakanowſki, pod czas Moſkiewſkiey odważnie ſtawał w rożnych okazyach, Klaſztor y kościoł OO. Dominikanom fundował w Nieświeżu, tamże pochowany, zoſtawił z Kierznowſkiey ſyna Jana Horodniczego Nowogrodzkiego, ktory młodſze lata przy rożnych dworach, dalſze w obozie polerował.

Borzymowſkich herbu Lubicz opuściłem w pierwſzym tomie, ale o nich świadczy *tenże Mſ.* w Woiewodztwie Brześciańſkim. N. Borzymowſki Podczaſzy Brzeſki, y Tomaſz.

O Chełchowſkich *z tegoż Mſ.* to przydaię. Mikołay Chełchowſki, miał ſynow, Malchra, Marcina, y Jędrzeia, y corkę Zofią Godzieiowſką Sędziną Połocką. Marcina ſynowie, Jan y Alexander. Jana ſynow pięciu, Bazyli, Alexander, Jędrzey, Hrehory, Mikołay y Marcin.

O Czaplickich herbu Lubicz piſze *Morſki w Zodyaku.* Z tych Maciey Czaplicki Podſtoli Bracławſki miał za ſobą Dorotę Goſzawownę.

Nie wſzyſcy iednak tu położeni, iednakowo herbu Lubicz zażywaią, a naprzod iedni z nich podkowę kładą, ale tylko ieden Krzyż ieſt w iey ſrzodku, na wierzchu zaś podkowy, nie maſz drugiego; tak ſię pieczętuią Hercykowie, Kopciowie, Mońkiewiczowie, Tupikowie, Stabrowſcy, Wołkowiccy. Drudzy, iako Piadzewſki, dwa krzyże, ieden pod drugim kładą w ſrzodku podkowy. Zabkowie wprawdzieć w ſrzodku podkowy tylko ieden krzyż noſzą, ale nad podkową kładą gwiazdę, y przy końcach podkowy, iedna z iedney ſtrony, druga z drugiey ſtrony gwiazda, nad to z lewego boku y końca iey między gwiazdą y podkową, ieſt ſtrzała żelezcem do gory, trochę zkoſiſto, idąca. W kościele także farnym Malborſkim ieſt podobny temu herb, tylko że krzyż na wierzchu podkowy, zda ſię bydź złączonym z tym, co ieſt we ſrzodku, herb to był Wawrzynca Redera zmarłego 1582, ſą Rederowie ſzlachta na Sląſku *Heindenßt: Hiſtor: Moſchov:*

LUBIENIECKI herbu Rola w Brzeſkim Kuiawſkim Woiewodztwie, y w inſzych. Staniſław Lubieniecki w Lubelſkim 1578, *Conſtit: fol: 653.* Paweł 1607, *Conſtit: fol: 841.* Waleryan Biſkup Wołoſki 1607, *Okolſki Ruſſia Flor: fol: 107*, ten wiarę świętą w Wołoſzech ſzczepiąc, wiele, a nawet y niewolą Tatarſką wycierpiał. Paweł Sędzia Grodzki Lubelſki, Stefan z Lubieńca, Krzyſztof, Staniſław, Jakub, y Jędrzey 1632. Mikołay Piſarz Grodzki Lubelſki. Tomaſz y Alexander 1648. Katarzyna Jana Bielſkiego. N. Jerzego Dedyńſkiego Podkomorzego Podolſkiego. N. Cieſzkowſkiego Woyciecha Cześnika Trem-

Trembowolſkiego, małżonki. Staniſław wydał do druku, *Theatrum Cometicum we dwoch tomach in folio, w ktorym wßyſtkie komety od ſtworzenia świata zebrał, y w Amſterdamie wydrukował 1665, Krolowi Duńſkiemu przypiſawßy.* Wydał także, *Hiſtoriam Reformationis Poloniæ, w roku 1685 wydrukowana, iako świadczy Braun de ſcriptoribus Poloniæ*, wſzyſtkie iadem heretyckim zarażone, dla ktorych błędow ſwoich, gdy w Polſzcze mieyſca nie mogł mieć, po cudzych tułał ſię kraiach, nakoniec z dwiema corkami ſwemi w Hamburgu trucizną znieſiony z swiata 1675, *Braun fol: 218.* Zbigniew Stolnik Wendeńſki, Sędzia Grodzki Włodzimirſki, Michał, Marek w Wołyńſkim 1674. Jan Paweł Chorąży Nowogrodzki 1698. N. Chorąży Łomżyńſki, żona iego Czaplicowna. N. Lubieniecka Kaſztelanka Konarſka, była za Hieronimem Lubieńſkim herbu Doliwa. N. Woyſki Zydaczowſki miał za ſobą Elżbietę Grochowſką. Antoniego z Barbary Kuberſki potomſtwo, Mikołay, Woyciech, y Anna Peretyatkowiczowa. Jozef Cześnik Nowogrodzki Deputat na Trybunał Koron: 1738. N. miał za ſobą Annę Morſztynownę. Teofila Cześnikowna Czerniechowſka 1734. N. Staroſta Salnicki poſeł na Seym 1738.

LUBIENSKI z Lubienia herbu Doliwa. Jędrzey z Lubienia Podkomorzy Dobrzyńſki, Podſkarbi Korony w roku 1433, *w Łaſkiego w ſtat: fol: 52, y w roku 1436 fol: 140.* Jan z Lubienia Sledź nazwany Biſkup Przemyſki, umarł 1435. Mikołay, Parawa z Lubienia na liście Władyſława Krola danym Miaſtu Lwowſkiemu w roku 1441, był w reſpektach u Władyſława Jagełła Krola, ktory mu w zaſługach wieczną darowizną znaczne dobra nadał y puscił, *Długoß w roku 1431, Bielſki fol: 339*, w roku 1450 kiedy naſze woyſka Alexandra na Hoſpodarſtwo Wołoſkie od Bogdana wygnanego odprowadzali, w potrzebie z Wołochami Bogdanowemi u Kraſnego Potoku, ſkrzydło lewe w ſzyku ſprawował, będąc na ten czas Staroſtą Halickim, prawe Buczacki, kędy wprawdzieć naſi otrzymali zwycięſtwo, ale poległ w tey potyczce chwalebnie mężny Regimētarz, pogrzebiony w raz z kollegą ſwoim Buczackim we Lwowie. *Długoß, Bielſ: fol: 391.* Z tych iednak pierwſzy opiſuiąc legacyą Jędrzeia de Lubiń Podſkarbiego Koronnego w roku 1431 do Miſtrza Krzyżackiego, powiada, że był herbu Powała. Marek z Lubienia Woiewoda Brzeſki Kuiawſki umarł 1441, ſynow iego było ſześciu, corek dwie. Jakub Podſkarbi Koronny w roku 1448. iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. Staniſław z Lubienia Kaſztelan Lwowſki 1461. Jędrzey z Lubienia naprzod Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki 1496, *Łaſkiego ſtatut fol: 110*, potym tamże Woiewoda. Hieronim czy iako inni chcą Jeremi, na dworze Zygmunta Auguſta Krola zrożſzy, był mężnym y odważnym woiownikiem, z Lubieniecki Kaſztelanki Konarſkiey zoſtawił potomſtwo; o iego corce iedney Zofii namienia *Paprocki Łukaß Łaſki Cudow: fol: 55*, że ſię w małżeńſtwo doſtała Felixowi Kryſkiemu Kanclerzowi Koronnemu. Atoli iuż ten Dom zſzedł na Kuiawach *według Baranow:*

ŁUBIENSKI z Łubny herbu Pomian w Sieradzkim Woiewodztwie. Jeſt *in Actis Caſtrenſ: Siradienſ:* w roku 1525, *reſignatio* Łubny, zkąd ſię ten Dom zowie, takby mi ſię zdało, że w ten czas dopiero, tego imienia nabyli, luboć *Trzebicki w życiu Staniſława Łubieńſkiego Biſkupa Płockiego*, wyraźnie piſze, że iuż Dziad Swentoſława Łubieńſkiego, w owey nieſzczęśliwey pod Choynicami z Krzyżacką kawaleryą batalii, w wielkie wpadł był niepeſpieczeńſtwo życia, z ktorego iednak ſzczęśliwie wyſzedł, ſkoro ſię ślubem obowiązał, dni Sobotne ſurowym poſtem obchodzić. Swentoſław wnuk iego, mąż Staropolſkiey cnoty y pobożności, z Barbary Zapolſki, Macieia Pſtrokońſkiego

ſkiego Biſkupa Kuiawſkiego ſioſtry cioteczney, zoſtawił corek dwie, z tych iedna Xienia rządziła klaſztor Ołobocki, druga Małgorzata żyła z Starczewſkim, *Kazanie pogrzebow: X. Kaczyńſk:* ſynow zaś pięciu, Woyciecha, Staniſława, Marcina, Macieia y Jana. Z tych Woyciech Proboſzcz Pułtuſki, Kanonik Gnieźnieńſki y Krakowſki, pogardziwſzy wyżſzemi honorami, wſzyſtek ſię na to udał, żeby był w pokoiu ſłużył Bogu, więc uboższym ſtudentom na nauki nakładaiąc, oſierociałe panienki do klaſztorow wypoſażaiąc, iałmużny hoyne ſypiąc, niebo ſobie ſkarbił. Marcin w Zakonie *Societatis JESU*, Filozofii y Teologii godnie uczył, naybardziey ſię iednak cnotą Bogu przymilił, kiedy ciało iego po śmierci przez długi czas nieſkażone widziano, zſzedł z tego świata 1651.

Staniſław Biſkup Płocki, naprzod Proboſzcz Gnieźnieńſki, Archidyakon Krakowſki, Opat Tyniecki, Zygmunt trzeci widząc w nim y nie poſpolitą nauke, y piora iego gładkość, Biſkupem go Łuckim ogłoſił, przydał do tego y pieczęć mnieyſzą koronną, ktorą iednak nad trzy lata nie trzymał, bo wziąwſzy Płocką infułę w roku 1627, ſpuścił ią, ſam ſię zaś wſzyſtek do rozporządzenia ſwoiey Dyecezyi obrocił. dla czego Synod złożył, kościoły wizytował, przykładnym życiem do dobrego pobudzał, katedrę Płocką iuż ſtarością do ruiny nachyloną dzwignął, pędzlem ozdobił, dziewiętnaſtu Xięży, ktorzyby dzień y noc w niey Boga chwalili, fundował; kontrowerſyą o grunta Gorznieńſkie od anteceſſorow ſwoich zaniedbaną ſzczęśliwie wznieciwſzy zakończył, Collegio naſzemu Pułtuſkiemu fundacyi przyczynił, Gymnaſium Noſkowſkiego przy Akademii Krakowſkiey, znaczną ſummą zapomogł: bibliotekę ſwoię znaczną do katedry Płockiey oſtatnią wolą odkazał, kościoł na Tyńcu y część nie mała klaſztoru wymurował: nakoniec 67 lat przepędziwſzy, w roku 1640 na ſzczęśliwą ſię wieczność przenioſł, w Płocku z nadgrobkiem pochowany. Nauki iego y wytwornego ſtylu wyſzły z drukarſkiey praſy dokumenta, *w Antwerpii in fol: 1643.* to ieſt w pierwſzey części, *Brevis narratio profectionis in Sveciam Sigismundi III Regis Poloniæ.* 2do. *De motu civili in Polonia, libri quatuor.* 3tio. *Causæ cur Sigismundus Rex bellum Moſchis intulerit.* 4to. *De rebus Silesiacis diſcurſus.* 5to. *Reſponſio ad ſeptuaginta rationes, quibus perſvádere quidam nitebatur Polonis, ne ſe motibus Hungaricis immiſceant.* 6to. *Diſſertatio de jure Poloniæ ad Ruſſicas & Moſchoviticas ditiones.* 7mo. *Epiſtola Zołkievii de bello Turcico.* 8vo. *Epiſtolæ de bello Chocimenſi ad Pontificem & Imperatorem,* 9no. *De militari confæderatione anno 1622,* 10mo. *Reſponſum ad Proteſtationem.* 11mo. *Amica Parænesis ad Zamoſcium Procancellarium.* 12mo. *Errata Julii Belli Laureæ Auſtriacæ Scriptoris.* W drugiey części, 1mo, *Monita de rectè gerendo Epiſcopatu,* 2do *Vitæ Epiſcoporum Płocenſium,* 3tio *Vita Pſtrokonii,* 4to *Epiſtolarum decades tres.* 5to. *Orationes ejuſdem, gratulatoria, & funebres.* Annibal Bentivolus Kardynał, takie mu przyznał *elogium: Illum Religio Catholica propugnatorem acerrimum, eloquentia lumen eximium, Polonicus Senatus prudentiæ normam ſuſpexit ſemper & mirabatur.* Dał był pewną pieniężną ſummę Rzeczypoſpolitey, co z wdzięcznością wſpomina o nim *Konſtytucya 1631 fol: 8,* a do przepiſowania Ziemſkich Xiąg Sieradzkich y Szadkowſkich iuż ſtarością nadwerężonych, hoyne nakłady czynił z bratem ſwym Macieiem. *Conſtit: 1633 fol: 50.*

Maciey Arcybiſkup Gnieźnieńſki y Prymas, do ktorey godności w tym Króleſtwie naywyżſzey zlekka poſtępował, Kanonikię albowię naypierwey był Poznańſkim, daley Gnieźnieńſkim y Proboſzczem Łęczyckim, daley Krakowſkim, y Kuſtoſzem Sendomirſkim, a na dworze Zygmunta III

Krola

Krola Polſkiego Sekretarzem, y Regentem Kancellaryi Koronney, tam iak ſię godnie zaſłużył, świadectwo mu daie liſt tegoż Krola, gdy go na Proboſtwo Miechowſkie wynoſił, *u Nakiel: w Miechov: fol: 861. Merentur id eximiæ virtutes illius, non vulgaris eruditio, ac ſingulare pietatis ſtudium; Verſatus eſt in noſtris & Reipub: negotiis ſumma cum laude, talemq; ſe præſtitit, & quidvis illi rectè committi judicaremus. Eſt in illo animus viro nobiliſſimo loco nato, dignus; & quæſita diuturno uſu prudentia, ſunt aliæ præclaræ dotes, ac præcipuè in ſancta functione obeunda, divinoq; cultu propagando, ſingulare ſtudium:* W tym klaſztorze, nie tylko ſtarością chwieiące ſię budynki reſtaurował, ale y karność zakōną na kapitule generalney, nowemi ordynacyami obostrzył, do ktorey żeby był łacniey wſzyſtkich pociągnał, ſam wſtąpiwſzy do tegoż zakonu, podług zwyczaiu innych Nowicyuſzow, nayliżſze uſługi, do ſtołu ſłużąc, w kuchni pomagaiąc, odprawował. Kościoł S. Barbary przy ſzpitalu Miechowſkim wymurował y upoſażył. *Nakiel: fol: 908:* z bratem ſwoim Staniſławem, uproſiwſzy u Krola kościoł farny Wągczowſki w Sieradzkim Woiewodztwie *patronatûs regii*, kędy przodkow iego ciała odpoczywały, a od Oyca iego Swętoſława, iuż upadaiący dzwigniony y ozdobiony, z muru, od fundamentow wyprowadziwſzy ten Maciey, przy nim Miechowitow oſadził, wieś dla nich Prochnę kupiwſzy, y czyńſz roczny od dzieſiąciu tyſięcy naznaczywſzy, na Proboſzcza y czterech kapłanow tegoż Zakonu, ktorym rezydencyą murowaną wyſtawił. *Nakiel: fol: 895.* Dla tego, lubo go potym do infuły Kamienieckiey, a potym Chełmſkiey poſuneła łaſka krolewſka w roku 1620, przecięż go przy Proboſtwie Miechowſkim utrzymała. I tu ſię wſzyſtek na przymnożenie czci Boſkiey udał; bo naprzod kościoł katedralny Kraſnoſtawſki, przez rożne woyny zdezolowany, prawie z fundamentow wynioſł, kaplicami pobocznemi, y wieżą na faciacie ozdobił, ſklepieniem zawarł, filarami utwierdził. Dyecezyą całą wizytował, Synod złożywſzy, y wiele pożytecznych rzeczy uſtanowiwſzy, w Zamościu do druku podał. Grabowiecką Plebanią do Kapituły Chełmſkiey za konſenſem Krolewſkim inkorporował ze wſzyſtkiemi do niey prowentami, żeby z tego rezyduiący przy katedrze Kanonicy penſyą brali, ordynował. Z Chełmſkiego Biſkupſtwa poſtąpił na Poznańſkie, gdzie wymogł u Krola przywiley Poznańſkiemu Miaſtu, aby żaden z Dyſſydentow nie mogł mieć mieyſca w Magiſtracie napotym, kościoł katedralny po świeżym pogorzeniu reparował, y dzwon wielki do niego ſprawił. Z takim zaś ukontentowaniem wſzyſtkich, tą Dyecezyą rządził; że gdy na Kuiawſką katedrę przeſiadać ſię miał, z Seymiku Srzedzkiego zgromadzone Rycerſtwo Wielkopolſkie upraſzało Majeſtatu, aby go im nie odbierał. Siedząc na Kuiawſkiey lat dwanaſcie, Lemburſki y Bytowſki Dekanaty w roku 1638 przyłączył do ſwoiey Dyecezyi, OO. Franciſzkanow w Smarżewicach u S. Anny oſadził, tamże pałac Biſkupi rozprzeſtrzenił, y manierą lepſzą wykſztałtował, nowy tamże pałac wielkim nakładem wyſtawił. Kościoł katedralny pokrył, y wieżami okazalſzy uczynił; ołtarz wielki marmurowy, na ktorego wyſtawienie, oſtatnią wolą Lipſki Anteceſſor iego, wielką ſummę odłożył, że w tey doſkonałości ſtanął, iego znacznemu nakładowi to powinien przypiſać, organy tamże reſtaurował; Pſałteryſtow ośmiu, ktorzyby w dzień y w nocy w tymże kościele śpiewaiąc chwalili Boga, ufundował; Monſtrancya ſzczerozłotą ſzafirami y dyamentami upſtrzoną, ſtatuę także S. Macieia Apoſtoła ſrebrną odlewaną, większą nad łokieć, temuż kościołowi oddał, kſztałtną kratę do kaplicy Tarnowſkiey dzwon, y okna iaſne z iego

ſzczodro-

ſzczodrobliwości ſtaneły; Biſkupom Kruświckim marmurowy nadgrobek wyſtawił. Zeby Ciechocińſki powiat do Dyecezyi Kuiawſkiey należał, wyrobił to u brata ſwego Staniſława Biſkupa Płockiego, co approbował Urban Papież VIII. Synod w Dyecezyi ſwoiey złożywſzy w roku 1641, podał go do druku, kędy świątobliwemi prawami duchowieńſtwo ſwoie okreſlił. *Damal: in Vit: Epiſc: Cujav: in variis locis.* Siedmdzieſiąt lat y ieden w żywey ſtarości przepędziwſzy, od Władyſława IV Krola Polſkiego Prymacyalną godnością uczczony, y tu dobrego Paſterza powinność wypełnił, ſam albowiem przez ſię wielką część obſzerney Dyecezyi ſwoiey z luſtrowawſzy, drugą przez Archidyakonow, Synod Dyecezańſki złożył, w rok potym Prowincyalny, na ktorym 300 Kapłanow zaſiadało na ſali w Unieiowie, to dziwna, że dopiero gdy ſię Synod ſkończył, a architekt, ktory ią ſtawiał, podſkakiwał na niey, cieſząc ſię, że taki gmin ludzi tam naciśnionych utrzymała, wſzyſtka ſię powaliła, y obiedwie mu nogi zdruzgotała. B. Bogumiła relikwie w cenową trumienkę zebrał, y do publiczney weneracyi wyſtawił; kościoł Kaminſki w Kollegiatę przerobił. Bartłomieia Nigrina ſławnego kalwiniſtę, kościołowi Bożemu pozyſkał. Przy katedrze Gnieźnieńſkiey dwie wieże poſtáwił, kaplice odnowił y miedzianą blachą pokrył: fundował przy kaplicy ſwoiey, aby mſza święta o Matce Boſkiey codzień przez dwunaſtu kapłanow śpiewana była, kupiwſzy wieś Bliżyce dla nich; Monſtrancyą tamże ſprawił ſzczerozłotą. Fabrykę kościoła Warſzawſkiego OO Karmelitow Boſych znaczną ſummą zapomogł. Kaplicę Nayśw: Matki w Częſtochowie wielkim nakładem roſprzeſtrzenił, y pozornieyſzą z wſzelką wygodą wyſtawił, do ktorey od ſiebie dedykowaney, Obraz MARYI PANNY wprowadził 1644, znać y po herbie iego na odrzwiach marmurowych. Unieiowſki kościoł roſprzeſtrzenił. Kollegiatę Łowicką z fundamentu zaczętą, ſtarą zwaliwſzy, wſpaniałą, w tę formę, w ktorey ią teraz widziemy, wymurował; a że mu śmierć do dokończenia iey przeſzkodziła, dla tego wſzyſtek koſzt na to, przy exekutorach teſtamentu ſwego zoſtawił. Nad to, kościoł w Bełchowie na cześć S. Macieia, kaplicę w Łyſkowicach, Dwor w Kampinie y w Chroślinie wyſtawił, Unieiowſki zamek reſtaurował, Gnieźnieńſkiego przyczynił. Na erekcyą ſzkoł naſzych Kaliſkich dzieſięć tyſięcy wyſypał, a że za żywota iego nie ſtaneły zkończone, wiec z woli iego oſtatniey, iedenaście tyſięcy odliczono, dwa tyſiące zaś täże na kościoł, a na fabrykę Collegii pięć tyſięcy. Relikwiom S. Wiktoryi Panny y Męczenniczki w kaplicy Uchańſkich, marmurowy ołtarz poſtawił. Bramę w Łowiczu ku OO Bernardynom wymurował, co iego herb tamże pokazuie. Maryą Ludowikę, żonę Władyſława IV, koronował. Podczas zakłoconey w interregnum Oyczyzny, pięknie, zgodnie, y rozſądnie ią Vice-Rex piaſtował, y Jana Kazimierza na tron Polſki obrawſzy, koronę mu na głowę włożył, a za iego ſzczęśliwe na Pańſtwie powodzenie, w Częſtochowie bogatą wotywę złożył. Sioſtrze ſwoiey Xieni Ołobockiey, marmurowy nadgrobek wyſtawił. Matkę ſwoię iuż Biſkupem będąc, braci rodzonych, na ramionach ſwoich wnioſł do grobu; aż też y ſam w dobrey ſtarości, to ieſt, wieku ſwego 81, nie mnieyſzych, tak w kościele Bożym, iako y w Oyczyźnie, zaſług, dług śmiertelności wypłacił, w roku 1652, Biſkup y świątobliwy y wielkiego rozſądku. O nim powiedział Urban VIII Papież, *In Polonia multi ſunt Prælati, ſolus Mathias eſt Epiſcopus.* Nieſpracowany, tak w święceniu Xięży, kościołow y inſzych obrządkow odprawowaniu, choć iuż w zgrzybiałey ſtarości. Na domowych ſwoich ludzki, gdy ktorego ſło-

wkiem iakim uraził, nie wſtydził ſię przepraſzać go. Nigdy do ſtołu nie ſiadł, żeby był ubogiego iakiego nie nakarmił; krewnych ſwoich nie bogacił, ale na ubożſzą ſzlachtę ſiła ſpendował, nakładaiąc im na nauki w Rzymie, ktorych wielką liczbę, y tam, y gdzieindziey ſuſtentował. Na Pſeudopolitykow głowny nieprzyiaciel. Zadnego dnia nie opuścił, żeby był Xiąſzki duchowney nie czytał; miał na iego pogrzebie Kazanie Xiążę Czartoryiſki, na ten czas Biſkup Poznańſki, drugie Kaczyńſki Soc: JESU, z ktorego tu niektore rzeczy przytaczam. Nad to piſali o nim, *Damal: in Vit: Epiſc: Cujav: & Archiep: Gneſn: Janczyńſki in Mſ.* Słyſzałem, że pod czas burzy Szwedzkiey, pierwſzey w Polſzcze, łupiezce kościelni chcieli mu pierzcień Biſkupi z palca zdeymować, ale tak ściſnął trup ow rękę, że mu go żadną ſiłą odiąć nie możono.

Jan, ſyn piąty y naymłodſzy Swentoſława, a brat rodzony wzwyż wſpomnionych, mąż dowcipu byſtrego, y umieiętnością praw Oyczyſtych zalecony, z Zofii Wyleżyńſki, ſyn iego Woyciech, w roku 1643 Stolnik Sieradzki y Deputat na Trybunał Koronny, *Janſonii Elogia.* W roku 1648 iuż Chorąży Sieradzki, a w naſtępuiącym roku Kaſztelan Sieradzki, y Staroſta Przędecki, brat iego Hieronim umarł w roku 1644, on zaś z Gorſki Woiewodzanki Mazowieckiey zpłodził pięć corek, Olſzowſką Podſtoliną Kaliſką, Donhoffową Miecznikową Łęczycką, Siemianowſką Sędziną Wieluńſką, Zofią Mączyńſką Staroſciną Klonowſką, umarła 1692, y piatą Zakonnicę S. Francifzka, ſynow zaś dwoch, Staniſława Kanonika Krakowſkiego, y Macieia, kwitnął ieſzcze w roku 1690. Zygmunt naprżod Stolnik Sieradzki 1649, pod ktory czas żonie ſwoiey Maryannie Troianowſki herbu Szeliga, nadgrobek marmurowy wyſtawił w Piotrkowie w kościele OO Franciſzkanow; druga żona iego Opacka, Hieronima Opackiego Woiewody Derpſkiego, z ktorey ten Zygmunt iuż Chorąży Sieradzki zoſtawił corkę iednę, y ſyna Kazimierza, ten z Kanonika, Suffragana, y Adminiſtratora, *Sede vacante,* Krakowſkiego, naprzod Biſkupem Chełmſkim uroſł, y Opatem Czerwińſkim, zaſtał kościoł ſwoy katedralny Kraſnoſtawſki, przez inkurſye Moſkiewſkie y Kałmuckie złupiony, przetoż do niego dwanaście kielichow, na cześć dwunaſtu Apoſtołow, pod ktorych honorem ta katedra założona, do niego oddał, y inny apparat kościelny zporządził, Organami, poſadzką ozdobiwſzy go. Za konſenſem Krola Auguſta II, Rubieſzowſką Plebanią, do kapituły inkorporował: w krotce potym na Krakowſkie Biſkupſtwo poſtąpił, gdzie wieżą przez wichry obaloną, wielkim nakładem przy katedrze ſwoiey poſtawił. Na nędznych miłoſierny Paſterz, ktorych pod czas Jubileuſzu wielkiego w Krakowie, a potym podczas powietrza, hoynie podeymował, zſzedł z tego świata w roku 1720. Boguſław naprzod Podſtoli Koronny, a temi czaſy gdy to piſzę, Kaſztelan Sendomirſki, żona iego Tereſſa Bielińſka Marſzałkowna Wielka Koronna, z tey ſyn ieden Kanonik Krakowſki, drugi Staroſta Oycowſki, trzeci N. y corki, Maryanna była za Tomaſzem Zamoyſkim Ordynatem umarła 1736, y Izabella. Ignacy ſynowiec rodzony Biſkupa Krakowſkiego zdami ſię z Maryany Leſczyńſki Sędzianki Ziemſkiey Sanockiey urodzony, miał za ſobą Salomeą Bogucką, wdowę po Kozierowſkim, był y brat iego młodſzy. Władyſław Scholaſtyk Krakowſki, deputat na Trybunał Koronny 1738. N. była za Radolińſkim Kaſztelanicem Krzywińſkim. N. Jana Chwaliboga Łowczego Wołyńſkiego małżonka. Procz tych, wielu temi czaſy godnych ludzi z tego Domu w Wielkieypolſzczę, że nie mam informacyi, tu nie kładę.

**LUBIEWA herb, patrz Trzaſka.*

LUBIEWSKI herbu Trzaſka w Ziemi Nurſkiey, piſzą ſię z Zakrzewa, ile iedney-

że dzielnicy z Zakrzewſkiemi. Z tych Adama z Zakrzewa Łubiewſkiego Dworzanina Zygmunta III, y Władyſława IV, nadgrobek z tym herbem widziałem. Są y w Pińſkim powiecie.

ŁUBNICKI *herbu Rola.* Maciey Łubnicki kupił u Jędrzeia Szafranca Staroſty Lelowſkiego Pieſkową Skałę z przyległościami, miał y w Łęczyckim Woiewodztwie ſwoie dobra, umarł bezżenny w roku 1626, po nim brali ſukceſſyą ſioſtrzency iego Pukarzewſcy, Brzeſcy, Soſniccy, poty *Baran:* Z tego Domu iedna, że była za Dobrogoſtem bratem rodzonym S. Woyciecha Biſkupa y Męczennika, piſzą naſi Genealogiſtowie.

ŁUBOCHOWSKI *herbu Oſtoia* w Krakowſkim Woiewodztwie.

Lubocki herb.

*NA białym polu trzy liſtki zielone powinny bydź na trzech gałązkach, tym kſztałtem iako widziſz, a w hełmie pawi ogon, na nim trzy oſzczepy na doł obrocone; tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſkich.* N. Lubocki Sędzia Pucki miał za ſobą Mandywlowne, dobra ich były pod Lemburgiem, atoli według tego *Mſ.* już ten Dom zſzedł.

*ŁUBODZIEYSKI *herbu Nałecz* na hełmie między ieleniemi rogami mąż z zawinioną głowa, trzymaiący ſię rogow obiema rękami. Jan Lubodzieyſki Biſkup Chełmińſki, ktoremu takie elogium przypiſano. *Vir eloquio præſtans, moribus antiquis, antiquitatis maximus admirator & cuſtos, abſtinentia praeterea ſingulari, procul erat ab ambitione,* umarł w Starogardzie 1562 pochowany z nadgrobkiem w katedrze Chełmińſkiey. Jakub z Lubodzieſza dziedzic dobr Bartoſzewice nazwanych, pod Ryńſkiem w Chełmińſkim Woiewodztwie, czło-

człowiek godny y uczony, z Plemięcką zoſtawił potomſtwo. Brat iego rodzony Krzyſztof miał za ſobą Knutownę, y z niey dzieci *Mſ. de Famil: Pruſ:* Wacław 1648.

ŁUBOMIRSKI *herbu Srzeniawa bez Krzyża. Paprocki o herb: fol: 146,* tak o nich piſze: Dom ſtarodawny y możny, iedneyże zdawna dzielnice z Stadnickiemi; bywali na urzędach znacznych w Woiewodztwie Krakowſkim, Kaſztelanami, Staroſtami, Sędziami Krakowſkiemi. Ja o ich dawnieyſzych Przodkach, mowić będę pod herbem Srzeniawa, tu tylko tych położę, ktorzy od roku 1500 w tey Oyczyźnie kwitneli. N. Lubomirſki miał za ſobą Oſſolińſką, Prokopa Chorążego Lubelſkiego y Doroty Tęczyńſki corkę, z ktorey corka Komornicka, y ſynowie Balcer y Piotr. *Mſ. o Familii Domu Mieleckich,* tego to zdami ſię Piotra Dworzanina Krolewſkiego, wſpomina *Bielſki fol: 583* że w roku 1541 iezdził w legacyi od Zygmunta I. Krola Polſkiego do Izabelli Krolowy Węgierſkiey na Seym Dobrocińſki. Jakub Sędzia Ziemſki Krakowſki, ktorego ſyn Joachim Staroſta Jaſielſki, Rotmiſtrz Krolewſki, *Cichoc: in Alloqu: Oſecen: lib: 2 c. 8* powiada o nim, że Geneweńſkich ſię nowinęk chwyciwſzy, zſzedł bezpotomnie; w tychże ſię błędach, według tegoż autora, uwikłał, Mikołay Staroſta Tymbarſki, brat ſtryieczno rodzony Joachima, poiąwſzy w ſtan małżeńſki Chocimowſką, atoli wſzyſtkie dzieci iego wrociły ſię znowu do prawdziwey owczarni katolickiey, to ieſt corki trzy, iedna Mſtowſka, druga Samborzęcka, trzecia naprzod Palczewſka, a *2do voto* Niewiarowſka, ſynowie także trzey, Mikołay Staroſta Tymbarſki, Prokop, ten w Wilnie umarł, y Syxtus Staroſta Glinnicki, ktoremu Palczowſka powiła trzy corki, Zofią Zakonnicę S. Norberta na Zwierzyńcu przy Krakowie, w wielkiey opinii świątobliwości zmarła. *Okol: pod herbem Srzeniawa, Werbſki Kanonik Chełmſki w ſwoim Zwierzciedle* powiada, że cudami, y za żywota y po śmierci wſławiona, Katarzynę Piotrowi Jordanowi, Jadwigę Woyciechowi Niewiarowſkiemu, zaślubione, y ſynow trzech, Mikołaia Kanonika Krakowſkiego, męża uczonego, y wierſz gładko piſzącego, ieſt iego w druku *panegiryk 1598 pod tytułem Hymeneus na weſelu Xiężny Oſtrogſkiey,* młodo iednak umarł, Joachima Staroſtę Bukowſkiego, ten poiął Katarzynę Domiechowſką wdowę po Oleśnickim, ale z nią żył *ſterilis,* y Syxſta Woyſkiego Krakowſkiego, poſłował na Seym 1631, zkąd był naznaczony Deputatem na Trybunał Radomſki *Conſtit: fol: 9,* wyſtawił w Kętach kościoł na część B. Jana Kantego, a przez lat trzynaście z żoną ſwoią Zofią Staſzkowſką z Borkowny urodzoną, żyiąc bezpotomnie, uproſił ſobie u Nayś: Matki na Piaſku przy Krakowie, ſyna Deſideryuſza Alexandra Rotmiſtrza Pancerney Chorągwi 1658, ſam zaś przenioſł ſię na wieczność w roku 1651, tamże na Piaſku pochowany, ktoremu mieyſcu wiele łaſk za żywota ſwego świadczył *Baranow: Kazanie pogrzeb: Auguſt: Białowic: Karmel: Boſego.* Staniſława y Felixa Lubomirſkich, w roku 1527 czytałem na przywileiu Miaſta Krakowſkiego. O Teodoryku Podſtarościm Zatorſkim, piſze *Okolſki,* że śmierć iego przypadła na rok 1529. Tenże powiada, że Staniſław Podſtaroſci Sądecki, mąż rycerſki, zpłodził ſyna Sebaſtyana Staroſtę Sądeckiego, ten Krzyſztofa młodo zmarłego (na Wiśniczu pogrzebiony) y corkę Rarowſką. Zygmunta Chorążego Rawſkiego, w roku 1649 wſpomina, *Starowol: in Monum: fol: 594.* Katarzyna Pawła Gaiewſkiego małżonka. Sebaſtyan ſyn zdami ſię Jakuba Sędziego Ziemſkiego Krakowſkiego, Stolnik Krakowſki y Staroſta Sanocki, umarł 1558, *Starowol: in Monum: pag: 532,* corka podobno iego iedna Anna była za Wincentym Wieruſkim, druga za Mikołaiem Wieſiołowſkim Marſzałkiem Litewſkim, *Baran: Mſ. Konopat:*

Sebaſtyan Kaſztelan Woynicki, a przedtym Małogoſcki, Staroſta Sendomirſki, Spiſki, Dobczycki, Burgrabia y Zupnik Krakowſki, swiat ten pożegnał w roku 1613, złączył ſię był dożywotnie, naprzod z Anną Pieniąſzkowną, Sędziego Krakowſkiego corką, ale z niey żadnego potomſtwa nię było, po niey z Anną Branicka, Grzegorza Łowczego Krakowſkiego y Staroſty Niepołomnickiego corką, z tey corki, Katarzyna Januſza Xiążęcia Oſtrogſkiego Kaſztelana Krakowſkiego, Zofia Mikołaia Oleśnickiego Woiewody Lubelſkiego, umarła 1612, Bárbara Jana Zebrzydowſkiego Miecznika Koronnego, Staroſty Lanckorońſkiego, Woiewodzica Krakowſkiego, Kryſtyna, Koniecpolſkiego Staniſława Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego Koronnego, małżonki; z tych oſtatnia do Panny MARYI Myślenickiey, dała łancuch złoty y ważny y drogi, y w bogate kamienie krzyż ozdobiony przy nim, *Alb: Ofiarowicz in Diva Mislenic:* Anna ta zoſtała Zakonnicą w Staniątkach, przed Profeſſyą iednak zakonną umarła. Eleonora, ta ſię uſilnie za zakonną klauzurę wciſnąć chciała, czego gdy iey broniono, w wielkiey świątobliwości życia tego dokonała, pochowana u OO Dominikanow w Krakowie. *Pruſcz w opiſaniu Miaſta Krakowa:* gdzie nieſkażone iey ciało leży; ſłyſzałem, że w oſtatniey chorobie, miał iey P. JEZUS hoſtyą przynieść. Synowie zaś dway, Staniſław y Joachim Staroſta Dobczycki, Lipnicki, Tymbarſki, umarł w obozie pod Smoleńſkiem, wieku ſwego 22, w roku 1610 gorączką ſtrawiony, *Okolſki* nadgrobek iego wypiſał. Był ten Sebaſtyan Kaſztelan, Pańſkiego animuſzu y hoyności, tak na Boga, iako y na Oyczyznę. S. Romuałda Zakonnikom bliſko Krakowa, Bielany mieyſce to, na ktorym ich po dziś dzień widziemy, to ieſt ſkałę y z laſem, puścił na kościoł y celle, przydawſzy wieś do tego, y kaplicę na cześć S. Sebaſtyana, tamże ozdobną wyſtawiwſzy, czego świadkiem inſkrypcya tamże, y *Starowol: in Monum:* Ktorą ſyn iego Staniſław ozdobnieyſzą uczynił 1642. Kaplicę także przy kościele S. Troycy OO Dominikanow, wielkim nakładem y piękną ſtrukturą, całą marmurem opaſaną wynioſł z fundamentow, kędy grob Domowi ſwemu y ſobie zakładał. *Cichoc: Alloqu: Oſecen: lib: 2 cap: 8, y Pruſcz.* zapiſawſzy do niey wieś Wolica nazwaną. Pyramidę znaczną przed tymże kościołem wyſtawił. Do kościoła *Societatis JESU* w Monachium, dał dwa lichtarze ſrebrne wielkie, *Miernikowicz in Paneg:* Na ubożſzych ſtudentow y inne ſieroty dobroczynnie łaſkawy, Teyże ſzczodrobliwości iego doznała Oyczyzna, kiedy na kongreſſie Małopolſkiey Prowincyi, po śmierci Stefana Krola, ſto konnych, y ſto pieſzych uzbroił, na ubeſpieczenie granic Polſkich, *Conſtit: 1586 fol: 402.* Pod Byczyną przeciwko Maxymilianowi Auſtryakowi w pięćſet żołnierzy ſtawał ſwoią ſzkatułą wyſtawionych: tyleż ludzi wyſłał z ſynami ſwemi pod Smoleńſk Zygmuntowi III, Stefanowi także Krolowi na Moſkiewſką expedycyą do Inflant, znaczne poſiłki poſyłał: *Georg: Lubom: in Manifeſto fol: 7.* Poſługuiącemu na rożne Seymy Rzeczpoſpolita rożne funkcye wkładała, iuż do luſtracyi Staroſtwa Spiſkiego, *Conſt: 1590 fol: 589,* iuż *ad conſilia bellica fol: 565,* iuż do granic od Sląſka. Spiż Polſki wielkim złota nakładem od Węgrow odkupił, y do Kroleſtwa przyłączył. *Załuſki Mowy fol: 86.* Gdy ſzybę ſolną w dobrach ſwoich Lednickich otworzył bliſko Wieliczki, żeby były przez to prowenta krolewſkie nię zdrobniały, uſtąpił tych dobr, wziąwſzy w zamianę dobra Poreby y Niedzwiedzice. *Conſtit: 1607 fol: 850.* Kupiwſzy ſukceſſorom ſwoim Wiſnicz z przyległościami, otrzymał od Ceſarza na ſiebie y na potomkow ſwoich, tytuł Hrabi na Wiſniczu *Joan: Latos in dedic: Srogiego Zaćmienia 1598.*

Okolſki tak o nim piſze z nadgrobku, *Antiqua pietate Senator, in clerum & religioſos ordines effusè propenſus, bello & præliis clarus.* Żył lat 76.

Staniſław Hrabia na Wiſniczu y Jaroſławiu, Woiewoda Krakowſki, a przedtym Podczaſzy Koronny, daley Woiewoda Ruſki, Generał y Staroſta Krakowſki, Spiſki, Zatorſki, Niepołomnicki, Dobczycki Staroſta, ſyn ſtarſzy Sebaſtyana Kaſztelana Woynickiego. Z cudzych kraiow powrociwſzy, do Obozu wyprawiony, na expedycyi pod Smoleńſkiem przeciwko Moſkwie wſławiać ſię począł; wkrotce w rycerſkich dziełach tyle poſtąpił, że gdy pod Cecorą w nieſzczęśliwey potyczce Hetmanow ſtraciła Oyczyzna, na Chocimſką pierwſzą Karolowi Chodkiewiczowi Hetmanowi Wielkiemu Litewſkiemu rządy tak Litewſkiego, iako y koronnego woyſka oddano, a między Kommiſſarzami, ktorych mu na Seymie Rzeczpoſpolita przydała *ad conſilia bellica,* pierwſzego tego Staniſława na ten czas Podczaſzego Koronnego położyła; y nie omyliła ſię na ſwoiey o nim opinii, kiedy albowiem Chodkiewicz, woiennemi trudami y laty zwątlony, ſyt tak wielu zwycięſtw, nie dokończywſzy tey woyny, na pokoy ſię wieczny przenioſł, ten Staniſław iako naypierwſzy z Kommiſſarzow y Kollega, władzą nad wſzyſtkim woyſkiem, tak Koronnym, iako y Litewſkim, odebrał, zażył iey bardzo chwalebnie: bo gdy ſię Oſman Car Turecki o śmierci Chodkiewicza dowiedział, rozumieiąc że z tak wielkim wodzem, wſzyſtko ſzczęście y ſerce Polakom upadło, tym wźwawiey na oboz Polſki nacierał; na nieuſtraſzonego iednak tego Hetmana trafił: bo nie tylko, że impet nieprzyiacielſki mężnie wytrzymał, ale też kilką potyczkami, tyle ich ſił przytarł, że ſię do pokoiu nakłonili, y doſyć pożytecznemi Polſzcze traktatami, ta woyna zakończona. Wprawdzieć po ześciu Chodkiewicza, woyſko Litewſkie niechciało poyść pod buławę tego Staniſława, ſwoiey ſię Prowincyi domagaiąc Hetmana, według dawnych praw, albo też, żeby niemi ſam Władyſław Krolewic, na ten czas w obozie obecny, rządził; wſzakże gdy im remonſtrowano, że Polſka kawalerya naymniey ſobie nie uciążała, choć za ordynanſem Litewſkiego Hetmana Chodkiewicza chodziła; za cożby Litewſka, Polſkiego Hetmana władzy unikać miała; a do tego, gdy ten Staniſław przedziwną ludzkością, niewypowiedzianą na ludzi żołnierſkich ſzczodrobliwością; (bo wielka ich część, pod iego namiotami otwarty ſtoł mieli; co tym dziwnieyſza, że w obozie naſzym zewſząd prawie od Turkow ściśnionym, trudno było o pożywienie) świadczyć ſię im począł, wſzyſcy na potym ſpokoynie iego ordynanſow ſłuchali. Po ſkończoney ſzczęśliwie Chocimſkiey, przez dwie lecie potym woyſku Polſkiemu Hetmanił; to ieſt aż do powrotu z niewoli Tureckiey Staniſława Koniecpolſkiego, ktoremu oddał go z zupełną iuryſdykcyą. Pod ten czas związane o niedopłacenie żołdu chorągwie, y nieznoſnemi extorſyami niſzczące Oyczyznę własną, znacznym fortuny ſwoiey azardem ledwo ukołyſał: a że podczas tey expedycyi tryumfalney, ſlubem ſię był obowiązał kościoł wyſtawić na cześć Boſką; dla tego na Wiſniczu *Servatori Chriſto* kościoł y Klaſztor OO Karmelitom Boſym wſpaniałą fabryką wynioſł, y bogatym apparatem ozdobił. Nie przeſtał y potym za Oyczyznę woiować, bo w roku 1629 Tatarom z Kantymirem wodzem w granice Polſkie zaciekłych fortunnie zbił *Piaſec: Anna: fol: 409.* A że mu w dalſzych latach, zdrowie ztargane pod Chocimem, nie ſłużyło: dla tego nie mogąc ſam do obozu iachać, liczne pułki ſwoią ſzkatułą rekrutował, y Koniecpolſkiemu przeſyłał: dzieſięć lat przed śmiercią (umarł zaś w roku 1649, wieku ſwego 66) cho-

ruiąc, od Senatu y obrad publicznych zatamowany, często się żalił, że ani ręką, ani radą Oyczyzny ratować nie mogł: luboć poki mu ieszcze sił lepszych stawało, na rożne go narażała funkcye Rzeczpospolita, iuż Kommissarzem woiennym do boku Hetmanow, *Constit: 1634 fol: 3*, iuż do rozsądzenia krzywd od pogranicza Węgierskiego, *Constit: 1627 fol: 13*, iuż do zapłaty woysku, *Constit; 1634 fol:* 8, W dobrach swoich Swiercza nie daleko Wieliczki, otworzył był szybę solną, zkąd na Seymie 1635, traktowała z nim Rzeczpospolita, żeby te dobra, za inne tym rowne zamienił. *Constit: fol: 27.* Jakoś przed śmiercią nawiedzał ciało zmarłego X. Janusza Zbarazkiego Kasztelana Krakowskiego, trafił na ten czas kiedy nad owym trupem z Psałterza śpiewano, *Vos autem sicut homines moriemini, & sicut unus de Principibus cadetis*, czym zalterowany, rozumiał, że to z czyiey naprawy było, ale gdy po rożnych inkwizycyach, nic się takiego nie pokazało, szczerze się do śmierci gotowac począł. *Młodzianow: Kazan: tom:* 3. Był to Pan o wiarę katolicką gorliwy, na chwałę Boską choyny, dwadzieścia kościołow iego sumptem stanelo, a między temi, Lubartowski na pograniczu Wołynia y Kiiowa, Klasztor OO Dominikanow, do ktorego na fundacyą przydał wieś Kwiknice, na wyżywienie osob zakonnych piętnaście. *Okol: Russ: Flor: fol:* 122. Podolenieckie Collegium *OO Scholarum Piarum* z kościołem rownym Wisnickiemu. Prepozytura Łancucka, zkąd też Dyssydentow rugował. Prepozytura Wisnicka, do ktorey wieś Stradomia nazwaną przyłączył. Kościoł w Krakowie, kędy był zbor heretycki, Brog nazwany, *Prussczfol:* 32 pod tytułem Niepokalanego Poczęcia Matki Boskiey, co z inskrypcyi tegoż kościoła poznać, kędy też to czytać, że to iuż dziesiąty stawiał kościoł, z tych ktore z cegieł, albo z ciosu wyniosł. Kaplica S. Karolowi Borromeuszowi w Niepołomnicach 1640. *Starowol: in Monum:* Kościoł w Łancucie od heretykow kiedyś sprofanowany, restaurowany od niego, y OO Dominikanom oddany, czego świadkiem inskrypcya na nim. OO Karmelitom Bosym w Krakowie u S. Michała, dwadzieścia y cztery tysiącę na fabrykę kościoła wysypał, a na Grodku Zakonnicom S. Dominika wieś przydał. Wszystkie zaś te przybytki Boskie, szczegulniey od niego ozdobione y ubogacone. Zwykł zaś był mawiać, Miałem się przedtym nie zle, przecięż mi zawsze nie stawało, iakem się ia począł z Bogiem dzielić fortuną moią, kościoły y klasztory fundować, sam nie wiem iako mi Bog wszystkiego przymnaża. *Młodzian: Kazan: pogrzeb: fol: 597.* We wszystkich takze Starostwach, zamki restaurował nie małym nakładem, w ktorych był Starostą. Nadgrobek iego *u Starowol: in Monum:* z Wisnicza wypisany, tak o nim mowi: *Semper honoribus maior, Castellanatus Cracoviensis fastigium, & Supremos in regno Præfecturæ exercituum fasces recusavit. Principis Imperii titulum à duobus Augustis Ferdinandis ultro oblatum, missumq, non induit, sed velut pignus Imperatorii de se judicii, in modestiæ scrinio deposuit. Pigłowski zas in Elogiis: Pueritiam auspicavit â præliis, patrem egit Patriæ, priusquam filium exprimere posset, post adolescentiæ prætextam, ut Senatoriam purpuram mereretur, patriam sub Chotimo patriæ restituit, non major regni propugnator, quam fidei; quot aras per Provinciam Deo, quot religiosis cœnobia, tot æternæ sui memoriæ mausolea fundavit.* Pisali krom tego o nim *Kobierzycki in Histor: Vlad: Potoc: Centur Virorum fol: 237.* Wszedł był w kontrakty małżeńskie z Zofią Alexandra Xiążęcia Ostrogskiego Woiewody Wołyńskiego corką, ta mu dwie corki powiła, Krystynę y Konstancyą, ta żyiąc z Franciszkiem Czarnkowskim Kasztelanem Poznańskim, Starostą Miedzyrzeckim, weszła w grob w Czarnkowie w roku 1646. Tamta, wydana za Woyciecha Xiążęcia Radziwiła Kanclerza Litewskiego, siła dobroczynnością swoią Collegium nasze w Pinsku ratowała. Synow zaś trzech, Alexandra, Jerzego, y Konstantego. Z tych

Alexander Michał, z Koniuszego Koronnego, Woiewoda Krakowski, Sendomirski, Zatorski, Lubaczowski, Niepołomnicki Starosta, umarł 1676, pogrzebiony na Wisniczu. Pamiątka szczodrey iego na Boga chęci, została w Bydgoskim naszym kościele, gdzie do cudownego Krucyfixa dał pierzcień złoty, z szafirem bogatym, y ze trzydziestą dyamentami; w Częstochowie, gdzie do Matki Boskiey Obrazu dał tyle złota, ile syn iego Jozef, co tylko się urodził, zaważył. *Nießporkow: Odrob: stołu fol: 323*, w Sendomierzu, gdzie Konwent OO Reformatow pod tytułem S. Jozefa fundowany w roku 1672. liczy go między swemi Fundatorami. Na Oyczyznę zaś, kiedy na potrzeby iey okryty pułk stawiał, co mu przyznaią *Konstytucye Koronne fol: 42.* Na ludzi żołnierskich hoyny, co też o Domu Lubomirskich z pochwałą wspomina *Potocki Centur: Viror: fol: 72: Domum Lubomirsciam hospitalissimam, humanæ, militari præsertim indigentiæ, semper patuisse, eoq; illi summarum fastigia dignitatum, prono popularium favore conscenderunt.* Janowi Kazimierzowi Krolowi statecznie przychylny; dla tego, nie tylko że do wyniesienia iego na tron Polski siła się przyczynił, *Porzadek Elekcyi 1648 fol: 14 & 24*, ale też pod czas domowych rozruchow na tegoż Krola, nieprzerwaną wiarą przy nim dostawał, nic się nie oglądaiąc na żadne perswazye braterskie: posłuiąc na Seym 1643, Kommissarzem był do ustanowienia nowych ceł, *Constit: fol: 17:* y w roku 1661 do pogranicznych od Sląska dyfferencyi, *Constit: fol: 26*, Konstytucya 1676 w Krolewskich dobrach, Przykop nazwanych, w Woiewodztwie Sendomirskim, pozwoliła mu placu na wystawienie szpiklerza, *Constit: fol: 49*, wszakże tegoż roku wyzuł się z śmiertelności; Zona iego Tekla Helena, corka Jerzego Ossolińskiego Kanclerza Korennego, z ktorey syn ten co idzie.

Jozef Karol, naprzod Koniuszy Koronny, daley Marszałek Nadworny, aż też y Marszałek Wielki Koronny, po bracie swoim stryiecznym Stanisławie; Starosta Sendomirski, Zatorski, Lubaczowski, Niepołomnicki, Luboski, Rycki, przeszedł na lepsze życie w roku 1703. Miał za sobą Teofilę Xiężniczkę Ostrogską y Zasławską, ostatnią dziedziczkę Domu Xiążąt Zasławskich na Wołyniu, siestrzenicę Jana III Krola Polskiego, corkę Władysława Xiążęcia Zasławskiego, Woiewody Krakowskiego, pozostałą wdowę po Dymitrze Xiążęciu Wiśniowieckim Kasztelanie Krakowskim, *Załuski Mowy fol: 88*, z tey zrodził dwie corki, Teressę, ta wydana za Karola Xiążęcia Neyburskiego, ktorego rodzone siostry, z nayprzednieyszemi w Europie Monarchami zkolligowane widzieliśmy: bo iedna z nich z Cesarzem, druga z Krolem Hiszpańskim, trzecia z Krolem Luzytanskim, czwarta z Krolewicem Polskim Jakubem, piąta z Xiążęciem Parmenskim, weszły w kontrakty małżeńskie, *Duryew: Niezeszła Pamiet fol: 80*, wniosła ta Teressa z sobą posagu w Dom Xiążęcy, pięćkroć sto tysięcy talerow bitych, procz bogatey y przepyszney wyprawy, umarła iednak bezpotomnie. Druga corka, Jozefa Marya, ta poszła za Jana Xiążęcia Sanguszka Marszałka Nadwornego a teraz W. Litewsk. y w Dom ten Xiążęcy wprowadziła procz wielkiey sukcessyi Ordynacyą Ostrogską, ile że brat iey rodzony, a syn Jozefa Marszałka, Jozef także, Starosta Sendomirski młodo y bezżenny zszedł z tego świata w roku 1720, na Wisniczu po śmierci złożony. Był ten Marszałek z Seymu 1685 Kommissarzem do dystrybuty hiberny, *Constit: fol. 6*, y do rewizyi skarbu Koronnego.

go. *Constit: fol: 8*, a z Seymu 1690 deputat do boku Krolewſkiego pod woynę Turecką, dla obrad napadaiących, *Constit: fol: 8.* Do Matki Boſkiey Częſtochowſkiey, że dał ſerce złote y blachę złotą, y kleynot z ſamych dyamentow ſadzony, piſze *Nieſsporkow: fol: 323.*

Konſtantyn Jacek Podczaſzy Koronny, Staroſta Białocerkiewſki, Sądecki, Golubſki, Grzybowſki, ſyn trzeci y naymłodſzy Staniſława Woiewody Krakowſkiego, a przedtym Krayczy zdami ſię Koronny, świat młodo y dalſze o ſobie nadzieie pożegnał w roku 1663. pogrzebiony u Fary w Jaroſławiu, z żoną ſwoią Barbarą Domicellą Szczawińſką Woiewodzanką Brzeſką Kuiawſką, żadnego nie zoſtawiwſzy potomſtwa. *Załuſki Mowy fol: 87*, wſpominaią go *Konſtytucye 1647*, Kommiſſarzem na rozſądzenie krzywd pogranicznych od Węgier. *Constit: fol: 6.*

Jerzy Sebaſtyan Marſzałek Wielki Koronny y Hetman Polny, Staroſta Krakowſki, Chmielnicki, Pereaſławſki, Nizińſki, Kazimirſki, Olſztyńſki, Dobczycki, Spiſki, ſyn ſrzedni Staniſława Woiewody Krakowſkiego, ten według *Kochowſkiego climac: 3 lib: 6*, gdy wſzyſtkę fortunę ſwoię dzielił między trzech ſynow, trzy tylko rzeczy zoſtawił nad podział, to ieſt Namiot, ktory od Kozakow kupił wzięty Turkom pod Chocimem; Laſkę Marſzałkowſką, ktorą mu był darował Mikołay Wolſki Marſzałek Wielki Koronny, y Kamienicę w rynku Krakowſkim, te trzy rzeczy, temu ſię z ſynow miały doſtać z woli iego, ktoremu by to, z urzędu w Oyczyźnie konferowanego, należało, ktore wſzyſtkie temu ſię Jerzemu doſtały; laſka iako Marſzałkowi; namiot iako Hetmanowi; kamienica, iako Generałowi Krakowſkiemu na przyimowanie gości. Do cudzych kraiow od Oyca wyprawiony, w Hiſzpanii od Krola Filippa, ſygnetem z bogatym bardzo dyamentem był regalizowany. Powrociwſzy do Oyczyzny pod Staniſławem Koniecpolſkim Hetmanem pierwiaſtki dzieł rycerſkich założył, potym nie tylko liczne pułki do boiu prowadząc, ale też zdrową radą Oyczyzny, od walących ſię tłumem na nię przygod, ratuiąc, zaſłużył ſobie na wielką u wſzyſtkich ſtymę: Władyſławowi pewnie Krolowi przypadł był do guſtu, dla żywości y darzkości ducha, y lubo wolnie tak na Seymikach iako y na Seymach, przeciwko niektorym Dworu krolewſkiego wyboiom mowił: ba y Marſzałkiem będąc Izby Poſelſkiey w roku 1643 (ktora funkcyą nad lata ſwoie rozſądnie piaſtował] gdy na pewną rekwizycyą od tronu zażyć go chciano, żadną miarą zezwolić niechciał; lubo mu odgrażano niełaſką Pańſką, dawſzy ſię z tym ſłyſzeć, że wolę wſzyſtko ſtracić, niżeli wiare Oyczyźnie: w roku także 1644, poſłuiąc na Seym, gdy promowował owe Konſtytucyą, żeby Krol woyny na Turkow nie podnoſił: przecięż go Władyſław Krol, y iego miłość ku Oyczyźnie, tak kochał, że krom Generalſtwa Małopolſkiego y inſzych Staroſtw, laſkę mu Nadworną koronną po śmierci Kazanowſkiego konferował. Pod Zborowem potym Bereſteczkiem y Zwańcem życie ſwoie y fortunę dla dobra łożył poſpolitego, kędy też iego radą ſtanęło, że ſię Tatarzy od Kozakow oderwali. Gdy ſię potym woyna Szwedzka otworzyła, a iedni z Panow Polſkich do Szwedow ſzczęściem ich uwiedzeni wiązali ſię, drudzy przed niemi za granice umykali, on nierozerwanie przy Janie Kazimierzu Krolu doſtawał, Spiż orężem y ludem uzbroiwſzy; ſamego nawet Krola Jana Kazimierza, za granicami beſpieczeńſtwa ſwego ſzukaiącego, nazad do Polſki zprowadził, w Łancucie u ſiebie mile przyiął, ſam zaś pod Krakow z woyſkiem poſzedł, kędy Szwedow obległſzy, przez długi czas ieſienny, nie reſpektuiąc na ciężkie nieba niepo-

gody, ściſle ich trzymał, głodem ich chcąc wymorzyć, tym czaſem Rakocy w Polſkę wtargnął, ktorego gdy ani legacyą, ani liſtami od imprezy odwieść niemogł, Krakow zoſtawiwſzy, poſzedł przeciwko niemu z ludźmi, przeſzkadzaiąc mu, żeby ſię był z Szwedem nie łączył. Pod ten czas z Krolem w Częſtochowie będąc, buławą polną uczczony, ktorą tamże zaraz przy Obrazie Nayś: Matki zawieſił, a do Tranſylwanii z woyſkiem wpadſzy, ogniem y mieczem puſtoſzył, ztamtąd powrociwſzy, woyſko Rakocego, to rożnemi wyboiami, to podiazdami, tak znużył y przytarł, że go do traktatu o pokoy przymuſił. Koronę, przez Alexandra Wolfa potym Opata Peplińſkiego, ſzczęśliwie z Krakowa przed Szwedami uprowadził, ktorych na kilku mieyſcach ten pamiętny Hetman nie małą klęſką, to pod Warką, to indziey, gdy razi, Krol Szwedzki widząc, iak wieleby zyſkał, gdyby tego ſerdecznego Wodza na ſwoię ſtronę przeciągnął, bogatemi obietnicami nęcił go nie raz do ſiebie, liſtami zapraſzał, pogroſzkami chciał uſtraſzyć, ale nieprzełamany na to wſzyſtko Jerzy, ſtał mocno przy Janie Kazimierzu. Torunia z Ceſarſkim woyſkiem dobył pod Szwedami, Grudziądz z niemi ſpalił, a potym między innemi Kommiſſarzami do traktatow naznaczony, pokoy pożądany w Oliwie zawarł. Na Moſkwę potym zwycięzką ſzablę obrocił; gdzie w wygraney pod Cudnowem, y Hetmana rozſądnego y nieuſtraſzonego kawalera urząd na ſobie wypełnił, a po zwycięztwie, zoſtał ſię z woyſkiem na Ukrainie, na ukrocenie buntow Kozackich, a pod Słobodyſzczany, Chmielnickiego w czterdzieſtu tyſięcy na odſiecz idącego Moſkwie, chwalebnym męſtwem y odwagą zniosł ſzczęśliwie, więźniow przednieyſzych, y odebrane chorągwie, rzuciwſzy pod nogi Krolewſkie. Z tych tedy zaſług ſwoich w Oyczyźnie wſławiwſzy ſię, nie tylko, że miał u wſzyſtkich wielką ſtymę y powagę, ale też y affekt; bolała na to emulantow iego nienawiść, y chcąc go u tego w reſpekcie zruinować, ktorego on na tronie Polſkim, iuż z fortuny uſzczerbkiem znacznym, iuż z zdrowia y życia azardem, gorliwie utrzymywał, Jana mowię Kazimierza, w ſuſpicye uwikłała, *Invidiæ ſuccubuit, quaſi majora (ſuperſtite Principe) cive agitaret*, mowi *Potocki o nim Centur: Viror: fol: 72.* Bronił ci ſię wprawdzie tak prywatnie, iako y publicznym ſkryptem z druku rozruconym, manifeſtuiąc wſzyſtkim niewinność ſwoię, oświadczał ſię, że ieżeli w iaką niełaſkę u Dworu przyſzedł, ta nie zkąd indąd pochodziła, tylko, że iako kochaiącemu Oyczyſtą wolność ſynowi przyſtało, bronił Kardynalnego iey prawa, żeby *ſtante vita* Jana Kazimierza, na żadną elekcyą nie pozwalać. Gdy iednak to wſzyſtko, nietylko mu nie ugłaſkało, ale ieſzcze bardziey żaiątrzyło ſerce Pańſkie, woyſko zebrawſzy, na krolewſkich ludzi pod Mątwami uderzywſzy, częścią ich pobił, częścią rozſypał, po ktorey woynie lubo wygraney, przecięż ſzablę zwycięſką do nog Jana Kazimierza rzucił, Krola przeproſił, ſam ſię na Sląſk umknął, gdzie w roku 1666 życie ſwoie zakończył: ciało iednak iego do Wiſnicza ſprowadzone, przy wielkim konkurſie zacnych ludzi pogrzebione, dnia oſtatniego oczekiwa. Dekret ktory na niego ferowano w roku 1664, gdzie go honorow wſzyſtkich odſądzono, na Seymie *electionis* Krola Michała w roku 1669 zkaſſowano; y z Konſtytucyi Koronnych wymazano; gdzie też w krotce potym wydano na obronę iego niewinności *Vindicias intaminatæ famæ.* Był Pan wielkich z natury przymiotow, na ludzi rycerſkich hoyny, w raz daney ſentencyi ſtatecznie ſtoiący. W Rzeſzowie fundował *OO. Piarum Scholarum*, dawſzy im ten kościoł, przy ktorym niegdy żona iego dziedziczka na Rzeſzowie Pan-

ny Zakonne osadziła była, z fundamentu go wyprowadziwszy; była to Konstancya z Bobrku Ligęzianka, Mikołaia Ligęzy Kasztelana Sendomirskiego corka, z niey się została corka iedna Krystyna, o ktorey niżey, y synow trzech, Stanisław, Hieronim y Alexander. Po zmarłey Ligęziance poiął Barbarę Tarłownę, corkę Jana Karola Tarła, Kasztelana Wiślickiego, pozostałą wdowę po Janie Daniłowiczu Staroście Czerwonogrodzkim, ta w Dom Lubomirskich wniosła dobra Janowiec nad Wisłą pod Kazimierzem, z nią miał dwoch synow, Franciszka y Jerzego, y corkę Annę, ktora *imo voto* żyła z Franciszkiem Sapiehą Koniuszym Litewskim, a po iego śmierci z Dominikiem Xiążęciem Radziwiłem Kanclerzem Litewskim, była to wielkiego y wspaniałego animuszu Pani: zeszła z tego świata w roku 1701, w Krakowie u S. Piotra pogrzebiona, dziesięć tysięcy na rocznicę za duszę swoię zapisawszy.

Krystyna, corka Jerzego Marszałka Wielkiego y Hetmana Polnego Koronnego z Ligęzianki, wydana za Felixa Potockiego Kasztelana Krakowskiego y Hetmana Wielkiego Koronnego, ta po śmierci Matki swoiey, od Krystyny Anny Xiężny Radziwiłowy Kanclerzyny Koronney, Ciotki swoiey na wychowanie wzięta, nie tylko w pobożności Chrześciańskiey, ale też w ręczney robocie, wielki poler wzieła; ktorego potym w dalszym życiu swoim na chwałę Boską sowicie zażyła, gdy przyl ytki Boskie misterną rąk swoich pracą, po rożnych mieyscach ozdobiła y ubogaciła. Muzyczne także sztuki tak dobrze umiała, że iey nie łacno było dobrać rownego na skrzypcach. żeby zaś y tą samą umieiętnością Bogu się była przymiliła, sama rożne o Bogu y Swiętych Pańskich partytury, y wiersze Polskie składała. Przecięż tak z młodych lat wesoła była, że wypadaiąc z pokoiu swego do Panien, robotę im psowała, y do igraszek pociągała, co postrzegszy Xiężna Ciotka, na nitce ią do stołowey nogi przywiązać kazała, dawszy iey w rękę albo Xiążkę iaką, albo robotę ręczną. Doroższy lat dziewiąciu, z czytania Xiąg duchownych zapalona miłością ku Nayś: Pannie, zapisała się iey krwią własną, z palca umyślnie na to przekłotego wyciśnioną, za sługę y niewolnicę wieczną, ktorą kartę chowała zawsze skrycie, pokazała ią iednak Spowiednikowi swemu, dwiema przed śmiercią niedzielami. W kilka czasow potym P. Bog nawiedził tamten kray morowym powietrzem, zasiągła ta plaga do samego dworu Xiążęcego, albowiem Ochmistrzyni tey Krystyny, będąc pełna miłosierdzia, y nabożeństwa, nawiedzaiąc y ratuiąc chorych, sama się wprzod zaraziła y umarła, poszły za nią na tamten świat, dwie Panny służebne; w tym też y na Krystynie pokazały się bolączki, albo wrzody morowe przy ciężkiey malignie, ieden większy w posrzodku samego czoła, drugi mnieyszy pod gardłe. Zdesperowana tedy od Medykow, na śmierc się pewną gotuiąc, spowiedź dożywotnią przed Xiędzem Starzyńskim Soc: JESU uczyniła, w Wigilią S. Ignacego Fundatora tegoż Zakonu, to iest 30 Lipca; oraz się slubem obowiązała, że ieżeliby ią P. Bog z tak iawnego niebespieczeństwa zdrowia, za przyczyną Swiętego Ignacego wybawił, iż miała do śmierci wigilię z postem do iego święta obserwować, y w sam dzień iego Uroczystości spowiadać się y komunikować. Wysłuchało niebo iey modlitwę: bo nazaiutrz, to iest w sam dzień S. Ignacego, wrzody się przepukły y zgineły. Krystyna zaś z oczywistey zguby wybawiona, szczegulniey podziękowawszy za tę łaskę P. Bogu, świątobliwie slubowi swemu zadosyć czyniła. Z tey toni wyszedszy, o niczym

niczym bardziey nie myśliła, iako żeby się w klasztorze S. Teressy, Bogu na wieczną służbę oddała, y iuż była kryiomkiem nad wolą Rodzica swego do Lubelskiego poszła konwentu, atoli potym, to za naleganiem Oyca, to za perswazyą samychże Panien Zakonnych, wrociła się do domu, y za mąż wydana, nie bez wielkiego żalu, że zamysły iey pobożne, skutku swego nie wzieły. W tym stanie położona, lubo krasnością iey urody uwiedzeni, do konwersacyi z nią lgneli; przecięż Krystyna bynamniey postrzegła w kim płochość iaką, zaraz od takiey kompanii uciekała; trafiło się że ieden z naypierwszych iey konkurrentow, widząc się bydź upośledzionym w swych zamysłach, wydal się z tą przed nią rezolucyą, że gotow był męża iey zabić, byle był pewien przyszłego po śmierci iego z nią zaślubienia, o co należycie od niey był zgromiony, a gdy ieszcze y potym coś mniey przystoynego wymowił, wziął chocci chorą na ten czaś ręką od niey policzek, ztąd konwersacya iey tę miała u wszystkich sławę, że była bez zakału. Stroiła się według stanu swego przystoynie, ale do mniey foremney, w Polszcze na ten czas zagęszczoney mody, żadną miarą namowić się nie dała. A iak była rozumu wielkiego Pani, tak go umiała zażyć y na chwałę Boską, y na rozporządzenie Domu swego, wszystkie tedy godziny każdego dnia, miały swoie zamierzenie pewne, iedne na modlitwę, drugie na Xiążki duchowney czytanie, inne na gospodarskie interessa, inne na robotę ręczną. Sama też częstokroć Pannom robota zabawionym Xiążkę duchowną czytała, wiary y katechizmu uczyła, sama sobie zpisała niektore miłosierne uczynki, w ktorych sie ćwiczyć miała, y lubo na ubogich hoyne iałmużny sypała, onych w szpitalu nawiedzaiąc karmiła, y dobroczynnie opatrywała, szczegulniey iednak na niewolnikow, iey się łaskawość wydawała, ktorych z pętow wykupowała; nawet niewolnikow Pogańskich w domu swoim zostaiących, iako mogła wspomagała, y o ich do wiary nawrocenie zabiegała. Dusz także Czyscowych ratuiąc, nietylko że rożne akcye y umartwienia swoie za nich chętnie ofiarowała, ale też y drugim a osobliwie dworskim swoim, szczegulną do tego pobudką była. W ćwiczeniu pokory świętey wytworną była: bo w Sokalu w klasztorze Panien Zakonnych S. Brygitty służyła im do stołu w Refektarzu, y nogi wszystkim całowała; w nocy wstawaiąc z łoszka, Pannom swoim służebnym, trzewiki wycierała, całowała, y inne dość podłe usługi świadczyła; na większe zawstydzenie swoie, niektore ułomności swoie y defekta, iawnie drugim głosiła. Ciało swoie wykwintnie katowała, iuż paskami żelaznemi, iuż dyscyplinami, iuż rozgami, iuż manelkami drotowemi, iuż włosiennicą, iuż postami. Nad to, ręce do gory podniesione bez podpory długo trzymała, pokrzywami się siekła, stoczki o ciało swoie gasiła, tak że po śmierci iey zkancerowane wszystko od takich upałow znaleziono, kiedy iey zaś radzono, żeby wielkie, cierpienia niezwyczaynego y szkodliwego zdrowiu pragnienie, wielką ku Bogu miłością nadgradzała, odpowiedziała, Jest to sobie pochlebować, mowić, że Boga kocham, a nic dla niego nie cierpieć. Jak ia mam co od kogo innego zcierpieć, kiedy nic od samey siebie, dopieroż o wnętrzne usilniey się starała umartwienia; poznać to z listu iey w roku 1694 do swego Spowiednika pisanego, w ktorym są te słowa: Mam prawi tych czasow osobliwsze instynkta, a prawie gwałtowne cierpieć, co ustawicznie iest we mnie, y kontentować się małemi rzeczami y drobnemi umartwieniami nie mogę. A że większych dla zakazu czynic nie mogę, trapię się, bo na mnie napada taka

chciwość y pragnienie cierpienia, że nie czuię w ſobie, żebym nie miała
przy łaſce Boſkiey znieść by nayprzykrzeyſzych y naturze przeciwnych rze-
czy, ktore ſobie na oczy ſtawiam, y cale ſię ich nie lękam. A że wiedziałá do
ſiebie, prędkość w mowie, z ktorey trafiło ſię czaſem kogo poturbować,
lubo ſię prędko poſtrzegſzy, ſamą ſię wſtydziła, y natychmiaſt przepraſzała
urażonych, niekontentą iednak z tego będąc, za każdą niecierpliwość, pe-
wną iałmużnę ubogim dawała, ięzyk zaś wymyślnemi ſpoſobami ukrocała,
zkąd wprawiwſzy ſię w większą oſtrożność w mowieniu, gdy potym ſłuſzna
do niecierpliwości podawała ſię okazya, aż do potu ſprzeciwiała ſię iey he-
roicznie. Doſtał ſię iey pewnego czaſu liſt domowego ſługi, w ktorym ią
nie pięknie okryślił, zmięſzała ſię wprawdzie, ale ſpaliwſzy kartę owę, nie
tylko ſię nad nim nie mściła, luboby była mogła, ale też mocnym ſię po-
ſtanowieniem ugruntowawſzy, żeby mu tego nigdy nie wymawiać, ani ſka-
rzyć przed drugiemi, gdzie ſię tylko podała okazya, zawſze mu u męża da-
wała promocyą. Zakonnicy zaś pewney, ktora iey honor zle traktowa-
ła, na kurytarzu nogi ucałowała, y ſzczery aż do śmierci affekt świadczyła.
Do ſpowiedzi y kommunii z oſobliwym przygotowaniem y uniżonością
przyſtępowała, Akty ſobie niektore do tego ſpiſawſzy, y niektore ſpoſoby
do uczczenia Boga w Sakramencie; nabożeńſtwa także Adwentowe, poſtne,
do Nayś: Matki y do Swiętych Patronow długie ſobie rozłożyła, y dla pa-
mięci ponotowała, ktore w życiu iey *in Mſ.* ſzeroko ſą opiſane, z tych po-
znać, iak ſię Kryſtyna w wielu cnotach przed Bogiem krzewiła, iaką pil-
ność przykładała ſama nad ſobą w poſtępku duchownym, iak zawſze pra-
gnęła, co raz doſkonaley y goręcey ſłużyć Bogu. Na cześć tego Boga, gdy
drewniany kościoł y klaſztor Panien Brygitek w Sokalu na przedmieściu
pogorzał, ona na cześć S. Michała Archanioła wraz y z mężem ſwoim, ko-
ścioł y klaſztor wymurowała, ſztukateryą, ołtarzami y nowemi apparatami
ozdobiła, poſadzką marmurową uſławſzy go, ktory w roku 1693 iak zupeł-
nie ſtanął, poświęcony od Staniſława Swięcickiego Biſkupa Chełmſkiego.
Przy tymże kościele ufundowała Bractwo S. Jozefa, pewną ſummę na to
obmyſliwſzy, z ktoreyby wieczny czynſz corocznie mogł dochodzić. Dru-
gi kościoł drewniany wybudowała na honor S. Łukaſza Ewangeliſty pod
Surowowem, mila od Kraſnegoſtawu, na ktorym mieyſcu, za tego Swięte-
go przyczyną, wielkiey łaſki Boſkiey była doznała, tey wdzięczną będąc,
pieſzą peregrynacyą w dzień Swięta iego czyniła. Nad to Bazylikę S.
Franciſzkowi Xawierowi Indyiſkiemu Apoſtołowi w Kraſnymſtawie w ro-
ku 1695 zakładać przy Collegium naſzym zaczeła, ktorey lubo dokończyć
nie mogła, dla przyſpiałey w kilka lat potym śmierci, przecięż na fabrykę ko-
ło niey, pewną ſummę naznaczyła, z tey, y z ſzczodrobliwości potomſtwa iey,
do tey wſpaniałości, w ktorey ią teraz widziemy przyſzła. Collegio też te-
goż mieyſca, tak znacznych prowentow przyczyniła, że ią za ſwoię zna
Fundatorkę: tenże przybytek Boſki, w ſrebro, apparaty bogate, puſzki, kie-
lichy, monſtrancyą y inne przyſtroiła. Modlitwy ſwoie poſpolicie klęczac
na obadwa kolana odprawiać zwyczay miała; mawiała zaś więc codzień
Officium Wielkie o Nayś: Pannie y o Niepokalanym iey poczęciu, Godzin-
ki za duſze Zmarłych, y o Duchu Swiętym, o S. Franciſzku Xawierze, o S.
Staniſławie Koſtce, Rożaniec, Pſalmy pokutne, Pſalmy o Imieniu Marya.
Litanie o Wſzyſtkich Swiętych, o Imieniu Jezus, o Nayś: Matce, o S. Igna-
cym y S. Michale, do innych zaś Swiętych rozłożone miała na rożne dni
nabo-

nabożeńſtwa. Dawała krom tego codziennie godzinę iednę na modlitwę y
rozmyślanie, co rok zaś ośm dni odprawiała Rekollekcyi albo Cwicze-
nia duchowne S. Ignacego, z ktorych iakie obiaśnienia na rozumie, iakie
pożytki czerpała, poznać z annotacyi iey ręką zpiſanych, a po śmierci iey
znalezionych: rachunku ſumnienia ſwego w wieczor nigdy nie opuściła, z
ktorego poznawſzy w czym ſię tego dnia wykroczyło, oſtrą ſobie pokutę
naznaczała. Na kilka lat przed śmiercią, to ieſt w roku *1694*, długo ſię
wprzod probuiąc, ślubem ſię obowiązała, dobrowolnie zadnym kłamſtwē
P. Boga nie obrażać, co przy łaſce Boſkiey wykonała. Na rok także przed
śmiercią slub drugi uczyniła, wzbudząc w ſobie pragnienie widzenia Bo-
ga, pragnienie śmierci iako nayprędzey, a to iędynie dla miłości Chryſtu-
ſa; także, ale krom ślubu, pragnienie cierpieć uſtawicznie, y tracić zdrowie,
y zniſzczyć ſię, y tak umierać w akcie miłości y cierpienia, gdy nie mo-
że bydź w męczeńſtwie. Te śluby ſwoie y akty tak gorące w każdą Mſzą
Swiętą przy elewacyi odnawiała. Tak ſię do śmierci gotowała ta prze-
zacna Pani, aż też w roku 1699 po kollekcyach trzydniowych, ktore do od-
nowienia ducha ſobię była obrała, w gorączkę cięſzką zapadła, ktorą po-
ſtrzegſzy w ſobie, zaraz do około ſtoiących rzekła, że ta choroba oſtatnia
iey bydź miała, przetoż ſię na wyprawę wieczności gotuiąc, naypierwey
od ſpowiedzi dożywotniey zaczęła, tę ona co rok w dzień Niepokalanego
Poczęcia Matki Boſkiey zwykła była na piśmie czynić, nie chowaiąc kar-
ty na drugi rok, ale ią zaraz po ſpowiedzi paląc, a to z tey racyi, żeby ſię
co rok iak na nowe z wſzelką uſilnością gotowała do drugiey, powiada-
iąc, że gdyby takowey ſpowiedzi ieden exemplarz chowała ſkrycie, po-
dobno by ſię ſpuſczała iuż na gotowaną y zpiſana takroczną ſpowiedź, bez
nowego ſtarania y przygotowania, y byłaby ſpowiedź mniey uważna y na-
bożna, ze zwyczaiu tylko, a nię z gorącości ducha. Po ſpowiedzi, klęcząc
ciało Pańſkie z niewymownym nabożeńſtwem przyieła, także y Oley Swię-
ty, a pożegnawſzy Dom cały nie bez żalu wielkiego wſzyſtkich, akty ro-
żne do Boga gorące co raz ponawiaiąc, w ręce Stworzyciela ſwego ducha
oddała, 6 Maja, pogrzebiona w kościele naſzym y ſwoim w Kraſnymſta-
wie, przy wielkim konkurſie ludzi. Zycie od iednego z naſzych włáſnego
Spowiednika iey napiſane obſzerniey, z ktorego krocey to zebrałem.

Staniſław Herakliuſz Marſzałek Wielki Koronny, Staroſta Spiſki, ſyn
Jerzego Marſzałka Wielkiego y Hetmana Polnego Koronnego z Ligęzian-
ki, y w Oyczyźnie y w cudzych kraiach młodſze lata naukami wyzwolo-
nemi poleruiąc, tyle w nich poſtąpił, że ſobię, w dalſzym życia ſwego wie-
ku, na mądrego Marſzałka imię zaſłużył. Jakoż ſą w druku, iego dowcipu
y umieiętności ślady niektore, wydał albowiem. 1mo. *De Vanitate conſilio-
rum Varſav: 1702*, 2do. *Repertorum Opuſcula latina, ſacra & moralia Varſav:* 1701.
Polſkim zas ięzykiem, 3tio. *Rozmowy Artaxerxa y Ewandra polityczne, 2da edit:
Częſtochov: 1718*. 4to. *Tobiaſz wyzwolony wierſzem Varſav: 1706*. 5to. *Eccleſiaſtes,
po Hebrayſku Coheleth wierſzem Varſav: 1706*. 6to. *Jezus Nazareńſk: to ieſt Epi-
grammata o Męce Pańſkiey Torun: 1723*. 7mo. *Melodya duchowna wierſzem 1703:*
8vo. *Prożności y prawda Rady z łacińſk: przetłuma: Torun: 1705*. 9no. *Momenta oſtatnie
Zycia iego, to ieſt Repertorum opuſcula, od kogoś z łacińſkiego przetłumaczone Var-
ſav: 1707*. 10mo. *Rady*. Tąż umieiętnością, y wymowy gładkością, gdy mu
na ten czas Podſtolemu Koronnemu, poſłowi na walny Seym w roku 1670,
laſkę Izby Poſelſkiey braterſkie affekta konferowały, tak ią piaſtował; że lu-

bo

bo przed nim, dwa Seymy, albo ſię rozeſzły bez żadnego ſkutku, albo nieſzczęśliwym loſem porwały ſię, on iednak ſwym przezorem tego dokazał, że publiczne obrady do pożądanego końca doprowadził. Krol Jan ſzacuiąc ſobie w nim mądrą radę, naprzod mu laſkę Nadworną, a potym Wielką oddał, Rzeczpoſpolita zaś dla zaſług iego grunta wſi krolewſkiey Uiazdow na Seymie 1683 puściła, tak, żeby mu napotym cała ta wieś dziedzicznym prawem hołdowała *Conſtit: fol: 16.* tam on Pałac modną ſtrukturą, y wielkim nakładem wyſtawił; bliſko zaś Uiazdowa, to ieſt w Czerniakowie kościoł na cześć S. Bonifacego y klaſztor wymurował; przy ktorym OO Bernardynow oſadził, ſam tamże po śmierci, ktora przypadła na rok 1702, ſolennie złożony, z tą od ſiebie inſkrypcyą nakazaną: *Hic jacet peccator, hujus loci fundator.* Podolenieckie także *Collegium OO Scholarum Piarum*, corocznie kilką tyſiącami prowidował, Na Spiżu kościoły Heretykom odebrawſzy, kapłanow katolickich przy nich oſadził. Miał za ſobą *imo voto* Zofią z Bnina, corkę Łukaſza Opalińſkiego Marſzałka Nadwornego Koronnego z Tęczyńſki Izabelli Woiewodzanki Krakowſkiey zpłodzoną, ta mu tylko iednę corkę powiła Elżbietę, ktora w małżeńſtwie żyła z Adamem Sieniawſkim Kaſztelanem Krakowſkim y Hetmanem Wielkim Koronnym, fundatorka OO Kapucynow we Lwowie; naſz także kościoł Panny Maryi w Jarosławiu w Polu, ſiła ſwoiey ozdoby, iey ſzczodrobliwości powinien. Po Opalińſki zmarłey, poiął *2do voto* Elżbietę corkę Teodora Donhoffa Podkomorzego Koronnego, z tey zoſtało ſię ſynow trzech, Teodor, Franciſzek y Jozef. W drodze raz będąc ten Staniſław Marſzałek za granicą Polſką, obaczył dwoch trupow nie pochowanych przy kościele leżących, pyta ſię czemuby ich nie grzebiono w Ziemi, gdy mu donieſiono, że prawie nie maſz za co pogrzebu im ſprawić, on iak był pobożnie miłoſierny, roſkazał ſwemu Podſkarbiemu, aby nie odwłocznie, ile trzeba było, wyliczył, na przyſtoyne podług katolickich obrządkow ciał onych do grobu złożenie. W kilka czaſow do domu ſwego powrociwſzy, gdy ſię po ſwoim Eremitorium ſam ieden przechodzi [tam ſię więc zwyczaynie od zgiełku intereſſow, dla większego pokoiu, z Bogiem złączenia, y Xiąg czytania; zwykł był uchraniać) obaczył dwoie ludzi, męża y niewiaſtę w bieli ku ſobie idących. Gniewał ſię zrazu na ludzi ſwoich; że mu importunow do niego wpuſzczono, potym iednak zbliżywſzy ſię ku nim, pyta ſię coby zacz ludzie byli, y czegoby od niego chcieli; myśmy ſą prawi ci, ktoryméś ty na tym a na tym mieyſcu łaſkę wyswiadczył, gdyś na pochowanie ciał naſzych ſzkatuły ſwoiey nie żałował, przyſzliśmy tu po to, abyśmy ci za tę uczynność podziękowali, a oraz upewnili cię o nieśmiertelności duſz ludzkich; co wymowiwſzy znikneli. *Bielicki Kazanie na Dzień Zaduſzny. Załuſki zaś o nim tom: 3 fol: 169* tak mowi *Eo perduxit animum Stanislaus, ut non tantùm malus esse civis noluerit, ſed nec potuerit.*

Teodor Woiewoda Krakowſki, Staroſta Spiſki, ſyn nayſtarſzy Staniſława Marſzałka Wielkiego Koronnego, wziął to krzeſło po Franciſzku Wielopolſkim zmarłym w roku 1732, Pańſkiego ſerca y ludzkości wielkiey Senator. Franciſzek brat iego ſrzedni, żyć przeſtał w roku 1721 bezżenny. Są w druku Woiewody *Mowy miane na Seymie Grodzieńſkim, ale po łacinie przełożone w Krakowie in fol: 1731.*

Jozef Woiewoda Czerniechowſki umarł 1732, ſyn trzeci y naymłodſzy Staniſława Marſzałka Wielkiego Koronnego. Dwa razy śluby małżeńſkie

ſkie ponawiał; pierwſzy raz z Bełzecką corką Adama Kaſztelana Bełzkiego, ta *improlis* zeſzła, drugi raz z Tereſſą corką Jozefa Mniſzcha Marſzałka Wielkiego Koronnego pozoſtałą wdową po Stadnickim Woiewodzicu Wołyńſkim, z tey ſię zoſtaie potomſtwo, to ieſt, corka Anna, z Wacławem Rzewuſkim Piſarzem Polnym Koronnym a teraz Woiewodą Podolſkim dożywotnie zmowiona.

Hieronim Auguſtyn Kaſztelan Krakowſki Hetman Wielki Koronny, Staroſta Ryczywolſki, Syn drugi Jerzego Marſzałka Wielkiego Koronnego y Hetmana Polnego z Ligężianki, fundator OO Reformatow w Rzeſzowie pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boſkiey, tamże do wzroſtu Collegii *OO Piarum Scholarum* ſiła dopomogł, przenioſł ſię na życie nieśmiertelne w roku 1706, ſyt honorow w tey Oyczyźnie, luboć umieraiąc pragnął więcey, dla dobra iey zapracować. Był zaś naprzod Chorążym Koronnym 1676 od Jana III na koronacyi ogłoſzony, *Conſtit: fol: 9,* z ktorym tytułem Marſzałkował Izbie Poſelſkiey w Warſzawie 1681, luboć ten Seym do ſkutku nie przyſzedł, przedtym zaś Kommiſſarzem go Rzeczpoſpolita zapiſała, do boku krolewſkiego dla obrad woiennych. W roku 1683 oddawał mu od tronu laſkę nadworną Koronną brat iego rodzony Staniſław, z tey w roku 1692 poſuniony na Podſkarbſtwo Wielkie Koronne, *Conſtit: 1703 fol: 6,* W roku 1702 dano mu Woiewodztwo Krakowſkie z buławą polną, a w kilka mieſięcy, wziął Kaſztelanią Krakowſką y buławę wielką. Mąż w rycerſkich dziełach wyćwiczony, czego dał iawne dowody, pod Wiedniem, Prezburgiem, Brudą, Nowymi Zamkami, Jaurynem y indziey, kędy Niemieckim woyſkom drogę do zwycięſtwa torował: w Wołoſzech także pod Kilią wſzędzie tryumfalne z Turkow żniwo zbieraiąc; tey zaś experyencyi woienney w Malcie nabył, gdzie popiſawſzy ſię z nieuſtraſzonym ſercem, między Kawalerow Maltańſkich był policzony, dla czego potym, dyſpenſa Papieſka zachodzić w ślubie czyſtości muſiała, gdy brał w małżeńſtwo Bokunownę Stolnikownę Litewſką, ta mu powiła trzy corki Annę, ktora żyła z Franciſzkiem Wielopolſkim Woiewodą Krakowſkim, panią mądrą y bogoboyną. N. ta z Jakubem Rybińſkim Woiewodą Chełmińſkim. N. ta z Towianſkim Podkomorzym Koronnym: Synow także trzech Jerzego, Jana; y Alexandra. Z tych

Jerzy Piſarz Polny Koronny, Staroſta Boguſławſki, żona iego Maryanna, Kazimierza Ludwika Bielińſkiego Marſzałka Wielkiego Koronnego corka, z tey ma potomſtwo ſynow y corki. Kazimierz Staroſta Bolemowſki. Jan brat iego rodzony, poiął Branicką Woiewodzankę Podlaſką, z ktorey niedoroſłe dzieci; poſeł z Sendomirſkiego na konwokacyą 1733.

Alexander naprzod Kuchmiſtrz, a temi czaſy, gdy to piſzę, Miecznik Koronny, ſyn trzeci Hieronima Auguſta Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego Kor: brat dopiero wſpomnionych, złączył ſię dożywotnie z Fitzdonowną Koniuſzanką Saſką, z ktorey zoſtawuie potomſtwo.

Alexander Staroſta Sądecki y Pereaſławſki, ſyn trzeci Jerzego Marſzałka Wielkiego Koronnego y Hetmana Polnego z Ligęzianki, żywość lat ſwoich poświęcił dobru poſpolitemu w rożnych expedycyach woiennych oſobliwie pod Chocimem z Janem III, w roku 1674 był poſłem na konwokacyą generalną Warſzawſką, y z niey naznaczony do rewizyi ſkarbu Koronnego, *Conſtit: fol: 13,* atoli w naſtępuiącym roku młodo go śmierć wydarła, y wielkie o nim nadzieie, w grobie zaſypała: umieraiąc Collegio naſzemu Krakowſkiemu u S. Piotra, Pańſkiey ſwoiey na nas łaſki pamiatke zoſtawił.

wił. Przybrał był ſobie w dożywotnią ligę Katarzynę corkę Pawła Sapiehy Woiewody Wileńſkiego y Hetmana Wielkiego Litewſkiego, z tey zpłodził corkę Annę, ktora *1mo voto* zaslubiona Janowi Wielopolſkiemu Staroście Krakowſkiemu, *2do voto* Staniſławowi Małachowſkiemu Wöiewodzie Poznańſkiemu; y ſynow trzech Jerzego, Jozefa y Michała. Z tych Jozef Opatem umarł Tynieckim, święcony na kapłańſtwo 1696, więkſzym honorom śmierć prędka przeſzkodziła.

Jerzy Woiewoda Sendomirſki, Staroſta Sądecki, to krzeſło wziął po Jakubie Morſztynie zmarłym w roku 1728, przedtym zaś był Obożnym Koronnym ſyn Alexandra Staroſty Sądeckiego, mąż rycerſki, poiął *1mo voto* Strauhauſenownę Domu rodowitego w Niemczech, z tey corka Anna Carolina, weſzła w związki małżeńſkie, z Antoninem Dąbſkim Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim, Staroſtą Inowrocławſkim, y dway ſynowie Staniſław Staroſta Sądecki, y Jozef Staroſta Jahorlicki, z ktorych pierwſzy Marſzałkował w Trybunale Radomſkim 1739, poſłował na Seym 1738. *2do voto* Angelę Michowſką wdowę po Suchodolſkim, z tą potomſtwa żadnego nie zoſtawił.

Michał Podſtoli Koronny Staroſta Pereaſławſki ſyn oſtatni Alexandra Staroſty Sądeckiego, żył bezżennie, wielkich cnot Pan, nikomu nie naprzykrzony, ſtarożytności ſzacownik. Franciſzek Sebaſtyan Staroſta Olſztyńſki, czwarty ſyn Jerzego Marſzałka W. Koron: y Hetmana Polnego z Tarłowny, iak wielkiemi od natury darami ozdobiony, tak wſzyſtkich prawie ſerca do ſiebie nęcił; gdy tedy w naylepſzą krżeſła w ſenacie y inne honory czekaią go, w śmiertelne tym czaſem ten zapadł umbry w roku 1699 bezżenny.

Jerzy Dominik Woiewoda Krakowſki, Staroſta Kazimirſki, piąty y oſtatni ſyn Jerzego Marſzałka Wielkiego Koronnego y Hetmana Polnego z Tarłowny, był w przod Podſtolim Koronnym, a potym Podkomorzym. Z młodych zaraz lat ſwoich rękę na nieprzyiacioł tey Oyczyzny zaprawiał, Tatarow w roku 1686, Kozakow na rożnych mieyſcach, Turkow pod Wiedniem y codzień zwycięſko znoſząc. Pańſkiego animuſzu Senator, ktorego dowody dał światu całemu w ſprawie Toruńſkiey, w ktorey naypierwſzym z Kommiſſarzow z Seymu deputowany, nic niedbaiąc na paſzkwilne, ktoremi honor iego lżyła herezya, ſkrypta, nie oglądaiąc ſię, na bogate obietnice, reſpekta wielkich ludzi, ſamego Boga y Matki iego honor, za punkt ſwego honoru wziąwſzy, ſprawiedliwie tych, ktorzy świętokradzko zelżyli obrazy Swiętych Pańſkich, pod miecz katowſki oſądził, a między niemi Prezydenta Toruńſkiego: obſzerniey tę tranſakcyą opiſał y dekret: *Naramow: in Facie Rerum Sarmat: p. 1 fol: 325.* Do Częſtochowſkiego Matki Boſkiey Obrazu, więcey niż ſtotyſięcy wyſypał. Naſzym, w Połonnym, dziedzicznych ſwoich dobrach, Miſſyą fundował, Rezydencyą y kościoł pod tytułem S. Antoniego wymurowawſzy: poſzedł po zapłatę ſwoich zaſług w roku 1727 w Częſtochowie pogrzebiony. Pierwſza iego żona była Bokunowna Stolnikowna Litewſka, ale ſię to małżeńſtwo rozeſzło. Druga Magdalena, corka Staniſława Tarła Woiewody Lubelſkiego; wdowa po Szembeku Stolniku Koronnym, ta mu powiła dwoch ſynow, z ktorych Antoni Staroſta Kazimirſki; poiał temi czaſy Ożarowſką Obożniankę Koronną.

LUBONSKI *herbu Leſzczyc* w Kaliſkim Woiewodztwie. Jan Lubońſki Piſarz Grodzki Oświecimſki. Jan drugi Kanonik Kaliſki. Jan trzeci y Poeta y Orator, y żołnierz dobry. Staniſław *1696.*

***LUBOSZCZYNSKI.** Michał Luboſzczyńſki w Woiewodztwie Witebſkim, w powiecie Orſzańſkim podpiſał elekcyą Jana III.

LUBOWIECKI *herbu Srzeniawa* w Wołyńſkim Woiewodztwie y indziey y w Wielkiey Polſcze. Jan pod Chocimem odważny żołnierz, Piotr pod Smoleńſkiem porucznikuiąc, na wieczny ſię pokoy przenioſł. Wacław brat iego, wziąwſzy po śmierci braterſkiey porucznikoſtwo ſiła w Moſkwie dokazował. Paweł długo w woyſku koronnym żołd prowadząc w niewolą ſię Tatarſką doſtał: Jakub Kanonik Chełmſki 1607, z Synodu Prowincyalnego Piotrkowſkiego, deputowany do kompozycyi między ſtanem duchownym y rycerſkim, *Conſtit: Synod:* Katarzyna Jana Bielſkiego małżonka. Maryanna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Staniſław w Lubelſkim. Adam w Podlaſkim *1632.* Jan Franciſzek naprzod Stolnik Ciechanowſki, Sekretarz krolewſki, potym Kaſztelan Chełmſki 1661, *Conſtit: fol: 59,* daley Kaſztelan Wołyńſki, żona iego Konſtancya Charlęſka, *Conſtit: 1667 fol: 19,* Gabryel Sekretarz krolewſki, Franciſzek y Wacław 1648. Ludwik w Ziemi Warſzawſkiey 1674. Antoni Podczaſzy Kiiowſki Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733.

LUBOWIECKI *herbu Kuſzaba* w Dobrzynſkiey Ziemi. Jan z Lubowiec Lubowiecki Sędzia Ziemſki Rawſki 1452, *Statut: Mazow: fol: 94.* Maciey Lubowiecki, *clarus fortunâ ſed variâ,* mowi o nim nadgrobek, w Wrocławiu zmarłemu w roku *1552* położony. Z tegoż Domu, niektorzy w Krakowſkim Woiewodztwie oſiedli, z tych był Bartłomiey, ktory z Borzykowſką zoſtawił dwie corki Katarzynę Macieiowſką, y Elżbietę Puckową, ſynow zaś pięciu, Adryana, Bartłomieia, Szczeſnego, Staniſława y Jana. Z tych ſzczeſnego ſyn Abraham, miał za ſobą, *według Baranow:* Elżbietę Niewiarowſką, ktora pierwey była za Jędrzeiem Kmitą Piſarzem Ziemſkim Krakowſkim, zoſtawiwſzy potōſtwo, umarł 1616, w kościele Niegowickim pochowany, ſioſtra iego była za Sewerynem Niewiarowſkim, od ktorey corka, żyła z Janem Staniſławſkim Podſtarościm Dobczyckim, *to Baran:* Genealogia tego Domu powiada, że Adama Lubowieckiego dwoch było ſynow, Felicyan, od ktorego tylko corka zoſtała Jadwiga Niewiarowſka, y Jan ktory zpłodził Władyſława Sędziego Ziemſkiego Krakowſkiego, był to człowiek tey Oyczyźnie, dobrze, czy w pokoiu, czy w boiu zaſłużony, iako mu to przyzna *Konſtytucya 1661 fol: 24,* poſłował na rożne Seymy, Marſzałkował w Izbie poſelſkiey 1668, Kommiſſarz od zkonfederowanych, pokoy z Krolem zawarł nad Pilcą *Kochowſ: climact: lib: 5.* Wieruſka, iednego mu ſyna powiła, Jozefa Adama Staroſtę Oświecimſkiego, ten pierwſzym związkiem złączył ſię był z Urſzulą Kraſicką z Izabelli Malinſki urodzoną, Miecznikowną Przemyſtką, z tey była corka Anna, naprzod za Janem Tarłem Woiewodą Lubelſkim, a potym gdy ſię to małżeńſtwo rozeſzło, za Franciſzkiem Rzewuſkim Staroſtą Czułczyckim; z obiema *ſterilis. 2do voto* tenże Jozef poiął był Konſtancyą Donhoffownę, atoli potomſtwa nie było. Stefan Chorąży Krakowſki *Conſtit: 1659 fol: 38. Paprocki y Okolſki* piſze ich Lubowieski.

LUBRANSKI *herbu Godziemba.* Zdawna w Brzeſkim Kuiawſkim Woiewodztwie dziedziczyli. Z tych Jędrzeia z Lubrańca Sędziego Brzeſkiego Kuiawſkiego znaydzieſz, *u Łaſkiego w ſtatucie w roku 1413 fol: 127, y w roku 1436 fol: 110.* Wincentego z Lubrańca Woiewodę Poznańſkiego, położył *Paprocki* w roku 1380, ale ſię pomylił: bo ſię ten Wincenty, z Kępy piſał, z domu Łodzia

dzia, nie Godziemby iako wſzyſcy hiſtorycy o nim świadczą. Dopieroż ſię ci mylą, ktorzy Lubrańſkiego chcą mieć: za Ludwika Krola Biſkupem Kuiawſkim: bo ani *Długoß* w hiſtoryi ſwoiey, ani *Damalewicz*, ktory z ſtarych przywileiow, monimentow, y *Actis Capituli*, wypiſał wſzyſtkich Biſkupow Kuiawſkich, zadnego między niemi nie liczą Lubrańſkiego: Poznańſkiemi Infułatami dwoch było Lubrańſkich, ieden Jędrzey nazwany Laſkary, piſał ſię z Goſławic; z Dziekanii Krakowſkiey y Proboſtwa Włodawſkiego, do tey Katedry zgodnie od wſzyſtkich obrany, lubo na ten czas nie obecny w Węgrzech albowiem w Budzie intereſſow tey Oyczyzny, z innemi Kommiſſarzami przeciwko Krzyżakom doglądał, urodzony był z Oyca Laſkarego, z matki Doroty, mąż życia pobożnego, y bez zakału, miłoſierdzia na ubogich, miłości ku Oyczyźnie. Na Konſtancyeńſkie Concilium od Jagełła Krola z innemi wyſłany, trzy razy kazał Niemieckim ięzykiem, gdzie wielką o ſobie ſławę wzniecił, mądrością y przykładnymi obyczaiami *Bzow: in Annal: t: 15.* Już był u ſiebie poſtanowił, zpuściwſzy Biſkupią godność, w Klaſztorze Auſtryackim Melliku, zakonne życie zacząć, y dlatego ſukceſſora ſobie na Paſterſkiey funkcyi, zamierzał iednego z tych, to ieſt albo Kozłowſkiego herbu Lis, Teologii na ten czas Profeſſora, albo Miroſławia Proboſzcza Gnieźnieńſkiego, ale gdy mu tego zabronił Marcin V Papież, widząc go kościołowi Bożemu potrzebnego, w roku 1426; w dziedzicznych ſwoich dobrach Goſławicach, gdzie zamek był wymurował, zaſnął w Panu, w katedrze Poznańſkiey pochowany, *Długoß Vitæ Epiſcop: Poſn:* Drugi Jan *Juris Utriusq; Doctor*, naprzod Biſkup Płocki, do ktorey infuły według *Łubieńſkiego in Vitis Epiſc: Plocenſ:* takim ſpoſobem wſtąpił. Był na dworze krolewſkim w wielkich reſpektach ſtryi iego rodzony, Grzegorz Deitarus Archidyakon Krakowſki (ia go czytam Proboſzczem Szkalmirſkim na liście Krola Albrychta danym Miaſtu Lubelſkiemu w roku 1495, *u Paproc: fol: 200*, oraz y Podkanclerzym Koronnym, y Zup tak Wielkich, iako y Bocheńſkich adminiſtratorem w roku 1488, *y w Mſ. Piotrkowſkich.* Jeździł w legacyi, od Krola Kazimierza do Krola Czeſkiego w roku 1469, *Cromer lib: 27 Biel: fol: 449.* Nadgrobek iego w Krakowie na zamku powiada o nim, że był, *in pauperes oppreſſosq; clementiâ ſingulari* umarł Roku 1500. Tenże, według pewnego Panegiryku kościoł w Kruſzynie wyſtawił] człowiek iak w politycznych intereſſach wielkiey experyencyi y dzielności tak w duchownych: bardzo ſzczupłey umiejętności, co widząc do ſiebie, nie tylko ſię na kapłańſką funkcyą święcić nie chciał, ale też gdy mu łaſka krolewſka, Biſkupſtwo Płockie, podtykała, ſumnienia ſwego zawodzić niechcąc, proſił Jana Albrychta, aby tę godność raczey zlał na ſynowca ſwego Jana Proboſzcza Poznańſkiego, (iako ma *Łaſki w ſtatucie fol: 110, w roku 1493*, z ktorym tytułem wſpomina go *Cureus in Annal: fol: 361*, Kommiſſarżem do Głogowa na ſłuchanie y rozſądzenie ſpraw) pobożnością y mądrością znakomitego. Podobała ſię tak ſkromna y świątobliwa rezolucya krolowi, przetoż tym chętniey na Jana ſerce ſwe nakłonił, że iednak wiedział iż y lat młodość; y w Płockiey kapitule nieznaiomość oſoby iego, mogły mu wſtęp tamować do tey prerogatywy, dla tego Fryderykowi Kardynałowi y Arcibiſkupowi Gnieźnieńſkiemu zlecono, żeby on powagą ſwoią, Janowi do tey infuły dopomogł. Ziachał Fryderyk na kapitułę, gdzie pozor uczyniwſzy iakby ſobie życzył Biſkupſtwa Płockiego, wſzyſtkich Kanonikow ſuffragią, na ſwoię ciągnął ſtronę: ci iednak większą częścią na Mikołaia Bartnickiego Kuſtoſza y Kanonika Płockiego, zgodzili ſię: wſzakże Mikołay na prozbę Fryderyka,

zlał wſzyſtko ſwoie prawo do tey infuły na niego. Tak Fryderyk maiąc iuż w ręku tak tych Kanonikow vota, ktorzy o iego zamyſłach wiedzieli, iako y te, ktore na niego zpuścił, Mikołay, Jana Lubrańſkiego Biſkupem ogłoſił, potwierdził Alexander VI, poświęcił tenże Fryderyk, nie bez ſzemrania kapituły. Atoli Jan ledwo rok tą Dyecezyą rządząc, fundowawſzy w Skąpym Zakonnikow S. Franciſzka Bernardynow; przenioſł ſię na Poznańſkie, w roku 1499, z tym tytułem, w roku 1501, iezdził do Brześcia Litewſkiego, do Alexandra Xiążęcia, kroleſtwo mu Polſkie ofiaruiąc. W roku 1513 Zygmunta I Krola Polſkiego w Poznaniu wielkim ſplendorem przyimował y czętował: a gdy tam Barbara Krolowa, corkę Jadwigę, potym Joachimowi Margrabi Brandeburſkiemu w małżeńſtwo zmowioną, powiła, bogate iey upominki darował. Na Wiedeńſki ziazd w roku 1515, w piękney ſię ſtawił komitywie, Senator mądry y wſpaniałego ſerca, lubo do cholery ſkwapliwſzy, Oyczyznę kochaiący, wſzyſtkim przyſtępny, katedralny kościoł Poznańſki, y wſzyſtkie Kanonikow y Wikaryow rezydencye, murem w koło opaſał, kościoł tenże miedzianą blachą pokrył, w bogaty apparat przyſtroił. Szkoly tamże wymurował y upoſażył: Kanonikow Regularnych w Lubrańcu fundował na 12 oſob, y klaſztor wymurował, *Damal: in Vit: Epiſc: Cujav:* kościoł w Warſzawie OO Bernardynow niegdy od Anny Xiężny Mazowieckiey fundowanya, le ogniem nadwerężony reperował, *Haroldus pod rokiem 1454 num: 27 z Vadinga.* Kościoł S. Staniſławowi Biſkupowi, y ſzpital przy nim S. Gertrudy gdzie teraz Collegium Soc: JESU, wyſtawił; w Kazimierzu na cześć S. Jana, iednego z pięciu Braci Męczennikow Polakow, y klaſztor OO Bernardynom wyſtawił. Wiele innych przybytkow Boſkich w ſwoiey Dyecezyi, albo upadaiące dzwignął, albo ſtarością nadwerężone naprawił, ozdobił, y w porządek należyty opatrzył, aż też po zapłatę prac ſwoich Paſterſkich przenioſł ſię do nieba w roku 1520, w katedrze Poznańſkiey złożony, gdzie mu z kamienia nadgrobek wyſtawił Piotr Tomicki Biſkup Poznańſki, z tą pochwałą, *Divinis & humanis literis, juribusq; ac ſingulari prudentia & magnitudine animi præditus, de Republica, de Eccleſia ſua, deq; pauperibus & ſtudioſis optimè meritus* *Piſali o nim Łubieńſki in Epiſcop: Plocen: Vitæ Epiſcop: Poſnan:* Sioſtra iego była za Gaiewnickim, z ktorey Corka Barbara doſtała ſię Zbigniewowi Pſtrokońſkiemu *Łubienſc: in Vit: Pſtrokonii.* Jadwiga z Lubrańca, Macieia z Bnina Opalińſkiego Kaſztelana Łędzkiego małżonka, matka Jędrzeia Marſzałka Wielkiego Koronnego. Mikołay Gardzina z Lubrańca, naprzod Kaſztelan Lędzki 1496 *Statut Łaſkiego fol: 110*, potym Woiewoda Kaliſki y Staroſta Łęczycki, na liście Zygmunta I *u Łaſk: w ſtatucie na poczatku*, na koniec Woiewoda Poznańſki, ten z Janem Biſkupem Poznańſkim bratem ſwoim, taką był ordynacyą dobr ſwoich uczynił: to ieſt aby Lubraniec wielki y mały, Kalny, Redecz (podobno Radecz od ktorego Radeccy, Godziembowie) Kunkowa wola, Kazony, Wielkiego Redecza połowica, Krowice, Gwiliw, Siemieniowo, Jamſzewo, połowica Zydowa, Wrzoſowa połowica, Biernacic połowica, Młyna y laſa połowica w Brzeſkim Woiewodztwie. Bącz, Biſkupice, w powiecie Radzieiowſkim: Wiewiecze y część w Chadowie w Łęczyckim, część w Pſarach y w Grzeczynie, w Przędeckim powiecie, gdyby nie ſtało potomſtwa tego Woiewody, żeby na te ſpadały: na Tomaſza Lubrańſkiego dzierżawcę Piotrkowſkiego, albo na Bernata z Biernacic (ia czytam Bernarda z Lubrańca Kanonika Krakowſkiego, Sekretarza krolewſkiego w roku 1493, *u Łaſk: w ſtat: fol: 110*) albo na Skalnego Radecza Lubrańſkiego, albo na Laſkarego, ktorzy ſzli od dziada ich, albo na Adama Swięcickiego, albo na Jana

Puniewſkiego, ktorzy też ſzli z Lubrańca: Corkom tego Woiewody gdyby za mąż poſzły, pięć ſet złotych Węgierſkich, gdyby do klaſztora dwieście tylko złotych naznaczono. Ale za Zygmunta Auguſta wſzyſtko ſię to odmieniło, gdy Jakub Chlewicki, poiął corkę Tomaſza Lubrańſkiego Kaſztelana Brzeſkiego Kuiawſkiego, z tey familii oſtatnią dziedziczkę. N. Lubrańſka ſynowica Biſkupa Poznańſkiego była za Woyciechem Brudzińſkim. Anna z Lubrańca Mikołaiowi Ruſockiemu Kaſztelanowi Biechowſkiemu zmarłemu 1547 nadgrobek marmurowy w Kazimierzu w Wielkieypolſzcze wyſtawiła.

LUBSIENSKI herbu Łabęć w Brzeſkim Kuiawſkim Woiewodztwie, iedneyże dzielnicy z Wąſowiczami. Felix Lubſińſki Kanonik Łęczycki 1589. *Synod Provin: Petricov:* N. Podwoiewodzy Poznańſki 1576. Lubczyńſki z Lubczyna 1488. *Acta Caſtren: Oſtrzeſsov:*

ŁUBSTOWSKI herbu Leſczyc w Brzeſkim Kuiawſkim, Łęczyckim Woiewodztwach. Mikołay z Lubſtowa Kaſztelan Kruſwicki 1436. *u Łaſk: w ſtat: fol: 140*, Bartłomiey Podkomorzy Inowrocławſki na przywileiu Kollegiaty Łowickiey. N. Podkomorzy, drugi Chorąży Łęczyccy. Jan y Bartłomiey bracia rodzeni pode Gdańſkiem za Krola Stefana ludzie mężni y odważni. Konſtantyn Staroſta Kruſwicki 1648. Mikołay Sędzia Kapturowy Brzeſki Kuiawſki. N. miał za ſobą Annę Zakrzewſką, z ktorey corka zakonnica Benedyktynka, ta potym Anna poſzła za Jedrzeia Batorego. Adam Stolnik Inowrocławſki 1676. N. Kaſztelan Bydgoſki. N. Kaſztelan Nakielſki, corka iego była za Szygowſkim, Staroſtą Kruſwickim.

*ŁU*CKI herbu Sas* w Woiewodztwię Ruſkim, Mateuſz Lucki 1632. N. Lucka była za Szymonem Choryńſkim herbu Abdank, koło roku 1560. *Paprocki pod herbem Abdank.* Jan y Jozef w Zakonie naſzym temi czaſy.

LUCZELINSKI herbu Jelita według Paproc: y Okol:

*Ł*UCZYCKI herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Łuczycki w Rawſkim 1632. Piotr 1705 w Krakowſkim, Anna była za Hieronimem Czernieckim. *Krzykowſki Kazanie Łodź do portu, y Baran:* twierdzi, że ſą tego herbu, luboć *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał. Krzyſztof ſzczodrobliwy na Collegium naſze Krakowſkie Swiętego Piotra 1645. *Hiſtor: Colleg:* Zygmunt 1663. *Acta Caſtr: Cracov:*

**LUDOMSKI herbu Łodzia.* Piotra Ludomſkiego tego herbu wſpomina *Długoſs w ſwoiey hiſtoryi* w roku 1474, że z wielą innemi ſłużył w woyſku Matyaſza Krola Węgierſkiego *y Cromer lib: 28. Biel: fol: 464.*

**LUDWISKI.* Paſzko Ludwiſki Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka.*

LUDWIKOWSKI w Xięſtwie Pruſkim. O tych świadczy *Mſ. Pruſki*, lubo herbu ich nie kładzie.

Ł*UDZICKI herbu Grzymała* w Ruſkim Woiewodztwie. Woyciechowi Łudzickiemu dla zaſług iego w Oyczyźnie znacznych na wykupno z niewoli żony iego y dzieci pewną ſummę wyliczyć kazała Rzeczpoſpolita z ſkarbu ſwego, *przez Konſtytucyą 1616 fol: 18*, był potym Woyſkim Trembowolſkim. Prokop y Marcin w Woiewodztwie Ruſkim 1632.

LUDZISŁAWSKI herbu Wczele w Wielkieypolſzcze: albo Ludſławſcy.

*Ł*UGOWSKI herbu Drzewica.* Kryſtyna Ługowſka Stefana Podlodowſkiego małżonka. Jan Archidyakon Łowicki, Łęczycki Wieluńſki Kanonik, umarł 1641; ktorego nadgrobek w Łowiczu z tym herbem, był w prawie duchownym znacznie biegły.

ŁUGOWSKI herbu Lubicz w Łukowſkim powiecie. Staniſław Ługowſki mąż rycerſki umarł 1612 z Gołuchowſką Podkomorzanką Sendomirſką, Jedrzeia corką, zpłodził te corki, Niemściną Kulinę, Mikołaia Niemſty Kuli żonę, Leſko-

Laſkowſką Inſtygatorową Koronną y Woyſką Oświecimſką, Sułowſką Jana Sułowſkiego małżonkę, y ſyna Alexandra, ten poiął Elżbietę Stadnicką z Zmigroda Jana corkę, z ktorą miał ſyna Jana y dwie corki, iedna z nich była za Mikołaiem Jordanem Podkomorzym Krakowſkim; po Stadnickiy ponowił ſluby z Zofią Jordanowną Staniſława Jordana Podkomorzego Krakowſkiego corką, ktorą Borkowna urodziła Baranow: Alexandra Staroſty Lelowſkiego, męża woiennego corka Barbara, Jana Męcińſkiego z Kurozwęk małżonka, umarła 1662 uczyniwſzy pewną fundacyą na kościoł *Stawicki.* Elżbietę de Lugo wſpomina *Starowol: in Monum: fol: 677.* Felicyan miał za ſobą Cikowſką. Staniſław w Lubelſkim 1648. O Ługowſkich herbu Junoſza, piſzą naſi Genealogiſtowie, ale tego herbu tylko ieden zażywał, Szymon Ługowſki Proboſzcz Miechowſki, Nominat Przemyſtki 1583 wſzakże ten z Oyca Szaniawſkiego urodzony, dla tego herb Oycowſki Junoſza noſił. Ługowſkim ſię zaś nazwał, przez reſpekt, że mu ci nakładali na nauki w młodſzym wieku. *Nakiel: u Miechow: fol: 685.* niżey zaś *fol: 719* powiada, że ten Szymon, Staniſławowi y Janowi Ługowſkim, pokupił te dobra, Korzkiew pod Krakowem, y do niego wſi te: Grembenice: Maſzyce, Januſzowice, Biały kościoł, Chochoł, Brzozowkę, Sczymiki, Konary, y inne dobra w innych Woiewodztwach; tego zaś zdania był ten autor, że Ługowſcy idą od Przodka Wiſkiem nazwanego, ktory koło roku 1281 mężnie woiuiąc z Leſzkiem Czarnym Xiążęciem Polſkim Litwę y Jadzwingow, od niego, w nadgrodę wziął dobra Ługi, od ktorych Ługowſkiemi ſukceſſorowie iego ſą prezwani, y z herbem Lubicz. Szymon w Zakonie naſzym rządził Collegia Grudziąckie, Luckie y Kaliſkie, umarł 1733 we Lwowie; Są iego Xiążki w druku, 1mo, *Devotum animæ otium per Quadrageſimam & Paſchale tempus Sandomir. 1723 in 8vo.* 2do. *Via ad ſalutem æternam ad inſtructionem juventutis 1724 Lublini in 8vo.* 3tio. *Monita ſpiritualia ſelecta ex Ludovico de Ponte Soc: JESU, aſceticè cancionatoriè explanata Varſaviæ 1723 in 4to.*

Łuk herb.

Ma

MA bydź w czerwonym polu łuk napięty, z ſtrzałą do gory proſto wyrychtowaną, w hełmie trzy piora ſtruſie. Tak go opiſuią *Paproc: o herbach fol: 582 Okol: tom: 2 fol: 207. Mſ. X. Koiałow.* tym ſię herbem pieczętuią.

Łydziatowicz *Kierſzańſki* *Narkiewicz* *Rodziewicz*
Kamińſki *Koſarzewſki* *Piſkarzewſki* *Tur.*

Przecięż Kamińſcy nie do gory, ale nad doł tak ſtrzałę iako y łuk obracaią, a Koſarzewſcy nad łukiem y ſtrzałą do gory wyciągnionemi, kładą podkowę z krzyżem iednym, na barku podkowy, ktora zda ſię opaſywać łuk y ſtrzałę.

ŁUKASZEWICZ w Nowogrodzkim Woiewodztwie. Paweł Łukaſzewicz 1648. Są y Łukaſzewſcy z ktorych Eliaſz kwitnął 1662. N. była za Stefanem Zahorowſkim Kaſztelanem Wołyńſkim.

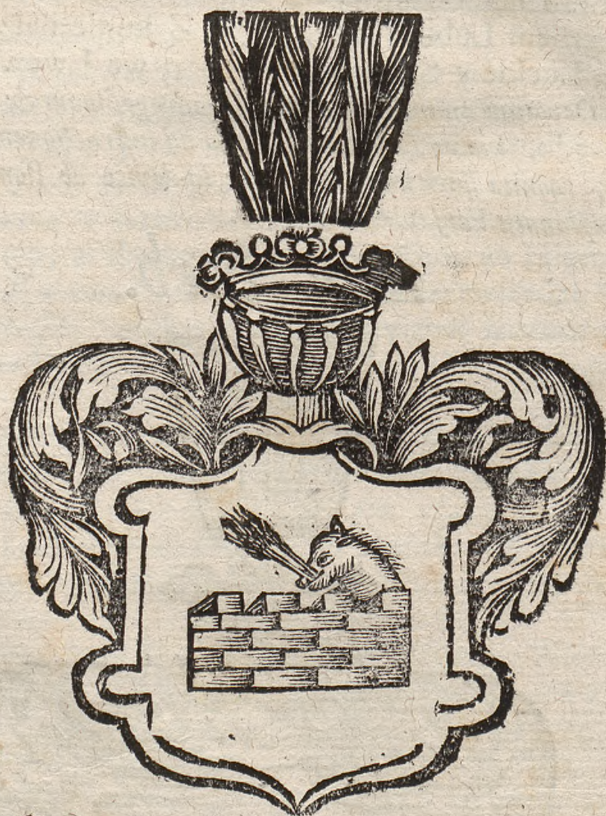
ŁUKAWSKI *herbu Nieczuia* w Sendomirſkim Woiewodztwie.

ŁUKAWSKI *herbu Radwan* w Ziemi Sochaczowſkiey. Staniſław y Jakub Łukawſki w Podlaſkim Woiewodztwie podpiſali elekcyą Władyſława IV.

ŁUKAWSKI. Jan Staniſław Leſzczyk Łukawſki, dla męſtwa ſwego zaſłużył ſobie bydź policzonym między Rycerſtwo Polſkie, *Conſtit: 1662, fol: 40.*

ŁUKANSKI patrz Pawłowicz.

Łukocz herb.

POwinno bydź poł wieprza dzikiego, w prawą tarczy pyſkiem obroconego, z muru niby wypadaiącego, w pyſku trzyma dwa kłoſy pſzenne, na hełmie trzy piora ſtruſie. Pole tarczy powinno bydź błękitne, lubo *według Mſ. o Famil: Pruſkich*, ieſt w kaplicy na Zamku Swieckim na podniebieniu koperſztych iego w czerwonym polu. *Paproc: o herb: fol: 507. Okol: tom: 2 fol: 208. Koiałow: in Mſ.* Herb ten nabyty w okazyi pod Gniewem w Pruſiech, gdy albowiem to miaſto

miaſto oblężeniem ściśnięto: przyiaciel iędnemu z oblężonych konfidentowi ſwemu, przez mur wieprza podał, włożywſzy w pyſk iego kłoſy y liſt pytaiący ſię go, czyby im to oblężenie ciężkie było, y czy im na żywności nie zbywa, odpowiedział, że mamy co ieść, ale ieżeliby miaſta chcieli doſtać, tedy radził im y pokazał, z ktorey ſtrony ſzturm do niego przypuściwſzy, ſnadno go opanować mieli. Czym oſtrzeżeni, ſkoro tak uczynili, a ſztuka ſię nadała, ten ktory wytknął mieyſce y ſpoſob takowy, tym herbem nadany. Zażywaią go zaś Łukoſcy, z ktorych Jan Łukoſki w Xięſtwie Litewſkim oſiadł. Reinhold Poſeł Upitſki w Woiewodztwie Trockim 1648. N. Łukocki miał za ſobą Rembowſką.

ŁUKOMSKI herbu Doliwa. Tego był herbu Jędrzey Łukomſki Archidyakon Krakowſki, Kuiawſki, y Sendomirſki Kanonik, oſobliwſzey ſzczodrobliwości na kościoł Krakowſki S. Piotra, kędy po śmierci złożony, temuż mieyſcu bibliotekę ſwoię, oſtatnią wolą odkazał, na ubogich hoyny. *Nakiel: in Miech: fol: 118. Pigłowſki elogia, Cichoc: Alloq: Oſecen: lib: 3 cap: 15* umarł 1637, dwa lichtarze ſrebrne wielkie katedrze Krakowſkiey darował, ſą w druku iego piſma, 1mo. *Obrona używania pod iedna oſoba Sakramentu Cracov: in 4to 1619.* 2do. *Nauka dobrego y ſzczęśliwego umierania, z Bellarmina na Polſki iezyk przetłumaczona 1621 in 4to Cracov:*

ŁUKOMSKI herbu Drya w Wielkieypolſzcze. Staniſław Łukomſki Kanonik Poznanſki zrodzony z Matki Wolińſki, mąż na nędzne ſieroty miłoſierny. Jan Sędzia kapturowy Poznańſki, poſeł na Seym, y deputat 1697, podpiſał *pacta conventa.* Katarzyna Walentego Kierſkiego małżonka. N. Zygmunta Koſzutſkiego. Barbara Staniſława Czyżewſkiego. Procz wielu teraz żyiacych: żyie Łukomſki wielki y świątobliwy Opat Lędzki, y ſynowiec iego, Opat Koprzywnicki.

ŁUOKMSKI *herbu Prawdzic* Woyciech Łukomſki Prawdzic w Ziemi Sochaczowſkiey tak podpiſał elekcyą Jana III.

ŁUKOMSKI *Kniaż herbu Roch,* z tą tylko rożnicą, że we ſzrodku lilii kładą krzyż na wierzchu, ten im herb przypiſuie *Mſ. X. Koiałow:* y przydaie, niewiem prawi, czemu ich *Okolſki* położył pod Jaſtrzębcem, oſobliwie *tom: 2 fol: 206,* gdzie na pierſiach Orła, herb Jaſtrzębiec wyrażony. Używaią *według Koiałow:* y Pogoni Litewſkiey, że idą z ſioſtry Jagełłowey. Dom dawny y zacny. Kiedyś Połockie y Łukomſkie Xięſtwa trzymali, ale Jędrzey Wigunt brat Jagełła, gdy ten na tron Polſki brał inauguracyą, znioſzy ſię z Konradem Kolnerem Miſtrzem Krzyżackim, gwałtem w Łukomli zamku dobywſzy, wyzuł ich z tego dziedzictwa, luboć Jagełło wkrotce to odebrał. *Stryikow: lib: 13 fol: 476.* Jędrzey Kniaź Łukomſki y Starodubowſki, ktorego corkę Maryą, poiął za żonę Witold Wielkie Xiążę Litewſkie, *Stryikow: fol: 547.* Jędrzey Chorąży Połocki 1564 poſeł na Seym Warſzawſki do dokończenia Unii Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 52. Okolſki* go piſze Woiewodą Nowogrodzkim. Konſtantyn Kniaź Łukomſki Rotmiſtrz ſławny pod Ułą 1568. Turowla ſwym pułkiem Kozackim pod Moſkwą dobył 1579. Łukomſka Xiężna Jana Radziwiła Kaſztelana Trockiego, Marſzałka y Hetmana małżonka, koło roku 1530, *Geneal: Radziwił.* N. była za Teodorem Sapiehą, *Hiſtor: Sapieh: par: 2 fol: 9.* N. Kniaź Łukomſki, miał za ſobą Teodorę Drucką Sokolińſką, *Ibidem par: 3, fol: 22.* Borys Sędzia Ziemſki Orſzańſki, zpłodził dwoch ſynow, Iwana Fundatora w Łukomlu OO Franciſzkanow, y Waſila. Iwan, ktorego ſyn Roman dziedzic na Szczydacie, *Conſtit: 1609 fol: 928.* Fiedor Podkomorzy Orſzańſki *Conſtit: 1609 fol: 911.* Fryderyk z Dyſſydenckich rodzicow urodzony, błędy ich odrzucił, *Solicov: Com: fol: 113, Annuæ Potoc: 1578.* Samuel Euſtachi Skarbnik Orſzańſki, mąż wielce odważny

żny, Rotmiſtrz y Pułkownik ſzczęśliwy, przeciw Moſkwie y Kozakom, zoſtawił potomſtwo, fundował w Połockim pod Ułą OO Dominikanow, co approbowała *Konſtytucya 1678 fol: 15.* Teodat z Seymu 1670 Kommiſſarz do podziału Łoiowa y Lubecza na zaſłużonych żołnierzy *Conſtit: fol: 11:* był Podczaſzym Mińſkim 1674, żona iego Izabella Bychowiczowna, corka Klara. Helena Drucka Horſka Łukomſka. Teodora Sędziego Ziemſkiego Witebſkiego wſpominaią *Konſtytucye 1678 fol: 20 y 1690 fol: 17.* Alexander 1674.

ŁUKOWSKI herbu Jelita w Krakowſkim Woiewodztwie. Z tych Jan Łukowſki Piſarz Ziemſki Krakowſki, miał za ſobą Zofią Palczowſką herbu Szaſzor, ſyn iego z niey, Alexander Piſarz Ziemſki Krakowſki, poſłował na Seym 1627, *Conſtit: fol: 13 y 1629 fol: 16:* z Katarzyną Witowſką, corką Staniſława Witowſkiego Chorążego Łęczyckiego y Wielkorządzcy Krakowſkiego, a potym Kaſztelana Brzezińſkiego, żył bezpotomnie. Brat iego Remigian Opat Czyrżycki: trzeci ich brat w potrzebie w Wołoſzech zginął. Sioſtry zaś ich rodzone, te były, iedna za Janem Łachowſkim, druga Barbara za Wacławem Chwalibogiem, trzecia Konſtancya, *poty Baranow:* Niewiem czy tu należą, Mikołay z Łukowc Chorąży Ciechanowſki 1496, *Statut Mazowiec: fol: 110.* Jan Kanonik Poznańſki 1485 *Acta Synodi.* Jan Podczaſzy Wyſzogrodzki w Ziemi Dobrzyńſkiey 1674. N. Łukowſka Jędrzeia Dziewanowſkiego małżonka. Władyſław 1651, *Acta Caſtren: Cracov:*

*ŁUKOWSKI *herbu Dołęga* w Kuiawach. Michał Łukowſki 1696. N. miał za ſobą Annę Koczorowſką.

*ŁUNIEWSKI. w Podlaſkim Woiewodztwie: Grzegorz Plewa Łuniewſki 1648 y Walentyn 1674. Jadwiga była za Mateuſzem Pepłowſkim.

*ŁUPINSKI *herbu Slepowron.* Łupińſki w roku 1638 pod Starczem w okazyi z Kozakami poległ, a ſyn iego także ciężko raniony, *Okolſki Diarium.* Floryan miał za ſobą Tereſſę Brzezińſką herbu Trąby. N. Łupińſka była za Kazimierzem Rutkowſkim.

*LUSDORSKI. w Rawſkim Woiewodztwie. Mikołay Luſdorſki podpiſał elekcyą Jana III.

*LUSKINA *herbu Odrowąz* z tym iednak przydatkiem, że przez ſtrzałę krzyż przydaią w czerwonym polu, a w hełmie trzy piora ſtruſie: ale *X. Koiałow: in Mſ.* powiada, że ſą w Witebſkim. Z tych Stefan Łuſkina Zaranowſki Rotmiſtrz krolewſki, Jedrzey Moſtowniczy Witebſki.

*ŁUSZCZEWSKI *herbu Grabie* w Woiewodztwie Mazowieckim. Staniſław Łuſzczewſki w Ziemi Sochaczowſkiey, Marcin w Ziemi Zakrocimſkiey. Woyciech w Wyſzogrodzkiey, podpiſali elekcya Jana III. N Stolnik Zakrocimſki 1704 *Confœder: Sandom:* Katarzyna Łuſzczewſka Jana Kobylnickiego Cześnika Wyſzogrodzkiego małżonka. N. Sędzia Ciechanowſki 1731. N.[e] miał za ſobą Jarzyniankę, wdowę po Łagonie Chorażym Zakrocimſkim, y z niey corkę. Waleryan naprzod Stolnik a potym Kaſztelan Sochaczowſki, umarł 1739.

ŁUSZCZEWSKI *herbu Nałecz. Paprocki o herb: fol: 543.* Łuſzczewſkich Nałęczow familią, iuż w męſkiey płci zeſzłą, bydź twierdzi. Dwie tylko ſioſtry rodzone, za iego czaſow żyły, iedna Maryna Jerzego Struſia Kaſztelana Halickiego, Staroſty Bracławſkiego, druga Katarzyna, Trzcińſkiego, małżonki: atoli ieſzcze y tymi czaſy kwitną w Woiewodztwie Bełzkim, w Powiecie Horodelſkim. Staniſław dziedzic na Łuſzczowie koło roku 1474 z Barbary Chyżowſki, zpłodził trzech ſynow, Gawła, Jerzego, y Floryana, temu Zamoyſka powiła ſyna Prokopa, ten z Radomſki, miał ſyna Wacława, ktory z Koniec-

z Koniecpolſkim Hetmanem ſłużąc, zginął w okazyi: dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Kocięcką, z ktorey był ſyn Staniſław, drugi raz z Czarnecką 1609, z tey ſynow dwoch, Marek *ſterilis,* zabity w pierwſzą Szwedzką pod Warſzawą na Pradze, Pułkownikiem będąc w reimencie; y Alexander także bezpotomny, zginął między Pawołoczą y Tryliſami w okazyi z Chmielnickim. Staniſław zaś z Leſzczyńſki Podczaſzanki Liwſkiey, zoſtawił ſyna Bazylego Władyſława, ieſt o nim *Konſtytucya 1685 fol: 14,* gdzie w rekompenſę zniſzczonych dobr iego na Podolu; przez przechody żołnierſkie, kazała mu Rzeczpoſpolita pewną ſummę wyliczyć, był Viceinſtygatorem Koronnym, pierwſza żona iego Wyżdzanka, druga Truſkolaſka Podkomorzanka Halicka: z tey ſynow dwoch, Jozef Cześnik Bielſki, ktorego z Chłopicki ſyn Dominik, drugi Franciſzek Chorąży Trembowolſki poſeł na Seym 1738, teraz Kaſztelan Sochaczowſki, ktorego z Jełowicki Chorążanki Buſkiey, corka Salomea, y ſyn Władyſław Cześnik Kołomyiſki.

*ŁUSZCZYK Mikołay Łuſzczyk Podczaſzy Mściſławſki w Połockim Woiewodztwie 1674. Zofia Łuſzczanka Marſzałkowna Mozyrſka, Stefana Axaka Sędziego Ziemſkiego Kiiowſkiego, Staroſty Oſtrſkiego małżonka, *Okol: tom: 1 fol: 554.* Anna naprzod Lwa Pocieia Podſkarbiego Ziemſkiego Litewſkiego, po nim Dominika Paca Kaſztelana Smoleńſkiego.

LUSZKOWSKI *herbu Korczak* w powiecie Hrodlenſkim. N. miał za ſobą Podorecką, z ktorey ſyn Jan Luſzkowſki *ſterilis.* Marcin, ten z Czapſką zoſtawił ſyna, y corkę Miączyńſką Woiewodziną Wołyńſką, umarła 1730. *Okolſki* iednak napiſał, że ieſzcze za iego czaſow, iuż był ten Dom uſtał w Chełmſkiey ziemi, Jeſt o nich wzmianka, *w Konſtytucyach 1601 fol: 747.*

*LUSZKOWSKI *herbu Treſtka* w Pruſiech: o tych pod literą T.

LUTENSKI *herbu Korab* w Sieradzkim y w Wielkieypolſzcze: Jadwiga Luteńſka, żona Wolſkiego herbu Łabęć Kaſztelana Sochaczowſkiego, *Paproc: o herb: fol: 451.* Dobr Lutynia, ieſt wzmianka w Xięgach Grodzkich Oſtrzeſzowſkich 1593.

LUTENSKI *herbu Wczele* w Wielkieypolſzcze.

*LUTKO *herbu Doliwa.* N. Lutko miał za ſobą Annę corkę Aarona Strońſkiego herbu Doliwa, *Paproc: fol: 181.* Drugi Jamiołkowſką, *Idem fol: 181.* Są y Lutocki, iako świadczy *Łuk: Paproc: Łaſki fol: 61.*

*LUTOBORSKI *herbu Lubicz* z Łutobor koło Rylſka w Woiewodztwie Rawſkim. Mikołay Lutoborſki 1674 podpiſał elekcyą Jana III. Krola. Łukaſz 1692.

LUTOMIRSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Woiewodztwie Sieradzkim, piſzą ſię z Chełmic w Ziemi Dobrzyńſkiey. Scibor z Łutomierza Staroſta Dobrzyńſki y Malborſki. Przedbor, temu Jagełło Krol, przeto że przeciw Krzyżakom obronił Ziemi Dobrzyńſkiey, darował poł Lutomierſka, o czym świadczy przywiley dany 1406 *u Paproc: o herb:* Mikołay ſyn Jana, ktorego Smielech zwano, był Podſędkiem Ziemi Dobrzyńſkiey. człowiek uczony y pobożny; zoſtawił ſyna Jana, Sędziego Ziemſkiego Sieradzkiego, ktory miał ſwoy dział w Sieradzkim, Łęczyckim, y na Dobrzyńſkiey: ſynow iego trzech było. Pierwſzy Balcer Kaſztelan Czechowſki (ia go czytam *u Nakiel: fol: 654.* Mikołaiem y Cel wſzyſtkich Wielkopolſkich Adminiſtratorem w roku 1550) ten z Dorotą Laſocką Kaſztelanką Czechowſką herbu Dołęga, zoſtawił potomſtwo, to ieſt corkę Jadwigę Komorowſką, Kaſztelanową Oświecimſką, y ſynow trzech, Balcera, Mikołaia, ten młodo umarł, y Piotra. Z tych Balcer Staroſta Sieradzki y Łęczycki, ktorego od Beaty Hrabianki

Tarno-

Tarnowſk y Woiewodzanki Sendomirſkiey, ſyn Staniſław, y corka Zofia 1582. Piotra dziedzica na Radogoſzczy, corka Zofia, była za Staniſławem z Stoku Stokowſkim 1586 *Acta Caſtren: Opocznen:* Drugi Michał miał dwoch ſynow, Jana Kaſztelana Sieradzkiego Podſkarbiego Nadwornego Koronnego, Staroſtę Łeczyckiego y Radomſkiego, był w przod Brzezińſkim Kaſztelanem 1550, *Statut Przyłuſk:* potym Rawſkim 1563, *Conſtit: fol: 66*, na koniec zabi y Sieradzkim, *Conſtit: fol: 40 1564*, zſzedł bezpotomnie, *Biel: fol: 634* iako y iego brat Michał Podkomorzy Dobrzyńſki, Trzeci Piotr Podkomorzy Sieradzki, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Szczawińſką, z tey był Jerzy Chorąży Kamieniecki, ktory z Potocki herbu Pilawa, zpłodził dwoch ſynow, Mikołaia y Staniſława: Mikołay z Laſocką Zofią, Jerzego y Jana. Staniſław z Łaſką nie zoſtawił potomſtwa. O Staniſławie Plebanie Konińſkim y Tuſzyńſkim piſze *Bielſ: fol: 600*. N. Miecznik Czerniechowſki z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 31*. Piotr y Jan Staroſta Kruświcki 1648 w Płockim. Mikołay Staroſta Sieradzki żona iego Oſſolińſka Podſkarbianka Nadworna Koronna. N. była za Woyciechem Marſzewſkim. Zofia za Janem Myſzkowſkim Woyſkim Oświecimſkim.

**LUTOMSKI herbu Prawdzic* w Pruſiech: Paweł y Jakub Lutomſcy 1632 podpiſali elekcyą Władyſława IV. N. Lutomſka, Macieia Boboleckiego herbu Łodzia małżonka.

**LUTOMSKI herb ich* taki: Xiężyc obiema rogami do gory, proſto poſtawiony, miecz nad nim rękoieścią do gory, końcem do Xiężyca zmierzaiący. Z tych temi czaſy kwitneli dway bracia rodzeni, obadwa poſłami byli na Seym Grodzieńſki z Prus w roku 1730, to ieſt Marcin Sądowy Tucholſki, ten złączył ſię dożywotnie z Tuhołczanką ſioſtrą rodzoną Piotra, Jozefa, y Sebaſtyana, z tey zpłodził corkę Barbarę, y ſynow, Kazimierza y Franciſzka. Brat iego rodzony Franciſzek poſłował na konwokacyą, w roku 1733, y od tego zoſtało potomſtwo. Bracia ich ſtryieczno rodzeni dway byli, Jan Sądowy Tucholſki, ma za ſobą Elżbietę Węſierſką, z tey corki, Anna y Konſtancya, ſynowie zaś, Marcin, Antoni Jezuita, Jozef, Staniſław, y Franciſzek, Mikołay brat rodzony Jana Sądowego Tucholſkiego, poiął Gockowſką herbu Prawdzic, ſioſtrę Antoniego y Jozefa, z niey potomſtwo iego, Jan, Jakub, Władyſław y corka Maryanna:

ŁUWCZYCKI *herbu Topacz* w Ziemi Przemyſkiey: piſzą ſię z Łuwczyc. Staniſław Łuwczycki Dworzanin Krola Stefana, zoſtawił ſyna Staniſława męża uczonego, y odważnego, zginął pod Połonnym od Tatarow, zpłodziwſzy ſynow ſześciu; Wacława, poległ w okazyi w Pruſiech; Ludwika, zginął pod Grudziądzem w batalii; Dominika, w niewolą wzięty od Tatarow; Woyciecha, w Moſkiewſkiey kampanii na placu życie położył. Jerzego woiownika w Węgrzech, Rotmiſtrza y Strażnika Polnego.

**LUZECKI herbu Lubicz* w Podlaſkim Woiewodztwie. Woyciech Luzecki Sędzia Ziemſki Drohicki, deputat na Trybunał Koronny 1643, *Janſonii elogia* miał za ſobą Maryannę Oborſką Podkomorzankę Liwſką, z tey była corka Zofia, *1mo voto* Kuczewſka, *2do* Budkiewiczowa, *3tio* Jeſmanowa, ze wſzyſtkiemi *ſterilis*: y ſynow dwoch, to ieſt, Staniſław Karol Podkomorzy Drohicki, poſeł na Seym 1667, ztamtąd Kommiſſarz do luſtracyi Kamieńca Podolſkiego *Conſtit: fol: 16*. W roku 1676 iuż Kaſztelan Podlaſki, *Conſtit: fol: 23 y 1679 fol: 13*, Staroſta Szmelſztyńſki, y Pułkownik Krolewſki, na koniec Woiewoda Podolſki, odwaga w nim heroiczna, do tego go krzeſła wynioſła,

z ktorą

z ktorą pierſi ſwych za Oyczyznę nadſtawiaiąc, na placu poległ od Tatarow 1686, miał za ſobą Katarzynę corkę Humieckiego Kaſztelanica Kamienieckiego, pozoſtałą wdowę po Szembeku Kaſztelanie Kamienieckim, ale z nią żył *ſterilis*: miał y drugą Annę Kopciownę Kaſztelankę Trocką, ſyn iego Antoni Abdon 1674, drugi Jan *ſterilis*. Tomaſz brat rodzony Staniſława Karola, naprzod Podczaſzy Bielſki, a potym Podkomorzy Inflantſki, umarł 1687, ſyn iego Dominik. *Genealogia tego Domu* Tomaſzowi z Rzewuſki ſyna przypiſuie Staniſława. N. była za Staniſławem Karnkowſkim Kaſztelanem Wyſzogrodzkim.

Luzyanski herb.

Powinny bydź dwie ſzczęki białe od Szczuki, zębami do ſiebie obrocone, w polu czerwonym, na hełmie dwa ſępie ſkrzydła połpołu złożone, na nich takież dwie ſzczeki iako y na tarczy, tak go opiſuią *Paproc: o herb: fol: 573. Okol: tom: 2 fol: 210, Treterus in Epiſcop: Varmienſ: fol: 72 Mſ. o Familiach Pruſkich. Okolſki* iednak do gory końcami ſzczęki kładzie, *Treterus* grubſzemi od dziąſeł końcami. Ten herb że z Miſnii do Polſki przynieſiony, świadczy *Okolſki* Z tego Domu Luzyańſkich, było dwoch braci rodzonych, ieden Fabian Biſkup Warmińſki ſiedmnaſty, mąż w naukach biegły *Juris Utriuſq;* *Doctor*, z Kanonika Warmińſkiego na tę katedrę obrany, Krolowi Zygmuntowi I. homagium oddał. A że tylko był Subdyakonem, dlatego naprzod na kapłańſtwo, potym na Biſkupſtwo poświęcony, mſzą pierwſzą y oſtatnią celebrował: bo go nigdy potym ołtarzową ofiarę czyniącego nie widziano, świat pożegnał w roku 1523. *Mſ. o Familiach Pruſkich* powiada, że mu kapeluſz Kardynalſki przyſłano, ale go chorego zaſtał, z ktorey niemocy nie

Zz wyſzedł.

wyſzedł. Drugi brat, Jan Woiewoda Chełmińſki 1515, miał za ſobą Otty Machwicza Woiewody Pomorſkiego corkę, z tą dwie tylko corki zpłodził, iednę wydał za Fabiana Cemę Woiewodę Pomorſkiego, drugą za Dąbrowſkiego Woiewodę Chełmińſkiego. Sioſtry także Biſkupa Warmińſkiego y Woiewody Chełmińſkiego były dwie, z ktorych iednę zmowiono z Achacym Cema Woiewodą Malborſkim, ale z nim potomſtwa nie było. Drugą za Graffa z Eilembergu, dziedzica trzech Janiow w Powiecie Nowſkim. Luzyańſka była za Michałem Brantem. *Mſ. o Famil: Pruſkich.* Woyciech Luzyańſki, ktorego dwie ſioſtry rodzone, były za dwiema bracią Truchſeſſami, trzecia za Kamińſkim *Hoſius Oper: tom: 2 fol: 132.*

Luzinski herb.

MS. o Famil: Pruſkich, tak ich herb opiſuie. Powinien bydź pieniek o trzech korzeniach, w modrym polu ſtoiący, złoty; na nim trzy zielone liſtki wſzczepione: na hełmie Panna, z roſczeſanymi włoſami, w czerwoney ſzacie, opaſana, modre u niey rękawy, w prawey ręce dwa ielenie rogi trzyma, w lewey trzy liſtki zielone. Zażywaią tego herbu Luzińſcy Von Valdenn, z ktorych iedna była za Kryſzpinem Doręgowſkim. Są zdami ſię Luzeńſcy herbu Gryff w Pomorſkim. Staniſława Łuzyńſkiego ieſt w druku *Porta Ogińſcianæ gloriæ,*

**LWOWSKI herbu Nałęcz* Ci że od Oſtrorogow linią ſwoię prowadzą, dowodem ſą dawne ich podpiſy, gdzie ſię z Oſtroroga piſali, lubo potym dla dyſtynkcyi, od Lwowka, Lwowſkiemi nazwani. Z tych Dobrogoſt de Lwow Kaſztelan Poznańſki 1504 podpiſał liſt Alexandra Krola dany Ruſi; *in Mſ. Colleg: Leopol:* Jerzy Lwowſki Staroſta Oſtrzeſzowſki, do ktorego liſt od Zygmunta I Krola czytałem *in Mſ. Petricov: fol: 4. 1526.* Marcin Lwowſki

wſki z Oſtroroga imieniem Woiewodztwa Kaliſkiego, podpiſał liſt o elekcyi krolewſkiey 1575. *Conſtit: fol: 234,* poſłował z drugiemi do Krola Stefana, kroleſtwo mu Polſkie ofiaruiąc 1576, *Conſtit: fol. 250,* był potym Kaſztelanem Kowalſkim, miał za ſobą Urſzulę Sierpſką herbu Prawdzic, corkę Prokopa Sierpſkiego Staroſty Płockiego, z tą dwie corki zpłodził, iedna z nich Anna, doſtała ſię w małżeńſtwo Prokopowi Sieniawſkiemu Stolnikowi Ruſkiemu, druga Urſzula Piotrowi Potulickiemu Woiewodzie naprzod Płockiemu, a potym Kaliſkiemu *Paproc: o herb: fol: 405,* był y ſyn Dworzanin Krola Auguſta, ale ten umarł bezżenny. *Orichov: in Paneg: Nuptiali,* Staniſławem go zowie. *Okol: tom: 2 fol: 74* pomylił ſię, gdy piſze, że Kowalſka Kaſztelanka Lwowſka, była za Prokopem Sieniawſkim, raczey miał mowić, Lwowſka z Oſtroroga Kaſztelanka Kowalſka. Tegoż czy innego Marcina czytam Kaſztelanem Kamieńſkim, umarł koło roku 1590. Staniſław Lwowſki Staroſta Miedzyrzeczki, wielkiey ſiły, męſtwa y dorodney twarzy Pan 1592, *Rey w Zwierzyńcu fol: 69.* N. dziedzic na Lwowku Kaſztelan Santocki, miał za ſobą Zofią Zborowſką Kaſztelankę Krakowſką, z tey corka Barbara, Jana Opalińſkiego Kaſztelana Rogozinſkiego małżonka, koło roku 1580.

LWOWICZ herbu Koſtrowiec, Koiał: in Mſ. Fiedor y Juſzko Lwowicz 1401 podpiſali Unią Litwy z Koroną. Jan Lwowicz zabity od Kozakow w potrzebie pod Wilnem. Michał za odeściem Smoleńſka do Moſkwy 1514. wynioſł ſię z Smolenſzczyzny, y wziął od Krola Zygmunta I w nadgrodę Połowiany, miał za ſobą Annę Xiężniczkę Wiſniowiecką, ktora mu porodziła ſyna Michała. Michał Michałowicz Lwowicz zpłodził ſynow, Daniela y Krzyſztofa. Daniel był Stolnikiem Wilkomirſkim, ſynowie iego, Rafał Chorąży Wilkomirſki, y Jozue, od ktorego zoſtał ſię ſyn Alexander. Krzyſztof był Woyſkim Wilkomirſkim, żona iego Rudomianka, ſyn Chwalibog Woyſki Wilkomirſki, tego zaś ſynowie, N. w Zakonie S. Dominika Przeor Grodzieńſki, y indziey, y Chryzoſtom Stolnik Mozyrſki 1674.

ŁYCHOWSKI w Ziemi Halickiey, Adam Łychowſki Sędzia Ziemſki Lwowſki, Jakub Łowczy Halicki *Momiment: Coll: Leupo:* obadway dobrze tey Oyczyźnie zaſłużeni, to poſłuiąc na rożne Seymy, o czym świadczą *Konſtytucye 1611, fol: 36, y 1613 fol 8, 1633 fol: 21,* to w Trybunałach tak Radomſkim iako y Lubelſkim zaſiadaiąc. Jadwiga Czołhańſkiego małżonka. Jan w Bełzkim Woiewodztwie 1632. Jędrzey w Wołynſkim 1674. N. w okazyi pod Starczem z Kozakami raniony 1638. *Okol: Diarium.* Teofila Jędrzeia Lipſkiego małżonka. N. Łychowſka Podkomorzanka Bełzka, Jerzego Bobowſkiego.

ŁYCZKO herbu Sulima w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Ryglic. Marcin Łyczko Proboſzcz Tarnowſki, ktorego ſynowiec Piotr. *Okolſki z nadgrobku iego w Tarnowie.* Chwali tego Marcina, *Cichocki in Allocut: lib: 2 cap: 13* z iego ſzczodrobliwości, ludzkości, pobożnego życia, y że przy Akademii Krakowſkiey pewny fundusz uczynił dla ubożſzych ſtudentow, tam ſynowcow iego dwoch wſpomina, Marcina y Rafała. Rafał dobr Głobikowka mała, Janina, Lipiec y Liciąż dziedzic, z Głowianki zpłodził trzech ſynow, Jana *ſterilem*, Alexandra Chorążego Sanockiego, ktorego z Stanowny dwoch ſynow, Jędrzey y Michał *ſteriles*, miał ten Michał za ſobą Katarzynę Xiężniczkę Czartoryiſką. Abrahama, ktoremu Palczowſka powiła ſyna Alexandra, tego z Biezdżiecki czterech ſynow, Jędrzey, Jan, Franciſzek, y Sebaſtyan, tyleż corek, Alexandra Włodkowſka, Anna Słupnicka, Elżbieta Wrzeſzczowa, y Eleonora Zawadyńſka. Jan y Staniſław Łyczkowie

kowie bracia rodzeni. Magdalena była za Latoſzyńſkim Jozefem, ſioſtra iey Anna za Janem Łączyńſkim Piſarzem Grodzkim Krakowſkim, a ZiemſkimPrzemyſtkim. Alexander Staroſta Pilźnieńſki, żona iego Zofia Bobrownicka. Są y w Podlaſkim Łyczkowie. Pantaleon Komornik Bielſki, y Piotr 1632. Erazm Skarbnik Brańſki, Mikołay Podczaſzy Podlaſki 1648. Jozef z Ryglic Cześnik Podlaſki 1703, *Conſtit: fol: 23.* Staniſława nadgrobek w Pleſzowie pod Krakowem. N. miał za ſobą Barbarę z Zimney Wody, *Acta Caſtren: Cracov: 1631.* N. Agnieſzkę Nadolſką. N. Jędrzeia Konarſkiego małżonka.

*ŁYKO. Jan Łyko Skarbnik Orſzańſki w powiecie Orſzańſkim 1674 podpiſał elekcyą Jana III Krola, ſą y Łykowſcy, z tych Adam z Sieradzkiego 1648. Jan Czesnik, Konſtantyn Łyko Skarbnik, Orſzańſcy.

ŁYSAKOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie, ale ci podobno iedniż ſą z temi co ſię herbem Lubicz pieczętuią. Konſtantyn Łyſakowſki człowiek dzielny y woienny, ktory pod czas expedycyi, był Strażnikiem w Woiewodztwie Krakowſkim, dziedzic Poręby, Dziezney, pod Olbramem, urodzony z Kiſielowny zdami ſię Starościanki Czerkaſkiey koło roku 1679, ſyn iego Krzyſztof długo woynę ſłużył, zpłodził ſyna Jakuba y corkę Olſzewſką. Hieronim miał za ſobą Katarzynę Niewiarowſką.

ŁYSAKOWSKI *herbu Leliwa* w Ziemi Przemyſtkiey. Z tego Domu była Barbara Boratyńſka Chorążyna Przemyſtka, święta białogłowa, y Jan brat iey ſtryieczny. Jakub Łyſakowſki poſeł na Seym z Woiewodztwa Wołyńſkiego 1589, *Conſtit: fol: 560, y 8603 fol: 823.* Woyciech Staroſta Hrodelſki 1612, ſyn iego Mikołay. N. Łyſakowſki Piſarz Grodzki Sanocki 1692. Alexander na Uściługu, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 19.*

ŁYSAKOWSKI *herbu Lubicz* z Łyſakowa w Woiewodztwie Mazowieckim. Lubo liſt Jaſtrzębcow wſpomina Łyſakowſkich za Xiążęcia Konrada Mazowieckiego, ktorym wielkie wolności to Xiążę z innemi herbownemi nadawał, gdzie wymieniaią Staniſława y Mikołaia z Łyſakowa, wſzakże ieżeli to Przodkowie Lubiczow Łyſakowſkich, albo nie? ieżeli tam dwoie Łyſakowa ieſt, tego wiedzieć nie mogę; przecięż że Łyſakowſcy herbu Lubicz zażywaią, to u mnie pewna. Tych przodek był Jakub Łyſakowſki Podkomorzy Łomżynſki za Xiążąt Mazowieckich, ten Krzyżakow częſto y mężnie poraził, na Strzelni wſi ſwoiey Oyczyſtey, ktora do Łyſakowa należała, ſynow iego było dwoch, Paweł y Mikołay. Paweł z Jeżewſką herbu Jaſtrzębiec, zpłodził Jakuba y Piotra, z tych Jakub poiął Kucharſką herbu Lubicz, z ktorey ſynowie Staniſław y Jan. Staniſław z Karniewſki Rogalanki miał pięciu ſynow, Mikołaia, Jakuba, Waleryana, Jędrzeia y Wawrzyńca. Piotr drugi ſyn Pawła był Sędzią Nurſkim, z ſynow iego czterech, tylko ſię ieden zoſtał Jakub, y corka. Mikołay drugi ſyn Jakuba Podkomorzego Łomżyńſkiego zoſtawił ſynow czterech, Jakuba, Jędrzeia, Łazarza y Jana, 1. Jakub miał także czterech ſynow, Jana Podkomorzego, Nurſkiego, poſłował na Seym 1569, tego z Laſocianki herbu Rawicz Heleny Chorążanki Lubelſkiey było trzech ſynow, Mikołay Zakonu *Ordinis Minorū*, Jan y Staniſław. Mikołaia Kaſztelana Chełmſkiego 1576, *Conſtit: fol: 271*, był wprzod Kaſztelanem Lubaczowſkim, y oraz poſłem z Woiewodztwa Bełzkiego na Seym Lubelſki 1569, podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 187*, tego z Ciecíſzewſki ſynow czterech. Jakub Dworzanin Krola Stefana, z młodości ieſzcze w Węgrzech z nim ſię bawil, y od niego miał opatrzenie, niewiem czy nie ten Jakub był potym Stolnikiem Nurſkim 1569, Staroſtą

roſtą Raciązkim *Conſtit: fol: 172.* Jaroſław, Olbrycht y Staniſław przy wielkich Dworach życie ſwoię ſtrawili: Były tegoż Kaſztelana dwie corki, iedna Helena za Łazniewſkim, potym za Kaſprem Waſiczeńſkim, druga Małgorzata za Kniaziem Sołomereckim; niewiem iednak czy te wſzyſtkie dzieci z Ciecíſzewſki zpłodzone; ile że Genealogia Myſzkowſkich świadczy, że ten Kaſztelan Chełmſki miał za ſobą Jadwigę Sierżchowſką. Staniſława męża uczonego, y Jana Piſarza Zawkrzeńſkiego, po ktorym zoſtało ſię dwoch ſynow, Adam y Abraham, y corka Anna. 2. Jędrzey, ktorego ſynowie, Staniſław y Maciey. 3. Łazarz, ktorego także dwoch ſynow, Krzyſztof y Franciſzek, ale ci bezpotomnie zeſzli. 4. Jan Pleban w Oyczyźnie. Jędrzey Kanonik Krakowſki y Warmińſki, mąż uczony y pobożny, umarł 1635 *Starowol: in Monum:* kościoły fortuny ſwoiey dziedzicami poczynił. Staniſław 1632, Jakub 1648 w Ziemi Nurſkiey, Tomaſz w Płockim 1674. Elżbieta była za Zawadzkim Wacławem Swatopełkiem *Geneal: Bełzec:* N. miał za ſobą Jadwigę Niſzczycką, Katarzyna była za Krzyſztofem Niſzczyckim. Jadwiga Podkomorzanka Łomżyńſka, za Chylińſkim Staniſławem. Franciſzek miał za ſobą Franciſzkę Kraſińſką.

ŁYSOWIECKI *herbu Strzemie* czyli Liſowiecki w Brzeſkim.

*ŁYSZCZYNSKI *herbu Korczak* w Brzeſkim Litewſkim. Hieronim, Staniſław, Wawrzyniec, Marcin y Łukaſz 1632. Kazimierz Podſędek Ziemſki Brześciańſki 1689. Piotr Podczaſzy Mielnicki, żona Zuzanna Machwiczowna, umarła 1670.

*ŁYSZKIEWICZ *herbu Xieżyc z mieczem. Koiałow: in Mſ.* świadczy o nich, w Nowogrodzkim Woiewodztwie. Z tych Michał Stolnik Orſzańſki, zoſtawił dwoch ſynow z Radkiewiczowny, Jozefa y Karola: Kazimierz brat Michała, rycerſkiemi dziełami wſławiony, dla ktorych na Seymie Warſzawſkim w komput rycerſtwa Polſkiego policzony, y z bracią ſwoią, umarł ten Kazimierz bezpotomnie. Paweł brat ich trzeci. N Łyſzkiewiczowna Adama Branickiego herbu Korczak małżonka, ale *ſterilis.*

ŁYSZKOWSKI. Wiktorya Łyſzkowſka dziedziczka na Jamiołkach, Aarona Strońſkiego małżonka, *Paproc: o herb: fol: 181.* Jan Łyſzkowſki w Krakowſkim Woiewodztwie 1705, *Confæder: Cracov:* Łyſkowſcy zaś w Połockim pieczętuią ſię trzema rożami, z tych Maryanna ab Adlersfeld Bekierowa fundowała Miſſyą Słucką S. J. 1697.

Łzawa herb.

POwinien bydź miecz, końcem na doł proſto obrocony, między dwiema podkowami, barkami do ſiebie ſkierowanemi, miecz y podkowy białe, nad hełmem trzy piora ſtruſie. *Tak go opiſuia Paprocki w Gniazdzie fol: 1039. O herb: fol: 342, Okol: tom: 2 fol: 47. Biel: fol: 94, Kleynoty fol: 65.* Przecięż *Paprocki in Strom:* powiada, że niektorzy w Czechach, tak tego herbu zażywaią, że nie kładą miecza między podkowami, ale tylko linią; ktora obiedwie dzieli: a na hełmie Jelenia, z korony w prawą tarczy wyſkakuiącego; tak ſię nim pieczetuią Pruſzkowſcy; tym zaś kſztałtem iak ſię wyżey opiſało, ſzczycą ſie nim w Polſzcze, Boturzyńſcy, y Konarſcy, Zerowſcy zaś na Sląſku. A że ten herb ma wielkie podobieńſtwo do herbu Oſtoia, dlatego niektorzy miaſto podkow, Xieżyce na tarczy kładą, y do Oſtoyczykow przenieśli ſię. Początki y okazyą tego herbu, zwala *Paprocki w Gniazdzie*, na Leſzka Białego

czaſy,

czasy, gdy bowiem ieden herbu Belina Rycerz, w obozie straż trzymał, snem zmorzony, że mu się śniło, iakby nieprzyiaciel oboz nachodził, wołać na trwogę począł, wszystek oboz na ten głos poruszony, do broni tu multem się rwać począł, w tym daią znać, że nieprzyiaciela żadnego nie masz, ktoby ich tedy tak potrwożył, gdy się dowiedziano, y on co było w samey rzeczy szczerze na siebie wyznał, życiem wprawdzie darowany, atoli na pamiątkę tego, z herbu iego, iednę mu podkowę odięto, a herb Łzawa, niby od kłamstwa nazwano. Atoli *in Strom:* tenże autor powiada, że w Bawarskiey Ziemi iest miasto Łzawa, gdzie Swichowski z Swichową tym się herbem pieczętuią, y że idą od Przemysława Xiążęcia Czeskiego y Libussy, o ktorych się mowiło pod herbem Belina, zaczym raczeyby mowić, że nie w Polszcze swoie początki zabrał ten herb, ale w Czechach.

*MACEDONSKI. Dymitr Macedoński między Rycerstwo Polskie policzony na Seymie 1613, *Constit: fol: 30.* Augustyn Proboszcz Łaszczow: *Kazanie iego w druku na koronacya Matki Boskiey w Sokalu* 1727.

*MACHCINSKI. Machciński Teodor Kustosz y Officyał Płocki, Deputat na Trybunał koronny 1723.

MACHNACKI *herbu Rogala* w Płockim Woiewodztwie. Stanisław Machnacki Poborca w Mazowieckim 1576, *Constit: fol: 261 y 1581 fol: 395*, Marcyan 1632.

MACHOWSKI *herbu Abdank* z tą iednak rożnicą, że na hełmie poł Lwa kłada, w lewą tarczy obroconego, ktory w łapach tenże Abdank trzyma. Mikołay Machowski z Dąbrowski miał syna Balcera: ten po rycerskich experymentach, przybrał sobie w małżeństwo Jezowską, z ktorey była corka iedna, y trzech synow, Jan, Piotr y Marcin. Bracia iego byli, Stanisław Opat Mogilski. Mikołay mąż woienny, y Achacy. Sebastyan 1648 w Woiewodztwie Czerniechowskim.

Machwicz herb.

*MAur bydź powinien z rozciągnionemi nogami w polu cieliſtym, w iedney prawey ręce łuk, w drugiey lewey ſaydak z ſtrzałami trzyma; na hełmie bez korony, poł Maura bez ręku, kołpak na głowie u niego, u ktorego kutas wiſi. Tak ten herb opiſał, *Mſ. o Famil: Pruſkich.* Tym ſie zdawna pieczętowali Machwiczowie w Pruſiech. Dom ſtarożytny: bo ieſzcze w roku 1438 Mikołay Machwicz za czaſu Krzyżakow, był mężem y Rycerzem znacznym. Potym gdy ſię Pruſy do Korony Polſkiey przyłączały, Otto Machwicz był między innemi Deputatem, y Kommiſſarzem, a potym Woiewodą Pomorſkim w roku 1467, corka iego była za Janem Luzyańſkim Woiewoda Chełmińſkim, druga za Ludwikiem Kiełło. Hektor Staroſtą Mirachowſkim. Jeden także z tego Domu był Gubernatorem Ziemi Pruſkiey. To oſobliwſza, że Machwicz ſłużąc wę Szwecyi, krzcił Krolowi Szwedzkiemu Janowi ſyna, w więzieniu urodzonego z Katarzyny Krolewny Polſkiey, ktory potym był Krolem Polſkim, to ieſt Zygmunt III. Machwiczowna Jerzego Branta małżonka: atoli już ten Dom w Pruſiech uſtał; przecież w Litwie w Brześciańſkim Woiewodztwię, dokąd ſię niektorzy z nich, przenieśli, ieſzcze y po dziś dzień kwitnie: wſzakżę iako mi ſię doſtało widzieć ich herb, Maura kładą tak na tarczy, że nog iego nie widać, w lewą ſię tarczy głową obraca, łuk czarny y ſtrzałę w lewą ciągnie, ſam w ſukni papużey, pole tarczy czerwone. Z tych Zuzanna Machwiczowna Piotra Łyſzczyńſkiego Podczaſzego Mielnickiego małżonka, umarła 1670. Jozef Machwicz y Jerzy, luboć drudzy z nich, herbu Grzymała z mężem zbroynym w herbie zażywaią, niewiem z iakiey racyi. Z tych Mikołay Machwicz Podczaſzy Brzeſki, ſyn iego Jan, z Barbary Jana Zwierza Podczaſzego Bielſkiego corki, urodzony w roku 1691, brat Jana ſtryieczny Jozef Kazimierz Stolnik Brześciańſki w roku 1700.

MACIEIOWICZ herbu Bogoria w Xięſtwię Litewſkim. Jędrzey Macieiowicz Piſarz Ziemſki Wileńſki, z Seymu 1569 naznaczony do korrektury ſtatutu Litewſkiego, *Conſtit: fol: 194.* Są podobno Macieiowiczowie herbu Łabędź. Z ktorych Hrehory Macieiowicz w Lidzkim Powiecie, ſyn iego Mateuſz mąż rycerſki przeciwko Szwędom y Moſkwie. Franciſzek 1700.

MACIEIOWSKI herbu Ciołek z Macieiowic w Sendomirſkim Woiewodztwie. Bernard Macieiowſki naprzod Sędzia Ziemſki Lubelſki y Referendarz, z tym tytułem był Kommiſſarzem od Krola Zygmunta I do dobr Solca, *Liſt. tego Krola in Mſ. Petricov.* potym Kaſztelan Czechowſki, tak ſię podpiſał na liście, w ktorym Macieia z Jezowa, przyimował z innemi do herbu Ciołek, *in Mſ. Petricov:* na koniec Kaſztelan Lubelſki 1542, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. corka iego była za Janem Rokickim nazwanym Leniek, Staroſtą Rawſkim, Łowczym Wiślickim, ſynow zaś kilku.

Samuel Biſkup Krakowſki, Kanclerz Koronny, z Dziekana Gnieźnieńſkiego, Kanonika Krakowſkiego y Sekretarza Koronnego, naprzod Biſkupem Chełmſkim wynieſiony 1538, pamiątkę tam po ſobie zoſtawił, infułę Biſkupią w bogate kamienie y perły przyſtroioną, w roku 1542 przenioſł ſię na Płocką Katedrę, z tey na Krakowſką 1545, na ktorey ſiedząc lat pięć, w roku 1550, wieku ſwego 52. życie to śmiertelne zakończył. *Padniewſki in ſuis Elog:* ktorego znaydzieſz u Paprockiego, wprawdzieć mu niektore przyſady przypiſał: atoli wſzyſcy prawie inni, wielkiemi go pochwałami wynoſzą. Zygmunt I na Krakowſką go infułę przeſadzaiąc, tak o nim piſze do Kardynała Protektora. *Quæcunq; ſunt Epiſcopo dignæ dotes, iis eſſe viſus eſt à DEO affatim*

affatim inſtructus, nam non modò crimine, verùm etiam ſuſpicione criminis vacavit ſemper: ab omni verò levitate, ab omni morum ineptia, nemo hoc uno alienior, in quo temperatos moderatosq; mores videre licet, nihil ut de gravitate decerpat comitas. Primus hic ex Epiſcopis regni noſtri, noſtrâ memoriâ, non erubuit, ex ſuperiore loco, magna cum omnium admiratione Evangelicæ doctrinæ ſemen in animis hominum ſpargere. Y *Hoſius Tom: 2 Operum fol: 150,* między inſzemi tak o nim mowi. *Procul erat ab omni faſtu & contentione, ita ut non modò viderit nemo ſævientem, ſed ne iratum quidem. Lazarus Bonamicus in epiſtola ad Hoſium.* zowie go *Gratiſſimum & Sanctiſſimum virum. Gornicki w Dworzaninie Polſkim* wyſocego wynoſi, przydaiąc y to o nim, że na dworze ſwoim, wielkich Familii Panięta chował, ktorych tak do rożnych funkcyi y dobrych uczynkow ſpoſobił obyczaie, że potym wielu z nich naypierwſze w tey Oyczyznie krzeſła zaſiadali, *według tegoż Gornickiego, Kromer* zwał go Duſzą świata. *Orichovius in Annal: & de Eccleſia* ſzczegulniey go ſławi. *Łubieńſki in Vitis Epiſcop: Płocen:* do drugich iego pochwał, tę przydaie, że był w dochowaniu ſekretu oſobliwſzy, ztąd ktoś o nim powiedział, dwoch prawi ieſt w Polſzcze, ktorzy prawdy nigdy nie powiadaią, Piotr Gamrat, y Samuel Macieiowſki, ten dla tego, bo lubo wiele rzeczy ſekretnych wiedział, przecież tak ſię miał, iakby o niczym nie wiedział; Gamrat zaś choć nic nie wiedział, tak ſię udawał, iakby o wſzyſtkim naylepiey wiedział. Poſłem wyſłany po Elzbietę Auſtryaczkę, Zygmunta Auguſta żonę, tę legacyą z wielką pompą odprawił. *Biel: fol: 584. Neugebav.* Z Kanclerſtwa dobrowolnie ſię wyzuł, żeby zawiſna partya Oyczyzny nie mieſzała, w roku 1550, do ktorego czaſu trzymał pieczęć wielką, y przy Biſkupſtwie Krakowſkim. Nadgrobek iego ieſt *u Paproc: Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov.* Jeſt w druku iego, *Sermo in funere Sigiſmundi I Regis Poloniæ in 8vo C. D.*

Staniſław brat Samuela Biſkupa, naprzod Kaſztelan Lubelſki, Marſzałek Dworu Krolowy Barbary, Staroſta Zawichoyſki y Lubomſki 1548 *u Nakiel: w Miechow: fol: 651, Gornicki Dworzanin fol: 318* potym Kaſztelan Woynicki y Staroſta Chełmſki 1550, *u Nakiel: fol: 653,* na koniec Sendomirſki 1563, y Marſzałek Nadworny Koronny. Ten przed czaſem, czterema niedzielami prędzey urodzony, żeby ſię był uchował, w ſadle wieprzowym co dzień inſzym, przez mieſiąc cały był uwiiany, dowcipem y nauką, między innemi tamtego wieku, był nie pośledni, w wierſzu gładki, gruntowny w radzie, nikomu nie nadprzykrzony od ambicyi daleki; miał za ſobą Annę Czuryłownę Kaſztelankę Przemyſką, corka iego była za Janem Boguſzem Kaſztelanem Czechowſkim, ſynow zaś dwoch, Staniſław Staroſta Zawichoyſki, ktorego z Dzierzgowſkii Barbary Kaſztelanki Sochaczowſkiey, *według Paprockiego* miało zoſtać potomſtwo, ta w Dom Macieiowſkich wielkie była dobra wnioſła; y Kaſper, Koniuſzy Koronny, Staroſta Spiſki, ludzkość iego, ſzczodrobliwość, męſtwo we wſzyſtkich okazyach za Krola Stefana, przy katolickiey wierze, nieprzełamany ſtatek, zachwala *Paprocki;* pod czas interregnum w roku 1587, Spiż ludem ſwoim umocnił, wſzakże od Maxymiliana na Kroleſtwo Polſkie kandydata, gwałtem był wzięty, co namieniaią *Konſtytucye 1587 fol: 453. y 1590 fol: 590.* Boday to nie on miał za ſobą Herburtownę, corkę Woyciecha, *Geneal. Belzeck:* Sioſtra tych dwoch braci, Katarzyna, Matrona cnot wielkich, ktore tu krocey zebrane, położę, z Zycia iey, pod tytułem *Kſztałt pobożności od X. Szymona Wyſockiego Soc: JESU, wydanego 1606 in 8vo w Kaliſzu.* Matka iey zaraz z lat młodych dobre wychowa-

chowanie dała, nie dopuſzczaiąc śniadać, ani dłużey ſypiać, y owſzem tego pilno dozieraiąc, żeby zaraz, ſkoroby ſię obudziła y ubrała, na Modlitwę poklękała, po ktorey zkończoney, obmyślała iey zawſze, czymby ſię przyſtoynie bawiła; przytym ćwiczyła ią w uczynkach miłoſiernych, każąc iey, żeby ubośtwu w garnuſzki, ręką ſwoią potrawy nakładała. Doroźſzy lat ſiedmnaſtu, wydana za Jędrzeia Wapowſkiego, na ten czas Podkomorzego Sanockiego, a potym Kaſztelana Przemyſkiego; luboć ona w Panieńſkim życiu do śmierci, wiek ſwoy przeciągnąć ſobie życzyła. W tym ſtanie, nic z pobożnych ſwoich zwyczaiow nie zpuściła, męża w wielkiey uczciwości miała, y dziwną roſtropnością, wielką pokorą, a czaſem y znaczną cierpliwością, iego obyczaie przyſurowſze, ſkromnie znoſiła, y od wielu go rzeczy nie dobrych, nie ſłowy, ale ſama twarzy poſtawą ſtrofowała y hamowała, y codzień w lepſze y ſkromnieyſzę odmieniała, tak iż on gdy do ſiebie przyſzedł, dziwował ſię y mawiał, że nie żonę, ale Anioła mam w domu. Stratę dziatek, a nakoniec y męża ſwego zabicie, oſobliwą cierpliwością od Boga przyieła, często owe ſłowa powtarzaiąc, Pan dał, Pan wziął, iako mu ſię podobało, niech imię iego będzie błogoſławione: W wdowim ſtanie widząc ſię, a chcąc Panu Bogu tym gorącey y ſpoſobniey ſłużyć, lubo nie miała tylko lat dwadzieścia y ſześć, po pogrzebie męża ſwego, w dzień Swiąteczny wiecznym ſię ślubem czyſtości w kościele Dynowſkim obowiązała, ſzaty świetne na ozdobę kościołow rozdała. Miałać wprawdzie wielu do ſiebie ciſnących ſię konkurrentow, ale wſzyſtkich ſtatecznie nie mieſzkaiąc odprawowała. Z lekka tedy w zabawach duchownych poſtępuiąc, krom inſzych modlitw, medytacyą codzień czyniła, y rekollekcye corocznie, z ktorych iak wielkie pożytki duchowne czerpała, świadkiem zoſtały, właſną iey ręką zpiſane, wzięte z nich obiaśnienia, ktore czytaiących ſerca przerażały. Do kościoła poki tylko zdrowa była, pieſzo chodziła, a z niego czaſem aż w wieczor wychodziła, w kazaniach pełnych ducha, oſobliwiey ſobie ſmakowała; Mſzy zaś świętey gdy ſłuchała, twarz iey częſtokroć iak od ognia rozpalona widziano, co też bywało, y w ten czas, gdy albo ſobie pod niebytność kapłana, na ſtole potrawy żegnała, albo po ſtole dziękczynienie czyniła. Do Dynowſkiego kościoła Rożańcowe nabożeńſtwo wprowadziwſzy, ztąd więkſzey chęci nabyła, do częſtego używania Nayświętſzego Sakramentu, co niedziela y święto, pod czas też we czwartek do tych Swiętych taiemnic przyſtępuiąc z wielką gorącością ducha, z powinnym przez Spowiedź świętą przygotowaniem. Kapłanow wſzyſtkich tak ſzanowała, że nie tylko przed niemi przychodzącemi powſtawała, ale też im pierwſze u ſtołu ſwego przed drugiemi mieyſce dawała, choć byli goście wedle świata zacnieyſi, z niemałym innych podziwieniem, a czaſem y ſzemraniem. Na kazdy dzień pilny rachunek ſumnienia ſwego w wieczor czyniła, ſtrzegac ſię ſumnienia ſwego, y naymnieyſzym grzechem obciążyć. W czytaniu Xiąg, naybardziey, y naywiękſze upodobanie miała w tych, ktore ſą o Naśladowaniu Chryſtuſa Pana X. Tomaſza z Kempis. Stoł iey był ſkromny, iednak przyſtoyny, dogadzáiąc gościom y domowym ſwoim, niżeli ſobie ſamey, nigdy nie był bez ubogiego, albo bez kapłana: dla tego umyślnie zchorzałe kapłany dla poratowania zdrowia ich, bardzo rada w domu ſwoim miała, także ſtare y w leciech podeſzłe poddane ſwoie, we dworze ſwym chowała; bywało y to, że w ſzpitalu ſamemi ubogiemi ſtoł zaſadziwſzy, z niemi przeſtawała. Dziatki ſieroty iako ſwe właſne chowała, chędożyła, leczyła, y do ſłużby Boſkiey

ſkiey, kierowała, chorych rada nawiedźała, y żadną ſie chorobą nie brzydząc, onych cieſzyła, karmiła, ratowała, y do Sakramentow Swiętych oſobliwie do ſpowiedzi namawiała; Bog iey to miłoſierdzie nad drugiemi tak nadgradzał, ze gdy iednych domowemi lekarſtwami do zdrowia przyprowadzała, drudzy za iey modlitwą albo pokropieniem wodą święconą zdrowie odbierali, ztąd ſię co żywo, zewſząd ciſneło, wiedząc, że w tych uſługach ku bliźnim nie zpracowana była. Do domu ubogich ſtudentow w Jaroſławiu, często zboża y inne potrzeby poſyłała. Zoſtało ſię było po mężu, coś zatrzymaney dzieſięciny Plebanowi, ten umieraiąc, proſił y zlecił, żeby za to kościoł nowy we wſi, ktorą żowią Chyżno, był zbudowany; ona dowiedziawſzy ſię tego, kościoł piękny, na mieyſcu wyſokim wyſtawiła, ktory ołtarzami y apparatem ozdobiła pod tytułem Narodzenia Panny MARYI. Do fundacyi Collegii naſzego Lubelſkiego siła ſię przyczyniła, zkąd ią to mieyſce zna za Konfundatorkę ſwoię. Zakonnikom, iednemu S. Dominika, drugiemu S. Franciſzka w Dynowie pogrzeb uczciwy ſprawiła. Daleko z więkſzą uſilnością duſz ludzkich dobra, niżeli doczeſnego zdrowia, że przeſtrzegała, dała dowod, kiedy od Grzegorza XIII Papieża otrzymawſzy konſens, Cerkwie Ruſkie ſchizmą zarażone, na kościoły katolickie we wſzyſtkich dobrach ſwoich przerobiła, ołtarze wyſtawiła, kielichy y inne ochędoſtwo zporządziła, popow niedouczonych y w błędach zatwardziałych rugowała, a na mieyſce ich Plebanow katolickich pooſadzała. Dziwnie gorącym ſercem, ſama z rożnemi kapłanami do tych kościołow ieżdzac pracowała, aby te tam ludzie do iedności świętey przywieść mogła, lecz ten narod gruby y uporny, do ſwych ſię popow przywiązawſzy, nie bardzo był tey łaſki Bożey y Pani wdzięczen, ledwo ſię albowiem narachowało, ze ſto duſż, ktore do katolickiey wiary przyſtąpiwſzy, dobrze życia ſwego dokończyły. Przez lat iedenaście koło tego pracowała, nic nie oglądaiąc ſię na to, że ią ci do ktorych to zwierzchności należało. odſtąpili; aż Wawrzyniec Goślicki Biſkup Przemyſki w świętą rzecz weyrzawſzy, wſzyſtko według pobożnego żądania iey poſtanowił, funduſze pożądane zpiſał, nowych plebanow erekcye poczynił, dobrom kościelnym iey nadanie przyłączył, publikował y utwierdził, z czego iaką radość miała, trudno wypowiedzieć, dała ſię nawet z tym ſłyſzeć; Gdybym więkſzego pożytku z ſtarania o moiey Ruſi nie miała, ieno tę trochę duſz, ktore nawrociwſzy ſię w wierze powſzechney pomarły, doſyćby mi ſię nadgrodziło, za koſzta y trudności w tym punkcie podięte: I z tąd ieſzcze iey zabiegi koło duſz poznać ſię mogą. Umierał w domu iey dziad ſtary, ktory na żadne prozby y perſwazye, gniewu, ktory miał do ſynowy ſwoiey odpuścić nie chciał; ona pragnąc zbawienia iego, ubrała ſię w podłe ſzaty, w iakich ſynowa iego chadzać zwykła, y uſiadſzy tam, gdzie iuż prawie konał, cudzą winę na ſiebie wziąwſzy, do nog mu, odpuſzczenia proſząc, upadła, co widząc on ſtarzec, a mniemaiąc, że ſynowa iego, nawiedzić go przyiachała, zmiękczony tą pokorą, gniew on złożył, y w kilka godzin żyć przeſtał. Wielom innym do ſpowiedzi, innym do wzgardy świata, innym do wykorzenienia paſſyi albo affektow niepomiarkowanych, Apoſtołką ſię ſtała, za inſzych nawrocenie do Boga, y wiary, gorąco ſię modliła. Za duſze w czyſcu zoſtaiące iuż rodzicow, iuż małżonka, iuż braci y powinnych ſwoich, iuż inſzych częſte exekwie y naciśnione od kapłanow zewſząd ſię zieżdzaiących ofiary ołta-

rzowe zakupowała. Herezyą zarażonych dziwnie nienawidziła, chyba że
była nadzieia iakiey duſzy pozyſkania,żadnego w domu ſwoim nie cierpia-
ła. Zydow także, ktorych dla tego z miaſteczka ſwego wygnać kazała.
Zadna ią rzecz bardziey nie bolała, iako krzywda Boſka: przetoż nietylko
żeby w święta nie robiono, pilno zakazała; ale też kart, gorzałek, ſchadzek
mniey przyſtoynych, a gdy iey mowiono, że to będzie z ubliżeniem pro-
wentuw, odpowiadała. Byle tylko Bog nie był obrażon, ia o to nic nie-
dbam. Ruſin ieden okrzciwſzy dziecię ſwoię potaiemnie u Popa, chcąc ſię
iey tym przypodobać, znowu ie krzcił przez kapłana katolickiego, czego
gdy ſię dowiedziała, kazała pięczęc żelazną zrobić, ktorą rozpaloną mia-
no go na czele, plecach y pierſiach, gdzie Oley S. kładą piątnować, y zale-
dwie ſię od tego odwieść dała. Białegłowy uczciwe y bogoboyne mię-
dzy ktoremi żydowki, Moſkiewki, Tatarki pokrzczone, tak chowała, że
dwor iey raczey klaſztorowi, niż świeckiemu domowi był podobnieyſzy,
miały czas do roboty, ale y do modlitwy: Dom wielki na to przy koście-
le zbudowała, dla ich mięſzkania. Ciało ſwoie tak ukracała, wina nie pi-
ła, nigdy nie wieczerzała, dwie iarzyny tylko iadała, do ktorych w nie-
dziele, y święta uroczyſte, trochę mięſa przydawała, w poſty, ledwo w
wieczor pokarm brała, drugdy na ſamym tylko chlebie przeſtaiąc, dzi-
wnemi zaś ſztukami tę ſwoię wſtrzemięźliwość przed okiem ludzkim taić
chciała, we Srzody nigdy u niey na ſtole mięſo nie poſtało, zachowuiąc
w tym ſtarodawny zwyczay Polſki; poki zdrowie iey ſłużyło, włoſienni-
cę na ſobie noſiła, y dyſcypliną ſię ſiekła, na deſczkach nierownych, albo
na kſztałt drabiny z ſczeblami rzadkiemi ułożonym łożu ſypiała, w cho-
robie nawet na worze ſłomianym legała, miała iednę ſługę, ktora ią z ro-
zkazu iey biczowała, drugą ktora policzkowała; a wiedząc, że daleko wię-
cey na umartwieniu wnętrznym należy, wyzuła ſię z zdania y rozumienia
wielkiego o ſobie, obmierziła ſobie ſtroie, ukłony, honory, nazwiſka powa-
bnieyſże, ſama z iedną panną do kościoła chodząc, unikała tego, żeby ią
pod rękę do niego nie prowadzono, w czarnym ubiorze poſpolicie cho-
dziła, y lubo przyſtoynym, przecięż nie koſztownym, bo y czapka nawet
ſukienna była: Spowiednikowi ſwemu we wſzyſtkim powolną była, y o-
wſzem obligowała go, żeby winy iey y defekty, bez żadney ochrony na
oczy iey wymiatał, y o nie ſtrofował, chciała nawet reſztę życia ſwego pod
poſtuſzeńſtwem w zakonie poświęcić Bogu, tylko że iey złe zdrowie do
tego na przeſzkodzie było: Z tey wnętrzney pokory pochodziło to, że
ią nigdy prożna chwała, y podobanie ſię ſamey ſobie nie kuſiło, choć w
tak wielu Swiętych ſprawach, y dobrych uczynkach obfitowała. Ile iey
czaſu od modlitwy, czytania, zbywało, ręczną robotę przed ſię brała, o-
ſobliwie koſzule dla ubogich ſzyiąc, ktorym gdy iałmużnę dawała, przyia-
ciołki ich ſwemi nazywała. Trafiło ſię iż ieden z iey ſług, brał ſię na ſtan
kapłańſki, temu ona na mieyſcu oſobnym do nog upadſzy przepraſzała go,
ieżeli mu kiedy co rozkazuiąc, uprzykrzenie iakie uczyniła, y na tym nie
maiąc doſyć, powtore w kościele, gdy po odprawieniu nayświętſzey ofia-
ry od ołtarza odchodził, toż uczyniła. Kiedy kogo z ſwych dla ſłuſzne-
go przewinienia ſtrofować miała, ſłow ſię popędliwych, złych y uſzczy-
pliwych wyſtrzegała, ale tylko poważnemi ſłowy wyſtępek iego ſtrofowa-
ła. Zeby była w pokorze świętey wyſoko poſtapiła, taki ſobie ſpoſob
wynalazła, kartek, nie mało naczyniwſzy ſtatecznym ie białogłowom na

każdy mieſiąc, rozdawać była zwykła, z tych ktorey ſię ſkrycie kartka,
znak zwierzchności maiąca, na ſobie trafiła; tey iako ſwey ſtarſzey y prze-
łożoney przez cały mieſiąc poſłuſzna we wſzyſtkim była: co w niey tym
podziwienia rzecz godnieyſza, że była od Boga obdarzona wytwornym
dowcipem y rozumem, ktorym przez dwadzieścia y kilka lat wdową bę-
dąc, dom ſwoy y poddane, mądrze y do podziwienia wielu pięknie rządzi-
ła. Stefan Krol maiąc o iey darach przyrodzonych wielkie rozumienie, na
Seymie ſzczegulniey ią uczcił y uſzanował: Jan Zamoyſki Kanclerz y He-
tman, wielce ią ſobie ſzacował iey liſty czytaiąc. Synowi ſwemu dawſzy
należyte według Boga wychowanie, w ſtanie kapłańſkim, radaby była go
bardzo widziała. Probował iey cierpliwości P, Bog iuż rożnemi przygo-
dami, iuż ſąſiedzkiemi zatargami y deſpektami, iuż wyuzdanemi domowych
ſwoich ięzykami, iuż wymyſlnemi y kłamliwemi od rożnych potwarza-
mi, ktore y z druku wychodziły, zawſze iednak weſołą twarzą to wſzyſtko
znoſząc mowiła: *My to czyńmy, cośmy Panu Bogu powinni, oni nagadawſzy ſię
mowić przeſtaną*, a pragnąc codzień więkſzey doſkonałości, gdy ią co dole-
gliwego potkało, częſto te ſłowa powtarzała. *Na wytrwana ia z tym świa-
tem poydę:* znaczny to był w niey dar Boſki, iż ſię w rzeczach przeciwnych
zafraſować nie umiała; albowiem ſkoro Xiążek duchownych, albo modli-
twy dopadła, prędko wſzyſtkiego zapomniała. Potym niemal przez dzie-
ſięć lat oſtatnich, nawiedzał ią P. Bog częſtemi, długiemi y rozmaitemi
chorobami, tak iż mało kiedy zdrową była, w takim iednak nawiedzaniu
Pańſkim, nigdy żadnych lamentow, abo narzekania, ale ani ſłowa, albo
znaku niecierpliwości od niey żaden ſłyſzeć nie mogł; y owſzem zdrowia
ſwego przykrości, ſamą ſobie Męką Chryſtuſową ſłodziła: poſtrzegſzy że ſię
oſtatnia śmiertelna choroba wzmagała, zawczaſu Sakramenta Swięte przy-
ięła z oſobliwſzym nabożeńſtwem: teſtament potym napiſała właſną ręką,
kędy ſyna ſwego obligowała, aby kościoł iako naypięknieyſzy w Dyno-
wie wymurował, na ktory mu ona doſtatkiem materyi nagotowała, kley-
noty wſzyſtkie ſwoie na monſtrancyą odkazała, daley na dziękczynienie
Bogu za łaſki od niego odebrane; ſłuſzną część czaſu ſtrawiła, na rozmo-
wach także duchownych, na czytaniu Xiążki o żywocie y śmierci Xiężny
Parmeńſkiey, przepraſzała wſzyſtkich domowych, ieżeli by kogo uraziła, y
o to upraſzała, aby imieniem iey po kazaniu Xiądz upraſzał, żeby iey darowa-
no dla miłości Boſkiey, co komu przewiniła. W tym trzy ſzturmy na
nię nieprzyiaciel duſzny przepuścił, w pierwſzym chciał ią w prezumpcyą,
albo zbytnią ufność wprowadzić, w drugim w deſperacyą albo roſpacz, w
trzecim ſtraſzyć ią chciał, zkąd z łoſzka ſię porywała, aż ią ledwie na nim
utrzymano: przecięż te wſzyſtkie naiazdy za pomocą Boſką ſzczęśliwie
wytrzymała, po ktorych mile ſobie *Te Deum Laudamus* mowiła; pokazała ſię
też iey Nayś: Matka y S. Marya Magdalena y inni Swięci Boży, z ktoremi u-
cieſznie, a bardzo nabożnie mowić poczeła, aż też ſpokoynie ducha ſwe-
go Stworzycielowi ſwemu w ręcę oddała, ſiedmnaſtego Maja, w dzień pią-
tkowy około wtorey godziny, w roku 1596, Ciało iey w kościele Dyno-
wſkim ſyn iey Staniſław Wapowſki, z przyſtoyną czcią pochował, rzeczy
zaś iey z opinii, ktora miała o świątobliwości ſwoiey, od ludzi godnych
rozebrane za relikwie. *Paprocki* ią w Xiążce ſwoiey o herbach, zowie *Ma-
tronam lectiſſimam, Franciſcus Bencius Soc: JESU in Annuis Societ: 1587 fol: 200* tak
o niey ieſzcze żyiącey napiſał, *Virilis omnino animi fœmina, quæ quotidie addere*

quærit aliquid CatholicæReipub. Sacchinus part: 5 lib: 4 num: 74 iey zabiegi koło duſz ludzkich wyſławia. *Pigłowſki takie iey napiſał elogium. Heroina pluſquam felix; felicitatem nihili duxit, niſi cumularet ſanctimonia, plurima cum haberet in terra, ſoli adhæſit Deo, ab hoc æternitatem acceptura, contempſit caduca. Tota iam Dei cœliq; cum vivere mundo non poſſet, immortalitatem cui vivens laboravit, acquiſivit morte,*

Bernard Kaſztelan Lubelſki, Staroſta Trembowelſki drugi brat Samuela Biſkupa Krakowſkiego podpiſał liſt z temi tytułami Zygmunta Auguſta Krola, *u Nakiel: w Miechow: fol:* 654 przedtym zaś Kaſztelan Radomſki, 1546 *u Paproc: o herb: na liście fol: 86.* z Elżbiety Kamienieckii herbu Pilawa Kaſztelanki Sanockiey, zpłodził dwoch ſynow, z tych ieden.

Bernard Arcybiſkup Gnieźnieńſki y oraz Biſkup Krakowſki, Kardynał pod tytułem *S. Joannis ante portam Latinam*, ten z młodſzych lat ſwoich iuż na dworze Ceſarzow Rzymſkich Ferdynanda y Maxymiliana, iuż w obozie, wielkie był o ſobie wzniecił nadzieie. Zygmunt Auguſt Krol Chorążym go Koronnym wynioſł. Henrykowi do ſerca Pańſkiego był przypadł, Stefan doznawſzy iego męſtwa w Moſkiewſkich expedycyach, Staroſtwo Boleſławſkie konferował mu; atoli on duchowny ſobie ſtan obrawſzy do Rzymu ſię pokwapił, tam w naſzym Rzymſkim Collegium, ſzkoły wyżſze ſkończywſzy, na kapłańſtwo poświecony, gdy do Polſki powrocił, kanonią wziął Krakowſka y Dziekanią Warſzawſką, o czym świadczy nadgrobek, ktory Matce ſwoiey w Warſzawie poſtawił, z temiż tytułami był deputatem na Trybunale Koronnym w roku 1586, *Nakiel: w Miechow: fol: 750.* Za promocyą potym Karnkowſkiego Gnieźnieńſkiego; y Solikowſkiego Lwowſkiego Arcybiſkupow, Zygmunt III po ześciu Wiktoryna Wierzbickiego, Biſkupem go Łuckim ogłoſił. Tę Paſterſką funkcyą zaczął od ſwoiey katedry, ktorą zaſtawſzy prawie zpuſtoſzałą, w apparat koscielny przyſtroił, w okna y dach rozporządził: Wikaryami, kantorami, opatrzył. Gdy ſię w Łucku choroby między ludźmi zagęściły, on pewnych na to dozorcow naznaczył, ktorzy uboſtwu tak pożywienia, iako y lekarſtwa ſzczodrobliwie prowidowali: y owſzem gdy czaſu iednego pieniędzy w ſzkatule nie ſtało, łancuſzka złotego, ktory na ſzyi u niego wiſiał, część oderwawſzy, ubożuchną iakąś białogłowę za to pogrześć kazał. Sam nie raz uſłyſzawſzy, że Xiądz z Nayś: Sakramentem ſzedł do chorego, za nim pokwapił; y tam cieſząc chorych, akty z niemi nabożne mowił. Trafiło ſię, że kapellana iego przy nim nię było, ale ani inſzego Xiędza, tak prędko doſtać było niepodobna, gdy ze wſi Zamniec, wieśniak iakiś Xiędza pilno do chorego ſzukaiąc, na ſamego Biſkupa napadſzy, do umieraiącego w domu ſwoim człowieka zapraſzał: z chęcią ſię ofiarował y pobiegł: wracaiącego ſie z tey świętey przyſługi, pytaią ſię iego domowi, gdzieby był odpowiedział, że na bardzo dobrym iarmarku, gdziem prawi ſiła zyſkał. Po koronacyi ſwoiey, Zygmunt III Poſłem go ſwoim wyſłał do Rzymu, aby był imieniem iego Stolicy Apoſtolſkiey poſłuſzeńſtwo oddał. *Hiſtor: Colleg: Luceor: S, J.* ſam wdzięcznością obyczaiow y wrodzonym przymileniem, ſerca wſzyſtkich y oczy na ſiebie obrocił, luboć o nim dawniey ieſzcze na ten czas Chorążym Koronnym, w Rzymie ſię uczącym, to napiſał Kardynał Hoſius *ſua ſingulari pietate morumq, ſvavitate, avitos Majorum ſuorum manes ſic expreſſit, ut non poſſim illum non vehementer amare. Hoſius Epiſt: 246 tom: 2 fol: 411.* Powrociwſzy do Oyczyzny, wizytował ſwoię Dyecezyą, uproſiwſzy ſobie do tey pracy X. Benedykta Herbeſta Soc: JESU, *Sachinus p. 5. hiſtor: Soc: l: 8 n.* 39. a w roku 1594 na Synodzie Brześciańſkim Władykow,

Ruſkich, imieniem Papieſkim prezydował: *Spondanus an:: 1595 num: 14.* Siła tam pracował, żeby był świętą iedność w wſzyſtkich odſzczepieńcow wmowił, wzieła ſkutek w niektorych, iego Paſterſka żarliwość, że poſłuſzeńſtwo, Oycu Swiętemu oddali, Klerykom w Seminarium Pułtuſkim na nauki nakładał 1595. Widząc takie przykładne życie iego Zygmunt III, na Biſkupſtwo go Wileńſkie podnieść chciał, gdyby ſię byli Panowie Litewſcy tey Krolewſkiey nominacyi nie oparli, przeſtrzegaiąc praw ſwoich, aby w Litwie, tylko Litewſcy rodacy krzeſła zaſiadali. Wprawdzieć Polacy przykład im świeży przed oczy ſtawiali Xiążęcia Jerzego Radziwiła, z Biſkupſtwa Wileńſkiego na Krakowſkie poſunionego, ktorey promocyi iego Polacy naymniey ſię nie zprzeciwiali, za coż oni? ale odpowiadali Litewſcy, że nie za przykładem, ale za prawami naſzemi iść chcemy y przy nich obſtawać. Pięć lat minęło, gdzie ani Zygmunta Krola, ani przyiacielſka perſwazya, Litewſkich Panow ſerc nakłonić nie mogła do Macieiowſkiego, dopiero w roku 1600 po śmierci Radziwiła, za zaleceniem Klemenſa VIII Papieża otrzymał Biſkupſtwo Krakowſkie, o ktorym dobrze przedtym, tak Hozyuſz iako y Radziwił Kardynali, iuż mu byli wrożyli. W roku potym 1604 tenże Papież biret Kardynalſki *21 Junii* przyſłał mu, a kapeluſz w naſtępuiącym roku *27 9bris* z ſolenną ceremonią odebrał, przyſłany ſobie przez X. Sebaſtyana Konopackiego, ktory mu na głowę włożył Nuncyuſz Apoſtolſki Klaudyuſz Rangoniuſz. Umiera w krotce Jan Tarnowſki, po ktorym łaſka krolewſka na Arcybiſkupſtwo go Gnieźnieńſkie wynioſła, ktorą więkſzą ieſzcze uczynił Paweł V Papież, gdy wiedząc o iego hoynośći na ubogich, wraz z Arcybiſkupſtwem Gnieźnieńſkim, Biſkupſtwo Krakowſkie trzymać pozwolił: a na weſelę Zygmunta III z Konſtancyą Auſtryaczką, *Legatum à latere* naznaczył: ktorych on ſolennie w Krakowie związał; ale gdy mu umbellę, oſtatniego dnia iego legacyi, dwiema niedzielami okryślonęy, z perſwazyi drugiego Kardynała Rangoniuſza, z kościoła zdiąć kazał Zygmunt III Krol, poſtrzegſzy to Macieiowſki, iuż w kościoł wchodząc, tak ſię tym zmięſzał, że mſzy wyſłuchawſzy, z Krakowa do Promnickiego na przedmieściu pałacu wyiachał, gdzie od X. Piotra Skargi Soc: JESU, Krolowi przeiednany, lubo mogł ſię ſwoiey konfuzyi łacno zemścić, przecięż z natury ſwoiey Pan łaſkawy, wſzyſtko z chęcią darował! Wprawdzieć go niektorzy fałſzywie udawali, iakby z okazyi tey urazy, z Rokoſzanami na Zygmunta ſię zmowił; atoli iawnie ſię to pokazało; że nie tylko z niemi nie trzymał; ale też gdy na ukoienie zaiątrzonych ſerc w Rokoſzanach, wſzyſtkie mu ſpoſoby y ſrzodki nie udały ſię, zchydziwſzy ſobie ich procedery, że na zgubę tylko Oyczyzny galiły, iawnie przed wſzyſtkiemi ogłoſił. *Starowolſki in Vitis Epiſcop: Cracov:* powiada, że gdy urażony ten Kardynał z Krakowa na Promnik wyiachał; Piotr Tylicki Biſkup Kuiawſki Krolową Konſtancyą koronował. *Myli* ſię iednak, bo za cożby przez dwie niedzieli ciągnącemu ſię temu aktowi, dopiero oſtatni dzień miał bydź naznaczony? dla tegoć *Damalewicz* lepiey ſię zda mowić, gdy twierdzi, że Macieiowſki, ponieważ ieſzcze expedycyi nie miał z Rzymu na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, tey prerogatywy uſtąpil Tylickiemu, ile że iuż Biſkupi Kuiawſcy z Karnkowſkiego przykładu, ktory Stefana Krola koronował, nieiakie prawo maią do koronacyi, pod niebytność Arcybiſkupow Gnieźnieńſkich. Według tegoż *Damalewicza in Archiep: Gneſn:* zdawſzy Macieiowſki Tylickiemu Biſkupſtwo Krakowſkie w roku 1607, wiachał na Arcybiſkupſtwo, gdzie na fabrykę ſwoiey katedry, wſzyſtkie prowenta wa-

kuiącego Arcybiſkupſtwa darował, y wiele inſzych iuż w ſrebrze, iuż w bogatych materyach, iuż w pieniądzach, temuż mieyſcu łaſk uczynił. Synod Prowincyalny w Piotrkowie złożył, na ktorym wiele świątobliwych praw uſtanowił, według Kanonow Concilium Trydentſkiego *ktore y do druku wydał in 4to 1609 Cracov:* ieſt także w druku, iego *Epiſtola Paſtoralis nunquam ſatis laudata, mowi Starowol:* atoli rok tylko y trzy mieſiące na Prymacyalney godności ſiedząc, przenioſł ſię na wieczną w roku 1608, wieku ſwego 69 lat piętnaście Łucką, ſześć Krakowſką rządząc, w Krakowie na Zamku, w kaplicy Macieiowſkich pod tytułem *Mariæ Majoris* przy prezencyi Zygmunta Krola y Krolowy Konſtancyi pogrzebiony, wraz z Stryiem ſwoim Samuelem. *Seminarium Clericorum* tamże fundował, czyli raczey od Radziwiła fundowane doſtatniey upoſażył. Statuę ſrebrną S. Bernarda, temuż kościołowi darował, *Okol:* Zakonowi zaś naſzemu ktory ſzczegulniey aż do zgonu ſwego kochał, w Lublinie Collegium fundował, dziedziczne mu ſwoie dobra zapiſawſzy, kościoł tenże poświęcił, krzyż dał do niego ſrebrny wielki, y Ząb S. Jana Krzciciela, ktory mu ſię doſtał, gdy nawiedzał grob S. Bernarda, od Klarewalleńſkiego Opata, y ciało dziecięcia na imię Woyciecha od Zydow zamordowanego, ſam na ſwoich rękach wnioſł do tegoż kościoła. Nie mniey iego ſzczodrobliwości doznały y inſze Collegia naſze, y owſzem y drugie Zakony. Z Krakowa pieſzo uczęſzczał do Mogiły na cześć S. Patrona ſwego Bernarda, w ſamym zaś mieście do grobu S. Jakuba, gdzie z temiż Zakonnikami do ſtołu zaſiadſzy, poſpolitą wſzyſtkim kontentował ſię porcyą, a gdy mu co oſobliwego przydano, to nowicyuſzom. albo innym rozdawał. Będąc w Rzymie poſtem od Zygmunta III. Grzegorzowi XIV Papieżowi, obraz S. Jacka kſztałtnym pędzlem odmalowany, y w złoto bogaty, ofiarował, ktory odebrawſzy Grzegorz, głowę odkrywſzy, klęknął przed nim mowiąc. *Vere ſancti hominis facies eſt, Deus mihi hanc concedat gratiam, ut hujus Beati Viri honoribus ſerviamus Frydrych in Hyacin:* S. Staniſławowi Koſtce niegdy w Wiedniu razem z ſobą uczącemu ſię, w Rzymie nad grobem ſrebrną dość bogatą lampę zawieſił *Vita Ital: S. Stanisl:* Wſzyſtkim zaś dla nieporownaney ſwoiey ludzkości był miłym; każdemu choć podleyſzey kondycyi zawſze wolny do niego przyſtęp, gdzie nikogo od ſiebie wprzod nie puścił, aż ukontentował. W Krakowie doznali iego nieſkurczoney ręki ſzpitale, uboſtwo, oſobliwie podczas zarazy powietrzney, zkąd go Oycem ubogich zwali. Z proſtego gminu zgrzybiała baba, nikomu ſię ſpowiadać nie chciała, tylko Macieiowſkiemu iuż na ten czas Arcybiſkupowi, poſzedł z ochota, gdy po ſpowiedzi bochenek chleba razowego, według zwyczaiu proſtych ludzi ofiarowała mu, przyiął go wdzięcznie, do ſtołu ſobie dawać kazał, mowiąc, że Paſterſkiey pracy ſwoiey chlebem żyię. Marynę Mniſzchownę Woiewodzankę Sendomirſką, Dymitrowi Kniaziowi Moſkiewſkiemu zaſlubił. Piſali o nim *Sebaſtian: Petricius in dedicat: lib: 1. Polityki Aryſtoteleſowey. Damalew: in Archiep: Gneſn: Starowol: in Cracov:*

Kaſper Kaſztelan Lubelſki, Radomſki, Parczowſki, Zawichoyſki Staroſta, brat rodzony Bernarda Kardynała, *Petricius in Horat: pol: lib: 1 od 18,* w roku 1611 przypiſał mu *Cudowne wierſze Staniſław Grochowſki* z temi tytułami. Nad to kwitnął Jan Ciołek Macieiowſki, ktory na ſłużbie rycerſkiey w Węgrzech umarł. Kaſper Stolnik Sendomirſki trzeci brat Samuela Biſkupa, kwitnął w roku 1532, ktorego ſyn z Lezeńſkii.

Miko-

Mikołay Woiewoda Lubelſki, Staroſta Spiſki, ten to podobno Mikołay był wprzod Podkomorzym Sendomirſkim, iakom czytał na przywileiu Miaſta Krakowſkiego, w roku 1553 na ten czas Dworzanin Krola Zygmunta Auguſta, na iegoż weſelu gonił z kopia tak dobrze, że mu prym między wielą inſzemi dano, *Orichov: in paneg:* na konwokacyą Henryka Krola dwieście konnych ludzi wyſtawił. *Bielſki fol: 706.* Od Węgier, granic Polſkich świątobliwie dozierał, zſzedł z tego świata 1574 w Krakowie na Zamku z nadgrobkiem pochowany. kędy cztery herby iego widzieć Ciołek, Nałęcz, Rawicz, Odrowąz. Zoſtały ſię po nim te corki, Jadwiga Wilkanowſka Podkomorzanka Płocka, Sieniawſka Kaſztelanowa Kamieniecka, a daley Woiewodzina Ruſka, Radzieiowſka, y Ciołkowa Dobrzyniecka, ſyn zaś.

Jan Sendomirſki Kaſztelan, *według Geneal: Myſzkowſkich,* miał za ſobą Zofią Myſzkowſką Kaſztelankę Woynicką, atoli potomſtwa po nim nie zoſtało, był y Czechowſkim Kaſztelanem 1581, w ktorym roku był deputowany do kwarty Rawſkiey *Conſtit: fol: 398,* potym Zawichoyſki, Staroſta Łęczycki y Spiſki, *Conſtit: 1587 fol: 416.* Dawno iednak ten Dom uſtał.

MACIEIOWSKI *herbu Janina.* Alexandrowi z Macieiowic Macieiowſkiemu nadgrobek w Radłowie pozoſtała małżonka wyſtawiła, *Okol:* Mateuſz nazwany Brodawka w Krakowſkim Woiewodztwie, z Katarzyną Lubowiecką zoſtawił ſynow trzech, Jana, Staniſława y Abrahama, y corkę Zofią Jana Czerſkiego herbu Jaſtrzębiec małżonkę *Baranow: Acta Caſtr: Crac: 1584 y 1633.* Samuela z Zofii Boratyńſkii, corka Katarzyna, w Zakonie Tereſſa 1650, *Acta Caſtren: Cracov:*

MACIEIOWSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Krakowſkim Woiewodztwie. Mikołay w Sendomirſkim 1632. Pudencyana Macieiowſka rządziła klaſztor S. Agnieſzki w Krakowie 1661, *Ogrod liliowy,* a za czaſow *Paprockiego* Jagnieſzka Xięni klaſztoru Staniąteckiego, Macieiowſka z Potoka nie daleko Jędrzeiowa, herbu Jaſtrzębiec, Zygmunta Łodzińſkiego małżonka.

*MACKIEWICZ *albo Maczkiewicz.* Na Zmudzi, Jędrzey Mackiewicz Piſarz Litewſki, Poſeł do Moſkwy 1528, y Kommiſſarz do granic. Bazyli goniec do Moſkwy 1562 do uznania więźniow. Tomaſz na woynie z Moſkwą poimany, ktorego Moſkwa oddać chciała, za obraz Matki Boſkiey, pozoſtały w Litwie po śmierci Heleny Krolowy, y do tych czas ieſzcze w wielkim ieſt poſzanowaniu w Wilnie w Cerkwi S. Troycy u Ruſi. Jędrzey Piſarz Ziemſki Wileńſki 1569, deputowany do korrektury ſtatutu. Jerzy kwitnął w Zmudzi 1621, Samuel Piſarz Grodzki Nowogrodzki 1632. Jan Teodor 1674, *Koiał: in Mſ.* Jozef Mackiewicz Woytkuńſki y Staniſław w roku 1700. Paweł Gabryelowicz, Krzyſztof, Alexander Albrycht, Stefan Kanonik Ośmiańſki.

*MĄCKOWSKI. w Ziemi Wiſkiey Leonard y Franciſzek Mąckowſcy podpiſali elekcyą Jana III.

*MACZOWSKI. w Ziemi Nurſkiey Mikołay Maczowſki 1632. Jan Kazimierz Burgrabia Grodzki Bobrownicki, Poborca z Seymu 1643, w Ziemi Dobrzynſkiey, *Conſtit: fol: 23.*

*MĄCZYNSKI *herbu Jaſtrżebiec. Mſ. o Familiach Pruſkich y Baran:* swiadczy o nich, że kwitneli w Zawkrzyńſkim powiecie, z ktorych Jan w Krakowſkim umarł. Kaſper w Ziemi Liwſkiey 1674, Jan w Zatorſkim 1705, Alexander w Mińſkim 1648, Staniſław y Jędrzey w Zakonie naſzym temi czaſy.

MĄCZYNSKI *herbu Swinka* w Sieradzkim Woiewodztwie piſza ſię z Mącznik.

Jana

Jana Mączyńſkiego wſpomina *Paprocki*, że piſał *Lexicon Polono Latinum 1564:* o ktorym *Starowol: in Centuria ſcriptor: Polon: fol:* 87 tak mowi, *Equeſtris ordinis majoribus in Palatinatu Siradienſi natus, exoticarum linguarum peritia, vel exterorum hominum judicio clarus, quibus tum ob ingenii præſtantiam innotuerat, maximè Joſepho Scaligero Græcarum literarum Coryphæo, erat quoq; familiaris Carolo Sigonio, colebatur, & à Turnebio atq; Urſino. Sed inter omnes Joannes Kochanovius Sarmaticus Vates, qui pro ea, qua inter ſe devincti erant amicitia, in eius Lexicon Latino Polonicum luſit Epigramma, et e converſo iterum Polonico Latinum Dictionarium fecit, 1564 primusq; ex Sarmatis Calepinum imitari cæpit. Clarus fuit & carminibus pangendis, ſiquidem à cunabulis pæne in literis eruditus, deinde inter Philoſophos enutritus, exactam Hebraicæ, Græcæ, Latinæ, aliarumq; linguarum ſcientiam conſecutus eſt; ætate verò adultior, ad exquiſitiorem ingenii cultum, Italiam, Hiſpaniam, Galliam, Britanniam, aliasq, Provincias emenſus eſt. Poſt in Patriam redux, magno illi Regi Stephano Batoreo perpetuo adhæſit, & ob prædictas animi dotes, inſigni annuo reditu, ab illo donatus fuit.* Łukaſz w Grodzie Oſtrzeſzowſkim pewną fundacyą uczynił, na Altaryſtę Oſtrzeſzowſkiego w roku 1614, a w roku 1616, corkom ſwoim tamże poſag zapiſał. N. Hieronima Kwiatkowſkiego małżonka. Jan Konwentowi Grabowſkiemu, w roku 1630 tamże aukcyą fundacyi naznaczył, poſłował potym na Seym 1637, zkad deputatem zoſtał na Trybunał Skarbowy, *Conſtit: fol: 3.* W roku 1641 Kommiſſarz do granic od Sląſka naznaczony, *Conſtit: fol: 19,* Podkomorzym potym Wileńſkim obrany, gdy pod Bereſteczkiem, mężnie na rebellizuiące chłopſtwo naciera, tamże poległ, (ſioſtra iego Anna była za Samuelem Mycielſkim) z Zarębianki zaś zpłodził trzy corki, Maryannę Rydzyńſką Cześnikową Kaliſką, Zofią Stefana Siemińſką herbu Brog Sędziną Ziemſką Sieradzką, y N. Grabſką. Synow zaś dwoch, Marcina Chorążego Poznańſkiego, ktorego ſyn Jan Łowczy Sieradzki, temu Kraſzewſka trzy corki powiła, Tereſſę Koſſową Podkomorzyną Chełmińſką, Teodorę Wyſocką Podczaſzyną Sieradzką, y Katarzynę Niemierzyną Chorążyną. Staniſław Staroſta Klonowſki, drugi ſyn Podkomorzego Wieluńſkiego, z Zarębianki, Kommiſſarz do granic od Sląſka z Seymu 1661, *Conſtit: fol: 25,* poiął był w dożywotnią przyiaźń Zofią Woyciecha Łubieńſkiego Kaſztelana Sieradzkiego corkę, z tą corek ſześć było, Zofia Walewſka, Katarzyna Walewſka, Biernacka Cześnikowa Kaliſka, dwie w Krakowie u Norbertanek, iedna w Wieluniu u S. Klary na ſłużbę ſię Bogu poświęciły. Synow trzech Staniſław Chorąży, a potym Podkomorzy Sieradzki, od ktorego z Korycińſkii, cztery corki, Joanna Trzcinſka, Felicyana Nieborowſka, Maryanna Iwańſka; y N; ſynowie zaś dway, N. y Staniſław. Drugi ſyn Staroſty Klonowſkiego, Kazimierz Staroſta także Klonowſki, a potym Kaſztelan Konarſki Sieradzki, od ktorego z Radlickii zoſtało potomſtwo. Trzeci Woyciech Łowczy Sieradzki poſeł na konwokacyą 1733, y ten z Jarzynianki ma potomſtwo, Jana Antoniego, y Alexandra. *Szczaniecki w Kazaniu Troy kapitolium* piſze o ſynu Staroſty Klonowſkiego Staniſława, Franciſzku, że pod Wiedniem poległ, a o ſynowcu Jana Podkomorzego Wieluńſkiego, że w Belgium woienną ſłużąc, pod Maſtrychem w potrzebie z Olędrami zginął. N. Kaſztelan Spicimirſki temi czaſy.

MADALINSKI herbu Lariſſa w Sieradzkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Niedzielſka. Piotra Madaleńſkiego wſpomina *Bielſki fol: 297,* że między inſzemi był naznaczony, aby w owey ſławney pod Grunwaldem z Krzyżakami potrzebie, Krola Jagełła zdrowia y życia przeſtrzegał. Dorota Mikołaia Kowalſkiego

ſkiego małżonka, *Acta Caſtr: Oſtrzeſ:* 1557. Kryſtyna Seweryna Kowalſkiego, *Acta Caſtren: Sirad: 1623.* Jan Rotmiſtrz ſławny za czaſow Paprockiego, niewiem czy to nie ten Jan, był Chorążym Wieluńſkim, a z Zofii Siemichowſkii, zpłodził ſyna Jerzego, mężnego za Stefana Krola woiownika, zmarłego w roku 1614, iako o tym świadczy nadgrobek w kościele Lwowſkim Katedralnym poſtawiony *Starowol: in Monum:* Staniſława także nadgrobek wypiſał z kościoła Przemyſkiego, ktory umarł 1647. Sebaſtyan miał za ſobą Jadwigę Kobierzycką herbu Korab, z tey corka Barbara w Zakonie Cyſtercyeńſkim życie ſwoie zkończyła w roku 1630; czego dowodem ieſt iey nadgrobek w Lendzie, podobno tegoż Sebaſtyana corka Anna, była za Janem Kowalſkim Podkomorzym Wieluńſkim, *Acta Caſtren: Sandomir: 1596,* ſynow zaś dwoch. Jan Biſkup Theodozyeńſki, Suffragan Gnieźnieńſki, Opat Lendzki Zakonu Cyſtercyeńſkiego, w roku 1643 był na Synodzie Prowincyalnym Warſzawſkim *Conſtit: Synod:* u dwoch Arcybiſkupow Gnieźnieńſkich Gębickiego y Wężyka, Kanclerſki urząd długo ſprawował. *Swentoſław Potocki* w roku 1629 przypiſał mu *Vomer infulatus pod tym tytułem panegiryk.* Drugi Woyciech Woyſki Wieluńſki, tego żona Chartłupſka, wydał, *Inwentarz Konſtytucyi Koronnych od roku Pańſkiego 1550, aż do roku 1630.* ſynow iego dwoch było, *według Tylkowſki in dedic:* Zygmunt Piſarz Ziemſki Wieluńſki, z Seymu Kommiſſarz do granic od Sląſka 1661, *Conſtit: fol: 21,* y Sebaſtyan naprzod Surrogator Oſtrzeſzowſki 1667, *Conſtit: fol: 20,* a potym Chorąży Wieluńſki. *Conſtit: 1670 fol: 26.* Bonawentura Biſkup Kuiawſki, a przedtym Płocki, Ferdynand Karol Biſkup Płocki y Wrocławſki, Krolewic Polſki, na dworze u ſiebie zoſtaiącego Bonawenturę, z wielkich natury y cnoty przymiotow ukochał. Jan Kazimierz Krol do ſekretnych liſtow ſwoich zażywał, Jan Leſzczyńſki Biſkup Płocki, Koadjutorem go ſobie na to Biſkupſtwo naznaczył, Opalińſki Woiewoda Poznańſki, gdy po Ludwikę Gonzagę do Francyi iezdził, iego za towarzyſza ſobie tey podroży przybrał. Wacław Leſzczyńſki Arcybiſkup Kanclerzem go ſwoim uproſił, aż też w roku 1674 iuż na ten czas Biſkup Metoneńſki, Proboſzcz Kuiawſki, y Piotrkowſki, Gnieźnieńſki, Płocki y Warſzawſki Kanonik, Piſarz Wielki ſkarbu Koronnego, po Leſzczyńſkim wſtąpił na katedrę Płocką, z Seymu 1676 był przydany do exekucyi teſtamentu Jana Kazimierza Krola, *Conſtit: fol: 26,* z tego poſuniony na Kuiawſkie 1681, na ktorym w roku 1691 dni ſwoie zkończył, mąż nauką, ludzkością y pobożnością zalecony. Alexander brat rodzony Sebaſtyana pierwſzego, ktorego ſynow dwoch było. Jakub Karol Woyſki Mściſławſki, Pułkownik krolewſki za Zygmunta y Władyſława IV, ieden z przednich y odważnych Pułkownikow na woynach Moſkiewſkich y Szwedzkich, za Karola Chodkiewicza, y Lwa Sapiehy Hetmanow Litewſkich; Smoleńſka od nieprzyiaciela oblężonego, gdy iuż dla głodu poddać ſię chciał, to prowiantem, to induſtryą ſwoią dotrzymał, poſłował na Seym *1629,* zkąd deputowany na Trybunał fiſkalny Wileńſki, *Conſtit: fol: 15,* y 1631. Karmelitom Mściſławſkim 100 włok na wſi Przylepowy darował, co wſpomina *Konſtytucya 1638 fol: 50,* kiedy iuż nie żył. *Koiał: in Mſ.* y inni przydaią, że mu był poſłał Władyſław IV Woiewodztwo Smoleńſkię, ale go łaſka krolewſka żywego nie zaſtała. Jan Alexander, drugi ſyn Alexandra, Podſędek a potym Sędzia Ziemſki Wieluńſki, częſta o nim wzmianka w konſtytucyach koronnych, gdzie go Oyczyzna na rożne funkcye narażała, oſobliwie w roku 1620 poſłuiącego

na Seym, deputowała na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol:* 7, y 1641 do rozgraniczenia od Sląſka, *Conſtit: fol:* 19, z Niechmirowſkii ſynow iego ſześciu, Alexander Podkomorzy Wieluńſki, Jakub Rotmiſtrz krolewſki kulą z działa w nogę poſtrzelony w okazyi, od Władyſława Krola w nadgrodę zaſług, wziął niektore dobra w Siewierczyźnie, żona iego Helena Kobierzycka, dwie corki mu powiła, Mniſzewſką y Widawſką. Mikołay Cześnik Wieluńſki zginął w okazyi pod Zborowem; ten to podobno Mikołay miał za ſobą Maryannę Czermińſką. Staniſław Podſtoli Wieluńſki Kommiſſarz do granic od Sląſka 1661, *Conſtit: fol:* 25. Szoſty Marcin Staroſta Przemyſtki, żona iego Bierecka, miał ſwoię chorągiew pancerną 1654. Ci ſześć bracia rodzeni; ſtryiecznemi byli Biſkupowi Kuiawſkiemu Bonawenturze. Krom tych kwitneli ci Madalińſcy, Krzyſztof Podſędek Wieluńſki, 1607 poſtem bywał na Seymy y deputatem na Trybunały. Franciſzek Prowincyał Franciſzkańſki 1629, o ktorym *Biernacki in Speculo Min: fol:* 282. Woyciech Podſędek Wſchowſki, z Seymu 1670 Kommiſſarz, do granic od Sląſka. *Conſtit: fol:* 26, a Kazimierz Chorąży Wyſzogrodzki z Seymu 1683, *Conſtit: fol:* 13, żył ieſzcze 1696. Alexander Kantor Kuiawſki, Kuſtoſz Płocki, Kanonik Gnieźnieńſki 1689. Alexander Miecznik Wieluńſki 1696, y Jędrzey. N. ſynowiec podobno Biſkupa Kuiawſkiego, był Kaſztelanem Konarſkim, miał za ſobą Magdalenę Romiſzewſką, z niey corki Swidzińſką Sędziną Grodzką Piotrkowſką, y drugą zdami ſię Stamirowſką.

Mądrostki herb.

POwinno bydź ucho od kotła, w ktorego ſrzodku ſtrzała biała, końcem do gory proſto wyrychtowana, na niey Krzyż, pole tarczy czerwone, nad hełmem y koroną trzy piora ſtruſie. *Paproc: w Gniazdzie fol:* 1103, *O herbach fol:* 244. *Okol: tom:* 2 *fol:* 214, *Kleynoty fol:* 66. *Bielſki fol:* 111. Wſzyſcy ſię na to zgadzaią, że ten herb początki ſwe zabrał od herbu Nowina, ale odmiana z tey ſię ſtała okazyi według *Paproc:* Brat brata herbu Nowina kuſzą zabił, y lubo wielką pilnością o zaboycę ſię pytano, przecięż żadną ciekawością doyść go nie można. Brat ktory bardziey z impetu, niżeli z zawziętości, na ten ſię exceſs odważył, ſam ſię wydał, y urzędownie o zaſłużoną karę proſił. Ta ſama dobrowolna konfeſſata, ile niedoscigłego grzechu, wzruſzyła wſzyſtkich, karę mu albowiem na życiu darowano; na pamiątkę iednak tego kryminału, herb mu Nowinę, w ten kſztałt przemieniono; miecz albowiem wyięto z ucha, a ſtrzałę ktorą exceſs popełnił, na tym mieyſcu oſadzono, krzyż do tego, znak pokuty przydano: luboć *Okolſki* powiada, że krzyż potym nierychley do tego herbu przybył, za iakieś heroiczne dzieło. Widziałem ia ten herb na murze Ogrodzca, przed klaſztorem Miedzyrzyckim Franciſzkańſkim, y z podpiſem liter J. B. S. *K*, ktory ten ogrod wyſtawił. *Paprocki* tu uważa, że wiele Domow prze niewiadomość, albo też z inney racyi, iuż ſię do herbu Nowina znowu wrociły, przecięż, ci ſię ieſzcze nim zaſzczycaią.

Liſowſki *Wilczek*

MAGER herbu Szeliga w Sendomirſkim Woiewodztwie y ná Ruſi, piſali ſię z Przewodowa, z tych był N. ktorego corki cztery zoſtały, z rożnemi domami ſpowinowacone, Zofia z Herburtem Kaſztelanem Bełzkim, Anna z Niſzczyckim Woiewodzicem Płockim, Barbara z Mikołaiem Bełzeckim, Jaſtrzębczykiem, Katarzyna z Karapczewſkim herbu Oſtoia. Mikołay Magier, iedynaczkę corkę ſwoię wydał za Secygniewſkiego. Kryſtyn był Podczaſzym Sendomirſkim w roku 1444. Niektorzy z nich oſiedli byli na Ruſi, y tam miaſteczko Magierow założyli, ale y Dom ten uſtał, y dobra te w inſze ſię ręce doſtały. O Jarosławiu Magierze herbu Rawicz, że corka iego iedynaczka, była za Kryſtynem Ładą, świadczy *Papr: Okol:*

**MAGNIFIK*. Ci nobilitowani na Seymie 1662, o czym *Konſtytucya fol:* 42. Jakub Magnifik Kapitan pieſzy, dla męſtwa pierwſzy tę prerogatywę otrzymał.

MAGNUSKI herbu Abdank w Woiewodztwie Sieradzkim, Stefan 1632, Jan 1648 Alexander, Magnuſki Kanonik Gnieźnieńſki, Krakowſki, Kuiawſki, Łowicki 1671. Maryanna Jana Tarnowſkiego Rolicza małżonka. Kazimierz Woyſki Goſtyńſki, poſeł na konwokacyą 1696. Alexander 1704 w Rawſkim. *Paprocki* przydaie, że Abdankowie Magnuſcy z Kozubſkiemi, iedneyże ſą dzielnicy.

**MAGNUSKI herbu Bogoria*, tak o nich piſze *Jachim: Orat: in Renov: ſtud:* z ktorych ieden był deputatem na Trybunał Koron: 1687.

MAGNUSZEWSKI herbu Ogończyk w Mazowieckim Woiewodztwie, piſzą ſię z Magnuſzewa. Jan z Magnuſzewa Cześnik Ciechanowſki w roku 1496, *Statut Mazow: fol:* 110. Sebaſtyan Archidyakon Łowicki 1578, *in Actis Synod: Petricov:* Alexander Podwoiewodzy Czerſki y Jan 1632. Woyciech y Jędrzey 1648. N. Magnuſzewſki, miał za ſobą Karnicką herbu Kościeſza, ſioſtrę X. naſzego Karnickiego, z tey było dwoch ſynow Jędrzey y Konſtantyn 1693.

MAGNUSZEWSKI herbu Radwan w Mazoſzu, iedneyże dzielnicy z Uchańſkiemi. Woyciech Magnuſzewſki, Makowſki y Rożańſki Piſarz, Franciſzek, Tomaſz, Staniſław bracia rodzeni z Ruſiec pochodzący, przywiley od Konrada Xiążęcia Mazowieckiego dany 1241, Zygmuntowi Auguſtowi Krolowi dla konfirmacyi podali. Są y koło Oſtroga Magnuſzewſcy.

MAJER herbu Jaſtrzębiec. Tych Okolſki w Indexie tomu 1. położył.

MAKAROWICZ herbu Lis, tylko ze przez ſtrzałę trzy krzyże iść powinny; ten przydatek, iednemu z tego Domu ieſt nadany od Xiążąt Litewſkich, za zna-

źnaczną odwagę przeciwko Tatarom, przedtym w Mińſkim Woiewodz-
twie gniezdzili ſię, potym na Wołyniu y w Kiiowſkim, Zwali ſię Waſien-
cowiczowie, ale od dobr Makarowiczami nazwani. Z tych był Grzegorz
Sędzia Ziemſki Mińſki, wſpominaią go *Konſtytucye* 1590 *fol: 604, y 1613,* był
poſłem do Zygmunta III imieniem wſzyſtkich ſtanow Litewſkich 1588.
Jan Podſędek Mińſki. Mikołay Podwoiewodzy Kiiowſki, z Anny Charlę-
ſkii Podkomorzanki Kiiowſkiey, zpłodził trzech ſynow, Krzyſztofa, był
poſłem na Seym 1629, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki, *Con-
ſtit: fol: 7,* tego żona Malinſka Anna; Alexandra, ten w Węgrzech na woy-
nie z Turkami zginął; y Jędrzeia męża rycerſkiego. Z drugą żoną Kata-
rzyną Grabionczanką, tenże Mikołay, miał dwie corki, Helenę, była za
Waleryanem Łaſzczem y Zofronią Zakonnicę S. Dominika, tyleż ſynow
Jana y Jerzego. *Paproc: o herb:* powiada, że ieden z nich był Staroſtą Kiio-
wſkim, Michał y Staniſław w Grodzieńſkim 1674. N. była za Marcinem Bie-
nickim Piſarzem Ziemſkim Pińſkim.

MAKOMESKI herbu Jaſtrzębiec w Płockim Woiewodztwie. N. Makomeſki Pod-
ſędek Ziemſki Płocki, z Seymu 1631 naznaczony do rewizyi Xiąg Ziem-
ſkich Płockich, *Conſtit: fol: 29.* Jan y Jakub 1648. Jan miał za ſobą Jadwi-
gę Jeżowſka. Stefan 1639.

MAKOSIEY herbu Prawdzic w Bełzkim Woiewodztwie. *Okolſki* tego zdania, że
iuż zſzedł ten Dom. Maciey Makoſiey Poborca w Bełzkim z Seymu 1564,
Conſtit: fol: 76.

MAKOWIECKI herbu Dołęga na Dobrzyńſkiey, drugich herbu Lubicz naſi au-
torowie kładą, atoli tak dla podobieńſtwa herbow oboyga, iako y dla te-
go, że tak pod herbem Dołęga, iako y pod Lubiczem iednychże kłada, tak
mi ſię zda, że to iedenże Dom. *Okolſki* Walentego wſpomina, ktory z bra-
cią ſwoią zoſtawił potomſtwo, był Komornikiem Krola Stefana. Franci-
ſzek, Jedrzey y Michał bracia rodzeni 1697 Lubiczowie.

MAKOWIECKI herbu Pomian w Pruſiech, na Pokuciu y w Litwie, z tych! Ma-
kowiecki Kanonik Wileńſki 1552, o ktorym *Royzius in Chiliaſticho, Makovicius
unus; pectore qui toto fontes Aganippidos hauſit, doctus, & hic rebus doctus ſuccurrere
feſſis.* Krzyſztof Piſarz Grodzki Nowogrodzki y Woyciech 1632, Piotr Mie-
cznik Nowogrodzki, Staroſta Dzieniewſki. Hieronim Podſtoli Słonimſki,
Koiał: in Mſ. 1648. Woyciech Piſarz Grodzki Słonimſki 1632, ktoryś z nich
miał za ſobą Frąckiewiczownę Podkomorzankę Połocką, atoli iakom wi-
dział, ci co ſą w Litwie, kładą na hełmie trzy piora ſtruſie; Ci co na Po-
kuciu oſiedli, dobra ſwoie dziedziczne Zawała y Rożanka przeciwko Ta-
tarſkim inkurſyom ufortyfikowali. N. Makowiecki poſeł na Seym 1613; z
tamtąd delegowany, do ukoienia Związkowych, *Conſtit: fol: 6.* Woyciech
Poborca w Halickiey Ziemi w tymże roku, *Uniwer: Pobor:* Mikołay Stolnik
Halicki, poſeł na Seym koronacyi 1633, *Conſtit: fol: 15.* miał za ſobą Gołu-
chowſką herbu Leliwa, z ktorą zoſtawił ſynow y corkę Zofią Staniſła-
wowi Potockiemu herbu Pilawa Pułkownikowi zaſlubioną. Jan za Zy-
gmunta Auguſta Rotmiſtrz w Węgrzech, więcey niż ośmdzieſiąt lat maiac,
na weſelu ſyna ſwego z kopią do pierzcienia biegał, ale gdy go koń z ſie-
bie zrzucił; życie ſtracił: ſyn iego Woyciech Podkomorzy Halicki pod Ce-
corą zginął. Brat iego rodzony był Kaſztelanem Halickim, ktorego ſyn
Rafał Kazimierz z Borzymia Makowiecki, naprzod Kaſztelan Sanocki, Sta-
roſta Trembowolſki, *Conſtit: 1676 fol: 40,* potym Kaſztelan Kamieniecki, w
Kozackich, Tatarſkich, Moſkiewſkich, Tureckich expedycyach Rotmiſtrz
doświad-

doświadczonego męſtwa, przy Janie Kazimierzu Krolu nieprzełamaną
wiarą doſtawał, na podupadłych y uboſtwo ſzczodrobliwy, Rodzicow
ſwoich y przodkow prochy, z Podola ile na ten czas od Turkow po czę-
ści opanowanego, do Krakowſkiego kościoła S. Piotra przenioſł y uczci-
wie pogrzebł, ſam z tym ſię światem pożegnał w roku 1689, pochowany
w tymże kościele. Przybrał był ſobie w małżeńſtwo Tereſſę Dembińſką
Podkomorzankę Krakowſką herbu Rawicz, z Czarnkowſkii urodzoną, z
tey była corka iedna Michała Sołtyka Stolnika Sendomirſkiego małżonka.
Maryanna, za Rafałem Sarbiewſkim Kaſztelanem Bracławſkim Staroſtą
Korytnickim, na kościoł S. Piotra Krakowſki dobroczynna, Collegium tam-
że tak Ociec iako y ſyn znaczną ſzczodrobliwością, pamiętne przed Bo-
giem uczynił, był to Franciſzek Łukaſz Staroſta Trembowolſki, Mogilni-
cki, Rotmiſtrz krolewſki, *Conſtit: 1678 fol: 4 y 1685 fol: 14,* miał za ſobą Bora-
tyniankę, z tey zoſtało potomſtwo. Barbara Starościanka Trembowolſka
y druga iey ſioſtra Zakonnica S. Benedykta we Lwowie, y N. Stadnickie-
go Kaſztelana Bełzkiego małżonka. N. Staroſta Byſzewſki miał za ſobą
Ludowikę Łączyńſką Podkomorzanke Nowogrodzką, ktora po iego śmier-
ci żyła z Janem Cetnerem Staroſtą Tymbarſkim. Staniſław naprzod Ka-
nonik Warmińſki, a potym Opat Koronowſki, z Seymu 1601 Kommiſſarz
do luſtracyi dobr krolewſkich w Pruſiech. *Conſtit: fol: 728,* na naſze Colle-
gium Brunsberſkie dobroczynny *Ara Gratitud:* Stefan 1648, Staniſław Stol-
nik Latyczowſki 1674. Marcin Kaſztelanic Parnawſki, *Conſtit: Lithv: 1690 fol:
16,* iuż o zmarłym. Franciſzek Podczaſzy Podolſki 1704. N. była za Krzy-
ſztofem Kiełpińſkim. N. miał za ſobą Komorowſką herbu Korczak. N.
Karola Kaſztelanica Radomſkiego Morſztyna małżonka.

*MAKOWSKI *herbu Jelita* z Witowic w Krakowſkim Woiewodztwie, te Wito-
wice przedał Jan Makowſki Pawłowi Czernemu, miał ſynow czterech,
Jana, Kaſpra, ten w Orſzańſką bitwę zabity, Mikołaia zabił Zebrzydowſki,
ktorego Szczeſny mſzcząc ſię śmierci braterſkiey zabił, ſam potym zginął
w Sokalſkiey okazyi od Tatarow. Marcin Makowſki pod Obertynem
pamiętny żołnierz, *to Baran:* bo ani Paprocki ani Okolſki o nich nie piſał.
Kazimierz w Ziemi Wiſkiey 1648. Szymon w Podlaſzu. Dyonizy w Lu-
belſkim 1632. Staniſław Kanonik Chełmſki, deputat na Trybunał koronny
1728 y 1732. Makowſki miał za ſobą Grocholſką. Adam w Zakonie na-
ſzym wydał do druku, 1mo. *Weſele Swiete y wieczne, Kazanie przy ślubie czy-
ſtości in 4to Cracov: 1621.* 2do, *Itinerarium albo wyiazd na woyne Moſkiewſka Włady-
ſława IV, Kazanie in fol: Cracov: 1633.* 3tio. *Podziekowanie za powodzenie temuż
Krolowi w Moſkwie Kazanie in fol: 1635 w Krakowie.* 4to. *Kwiat świątobliwego
życia Barbary Langi, to ieſt życie iey in fol: Cracov: 1650.* Michał Dominik Cze-
śnik Trocki y Jędrzey 1700.

*MAKOWSKI. Tomaſz Makowſki Rotmiſtrz Raytarſki dla męſtwa nobilitowa-
ny na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 40.* Szymon Staniſław Kanonik S. Floryana
w Krakowie, ſą w druku iego, 1mo *Pars hyemalis Concionum à Dominica Ad-
ventus ad Pentecoſten 1658 in fol: Cracov:* 2do *Pars æſtiva à Pentecoſte ad Adven-
tum 1675 in fol: Cracov:* 3tio. *Panegiryk na pogr: Zygmunta Krolewica ſyna Wła-
dyſława IV 1647 in fol: Cracov.*

*MĄKOWSKI *herbu Ogończyk,* na nadgrobku Adama z Mąkoſzyna Mąkowſkie-
go Opata Jędrzeiowſkiego, ten herb pierwſzy w Jędrzeiowie widziałem,
drugi Nałęcz, trzeci Jelita, czwarty Rola. Z młodych lat na dworze kro-
lewſkim, z pięknemi natury przymiotami popiſawſzy ſię, Kanonią Kuia-

Eee2 wſką

wſką opatrzony, od Zygmunta III wyſłany był do krolestwa Neapolitań-
ſkiego, aby tam był prowentow krolewſkich pilnował; wielką tedy ſobie,
tak u Vicereia Neapolitańſkiego, iako y u obywatelow tamecznych, mą-
drymi poſtępkami ſwemi ſtymę, przez kilka łat tam będąc, wyrobił; tak
że go też Zygmunt krol, Jędrzeiowſkim uczyniwſzy Opatem, w łegacyi
do krola Hiſzpańſkiego wyſłał, tam otrzymał przywiley, na oſwobodze-
nie w niewoli zoſtaiących w Sycylii Polakow. Ztamtąd gdy ſię do Polſki
przez Francyą wraca, do wieczney Oyczyzny przenioſł ſię w roku 1623, u
OO Karmelitow pochowany, wſzakże Staniſław Miaſkowſki Opat Lubiń-
ſki, do Krola Francuzkiego poſłuiąc, ciało iego ze Francyi do Jędrzeiowa
przenioſł, y z nadgrobkiem pochował. *Starowol: in Monum:* Jakub y Seba-
ſtyan Mąkowſcy w Brzeſkim Kuiawſkim *1632.* Konſtancya była za Kazi-
mierzem Chłapowſkim. Jozef 1696. N. Jana Koſzutſkiego Surrogatora
Wſchowſkiego temi czaſy małżonka. N. Maxymiliana Miaſkowſkiego.

**MAŁACHOWSKI herbu Gryff* w Krakowſkim Woiewodztwie. Piotr Małacho-
wſki ktorego ſyn Woyciech 1671. N. miał za ſobą Reyczyńſką z Proſtko-
wa herbu Lubicz. Są y w Kuiawach tegoż herbu.

MAŁACHOWSKI herbu Grzymała w Płockim Woiewodztwie. Dominik Mała-
chowſki Zakonu S. Dominika S. T. D. z Przeora Krakowſkiego, Biſkup
Laodyceńſki, Suffragan Krakowſki pełen dni y zaſług, żyć przeſtał na
ziemi, czy 1539, iako z iego nadgrobku w Krakowie u S. Troycy wypiſał,
Starow: in Monum: czy 1544, iako chce *Bzovius in Propag: c. 6.* Tobiaſz Scho-
laſtyk Płocki, Opat Paradyiſki, w roku *1631* delegowany do kompozycyi
między ſtanami duchownym y rycerſkim. O Łukaſzu piſze *Paprocki*, że
w Litwie miał ſwoie opatrzenie od Xiążęcia Pruńſkiego. Niewiem czy-
nie od niego idą co w Litwie kwitneli. Jerzy Podczaſzy Nowogrodzki,
Gabryel y Woyciech w Nowogrodzkim 1674. Ci znać idą od Piotraſza z
Małachowa Małochy herbu Grzymała, ktory był naprzod Kaſztelanem, a
potym Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim 1384.

MAŁACHOWSKI herbu Nałecz w Sieradzkim Woiewodztwie. Mikołay Mała-
chowſki Sekretarz Krola Zygmunta Auguſta 1569, z Seymu naznaczony do
luſtracyi dobr krolewſkich, *Conſtit: fol: 187*, potym Kaſztelan Spicimirſki, żo-
na iego Zofia Jana Herburta Kaſztelana Bełzkiego corka, poſłował na kon-
wokacyą 1572, *Biel: fol: 662*, ktorego corka była za Beliną Leſzczyńſkim,
matka Jędrzeia Podſtolego Krakowſkiego, ſyn zaś Marcin Podczaſzy Sie-
radzki, zpłodził Alexandra Teodora Chorążego Sieradzkiego, ktory z Ma-
ryanny Jaktorowſkii miał dwoch ſynow. Jana Biſkupa Krakowſkiego,
ten naprzod na dworze Ceſarza Ferdynanda młodſze łata polerował, daley
pod Rewerą Potockim Hetmanem rycerſko w okazyach rożnych ſtawał, aż
też po śmierci żony ſwoiey Szembekowny, ſtan ſobie duchowny obra-
wſzy, od Jana Tarnowſkiego Arcybiſkupa Lwowſkiego, na kapłańſtwo
poświęcony, pierwſzą bezkrewną ofiarę w Częſtochowie Bogu oddał,
Scholaſtykiem wkrotce Lwowſkim, Kanonikiem Poznańſkim y Warſza-
wſkim uroſł, a gdy ſię na dworze krolewſkim pokazał, Janowi Kazimie-
rzowi Krolowi przypadł do ſerca, więc go naprzod Opatem Mogilſkim a
potym Referendarzem koronnym ogłoſił, na Seymiki do Woiewodztw,
do Francyi dwa razy, do Elektora Brandeburſkiego poſłem, Kommiſſarzem
do rozgraniczenia dobr krolewſkich w Grodzieńſkim powiecie, zażywał;
popiſała ſię wſzędzie dzielność iego w tych funkcyach, ale y wierność nie
przełamana ku Panu, kiedy Jana Kazimierza Krola uchodzacego za granice,

lubo inni Szwedzkim ſzczęściem uwiedzieni odſtąpili, on iednak y na wy-
gnaniu ſtatecznie przy nim doſtawał: przetoż Ludowika Krolowa, gdy u-
mierać miała, ſwęgo teſtamentu, chciała go mieć exekutorem. Imieniem
potym Krola Michała y Jana III homagium odbierał od Miaſt Pruſkich,
z ktorych drugi, zaraz po ſwoiey koronacyi w roku 1676, Biſkupem go
Chełmińſkim y Podkanclerzym koronnym wywyżſzył, kommiſſyą pod ten
czas we Gdańſku y w Toruniu z pamiętną zelozyą odprawił; na ſuſtentacyą
nawroconych od wiary kalwińſkiey y Luterſkiey, pewną fundacyą uczy-
nił; żeby przykładnie ci byli karani, ktorzy na Seymiku w kościele, krwią
Dom Boży oblali, gorliwie ſtawał; aż też z Chełmińſkiey na Krakowſką
ſię infułę przenioſł 1681; tu ſię iego tak ku Bogu iako y Oyczyźnie ſzczo-
drobliwość pokazała: bo naprzod Panny Zakonne *à Viſitatione* Nayś: Ma-
tki ze Francyi zprowadził, przy Krakowie oſadził, Klaſztor piękną ſtruktu-
rą, kościoł także wſpaniały wymurował, ktorą to iego fundacyą, approbo-
wała na Seymie Rzeczpoſpolitá 1685, *Conſtit: fol: 16.* Miſſyonarzow także na
Stradomiu przy Krakowie, co y w Chełmnie przedtym uczynił, ktorzyby
Seminarium Clericorum w ſwym dozorze mieli; Warſzawſkim także od Lu-
dowiki krolowy fundowanym, ſiła ſwoią ſzkatułą dopomogł, Kapitule Kra-
kowſkiey oſtatnią wolą ſto tyſięcy wyliczyć kazał, na anniwerſarz za du-
ſzę ſwoię: w Bielſku kościoł wielkim ſumptem wyſtawił, Collegio Krako-
wſkiemu Soc: JESU dzieſięć tyſięcy oddał. Ubogich poddanych żeby
był założył, nie maiących czym płacić hiberny, ośmdzieſiąt tyſięcy wyſy-
pał. Oyczyźnie zaś, kiedy pod czas expedycyi Wiedeńſkiey, nie tylko że
Uſarſką chorągiew z Janem krolem poſłał, y regiment Dragonii, ale też
ſwoim ſumptem zaciągnąwſzy ludzi, w Krakowie ich na prezydium loko-
wał. Pod interregnum także w roku 1696, pięćſet mężow uzbroił na o-
bronę tegoż miaſta: przenioſł ſię na nieśmiertelne życie w roku 1697, *21* Au-
guſt: w Katedrze Krakowſkiey pochowany. X. Tomaſza Młodzianowſkie-
go Soc: JESU, uproſił był ſobie za ſpowiednika, ktory przy dworze iego
życia ſwego świątobliwego dni zakończył.

Franciſzek naprzod Woyſki, potym Chorąży, nakoniec Kaſztelan Sie-
radzki, brat Jana Biſkupa Krakowſkiego, pierwſza żona iego Anna Zdro-
wſka, druga Grabſka, corki dwie, iedna Siemińſka herbu Leſzczyc Sędzina
Ziemſka Sieradzka, Stefana żona druga *1mo voto* Stradomſka *2do* Kuchaiſka, ſy-
now zaś trzech, Jozef Kaſztelan Inowłodzki Staroſta Opoczyńſki, złączył
ſię dożywotnie z Złotnicką Mikołaia Cześnika koronnego corką wdową
po Dębińſkim, z tey ſyn Adam Staroſta Oświecimſki mowca wielki, czego
ieſt dowodem Izba Poſelſka, w ktorey poſłem nie raz ſtawał, y corki, Anna
Michałowſka Sędzina Grodzka Krakowſka, Tereſſa Złotnicka Miecznikо-
wa Kaliſka y Antonina Przerębſka. Jan drugi ſyn Franciſzka Kaſztelana
Sieradzkiego w Zakonie *Societatis JESU*; Bogu ſię na ſłużbę oddał, po A-
poſtolſku w Sendomierzu y w Krakowie każąc, támże koniec prac ſwoich
odebrał, w roku 1695 wieku ſwego 40, Bog go drogą krzyża y cierpliwo-
ści, do chwały w niebie ſpoſobił: *Hiſtor: Colleg: Cracov:* umieraiąc, Rektoro-
wi ſwoiemu dzień śmierci wkrotce po ſobie przepowiedział, chocci na ten
czas dobrze zdrowemu, y tak ſię ſtało.

Staniſław Woiewoda Poznańſki, Łukowſki, Krzeczowſki Staroſta,
trzeci ſyn Franciſzka Kaſztelana Sieradzkiego. Powrociwſzy z cudzych
kraiow, na dworze Jana III Krola łaſkę Pańſką ſobie zaſłużył, Podczaſzym

Sieradzkim, a daley Starostą Opoczyńskim zawołany: pod ktory czas poiał Alexandrę Zelęcką Łowczankę koronną z Wodyńskii urodzoną. Po śmierci Oyca swego, wziął Kasztelanią Sieradzką, z tey się przesiadł na Woiewodztwo Kaliskie, a na koniec na Poznańskie, na ktorym kresu życia swego dopędził w roku 1699. Był to Pan, iak w ręce, tak w głowie silny: Męstwa swego dał dowody, kiedy pod Parkanami w Węgrzech, trzech Turkow swoią ręką zabił, luboć y on sam kulą w bok postrzelony, przecież wyszedł z niebespieczeństwa. Z tamtąd do Wołoch z tymże sercem poszedł, kędy Tatarska strzałą w nogę postrzelony. Radzie iego dufała Oyczyzna, kiedy go do Francyi Posłem, to Kommissarzem do traktatow uniwersalnego pokoiu z Turkami, do Węgier pod Karłowicami, gdzie go on z wielką imienia swego sławą, Oyczyzny pożytkiem, wszystkich ukontentowaniem zawarł. Złączył się był po Zelęckii bezpotomney z Anną Lubomirską Staroscianką Sądecką, pozostałą wdową po Wielopolskim Janie, z ktorey corka Mycielska Stolnikowa koronna, y syn Jozef Starosta Opoczyński, posłem bywał na rożne Seymy y konwokacyą 1733, ma za sobą Humiecką Woiewodzankę Podolską, z nią potomstwo: teraz zaś gdy to piszę Podkanclerzy koronny, Pan z wielkich z natury y cnoty przymiotow złożony.

Rafał Woyski Sieradzki, a boday nie syn Marcina Podczaszego Sieradzkiego, synow iego dwoch było, iako się podpisali z Oycem na elekcyą Jana Kazimierza. Rafał Sędzia Grodzki Piotrkowski, y Teodor, ten z Zofii Drohoiewskii spłodził Jana Małachowskiego Cześnika Wieluńskiego, ktory dwa razy, śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Katarzyną Grabkowską, drugi raz z Barbarą Mokronowską Chorążanką Rawską, z tey corka pierwszym związkiem Nielepcowa, drugim Czerna Kasztelanicowa Sądecka, synow zaś dwoch, Jędrzey Starosta Smotrycki, ktoremu Konstancya Daniłowiczowna Starościanka Parczewska, powiła corkę Annę; y Stanisław w Zakonie *Scholarum Piarum* Cypryan. Krom tych, Barbara z Małachowic Samuela Gomolińskiego małżonka, ktoremu zmarłemu nadgrobek marmurowy w Radomsku wystawiła 1643. Jan Kanonik Krakowski, deputat na Trybunał koronny 1690. Alexandra Podstolanka Czerniechowska była za Bratkowskim Janem.

**MAŁACHOWSKI herbu Prus 2do.* Tym się herbē pieczętował Jan Małachowski naprzod Władyka Przemyski, a potym Chełmski, Archimandryta Zydaczewski 1685. Piotr Starosta Stanisławowski y Czerniewski, pisał się z Wilanowa 1632, iako y Jan w Rawskim Woiewodztwie. Jan y Władysław w Gostyńskiey Ziemi 1674 *Lucas Paprocki Łaski fol: 59.* Jakub miał za sobą Annę Głębocką pozostałą po Ludwiku Wysockim wdowę.

MAŁACZEWSKI herbu Korwin w Sendomirskim Woiewodztwie czyli Małaczyński, Marcina, Jana, Krzysztofa, Woyciecha ludzi rycerskich wspomina *Okolski*, Przemysław Małaczewski 1648.

**MALANOWSKI herbu Ogończyk.* Anna Malanowska Woyciecha z Bliźniewa Ordęgi małżonka. Krzysztof Woyski Piński w Pińskim. Piotr z Malanowa w Łęczyckim 1674.

MALAWSKI herbu Pomian w Płockim Woiewodztwie. Stanisław Horodniczy Mścisławski w Nowogrodzkim 1674. Konstancya Malawska była za Janem Dąbskim.

MALCZEWSKI herbu Abdank w Wielkieypolszcze N. Malczewski miał za sobą Rydzyńską, Cześnikownę Kaliską, z ktorey syn ieden Adam w Zakonie naszym

naszym, rządził Collegia Sendomirskie y Ostrogskie, drugi Franciszek Zakonu S. Franciszka *Strictior: Observ:* iest iego Kazanie w druku: *Dług wieczysty 1717 in fol:* Drugie pod tytułem: *Zycie Anny z Działyńskich Zamoyskii Łowczyny koronney, 1720 in fol: w Toruniu.* Trzecie *Dyfferencya miedzy pospolita y niepospolita śmiercia, na pogr: Chryzostoma Niemiry Gniazdowskiego Starost: Nowomieysk:* rządził w Zakonie swoim Konwenty, Poznański, Warszawski y Wieluński. Trzeci Michał Kanonik regularny S. Augu: Antoni tych wspomnionych brat stryieczny, umarł w Zakonie naszym 1718 na kaznodzieyskiey ambonie życie stargawszy N. Sędzia Ziemski Poznański, Syn iego Adam, drugi Melchior. Joanna Xieni Owińska 1718. Jadwiga Woyciecha Głębockiego Sędziego Ziemskiego Brzeskiego Kuiawskiego małżonka. N. Kazimierza Bolesza. N. Jędrzeia Ponińskiego Surrogata Poznańskiego. N. Stanisława Psarskiego. Jedrzey w Zakonie naszym temi czasy.

MALCZEWSKI herbu Tarnawa w Ziemi Sanockiey, Samuel 1687. Katarzyna Zakonnica S. Klary w Sączu 1701. N. miał za sobą Katarzynę Kuczkowską wdowę po Franciszku Czyżowskim. N. Malczewski Gorzycką herbu Doliwa, z tey corka Teressa dostała się w małżeństwo Stradomskiemu Stolnikowi Owruckiemu, babka iey była Morawska herbu Dąbrowa, iest w druku tey Teressy, *Xiażeczka o S. Kazimierzu Krolewicu Polskim pod tytułem Fenix*, y druga, *Godzinki o S Franciszku Regis Soc: JESU:* na nasze Collegium Sendomirskie szczegulniey dobroczynna, y na kościoł tameczny, przy ktorym dwie kaplice, iednę Matce Boskiey, drugą S. Stanisławowi Kostce modnie wystawiła, wieżą y ołtarzami ozdobiła, tamże pogrzebiona.

MALCZYCKI herbu Korczak na Rusi. Jerzy Boratyński wziąwszy działem Małczyce, od nich Malczyckim był nazwany. Regina ostatnia dziedziczka na Malczycach, była za Tarłem Chorążym Lwowskim 1548.

MAŁDRZYK herbu Poray patrz Kobielski.

MAŁDRZYK herbu Waż w Mazoszu, luboć iuż *według Paprockiego* zeszli: Z tey zaś okazyi tego imienia nabyli. Xiążę Władysław Mazowieckie, wyiechawszy z Przodkiem Domu tego na łowy, gdy w głębokiey puszczy zbłądziwszy, na noc nigdzie się z niey wybić nie mogli, zgłodniały żalił się przed Wężem: ten, *Mam ia prawi Chleb y Małdrzyk y flaszkę piwa*, rad tey ochocie Władysław, Wężowi nadgradzaiąc ią, część wielką oney puszczy, na wieczność mu darował, aby sobie wsi osadzał, od tego czasu potomstwo iego Małdrzykami zwano. Z tych był Mikołay Małdrzyk z Starogrodu Kasztelan Bełzki w roku 1436. iako podpisał pokoy Brzeski, *u Łaskiego. w stat: fol: 140.* Jan Małdrzyk de Mnich Wąż, Podskarbi Xięstwa Mazowieckiego, czego dowodem kładzie *Paprocki* ucinek listu Xiążęcia Władysława Mazowieckiego y Ruskiego, gdzie w roku 1466 reformacyą zapisuie żonie swoiey Małgorzacie, corce Lwa Kryskiego na dobrach swoich Troianowie, ktory darował był Xiążę Władysław, temu Janowi; był potym Woiewodą Bełzkim, w Monimentach Collegii Lwowskiego, czytałem Stanisława Małdrzyka Woyskiego Lwowskiego. Stanisław Ekonom Drohobycki za Zygmunta I *Ms. Petricov:* Fortuna po ześciu tych Małdrzykow, poszła w Dom Toporow.

**MALECHOWSKI herbu Abdank* w Poznańskim Woiewodztwie, piszą się z Konar: O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał. N. Malechowski Stolnik Poznański 1616. Jan Sędzia Ziemski Poznański 1697, z Seymu Lubelskiego deputat do boku krolewskiego 1703 *Const: fol: 15*, potym Kasztelan Kaliski, iam go opuścił w pierwszym tomie, miał za sobą Koszutską, ktora po iego śmierci poszła za Koszutskiego Macieia, tego Kasztelana corka Urszula, żyła

za Jozefem Kierſkim. N. Malechowſki w Zakonie naſzym Miſſyonarz woyſkowy zacny.

MAŁECKI herbu Jelita czyli raczey Malecki z Malca; ktory niegdy był w Domu Korycińſkich, ale go do nich była białogłowa wniosła z Domu Kozlarogow, ci właśnie idą od Floryana Szaryuſza, czego potwierdza liſt kościoła fundacyi iego, iż ten Malec, właſne iego dziedzictwo było; *Baran:* Malecka albowiem Starościanka Rawſka, była za Janem Korycińſkim Kaſztelanem Zawichoyſkim. Mikołay 1539. Jan Malecki Podczaſzy Latyczowſki miał za ſobą Umińſką, z tey corka Franciſzka, była za Franciſzkiem Achacym Piſarſkim.

MALECZKOWSKI herbu Oſtoia w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Maleczkowſki w Węgrzech na dworze Jana Xiążęcia zaſłużony. Michał zaś na dworze Stefana, potym Krola Polſkiego, daley był Wielkorządzcą Krakowſkim, ſioſtra iego Zybulta Aichingera małżonka *Paproc: fol: 582.*

MALESZOWSKI herbu Gryff. Staniſława Maleſzowſkiego herbu Gryff zmarłego 1555 kładżie nadgrobek *Paprocki* z Krakowa, z kościoła S. Troycy wypiſany, kędy iego męſtwo na Turkow, Tatarow, Wołochow wſpomina.

**MALEWICZ.* Gabryel y Jan Malewiczowię w powiecie Ośmiańſkim podpiſali elekcyą Jana III Krola.

MALEWSKI herbu Jaſtrzębiec w Płockim Woiewodztwie, inni ich piſzą Maleńſki. Jędrzey Malewſki z Seymu 1589 naznaczony do dyſtrybuty pienię żney; na potrzeby woienne, *Conſtit: fol: 560.* Jan Sekretarz krolewſki 1648. Jędrzey w Woiewodztwie Wileńſkim 1632. N. miał za ſobą Tereſſę Leśką wdowę po Szudrſkim. Jakub 1628.

MALICKI herbu Junoſza w Bełzkim Woiewodztwie y indziey. Jakub z Malic Woyſki Lwowſki, 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſkiego w ſtatut: fol:* 141 N. była za Maciejem Gruſzeckim Chorążym koronnym. Malicki miał za ſobą Barbarę Laſociankę Chorążankę Lubelſką. Woyciecha męża rycerſkiego wſpomina *Paprocki.* Jędrzey 1587 Sędzia kapturowy Sendomirſki *Conſtit: f, 425.* N. w okazyi pod Zołtemi wodami 1648 w niewolą zabrany *Kochow: climac: 1 lib:* 1. Marek, Krzyſztof y Jan w Sendomirſkim 1632, Krzyſztof w powiecie Kowieńſkim, Mikołay na Malicach w Sendomirſkim 1674. Elżbieta była za Janem Chełmſkim Łowczym Krakowſkim. Y w tym Domu zaplątała ſię była herezya, Katolickiego Kapłana z Malic rugowano, *Cichoc: alloqu: Oſecen: l. 2. c. 8.* Bartłomieia Kazimierza ieſt w druku, *Klucz do iezyka Francuzkiego w Krakowie 1700,* 2do *Oratio de S. Thoma Aquinate Arbor ſcientiæ 1692 Cracov:*

MALINOWSKI herbu Pobog w Podlaſkim Woiewodztwie, y Sendomirſkim piſzą ſie z Kalnicy. Alexander Namieſtnik Podſtaroſtwa Łuckiego 1625, Jan, Michał, Seweryn, Adam 1632 w Podlaſkim. Staniſław na Kalnicy y Kazimierz w Sendomirſkim 1674. N. Malinowſki deputat z Sendomirſkiego na Trybunał koronny, umarł w Piotrkowie 1684. *Dunin Kazania fol: 180.* Jozef w Krakowſkim 1706.

**MALINOWSKI. herbu Slepowron* w Lubelſkim Woiewodztwie. N. Jan Malinowſki miał za ſobą Jadwigę Bielecką pozoſtałą wdowę po Staniſławie Wilczyńſkim. N. była za Marcinem Moſzyńſkim herbu Nałęcz.

MALINSKI herbu Pietyroch, na Wołyniu, przydomek ſwoy zdawna maią Jeło. Z tych Daniel Jeło Malińſki z Wierzbny pod Krzemieńcem, Pułkownik na Wołyniu, y zwycięſtwy nad Tatarami y ſwemi zaſługami zawołany, ſyn iego Michał Marſzałek Wołyńſki, poki ieſzcze Wołyn nie miał ſwo-

ich Woiewodow, rządził go z wielką pochwałą. Euſtachi Władyka Łucki z Hipacym Pocieiem gorliwy o Unią Paſterz, od roku 1608, żył ieſzcze 1615. N. Jeło Malińſki poseł na Seym Warſzawſki 1564, do dotarcia Unii Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 52.* Mateuſz w Inflanciech y Moſkwie za Oyczyznę zaſtawiaiąc ſię, ſiła rán z potyczek wynioſł, co mu nadgradzaiąc Krol Stefan, krom innych regalizacyi dobrami go opatrzył. Januſz Trukczaſzy krolewſki, brat Mateuſza, naprzod pod Dubnem w niewolą ſię był doſtał; z ktorey wyſzedſzy, gdy pod Gdańſkiem mężnie naciera, kulą poſtrzelony poległ; Krol Stefan choruiącego nawiedził, y teſtament od niego formowany podpiſał. *Biel: fol: 746 & 742.* Jan Jeło Malińſki Chorąży krolewica na ten czas Władyſława, w obozie w Moſkwie życie zkończył. Alexander Rotmiſtrz w Węgrzech, a potym y w Oyczyźnie pamiętny woiownik. Mikołay fundował Konwent Janowiecki OO Bernardynow, pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boſkiey 1628. N. Malińſki miał za ſobą Kryſtynę Xiężniczkę Wiśniowiecką, Adama corkę, z ktorey ſyn Dominik y corka Katarzyna czy Izabella, Adama Kraſickiego Kaſztelana Przemyſkiego małżonka *Geneal: Wiſniow:* Anaſtazya Malińſka złączona dożywotnie z Mikołaiem Siemaſzkiem Kaſztelanem Bracławſkim. Daniel Chorąży Wołyńſki poseł na Seym 1633, zkąd deputowany do uprowiantowania woyſka naſzego na Ukrainie, *Conſtit: fol: 15,* na każdą Oyczyzny potrzebę, znaczny komput ludzi rycerſkich ſwoim koſztem wyſtawiwſzy, z niemi ſam mężnie przeciw nieprzyiaciołom ſtawał, a oſobliwie pod Chocimem przeciwko Oſmanowi, w Pruſiech przeciwko Szwedom, na pograniczu przeciwko Tatarom. Syn iego Kazimierz także Chorąży Wołyńſki, był deputatem na Trybunał koronny, ſynow iego zoſtało ſię czterech. 1. Daniel, od ktorego z Zofii Syrnianki Miecznikowny Bełzkiey był ſyn Łukaſz Cześnik Wiſki, dziedzic na Bołoſzowce y Stepanowce. 2. Jan bezpotomny. 3. Staniſław Podczaſzy Halicki, dziedzic na Szumſku y Waſkowcach, *ſterilis.* 4. Alexander Cześnik Wołyńſki (podobno miał za ſobą Tereſſę Ledochowſką, z ktorey corka Anna była za Ludwikiem Tarnowſkim Kaſztelanem Rypinſkim) zoſtawił trzech ſynow, Antoniego Cześnika Wołyńſkiego, dziedzica na Szumſku y Waſkowcach, deputatem był na Trybunał koronny 1712, umarł 1724, z Zuzanny Skarſzewſkii, potomſtwo iego, Alexander, Maciey, Staniſław, Maryanna, Tereſſa. Stefana Staroſtę Nowogrodzkiego dziedzica dobr Radoſzowka y Jełowice. Jana Chorążego Goſtyńſkiego, poſłował na konwokacyą 1733. Wacław na Ochłopowie Małyńſki 1674. Helena Zakonnica S. Benedykta we Lwowie. N. była za Staniſławem Cieſielſkim. N. Chorąży Goſtyńſki, miał za ſobą Ludowikę Leſzczyńſką Woiewodzankę Łęczycką, wdowę po Garczyńſkim Damianie Chorążym Poznańſkim. Anna Krzyſztofa Makarowicza małżońka.

MALISZEWSKI herbu Godziemba na Dobrzyńſkiey y na Zmudzi. Staniſław Maliſzewſki Sędzia Ziemſki Dobrzyńſki, wielkiey ſławy y zachowania mąż, ſyn iego Michał Opat S. Krzyża Zakonu S. Benedykta, żyć przeſtał na ziemi w roku 1608, iako iego nadgrobek tamże opowiada. Na rożnych dworach lat ſiła przepędziwſzy, ile przy wielkiey umieiętności w wdzięcznych obyczaiach, wſzyſtkim był miły, atoli potym porzuciwſzy dworſkie życie, Opatem zoſtał, na ktorey funkcyi łat czternaście żyiąc, wiele dobrego y pożytecznego tamtemu mieyſcu uczynił, w Słupiu kościoł poſtawił, Proboſzcza przy nim fundował, ſzpital na wychowanie porzuconych albo oſierociałych założył. Nową kaplicę drzewu Krzyża Swiętego wymurował, ko-

ścioł tamże y klasztor iuż od starości nadwątlony reparował, Bractwo *Compassionis Christi* do tegoż kościoła wprowadził, sam y w leciech podeszłych będąc, kazania do ludzi miewał, gości y podróżnych mile przyimował. Wniosł nad to do tego klasztoru, aby wszyscy bracia, wzaiemnie sobie, co Sobota, nogi umywali, do czego sam był innym przykładem. *Ruffinus in histor: S. Crucis.* Maliszewska była za Pawłowskim *Ms. de Famil: Prus.* Jerzy miał za sobą Brodowską Teressę herbu Łada, Anna była za Blochem Janem Miecznikiem Dobrzyńskim. Stanisław w Rawskim 1674. Michał 1693. Jan Stolnik Dobrzyński, Kazimierz Podstoli Smoleński, Alexander y Michał w Zmudzi 1674.

MAŁGIEWSKI herbu Rawicz to Paprocki y Okolski, niewiem czy nie omyłka, bo y Mełgiewskich Lewartow piszą, y iednychże, tak tu, iako y tam kładą.

**MAŁOKLECKI herbu Jastrzebiec,* Piotrowi Małokleckiemu Kanonikowi Gnieźnieńskiemu y Łowickiemu, zmarłemu w roku 1644, nadgrobek z tym herbem postawiony, Kanoniczą kamienicę w Łowiczu wymurował.

MAŁONOWSKI herbu Cholewa w Dobrzyńskiey Ziemi.

**MAŁOPOLSKI Kleynpolt herbu.* Ci w roku 1676 do prerogatywy szlachectwa przypuszczeni, z ktorych był Podstolim Bracławskim 1697. Stanisław Małopolski, iest w druku iego Xiążka, *Leges mensæ Małopolscianæ in 4to Varsav:* 1707.

**MAŁOWIESKI.* w Płockim Woiewodztwie. Krzysztofa Małowieskiego, znaydziesz w Konstytucyach koronnych 1613 *fol: 28.* Jan w Ziemi Wyszogrodzkiey 1648. Floryan, Stefan, Jędrzey, Kazimierz y Jan 1674. N. Łowczy Wyszogrodzki 1733.

MALSKI herbu Nałęcz w Łęczyckim Woiewodztwie. Woyciech de Małe Malski, na dworze Zygmunta Kro a Węgierskiego, w nadgrodę wielkich swych zasług, wziął dożytnie włości y dobra w Węgrzech, *Starowol: in Bellat: fol: 80.* Powrociwszy do Oyczyzny, był naprzod Kasztelanem Łęczyckim y Marszałkiem dworu Krolowy, pod ktory czas w niesłuszną potwarz odzianą krolową, przeciwko złey gębie bronił. *Długosz 1431,* a w roku 1433 podpisał przywiley Jedliński, *u Łask: w stat: fol: 52.* W roku 1438 iuż Woiewoda Łęczycki, na liście Władysława krola, *u Łask: w stat: fol: 129,* y Generał Wielkopolski 1439 *Crom:* Gdy pod Warnę przeciwko Turkom wybrał się Władysław krol, iemu gubernium Polski zlecił, *według Bielsk: fol: 360. Cromer lib: 21.* Żył ieszcze 1446, *Acta Castrens. Posnan: 1451.* iako się podpisał na liście Kazimierza krola. Jan na Małym Malski Rotmistrz Pancerny 1658 *Komput Woyska,* w roku 1674 Cześnik Czerniechowski, Stanisław w Łęczyckim. Maryanna Malska, Czeluścińskiego małżonka, Jadwiga Adama Kwiatkowskiego. Jana iest w druku *Epos Stanislao Korytko 1613 in 4to Cracov.*

MAŁUSKI herbu Jastrzebiec w Krakowskim Woiewodztwie, piszą się z Małuszyna, ale *według Okolskiego* wszedł potym w Dom Zołtowskich Ogończykow, Stanisław albowiem Zołtowski wziąwszy Małuską, y z nią te dobra, y on y potomkowie iego pisać się poczęli z Małuszyna. Marcin Małuski Jastrzebczyk Burgrabia Malborski, umarł 1586, iako świadczy nadgrobek w Malborku zmarłemu postawiony, od osierociałey żony Zofii Zorawickii herbu Godziemba. Jeden z tego Domu był Proboszczem Mstowskim. Adam z Katarzyną Wolską zostawił dwoch synow, y corek kilka, z ktorych iedna była za Jędrzeiem Baranowskim herbu Rawicz, imię iey Anna. Samuel synowiec iego umarł *cælebs.* Mikołay brat iego, był Podstarościm w Lanckoronie. Adam syn Adama wspomnionego wyżey, miałci żonę, ale z nią *sterilis.*

sterilis. Stanisław zaś brat iego z Anną Pokrzęnicką, zostawił syna iednego Jana, ktory miał za sobą Kobielską, zostawił z nia synow, y corkę Elżbietę Jana Przerębskiego małżonkę, *to Baranow:* Michał 1705 w Krakowskim.

MAŁUSZYCKI w Woiewodztwie Nowogrodzkim, Mikołay Małuszycki podpisał elekcyą Władysława IV. Konstantyn z młodszych lat, woienną służąc pod Usarską chorągwią, świat sobie zmierziwszy, wstąpił do Zakonu Societatis JESU, gdzie pracowitego Operaryusza zkonczył funkcyą w roku 1668. Są y koło Ostroga. Jedrzey Małyszczyński w Wołyńskim Woiew: 1674, y Stanisław Regent Grodzki Grodzieński 1700.

MAŁUZENSKI herbu Lis w Płockim Woiewodztwie. Woyciech Małużeński podpisał elekcyą Władysława IV.

**MAMINSKI* w Ziemi Rożańskiey, Stanisław y Jakub Mamińscy podpisali elekcyą Władysława IV.

**MANASTERSKI herbu Pilawa* na Podolu. Manasterski Mikołay z Buczacza w roku 1532, podpisał się na pewnym extrakcie z Xiąg Halickich, z tegobym wnosił, że od Buczackich Pilawitow swoy początek maią, wszakże potym iuż się z Mielna, iuż z Manasterza pisali. Maryanna dziedziczka na Chłopczycach y innych dobrach. Xenofonta Lityńskiego, N. Iwana Wołkowickiego, małżonki: Zofia Woyciecha Grochowskiego, N. Marcina Krasickiego, pisała się z Mielnowa.

**MANASTERSKI herbu Sas.* O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał. Marcin Manasterski Sędzia kapturowy Lwowski 1733.

**MANCZAK herbu Sas* ale odmienny, w Brzeskim Litewskim, *Paprocki y Okolski* o nich nie pisał. Jan Mańczak Mostowniczy Miński, Pisarz Grodzki Brześciański 1674.

MANDYWEL herbu Rogala albo Manteyfell w Prusiech, z tą iednak roznicą, że na hełmie iedni z nich Gryfa noszą w bok prawy obroconego, z łapami przedniemi do gory y skrzydłami, inni dwa skrzydła rozciągnione w gorę, *To Ms. o Famil: Pruskich.* Erazm Mantefelt *Licentiatus* Biskup Kamiński, świat ten pożegnał w roku 1544. Mandywłowna była za Krzysztofem Czapskim Wdową po Lubockim Sędzim Puckim. Kiełpińscy Mandywlami się piszą y podziś dzień, z ktorych Jędrzey w Zakonie naszym temi czasy.

MANIECKI herbu Łodzia. Okolski wspomina Stanisława Manieckiego, Proboszcza Kanonikow Regularnych, przy Bożym Ciele, na Kazimierzu przy Krakowie, oraz Officyała Krakowskiego, roku iednak nie położył. N. miał za sobą Katarzynę Jordanownę, corkę Jordana Kaspra z Zakliczyna, ktorą Pieniąszkowna urodziła, z tą miał potomstwo. *Baran:* Jędrzey w Krakowskim 1705. N. Maniecka była za Skaławskim. N. miał za sobą Jadwigę Mielżyńską Kasztelankę Szremską. Jadwiga Maniecka Woyciechowi Rydzyńskiemu Kasztelanowi Lędzkiemu zaslubiona.

**MANIECKI herbu Sokola* O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał, y owszem *Okol:* tych, pod herbem Łodzia położył, ktorzy podpisali elekcyą Władysława IV, lubo to u mnie pewna, że do herbu Sokola należeli, y dla tego, żem ich widział z tym herbem, y dla tego, że się pisali z Pigłowic, a zatym iak Pigłowscy, tak y oni do herbu Sokola należą. W Poznanskim Woiewodztwie zdawna kwitneli. Mikołaia z Pigłowic Manieckiego, sławi wielką umieietność, na mądrych ludzi ludzkość, *Ambrosius Jascius in dedicat: suæ disputat: de testamentis ordinandis 1613 Herbipoli.* Maciey Komornik graniczny Kaliski 1611, *Acta Castr: Calisf:* daley Podsędek Kaliski, poseł na Seym 1623, *Const: fol:* 9. W roku 1627 iuż Podkomorzy Poznański, Kommissarz do po-

granicznych kłotni od Sląſka, *Conſtit: fol: 13.* W roku 1629 Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey, *in Mſ, Pris Rutka* czytałem mowę iego, ktorą witał Zygmunta krola imieniem całey Izby, y w dalſzych latach, na Seymy rożne posłuiącego częſta wzmianka w Konſtytucyach, aż do roku 1637, *Conſtit: fol: penult:* Hieronim naprzod Piſarz Ziemſki Poznańſki, z Seymu 1627 posłuiąc, deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 4.* W roku 1641 iuż Podſędek Poznańſki *Conſt: fol: 19.* Jan Stolnik Poznańſki, y Jakub 1632. N. Maniecka była za Staniſławem Szołdrſkim.. Władyſław Maniecki corkę ſwoie Urſzulę, wydał za Jana Dobrzyckiego. Jadwiga z Pigłowic herbu Sokola, była za Janem Grylewſkim. Jerzy Maniecki, naprzod Stolnik Kiiowſki, z tym tytułem poſłował na konwokacyą 1674. *Conſtit: fol: 19,* a z Seymu 1676, Kommiſſarz do uznania krzywd na Wołyniu, od Woyſka Litewſkiego poczynionych; *Conſtit: fol: 13:* potym Chorąży Kiiowſki, miał za ſobą Iſaykowſką Sędziankę Zięſką Wołyńſką, pozoſtałą wdowę po Janie Hulewiczu Podkomorzym Kiiowſkim, z tey było kilku ſynow, a między niemi Ludwik naprzod Chorąży, a potym Podkomorzy Czerniechowſki, żona iego Tereſſa Myſzkowſka Kaſztelanka Bełzka, wdowa po Hrabi Tarnowſkim, z ktorey było potomſtwo. Drugi Franciſzek w Zakonie naſzym: ſą w druku, iego, 1mo. *Apollo do żałoſnych trenow przyuczony, to ieſt Epigrammata o Męce Pańſkiey.* 2do. *Punkt honoru Krolowy Nieba y Ziemi Maryi, Elegie wierſzem łacińſkim od X. Deslions Soc: JESU napiſane, a od niego wierſzem Polſkim wyłożone, Sandomir: 1729 in 8vo.* 3tio *Pòëma de V. Patre Gaſparo Drużbicki S. J. titulus, Malatia mentis.* 4to. *Pòëma de S. Francisco Regis S. J. titulus, Emeriti honores.* 5to. *Wſchod ſłońca ſprawiedliwości bez zachodu, Kazanie na Wotywie Trybunalſkiey.* 6to. *Strażnik Państw, ſprawiedliwośc Swięta, Kazanie na Wotywie Trybunalſkiey 1719. Caliſſ: in fol.* 7mo. *Caput omnibus titulis initiatum in ima infula, Paneg: Caſim: Łubieńſki Ep: Cracov:* Tenże Ludwik Chorąży Czerniechowſki, miał za ſobą Annę Siemiaſzkownę, wdowę po Władyſławie Ochotnickim Podſtolim Zytomirſkim.

**MANKOBOCKI.* w Ziemi Liwſkiey. Jan Mańkobocki Kaſztelan Liwſki w roku 1452; *Statut: Maſoviæ fol: 94.*

**MANKOWICZ.* Teodor Mańkowicz Podczaſzy Pińſki, y Stefan z Wilkomirſkiego Powiatu, podpiſał elekcyą Jana III. Adam Mańkiewicz w Zmudzi 1621.

MANKOWSKI herbu Jaſtrzębiec w Krakowſkim y inſzych Woiewodztwach. Jan Mańkowſki na Mańkowie, w roku 1498 na Rogaſzycach czynſz zapiſał do kościoła Oſtrzeſzowſkiego *Acta Caſtren: Oſtrzeſov:*, tamże znaydzieſz ich tranſakcye w roku 1579. N. dzierżawę trzymał od Ekonomii Grodzieńſkiey Kalno, ſyn iego Władyſław za Krola Jana, przeciw Turkom w rożnych expedycyach Moſkiewſkich, Kozackich, Kapitanem bywſzy, odważnie ſtawał, miał za ſobą Zofią z Owadowa Głębocką, rodzona iego Marcybella była wprzod za Czarnieckim bratem Woiewody Ruſkiego, potym za Janem Tetſinem Podkomorzym Derpſkim, Staroſtą Nowogrodzkim, druga ſioſtra Tereſſa za Michałem Ciechanowieckim Woiewodzicem Mściſławſkim, *Mſ. P. Koiał:* Jan Kanonik Poznańſki 1678.

Do tegoż herbu należy Adam Mańkowſki, ten lubo w domu ſzlachetnym urodzony, atoli w ſzczupłey bardzo fortunie będąc, w Zabnie dzieſięć mil od Krakowa oſiadſzy, z pola ktore mu było z łaſki puſzczono, y ſiebie y żonę ſwoię żywił: ſzczęścił Pan Bog iego uſilniey pracy: bo krwawo wyrobionym kawałkiem chleba, z ubogiemi ſię według ſwoiey możności, chętnie dzielił: przyſzło do tego, że cokolwiek uboſtwa możno-

ści,

możności, chętnie dzielił; przyſzło do tego, że cokolwiek uboſtwa w Zabnie było, do niego ſię iak po pewną iałmużnę ciſnęło, tak dalece, że ſię z niego iedni urągali, drudzy dziwowali, że ſam dość nie wiele maiąc, y tego dla Chryſtuſa w ubogich nie żałował. Ciało ſwoie tak ńiemiłościwie chłoſtał, że żona iego naśmiewaiąc ſię z niego, powiadała, że grzbiet iego y koſzula ſkorupiane, to ieſt krwią dyſcyplinami wyciśniona zawrzałe, W pewnych dni Swiętych uroczyſtości, do Tarnowa uczęſzczał, do OO. Bernardynow, gdzie cały czas na oſtrych poſtach, modlitwach, y biczowaniu trawił. Do Nayś: Panny ſzczegulniey nabożny, co rok peregrynacyą odprawował do Częſtochowy, do iey Obrazu cudami wſławionego; aż też na koniec do Rzymu ſię dla nawiedzania progow SS. Apoſtołow, y Domku Loretańſkiego wybrał: przybrał był ſobie tey świętey podroży towarzyſza, nieiakiego Laſkiego, czyli raczey Laſkowſkiego, z nim tedy uczciwſzy mieyſca święte, Bogu ſluby ſwoie oddawſzy, gdy ſię nazad ſzczęśliwie do Oyczyzny wracaią, do Glacu w Morawie w roku 1604 31. *Octobris* przyſzli, niedziela była na ten dzień przypadła. Wiec według zwyczaiu katolickiego, umyślili tam w kościele Mſzy święcey wyſłuchać, y nabożeńſtwa w kościele zażyć, idąc tedy proſto, ile niewiadomi tamtego mieyſca, ktory pierwſzy napadli kościoł, do niego wſtąpili: była to niegdy fara katolicka, ale potym od heretykow zprofanowana, obaczywſzy gmin wielki ludzi na kazaniu, ktore na ten czas było; a rozumieiąc że to katolicki kościoł, niedaleko odedrzwi klęknąwſzy, przed naybliżſzym tam ołtarzem modlić ſię poczeli. Przeraził oczy zheretyczałego ludu, ſtroy na nich pielgrzymſki, dla tego zrazu wſzyſcy zadumieni ſtali, aż gdy płonná boiaźn niektorym uroſła, iakby katolicy dla tego do nich przyſzli, żeby im kościoł odebrali, gwałtownie ich z tamtąd na cmentarz, a potym y na ulicę wyciągńeli, tu dopiero tumultem nienawiſne heretyctwo, dzieci y czeladka mieſzczan tamecznych, kamieniami rzucało, ſzydziło, urągaiąc wołało, zabić, zabić Papiſtow: odważnieyſze ieſzcże były niewiaſty: bo iedna z nich drągiem, na ktorym wodę nioſła, cięſzko Adama uderzyła, poprawiła druga lepiey, po ktorym razie gdy upadł na ziemię, iuż leżacego tłukła. Przyſzedſzy do ſiebie trochę, tak zkołatany Adam, á widząc niebeſpieczeńſtwo tak ſwoie, iako y ſwego kompana; chciał ſię do pobliżſzego ſchronić domu, ale z tamtąd wyrzucony z trzaſkiem y wołaniem, Zabii. Grad tedy wielki kamieni rzuciła na nich zaiadła kanalia heretycka, Adam klęknąwſzy po trzykroć na ziemię, ręce do gory wzniożſzy, proſił ich, żeby go życiem darowali, Chrześcianin prawi ieſtem, nicem wam złego nie zrobił, na coż mię wzdy zabiiać chcecie: ale to nic nie zmiękczyło roziuſzonego gminu, kamieniem go ieden wielkim tak ugodził, że aż na ziemię upadł: Tu iuż Adam ſtraciwſzy nadzieię o życiu, Bogu ſię polecał; Jezuſie Synu Dawidow, zmiłuy ſię nademną. Tak modlącego ſię, grubym poſtronkiem ſiec począł ieden z nich, wołaiąc, A nic dobrego Papieżniku, teraz wzywaſz Jezuſa, kiedyś przed tym tylko ſię Maryi kłaniał, gdzieſz ieſt teraz ta twoia Marya y Swięci, ktoryches tak czcił: niech przyidą, y z rąk cię moich, ieżeli mogą, wybawią. Po małey chwili, dzwignął ſię z ziemi Adam, y chcąc z impetu zeyść ſzalonych, do bramy ſię iak mogł, zawlokł; nieodſtąpiła ich zawzięta złość, bramę przed niemi zamknąwſzy, znowu to kamieniami to poſtronkami ich ſiekli. Przecięż nakoniec wypuścili ich z miaſta, ale żeby okrucieńſtwa ſwego tym ſpoſobniey dokonali. Szli z wielkim wrżaſkiem za niemi, a gdy do cegielni iuż zaſzli, hurmem na Adama natarli, kii mu pielgrzymſki wydarſzy,

oko

oko prawe wybili, y na śmierć bezbożnie ztłukli, targaiąc, włocząc, ſie-
kąc. Rożańce obiema odieli, rozſzarpali y wyśmiali: tak ſię do ſytości
napaſtwiwſzy nad nim, gdy iuż ledwo tchnącego widzieli, iak z tryum-
fem do miaſta odeſzli. Towarzyſz Adama, luboć y on ſiła wycierpiał,
przecież że młodſzy, łacniey impetom ich unikał, Adam zaś w leciech pode-
ſzły, większą burzą na ſobie wytrzymał. Od dzieſiątey do drugiey z po-
łudnia leżał tak Adam; dopiero gdy ſię ta rzecz do katolikow niektorych
doniosła, (bo Magiſtrat heretycki, lubo o tym wiedział, przez ſpary na to
patrzał) zbiegli ſię na ratunek mizernych; wſzakże Adama wpoł umarłe-
go, krwią zbroczonego znaleźli, do bliſkiey tedy chaty wnioſſzy go; oley
święty mu dano, gdzie aż do dzieſiątey w noc, bez zmyſłow y mowy le-
żąc, ducha Bogu oddał. Ciało iego kilka niedziel pogrzebu czekało, wſzy-
ſtko ztłuczone y zmęczone. Nakazany z Pragi jurydyczny proceſs wy-
wiedziony, obwinieni ſprawiedliwie ſkarani: dopiero z ſolenną proceſſyą,
w ktorey nie tylko katolicy ale y heretycy y Magiſtrat aſſyſtował, wnie-
ſione do kościoła *Societatis JESU 23 9bris* ciało iego, przy ktorym kazanie
było panegiryczne, a na końcu *Te Deum Laudamus* gdy odśpiewano, do
grobu złożone: kościoł wſzyſtek pod ten czas, iak na Swięta Męczenni-
kow uſtroiony. *Annuæ Societatis impreſſæ fol: 539. Mſ. in fol: in Archivo Cracov: ad S. Barbaram.* Jozefa ieſt Kazanie w druku *na S. Jana Ewangeliſte in fol: 1724 w Warſzawie.* Jozef, Staniſław, y drugi Jozef, temi czaſy w Zakonie
naſzym. Anna była za Mikołaiem Oſtaſzewſkim.

MANKOWSKI herbu Prawdzic. Władyſław Mańkowſki miał za ſobą Katarzy-
nę Dobrzycką, ale z nią *ſterilis*. Jakub z Seymu 1703 Kommiſſarz do gra-
nic od Sląſka. *Conſtit: fol: 21.* N. miał za ſobą Magdalenę Skaławſką. Te-
reſſa, Franciſzka Marſzewſkiego małżonka.

MANOWSKI w Mazoſzu y Sendomirſkim. Staniſław y Jan 1648. N. Mano-
wſki miał za ſobą Kochanowſką Kaſztelankę Małogoſką, z tey corka Zo-
fia Swentoſławowi Duninowi Woyſkiemu Parnawſkiemu zaſlubiona *Po-
niatow:*

MARCHOCKI herbu Oſtoia w Krakowſkim, Sendomirſkim, Kaliſkim y Siera-
dzkim. Jan Marchocki o ktorym *G. Cichocki. Alloqu: Oſecen: lib: 2, c. 8.* piſze,
że Krowickiego miniſtra heretyckiego z więzienia, do ktorego wtrącił go
był Biſkup Krakowſki, uprowadził; atoli ſynowie iego Paweł y Mikołay,
znowu ſię do kościoła katolickiego wrocili, odrzuciwſzy herezyą. Był ten
Paweł Staroſtą Czchowſkim, a iako o nim nadgrobek, w Krakowie u S.
Marcina, zmarłemu w roku 1631 poſtawiony mowi, dwadzieścia y ſześć
razy na rożne Seymy z Krakowſkiego poſłował, na Kommiſſyach Lwo-
wſkiey, Bidgoſkiey y Toruńſkiey Kommiſſarzem, wolności oſobliwſzym
obrońcą: z Zamoyſkim Hetmanem, był pamiętnym Rotmiſtrzem. Miko-
łay brat iego, Staroſta Czchowſki y Rotmiſtrz, ktoremu dla zaſług iego y
męſtwa, w rożnych okazyach doświadczonego, dobra iego, Mnichowice
wielkie, nazwane, od Sepu, ktory zdawna do Zamku Nowomieyſkiego
płacić były powinny, uwolniono; *Conſtit: 1620 fol: 73.* W roku 1638 poſeł
na Seym, Kommiſſarzem naznaczony do ułożenia Prowincyi Smoleńſkiey,
Conſtit: fol: 35. Miał za ſobą Rożnownę, corkę Staniſława, Rożna *Baran:* He-
lena Marchocka Xienią rządziła Klaſztor Sądecki, kędy y drugie dwie, Ku-
negunda y Anna, życie ſwoie świątobliwie zákończyły. Maryanna w Sendo-
mierzu Zakonnica S. Benedykta 1672, Barbara y Anna u Wſzyſtkich SS. we
Lwowie. Staniſław człowiek poważny, Deputatē bywał na Trybunale koro-
nym,

nym, miał za ſobą Zborowſką urodzoną z Bobolanki, Maryanna naprzod
Zołkiewſkiego herbu Bończa, po nim Kazimierza Domaſzewſkiego Mieczni-
ka Łukowſkiego, małżonka, braci iey rodzonych, trzech było, Stefan
Staroſta Chęcińſki; drugi Jan Karol, Podſędek Kaliſki, żył w dożywotniey
przyiaźni z Dorotą Grodziecka herbu Drya 1701, z nią ſynowie, Staniſław y A-
lexander: był ten Jan Karol z Seymu 1676 Kommiſſarzē do granic od Sląſka,
Conſtit: fol: 51, poſłował y na konwokacyą 1674 *Conſtit: fol: 19;* tenże czy inſzy
Podſędek Kaliſki, miał za ſobą Zofią Pſarſką. Mikołay Scibor trzeci brat
(tak ſię piſzą, że od Przodkow Sciborow idą] Kaſztelan Zarnowſki 1697,
ſynowie iego, Karol, y Alexander, Kaſztelan Zarnowſki, Pułkownik, żona iego
Anna Hadziewiczowna, z ktorey corka Kietlińſka, y ſynow dwoch, Mi-
kołay y Jozef. Z tych, Mikołay Staroſta Lelowſki, miał za ſobą Wyżycką ſio-
ſtrę Arcybiſkupa Lwowſkiego, wdowę po Moſzyńſkim. N. Łowczy Sen-
domirſki deputat na Trybunał koronny 1701. Jerzy 1705, Konſtancya Sta-
niſława Drohoiewſkiego małżonka. N. miał za ſobą Leſzczyńſką Sędzian-
kę Ziemſką Sanocką. N. była za Tułkowſkim, a *2do voto* za Waleryanem
Radeckim Staroſtą Romanowſkim.

MARCINKIEWICZ herbu Łabędź w Zmudzkim y Upitſkim Powiecie. O tych
ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Szymon Marcinkiewicz Poborca w
Upitſkim 1578. Daniel Ciwun Dyrwiańſki. Jan Stolnik Upitſki y Sekretarz
krolewſki, 1626 poſłował na Seym, z tamtąd zaś był deputowany na Try-
bunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 6,* Paweł Sędzia Ziemſki Upitſki, po-
ſłem był na Seym 1647: zkąd ſtanął Kommiſſarzem do zapłaty piechocie
Dyneburſkiey, *Conſtit: fol: 24.* Był potym Podwoiewodzym Wileńſkim, y
podczas woyny Moſkiewſkiey Kommendantem tego miaſta od roku 1654,
mąż w rycerſkich ſztukach biegły: ſyn iego Staniſław woienną naprzod
traktował, był potym Woyſkim, Podſędkiem, aż y Sędzią Ziemſkim U-
pitſkim, *Koiał: in Mſ.* Paweł Franciſzek Sedzia Ziemſki Upitſki poſeł na
konwokacyą 1733. Eliaſz Woyſki Upitſki, Władyſław Strażnik, Mateuſz Sę-
dzia Upitſki, Jerzy Sędzic.

MARCINKOWSKI herbu Gryff w Krakowſkim Woiewodztwie, świadczą o nich
Baran: y Nakiel: in Miechov: Przecław Marcinkowſki Podſtoli Krakowſki *Conſtit: 1631 fol: 26,* miał żon dwie, pierwſzą Annę Niewiarowſką, drugą Czerną *Ba-
ran:* ſyn iego Grzegorz 1638. Staniſław 1674. Antoni Jaxa Woyſki Sąde-
cki 1705. Franciſzek w Zakonie Franciſzkańſkim Prowincyą Polſka rzą-
dził w roku 1642, kapłan y karności zakonney przeſtrzegaiący, y o wiarę
gorliwy, Kommiſſarzem albowiem od Ferdynanda III Ceſarza naznaczony
w Bytomſkiey okolicy, wiele kościołow od heretykow opanowanych ka-
tolikom przywrocił; Błogoſławioney Salomei cześć ſzczegulniey promo-
wował, y pacierze o niey kapłańſkie uproſił, umarł iak żył pobożnie w
Krakowie 1675. *Biernacki ſpecul: Min: fol: 285.* N. była za Błażeiem Jaſkol-
ſkim 1368.

MARCINKOWSKI herbu Nałęcz. Wincenty z Marcinkowa Dziekan Gnieźnieńſki,
w roku 1423, od niektorych Prałatow Gnieźnieńſkich, miał ſuffragia na
Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, ale drugich większa część, innego obrała;
Długoſz w tym roku. Znaydzieſz u tego autora y Marcinkowſkich herbu Jelita.

MARCINOWSKI herbu Rola. Widzieć iednego z nich nadgrobek, z tym herbem
w Sendomirſkiey kollegiacie.

MARCINOWSKI herbu Topor w Krakowſkim Woiewodztwie Dom ſtarodawny
y znaczny, ktorzy od Domu Tęczyńſkich dzielnicą ſą oderwani. Z tych

trzech

trzech braci wſpomina *Bielſki fol: 464*, Macieia, Staniſława y Jana w roku 1474, na woynie przeciwko Macieiowi Krolowi pod Wrocławiem. Adryan podpiſał kaptur Krakowſki 1586 *Conſtit: fol: 405.*

**MARGONSKI.* Zygmunt z Margonina Stolnik Kaliſki 1436 podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 140.*

**MARKIEWICZ* w Litwie. Jan y Staniſław w Zmudzi 1648. Alexander y Jerzy Władyſław w powiecie Kowieńſkim. Stefan w Zmudzi, Staniſław, Markiewiczowie, w Słonimſkim 1674. Jan Hieronim Woyſki Mściſławſki, Jozef y Kazimierz w roku 1700.

MARKOWSKI herbu Szeliga w Wielkieypolſzcze. Markowſki Marcin Sędzia kapturowy Inowłodzki, Jerzy y Stefan 1648 w Inowrocławſkim. Stefan y Marcin w Brzeſkim Kuiawſkim. Jan, Mikołay Staniſław, Kazimierz, Walentyn, Jan Krzyſztof w Podlaſkim. Helena z Markowic była za Jędrzeiem Bardzkim. Staniſław w Zakonie naſzym Rektorē przez lat dzieśięc rządził Nowicyat Krakowſki. N. Markowſka była za Zychlińſkim, ſioſtra iey rodzona fundowała Karmelitow Obſerwantow w Markowicach w Woiewodztwie Inowrocławſkim, mila od Gopła ieziora, te obiedwie ſioſtry porodziła Wilczyńſka. Jędrzey miał za ſobą Dorotę Czaſławſką, potomſtwo z niey, corka Barbara; y ſynowie, Franciſzek y Jakub: ſioſtra tego Jędrzeia Anna Sokołowſka Podſtolina Ciechanowſka, Ociec Marcin Woyſki Kuiawſki. Macieiowi y Staniſławowi z Markowic Markowſkim, to ieſt Oycu y ſtryiowi ſwemu poſtawił nadgrobek, ſyn Ludwik w Pakości u OO Reformatow 1700, do ktorego mieyſca ſiła ſię ſwoia ſzczodrobliwością obadwa przyłożyli, miał ten Maciey za ſobą Katarzynę Ponętowſką Podkomorzankę Inowrocławſka. Jan Burgrabia Bielſki w Podlaſiu X. Konſtantyn Markowſki S. J. benefactor Coll: Torun: Joanna za Macieiem Grąbczewſkim Regentem Ziemſkim Pomorſkim. Staniſław Chorąży Powiatu Ośmiańſkiego w roku 1700.

MARKOWSKI herbu Bończa z Podlaſkiego w Podolſkie ſię przenioſł Michał Markowſki Piſarz Ziemſki Podolſki Staroſta Zwiniogrodzki, poſeł na Seym 1738. żona iego Konſtancya Szepinzanka herbu Abdank, z tey ſynow czterech, Jozef, Floryan w Zakonie naſzym temi czaſy, Ignacy y Franciſzek, y corka Urſzula. Druga Elżbieta Głogowſka Starościanka Grabowiecka, z tey potomſtwo zoſtało. Sioſtra Michała była za Rucińſkim. Brat tegoż Jozef rycerſką traktuiąc umarł. Drugi Alexander poiął Wilczkownę.

MARKUSZEWSKI herbu Lewart. Ci od dobr Markuſzewa, imienia tego nabyli, ale iuż za czaſow ieſzcze *Paprockiego*, tego Domu nie ſtało, oſtatnim potomkiem z tey Familii była Kazanowſka Sędzina Łukowſka.

**MARSON.* Karol Marſon Oberſzterleitnant, na woynach Kozackich y Moſkiewſkich, w woyſku Litewſkim dobrze zaſłużony, na Seymie 1662 indigenat otrzymał *Conſtit: fol: 22.* Jerzego Marſona czytám 1648, w Brześciańſkim.

MARSZEWSKI herbu Cholewa w Krakowſkim Woiewodztwie. Felix Marſzowſki, żona iego pierwſza Anna z Potoka Potocka 1634. *Acta Caſtr: Cracov:* Staniſław 1536 *Acta Terreſtr: Cracov:*

**MARSZEWSKI herbu Jaſtrzębiec.* Z tych Staniſław Marſzewſki o ktorym świadczy przywiley Zygmunta I *u Paproc: in Strom:* dany Gołzyckim.

MARSZEWSKI herbu Rogala 1mo w Wielkiey Polſzcze. Woyciech Marſzewſki, *1mo voto* miał za ſobą Bukowiecką corkę Joachima, dziedziczkę Brodow, Turowa y poł Pakoſławia; *2do voto* Lutomirſką. Bukowiecka urodziła mu ſyna Kryſtyana, y corek trzy, Łucyą wydaną za Jana Sławoſzewſkiego, Katarzynę

zaślubiona Janowi Jarochowſkiemu, Jadwigę Piotrowi Krzyckiemu, z ktorey ſię urodził Staniſław Krzycki Kaſztelan Poznańſki. Lutomirſka urodziła mu dwoch ſynow, Jana y Balcera, y corkę Zofia; ta *primo voto* żyła z Daleſzyńſkim, *2do* z Samuelem Mielęckim, *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov: 1621*, gdzie ta Zofia z Bużenina [bo ſię ztąd ten Dom piſzę) kwituie Miaſkowſkich: z obiema iednak żyła *ſterilis.* Jan brat Zofii, tylko corkę zoſtawił Zofią Sobocką. Balcer zaś, ſyna Mikołaia, od ktorego był ſyn także Balcer. Kryſtyan ſyn Woyciecha z Bukowieckii, miał za ſobą pierwſzym związkiē Szołdrſką, drugim Konarzewſką; z Szołdrſkiey zpłodził corkę Katarzynę Kierſką, y ſyna Woyciecha [z Seymu 1670 był naznaczony Kommiſſarzem do uſpokoienia krzywd od Sląſka, *Conſtit: fol: 26*] *1mo voto* miał za ſobą Konarzewſką, z ktorey tylko corka zoſtała Tereſſa, wydana za Jaroſza Skaławſkiego, ta urodziła Franciſzka Skaławſkiego Chorążego Poznańſkiego: daley Kaſztelana Gnieznieńſkiego; *2do voto* tenże Woyciech, poiął Tereſſę Skaławſką z Maniecki urodzoną, ta mu powiła dwie corki, Katarzynę Przecława, y Zofią Jerzego Iłowieckich małżonki, y ſyna Konſtantego niedawno Kaſztelana Przemęckiego, ktory z Maryanny Naramowſki, pięć corek na świat wydał, to ieſt Tereſſę, naprzod Kazimierzowi Rogalińſkiemu, potym Alexandrowi Kierſkiemu, Joannę Tomaſzowi Grodzickiemu, Helenę Michałowi Ponikierſkiemu, Eleonorę Łukaſzowi Kwileckiemu Staroście Mośińſkiemu, Kryſtynę Władyſławowi Zakrzewſkiemu, zaślubione. Z Konarzewſkii tenże Kryſtyan, miał corkę Annę Nieżychowſką, y ſynow czterech, Chryzoſtoma, Staniſława, Jana y Krzyſztofa. Z tych Chryzoſtom, z Rokoſowſkii zpłodził Jędrzeia, Jana, Annę y Małgorzatę. Staniſław, z Pigłowſkii, Franciſzka, Macieia, Katarzynę Witowſką, Tereſſę Pawłowſką. Jan z Twardowſkii, Franciſzka żołnierza. Maxymiliana Franciſzkana, Katarzynę Choińſką (tey corka była za Jędrzeiem Skorzewſkim Generałem w woyſku, y Marſzałkiem konfederacyi Wielkopolſkiey] Annę naprzod Tomicką, potym Sobocką. Krzyſztof z Miełżyńſkii, Kazimierza y Franciſzka; Z tych Kazimierz z Tereſſy Mańkowſkii; zoſtawił Krzyſztofa, Jozefą y Ignacego. Franciſzek z Płończyńſkiey, Woyciecha, Marcina Jezuitę, Konſtantego y Ignacego, Apollonią, Rozalią, Barbarę, Marcyanne, Alexandrę.

MARSZYNSKI herbu Strzemie w Krakowſkim Woiewodztwie y w Lubelſkim. Konſtantyn Marſzyńſki 1700.

**MARYAN.* Jan Maryan z Oyca Jana Maryana rodem Francuza, (ktory za Zygmunta III na woynie Pruſkiey y Kozackiey pod Pereaſławiem, y za Władyſława IV na Moſkiewſkiey expedycyi, mężnie wſzędzie obſtawał, aż też przy obronie Kodackiey fortecy, ktorey wielkim ſercem bronił, poległ) urodzony; gdy y ſam odważnego w wielu okazyach ſerca dał dowody, ba y Tatarſką niewolą cierpiał, indigenat na Seymie otrzymał, ze wſzyſtkiemi prerogatywami, *1662 Conſtit: 37.*

Maſalski herb.

MA bydź M litera Wielka, na ktorey Krzyż ſtoi: w kolorach iednak naſi Piſarze ſię niezgadzaią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1190* twierdzi, że tak litera M, iako y Krzyż, powinny bydź złote, pole zaś czerwone, *Okolſki* zaś powiada, że powinno bydź pole błękitne, litera M biała; Krzyż zaś złoty, na hełmie *Paprocki* zkła-

cki zkłada pięć pior ſtruſich, inni tylko mitrę Xiążęcą kładą, takiż herb Maſalſkich y *Koiałowicz* położył w Manuſkrypcie, atoli w Kazaniu na pogrzebie Maſalſkiego Woiewody Mińſkiego, wyraźnie autor piſze, że powinien bydź krzyż na ſtrzale, a Xiężyć pod nią. *Okolſki* tey Xiążęcey familii początkow z Moſkwy zaſiąga, łepiey iednak *Paprocki* mowi, z Smoleńſzczyzny y Siewierzczyzny, tam albowiem gniazdo Domu tego było zdawna, a dopiero gdy Siewierſkie Xięſtwo do Moſkwy odpadło, iedni ſię z nich w Moſkwie zoſtali, drudzy do Litwy wynieśli ſię, y w Kiiowſkie: co y z tąd ſie potwierdza, że Xiążęta Litewſkie przez poſłow ſwoich dopominali ſię tego, aby ci Maſalſcy wroceni im byli, ktorzy w Moſkwie oſiedli. Ze iednak pokrewieńſtwo im zachodziło z Carami Moſkiewſkiemi, dla tego ich Moſkwa zwała Płemiennicy Carſcy.

Herbowni.

Baka, *Chmielnicki,* *Maſalſki* *Puciata,* *Wyſocki-*

O Bakach mowiłem w pierwſzym tomie, *fol: 27*, alem herbu ich nie wiedział, tu przydaie o nich *z Mſ. X. Koiałowicza*. Dom ten z Siewierża wyſzedł, oſiadł w Woiewodztwie Trockim y Mściſławſkim. Bakowie dway Rotmiſtrze dzielni y odważni za Zygmunta Auguſta Krola. Hrehory Staroſta Rohaczewſki za Henryka Krola, Iwan dziedzic na Mohilney, ktorego w wierſzach ſwoich wſpomina *Jan Benedykt Protaſzewicz*. Oſtafi Sędzia Grodzki Trocki, ſyn iego Waſil Podczaſzy Trocki.

O Chmielnickich tegoż herbu świadczy tenże autor, g dzie wſpomina Zacharyaſza Chmielnickiego.

Puciatowie tym ſię rożnią, od tych wſpomnionych, w herbie, że miaſto Krzyża na ſamym wierzchu kładą Xiężyc, do gory obiema rogami obrocony. Wyſoccy zaś miaſto krzyża, kładą całą ſtrzałę, nad literą M, proſto żelezcem do gory obroconą. O ktorych na ſwym mieyſcu mowic ſię będzie.

Włodzi-

Włodzimierza Xiążęcia Maſalſkiego, poſła od Kazimierza III Krola Polſkiego, do Iwana Waſilewicza Kniazia Moſkiewſkiego, wſpomina *Koiał: w ſwoiey hiſtoryi part: 2*, tam wymogł to Włodzimierz, aby z oboyga ſtron wyſławieni byli Kommiſſarze, ktorzyby uznali y rozſądzili krzywdy poczynione w Litwie od Moſkwy koło Wiazmy. Bohuſz ſyn Alexandra, za dobra opuſzczone w Moſkwie, gdy ſię do Litwy udał, wziął opatrzenie od Krola Zygmunta, ſyn iego Piotr na woynie w niewolą wzięty od Moſkwy, ktorego chcieli oddać na zamianę za Siemiona Sickiego: ſyn Piotra, Iwan Timotheuſz Okolniczy Smoleńſki, poſeł do Moſkwy 1487, ſyn iego Jerzy, nadgrobki ich w Kiiowie. Iwan Waſilewicz, to ieſt Bazylego ſyn, poiął Annę corkę Xiążęcia Koreckiego Iwana Olgerdowicza, z ktorą, ile iedynaczką, wziął fortunę wielką, *Okolſki tom: 1 fol: 548:* dla tego w Metryce Wołyńſkiey, w ktorey powinien był ośm koni, z dobr ſwoich w Ziemi Wołyńſkiey leżących, w roku 1528 tak go podpiſano, Iwan Kniaź Maſalſki Korecki. Syn iego według *Okolſkiego* Bazyli, ktory z Anny Jana Iwanowicza Bohdana corki, zpłodził Hieronima *Acta Luceo: 1555*.

Jędrzey y drugi brat iego rodzony, ieden po drugim Kaſztelanowie Mściſławſcy. Od iednego z nich był Grzegorz Podkomorzy Grodzieńſki, poſłował na Seym 1590, z kąd był naznaczony *ad conſilia bellica*, C*onſtit: fol: 565*. Stefanowi y Zygmuntowi Krolom Polſkim, dla wielkich przymiotow ſwoich miły, miał za ſobą małżonkę z familii Raczkow, z ktorą dobra Raczki w ten Dom weſzły; ba y przydomek: bo potomkow iego zwano Maſalſki Raczek, corki iego były dwie Anna Tryznina Woiewodzina Parnawſka, y Kryſtyna, naprzod Lwa Kurcza Woiewody Derpſkiego, potym Jana Zienowicza Kaſztelanica Smoleńſkiego, nakoniec Jędrzeia Młodzkiego, Staroſty Chełmickiego, y Pułkownika, żona: ſynow także dwoch Łukaſz Felicyan Staroſta Perſztuńſki, mąż Oyczyźnie zaſłużony, na OO Bernardynow Grodzieńſkich hoyny, żona iego Katarzyna Konſtancya Skorulſka Marſzałkowna Grodzieńſka, z ktorey ſyn Jerzy. *Zycie Bło: Jozafata M.* Drugi Alexander, z młodych lat, do obozu, chwały rycerſkiey ſzukaiąc, udał ſię, a nie tylko ſam, ale chorągwie okryte ſwym koſztem, na obronę Oyczyzny ſtawiał, kommiſſye od Rzeczypoſpolitey na ſiebie włożone, czy to do płacy woyſku, czy do rozgraniczenia Woiewodztw, ſwoim nakładem odprawiał; w roku 1621 Marſzałkiem Kowieńſkim będąc, deputatem był naznaczony na Trybunał fiſzkalny Litewſki, C*onſtit: fol: 24*. też funkcyą na niego włożono w roku 1629, iuż na ten czas Kaſztelana Derpſkiego, C*onſt: fol: 18*, 1631, gdy ſię z Derpſkiey przeſiadł na Kaſztelanią Smoleńſką C*onſtit: fol. 11*, z tymże tytułem Kommiſſarzem delegowany, do traktowania z Xiążęciem Pruſkim o naprawę portu Krolewieckiego, C*onſtit: 1633 fol. 39*, umarł Woiewodą Mińſkim w roku 1641: był oraz Staroſta Kowieńſkim, Ciwunem Retowſkim. Duchowieńſtwo ſzanował, y nigdy ieść niechciał, gdyby przy iego ſtole Xiędza nie było; na OO Bernardynow ſzczodrobliwy. Złączył ſię był dożywotnie z Apollonią Jaſieńſką herbu Jaſtrzębiec Piſarzowną Litewſką, z tey corka Klara Zakonnica S. Franciſzka w Kownie, względem ktorey, Ociec ten klaſztor pod tytułem S. Troycy y kościoł wymurował, ſzczodrze go upoſażywſzy, to *Auguſtyn Wituńſki w Kazaniu na iego pogrzebie, pod tytułem: Radoſny Grob.* Staniſław ſyn iego Staroſta Jaſwońſki, powietrzem w Wiedniu zſzedł z tego świata 1630. Ktoryś z tego Domu miał za ſobą Magdalenę Gumowſką Cześnikownę Zakrocimſką.

Kniaz Jurgi Maſſalſki, z Seymu 1580, Poborca w Wilkomirſkim. Con-

ſtit:

ſtit: fol: 366. Lew w Grodzieńſkim 1589, *Conſtit: fol: 558.* Kniaź Hieronim w Mściſławſkim 1589. *Conſtit: fol: 559.* Timotheuſz, ktorego na woynie poimanego zabić Kniaź Moſkiewſki kazał 1570. Fiedor Marſzałek Grodzieńſki, z Seymu 1613 Kommiſſarz naznaczony do granic *Conſtit: fol: 44.* O Alexandrze Marſzałkowicu Grodzieńſkim, rozumiem że tego Fiedora ſyn, czytam w Kazaniu na iego pogrzebie, że był Dworzaninem krolewſkim, y że z Sapiehą Lwem Kanclerzem Litewſkim, poſłem do Moſkwy, wielkim nakładem iezdził, powrociwſzy ztamtąd, Marſzałkuiąc w Trybunale Litewſkim, w roku 1614, na wieczność ſię przenioſł. Gregorz Podkomorzy Grodzieńſki, poſeł na konwokacyą 1632. y Dymitr Woyſki Ziemſki Bracławſki. N. Archimandryta Supraſſki koło roku 1600. Jerzy Stolnik Bracławſki, miał za ſobą Helenę Połubińſką Sędziankę Zięſką Słonimſką 1632. N. była naprzod za Jundziłem, po nim za Jędrzeiem Oziębłowſkim Ciwunem Szadowſkim. Helena Maſſalſka Woronicza Staroſty Brzezińſkiego małżonka, *Cuda Zyrowickie* 1637. Wincenty y Stefan 1616. Jędrzey, miał za ſobą Annę Puciaciankę, pozoſtałą wdowę po Bohdanie Siemaſzku, z tey była corka Maryanna. N, Maſſalſka była za Euſtachim Połubińſkim. Alexander Podkomorzy Grodzieńſki, z Seymu 1638 Kommiſſarz do rozgraniczenia, Woiewodztw Lubelſkiego, Podlaſkiego y Brześciańſkiego. Kiryak Poborca Wołyńſki 1653, *Conſtit: fol: 4.* Staniſław Podkomorzy Grodzieńſki, poſeł na Seym 1661, zkąd deputowany na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 4.* y w roku 1662 z Seymu Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 20,* był oraz Pułkownikiem krolewſkim, ſyn iego z Izabelli Naruſzewiczowny, Kaſztelanki Zmudzkiey, Chorąży Grodzieńſki, a potym Marſzałek, złączył ſię dożywotnie z Ogińſką Franciſzką Kaſztelanka Trocką Woiewodzanką Mściſławſką, ſyn z niey Staroſta Grodzieńſki. N. Sędzia Ziemſki Grodzieńſki, Rotmiſtrz ſzczęśliwy y woiowńik mężny, ktorego corka Anna, naprzod żyła z Sebaſtyanem Dybowſkim Staroſtą Knyſzynſkim, po nim z Kaſprem Kłodzińſkim, Staroſtą Błońſkim y Wołkinickim *Paproc: o herb. fol: 325.* Jędrzey naprzod Kaſztelan Brześciańſki 1632, potym Woiewoda 1648, żona iego Kryſtyna Tyſzkiewiczowna, z ktorey corka Anna, Zakonnica S. Brygitty w Brześciu 1676, y ſynowie dway, Staniſław y Kazimierz, ten młodo umarł, tamten u Moſkwy zoſtał 1656. Mikołay także od Moſkwy wzięty, tamże umarł; ſyn iego Mikołay mąż rycerſki. Jan Alexander Kanonik Kiiowſki, w roku 1678, *Hiſtor: Coll: Luceor:* Jan w powiecie Wołkowiſkim, Dominik w Słonimſkim, Jan Daniel w Kowieńſkim 1674. y Jerzy Mikołay Staroſta Auguſtowſki, miał za ſobą Chrebtowiczownę Podſedkowne Ziemſką Grodzienſką, Staniſław zaś Zofią ſioſtrę iey rodzoną. Michał Jozef, Piſarz Litewſki, poſeł na konwokacyą, Marſzałek Izby Poſelſkiey w roku 1733, a temi czaſy Woiewoda Mściſławſki, Staroſta Radoſzkowſki. N. miał za ſobą Wołowiczowne, z ktorą wziął dobra Replę y Olekſzyce. Jan Marſzałek Grodzieńſki 1700.

**MASCICKI.* Jan Maścicki 1705 w Krakowſkim Woiewodztwie.

MASŁO herbu Serokomla w Ośmiańſkim Powiecie, Krzyſztof Maſło, ktorego ſynowie Staniſław, Jan, Kazimierz, Jerzy. *Koiał: in Mſ.*

MAŁOMIĄCKI herbu Topor w Sieradzkim Woiewodztwie, atoli z Krakowſkiego wyſzli, bo Maſłomiąca wieś, z ktorey ſię oni piſzą, tylko połtorey mili od Krakowa. N. Maſłomiącka, była za Janem Strońſkim Doliwczykiem, koło roku 1500, *Paproc: o herb: fol: 181.* Bonawentura Zakonu S. Benedykta, Proboſzcz Łomżyńſki 1674. Olbrycht Staniſław, y Samuel w

Woie-

Woiewodztwie Rawſkim 1674, Krzyſztof w Krakowſkim 1705. N. była za Marcinem Jarzyną Kaſztelanem Sochaczewſkim. N. Maſłowicki miał za ſobą Annę Morſztynownę. N. Rupniewſką. *Baran:*

MASŁOWSKI herbu Samſon w Sieradzkim Woiewodztwie. Gabryel Maſłowſki Woyſki Wieluńſki, poſeł na Seym 1569, z tamtąd naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich, *Conſtit: fol: 188,* y w roku 1581 na Trybunał ſkarbowy, *Conſtit: fol: 398,* miał za ſobą Dorotę Sielnicką corkę Melchiora, z tey ſyn Jędrzey. Antoni Chorąży Wieluńſki, ſyn iego Jan, poiął Dorotę, corkę Staniſława Krzyſztofa Chrząſtowſkiego herbu Oſtoia, pozoſtałą wdowę po Jędrzeiu Stokowſkim, *Acta Caſtren: Opocznen: 1586, 2do* Zofią Drużykowſką, *Acta Caſtren: Vielun: 1636.* Franciſzek Piſarz Ziemſki Wieluńſki 1580, *Conſtit: fol: 366.* Piotr 1580, *Conſtit: fol: 366.* Walentyn, ſyn iego Balcer, corka Elżbieta za Jakubem Stokowſkim 1610 *Acta Caſtr: Vielun:* Jan poiął Annę Rogawſką, z tey corka Anna poſzła za Jerzego Stokowſkiego. N. Stolnik Wieluńſki miał za ſobą Kraſzkowſką. N. miał za ſobą Katarzynę Czarniecką. Drugi Wieruſzownę, z ktorey ſyn poiął Kobierzycką herbu Pomian, ta mu powiła corkę Małgorzatę, ktora *2do voto* była za Łayſzczewſkim Kaſztelanem Sochaczewſkim, *Kazanie Adryana Pikar: Prawa Samſonka.* Adam Podſtoli Wieluńſki, z Seymu 1690 Kommiſſarz do rozgraniczenia Kłobucka, od Staroſtwa Krzepickiego, *Conſtit: fol: 20.* Alexandra, Pawła Karſznickiego małżonka.

**MASZEWICZ.* Piotr Maſzewicz za Towarzyſz długo ſłużąc w woyſku, nobilitowany na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 40.*

MASZEWSKI herbu Nowina w Krakowſkim Woiewodztwie, to *Paprocki*, y z niego *Okolſki*, atoli *Baranowſki* rozumie, żeby to miało bydź raczey Maſzycki, ktory Dom iuż za iego czaſow zſzedł. Maſzyńſki Krzyſztof w Rawſkim 1632.

MASZKIEWICZ herbu Kuſza, to ieſt na Kuſzy powinna bydź ſtrzała, proſto do gory wyrychtowana żelezcem, na hełmie trzy piora ſtruſie, *Okolſki tom: 3. fol: 356,* przez ſtrzałę krzyż położył; atoli *u Koiało: in Mſ.* krzyża nie maſz, dla tego ten author powątpiwa, czy to nie bardziey Odrowąz herb. Są ci Maſzkiewiczowie w Woiewodztwie Nowogrodzkim, z ktorych Raczko Maſzkiewicz Dworzanin krolewſki, w roku 1503 w ſzczęśliwym Siemiona Xiążęcia Słuckiego z Tatarami boiu, nad Prypeciem rzeką, nie daleko Grodka, zabity. N. Maſzkiewicz Horodniczy Nowogrodzki w roku 1505, zamku y Miaſta Nowogrodzkiego przeciwko Tatarom, y dwiema ich Sołtanom, mężnie bronił, y częſtemi z miaſta wycieczkami, wielką klęſką raził, *Stryikow. lib: 22, cap: 5. Koiał: p. 2.* Bogdan Rotmiſtrz pod Hetmanem Xiążęciem Oſtrogſkim, gdy woyſko Litewſkie nad Wierdruſſą Moſkwa porazili, Hetmana w niewolą wzięli, chorągiew ſwoię w tey okazyi ſtraciwſzy, ſam ranny; przecież reſztę niedobitkow, obronną ręką uprowadził. Gabryel y Piotr. Boguſław w Nowogrodzkim 1674. N. miał za ſobą Annę Jemiołowſką.

Maſzkowski herb.

ZAden z naſzych piſarzow tego herbu nie opiſał, lubo o nim mowi *Okol: tom: 3, fol: 163, y Bielſki* namienia) ale ani początkow iego: to tylko powiada *Okolſki,* że we Francyi y Alſacyi wiele ſię Domow znayduie, ktore ſię ſłońcem pieczętuią. To pewna że Dom

Maſzko-

Maszkowskich, ktorzy tego herbu zażywaią, u nas w Polszcze starożytny. Co poznać z owego sławnego Zyndrama Maszkowskiego, tego Krol Jagełło, odebrawszy Witoldowi Kamieniec w Litwie, nad nim przełożył, *Biel: fol: 275.* w roku 1390, a potym w roku 1410 tegoż Zyndrama, iuż na ten czas Chorążego Krakowskiego, Hetmanem uczynił na Grunwaldzką z Krzyżakami potrzebę. Wprawdzieć w tey okazyi było inszych wielu, w dziełach rycerskich dobrze wypolerowanych, iako Witold Xiążę Litewskie, Xiążęta Mazowieckie, y prawie wszystko Rycerstwo Polskie; przecież w experyencyi woienney, żywości ducha, rostropności, zdał się wszystkich przechodzić Zyndram, y lubo statury był małey, atoli u wszystkich estymacyi wielkiey, ktorą sobie ludzkością y łagodnością iednał. Y nie omylił sie na nim Krol Jagełło, pamiętną albowiem nad Krzyżakami wiktoryią otrzymał. *Starowol: in Bellat. fol: 73. Biel: Długoß &c.* Mikołay y Jan z Maszkowic Maszkowscy 1633. Maszkowska była za Krzysztofem Sicińskim Stolnikiem Inflantskim. *Paprocki w Gniazdzie* Maszkowskich herbu Jastrzebiec kładzie, rozumiem że omyłką. N Stolnik Łęczycki 1578, rozumiem że corka iego była za Piotrem Jarzyną Podkomorzym Rawskim, Anna za Janem Otwinowskim.

**MATCZYNSKI herbu Jastrzębiec* na Rusi. Kasper Matczyński Woyski Kamieniecki, z Seymu 1633 Kommissarzem naznaczony do lustracyi fortyfikacyi Hołoskowskiey, *Constit: fol: 55.* Marek 1625. *Acta Castren: Camen:* Alexander Pisarz Grodzki Kamieniecki, Kommissarz do rozgraniczenia Podola od Wołoch, z Seymu 1661 *Constit: fol: 26.* Marek Matczyński, naprzod Koniuszy koronny, Starosta Grabowiecki 1674, daley Woiewoda Bełzki 1689, wziął potym Podskarbstwo Wielkie koronne, umarł Woiewodą Ruskim, Starostą Rubieszowskim y Bełzkim, fundował OO *Piarum Scholarum* w Warężu. Matczyńskie, Zofia Kazimierza, Konstancya Stanisława Lipskich herbu Grabie, małżonki. Ten Woiewoda dwa tysiąca Czerwonych złotych legował, na emundacyą foss koło miasta Lwowa. *Constit: 1703 fol: 19.*

MATERNA herbu Slepowron, atoli z tą rożnicą, że powinien bydź Slepowron w prawą tarczy obrocony, iakby wzlatuiący, iedną nogą stoiący na rozdzce

oliwney, drugą pierzcień trzyma, w polu niebieskim, na hełmie pięć pior strusich. Erazm Materna Woiewody Nowogrodzkiego Towarzysz, pod Pleszkowem pieszo szedł do szturmu, *Paproc: fol: 405.* Temi czasy kwitneli bracia dway rodzeni, Dominik, ktorego syn Kasper, y Stanisław, ktorego syn Dominik Jacek.

**MATUSZEWICZ herbu Łabędź* w Xięstwie Zmudzkim. N. Matuszewicz Chorąży Zmudzki, ktorego synowie Jerzy, Balcer, y Erazm. N. tegoż herbu, był deputatem na Trybunał Litewski 1679. Jan Herculanus z Dowmonr Matuszewicz Proboszcz Generalny Kanonikow Regularnych, tak w koronie, iako y w Xięstwie Litewskim 1734, Prałat godny, siostra iego była za Sobiesczańskim; podobno zas tego Imienia ich, był początkiem Matusz Marszałek krolewski, od ktorego sukcessorowie Matuszewiczami zawołani.

**MATUSZEWSKI herbu Topor* w Lubelskim Woiewodztwie. Jan Matuszewski podpisał elekcyą Jana Kazimierza krola 1648. Jan Matszewski Cześnik Bracławski 1705 w Krakowskim. Mikołay 1629. *Acta Castr: Sandec.*

**MATYASZEWICZ herbu Wadwicz* w Mińskim Woiewodztwie. Jan Matyaszewicz Cześnik Miński 1634.

**MAUL.* Fabian Maul Kasztelan Elbląski pierwszy w roku 1466, *Histor: Polon: Pruth: Posse: fol: 630. Bielski fol: 444,* ale rok kładzie 1447.

**MAURATY.* Jerzy Mauraty Logofeta Wołoski, dla zasług ku tey Rzeczypospolitey, indigenat otrzymał na Seymie 1607, *Constit: f. 857.*

MAY herbu Starykoń w Sendomirskim Woiewodztwie. N. May Sędzia Ziemski Sieradzki. Floryan dzielny mąż za czasow Zygmunta Augusta, przeciwko Moskwie y Tatarom odważnie stawał. Mikołay zostawił potomstwo, synow y corki; z ktorych iedna była za Mikołaiem Stradomskim w Nakle Chęcińskim Pisarzem. Felicyan mąż rycerski, dziesięc lat w obozie strawiwszy, umarł 1634, w Krakowie u Oycow Bernardynow na Złobku z marmurowym nadgrobkiem pochowany, *Starowol: in Monum:* był to brat rodzony Mikołaia, miał za sobą *1mo voto* Balicką, z ktorey był syn Stanisław, pod Chocimem żołnierz, Księżka powiła mu dwoch synow, Floryana mężnego kawalera, y Felixa, *2do voto* z Koniecpolską, pozostałą wdową po Macieiu Pukarzewskim, z tey zpłodził Felixa y Stefana: *3tiô votô* z Grotowską, ale z nią nie długo żył, *Baran:* Mikołay Trukczaszy krolewski w Zmudzi 1674. Marcin miał za sobą Alexandrę Brzeską herbu Ciołek. Stanisław na Sielnicy, [bo się z tąd wszyscy piszą,) Podstoli Krakowski, poseł Sendomirski na konwokacyą 1696. tenże sam iuż Kasztelan Wiślicki, z światem się rozstał w roku 1703. Piotr z Anny Krysztoporski, Jana Kasztelana Bydgoskiego Corki, zostawił potomstwo. Jan Stolnik Zytomierski Sędzia kapturowy Sieradzki 1733. N. Stanisława Kamockiego małżonka. N. miał za sobą Petronellę Kobielską. Dorota z Kasztelanki Sieradzkiey urodzona, Stanisława Kożuchowskiego małżonka. Michał w Zakonie naszym umarł w Krośnie 1652.

**MAYDELL* w Inflanciech. Otto Ernest Maydel Poseł z Ziemi Piltyńskiey na konwokacyą 1632, podpisał konfederacyą, był potym Starostą Piltyńskim 1648. y Herman Obersterleitnant. Otto drugi Starosta Piltyński 1674.

**MAYKOWICZ.* Hrehory Maykowicz w Upitskiey Ziemi Poborca, *Constit: 1601. fol: 777.* Jędrzey Maykowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza krola z Pińskim Powiatem. Mayko Francifzek żołnierz, poimany od Moskwy pod Homlem 1654. N. Maykowski miał za sobą Szczęsną Ozembłowską.

MAZARAKI. Jan Mazaraki, o ktorym Konstytucya *1678 fol: 3,* był Posłem od Krola Jana III do Persyi, miał za sobą Konstancyą Kruzerowne Łowczankę Inflantską.

MAZOWIECKIE Xiażeta, patrz krolewſkie Familie.

MAZOWIECKI herbu Dołęga na Dobrzyńſkiey, piſzą ſię z Mazoſza. Z tych był ieden Podkoniuſzym u Xiążęcia Bolesława w roku 1441, zkąd potomſtwo iego, Podkoniuſzami zwano. Jakub Mazowiecki Podkonicz, mąż ſławny, ktory z Olbrachtem krolem, w Wołoſzech na Bukowinie będąc, wiele a mężnie czyniąc z nieprzyiacielem, obronną ręką, z bitwy od Wołochow zdradliwie wygraney uſzedł; potym był u Orſzy za Hetmana Tarnowſkiego, z ktorey potrzeby imię wielkie wyniosł, zostawił ſynow dwoch, Marcina, ktory na dworze Biſkupow Krakowſkich bawiąc ſię, tamże maiętność kupiwſzy, poiął Staſzkowſką, y Bartłomieia, ktory miał za ſobą Moſzczyńſką Stolnika Dobrzyńſkiego corkę, z ktorey zostawił potomſtwo. Wilk Mazowiecki (tak nazwany) człowiek znaczny, y ten ſynow zoſtawił, *to Papr:* Z tego Domu iedna była za Staſzkowſkim Podwoiewodzym Krakowſkim, w Więcławicach, herbu Bogoria, *Baran:* Michał Sędzia Ziemſki Dobrzyńſki, 1674 z konwokacyi naznaczony do rewizyi ſkarbu koronnego. *Conſtit: fol: 13.* Michał Mazowiecki w Zakonie Societatis JESU, Proboſzcz *Domûs Profeſſæ* w Warſzawie 1676, a przedtym Rektor w Collegium w Reſzlu, ieſt w druku, iego, *Sacerdos orans, ſive de Horis Canonicis ritè recitandis, Conſtantiæ ad Rhenum 1657 in 12mo.* 2do. *Panegyricus funebris Alexandro Epiſcopo Vilnenſi, Vilnæ 1644 in 4to. Præterea ſcripſit Varias Odas & elogia, quæ ſub alio nomine prodierunt.* to o nim piſze *Bibliot: ſcript: Societ:* N, Mazowiecka Gaiewſkiego małżonka. Jakub w Jazłowcu pogrzebiony leży. N. miał za ſobą Katarzynę Rutkowſką Piſarzownę Ziemſką Dobrzyńſką.

**MAZOWSKI herbu Grabie.* Mazowſki Grabia Woyciech 1632 w Ziemi Ciechanowſkiey, *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał.

**MAZYNI.* Krzyſztof Mazyni, pierwſzy indygenat w Polſzcze otrzymał na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 35,* był Sekretarzem y Dworzaninem Jana Kazimierza krola.

**MCHOWSKI.* Krzyſztof y Jan Mchowſcy w Woiewodztwie Brzeſkim, podpiſali elekcyą Władysława IV.

MDZEWSKI herbu Dołęga w Płockim Woiewodztwie. N. Mdzewſka, była za Narzymſkim Tomaſzem, Kaſztelanem Płockim. Maciey Kanonik Płocki y Chełmſki, umarł 1619, iako świadczy nadgrobek iego w Płocku, *Starowol: in Monum: Paproc: fol: 138* wſpomina wyraznie N. Mdzewſkiego Chorążego Płockiego. Stefan ſyn Pawła Piſarza Ziemſkiego Zawkrzenſkiego, *Acta Caſtren: Ciechan: 1640,* miał żonę Łoſiownę, z tey były trzy corki, Elżbieta Łopacka, Chorążyna Zakrocimſka. N. Bąkowſka. N. Rościſzewſka; ſynow dwoch, Paweł Podſtoli Płocki, y Stefan Suffragan naprzod Łucki, potym Gnieźnieńſki, Biſkup Kalamacki, S. T. Doktor, Zakonu kaznodzieyſkiego 1714. Woyciech y Stanisław w Płockim 1648. Stanisław miał za ſobą Juſtynę Kobylnicką.

MĘCINSKI herbu Poray w Lubelſkim Woiewodztwie y Sieradzkim. Piſzą ſię z Kurozwęk, ktory Dom iak kiedyś w Polſzcze między nayprzednieyſzemi kwitnął, z tego poznać, co ſię o nich mowiło pod Kurozwęckiemi y pod herbem Poray. Wyſzly potym Kurozwęki z ich poſſeſſyi, gdy iedynaczkę poiął Podſkarbiankę koronną Kurozwęską, Jan Lanckorońſki Łowczy Sendomirſki, y po dziś dzien ieſzcze w tym Domu dziedziczą, atoli Kurozwęſcy, ieſzcze y potym na rożnych krzesłach w ſenacie kwitneli, wſzakże iuż pod imieniem Męcińſkich. Jędrzey Męcińſki Kaſztelan Wieluńſki, z Seymu 1591, Deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 610.* corka iego była

była

była za Piotrem Gołuchowſkim, *Okol: tom: 2. fol: 81.* N. Jana Korycińſkiego Kaſztelana Oświecimſkiego żona; druga corka tegoż Jędrzeia Katarzyna była za Krzyſztofem Drohoiowſkim *Starowol: in Monum: fol: 729.* N. była za Olbrychtem Baranowſkim herbu Jaſtrzębiec Kaſztelanem Kamińſkim. Jędrzey poſeł na Seym 1611, z tamtąd Komiſſarz do uznania krzywd od Węgier, *Conſtit: fol: 7.* Maciey z Ziemi Wieluńſkiey poſeł na Seym 1627, zkąd deputowany na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 5.* Balcer Kommiſarz do Moſkwy, tam na Władysława krolewica, ſwoim koſztem chorągwie zaciągał w roku 1618, o czym czytałem liſt krolewſki *in Mſ. Cracov:* Jan Rotmiſtrz pod Cecorą mężnie ſtawaiąc, doſtał ſię był w niewolą, atoli wyſzedł z niey, kupiwſzy ſobie wolność. Jan Kaſztelan Sieradzki 1676, *Conſtit: fol: 9.* y 1667, gdzię go Kommiſſarzem do granic od Sląſka, ordynowała Rzeczpoſpolita, *Conſtit: fol: 21.* Brat iego rodzony Woyciech Kazimierz, naprzod Staroſta Brzeźnicki, z tym tytułem czytam go deputatem z Wielkopolſki na Trybunał Skarbowy Lwowſki, *w Konſtyt: 1653 fol: 2,* potym Podkomorzy Wieluńſki 1661, Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 25,* a potym Kaſztelan Sieradzki *Acta Caſtr: Vielun: 1664.* Sobie, y całey familii ſwoiey, grob w Częſtochowie y z nadgrobkiem marmurowym wſpaniałym wyſtawił 1659, miał za ſobą Tereſſę Małgorzatę, corkę Achacego Przyłęckiego Kaſztelana Oświecimſkiego herbu Szreniawa, z ktorey była corka, y dwoch ſynow, to ieſt Jan, naprzod Chorąży, potym Podkomorzy Wieluńſki, deputat na Trybunał koronny 1701, nakoniec ſobie duchowny ſtan obrał. Kazimierz Ignacy Staroſta Wieluńſki y Radomſki, a przedtym Chorąży Wieluńſki, poſłował na rożne Seymy 1683, 1690; Deputatem bywał na Trybunał koronny, złączył ſię był dożywotnie, z Barbarą czy z Teofilą Warſzycką Miecznikowną Koronną, Starościanką Piotrkowſką (miał podobno y drugą z Wielkiego Chrząſtowa) corek było iego trzy, Maryanna, Katarzyna y Konſtancya, z tych iedna była za Tarłem Staroſtą Goſzczyńſkim, ſynow zaś dwoch, Jozef y Woyciech, Z tych ieden Staroſtą Oſtrzeſzowſkim, Marſzałkiem Trybunału koronnego 1731, umarł Stolnikiem koronnym 1738. N. Męcińſka była za Olſzewſkim Marcinem Staroſtą Wieluńſkim 1671. Woyciech Podczaſzy Chełmſki 1686. Jan Kaſztelan Bracławſki. Mikołay Kaſztelan Sieradzki. Jan Woyſki Zytomirſki, Sędzia kapturowy Sieradzki 1733. Jan miał za ſobą Barbarę Ługowſką Staroſciankę Lelowſką. Jan Staroſta Wieluńſki 1733 poſeł na konwokacyą. Paweł Pułkownik krolewſki 1704.

Do tegoż Domu należy, Xiądz Woyciech Męcińſki *Societatis JESU,* ten z Matki Felicyanny Głoſkowſkiey herbu Jaſtrzębiec, z Oyca Woyciecha urodzony, ktorego gdy Ociec odumarł, przecież na cztery lata przed śmiercią, herezyi ſię wyprzyſiągſzy, wſzyſtko wychowanie iego poległo na pobożney Matce, iakoż pewnie przy ſkłonności do dobrego w Woyciechu, świątobliwe było. Znać to z tego było, że dany do Lubelſkich *Societatis JESU* ſzkoł, wzwyczaił ſię był, gdy drudzy poſneli, z łożka wſtawać, y klęcząc godziny całe na modlitwie odprawować, czego nierychło poſtrzegſzy inſpektor, zakazał mu, wſzakże ile ſię mogł utaić, znowu ſię do ſwego zwyczaiu wracał. Niemogło mu bydź nic milſzego, iako gdy ſłyſzał o okrucieńſtwach, ktore arcywymyſlne heroicznie wierni Pańſcy ponoſili, y ztad zapaliwſzy ſię na ſercu do podobney dla Boga śmierci, a rozumieiąc że niemogł do tego końca inaczey przyiść, proſić ſię umyślił do Zakonu Societatis. Wprawdzieć potym, gdy mu rożne

na

na myśl przychodziły trudności, y pokuſy do świata, iuż ſię począł był chwiać w przedſięwzięciu ſwoim, wſzakże przez ſen, ſkoro mu ſię widzieć dała Nayś: Matka, w oſobie *Mariæ Majoris*, podaiąc mu pomarańczę, wſzyſtkie owe pokuſy zgineły. Większa utarczka z Matką naſtąpiła, tey gdy o pozwolenie do Zakonu proſi, ciężki mu policzek wycieła: aleć ta w krotce z tego świata zſzedſzy. wolnieyſzą do wokacyi Woyciechowi drogę zoſtawiła: Do Rzymu ſię albowiem pokwapił, gdzie od Mucyuſza Witelleſcha Generała Soc: JESU do Zakonu przyięty zoſtał, tam w zgardzie świata, w pokorze, cierpliwości y inſzych wielu cnotach, znacznie poſtąpiwſzy, ſkoro Nowicyat ſkończył, do Polſki odeſłany, w Kaliſzu Filozofii ſłuchał, pod ten czas przyprawuiąc ſię do Męczeńſkiey odwagi, ciało ſwoie wymyſlnie trapił, dyſcyplinami kraiał, woſkiem topionym palił, y owſzem gdy pewnego winowaycę tracić miano, proſił ſię u Starſzych, żeby mu bydź przy tym pozwolono, nie inſzym ſercem, tylko żeby był ſerce ſwoie, mogł ztąd zahartować do podobnych mąk za Chryſtuſa między Pogańſtwem, luboć mu tego odmowiono. W tym brat mu młodſzy Staniſław umiera, po ktorym zlana na niego obſzerna ſukceſſya, bogactwa, nadzieie honorow, pokuſę mu nie małą uczyniły, wzgardził iednak tym wſzyſtkim, y żeby ſię iuż napotym o niego świat nie kuſił, całą ſubſtancyą ſwoię Collegio Krakowſkiemu u S. Piotra zapiſał, mowiąc z weſelem: Już prawi nie mam nic, tylko krew y życie, ktore y dziś gotowem dla Boga mego położyć. Zkończywſzy Filozofią, do Rzymu ſię wyprawił, tam zwierzywſzy ſię X. Sebaſtyanowi Wieirze, ſwych Swiętych do Japonii zamyſłow, X Generała o pozwolenie proſił, długo mu tego odmawiał Generał, aż też y na iego wielkie pragnienie ſię ſkłonił. Więc gotuiąc ſię na tę drogę, nauki duchowne, ktore miał od X Kaſpra Drużbickiego Soc: JESU, chciał iako naydoſkonaley na ſobie wyrazić, y do ſkutku przywieść. Theologii tedy w Rzymie nie zkończywſzy, w roku 1630 do Portugalii poiachał, z dziwnie wielką weſołością ſerca, ktora ſię y na twarzy iego wydawała. Tam w Eborze, zaczętą Teologią, kończąc, na kapłańſtwo, przez Appollinara Niceńſkiego Biſkupa Soc: JESU, a potym za wiarę Męczennika, poświęcony, pierwſzą mſzą odprawił w dzień Ofiarowania Matki Boſkiey: drugiego roku zkończywſzy w Eborze nauki, do Ulisbony ſię puścił; tam gdy iuż nazaiutrz w okręt w przedſięwziętą do Japonii drogę wſiadać ma, Xiędza Generała liſty nazad go do Polſki cofnęły, z tey racyi: ſprawa ſię wytoczyła do Trybunału Collegio Krakowſkiemu, od powinowatego X. Męcińſkiego zanieſiona, iakby nie ſam Woyciech, ale ktoś inſzy w poſtaci iego, maiętności temu Collegio zapiſał, dekretem tedy nakazano, na pewny dzień iego ſamego ſtawić; rozumieiąc, że albo iuż nie żyie, albo niepodobna było, nazad ſię mu do Oyczyzny wracać. Z wielką to ſercá odwagą uczynił Męcinſki, ſtanął na czas naznaczony, wſzakże potaiemnie, tak, że Adwerſarz pewną ſobie wygraną wrożył: w tym gdy ſprawę przywołano, przyſzedł y on na ratuſz, gdzie iaſnemi dowodami, y iawnemi znakami poznany, nie tylko oſoby ſwoiey pewność, ale y zapiſy Collegio uczynione utwierdził. Uſpokoiwſzy ſprawę, wkrotce znowu puścił ſię do Rzymu, a ztamtąd do Lizbony, a potym do Indyi 1631. W tey drodze pięć tyſięcy mil Hiſzpańſkich upłynąwſzy, y iuż na brzegach Braſylii ſtanąwſzy, znowu ich wiatry do Luzytanii przypędziły. Miał tam X. Woyciech wielką okazyą do zaſługi, uſługuiac chorym, ſłuchaiąc ſpowiedzi, gdzie we dwoch okrętach dwieście

ludzi pomarło, z ktorych wielu było takich, ktorych wprzod robacy roztoczyli niżeli zkonali; aż też y ſam przy tey pracy, y na gorączkę y łamanie w ſtawach zachorzał. Przypłynąwſzy do Luzytanii, po linie go z okrętu zpuſzczono, y ledwie na ramionach na łożko znieſiono, z ktorego ośm mieſięcy nie wſtawał. Naymniey iednak przez to, nie oſtygło w W. X Woyciechu pragnienie iego, cierpieć dla Boga, dla tego gdy ſię z choroby zdrowſzym obaczył w roku 1633, znowu w Okręt nazwany Betleem, Matce Boſkiey poświęcony, wſiadſzy, żeglował do Indyi, zrazu ſię dobrze im powodziło, co dzień ſię Mſza Swięta odprawowała, y nauką Chrześciańſka bywała, ale po trzech mieſiącach, ſiła ich na gorączkę zachorowawſzy, pomarło; a między niemi X Sebaſtyan Alwarez S. J. ſtarſzy, po ktorym wſzyſtka ſię praca na X Woyciecha zwaliła, ile że ſam ieden tylko Xiędzem będąc w tym okręcie, około ośmiu ſet oſob tam będących chodzić muſiał, ſpowiedzi ich ſłuchaiąc, aż też do Mozambiku przypłyneli, gdzie ich naypierwſi Oycowie naſi nawiedziwſzy, orzechami Indyiſkiemi, ktore wielkością ſwoią głowę człowieka przechodzą, y innemi owocami częſtowali. Wytchnąwſzy coś trochę na ziemi do okrętu powrocił, tu wiatr gwałtowny powſtawſzy, połamał u okrętow kotwice, y na morze ich popędził. Widząc ſię w wielkim niebeſpieczeńſtwie wſzyſcy, votum do S. Xawiera uczynili, y relikwią iego do kotwicy przywiązał X. Woyciech, ta przeciwko wſzyſtkiey burzy utrzymała ſzczęśliwie okręt, lecz gdy ią potym wyciągneli, a obaczyli bez hakow, za cud to S. Xawierowi przyznali. Z tamtad do Goi przypłyneli, z wielką radością przyięci od naſzych. Tameczny X. Prowincyał wziął go z ſobą na wyſpę Salſetanę, gdzie okrzcił wiele pogańſtwa, y dał im imiona Swiętych Polſkich, z wielką ſwoia pociechą. Do Goi powrociwſzy, oprocz innych cnot wielkich pamiątki, tę u grobu S. Xawiera zoſtawił, że lampę ſrebrną miſternie wyrobioną, ktorą był z dobr ſwoich na to zachował, ofiarował; przydawſzy na trumnę ſrebrną, w ktorey ciało tego Swietego leży, niektore ſztuki przedniey roboty. Niżeli ſię na morze puścił ku Japonii, pierwey rożne nawiedzał Prowincye, wſzędzie Ewangelią rozſiewaiąc, Z Malabaryki w roku 1635 popłynął do Malaki, a że mu ſię z tamtąd trudno było wychylic dla uſtawicznych rozboiow na morzu od Olędrow, więc przez ten czas poki tam bawił, poſieczonym od tychże rozboynikow, podiął ſię z wielką ochotą w ſzpitalu uſługować, iednym tedy maści gotował, rany zawiiał, łożka uściełał, pokarmy dawał, drugich na świętą wieczność dyſponował: Drugiego roku ſam ſię też wyprawił do Makaum, ledwo co ſię iednak od brzegu odbili, od tychże Olędrow oſkoczony, z innemi ſię w niewolą doſtał, od ktorych ze wſzyſtkiego odarty, a co go naybardziey bolało, heretycy relikwie Swięte, albo nogami zdeptali, albo w morze wrzucili, głodem, niewczaſem, y oſtatnią nędzą ztrudzony, do bydła na ſtrożą był oddany. Przydała mu ſię tam lekarſkiey nauki umieiętność, ktorey był w Krakowſkiey Akademii nawykł, a w Indyi wypolerował większą experyencyą: gdy albowiem Gubernatora Olenderſkiego ſyn iedynak niebeſpiecznie na gorączkę zapadł, on go uzdrowił: y innym niemniey na zdrowiu pomogł, cokolwiek tedy od kogo wziął w podarunku, to wſzyſtko obracał na poratowanie z ſobą razem pobranych niewolnikow, aż też po ſześciu mięſiącach tey niewoli, na wolność wyſzedſzy, do Kocyncyny przybył, tam trochę ſobie odpocząwſzy, do Makaum pokwapił, gdzie z owey uſługi drugim y niewczaſu, ſam też w ciężką chorobę

zapadł, z ktorey zmocniwſzy ſię, naprzod do Kamboi, gdzie od Krola wielce był uſzanowany, a potym do Manili poiachał, tu ſię języka Japońſkiego nauczył; w roku tedy 1642, pożegnawſzy przez liſt przyiacioł ſwoich, Krakowſkiemu Collegio, z ſłoniowey kości krucyfix, y obrazek Matki Boſkiey, na blaſze malowany, oddawſzy, (luboć krucyfix na morzu w okręcie od nieprzyiaciela zapalonym zgorzał) włoſy oſtrzygſzy, po Japońſku ſię uſtroiwſzy, z X. Antonim Rubinem Wizytatorem Japońſkim, y innemi trzema kapłanami Soc: JESU, do Japonii przypłynął: Tam ledwo na ląd wyſiedli, zaraz od ſtraży, ktora wſzędzie po granicach rozſadzona była, poimani ſą, y do Nangazachu przednieyſzego w Japonii miaſta, żelazem okowani, przyprowadzeni byli. Spytani przed Stároſtą, coby byli za ludzie, y ieżeli wiedzieli, że za dekretem Xoguna wſzyſtkim Chrześcianom, zwłaſzcza kapłanom, pod śmiercią weyścia do Japonii zabroniono. Wſzyſcy przez X. Wiſitatora odpowiedzieli, że byli kapłani Societatis JESU, a że przyſzli wiarę Chryſtuſową Japończykom opowiadać, wiedząc w prawdzie, o zakazaniu Ceſarſkim, ale bardziey Boſkiego roſkazu ſłuchaiąc: zaczym wtraceni ſą do ſmrodliwego więzienia, w ktorym przez ſiedm mieſięcy, trochą ryżu y wody karmieni, a przez ten czas, co dzień, lub co drugi dzień, tak katowani byli; każdy z nich był przywiązany na wznak do drabiny, z przekrzywioną na kark głową, aby do wlewania wody ſpoſobnieyſza była, zoſtawiwſzy wolną rękę lewą, ktorąby przykładaiąc do pierſi, odſtąpienie od wiary oznaymili. Tak przywiązanym, kaci leyki w uſta włożyli, przez ktore, tak wiele w nich lali wody, że iuż oddychać nie mogli; toż dopiero włożywſzy ich między tarcice, chłopi naymocnieyſi całą ſiłą ściſkali, y wodę z wnętrzności, tak gwałtownie wytłaczali, że żyły ſame y wnętrzności targaiąc, ze krwią przez uſta wychodziła, á męczennicy ledwo co żywi, po oney katowni zoſtawali. Taką mękę ſto y pięć razy wytrzymali. Widząc ſtatek ich przy wierze niewzruſzony, y owſzę weſołość we wſzyſtkich torturach, na smierć ich zkazał Staroſta, za co padſzy na kolana, podziękowali Panu Bogu: czemu ſię y ſam Sędzia nie mogł wydziwić. Prowadzono ich tedy, przez ulice miaſta przednieyſze, na chudych y parchatych bydlętach, ku pośmiewiſku Pogańſtwa, pokrępowanych łancuchami, głowy im na poł ogolono, uſta żelazem ochełznano, ręce z tyłu związano, a na plecach każdego, dekret śmierci napiſany. Ceſarz Japońſki wydał na tych dekret śmierci, że w iego kroleſtwach opowiadać śmieli wiarę Rzymſką, czego im dawno zakazano. Za miaſto tedy wyprowadzeni, na mieyſce, Gora męczennikow, nazwane, wſzyſcy inſtrumenta śmierci ſwoiey pocałowawſzy y obłapiwſzy, każdy z nich powrozami dwiema ściſle ſkrępowany (lewą tylko rękę wolną maiąc, na danie znaku zaprzenia ſię wiary) na ſzubienicach, nad dołami wodą śmierdzącą napełnionemi, za nogi zawieſzony, głową w doł głęboko po pas ſpuſzczony był, y tak długo zanurzywſzy głowę w ſmrodliwey wodzie trzymany, że ledwo co iuż mogł odetchnąć. Tak ſpuſzczone ciała, naznaczeni każdemu kaci, ieden okrąg powrozami obracali, aż ściśley w ieden zſchodziły ſię węzeł, pokiby wſzyſtkiego poniekąd ciała z dołu nie wyciągnęły, ktore podniożſzy, wolno puścili, zkąd przeciwnym na inſzą ſtronę obrotem, gdy powrozy często ſię gwałtem do koła odkręcały, ciało tak ſię gwałtownie kręciło, że do zawrotu głowom męczeńſkim przychodziło, y wewnątrz z poruſzonych wnętrzności, wiele krwi uſtami ſię lało, wſzyſtek mozg z mieyſca poruſzał ſię ſwego, zgoła wſzyſtko ciało, przez ciężkie katownie, do gwał-

towney

towney ſie śmierci ſpoſobiło; w tym dole tak męczony X. Woyciech przez dni ſiedm, chwalebnie dokonał 23 Marca 1643, życia ſwego 42, zakonnego 22: Dniem iednym poprzedził go do męczeńſkiey korony X. Rubinus, trzey inni, to ieſt X. Antoni Kapec ius, X. Franciſzek Markwez, X. Didacus Moralez, do dziewiątego dnia to okrucieńſtwo wytrzymali, ktorego dnia głowy im poucinano. Ciała wſzyſtkich wſrzod rynku rozſiekane w drobne cząſtki, miotali w ogień, a proch z nich na morze wyrzucony. Był X. Woyciech wzroſtu większego, twarzy nieco pociagłey, czoła rownego, żywych oczu, noſa na kſztałt orlego, twarzy pſzenicznego koloru, włoſa czarnego y kędzierzawego, oblicza przyiemnego, łagodney mowy: ale naywięcey cnot wielkich, z ktorych te dwie oſobliwſze były. Pierwſza, gorące pragnienie cierpieć dla Chryſtuſa. Druga, miłość ku Nays: Pannie, za iey protekcyą w Weſtfalu, gdy go zboycy w domu w leſie zbudowanym nocuiącego napadli, lubo go iuż w ręku mieli, przecięż ſkoro zmowił *Sub tuum præſidium* modlitewkę, zaraz z boiaźni iakiś pouciekali. Gdy mu Olędrowie poimanemu Obraz Nayś Panny odieli, y choć proſzeni wrocić niechcieli, ſkoro zmowił Pozdrowienie Anielſkie, obraz ſwoy odebrał. Jadąc do Wenecyi nie daleko morza Adryatyckiego, wpadł w rzekę Brenta nazwaną, zewſząd wyſokiemi gorami obwiedzioną, na kſztałt okrągłey ſtudni, tam widząc ſię bez żadnego ratunku, ſlub uczynił do Nayś: Panny, dać tablicę ſrebrną: rzecz dziwna, poty po owey rzece pływał, poki go nie wyciagniono, wpoł prawie umarłego, z podziwieniem wſzyſtkich, że y od zimna nie zkościał, y że do morza oraz y z wodą nie wpadł. Piſali o nim Filip Alegambe, Tanner. Szkarłatna roża Boſkiego Raiu. N. Podſtoli Wieluńſki, miał za ſobą Felicyannę Rucką Stolnikownę Inowrocławſką. Woyciech Męcińſki tymi czaſy w Zakonie S. J. żyie.

MĘCZYNSKI herbu Rawicz w Płockim Woiewodztwie. Do tych referuie Felixa Męczyńſkiego *Okolſki*, Podſtarościego Płockiego, ktorego do korrektury praw koronnych deputowano z Seymu 1589. w Dobrzyńſkiey Ziemi, świadczy, *Łukaſʒ Paprocki Łaſki Cudow: fol.* 64, że kwitnął w roku 1652. Jan Męczyna.

MEDEKSZA herbu Lis, z tą iednak odmianą, że przez ſtrzałę dwa krzyże iść powinny, ktora na barku podkowy ſtać ma, a w hełmie łabędzia kładą, w prawą tarczy y głową y całym ſobą obroconego. *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał. Są w Trockim Woiewodztwie. Pod czas woien na Ruſi ſłużyli dway bracia w woyſkach tamecznych. Proſzczow y Murzowa, Za czaſem gdy Olgierd W. X. Litewſkie, przenioſł z Ruſi do Łitwy żołnierzow, przenioſł też iednego z potomkow Proſzczowa, a ztąd Proſzczewiczowie. Z tych iednemu gdy dano daninę w Trockim Woiewodztwie, w Powiecie Kowieńſkim, nazwał ią Proſzczewice. Stefemon z Proſzcza Podkomorzy Kowieńſki, te mu Zygmunt Auguſt Krol, reſpektuiąc na iego zaſługi woienne, ieſzcze za Zygmunta I, wiecznością darował dobra, nazwane Medekſza, od ktorych ſukceſſorowie iego, piſzą ſię teraz Medekſza z Proſzcza. Z tych Stefan Franciſzek, naprzod Piſarz Grodzki Kowieńſki 1674, potym Podſędek Kowieńſki 1678, *Conſtit: fol: 22*, uſtąpił dwoch włok kościołowi farnemu w Kownie 1667, *Conſtit: fol: 21.* Duminik Piſarz Grodzki Kowieńſki 1697.

MEDUNIECKI. Konſtantyn Meduniecki Towarzyſz Pawła Sapiehy Hetmana Litew: *Conſt:* 1677. Jędrzey w Woiewodztwie Smoleńſkim 1648.

MEGLEWSKI herbu Lewart w Lubelſkim Woiewodztwie. Jeden z nich był

Pod-

Podśędkiem Lubelſkim, drugi Chorążym Lubelſkim, trzeci Kanonikiem Lubelſkim Krzyſztof. Stefan w Woiewodztwie Ruſkim 1632. N. była za Michałem Kiińſkim.

Męk herb.

*POwinien bydź mąż zbroyny ſtoiący, w lewey ręce włocznią proſto żelezcem do gory obroconą, a dołu aż tykaiącą, trzymaiący, prawą pod bok ſie podpieraiący, twarz u niego pełna, to ieſt obie oczy widać, na hełmie takiż mąż. *Paprocki, y Okolſki* o nich nie piſał, alem widział go tym kſztałtem ſztychowany. Tym ſię pieczętował Męk, Deputat Trybunału Litewſkiego w roku 1679.

**MĘKARSKI* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jędrzey Mękarſki 1674, Michał 1705. N. była za Tomaſzem Raſzowſkim *Baran:*

**MĘKARZEWSKI* w Sieradzkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Mękarzowa. Alexander Mękarzewſki 1697.

**MELCHENDEINER herbu Roża*, tym kſztałtem, iak ich opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſkich;* bo Paprocki y Okolſki o nich milczą; to ieſt powinny bydź na hełmie trzy roże, na zielonych gałązkach, każda z nich połowę czerwona, a połowę modra, na tarczy zaś, na korzonku długim zielonym z liſtkami roża iedna na ſrzodku, także połową czerwona, a połową modra. Z tego Domu był Herdmutus Melchendeiner znamienity w Pruſiech, ktorego potomſtwo iuż zeſzło. N. Melchendeinerowna była za Pieczewſkim herbu Paprzyca.

Melcyan

Melcyan herb.

*TArcza tego herbu powinna bydź przedzielona, na prawey ſtronie maią bydź w polu modrym, dwie zaięcze głowy ſzare, iedna pod drugą, y z ſzyiami; po lewey ſtronie, na pieńku czerwonym, dwa grona modre, między ktoremi trzy liſtki czerwone, w polu białym, na hełmie trzy pawie piora. Tak go opiſał, *Mſ. o Familiach Pruſkich:* bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał. Joachim, Otto, Henryk, Jan, Bernard, Wilhelm, Melcyanowie, bracia, *Liberi Barones* à Wartenberg & Pentzlin in Militſch. Jeſt na Zamku w Grudziądzu na ſali malowany ten herb, gdzie napiſano: Anna Marya Melcyanowa Freyherowa.

Meldzynski herb.

POwinny bydź dwa ptaki, pyſkami y głowami od ſiebie odwrocone, w poł więkſze; atoli ani ſkrzydeł ich, ani nog nie widać; a między niemi trzy paſy idą, ieden na ſamey ſzyi ich, drugi niżey, trzeci ieſzcze niżey, te zaś paſy przepłatano idą, bo ten co na ſzyi, na prawym boku ptakowi położonemu, ieſt na wierzchu ſzyi, a drugiemu za ſzyią: drugi pas za ptakiem bydź prawym powinien a na ptaku lewym. trzeci na prawym ptaku, a za ptakiem lewym; nad koroną y hełmem Murzyn oſzczep w ręku na doł trzyma, ſam w zbroi, na głowie ſzyſzak; tak go opiſał, *Mſ. o Famil: Pruſk:* bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał. Meldzyńſcy tym ſię herbem pieczętuią, ktorzy w Saxonii *Liberi Barones* będąc, za Krzyżakow ieſzcze, do Prus ſię przenieśli, y tam od trzech ſet lat oſiedli. Piſali ſię przedtym na Meldnie Von Allen, czy Von Alden, potym w Pląchawach, w Woiewodztwie Chełmińſkim

Mmm2 dzie-

dziedziczyli, Z tych ieden miał za ſobą Lichtyanowne. Mełdzyńſka była za Janem Dulſkim. Michał Kaſztelan Rypińſki, corka iego za Marcinē Nahoreckim Sądowym Ziemſkim Swieckim, ſyn zaś Sebaſtyan Marſzałek Generału Pruſkiego 1730. Niewiem czy nie tu należy Jan de Meledia Superarbirer między Jakubem Koſtką y Bazeńſkim 1476, *Acta Caſtr: Mariæb:* N. była za Janem Łeſkim Sedzią Michałowſkim.

MEŁGIEWSKI herbu Rawicz w Woiewodztwie Lubelſkim.

**MELIN.* Von Melin Krzyſztof Oberſzterleitnant w woyſku koronnym, dla rycerſkich zaſług otrzymał indygenat na Seymie koronacyi 1676, *Conſtit: fol: 58.*

**MERŁO herbu Strzała rozdarta* w Orſzańſkim. Felix y Krzyſztof Merło Babińſki w Wileńſkim Woiewodztwie 1632. Staniſław w Nowogrodzkim 2674, Jakub Antoni Januſzkiewicz 1700.

MELSZTYNSKI herbu Leliwa, patrz Tarnowſki.

**MENDALSKI herbu Lariſſa.* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał; iam ich widział z tym herbem. N. Mendalſka Marcina Pakaſzewſkiego małżonka.

**MESZCZERYN herbu Pogonia 3tio;* atoli z tą odmianą, że iezdziec w prawa tarczy, na koniu białym rozpędzonym, bieżący, powinien bydź w zieloney ſukni, wzad z łuku odſtrzeliwaiący ſię, w polu błękitnym, a miaſto hełmu, korona złota. Tak go opiſał *Mſ. X. Koiał:* bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał. Ten herb przynieſiony do Litwy z Moſkwy, gdzie go potomſtwo Amirgereia Carewicza Kaſimowſkiego, w Xięſtwie Nowogrodzkim zażywało. Zoſtawił bowiem ten Amirgerey ſześciu ſynow, a między niemi pierworodnego Meſzczer Gereia, ktory w roku 1082 chrzeſt święty przyiął, nazwany Jakub Meſzczeryn. Od niego idą Meſzczerynowie, ktorzy do Litwy z tym herbem przyſzli, y w Smoleńſkim Woiewodztwie oſiedli,

oſiedli, wziąwſzy od Krola Alexandra daninę nad rzeką Dąbrownicą. Gdzie Waſil Meſzczeryn od ſwego imienia, wieś Waſilewice nazwał, miał za ſobą Pelagią Kniahynią Boratyńſką, z ktorey zoſtawił ſyna Jakuba, ten zaś z Korſakowny, dwoch ſynow, Semena y Piotra, ten z młodu woienną ſię ſłużbą bawił w Inflanciech, gdzie zoſtaiąc na Derpcie, zabity od ſzturmuiącey do Zamku Moſkwy. Semen Meſźczeryn, z Katarzyny corki Kozmy Obuchowa Szlachcica Smoleńſkiego herbu kotwica, zoſtawił ſyna Jerżego, temu Maryna Łośminſka powiła ſynow trzech, Ignacego, Fedora y Iwana. Ignacy Pułkownik pod Smoleńſkiem, gdy go Zygmunt III dobywał, zabity 1611. Fedor pod Bolchowem od Szwedow poległ, Iwan zebrawſzy Boiarow y Duńcow, na imię świeżo obranego Cara Władyſława Krolewica Polſkiego, Łuki Wielkie ſplądrował, Toporec czatą ubiegł, Newel, Siebież, Kraſne, na imię tegoż obiął. Wſpominaią go dzieie Władyſława Krola. Y potym w rożnych expedycyach odważnie ſtawał, za co od Zygmunta Krola, rożne daniny wiecznością wziął. Był Cześnikiem Smoleńſkim, piſał ſię dziedzicem na Waſilewicach y Strzałkach. Był y Adminiſtratorem w Newlu, umarł 1633. Miał za ſobą Facianę Polibianke herbu Łabedź, z ktorey zoſtawił ſynow, Łukaſza, Mikołaia, Jana, Dymitra, Piotra, Hrehorego, Alexandra, y corek cztery. Łukaſz, Mikołay y Alexander młodo pomarli. Jan Cześnik Smoleńſki w ſzkołach Smoleńſkich katolikiem zoſtawſzy, woyſkową długo traktował, to przeciwko Szwedom pod Generałem Bawarſkim Janem de Vert 1644, to z Lubomirſkim Hetmanem Polnym koronnym przeciwko Rakocemu, to indziey. Dymitr Stolnik Smoleńſki, poſeł z Smolenſkiego, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza krola, Chorągiew Uſarſką noſił u X. Radziwiła Michała, a gdy mu zdrowie nie ſłużyło, chorągiew 1662 wyſtawił na obronę Oyczyzny. Piotr y Hrehory bracia iego 1656 pod Filipowem, gdy woyſko Litewſkie znieſiono, na placu polegli.

**MESZEK.* Staniſław Meſzek, długo w woyſku koronnym ſłużąc, na Seymie 1662 nobilitowany, o czym *Konſtytucya fol: 40.*

**METYCH herbu Lew wſpięty* na Sląſku, dla tego tylko ſię o nich namienia.

MEYDALON Kufołowicz herbu Trzaſka pod czas Unii W. X. Litewſkiego z Koroną, wziął na ſiebie y na Dom ſwoy na Seymie w Horodle. *Stat: Łaſki fol: 127*, albo Moydylon.

**MEYNARTOWICZ.* w Xięſtwie Litewſkim. Eliaſz w Zmudzi 1621, Michał 1648 w Wileńſkim, Wacław Meynartowicz Cześnik Lidzki w roku 1691, żona go odumarła Bogumiła Anna Borowſka herbu Lubicz, z ktorey potomſtwo, Benedykt Michał, Paweł y Tereſſa *Simon Głuchowſki, Oſtatnia poſługa.*

**MEYSCHER* w Ziemi Inflantſkiey, Wilhelm Meyſcher podpiſał elekcyą Władyſława IV.

**MEYSZOWIC.* Meyſzowicz Jan w Woiewodztwie Trockim podpiſał elekcyą Władyſława IV.

MĘZYK herbu Wadwicz Eliaſz Mężyk w Wileńſkim Woiewodztwie 1632, Tomaſz y Jan w Mińſkim 1674.

MĘZYK herbu Wieniawa w Krakowſkim Woiewodztwie, zwali ſię przedtym Słabołzowie, z Dąbrowy ſię piſza, z Sląſka do Polſki przyſzli. Jan Mężyk z Dąbrowy pod Grundwalſką potrzebę z Krzyżakami, poſłow Niemieckich tłumaczył Krolowi Jagellonowi, *Miechov:* ktoremu też z innemi przydany był, aby przy boku iego zoſtawaiąc, zdrowia iego pod czas tey okazyi przeſtrzegał, *Długoſz.* Jezdził potym w legacyi do Witolda Xiążęcia

Litewſkiego, oznaymuiąc mu imieniem Jagełła o iego ſlubie z Pilecką, *Długoſ.* w roku 1436 iuż Woiewoda Ruſki, y Staroſta, iako piſze *Biel: fol: 338, y Łaſk: ſtat: fol: 140.* Kiedy z ſześcią tyſięcy ſzedł przeciw Swidrygełłowi. Staniſław Mężyk de Kobielce Staroſta Sądęcki, ten z młodych lat ſwoich na dworze krolewſkim był Dworzaninem, potym Rotmiſtrzem ſławnym, w wielu potrzebach, oſobliwie za Stefana Krola w Moſkwie, z Buczacką herbu Pilawa nie zoſtawił tylko iednę corkę, Dęmbińſką, Staroſciną Czorſztyńſką. Bracia iego tamże w Krakowſkim ludzie znaczni. N. Malchera Krupki małżonka.

**MĘZYNSKI herbu Koścießa.* W Mazoſzu zdawna dziedziczyli, iako o tym świadczy liſt Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego dany 1400 *In Actis Caſtr: Płoc:* niektorym Familiantom herbu Kościeſza, między ktoremi ieſt też Sobieſław z Męczin; ieſt ten liſt *u Papr: fol: 301*; iakoż że ſą Męczyńſcy w Ziemi Liwſkiey, dochodzę ztąd, bo Klemens y Mikołay z Xieżopola Męczyńſcy, podpiſali tam elekcyą Jana Kazimierza, a Klemens, Jana III. Atoli ſą y Mężyńſcy tamże, Marcin Mężyńſki był Kaſztelanem Wiſkim 1589, podpiſał tranſakcyą Będzinſką, a w roku 1581 Podkomorzym Łomżyńſkim, w prawie tak cudzoziemſkim, iako y Oyczyſtym dziwnie biegły, Krola Stefana, na granicach kroleſtwa, imieniem wſzyſtkich ſtanow witał, *Bielſ: fol: 732*, był y Podſędkiem Zembrowſkim 1569, poſtem na Seym Lubelſki, *Conſtit: fol: 172*, potym, dobra Mężeniny inne w Ziemi Łomżyńſkiey y Wiſkiey po corce weſzły w Dom Opackich. Od brata iego wnuk był Alexander Mężyńſki Piſarz Ziemſki Zembrowſki y Miecznik Łomżyńſki. *Collegio Soc: JESU* Łomżyńſkiemu, wiecznym prawem, niektore grunta na mieſcie Zembrowie zapiſał, co approbowała *Konſt: 1647 fol: 33*, corka iego Elżbieta, Jakuba, Helena Jędrzeia Olſzyńſkich, małżonki. Lenard 1578 Poborca w Podlaſkim, *Conſtit: fol: 353.* Jakub w Ziemi Wiſkiey, Jan Władyſław w Ziemi Mielnickiey 1674, Krzyſztof w Podlaſkim 1632. Są y w Lubelſkim. Jan Mężynſki Sędzia Grodzki Lubelſki 1685, *Conſtit: fol: 10.* Staniſław miał za ſobą Katarzynę Grotownę, z ktorey ſynowie, Daniel y Woyciech, tyleż corek, to ieſt, Zofia Czyżewſka, y Anna Dąbrowſka. N. Mężyńſka była za Mikołaiem Koſakowſkim Łowczym Litewſkim. Byli y w Poznańſkim, Staniſław y Mikołay Mężyńſcy 1648. Alexander Chorąży Zytomirſki, żona Tereſſa Wybranowſka Łowczanka Sendomirſka, z tey corki, iedna Zofia *1mo voto* żyła z Peretetyatkiewiczem, *2do* z Złotolieńſkim Staroſtą Lubaczowſkim, druga Barbara, y ſynowie, Jan Jezuita, Jozef, Romuald, Mikołay, y Antoni. Mechtylda Jerzego Hondorfa Kapitana małżonka. N. miał za ſobą Bogumiłę Jełcownę Podſtolankę Kiiowſką.

**MIĄCINSKI herbu Wieniawa* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Zofia Miącińſką tego herbu, była z Krzyſztofem Wichrowſkim Miecznikiem Halickim *Geneal: Strzemeſkich.*

**MIĄCZYNSKI herbu Suchekownaty na Wołyniu.* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Athanazy Miączyńſki naprzod Podſkarbi Nadworny Koronny, potym Woiewoda Wołyńſki, Łucki, Łoſicki, Krzepicki, Staroſta, Pułkownik woyſk Koronnych, dzielność iego, we wſzyſtkich za Jana III Krola Polſkiego okazyach woiennych, pamiętna, oſobliwie pod Chocimem kędy pierwſzy na Turkow wielkim męſtwem uderzył, y w tey okazyi cięſzko był raniony, ta mu drogę do krzeſſa utorowała, świat ten pożegnał w roku 1723, mąż pobożny, złączył ſię był dozywotnie z Luſzkowſką, z tey

zoſta-

zoſtało dwoch ſynow, Piotr naprzod Kaſztelan Chełmſki, a temi czaſy Woiewoda Czerniecohwſki, po Jozefie Potulickim zmarłym w roku 1734, Staroſta Krzepicki, wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Rzewuſką Kaſztelanką Podlaſką, z ktorey zoſtawuie potomſtwo. Drugi Kaſztelan Podlaſki od roku 1738, Staroſta Łucki, poſłował na konwokacyą 1733, żona iego Xiężniczka Woroniecka Staroſcianka Srzedzka. N. miał za ſobą Cieklińſką. Petronella Miączyńſka ſioſtra rodzona Woiewody Wołyńſkiego była za Jerzym Konſtantynem Szuyſkim Cześnikiem Brzeſcianſkim. Jan miał za ſobą Joannę Naſierowſką y z niey potomſtwo, Katarzyna była za Wawrzyńcem Pepłowſkim. Corka Woiewody Wołyńſkiego, była za Maxymilianem Oſſolińſkim Podſkarbim Wielkim Koronnym: ſioſtra zaś iey rodzona za Jozefem Sierakowſkim Strażnikiem koronnym herbu Dołęga.

**MIĄCZYNSKI herbu Tępa Podkowa.* Marcinowi Miączyńſkiemu ſławnemu legiście Polſkiemu, z tym herbem, przypiſał Teodor Zawadzki *Compendium Inſtitutionum Juris Civilis 1610.* Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

**MIARNOWSKI* w Sieradzkim Woiewodztwie. Tomaſz Miarnowſki miał za ſoba Chociwſką. Jan z Miarnowa 1664, *Nießpork: fol: 131.* Woyciech y Staniſław ale Mianowſcy w Nurſkiey Ziemi 1632.

**MIASKOWSKI herbu Bończa* w Wielkieypolſzcze: z tą iednak odmianą, że powinien bydź Jednorożec biały, w lewą tarczy zapędzony, przedniemi nogami wſpięty, Xiężyc iak na nowiu, iakby go opaſywał, a trzy gwiazdy nad ſzyią iego, tak ułożone, że dwie na ſpodzie, a iedna nad niemi na wierzchu, na hełmie z korony poł Jednorożca bez gwiazd y Xiężyca. Takbym rozumiał, że Przodkowi ktoremuś z tego Domu za znaczne iakieś dzieło ta aukcya gwiazd y Xiężyca nadana. *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał. Z tych Woyciech na Poniecu y Sierpowie Miaſkowſki, miał dwoch ſynow, Maxymiliana y Woyciecha. był y trzeci Jakub, ktorego oracya do druku weſzła 1665: *Maria Servitute Regnatrix*, Maxymilian dziedzic na Poniecu, Kaſztelan Krzywińſki, *Conſtit: 1670 fol: 26.* związał ſię był dożywotnie z Urſzulą Potulicką Podkomorzycowną Poznańſką, z ktorey corka Jadwiga z Marcinem Wieruſz Kowalſkim zręczona, ſynowie zaś dway. Woyciech ktory miał za ſobą Lipſką herbu Grabie, y Franciſzek, ktory zaślubiwſzy ſobie Franciſzkę z Wyſzyny Grodziecką Staroſciankę Stawiſzyńſką, z niey zpłodził Woyciecha Staroſtę Gębickiego, Chorążego znaku Stolnika Koronnego, Poſła na Seym Grodzieńſki 1726, y Michała Towarzyſza znaku Uſarſkiego Krolewica Auguſta, maiącego w związku małżeńſkim Angelę Waliknowſką. Woyciech brat rodzony Maxymiliana Kaſztelana Krzywińſkiego, ſam Kaſztelan Santocki, z Seymu 1661 naznaczony do uſpokoienia granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 21 y 1670*, z Barbarą Leſzczyńſką herbu Wieniawa, Wacława Kanclerza koronnego y Generała Wielkopolſkiego corką, fundowali Bractwo ratunku duſz Czyſcowych w Poniecu, potomſtwo ich, corka Dorota Dąmbſka, matka dziſieyſzego Jędrzeia Dąmbſkiego Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego, y ſyn Maxymilian Cześnik Poznańſki, ten zaślubiwſzy ſobie Zofią Mycielſką, ſioſtrę rodzoną Jędrzeia Mycielſkiego Chorążego Poznańſkiego, zpłodził z nią ſynow trzech, Jozefa dziſieyſzego Cześnika Poznańſkiego, żona iego Tereſſa Rotaryuſzowna Podkomorzanka Wendeńſka. Alexandra Kantora Poznańſkiego, Proboſzcza S. Michała na Zamku Krakowſkim, Officyała *Sede Vacante* Warſzawſkiego, deputata w roku 1731 na Trybunał koronny. Staniſława Dworzanina Krolowy Francuzkiey. Corek także trzy. Annę

Nnn2 Joze-

Jozefa Molſkiego Kaſztelana Rogozińſkiego, Ludowikę Franciſzka Rozrażewſkiego dziſieyſzego Kaſztelana Rogozińſkiego, Elżbietę Alexandra Oraczewſkiego, małżonki.

Staniſława na Miaſkowie Miaſkowſkiego ſyn, Maciey Kaſztelan Lędzki, miał za ſobą pierwſzym związkiem Rożankownę, drugim Domaniewſką, z niey zoſtawił trzech ſynow, Franciſzka bezpotomnego. Abdona, ten przeciwko Szwedom woiuiąc, od nich poimany, do Sztokolmu zaprowadzony, tamże w więzieniu umarł. Jakuba, ktorego dzieci z Bielickii Karol, Antoni, y Katarzyna.

Adam z Miaſkowa Miaſkowſki, dziedzic na Tarchałach, y Brodnicy, corka iego iedna Tereſſa, za Hieronimem Wieruſz Kowalſkim. *Acta Caſtren Caliſſ: 1648*, y trzey ſynowie, Adryan, Jan y Benedykt, dway oſtatni Reformatami zoſtali. Adryan był naprzod Stolnikiem Poznańſkim, poſłem na Seymy, deputatem na Trybunały kilka razy, naoſtatek Kaſztelan Szremſki, ia go czytam, w roku 1676 Kaſztelanem Santockim, w ktorym czaſie, z Seymu był naznaczony Kommiſſarzem do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 51*, poiął był Szołdrſką Kaſztelankę Biechowſką, z ktorą żył beżpotomnie. Brat drugi Adama, miał za ſobą *1mo voto* Kołudzką, z niey zpłodził ſyna Franciſzka, y corek dwie, z tych iedna za Wielowieyſkiego wydana, druga w Głogowie na Sląſku Zakonnica. *2do voto* poiął Lipſką herbu Grabie, ta mu powiła corek pięć, Urſzulę Rafała z Skrzynna Dunina małżonkę, umarła 1669. Jadwigę Kołaczkowſką, Maryannę Koźmińſką, umarła 1684, Pani ta wielkiey pobożności y umartwienia, znaczna Dobrodzika naſzego Collegium Kaliſkiego. Czwartą w Trzebnicy Zakonnicę. Piątą Konſtancyą w Zakonie S. Klary w Poznaniu, kilka razy ſtarſzą klaſztor ten rządziła. Franciſzek trzy razy w śluby małżeńſkie wkraczał, pierwſzy raz z Florentyną Kowalſką; z tey było dwoch ſynow, Adryan w Zakonie naſzym na Matematyczney, Filozoficzney y Teologiczney katedrze ſławny, rządził Collegia Poznańſkie, Krakowſkie, Jarosławſkie, *Domum Profeſſam* w Krakowie, y całą Prowincyą Polſką. Są iego w druku te Xięgi. 1mo. *Deus in Eſſentia Unus, in Perſonis Trinus, ſeu Tractatus de Deo, Pragæ 1723 in fol:* 2do. *Deus homo, ſeu Tractatus de Incarnatione Verbi Divini, Pragæ 1728 in fol.* 3tio. *Diſputatio de Admirabili Dei Matre Theologicè propugnata, Pragæ in fol, 1728.* 4to. *Tractatus de Actibus Humanis, Poſnaniæ in fol.* 5to. *Introductio in Univerſam Ariſtotelis Philoſophiam, ſeu Dialectica, Sandomiriæ 1720 in 4to.* 6to. *Expedita ſalutis via per exercitia ſpiritualia S. P. Ignatii Sandom: 1720 in 4to & 1718 in 8vo.* 7mo. *Tractatus de Angelis in fol.* Brat Adryana Jan Podſędek Wſchowſki, ktorych ſioſtra Barbara z Władyſławē Lipſkim zręczona, matka Jana Lipſkiego Biſkupa Krakowskiego y Kardynała. Drugi raz Franciſzek, poiął Maryannę Wężykownę Widawſką, z tą fundował bractwo ratunku duſz czyſcowych, w Widawie, z niey zpłodził dwoch ſynow; Maxymiliana, od ktorego z Mąkowſki ieſt ſyn Alexander Skarbnik Kaliſki, w autoramencie cudzoziemſkim Kapitan, y Michała; corek zaś cztery, Tereſſę Gorzeńſką, Zofią Daleſzyńſką, Katarzynę Mikołaia Zbiiewſkiego, Katarzynę Jozefa Zbiiewſkiego Podſędka Poznańſkiego, małżonki. Trzeci raz Franciſzek poiął Jaſtrzębſką, po ktorey zoſtał ſyn Antoni, maiący za ſobą Zabłocką, y corka Teofila Rogalińſka. Jan ſyn Franciſzka z Kowalſkii Podſędek Wſchowſki, zaślubił ſobie *1mo voto* Koſzutſką, z niey ieſt ſyn Franciſzek Mieczkik Wſchowſki, a teraz Łowczy Poznańſki, złączył ſię dożywotnie z Niegolewſką Chorążanką Wſchowſką, y Kaſper Rotmiſtrz autoramentu cudzoziemſkiego, złą-

czył ſię z Bnińſką Sędzianką Nakielſką. *2do voto* tenże Jan ślubował Ludowice Bielicki, z niey ſynow czterech, Staniſław, ktory naprzod w ſzkołach naſzych Poznańſkich, a potym w Kaliſkich Filozoficznemi naukami, byſtry z natury dowcip przepolerowawſzy, y w Krakowſkiey Akademii Juryſprudencyi wyſłuchawſzy, w Rzymie Teologiczne nauki zakończył. Z tamtąd do Oyczyzny powracaiąc, przywiozł od Stolicy Apoſtolſkiey Miecz poswięcony Krolewicowi Polſkiemu, a potym Krolowi Auguſtowi III. W krotce zawołany Kantorem Gnieźnieńſkim, Kanclerzem Krakowſkim, Kantorem Sendomirſkim y Proboſzczem Płockim Xiażeciem Sielunſkim, w Roku 1738 Adminiſtrator Generalny Arcybiſkupſtwa Gnieźnieńſkiego *Sede Vacante*, po Teodorze Potockim. Roku zaś 1739. Prezydent Trybunału Koronnego, krorego głowy czekaią Infuły. 2. Jozef Staroſta Wolnicki, o ktorym dalſze nadzieie śmierć pomięſzała, młodo bowiem umarł w Saxonii. 3. Karol w ſzkołach ieſzcze będąc w Poznaniu kwitnące zakończył życie. 4. Antoni. Do tegoż Domu należy Franciſzek Miecznik Poznańſki, Piſarz Grodzki Konińſki, żona iego Jadwiga Kowalſka, z tey ſynowie, Jan y Antoni. Drugi także Franciſzek, ktorego z Jadwigi Kuczkowſkii, herbu Wężyk 1701 ſyn Bonawentura.

MIASKOWSKI herbu Leliwa w Wielkieypolſzcze y na Ruſi. Z tych Balcer S. T. D, Prałat przykładnego życia, y niezamuloney żadnym zakałem cnoty, od Hieronima Rozrażewſkiego Biſkupa, Kanonikiem Kuiawſkim uczyniony y kaznodzieią, gorliwe do ludzi kazania miewał, poſuniony potym na Archidyakonią Pomorſką, w wielu intereſſach Oyczyznie dobrze ſię przyſłużył. Paweł Wołucki ſwoim go Suffraganem wynioſł, z tytułem Biſkupa Margarytańſkiego, w Fordanie albo w Wiſſogrodzie kościoł wymurował, tak przez czterdzieści lat, kościołowi Kuiawſkiemu pracy ſwoiey Paſterſkiey nie żałuiąc, poſzedł po zapłatę w roku 1633, w Katedrze Kuiawſkiey z nadgrobkiem pochowany, gdzie na pewną liczbę mſzy fundacyą ugruntował. Wydał do druku, *Probe wiary do zbawienia koniecznie potrzebney, in 4to 1616 w Krakowie. przełożona na Polſkie X. Leonarda Leſſiuſſa S. J.* Braci iego ſtryiecznych ſześciu. 1. Jan Kanonik Poznańſki, Dziekan Wieluńſki. 2. Staniſław Sekretarz Zygmunta III. 3. Woyciech naprzod Stolnik Podolſki, potym Podkomorzy Lwowſki, świat ten pożegnał w roku 1648, z młodſzych lat ſwoich rycerſką ſłużąc w Inflanciech, Moſkwie, y na Podolu, wſzędzie mężnie ſię ſławił, Marſzałkował potym w Trybunale koronnym. do Rudolfa Ceſarza dwa razy w legacyi iezdził: Do Imbraima Cara Tureckiego, świeżo na tę godność wyniesionego wyſłany poſłem, wſzyſtko do affektacyi Oyczyzny ſprawił, y kilka ſet ludzi Polſkich z niewoli Tureckiey wyprowadził, w roku 1647 był Kommiſſarzem do granic z Seymu, *Conſtit: fol: 5*, y do zapłaty piechocie Smoleńſkiey. *Conſtit: fol: 23*, żona iego Katarzyna z Chodcza 1641, *Cuda Podkamienſkie*. Corka iego, była za Romanem, Jana Korycińſkiego Kaſztelana Oświecimſkiego ſynem, ſyn zaś Alexander, *to Okol: tom: 3 fol. 155.* Boday to także nie iego ſynowie, Jędrzey Sekretarz Wielki Koronny y Opat Trzemeſzyńſki, wſpominaią go Konſtytucye 1667 *fol: 19.* Maciey Opat Trzemeſzyńſki 1676. 4. Zygmunt w Zakonie kaznodzieyſkim Teolog. 5. Łukaſz, naprzod Podſtoli Podolſki, z Seymu 1633, deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 21*, y 1635 taż na niego funkcya włożona. W roku 1647 iuż Podſędek Podolſki, Kommiſſarz do rewizyi ludzi ſłużebnych Rzeczypoſpol: *Conſtit: fol: 40.* Pod Cecorą doſtał ſię był w niewolą, atoli z niey wyſzedſzy, nie uſtąpił żadney

okazyi, w ktoreyby mogł ſię ſwey Oyczyźnie przymilić, miał za ſobą Barbarę Kalinſką, z ktorey było dwoch ſynow, Staniſław Opat Oberſki 1676, y Woyciech Chorąży Podolſki: niewiem czy nie tenże ſam Woyciech, był Chorążym Nowogrodzkim w roku 1661 y poſtem na Seym z Podolſkiego, z tamtąd Deputat na ſądy fiſzkalne, *Conſtit: fol: 3.* dwa razy ſluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Anną pozoſtałą wdową po Krzeczowſkim, *2do* z Agnieſzką Jordanowną, potomſtwo iego, Jan Zakonu Cyſtercyeńſkiego y Alexander, corki zaś, Petronella Staniſława Golińſkiego, Barbara Michała Jordana Hynka, małżonki, y Konſtancya. 6: Alexander od tego wdami ſię był ſyn Woyciech w Zakonie naſzym, Rektor Collegii Kroſieńſkiego, umarł w Lublinie 1705. Brat rodzony Jezuity, Jan, miał za ſobą Smogulecką ſioſtrę Staroſty Nakielſkiego Mikołaia, z tey były cztery corki, Jadwiga za Goreckim Sędzią Grodzkim Nakielſkim, Tereſſa za Franciſzkiem Przybyſzewſkim, trzecia za Strzeleckim, czwarta za Stablewſkim, y ſyn Kaſper, ten ma za ſobą Mieſzkowſką. Jędrzey Miaſkowſki miał za ſobą Annę Piotrowſką herbu Swinka urodzoną z Rokoſowſkii Podſkarbianki Koronney. Jędrzey z Potarzyc, żona iego Dorota Konarſka, żyła wdową 1623, *Nieſzpork: Odrob: fol: 104.* Dorota była za Staniſławem Domaſzewſkim Komornikiem Łukowſkim. N. Cześnik Podolſki, corka iego Maryanna z Dąbrowſkim Łowczym Latyczowſkim zmowiona. Adam poiął Dorotę Oknińſką, z niey były dzieci, Adam, Katarzyna, Zofia, Anna, Konſtancya, y Agnieſzka. N. miał za ſobą Dziedoſzycką Woiewodzankę Podolſką. Jędrzey Inſtygator Trybunału Koronnego w Piotrkowie, za zdrowie przywrocone ſobie przez łaſkę S. Koſtki, 1690, temu Swiętemu wdzięczny, inni ich piſzą Miaſtkowſki. Jan Miaſkowſki w Ziemi Liwſkiey 1632. Kaſper wydał, *Zbior Rytmow na dwie częſci rozdzielonych, w Poznaniu in 4to 1622.*

MICHALCZEWSKI herbu Prus imo w Krakowſkim Woiewodztwie, Jacek Michalczewſki Podwoiewodzy Krakowſki, Franciſzek, Adam, Staniſław, Jakub 1705. Sebaſtyan, ſioſtra iego Elżbieta *Acta Caſtr: Sandec: 1638.*

MICHALEWSKI herbu Korczak, na Ruſi. Deńko Boratyńſki wziąwſzy działem Michalewice, od nich Michalewſkim zawołany, z tych dway byli bracia rodzeni, mężowie ſławy y pamięci godni, ktorzy w ſprawach rycerſkich zroſli, nie zoſtawili potomſtwa. Sioſtry ich dwie rodzone były, Anna Rukinicka, białogłowa podczywości y porządku wielkiego, zeſzła *ſterilis:* druga Hinkowa, z ktorey ſyn Jan mąż y Dworzanin wyborny. Staniſław Michalewſki Czech, od tego zoſtali ſynowie, Jerzy y inni. Teodor y Jozef w Litwie w roku 1700.

*MICHAŁKIEWICZ *herbu Kościeſza* w Połockim Woiewodztwie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał.

MICHAŁOWICZ herbu Lis w Smoleńſkim Woiewodztwie. Grzegorz Michałowicz Władyka Pińſki 1624, *Zycie B. Jozafata Męcz:* Michał Michalewicz Rotmiſtrz Wołoſkiey Chorągwi 1658. *Paprocki* ich piſze Zdan Michałowicz.

MICHAŁOWSKI herbu Jaſienczyk w Woiewodztwie Mazowieckim. Staniſław z Michałowa Michałowſki Podſędek Rawſki. Jakub Podczaſzy Ziemi Czerſkiey, ktorego dwoch ſynow było, Kaſper Chorąży Czerſki Sekretarz Zygmunta III Drugi Malcher, mąż umieiętnością prawa Oyczyſtego ſławny, był naprzod Piſarżem Grodzkim Krakowſkim, daley Podſtaroscim, aż też Woyſkim Lubelſkim, Deputatem y nie raz bywał na Trybu-

nał

nał Koronny; ba y Marſzałkował tamże, poſtem na rożne Seymy, iako 1616, *Conſtit: fol: 23.* Temu w opiekę ſyna ſwego Tomaſza oddał był Jan Zamoyſki Hetman Wielki y Kanclerz, ktoremu on zawdzięczaiąc, nadgrobek w Krakowie u OO. Dominikanow, przy kaplicy S. Jacka, poſtawił. Miał za ſobą Kochanowſką wdowę po Czernym, (dobra ich były w Krakowſkim, Słupia, Jakubowice Stogniewice,) z nią zpłodził dwoch ſynow. *to Okolſki,* atoli czytałem *Kazanie pogrzebowe Xiedza Rzeſzowſkiego S. J.* w ktorym powiada, że ci ſynowie zpłodzeni byli z Maryanny Kowalſki herbu Abdank, to ieſt, Jacek naprzod Stolnik Rożańſki 1648, a potym Staroſta Krzepicki y Kłobucki, Rotmiſtrz krolewſki, umarł 1661. y Jakub Woyſki Lubelſki, z Seymu 1635 do rewizyi Xiąg Trybunalſkich y Podkomorſkich Lubelſkich naznaczony, *Conſtit: fol: 45,* a w roku 1661 iuż Kaſztelan Biecki, Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 34.* Melchior Stolnik Rożańſki, ſioſtra iego iedna, była za Koryeińſkim Kaſztelanem Bracławſkim, druga Helena Zakonnicą u PP. Karmelitek Boſych w Warſzawie: żona iego Alexandra Czarnecka, znaczna Dobrodzika Collegium naſzego Piotrkowſkiego, ſyn Jozef Podſtoli y Sędzia Grodzki Krakowſki, Deputat na Trybunał Koronny z Krakowſkiego 1723: corka iego za Chwalibogiem. Melchior Michałowſki w Zakonie naſzym, rzadził Collegium Oſtrogſkie, a gdy zhuczeni Kozacy Oſtrog opanowali; iego zabili 1660. N. Sędzia Grodzki Krakowſki, żona iego Anna Małachowſka Kaſztelanka Inowłodzka.

MICHAŁOWSKI herbu Jelita w Woiewodztwie Sendomirſkim. Woyciech Michałowſki 1697.

MICHAŁOWSKI herbu Poray. O tych ſię mowić będzie pod herbem Poray.

MICHAŁOWSKI herbu Trzaſka w Rawſkim Woiewodztwie. Scibor z Michałowa Podſędek Nurſki, podpiſał dekret Xięſtwa Mazowieckiego przeciwko Dyſſydentom 1525, *u Łubieńſk:* Adam w Ziemi Nurſkiey 1632, Są y w Litwie Michałowſcy, ale niewiem czy tego herbu. Zygmunt w Woiewodztwie Nowogrodzkim 1648. Adam Cześnik Oſmiańſki y Alexander 1674. N. Michałowſki miał za ſobą Barbarę Bieykowſką. Alexander, Jan, y Michał w roku 1700.

MICHAŁOWSKI herbu Wieruſzowa w Kaliſkim Woiewodztwie. Mikołay Michałowſki Stolnik Brzeſki Kujawſki, miał za ſobą Barbarę, ſioſtrę rodzoną Jozefa Jaſkmanickiego Podſtolego Kiiowſkiego.

*MICHNIEWICZ *herbu Lis* w Wilkomirſkim. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Jan Michniewicz ſłużył przeciw Szwedom y Moſkwie; ſynowie iego, Konſtantyn Dworzanin Krolow Jana Kazimierza y Michała. Michał Cześnik Bracławſki, w woyſku po Uſarſku długo zoſtawał, ożenił ſię z Wołowiczowną. Bracia ich, Staniſław, Rafał, Kazimierz, Samuel y Jan *Koiał: in Mſ.* Jan, y Michał 1700.

Michorowski herb

Powinien bydź Wielbłąd ſzary w polu białym, w prawą tarczy bieżący, noga iego prawa przednia, trochę od ziemi podnieſiona, nad hełmem tak z korony wychodzą dwie łabędzie ſzyie, że ſię z ſobą w gorze ztykaią. *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał, tylko *Mſ. o Famil: Pruſk:* ieſt w Kwidzyńſkim kościele napis 1571 Kilianuś Szmolth Michorowſki.

MICHO-

MICHOWSKI herbu Gryff w Krakowſkim Woiewodztwie. Jędrzey z Michowa w roku 1366, ſynowie iego, Piotr, Stefan y Warciſław 1370; o czym czytay liſt *u Paproc: o herbach fol: 73.* Czwarty ſyn tegoż Jędrzeia Mikołay.

MICHOWSKI herbu Rawicz w Lubelſkim Woiewodztwie, Dom ſtarożytny. Jan z Michowa Hrabia Warſi Kaſztelan Lubelſki, hetmanił przeciwko Litwie y Jadzwingom, za Bolesława Xiążęcia Krakowſkiego, ktorego wyſługi znaczne, ieſzcze y po dziś dzień w tym domu dziedziczą. Piotr Warſi z Michowa Kaſztelan Krakowſki 1280. Woyciech z Michowa Kaſztelan Zawichoyſki 1451. na liście Kazimierza krola danym Miaſtu Lubelſkiemu. *Biel: fol: 394.* Z Michowa Katarzyna, była za Jędrzeiem Tarłem Chorążym Lwowſkim, matka Arcybiſkupa Lwowſkiego. Woyciech Michowſki Łowczy Lubelſki, corka iego Dorota była za Czyżowſkim. N. dziedziczka na Broniewicach, była za Mikołaiem Broniewſkim herbu Leliwa. Jan y Przecław Michowſcy 1632. Adam Michowſki temi czaſy w Zakonie naſzym. Angela naprzod Suchodolſkiemu w Bończy, po nim Jerzemu Lubomirſkiemu Woiewodzie Sendomirſkiemu, po nim Tomaſzowi Zamoyſkiemu Ordynatowi zaſłubiona.

**MICINSKI herbu Pelikan* w Ruſkim Woiewodztwie. Maciey Micińſki zpłodził cztery corki, Dubiſką, Petryczynową, Gutteterową y Szczepkowſką, ſynow zaś trzech, Marcyana bezżennego, służąc w woyſku zginął w okazyi ze Szwedami, N. ktorego pierwſza żona Taſzycka, druga Kalinowſka; y Staniſława męża rycerſkiego, Porucznikował pod Pancerną Chorągwią Cetnera Kaſztelana Wołyńſkiego, miał za ſobą Grabowſką Woyſkiego Bracławſkiego corkę, herbu Jaſtrzębiec, z Kamienieckii urodzoną (ktorey bracia rodżeni ieden poiął Wilczkowſką drugi Cebrowſką) z tey corka Barbara doſtała ſię w małżenſtwo Damianowi Woroniczowi Cześnikowi, y ſynow trzech, Alexander Podczaſzy Owrucki pod Uſarſką chorągwią służył, złączył ſię dożywotnie z Antoniną Stadnicką Podczaſzanka Bracławſką; drugi Władyſław, trzeci Tomaſz w Zakonie naſzym temi czaſy.

MICKIE-

**MICKIEWICZ herbu Poray* w Xięſtwie Litewſkim. Ci według *Stryikow: fol: 356,* idą od Kniaziow Gedroycow.

**MICKIEWICZ herbu Natecz.* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Są na Zmudzi, w Mińſkim y Upitſkim, Przydomek ich Dowołgo. Staniſław Mickiewicz, ktorego ſyn Jan 1648 w Mińſkim. Adam w Witebſkim 1632. Dawid Łowczy Mińſki 1704. N. Mickiewiczowna, była za Woyciechem Dowgiało. Mickiewicz Rynwid, Michał y Jerzy 1700.

**MICOWSKI herbu Prawdzic* w Chełmſkiey Ziemi. Staniſław Micowſki, miał za ſobą Łowiecką dziedziczkę na Nakle, z tey były dwie Corki, Ewa Zamiechowſka, y Elżbieta Wereſzczyńſka, ſynow także dwoch, Adam, ktoremu Zofia Gaſzyńſka powiła corkę Maryannę, *imô votô* Czerkawſką, *2do* Bartkowſką, *3tiô* Modliſzewſką, y Teofil, tego z Zofii Mroczkowſkii, zoſtało ſię dwoch ſynow, Woyciech y Jacek. Woyciech z Gluzickii, miał to potomſtwo, Jana, ten Xiędzem był; Staniſława bezpotomnego y Kazimierza, ktorego zabito; Maryannę, ta naprzod Bukowſka, potym Smolſka, Petronellę Gurſką, Alexandrę naprzod Grabkowſką, potym żyła z Michałem Suchcickim. Jacek brat Woyciecha z Barbary Zawadzkii, zpłodził corkę Katarzynę Woyciechowſką, y ſyna Adama. Jakub Micowſki z Seymu 1647 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 5.* N. była za Jędrzeiem Ołtarzewſkim.

**MICUTA herbu Gozdawa* w Grodzieńſkim Powiecie. Bohuſz Micuta nazwany Wachanowſki, Koniuſzy Litewſki. Jakub Chorąży Litewſki; on czy ſyn iego także Jakub, miał za ſobą Reginę Scypionownę: drugi zaś ſyn iego Jan, Sędzia Ziemſki Grodzieńſki; corek iego dwie, Anna Sieſickiemu Podſędkowi Wileńſkiemu, a po nim Krzyſztofowi Kamińſkiemu Miecznikowi Nowogrodzkiemu, y Katarzyna Krzyſztofowi Szczukockiemu Cześnikowi Grodzienſkiemu, zaślubione; ſynow zaś czterech, Jakub, ktory z Korzenickii Stolnikowny Ziemi Bielſkiey, zpłodził Kazimierza Podczaſzego Rzeczyckiego y Jerzego. Olbrycht Podſtaroſci Grodzieńſki, ktory z Woyſznarowny, zoſtawił corkę Joannę, wydaną za Jana Dubinę Kniażyckiego; y ſynow, Adama y Karola. Stefan Piotr Leśniczy Koniawſki. Michał Krzyſztof Miecznik Witebſki 1674, z Alexandrowiczowny ſynowie iego, Staniſław, Piotr, y Kazimierz Podkomorzy Grodzieńſki, żona iego Eufrozyna Kołontaiowna Podkomorzanka Wołkowiſka; tenże Krzyſztof Miecznik miał za ſoba drugą żonę Eufemią Chrebtowiczownę Podſędkownę Ziemſką Grodzieńſką. Adam Miecznik Wołkowiſki 1700.

MICZUCHA herbu Łodzia ten herb na ſiebie y na Dom ſwoy przyiął w Horodle przy Unii Litwy z Koroną, *Statut Łaſk: fol: 127.*

**MIECIECKI Zdanowicz.* w Woiewodztwie Trockim Mieciecki.

**MIECHOWICKI.* Barbara Miechowicka Xięni klaſztoru S. Klary w Kaliſzu, *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov: 1619.* Anna Miechowſka była za Olſzamowſkim Horodniczym.

MIECZKOWSKI herbu Zagłoba w Łukomſkiey Ziemi. Łukaſz Mieczkowſki Podſędek Ziemi Łomżyńſkiey, y Jędrzey w Ziemi Łomżyńſkiey, Adam y Alexander w Ziemi Wiſkiey 1674. Alexander w Xięſtwie Litewſkim 1700.

MLECZ w tych herbach znaydzieſz: Alexandrowicz, Bratkowſki, Brandys, Włoſzek, Nowina, Pieleſz, Herburt albo Pawęza, Kałuſzowſki, Szaława, Ulnicki, Cholewa, Druck, Gołocki.

**MIECZNIKOWSKI herbu Podkowa* w Mazowieckim, y indziey. Staniſław Miecznikowſki Podſędek Zawkrzeńſki, Jan. Regent Zakrocimſki w Płockim

ckim 1674. Maciey w Woiewodztwie Brzeſkim Kuiawſkim 1632, Adam Pułkownik Krola Zygmunta III, potym Reformat, gdy u OO Dominikanow konwentu Krakowſkiego, młyn tak był zczarowany, że koła przeciw wodzie obracały ſię, żadne ratunki Exorcyſtow niepomagały, z rozkazu przełożonych ſwoich, ſkoro Adam trzy razy owe ſłowa wymowił, *Chriſtus factus eſt pro nobis obediens uſq; ad mortem*, przełamał czartowſką ſiłę, że koła potym zwyczaynym ſwoim trybem krążyły. *Kazanie: Korona Wiekuiaca.*

**MIECZYNSKI herbu Łabedź* w Ziemi Ciechanowſkiey. Woyciech y Franciſzek Duninow Mieczyńſcy 1648. Woyciech Cześnik Ciechanowſki 1674, Szymon 1697.

**MIEDUSZEWSKI.* N. Miedufzewſki miał za ſobą Katarzynę Troianowſką.

**MIEDZIANOWSKI.* w Lubelſkim Woiewodztwie, Krzyſztof na Krągach Miedzianowſki Podſtoli Nurſki, Ignacy na Trynoſach Łowczy Nurſki 1674.

MIEDZWIECKI herbu Okſza w Sendomirſkim Woiewodztwie, raczeyby podobno powinno bydź herbu Topor, ile że dawnieyſzemi czaſy, Toporczykowie piſali ſię de Miedzwiec, o czym będzie ſię mowiło pod tym herbem. Krzyſztof Zakonu Cyſtercyeńſkiego w Sieciechowie.

**MIEDZWIECKI herbu Oſtoia,* de Miedzwiedź piſali ſię Druzynowie y Starykoniowie.

MIEDZWIEDZKI herbu Pobog w Mazowieckim Woiewodztwie pod Wąſoſzem.

MIEDZWIECKI herbu Topacz w Wielkieypolſzcze, *Okolſki* ich piſze Niedzwiedzki.

**MIEDZYCHOWSKI herbu Jaſienczyk* piſzą ſię z Międzychodza. Staniſław y Łukaſz bracia, Dworzanie Krola Stefana, w roku 1582 do ſzturmu pod Pleſzkow pieſzo ſzli, *Paproc: fol: 404.*

z *MIĘDZYGORZA herbu Topor,* patrz pod tym herbem.

**MIEDZYLEWSKI herbu Jaſtrzębiec.* Z tych był Wawrzyniec Miedzyleſki, Biſkup Kamieniecki 1526.

**MIEGAŁOWSKI.* Paweł Miegałowſki Skarbnik Orſzańſki w Ziemi Mielnickiey 1674.

MIĘKICKI herbu Trzy traby w Przemyſkiey Ziemi y indziey. Zygmunt Miękicki, miał ſynow trzech, Jędrzeia, Staniſława y Walentego. Z tych Jędrzey Woyſki Lubaczowſki, temu Podhorecka herbu Bylina, powiła corek trzy; Annę y Magdalenę Porudeńſkie, Zofią Bąkową Chorążyną Kamieniecką, y ſyna Krzyſztofa, męża dobrze tey Oyczyźnie zaſłużonego, temu Anna Konieńſka Miſopadowna Łowczego Sendomirſkiego corka, urodziła to potomſtwo Hieronima, Jędrzeia, Jana, Zofią Elżbietą y Annę; po Miſopadownie poiął Krzyſztof, Annę Broniewſką Podkomorzankę Poznańſką, z ktorey dzieci, Krzyſztof, Staniſław, y corka Barbara. Staniſław mąż rycerſki, zoſtawił z Kołucką herbu Pomian, ſyna Jana y dwie corki. Walentyn między Kozakami Nizowſkiemi czas długi mieſzkał, zabity w Wołoſzech przy Iwoni Hoſpodaru Wołoſkim od Turkow, w roku 1574. Staniſław na Podolu y w Litwie dobra miał ſwoie. Daniel miał za ſobą Annę Wieruſką, corkę Joachima, z ktorey ſyn młodo umarł; dobra iego, były w Krakowſkim Nagorzany, Krzyſzkowice y Dalechowice *Baran:* N. Miękicki poiął Halſzkę Xiężniczkę Zbaraſką, z tey były corki dwie, Anna y Zofia Chodorowſka, ſynow także dwoch, Jan y Floryan *Geneal: Wiſzniow:* Floryan kwitnął na Wołyniu 1632. Jan w Krakowſkim 1674. N. miał za ſobą Reiowną Annę.

** MIĘ-*

**MIĘKINSKI herbu dwie Strzały.* Michał Miękińſki Sędzia Oſtrzeſzowski, deputat na Trybunał koronny w roku 1724 z Woiewodztwa Malborſkiego.

**MIELECKI,* w Sieradzkim Woiewodztwie, Bernard z Mielęcina Mielęcki 1471 *Acta Caſtren: Oſtrzeſzov:* Lenard żonie ſwoiey Annie Mikowſki reformacyą zapiſuie tamże. Samuel z Seymu 1641 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 19.* N. miał za ſobą Zofią Marſzewſką herbu Rogala, pozoſtałą wdowę po Daleſzyńſkim, ale z nią *ſterilis.* N. poiął Lipſką ſioſtrę rodzoną Jana, Biskupa Krakowskiego y Kardynała.

MIELECKI herbu Gryff. Jednaż ich dzielnica z Branickiemi, dlaczego cokolwiek ſię mowiło o Przodkach Branickich, to ſię y tu regulować powinno; to namieniam, że idą od Klemenſa z Ruſzczy Woiewody Krakowſkiego *1252*, kiedy ſię iednak wydzielili od Branickich, y z Mielca Mieleckiemi piſać poczeli, zgadnąć nie mogę. Naypierwſzego pod tym imieniem kładą autorowie, Staniſława Mieleckiego Kaſztelana Zawichoyſkiego, z tym tytułem podpiſał liſt Zygmunta I w roku 1531, *u Okolsk: tom: 3 fol: 69*, umarł; 1732, czego świadkiem nadgrobek iego w Mielcu: był Kommiſſarzem do Solca za tegoż Krola, ktorey Kommiſſyi tranſakcya ieſt *in Mſ. Petricov:* Jeſt tamże drugi liſt krolewſki, w ktorym temu Staniſławowi Rotmiſtrzowi, na ſto koni płacić każą zaſługi z publicznych poborow. Że go Swięty Staniſław Biſkup w ciężkiey niemocy uleczył, ieſt pamiątka w Ruſzczy y na Skałce pod Krakowem; zapadłſzy albowiem w tak ciężką niemoc, że na nogach ſtanąć nie mogł, przez ſen upomniony od S. Staniſława Biſkupa, żeby ſię na Skałkę zanieść kazał, a zdrowie miał otrzymać, ſkoro tylko tak uczynił, zdrow na nogach ſwoich z kościoła wyſzedł, działo ſię to w roku 1518. Miał za ſobą Elżbietę Tęczyńſką, corkę Staniſława z Barbary Zawiſzanki, y z nią corki, Ligęziną y Złocką, ſynow zaś trzech, Jana, Sebaſtyana y Waleryana; boday nie był y czwarty Jędrzey, ktorego zmarłego w roku 1529, nadgrobek z Mielca wypiſał *Paproc:* Sam zaś Staniſław Kaſztelan, był urodzony z Matki Pniowſki z Sprowy, przecięż na nadgrobku ſyna iego Jana, trzeci herb nie ieſt Odrowąz, ale Nałęcz. Sioſtra podobno tegoż Staniſława Anna, była za Mikołaiem Firleiem Kaſztelanem Krakowſkim y Hetmanem, *Okol: pod Lewartem;* tenże piſze, że Hieronim Staroſta Sendomirſki (a boday nie brat Staniſława,) miał za ſobą Grochowſką Jadwigę Kaſztelankę Czechowſką koło roku 1540.

Jan Woiewoda Podolſki y Marſzałek Wielki Koronny, Chmielnicki, Samborſki y Grodecki Staroſta, ſyn Staniſława Kaſztelana Zawichoyſkiego nayſtarſzy, był wprzod Kaſztelanem Wiślickim w roku 1540, iako ſię podpiſał na liście Zygmunta I *u Nakiel: w Miechov: fol: 629.* Z młodſzych lat do obozu ſię udał, gdzie iuż iak żołnierz, iuż iak rozſądny wodz, w rożnych okazyach, iak częſto rany, ták y wielką ſławę męſtwa ſwego wynoſił, Na Inflantſką potrzebę 1557 rządy mu całego woyska powierzono, kędy, y ſzabli nie dobywſzy, ſamą imienia ſwego trwogą, Inflantczykow do tego przymuſił, że ſię Krolowi poddali. Był mąż w wierze katolickiey nieprzełamany, w woyſku karności przeſtrzegaiący na exceſſuiących ſurowſzy, na dobrych łaskawy z ſzedł z tego świata w roku 1561, w Mielcu z nadgrobkiem pochowany, na ktorym te cztery herby widziec, Gryfa, Topor, Abdank y Sulimę. Pochwały iego z tego kamienia wypiſał *Paprocki.* Anna z Daleiowa Kołowna, Woiewodzanka Podolska pozoſtała małżonka iego, y ſyn Mikołay, (co naſtępuie,) tę mu przyſługę uczynili.

Bielſki fol: 606 imię mu Mikołaia miaſto Jana poddaie, ale to pewna, że ten Mielecki, o ktorym on tam mowi, był Jan.

Mikołay Woiewoda Podolski y Hetman Wielki Koronny, Staroſta Chmielnicki, Grodziecki, na dworze Ceſarskim wychowany, w Oyczyźnie rycerską wielkim ſercem traktował: w pewney batalii, iako o nim piſze *Royzius in Chiliaſticho*, między gęſto uſłanemi trupami, ledwo iuż tchnący znaleziony, gdy do ſiebie przyſzedł, tym ieſzcze większą natarczywością na nieprzyiaciela nacierał. W roku *1572* Bohdana Alexandrowego ſyna, z Hoſpodarſtwa Wołoskiego od właſnych poddanych wyzutego, na Pańſtwo wprowadzaiąc, w połtora tyſiąca tylko ludzi ſwoich, mężnie ſię ſtawił; a gdy poſtrzegł daleko bez porownania większe ſiły nieprzyiacielskie, niżeliby ich tak ſzczupłą garſztką ludzi mogł złamać, woysko ſwoie nazad odprowadził, bez żadney klęſki w ſwoich. Chcielić go wprawdzie Pogańſtwo zewſząd ogarnąć, ale ich zbił z tey imprezy z znaczną w nich ſzkodą. Tatarom Podole puſtoſzącym nie raz ſię dał dobrze w znaki. Y lubo był ſerca nieuſtraſzonego, przecięż ſię prędko do ſzabli nie porywał, oſobliwie kiedy mogł mieć ſpoſob, uſpokoienia Oyczyzny, bez woiennych zatargow; Hetmanem potym Wielkim do Moskwy na Seymie Warſzawskim ogłoſzony, Połock y wſzyſtek tamten kray, lubo od Moskwy y w zamki y w ſiły y w prowianty dobrze opatrzony, do Polski odebrał; Sokoł zamek ſławny ſpalił, ludu co nayprzednieyſzego ſiła na nim pobił, dzieſięć tyſięcy woyska na ſukkurs mu idącego poraził. Gdy ſię iednak na drugi rok nowa do Moskwy expedycya otworzyła, on zdrowiem ztarganym, wymowiwſzy ſię z niey Krolowi Stefanowi, dobrowolnie buławę złożył, ktorą Krol, Zamoyskiemu oddał; więc prywatnie ſobie w domu życie obrawſzy, dni ſwoie zamknał w roku *1585*. iezdził do Węgier w legacyi na pogrzeb Jana krola Węgierskiego. Chwycił ſię był Nowinek heretyckich, ktoremu, gdy X. Skarga S. J. dowody prawdy katolickiey, iawnie pokazał, tym obruſzony, przyoſtrzey tego Apoſtoła w domu u ſiebie traktował, wſzakże potym Benedykt Herbeſtus Soc: JESU, przywiodł go do tego, że ſię do owczarni Chryſtuſowey wrocił, y w niey świątobliwie dokonał. Chwali iego żarliwość o wiarę y pobożnośc Hozyuſz Kardynał, *tom: 2 epiſt: fol: 436*, y naſzemu Zakonowi świeżo ſię w Polſzcze gniezdzić poczynaiącemu, ſzczegulniey ſię świadczył. Katedrze Lwowskiey znaczną łaskę uczynił, co wſpomina Solikowski Arcybiskup Lwowski w ſwoim teſtamencie; iako y o iego ſzczodrobliwości na inne kościoły. Złączył ſię był dożywotnie z Elżbietą Mikołaia Xiążęcia Radziwiła Woiewody Wileńskiego, Kanclerza y Marſzałka Litewskiego, Czarnym nazwanego, corką; po tey, tylko ſię dwie corki zoſtały, to ieſt, Zofia naprzod Symeonowi Xiążęciu Słuckiemu; po nim Janowi Karolowi Chodkiewiczowi Woiewodzie Wileńskiemu, Hetmanowi Wielkiemu Litewskiemu. Katarzyna Janowi Oſtrorogowi Woiewodzie Poznańskiemu, zaślubione, dobra ſwoie dziedziczne Poduſilno y Baczow, obiedwie na Fundacyą Kollegium naſzemu Lwowskiemu, wiecznemi czaſy zapiſały: nad to Zofia dzieſięć tyſięcy na fabrykę tegoż Collegium wyliczyła: do fundacyi Kollegium Kroſieńskiego, od męża ſwego Chodkiewicza zaczętey, znacznie ſie przyłożyła.

Sebaſtyan, drugi ſyn Staniſława Zawichoyſkiego Kaſztelana, naprzod Kaſztelan Wiſlicki y Staroſta Brzeſki w roku 1564, *Conſtit: fol: 66*, potym Kaſztelan Krakowſki 1569, *Conſtit: fol:* 154. O nim nadgrobek w Mielcu tak mowi, *Optimarum partium Senator prudentiſſimus, & amantiſſimus Patriæ; doctorum virorum & bonarum artium fautor, priſcæ & Catholicæ religionis cultor & propugnator;* żona iego Zofia Kościelecka, corka Tarnowſka Hrabina na Rzemieniu, ſyn Hieronim Staroſta Brzeſki, Rotmiſtrz Krolow Zygmunta Auguſta, y Stefana, z nie małym koſztem, torem Przodkow ſwoich idąc, pode Gdańſkiem y w Moſkwie ſtawał; Sędzia kapturowy Sendomirſki w roku 1587, *Conſtit: fol: 425*: a daley Staroſta Sendomirſki; iego pobożność, ludzkość, przyiemność ku wſzyſtkim, ſławi *Ciehoc: alloq: Oſec: l, 2. c. 13*, kędy namienia, że iuż był pewną ſummę odłożył, na fundacya Collegium naſzego w Sendomierzu, ale tę iego intencyą nieſpodziana śmierć rozchwiała. Miał za ſobą Jadwige Kormanicką herbu Junoſza, Kaſztelankę Czechowſką, z ktorey corka Anna, z Joachimem Ocieſkim Kaſztelanem Sądeckim, Staroſta Olſztyńſkim żyła bezpotomnie *Baran. Geneal: tego Domu*, temuż Sebaſtyanowi Kaſztelanowi Krakowſkiemu, krom Tarnowſkii, dwie corki przyznaie, Sienieńſką y Krupſką Starościną Hrodelſką.

Waleryan Podkomorzy Sendomirſki, trzeci ſyn Staniſława Kaſztelana Zawichoyſkiego, umarł młodo w roku *1553*, o czym iego nadgrobek w Mielcu, tego z Kamienieckii herbu Pilawa, była corka za Alexandrem Trzecieſkim, y ſynow dwoch, Staniſław w Zakonie naſzym, cztery lat tylko przeżywſzy świątobliwie, w Wilnie żyć przeſtał w roku 1572, gdy mu znać dano o bliſkiey śmierci, nic ſię tym nie zmięſzawſzy, rzekł, *In nomine Domini. Sachinus hiſtor: Soc: par: 3 lib: 8, num: 119.* Drugi Jan dziedzic na Trzciany, Pan ſpokoyny, pobożność y ſprawiedliwość kochaiący, o żadne godności nie ubiegaiący ſię, z Katarzyny Prochańſki zpłodził dwie corki, Katarzyne, Samuelowi Sienieńſkiemu, Kryſtynę, Janowi Fredrowi, zaſlubione, y ſynow czterech, Krzyſztofa *ſterilem*, Mikołaia Opata Tynieckiego (cożkolwiek bądź, że go *Szczygiel: in Tinec: fol: 109*, ſynem Sebaſtyana Kaſztelana Krakowſkiego, ale omylnie zowie] za promocyą Stefana Krola, Koadjutorem Brzechwy Opata Tynieckiego uczyniony; po iego śmierci Opactwo obiąwſzy, rządził ie wielkim rozſądkiem, do Kluniaku albowiem zaiachawſzy, y tam ſię karności y świątobliwey obſerwancyi Zakonu tego przypatrzywſzy, tęż ſamę potym w Tynieckim klaſztorzę rozkrzewiał, niektore prawa ufundowawſzy, oboſtrzywſzy powinności, ſam wſzyſtkim ſtał ſię przykładē dobrego Zakonnika, cnotą, pobożnością y łaſkawością. Mucety na wzor Mnichow Kluniaceńſkich ſwoim noſić pozwolił; Bibliotekę znacznie w Xięgi przyczynił, y nauki w ſwoich, Profeſſorow godnych im opatrzywſzy, pilno przeſtrzegał; kościołowi tamecznemu ſiła z Rzymu relikwii SS. uproſił, ozdoby także z apparatu kapłańſkiego przyczynił; wſzakże w tych zabiegach ieſzcze na kapłańſtwo nie poświęconego, śmierć zaſtała w roku 1604. *Nakiel: in Miechov: fol: 37. Pruſcz in deſcrip: Crac: fol: 84.* Jana, *Conſtit: 1611 fol: 67*, tego z Fredrowny, corki dwie, Zofia Ligęzina, y Katarzyna Snopkowſka; y ſynowie trzey, Mikołay mąż rycerſki pod Cekorą y Chocimem, ktorego zmarłego 1640, nadgrobek w Krakowie u OO. Franciſzkanow. *Starow: in Monum:* Jan y Jacek. Marcina, tego z Zofii Staniſławſki Podſkarbianki Koronney, corki trzy, Barbara, y dwie Zakonnice, Anna y Katarzyna; y ſynowie trzey, Staniſław, Marcin y Jan, tego żona Popowſka Starościanka Będzińſka 1620 powiła mu dwie corki, Zofią Karwicką, y Alexandrę Miłońſką, ſynow trzech; Marcina, Stefana y Rafała, tego z Zołkiewſkii potomſtwo, Mikołay, Staniſław, y corka Anna. Marcin na Mielcu Staroſta Brzeźnicki, żona iego Przyłęcka, umarła *1693*, druga żona iego Kryſtyna Beata Drohoiowſka. wdowa po Zygmuncie

gmuncie Porębſkim Kaſztelanie *Zawichoyſkim*, ale *ſterilis.* Rafał Staroſta Brzeźnicki 1705. Ktoryś miał za ſobą Gomolińſką.

**MIELESZKO herbu Korczak* w Litwie y w Polſzcze. Paprocki y Okolski o nich nie piſał, pochodzą od Czupy, iednego z przednich Panow Litewskich, ktory y na ſiebie y na ſwoich ſukceſſorow na Seymie Hrodelskim, przyiął herb Korczak; iedenże to Dom według *Koiał: in Mſ.* z Ilinicżami y Jeſmanami. Gdy Moskwą Smoleńsk ſobie była zawoiowała, z Moskwy do Litwy ſię wynieśli. Z tych dway bracia dziedzice na Dziewiętkowicach, z Powiatu Słonimskiego, oſiedli na Podolu y Ukrainie. Jerzy Mieleſzko Pyſzyński u Xiążęcia Oſtrogskiego. Jarmołowi Mieleſzkowi, Zygmunt Auguſt Krol 1570 puſte pola w Woiewodztwie Bracławskim, nazwane Omiękińce, wiecznemi czaſy darował, co approbowała *Konſtytucya 1601 fol: 751.* N. Mieleſzko z żoną ſwoią Gniewkowska oſiadł na Podolu pod Czarnym Oſtrowem, zoſtawił corek pięć, ſynow dwoch, Jana y Stefana. Jana ſynowie dway, Jan, y Mikołay, w Zakonie naſzym pomarli. Stefaná zaś ſyn ieden Łukaſz, zabity od Tatarow nad Smotrycą. Stefan drugi z żoną Łowicką oſiadł w Podgorzu. N. Stolnik Nowogrodzki, ktorego corką była za Gabryelem Babskim herbu Radwan. N. Mieleſzko miał za ſobą Alexandrę corkę Alexandra Chrynickiego, z ktorey ſyn Antoni, corek trzy, Anna Zmigrodzka, Maryanna Olſzamowſka, y Zuzanna Drzewiecka. Jan Mieleſzko, ktorego z Anſtazyi corki Bazylego Tyſzkiewicza Woiewody Smoleńſkiego, dwoch ſynow było; Jan Podkomorzy Mozyrſki, tego z Seymu 1598 Kommiſſarzem deſtynowała Rzeczpoſpolita, do rozgraniczenia Woiewodztwa Kiiowſkiego, y Ziemi Mozyrſkiey *Conſt: fol: 697:* w roku 1609, iuż był Kaſztelanem Mściſławſkim, *Conſtit: fol: 909,* ſyn iego Michał. N. drugi brat Jana Kaſztelana, Marſzałek Słonimſki. Konrad Sędzia Ziemſki Grodzieńſki, Kommiſſarz do pewney luſtracyi, *Conſtit: 1613 fol: 44,* potym Podkomorzy Grodzieńſki, ſynowie iego, Staniſław Zakonu S. Franciſzka *Convent:* y Hieronim. Abraham z Seymu 1590 deputowany do obrad woiennych, *Conſtit. fol: 565:* niewiem czy nie iego męſtwo chwali, *Piaſecki w ſwoiey hiſtoryi, pod rokiem 1608 fol: 303,* kiedy z Xiążęciem Rożyńſkim przeciw Szuyſkiemu ſtawał. Jerzy Michałowicz Chorąży, Słonimſki, ten, gdy Kozacy Powiat Słonimſki naieżdzali y łupili, za uproſzeniem Rycerſtwa tamtego, ludzi do boiu uzbroił, ktoremi chłopſką nieſtworę dobrze uchłoſtał, *Conſtit: 1616 fol: 47:* poſłował na Seym ieſzcze 1627, *Conſtit: fol: 2.* Staniſław Dworzanin krolewſki: ſynowie iego, Michał, Franciſzek, Jerzy y Kazimierz. Maxymilian 1632. N. Mieleſzko w Zakonie naſzym Kapłan godny, przy dworze Xiążęcia Michała Radziwiła Woiewody Wileńſkiego umarł. Staniſław Mikulicki Mieleſzko, Rotmiſtrz krolewſki na Wołyniu. N. była za Hoppenem Strażnikiem Słonimſkim. Jana Kaſztelana Smoleńſkiego znaydzieſz w życiu B. Jozafata, przez ktorego od Schizmy do Unii był nawrocony koło roku 1652, N. Mieleſzko Podkomorzy Podlaſki, ktorego corka Barbara kościołowi naſzemu Przemyſłkiemu dwa lichtarze ſrebrne darowała, koło roku 1638.

**MIELICKI herbu Rola* w Xięſtwie Litewſkim. Auguſtyn Mieleſius Sekretarz Krolewſki, z Seymu 1569 naznaczony do korrektury Statutu Litewſkiego, *Conſtit: fol: 194.* Paprocki y Okolſki o nich nie piſał. Rafał Mielicki miał za ſobą Helenę Zołkiewſką, wdowę pozoſtałą po Sokole.

MIELINSKI herbu Wczele w Wielkieypolſzcze, czyli Mieleńſki. Z tey Familii N. Sędzia Kaliſki, y N. Kaſztelan Lędzki, kościoły w Wielkieypolſzcze fundowali

Dedicat: Defenſionis Bellarm: Erazm Mielińſki, Gnieźnieńſki, Poznańſki, Krakowſki, Kruświcki Kanonik, ktoremu zmarłemu w roku 1544 w Katedrze Gnieźnieńſkiey nadgrobek bracia iego poſtawili, z tą pochwałą, że był, *Vir auctoritate & eruditione, linguarumq: multarum ſcientiâ clariſſimus.* Bracia zaś iego ci byli. Pierwſzy Alexander, ten na dworze Zygmunta Auguſta, tak ſię pięknie popiſał, że go Krol poſłem ſwym wyſłał do poſtronnych potencyi, oſobliwie w intereſſie Inflantſkim; Opactwo potym w nadgrodę ſwych zaſług wziął Trzemeſzyńſkie, *Acta Synodi Petricov: 1577:* gdzie upadaiące mury tego klaſztoru, wielkim nakładem dzwignął, mięſzkania przyczynił, Organy do kościoła ſprawił, Xiąg do Biblioteki przyczynił; w ſwoim zaś dziedzictwie, kamienicę na kſztałt zameczku wymurował. Krol Stefan pierwſzym go Biſkupem Inflantſkim ogłoſił, na ktorym ſiła koſztu y pracy ponioſł. Drugi Mikołay, Woyſki Kaliſki, poſłuiąc na rożne Seymy z bratem ſwoim Krzyſztofem, tak gorliwie przy wierze katolickiey zaſtawiali ſię, że konfederacyi *de pace Diſſidentium in religione,* na żadne perſwazye podpiſać niechcieli, tego ſyn Mikołay, w Moguncyi nauki zkończywſzy, w Oyczyźnie ſpoſobił ſię do wielkich dzieł, w roku 1607 poſłuiąc na Seym, Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey, choć iuż na ten czas Kaſztelan Kamińſki, (luboć mi go Drukarz położył omyłką Mielżyńſki, y herbu Nowina, w pierwſzym tomie.) z tegoż Seymu był Kommiſſarzem naznaczony, do uſpokoienia Rokoſzanow, *Conſtit: fol: 866.* Syn iego także Mikołay 1632. Trzeci Krzyſztof Stolnik Kaliſki, mąż z wielką rozrywką tak do ſpraw rycerſkich, iako y inſzych, *mowi Paproc:,* podczas trzech interregna poſłuiąc, y wiary y Oyczyſtey wolności bronił 1587 *Conſtit: fol: 432 y 1588, fol: 471.* Synow iego z Kotwiczowny zoſtało ſię trzech. Woyciech, naprzod żołnierſką traktował, ſtan ſobie potym duchowny obrawſzy, Opatem był Trzemeſzyńſkim 1593. Gdy powietrze, ſzkoły w Poznaniu rozegnało, on do dobr ſwoich dziedzicznych Profeſſorow naſzych zprowadził, ſzkoły tym czaſem otworzył, ſtudentow ubożſzych nakładem ſwym ſuſtentował, y ſzczodrobliwie wſzyſtkich opatrywał. Staniſław y Alexander. Jakub Piſarz Ziemſki Wſchowſki, z Seymu 1676 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 51.* Jan Mielińſki 1674. N. Mielińſki, o ktorym *Bielſki fol: 760* piſze: że w roku 1578, poimał był na Sląſku Brama, ktory trzymał Syczow, y nie prędzey go puścił, aż ſię z nim o granice, o ktore między niemi zachodziła kontrowerſya, pogodził. Jadwiga Wacława Gwiazdowſkiego małżonka. N. miał za ſobą Mycielſką.

**MIELWID.* w Xięſtwie Zmudzkim y w Smoleńſkim. Gabryel y Piotr Mielwidowie 1632. Melchior Piſarz Ziemſki Starodubowſki, poſeł na Seym 1653, z niego deputat na Trybunał Skarbowy, *Conſtit. fol: 16,* y 1662, zkąd Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit; fol: 5.*

MIELZYNSKI herbu Nowina w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Brudzewa. Woyciecha Mielżyńſkiego wſpominaią *Konſtytucye 1590, fol: 603.* Łukaſz naprzod Sekretarz krolewſki, z Seymu 1598 Kommiſſarz do defluitacyi na Warcie rzece, *Conſtit: fol: 693,* w roku 1611, iuż Podkomorzy Kaliſki; *Conſtit: fol: 32;* poſłuiącemu potym na rożne Seymy, Oyczyzna, rożne funkcye, iego dzielności dufaiąc, poddawała, iako do granic od Sląſka. *Conſtit: 1613 fol: 24,* y do zapłaty woyſku zkonfederowanemu, *Conſtit: fol: 3,* y na Kommiſſyą krolewſką do Krolewca 1609. *Acta Commiſſionis;* na koniec Kaſztelan Gnieźnieńſki y Staroſta Powidzki 1618. Mikołay brat iego, wziął po nim Kaſztelanią Gnieźnieńſką, przedtym zaś naprzod go Stolnikiem Kaliſkim czytam

w roku 1611, gdzie z Seymu był deputowany do kwarty Rawſkiey, y w roku 1616, *Conſtit: fol: 9.* W roku 1620 iuż Kaſztelanowi Biechowſkiemu, przypiſał Czaradzki *Paratillam Statutu Herburtowſkiego*, miał za ſobą Baranowſką herbu Jaſtrzębiec; żyli ieſzcze oba z bratem 1632. Sioſtra obudwu tych Kaſztelanow, Dorota Zieleńſka, umarła 1632. Druga Anna Krzyſztofowi Bardzkiemu zaſlubiona. Łukaſz kwitnął 1623. Anna Kazimierza Rogalińſkięgo małżonka 1665. Krzyſztof poſeł na Seym 1635. ztamtąd deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 18.* Tenże z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 20*, był potym Kaſztelanem Kaliſkim 1638. Adam, Piotr, Jan y Mikołay 1648. Franciſzek w Zakonie S. Franciſzka *Conventualium*, Prowincyą Polſką rządził od roku 1651, aż do roku 1660, życie ſwoie zkończył w Poznaniu 1675. *Biernac: Specul: Min: fol: 288.* Franciſzek Archidyakon Poznańſki, Scholaſtyk Kuiawſki, Proboſzcz Słupſki 1685, na Zakon naſz ſzczodrobliwie łaſkawy. Maciey Kaſztelan Srzemſki, Staroſta Kcyńſki, (ktorego ſioſtry rodzone, Jadwiga naprzod Maniecka, a potym Roſnowa, y Katarzyna Xięni Owieńſka Zakonu Cyſtercyeńſkiego) Pan ſzczerością ſamą tchnący, z ktorey y żartem nawet kłamliwego ſłowa niewymowił. O wiarę gorliwy, dla tego, gdy albo ſługę, albo poddanego ktorego herezyą zarażonego widział, ſzczerze ſię o to ſtarał, żeby go z prawowiernym kościołē poiednał. Pobożność wſzyſtkim do przykładu, z tąd Mſzy Swiętey, ile mogł, nigdy nie opuścił. Dni Matce Boſkiey poświęcone, ſpowiedzią y kommunią obſerwował. Na Boga hoyny, kiedy OO Reformatow na Puſzczy pod tytułem S, Franciſzka Aſſyiſkiego fundował w roku 1660. Oyczyźnie dobrze zaſłużony, to woynę pod Uſarſką chorągwią ſłużąc, to Kommiſſarzem z Seymow deſtynowany, to Sędzią kapturowym. Zycie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił 1696, z Katarzyny Mycielſkii, wdowy po Gorzyckim, zoſtawiwſzy potomſtwo, corek pięć, y dwoch ſynow. Z tych Ludowika doſtała ſię w małżeńſtwo Ponińſkiemu Staroście Kopanickiemu, a potym Kaſztelanowi Poznańſkiemu, Franciſzka, Elżbieta. Urſzula, y Maryanna Koźmińſka Kaſztelanowa Rogozińſka. N. Kaſztelanka Srzemſka Franciſzka Weſsla Kaſztelana Zakrocimſkiego małżonka. Krzyſztof Kaſztelan Srzemſki, Staroſta Kcyńſki, po ktorego śmierci, brat iego rodzony Franciſzek, wziął Kaſztelanią Srzemſką, był ten Franciſzek Kommiſſarzem z Wielkopolſkiey Prowincyi, do traktatow podczas generalney konfederacyi 1717, ktorą podpiſał; Deputatem na Kommiſſyą Radomſką 1723. Złączył ſię był dożywotnie, naprzod z Gembicką Kaſztelanką Nakielſką, potym z Skaławſką Chorążanką Poznańſką. N. była za Marſzewſkim Krzyſztofem. N. za Woyciechem Kierſkim. Jędrzey Staroſta Kcyńſki, temi czaſy.

MIEMCZEWSKI herbu Radwan w Płockim Woiewodztwie.

**MIENTCH herbu Łodzia* w Xięſtwie Litewſkim. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał.

**MIERUCKI herbu Leſczyc* pod Kcynią. Z tych Franciſzek Mierucki w Zakonie naſzym życie ſwoie zakończył.

**MIERUCKI herbu Poray* w Wielkieypolſzcze. Tymi czaſy Antoni Mierucki w Poznanańſkim Woiewodztwie, zoſtawuie potomſtwo.

MIERZEIOWSKI herbu Lubicz w Nowogrodzkim Woiewodztwie. Krzyſztof Mierzeiowſki 1632 w Mińſkim. Boguſław Woyſki Lidzki 1674. Są y indziey. Marcin Woyſki y Podſtaroſci Rożańſki 1647. Marcyan miał za ſobą AnnęKryſtynę Leſzczynſką herbu Belina, Mierzewſka Katarzyna w Lubelſkim 1628.

**MIERZEIEWSKI herbu Szeliga*, w Podolſkim Woiewodztwie. Z tych za czaſow naſzych, Walenty Kazimierz na Mirzeiewie y Jankach Mirzeiewſki, Kaſztelan Zakrocimſki, Staroſta Skalſki, dwa razy ſluby małżeńſkie ponawiał. *1mo* z Zofią Tuczymirſką, z tey ſyn Jędrzey Krzyſztof, Cześnik Halicki, Rotmiſtrz znaku Pancernego, Staroſta Rakowiecki, ten naprzod żył w dożywotniey przyiaźni z Rozalią Daniłowiczowną, Corką Jana Staroſty Boreckiego, z niey corka Katarzyna; teraz wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Puzynianką Piſarzowną Litewſką 1739. *2do voto* Kaſztelan Zakrocimſki żył z Agnieſzką Lanckorońſką, ktora mu powiła corek dwie, Tereſſę a potym Płacydę Zakonnicę u Sakramentek we Lwowie. Drugą Salomeą, ktora ſię doſtała w małżeńſtwo, Adamowi Tarłowi, Goſczyńſkiemu, Brzegowſkiemu, Skalſkiemu Staroście. Jozef Woyſki Trembowolſki, Staroſta Uſzycki, żyie z Gedyminowną, z ktorey zoſtawuie potomſtwo, ſyna iednego y corek trzy. Maciey w Zakonie naſzym umarł.

MIERZENSKI herbu Leliwa w Czerſkiey Ziemi. Jan z Mierzna Mierzeńſki Podſtoli Wołkowiſki, podpiſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola, był potym Marſzałkiem Wilkomirſkim, poſłem na Seym 1653, Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol: 5.* y deputat na Trybunał ſkarbowy *Conſtit: fol: 16.* Michał w Zakonie naſzym.

MIERZEWSKI herbu Pawęza w Kaliſkim Woiewodztwie, tak naſi Piſarze, ale zdami ſię omylnię.

**MIERZEWSKI herbu Leſczyc* w Kaliſkim Woiewodztwie; piſzą ſię z Popowa. Z tych Marcyana Mierzewſkiego, wſpominaią *Konſtytucye 1598 fol: 725.* Jędrzey z Popowa, Teolog u Baranowſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, wydał *panegiryk do druku na iego wiazd 1609 in 4to.* Staniſław z Popowa w Kaliſkim 1674. Jan Skarbnik Kaliſki, z Seymu 1703. Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 21.* Franciſzek Scholaſtyk Gnieźnieńſki, Archidyakon y Officyał Poznańſki, Prezydent Trybunału koronnego. Brat iego Maciey, tego zaś ſyn Stefan. Jakub 1697.

**MIERZWINSKI.* Alexander Mierzwinſki, w woyſku koronnym ſłużąc, w nadgrodę męſtwa ſwego y ran, ktore w Cudnowſkiey okazyi ponioſł, nobilitowany na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 23.* Jerzy w Podlaſkim 1632.

MIERZYNSKI herbu Jaſtrzebiec w Mazowieckim Woiewodztwie. *Paprocki ma* Mirzenſki Arnolf z Mierzeńca *Decretorum Doctor*, Kanonik Płocki, w roku 1471 wyſłany od Jana Rzeſzowſkiego Biſkupa Krakowſkiego do Rzymu, *Starowol: in Epiſcop: Cracov:* Krzyſztof z Oſieka Mierzyńſki 1603. *Conſtit: fol: 822.* Daniel, żona iego Zofia Trembecka *Acta Caſtr: Sandec: 1640.* N. była za Mikołaiem Koſmowſkim. N. miał za ſobą Maryannę Liſowſką. Adam, Jan y Jakub w Ziemi Ciechanowſkiey 1648. N. miał za ſobą Sokołowſką Stołnikownę Inowrocławſką. Mikołay z Mierzeńca Kanonik Płocki, Adminiſtrator tegoż Biſkupſtwa, za Kazimierza Xiążęcia Mazowieckiego Biſkupa Płockiego, *Łubien: in Vit: Epiſc: Płoc:* N. Mierzyńſki miał za ſobą Elżbietę Morſztynownę Staroſciankę Filipowſką.

MIESIĄC w herbach tych znaydzieſz, Alabanda, Ancuta, Bekieſz, Białokurowicz, Brochwicz *3*, Cielątkowa, Kurcz, Murdelio, Leliwa, Piotrowicz, Rownia 1mo & 2do, Strocki, Trzy gwiazdy w mieſiącu.

**MIĘSICKI.* Herman Adolf Mięſicki, Oberſzterleitnant, indygenat otrzymał na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 37.*

**MIESTELSKI.* Sebaſtyan Mieſtelſki w Ziemi Nurſkiey 1648.

Mięſzaniec herb.

POwinna bydź tarczą na dwie częśći wzdłuż przedźielona, z ktorych po prawey ſtronie, ma bydź poł orła białego, a po lewey ſtronie, dwie roże białe, iedna pod drugą, w polu czerwonym: tak go opiſuią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1018. O herb: fol: 576. Okol: tom: 2 fol: 223. Kleynoty fol: 64. Bielſki fol: 239.* Zowie ſię ten herb Mięſzaniec. Nadany od Kazimierza Krola Polſkiego Wielkim nazwanego, Pełce y Niemirze braci rodzonym, zpłodzonym od tegoż Krola z Eſtery Zydowki nałożnicy; ale że Obadwa bezpotomnie zeſzli, bo ieden z nich młodo umarł, drugi pod Pokrzywnicą zginął; dla tego żadnego nie maſz, coby ſię tym herbem pieczętował. Na hełmie tego herbu *Paprocki* położył trzy piora ſtruſie.

**MIĘSZKOWSKI herbu Junoſza.* Ci iedneyże dzielnicy z Karnkowſkiemi, wſzakże od dobr Mięſzek tego imienia nabyli, kwitneli naprzod w Xięſtwie Mazowieckim, potym y w Wielkieypolſzcze. Oſtatni z tego Domu w Zakonie naſzym, Jacek Mięſzkowſki, rządził Collegia Brzeſkie, Bydgoſkie y Łuckie.

**MIESZKOWSKI herbu Lis* w Mazowieckim Woiewodztwie, Alexander Mieſzkowſki w Zakrocimſkiey Ziemi 1648.

**MIESZKOWSKI herbu Mora* w Mazowieckim Woiewodztwie. Staniſław Mieſzkowſki S. Theol: Doctor, Kanonik y Officyał Generalny Przemyſki, Proboſzcz Samborſki, Kaznodzieia katedralny Przemyſki, umarł 1625, pochowany w Przemyślu z herbem Mora na nadgrobku. N. Mieſzkowſki miał za ſobą ſioſtrę Jędrzeia Bobolego Podkomorzego koronnego.

**MIESZKOWSKI herbu Odrowaz* w Kaliſkim Woiewodztwie. Michała z Mięſzkowa Kanonika Poznańſkiego, wſpomina *Długoſz in Vitis Epiſc: Poſnan:* w roku 1374. Bartłomiey Burgrabia Koſciańſki, o ktorym Konſtytucya *1643 fol: 22.* Mikołaia 1647, tamże znaydzieſz, *Conſtit: fol: 11.* Jacek 1648. N. miał za ſobą

za ſobą Zielińſką, z ktorey corka Jadwiga, była za Władyſławem Rogalińſkim, Kaſztelanem Nakielſkim. Staniſław, żona iego Choieńſka. Jędrzey ucząc ſię Filozofii w Kaliſzu, w Zakonie naſzym, tamże życie zkończył 1609, *Annuæ impreſſæ fol: 420.* Piotr Paweł Biſkup Marochieńſki, Suffragan Kuiawſki, Dziekan Kruświcki 1684, do Krucyfixa, w Bydgoſzczy cudownego, dał ſygnet bogaty. Jędrżey Podſędek Poznańſki, á potym Sędziá, corka iego była za Potockim Kaſztelanem Rogozińſkim, druga zaś Jadwiga, naprzod Floryanowi Zdzychowſkiemu Łowczemu Poznańſkiemu, po nim Franciſzkowi Skaławſkiemu Chorążemu Poznańſkiemu zaſlubiona. Kazimierz w Krakowſkim 1705. Piotr z Zakonie naſzym iadąc do Chwaſtowa, gdzie między grubym Schizmatyctwem, obfite niebu żniwo zbierał, nagłą y śmiertelną chorobą zdięty, nim do niego Xiądz zaiachał, widzeniem Chryſtuſa Aniołami otoczonego cieſzył ſię, y w tych pociechach życie zamknął 1637. *Hiſtor: Provinc:* N, Jana Koſzutſkiego małżonka. Piotr Kanonik Poznańſki, Archidyakon Warſzawſki, Sekretarz krolewſki, ieſt w druku iego, *Polonus jure politus, mores patrios ad leges conformans, in 4to Caliſſ:* 1637. 2do. *Comedia Spei, quæ omnibus æquam, nulli certam ſpem eſſe oſtendit, 1641 in 4to Poſnan:* N. miał za ſobą Starkowiecką, N. była za Kaſprem Miaſkowſkim herbu Leliwa. Dorota Zygmunta Ponińſkiego małżonka.

**MIETELSKI herbu Korwin* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał.

MIETELSKI herbu Oſtoia w Sendomirſkim Woiewodztwie. Dom rozrodzony, Jan Skrobot Mietelſki, dobr nabył, od Anny Pawła z Pęczławic małżonki pozoſtałey w roku 1499, z Chomętowſki zplodził Piotra, męża odważnego w Inflanciech, ten z Nagorſki dwoch ſynow zoſtawił, Marcina y Krzyſztofa, ktorego z Kozierowſki ſyn Balcer. Marcin zaś w Pruſiech Bronicką poiął. Krzyſztofa z Witoſławſki ſyn Hieronim, złączył ſię dożywotnie z Zaduſką, niewiem czy to nie ten Hieronim był potym Piſarzem Grodzkim Sendomirſkim 1674, a Jacek z Mietła Mietelſki Piſarzem Ziemſkim Podkomor: Antoni miał za ſobą Antoninę Czerkaſowne 1730, z ktorey zoſtawuie potomſtwo. Kaſper w Zakonie naſzym zaſłużony. N. ktorego żona Alexandra Dołſzkiewiczowna. Są y na Pokuciu.

**MIETELSKI herbu Jelita* w Sendomirſkim Woiewodztwie, o nich ſam tylko piſze Baranowſki, niewiem czy nie omylnie.

**MIIAKOWSKI herbu Ogończyk* w Krakowſkim y Płockim Woiewodztwach Staniſław Miiakowſki, miał za ſobą Małgorzate, corkę Jana Balińſkiego Podſtarościego Dobczyckiego. Anna była za Staniſławem Aichingerem. Jan poiął Barcikowſką. Jacek w Zakonie Káznodzieyſkim Doktor, ieſt iego, *Kazanie w druku na pogrzebie Anny Lubomirſkii Kaſtel: Woynickiey 1639.* Drugie *na dzień S. Tomaſza z Aquinu, pod tytułem: Szczęśliwy marnotrawca, in 4to, 1643 Cracov:* 3tio *Zbożny pozbyt na pogrzebie Elżbiety Myſzkowſkii Marſzałkowy Koronney 1644, in 4to Cracov:*

**MIKŁASZEWSKI herbu Oſtoia* w Mazowieckim Woiewodztwie. Miklaſz Kuſtoſz Krakowſki, poſeł Kazimierża Krola do Litwy: *Długoſz w hiſtoryi w roku* 1451: luboć drudzy początki tego Domu wywodzą od Macieia Miklaſzewſkiego, ktorego Zygmunt Auguſt Krol zą heroiczne iego dzieła w expedycyi na Moſkwę, oſobliwie pod Połockiem Uła y indziey, między ſynow koronnych, ſwoim przywileiem policzył, y herbem Oſtoia nadał. *Starowol: in Monum:* wypiſał z Pilcy nadgrobek, Woyciecha z Dzierzgowa, męża w rożnych okazyach doświadczonego, zmarłego w roku 1637, ktory mu Leonora z Rudołtowic, corka Chorążego Zatorſkiego, z herbem Oſtoia

ſtoia wyſtawiła. Adam Kuſtoſz Pilecki, Pleban Szczuciński 1643. Synowiec iego Seweryn, także Kuſtoſz Pilecki, Pleban Szczuciński 1666. Jan, Seweryn, Stanisław, Alexander, w Krakowſkim 1648. Stanisław w Sochaczewſkim 1674 y Alexander Woyſki Sochaczewſki. Hieronim w Krakowſkim 1697.

MIIOMSKI herbu Nieſobia w Sieradzkim Woiewodztwie. Z Krzywoſądow dawnych Hrabiow początki ſwe zaſiągaią. Myiomic rezygnacyą, znaydzieſz w Xięgach Oſtrzeſzowſkich w roku 1478, z Doruchowſkiemi y Kierzyńſkiemi iedneyże dzielnicy. Wacław Miiomſki Dworzanin Krola Henryka y Stefana, mąż hoyny. *Okolſki* iuż ich Miromſki, iuż Mirowſki piſze, ale ſię myli.

**MIKITA*. Mikita mąż rycerſki w woyſku Litewſkim, 1414 od Krzyżakow poimany, gdy do obozu z prowiantem iachał. Kazimierz Mikitowicz w Zmudzi 1621.

**MIKOŁAIEWICZ* w Xieſtwie Litewſkim. Wacław Mikołaiewicz 1536 Sekretarz legacyi do Moſkwy, w roku 1555 iuż Piſarz Litewſki, y poseł do Moſkwy. Mikołay Mikołaiewicz Podſtoli Litewſki, Staroſta Bielſki 1501. Jan Marſzałek Litewſki y Staroſta Wikiiſki, *Conſtit: 1564 fol: 55.* Sebaſtyan Ciwun Berzański, Woyſki Zmudzki.

MIKOŁAIEWSKI herbu Abdank w Wielkieypolſzce N. Mikołaiewſka Stanisława Tomickiego herbu Drya, Konſtancya Jędrzeia Ponętowſkiego, druga Dunina, Małżonki. Daniel, ale herezyą zarażony, wydał do druku, *Dyſputacya Wileńſka, ktorą miał z Marcinem Smigleckim Jezuitą, in 4to 1599.*

MIKOŁAIEWSKI herbu Lis pod Lutomirſkim. Sebaſtyan y Woyciech 1632, Jan Mikołaiewſcy 1648 w Wieluńſkiey Ziemi. N. Mikołaiewſka Woyciecha Zaborowſkiego małżonka. Mikołayczewſkiego Jana, Porucznika roty Staroſty Barſkiego, chwali *Paprocki w Panoſſy 1575.* N. miał za ſobą Romiſzowſką.

**MIKOŁAIEWSKI herbu Ogończyk.* Czytałem Kazanie na pogrzebie Zofii z Drzewiec Mikołaiewſki, żony Marcyana Zaleſkiego Piſarza Ziemſkiego Sieradzkiego, zmarłey 1647, gdzie wyraźnie herb ich Ogończyk, *Xiadz naſz Kaczyńſki* wſpomina, była ta Zofia z Oyca Albrychta z Drzewiec Mikołaiewſkiego urodzona, z Matki Anny z Sienna Sulmowſkiey. Matka Albrychta, Barbara Rozrażewſka, ſioſtra Woyciecha Rozrażewſkiego Suffragana Gnieźnieńſkiego. Zofii tey łaſkawość na ubogich, ſzczodrobliwość na nędznych, ſławi ten kaznodzieia; oſobliwie iednak to, że gdy iey Bog dziatki pozabierał, nie tylko nię ſarkneła, ale y owſzem z tym ſię nie raz dała ſłyſzeć, wolę prawi, że mi Bog dzieci moie w niewinności pobierze, niżeli żeby doroſzy, miały go kiedyżkolwiek obrazić. Jan 1697.

MIKOŁAIEWSKI herbu Półkozic w Ziemi Sochaczowſkiey. Grzywko z Mikołaiowa Sędzia Sochaczewſki, 1446 podpiſał liſt Władyſława Xiążęcia Mazowieckiego, *u Karnkowſk: in Conſtit: Synod: Provin: fol: 86.* Jan Podczaſzy Sochaczewſki y Surrogator w tymże Grodzie 1613, z Seymu *Conſtit: fol: 33.* Mikołay Skarbnik Sochaczewſki, Piotr, Sebaſtyan y Woyciech 1632. Waleryan y Felix 1648. Zygmunt, Piotr y Jan 1674. N. miał za ſobą Lipſką Kaſztelankę Rawſką.

MIKORSKI herbu Poray w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Mikorſki w roku 1435 dziedzictwo ſwoie miał, dobra Doruchow nazwane. Mikołay y Fryderyk dziedzice na Mikorzynie, dział między ſobą iako bracia rodzonymi, do Xiąg Grodzkich Oſtrzeſzow: oblatowali 1445.

MIKO-

**MIKOSZEWSKI herbu Dąbrowa.* Walenty Mikoſzewſki, miał za ſobą Biedrzyńſką herbu Gozdawa. Mikołay ſyn Domarata z Karniowa, ieden z czterech braci, pierwſzy, od dobr działem wziętych, Mikoſzewſkim nazwany, iako ſię mowiło pod Karniewſkiemi.

**MIKOWICZ.* Abraham Mikowicz Ziemianin Podlaſki, podpiſał liſt o Grodzie Parcowſkim 1575. Mikowſki Jan Marſzałek Litewſki, przyimował poſtow Moſkiewſkich do Zygmunta Auguſta krola.

**MIKUCKI herbu Slepowron* w Ziemi Wiſkiey. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Od wſi Mikuty imienia tego nabyli. Adam Mikucki w teyże Ziemi, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza krola. Maciey pięciu ſynow zoſtawił, z ktorych Jakub Antoni Podwoiewodzy Wiſki temi czaſy.

Mikulicz herb.

Ma bydź Xiężyc obiema rogami do gory obrocony, we śrzodku Xiężyca, lilia iedna, nie podwoyna, iak w inſzych herbach, a krzyż przez nię na iey korzonku, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſał *X. Koiał: in Mſ.* bo Paprocki y Okolſki milczą. Są Mikuliczowie w Powiecie Oſmiańſkim y Mozyrſkim, idą od Huryna Skumina Lwowicza; iedni ſię z nich Skuminami piſzą, drudzy Radeckiemi Mikuliczami. Fiedor Mikulicz Poborca w Mozyrſkim 1581, *Conſtit: fol: 395.* Teodor w Nowogrodzkim Woiewodztwie 1632, Teodor Skuminowicz, Biſkup Gracyanopolitańſki, w roku 1681.

Mikulinski herb.

Powinno

POwinny bydź w polu błękitnym trzy litery M więkſze, iedna nad drugą, a nad naywyżſzą krzyż, według niektorych białe, według inſzych złote, nad hełmem y koroną pięć pior ſtruſich. *Okol: tom. 2, fol: 228,* gdzie przydaie, że u Rzymian dla rożnicy chorągwi woiennych, tak znaczono proporce, zkąd ten zwyczay przeniosł ſię (mowi) do Grekow, a od tych do Ruſi. Tamże wſpomina Romana Mikulińſkiego w Powiecie Winnickim. Mikołay Mikulińſki Piſarz Bracławſki, poſeł na Seym 1589, podpiſał tranſakcyą Będzińſką. Iwan Piſarz Ziemſki Bracławſki, Poborca z Seymu 1591, *Conſtit: fol: 632.* O Alexandrze *Konſtytucya 1638 fol: 53.* Władyſław Cześnik Czerniechowſki 1705 w Krakowſkim. N. Jerzego Xcia. Woronieckiego, druga Staniſława Bekierſkiego, małżonki.

**MIKUŁOWSKI herbu Drzewica* w Radomſkim Powiecie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Dom ieden z Zaiączkowſkiemi, ale ſię od wſi Mikułowic w powiecie Opoczyńſkim leżących, Mikułowſkiemi zwać poczeli. Katarzyna Mikułowſka, gdy poſzła za Staniſława na Stoku Stokowſkiego, całą ſwoie ſortem na Mikułowicach w Opoczyńſkim, ſynowi ſwemu Jakubowi Stokowſkiemu w Grodzie Opoczyńſkim zapiſała, 1542 *feria 2da poſt Lucæ.* Staniſław Mikułowſki ſyn Benedykta, miał dwie żony, Potocką y Łagiewnicką, z Potockii był ſyn Szymō, ten zpłodził Jędrzeia y Staniſława, Jędrzey młodo umarł, Staniſławowi Rogolińſka czterech ſynow powiła; Jakuba, Staniſława, y drugich dwoch. Z Łagiewnickii Heleny, ſyn Samuel, Sędzia Radomſki, deputatē bywał na Trybunał korōny, Sędzią kapturowym, Poſłem na Seym, miał za ſobą Kiełczewſką Remigiana Podſędka Lubelſkiego corkę, z tey ſię został ſyn Remigian Cześnik Radomſki, poſeł na Radę Warſzawſką, żona iego pierwſza, Anna Piaſecka, Jana Stolnika Lubelſkiego herbu Janina corka, z tey ſyn Jan w Zakonie naſzym, y corka Tymińſka Marcyana małżonka. Druga Teofila Chlewicka Podczaſzanka Sieradzka *ſterilis.* Trzecia Paulina Koſakowſka, Chorążanka Lubelſka, z tey czterech ſynow, Antoni Chorąży Wilkomirſki, Samuel, Jacek y Wiktoryn.

MIKUŁOWSKI herbu Rawicz w Woiewodztwie Sendomirſkim od Mikułowic tamże leżących nazwani. Z tych Benedykt deputat na Trybunał koronny 1721, Stolnik Sendomirſki y Sędzia Grodzki, miał za ſobą Katarzynę Laſkowſką, z tey ſynow ſiedm, Marcin, żona iego Borowſka Podſtolanka, Maxymilian drugi, Remigian trzeci, y tego żoná Borowſka, Adam czwarty w Zakonie Societatis JESU, Piąty Ludwik, Szoſty Teodor, Siodmy Izydor Jezuita.

MIŁACZEWSKI herbu Korab w Sieradzkim Woiewodztwie. Mikołay Miłaczewſki w Kaliſkim, Zakonowi naſzemu życzliwy 1587. N. miał za ſobą Elżbietę Korycińſką. Woyciech Scholaſtyk Łucki 1641 *Conſtit: Synod: Luceor:* N. Opat Trzemeſzyńſki koło roku 1650 *Pariſ: in Slavia.* Adam Kanonik Poznańſki, deputat na Trybunał koronny 1693. Woyciech Kanonik Kuiawſki, Scholaſtyk Kruświcki, deputat na Trybunał 1718 y 1727.

**MIŁADOWSKI* w Xięſtwie Litewſkim. Krzyſztof Konſtantyn Miładowſki, ſławny woiownik w Ziemi Orſzańſkiey 1648. Kazimierz w Mińſkim 1674.

MILANOWSKI herbu Jaſtrzębiec w Lubelſkim Woiewodztwie. Jan Milanowſki Podkomorzy Czerſki 1453, *Statut: Maſov: fol: 98.* Krzyſztof 1648. Alexander w Grodzieńſkim. Woyciech 1620, Tomaſz w Zakonie naſzym temi czaſy.

MILANOWSKI herbu Suchekownaty w Krakowſkim y na Podolu. Jan za Stefana Krola mąż rycerſki, dobra iego ſioſtry w cudze Domy pownoſiły. Jędrzey miał za ſobą Nawoiowne, zoſtawił potomſtwo. Rodzona ſioſtra iego Ewa, była za Janem Narębſkim w Narębie, umarła 1631 *ſterilis, Baranow:* Sebaſtyan 1634. Milanowſka była za Staniſławem Jordanem, druga za Kaſprem Staniſławſkim Podczaſzym Sanockim.

**MIŁASZEWICZ.* Zacharyaſz Miłaſzewicz Podczaſy Smoleńſki, ktoremu w nadgrodę iego zaſług Rzeczpoſpolita pewne dobra puściła, na Seymie 1678, *Conſtit: fol: 19.* Alexander Miłaſzewſki w Xięſtwie Litewſkim 1700.

MILEWSKI herbu Jaſtrzębiec w Ciechanowſkiey Ziemi. N. Suffragan Krakowſki, Kanonik Płocki: brat iego ſtryieczny Piotr, Przeor w Mogile, za czaſow Paprockiego. Jakub Dziekan Łęczycki, Gnieźnieńſki, Kuiawſki, Łowicki Kanonik 1560, ſumptem ſwoim Kanonią w Łowiczu wymurował. co znać z inſkrypcyi y herbu Jaſtrzębiec. Piotr naprzod za Towarzyſz ſłużył, został potym Kanonikiem Lwowſkim, Manſyonarzom czterema y z Proboſzcem, przy kościele Katedralnym we Lwowie, kaplicę fundował y upoſażył. OO. Dominikanom we Lwowie, dzieśić tyſięcy, oſtatnią wolą, zapiſał, zſzedł z tego świata 1641, z iego nadgrobku we Lwowie *Starowol: in Monum:* fundował OO. Dominikanom Klaſztor w Jaworowie w roku 1615. Wawrzyniec Piſarz Grodzki Kamieniecki 1575 *Paproc: w Panoſſy.* N. Woyſki Zakroczymſki, żona iego Katarzyna Tarnowſka Podczaſzanka Dobrzyńſka. Są y w Wołkowiſkim Powiecie tegoż herbu, Jan Staniſław Woyſki Smoleńſki, poſeł na Seym 1659, z tamtąd Kommiſſarz do zapłaty tym, co na preſidium w Smoleńſku byli, *Conſtit: fol: 10,* pamiętna iego przyſługa, kiedy pod oblężenie od Moſkwy Smoleńſka, nietylko że prowiantował ſwoim koſztem oblężeńcow, ale y kilka razy natarſzy na nieprzyiaciela, ciężkim mu był, co namienia, *Konſtytucya 1661, fol: 19.* Staniſław w Podolſkim 1590, *Conſtit: fol: 603.* Michał, Karol, Marcin w Litwie w roku 1700.

*MILEWSKI *herbu Pomian* w Pruſiech. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. *Mſ. o Familiach Pruſkich* o nich świadczy, Krzyſztof z Malborſkiego poseł na Seym 1613, ztamtąd Kommiſſarz na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 8.* Fabian Sądowy Malborſki, posłował na Seym 1646 y 1648, miał za ſobą Brantowne; tenże czy inſzy Fabian Małgorzatę Kochańſką N. Milewſki Reymanownę Starościankę Kwidzyńſką. N. była za Ludwikiem Frąckim. Alexander w Pomorſkim 1674. Staniſław w Káliſkim 1697. Jędrzey w Inowrocławſkim 1704. N. Milewſki miał za ſobą Elżbietę Arcemberſką, corkę Pawła.

*MILEWSKI *herbu Odwaga.* Ze ſa inni Milewſcy w Pruſiech, ktorzy takim ſię herbem pieczętuią iako y Konopaccy, świadczy *Mſ. o Familiach Pruſkich*, czyli raczey trzema wieżami z muru. Z tych była Małgorzata Milewſka za Jędrzeiem Pruſzakiem dziedzicem na Czapiewicach.

MILEWSKI *herbu Slepowron* w Ziemi Łomżynſkiey y indziey. Maciey Milewſki Podſtarości Grodzki Wąſoſki, 1652, *Clagiu Linda Mar:* Szymon Podſędek Ziemſki Łomżyńſki, Marcin Podſtarości Nurſki, Jan Podſtoli Drohicki, 1632. Wałentyn 1674 y drugi Jan Podſtoli Drohicki. N. miał za ſobą Jadwigę Brodowſką Piſarzownę Lubelſką. Stefan, Jędrzey y Jakub w Płockim 1648.

*MILEYKO. w Xieſtwie Litewſkim. Roman y Wołczko Mileykowiczowie bracia, podpiſali Unią Litwy z Koroną 1401. Mileyko Staniſław w Zmudzi 1621.

*MILNHEYM. Gebhard Milnheim z Alſacyi rodem, z familii tamże ſzlachetney, Dworzanin Władyſława IV, dla zaſług tak na dworze Krolewſkim, iako y w obozie, otrzymał indigenat na Seymie 1641, *Conſtit: fol: 21*, Władyſław Łowczy Nadworny Litewſki, Kommiſſarz z Seymu do pewnego rozgraniczenia. *Conſtit: 1678 fol: 14.*

MIŁKOWSKI *herbu Abdank* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jakub Miłkowſki z Zamoyſkim długo Oyczyźnie rycerſką ſłużył. Przecław, Jacek, Stefan, Zygmunt, Krzyſztof, Samuel, Jan, Franciſzek, Adam, Marcin, w Krakowſkim 1705. *Mikołay z Miłkowic*, za czaſow Kazimierza Wielkiego, miał za ſobą Katarzynę z Romiſzowic dziedziczkę Rayſka, Zbigniewic, Pokrzywki, Romiſzowic, Przeczni, Polanki y Zawady.

MIŁKOWSKI *herbu Slepowron* w Podlaſkim Woiewodztwie. Anna Miłkowſka Miecznikowna Drohicka. Alexander 1701 zeznał pod juramentem, że tonąc na Styrze po dwa razy, y iuż na dnie będąc, cudowną łaſką Nayśw: Panny, do brzegu wypłynął. Alexander, żona iego Zofia Wiktorowna, *Acta Caſtr: Sandec: 1638.*

*MIŁODROSKI. Felix, Staniſław, Marcin, Miłodroſcy w Woiewodztwie Płockim, podpiſali elekcyą Jana Kazimierza Krola 1648. y Konſtytucya 1638 o nich namienia.

*MIŁOLECKI. Waleryan Miłolecki w Płockim Woiewodztwie 1648, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

MIŁONSKI *herbu Sulima* w Sieradzkim Woiewodztwie: piſzą ſię z Oporowa, bo gdy Władyſław Oporowſki Kaſztelan Inowrocławſki, dobra Miłonice w Łęczyckim Woiewodztwie odziedziczył, od nich nazwany był Miłońſkim, koło roku 1498. w Xięgach Ziemſkich Łęczyckich 1484 piſzą Cześnikiem Łęczyckim, Władyſława z Miłonic. Mikołay Kaſztelan Brzezinſki, kupił był dobra Sławoſzow 1468, ktore w ich poſſeſſyi były *za Okolſk:* Jan y Mikołay bracia rodzeni, ſynowie Władyſława Kaſztelana Inowro-

cławſkiego, dzielili ſię dobrami Oycowſkiemi, z ktorych Jan wziął dział w Łęczyckim, Mikołay w Wielkieypolſzcze, y od nich Grocholińſkim zawołany. W roku 1534. Staniſław, Jan y Sebaſtyan bracia rodzeni dzielili ſię dobrami. Hieronim dziedzic na Sławoſzowie, brat ich ſtryieczny, z Oyca y Dziada Sebaſtyanow Miłońſkich urodzony, naprzod był Woyſkim Sieradzkim 1632 y Zupnikiem Wielickim, potym Kaſztelanem Roſpierſkim, wſpominaią go *Konſtytucye 1611 fol: 36, y 1616 fol: 39*, gdzie go do luſtracyi dobr Krolewſkich deputowano: corka iego Mniſzka u S. Jędrzeia w Krakowie, druga za Mikołaiem Dziewanowſkim. Karol Franciſzek Stolnik Łęczycki, z Seymu 1661 naznaczony do rewizyi łanow w Łęczyckim, *Conſtit: fol: 69.* Anna Stolnikowna Łęczycka, Wincentego Bardzińſkiego Piſarza Ziemſkiego Łęczyckiego małżonka. Woyciech y Jan 1632, Waleryan 1648 w Ziemi Rożańſkiey. Miłońſka z Konopnicy, była za Stefanem Iwańſkim. Barbara za Staniſławem Kaliſzkowſkim. N. miał za ſobą Alexandrę Mielecką.

MIŁOSŁAWSKI *herbu Doliwa.* Piotra z Miłoſławia wſpomina *Długoſz* że z Witoldem iezdził przeciwko Tatarom, gdzie, wiele a mężnie czyniąc, poległ 1391. Milaus z Miłoſławia 1436 podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w Stat: fol: 141.*

*MIŁOSNICKI, w Powiecie Lidzkim Jan Miłośnicki podpiſał elekcyą Jana III.

MIŁOSZEWSKI *herbu Kościeſza* w Ziemi Ciechanowſkiey, y indziey. Staniſław, ktory na dworze Zygmunta Auguſta był w wielkich reſpektach u Pana, wziął opatrzenie od niego Jazony, nie daleko od Kowna, poiął Falczewſką Starościankę Kobryńſką y Pińſką, z ktorą zoſtawił potomſtwo, umarł Łowczym Bełzkim, widziałem y Konkluzyę 1587 pod temi tytułami, y Xiążkę, iemu przypiſane. Gabryel Gratianus Gnieźnieńſki y Kuiawſki Kanonik, Deputat na Trybunał koronny 1649. Brat iego rodzony Czeſław Kazimierz, Sekretarz krolewſki, Staroſta Piątkowſki 1648, pamięci do podziwienia wielkiey; ſławią go, *Ericus Puteanus y Damalew: in Archiep: Gneſ: fol: 23.* Jakub Woyſki Ciechanowſki, brat Staniſława, (o ktorym wyżey,) oſiadł w Lubelſkim. Staniſław Opat Trzemeſzyńſki *Auctor 50 Singul:* Olbrycht z Wielkiego Miłoſzewa w Łęczyckim 1647. Jan w Krakowſkim 1705.

*MIŁOWSKI w Woiewodztwie Wołyńſkim, Waſko Miłowſki Ziemianin Wołyńſki 1528, *Metryka Wołyńſka* y Chmara Miłowſki.

*MILSKI. w Sendomirſkim Woiewodztwie Adam Milſki 1632.

*MILOWICZ w Zmudzi. Milus ſyn Gineyda podpiſał Unią Litwy z Koroną 1401. Krzyſztof Milowicz 1621. Są y Milwidowie, z ktorych Mateuſz Milwid Strażnik Zmudzki w roku 1700.

*MILZECKI *herbu Odrowaz* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Milżecki *Notarius Apoſtolicus*, Fundator Kanonii u S. Michała na Zamku Krakowſkim, umarł 1652, ktoremu ſyn Jan nadgrobek tamże poſtawił marmurowy. Z tymże herbem, drugi u Wſzyſtkich SS. Staniſławowi Milżeckiemu położony 1641, *Starowol: in Monum:* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał.

*MINCZER *herbu Pogonia 4to.* Dawidowi Minczerowi Sekretarzowi Krolewſkiemu, Adminiſtratorowi Ceł, nadgrobek położony, w Warſzawie zmarłemu 1657 z tym herbem, to ieſt ręka zbroyna z ſzablą Polſką.

*MINCZEWSKI. Jakub w Zmudzi 1621, Krzyſztof Minczewſcy w Witebſkim 1632, Miniat w Zmudzi 1621.

*MINGIEL *herbu Syrokomla.* Jakub Mingiel w Horodle przyiął ten herb na ſiebie

ſiebie y na Dom ſwoy, Jozef Mingielewicz na Zmudzi 1621. Minelga Jedrzey, ſyn iego Adam.

*MINIEWSKI *herbu Nieczuia* w Wołkowiſkim y Mozyrſkim y na Pokuciu. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Mikołay Miniewſki Podſędek Mozyrſki, *Koiał: in Mſ.* Jan w zaſługach rycerſkich, wziął niektore dobra w Nowogrodzkim, *Conſtit: 1661 fol: 17.*

MINIGAIŁO *herbu Łabędź.* Minigaiłow Przodkowie, zdawna herbu Łabędź używali, a łubo Minigaiło Kaſztelan Wileńſki w Hrodlu przyiął był herb Rawicz, iednak potym wrocił ſię do Starożytnego herbu ſwego Łabędzia, od ktorego idą Talwoſzowie. Są podobno w Litwie Minigaiłowie, ktorzy herbu Sirokomla zażywaią.

*MINKIEWICZ *herbu Odrowaz* w Xięſtwie Litewſkim. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Kazimierz Minkiewicz Cześnik Smoleńſki 1674, w Orſzańſkim, a w Trockim 1632 Minkiewicz Druſzeyko. Staniſław 1700.

*MINKOWSKI *herbu Niezgoda* w Mińſkim Woiewodztwie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Mińko 1568 Rotmiſtrz pod oppugnacyą Ułły, bramę ubiegſzy wyciął, y działa oblężeńcom odebrał. Krzyſztof Nahorny Stołnik y Piſarz Grodzki Mińſki, Brat iego rodzony Staniſław Strażnik Smoleńſki, tych zaś Stryieczny Paweł, *Koiałow: in Mſ.* Minkowſcy y na Wołyniu przedtym dziedziczyli; *bo Metryka Wołyńſka 1528,* Demacha y Sienka Minkowſkich wſpomina. N. Minkowſki, miał za ſobą Katarzynę Herburtownę, y z niey corki dwie, Zofią y Agnieſzkę, obie Zakonnicami zoſtały. *Geneal: Bełzec:* Są y w Pruſiech tegoż herbu. Jan 1587. *Conſtit: fol: 427.* Krzyſztof w Mińſkim 1632. Tomaſz w Nowogrodzkim 1704. Hrehory y Michał.

MINOCKI *herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jadwiga Minocka Xięni Staniątecka Zakonu S. Benedykta 1553. N. Dembińſkiego Kaſztelana Krakowſkiego małżonka. Staniſław, ktorego Lanckorońſka urodziła; miał za ſobą Zofią Mſtowſką herbu Srzeniawa, ſioſtrzenicę rodzoną Jana Ocieſkiego Kanclerza Koronnego, z nią zoſtawił corek trzy. Jedna była za Adamem Czernym w Srzeniawie, druga Barbara za Krzyſztofem Płazą Staroſtą Brzeżnickim. Trzecia Zofia naprzod za Lubomirſkim, potym za Sładkowſkim, nakoniec za Adamem Wilkanowſkim. Synow także trzech. 1. Jan, tego z Elżbietą Czerną Kaſztelanką Lubelſką, corki, Zofia za Brzeſkim w Sieradzkim, Jagnieſzka za Sebaſtyanem Powſińſkim, ſynowcem rodzonym Opata Jędrzeiowſkiego, Maryanna za Tomaſzem Chomętowſkim; ſynowie trzey, Piotr, Staniſław y Jacek. Z tych Piotr, młodſze lata na rożnych dworach ſtrawiwſzy, poiął pierwſzą żonę Zofią Kotkowſką herbu Oſtoia, wdowę po Macieiu Rzeſzowſkim, z ktorą potomſtwo zoſtawił: drugą po tey miał Białyńſka, wdowę z Mazowieckiego, ktorey corka od pierwſzego męża była za Staniſławem Morſkim z Morſka. 2. Marek, ten miał za ſobą Jadwigę Karsznicką Chorążankę Sieradzką, zſzedł *ſterilis* 1632. 3. Przecław Stolnik Sendomirſki, ten *primo voto* poiął Jagnieſzkę Dedyńſką, z ktorą zpłodził ſyna Staniſława y corkę Annę, ktora była za drugim mężem Hieronimem Przyłęckim Stolnikiem Krakowſkim, *2do voto,* poiął Rzeczycką Podkomorzego Lubelſkiego corkę, *Baranow:* Paweł ſtryieczny Przecława, złączył ſię dożywotnie z Barbarą Stradomſką, zoſtawił ſyna Staniſława, y corek dwie, iedna Zofia za Mikołaiem Krzemieńſkim, druga Anna za Jakubem Zawadą. Piſzą ſię z Minogi.

MINOR *herbu Półkozic* w Krakowſkim Woiewodztwie. Ligęzie dwoch ſię ſy-

now bliźniąt urodziło, więc że ſobie bardzo podobni byli, obiema iedno imię Jana, na krzcię dano, przecięż dla dyſtynkcyi ich, iednego nazwano Ligęza Jan Major, drugiego Jan Minor, zkąd y podziśdzień zwykli ſię piſać, Ligęza Minor. Z tych był Ligęza Minor Woiewoda Łęczycki, ktory dwoch ſynow po ſobie zoſtawił, iednego Kaſztelana Sanockiego, a drugiego Broniſława Staroſtę Niepołomſkiego; od tego poſzedł Jan Minor de Biechow Staroſta Pilznieńſki y Podſędek Ziemſki Krakowſki, ten pierwſzą żonę miał za ſobą Beatę Tęczyńſką, dziedziczkę na Chobrzu, Kozubowie, Michałowie, Pawłowie, z ktorey zpłodził dziewiąciu ſynow. Drugą Katarzynę Lubomirſka, z ktorey tyleż to ieſt dziewiąciu ſynow było. Z tych ośmnáſtu ſynow, piąciu pod Obertynem za Tarnowſkiego Hetmana poległo. Między inſzemi ſynami z Lubomirſkii zpłodzonymi, byli ci dway, Sebaſtyan Minor Sędzia Krakowſki, y Adryan, ktory zpłodził czterech ſynow; Troiana, Jana, ktorego ſyn Sebaſtyan dwadzieścia lat y cztery rycerſką ſłużył. Sebaſtyana trzeciego, tak wielkiey ſiły, że podkowy łamał, powrozy targał; w Węgrzech na woiennych ćwiczeniach lat kilka ſtrawił, przy dobywaniu rożnych zamkow odważnie ſtawaiąc, iako y w Polſzcze pod Byczyną, ſynow iego dwoch, Ludwik y Sebaſtyan, z tych Ludwik w roku 19 pod Bobrką w okazyi z Tatarami poległ. Alexandra czwartego, tego Stefan Krol do Węgier w pięciudzieſiąt koni wyprawił, zkąd przez całe ſiedm lat nie wyieżdzaiąc, mężnie ſobie we wſzyſtkich okazyach poczynał. Synowie iego z Warſzowny, Tobiaſz y Hieronim. Tobiaſz Pułkownikiem był Krolewſkim, od lat trzydzieſtu, począwſzy od Oryninſkiey, żołnierz, pod Uściem uderzywſzy na przeprawie na Tatarow, krom koni y Rydwana Chańſkiego, dział ſześć odebrał w Ceſarſkim nawet woyſku pod Generałem Walſzteinem długo żołd prowadził, iezdził potym w legacyi od Władyſława IV Krola, do Ferdynanda Ceſarza, w Pradze na tenczás będącego. Oſtropolſka expugnacya, iego odwadze naywięcey powinna, gdy nieprzyiacielowi dział kilka odiął, tam ſyn iego Alexander znak cudzy porwawſzy, ochotnika pod ſamę bramę Oſtropolſką mężnie przywiodł, y wnetże ią, ogień założywſzy, wyſiekł. Pod Zbarażem także iako Kommiſſarz tak do woyſk nieprzyiacielſkich, iako y do oblężeńcow Zbarazkich wyſłany po kilkakroć, pamiętna tey Oyczyźnie przyſługę wyświadczył; miał za ſobą Warſzownę herbu Rawicz, z ktorey ſynowie, Alexander y Jerzy, y corka Ludwina, Jana Soleckiego małżonka. Jakuba Minora męża rycerſkiego widzieć nadgrobek zmarłego 1607 w Jędrzeiowie, *Starowol: in Monum:* Hieronim Konſtantyn Minor z Przybiſławic Ligęza, Annie Sładkowſki, Kaſztelance Roſpierſkiey, żonie ſwoiey zmarłey, nadgrobek wyſtawił w Krakowie u S. Troycy 1640, *Starowol:* Kazimierz Staniſław Cześnik Ciechanowſki, Sędzia Woyſkowy, Poſeł na konwokacyą z Bełzkiego 1696. Maryanna była za Jędrzeiem Grodzieckim. Maryanna za Jakubem Moſzyńſkim herbu Łodzia, po ktorym owdowiała, 1648.

*MINOSTOWSKI w Sendomirſkim Woiewodztwie. Paweł Minoſtowſki Sędzia Ziemſki Sendomirſki, mąż, pamięci oſobliwſzey, w ſądach niezkorrumpowaney ſprawiedliwości, o katolicką wiarę gorliwy, o ktorą, często z Dyſſydentami dyſputuiąc, wielu ich oświecił, *Cichoc: Alloq: Oſecen: l. 2. cap: 12, 165.* Jan 1632.

MINSKI *herbu Prus 3tio* w Woiewodztwie Mazowieckim. O tych świadczy *Paprocki,* że ſię Przodkowie ich piſali z Gościeſzyc, z ktorych był Stybor

Biskup Płocki 1468, ale gdy w tym roku Minsk był kupił, z niego pisać się poczeli iego od brata synowcowie; ile z komputu lat wnosić mogę, był ieden z tych synowcow, Jakub z Mińską Kasztelan Czerski 1472, o czym *Stat: Masov: fol: 126, y 1478 fol: 128.* Rozumiem że syn iego Mikołay, o ktorym *Paprocki,* ten zpłodził Kaspra Woyskiego Warszawskiego, ktory z Doroty Goryńskii herbu Poray Woiewodzanki Mazowieckiey, zostawił syna Stanisława, naprzod Kasztelana Zakrocimskiego, z tym tytułem podpisał tranzakcyą Będzińską 1589, *Okol: tom: 3, fol: 215, y 253, y 1590 Constit: fol: 564;* potym Woiewodę Łęczyckiego 1596, *Constit: fol: 684,* Starostę Płockiego y Liwskiego, pod ktory czas, poſtem wysłany do Rzymu, wielkim splendorem tę legacyą odprawił, Kanonizacyą S. Jacka u Klemensa VIII Papieża otrzymał, y chorągiew iego wniosł do Krakowa z solenną pompą. O tym iego poselstwie świadczy. *Rescius lib: 1 ep: 56. Nullas in se partes prudentis & magnanimi Senatoris, nullas accurati Ministri, & ejus, quam sustinet Personæ memoriis, desiderari passus est.* Wziął nakoniec pieczęć mnieyszą koronną. Podczas Rokoszu, gdy chcąc porożnione serca braterskie z sobą poiednać, iuż do tey, iuż do owey strony biega, y zdrowia swego nie żałuiąc, z przeziębnienia słuch ſtracił. Za poradą tedy Krolewską, na kuracyą aż do Neapolim podrożą wyiachał, gdzie przyszedszy do zdrowia; gdy na usilną krolewską rekwizycyą, nazad się do Oyczyzny wraca, wielkiemi gorącami zwątlony, w malignę w Padwi zapadł, gdzie y życia swego dokonał 1607, tamże pogrzebiony, w kościele S. Antoniego, żona iego Urszula Dembińska herbu Rawicz, Kasztelanka Krakowska, dwie mu corki powiła, iedna z nich Dorota Jana Tęczyńskiego Woiewody Krakowskiego, druga Barbara Marcina Zaręby Starosty Grabowieckiego, małżonki. Był ten Podkanclerzy w Greckim y inszych ięzykach biegły, wybornego rozsądku, pobożności przykładney, wdzięcznych ku wszystkim obyczaiow. N, miał za sobą Annę Kryską Woiewodzankę Płocką koło roku 1520. Jan Miński w Zakonie naszym 1634, Maciey w Ziemi Wiskiey 1632.

MINSKI *herbu Rola* w Ziemi Bielskiey. Adam Miński Podsedek Bielski 1609, *Constit: fol: 928,* w roku 1616 iuż Sędzia Brański, Kommissarz do rozgraniczenia Xięstwa Pruskiego y Woiewodztwa Mazowieckiego y Podlaskiego, *Constit: fol: 30.* Jan Pisarz Grodzki Brański 1619 *Uniw: Pobor:* Hieronim 1648. N. miał za sobą Elżbietę Morsztynownę Stolnikownę Bielską.

*MINTOWT *herbu Godziemba.* Mintowt w Hrodlu 1413, wziął ten herb na siebie y na Dom swoy, od niego idzie Dom Czyżow, dla tego przydaią Mintowt Czyż, *Patrz Czyż, co się o nich pisało w tom. 1.* Michał Mintowt, 1452 poseł do Litwy, żwawie się na Seymie Sieradzkim domagał, aby Podole wrocone było Litwie, *Bielſ: fol: 305 Koiał: p. 2.* Kazimierz Skarbnik Litewski 1670, *Constit: fol: 3.*

*MINWID w Xięstwie Litewskim. Mikołay Minwid w Zmudzi 1621. Stanisław Podstoli Nowogrodzki; Seweryn y Alexander 1648.

MIODUSKI *herbu Radwan* w Płockim Woiewodztwie. Paweł Mioduski Łowczy u Krola Stefana. Są y Mioduszewscy w Łomżyńskiey.

*MIRCZYNSKI w Inowrocławskim Woiewodztwie. Woyciech Mirczyński Woyski Inowrocławski, Poborca z Seymu 1611, y 1596, *Constit: fol: 682.*

MIRECKI *herbu Szeliga* Ci właśni są Magierowie, ale od dobr nazwani Mireckiemi. Szymon mąż rycerski. N. miał za sobą Katarzynę Zulińską, z ktorą zpłodził syna Jana; y corkę Maryannę. Mirecka była za Stefanem Zulińskim,

Oycem teyże Katarzyny. N. żona iego Bystrzonowska. Floryan poiął Maryannę Głogowską. Mirecka Stefana Kurdwanowskiego Podstolego Halickiego małżonka.

MIROSŁAWSKI *herbu Ogończyk* w Mazowieckim Woiewodztwie, Jedenże Dom z Goryńskiemi. Jan Burgrabia Pyzdrski, z Seymu Kommissarz do granic od Sląska, 1685, *Constit: fol: 12,* Tomasz Mirosławski w Woiewodztwie Łęczyckim 1697.

MIROSŁAWSKI *herbu Rogala w Płockim Woiewodztwie.* N. Mirosławski miał za sobą Konstancyą Mycielską. Kwitną y temi czasy w Wielkieypolszcze.

MIROSZEWSKI *herbu Kościesza.* Wszebora z Miroszewa wspomina list Siemowita Xiążęcia Mazowieckiego, między innemi, ktorzy się herbem Kościeszą szczycili w roku 1400, ale to zdami się iedni z Miłoszewskiemi Kościeszami, o ktorych wyżey mowiłem.

MIROSZEWSKI *herbu Slepowron* w Kuiawskim Woiewodztwie. Franciszek z Miroszewa w roku 1546 *u Nakiel: fol: 647, na liście.* Krzysztof Miroszewski z własney swoiey fortuny chciał założyć szkołę rycerską, co approbowała Konstytucya 1676 *fol: 45.* N. Podwoiewodzy Krakowski *Baran:* Woyciech 1635, *Acta Castr: Crac:* N. miał za sobą Annę Krzeszownę 1652. N. Podwoiewodzanka Krakowska Jana Lipskiego małżonka. Antoni Kanonik Krakowski, Deputat na Trybunał koronny 1738.

*MIROWICKI. w Wołyńskim Woiewodztwie. Philon Piotr Mirowicki Pisarz Skarbu koronnego 1632, Alexander 1648.

*MIROWSKI *herbu Nieſobia* w Sieradzkim Woiewodztwie y indziey. Marcin y Alexander Mirowscy w Mazowieckim 1648. Jan w Mińskim 1632. Paprocki y Okolski o nich nie pisał.

*MIRSKI *herbu Białynia* w Xięstwie Litewskim, z tą iednak roznicą, że nad podkową strzała, nie na krzyżu stoi, ale przez iabłko, iakby go przeszyła, przewiedziona, tylko pior iey trochę pod iabłkiem widać, większa zaś częśc iey nad iabłkiem; czyli [iak mam z informacyi] nie iest to iabłko, ale Xiężyc w pełni, na hełmie trzy piora strusie. O tym ani Paprocki ani Okolski nie pisał. Sebastyan Mirski Sędzia Ziemski Bracławski, ktorego syn Jarosław Podkomorzy Bracławski *Constit: 1662 fol: 5:* Brat Sebastyana, Hrehory Strażnik Xięstwa Litewskiego, Pułkownik krolewski, żołnierz odważny, luboć Kalwin, co mu przyznaie *Konstytucya 1623 fol: 16,* gdy mu pewną summę darowała na okupienie się z niewoli, w ktorą był wzięty; posłował na Seym 1647, *Constit: fol: 23;* miał żonę Kapaszczewską, z ktorey syn pod Szkłowem zginął od Moskwy, gdy Oycowską Usarską chorągiew do batalii przywodził 1664. Corek zostało się sześć. Z tych iedna była za Oborskim herbu Roch, druga za Kłokockim, Chorążym Mińskim, trzecia za Czyżem, czwarta za Stanisławem Niezabitowskim herbu Lubicz, Piąta za Brzostowskim Ligęzą herbu Pułkozic Podstolim Rawskim, Szosta za Cudnowskim, Jędrzey Łowczy Nowogrodzki, *Constit: 1703 fol: 31.* N. Deputat na Trybunał Litewski 1697. Niektorzy tego są zdania, że Dom Mirskich pochodzi od Włodzimierza Monarchy Ruskiego, ktory między dwunasta synami, miał syna Swatopełka Xiążęcia Twerskiego, ten zaś zostawił dwoch synow, Jędrzeia y Dymitra, Xiążęta Twerskie; od ktorych poszły Xiążęta Czetwertyńskie y Mirskie, *to Geneal: Ogińskich na mappie styschowana.* Jozafat Antoni Marszałek Bracławski, poseł na konwokacya 1733, a przedtym Chorąży Bracławski, Porucznik u Xcia Radziwiła. Jan Podczaszy Bracławski 1700.

MIRSKI herbu Jelita. N. miał za ſobą Katarzynę Pachońſką.

**MISIEWICZ* w Zmudzi. Krzyſztof Miſiewicz 1621, Jan 1648, Joanna była za Piotrem Cielemęckim, *Patrz Purwił.*

MISIEWSKI herbu Jelitą w Krakowſkim Woiewodztwie. Mikołay Miſiewſki, za Krolow Olbrachta y Alexandra żołnierſką ſtużąc, zoſtawił ſynow trzech, Jakuba, Jędrzeia y Błażeia. Z tych Jakuba ſyn z Jarzęckii herbu Rogala, Mateuſz, piſał ſię z Przybiſławic, Burgrabią był Krakowſkim, Sekretarzem krolewſkim, Deputatem na Trybunał koronny z Krakowſkiego, a że w prawię koronnym oſobliwſzą miał biegłość, na rożne go Kommiſſye zażywano, ieſt o nim Jędrzeia Trzecieſkiego epigramma, *w Xiażce: Tytuły Prawa Magdeburſkiego:* OO Dominikanom w Krakowie pewną ſummę odkazał, za duſże zmarłych w Krakowie, Wężykowna piąciu mu ſynow powiła, Jana, Hieronima, Adama, Waleryana y Piotra, ztym wſzyſtkim młodo pomarli, nie zoſtał ſię tylko ieden z nich Adam, ten w wielu okazyach mężnego ſerca dał dowody; z Anny Latoſzyńſkii herbu Gryff Podczaſzanki Krakowſkiey, ktorą Magdalena Łyczkowna urodziła, zoſtawił corki trzy, Magdalenę, Zygmuntowi Oleśnickiemu z Oleśnicy, drugą Piotrowi Czernemu, trzecią Duninowi, zaſlubione. Synowie zaś z niey czterey. Pierwſzy Jędrzey, w Pruſiech przeciwko Guſtawowi, na Ukrainie przeciwko rebellizantom Kozackim, z niebeſpieczeńſtwem życia, z nadwerężeniem fortuny, ſtawał, umarł Jędrzey Podſędkiem Ziemſkim Krakowſkim 1681, w naſzym kościele Krakowſkim u S. Piotra pochowany. Drugi Jozef, na dworach wielkich wypolerowanego rozſądku. Trzeci Adam. Czwarty Michał Podſędek Krakowſki, ktorego ſyn Tomaſz Antoni z Smiełowcy Woli 1686. Drugi ſyn Mikołaia, brat Jakuba, Jędrzey, pod Obertynem mężny żołnierz, ten z Agnieſzki Rupniewſkii, zpłodził czterech ſynow, Jakuba w Wołoſzech doświadczonego kawalera, kędy bieg życia zkończywſzy bezpotomnie, w Soczawie pochowany. Jana Czop nazwanego, y Zygmunta, *Steriles*, y Staniſława, ten miał dwie żony, pierwſzą Kuczkowſką, drugą Zofią Wilkocką herbu Nieczuia, umarł 1613; ſynowie iego, Floryan, przeciwko Skinder Baſzy odważnie ſtawaiąc poległ na placu. Gabryel z Byſtrzonowſką herbu Starykon, wſzedł w kontrakty małżeńſkie. Krzyſztof pod Smoleńſkiem woiował z Moſkwą. Trzeci ſyn Mikołaia, brat Jakuba y Jędrzeia, Błażey, z Anny Gutowſkii, miał trzech ſynow, Bartłomieia, Macieia, y Mikołaia, ale albo na woynach poginęli, albo w młodym wieku pomarli. Michał z Smiełowſkiey woli 1674. Adam, Jozef, Jędrzey *1705*, Konſtancya Zakonnica u S. Jędrzeia w Krakowie 1666.

**MISIOWSKI herbu Piława* w Podgorzu. Staniſław Miſiowſki 1687. N. miał za ſobą Dorotę Oraczewſką.

MISIEWSKI herbu Prawdzic w Ziemi Sochaczewſkiey. Zygmunt z Miſchewa, miał za ſobą Dorotę Kraſińſką Stolnikownę Ciechanowſką *1490*.

MISIEWSKI herbu Prus 2do w Płockim y Kuiawſkim Woiewodztwach. Miſiowſka była za Macieiem Pampowſkim *Mſ: de Famil: Pruſſ:* N. Czarneckiego Piotra herbu Łodzia małżonka.

**MISIUNA herbu Kotwica.* Z Litwy do Polſki przenieſli ſię. N. Podſtoli Łukowſki 1680. Stefan w Wołyńſkim, Stolnik Połocki, Pułkownik Ordynacyi Oſtrogſkiey y Dubieńſkiey; miał za ſobą *1mo voto* Barbarę Białogłowſką. *2do voto* Zofią Grocholſką, ta mu powiła corek dwie, z ktorych iedna doſtała ſię w małżeńſtwo Burzymſkiemu Cześnikowi N., druga Magdalena ieſzcze Panna. Synow zaś czterech, Jozefa, ktory bezżenny umarł, y wraz z Oycem

z Oycem ſwoim do grobu wnieſiony w kościele naſzym Oſtrogſkim. Konſtantego, ale y ten młodo umarł. Ignacego, y Filippa, ci młode lata ſwoie, w doſkonalſzych Mężow ſiły, w ſłużbie woienney hartuią, pod znakiem Poniatowſkiego Woiewody Mazowieckiego. Jozef Jan Podczaſzy N. miał za ſobą Roſnowſką, ale zſzedł ze świata *ſteriliter*. N. Miſiuna w Litwie umarł bezpotomny.

**MISSOPAD herbu Łabędź.* Mikołay Miſſopad Kaſztelan Czechowſki 1505, podpiſał uſtawy Seymu Radomſkiego, *fol: 120 u Łaſk: w Statucie.* Anna Konieſka Miſſopadowna Łowczanka Sendomierſka herbu Łabędź była za Krzyſztofem Miękickim. *Paproc: pod herbem Traby*, z tego wnoſzę, że ſię Duninowie Koninſcy, niektorzy Miſopadami zwali, z ktorych Piotr Koninſki z Zaiączkowic Sędzią był Ziemſkim Sendomirſkim w roku 1449. Stefan Dunin z Konina, Podkomorzy Brzeſki Kuiawſki, Jan Podſędek Sendomirſki 1435, *u Nakiel: w Miechow: fol: 454.* Piotr Kaſztelan Sieradzki, Jędrzey Dunin Koninſki podpiſał elekcyą Władyſława IV. Staniſław Cwikła z Konina herbu Łabędz, o ktorym *Cromer lib: 20, Biel: fol: 338.*

MISKOWSKI herbu Grabie pod Pułtuſkiem, *Paproc: y Okol:* wyraźnie mowią o nich, Miſkowſkiemi ich piſząc.

**MISZLEWSKI.* Jan Miſzlewſki w Mściſławſkim Woiewodztwie podpiſał elekcyą Jana Kazimierza krola.

**MISZTOŁT herbu Lubicz.* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Jan w Zmudzi 1621. Z tych niektorzy oſiedli w powiecie Wilkomirſkim y w Nowogrodzkim Woiewodztwie. Krzyſztof Miſztołt Podczaſzy Wendeńſki, z Katarzyny Kierznowſkii, wnuczki Woiewody Nowogrodzkiego, zpłodził corkę Zofią, Tropiańſkiemu Janowi Strażnikowi Zmudzkiemu zaſlubioną y ſynow trzech, Staniſława, ten u Wołowicza *Mar*ſzałka Wielkiego Litewſkiego Majordomo, bezżenny zſzedł z tego świata, Antoniego, ten w Zakonie naſzym życie ſwoie poświęcił Bogu, teraz rządzi Collegium Nowogrodzkie, ieſt iego Xiążka w druku, *Hiſtoria Sapiehana in 4to, Vilnæ 1724.* Mikołay z Elżbiety Włochowiczowny ma potomſtwo. Piotr w Zmudzi 1648.

**MITARNOWSKI herbu Prus 2do.* O tych áni Paprocki ani Okolſki nie piſał; w Xięſtwie Litewſkim znayduią ſię. Jozef Mitarnowſki Kapitan w woyſku Litewſkim, Deputat na Trybunał Litewſki z Powiatu Starodubowſkiego 1731.

**MITIAN* w Powiecie Wilkomirſkim. Stefan Mitian podpiſał elekcyą Jana III.

**MITKIEWICZ.* Rożne Domy Mitkiewiczow przydomki ſobie przypiſuią w Litwie. Philon Mitkiewicz z Mińſkiego Woiewodztwa poſeł na Seym 1629, ztamtąd deputat na Trybunał fiſzkalny Wileńſki, *Conſtit: fol: 16.* Jozef w Zmudzi 1621. Jerzy w Mozyrſkim 1648. N. Mitkiewiczowna, była za Jerzym Bilewiczem Staroſtą Generalnym Zmudzkiego Xięſtwa, *Koiał: in Mſ.*

**MIZGIER* w Słonimſkim y Nowogrodzkim. N. Mizgier Podczaſzy Wołkowiſki.

MLĄCKI herbu Prus 3tio w Ziemi Czerſkiey. Scibor z Mlącza Podſędek Ziemſki Czerſki, 1525 podpiſał dekret przeciwko heretykom *u Łubieńſk: in Epiſc: Płoc:* Waleryana ſławi meſtwo *Paprocki.*

MŁASZKOWSKI herbu Leliwa. Miaſkowſki podobnoby bydź miało.

**MLECZKO herbu Doliwa* w Xięſtwie Litewſkim y Zmudzkim, y w Krakowſkim Woiewodztwie. Z tych trzech braci było rodzonych, Jan, Mikołay y Jerzy, Jędrzey zaś tych ſtryieczny. Jan Mleczko naprzod Piſarż Ziemſki Zmudzki, *Conſtit: 1613 fol: 47*, potym Sędzia Ziemſki 1616, Kommiſſarz z Seymu do rozgraniczenia Xięſtwa Zmudzkiego od Prus y od

 Kurlan-

Kurlandyi, *Constit: fol: 48*, 1626 poseł na Seym, ztamtąd deputat na Trybunał fiszkalny Litewski, *Constit: fol: 6*; syn iego, Wiktor Kōstantyn Podsędek Ziemski Zmudzki 1648, w roku 1661 iuż Sędzia Ziemski, Regimētarz Woyska Zmudzkiego podczas rozruchow Szwedzkich 1656, w roku 1670 Starosta Zmudzki, *Constit: fol: 10 y 1676 fol: 32*. Corka iego Konstancya, Jana Władysława Brzostowskiego Referendarza Litewskiego herbu Strzemię małżonka, druga Zygmunta Raieckiego. Mikołay, brat Jana Sędziego, Podkomorzy Orszański, Poseł na Seym 1631, *Constit: fol: 16*. Jerzy, drugi brat Jana, Pisarz Ziemski Upitski, z Seymu 1613, Kommissarz do granic od Kurlandyi, *Constit: fol: 50*, syn iego Jan Kazimierz Podsędek y poseł Upitski 1648. Jędrzey brat ich stryieczny, Sędzia Ziemski Upitski. *Constit: 1613 fol: 49*. N. Mleczko Sędzia Ziemski Wilkomirski, miał za sobą Katarzynę, corkę Macieia Ogińskiego Ciwuna Wileńskiego, *Geneal: Ogińsk:* Albrycht Konstanty Podstarości Zmudzki 1674. Mieczysław z Szkopow Mleczko, Trukczaszy krolewski 1632. Piotr Mleczko w Krakowskim 1705. Jerzy Mleczko w Zakonie naszym, iest w druku iego panegiryk. *Radii sepulchrales, in fun: Demetr: Wiśniowiecki Castell: Cracov. in fol. Cracov: 1682. iest y Kazanie w druku*, umarł 1720 w Kaliszu. Siostra rodzona Starosty Zmudzkiego, naprzod żyła z Sumorokiem Stolnikiem Kowieńskim, potym z Hieronimem Oziębłowskim.

MLECZKO herbu Korczak w Podlaskim Woiewodztwie. Grzymisław Mleczko Starosta Kobryński. Woyciech Podkomorzy Drohicki, z Seymu 1616 Kommissarz do rozgraniczenia Woiewodztw, *Constit: fol: 29*, posłował na Seym 1621, *Constit: fol: 18*. Bolesław Starosta Mielnicki 1638. *Constit: fol: 25*. Woyciech Emeryk, naprzod Starosta Mielnicki 1661, y deputat z Seymu na Trybunał fiszkalny Litewski, *Const: fol: 3*, potym Woiewoda Podlaski 1670. miał za sobą Emerencyanę Stadnicką, pozostałą wdowę po Jędrzeiu Ostrorogu, ale z nią *sterilis*. Stanisław Łowczy Mielnicki 1674. Izabella Mlezkowna Podkomorzanka Drohicka, żona Krzysztofa Szuyskiego Podstolego Brześciańskiego, na ktorą spadła sukcessya po Woiewodzie Podlaskim bezdzietnie zeszłym.

**MLECZKOWSKI* w Woiewodztwie Mazowieckim. Marcin Mleczkowski 1648. w Ziemi Liwskiey. Jan Mleczyński Sędzia kapturowy Liwski 1632.

MLICKI herbu Dołęga, de Mlice w Płockim Woiewodztwie, Goliasz z Mlic 1452. *Statut Mazowiecki fol: 94*. Anna Mlicka Zakonnica Sądecka 1701. Zofią Mlecką wspomina *Starowol: w życiu Kadłubka*, że w roku 1630, za przyczyną tego Męża Bożego, cudownie od Wielkiey choroby była uwolniona. Jan Kanonik Gnieźnieński Vice Prezydent Trybunału Koronnego 1738

**MŁOCKI herbu Prawdzic* w Xięstwie Litewskim y w Polszcze. Jędrzey Młocki Starosta Chełmicki, pierwszy z tym herbem w Litwie osiadł, sławny Rycerz y Pułkownik w Moskwie y Inflanciech. Pod Kircholmem w roku 1605, regimentował prawym skrzydłem. Na instancyą Karola Chodkiewicza Hetmana w roku 1607, na Seymie dano mu, w nadgrodę zasług iego, summę ośmtysięcy *Constit: fol: 5*, na dobrach Emet. *Piasecki w swoiey historyi pod rokiem 1605 y 1608*, liczy go między naymężnieyszemi Pułkownikami. Fundował Bernardynow w Orszy, miał za sobą Krystynę Massalską, siostrę Woiewody Minskiego Alexandra, wdowę po Lwie Kurczu Woiewodzie Derpskim, y po Janie Zienowiczu Kasztelanicu Smoleńskim, z ktorey corka Anna, z Hieronimem Kryszpinem Kirszensztein em Podskarbim Litewskim, Starostą Poiurskim, dożywotnie zmowiona: synowie zaś

dway. Jan Karol Starosta Piński, posłował na Seym 1661, Jędrzey Kazimierz, ktorego żona Brzozowska Woiewodzanka Brzeska Litewska. Kasper Młocki Dziekan Płocki, w cięszkiey niemocy oddawszy się S. Stanisławowi Kostce, raz w Rzymie, drugi raz w Neapolu, szczęśliwie z niey wyszedł. Jakub *Societatis JESU* umarł w Rydze 1611, ośm lat w tym Zakonie przepędziwszy, w ostatniey chorobie leżącemu pokazała się Nayś: Matka, do ktorey szczegulniey w życiu swoim był nabożny, y o ześciu iego z świata upewniła go, na wozie ią tryumfalnym widział, na ktorym dusze do niebá wprowadzała. *P. Nadasi*, był to stryi iego wzwyż wspomniony Jędrzey. Są y w Bełzkim. Młocki Jędrzey 1648. N. miał za sobą Katarzynę Lipską Chorążankę Horodelską, z ktorey syn Rafał, y corka Barbara *imo voto* Michała Nartowskiego, *2do* Franciszka Starczewskiego, małżonka. N. była za Bieniedzkim herbu Korab. Jadwiga za Stefanem Komorowskim herbu Korczak, Anna za Dominikiem Krasińskim Kasztelanem Ciechanowskim. Są y w Ciechanowskiey y Zakrocimskiey Ziemi, Stanisław Młocki Stolnik Ciechanowski 1632, Stanisław Pisarz Ziemski Ciechanowski 1648. Paweł Sędzia Ziemski Ciechanowski, poseł na Seym 1666. Paweł Stolnik Zakrocimski, *Constit: 1703, fol: 15*. Stanisław Woyski Zakrocimski 1697. Michał Starosta Zakrocimski, deputat na Trybunał koronny 1723. N. Młocka Mikołaia Dyakowskiego małżonka. Woyciech Podczaszy Płocki, miał za sobą Wesslownę Kasztelankę Ciechanowską

**MŁOCKI herbu Prus 3tio w Czerskiey Ziemi*. Ludwik Młocki poseł Ziemi Rożańskiey, Woyciech, Jerzy Sędzia Smoleński w Ziemi Czerskiey 1674.

MŁOCHOWSKI herbu Belina w Mazowieckim Woiewodztwie. Młoczowski Piotr 1648.

MŁODAWSKI herbu Murdelio patrz pod tym herbem; inni ich piszą Włodawski.

MŁODECKI herbu Pułkozic w Sendomirskim Woiewodztwie. N. Młodecki miał za sobą Młodzieiowską siostrę Podskarbiego Nadwornego. Mikołay Podstarości Przemyski 1550, *Orichov: in resignat:* Jerzy Kustosz Sendomirski Kanonik Warszawski 1915, Stanisław brat iego, ktorego syn Jerzy w Zakonie naszym pobożne życie zamknął 1627, pewną summe Collegio S. Piotra w Krakowie zapisawszy. Anna Jana Starskiego herbu Abdank, Burgrabiego y Sędziego Grodzkiego Krakowskiego 1641. N. Dominika Choynackiego, małżonki. Maciey z Młodecina Młodecki 1674. Michał Kanonik Kamieniecki, Deputat na Trybunał koronny 1695. N, miał za sobą Jarzyniankę Podczaszankę koronną.

MŁODNICKI herbu Korwin w Radomskim Powiecie. Jacek Młodnicki Proboszcz Tarłowski, y Stanisław, 1648.

MŁODYNSKI herbu Lubicz w Zakrzeńskim. *Okolski w indexie* położył Młodziński.

MŁODZIANOWSKI herbu Dabrowa w Ciechanowskiey Ziemi, w Sendomirskim y w Xięstwie Litewskim. Jakub syn Domarata z Karniowa, ieden ze czterech braci, pierwszy Młodzianowskim nazwany, iako się mowiło pod Kostkami. Woyciech Młodzianowski, y synowiec iego Stefan, pierwsi w Litwie osiedli. Woyciech zpłodził tych synow: Jana, ktory do Zakonu Societ: JESU wstąpiwszy, po wysłuchaney w Rzymie Teologii, gdy się do Polski, z wielkim zaleceniem dowcipu, wraca, bieg życia w drodze zkończył. Alexandra Stolnika Mozyrskiego, w Powiecie Grodzieńskim dziedziczył, człowiek w nauce y ludzkości zacny, syn iego N. na dworze Sapiehy Woiewody Połockiego. Felicyana, y Jędrzeia Societ: JESU,

ſą w druku iego Xiążki. 1. *Suppetiæ militares ex Divis Poloniæ tutelaribus & Sanctis militibus, ſeu elogia Patronorum Regni & Sanctorum militum* 1671 *in* 4to. 2do. *Domeſtica Ducatûs Samogitiæ ornamenta* 1668, *in fol:* Stefan ſynowiec Woyciecha o ktorym wyżey, zoſtawił ſyna Jana. W Ciechanowſkiey Ziemi ci kwitneli. N. ktorego żona Podoſka Sędzianka Ciechanowſka. Maciey, Dominik, Tomaſz, Piotr, Jan 1632. Jaroſz Staroſta Janowſki 1648. Jan Piſarz Ziemſki Płocki 1704. Tomaſz Zakon naſz obiaśnił y głęboką nauką, y świątobliwością życia. Nauki iego dowodem ſą, Xięgi od niego wydane. 1. *Prælectiones Theologicæ de DEO, quibus acceſſit Tractatus de Trinitate. Gedani in fol:* 1666. *Typ: Forſteri.* 2do. *Prælectiones Theologicæ de Jure & Juſtitia Leopoli in fol:* 1667. 3tio. *Prælectiones Theologicæ de Peccatis & Gratia;* Cracov: *typ: Schedel* 1671 *in fol:* 4to. *De Angelis & Actibus Humanis* 1667 *in fol:* 5to. *De Pænitentiæ Virtute & Sacramento, Cracov: in fol:* 1670. 6to. *Prælectiones Metaphyſicæ & Logicæ, Gedani in fol:* 1671. 7mo. *Prælectiones Philoſophicæ in 8 lib: Phyſicor: Leſnæ* 1671 *in fol:* 8vo. *Liturgia ſeu modi devotè celebrandi Miſſam, in* 4to *Crac: typ: Gorecki* 1676 *& Poſnan:* 1682 *in* 8vo. 9no. Kazania *y homilie na Niedziele doroczne y Swięta uroczyſte, cztery tomy, in fol: w Poznaniu* 1681. 10mo. *Akty przygotowania ſie na dobrą śmierć, w Poznaniu* 1700 *in* 12mo. 3tia *edit: w* Krakowie 1685 *in* 8vo, *typ: Schedel.* 11mo. *Akty nabożne z Xiąg duchownych Łacińſkich zebrane, w Kaliſzu* 1706 1ma *edit:* 12mo. *Rozmyślania albo Medytacye na dni wſzyſtkie całego Roku, in* 4to, *Lublin,* 13tio. *Medytacye na przednieyſze dni y Swięta roku, in* 4to. 14to, *Recollectiones ad Methodum S. Ignatii, Poſnan: in* 4to 1677 *y* 1682 *in* 8vo. Tamże ieſt *Supplementum Recollectionum.* Swiątobliwości iego, też ſame Xięgi popieraią, ponieważ nic takiego nie piſał, czegoby ſam w przod nie praktykował. Po zkończoney Filozofii dla naſzych w Kaliſzu, Miſſyą ſobie Perſką uproſił, pod ktory czas Jerozolimę y mieyſca Swięte nawiedził, y z nabożeńſtwem uczcił, znać to w iego Kazaniach drukowanych, iak wielkim affektem. Ztamtąd w kilką lat powrociwſzy, Teologiczną katedrę, nauką, Kaznodzieyſką ambonę znaczną żarliwością y duſz pozyſkaniem wſławił, w Poznaniu, w Lublinie, w Krakowie u S. Barbary mowiąc do naciśnionego auditora, tyle w nich Apoſtolſkim duchem ſprawiał, że ſię po kazaniu iego, nieſtworni ladaiakiego życia z łzami wyrzekali. Przy konfeſſyonałach, y oprocz nich, uwikłane ſumnienia ſzczęśliwie uſpokaiał. Pańſkie go ſobie Dwory ledwo nie wydzierały. Rektorem w Poznaniu będąc, Oycowſką miłością y wyborną roſtropnością, to mieyſce rządził. Tam iednemu ſkrytości ſumnienia iego, tak wynurzył y pokazał, że ſię ſłuchaiący zadziwiwſzy, przyznać muſiał, że to chyba mogł wiedzieć z obiawienia Boſkiego. Prorockim też duchem niektore rzeczy opowiedział, y tak ſię ſtały. Do bezkrewney ofiary z długim przygotowaniem ſię, y dziękczynieniem, przyſtępował. Uſtawicznie prawie koronkę w ręku trzymaiąc, aktami ſtrzeliſtemi do Boga ſię wzbiiał. Do Narodzonego Chryſtuſa oſobliwſze czuł w ſobie nabożeńſtwo, ztąd śpiewaiąc niektore pieśni o tey taiemnicy, we łzy ſię rozpływał. Na poniżenie ſwoie, y na uczczenie twarzy Jezuſowey, przy męce iego od Zydoſtwa zeplwaney, ledwie kilka razy na rok twarz zwykł był umywać. Uboſtwa Zakonnego tak przeſtrzegał, że iuż w Sędziwym wieku y zaſłużonym będąc, gdy chłopięciu obrazek miał dać, wprzod u Starſzego o pozwolenie na to proſił. Czyſtości ſumnienia żadnym grzechem ſzpetnym niezmazanego. Umartwienia wymyſlne na ciało ſwoie wynayduiąc, trapił go bez litości, luboć y P, Bog na niego ciężkie nieraz ſtoſy przepuſzczał, ktore on weſoło z rąk iego

iego przyimował. W konwerſacyi dziwnie miły, ztąd ubiegało ſię cożywo do niego; y nie bez pożytku, bo niektorych Panow znacznych, z heretyckich błędow na drogę prawdy naprowadził. Duſze w Czyſcu zoſtaiące, często od niego ratunku proſiły. Po ſkończonym Vice Prowincyała w Polſzcze urzędzie, uproſił go ſobie do Dworu Jan Małachowſki Biſkup Krakowſki, gdzie połtora lata zabawiwſzy, w Olbromie ciężkiemi kamienia bolami zciśniony, pełen zaſług zaſnął w Panu 1686, 9 Pazdziernika. Dowiedziawſzy ſię Biſkup, o śmiertelney iego chorobie, przypadł był z Jangrotu do Olbroma, do OO Kanonikow Regularnych, u ktorych chory leżał, y tam od niego nauki duchowney proſił, rzekł mu te ſłowa: *Statutum hominibus ſemel mori, & poſt hoc judicium.* Krol Jan III, po iego śmierci powiedział; *Wielka ſtratę Zakon Societatis ma w tym człowieku.* Ciało iego z Olbroma do Krakowa zprowadzone, przez lat dwadzieścia y dwa nieſkażone, procz twarzy, leżało, dopiero, w roku 1708, rozſypało ſię. *Hiſtor: Colleg: Cracov.* N. Młodzianowſka Kaſztelanka Lubaczowſka była za Tarłem Franciſzkiem, Staroſtą Wieluńſkim, Ociec iey zdami ſię miał za ſobą Czyżowſką. Elżbieta za Pawłem Kuklińſkim Podſtolim Mielnickim.

MŁODZIEIOWSKI *herbu Slepowron* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Piotr z Młodzieiowic Woyſki Sendomirſki 1340. Staniſław Kaſztelan Radomſki 1505, *Przyłuſk: w ſtatut: fol:* 29. Mikołay Młodzieiowſki miał za ſobą Zaborowſką herbu Rawicz, ſioſtrę Opata Pokrzywnickiego, ktory umarł Nominatem na Biſkupſtwo Przemyſkie, zoſtawił z nią dwoch ſynow, y corkę iednę Stefanowſką. Z tych Jan był Opatem Pokrzywnickim, Nominatem *według Paproc:* na Biſkupſtwo Chełmſkie, ale nim mu z Rzymu expedycya przyſzła, przenioſł ſię na wieczność 1576, pochowany w Sendomierzu w kościele Panny MARYI z nadgrobkiem *Vir doctrinâ & moribus inſignis:* Jacek, brat Jana Opata, Podſkarbi Nadworny Koronny, Staroſta Krzeczowſki y Piaſecki, zaſłużony Oyczyźnie, złączył ſię był dożywotnie z Wielicką Sędzianką Sendomirſką herbu Junoſza: z niey ſyn Jacek Chorąży Liwſki, Poſeł 1632 na konwokacyą, a w roku 1647 Komiſſarz do rewizyi Xiąg Liwſkich, *Conſtit: fol:* 33. Sioſtra Opata y Podſkarbiego była za Młodeckim. Olbrycht poiął Szyſzkowſką ſynowicę Biſkupa Krakowſkiego, *Baran:* Jacek Kanonik Inflantſki, Kazimierz Sebaſtyan, Jan 1648, Jerzy Alexander y Krzyſztof 1599. Jędrzey w Zakonie naſzym rządził Collegium Kroſieńſkie, umarł w Krakowſkim Nowicyacie w roku 1727. Barbara Piotra Konarzewſkiego herbu Poray małżonka.

MŁOSZEWSKI *herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan z Młoſzewa Młoſzewſki 1567 *Conſtit: fol:* 147. Staniſław Podſędek Krakowſki 1584. *Papr: Stem: fol:* 697. trzy corki zoſtawił, iedna z nich Zofia z Staniſławem Czarnockim w Klimuntowie, Druga z Janem Palczewſkim w Staniſławni, trzecia z Piſarſkim, dożywotnie zmowione. Synow zaś dwoch; Mikołay ktory ſię ożenił z Ligęzianką, z tą tylko corkę zpłodził Pieniąſzkową Podczaſzycową Krakowſką. Jan z Kazimirſką z Biberſzteyna zoſtawił potomſtwo ſynow y corki *Baran:*

MŁODKOWSKI *herbu Leliwa* w Sendomirſkim Woiewodztwie Staniſław Młodkowſki w Zakonie naſzym, rządził Collegium Oſtrogſkie, umarł w Krakowie u S. Macieia 1711.

*MŁOZEWSKI w Wołyńſkim Woiewodztwie. Woyciech Młozewſki 1632, Jerzy w Podolſkim, Alfons y Zygmunt w Pińſkim

MŁYNKOWSKI *herbu Abdank* Dom Starodawny w Wielkieypolſzcze y rozrodzony

*MŁYNIECKI. Szymon Woyciech Młyniecki Kanonik y Officyał Wilenſki 1673.

MNICHOWSKI herbu Lis w Sendomirſkim Woiewodztwie, czyli raczey Michowſki, Jakub Michowſki dwudzieſty trzeci Opat Jędrzeiowſki z tego Domu 1496, ktory wiele dobrego tamtemu Klaſztorowi uczyniwſzy, nawet dobra ſwoie Oyczyſte wieczną darowizną zapiſawſzy, za Zygmunta I Krola, zdawſzy Opactwo Staniſławowi Potockiemu herbu Pilawa, zoſtał Suffraganem Wileńſkim, *Starowol: w życiu Kadłubka.* Woyciech Mnichowſki Woyſki Lidzki, miał za ſobą Dorotę Kraſinſką Sędziankę Ziemſką Ciechanowſką. Katarzyna z murowanego Mniſzkowa herbu Lubicz Mnichowſka, matka Franciſzka Kraſinſkiego Biſkupa Krakowſkiego, *Paproc: fol: 314.* Anna Staniſława Kraſinſkiego Woiewody Płockiego małżonka, Zofia z Brzezin Mnichowſka oſobliwſza Dobrodzika *Domûs Profeſſ: Cracov: 1583.*

'MNICHOWSKI herbu Slepowron w Ziemi Sochaczewſkiey. N. Michowſka dziedziczka na Broniewicach była za Mikołaiem Broniewſkim herbu Leliwa. Franciſzek w kościele Płońſkim zabity. Woyciech Kaſztelan Zawichoyſki, *Bielſki fol: 394,* ale to podobno Lis.

'MNIEWSKI herbu Jaſtrzębiec w Mazowieckim Woiewodztwie.

'MNIEWSKI herbu Odrowąz w Sieradzkim Woiewodztwie.

MNIEWSKI herbu Ogończyk w Łęczyckim Woiewodztwie. Jan za Kazimierza Wielkiego czaſow, mężny Kawaler. Paweł Mniewſki za Władyſława Polſkiego y Węgierſkiego Krola, w zaſługach y ſwoich, y brata ſwego Jakuba, ktory w okazyi z Turkami poległ, wziął nadgrodę niektore dobra. Mikołay wnuk Pawła, mąż rycerſki, z Doroty z Tarnowa Tarnowſkii, tylko iednego miał ſyna Jędrzeia. Tego wnukowie, Jan naprzod Cześnik y Sędzia Grodzki Łęczycki, potym Podſędek Ziemſki 1648, podpiſał *pacta conventa,* z Seymu do korrektury praw koronnych deſtynowany, bywał poſłem na Seymy y deputatem na Trybunały. Jan Kaſztelan Konarſki w Łęczyckim 1676, *Conſtit: fol: 9.* N. Kaſztelanka Konarſka, była za Markiem Bardzińſkim Pilarzem Grodzkim Przędeckim, druga za Pawłem Gembickim Kaſztelanem Łęczyckim. Jędrzey brat rodzony Jana Cześnika Łęczyckiego, w Węgrzech y Niemczech przepolerowawſzy ſię w rycerſkich dziełach, w Oyczyźnie potym na ſławę imienia ſwego robił. Waleryan ich ſtryieczny, y ten w obozie wielką część życia ſwego przepędził, ktorego ſynowie, Jan y Maciey, ludzie także woienni. Staniſław brat rodzony Waleryana, śmierci, za Oyczyznę długo w rożnych okazyach Moſkiewſkich y Inflantſkich, ſzukaiąc, w domu ią znalazł, iako iego nadgrobek świadczy *u Starowol: in Monum: fol: 764.* N. Kaſztelan Brzezińſki 1661, *Conſtit: fol: 69.* Ludwik z Mniewa, Stefan y Paweł w Łęczyckim 1674.

Mniſzech herb.

POwinno bydz ſiedm pior ſtruſich czarnych w polu czerwonym, iak pawi ogon rozciągnionych, na hełmie nad koroną w bogate kamienie przyſtroioną, takież y tyleż pior ſtruſich; to *Okol: tom: 1, fol: 532. Paprocki w Gniazdzie fol: 1215, y o herb: fol. 580.* ale ten pole herbu tego chce mieć białe, *Bielſki fol: 598.* Wſzyſcy ſię na to zgadzaią, że ten kleynot do Polſki z Czech przynieſiony, za Zygmunta I Krola Polſkiego, od Mikołaia Mniſzcha z Wielkich Konczyc, ktory wi-

dząc

dząc iawną niechęć na ſiebie Ferdynanda Krola Czeſkiego, do Polſki ſię udał, gdzie od Krola Zygmunta mile przyięty, gdy ſobie w tych kraiach zaſmakował, lubo mu iuż Ferdynand Krol przeiednany od Zygmunta, wielkie fawory obiecywał, niechciał ſię do ſwoiey Oyczyzny wrocić, ale wyprzedawſzy ſię w Czechach, w tey koronie oſiadł, poiąwſzy Kamieniecką herbu Pilawa, Woiewodzankę Ruſką, iako chce *Bielſki,* raczey miał mowić Kaſztelankę Sanocką, ſioſtrę rodzoną Macieiowſkii, ktora urodziła Bernarda Macieiowſkiego Kardynała. Krol Zygmunt widząc dzielność Mikołaia, Podkomorzym go Koronnym uczynił, Staroſtwa Łuckiey y Sokalſkie konferował, z ktoremi tytułami dobrze ſię tey Oyczyźnie zaſłużywſzy, życie zkończył w roku 1553, na Zamku Krakowſkim pochowany. W Czechach zaś *według Okolſkiego* świadectwa, ten herb ſtarożytny: bo naprzod iednym ſię tylko piorem ſtruſim Przodkowie Domu tego pieczętowali, lecz, gdy Wandalin Mniſzech, przez ſiedm lat w woyſku Karola Wielkiego Ceſarza hetmanił, iak wielkim męſtwem, tak niemnieyſzym ſzczęściem we wſzyſtkich za tego Zwycięzcy okazyach, na pamiątkę ſiedmiu lat, tym kſztałtem ułożone ſiedm pior ſtruſich w herbie odebrał, nad to Hrabią go na Kończycy y Oſsowicy uczynił; ſą te Wielkie Kończyce nie daleko Fryſtatu, *Bielſki.* Jakoż, że niektore Domy w Niemczech y w Brytannii pior ſtruſich w herbie zażywaią, dowodzi *Petraſancta cap: 58:* a Karol Krol Węgierſki w roku 1342 w herbie ſwoim kładł całego Struſia. *Turow: Chron: Hung: p. 2 fol: 99.* Kwitnął potym za Ottona III Ceſarza, Waleryan Mniſzech, woyſk Ceſarſkich Wodz odważny, ktory gdy w okazyi mężnie ſam ſtawa, y drugich przywodzi, tamże poległ, ſynow iego w opiekę ſwoię Otto przyiął, y nadane Domowi temu dawne łaſki, nowym przywileiem utwierdził. Mikołay tedy Podkomorzy Koronny, od tych Przodkow idący, z Kamienieckii zpłodził dwie corki, Elżbietę Stadnicką,

y Bar-

y Barbarę, naprzod Łukaſza Nagorſkiego Staroſty Garwolińſkiego, potym Jana Firleia Woiewody Krakowſkiego y Marſzałka Wielkiego Koronnego, po nim Jana Dulſkiego Kaſztelana Chełmińſkiego, a oraz Podſkarbiego Wielkiego Koronnego, małżonkę, y ſynow trzech, Jana, Mikołaia y Jerzego. Z tych Jana Staroſty Kraſnoſtawſkiego y Jaſielſkiego z Jadwigi Firleiowny Woiewodzanki Krakowſkiey, byli dway ſynowie, Mikołay Staroſta Kraſnoſtawſki, y Hieronim. Mikołay, brat Jana Staroſty Kraſnoſtawſkiego, ſam Staroſta Łukowſki, ktoremu Zofia Działyńſka z Koſtczanki urodzona Kaſztelanka Dobrzyńſka, powiła corkę Elżbietę, y ſynow czterech, Jerzego Staroſtę Łukowſkiego, Pawła Staroſtę Łukowſkiego, Michała, Krzyſztofa, y Jędrzeia naprzod Staroſtę Oſtrołęckiego, potym Kuchmiſtrza Koronnego, Staroſtę Lwowſkiego y Oſieckiego 1645. *Andr: Godziſzewſki Struthio ſeptipennis*, żona iego Salamanka Hrabianka de Ortemburg, z ktorey ſynowie, ieden Michał Staroſta Oſiecki ale *ſterilis*, drugi Staroſta Lwowſki, ten z Urſzuli Firleiowny Kaſztelana Kamienieckiego Piotra y Grudzińſki corki, miał to potomſtwo: Piotra *ſterilem*, Franciſzka *ſterilem*, y corkę Sidonią, ktora *1mo voto* żyła z Adamem Drzewickim herbu Ciołek Podſędkiem Lubelſkim, *2do* z Kazimierzem Bogatkiem Staroſtą Kiſlackim, z tym miała corkę Katarzynę, ktora wydana za Jabłonowſkiego Chorążego Trembowolſkiego, od tey ſynowie temi czaſy kwitną, Jozef Zakonu Cyſtercyeńſkiego, Roch y Jędrzey Jabłonowſcy.

Jerzy, trzeci ſyn Mikołaia Podkomorzego Koronnego, naprzod Kray czy Koronny, Sanocki y Sokalſki Staroſta, poſeł z innemi, od ſtanow Rzeczypoſpolitey do powitania Krola Stefana, świeżo na tron Polſki obranego, *Conſtit: fol: 250*, w roku 1576, potym Kaſztelan Radomſki, w roku 1587 ſto koni wyſtawić mu Oyczyzna kazała, na obronę ſwoię pod *interregnum*, *Conſtit: fol: 416*, na oſtatek Woiewoda Sendomirſki. OO Dominikanom w Samborze, OO Bernardynom we Lwowie, ſiła ſię przyczynił do erekcyi Klaſztorow. *Bzovius in Propag: fol: 101. Vadingus in Annal: Minor: tom: 6 num: 14.* naſze Collegium Lwowſkie iego także dobroczynność ſławi na ſiebie, kiedy na fábrykę Collegii dzieſięć tyſięcy wyliczył, w roku 1613 życie ſwoie zakończył. Złączył ſię był dożywotnie, naprzod z Jadwigą Tarłowną Chorążanką Sendomirſką, wielkich dobr dziedziczką, z ktorey potomſtwo Corki dwie, Maryna za Dymitra Cara Moſkiewſkiego, pierwſzym związkiem wydana, weſelny akt z wielkim ſię ſplendorem odprawił, przy obecności Zygmunta III Krola Polſkiego, ſlub im dawał Bernard Maciejowſki Kardynał; niemnieyſzym koſztem odprowadzona na ſtolicę Moſkiewſką od Oyca, ktory woyſkiem ſwoim, z właſney ſzkatuły wyſtawionym, ośmdzieſiąt tyſięcy Moſkwy pod Nowogardem zbił na głowę, *według Petricyuſza*: atoli gdy ſię wkrotce ſzczęście odmieniło, a zbuntowana Moſkwa Dymitra tego zabiła, Maryna związki małżeńſkie ponowiła, z Jwanem Marcinowiczem Zaruckim, *Prætor: O G. lib: 2 cap: 2 §. 6*, wſzakże y tu fortuna nie ſłużyła, wraz z nim y z ſynem ſwoim zgineła: o iey śmierci piſze *Kobierzycki in hiſtor: Vladislai IV. fol: 471 libro* 7. Druga Urſzula, Konſtantyna Xiążęcia Wiſniowieckiego Woiewody Ruſkiego, małżonka, tyleż ſynow, Jan Staroſta Sanocki, y Staniſław Staroſta Sanocki, z Seymu 1611 Kommiſſarz do gránic od Sląſka, *Conſtit: fol:* 7. Tenże Woiewoda *2do voto* poiął Zofią Xiężniczkę Hołowczyńſką, z ktorey były trzy corki; Anna, Kryſtyna y Eufrozyna, ſynow czterech, Mikołay, Zygmunt, podobno ten Zygmunt miał za ſobą Oſſolińſką Staroſciankę Knyſzyńſką, z kto-

rey ſyn Jan, Podſtoli Zydaczowſki. *Geneal: Korniaktow.* Staniſław Bonifacy Staroſta Lwowſki, poſeł na Seym 1633, gdzie na niego rożne funkcye Oyczyzna włożyła, *Conſtit: fol: 8 & 14 & 31, y 1635 y 1637 y 1638 fol. 3*, ſyn iego Michał. Czwarty zaś ſyn z Hołowczyńſkii.

Franciſzek Bernard Kaſztelan Sądecki, Staroſta Sanocki, u trzech Krolow w wielkich reſpektach; Zygmunt albowiem III Krol Polſki, twarz ſwoię na złotym okazałym kleynocie darował mu, Władyſław go na Kaſztelanią Sądecką wynioſł; Jan Kazimierz doſtawaiącego przy ſobie ſzczegulniey ukochał; y pewnieby był na wyſokim krześle oſadził, gdyby była śmierc nie zaſzła w roku 1661. Był to Pan z Bogiem złączony, dla tego gdy koſztowny Zamek w Laſzkach mu pogorzał, y na dwakroć ſtotyſięcy ſzkody uczynił, on dowiedziawſzy ſię o tym, ani ſarknął w tey przygodzie, Do S. Franciſzka, Bernarda, y Jana z Dukli, był ſzczegulnie nabożny. Jeſt o nim częſta wzmianka w Konſtytucyach koronnych, iako 1627 Kommiſſarz do granić od Sląſka, *Conſtit: fol: 13, y 1629 fol: 16 y 1647*: wſzędzie czy poſtuiąc na Seymy, czy Kommiſſye odprawuiąc, dobra tey Oyczyzny upatrywał. Chciał go był Rakocy przeciągnąc bogatemi obietnicami y upominkami do ſiebie, ale kochaiący dobro poſpolite ſyn, ſtał na to niewzruſzony. Barbara z Zmigroda Stadnicka dwie mu corki powiła, z tych iedna, Urſzula Tereſſa Xiążęciu Konſtantemu Wiſniowieckiemu Woiewodzie Bełzkiemu zaſlubiona, wielkich przymiotow Pani, dowcipem y nauką z czytania Xiąg zebraną, ſkromnoscią, ſzczodrotą na ubogich znakomita. Druga Franciſzka Barbara z Bonawenturą Konſtantym Bełzeckim, Stolnikiem Halickim zmowiona, y ſyn Jerzy.

Jerzy Woiewoda Wołyńſki, Staroſta Sanocki y Szczyrzecki, w roku 1693 świat pożegnał. Miał za ſobą, krom Pacowny Podkanclerzanki Litewſkiey, Annę Chodkiewiczownę Kaſztelankę Wileńſką, z ktorey corka, Samuelowi Xiążęciu Czartoryiſkiemu w małżeńſtwo oddana, druga Stefanowi Leſzczyńſkiemu Woiewodzie Kaliſkiemu; y ſynow dwoch, Franciſzek Alexander, ieſt iego Oracya w druku 1683 o S. Korſynie. *Cœleſtis Carmeli adamas D. Andreas Corſinus*, przypiſana Mikołaiowi Stefanowi Pacowi Biſkupowi Wileńſkiemu; gdzie go ſwoim wuiem zowie, atoli młodo wielkie o ſobie nadzieie, śmiercią pomięſzał. Drugi ſyn Jozef.

Jozef Marſzałek Wielki Koronny, Sanocki, Jaworowſki, Rohatyńſki Staroſta, a przedtym, naprzod Marſzałek Nadworny Litewſki, Generał Artyleryi, potym Marſzałek Wielki Litewſki, z tey przyiął laſkę Wielka Koronną, wkroczył w kontrakty małżeńſkie *1mo voto* z Eleonorą Ogińſką Miecznikowną Litewſką, Pani to była wielkiego rozſądku, y z nią zoſtawił dwie corki, iedna z nich Tereſſa pierwſzym związkiem Stadnicka, Woiewodzicowa Wołyńſka, drugim Lubomirſka Woiewodzina Czerniechowſka. Druga Anna Zakonnica S. Benedykta w Jaroſławiu, *2do voto* z Konſtancya Tarłowną Woiewodzanką Lubelſką, z tey były dwie corki, iedna Elżbieta Karolowi Wielopolſkiemu Koniuſzemu Koronnemu Staroście Krakowſkiemu. Druga Ludowika Jozefowi Potockiemu Woiewodzie Kiiowſkiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, zaſlubione; tyleż ſynow, to ieſt, Jerzy Auguſt Wandalin (bo ſię tak wſzyſcy piſzą) Mniſzech, naprzod Łowczy Koronny, a temi czaſy, gdy to piſzę, Podkomorzy Litewſki, Staroſta Sanocki, poſłował na konwokacyą 1733 y innych czaſow; wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Szembekowną, Kanclerzanką Koronną, drugi Jan Karol Łowczy koronny, Staroſta Jaworowſki. Marſzałka tego dobroczyn-

ność na Zakon S. Francifzka w Brzoftowicy, ſławi *Naramow: w Xiażce: Auroræ fol: 60*, Oyczyzna zaś iego miłość ku ſobie, ktorey dobro Wielki Miniſter, we wſzyſtkich okkurrencyach delikatnie piaſtuie, Majeſtaty Polſkie nienadwerężoną ku ſobie wierność, wſzyſcy ludzkość y przyiemność.

**MNISZEK herbu Poray* w Sieradzkim Woiewodztwie, a ztamtąd w Przemyſkiey Ziemi. Paprocki y Okolſki o nich milczą: piſzą ſię zaś z Buzenina. Piotr Mniſzek y iego ſyn Piotr y Jędrzey 1632 w Ziemi Wieluńſkiey. Piotr Paweł Piſarz Ziemſki Przemyſki, Deputat na Trybunał Koronny, umarł 1673, fundował OO Bonifratellow w Przemyſlu, u ktorych pogrzebiony leży, wſpominaią go Konſtytucye 1667 *fol:* 14. Zygmunt Podſtoli Wieluńſki ſynowiec Piſarza Przemyſkiego, zſzedł z tego świata 1691, ktorego dwoch braci rodzonych było. Jan Sekretarz Krolewſki w Ziemi Wieluńſkiey 1674. N. Mniſzek Podczaſzy Przemyſki, miał za ſobą Bielſką herbu Jelita. Z tey ſyn Adam, y kilka corek, z tych iedna za Siemińſkim Kaſztelanicem Lwowſkim.

**MNISZEK herbu Ogończyk.* Z tych był w Zakonie naſzym X. Staniſław Mniſzek, Miſſyonarz niegdy do Perſyi, Rektor w Barze 1656. Paprcoki y Okolſki o nich nie piſał.

MNISZEWSKI herbu Grzymała w Płockim Woiewodztwie, piſzą ſię z Mniſzewa. Bernard Mniſzewſki w Podlaſkim 1648, przydomek maią Kſztanowie.

MNISZEWSKI herbu Koścießa w Mazowieckim Woiewodztwie. Jakuba z Mniſzowa kładzie liſt Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego, dany 1400 między innemi Familiantami herbu Kościeſza, ten *według Paprockiego*, miał dwoch ſynow, Adama *Artium & Philoſophiæ* Doktora, a potym Kanclerza u Konrada Xiążęcia Mazowieckiego, y Benedykta, ktorego dway ſynowie, Piotr y Jan, tak ſię podzielili Oycowſką fortuną: Piotrowi doſtał ſię Kołoząb y Mniſzewko, ztad Kołozębſcy, y Mniſzewſcy; Janowi, Wodynie, ztąd Wodyńſcy, o ktorych na ſwym mieyſcu mowić ſię będzie.

MNISZEWSKI herbu Lubicz w Mazowieckim Xięſtwie. Stefan z Mniſzowa Podkomorzy, nie przydano iednak iaki, w roku 1377, *Statut Mazowie: fol: 67.* Jan z Mniſzewa Kaſztelan Raciązki 1457, *tamże fol:* 94. Stefan Podſtoli Płocki w tymże roku, *tamże fol: 95.* Stefan Mikołay Proboſzcz Warſzawſki, Kanonik Płocki y Podkomorzy Nadworny Boleſława Xiążęcia Mazowieckiego 1458, *Stat: Maſov: fol:* 122. O tym to zdami ſię, *Długoß y Łubieńſki in Vitis Episc: Płocen:* piſzą, gdy twierdzą, że Mikołay z Mniſzewa Kanonik Płocki, Kazimierza Xiążęcia Mazowieckiego, obranego na Biſkupſtwo Płockie, ſprawę utrzymał w Rzymie 1471. Tenże zdami ſię Mikołay, czy inſzy, iuż Dziekan Płocki, Archidyakon y Officyał Warſzawſki, Kanclerz Xiążęcia Mazowieckiego Boleſława 1483, *Statut Maſov: fol:* 133. Katarzyna z Murowanego Mniſzowa była za Janem Kraſińſkim Stolnikiem Ciechanowſkim. Adam Mniſzewſki Kaſztelan Czerſki 1609 podpiſał liſt Zygmunta III *u Poſſeliuſſa fol:* 437. Wacław lat wiele w obozie przepędziwſzy, oſiadł koło Oſtroga, ſyn iego Alexander umarł 1688. N. miał za ſobą Madalińſką. Maciey Barbarę Grąbczewſką. Piotr Katarzynę Koſzarowſką. *Zycie B. Jozafata M.*

MNISZKOWSKI herbu Drzewica w Bełzkim Woiewodztwie. Krzyſztof Mniſzkowſki na Mniſzkowie y Jaworze dziedzic 1577. *Acta Caſtren: Opocznen:* Adam Kanonik Lwowſki, był na Synodzie Piotrkowſkim imieniem ſwego Arcybiſkupa Lwowſkiego, w roku 1542. *Acta Synodi.*

**MOCHOWSKI.* N. Mochowſka była za Staniſławem Ołtarzewſkim.

**MOCZALSKI* w Podlaſkim Woiewodztwie. Piotr Moczalſki 1632. N. Moczalſka była za Janem Leſzczyńſkim herbu Abdank.

MOCZARSKI herbu Łada w Ziemi Wiſkiey. Jan Moczarſki Podwoiewodzy Wiſki

ſki 1618, *Univer: Pobor:* Jan Sędzia Łomżyńſki, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic Mazowieckiego Woiewodztwa, y Prus *Conſtit: fol: 28, y 1647*, ale iuż go Sędzią Wiſkim piſzą, *Conſtit: fol: 20.* Mikołay woiownik ſławny, dzielnością, umieiętnością dzieł rycerſkich, pamiętny Pułkownik w Liſſowczykow Woyſku, z ktoremi Moſkwie y Szwedom w Pruſiech na rożnych mieyſcach, dał ſię dobrze w znaki, *Starowol: in Bellat: fol: 225.* Od Pauluka Kozackiego herſzta poſtrzelony pod Kumeykami, z tego razu umarł, w Lublinie u OO Karmelitow Boſych pochowany. Zaſługi iego krwawe, Konſtytucya 1641 ſukceſſorom każe płacić, *Conſtit: fol: 22.* Jędrzeia Moczarſkiego ſą w druku, *Odæ nuptiales, na weſelu Zygmunta III Krola Polſkiego 1592.* Mikołay Cześnik Ziemi Wiſkiey, Woyciech 1674 w Ziemi Wiſkiey. Kazimierz Stolnik Łomżyńſki 1690, *Conſtit: fol: 19.* Woyciech Chorąży Wiſki, z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Xięſtwa Pruſkiego, *Conſtit: fol: 22.* Paweł Alexander Łada w Ruſkim. Jędrzey w Wołyńſkim, Woiewodztwach 1674. Wawrzyniec Archidyakon Wileńſki. Marcin w Zakonie naſzym umarł temi czaſy. N. w Zakonie Kaznodzieyſkim Prowincyał Prowincyi Ruſkiey, wielkiey godoności człowiek.

MOCZARSKI herbu Trzywdar w Ziemi Wiſkiey, Krzyſztof de Moczarz Moczarſki, 1579 zmarły w Krakowie u S. Troycy pochowany z nadgrobkiem.

MODLIBOWSKI herbu Drya w Wielkieypolſzcze, *Paprocki w Panoſzy* Modlibowſkim herb Abdank przywłaſzczył, ale rozumiem, że omyłka, tak zas *Paprocki* iako y *Okolſki* pod Dryą, miaſto Modlibowſkich, położył Modliſzewſkich. Jan Modlibog Łowczy Inowrocławſki, podpiſał Zbor Toruńſki 1595. Stefan Modlibowſki, placu uſtąpił OO Reformatom, na założenie Konwentu Konińſkiego w roku 1631. N. była za Janem z Boryſławic. Bartłomiey Kaſztelan Bracławſki, mąż woienny, ten zaciekſzy ſię za Tatarami, od nich otoczony, gdy kul nie ſtało, zębem wybitym nabiwſzy ruſznicę, iednego z nich nayprzednieyſzego zabił, czym drudzy potrwożeni, pierzchneli: brat iego ſtryieczny Staroſtą był Winnickim. *Stoykowſki Kazanie.* Kaſper Franciſzek z Modlibogowic Modlibowſki Stolnik y Surrogator Poznańſki, miał za ſobą Annę Smuſzewſką herbu Topor, umarła 1678. Jędrzey brat iego rodzony Burgrabia Kaliſki. Jan y Walentyn 1697. Jędrzey Sędzia Ziemſki Kaliſki 1695 żona iego Ewa Koźmińſka, N. Cześnik Wſchowſki poſeł na konwokacyą 1733. Kaſper Kaſztelan Miedzyrzecki temi czaſy.

**MODLINSKI herbu Tępa Podkowa* w Łęczyckim Woiewodztwie. Modlińſki Sebaſtyan Podczaſzy u Krola Zygmunta Auguſta 1542, *Nießporkow: Anal: fol:* 153. Joachim Zupnik Brzeſki Kuiawſki, miał za ſobą Maryannę Jarnowſką. Jędrzey z Modły Modlińſki 1674 w Łęczyckim. N. w Krakowſkim 1610. Anna Modlińſka była za Stefanem Pruſkim.

MODLISZEWSKI herbu Łabędź po rożnych Woiewodztwach. *Jacek Przetocki w ſwoim Kazaniu Łabedź*, tych z tego Domu wſpomina: Jędrzeia Dunina z Kraiowa, dziedzica na Modliſzewicach, Podkomorzego Brzeſkiego Kuiawſkiego. Stefana Dunina z Modliſzewic, dziedzica na Konecku, Podkomorzego Brzeſkiego Kuiawſkiego w roku 1491, zpłodził on Hieronima Podkomorzego Płockiego, a potym Kaſztelana Małogoſkiego, Staroſtę Łomżyńſkiego y Zembrowſkiego w roku 1566, atoli nadgrobek iego u *Starowol: in Monum: fol: 679*, tylko go Podkomorzym Płockim zowie, y że umarł 1567 świadczy. Z tego ſynow, Jan Kapucynem zoſtał, y w wielkiey pobożności życia dokonał. Do tego Zakonu miał, (według niektorych.

rych] z takiey okazyi powołanie. Miał, ile tamtych czasow, dwadzieścia y cztery beneficia kościelnych, te gdy przy pewnym posiedzeniu rachuie, a ráz, drugi y trzeci licząc ich, żadną miarą dwudziestego czwartego dorachować się nie może, usłyszy głos z kąta. Będziesz prawi w piekle u mnie miał dwudzieste czwarte beneficium, czym tak był przerażony, że zaraz ze wszystkich wyzuwszy się kościelnych jurysdykcyi, niechcąc mieć w piekle żadnego beneficium, ostre sobie w Zakonie Kapucyańskim życie obrał. Woyciech y Jan Zupnicy Ruscy y Bydgoscy. Jerzy czy Jędrzey Łomżyński y Zembrowski Starosta na dworze krolewskim niemałym czasem zabawiwszy, poiął Dembińską Rawiczankę Starościankę Chęcińską, z ktorey spłodził trzy corki, Jadwigę Sierakowską, Łukasza Kasztelana Lędzkiego żonę, Troianowską y Wężykowa Rudzką Krzysztofa żonę: synow także trzech, Woyciecha, Radoszyckiego Woynickiego y Lutomirskiego Starostę. Mikołaia, ten po długiey y dalekiey peregrynacyi aż do Indyi, do Oyczyzny powrociwszy, iuż na Trybunałach, iuż na Seymach, iak na kochaiącego Oyczyznę syna przystoi, dobra iey przestrzegał: zachorowawszy śmiertelnie, że miał umrzeć w Poniedziałek, wszystkim w koło siebie stoiącym przepowiedział, a gdy mu nie wierzyli, a Poniedziałek przyszedł, wyraźnie powiedział, że o godzinie siodmey z południa, z tym się rozstanie światem, co się ziściło; miał dwie żony, iednę Grzymułtowską Kasztelankę Sieradzką, drugą Ostrorożankę Starościną Tłumacką, wdowę po Janie Potockim Staroście Tłumackim, corek iego było dwie, iedna Katarzyna Szczawińskiego, Łęczyckiego y Gąbińskiego Starosty, małżonka, umarła 1661: Konfundatorka OO Reformatow y z mężem swoim w Szczawinie; w Sobotę na cześć Nayś: Panny, y w Wigilie, na cześć SS. Patronow swoich, na samym chlebie y wodzie, y to aż o zachodzie słońca, suszyła. Do kościoła Konieckiego kosztowne swoie darowała szaty, rostruchan na puszkę do kościoła Skrzyńskiego y Kanak bogaty. Druga iey siostra była za Starostą Brzeskim. Stanisław brat rodzony Woyciecha y Mikołaia, zmarł 1645, iuż to ostatni z Domu Modliszewskich Duninow, kaplicę w Skrzynnie Modliszewskich z bratem swym Mikołaiem uposażył z fundacyą, zeby kapłani codziennie o Nayśw: Pannie w niey officium śpiewali. Z tegoż Domu byli, Jan Modliszewski Dunin Kuchmistrz Koronny, Starosta Łosicki y Gostyński, (Wuy iego Tarnowski Arcybiskup Gnieźnieński,) zszedł z tego świata 1629, nadgrobek iego w Warszawie u S. Jana, *Starowol. in Monum: Kobierzyc: in Vladisl: fol:* 17.

*MODLISZEWSKI *herbu Ostoia.* O tych świadczy *Kazanie Pawłowskiego.* Modliszewska Krystyna była za Adamem Korczewskim: druga za Danielem Karczewskim. N. miał za sobą Zofią Micowską wdowę po Czerkawskim y Bartkowskim.

MODLISZEWSKI *herbu Topor* w Kaliskim Woiewodztwie. Dom Starodawny. Braciey było dziesiącu, ktorych spłodziła Zofia Palecká h bu Brochwicz, trzymali Modliszowo Wielkie, Rzegnowo, Redecz. Był Andrzey Pisarzem u Krolowy Węgierskiey, Gabryel Komornikiem, był to Mąż wielki y szermierz niepospolity, tak mierney ręki, że ścinał chłopcu pieniądz drobny z głowy, włosa żadnego nie ruszywszy. Wawrzyniec Kanonikiem Poznańskim &c. Stanisław; u ktorego *Paprocki* z młodu się bawił, Jan, Marcin, Krzysztof, Mikołay y insi. Siostry, Zydowska, Chłapowska, y Mruczeńska.

*MO-

*MODRZYNSKI *herbu Jastrzębiec* w Ruskim Woiewodztwie. Konstantyn Modrzyński Chorąży Grabowiecki, miał za sobą Borzymską. N. Modrzynska Runowskiego małżonka, *Okol: tom: 2 fol: 170.* Krzysztof w Ruskim 1632.

*MODRZEWSKI *herbu Grzymała* w Wielkieypolszcze. *Jan Rożycki w Kazaniu swoim: Obrona*, Jadwidze z Modrzewa Modrzewskii, małżonce Wacława Ossowskiego, Kasztelanowy Nakielskiey 1643, ten herb przypisał, to iest Grzymała z mężem zbroynym.

MODRZEWSKI *herbu Jelita.* Jan w Smoleńskim 1632. N. Modrzewski Rotmistrz na expedycyi Inflantskiey zginął w okazyi 1561.

MODRZEIOWSKI *herbu Ostoia* na Rusi. Krzysztof Modrzeiowski Woyski Halicki. Jędrzey w Zakonie naszym umarł 1678 we Lwowie, w wielu ięzykach biegły. Alexander 1632. Adam 1587, *Constit: fol: 427.*

*MODRZEWSKI *herbu Rola* w Sieradzkim Woiwodztwie. Dorota Macieia Leszczyńskiego małżonka. Jędrzey Modrzewski naprzod Podczaszy Sieradzki, Starosta Medycki, Pułkownik krolewski, y fortuny swoiey y zdrowia dla Oyczyzny nie żałował. O czym *Konstytucya 1676 fol: 37.* potym Podskarbi Nadworny Koronny y Starosta Przemyski, Kommissarz do rozgraniczenia od Węgier z Seymu 1683, *Constit: fol:* 12, miał za sobą Urszulę Krasicką Kasztelankę Przemyską, z ktorey corka Elżbieta, naprzod żyła z Alexandrem Łaszczem Woiewodą Bełzkim, potym z Janem Tarłem Woiewodą Lubelskim.

*MODZELOWSKI *herbu Pawęza* albo Herburt. Piotr Modzelowski Podstarości Gostyński. 1550. Mikołay Skarbnik Zakrocimski 1578, *Constit: fol*, 353. Albrycht 1632, y Jędrzey 1648 w Ziemi Rożańskiey. Zacharyasz w Zakonie naszym *Wydał in 4to w Wilnie Chwalebne niektorych sług Boskich dzieła, toiest Zycia niektorych Jezuitow świątobliwych, 1703 po Polsku.* Paweł w tymże Zakonie 1650, ktory nie tylko siebie Panu Bogu na służbę oddał, ale y znaczną część fortuny swoiey. Wacław tegoż Zakonu temi czasy. N. miał za sobą Zofią Łopacką. N. miał za sobą Dorotę Noskowską Sędziankę Ziemską Zakroczymską herbu Łada. N. Pisarz Ziemski Wyszogrodzki, poseł na Seym w roku 1738.

MODZELA *herb, patrz Bończa.*

Mogiła herb.

POwinna bydź mogiła czworgraniasta, albo raczey kwadratowa, krzyże dwa na bokach, ieden po lewey ręce, drugi po prawey, trzeci na srzodku iey. na hełmie pięć czy trzy pior strusich, *Paproc: w Gniazdzie, Cnoty, fol: 1196. O herb, fol: 679. Okol: tom: 2, fol: 232. Kleynoty fol: 103, atoli Ms. X. Rutki* powiada, że na hełmie powinien bydź Lis między dwiema Trąbami. Nie wszyscy iednak tym kształtem tego herbu zażywaią, tylko Andruszkiewiczowie, Bielewiczowie, Stankiewiczowie, Dowgirdowie, Bogdanowiczowie. Sołouchowie y Monstwiłowie, y Wysocki, y Zodeyko. Inni zaś, iako Bychowcowie tylko o dwoch krzyżach mogiły zażywaią, to iest ieden z nich powinien bydź na wierzchu, we srzodku Mogiły, drugi spodem niby wywrocony. Ciechanowiczowie zaś tylko ieden krzyż na srzodku kładą. Sleporodwoie miasto krzyża, Strzałę we srzodku ostrzem do gory wyniesli, przez nię krzyż idzie, między dwiema kopiiami z proporcami.

Andruszkiewiczow herbu Mogiła opuściłem w pierwszym tomie

 Andru-

Andruſzko ſyn Zodeyka, zpłodził Macieia, ten Melchiora y Mikołaia. Bogdan Andruſzkowicz 1454 Rotmiſtrz krolewſki, ieden z Panow Litewſkich, ktorzy po przegraney batalii pod Choynicami, Krola Kazimierza nie odbiegli. Maciey Andruſzkiewicz w Słonimſkim Powiecie 1528. Staniſław w Xięſtwie Zmudzkim 1621, *Koiałow. in Mſ.*

O Bilewiczach herbu Mogiła mowiłem w pierwſzym tomie, tu przydaie, co o nich napiſał *X. Koiałowicz w ſwoim Mſ.* Idą, mowi on, od Juſzka ſyna Bilowego. Juſzko Bilewicz z Naruſzewiczowny, miał ſynow trzech, Marcina, Piotra, y Wacława. Z tych 1. Marcin zoſtawił z Jundziłowny, ſyna Jerzego Staroſtę Generalnego Xięſtwa Zmudzkiego, ktory z Mitkiewiczowny, zoſtawił ſyna Woyciecha Marſzałka Litewſkiego, Staroſtę Szawdowſkiego, temu Siemiotowna powiła czterech ſynow, Malchera 1611. Samuela Podſtaroſciego Trockiego, Jana Ciwuna Szawdowſkiego, o ktorym *Konſtytucye 1607 y 1613.* Jerzego naprzod Piſarza Ziemſkiego, a potym Podkomorzego Zmudzkiego, ktorego ſynow trzech, Jarosław Podſtaroſci Zmudzki, Jan na Grężach Dworzanin krolewſki, Konſtantyn w Zakonie Dominikańſkim. 2. Piotr Juſzkiowicz, miał ſynow Jędrzeia y Kaſpra. Z tych Jędrzey zpłodził Adama y Jędrzeia, ktorego ſyn Adam. 3. Wacław Juſzkowicz, miał za ſobą Butkiewiczownę, ſyn iego Szczęſny Hłuſzek, zoſtawił z Orwidowny ſyna Jana, ktory zſzedł bezpotomnie. N. była za Stefanem Niezabitowſkim, N. za Mikołaiem Burbą Piſarzem Ziemſkim Zmudzkim. N. za Samuelem Ogińſkim Ciwunem Trockim. N. za Jędrzeiem Oziębłowſkim Ciwunem Szawdowſkim. Dorota Podkomorzanka Zmudzka za Zygmuntem Oziębłowſkim Staroſtą Skirſtymońſkim. Chryzoſtom Bielewicz Stolnik Smoleńſki, żona iego Eleonora Oziębłowſka Woyſka Wilkomirſka. Melchior Ciwun Szawdowſki, miał za ſobą Puzyniankę Marſzałkownę Upitſką.

Bogdanowiczow herbu Mogiła, opuściłem w pierwſzym tomie. Idą od Bogdana ſyna Monſtwiłowego, ten miał ſynow trzech, Jana, Mikołaia y Staniſława, Jan trzech także ſynow zpłodził, Jana, Staniſława, y Krzyſztofa, Staniſław czterech; Piotra, Staniſława, Jerzego, y Jozefa. Z tych Jerzy miał ſyna Adama. Jozef, Alexandra Jozefa, Staniſława y Jana. Paweł w Xięſtwie Zmudzkim 1621 Tych com piſał pod herbem Łada, Urzędnikow Zmudzkich, w pierwſzym tomie, tu przydać potrzeba. *z Koiałow: in Mſ.*

O Bychowcach herbu Mogiła mowiłem w pierwſzym tomie, tu przydaię *z X. Koiałowicza Mſ.* Woyciech Bychowiec Woyſki Trocki 1632. Dymitr Podſędek Trocki, miał kilku ſynow, z tych Jan Stolnik Trocki Pułkownik krolewſki, zabity pod Wierzchowiczami od Moſkwy 1655. Jan 1656 ſłużąc z Hetmanem Sapiehą, poległ od Szwedow pod Warſzawą.

Ciechanowiczow herbu Mogiła w Xięſtwie Litewſkim, wyraźnie piſze *Koiał: in Mſ.* tym kſztałtem iako ſię wyżey mowiło, kędy tak o nich mowi: Bogdan Ciechanowicz w roku 1442, od Władyſława Jagellonowicza Krola Polſkiego y Węgierſkiego, wziął daninę wiecznością w Mściſławſkim Woiewodztwie. Siemion Ciechanowicz Podkomorzy Orſzanſki 1413. Hawryło Podſędek, potym Podkomorzy Słonimſki, po dwakroć od Alexandra Krola w poſelſtwie do Francyi iezdził, iako ieſt w Metryce koronney 1503; (wątpię iednak żeby iuż w tym czaſie w Xięſtwie Litewſkim, urzędy Ziemſkie były.) Paweł Rotmiſtrz krolewſki, w pułku Kniazia Boratyńſkiego. Jerzy ſłużąc z Filonem Kmita Staroſtą Orſzańſkim, zabity ieſt w potrzebie z Moſkwą. Frąc Suk ſławny żołnierz, Pułkownik krolewſki za Hrehora y Jana Chodkiewiczow, Stefanowi Krolowi, pułk Woluntaryuſzow ſtawił, y nie mało niemi ſprawiwſzy, przeciw Moſkwie, umarł z gorączki pod Pſkowem: Oſtafiey Chorąży Mſciſławſki. Dymitr Rotmiſtrz krolewſki, Piſarz Ziemſki Połocki, odprawował poſelſtwo do Cara: a gdy w czterech tyſiący ſwoich, Jędrzey Sapieha dwadzieścia cztery tyſiące Moſkwy zbił, lewym ſkrzydłem regimentował. Hieronim rodzony ſynowiec iego, Sędzia Ziemſki Smoleńſki, młodſzy wiek w woyſku, na expedycyach Moſkiewſkich, Inſtantſkich y Wołoſkich, trawił; dwadzieścia pięć razy był poſłem na Seym: odprawował poſelſtwo do Moſkwy 1648: nie przyiał Witebſkiey y Nowogrodzkiey Kaſztelanii, od Władyſława IV ſobie ofiarowaney, umarł 1651, zoſtawił ſynow z Wołodkiewiczowny, Hieronima y Staniſława: ktorzy z Goſiewſkim Hetmanem w woyſku ſłużyli. Alexander brat Hieronima, Łowczy Smoleńſki, Podſtaroſci Słonimſki, ſynowie iego. Tymoteuſz w Zakonie S. Fraciſzka Obſervantium, poimany od Moſkwy, tyrańſtwo ich dla wiary Swiętey ſtatecznie wytrzymał. Woyciech Kanonik Chełmſki, człowiek uczony, umarł 1657. Paweł żołnierz w woyſku kwarcianym. Samuel był gońcem do Moſkwy. Alexander Podczaſzy Smoleńſki, Sędzia Grodzki Słonimſki, lat piętnaście w woyſku kwarcianym ſłużył z Chmieleckim. Za Władyſława Krola pod Smoleńſkiem, był Rotmiſtrzem chorągwi Kozackiey, umarł 1663 będąc Deputatem na Trybunale Wileńſkim, ſyn iego Mikołay. Alexander Sekretarz krolewſki. Mikołay Miecznik Mściſławſki. N. była za Hieronimem Puzyną Podſędkiem Upitſkim, druga za Władyſławem Puzyną Piſarzem Ziemſkim Upitſkim, były te obiedwie rodzone ſioſtry.

MOGILNICKI herbu Korczak w Ziemi Chełmſkiey. Alexander Władyſław Mogilnicki Kanonik Łucki, Sekretarz krolewſki, wydał *Majoris hebdomadæ lucubrationes, ſeu Oratorem de Chriſti Paſſione, in 8vo 1639.* Także, *Gratulationem in ingreſſu ad Cathedram Nicolao Przmowſki Epiſcopo Luceorien: 1664 Zamoſtiæ*

mostiæ in 4to. 3tio *Solatium ex ingressu ad Diæcesim Stephani Wydzga Episcopi: Luceor: 1657 in 4to Zamostiæ.* N, Mogilnicka Kaspra Brodowskiego. N. Stanisława Niemiry Kasztelana Podlaskiego, małżonki: Krzysztof Mikołay Podczaszy Nowogrodzki 1648. Stanisław Woyski Mielnicki 1632, Jan w Regulicach z Małgorzatą Cellarowną zostawił potomstwo. Krzysztof Podstarości y Poborca Drohicki 1616. Szymon Podstarości Horodelski, z Anny Czarnowskii zpłodził syna Jozefa *sterilem*, y Michała, ten z Wielhorską miał potomstwo, Stanisława, Jozefa, y Annę Dobraczyńska. Tegoż Szymona syn Jakub, Kanonik Kamieniecki y Sendomirski. N. miał za sobą Barbarę Dobrzyńską. Jana wspominaią *Konstytucye 1613 fol: 30.* Woyciech Podstarości Chełmski, z Seymu 1647, Kommissarz na rewidowanie Xiąg Ziemskich Chełmskich y Krasnostawskich, *Constit: fol: 38.* Jozef Teodor Miecznik Chełmski, Starosta Nieszawski, poseł na konwokacyą 1733. N. była za Troianem Prowaną Sekretarzem krolewskim. N. za Jerzym Boxą Radoszewskim Podkomorzym Wieluńskim.

**MOGILNICKI herbu Lubicz* w Ziemi Ruskiey. Jozef Pisarz Grodzki Lwowski, y Sędzia kapturowy 1733. N. Stolnik Nowogrodzki żona iego Barbara Wankowiczowna Woyska Mińska. N. była za Danielem Owsianym Podlędkiem Wołkowiskim. Michał 1700.

Mohyła herb.

Herb ich własny, są dwie szable gołe poprzek ułożone na krzyż, tak, że rękoieści ich u gory, końce na doł, każdy zaś koniec ma krzyż na sobie. Przecież y inszych herbow, z tym, razem zażywali. *Woyciech Madaliński w dedykacyi. Inwentarza do Konstytucyi Koronnych*, sześć herbow takim kształtem położył, że na gorze są trzy herby, ieden podle drugiego, pod tymiż na dole drugie trzy. Pierszwy od prawey strony, iest bawola głowa czarna, między rogami iey gwiazda, z boku od prawey strony, słońce, od lewey, Xiężyc; w nozdrzach głowy pierzcień, w ktorego srzodku, dwie szable taką modą, iako się wyżey opisało, Drugi herb też są szable opisane. Trzeci Jelita. Niżey

żey od prawey strony, to iest pod herbem Bawoley głowy, iest Orzeł czarny, sam w lewą tarczy zkierowany, atoli głową w prawą tarczy obzieraiący się, trzyma w pysku krzyż, na ktorym korona otwarta; orzeł ten stoi na odciętey, leżącey na ziemi, gałązce drzewa na kształt iałowcowego; Drugi herb iest Ostoia; Trzeci Nowina. Herb Bawola głowa, iest herb Wołoskiey Ziemi, ktory z tey racyi między insze herby przywłaszczyli sobie, że Hospodarami Wołoskiemi, przez niemały czas rządzili tę tam Prowincyą. Szable na krzyż ułożone, to dziedziczny y Oyczysty herb. Herb Jelita, do ktorego przypuścił ich Zamoyski Hetman y Kanclerz Koronny. Gdy albowiem Wołochy, y domowemi dyssensyami rozerwane, y obcego człowieka potencya naiachane, zguby tylko swoiey czekały; Zamoyski z woyskiem do Wołoch wtargnąwszy, nieprzyiacioł pobiwszy, Hieremiego Mohyłę, na Hospodarstwie Wołoskim ugruntował. O czym przywodzi list *Okol: tom: 2 fol: 229*, Zygmunta III Krola Polskiego, wtenczas dla ścisleyszey przyiazni, herb Jelita Zamoyskich przyiął na siebie Jeremi. Czwarty y piąty Ostoia, te z kolligacyi z rożnemi Domami na siebie przeięli. Szosty Nowina. O tym świadczy *Okolski*, że od Padniewskiego Biskupa Krakowskiego przeięty: czy nie raczey od Przerębskiego, za ktorym była Mohilanka,

Idą *według Okolskiego* Mohyłowie, z Familii Rzymskiey Mucyuszow, z ktorych ieden ze Włoch do Grecyi, rycerską traktuiąc, zaszedł. Inni powiadaią, że ieszcze za Konstantyna Wielkiego Cesarza do Konstantynopola z Rzymskiego Senatu Przodkowie ich wynieśli się, ktorych sukcessorowie w Albanii panowali: czy iako chce *Okolski* w Dacyi, w Siedmiogrodzkiey Ziemi, y w Multanach. A że Mucyuszow Familia dwie buławy na krzyż złożone w herbie nosiła: Mucyusz, żeby się tym samym kleynotem, władzy iakiey uzurpować nie zdał w tych kraiach, w ktorych mięszkał, buławy w szable odmienił. O czym powiada *Okolski*, że widział list po Włosku pisany na pargaminie, u Xiążęcia Samuela Koreckiego; Luboć y potym, kiedy ten Dom w Polszcze kwitnął, na hełmie niektorzy z nich kładli buławę iednę, poprzek z szablą na krzyż ułożoną. Więc y podziś dzień, ci ktorzy z Mohyłow procedencyą swoię maią, takieyże buławy y szabli w berbie zażywaią. Mohyłow zaś imię, ztąd w tym Domu urosło, bo ieden z nich wielki Woiownik, brzegi Dunaiu gęstemi mogiłami trupow nieprzyiacielskich obsypał. W kolligacye także wielkie na Wschodzie wkroczyli, z Paleologami Cesarzami Wschodniemi, Dukami, Kantakuzenami.

Jan Mohyła dzielnością rycerską wsławiony w Węgrzech, przypadł był do serca Huniadowi, zkąd krom innych faworow, zkolligował go z corką Despoty; cała Wołoską Prowincyą trzymał w Administracyi, za Alexandra Xiążęcia Wołoskiego, ktory także Despotownę miał za sobą. Zpłodził z nią tych synow, Hieremiego Hospodara Wołoskiego, ten pierwszy, z osobliwszego ku Polakom affektu, indigenat w Polszcze otrzymał w roku 1593, y nikomu inszemu zupełney władzy nad woyskiem swoim nie powierzał, tylko ktoremu z Ziemianow Polskich. Złączył się był dożywotnie z Elżbietą Ciamartowną Senatorskiego w Transylwanii Domu, z tą było cztery corki; Regina Michałowi Xiążęciu Wiśniowieckiemu Staroście Owruckiemu. Marya Stefanowi Potockiemu herbu Pilawa Woiewodzie Bracławskiemu; Pisarzowi Polnemu Koronnemu, a po nim Mikołaiowi Firleiowi Woiewodzie Sendomirskiemu (ta z siostrą swoią Anną,

iezdziła do Wiednia po Cecylią Renatę, Władyſławowi IV Krolowi za-
ſlubioną.) Katarzyna Samuelowi Xiążęciu Koreckiemu, Anna naprzod
*M*axymilianowi Przerębſkiemu Woiewodzie Łęczyckiemu, *2do* Janowi
Sędziwoiowi Czarnkowſkiemu Kaſztelanowi Łęczyckiemu, *3tio* Włady-
ſławowi Myſzkowſkiemu Woiewodzie Krakowſkiemu,, *4to* Staniſławowi
na Podhaycach Potockiemu herbu Pilawa Woiewodzie Krakowſkiemu y
Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, zaſlubione, oſtatnia przy śmierci w
roku 1666 ſchizmy ſię ſwoiey wyrzekła. Synow tegoż Jeremiego było
trzech, naprzod Konſtantyn od Jana Potockiego natenczas Generała Po-
dolſkiego, po znieſieniu nieprzyiacielſkiego woyſka, dwadzieścia y pięć
tyſięcy go było, pod Stepanowcami; na Hoſpodarſtwo Wołoſkie. wynie-
ſiony, atoli znowu za odmiana ſzczęścia, z niego rugowany od Tomſzy
w roku 1612, tu w Polſzcze oſiadſzy z ſioſtrą ſwoią ſtarſzą, ſiła dobro-
czynności świadczył kościołowi naſzemu Kamienieckiemu; dobra iego
były Uscie. Alexander brat iego Woiewoda Multańſki, wielkim męſtwem
rebellizantow ſwoich gromił. Trzeci Bogdan na Dworze Cara Tureckie-
go życie ſkończył. wſzyſcy bezpotomni. Jerzy brat Jeremiego Metro-
polita Multańſki, ten, gdy kalendarz Grzegorz XIII Papież poprawił: o-
trzymał od Stolicy Apoſtolſkiey, żeby ſię dawnym w tamtych kraiach
rządzić mogli, a to żeby dla tey rożności, nieznaſek iakich z Greckim ko-
ściołem nie uroſło, indigenat także w Polſzcze dany mu 1596. Symeon
trzeci brat Jeremiego, naprzod Hetman Woyſk Multańſkich, a potym y
Woiewoda Multańſki, ſynow iego piąciu zoſtało, to ieſt Michał Woiewo-
da, Multańſki, Gabryel Woiewoda Multańſki, Piotr Metropolita Kiiowſki;
Archimandrita Pieczarſki, kościoł S. Zofii reſtaurował, y duchowieńſtwo
karnością oboſtrzył, młodſzym będąc woynę traktował, y pod Chocimem
ſiła naſzym dopomogł. Jan w Węgrzech rycerſkie życie prowadził, Moy-
żeſz po dwakroć na Multańſkie Hoſpodarſtwo wynieſiony, ſamym nieſta-
tkiem Multańczykow, z rządow zepchniony, na Ruſi oſiadſzy, dziedzi-
czył na Wielkooczach. Czytałem Genealogią tegoz Domu już zeſzłego
na innym mieyſcu, gdzie Czwartego brata liczą Jeremiego, na imię Ste-
fana, od ktorego był Michał bezpotomny y Bazyli, od ktorego ſyn Mi-
ron Woiewoda Multańſki.

**MOIECKI herbu Brodzic.* Moiek Kaſztelan Biechowſki 1382, podpiſał konfede-
racyą Wielkopolſką, *u Januſzowſkiego w ſtatucie fol: 73*, Przecław Moiecki u
Biſkupa Kuiawſkiego Rozrażewſkiego, w wielkich reſpektach 1593. Mar-
cin Kanonik Poznańſki 1628 *Acta Synodi.* Moiaczewſkich wſpominaia Xięgi
Grodzkie Oſtrzeſzowſkie.

**MOKŁOK* w Woiewodztwie Nowogrodzkim. Paweł 1632. Staniſław Mo-
kłok Podczaſzy Nowogrodzki 1648.

MOKOSIEY herbu Wukry. Mokoſiey ieſzcze na ten czas Poganin, z Zywokło-
downy, zpłodził Wańkona Mokoſieiowicza, ten pierwſzy z tego Domu
Chrzeſt S. przyiął, obrządkiem Ruſkim, był Staroſtą Wołyńſkim y Krze-
mienieckim, na Tatarow wielkim woiownikiem, Giedroycowna z Knia-
ziow Litewſkich na imię Oluchna, ſześciu mu ſynow powiła. Z tych
Stańko Pułkownik pod Kiiowem mężnie na Tatarow nacieraiąc poległ.
Piotr *Auratus Miles*, po Oycu wziął *in feudum* Krzemieniec, iuryſdykcyą
ſwoię ufundował we wſi Storek, czego dowodem ieſt tak Metryka, iako y
inne monimenta tegoż mieyſca u Xiążąt Zbaraſkich, z Kierdeiowny ſyno-
wie iego, Gabryel y Michał, z ktorych Michał pod Warną z Turkami
zginął.

zginął. Gabryel z Bochowityanki Kozieradzkii, miał ſynow czterech,
fundował na Zamku Krzemienieckim Cerkiew Ruſka, ktorey iuż y śladu
nie maſz. Z ſynow iego Denis Staroſta Krzemieniecki, od Kazimierza
Krola zawołany, niektore przywileie pozwolił mu w nadgrodę tego, że
prawa ktore miał do Krzemieńca, y z bracią ſwoią uſtąpił: o ktorych *O-
kolſki* wyrazniey piſze: z Dziuſanki Kaſztelanki Chełmſkiey, zpłodził Wan-
ka Staroſtę Krzemienieckiego, ten zaś z Swiſczowſkiey ſiedmiu ſynow, z
ktorych Piotr Mokoſiey Deniſko Staroſta Krzemieniecki, z Patrykiiowny,
dwoch miał ſynow, Szymona y Piotra. Szymon Staroſta Zytomirſki,
za to Staroſtwo, wziął w zamianę dobra Ozochowce, za Krolowy Bony, ſyn
iego z Falczewſkii Piotr, długo w Węgrzech ſię bawił, ztamtąd powroci-
wſzy, poiął Charlęſką, atoli *ſterilis* umarł. Piotr złączył ſię z Horaimowną, z
ktorey ſyn Grzegorz Mikoſiey Deniſko, Sędzia Ziemſki Krzemieniecki,
ktorego z Ryczyckii ſyn Alexander, temu Laſſocianka ſynow trzech po-
wiła, Samuela, Piotra y Januſza. *Poty Okolſki.* N. Krzemieniecka Staro-
ścianka, Jędrzeia Kuniowſkiego Sędziego Krzemienieckiego małżonka.

MOKRONOWSKI herbu Bogoria w Rawſkim Woiewodztwie. Jędrzey Mokro-
nowſki Staroſta Inowrocławſki, matce ſwoiey Katarzynie z Golczow Mo-
kronowſkii, nadgrobek w Włocławiu wyſtawił 1605, *Starowol: in Monum:*
Jędrzey Woyſki Warſzawſki 1648. Woyciech Kaſztelan Rawſki 1674, w
niebeſpieczney bardzo chorobie, przez przyczynę S. Staniſława Koſtki
ozdrowiał: ſyn iego Jędrzey Chorąży Rawſki, miał za ſobą Konſtancyą
Lipſką herbu Łada, z niey było corek pięć, Angela Koſobudzka, Olſze-
wſka, Zofia Kroſnowſka, Franciſzka za Mikołaiem Siemianowſkim Staro-
ſtą Sochaczowſkim, Piąta Zakonnicą u Norbertanek w Płocku, y ſynow
dwoch. Alexander Stolnik Rawſki, Kazimierz Chorąży Warſzawſki 1674.
N. Chorąży Warſzawſki, miał za ſobą Jeziorkowſką, pozoſtałą wdowę po An-
tonim Ryſzkowſkim. Barbara Chorążanka Rawſka, z Janem Małachowſkim
Cześnikiem Wieluńſkim dożywotnie żyła. N. Cześnikowna Goſtyńſka, Jozefa
Zaborowſkiego Miecznika Goſtyńſkiego małżonka. N. Chorążanka War-
ſzawſka była za Franciſzkiem Łączyńſkim Woyſkim Warſzawſkim.

MOKRSKI herbu Jelita. Dom w tym kroleſtwie ſtarożytny, y między Fami-
liantami herbu Jelita naypierwſzy, od ktorego, działem, wiele ſię inſzych
rozrodziło. Piotr z Mokrſka Kaſztelan Sendomirſki w roku 1329, ktore-
go ſyn Floryan, z Matki Kryſtyny, z Proboſzcza Krakowſkiego y Kan-
clerza Łęczyckiego. (liſt Kazimierza Wielkiego 1342 *u Paproc: O herb: fol:
202*) Biſkupem Krakowſkim, po Bodzęcie obrany 1367, w Awenionie od
Papieża Grzegorza XI potwierdzony. Ten w miaſteczku Bodzęcinie za-
mek zmurował, miaſto także Będzęcin, y drugie Iłzę, murem y wieżami
ozdobił, kościoł w Dobrowodzie, a drugi w Węgleſzynie, Oyczyźnie ſwo-
iey, wymurował. Kielich z drogiemi kamieniami, ornat y Dalmatyki z
złoto goracego akſamitu ſprawił do kościoła Krakowſkiego. Kamienicę
na prawey ſtronie w kanoniczey ulicy, dobrze murem oprawił, ktorą Ka-
pitule darował; obwarowawſzy, aby ten kto w niey będzie mięſzkał, dawał
po dwie grzywnie na każdy rok z niey. Ołtarz pod tytułem S. Jana *ante
portam Latinam* fundował, do ktorego dzieſięcinę wytyczną w Pielgrzymo-
wicach, od ſtołu Biſkupiego nadał. Prebendę, w dobrach ſwoich Mokrſku
z dobr ſwoich fundował: tamże zamek murować zaczął, ktorego iednak do-
kończeniu śmierć przeſzkodziła; a te początki tak potym w krotce rozebra-
no, że y ſladu żadnego tego zamku nie zoſtało. Kazimierza Wielkiego Krola
Polſkiego, gdy z namowy Sędziwoia Staroſty Sendomirſkiego herbu To-

por, pociągał poddanych we Wſi Złotey, y innych do niey przyległych, aby do Zamku Sendomirſkiego robociznę odprawiali, wyklął; y nie wprzod rozgrzeſzył, aż wolne wſi kościołowi zoſtawiono. A gdy tenże Kazimierz Krol, bezpotomnie zſzedł z tego świata, Floryan z Januſzem z Strzelec Kanclerzē Koronnym do Węgier wyſłani, Ludwika Krola Węgierſkiego na tron Polſki ſprowadził, a że w ſędziwey ſtarości Arcybiſkup Gnieznieńſki Jarosław Bogorya wzrok ſtracił, ceremonie koronacyi Ludwika, w Krakowie Floryan odprawił. Wkrotce potym za Ludwikiem krolem do Węgier iezdził z Dziekanem Krakowſkim Dobrogoſtem, gdzie od nieſłuſznego podatku na dobra duchowne włożonego, otrzymał libertacyą. Umarł według *Starowol: in Vitis Epiſcop: Cracov:* w roku 1378, *według Paproc:* 1380, w katedrze ſwoiey, w kaplicy S. Tomaſza od ſiebie upoſażoney, pogrzebiony.

Klemens z Mokrſka Kaſztelan Radomſki, 1413 przyiął do herbu z innemi Jelitczykami na Seymie Hrodelſkim Gierduta. *Statut Łaſkiego fol: 127*, tego *Okolſki* zowie bratem Floryana Biſkupa Krakowſkiego, y Dyonizego, albo Dziwiſza, Proboſzcza Szkalmirſkiego, Kanonika Krakowſkiego, świadczy ſię działem między temi trzema bracią uczynionym w Wiſlicy 1365 y donacyą, ktorą uczynił dobr ſwoich Dziwiſz Kanonik, bratu ſwemu Klemenſowi, w roku 1387, *feria 2da poſt Martini.* Klemenſa ſyn Floryan, pięciu ſynow zoſtawił, ktorych dział tak opiſuią: 1. Piotrowi doſtały ſię te dobra: Dziewiąte, Komorniki, Sulimierzyce, Obrazowice. 2. Floryanowi, Paczanow, Niegoſławice, Rataie, Suchczyn. 3. Janowi, Brudzow, Widuchowa, Poſkorowiece. 4. Mikołaiowi, Mokrſko Zamek, Wola w Oſſowey, Mzurowa, Michow, y Beſoranda: od ktorych rozplemione potomſtwo, rożne nazwiſka po dobrach ſobie przybrało. Z tych Jan Bieſiad Chorąży Krakowſki 1451, *w ſtatucie Łaſk: fol: 83*, y Marſzałek Nadworny koronny 1456, *u Paproc:* Bieſiadeckich był Przodkiem. Mikołay był Chorążym Sendomirſkim, *1451 Statut Łaſk: fol: 82 & 83.* Floryana Podſtolim Krakowſkim czytam 1456, na liście Kazimierza Krola, danym Miaſtu Lubelſkiemu, piſał ſię z Mokrſka, *aliás* de Połaniec. Staniſław Mokrſki w Woiewodztwie Sendomirſkim 1632. Mikołay z Paſzkowſkii urodzony, zpłodził z Chłapowſkii herbu Drya ſyna Jana, ktoremu Anna Kowalkowſka Piſarzowna Ziemſka Sendomirſka, powiła trzech ſynow, Jacka Kanonika Przemyſłkiego, Dynowſkiego y Paczanowſkiego Proboſzcza, Jana w Zakonie *Soc: JESU*, y Tomaſza, ktorego z Anny Morawicki herbu Topor, było corek trzy, Zofia za Samuelem Nieſiołowſkim herbu Korzbog, Helena za Staniſławem Zaboklickim, bratem Woiewody Podolſkiego. Anna za Janem Konarſkim herbu Abdank, y ſynow dwoch, Krzyſztof Piſarz Grodzki Biecki, ten z Anny Gołockii Podſędkowny Lwowſkiey, corkę miał Pelagią za Michałem Bálem; y Jacek, tego pierwſza żona Jaſińſka, druga Ożdzanka, zoſtało potomſtwo. Walentyn z Mokrſka, brat Mikołaia z Paſzkowſkii herbu Zadora, ten z Koſeckii zpłodził Sebaſtyana y Staniſława y corkę Barbarę, *1mo voto* Wierzbięciną, *2do* Białobrzeſką. Jakub trzeci ſyn z Paſzkowſkii, ten z Lichnowſką zoſtawił potomſtwo. Prokopa z Chłapowſkii, ſyn Mikołay Porucznik Pancerny, zginął na woynie z Kozakami. *Twardow:* Podobno do tych należą Mokrſcy Hączel, o ktorych częſta wzmianka w Xięgach Grodzkich Oſtrzeſzowſkich, Piotr Hączel Mokrſki Burgrabia Oſtrzeſzowſki 1618. Woyciech Hączel, ieſt w druku, iego, *Conatus gratiæ, paneg: Laurentio Gebicki Archiep: Gneſnen: in 4to Caliſſii 1620.* Mikołay 1543 dziedzic na Mokrſku Hączel, miał za ſobą Małgorzatę Kowalſką.

*MOKRZAŃSKI *herbu Brochwicz.* O tych namienia *Okol: w indexie tom: 1.*

MOKRZECKI w Ziemi Bielſkiey, piſzą ſię z Mokrcza. Teofil Mokrzecki Miecznik Wiſki, y Staniſław 1648. Szymon Podczaſzy Bielſki, z Seymu 1676 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 31.* Staniſław Miecznik Bielſki, y Samuel 1674, Krzyſztof 1683 Cześnik w teyże Ziemi, dobr Sobotka dziedzic, zpłodził dwie corki, Katarzynę, *1mo* z Władyſławē Mańkowſkim *ſterilem. 2do.* z Owſianym, *3tio* z Hornowſkim Skarbnikiem Mielnickim: Konſtancyą naprzod z Staniſławem Sułkowſkim, potym z Mateuſzem Goſiewſkim Stolnikiem Nowogrodzkim, zaſlubione. N. była za Krzyſztofem Cieſzkowſkim Kaſztelanem Sochaczewſkim. Apollo Mokrzycki 1648. Kryſtyna Xięni w Zakonie S. Brygitty w Brześciu 1676. Adam Stolnik Lidzki, Kazimierz Skarbnik, Alexander Władyſław y Kazimierz 1700.

*MOLENDA *herbu Gryff* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Franciſzek Molenda Kanonik Tarnowſk, matce ſwoiey Radolinſki, wyſtawił nadgrobek w Tarnowię; piſzą ſię z Lowczowa, znać że od Lowczowſkich początki wzieli.

MOLSKI *herbu Korab* w Sieradzkim Woiewodztwie. Adam Molſki 1586 podpiſał kaptur Krakowſki, *Conſtit: fol: 406.*

*MOLSKI *herbu Nałęcz* w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Modły, dla tego dawniey zwali ſię Modlicy. Walenty z Modły na Łyczynie Molſki, z Przedzińſki herbu Jaſtrzębiec urodzony, miał za ſobą Annę z Bełęcina Białęſką, z tey była corka Katarzyna Kołdowſka, ſynow zaś czterech. Jan w Zakonie naſzym świątobliwe życie zakończył 1676. Władyſław, Piotr, Woyciech, ten pod Batowem poległ, y Jakub Komornik Sieradzki, Sędzią kapturowym będąc, niezkorrumpowaney ſprawiedliwości przy Bogu y ſłuſzności ſtawał. Nabożeńſtwo ſię w nim wydawało oſobliwſze do Nayśw: Panny, ktorey Swięta zawſze czcił ſpowiedzią y kommunią. Maiąc wielką biegłość Oyczyſtego prawa, wſzyſcy go w ſwoich ſprawach życzyli mieć za mediatora, iakoż czego on nie pogodził, pewnie nikt po nim nie poprawił. Swoim częſtokroć koſztem iezdził na Trybunały, w ſprawach ubogich Zakonnikow, y ieſzcze ſię z niemi własną ſwoią fortuną dzielił, umarł 1672, poiął był Helenę Zieymiankę z ktorey corki trzy zpłodził; Maryannę, Annę y Zofią, tyleż ſynow Jana, Franciſzka, y Staniſława. *Dunin Kazania pogrzeb, fol: 310.* N. ſtryieczny brat Jakuba Komornika, u Jeremiego Xiążęcia Wiſniowieckiego Major Domo, potym kommendę maiąc Podhaieckiego zamku, tamże od Kozackiey poległ ręki. Adam naprzod Piſarz Ziemſki Kaliſki, brat ſtryieczny tegoż Jakuba, z Seymu 1678 Kommiſſarz do granic od Marchii, *Conſtit: fol: 13*, żona iego Elżbieta z Ważyn Ważyńſki, potym Stolnik Kaliſki y Surrogator, żona Kryſtyna Czarniecka, wdowa po Zaleſkim, herbu Łodzia 1690. Jozef Stolnik Kaliſki, a potym Kaſztelan Rogozińſki, żona iego Miaſkowſka Anna herbu Bończa Cześnikowna Poznańſka. Sebaſtyan Regent Grodzki Kaliſki, żona iego Zielonacka, ale z nią żył bezpotomnie. Jan Regent Ziemſki Kaliſki, miał za ſobą Węgierſką, zoſtawił z niey dwie corki, Tereſſę y Maryannę, ſynow tyleż, z nich ieden młodo umarł, drugi w polſkim Regimencie ſłużył. N. Marſzałek Trybunału koronnego 1693, *Hiſtor: Colleg: Leopol:* Tereſſa była za Tarnowſkim herbu Jelita, z ktorey ſyn Marcin 1701.

*MOLSKI *herbu Prawdzic z* Płockiego Woiewodztwa, w Starodubowczyznie maią ſwoie daniny, *Koial: in Mſ.* Krzyſztof Molſki Podſtaroſci Starodubowſki 1674. Maciey y Paweł w Rawſkim 1632 Modliſcy.

*MONCZAK w Mińſkim Woiewodztwie. N. Monczak Moſtowniczy Mińſki.

*MONGIAŁO w Trockim Woiewodztwie, Balcer y Ludwik Mongiało 1632.

*MONKIEWICZ *herbu Lubicz*, ale z tą odmianą, iako piſze *Koiałowicz in Mſ.* że na barku podkowy, krzyża nie maſz, ale tylko we ſrzodku, iam zaś widział na konkluzyach Wileńſkich opak, bo we ſrzodku krzyża nie było, ale tylko na barku podkowy, ten zaś krzyż między dwiema palmami czyli piorami. Jan y Grzegorz Mońkiewiczowie w Xięſtwie Zmudzkim 1621. Auguſtyn y Sylweſter w Wileńſkim. N. Montkiewicz Deputat na Trybunał Litewſki 1679. Paweł Druſieyſki Monkiewicz w Trockim 1632, Kazimierz y Jerzy 1700.

*MONSTOLD *herbu Łabędź*. Monſtold *według Stryikowſkiego*, ieden z Panow Litewſkich, wziął na ſiebie y na Dom ſwoy herb Bychawa, czyli raczey Ruchaba, albo Paprzyca, na Seymie Hrodelſkim, atoli *według Koiał: in Mſ.* w Woiewodztwie Trockim Monſtoldowie zażywaią herbu Łabędź, o ktorych ani Paprocki ani Okolſki nie wiedział.

*MONSTWIL *herbu Mogiła* w Xięſtwie Zmudzkim. Idą od drugiego ſyna Zadeykowego, z ktorych Bogdan y Jurgi Monſtwilowie, patrz Stańkiewicz. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał, tylko *Koiał: in Mſ.* Na Seymie zaś Hrodelſkim Monſtwild Pan Litewſki przyiął był herb Dołęga, *Stat: Łaſk: fol: 127.* N. była za Szczeſnym Kotowſkim.

*MONTELUPI *herb.* W Krakowie u Panny Maryi w rynku, widzieć dwa nadgrobki, ieden Sebaſtyana Montelupi de Mari, ſzlachetnego ze Florencyi rodu, ktory na dworach Krolow Polſkich Zygmunta Auguſta, Henryka, Stefana, y Zygmunta III, wiek ſwoy ſtrawiwſzy, y tak wierną uſługą, iako y rozſądną, Panom ſię tym zaleciwſzy, zpełnił dni ſwoie w roku 1610, w lat życia 84. Także Waleryuſza Montelupi de Mari, ktory indigenat w Polſzcze otrzymał, zmarłego 1613. Herb ich na cztery części rozłożony, pierwſzy ieſt Orzeł biały, z ſkrzydłami rozciągnionemi, głową w prawą tarczy obrocony, w polu czerwonym, luboć na drugim nadgrobku, pole żołte czy złote; drugi podle niego takiż orzeł iak y pierwſzy. Na dole pod pierwſzym orłem ieſt gora, nad ktorą gwiazda, podlę zaś tego trzy rzeki, na iednym nadgrobku tak proſto idą, iak w herbie Korczak, na drugim zaś, wężykiem z gory na doł. Nię kładę ſu ryſowanego tego herbu: bo rozumiem że iuż tego Domu w Polſzcze nie ſtało: chyba że po Polſku Wilczogorſkich imię wzięli.

MONIGAIŁO *herbu Korzbok* w Xięſtwie Litewſkim, tylko z tą rożnicą, że maią bydź trzy karpie ieden podle drugiego, w lewą tarczy płynące, trochę w gorę głowami, nad niemi roża, na hełmie trzy piora ſtruſie. To *Koiał: in Mſ.* W kościele naſzym Kaliſkim między innemi herbami, Woyciecha Janczyńſkiego, zmarłego 2614, widziałem taki. Karpie trzy żołte, głowami do ſiebie obrocone, takim położeniem, że ieden z nich proſto na doł głową, do gory ogonem idzie: drugie dwa z bokow głowami do niego zkierowane, iakby tryangul formowały, pole herbu krwawe, na hełmie trzy piora ſtruſie. (Tego herbu zażywali Karchowſcy w Wielkiey polſzcze, z ktorych Anna była za Staniſławem Tomickim Dziedzicem Budziſzewa, a potym za Mikołaiem Zebrzydowſkim Staroſtą Rogozińſkim. Druga tey ſioſtra rodzona Urſzula, za Władyſławem Zarębą, ktore to ſioſtry ſą oſtatnie z tego Domu. Hero zaś ten nazywa ſię Pretwicz.) Pierwſzym Montigaiło wie w Trockim y Zmudzkim, pieczętuia ſię. Z tych Montigaiło: Budołd, między innemi Panami Litewſkiemi wieczne pakta z Polakami podpiſał 1401, *u Łaſk: w Statut: fol: 128.* Jan Władyſław Sędzia Grodzki Trocki, mąż zacny. Staniſław, Jerzy y Melchior Rotmiſtrz krolewſki, na wielu expedycyach mężnie ſtawali. Jan w dziele rycerſkim zalecony, Sędzia Grodzki, a potym Podkomorzy Trocki. Jeden z nich był deputatem na Trybunał Litewſki 1679. MON-

*MONTIGERT MONGERD *herbu* Wadwicz, patrz Naruſzewicz.

*MONTOWT *herbu Pobog*, z tą tylko odmiana, że w hełmie kładą pięć pior ſtruſich. Jurgi Montowtowicz Woiewoda Kiiowſki 1503. Jan Kazimierz, naprzod Piſarz ſkarbowy, potym Skarbny Litewſki, *Koiał: in Mſ.* bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał. Krzyſztof w Zmudzi 1621, Stefan 1648.

*MONTRIM *herbu Serokomla* w Xięſtwie Zmudzkim, y Montrimowicz. Jan Montryn, y Abraham Kazimierz mąż uczony, w piorze gładki, był gońcem do Moſkwy 1657. Roman Montrymowicz Cześnik Zmudzki w roku 1700.

Mora herb.

MA bydź głowa Murzyńſka po ſamo ramię, w prawą tarczy obrocona, czarna, w polu czerwonym, czarną bindą przepaſana, czyli, iak inni chcą, białą, w hełmie trzy piora ſtruſie. *Bielſ: fol: 75. Paproc: w Gniazdzie fol: 118. O herb. fol: 565. Okol: tom: 2 fol: 234.* Jan w Pruſiech w Poſtolinie za Sztumem, między innemi na nadgrobku herbami, widział gołą głowę z ſzyią zawinioną, na niey trzy piora ſtruſie, na hełmie także z piorami głowa. W Etruryi y Hiſzpanii, ktore Domy głowy Murzyńſkiey w herbie zażywaią *Petraſancta* piſze, Tenże *autor c. 65* powiada, że Steſſeliuſzowie na Sląſku, noſzą takąż głowę czarną Murzyna, ſrebrną chuſtką związaną, tylko że w lewą patrzy. Algarbii (kroleſtwo to ieſt w Hiſzpanii) herb głowa Murzyńſka, bindą zciągniona, iako widzieć ſię może na Mappach kroleſtwa Hiſzpańſkiego. *X. Jakub Malbrancus Soc: JESU* o Morynenczykach w Niderlandzie tak piſze: *Volunt celebrem è Mauritania ſeu Affrica Ducem Ibericis Gallicisq; regionibus obiter paragratis, hæc ultima terrarum petiiſſe, hicq; propter minùs frequentem quàm alibi mortalium multitudinem, viſum immorari; excitatisq; nonnullis Caſtellis, regioni occupatæ, à Mauritania ſua gente, nomen feciſſe: Maurum enim Moren ſuo vocitabant idiomate,* to ten autor *de Morinis. tom: 1. lib. 1. c. 1. & lib: 2 c. 1.* tamże kładzie herb Tarwanny Prowincyi, y miaſta przednieyſzego

 Mory-

Morynenczykow, takiż właśnię, iak u nas herb Mora: y przydaie: *Quapropter ſive Morus ille ex iis extiterit, quos Homerus, ex oris Affricæ educit ad Troianis ſuppetias ferendas, ſeu malis, ſocium & comitem illius Troiani, a quo Beda oriundos facit Britannos, ſive longo ævo poſterior fuerit, Morum fuiſſe voluerunt Taruanenſes, Hiſpanis, Italis & aliis hujusmodi pronuntiatione familiari.*

Pariſius in Mſ. Slavia rozumie, że ten herb nabyty w Polſzcze, od ktoregoś, z dawnych Sarmatow, iakoż tak *Paprocki iako y Okolſki* podobny początek tego herbu wywodzą, herbowi Bażeńſkich, o krorych mowiłem w pierwſzym *tomie fol: 55:* iabym iednak rozumiał z Bielſkim y z innemi, że z cudzych kraiow do Polſki wnieſiony, wraz przyſzedł z Wenancyuſzem Biſkupem Kruſwickim, albo, (iako ich teraz zowiemy) Kuiawſkim, wſtąpił on na tę katedrę w roku 1034, zſzedł z niey do grobu pełen zaſług w roku 1055: był rodem ze Włoch, od ktorego znać brata albo ſynowca rozplemione tego herbu Familie. Tymże ſię herbem ſzczycił Henryk czyli Eryk Biſkup pierwſzy Przemyſtki, Zakonu S. Franciſzka, w roku 1376, ktory tenże Zakon do Krolna pierwſzy wprowadził y ufundował. Patrz co ſię o nim mowiło *tomo* 1. *fol: 49.* Antoni Mora, rodem Hiſzpan, kwitnął w Polſzcze w roku 1557 *Royzius in Chiliaſticho.* Zowią ten herb Mora, drudzy Murzynowa. Podobny temu herb Muryſſonow, tylko że trzy głowy Murżyńſkie kładą na tarczy, o czym niżey.

Herbowni.

Grzymała | *Mieſzkowſki* | *Nietyxa* | *Szore*
Kozuba | *Morenda* | *Sławſki* | *Zwan*
Korytowſki | *Muryſſon*

MORACZEWSKI herbu Cholewa w Łęczyckim y Pozańſkim Woiewodztwach, N. Moraczewtki miał za ſobą Barbarę Kierſką, Stefan Annę Kowalſką, Woyciech Jadwigę Kowalſką tamtey ſioſtrę. Procz tych, kwitną w Poznańſkim.

MORANIECKI herbu Bończa. Ci ſą własni Fredrowie, ale od dobr Morańca Morancckiemi nazwani, o czym patrz pod Fredrami.

MORAWIEC herbu Ogończyk, piſza ſię iedni ż Owczar, drudzy z Myſłowa. Mikołay Morawiec z Kunoſzowic, Chorągiew krolewſką nadworną noſił pod Grunwaldem, z Krzyżakami potykaiąc ſię w roku 1410, *Biel: fol: 298,* Chorągiew S. Jana odiął w ten czas nieprzyiacielowi. Łukaſz Morawiec tylko dwieście piechoty maiąc, trefunkiem napadł na większą liczbę Tatarow, w roku 1508, nie daleko Łucka, ktorym w gołym polu na ſiebie nacieraiącym, długo mężnie odpor daiąc, pięćſet ich na placu położywſzy, drugich do ucieczki przymuſił, *Biel: Gvagn: Koiat:* Jędrzeiowi z Myſłowa, mężowi rycerſkiemu, zmarłemu 1616 nadgrobek w Bieczu poſtawił, brat iego Marcin, Srarośta y Sędzia Grodzki Lwowſki *Starowol: in Monum:* Marcyan z Myſłowa Morawiec, naprzod Komornik Lwowſki, potym Podſędek Lwowſki, z Seymu 1633 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol:* 31 y 1637 poſeł na Seym, daley Sędzia Ziemſki Lwowſki. N. Morawiec w okazyi pod Starczem z Kozakami, poległ na placu. *Okol, Diar:* Woyciech w Ruſkim. Paweł w Podlaſkim 1648. N. Stolnik Latyczowſki 1690. Tomaſz w Brzeſkim Litewſkim.

MORAWICKI herbu Jelita w Grodzieńſkim Powiecie. Krzyſztof Morawicki fundował muzykę przy Collegium Grodzieńſkim, tamże pogrzebiony, *Koiat: in Mſ:* N. Morawicka była za Pawłem Dubiną Kniażyckim, z Polſki do Litwy ſię niektorzy wynieśli. *MORA-*

MORAWICKI herbu Topor w Krakowſkim Woiewodztwie. Ci ſą właśni Tęczyńſki, ale działem dobr Morawicy, Morawickiemi nazwani, co y z tąd poznać, że ſię wielu Tęczyńſkich z Morawicy piſało: iako Jan z Morawicy, ktorego Owcą zwano 1370. Piotr Morawicki, ktorego ſyn Jan w Moſkiewſkich y Gdańſkiey expedycyach, mężnie na ſzanć życie ſwoie za Oyczyznę ſtawiał. Staniſław, ktory z Łaſkim Woiewodą Sieradzkim, nie tylko w Polſkich, ale y cudzoziemſkich obozach, znaczne męſtwa ſwego dał dowody, umarł 1618 *Starowol. in Monum:* Niewiem czy nie tu należy Jakub Przekora z Morawian, Dworzanin Krola Jagełła *Długoſz* 1422. Anna z Romerowny urodzona, Tomaſza Mokrſkiego małżonka.

MORAWSKI herbu Dąbrowa w Płockim Woiewodztwie. Do tych należy X. Jan Morawſki *Societ: JESU* Filozoficznych y Teologicznych nauk wielka ozdoba y zaſzczyt, w ktorych tak celował, że innych zdania za ſobą ciągnął. Zdobiła wyſoki iego dowcip, oſobliwa w dyſputach ſkromność bez affektu y paſſyi. Z woli Jana III Krola Polſkiego, na dyſputę publiczną przeciw ſchizmatykom od Prowincyi naſzey naznaczony, prawdę katolickiey wiary, iawnym ich przekonaniem, iako y innych heretykow znacznych nawroceniem, y Xiąg na obronę kościołá Rzymſkiego wydaniem, obiaśnił. Pierwſze w Prowincyi naſzey Collegia rządząc, żywe cnot przykłady na ſobie wſzyſtkim dawał; a zwłaſzcza Nowicyuſzom, ktorzy wielki z niego pochop w duchownym poſtępku brali. Wyraził Apoſtolſkiego ducha ſwego abrys, w Xięgach wydanych, gdzie toż prawie zamknął, co z niego ſamego wyczytać każdy mogł. W podeſzłym wieku na pomnożenie czci Swiętych Pańſkich, oſobliwie S. Aloizego, doſkonale ſię wydawał, ktorego obrazami kaplice, kościoły y Collegia zdobił. O kanonizacyą W. X. Męcińſkiego, prez inſtancyą Maryi Krolowy Polſkiey, całego Senatu y Rycerſtwa, uſilnie pracował. W tych ſtaraniach oſtatnia go choroba zaſzła, w ktorey, iakby ſię miał, ſpytany; odpowiedział: Dobrze, tak mi miło wychodzić w drogę wieczności, iak innym do Ogroda. Y tak tąż drogą śmiercią, do ktorey innych wydaną wiodł Xiążeczką, ſam dokonał, w Poznaniu 1700, wieku ſwego 69, dnia 25 Czerwca. Została iednak żywa do tych czas pamięć iego, częścią w obrazach po Mieście y indziey wyſtawionych, częscią w łaſkach znamienitych, ktorych doznano przez iego przyczynę. Spowiednik ktory go na śmierć dyſponował, zeznał; że kwiatu niewinności wcale do ſamey śmierci dochował. Xiążki od niego do druku wydane, ſą te: 1mo. *Quæſtiones Theologicæ ſelectæ ad totam ſummam D. Thomæ Aquinatis, Caliſſ:* 1681, *in 8vo,* 2do. *Faſti Sanctorum, ſeu Meditationes in Feſta, Poſnaniæ 1696 in 12.* 3tio. *Romana Eccleſia, ab antiquis calumniis hæreticorum, de novo ſuſcitatis, vindicata, Poſnaniæ 1643 in 8vo:* 4to. *Actus Virtutum 1722, Caliſſii in 8vo,* y wiele inſzych razy drukowane. 5to. *Duchowna Teologia, albo Kościoł Ducha S. w Poznaniu 1717 in 4to,* 6to. *Principia totius Philoſophiæ per quæſtiones de Ente in Communi explicata, Poſnaniæ 1666 in 4to.* 7mo. *Quæſtiones de Verbo Incarnato & Admirabili Virgine Matre, Leſnæ typ: Buck 1671 in 8vo.* 8vo. *Quæſtiones de Deo Uno & Trino, Caliſſ.* 1674 *in 8vo.* 9no, *Palæſtra pietatis ſanctè vivendi & moriendi 1669 in 12 Poſnan: & 1683 Cracov: in 12.* 10mo. *Pretioſa Mors Sanctorum, diſpoſitio moribundi* 1698 *Poſnan: in 12mo.* 11mo. *Ambona Ducha Swietego, in 4to Poſnan: 1700.* 12mo. *Scintillæ Divini amoris in* 12. 1701 *Poſnan: reimpræſſæ.* 13tio Cor *Sanctum Theophili Mariani 1675 & 1698 Poſnan: in 12mo.* 14to. *Vera patientis Chriſti effigies, Meditationes de Paſſione Chriſti, latinè & Polonicè in 12. Poſnan:* 15to. *Namowy* Ducha S. *na puſtyni bogomyślney, in 4to Poſnan: 1700.* 16to. *De Immaculata Conceptione.*

MORAWSKI herbu Korab w Przemyſtkiey Ziemi y indziey. Morawſka Katarzyna, Staniſława Fredra małżonka. Jan Morawſki w Kaliſkim 1697. Walentyn w Kaliſkim 1648. N. miał za ſobą Wiktoryą Łempicką, z ktorey zoſtali ſynowie, Wincenty Morawſki *Ordin: Minor: Obſerv:* uczony, y w Zakonie ſwoim zaſłużony, wydał do druku, *Vitam B. Ladislai Gielnovii ejuſdem Ord: 1633 in 4to Varſav:* 2do. *Hiſtorya o Paciorkach S. Joanny, y Zywot Jey, 1661, in 8vo Cracov:* Roch Morawſki w Zakonie naſzym temi czaſy z Sieradzkiego Woiewodztwa, kędy bracia iego dziedziczą.

**MORAWSKI herbu Nałęcz* w Wielkieypolſzcze. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Nałęcz u nich powinien bydź nie związany, y takim kſzałtem, iak u Dzierzykraiow y Czarnkowſkich, ile iednegoż z niemi Domu. Piſzą ſię zaś z Chomęcic w Woiewodztwie Poznańſkim, pod Konarzewem leżących, a teraz zoſtaiących w poſſeſſyi OO Dominikanow Poznańſkich. Paweł Morawſki ſyn Jędrzeia, z Bełęckii herbu Samſon urodzony, dziedzic Ruſka, Łabęckiey łąki, Suchorzewka &c. *Acta Caſtren: Poſnan:* miał za ſobą *1mo voto* Zofią Czarnkowſką, z niey zpłodził corkę Annę, pierwſzym ſlubem z Piotrem Kawieckim herbu Wyſſogota, a drugim, z Krzyſztofem Kierſkim zmowioną: y ſyna Jana Kaſztelana Przemęckiego, ktory z Zofią Gorayſką żył bezpotomnie. *2do voto.* tenże Paweł poiął Dorotę Kaczkowſką herbu Pomian, pozoſtałą wdowę po Samuelu Kawieckim, z niey było corek trzy, Jadwiga naprzod Radoſzewſká, potym Chociſzewſka. Druga Przybyſławſka, trzecia Białęſka, y piąciu ſynow. 1. Paweł Staroſta Gniewkowſki y Chorąży Inowrocławſki 1704, trzy razy związki małżeńſkie ponawiał, Pierwſzy raz z Zychlińſką ſioſtrą rodzoną Adama Zychlińſkiego Kaſztelana Miedzyrzeckiego, pozoſtałą wdową po Trzebickim Kaſztelanie Spicimirſkim, z niey miał ſyna Adama, ktory pod Koniecpolem na placu poległ; y corkę Maryannę, wydaną za Czermińſkiego Kaſztelanica Kiiowſkiego. Drugi raz z Łącką ſioſtrą rodzoną Kaſztelana Kaliſkiego. Trzeci raz z Ludwiką Roſtocką Staroſcianką Lelowſką, z ktorey ſyn zoſtał Kaietan. 2. Stefan, ten wſtąpiwſzy do Zakonu Kaznodzieyſkiego, imię Tomaſza na niego włożono, był Przeorem Srzedzkim, a potym od Dąbſkiego Biſkupa Kuiawſkiego, Nominatem na Suffraganią Kuiawſką ogłoſzony, na konſekracya iadąc, w drodze na drogę wieczności przeſzedł. 3. Staniſław, Poſeł od konfederacyi Wielkopolſkiey, do Krola Auguſta II. 1703, y Marſzałek po kilkarazy Seymikow Srzedzkich; miał za ſobą Tereſſę Obiezierſką herbu Nałęcz, pozoſtałą wdowę po Mikołaiu Koczorowſkim, ta mu urodziła corkę Rudkowſką, y trzech ſynow, Leona Kanonika Gnieźnieńſkiego y Poznańſkiego, Officyała generalnego Warſzawſkiego, Deputata na Trybnał koronny w roku 1736, ieſt w druku iego *Kazanie na wotywie Seymowey miane 1738 in fol: w Warſzawie pod tytułem, Pańſki na Seymowym weſelu upominek.* 2do. *Krzyż tryumfalny niegdy w życiu, Kazanie na wyprowadzeniu ciała Prymaſa Potockiego w roku 1738 in fol:* Jana, tego żona Katarzyna Szczaniecka, y Woyciecha, ktory naprzod ſlubował Maryannie Bendorſki herbu Wyſſogota, potym Jadwidze Sulimirſkii herbu Lubicz. 4. Jakub ma za ſobą Konſtancyą Dobrzycką z ktorą *ſterilis.* 5. Woyciech, ten naprzod ſię złączył dożywotnie z Trzebicką Kaſztelanką Spicimirſką, potym z Maryanną Brudzyńſką, z ktorey zoſtáwił ſyna Rocha, y Teodorę Nieſwiaſtowſką.

**MORDAS* Dom w Litwie Starodawny. Staniſław Mordaſz za Kazimierza Jagellonczyka, Staroſtą był Kowieńſkim w roku 1463, *Koiał: in Mſ.* Jerzy Konſtantyn Mordas 1648 w Mińſkim Woiewodztwie.

**MORĘNDA herbu Mora.* Paprocki y Okolſki o nich nie piſał, alem widział nadgrobek w Krakowie u S. Troycy, Gabryelowi Morędzie J. U. D. Proboſzczowi Kątſkiemu, wielu Biſkupow Auditorowi, zmarłemu 1644, poſtawiony, z tym herbem. N. miał za ſobą Annę X. Woyniankę Woroniecką, z ktorey ſynowie, Stefan, Konſtantyn, y corka Rakowſka.

**MOROCHOWSKI herbu Korczak* w Ruſkim Woiewodztwie. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał. Korczak iednak z tą odmianą noſzą, że powinny bydź trzy Wręby, z ktorych pierwſzy od gory większy, drugi mnieyſzy, trzeci ieſzcze mnieyſzy, nad niemi krzyż złoty, czy to, zeby ſtał na ſrzodku ſamego Wrębu naywyżſzego, iakom widział na nadgrobku w Brześciu Litewſkim, czy też nad Wrębem, a krzyż niby na dwoch wzgorkach ſtoi, iakom go widział w Xiążce pod tytułem, *Concluſiones de Univerſo, ejuſq; Partibus 1629* przypiſaney Joachimowi Morochowſkiemu Protothronowi Władyce Włodzimierſkiemu y Brzeſkiemu, gorliwemu o Unią Paſterzowi. N. Morochowſki Poborca z Seymu 1613 w Ruſkim Woiewodztwie. Jan y Jerzy Bracia 1682. Eliaſz Sekretarz krolewſki, wydał; *Utulenie uſzczypliwego lamentu Cerkwi Wſchodniey, in 4to Vilnæ 1612, odpis to ieſt, Teofilowi Oſtrologowi.*

MORMIŁO herbu Piatyr w Bracławſkim Woiewodztwie. Marek y Miſko Mormiłowie, od Zygmunta naprzod Pierwſzego, a potym y od Zygmunta Auguſta, w roku 1542 otrzymali dawnych ſwoich praw konfirmacyą, na dobra Dziętkowice y Fedronowce. Daniel, Konſtantyn y Roman ludzie rycerſcy, pod Chmielnikiem przeciwko Tatarom woiuiąc, chwałę odnieſli. Bogdan Mormiło dziedzic na Kuźmińce, zoſtawił ſyna Michała, y corkę Eudoxyą Macieia Czeczela małżonkę.

**MOROWINSKI.* N. Morowińſki Miecznik Przemyſtki 1667. *Kochow: climac: 3, l. 6, fol: 302.*

**MOROZ.* Piotr Moroz indigenat otrzymał na Seymie 1676. *Conſtit: Litew: fol: 23.*

**MORSKI herbu Jaſtrzebiec* w Krakowſkim. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

MORSKI herbu Topor w Krakowſkim. Ci *według Okolſkiego,* od Nekandow Toporczykow ſwoy początek wzieli, ale od dobr imienia Morſkich nabyli, *Baranowſki y inni,* od Trepkow ich wywodzą, luboć to iedenże Dom. Morſki Joachim Sędzia kapturowy Krakowſki 1587, *Conſtit: fol: 421.* Staniſław, iuż poſtem na Seymy, iuż Deputatem w Trybunale zaſiádaiąc, iuż w obozie w Inflantſką y Moſkiewſką expedycyą mężnie ſię biiąc, wſzędzie y życia y fortuny ſwoiey dla Oyczyzny nie żałował, miał żon dwie, Annę Krupczankę, y Cikowſką, ſynowicę Podkomorzego Krakowſkiego, zoſtawił corki cztery, Elżbietę Jaſieńſką, Annę Janowſką Podſędkownę Krakowſką, Katarzynę Przyłęſką, Zofią Gumieniecką: ſynowie zaś ci, Krzyſztof z Krupczanki urodzony, Opat Sądecki, umarł młodo 1633, w Krakowie u S. Troycy pochowany. *Starowol: in Monum:* Alexander ſtarſzy brat Krzyſztofa z Krupczanki, dziedzic na Iwanowicach, poiął Węgierkę Tręblownę, z ktorą dwoch ſynow zpłodził, Staniſława Podczaſzego Sochaczowſkiego, y Jędrzeia; po Tręblownie poiął Strzalankę, wdowę po Kizinku, ale z nią potomſtwa nie miał. Jędrzey trzeci brat Krzyſztofa y Alexandra, miał za ſobą Lipſką, ktorą urodziła Radoſzewſka Chorążanka Wieluńſka, zoſtawił z nią potomſtwo. *Baranow:* Joachim y Marcin tych tam trzech bracia: niewiem czy nie tego Marcina corka, Maryna, Krzyſztofa Baranowſkiego herbu Rawicz małżonka. Hieronim dziedzic na Jaſtrzębnikach, żona iego Kryſtyna Czarnecka, z ktorey ſynowie

trzey, Staniſław, Mikołay, y Jan Konſtantyn w Zakonie Kaznodzieyſkim S. Theolog: Doctor. Stefan Morſki miał za ſoba Alexandrę Bielecką, Mikołay Bielińską, N. Izabellę Rudnicką, Samuel Broniewſką. Jerzy Stolnik Cerniechowſki Maryannę Bukowſką. Jan Chlewicką, Woyciech Ciepielowſką, Antoni Stolnik Owrucki Tereſſę Czyżowſką pozoſtałą wdowę po Antonim Szczepanowſkim. Franciſzka Morſka Jana Białogłowſkiego. N. Jędrzeia Ciechomſkiego, druga Jana Ciechomſkiego. Jerzy Kanonik Krakowſki, deputat na Trybunał koronny 1690. N. *Morſki 1630* brał ſukceſſyą po Mikołaiu Wolſkim Marſzałku Wielkim Koronnym. Zygmunt 1689. Alexander w Sochaczowſkiey *Ziemi 1674*, Staniſław Chorąży Nowogrodzki 1705. Jan w Zakonie naſzym y Alexander, ieſt w druku iego, *Zodyak Kawalerſki 1730 in fol: w Sendomierzu*, brat iego miał za ſobą Dedyńſką, y z niey ſynow, drugi zdami ſię Sołtykownę. Staniſław miał za ſobą Mınocką N. Kryſtynę Piotrowſką, ktora po iego śmierci poſzła za Jędrzeia Baranowſkiego herbu Rawicz. Jan Annę Piſarſką. Barbara żyła z Zygmuntem z Zagorowa Rogowſkim Stolnikiem Parnawſkim.

MORSTYN herbu Leliwa w Krakowſkim, Sendomirſkim, Sieradzkim Woiewodztwach. Familia ta z Niemiec do Polſki, w dwoch rodzonych braci Jerzym y Janie przenieſiona. Przedtym w Oyczyźnie ſwoiey zwali ſię Mondſzternami, od Dobr y Zamku Mondſztern, nad Rhenem leżącym. Polſki iezyk Mondſzternow Imię przeformował na Morſztynow, albo raczey Morſtynow, iako ſię przedtym y teraz piſzą. Z tych Jerzy Morſtyn Bachmiſtrz Wielicki 1581, miał za ſobą Łaſką herbu Korab Woiewodzankę Sieradzką. Jan Dziedzic na Sędziſzowicach, miał ſyna Staniſława, dziedzica na Raciborſku, Pawlikowicach, Sędziſzowicach &c. Ten Staniſław rozkrzewił Familią przez zczterech ſynow, Erazma, Krzyſztofa, Floryana y Franciſzka. Z tych Erazm pierwſzy ſyn Staniſława, umarł *ſterilis*. Krzyſztof drugi ſyn Staniſława, Staroſta Filipowſki, zoſtawił ſześciu ſynow, Krzyſztofa, Adama, Samuela, Jakuba, Tobiaſza, y Jędrzeia. Z tych Adam, Samuel, Jakub y Tobiaſz, zeſzli bezpotomnie. Krzyſztof pierwſzy ſyn Krzyſztofa Staroſty Filipowſkiego, także Staroſta Filipowſki, y Przewalſki, miał ſynow dwanaście, Mikołaia, Zygmunta, Stefana, Jana, Adama, Jerzego, Gabryela, Samuela, Seweryna, Teodora, Staniſława, Teofila, y corek cztery, Zuzanna, w Panieńſtwie umarła. Małgorzata była za Wiſzowatym, Zofia za Taſzyckim, Elżbieta za Mierżyńſkim. Mikołay, Adam, Samuel, y Teofil bezpotomni. Zygmunt zaś drugi ſyn Krzyſztofa Staroſty Filipowſkiego, y Przewalſkiego, zpłodził Katarzynę y Maryannę, ktore poſzły za Jaroſzewſkich, y Jana, z ktorego corka Katarzyna, była za Smarżewſkim, Franciſzek zaś ſyn, naprzod Chorąży Sendomirſki, Deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol. 23*, potym Kaſztelan Radomſki, z ktorego Kazimierz Kanonik Krakowſki, Deputat na Trybunał w Roku 1724, umarł 1734. Stefan Staroſta Kowalſki, *1mo voto* miał za ſobą Szembekownę Kaſztelankę Wiſlicką, z niey zoſtawił ſyna Jana, *2do voto* má Przerębſką Kaſztelankę Konarſką Sieradzką, z nią ma ſyna Jana, y trzy corki. Był w woyſku Ceſarſkim Oberſzterleitnantem, w Bataliach pod Peterwardynem y Belgradem, także przy dobywaniu Temezwaru y Belgradu walecznie ſtawał w roku 1716, y 1717. Karol Kaſztelanic Radomſki żył w dożywotniey przyiaźni z Makowiecką, z ktora bezpotomny. Michał także Kaſztelanic Radomſki, ma za ſobą Tarłownę Kaſztelankę Lubelſką. Miał y dwie corki, iedna Panną umarła, druga poſzła za Smietankę. To wſzyſtko potomſtwo było

z Salomeą Bronicką wdową pozoſtałą po Margrabi Myſzkowſkim. Stefan trzeci ſyn Krzyſztofa Staroſty Filipowſkiego y Przewalſkiego, miał trzy corki, Katarzynę za Potockim, Zofią za Widawſkim, Annę za Lubienieckim, y trzech ſynow, Hieronima, Władyſława Michała y Waleryana. Hieronim bezżenny, Władyſław Staroſta Kowalſki, poſłował na konwokacyą, y na Seym koronacyi 1676, zkąd go Oyczyzna na rożne funkcye narażała, *Conſtit: fol. 20.* a że dobra Staroſtwa Kowalſkiego, wielkim nakładem reſtaurował, dla tego Rzeczpoſpolita, z pochwałą na zawdzięczenie nadzieię mu uczyniła, wrocenia koſztow iego, *Conſtit: fol. 50.* W Trybunałach Deputatem, Marſzałkiem na Seymikach ſtawał, w obozie znać w nim było wielkie ſerce, aż też pod Batowem w Tatarſką doſtał ſię niewolą, zkąd potym wolność ſobie y innym kupił. A co w nim naychwalebnieyſza, Aryańſtwo, ktore ſię było w ten zacny Dom wplątało, publicznie odrzucił, życia tego pobożnie dokonał w Roku 1689. Złączył ſię był dożywotnie z Moſkorzewſką herbu Piława, z ktorey Konſtancya w Zakonie S. Benedykta umarła *1736*, Eleonora Zakonnica u Wizytek. Anna Michała Jordana Woiewody Bracławſkiego, Jadwiga Franciſzka Lanckorońſkiego Podkomorzego Krakowſkiego, Barbara Staniſława Derſzniaka Staroſty Radoſzyckiego, małżonki. Dorota w ſtanie Panieńſkim; z teyże żony dał mu Pan Bog ſynow pięciu. Michał pod Wiedniem mężnie obſtawaiąc zginął. Alexander w Zakonie Soc: JESU, młodo po wyſłuchaney Filozofii umarł w Kaliſzu 1680. Jakub Woiewoda Sendomirſki, Staroſta Kowalſki y Gniewkowſki, ten miał za ſobą Helenę Kalinowſką Staroſciankę Gniewkowſką, z niey iedynaczka corka Kryſtyna młodo umarła. Jędrzey naprzod Staroſta Sieradzki, potym Kaſztelan Biecki, teraz Sądecki, mąż wſzyſtkim miły, umieiętność praw Oyczyſtych *& materiæ ſtatûs* pokazał przez Poſelſtwa na Seymy y *in Senatûs Conſiliis*. Znaczny Dobrodziey kościoła S. Piotra w Krakowie. Pierwſza żona iego Helena Zaleſka, wdowa po Macieiu Waliſzewſkim Piſarzu Ziemſkim Sieradzkim. Druga Zofia z Rozwadowſkich pozoſtała wdowa po Przerębſkim, z obiema żadnego nie zoſtawuie potomſtwa. Stefan Staroſta Duninowſki, z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Sląſka *Conſtit: fol. 21.* Poſłował do Wiednia od ſtanow Rzeczypoſpolitey zkonfederowaney pod Ledochowſkim, gdzie wielką przyſługę uczynił Oyczyźnie przez ſwoie prawdziwe remonſtracye. Był też Poſłem z Woiewodztwa Krakowſkiego na konwokacyą 1733. Zyie do tych czas bezżennie. Michał Waleryan, trzeci ſyn Stefana, a brat rodzony Hieronima y Władyſława Staroſty Kowalſkiego, naprzod Skarbnik Dobrzyńſki, potym Podſtoli Krakowſki, naoſtatek Kaſztelan Zawichoyſki, Deputat na Trybunał koronny z Woiewodztw Krakowſkiego y Sendomirſkiego trzy razy, Poſeł na Seym kilakroć, Kommendant w Toruniu y Krakowie, miał za ſobą Konſtancyą Jadwigę z Brzezia Lanckorońſką Podkomorżankę Sendomirſką ktora mu powiła iednego ſyna, Staniſława Chorążego Sendomirſkiego, ktory z Katarzyny Zaboklickii Woiewodzanki Podolſkiey, wdowy po Dembińſkim Łowczym Krakowſkim, zoſtawił ſyna Jana Staroſtę Sieradzkiego. Ten był Deputatem na Trybunał koronny z Woiewodztwa Sieradzkiego pierwſzy raz 1727. Powtore 1731, na Seym Electionis Rotmiſtrzem z tegoż Woiewodztwa, y Deputatem *ad Pacta Conventa*. Naſladuiąc Matki ſwoiey, znaczny Dobrodziey kościoła S. Piotra w Krakowie. Miał rodzonego brata Nikodema, ale ten młodo umarł, y ſioſtrę Konſtancyą,

ktorą zmowiona będąc za Potockiego, teraźnieyszego Kasztelana Bracła-
wskiego, w ośmnastym roku, życia swego przed slubem dokończyła. Zo-
na tego Jana Rozalia Szembekowna Kasztelanka Oświecimska, z ktorey
Apollonią corkę y syna Adamą zostawuie. Jan, czwarty syn Krzysztofa
Starosty Filipowskiego y Przewalskiego, zostawił dwie corki, Jadwigę za
Widawskim, y Alexandrę za Błędowskim, synow także trzech, Pawła,
Krzysztofa y Stanisława. Z tych Paweł zszedł bezpotomnie. Krzysztof
miał syna Chrystyana, ktory pierwszym małżeństwem z Lanckorońskii
zostawił synow, Alexandra y Jakuba: drugim zaś małżeństwem z Stockii
synow trzech, Stefana, Michała, y Jozefa Stanisława, y corek także trzy,
Agnieszkę, Zofią y Helenę. Stanisław naprzod Chorąży Zatorski, potym
Kasztelan Czerski, Kommissarz 1696 do rewizyi skarbu koronnego, daley
Woiewoda Mazowiecki 1698, Kommissarz do Zup Bocheńskich y Wieli-
ckich, nakoniec Woiewoda Sendomirski. Urodził się z Matki Arcisze-
wskii, z młodu zaraz w Cudzoziemskich obozach poleru woiennego naby-
wszy, odważnie potym pod Cudnowem, Chocimem, kędy pierwszyna wał
idąc, raniony, Zorawnem y Strygoniem, na Tatarow y Turkow nacierał.
Z Konstancyi z Obor Oborskii Kasztelanki Warszawskiey, syn iego Jan
Kazimierz Pułkownik krolewski, w samey porze do wielkich dzieł, z świa-
tem się rozstał 1697, iako iego nadgrobek świadczy u OO Reformatow w
Krakowie. Drugi syn iego Antoni, Woiewoda Inflantski, Starosta Czor-
sztyński. Pierwszą żona iego Gniewoszowna Podkomorzanka Sendomirska,
z ktorey dwie corki, iedną za Ossolińskim Starostą Przyłuskim. Druga za
Jozefem Potockim Starostą Szczerzeckim y Czorsztyńskim; umarła 1734. Dru-
ga iego żona Potocka Podczaszanka Krakowska herbu Srzeniawa, owdo-
wiała naprzod po Bełchackim Adryanie Kasztelanie Bieckim, potym po
Jakubie Rybińskim Woiewodzie Chełmińskim, na ostatek po Duninie
Jakubie Referendarzu koronnym. Młody wiek zstrawił w woysku Fran-
cuzkim, maiąc znaczną szarzą miedzy GrandMuszkieterami. Siostra iego,
a corka Stanisława, Teressa, umarł w Krolewcu 1735. Jerzy, szosty syn Krzy-
sztofa Starosty Filipowskiego y Przewalskiego 1632. Zostawił synow Zbi-
gniewa y Jana, Annę wydał za Kazimirskiego, Elżbietę za Przypkowskiego.
Gabryel siodmy syn Krzysztofa Starosty Filipowskiego y Przewalskiego,
wydał corki swoie, Annę za Gostawskiego, Maryannę za Cikowskiego,
Dorotę za Stana, Barbarę za Szlichtinga, Bogumiłę także za Szlichtinga,
Zofia w Panieństwie zeszła. Synowie tegoż Gabryela, Stefan *sterilis*. Bo-
gusław miał syna Stefana, y corki, Annę, Teofilę, Alexandrę, Barbarę, za
Zagorskim, Gryzellę za Szlichtyngiem. Seweryn dziewiaty syn Krzyszto-
fa Starosty Filipowskiego y Przewalskiego, miał synow, Fausta, Tobiasza,
Seweryna, Marka, Jerzego, Teofila, y corek trzy, Konstancyą Arciszewską,
Zofią Czaplicową y Jadwigę. Faustus zaś syn, Podkoniuszy Litewski, wy-
dał corkę iedyna za Parisa. Tobiasz miał syna Jędrzeia. Seweryn Mie-
cznik Przemyski Dziedzic na Jankowce: miał za sobą Alexandrę Slesiń-
ską Podczaszankę Łęczycką, z ktorey Zofią wydał za Grąckiego, Barbarę
za Jędrzeia Lubienieckiego. Marek zpłodził synow, Stefana, Seweryna, Hie-
ronima, y Katarzynę. Jerzy, synow, Władysława, Alexandra, Jozefa y
Katarzynę. Teofil Wacława, Alexandra, Marcellina y Stefana. Teodor
dziesiąty syn Krzysztofa Starosty Filipowskiego y Przewalskiego, zrodził
Mikołaia, Corkę zaś Annę wydał za Szczepanowskiego, Teodorę za Błę-
dowskiego. Stanisław iedenasty syn Krzysztofa Starosty Filipowskiego

y Przewalskiego, miał synow, Krzysztofa y Samuela. Krzysztof Jędrzeia
y Katarzynę za Ulatowskim, Zofia w Klasztorze życie Zakonne obrała.
Samuel zaś zostawił synow, Stanisława, Mikołaia, Woyciecha, Ludwika,
Jakuba y Krzysztofa.

Jędrzey Starosta Bolnicki, rodzony brat Krzysztofa, Starosty Filipo-
wskiego y Przewalskiego, a syn szosty Krzysztofa, Starosty Filipowskie-
go, zostawił synow trzech. Corkę zaś Teofilę wydał za Reia. Z tych
Tobiasz Łowczy Koronny zszedł bezpotomnie. Stanisław iedyną corkę
Helenę poslubił Tarłowi. Trzeci Jędrzey z Raciborska na Radziminie
Morstyn, naprzod Stolnik Sendomirski, Poseł na Seym Brzeski 1653, Deputat
do Konstytucyi pisania, *Constit: fol: 48*, potym Referendarz Koronny, Sta-
rosta Kowalski, Zawichoyski, Wartski, z Seymu 1662 naznaczony do tra-
ktowania o pokoy z Moskwą, *Constit: fol:* 1. wziął na koniec w roku 1668
Podskarbstwo Wielkie Koronne, y Starostwo Tucholskie, z ktorym tytu-
łem iezdził w Poselstwie do Francyi, do Rzeszy Niemieckiey, y do Rzy-
mu; fundował OO Bonifratellow w Warszawie, kościoł im y Konwent wy-
stawiwszy znacznym kosztem, wszakże ta iego fundacya, od Augusta II
Krola Polskiego, na insze mieysce przeniesiona; Pałac tamże w Warszawie
wielkim nakładem z fundamentow wyniosł, ktory Krol tenże obszerniey-
szym y ozdobnieyszym uczynił. Od Roku 1668 aż do roku 1676 rachuiąc
się z urzędu swego, nie tylko zupełnie się z niego wyrachował, ale też
sześćdziesiąt tysięcy, ktore na potrzebę Oyczyzny z własney szkatuły wy-
liczył, darował Rzeczypospolitey, *Constit: fol:* 44, Jan Kazimierz Krol iak
go sobie szacował, ztąd poznać, że go Testamentu swego Exekutorem u-
czynił. Miał za sobą Katarzynę Gordonownę Margrabiankę de Huntli, z
ktorey zostały trzy Corki, Jedna z nich Ludowika Marya, dana w małżeń-
stwo Kazimierzowi Ludwikowi Bielińskiemu Marszałkowi Wielkiemu Ko-
ronnemu, druga Izabella Kazimierzowi Xiążeciu Czartoryiskiemu, tera-
źnieyszemu Kasztelanowi Wileńskiemu. Trzecia Teressa, podobno w Pa-
nieństwie umarła. Był y syn, ktory od Dobr swoich w Francyi, przezwa-
ny Comte de Chatenville, zostawszy Generałem, w Namurze od Woysk
kolligackich przeciw Francyi, obleżony, na wycieczce *gloriosissimè* zginął.
Miał za sobą Xiężniczkę de Chevrese, ktora mu powiła dwie corki, Ka-
tarzynę y Karolinę.

Floryan trzeci syn Stanisława, Dziedzica na Raciborsku Pawliko-
wicach y Sędziszowicach, Kasztelan Brzeski, poślubił iedyną corkę Elżbie-
tę Bielińskiemu. Synowie iego, Hieronim Kanonik Krakowski, Floryan
bezżenny, Jan miał synow, Szczesnego Podkoniuszego Litewskiego, Lega-
cyami do postronnych Monarchow sławnego. Tegoż Jana syn Alexander
Kasztelan Rogoziński, potym Woiewoda Wendeński, naostatek Woiewo-
da Smoleński. Tegoż Jana synowie, Krzysztof, y Franciszek, corki zaś, Be-
ata Gawrońska y Anna Masłowicka. Piotr, ostatni syn Floryana, miał sy-
na Jędrzeia, z ktorego Floryan y Jozef.

Franciszek czwarty syn Stanisława Dziedzica na Raciborsku Pawli-
kowicach y Sędziszowicach, zostawił syna Jana, z ktorego Dorota, poślu-
biona Rupniowskiemu, Anna Krzeszowi. Synowie zaś, Piotr, Alexander,
Zygmunt, Hieronim y Maximilian. Z tych Hieronim Stolnik Bielski, wy-
dał corki, Elżbietę za Mińskiego, Alexandrę za Gorlewskiego, Katarzynę
za Brzechwę. Synowie iego, Piotr, Władysław, Franciszek y Maxymilian.
Rodzony zaś brat Hieronima Maxymilian, zostawił corkę Barbarę, poślu-

bioną Rościszewskiemu, Hieronima są w druku *Historye wyrażaiace w sobie affekty szczerey miłości, 4ta Editio w Krakowie 1705.* Paweł w Zakonie naszym w Lublinie młodo życie zkończył w roku 1734, iest w druku iego *Oratio de S. Thoma Aquinate in fol: 1730 Sandomiriæ.*

Mortęski herb.

*ZSzedł iuż ten Dom, w Prusiech wielkiemi dziełami y naypierwszemi krzesłami zaszczycony. Nosił na tarczy w polu czerwonym dwie orle nogi, aż po uda na krzyż złożone, pazurami na doł, na hełmie takież dwie nogi, tylko że pazurami do gory przewrocone. Paprocki y Okolski o nich nie pisał. Taki ze wszystkim herb znaydziesz, *u Corneliuſsa à Lapide in Acta Apostolorum 1627, przy dedykacyi teyże Xięgi,* Gwilhelmowi Langlais Konsyliarzowi Krola Francuzkiego; zkądbym rozumiał, że y ten herb nie w Polszcze nabyty, ale z cudzych kraiow do Prus przybysz, ieszcze za Krzyżakow, gdzie od dobr Mortąga pisać się poczeli. *Lucas Paprocki, Łaski fol: 57.* Zowie się herb ten Orlik, albo Aquilian.

Ludwik z Mortąga, naprzod Kasztelan Chełmiński pierwszy, w roku 1466, potym Woiewoda Chełmiński 1479, *Histor: Posselii Polon: Prutheni: fol: 82 & fol: 627.* Ludwik drugi, Kasztelan Chełmiński 1509. Ludwik trzeci, naprzod Kasztelan Gdański, a potym Elbląski 1539, tenże sam czy inny, Podkomorzy Chełmiński 1512, *Histor: Posselii fol: 632.* Michał Podkomorzy Chełmiński 1572. N. Wulkowskiego Chorążego Pomorskiego małżonka, brat iey rodzony, Melchior Podkomorzy Malborski, umarł 1560, miał za sobą Kostczankę Elżbietę Woiewodzankę Chełmińską, z tey syn Ludwik, ostatni z tego Domu, naprzod Podkomorzy Chełmiński 1597, *Paproc: Ogrod: fol: 221,*

fol: 221. y Starosta Pokrzywnicki, ktore to Starostwo, w tym Domu prawie dziedziczne było, atoli *per legem executionis*, między krolewskich komput weszło: potym gdy go ten Ludwik iuż Woiewoda Pomorski, znacznie restaurował, zamek od Krzyżakow rozwalony wynioższy, y znowu, gdy tak reparowany, trefunkowym ogniem pogorzał, od niegoż powtore wielkim nakładem naprawiony, *Konstytucya 1601 fol: 758* Sukcessorowi tego Ludwika, poty go trzymać pozwoliła, pokiby mu kosztow na to łożonych nie wrocono. Z tymże tytułem był Kommissarzem do granic od Pomeranii w roku 1609, *Constit. fol: 896,* przesiadł się potym na krzesło Woiewodztwa Chełmińskiego, na ktorym życie zkończył w roku 1615, w Okuninie naprzod pochowany, ztąd do Lubawy przeniesiony w roku 1621, gdzie u Fary nad grobem iego, Chorągiew czarna powieszona, kędy to czytać o nim: *Labarum index & testis pendeo occidentis vetustissimæq; familiæ à Mortang oriundæ, vario publicorum munerum genere, jam inde ab anno 1128, illustrem floruisse denuncio. Hujus ultima stirps mascula, Ludovicus Mortęski Palatinus Culmensis Pokrivnensis & Graudentinensis Capitaneus, extremum clausit agmen. Is postquàm primam adolescentiam Viennæ Austriacorum, partìm literarum, partìm politicæ rei tradidisset, Patriæ deinceps, quà pace, quà bello, maximè Dantiscano, sub Stephano Rege, strenuè fideliterq; servivit, in Senatorium Ordinem adlectus &c.* herby cztery, Orle nogi, Dąbrowa, Panna Dąbrowskich y Eilemberg, ztąd wnoszę, że Oyca iego Melchiora, Dąbrowika urodziła. Był to Pan przy wierze katolickiey gorliwy, przezorności osobliwszey, na Boską chwałę szczodry; w Nowym klasztor y kościoł restaurował. *Histor: Poss: fol: 347.* Na nasze Collegium Toruńskie, kamienicę, wraz z siostrą swoią Weiherową, darował. Kaplicę w Lubawie grob Przodkow swoich zbudował. Miał za sobą według *Ms. de Famil: Prussiæ,* Justynę Knutownę. O drugiey także iego żonie czytałem, Działyńskii Podkomorzance Chełmińskiey. *Ms. Konopatsc:* powiada, że miał za sobą Zborowską, z ktorey dwie corki, Zofia Samuela Zalińskiego Woiewody Malborskiego małżonka: druga w klasztorze Chełmińskim Zakonnica. Siostry zas, Ludwika Woiewody Chełmińskiego, były te, Anna Weiherowa Woiewodzina Chełmińska Ernestowa, Pani y pobożności y rozsądku y szczodroty wielkich. Druga Elżbieta za Zalińskim Sędzią Tucholskim *Paproc: Łaski f. 57.* Naymłodsza ich siostra Magdalena, tey życie od X. naszego Stanisława Brzechffy pisane, y do druku podane, krocey tu kładę. W piątym roku gdy ią matka odumarła, na wychowanie dana do Ciotki swoiey Wulkowskii Chorążyny Pomorskiey, w wszelakich się cnotach zaraz z młodu zaprawiła, Igrania y prożnowania strzegac się, ustawicznie się iaką robotą zabawiała. Raz w cielęcey nożce, nożyk swoy uwięziwszy, gdy go dobywa, taką go siłą targneła, że go w samę prawego oka zrzenicę, z niewymownym swym bolem utknęła; z ktorego przypadku, oko straciwszy, gdy potym do lat doyrzałych przyszła, dziwnie się z tego cieszyła, y często, rozbieraiąc sobie wysokość Boskiey Opatrzności, do siostr mawiała, że tą oka ślepotą, wiele duszy iey światłości niebieskiey przybyło. Drugi raz, gdy na stoł niesiono wisnie z sadu, uwiedziona dziecinną chucia, wziąwszy kryiomo parę wisienek, z niemi się taiła, o co sumnienie tak ią zaraz trapić poczeło, y taki wstyd serce panieńskie obiął, nie inaczey, iakoby się czegoś wielkiego dopuściła, że ich, z płaczem załuiąc, Ciotce swoiey odniosła. W dwunastym roku Ociec ią od Ciotki, do domu swego zprowadził, znać iednak było, że ią iuż y w ten czas Bog na służbę swoię dysponował, bo podczas wesela

ſtarſzey ſioſtry ſwoiey, ręce ſobie oparzywſzy, a na drugiey, na oſpę zapadſzy, dobrey myśli bydź niemogła; czym nietylko ſię nie alterowała, ale gdy iey o weſelu czyniono relacyą, ſłuchać tego niechciała; y owſzem, znać ſię iuż była w tym czaſie, obowiązała ſłużyć Bogu, iadąc albowiem do Oyca, gorą Chełmińſką od przewozu, rzekła do ſługi: Nie umrę, aż w tym Klaſztorze Mniſzką zoſtanę, mam nadzieię, że mi to ſprawi Bog, ktoremum ſię poślubiła. Domyślaiąc ſię Ociec iey przedſięwzięcia, a chcąc iey drogę zagrodzić do tego, w Mortęgach oſádziwzſy ią z Ochmiſtrzynią, ſurowie zakazał; pierwſza, aby żadnego mężczyzny do niey nie puſzczano, druga aby Xiążek duchownych iey nie dodawać, trzecia, aby iey nikt piſać, ani czytać nie uczył, wſzakże ona, za ſporządzeniem Boſkim, za dwie niedzieli y czytać y piſać od Prowentowego piſarza nauczoczona, gdy ieſzcze Poſtylli Xiędza Jakuba Wuyka Soc: JESU. doſtała, w niey wielki ſmak maiąc, y potaiemnie kwoli Oycu czytaiąc, znaczny w duchu poſtępek brała. Ociec rożnych ſpoſobow zażywaiąc, żeby ią był do świata nakłonił, gdy widział, że ani gniew iego, ani powaby iakieżkolwiek, wzruſzyć iey nie mogły, pozwalał iey nakoniec, żeby ſobie w Panieńſkim ſtanie żyła, y w Toruniu kamienicę iey z doſtatecżnym dochodem do wyżywienia naznaczał, byle tylko o Zakonie myślić przeſtała, atoli ona przez ſen od Boga upomniona, lubo iey bies rożne przeſzkody zarzucaiąc, chciał od świętey myśli ią oderwać, wſzyſtko to złamawſzy, pod pretextem, że na Roraty do Lubawy miała iachać, do Chełmna, ſpieſzno obrociwſzy, potaiemnie zaiachała. Klaſztor Chełmińſki od Krzyżakow kiedyś fundowany, ſto pięcdzieſiąt Panien z dochodow ſwoich mogł wyżywić, przyſzedł iednak przez herezyą na to ſpuſtoſzenie, że y iedney w nim Zakonnicy nie ſtało: tak dalece, że na ſtrożą tegoż Klaſztoru, uproſiła ſię u Starſzych ſwoich Zofia Izbińſka Zakonu S. Franciſzka, z trzema inſzemi. O czym prorokowała teyże Profeſſyi Zakonnica, rodem Niemka, y że przez Polſkie Panny miał znowu przyiść do ſwoiey pory, powiadała; co ſię ziściło w Magdalenie. Ta albowiem Oyca ubłagawſzy; nowicyat pod Miſtrzynią w duchu Izbińſką zkończywſzy, śluby źakonne uczyniła, do ktorych ią przyprawuiąc, ukazał ſię iey Chryſtus Pan przez ſen, orſzakiem Aniołow otoczony, podaiąc iey pierzcień dyamentowy oſtry, ktorego ona, gdy z pokory po kilka kroć razy przyiąć niechciała, Chryſtus na obłoku go zawieſiwſzy, rzekł do niey. *Ten pierzcień znaczy śluby Zakonne. ſtarayże ſię, żebyś ich z pilnościa dochowała*, odpowiedziała z pokorą, Day Panie wypełnić, co każeſz. W krotce potym do konſekracyi przypuſzczona, Xienią zoſtała. Opłakany był w ten czas ſtan klaſztoru tego, wſzakże Bog iey poſzczęścił, że ſię nayprzednieyſzych Domow corki, ſłyſząc o Magdaleny świątobliwych y mądrych rządach, do niego ciſnąć poczeły: przyſzło do tego, że nie tylko przez to z niedoſtatku y uboſtwa wyſzedł, ale też w takim był o świątobliwości tam kwitnącey ſzacunku, że co żywo z Chełmińſkiego klaſztoru, znaczni ludzie, nowe w Polſzcze klaſztory pod regułą S. Benedykta funduiąc, Profeſkami oſadzali, iako w Nieświeżu, we Lwowie, w Jaroſławiu, w Poznaniu, w Sendomierzu, w Sierpcu, tak że ich ſię może dwanaście liczyć, ktore Magdalena ſwego ćwiczenia ſioſtrami napełniła. Wprawdzieć niektore z nich, potym do reformacyi klaſztoru Chełmińſkiego znać ſię niechciały, co z iey wielkim aż do śmierci utrapieniem było. Przecięż oddawſzy to Panu Bogu, wſzyſtkich ſpoſobow zażywała, żeby te roſterki uſpokoione bydz mogły, nie

było

było iednak w tym woli Bożey. Niemnieyſzey zażyła trudności o klaſztor Toruńſki, ktorego tak dobra, iako y przywileie w ręku Toruńczanow uwięzione, odzyſkała. Seminarium fundowała na ſiedmiu klerykow w Poznaniu, ktorzyby w Szkołach Jezuickich y w cnocie y w naukach dobrze wyćwiczeni, zdolnieyſzemi byli do uſługi Klaſztorow Reformacyi Chełminſkiey: przenioſła go potym do Torunia, y przywileiem Stolicy Apoſtolſkiey w roku 1615 utwierdziła. Dla tychże Kapłanow, ſzpital wyſtawiła, gdyby przez lata, albo choroby iakie, niezdolnymi byli do pracy, w Chełmnie kamienicę bardzo ſpoſobną, y ſummę pewną, z coroczną prowizyą na to obrociwſzy. Collegium Zakonowi naſzemu w Toruniu ufundowała. Gdy Guſtaw Xiążę Sudermańſkie wtargnął był do Prus, gorąco ſię Panu Bogu modliła, żeby go był od Polſki odwrocił; w tym uſłyſzała głos od Pana, *Będzie ſię mu prawi powodziło*. Więc gdy ſię zbliżał ku Chełmnu, muſiała z ſioſtrami ſwoiemi uchodzić do Bydgoſzczy, tam ſię iey czy przez ſen, czy, iak drudzy twierdzą, na iawie, ukazał Chryſtus Pan wſzyſtek zraniony, w płaſzczu zkrwawionym ſzarłatnym, mowiąc do niey, *Nie boycie ſię, ia was biorę w obronę ſwoię, podźcie wſzyſtkie pod płaſzcz moy.* z czego y ona y ſioſtry ucieſzone, wkrotce potym nowinę uſłyſzawſzy, o pokoiu, ktory z Guſtawem ſtanął, do Chełmna ſię wrociły. W tenczas iuż była w tey opinii o ſwoiey świątobliwości, że Xiążę ieden z woyſka Ceſarſkiego, oddaiąc ſię iey modlitwom, uproſił ſobie u niey paciorki, ktore on na ſiebie włożywſzy, gdy w pewney potrzebie trzy kule w niego uderzyły, ſzkody żadney na ciele nie uczyniwſzy, na ſamych ſię ſzatach oparły, co on Magdaleny paciorkom przypiſywał. W uboſtwie zakonnym iak ſię ćwiczyła, z tego poznać, że gdy iey raz Xiążka zgineła, a potym ią znalazła, z prędkości wymowiła, *To moia Xiążka.* W tym poſtrzegſzy ſię, zaraz ſobie ciężki policzek zadała, za exceſs ſobie maiąc ſłowo w Zakonnicy, moia. Drugiraz ſtłukſzy ſię, proſiła Szafarki o lekarſtwo dla ubogiey ſtłuczoney, prędko o tym zapomniała Szafarka; drugiego dnia gdy iey o toż ſamo proſiła Magdalena, ta iey w ſkorupie masci przynioſła, ktorą ona wdzięcznie przyieła. Z teyże cnoty pochodziło, że ſobie nigdy ſzat nowych nie ſprawowała, ale po Sioſtrach dodzierała, ſtarych, zaczym nie dziw. że w iedney ſukni, znaleziono po śmierci iey, łat czterdzieści y kilka. Sam zaś ſobie łatała ſuknie y obuwie, a gdy iey dano co dobrego albo nowego, to inſzym dawała. Z czyſtości Panieńſkiey ow wſtyd pochodził w niey, że w drodze, gdy ſługa Oycowſki, świeckiey ieſzcze Magdalenie, ſzatę, ktora była zawięzła, odwadził, ta ſię łzami zaláwſzy, Pana Boga proſiła, aby tego ſługi oko iey więcey nigdy nie widziało, iakoż w kilka dni umarł. Mawiała więc, że gdyby była wiedziała, że ſię kto z urody iey w młodſzych leciech zgorſzył, gotowa była twarz ſwoię porzezać y oſzpecić. Zadney okraſy świecką będąc do twarzy ſwoiey nie zażywała; w Zakonie zaś, w mowie, w patrzaniu, w chodzeniu, przyſtoyne dziwnie y wſtydliwe obyczaie zachowała: uchoway Boże przed nią wolnym było co ięzykiem wymowic; a ieden ſtanu wielkiego z tym ſię dał ſłyſzeć, gdybym z taką uczciwością y ſtrachem ſzedł do Nayś: Sakramentu, z iaką do tey Panny idę, dobraby moia była. Z męſzczyznami konwerſacyi bardzo ſię chroniła, ztąd, gdy iuż Xienią była w Domu Goſtomſkiego Woiewody Poznańſkiego, widząc wielką zgraię ludzi, uproſiła ſobie, że z żoną iego w pokoiu iadła, o co zrazu gniewał ſię na nię Woiewoda, ale potym zważywſzy iey racyę, y zbudowawſzy ſię z tego,

ieſzcze

ieſzcze iey za to dziękował. Poſłuſzna Magdalena: bo gdy iey Edmundus a Cruce Opat Zakonu Cyſtercyenſkiego, udaiąc ſię za Wizytatora, habit czarny Kaſſyneńſki odmienić, a Cyſtercyeńſki biały na ſię wziąć kazał, choć w niedoſtatku wielkim, przecięż ſprawiła go, kazał Biſkup Chełmińſki Koſtka złożyć biały, a do czarnego ſię wrocić, wſzyſtko to uczyniła. Będąc w domu Czarnkowſkich, gdy z wielkiey ludzkości, chciano ią tam dłużey zatrzymać, koła zdiąwſzy, konie pozamykawſzy, przecięż nie dała ſię dłużey nad ten czas użyć, iak iey Biſkup pozwolił. Czuła raz wielki wſtręt od pewney oſoby świeckiey, ktory chcąc w ſobie umorzyć, umyśliła ſię była ſioſtrze iedney pod poſłuſzeńſtwo oddać, aby od niey, iako Nowicyuſzka ćwiczona była; więc gdy idzie po to owey ſioſtry wołać, wſtąpiła do kaplicy ſwoiey, tam na modlitwie uyrzała światłość niezwyczayną, iako na mgnienie oka, za ktorą od oney paſſyi wolną została. Z pokory, ſwoie rozmyślania za proſte maiąc, proſzącym, chyba za wyraźną wolą ſpowiednika, ich użyczała. Do Renowacyi Miſtrzynie ſioſtrom naznaczała, a ſama ſię z tego wymawiała, maiąc ſię za nieumieietną proſtaczkę, Pochwał żadnych ſwoich niechciała ſłuchać: a gdy Ociec S. liſt do niey napiſał, cieſząc ſię z porządkow y karności klaſztoru iey, ona z płaczem do wſzyſtkich ſioſtr mowiła. Nie wynośmy ſię z tego, że nas Stolica Apoſtolſka chwali, żeby nam nie rzeczono: Wzieliście iuż zápłatę ſwoię. Zadney ſioſtrze niedopuſzczała przed ſobą ſtać, ani wſtawać. Ze wſzyſtkiemi zarowno, choć też iuż przełożoną była, ciągnęła, czy to w chorze, czy w kuchni, czy w piekarni, naypodleyſze poſługi odprawuiąc, poki iey tylko ſiły ſłużyły, Pannom nawet tym, ktore iey na świecie ſługami były, odſługuiąc. Spowiednik iey zebrawſzy od ubogich, albo z ſzpitala brudnych koſzul, uprać iey ie kazał, a gdy tego potym zaniechał, fraſowała ſię o to. Jadąc do Nakła, w goſpodzie babce ślepey krzyz święty nad nią uczyniwſzy, rzekła, *Niech cię Pan Bog oświeci*, y natychmiaſt przeyrzała; co Magdalena iako mogła, chciała utaić, y, iak innym ſwoim dobrym uczynkom czyniła, zatrzeć. Zadney ſię rzeczy większey nie chwyciła, aż ſię wprzod Boga na modlitwie poradziła. Profeſkę nie poſtępuiącą w duchu, oddała była zgromadzeniu, wypuściwſzy ią z poſłuſzeńſtwa, w tym gdy ſię modli, pokazał ſię iey Chryſtus Pan, dźwigaiący owcę uſzarganą, pytaiącey go Magdalenie, coby to było? powiedział, że to ta ieſt, ktorey ty znośić niechceſz, przetoż ią do łaſki przyieła, y drugich miłości zaleciła. Nowicyuſzki dla niektorych defektow do Profeſſyi przypuścić niechciała, w tym na rozmyślaniu o męce Pańſkiey, pokazał ſię iey Chryſtus Pan, rękę ſwoię zciągaiący na owę Nowicyuſzkę po lewey ſtronie klęczącą, a mowiący do Magdaleny, Chceſz wiedzieć czymbyś mi oświadczyła miłość, za mękę moię; bądźże pewna, że tym, gdy ią pokażeſz temu bliźniemu; zaczym ią przyieła do Profeſſyi, a ta tyle potym poſtąpiła w duchu, że miſtrzynią wkrotce nowicyuſzek zoſtała. W niedoſtatku wielkim klaſztornym, ciężko ztrapiona, ze łzami ſię do Boga modliła, więc zmoczywſzy iednę chuſtkę, gdy po drugą do ſkrzynki idzie, tak wiele tam czerwonych złotych znalazła, że mogła doſtateczney dla ſioſtr prowizyi nakupić. Oſobliwſzy zaś miała guſt w rozmyślaniu Męki Pańſkiey; w rozmowie iedney z ſioſtrami, gdy przyſzło mowić o ſiedmiu ſłowach Pańſkich na krzyżu, y do tych, ktore do dobrego łotra wyrzekł, Dziś zemną będzieſz w Raiu, przyſzedł iey tak wielki zapał na ſercu, że go znieść niemogąc, ſerce przeżegnała, mowiąc, Jezu Jezu co mi ſię

mi ſię dzieie, y natychmiaſt ſtała ſię iak zchorzała y zemdlona. Złożyła była w teyże taiemnicy Xiążeczkę, ktorą gdy dała Duchownemu Oycu na rewizyą, a on ią pochwalił, uchodząc prożney chluby, chciała ią zpalić, by iey był ſpowiednik nie zabronił. Znać, iak ſię iey modlitwa, niepodobała duſznemu nieprzyiacielowi, kiedy z kapliczki, w ktorey ſię rada modliła, paciorki, obrazek y inne rzeczy powyrzucał, nic nie zepſowawſzy. Cierpliwości iey dowodem było, ćwiczenie Miſtrzyni iey Izbińſki w duchu, ktora bez względu na nię, ſurowiey ſię z nią obchodziła, biiąc ią, za co ona P. Bogu dziękowała. Gdy ſąſiedzi dway, dobra klaſztorne coraz to bardziey uciſkali, miała Magdalena rożne ſpoſoby, ktoremiby była ukrociła ich złość, atoli na modlitwie uſłyſzawſzy w światłości niezwyczayney te ſłowa: Miłuycie nieprzyiacioły waſze, dobrze czyńcie tym, ktorzy was maią w nienawiści &c. wſzyſtkie te myśli od ſiebie odrzuciła. Gdy ią czaſem Spowiednik ſtrofował, gromił y fukał, wdzięcznie to od niego przyimowała. Gdy ſię pewny przegrażał, że ią w drodze iadącą miał deſpektować, iachała tam, gdzie ſię była zapuściła, z tą rezolucyą: Miałabym to ſobie za wielkie ſzczęście, gdyby mię to było potkało, za pracą moią koło zbawienia duſz ludzkich. Martwiła ciało ſwoie świecką ieſzcze będąc, ſypianiem na gołey ławie, tak iednak ſkrycie, że o tym nikt nie wiedział: dobrowolnym poſtem w Adwent, grochem tylko, kryiomko nagotowaaym, żyiąc. Zakonnicą zoſtawſzy, a kąty Klaſztorne uprzątaiąc, znalazła w śmieciach pas żelazny, dyſcyplinę z mieczykami oſtremi, y włoſiennicę, te wſzyſtkie rzeczy, za relikwie po owych dawnych pierwſzych Pannach zakonnych wziąwſzy, często ich zażywała. W Soboty przez cały rok wieczerzy nieiadała, na chlebie tylko y piwie przeſtaiąc. W Piątki, z nabożeńſtwa do Męki Pańſkiey, ſtrzegła ſię gadać, a dopieroż rozśmiać, a gdy ſię co z tego nieoſtrożnie trafiło, ſurowo ſię dyſcypliną karała, albo pantoflą uſta ſobie obiiała. We Srzody, od kilkunaſtu lat, na kollacyach ryb nie iadała, a lubo tak na ſiebie była przyoſtrzeyſza, przecięż wiedząc, iak ſubtelnym y delikatnie wychowanym Pannom przykro było, nie zażywać białych ſzat y pościeli, dyſpenſacyą w tey mierze od Stolicy Apoſtolſkiey otrzymała, włożywſzy na to mieyſce, na ſioſtry ſwoię oblig, aby Profeſki, w paſku, albo w ſznurze ſypiały. Z miłości ku ſioſtrom ſwoim, gdy cały klaſztor rozchorował ſię, z iedną tylko ſioſtrą, ktora była zdrowa zoſtała, z wielką ochotą ſłużyła. Pannie proſzącey ią o iakie futro, z pod ſwoiey ſzubki wyprowſzy go, dała. Wſzyſtkie klaſztory Reformy Chełmińſkiey iako mogła ratowała, y iałmużnami opatrowała. Poddanych w dobrach klaſztornych, pobory za nich płacąc, zakładała. Na uboſtwo miłoſierna, ztad gdy niewiaſtę ubogą żebrzącą od ſiebie odprawiła, nic iey niedawſzy, tak iey tego żal było, że kazawſzy iey ſzukać, ordynaryą iey codzień aż do śmierci naznaczyła; kościelnych nawet kleynotow, (nie maiąc co innego,) na zaſtawę potrzebuiącym, czaſem użyczała. Szpitale iałmużnami obſyłała. Oſtatnią chorobą złożona, naprzod poddanym, cokolwiek byli winni, odpuścić rozkazała. Potym, czy ieść, czy pić, czy lekarſtwo brać przyſzło, we wſzyſtkim Panny Przeoryſzy ſłuchała, każdey zaś ſioſtrze, za poſługę iaką w tey chorobie dziekuiąc, mowiła: Bog zapłać, ubogi ia żebrak. Zyczyła ſobie tego, żeby ią było do Infirmaryi zanieſiono, żeby tam była umierała; o co gdy ią ſtrofuiąc ſpowiednik, tego iey nie pozwolił, ona mile to przyiąwſzy, rzekła, Panie Boże mu zapłać, nałaiał mi, iako mu Pan rozkazał. Na-

rzekała na swoie wczasy y wygody, choć bardzo liche były. Sarkała na niecierpliwość swoię w chorobie, choć żadney nie było. Mowiła: ia robak, ia pies, ia ścierw, wyrzućcie mię niepożyteczną, oto wam zawadzam y pracy zadaię. Z pokory, niechciała Siostrom następcę swoiey mianować. Widząc się bliską śmierci, żegnaiąc się z swemi siostrami, niektore im przestrogi duchowne na piśmie ręką swoią zostawiła, tam im dziękuie, że iey defekty cierpliwie znosiły, przeprasza, że im mniey służyła, niżeli była powinna; upomina do zachowania reguł y ślubow zakonnych, do nieustępowania od gorącości ducha przez ćwiczenia duchowne, do klauzury ściśley, y strzeżęnia się konwersacyi ze wszystkiemi świeckiemi oboiey płci, do miłości wzaiemney, y tam daley, aż też przyiąwszy Sakramenta święte, przygotowawszy się przez rożne akty, y rozmyślanie Męki Pańskiey, ducha Bogu oddała w roku 1631, wieku swego 76, w dzień Sobotni przed Starozapustną Niedzielą, pogrzebiona w Chełmnie w pospolitym grobie siostr, z ktorego potym do osobnego, dla osobliwszey życia swego świątobliwości przeniesiona. Mam pewną wiadomość, że tego wieku gdy to piszę, pewna Profeska w Klasztorze Chełmińskim, ciężkiemi pokusami cielesnemi zciśniona, o niczym bardziey nie myślała, iako żeby wokacyą zakonną porzuciwszy, na świat się wychylić, z iakiegoś nadchnienia, nim do tego przyszło, poszła się modlić nad grob Magdaleny, gdzie gdy zasnęła, pokazała się iey przez sen Magdalena, mowiąc do niey: *Co czynisz Panno, Boga y powołanie rzucasz, na zgubę duszy twoiey* galisz, reflektuy się co czynisz; porwała się wtym z przestrachem siostra, y od tego czasu, od złych myśli wolną zostawszy, pobożnie do śmierci, w tymże klasztorze dokonała.

Morikoni herb.

TArcza tego herbu wzdłuż powinna bydź przedzielona, po prawey stronie iey, iest *Unda Marina*, tym kształtem, na hełmie, z korony, więcey niżeli poł psa widać, z pyskiem do gory, z nogami przedniemi od kolan na doł zpuszczonemi: po lewey zaś stronie powinien bydź orzeł czarny z rozpiętemi skrzydłami y nogami, głową w prawą tarczy obrocony, korona złota nad nim, w polu srebrnym, na piersiach iego pas niebieski, na ukos od prawego skrzydła z gory na doł na lewe wyciągniony, na nim trzy gwiazdy złote, iedna podle druiey, na hełmie, z korony, Murzyna głowa wychodzi po ramiona, bindą białą przepasana, w prawą tarczy zkierowana. Kładę tu excerpt o Familii Morykonich, z Xiążki, ktorey tytuł: *Historia Genealogica, de Familiis antiquæ nobilitatis Hetruriæ & Umbriæ, Auctore P. Eugenio Gammurini Monacho, Cassinensi Abbate, & Consiliario Christianissimi Regis Ludovici XIV, Florenciæ 1668*, kędy *à fol:* 433 pisze tak o nich: *Inter antiquissimas & nobilissimas familias in Hetruria, potissimùm in Republica Lucana, est familia Moriconi, ut constat ex antiquissimis instrumentis anni 1222, 1268, 1299, & ex authentico instrumento 1061, quod conservatur in Archivo Episcopi Lucani. Hæc familia, primaria tenebat officia & dignitates in Repub: ab immemorabili tempore, ut adhuc indicio sunt, palatia, turres, porticus, quæ, tùm insignia hujus familiæ, tùm cognomen, denotant, & plures fuerunt Duces illius Reipub:* O nich też *Volaterranus in Commentar: lib:* 52 *fol:* 138 pisze; *post mortem Friderici* II, *Familiæ admodùm nobiles Gibellinorum ejectæ, Bomparentes, Alegretti, Magallotti, Moricones &c.* W tym krolestwie pierwszy się z nich gniezdzić począł Fredianus Morikoni, ktory w wielkiey potrzebie tey Oyczyzny, na zapłatę żołdu Woysku Litewskiemu, znaczney summy pożyczył, o czym Konstytucye 1659 y 1661, za czasow Jana Kazimierza Krola; Krol potym Michał, na Seymie Warszawskim 1673 przez Konstytucyą, synowcow iego, Scypiona y Jana Karola, braci rodzonych, między indigenas policzył, co Jan III swoim przywileiem w roku 1676 na Seymie Coronationis potwierdził, w ktorym, takim się im herbem szczycić pozwolił, iako się wyżey mowiło, gdzie po prawey stronie herb dawny Oyczysty Morykonich iest ułożony, a po lewey, Pucinich kleynot Macierzysty, Orzeł z gwiazdami (tu się iednak tylko sam herb Oyczysty położył.) Tamże namieniaią, że Janowi Babtyście Pucini, niegdy ieszcze od Zygmunta Augusta Krola, dany był indygenat w Polszcze. Ten tedy Scipio Morykoni, Chorąży Powiatu Wilkomirskiego, mąż rycerski, zostawił synow siedmiu, Jana Franciszka Woyskiego Wilkomirskiego, ktorego zmarłego w roku 1726, iest dwoch synow, Scipio y Karol. Antoniego, w Zakonie S. Franciszka de Observantia, ten powietrzem zszedł z tego świata, w roku 1710, w ktorym y Ociec iego. Tomasza Kanonika w Luce, Alexandra, Karola, y Dominika w Zakonie Societatis JESU, y Krzysztofa Podstolego Wilkomirskiego, ktorego dzieci, Marcyan, Michał, Tadeusz y Franciszek.

*MORZE w Liwskiey Ziemi. Jakuba Morze pułk y zasługi iego wspomina, *Konstytucya 1635 fol: 24.* Bartłomiey Morze Podwoiewodzy Liwski, Kommissarz do rewizyi Xiąg Liwskich z Seymu 1647, *Constit: fol: 33.* Jan Krzysztof w Trockim 1632, Jędrzey y Adam w Podlaskim.

*MORZKOWSKI. Stefan Morzkowski Rotmistrz Chorągwi Pancerney 1658, *Komput Woyska*, z Czarneckim Woiownikiem siła dokazywał. Jan Dziekan Kollegiaty Sądeckiey 1701, a potym Opat Strygoński, Proboszcz y Officyał Sądecki, przetłumaczył z Włoskiego, *Swiatownika, krotkością życia y boiaźnią śmierci przymuszonego do retyrady 1717 w Krakowie.*

*MORZYCKI. Marcin Morzycki Zakonu S. Benedykta, Opat Trocki 2637 *Sczygiel:* Wacław z Morzyc w Woiewodztwie Brzeskim Kuiawskim. N. była za Janem Broniszewskim herbu Pomian. N. Jza Jozefem Jarnowskim.

*MORUNSKI. Ci nobilitowani na Seymie 1662: to iest Jan y Jakub Moruńscy, w woysku Polskim zasłużeni, do tey prerogatywy przypuszczeni, *Constit: fol: 40.*

*MOSALSKI *herbu Ostoia* w Grodzieńskim powiecie. O tych pisze *Koiałowicz in Ms.* ale tychże tu regestruie z tego Domu, ktorych położył iuż pod Massalskiemi, y u mnie pewna, że do tamtych należeli, Piotr Massalski w roku 1700.

*MOSAKOWSKI *herbu Jastrzebiec* w Ciechanowskiey Ziemi. Jan Stanisław Mosakowski 1632. Paweł Mleczek y Maciey Mosakowscy 1648 w Łomżyńskim.

*MOSCIBROCKI. Barbara Mościbrocka była za Mikołaiem Bekierskim.

*MOSCICKI. N. Mościcki miał za sobą Dembińską herbu Rawicz. N. Kanonik Płocki, Deputat na Trybunał Koronny 1692. N. ktorego żona Anna Grabkowska *Baran.*

*MOSCINSKI. Jędrzey Mościński Woyski Inowrocławski, y poseł na Seym 1629, z tamtąd deputowany na Radomski Trybunał, *Constit: fol: 7.* Stanisław w Inowrocławskim 1632, Jakub w Płockim 1648, N. żona iego Rościszewska, *Okol: tom: 1. fol. 369.* Jan dziedzic na Łązanach, syn iego Krzysztof 1641. *Cuda B. Szymona z Lipnicy.* Jan Mościński Zakonu Kaznodzieyskiego, iest w druku, iego *Kazanie na Niedziele wtora Postu, a Swieto S. Tomasza z Aquinu in 4to Cracov: 1632.*

*MOSIEWICZ *herbu Topacz*, z tą iednak rożnicą, ze w srzodku rozciągnionego skrzydła, od niegoż wisi krzyż kawalerski, widziałem ten herb na konkluzyach 1683 w Połocku przypisanych, Alexandrowi Janowi Mosiewiczowi Chorążemu Lidzkiemu, Ciwonowi Szawdowskiemu, Podwoiewodzemu Wileńskiemu, w tymże roku postował na Seym, na nim deputatem stanął do pisania Konstytucyi, *Constit: fol: 24*, Kommissarzem do traktowania o wiecznym pokoiu z Carem Moskiewskim, *fol: 2*, y deputatem na Trybunał skarbowy, *fol: 7.* W rokn 1685, iuż Marszałek Lidzki, Kommissarz z Seymu do Inflant, na postanowienie y nadanie kościołow katolickich, *Constit: fol: 10*, y do Kurlandyi w sprawie Biskupstwa Piltyńskiego, *fol. 13.* W roku 1690 Woiewoda Mścisławski, z Seymu Kommissarz do zapłaty woysku, *Constit: fol: 6.* W następuiacym roku Marszałkował w Trybunale Litewskim, był wprzod y Pisarzem Ziemskim Lidzkim, o ktorym *Konstytucya 1676 fol: 20.* Jan Mosiewicz Dawidowicz, Felicyan y Franciszek w Lidzkim Powiecie 1674. Paweł zaś w Mścisławskim. N. Moxiewicz Koniuszy Wileński 1723, Stanisław 1700.

MOSKORZEWSKI *herbu Pilawa* w Sendomirskim Woiewodztwie, pod tym imieniem Dom starożytny. Janusz albowiem z Moskorzewa Woiewoda Krakowski, z Klemensem z Ruszczy, herbu Gryff, Kasztelanem Krakowskim, w roku 1239, imieniem Bolesława Wstydliwego, do Węgier w legacyi wysłany, nietylko pokoy z Belą Krolem Węgierskim utwierdzili, ale mu też Kunegundę, albo Kingę, corkę Beli, w małżeństwo zmowili. Kwitneli potym, Mikołay z Moskorzewa Woiewoda Krakowski 1306. Pakosław Kasztelan Krakowski 1317. Jan Marszałek Nadworny Koronny 1392, iako się mowiło w pierwszym tomie. Mikołay Podkanclerzy Koronny, od Krola Jagełła z ludźmi y armatą do Wilna wysłany, Zāku tamtego przez trzy miesiące, przeciwko nieprzyiacielowi broniąc, mężnie dotrzymał, *Sarnicki*

ski lib: 7, Cromer lib: 15, Bielski fol: 274 &c. Klemens z Moskorzewa Hrabia na Dobczycach y Kamieńcu, Kasztelan Wislicki, y oraz Podkanclerzy Koronny, Starosta Generalny Krakowski, kościoła Moskorzewskiego y trzech tamze prebend fundator, zszedł z tego świata w roku 1408, w Katedrze Krakowskiey pogrzebiony, gdzie ołtarz fundował, z nadgrobkiem, ktory starością nadwatlony, restaurował w roku 1626, Remigian Moskorzewski, *Starowol: in Monum: Paprocki o herbach fol: 221* przydaie, że na prozbę iego, Piotr Wyss Biskup Krakowski, dziesięciny niektore, Prebendzie Kamienieckiey w Bieckiey Ziemi darował. Waleryan Kasztelan Wislicki, miał za sobą Małgorzatę Dąbrowską herbu Poray. Hieronim z Moskorzewa 1600, mąż uczony, pisał Xiąg wiele, ale wszystkie Aryańskim duchem tchneły, między inszemi, *Zniesienie zawstydzenia, odpowiedź to iest X. Piotrowi Skarga S. J. na iego Xiąszke, pod tytułem: Zawstydzenie Aryanow.* Wnuka iego Barbara, Władysława Morsztyna Starosty Kowalskiego małżonka, z mężem swoim błędy heretyckie odrzuciwszy, prawowierną żyła katoliczką; względem męża swego w Wieliczce pogrzebionego, kaplicę tamże z ciosu fundowała, na ubogich Zakonnikow szczodrobliwa Pani. Paweł y Gabryel 1632. Jędrzey z Seymu 1637, Kommissarz do granic od Węgier. Katarzyna Moskorzewska Czarnieckiego herbu Łodzia małżonka.

MOSTOWSKI *herbu Dołęga* w Płockim Woiewodztwie. Piotr Mostowski, za Henryka Krola, o ktorym *Paprocki pod herbem Lubicz fol: 338.* Jędrzey Pisarz Ziemski Płocki, poseł na Seym 1613, ztamtąd deputat na Trybunał Radomski, *Constit: fol. 8*, y w roku 1618, *fol: 4.* Jan Woyski Płocki, Adryan, Piotr, y Mikołay 1648. Paweł naprzod Pisarz Ziemski Płocki, daley Chorąży Płocki, a w roku 1696 Podkomorzy Płocki, na rożnych Seymach posłuiąc, Kommissarskie y deputackie funkcye odprawuiąc, wszędzie na dobro tey Oyczyzny galił. Woyciech Skarbnik Płocki, Piotr, Wawrzyniec, Franciszek, Stanisław Hilary 1674. Alexander Kanonik Gnieźnieński, Kuiawski, Płocki, deputat na Trybunał koronny 1712. Bogdan Podczaszy Płocki 1704, tenże czy inszy Kasztelan Sierpski, syn iego Antoni Kanonik Płocki. N. Sędzia Ziemski Zawkrzyński 1733. Jadwiga z Poniatowa Mostowska, Sebastyana Krzywkowskiego Miecznika Płockiego, małżonka. N. była za Janem Brzeskim Łowczym Wyszogrodzkim.

*MOSZCZENICKI w Kiiowskim Woiewodztwie. Wasko z Moszczenczyna, podpisał list Władysława Jagełła Krola, dany Rusi w roku 1420. Jerzy Moszczenicki z Seymu 1620, Kommissarz do granic Woiewodztwa Kiiowskiego, y Mozyrskiey Ziemi, *Constit: fol: 15.* Jędrzey 1632. N. Moszczenicka Jana Białobrzeskiego małżonka.

MOSZCZYNSKI *herbu Nałecz* w Ziemi Dobrzyńskiey y Woiewodztwie Inowrocławskim, czyli Moszczeński, iak się teraz zwykli pisać. Piotr z Moszczyny Kasztelan Dobrzyński 1457, podpisał edykt Kazimierza III Krola Polskiego, *contra raptores bonorum Ecclesiasticorum, u Łask: w statu: fol: 65.* N. Moszczyński Stolnik Dobrzyński, *Papr: o herb: fol: 310.* Jędrzey z Ośnicowa z Seymu 1616, Poborca w Brzeskim Kuiawskim. Jerzy y Sebastyan w Dobrzyńskim, Stanisław y Jan w Inowrocławskim. Felix w Brzeskim Kuiawskim 1632. N. Mosczyński miał za sobą Szczycińską, z tey corka była za Osieckim. Anna Moszczyńska Jana Brzeskiego małżonka. N. Zakonnica w Chełmnie 1682. N. była za Stanisławem Rożyckim Podwoiewodzym Płockim. N, Moszczyński Sędzia Inowrocławski, żył w dożywotniey przyiaźni z Dąbską, Biskupa Krakowskiego siostrą, ktora mu powiła

corkę iednę, zaſlubioną Raczyńſkiemu, bratu rodzonemu Woiewody Poznańſkiego, y ſynow trzech: Jana, ten w Zakonie Soc: JESU zakończył życie 1718 w Bydgoſzczy. Daziboga, ktory młodzianem umarł. y Franciſzka, naprzod Chorążego Brzeſkiego Kuiawſkiego, potym Podkomorzego Inowrocławſkiego, tymi zaś czaſy (gdy to piſzę) Kaſztelana Brzeſkiego Kuiawſkiego. Pan ludzkości y przyiemności wielkiey, y dobra poſpolitego kochaiący; zkąd po kilkakroć poſtował na Seymy. Złączył ſię był dożywotnie z Cecylią Jaráczewſką, herbu Prawdzic, z ktorą złodził corek ſześć: Apollonią, Stefana Bąkowſkiego Stolnikowicza Inowrocławſkiego, Ludowikę, Ludwika Oſtrowſkiego Zupnika Woiewodztw Wielkopolſkich. Zofią, Jozefa Wyſockiego Skarbnika Bydgoſkiego, Rozalią Antoniego Bagniewſkiego, brata Kaſztelana Elbląſkiego, małżonki, Tereſſę y Agnieſzkę, te dotąd ieſcze w Panieńſtwie żyią; ſynow zaś dwoch, Jędrzeia, Staroſtę Soleckiego, y Teodora. Woyciech Moſzczyńſki dziedzic na Cmachowie w Woiewodztwie Poznańſkim, Poborca Woiewodztw Wielkopolſkich, miał za ſoba Tereſſę z Wielawſi Cielecką, herbu Zaręba, z ktorey zoſtawił corek trzy: Franciſzkę Koſicką, Annę, y Tereſſę, tyleż ſynow: Marcina Proboſzcza Biezdrowſkiego, Boleſława, ktory żyie dożywotnie z Bronikowſką, Stefana Miecznika Wſchowſkiego, ten wſzedł w kontrakty małżeńſkie w Woiewodztwie Sendomirſkim. N. Moſzczyńſki Piſarz Grodzki Przedecki, zoſtawił ſynow: Antoniego, także Piſarza Grodzkiego Przedeckiego, ten zaś z Pławińſki zoſtawuie ſynow pięciu; y Kazimierza Piſarza Grodzkiego Kowalſkiego, ktory żyie w dożywotniey przyiaźni z Ruſzkowſką. Franciſzek Moſzczyńſki w Sendomirſkim, temi czaſy, pod znakiem Uſarſkim Porucznik. Zygmunt miał za ſoba Barbarę Pieniąſzkowne, z ktorey corka Zofia Marcina Kowalſkiego herbu Wieruſz małżonka. *Acta Caſtren: Opoczn: 1628.* N. Łukaſza Leſieckiego. N. Staniſława Ruckiego, małżonki. N. Moſzczyńſki z Naſiegniewa w Dobrzyńſkiey Ziemi, zoſtawił ſynow: Macieia, ſłuży po Uſarſku z Xiążęciem Woronieckim, Waleryana, ktory żyie z Kilarſką, Stefana, Woyciecha, y Ignacego.

**MOSZCZYNSKI herbu Grzymała*, w Xięſtwie Mazowieckim. Boguſław z Moſzny Sędzia Warſzawſki 1496, *Statut Maſoviæ fol: 109.* Stefan Lagona Moſzczyńſki w Ziemi Wiſkiey 1674, a ztąd dorozumiewam ſię, że ſą herbu Grzymała, że ſię Lagonami piſzą.

**MOSZCZEWSKI* w Woiewodztwie Bełzkim. Jędrzey Moſzczewſki Woyſki Horodelſki 1674.

**MOSZKOWSKI.* Jan Moſzkowſki Vicesgerent Grodzki Lubelſki zmarły przed rokiem 1667, *Conſtit: fol: 89.*

MOSZYNSKI herbu Łodzia. Okolſki y Moſzyńſkich y Moſzczyńſkich pod herbem Łodzia położył, ale ſię myli, co y z tąd poznać, bo Macieia (o ktorym niżey) y pod Moſzczyńſkiemi y pod Moſzyńſkiemi liczy; o Moſzczyńſkich herbu Nałęcz maſz wyzey, Moſzyńſcy herbu Łodzia, nic pewnieyſzego, że z Panow z Bnina ſwoy początek wzieli: bo ſię Przodkowie ich z Bnina Moſzyńſkiemi piſywali, oſobliwie Piotr z Bnina Moſzyńſki Biſkup Kuiawſki w roku 1493. y Maciey brat iego z Bnina Moſzyńſki Woiewoda Poznańſki y Generał Wielkopolſki 1470, o ktorych y ia mowiłem pod herbem Łodzia. Tego Macieia ſyn Hieronim, po Matce ſwoiey Nawoyce Koniecpolſkii, trzymał te dobra: Wielkomłyn, Kruſzynę, Zaleſie, Nakło y inne, ktore wylicza *Okolſki*, y twierdzi, że ieſzcze w roku 1530 w poſſeſſyi tych dobr byli Moſzyńſcy. Ten Hieronim fundował w Czę-

ſtochowie

ſtochowie u OO Paulinow Mſże Swięte, za Dom ſwoy, iednę za żywych, drugą za umarłych. Syn iego Maciey, ſummę ſześćdzieſiąt tyſięcy, w ktorey miał dobra Krolewſkie obligowane, darował Krolowi Zygmuntowi I w roku 1541. Hieronim drugi ſyn, dziedzic na Wielkomłynie, Woyſki Piotrkowſki, kwitnął 1580, kandorem Staropolſkim, ludzkością, pobożnością zalecony, *Paproc:*, z Katarzyny Korycińſkiy Woiewodzanki Łęczyckiey, Starościanki Przędeckiey, zoſtawił corkę, Staniſława Kozierowſkiego małżonkę, y ſynow pięciu, Jana Chorążego Sieradzkiego, ktorego zaſługi zapiſała *Konſtytucya 1633, fol: 52*, że od młodości ſwoiey oręża nie składał na obronę Oyczyzny, we wſzyſtkich expedycyach za Zygmunta III Krola, zkończył życie ſwoie w roku 1620, wieku ſwego 56, ktoremu owdowiała małżonka, Dorota Lelowſka Kaſztelanka Zakrocimſka, dobr Lelowa, Błędowa, Ruſzkowa, Smagorzewa Ruſzkowki dziedziczka, chorągiew śmiertelną w Wielkomłynie z nadgrobkiem zawieſiła, ſynow z nim miała trzech, Alexandra *ſterilem*, Wacława męża rycerſkiego, ten na Tatarow z Koniecpolſkim Hetmanem, gdy żwawiey naciera, trupem poległ za Oyczyznę, co o nim opowiada chorągiew w Wielkomłynie wynieſiona, w roku 1624 (zabity lat 24 tylko maiąc) od braci rodzonych, Alexandra y Jakuba; ten, to w obozie, to na Dworze Ferdynanda III Ceſarza lata ſwoie polerował: zſzedł z tego świata w roku 1648, wieku 52, czego dowodem tamże chorągiew od Maryanny z Przybyſławic Minorowny żony iego poſtawiona, ta Jakubowi powiła corkę Barbarę, z Franciſzkiem Dobieckim dożywotnie zmowioną, y ſynow trzech, Hieronima *ſterilem*, Staniſława, od ktorego było dwoch ſynow, Jacek y Jerzy *ſterilis*, Alexandra, od ktorego z Magdaleny Uieyſki, zoſtało dwoch ſynow, Konſtantyn w Zakonie S. Pawła Puſtelnika zaſłużony, po kilka kroć Prowincyą całą u nich rządząc, albo Klaſztorem na Jaſney Gorze, wziął potym Biſkupſtwo Inflantſkie, po Auguſtynie Weſslu, w roku 1733, przy nim trzymał Proboſtwo Poznańſkie y Wſchowſkie, aż też pełen dni, zaſnął w Panu 1737. Drugi ſyn, a brat Konſtantyna, Antoni Chorąży Sieradzki, Sędzia kapturowy 1733, z Jadwigi Wolſkii, miał corkę Petronellę za Kazimierzem Oſtrowſkim Podſtolim Sieradzkim, y ſyna Woyciecha, ale ten w roku 1737 młodo wſzedł do grobu. Staniſław drugi ſyn Hieronima z Korycińſkii Woiewodzanki, temu Krol Zygmunt III w rekompenſę trudow iego, tak dworſkich, iako y woiennych, Woytoſtwo w Bochni puścił; o czym liſt przywodzi krolewſki, *Okol:* Mikołay trzeci ſyn, ieſt iego Chorągiew w Wielkomłynie, zmarłemu w roku 1630, wieku 66, wyſtawiona, ten z Kryſtyny Rzuchowſkii herbu Okſza, złodził Jana Dyonizego w Zakonie Dominikańſkim Doktora, y Profeſſora Teologii, Kaznodzieię Krola Władyſława IV, Prowincyała Prowincyi Polſkiey. Adam czwarty. Prokop piąty.

**MOSZYNSKI herbu Nałęcz* z Moſzna w Woiewodztwie Lubelſkim. Paweł Moſzyńſki, (ktorego ſioſtra Borzęcka) umarł 1593, Zofia z Gołaſzyna Gołaſka, pięć mu corek powiła, Elżbietę Kaſpra Wazyńſkiego *ſterilem*, Katarzynę Zagoyſką, N. Dąbrowſką, Annę *1mo voto* Dobrzyńſką, *2do* Woyciecha Wołkowickiego małżonkę, Zofią *1mo voto* Podolſką, *2do* Kruſzyńſką, y trzech ſynow, Janußa Rotmiſtrza krolewſkiego, pod Smoleńſkiem w oczach Zygmunta III między pierwſzemi wpadł na mury tego oblężonego miaſta, zſzedł z tego świata bezżenny w roku 1638, w Podolińcu pogrzebiony. Marcin brat iego, poprzedził go do grobu *1627*, miał za ſobą pierwſzym związkiem Agnieſzkę Orzechowſką, drugim Malinowſką, zo-

ſtało

ſtało ſię po nim dwoch ſynow, Michał, y Mikołay *Societ: JESU*. Michał, trzeci ſyn Pawła z Gołaſkii, Dworzanin Zygmunta III Krola Polſkiego, Stolnik Nadworny, był Deputatem na Trybunał Koronny, ieździł z Abrahamem Krzewſkim do Porty, y wiele inſzych funkcyi godnie na ſobie piaſtował, wziął w dożywotnia ligę Elżbietę Dzierzkownę, Jana Sędziego Ziemſkiego Lubelſkiego corkę, z Konarſkii urodzona, (ktorey ſioſtra rodzona była za Janem Chamcem,) z tey były trzy corki, Konſtancya Zakonnica S. Benedykta w Jarosławiu, Katarzyna, naprzod Samuela Koſſowſkiego, po nim Kamienieckiego, małżonka, z tym był ſyn Jan, y corka Katarzyna Kamieniecka. Anna, ta poſzła za Jędrzeia Gulczewſkiego, owdowiałego po Katarzynie Plemięckii, miała z nim potomſtwo: Woyciecha, Franciſzka, Staniſława, Zofią, Gulczewſkie. Synow tegoż Michała było czterech. Jan, ktory w woyſku Ferdynanda Ceſarza rycerſką traktuiąc, w okazyi z Francuzami, zginął pod Alexandryą. Paweł, ktory także w woyſku Ceſarſkim doſtużywſzy ſię znaczney ſzarzy woienney, pod Brzegą w potrzebie z Szwedami, tak w głowę poſtrzelony, że z tego poſtrzału wzrok ſtraciwſzy, do domu powrocić muſiał, złączył ſię był dożywotnie z Zofią Leśniowſką, z ktorey ſyn Jakub dziedzic na Wielkim, Wyłokim, Łaziſkach y Moſtkach, wſzedł bezpotomny do grobu, w roku 1681. Mikołay trzeci ſyn Michała z Dzierzkowny. Jędrzey czwarty Woyſki Horodelſki, Gubernator Spiſki, ſtawał poſtem na Seymach, deputatem na Trybunał, mąż godny y w wielu okazyach Oyczyznie dobrze zaſłużony, z Anny Brodowſkii, ktora Daroſka urodziła, zpłodził trzy corki, Dorotę, Annę y Katarzynę, ſynow zaś czterech, Michała, ten pod Chocimem, Staniſława, ten pod Parkanami, mężnie polegli, Pawła Kanonika Kamienieckiego, y Alexandra, Michała Skarbnika Podlaſkiego, ktorego z Oſſolińſki, ſioſtry rodzoney Podſkarbiego W. Koronnego, trzey ſynowie: Ignacy *Soc: JESU*, rzadził Collegia, Piotrkowſkie, y Lwowſkie. Jan Kanty, naprzod Podſkarbi Nadworny, potym Wielki Koronny, umarł w roku 1737. w Warſzawie, tamże pochowany u OO. Kapucynow, żoſtawiwſzy z Kozłowny Grafowney Saſkiey ſyna niedoroſłego, Auguſta, drugi ſię zaś, w krotce po iego śmierci urodził, w Saxonii, Fryderyk, ochrzczony od Nuncyuſza Apoſtolſkiego, do chrztu zaś trzymany był od Auguſta III. Jozef Podkomorzy Nadworny Litewſki, żył dożywotnie z Ewą Wyżycką Chorążanką Kiiowſką, Sioſtra rodzoną Mikołaia Arcybiſkupa Lwowſkiego, z ktorey zoſtawił tylko iednę corkę, ale, iak ten prędką śmiercią, wraz z ſobą dalſze nadzieię chonorow pogrzebł, tak y ta iego iedynaczka, w predce po Oycu zgaſła. Marcin Podczaſzy Mielnicki 1704. N. miał za ſobą Ewę Szeniowſką. *Koial: in Mſ.* powiada, że Jan Mołzyńſki tego herbu, był Confundatorem Collegium naſzego w Nowogrodzie Litewſkim; takbym rozumiał, że to tenże ſam ieſt Jan, o ktorym ſię wyżey mowiło, że woiował pod Smoleńſkiem. N. miał za ſobą Annę Pepłowſką.

*MOTOWICZ. Jakub Motowicz Ziemianin Wołyńſki, *Metryka Wołyńſka* 1528. Adam y Wawrzyniec w Zmudzi 1621.

MOYKOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie.

*MOYSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Krakowſkim y Ruſkim Woiewodztwach. Stefan Moyſki w Ruſkim 1632. Jędrzey y Staniſław w Krakowſkim.

MOZERKA *herbu Dąbrowa* w Xięſtwie Litewſkim, z tą iednak odmianą, że we śrzodku podkowy kładą gwiazdę, a na podkowie ſtrzałę oſtrzem do gory, przez ktorą Krzyż idzie: *Koial: in Mſ.* Paprocki y Okolſki o nich milczą. MOZEY-

*MOZEYKO *herbu Łabędź*, w Xięſtwie Zmudzkim. Michał Mozeyko, ſyn iego Krzyſztof, *Koial: in Mſ.* Paprocki y Okolſki o nich nie piſał: Alexander 1700.

*MOZER. Piotr Mozer Major w woyſku Litewſkim, w Powiecie Kowieńſkim 1674.

*MOZEWSKI w Płockim Woiewodztwie. Woyciech y Paweł Mozewſcy 1673. Alexander Piſarz Zambrowſki 1648 w Łomżyńſkiey.

*MOZGAWSKI *herbu Gerald.* Nikodem Gerald z Mozgawy Mozgawa umarł 1633, ktorego nadgrobek z Lublina wypiſał *Starowolſki in Monum:* Piotr Mozgawſki miał za ſobą Jadwigę Brzezińſką, corkę Alexandra, z tey corka Eufrozyna *1mo voto* była za Prokopem Skotnickim: *2do* za Stefanem Ożarowſkim.

MROCZEK *herbu Leſzczyc*, piſzą ſię z Łopuchowa. Hieronim Mroczek w Zakonie naſzym życie zkończył, ieſt kilka iego panegirykow w druku. *Bibl: Script: S. J.*

MROCZEK *herbu Nieczuia* w Sendomirſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Pęchowca. Maryna Mroczkowna była za Jędrzeiem Jaſtrzębſkim.

*MROCZEK *herbu Prus 1mo* w Ziemi Sochaczowſkiey: przydomek ich Pierzchała. Piotr y Staniſław Mroczkowie w Mazoſzu 1648, Maciey 1633 w Wołyńſkim, Alexander Krzyſztof y Kazimierz w Podlaſkim 1648.

MROCZEK *herbu Srzeniawa* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jędrzey z Skowierzyna Mroczek Piſarz Ziemſki Sendomirſki, *Acta Terreſtr: Leopol:* Władyſław z Oſtrowia 1697. N. Kanonik Kielecki 1703.

MROCZKOWSKI *herbu Nałęcz*. Jeden z nich, Zamek Preſmark od Krzyżakow odebrał, *Bięl: fol: 397*. Floryan Mroczkowſki 1657. Anna Mroczkowſka z Mroczkowa z Sieradzkiego Woiewodztwa, była za Woyciechem Cywińſkim herbu Puchała 1701, Zofia była za Teofilem Micowſkim.

MROCZKOWSKI *herbu Prus 3tio* w Ziemi Rożańſkiey. Staniſław Mroczkowſki 1632. Tomaſz tamże; ale go piſzą Mrozowſki.

*MROCZYNSKI *herbu Doża* w Pruſiech w Świeckim Powiecie. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał: z Mroczyna ſię piſali, albo z Rzedca Radeccy, z tych Franciſzek Mroczyńſki 1699. N. miał za ſobą Rembowſką.

*MROKOWSKI w Pińſkim. Alexander Mrokowſki, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

*MROWINSKI *herbu Jelita*. Mikołay Mrowińſki miał za ſobą Boguſką herbu Rawicz. Maciey Piſarz Grodzki Wieluńſki, z Seymu 1601 Poborca w Wieluńſkiey Ziemi, *Conſtit: fol: 777*. Jakub Mrowka miał za ſobą Dorotę Kłokowſką 1505.

*MROZEK *herbu Oſtoia* w Woiewodztwie Sendomirſkim, Dom to ſtarodawny, właśni ſą Krzelczyccy, z tych ieden był Proboſzczem u S. Mikołaia. Drugi Wacław brat iego, miał za ſobą Polanowſką, z ktorey ſyn ieden zoſtał. *Baran:*

MROZOWICKI *herbu Prus 3tio* w Bełzkim y Krakowſkim Woiewodztwach, iedneyże z Witwińſkiemi dzielnicy, ale od dobr Mrozowickiemi nazwani. Staniſław z Szczepanowſkii herbu Prus 1mo urodzony, z Janickii herbu Jelita zpłodził czternaſtu ſynow. Z tych nayſtarſzy Alexander, w potrzebie, wzięty od Turkow w niewolą, z ktorey wyſzedſzy, Tatarow w Kiiowſkim Woiewodztwie na głowę poraził, atoli potym od większey ich liczby otoczony, tamże poległ. Daniel wnuk iego, z Kniaziem Ro-żyńſkim, ſławny żołnierz, w Moſkiewſką expedycyą z działa poſtrzelony,

 zginął

zginął pod Mozayſkiem: ſynowie iego z Wilkockii, Staniſław pod Pereaſławiem zabity, y Jan, ktory z Łaſzczem rycerſką ſłużył. Brat Alexandra, Jan, mąż odważny, Woyciech trzeci. O Jakubie Mrozowickim, *Wapowſki in fragmentis* tak piſze: *Jacobus Mrozowicki Polonus miles, ſtaturæ admodùm puſillæ, cum germano cataphracto equite, gigante in ſtatura, congreſſus, eum vicit, Toruniam deduxit ad Regem, eratq; res admiratione digna, quando ille puſillus, vaſtæ ſtaturæ militem ad conſpectum Regium deduxit*, atoli Wapowſki piſze go Broſovecius, y Bielſki Broſzowieckim go zowie. Paweł Mrozowicki, naprzod Piſarz Oſtrzeſzowſki, potym Trembowolſki Podſtarości, z Seymu 1635 do luſtracyi naznaczony, *Conſtit: fol. 41*, w Trybunałach deputatem, y Kommiſſarzem do granic od Wołoch, bywał, żona iego Podlodowſka, brat pod Cekorą zginął. Drugi brat Jerzy, w Krakowſkim dobr Uiazdu dziedzic, Piſarz Zydaczowſki, a potym Piſarz Ziemſki Halicki, żona iego Jadwiga Oleśnicka herbu Radwan Sędzianka Bełzka, poſłował na Seym 1653, z niego Kommiſſarz do uznania krzywd poczynionych przez oboz pod Zbarażem, *Conſtit: fol: 11. y 1667 Conſtit: fol: 22*, Sędzia kapturowy Halicki 1648. także Jan, Staniſław, Mikołay, Woyciech y Marcin. Paweł Komornik Graniczny Ziemſki Lwowſki y Zydaczowſki 1674. Konſtantyn Archidyakon Lwowſki, Officyał generalny, Buſki y Rohatyńſki Proboſzcz 1694. Jan Podſędek Ziemſki Lwowſki, deputat na Trybunał koronny 1712. Staniſław Mrozowińſki miał za ſobą Magdalenę Zawadzką, ale z nią *ſterilis*. Końſtancya Podſtolanka Halicka, ſioſtra rodzona także Podſtolego Halickiego, była za Alexandrem Kroſnowſkim Stolnikiem Goſtyńſkim. Jan miał za ſobą Zofią Raſzowſką.

**MSCICHOWSKI.* w Ziemi Wiſkiey Staniſław Mścichowſki 1674.

**MSCISŁAWSKIE Xiażęta*, Xiężna Mściſławſka Anaſtazya Eufemia, była za Stefanem Xiążęciem Zbarazkim Woiewodą Trockim. Julianna za Ciechanowieckim.

Mſciſzewski herb.

*POwinien bydź Xiężyc biały, iak na nowiu nie pełny, w polu błękitnym, na doł rogami, pod nim ſtrzała żelezcem proſto do gory, nad Xiężycem dwie gwiazdy, nad hełmem y koroną pawi ogon, na nim ſtrzała do gory żelezcem *Mſ. o Familiach Pruſkich*, bo Paprocki y Okolſki o nich milczą. Tegoż herbu Spęgawſcy w Pruſiech zażywaia, y owſzem na innym mieyſcu, *tenże Mſ.* powiada, że Mściſzewſcy tymże ſię herbem pieczętuią, co y Teſzmarowie. Powiadaią że ten herb nabyty w Kuſzabach, gdy Przodek tego Domu, pod noc przy gwiazdach na nieprzyiaciela natarł, y do dalſzego zwycięſtwa drogę drugim utorował. Są ci Mściſzewſcy w Człuchowſkim Powiecie, z ktorych Woyciech, długo na dworze Zygmunta III ſłużąc, wziął daninę pewną prawem dożywotnim.

MSTOWSKI herbu Srzeniawa w Krakowſkim Woiewodztwie Dom ſtarodawny, z ktorego ieden był Podſędkiem Krakowſkim, ſyn iego Rafał był Kanonikiem Krakowſkim, Proboſzczem Wiſlickim, o ktorym nadgrobek świadczy w Katedrze Krakowſkiey, umarł 1576, mąż uczony y wielki iałmużnik, urodzony z ſioſtry Jana Ocieſkiego Kanclerza Koronnego *Nic: Gelaſin: dedic:* ſioſtra iego Zofia Mſtowſka, Staniſława Minockiego żona. Druga Barbara Kmicina Piſarzowa Ziemſka Krakowſka, ta była pierwey za Woyciechem Niewiarowſkim, tę zrodziła Ocieſka ſioſtra rodzona Kanclerza Koronnego. Trzecia była za Jakubem Rożnem Podſędkiem Krakowſkim, a tę Buczyńſka urodziła. Jędrzey Mſtowſki z Belinowną. Jan z Poſtękalſką, zoſtawili potomſtwo. Mikołay naymłodſzy ſyn Jana, miał za ſobą Powſińſką, rodzoną ſynowicę Opata Jędrzeiowſkiego, miał z nią potomſtwo: brat iego Rafał Kanonik Krakowſki, deputat na Trybunał koronny kilka razy, y poſeł do Ceſarza. Syn zaś Joachim Opat Czyrzycki umarł 1655. Januſz Chorąży Krakowſki. *Baran: y Paczewſki Kazanie w ozdobie.*

**MSZANECKI*, N. Mſzanecki miał za ſobą Apollinarę Oraczewſką, corkę Michała 1716. Jadwiga Borowſka Mſzaneckiego, a potym Oraczewſkiego małżonka, w Krakowſkim kwitną Woiewodztwie.

MSUROWSKI herbu Amadey w Przemyſkiey Ziemi. O tych mowiłem w pierwſzym tomie *fol: 19.*

MUCHARSKI herbu Gozdawa to Piſarze naſi świadczą.

MUCHOWIECKI herbu Pobog w Bełzkim y Ciechanowſkiey Ziemi, Zygmunt, Paweł, Franciſzek, Łukaſz Muchowieccy 1648. Walentyn Podſtaroſci Ciechanowſki 1638 Poborca, Krzyſztof w Czerniechowſkim 1640, *Conſtit: fol: 5.* N. miał za ſobą Annę Zulińſką od ktorey ſyn Adam.

**MUKANSKI.* w Bełzkim Woiewodztwie, Piotr, Jan, Krzyſztof y Jakub Mukańſcy 1648. Zuzanna Seweryna Łapczyńſkiego małżonka. Jan miał za ſobą Annę Lipſką, wdowę po Podhorodeckim Swentoſławie.

MUR w herbach tych znaydzieſz, Arcemberſki, Farensbach, Frankemberg, Gołębiowſki, Konopacki, Kozłowſki, Prawdzic, Rhor, Waxman.

**MURAWICKI herbu Kościeſza* w Powiecie Grodzieńſkim, z tą iednak odmianą, że ſtrzała powinna bydź rozdarta bez krzyża, albo ielcow, O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Z Moſkwy ſwoie początki prowadzą. Z tych Harwas Murawicki, ſyn iego Abraham Rotmiſtrz Krolewſki, *Koiał: in Mſ.*

Murdelio herb.

MA bydź Mieſiąc złoty w polu czerwonym, niepełny iak na nowiu, rogami do gory, we ſrzodku na nim między rogami iego Krzyż, a ſpodem gwiazda, w hełmie puł gryffa ſkrzydlaſtego, u ktorego nogi do gory zadarte, z korony w prawą tarczy wyſkakuiącego. *Bielſki fol: 382, Paproc: o herb: fol: 573 Okolſki tom: 2 fol. 239 Kleynoty fol: 67.* Wſzyſcy ſię zgadzaią na to, że ten herb wnieſiony do Polſki z Kroacyi od Karwata na imię Jerzego, czy to za Władyſława, czy za Kazimierza Jagellonczykow Krolow, a że ſię męſtwem ſwoim pięknie popiſał, wziął opatrzenie na Sląſkiey granicy we wſi Młodaſzynie Woytoſtwo, zkąd iego potomſtwo Młodawſkiemi nazwano. Ten potym Jerzy w Wołoſzech, w roku 1497 pod Bukowina mężnie ſię potykaiąc z nieprzyiacielem, poległ, *Bielſki fol: 486.* Zoſtawił pięciu ſynow mężow wybornych, Od tych był *za wieku Paprockiego,* Kaſper Młodawſki, Rotmiſtrz, y Staroſta Szmelſztyńſki, Dzierzawca Powentſki. Ten od początku prawie woyny z Inflanty, tam ſię uſtawicznie bawił, roty znaczne wodził, w potrzebach z niemi wielkich bywał, pod Apſelem, Newlem; gdy im pod Liodenem armatę wzięto, Rotmiſtrza Szwedzkiego Joan Benedykta, Krolowi Auguſtowi Pierwſzemu przyprowadził. Tenże w roku 1568 pod Szmelſztynem, niemaiąc tylko ośmdzieſiąt koni, ſzeźćſet Moſkwy ludu iezdnego, a czteryſta pieſzych, na głowę poraził, y żywych ſześćdzieſiąt, do Staroſty Zmudzkiego Jana Chodkiewicza Hetmana, przywiodł. Zamek Szmelſztyn od Moſkwy wydarty, wziął, ktory koſztem ſwoim ufortyfikowawſzy, długo z niebeſpieczeńſtwem zdrowia ſwego bronił, rany y więzienie dla teyże Oyczyzny znioſł. Potym gdy Krol Stefan do Inflant wtargnął, on z Rotą ſwoią ſiła dokazował. Rozumiem że to corka iego Izabella, ktora była za Sicińſkim, pogrzebiona w Wilnie, w kościele S. Jana, w kaplicy Bożego Ciała, z herbem Murdelio.

Herbo-

Herbowni.

Kniazewicz *Młodawſki* *Oſkierka* *Piotrowicz* *Snarſki*

Są inne Domy, ktore coś podobnego do herbu Murdelio, przecięż z odmianą noſzą, iako Mściſzewſcy, o ktorych ſię trochę wyżey mowiło, y Spęgawſcy w Pruſiech. Kniazewiczowie zaś, między dwiema Xiężycami żołtemi niepełnemi, z ktorych każdy rogiem iednym na doł ſtoi, drugim do gory, tak iednak, że do ſiebie oba obiema rogami ſą obroceni, kładą krzyż biały, a pod nim gwiazdę biała, w polu błękitnym, w hełmie trzy piora ſtruſie. Oſkierkowie na doł obiema rogami Xiężyc obracaią, a na grzbiecie iego kładą krzyż, pod Xiężycem gwiazdę, na hełmie trzy piora ſtruſie. Piotrowiczowie Xiężyc kładą proſto, obiema rogami do gory, gwiazda we ſrzodku między rogami, a nad nią krzyż, na hełmie trzy piora ſtruſie.

MURYSON herb. Na tarczy w polu białym albo ſrebrnym, powinny bydź trzy głowy murzyńſkie, z ktorych dwie podle ſiebie na gorze, trzecia pod niemi na ſpodzie. Ten herb do Polſki naſzey wnieſiony z Brytanniji większey, od Jakuba Muryſona, ktory *in Provincia Aberdonenſi,* z ſzlachetnych Rodzicow y Przodkow ſwoich urodzony, czego dowodem przywiley na pargaminie w roku 1677, na Seymie produkowany, oſobliwie z Oyca Jana y Agnieſzki Biſſet zpłodzony, w tey Oyczyźnie oſiadł; ſynowie iego Wilhelm y Alexander, przez lat dwadzieścia w koronnym woyſku ſłużąc, y zdrowia y fortuny dla teyże Oyczyzny nie żałuiąc, zaſłużyli ſobie, nietylko ſzarzą w woyſku Kapitanow, ale też na Seymie *Coronationis* Jana II. Krola Polſkiego, Rzeczpoſpolita przyieła ich za *indigenas,* w roku 1676, o czym *Konſtytucya ſwiadczy. fol: 58.* Z tych Wilhelm zſzedł z tego świata bezpotomny, Alexander zaś brat iego, z Alexandry Zabokrzycki Cześnikowny Bracławſkiey, zoſtawił ſynow, Staniſława y Jana Miecznika Bracławſkiego, ktory z Franciſzki Potępſkii Woyſzczanki Trembowolſkiey zpłodził Jozefa, Franciſzka, y Antoniego.

MURZA herbu Pelikan w Mściſławſkim Woiewodztwie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Jedrzey Murza Chorąży Mściſławſki, krewny Hoſpodarow Wołoſkich, corkę wydał za Łukaſza Stachowſkiego *Koiał: in Mſ.*

MURZYNOWSKI herbu Lubicz w Xięſtwie Litewſkim.

MURZYNOWSKI herbu Ogończyk. Jedenże Dom z Działyńſkiemi.

MUSNICKI herbu Przyiaciel. patrz Dawbar. *Mſ. P. Koiał:*

MUTYKALSKI herbu Leliwa w Xięſtwie Litewſkim.

Mutyna herb patrz Drya.

CZyżewſkich herbu Drya położyłem w pierwſzym tomie, tu o nich przydaie. N. Czyżewſki w Sieradzkim Woiewodztwie, ktorego zrodziła Golińſka. Hieronim wziąwſzy *in ſociam vitæ,* Wolſką, miał z niey dwoch ſynow, Alexandra y Seweryna, ktorzy po długich trudach woiennych, powrociwſzy do domu, zaſlubili ſobie w Ziemi Wieluńſkiey, dwie ſioſtry rodzone, corki Jedrzeia z Rokſzyc Ruſzkowſkiego herbu Pobog, z Burzyńſkii Kaſztelanki Konarſkiey zpłodzone, ſtarſzy wział młodſzą, a młodſzy ſtarſzą. Alexander tedy z Jadwigi Ruſzkowſkii, zpłodził dwoch ſynow, Adama y Staniſława,

 y corkę

y corke Reginę Zygmunta Rudnickiego małżonkę. Adam w młodym wieku umarł, Staniſław z Ewy Linowſkii, zrodził czterech ſynow, Jana, Antoniego, Jozefa, Ignacego, y corkę Urſzulę. Seweryn brat Alexandra, z Tereſſy Ruſzkowſkii, miał ſynow ſześciu, Franciſzka, Jana młodo zmarłego, Kazimierza Soc: JESU, rządził Collegia Grudziackie, Toruńſkie, y Sendomirſkie, Jędrzeia, Tomaſza y Staniſława, y corek dwie; Zofią *1mo voto* Pierzcińſkiemu, *2do voto* Stefanowi Borzewickiemu, Alexandrę Samuelowi Wilkotarſkiemu, zaſlubione. Franciſzek wziął Łaſzczyńſką w Woiewodztwie Kaliſkim, Jędrzey z Zofii Dobroſielſkii herbu Radwan, zoſtawił trzech ſynow, Piotra, Kazimierza, Jana, y corkę Franciſzkę. Tomaſz z Apollonii Chlebowſkii, zpłodził Jozefa, Seweryna, Staniſława, Konſtantego, y corkę Urſzulę. Staniſław naymłodſzy brat, z Barbary Łukomſkii, ma ſynow trzech, Jozefa, Hieronima, Jana, y corek cztery, Jadwigę, Teodorę, Magdalenę y Joannę.

MYCICKI. Mycicka była za Jędrzeiem Czernym Burgrabią Krakowſkim 1699. Druga za Janem Czerny.

MYCIELSKI herbu Dołęga w Wielkieypolſzcze y Sieradzkim Woiewodztwie. Dorota była za Woyciechem Radzimſkim 1564. Samuel z Mycielina Mycielſki, z Anną Mączyńſką, zpłodził cztery corki, Eufrozynę w Ołoboku, Zofią w Kaliſzu, Zakonnice, Katarzynę Mycieia Pokrzywnickiego, Jadwigę naprzod Piotrą Radoiewſkiego, potym Piotra Laſſoty Działynſkiego, Kaſztelaną Dobrzynſkiego, małżonki, ſynow zaś trzech. 1. Łukaſz Woyſki Sieradzki w roku 1678 zmarły, na naſze Collegium Kaliſkie ſzczegulniey dobroczynny, gdzie po śmierci złożony, żona iego Anna Zaleſka, z tey corka Barbara Woyciechowi Radoiewſkiemu zaślubiona, y ſynowie dway, to ieſt, Samuel Kanonik Przemyſki, y Alexander, naprzod Podſędek, a potym Woiewoda Sieradzki, tego, z Rozrażewſkii, corka Katarzyna, wydana za Walewſkiego Kaſztelana Roſpirſkiego, y ſyn Antoni Kaſztelan Sieradzki teraźnieyſzy, a przedtym Chorąży Łęczycki, deputat na Trybunał koronny 1718, ten z Rydzyńſkii Łowczanki Wſchowſkiey, ma potomſtwo, ſyna Macieia, y corkę Tereſſę. 2. Mikołay Podſędek Sieradzki y Staroſtą Kolſki, z temi tytułami poſłował na Seym 1676, gdzie mu Konſtytucya tegoż roku przyznaie, iak znacznie Staroſtwo Kolſkie reparował, *Conſtit: fol:* 35. potym Sędzia Ziemſki Sieradzki, z Seymu 1683 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit, fol:* 14, a przedtym Miecznikiem ieſzcze Sieradzkim będąc, z Seymu deputowany był na Trybunał Radomſki, *Conſtit: 1662 fol:* 5, miał za ſobą naprzod Gorſką, po niey Tereſſę Olſzowſką, corkę Mikołaia, ſynowicę Jędrzeia Arcybiſkupa Gnieznieńſkiego, zpłodził corki trzy, Eufrozynę Franciſzkowi Boguſławowi Donhoffowi Kaſztelanowi Sieradzkiemu, umarła 1715, Maryannę Chryzoſtomowi Przyiemſkiemu, Chorążemu Kaliſkiemu, Staroście Kolſkiemu, Eleonorę Staniſławowi Kretkowſkiemu, dożywotnie zaſlubione. 3. Władyſław Sędzia Ziemſki Sieradzki, ten z Mycielſką, tegoż Domu, zoſtawił ſyna Woyciecha, ale bezpotomnego, y corki dwie, Konſtancyą Bartochowſką, y Maryannę, naprzod Tomicką, a potym Sieniątkowſką, był wprzod Miecznikiem Kaliſkim, ieſt iego mowa w druku. *Mowcy Polſk: tom: 2, fol* 188, przy oddawaniu ſioſtrzenicy Katarzyny Wolińſkii.

Woyciech Mycielſki, ktoremu Sokołowſka herbu Pomian, trzech ſynow powiła, Adama, Woyciecha y Chryzoſtoma, Z tych 1. Adam, zabity 1661, zſzedł bezpotomnie. 2. Woyciech (ten to zdami ſię, Penitencyarzow

arzow piąciu fundował przy kościele Zdiſzowſkim. *Magnal: D. Zdzieſzev: c.* 10.] miał corek trzy, Annę Radolińſką Kaſztelanową Krzywińſką, Tereſſę Zychlińſką, matkę Adama Zychlińſkiego Kaſztelana Miedzyrzeckiego, y N. Drozdowſką, ſynow zaś dwoch, Krzyſztofa y Mikołaia. Z tych Krzyſztof Woyſki Kaliſki poiął Grodziecką Zofią, Kaſztelankę Miedzyrzecka, z ktorą zpłodził trzy corki, Katarzynę naprzod Gorzycką, a potym Mielżyńſką, Kaſztelanową Srzemſką. Zofia Koſzutſką, a potym Miaſkowſką Czesnikową Poznańſką. Trzecią Mycielſką Sędziną Ziemſką Sieradzką, y ſyna Jędrzeia, Miecznika, a potym Chorążego Poznańſkiego, ſtawał przeciwko Turkom pod Chocimem, na Trybunałach deputatem, Vice Marſzałkiem na ſadach kapturowych 1696, poſłem na Seymy; złączył ſię był dożywotnie z Maryanną Tuczyńſką Kaſztelanką Gnieźnieńſką, z ktorey pięć corek, iedna Zakonnica w Owińſkach, druga w Srzemie pod regułą S. Franciſzka, trzecia Teofila Skoraſzewſka Kaſztelanowa Przemęcka, czwarta Zofia Koźmińſka, Kaſztelana Poznańſkiego, a dziſieyſzego Woiewody Kaliſkiego. Piąta Konſtancya, Jaroſza Ponińſkiego, Podkoniuſzego koronnego, małżonki. Synow dwoch, Jozef Stolnik koronny, żona iego Małachowſka Woiewodzanka Poznańſka, y Jan, ktory w Paryżu młodo umarł. Mikołay drugi ſyn Woyciecha, brat Krzyſztofa, deputatem był na Trybunał koronny 1723, miał ſyna Adama Stolnika Poznańſkiego, ten z Anny Niegolewſkii Chorążanki Wſchowſkiey, corkę Katarzynę zmowił w małżeńſtwo Janowi Łąckiemu, Kaſztelanicowi Kaliſkiemu, y ſyna Macieia, Chorążego Nadwornego koronnego, Marſzalka Trybunału koronnego 1728, a Kaſztelana Kaliſkiego, temi zaś czaſy Poznańſkiego, ma za ſobą Weronikę Konarzewſką StaroścIankę Konińſką, corkę z pierwſzego małżeńſtwa dziſieyſzey Xiężny Wiſniowiecki Kaſztelanowy Krakowſkiey, Z tey zoſtawuie temi czaſy, ſynow trzech, Adama, Jana, y Antoniego, corek ſześć. Tereſſę, Teofilę, Wiktoryą, Annę, Jozefę y Małgorzatę.

Chryzoſtom, trzeci ſyn Woyciecha z Sokołowſkii, przybrał ſobie w małżeńſtwo Buſzkowſką herbu Bogorya, ſioſtrę rodzoną Gnińſkii, z niey było corek ſiedm, iedna Maryanna Belędzka, druga Anna, *1mo voto* Rokoſowſka, *2do* Zakrzewſka, *3tio* Swinarſka, matka Mikołaia Swinarſkiego z Gołuchowa, trzecia Jadwiga Koczorowſká, czwarta Elżbieta Gocłowſka Kaſztelanowa Przemętſka, piąta Barbara Kołdowſka, ſzoſta Mielińſka, a powtornie Radzyńſka, ſiodma Poleſka, y ſynow dwoch, Franciſzek y Kazimierz. Z tych Franciſzek Podczaſzy Kaliſki, z Seymu 1676 Kommiſſarz do granic od Margrabſtwa, *Conſtit: fol:* 52, związał ſię dożywotnie z Grudzińſką, ſynowicą Woiewody Poznańſkiego, z tey potomſtwo, naprzod corek ſześć, Tereſſa Sokolnicka Kaſztelanowa Miedzyrzecka, matka dziſieyſzego Chorążego Wſchowſkiego, *2do voto* Gałecka Starościna Bydgoſka, Maryanna Radzimińſka *ſterilis.* Katarzyna Radzimińſka Podſtolina Nurſka, Konſtancya Miroſławſka, Franciſzka Sołtykowa, ſzoſta poſzła do Litwy. Synow zaś czterech, Jędrzey, Stefan, Franciſzek y Chryzoſtom, z ktorych trzey pierwſi pomarli: oſtatni z nich Chryzoſtom Miecznik Kaliſki, ożeniwſzy ſię na Ruſi, tamże oſiadł, ſynow iego ieſt dwoch, y corka za Godowſkim. Krom tych ci kwitneli, Krzyſztof dziedzic na Choczu, (ktory teraz w Domu Lipſkich Grabitow dziedziczy) 1610, *Acta terreſtr: Caliſſ: Conſtit: 1613 fol: 9.* Jakub poſeł na Seym 1629, ztamtąd deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 7,* potym Podſtoli Sieradzki 1632. Jan Miecznik Kaliſki, z Seymu, na ktory był poſłem 1661, Kommiſſarz do rewizyi ſkarbu koron-

koronnego, *Conſtit: fol: 16.* Krzyſztof Sędzia Ziemſki Sieradzki y Staroſta Kolſki 1666, od zkonfederowanego Rycerſtwa Wielkopolſkiego, Kommiſſarz, pokoy z Janem Kazimierzem Krolem y zkonkludował y podpiſał, *Kocbow: climac: 3, lib: 5.* Adryan 1632 w Sieradzkim. *Okolſki* Micielſkich herbu Jáſtrzębiec piſze w Sieradzkim, ale zdami ſię omyłką, gdyż Mycielſcy Dołęgą ſię pieczętuią.

*MYLSKI. Myſkiego wſpomina *Okol: tom: 1, fol: 549,* że mu Bohuſz Xiążę Koreckie Woiewoda Wołyńſki, ſyna Joachima niedoroſłego oddał w opiekę koło roku 1550.

'*MYSLAKOWSKI herbu Ogończyk* w Dobrzyńſkiey Ziemi. Z tych niektorych Swięſkiemi zowią, od Swiętoſława iednego z Przodkow tego Domu, Walentyn w Krakowſkim Woiewodztwie oſiadł.

MYSLANSKI herbu Orla głowa. *Paprocki in ſtromatibus* tak ten herb opiſuie, Powinna bydź czarna orla głowa z ſzyią y częścią pierſi, ale bez ſkrzydeł, pyſkiem w prawą tarczy zkierowana, z ięzykiem wywieſzonym.

'*MYSLECKI herbu Prus 2do* w Mazolzu y Pruſiech.

MYSLECKI herbu Lubicz w Pruſiech. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał, ale świadczy o nich *Mſ. o Familiach Pruſkich.*

'*MYSLECKI herbu Wczele* w Wielkieypolſzcze. Dorota Myślecka była za Pawłem Arcemberſkim.

MYSLIBORSKI herbu Dołęga w Dobrzyńſkiey Ziemi. Okolſki ich opuścił. Staniſław Myſliborſki, do dyſtrybuty pieniężney naznaczony woyſku koronnemu, 1547 *Conſtit: fol: 147.* Marcin godny kapłan, fundował Proboſzcza z piąciu Prebendarzami, przy farze Piotrkowſkiey, co approbowała *Konſtytucya 1638 fol: 54.* N. Ciechomſkiego małżonka, *Paproc: o herb: fol: 283.*

'*MYSLIBORSKI herbu Jelita* w Woiewodztwie Sendomirſkim.

MYSLISZEWSKI herbu Jaſtrzębiec w Krakowſkim Woiewodztwie. Jędrzey Myſliſzewſki 1523. *Literæ Sigiſm: I, in Mſ. Petricov:* Jan Rotmiſtrz Pancerney Chorągwi 1658 *komput Woyſka.* Jan Michał Chorąży Czerniechowſki 1674.

'*MYSŁKOWSKI herbu Puchała* w Płockim Woiewodztwie. Z tych ieden był Rotmiſtrzem w okazyi z Multanami. Jędrzey Puchała Myſłkowſki, ktorego z Papieſkii ſyn Staniſław, tego zaś ſyn Szymon Proboſzcz Skrzyńſki. Staniſław, Franciſzek, Jakub, Staniſław Kanonik Kruſwicki 1648.

MYSŁOWSKI herbu Nałecz. Widziałem w Krakowie u Panny Maryi w rynku nadgrobek Barbarze corce Mikołaia Myſłowſkiego, żonie Staniſława Kuczkowſkiego Staroſty Woynickiego y Zupnika Krakowſkiego, zmarłey 1603 z herbem Nałęcz, ktory iey Mikołay Kuczkowſki, Dworzanin krolewſki, poſtawił. Samuel Broniſław w Lubelſkim, Mikołay z Myſłowa w Wołyńſkim 1632. Zygmunt z Sawniowic 1648. N. miał za ſobą Teofilę Frykaczownę, z ktorey corka Maryanna y ſyn Ludwik. N. była za Staniſławem Kiińſkim. Helena za Janem Pieniąſzkiem Woiewodą Sieradzkim, a przedtym za Mikołaiem Brzozdowſkim.

'*MYSZCZYNSKI herbu Roch* w Ziemi Warſzawſkiey. Jan Myſzczyńſki 1674.

MYSZKA herbu Korczak. Dom ieden z Bohowitynami, z ktorych Dymitra Bogdana y Fiedora wſpomina *Paprocki.* Fiedor Myſzka Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka* N. Staroſta Owrucki, Michał Myſzka Hołoniewſki Podwoiewodzy Kiiowſki, Kommiſſarz z Seymu 1613 do granic Woiewodztwa Kiiowſkiego, *Conſtit: fol: 48.* Remigian w Zakonie naſzym, wielkie cnot przykłady zoſtawiwſzy, umarł w Krakowie 1635. Michał Kaſztelan Wołyń-

ſki 1589, na liście Zygmunta III, y 1596 *Monim: Coll: Oſtrog: S. J.* ktorego corka Maryna weſzła w kontrakty małżeńſkie z Xiążęciem Radziwiłem Staroſtą Generalnym Zmudzkim *Koiał: in Mſ.* N. Myſzczanka była za Tychnem Kiſielem w roku 1528.

MYSZKOWSKI herbu Jaſtrzębiec w Krakowſkim Woiewodztwie. Dom w Polſzcze y dziełami zacnemi y honorami zagęſzczony. Piſali ſię z dawna z Mirowa y Przeciſzowa. Mikołaia Krezę y Pawła Myſzkowſkich, czytam na przywileiu Miaſta Krakowſkiego. Jedrzey Scholaſtyk Gnieznieńſki, Kanonik Krakowſki w roku 1446 *u Nakiel: w Miechow: fol: 481.* Jerzy z Przeciſzowa Kanonik Gnieźnieńſki, Kanclerz u Łaſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, pod rokiem 1512. Kwitneło potym dwoch braci rodzonych, Piotr y Mikołay. Piotr, naprzod go czytam Kaſztelanem Wieluńſkim 1493, na liście Albrychta Krola, danym Miaſtu Lubelſkiemu, potym Kaſztelanem Roſpirſkim 1496, *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 110. Genealogia tego Domu,* chce go mieć y Kaſztelanem Oświecimſkim, zoſtał nakoniec Woiewodą Łęczyckim y Marſzałkiem Koronnym Wielkim 1504, *u Łaſkiego w ſtat: fol: 112.* tego czterech ſynow zoſtało: Pierwſzy Piotr, naprzod Staroſta Lwowſki 1502 *Acta Terreſtr. Leopol:*, daley Kaſztelan Sądecki, umarł Woiewodą Bełzkim, ale *ſterilis, to Geneal:* iam Piotra Myſzkowſkiego, czytał w roku 1527 Kaſztelanem Wieluńſkim, *Kromer o nim namienia lib. 30,* że za czaſow Albrychta Krola, miał woyſko niemałe w ſwey ſprawie. Drugi Staniſław Kaſztelan Miedzyrzecki *ſterilis,* z tym go tytułem widziałem, na liście Zygmunta I, danym Miaſtu Lubelſkiemu y Krakowſk: 1538. Trzeci Wawrzyniec Kaſztelan Sadecki 1540, *u Nakiel: w Miechow: fol: 717.* Mąż waleczny, o ktorym *Bielſki* świadczy, że Jana Xiążę Zatorſkie zabił 1513. *Orichovius zaś in Quincunce* powiada, że w okazyi pod Orſzą, zbroyny, z Pałeckim y Zborowſkim goniac za Moſkwą, tę rzekę choć byſtrą przepłynął, od tego zoſtała ſię corka, Pawła Byſtrona małżonka, y ſynow czterech, 1. Mikołay dziedzic na Spytkowicach Krayczy koronny 1548, na liście Auguſta Krola danym Miaſtu Lwowſk: potym Radomſki Kaſztelan 1553, w ktorym roku z Jadwigą Minocką Xienią Staniątecką, pewny kontrakt o dobra Sendzin y Kraſſow czynił: nakoniec Kaſztelan Woynicki, Oświecimſki, Zatorſki y Miedzyrzecki Staroſta, *to Geneal:* ale roku nie piſze, ten z Zofią Jana Komorowſkiego Kaſztelana Połanieckiego corką, tylko dwie corki zpłodził, Barbarę Piotra Zborowſkiego, naprzod Sendomirſkiego, potym Krakowſkiego Woiewody. Drugą Zofią, Jana Macieiowſkiego Kaſztelana Sendomirſkiego małżonkę *ſterilem.* 2. Staniſław Krayczy koronny, a oraz Woyſki Krakowſki, w roku 1553 podpiſał liſt Auguſta I dany Uſtrzyckim, był y Staroſtą Malborſkim zſzedł bezpotomny. 3. Krzyſztof naprzod Oświecimſki Kaſztelan 1563, *Conſtit: fol: 86* potym Rawſki, 1569 *Conſtit: fol: 154,* z Jadwigą Sierzchowſką żył *ſterilis.*

Jędrzey, czwarty ſyn Wawrzyńca Kaſztelana Sądeckiego, Woyſki Krakowſki, daley Kaſztelan Lubelſki y Staroſta Lubaczowſki, miał za ſobą Zofią Sienicką, z tą zpłodził trzech ſynow. 1. Mikołaia Kanonika Krakowſkiego y Proboſzcza Pułtuſkiego. 2. Staniſława Podczaſzego Lubelſkiego *Conſtit: 1586 f. 405,* ten *1mo voto* poiął Zofią z Czeniec, z ktorey ſyn iedynak, z Maryanną Cieciſzewſką corką Staniſława, zoſtawił corki dwie, Annę Czermińſką, od ktorey potomſtwo zoſtało; Michał, Walentyn, Zofia, Konſtancya, Tereſſa, Anna y Katarzyna Czermińſkie, y Katarzynę Staniſława Drzewieckiego Stolnika Lubelſkiego małżonkę. *2do voto* Staniſław

ſtaw poiął Katarzynę Sienińſką, Staniſtawa corkę, y z niey zpłodził Maurycego, ktory do Zakonu wſtąpił. 3. Piotr, ten był Kaſztelanem Lubelſkim, Staroſtą Oświecimſkim, Oycowſkim y Tyſzowieckim, z Seymu 1603 deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: f. 823.* Ten był przypuſzczony do Ordynacyi Myſzkowſkich, gdyby nie ſtało męſkiey płci z drugiey linii, z Katarzyny Drohiczanki, zpłodził corkę Agnieſzkę, Konſtantego Tomickiego Kaſztelana Wieluńſkiego małżonkę, y ſynow dwoch, Piotra Kanonika Poznanſkiego y Jana Alexandra Staroſtę Tyſzowieckiego, Wſchowſkiego y Oycowſkiego. ten *1mo voto* z Katarzyną Bełzecką zpłodził dwie corki, Agnieſzkę, a w Zakonie Tereſſę, Zofią, a w Zakonie Angelę Alexandrę, Karmelitki boſe. *2do voto* z Maryanną z Babina Pſzonczanką, zoſtawił corkę Tereſſę, a w zakonie Kolumbę, Karmelitankę Boſą w Lublinie, umarła 1709, y Katarzynę Stefana Komorowſkiego małżonkę, tyleż ſynow, Jana Alexandra naprzod Podkomorzego 1674, potym Kaſztelana Bełzkiego, Kraſnoſtawſkiego y Tyſzowieckiego Staroſtę ktory pod Chocimem chorągiew nieprzyiacielſką Turczynowi wydarł, tego z Katarzyny Oſtrorożanki Podczaszanki Koronney, ſyn ieden, Adam Kazimierz Stolnik Bełzki, Staroſta Tyſzowiecki y Oſiecki, ale *ſterilis.* y Franciſzka, naprzod Kaſztelana Sochaczewſkiego, Staroſtę Korytnickiego, potym Kaſztelana Bełzkiego, Pierwſzego z tey linii Ordynata Myſzkowſkiego, ktorego z Anaſtazyi Sarbiewſkii Woiewodzanki Mazowieckiey, corka Tereſſa, naprzod Tarnowſkiemu Amorowi Hrabi, dziedzicowi na Kraſnobrodzie, po nim Ludwikowi Manieckiemu Chorążemu Czerniechowſkiemu zaſlubiona, ſynowie zaś dway, Staniſtaw Kazimierz, *Conſt: 1683 fol: 11*, drugi z tey linii Ordynat, fundował OO Reformatow w Pińczowie 1683 pod tytułem Nawiedzenia Panny Maryi; ten z Salomei Bronickii Woyſkiego Krakowſkiego corki, tylko iednę miał corkę Anaſtazyą, pierwſzym związkiem Koſſową Woiewodziną Smoleńſką, drugim Jordanową Woiewodziną Bracławſką, y Jozef Kaſztelan Sendomirſki, trzeci z tey linii Ordynat, ale z Heleną Deodatą, corką Jana Karola Xiążęcia Czartoryiſkiego, Podkomorzego Krakowſkiego, zſzedł *ſterilis*.

Marcin, ſyn Piotra Woiewody Łęczyckiego, naprzod Stolnik Krakowſki, potym Kaſztelan Wieluńſki, ten, z Zuzanny Hrabianki z Łaſka Woiewodzanki Sieradzkiey, zpłodził Zuzannę Rozrażewſką Kaſztelanową Rogozińſką, y ſynow czterech. 1. Jakub Burgrabia Krakowſki, temu Barbara Potocka, powiła dwoch ſynow, Piotra Proboſzcza Pułtuſkiego, y Jana Rotmiſtrza Krolewſkiego, ktoremu Bogumiła Kmicianka Piſarzowna Ziemſka Krakowſka, zrodziła Zygmunta dziedzica na Bieganowie y Brześciu, ten miał pierwſzą żonę (bo z drugą Cikowſką żył *ſterilis* y młodo zginął w Niemczech) Jadwigę Raſzowſką herbu Grzymała, z ktorey corki dwie, Beata Konſtancya naprzod Zygmunta Oleśnickiego, po nim Jana Tomickiego Podſędka Ziemſkiego Krakowſkiego; Druga Teofila, pierwſzym związkiem Jędrzeia Trembeckiego, drugim Felicyana Grabkowſkiego, małżonki, y ſyn Jan, ten z Barbary N. miał dwie corki Tereſſę y Konſtancyą. 2. Staniſtaw naprzod Woyſki Krakowſki, potym Krayczy koronny, daley Kaſztelan Sendomirſki, nakoniec Woiewoda Krakowſki, y Staroſta Krakowſki, Ratninſki 1569, *Conſtit: fol. 154*, złączył ſię był dożywotnie z Jadwigą Tęczyńſką, corką Jędrzeia Kaſztelana Krakowſkiego, pozoſtałą wdową po Bartłomieiu Zebrzydowſkim, Woiewodzie Brzeſkim Kuiawſkim, atoli z nią żadnego potomſtwa nie zoſtawił. Był Pan możny, porządny, y Oyczyznę kochaiący, wſzakże uwikłał ſię był w błędach

dach

dach heretyckich, y za iego promocyą, herezya w Krakowie gorę wzieła, iako piſze *Hoſius Epiſtol; tom: 2, fol: 317.* Na weſelu Zygmunta Auguſta Krola, gonił z kopią, a że ſię tam w tey ſztuce popiſał nad innych, od Krola regalizowany *Orichov: in paneg: nupt.* 3. Jan Kaſztelan Oświecimſki, ten *1mo voto* z Anną Buczyńſką żył *ſterilis*, *2do voto* z Anną Komorowſką Kaſztelanką Połaniecką, ktora potym była za Cichockim Podkomorzym Krakowſkim, zpłodził dwoch ſynow, Mikołaia dziedzica na Janiſzewicach, Staroſtę Oświecimſkiego, bezpotomnego, y Jana Woyſkiego Oświecimſkiego, dwárazy ten ſluby małżeńſkie ponawiał: pierwſzy raz z Katarzyną Laſocką, Krzyſztofa Staroſty Oświecimſkiego corką, z ktorey dzieci nie było, z drugą Zofią Lutomirſką, z tey corki trzy, Beata Konſtancya, Mikołaia z Czerniec Porębſkiego Kaſztelana Zawichoyſkiego *ſterilis*, Katarzyna, Jana Paryſa Drohoiewſkiego, Zofia, Teodora Małachowſkiego małżonki. 4. Hieronim.

Mikołay, brat Piotra Woiewody Łęczyckiego, na ſamym początku położonego, dziedzic na Mirowie y Przeciſzowie, zpłodził dwoch ſynow, Jana Kaſztelana Oświecimſkiego, ktory z Magdaleną, corką Jana Blocha z Beſtwiny, Kaſztelana Oświecimſkiego, żył *ſterilis*, y Mikołaia, ktorego dwoch ſynow zoſtało, Jerzy Kanonik Krakowſki Sekretarz krolewſki, Kanclerz u Jana Łaſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, z Seymu 1532 naznaczony do korrektury praw Koronnych, *Conſtit: Sigiſm: I*, y z Synodu Łęczyckiego Prowincyalnego, do zebrania Konſtytucyi 1523, a potym 1540 Archidyakon Krakowſki; y Jan, ktoremu Dorota Pieczychoyſka herbu Gozdawa, urodzona z corki Jana Xiążęcia Oświecimskiego y Zatorskiego, zabitego od Wawrzyńca Myſzkowskiego, powiła corkę Annę, Tobiaſzowi z Brodku Brodeckiemu herbu Jaſtrzębiec, Sędziemu Pſcyńskiemu, zaſlubiona *Paproc: in Strom:* druga była za Adamem Jordanem, y ſynow trzech, z tych Alexander, z przednieyſzych Dworzanow Auguſta I Krola ieden, y urodą y nauką zalecony, *Gornicki Dworzanin*, z Elżbietą Komorowską Kaſztelanką Sądecką żyiąc, *ſterilis* zſzedł z tego świata. Piotr Biskup Krakowski. O nim *Hoſius: Sive generis claritatem ſpectes, ſive prudentiam, & magnum rerum uſum, ſive lenitatem & affabilitatem, ſive in rebus tractandis dexteritatem, ſive linguæ donum, dicendiq; facultatem, virum fuiſſe in paucis teſtamur. Epiſt: 249 tom: 2, fol: 418* Kanonikię ieſzcze tylko będąc Krakowskim, kamienicę Kanoniczą do ruiny nachyloną dźwignął, y reſtaurował, iako inskrypcya na niey położona świadczy; do pięćdzieſiątego roku życia ſwego, prywatne życie prowadził, aż za powodem Jana Przerębskiego Podkanclerzego Koronnego, dla gładkości ſtylu, y wyborney, ktora ſię w nim wydawała, nauki, do Krolewskiego dworu wezwany, tam naprzod Sekretarski, potym y Podkanclerski urząd, z wielką chwałą imienia ſwego, z niemnieyſzym pożytkiem, ſprawował. Wziął daley w roku 1570 Infułę Płocką, na ktorą już go był ſobie trochę przedtym, Koadjutorem uczynił, Noskowski Biskup Płocki, gdzie ośm lat zabawiwſzy, na Krakowską przeſiadł ſię katedrę, na tey lat czternaście przeżywſzy, w roku 1591 wſzedł do grobu, ktory ſobie z nadgrobkiem, w kościele S. Troycy w Krakowie, ieſzcze żyiac, wyſtawił, wieku życia ſwego 86. Jego powodem, ſynowcowie iego, y inni do niego należący, od heretyckich ſię błędow odſtrychneli. Kościoł S. Macieia w Krakowie Nowicyatowi naſzemu Krakowskiemu darował. Xiąż u Jana Barzzi Woiewodzica Krakowſkiego, przez Tęczyńſką matkę iego wnieſiony w Dom Barzich, kupił. *Paproc:* Na gwałtowne Rzeczypoſpolitey potrzeby, pożyczył był dwudzieſtu y piąciu tyſięcy, ktore *Konſtytucya 1593 fol: 699* wyliczyć ſukceſſorō iego kazała

kazała

kazała. Był mądry Biſkup, y u poſtronnych w tey eſtymacyi, że z nim, nayſławnieyſi w ten czas nauką, korreſpondencye ſwoie miewali: na ludzi także uczonych łaſkawy, w radzie ſilny, y bez reſpektu, dobra Oyczyzny upatruiący.

Zygmunt Kaſztelan Oświecimſki, trzeci ſyn Jana z Pieczychoyſki, brat rodzony Piotra Biſkupa Krakowſkiego, miał za ſobą Beatę Przerębſką, Kaſztelankę Sieradzką herbu Nowina, z ktorey były trzy corki, Konſtancya Beatą Buzeńſka, Starościna Brzeznicka y Dobczycka, ta z młodości w boiaźni Bożey wychowana, przy roſtropności wielkiey, niſkie zawſze o ſobie rozumienie miała, oſobliwą zaś cierpliwość, w ktorey Odkupiciela ſwego naśladuiiąc, gardziła roſkoſzami świeckiemi, pragnąc tylko niebieſkich, do ktorych wſzyſtkie ſwe zmyſły obracała. Przecięż za wolą rodzicielſką idąc, za mąż w roku 1580 wydana, w Krakowie, gdzie weſelny akt wielkim ſumptem ſtanął, ſercem z Bogiem ſię nieprzeſtannie łączyła. Owdowiawſzy, panienki ubożſze zbierała, y w cnotach ćwiczyła, kościoły rożne bogato zdobiła, z Bogiem ſię ſwoią fortuną dzieląc, aż też y ſama Bogu ſię na wieczną ſłużbę w Zakonie oddała. Zprowadziwſzy albowiem Zakonnice S. Tereſſy do Polſki ſwym koſztem z cudzych kraiow, w Krakowie ich ufundowawſzy, y ona też, będąc cnot świętych pełną, tamże ſię zamknęła, profeſſyą Zakonną uczyniwſzy. Tam częſto ſobie z Bernardem S. tak mawiała, Konſtancya wſpomniey ſobie coś była? czym ieſteś? y czym będzieſz? Z tego uważania wielkie pożytki duſzne miewała: nayniżſzą albowiem y niepożyteczną, mieyſce lepſzym zaſtępuiącą, bydź ſię rozumiała. Gdy bywała od Starſzey wezwana do ſpolney rady, nic nie mowiła aż ſpytana, zawſze zamykaiąc ſwoie votum temi słowy, lepiey poydą rzeczy według zdania Przełożoney, ktorą w tak wielkiey uczciwości miała, iż poty, poki z nią rozmawiała, klęczała, y nie wprzod wſtawała, aż iey rozkazano; tęż uczciwość y przechodzącey czyniła. Będąc iuż w podeſzłym wieku, lubo Fundatorka, niewſtydziła ſię iednak zamiatać, y inſzych podłych poſług odprawiać. Aż też w dzień Wniebowſtąpienia Bożego, przyiąwſzy wſzyſtkie Sakramenta, y akty ſerdeczne czyniąc, w piątek o godzinie piątey po południu P. Bogu ducha oddała, w roku 1627, dnia 14 Maja, wieku ſwego 63, y mieſięcy *6*. Zakonnego lat ośm, y mieſięcy 6. Pochowana u S. Marcina w Krakowie, ciało dotąd nieſkażone, cudami nawet ſłynie, *Jozef Werbſki Kanonik Chełmſki.* Druga corka, Anna, Janowi Branickiemu herbu Gryff, Kaſztelanowi Zarnowſkiemu, a potym Bieckiemu, zaſlubiona. Trzecia Zofia. Synow zaś czterech, to ieſt Jan, Kaſztelan Zarnowſki, Pan ludzkości wielkiey, wſpominaią go *Konſtytucye 1586 fol: 405. y 1587 fol: 442,* z Małgorzatą Tarłowną żył *ſterilis.* Alexander Kaſztelan Oświecimſki, dwie miał żony, z ktorych druga była Kryſtyna Gaiewſka, Jędrzeia Kaſztelana Oświecimſkiego corka, wſzakże potomſtwa nie było. Piotr trzeci, naprzod Kaſztelan Woynicki y Staroſta Chęcińſki 1597, potym Woiewoda Rawſki, Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey 1596, Zona iego Gertruda Opalińſka, Jędrzeia Marſzałka Wielkiego Koronnego y Generała Wielkopolſkiego, corka, ale *ſterilis.* N. miał za ſobą Wiktoryą Potocką herbu Pilawa Kaſztelankę Krakowſką y Hetmanownę, wdowę po Koniecpolſkim Piſarzu Polnym Koronnym.

Zygmunt Marſzałek Wielki Koronny, Piotrkowſki, Solecki, Nowomieyſki, Grodecki Staroſta, a przedtym Kaſztelan Woynicki, ſyn czwarty Zygmunta Kaſztelana Oświecimſkiego. O nim na ten czas Kaſztelanie Oświecimſkim, y o iego bracie rodzonym Piotrze Woiewodzie Rawſkim,

mowi z pochwałą *Konſtytucya Seymowa 1601 fol: 748,* że w każdey okazyi tey Oyczyźnie z wielką ochotą ſłużyli, dla tego pozwala im Ordynacya z dobr ſwoich, tak ruchomych, iako y nieruchomych, uczynić, co oni wraz z ſobą znioſzſzy ſię, do ſkutku przywiedli. Wſzakże temi czaſy gdy to piſzę, kiedy iuż obiedwie linie Myſzkowſkich, w tey Ordynacyi zapiſane, w męſkiey płci zeſzły, Ordynacya Pińczowſka, po corkach, w inſzy ſię Dom przenioſła. Ciż bracia kaplicę w kościele Troycy S. gdzie grob Domowi ſwemu założyli, pańſko wynieśli, fundowali y nadali. Do Rakus wyſłany od Zygmunta III, z Konſtancyą ArcyXiężną Rakuſką, imieniem Krolewſkim ślub wziawſzy, zprowadził ią do Polſki. We Włoſzech Poſłem będąc, od Xiążęcia Mantui Gonzagi do herbu y Familii przyięty, a od Klemenſa VIII Papieża, Margrabią zawołany, imię Margrabiow Gonzagow w Dom ſwoy wprowadził. Pod woynę Moſkiewſką, kilka chorągwi, ſwoią ſzkatułą wyſtawionych, do obozu pod Smoleńſk wyſłał, w roku 1611 Zygmuntowi III, toż uczynił y podczas Rokoſzu. Zamek Grodecki reſtaurował. Zſzedł z tego świata 1615, w Krakowie, w ſwoiey kaplicy pogrzebiony. Miał za ſobą Elżbietę Boguſzownę Kaſztelankę Zawichoyſką, z ktorey pięć corek było, Beata y Eleonora, Zakonnice u S. Jędrzeia w Krakowie, Konſtancya u S. Agnieſzki, Salomea, y Anna z Mikołaiem Komorowſkim Hrabią na Zywcu, Liptowie, y Orawie, Staroſtą Oświecimſkim, zmowiona, Synow zaś trzech. Jan Staroſta Nowomieyſki, młodzianem umarł. Ferdynand Staroſta Grodecki, miał za ſobą Konſtancyą Xiężną Zaſławſką, Woiewodzankę Kiiowſką, po niey Chlewicką Maryą Annę Kaſztelankę Małogoſką Mikołaia y Eleonory Sokolińſki Referendarzowny Litewſkiey corkę, z obiema żył *ſterilis,* na woynę Pruſką znaczną rotę Uſarſką wyprowadził; brata ſwego Władyſława do cudzych kraiow wyprowadziwſzy, na tym mieyſcu gdzie ſię z nim pożegnał, to ieſt w Michałowie, ſtatuę braterſkiey miłości świadka wyſtawił. Władyſław naprzod Woiewoda Bracławſki, daley Sendomirſki, umarł Krakowſkim 1658, był oraz Staroſtą Grodeckim, Drahimſkim, Mościckim, Medyckim, trzeci ſyn Marſzałka, z Anną Mohilanką Hoſpodarowną Wołoſką, pozoſtałą wdową po Czarnkowſkim, żył *ſterilis.* Pan woienny, w Bereſteckiey, Zbarazkiey y inſzych expedycyach mężnie ſtawał, Marſzałkował w Trybunale Koronnym, na Kommiſſyi Radomſkiey y Lwowſkiey. W piątki Wielkiego poſtu, dyſcyplinę aż do krwi czynił, boſo w kapie w Wielki piątek groby obchodząc, biczował ſię. W Xiężu marmurową kaplicę Matce Boſkiey wyſtawił. Adam z Mirowa Myſzkowſki, 1705 miał za ſobą Zofią Dobrzycką pozoſtałą wdowę po Wierzchleyſkim. N. Annę, drugi Jadwigę Karſznickie ſioſtry rodzone mieli za ſobą. Są ieſzcze y podziśdzień Myſzkowſcy w Sieradzkim Woiewodztwię, z ktorych ieden poſłował na Seym Warſzawſki w roku 1738.

*MYSZYNSKI *herbu Klamry.* Ci tym kſztałtem na tarczy ułożone noſzą, iedna z nich ſrzednia, w ſamym ſrzodku do gory proſto poſtawiona ſtoi, drugie dwie na krzyż przez nię złożone widać, wſzyſtkie trzy hakami na bok prawy tarczy obrocone, na hełmie zaś trzy piora ſtruſie. Tego herbu zażywaią Myſzyńſcy w Xięſtwie Litewſkim, ktorzy z Woiewodztwa Sieradzkiego wynioſzſzy ſię, naprzod oſiedli byli w Woiewodztwie Brześciańſkim, a potym w Mińſkim, kedy y po dziś dzień kwitną.

*MYTKO. Katarzyna Mytkowna Bogdana Łaſkiego herbu Leliwa małżonka. N. miał za ſobą Boguſzownę. Iwan Mytko Wereſzczatyńſki miał cztery corki, Maryannę, Mikołaia Kamienieckiego, Zofią, Piotra Biegańſkiego, Reginę, naprzod Mikołaia Bazarzyńſkiego, po nim Stefana Hawratyńſkiego, y Fennę Mikołaia Zahorowſkiego, małżonki.

Nabram herb albo Waldorff

POwinny bydź trzy pola czarne, trzy białe, przeplatane, tak, że pierwſze od prawey ręki tarczy, ieſt czarne, drugie białe, y tak daley, wſzyſtkie w rowney odległości od ſiebie, wſzyſtkie proſto w gorę idące. Na hełmie nad koroną trzy piora ſtruſie *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol: 1091 O herb: fol: 547. Okol: tom: 1, fol: 241.* Początki tego herbu, niektorzy, *według Paprockiego,* do herbu Korczak albo Wrębow zaſiągaią. W Pruſiech albowiem Rycerz z Domu Korczakow, maiąc dla wielkiey godności ſwoiey opatrzenie, zſzedſzy z tego świata, zoſtawił dwoch ſynow, z ktorych ieden nie miał potomka płci męſkiey, tylko corkę, tey, gdy ſię napierano u niego, nie tak wiele dla bogactw y fortuny, ktora iey po Oycu należała, iako dla piekney urody, a Ociec odmawiał: brat iego, a Stryi oney Panny doſtawſzy iey, dał ią za mąż. Ociec przyiachawſzy, maiąc ſprawę o wſzyſtkim doſtateczną, nabieżawſzy brata, zabił, mowiąc, że tobie nię przyſtało nią ſię opiekiwać, pokim ia żyw. W tym Matka oney corki, z żałości y fraſunku umarła, on zaś poiednawſzy ſię z ſynowcami ſwoiemi o głowę, to miał za wieczny znak, że mu w herbie czarnych pol używać kazano. *Poty Paprocki;* a że ſię ten Rycerz zwał Nabram, dla tego y herb ten, tak od niego nazwany. Podobnym herbem, że ſię pieczętuią rożne Domy w cudzych kraiach, świadczy *Petraſancta fol:* 117. Podobnyż herb temu w Polſzcze ieſt Koſſow, y inſzych Familii w Pruſiech, o ktorych mowiłem w tomie Drugim pod Koſſami. Tym ſię zaś herbem ſzczycą.

Herbowni.

Borodelſki	*Jedlinſki*	*Rogowſki*	*Wolicki*
Chotecki	*Porebſki*	*Roſperſki*	*Wulwanowſki*
Hundorff	*Piels*	*Sieroſzewſki*	

NABOROWSKI w Ziemi Zakrocimſkiey. Jędrzey z Naborowa Naborowſki, mąż woienny w rożnych okazyach, iuż przeciwko Kozakom, iuż przeciwko Turkom w Wołoſzech y Multanach, u ktorych też dwarazy był w niewoli, z ktorey wykupiony, umarł 1635, nadgrobek iego w Sendomierzu u S. Ducha, *Starowol: in Monum:* Wawrzyniec y Samuel 1648 w Zakrocimſkiey Ziemi.

**NABUT herbu Radwan* w Xieſtwie Litewſkim. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

**NACHTRABA herbu Gozdawa.* N. Nachtrabianka była za Janem Rutkowſkim.

**NACOWICZ herbu Lis* w Kowieńſkim Powiecie. *W Mſ. Piotrkowſkich,* czytałem liſt Zygmunta I Krola Polſkiego, w ktorym daie świadectwo Janowi Naczowiczowi, że z przodkow ſwoich, y z oboyga rodzicow, ſzlachetnie był urodzony, czego autentycznie Jan dowiodł.

NACZKO herbu Doliwa. Ten herb, na ſiebie y na cały Dom ſwoy przyiął, ieden z Panow Litewſkich, Naczko, czyli Naczkun nazwany, na Seymie Hrodelſkim 1413, *Statut Łaſk: fol:* 173.

**NACZORY* w Xięſtwie Litewſkim. Jerzy Naczory, ſyn iego Staniſław Poborca w Wileńſkim Woiewodztwie 1601.

**NADARZYNSKI herbu Radwan* w Ciechanowſkiey Ziemi, piſzą ſię z Nadarzyna. Walentyn Nadarzyńſki Kaſztelan Ciechanowſki, 1548 na liście Auguſta I danym Miaſtu Lwowſkiemu, tenże ſam czy inſzy Walentyn, Kaſztelan Wiſki, na liście tegoż Krola, *u Paproc: o herb: fol: 275,* y ſyn iego Wiktoryn, Kryſtyna Kaſztelanka Wiſka, żyła z Janem Brochowſkim Kaſztelanem Zakrocimſkim. Ci Nadarzyńſcy iedneyże ſą dzielnicy z Zebrzydowſkiemi, bo Wilhelm ſyn Gotarda, spłodził trzech ſynow, z tych tedy imieniē Antoni, wziąwſzy Nadarzyn działem, z niego ſię, on, y iego potomſtwo piſać poczeli Nadarzyńſkiemi. N. miał za ſobą Okuniownę Kaſztelankę Czerſką, Jan, y Woyciech w Xięſtwie Litewſkim 1700. N. była za Rębielińſkim.

NADKOWSKI herbu Debno w Ziemi Przemyſkiey, czyli Natkowſki.

**NADELWICZ herb,* patrz Kręſki.

NADOLSKI herbu Roch imo w Rawſkim Woiewodztwie: ztamtąd Staniſław Nadolſki w Krakowſkim oſiadł, y ożeniwſzy ſię z Kulanką herbu Jaſtrzębiec, zoſtawił z niey ſyna Pawła. Maciey 1628. Samuel Staniſław młode lata na woienych expedycyach przepędził, gdzie pod Cecorą w Turecką ſię był niewolą doſtał, z ktorey wyſzedſzy, na Pruſką ſię znowu wyprawił, gdzie Regimentarzem uczyniony, nad temi, ktorzy w Pruſiech pro præſidio zoſtawieni byli, dobrze ſię tym tam kraiom przyſłużył: a po owey pod Hamerſztynē wiktoryi, od Hetmana Koniecpolſkiego pierwſzym deputatem był naznaczony, na odebranie od nieprzyiaciela Chorągwi y Kornetow, y do odebrania od Szwedow przyſięgi. Był naprzod Staroſtą Tczewſkim, daley Roſpierſkim Kaſztelanem 1663, z Seymu deputatem na Trybunał Skarbowy, *Conſtit: fol: 2,* na koniec Rawſkim, na naſz Zakon ſczegulniey dobroczyn-

ny, y wielki obrońca, Collegium Piotrkowſkie chciał nam ufundowac, y znaczna ſumme na to naznaczył, ktorą żona iego Katarzyna Piotrowſka, ponowiwſzy śluby z Hieronimem Wierzbowſkim Woiewodą Sieradzkim, do rąk naſzych oddała. Maryanna Nadolſka Alexandra Gratuſa Hrabi Tarnowſkiego Kaſztelana Sendomirſkiego żona. Staniſław w Ziemi Sochaczowſkiey 1674. Alexander Nadolſki miał za ſobą Opatkowſką herbu Jaſtrzębiec Ewę, z tey było czterech ſynow y corek ſześć: z tych Helena poſzła za Bartuſza Nielickiego, Maryanna za Karmińſkiego, z nim miała dwie corki, Zofią Zarzecką y Agnieſzkę Łyczkową. Ewa za Burlikowſkiego, z niey ſyn Maciey. Katarzyna za Miklewicza, z niey ſyn Tomaſz. Barbara za Jaſińſkim, z tey dway ſynowie, Jozef w Zakonie Bernardyńſkim, y Tomaſz, y corki trzy, Elżbieta Daſzczyńſka, Salomea Bukowſka, Agata Brzozowſka. Synowie za ś z Opatkowſkii, 1. Woyciech poiął Dzierzanowſką Zuzannę, z tey corka Apollonia żyła z Stębarſkim; ſynowie zaś dway, Władyſław Magiſter w Akademii Krakowſkiey, Kanonik Kollegiaty Tarnowſkiey. Proboſzcz Solecki, y Jan, temu Maciſzewſka powiła dwie corki, Salomeą y Maryannę y ſyna Michała, 2. Marcin, tego z Białaczewſkii corka iedynaczka poſzła za Cyngoła. 3. Alexander Kanonik Kiiowſki, Dziekan Kollegiaty Tarnowſkiey, Proboſzcz Szczucińſki. 4. Michał, po rożnych experymentach woyſkowych, wſtąpił do Zakonu S. Franciſzka *Ordin: Minor: Obſerv:* Gwardyan w Samborze.

NADROWSKI. W Dobrzyńſkiey Ziemi Wawrzyniec Nadrowſki 1648.

NADSŁAWSKI herbu Korab w Sieradzkim Woiewodztwie.

z *NAGŁOWIC herbu Okſza*, patrz Rey.

NAGORA herbu Jaſtrzębiec, patrz Niemira, ten herb przyieli na Seymie Hrodelſkim, o czym *Łaſk: ſtat: fol:* 127. *Bielſ: fol:* 313.

NAGORKA w Mazowieckim Woiewodztwie. Mikołay Nagorka Sędzia Ciechanowſk 1452, *Statut: Maſov: fol:* 94. Marcin Kanonik Poznanſki, Pleban Łukowſki 1585. Jan Podſtaroſci Warſzawſki y Adryan 1632, de Nagorki patrz Słucki.

NAGORSKI herbu Leſzczyc w Sieradzkim Woiewodztwie. Widziałem iednego z nich nadgrobek z tym herbem.

NAGORSKI herbu Oſtoia w Sendomirſkim Woiewodztwie. Łukaſz z Parzniczowa Nagorſki, Marſzałek Dworu Anny Infantki y Krolewny Polſkiey, Staroſta Garwolińſki, Woyſki Łęczycki, ktoremu zmarłemu 1571 nadgrobek wyſtawiła Barbara Mniſzkowna z Wielkich Konczyc, Podkomorzanka Koronna, pozoſtała małżonka, w Warſzawie u S. Jana. *Starowol: in Monum:* Do tegoż herbu należą Nahorſcy. X. Jędrzey Nagorſki w Zakonie naſzym, umarł w Krakowie u S. Piotra powietrzem, 1713. N. była za Piotrem Mietelſkim koło roku 1530.

NAHORECKI herbu Kościeſza z Ruſi w Pruſy ſię przenieśli. Samuel Nahorecki Cześnik Bracławſki, Rotmiſtrz Krolewſki, od młodych lat do ſedziwego wieku żołnierz, w Olſacyi z Czarnieckim mężny Kawaler, ktorego Pancerną chorągiew wſpomina *Komput woyſka 1658*, miał za ſobą Ledochowſką, z tey ſyn Samuel, Drugą Orzechowſką, z tey dway ſynowie, Staniſław y Jan, Staniſława ſynowie, Michał y Samuel. Jana, Jędrzey Porucznik w Regimencie, y Ignacy Miecznik Czerſki, żona iego Katarzyna Brzezińſka herbu Łabędź, wdowa po Drzewickim. Samuel, Samuela Cześnika Bracławſkiego ſyn, chorągiew noſił pod Ularſką chorągwią, pod Gudnowem w potrzebie z Moſkwą poſtrzelony, poiął Niewieścińſka, z ktorey trzy corki, Wał-

dowſka, Zembowſka, y Pieniąſzkowa; ſynow czterech, Staniſław, Marcin Sądowy Ziemſki Swiecki, żona iego Czarlińſka, 2do Mełdzyńſka Kaſztelanka Rypińſka, zpłodził corki dwie, Ewę, y Annę. Samuel Staroſta Kotelnicki, Deputat na Trybunał koronny, żona Falecka, dwoch mu ſynow powiła, Jędrzeia y Antoniego. Fabian Miecznik Wołyńſki, złączył ſię dożywotnie z Lędzką Podſtolanką Sendomirſką.

NAHOIOWSKI w Ruſkim Woiewodztwie. Jan Nahoiowſki, o ktorym *Konſtytucya 1626 fol:* 13 wſpomina, że był mężem rycerſkim. Piotr y Alexander 1632. N. Chwaliboga Jakuba małżonka. N. miał za ſobą Apollonią Krulzelnicką.

NAKIELSKI w Rożańſkiey Ziemi. Auguſtyn Nakielſki 1648, Jadwiga Michała Białoſkorſkiego małżonka, *Mſ. o Familiach Pruſkich.*

NAKIELSKI. Ci nobilitowani 1683 na Seymie. Z tych był Samuel Nakielſki Miechowita, Proboſzcz u S. Jadwigi w Krakowie, mąż uczony, ten wydał do druku, *Miechoviam ſive Promptuarium antiquitatum Monaſterii Miechovienſis Cracov: in fol:* 1634, w tey Xiążce wypiſał wſzyſtkie przywileie, temu klaſztorowi od początkow ſwoich nadane; wſzyſtkich Proboſzczow Miechowſkich, ich dzieła y tranſakcye: Z okazyi zaś piſze, y o innych rzeczach, Biſkupach, Zakonach, y rewolucyach w Polſzcze.

NAKWASKI herbu Prus 2do w Płockim Woiewodztwie. Budek z Nakwaſina Cześnik Wyſzogrodzki, podpiſał dekret przeciwko heretykom 1525 *u Łubienſk: in Vitis Ep: Płoc:* Staniſław Podkomorzy Wyſzogrodzki *Conſtit:* 1577 *fol:* 321. Sczeſny Pleban w Sierpſku mąż uczony. Felix Woyſki Wyſzogrodzki, poſłował na rożne Seymy, *Conſtit: 1611 fol: 36*, żona iego Jadwiga 1649. Maciey Poborca 1609. Jędrzey Woyſki Wiſki, Jan Woyſki Wyſzogrodzki, y Paweł 1648. Jan Łowczy Wyſzogrodzki, Felix Woyſki Wyſzogrodzki, Woyciech, Hieronim y Marcin 1674. N. Stolnik Wyſzogrodzki 1704. N. Staroſta Ciechanowſki, poſeł na Seym 1724. N. Nakwaſka żona Krzyſztofa Dunina Wolſkiego, *Papro: o herb: fol:* 451. Franciſzek Piſarz Ziemſki Wyſzogrodzki, poſeł na konwokacyą 1733. N. miał za ſobą Jedwigę Łośiowne, ſioſtrę Władyſława Woiewody Malborſkiego, od ktorey idzie Nakwaſki Piſarz Wyſzogrodzki. N. Podkomorzy Wyſzogrodzki, wprzod w ſłużbie woienney, a potym radą zdrową, poſtuiąc na Seymy, ſzczyrze Oyczyźnie ſłużył, ten trzy razy małżeńſkie śluby ponawiał, *1mo* z Płochocką, z ktorey iednę tylko ma corkę. *2do.* z Jelcowną pozoſtałą wdową po Orzechowſkim. *3tio.* zaś temi czaſy żyie, z Eleonorą Potocka Starościanką Trembowelſką herbu Pilawa, Corką Michała, urodzoną z Maryanny Kątſkii Kaſztelanki Krakowſkiey, ta mu powiła ſyna, ale wprędce dziecięcym umarł 1739.

Nałęcz herb.

W Pierwſzym tomie *fol:* 348 opiſałem Nałęcz herb, iakim ſię niegdy pieczętował Dom Czarnkowſkich, a temi czaſy, ile wiedzieć mogę, Dom Morawſkich, gdziem y o początkach herbu Nałęcz mowił. Poſpoliciey iednak go takim kſztałtem u nas w Polſzcze zażywaią, że kładą białą bindę w koło zawinioną y zawiązaną, w polu czerwonym, na hełmie Panna między ieleniemi rogami, tak, że ſię iednego iedną ręką, drugą drugiego trzyma, głowa u niey związana, że nadwiązania końce z obu ſtron głowy widać. *Okolſki tom: 2 fol: 248. Paproc. o herb: fol: 150.*

Herbowni.

Beklewſki
Bielakowſki
Błedowſki
Błonſki
Brudzewſki
Bukoiemſki
Chełmicki
Chmiel
Chwalibogowſki
Cichocki
Ciechanowicz
Cwiklinſki
Dabrowſki
Darowſki
Dłuſki
Domaſławſki
Drobicinſki
Drużbicki
Dybowſki
Dylagowſki
Gembicki
Gigańſki
Gilbaßewſki
Giżycki
Golian
Gorſki
Gorzeński
Goſławski
Goſtomski
Grabczewski
Grodziecki
Herſtopski
Horyßewski
Jabłonowski
Jałowicki
Janowski
Jarczewski
Idzikowski
Jedrzeiowski
Jeleński
Jeżowski
Judkowski
Kaczkowski
Kaliſkowski
Kaniewski
Kaſinowski
Kłokocki
Kobierzycki
Koczan
Komorowski
Korzeniowski
Koźmian
Kraſkowski
Kurnowski
Kurowski
Łaczyński
Łażyński
Łecki
Łekiński
Leſiecki
Łezeński
Lippi
Łoniecki
Łowecki
Lubodzieyski
Łuſczewski
Lwowski
Małachowski
Malski
Marcinkowski
Mickiewicz
Molski
Morawski
Moſczyński
Moſyński
Mrocki
Mroczkowski
Myſtowski
Natecz
Niemierza
Niniński
Niegołowski
Nowodworski
Nowoſielecki
Obiezierski
Oborski
Odachowski
Odrzywolski
Orchowski
Oſtrorog
Oſtrowski
Parczewski
Párul
Pigłowski
Pirawski
Pniewski

Podkc

Podkocki
Podolſki
Popielſki
Popowſki
Pruſimſki
Przebora
Przetocki
Raczyńſki
Radzicki
Rogalſki
Rokitnicki
Roſtworowſki
Rudnicki
Runowski
Ruſian
Rychłowski
Sadokierski
Sadowski
Sempelborski
Setnicki
Sierzchowski
Skaławski
Skomorowski
Sleski
Sobocki
Socha
Soſnowski
Starczewski
Strumiło
Suski
Swaryßewski
Szamotulski
Iański
Tłukomski
Tulibowski
Tupalski
Tymiński
Tynicki
Udrzycki
Wardeski
Waſowski
Watkowski
Wieniecki
Wierßowski
Wierzbiński
Wierzchaczewski
Wilkowski
Wolski
Woynowski
Woyſławski
Zabicki
Zarczyński
Zbaski
Złotopolski
Zoładkowski
Zydowski

Przecięż nie wſzyſcy tu położeni, iednakową ſymmetryą herb Nałęcz układaią, a naprzod Pirawſcy, do Nałęczy zawiązaney, trzy gwiazdy przydaią; tak, że iedna z nich ieſt nad wierzchem ſamey Nałęczy, drugie dwie po bokach; Sterpińſcy kładą Nałęcz, ale do gory przewroconą, we ſrzodku cyrkułu maia gwiazdę, a między końcami Nałecza maią krzyż. Dybowſcy w Litwie pod Nałęczem trzy wręby złożyli, a w hełmie trzy piora ſtruſie. Inni Nałęcz kładą zawiązaną węzłem, inni tylko założoną inni raz zawięzuią, drudzy dwa węzły kładą. Nowoſielęccy na Wołyniu nad Nałęczem ſtrzałę kładą oſtrzem do gory proſto, na hełmie pięć pior ſtruſich. Naſz *Petraſancta* opiſuiąc cudzoziemſkie herby, żadnego podobnego Nałęczowi nie ma; z czego poznać, że ten w Polſzcze ſwoie początki zabrał. To iednak pewna, że w Hiſzpanii kwitnął niegdy *Ordo Equitum Bandæ*, o ktorym z *Mariany Miræus Chroni:* pod rokiem 1332: *Alphonſus Caſtellæ Rex, in Hiſpania novam militiam instituit Bandæ nomine [Bando, vulgari Hiſpanorum lingua, tænia eſt] quam iſti milites, rubro colore, quatuor latam digitos, à dextro humero, ſub ſiniſtro brachio, corpori circumducebant, honoris inſigne. Ingenui tantùm, & qui decem minimùm annis, in caſtris, aulâq; verſati eſſent, ad eum ordinem allecti, nobilium modò filii, majoribus excluſis. Rex ipſe univerſæ Societatis Magiſter erat. Is Ordo longo tempore in magno pretio habebatur, demùm Regis ignaviâ deperiit. P. Bonnani in Ordinibus Equeſtr: p. 11,* o tymże ſamym, tak mowi: *Mos olim erat in Hiſpania, ut Equites Tyrones, antequàm inter Equites cooptarentur, una nocte vigilarent, & ante altare, depoſitis armis, noctem orationibus traducerent, poſteroq; die in miſſarum ſolenniis, ab Ordinis Præſide, militari baltheo, ſeu teniâ rubrâ, quatuor digitis latâ, honoris ergo donabantur. Vocantur hucuſq; in Hiſpania Equites Bindæ.* O drugich tenże świadczy *fol: 87. Alii ſunt in Regno Neapolitano Equites nodi. Cum enim Ludovicus inferioris Pannoniæ Rex, bellum intuliſſet Reginæ Joannæ, quæ regni hæres erat; poſt varios tumultus & belli vices, pax inita fuit, anno 1351, & Ludovicus Tarentinus nuncupatus, juſſu Clementis VI, Rex coronatus fuit, in matrimonium ductâ Joannâ, in cujus rei memoriam hic Ordo eſt inſtitutus, nodo autem vinciebant brachium.*

O Bukoiemſkich piſałem w pierwſzym tomie, alem herbu ich Nałęcz nie wiedział.

O Grąbczewſkich herbu Nałęcz, mowiłem na ſwym mieyſcu, tu kładę ich Genealogią. Jan Grąbczewſki, dobr Sobończ, Wieta, Czołpin, dziedzic, w Woiewodztwie Pomorſkim, zpłodził Jerzego, ten z Anną Elzanowſką, miał corkę Dorotę, Macieiowi Zaſkoczyńſkiemu zaſlubioną, y ſynow dwoch, Macieia Sądowego Tczewſkiego y Viceekonoma Malborſkie-

go.

go, dziedzica dobr Smoląg y Czapel, ktoremu Maryanna Brantowna po-
wiła dwie corki, Katarzynę, naprzod Karſką, potym Chełmicką, y Annę
Karſką, ſynow zaś trzech; Władyſława, ktorego z Eufrozyny Rybińſkii
ſyn Maciey, tego potomſtwo na Dobrzyńſkiey, Jana Ignacego, od ktorego
ſyn Melchior, z Barbarą Rabowną *ſterilis*, y Stefana Jerzego bezdzietnego.
Fabian drugi ſyn Jerzego z Elzanowſkii, złączył ſię był dożywotnie także
z Brantowną Elżbietą, z tey były dwie corki, Anna za Michałem Owidz-
kim, Barbara za Macieiem Mniſzewſkim, tyleż ſynow, Maciey, ale bezpo-
tomny, y Jan Franciſzek, ktorego z Magdaleny Lniſkii, corka Maryanna,
wydana za Ludwika Teſmera *ſterilis*; ſynowie zaś trzey, to ieſt Władyſław
Sądowy Ziemſki Tucholſki, temu Szawłowſka urodziła Tadeuſza Sądowego
Ziemſkiego Człuchowſkiego, żyie w małżeńſtwie z Katarzyną Gorſką. Flo-
ryan drugi ſyn z Lniſkii *ſterilis*, Adam trzeci ſyn, tego z Anny Pruſzako-
wny potomſtwo, Apollonia Totarſka, Barbara Wyczechowſka Sądowa
Ziemſka Mirachowſka, y Maryanna, Tomaſz Piſarz Ziemſki Pomorſki, po-
ſeł na Seym 1730, a temi czaſy Miecznik Ziem Pruſkich, zoſtawuie z Ma-
ryanny Lipińſkii Alexandra Kazimierza, Jana, Joannę, Wiktorya y Ludowi-
kę; Jan Sądowy Ziemſki Tczewſki, z Rozalii de Mollery ma ſyna Piotra;
Jozef Sądowy Mirachowſki, żona iego Demińſka; Maciey Regent Ziemſki
Pomorſki, ten z Joanną Markowſką, ma corkę Maryannę, oſtatni Michał
w Zakonie Societ: JESU.

Janowſkich herbu Nałęcz, opuściłem w drugim tomie, tego herbu
Katarzyna Janowſka była za Orzeſzkiem, *2do voto* za Staniſławem Ptaſzyń-
ſkim.

Przodkowie Domu tego.

Piotra Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego w roku 1059 do herbu Nałęcz
pociąga *Długoſz*, ale *Damalewicz in Vitis Archiep: Gneſn:* do herbu Leſzczyc,
gdziem y ia o nim mowił. Piotr albo Piotrowin, od S. Staniſława Biſkupa
Krakowſkiego z grobu dobyty y wſkrzeſzony, że był tego herbu, świad-
czy *Pruſzcz w Fortecy fol: 45.* Ze ſię pokazał S. Staniſławowi ieſzcze na ten
czas żyiącemu w chwale wielkiey, idący do nieba, y dziękuiący za modli-
twy za ſobą, y że ludzie przy iego grobie w Piotrowinie rożnych łaſk do-
znaią, twierdzi *M. Baronius.* Szymon Nałęcz Kaſztelan Kaliſki 1264. Mi-
kołay Woiewoda Krakowſki 1260. tenże czy inſzy Mikołay Kaſztelan Kra-
kowſki, na Rościninie, Białych Koſach y Sokolnikach dziedzic 1283, iam
go opuścił w pierwſzym tomie. O tych ſię mowiło w pierwſzym tomie.
Mikołay Kaſztelan Łęczycki 1381. Piotr z Krempy Proboſzcz Kuiawſki, fun-
dował przy tamtey Katedrze ołtarz, pod tytułem Wniebowſtąpienia Pań-
ſkiego, w roku 1451, *Damal: in Præpoſ: Vladislav:*

Jan Biſkup Poznańſki, nazwany Gerbiſz, a od drugich Traditor, z
Kanonika Poznańſkiego, na tę katedrę zgodnie od Kapituły obrany, w ro-
ku 1286, potwierdzony od Jakuba Swinki Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, y
konſekrowany w Lędzkim kłaſztorze: Za iego czaſow Proboſtwo Santo-
ckie od juryſdykcyi Biſkupow Poznańſkich oderwane, przez Ottona Dłu-
giego Xiążęcia, y do Soldyneńſkiey Kapituły przyłączone, na co przez
ſpary patrzał Jan, luboć to z krzywdą ſwoiey Dyecezyi było, umarł 1298
w Katedrze Poznańſkiey pogrzebiony. *Długoſz in Ep: Poſn:*

Mikołay Biſkup Poznańſki, z Kantora Gnieźnieńſkiego y Scholaſtyka

Poznańſkiego, do tey infuły wolnemi głoſami całey Kapituły pociągnio-
ny, w roku 1382, mąż pobożny, ſkromny, y na ubogich ſzczodry, potwier-
dzony od Jana Suchywilka Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, wſzakże Ludwik
Krol Polſki y Węgierſki, urażony tym, że bez iego konſenſu, ta elekcya
ſtaneła, na inſtancyą Władyſława Xiążęcia Opolſkiego, Jana Holit, albo
Kropidło, ſynowca iego, na to Biſkupſtwo wynioſł: wprawdzieć Mikołay,
chcąc ſobie łaſkę Krolewſką przeiednać, do Budy do Węgier z prozbą ie-
zdził, a gdy mu Ludwik Krol odmowił, aż do Rzymu ſie wyprawił, tylko
że z inſtynktu Ludwika w Tarviſium go przytrzymano; y nie wprzod pu-
ſzczono, aż Kropidło przy Biſkupſtwie ſię utrzymał. Papież albowiem
Urban, iedno, żeby od ſiebie Krola nie odraził: ile podczas Schizmy ko-
ścioł Boży rozrywaiącey; druga, że Kropidła miał za bliſkiego ſwego: z
chęcią na Kropidła dał ſię Ludwikowi nakłonić, y infułę mu Poznańſką
przyſądził. *Długoſz in Vit: Epiſc: Poſnan:*

Jan Biſkup Płocki, ſyn Abrahama Hrabi, wzięty na tę katedrę 1310,
umarł 1318, w Płocku pochowany. Jan Scholaſtyk Gnieźnieński, ktorego
Kromer wſpomina w roku 1283, przydaie *Paprocki*, że był potym Biskupem
Chełmskim, co ſię utrzymać nie może, bo ieſzcze o te czaſy Biskupow
Chełmskich nie było, y nie rychło potym naſtali. O inſzych tego herbu
Przodkach, tam ſię mowi, gdzie do ktorey kto Familii należał. Z Kolna
Dobrogoſt herbu Nałęcz, Kaſztelan Kamieniecki 1458. Jan Socha Nałęcz
Piſarz krolewski Jagełła Krola *Bielski.* Bartłomiey z Wiſſemburga Krzyża-
kow pobił, *Biel: fol: 339. Cromer lib: 20.*

NAŁĘCZ *herbu Nałecz* w Dobrzyńskiey Ziemi. N. Nałęcz miał za ſobą Bia-
łochowską.

NALESKI *herbu Wczele* w Wielkieypolſzcze.

*NALEWKA *herb*, patrz Hrebnicki.

NAMIOT *albo Swietołdycz herb*, patrz Kiſiel.

NAPIERSKI *herbu Dąbrowa* w Mazowieckim Woiewodztwie. Jan Napierski
Poddziekani Pułtuski.

NAPIORKOWSKI *herbu Prus 3tio*, w Bełzkim Woiewodztwie y Ziemi Rożań-
skiey, Jan Napiorkowski Poborca w Rożańſkiey 1620. Tomaſz w Bełzkim
1627, poſeł na Seym, *Conſtit: fol: 8.* Paweł Sędzia Wielicki, żona iego Anna
Oraczewska corka Michała.

Napiwon herb.

POwinna bydź Jelenia głowa, z rogami proſto w gorę wynieſione-
mi, a między niemi wilk ſzary, z ogonem zadartym, w prawą tar-
czy obrocony całym ſobą, tylko że głową, w lewą ſtronę kieru-
ie, w polu żołtym, na hełmie pięc pior ſtruſich. *Paprocki w Gnia-
zdzie cnoty fol: 905*; tylko że tam całego Jelenia położył. *O herb: fol
510.*, ale tu lubo piſze, że głowa ielenia bydź powinna, przecież iey w her-
bie ſztychowaney nie malz. *Okol: tom: 2, fol: 265. Długoſz pod rokiem 1358.*
Początki tego herbu *Paprocki* zwala na Boleſława Krywouſtego czaſy, ktory
temu, co mu żywego Jelenia przyprowadził, a ſnać oſobliwym fortelem
złapanego, ten kleynot nadał; na zaſilenie zaś w tym polowaniu zmordo-
wanego Męża, gdy ſnać pieniężną ſummę dawał, a mowił do niego, Na
piwo; od tego czaſu, herb ten Nazwiſkiem tym uczczony, Napiwon. *Okol-
ſki* rozumie, że ten herb konferowany pierwſzemu Macieiowi Borkowiczo-

wi Wóiewodzie Poznańskiemu. ale się to utrzymać nie może, y z tąd, żeby nowo nobilitowany człowiek, tak wysokie krzesło mogł záraz osiadać. Maciey, ten Woiewodą wyniesiony od Kazimierza Wielkiego Krola; w krotce o rozboie y naiazdy w Wielkieypolszcze obwiniony, na Olsztyńskim zamku w głębokim więzieniu, samym głodem umorzony. Twierdzą iednak niektorzy, że tę śmierć, nie tak te excessa, ktore mu zarzucano niewinnie, przyspiały; iako bardziey suspicya Kazimierza krola, o iakieś nieprzystoyne Macieia z Borkow, z Krolową konfidencye. Brata także iego Jana, gdy się mścił śmierci Macieia, poimać Krol kazał y zabić, dobra iego Koźmin y Czaryn konfiszkowawszy. Syn Macieia uszedł był w prawdzie do Marchii Brandeburskiey, ale y on potym w Rozrażewie życie stracił, *Długosz, Paprocki,* ktory powiada że iuż tego Domu niestało, ia iednak rozumiem, że ieszcze y podziśdzień w Wielkieypolszcze, znayduią się potomkowie Macieia. (*Bielski fol: 203, Kromer. y inni*) bo Radzimscy y Gostyńscy ieszcze się Borkami herbu Napiwon piszą, lubo inaczey herb swoy kształtuią. O czym patrz pod Radzimskiemi.

**NAPOLSKI herbu Niezgoda* z tą iednak rożnicą, że powinna bydź podkowa barkiem prosto do gory obrocona, w polu czerwonym, ktorą strzała od lewego boku z dołu, na ukos w prawą w gorę przeszyła, tak, że piora z lewey strony od strzały widać, a ostrze w gorze na prawym boku, w hełmie kładą trzy piora strusie. Tym się herbem pieczętuią Napolscy w Prusiech, *to Ms. o Familiach Pruskich:* bo Paprocki y Okolski o nich nie pisał.

**NARACZEWSKI* w Rzeczyckiey Ziemi. Jakub Terebesz Naraczowski Podstoli Rzeczycki 1674.

**NAPRUSZEWSKI* w Kaliskim Woiewodztwie. Wspominaia ich *Xiegi Grodzkie Ostrzeszowskie* 1590, Marcin z Naprusżewa Naprusżewski 1648. Zofia Naprusżewska blisko dziewięćdziesiątoletnia, umarła 1681, niemniey laty, niż pobożnością znaczna, na przykład innym, szczodrobliwości iey doznało Collegium nasze Kaliskie y Kościoł. Alexander deputat na Trybunał koronny 1718

1718 z Kaliskiego. Marcin miał za sobą Konstancyą Psarską Burgrabiankę Kaliską.

NARAIOWSKI herbu Janina w Ruskim Woiewodztwie. Bartłomiey Naraiowski, ktorego nadgrobek z Buskiego kościoła wypisał *Okolski.* umarł zaś 1630. Jozef naprzod Podsędek Lwowski, potym Sędzia Ziemski, Mikołay brat iego, Miecznik, Podsędek y Sędzia Ziemski Lwowski, z Seymu 1633, Kommissarz do uspokoienia kłotni niektorych, synowie iego, Samuel Stolnik Przemyski, z Seymu 1633 Kommissarz do granic od Węgier, *Constit: fol: 31,* potym Stolnik Lwowski, y Stefan Stolnik Podolski. N. Naraiowska Andrzeia Łączyńskiego, zaś Katarzyna, Strzemeskiego Stanisława, małżonki. Katarzyna y Urszula zakonnice w Wszystkich SS. we Lwowie. Benedykt Podstoli Halicki. Jerzy y Rafał 1632. Są y w Brześciańskim Woiewodztwie tegoż herbu Naraiowscy.

**NARAMOWSKI herbu Łodzia* w Wielkieypolszcze. *Małgorzata* Naramowska, Jana Gruszczyńskiego, Chorążego Sieradzkiego małżonka, koło roku 1430. ponieważ syn iey, Jan Gruszczyński Arcybiskup Gnieźnieński, umarł 1473: Jerzy Kanonik Kuiawski 1568, był na Synodzie Kuiawskim, *Acta Synod: f. 58.* Adam z Poznańskiego Woiewodztwa posłował kilka razy na walne Seymy, iako 1587, *Constit: fol: 442 y* 1588, zkąd był deputowany do kwarty Rawskiey, *Constit: fol: 475, y* 1589 naznaczony do korrektury praw koronnych, *Constit. fol: 516.* Jerzy Opat Koronowski 1677, ktorego sumptem w druk weszło *Zołnierskie nabożeństwo od X. Piotra Skargi napisane,* Stanisław 1632. Waleryan Burgrabia Ziemski Poznański, deputat *od pacta conventa* Augusta II 1697. Jerzy, żoną iego Anna Bełęcka, wdowa po Marcinie Molskim. N. miał za sobą Katarzynę Bieniewską Pruszakownę. N. była za Janem Chudzińskim, N. za Jędrzeiem Olędzkim, *Acta Castren: Posnan:* N. za Janem Lipskim, Maryanna temi czasy za Konstantym Marszewskim Kasztelanem Przemęckim. Mikołay w Zakonie naszym, rządził Collegia Łuckie, Jarosławskie, Krakowskie, Poznańskie, umarł 1738 Rektorē w Jarosławiu. Siostra iego Zofia, Kazimierza Skorzewskiego herbu Ogończyk małżonka, z ktorey syn Melchior. Adam Kasztelan Srzemski, Starosta Uyski, z Leszczyńskim Generałem Wielkopolskim, postem Wielkim do Turek, iezdził, umarł 1732, złączył się był dożywotnie z Katarzyna Grzymułtowską Woiewodzanką Poznańską, pozostałą wdową po Jędrzeiu Gembickim Podkomorzym Poznańskim, z tey było dwoch synow, Franciszek Pułkownik Krolewski, y Stanisław Starosta Uyski. Zygmunt 1703, N. Prowincyał y Kommissarz u OO Karmelitow Bosych. Jerzy miał za sobą Chwałkowską. Stanisław w Zakonie naszym. Niektorzy z nich w Xięstwie Litewskim osiedli. Z tych, N. naprzod Podsędek, potym Sędzia Oszmiański, corka iego była za Michałem Kopciem Pisarzem Litewskim. Adam w Zakonie naszym Rektor Pułtuski, Proboszcz Warszawski Domu Professow, umarł 1736. Są w druku iego Xiążki, 1. *Facies rerum Sarmaticarum in duos libros divisa, quorum primus, Notabiliora aliqua de Polonia recenset, Vilnæ 1724 in 4to. Alter, Elogia inscribit Regibus Poloniæ, Archiepiscopis & Episcopis, tam in Regno Poloniæ, quàm in Ducatu Litvaniæ, omnibus & singulis, quotquot fuerunt, Vilnæ 1726 in 4to.* 3tio. *Auroræ Solis Sarmatici, seu encomia Mareschalcorum Regni Poloniæ, Vilnæ 1727 in 4to.* 4to. *Signatores Regni. seu encomia Cancellariorum &* Procancellariorum *Regni Poloniæ, Varsaviæ 1727 in 4to.* 5to. *Splendor troyzakonnego cienia, to iest* Kazania, *o S. Augustynie, Benedykcie y Antonim, w* Warszawie *1721 in fol:* 6to. *Sekret pobożności zataionych cnot SS. Fundatorow* Zakonnych, *w* Wilnie 1723. Michał y Konstantyn 1700.

**NARBUT herbu Traby* w Xięstwie Litewskim, osobliwie w Ziemi Lidzkiey,

wszak-

że na hełmie nie kładą Trąb, ale trzy piora ſtruſie, *Koiał: in Mſ.* bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał, Idą od Oſtyka, ktory na Dom ſwoy wziął herb Trąbki, na Seymie Hrodelſkim, Tokar albowiem ſyn Oſtyka, zpłodził ſynow trzech, Iwaſzka od ktorego Iwaſzkiewiczowie wyſzli. Piecka od ktorego Pieckiewiczowie, y Narbuta od ktorego Narbutowie: ten albowiem Narbut dziewiąciu ſynow zpłodziwſzy, rozplenił Familią ſwoią. Woyciech Narbut Biſkup Kiiowſki, umarł 1506, *Vir ſtrenuus, religionis Catholicæ propagandæ ſtudioſus,* ale go *Nakiel: fol: 533* do herbu Topor pociąga. *Koiałowicz* coś namienia, że w iego życiu piſzą, iż był z znaczney w Litwie Familii, mnie ſie iednak życia iego niedoſtało widzieć. Olbrycht Narbutowicz Marſzałek Litewſki, Staroſta Przewalſki, Oſki Jaſwońſki, ſyn iego Mikołay Staroſta Krewſki y Mozyrſki, 1547 podpiſał przywiley Ziemi Bielſkiey, u *Januſzow: w ſtatut: fol: 837 y u Herburta fol: 303.* Staniſław ſyn Mikołaia Woiewody Mściſławſkiego, 1588, żona iego Elżbieta Hlebowiczowna. Jan Sędzia Ziemſki Lidzki, a potym Podkomorzy, fundował 1623 OO Franciſzkanow w Sołtynianach. Piotr Sędzia Ziemſki Słonimſki, brat Woiewody 1597. Michał Jan Piſarz Ziemſki Lidzki, deputat na Trybunał Litewſki 1663, potym Sędzia Ziemſki Lidzki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1684. Jan Sędzic Ziemſki Lidzki, y Adam Woyſki Lidzki 1674. Władyſław Podkomorzy Lidzki y Pułkownik, Jan, Adam y Michał 1697. Jędrzey Podkomorzy Lidzki miał za ſobą Maryannę Rudominiankę.

**NARBUT herbu Lis* w Wilkomirſkim Powiecie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Mikołay Narbut Piſarz Grodzki Smoleńſki, Eliaſz Staniſław y Alexander ludzie rycerſcy, *Koiał: in Mſ.*

**NARBUT herbu Zadora.* Hawnul Woiewoda Wileńſki, zpłodził ſyna Jana Dowgiało Chorążego Litewſkiego, ten zaś między innemi Staniſława, od ktorego idą Zawiſzowie Dowgiałowie, y Andruſzka Narbuta, przetoż Narbutowie piſzą ſię tak, Narbut Dowgiało: tego Andruſzka ſyn Lenard, Lenarda zaś corki cztery, Katarzyna z Woyciechem Dowgirdem, Dorota z Paſzkiewiczem, zmowione dożywotnie, Anna y Jadwiga: ſynow trzech, Woyciech, Mikołay y Jaroſz; Woyciech Dziekan Łucki, Kanonik Wileńſki, Piſarz Krolowy Bony. Mikołay z Szołkowſkii ſyna Pawła zrodził, Paweł Jana y Alexandra, y corkę Katarzynę. Hieronimą z Zoſii Łąckii dwoch ſynow było, Staniſław ktory młodzianem umarł, y Jan, naprzod Sędzia Grodzki Wileńſki, z Seymu 1623 Kommiſſarz do naprawienia monety; Potym Piſarz Ziemſki Trocki, poſłował kilką razy na Seym, oſobliwie 1629, zkąd był naznaczony do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 4.* Piotr umarł w Rzymie, ktoremu Naruſzewicowie nadgrobek wyſtawili, w kościele S. Staniſława 1633 *Starowol: in Monum:* Bazyli w Zakonie naſzym y świątobliwy y madry Kapłan. Konwokacya Warſzawſka w roku 1733 po śmierci Auguſta II, *articulo 84*, zaleciła, aby ſię ſtarać o iego kanonizacyą. Gdy pewny Młodzian z cięſzkiemi ciała ſwego paſſował ſię namiętnościami, pokazał mu ſię przez ſen Xiadz Bazyli, mowiąc do niego. Jeżeli prawi chceſz bydz wolny od pokus cieleſnych, mowże codzień tę modlitewkę. *Deus, qui Baſilium Narbut, occulto caſtitatis Martyrio decoraſti, quæſumus, ut ejus meritis & interceſſione, à carnis illecebra liberemur. Per Chriſtum Dominum noſtrum Amen.* Uczynił tak, y napotym wolnym zoſtał od wſzyſtkich ciała zapałow. Umarł ten pobożny kapłan w Sendomierzu w roku 1722, wieku ſwego 59. uczył w Zakonie naſzym y Filozofii y Teologii. *W Genealogii Połubińſkich*, czytam Narbutow herbu Abdank, rozumiem iednak że omylnie.

NA-

**NARĘBSKI herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie. Z tych ieden był Opatem Sądeckim. Jan Narębſki w Narembie z Silnicki herbu Doliwa urodzony, żołnierz pieſże roty wodził, miał za ſobą Ewę Milanowſką, ale z nią *ſterilis*, poiął potym w lat dziewięćdzieſiąt Pogorzelſką, darował wſzyſtkie ſwoie dobra OO Dominikanom Krakowſkim, to ieſt poł Narębia *cum attinentiis.* Krzyſztof brat iego ſtryieczny, miał za ſobą Dorotę Krauſzowſka, ale *ſterilis. Baran:* Dorota Narębſka żona Pawła Szydłowſkiego herbu Lubicz Burgrabiego Krakowſkiego, co poznać z iego nadgrobku w Krakowie u S. Michała.

**NAREWICZ* w Xięſtwie Zmudzkim, Jędrzey Narewicz 1621. Maciey Sekretarz krolewſki 1648, deputat *ad pacta conventa* Jana Kazimierza krola: w Zakonie naſzym Tomaſz temi czaſy.

**NARGIEŁO* w Xięſtwie Zmudzkim, Grzegorz y Krzyſztof Nargiełowie 1621.

**NARKIEWICZ herbu Łuk napięty* w Powiecie Orſzańſkim, to ieſt łuk proſto ſtrzałą w gorę wyciągniony, na hełmie trzy piora ſtruſie, *Koiał: in Mſ.* bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał. Jan y Krzyſztof 1700.

NARKIEWICZ herbu Wieniawa, piſzą ſię z Wondzagoły. Auguſtyn Narkiewicz, za czaſow *Paprockiego* mąż ſławny, Kazimierz w Zmudzi, Mateuſz w Wileńſkim 1648. Marcin w Zmudzi 1621, patrz Ryło.

**NARKUSKI.* Staniſław Narkuſki Biſkup Zmudzki, nie długo iednak na tey Katedrze prezydował. Mikołay Kanonik Wileńſki, za Zygmunta Auguſta Krola, 1559 odebrał przyſięgę od Ketlera Miſtrza Inflantſkiego, gdy ſię Inflanty do Xięſtwa Litewſkiego inkorporowały. N. miał za ſobą Jadwigę Macieia Ogińſkiego Ciwuna Wileńſkiego corkę, *Geneal: Oginsk:* Jan temi czaſy w Zakonie naſzym.

**NARMUNT herbu Leliwa* w Xięſtwie Zmudzkim. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Marek Narmunt w Zmudzi 1621, Kazimierz, ktorego trzech ſynow do Zakonu wſtąpiło, a z tych był Mikołay w Zakonie *Soc: JESU* Proboſzcz w Warſzawie *in Domo Profeſſa 1694.* Staniſław mąż uczony na dworze Lubomirſkiego. Jan Narmunt.

NAROPINSKI herbu Belina, w Bełzkim y indziey. Jan z Naropina Kaſztelan Sieradzki 1406. Jan Scholaſtyk Krakowſki, nadgrobek iego w Krakowie 1543. Jana Kanonika Gnieźnieńſkiego czytałē *in Mſ. Petricov: na liście Zygmunta I.* Felix Dziekan Kuiawſki, y Kanonik Gnieźnieńſki, o ktorym *Acta Synodi Lancic: 1529 fol: 92*, w Włocławſkiey Katedrze fundował kaplicę na cześć S. Marcina, nad ktorą tamtych czaſow pięknieyſzey, ani bogatſzey nie było, *Damal: in Vit: Ep: Cujav:* Seweryn w Bełzkim Woiewodztwie 1648. N. Balcera Korycińſkiego małżonka, Jadwiga Wawrzyńca Kruſzyńſkiego małżonka. N. Kaſztelan Płocki, z Kryſkii Woiewodzanki Płockiey, corka iego, Jana Laſockiego Podkomorzego Dobrzyńſkiego małżonka. Kryſtyna Naropińſka, Pawła Woienkowſkiego, Sekretarza Krolewſkiego małżonka, termin życia ſwego znalazła w roku 1668, była to oſobliwſza Dobrodzika Collegium naſzego Lwowſkiego: Obraz Matki Boſkiey przy tym kościele, wielką część ſwoiey ozdoby, iey ſzczodrobliwości powinien, a kaplica wſzyſtek ſwoy kſztałt, nadto fundowała tamże Litanie Loretańſkie y pieśń S. Woyciecha, Bogarodzico, żeby co Sobota po drugiey mſzy śpiewano *Hiſtor: Colleg: Leop:* Krzyſztof y Jakub bracia rodzeni, w Jazłowcu pogrzebieni.

**NAROWNIK*, Daniel Narownik Piſarz Ziemſki Kowieńſki, poſeł na Seym 1620, ztamtąd przydany Hetmánom *ad conſilia bellica* przeciwko Oſmanowi *Conſtit. fol: 2.*

NAR-

***NARTOWSKI** herbu Trzaska* w Rawſkim Woiewodztwie. Kazimierz Nartowſki był Pokoiowym u Xiążęcia Zaſławſkiego Alexandra, Michał miał za ſobą Barbarę Młocką, z ktorey ſyn Mikołay. Agnieſzka Nartowſka, Adaucta Lipſkiego małżonka.

***NARUSZEWICZ** herbu Wadwicz* tylko że między rybami linią wzdłuż kładą. Dom w Xięſtwie Litewſkim ſtarożytny, y wielmi zalecony. Montigierd ieden z przednieyſzych Panow Litewſkich, za Olgerda Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego, ſynow iego było kilku; ponieważ Han Montygerdowicz podpiſuiąc Unią z Koroną Litwy 1401, podpiſywał ią z bracią ſwemi, przecięż tylkom ſię Piotra brata iego doczytał, o ktorym niżey. Syn tego Hana, Jakub Montigerdowicz Marſzałek Litewſki, za Kazimierza krola Jagellonowicza *według Koiał:* zpłodził Alexandra Montygerdowicza 1499, *Statut Łaſkiego fol: 130.* Piotr Montygert brat rodzony Hana, na ſiebie y na Dom ſwoy przyiął herb Wadwicz, na Seymie Hrodelſkim, *Łask: ſtatut fol:* 127. był potym Hetmanem Litewſkim *1433.* a w roku 1451 Marſzałkiem Wielkim Litewſkim. Synow iego trzech zoſtało, Dowkſza pierwſzy, ktory zpłodził Staniſława Biſkupa (podobno raczey miał mowić Władykę) Łuckiego, Drugi Dawgerd Marſzałek Litewſki, za czaſow Kazimierza krola, zrodził trzech ſynow, Fiedka Stanka y Hanka, od ktorego był ſyn Adam Hanuſowicz, co z iego nadgrobku czytać 1524. Trzeci Naruſz, od ktorego w tym Domu, Naruſzewiczow imię dziedziczyło, ſyn albowiem iego Jan zpłodził Woyciecha Naruſzewicza, ten zaś trzech ſynow, z ktorych dway, Mikołay y Jerzy zeſzli bezpotomnie, Trzeci Paweł Woyciechowicz Naruſzewicz, Staroſta Zyzmorſki, poseł do Moſkwy 1531, Pierwſzy Piſarzem W. X. Litewſkiego zawołany 1517, ofiarował mu był Woiewodztwo Nowogrodzkie *Zygmunt I*, ale za niego podziękował, trzech ſynow zoſtawił, ieden Jan, po ktorym corka tylko zoſtała Joanna Łoknicka. Drugi Staniſław naprzod Ciwun Wileńſki 1578 z Seymu Warſzawſkiego naznaczony do dyſtrybuty pienięźney, *Conſtit: fol. 354.* potym Kaſztelan Smoleńſki 1598, miał za ſobą Komaiewſką Marſzałkownę Litewſką *Koiał:* dwie corki zpłodził, Barbarę Januſzowi Skuminowi Tyſzkiewiczowi Woiewodzie Wileńſkiemu, umarła 1627, *Starowol: in Monum:* Kryſtynę Pacowi Janowi Woiewodzie Mińſkiemu, zaſlubione, było y ſynow iego dwoch, Samuel y Woyciech, ale bezpotomni pomarli.

Mikołay Podſkarbi Wielki Litewſki, ſyn trzeci Pawła Piſarza Litewſkiego, Staroſtą ieſzczę tylko Markowſkim będąc, był przy przyſiędze Ketlera Miſtrza Inflantſkiego, wſpominaią go *Konſtytucye 1569 fol: 205. y 1573 fol: 219*, żona iego Barbara Kuncewiczowna Koniuſzanka Litewſka, z ktorey piąciu ſynow zoſtało, Mikołay, Jan, Paweł, Jędrzey y Krzyſztof. Z tych Mikołay Kaſztelan Zmudzki, Staroſta Uſpolſki, Pieniańſki, z Seymu *1591* deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 610*, a w roku 1598 Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 697.* W roku 1589 Kommiſſarz do traktatow między Zygmuntem III y Maxymilianem. Pod Kokenhauz, ſto Uſaryi koſztem ſwoim wyſtawił, z ktoremi y pod Ułą ſiła dokazował, złączył ſię był dożywotnie z Maruſſą Xiężniczką Zbarazką, nadgrobek zmarłey 1606 w Wilnie w Katedrze wyſtawiony *Starowol: in Monum:* była to Starościanka Pińſka y Sokalſka, z ktorey zpłodził czterech ſynow, Piotra, Stefana, Staniſława Piſarza Litewſkiego, Staroſtę Nowodworſkiego 1632. Jana, y corkę Katarzynę. Z tych Piotr był Sędzią Ziemſkim Pińſkim, ſyn zaś iego Krzyſztof Skarbnikiem Pińſkim. Jan, drugi ſyn Mikołaia Podſkarbiego Litewſkiego, Łowczy Litewſki, Staroſta Łodzieyſki, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim 1592, poſłował na rożne Seymy, 1601, 1607, 1611, co poznać z Konſtytucyi, umarł koło roku 1616, *Conſtit: fol: 48*, mąż to był woienny, Rotmiſtrzował pod Pleſzkowem. Synow zoſtawił czterech, Alexandra, Władyſławą Staroſtę Łodzieyſkiego, Jerzego, tego ſyn Alexander; y Zygmunta. Z tych Alexander Kaſztelanem był Zmudzkim 1648. Staroſtą Niemonoyſkim, z Seymu *1627* deputowany do taxy rzeczy, *Conſtit: fol: 9:* potomſtwo iego, ſyn Ferdynand, y corka Izabella Maſſalſka Podkomorzyna Grodzieńſka. Paweł, trzeci ſyn Mikołaia Podſkarbiego, Staroſta Markowſki, iuż mu było deſtynowano y pieczęć Litewſką, ktorego ſyn Jan Łowczy Litewſki, Ociec Alexandra y Mikołaia. Jędrzey, czwarty ſyn Mikołaia Podſkarbiego Litewſkiego, zſzedł bezpotomnie.

Krzyſztof, piąty ſyn Mikołaia Podſkarbiego, y ſam, naprzod Podſkarbi Nadworny Litewſki, potym Wielki, z Seymu 1621 dla ubeſpieczenia Miaſta y Zamku w Wilnie zoſtawiony, *Conſtit: fol:* 22, Pan dla pobożności, ſprawiedliwości, affektu ku tey Oyczyźnie, wzorem mogłby bydz wſzyſtkim Podſkarbim, żona iego Elżbieta Szymkiewiczowna Woiewodzánka Witebſka, ktora mu powiła czterech ſynow. Staniſława, Jana, Kazimierza y Alexandra. Z tych Staniſław Referendarz y Piſarz Litewſki, imieniem Jana Kazimierza Orator do ſtanow Rzeczypoſpolitey, upraſzaiąc dla niego o koronę 1648. śmierć prędka wſzyſtkie o nim dalſze nadzieie pomięſzała, miał za ſobą Annę, corkę Alexandra Dadziboga Sapiehy Woiewody Mściſławſkiego, Staroſty Orſzańſkiego, z ktorą zpłodził trzech ſynow, Krzyſztofa, Alexandra męża rycerſkiego, Staroſtę Uſzpolſkiego, y Kazimierza. Naruſzewiczowna Referendarzowna Litewſka była za Janem Saykowſkim Kaſztelanem Smoleńſkim. Jan, drugi ſyn Krzyſztofa Podſkarbiego, y ſam Podſkarbi Nadworny Litewſki, Ciwun Berzańſki, Anna Podſkarbianka Litewſka, rozumiem że tego Jana corka, była za Kazimierzem Frąckiewiczem Radzimińſkim Podſkarbim Nadwornym Litewſkim, fundatorka OO Karmelitow w Zołudzkich dobrach w Lidzkim powiecie, co approbowała *Konſtytucya 1685 fol:* 9. Kazimierz, trzeci ſyn Krzyſztofa, Staroſta Bułakoſki.

Alexander, czwarty ſyn Krzyſztofa, naprzod Piſarz, potym Podkanclerzy Litewſki, od roku 1658, Staroſta Lidzki, Miedzialſki, Luboſzańſki, Pieniańſki, Szereſzowſki, y Wieſzwiańſki, iezdził z Leſzczyńſkim w poſelſtwie do Szwecyi, gdzie nieſłuſzne pretenſye do Polſki Szwedow, mocno zbiiał, *Pufendorff de Reb. Carol: Guſtavi, lib: 2, §. 13.* dwa razy do Lubeki, raz do Sztokolmu, legacye odprawował, z Seymu 1661 do traktatow o pokoy z Moſkwą naznaczony, *Conſtit: fol: 1*, wſzędzie powinności kochaiącego ſyna Oyczyznę wypełnił, umarł w Warſzawie 1668. Miał za ſobą Teodorę Pawła Sapiehy Woiewody Wileńſkiego y Hetmana Litewſkiego corkę, z ktorey corka Katarzyna, Janowi Kazimierzowi Wołowiczowi Staroście Feydańſkiemu, druga Maryanna, Jerzemu Karolowi Chodkiewiczowi Obożnemu Litewſkiemu, a drugim związkiem Piotrowi Pacowi Staroście Zmudzkiemu, zaſlubione, y ſyn Kazimierz, kwitnął 1676.

Krom iuż wyliczonych: Marcin Naruſzewicz 1674. N. Naruſzewiczowna, Jędrzeia Kniazia Dolſkiego Podkomorzego Wołkowiſkiego, Joanna Ogińſkiego Jana Woiewody Połockiego y Hetmana Polnego Litewſkiego. N. Jana Frąckiewicza, małżonki. N. Naruſzewicz miał za ſobą Katarzynę, corkę Radziwiła Mikołaia Xiążęcia na Dubinkach y Birzach, Woiewody Nowogrodzkiego, koło roku 1690 *Genealogia na mappie XX. Ra-*

dziwilow. Bartłomiey 1700. Michał w Zakonie naszym temi czasy.

NARWIT herbu Koścießa albo Narwid w Xięstwie Zmudzkim. Bartłomiey Narwid 1621. Jeden z nich w Polskim woysku służył. Stanisław 1700.

NARZYMSKI herbu Dołęga w Płockim Woiewodztwie. Mikołay Narzymski Kasztelan Sierpski, z Katarzyny Kryskii Woiewodzanki Płockiey urodzony, miał za sobą Gostomską, siostrę Woiewody Rawskiego, z ktorey dway byli synowie, Jan, y Mikołay Kasztelan Sierpski, miał y drugą Bartnicką, iako tenże *Paprocki świadczy fol: 251.* Tomasz brat iego Kasztelan Płocki z Mdzewskii zostawił potomstwo, corka iego była za Anzelmem Gostomskim Woiewodą Rawskim. *Paproc: fol: 154.* Stanisław 1598. *Constit: fol: 725.* Mikołay poseł na Seym 1626. deputat na Trybunał Radomski, *Constit: fol. 6.* Jan zaś w roku 1629, *Constit: fol: 7.* Jakub 1635, *Constit: fol: 18.* Krzysztof naprzod Chorąży, potym Podkomorzy Ciechanowski 1648. N. Chorąży Płocki, żona iego Izabella Zalinska Samuela Woiewody Malborskiego z Mortęskii corka, po Piotrze Bąkowskim owdowiała, *Mf. Konopat:* Mikołay naprzod Chorąży Płocki, z tym tytułem na rożne Seymy posłował, w roku 1678 iuż Podkomorzy Płocki, Pułkownik odważny, syn iego Jozef Starosta Bobrownicki, dziedzic na Nadborzu, z Wessłowny Krayczanki Koronney urodzony. Tomasz Chorąży, Chełmiński, Jan Podstoli Ciechanowski 1674. N. Kasztelan Warszawski, ktorego corka była za Woyciechem Ciemniewskim, y syn Adam 1704. Woyciech Starościc Ciechanowski 1718. Jozef Kanonik Kuiawski, deputat na Trybunał Koronny 1723. Jakub poseł na konwokacyą 1733, z Oyca Stanisława Starosty Ciechanowskiego zpłodzony, Podkomorzy Nurski, temi czasy Woiewoda Pomorski, żona iego Anna Czapska Kasztelanka Chełmińska, Narzymska Jana Czerskiego małżonka. Mikołay Narzymski, że miał za sobą Kostczankę Kasztelankę Zakrocimską, siostrę rodzoną S. Stanisława Kostki, świadczy *Mf. Konopat.* Jozef na Nidzborku Starosta Zakrocimski, poseł na konwokacyą 1733.

NASIECHOWSKI herbu Gryff. Zbigniew z Nasiechowicz Archidyakon, y Woyciech z Turska mnieyszego, Kustosz Krakowski, obadwa herbu Gryff, koło roku 1270, ktorych Przodkowie fundowali kościoł S. Marcina w Krakowie, ktory teraz iest w possessyi Panien Karmelitek Bosych. *Nakiel: Miechow:*

NASIEGNIEWSKI. N. Nasiegniewska była za Macieiem Suleńskim herbu Jastrzębiec.

NASIŁOWSKI herbu Pułkozic albo Nasiełowski w Xięstwie Litewskim. Jerzy Nasiłowski Woiewoda Witebski 1547, miał za sobą Xiężną Pruńską wdowę po Piotrze Krzczonowiczu, po tym tylko się corki zostały, z tych Felicyanna, była za Jerzym Xiążęciem Zbarazkim, umarła 1593, matka Piotra Woiewody Trockiego, druga za Grzegorzem Ościkiem, trzecia za Mikołaiem Wołczkiem Dworzaninem Krolewskim, *to Paproc:* gdzie przydaie, że iuż ten Dom zszedł. Zofia Nasiłowska była za Mikołaiem Radziwiłłem Woiewodą Wileńskim, y Kanclerzem Litewskim, za Zygmunta I, *Geneal: Radziwiłłów:* rozumiem że to była siostra Jerzego Woiewody Witebskiego, w Nurskiey Ziemi Mikołay Nasiłowski kwitnął 1648, ale niewiem czy tu należy.

NASIEROWSKI herbu Slepowron w Ziemi Ciechanowskiey. Woyciech Nasierowski z Stoińską, zpłodził dwie corki, Joannę *1mo voto* Klonowską, *2do* Kuberską, *3tio* Stecką Chorążyną Kiiowską, y Zuzannę *1mo* Zdzarską, *2do* Xiężną Woroniecką: Synow także dwoch. Adama, tego z Konstancyi Kuberskii synowie, Jan, Władysław *Societatis JESU,* Franciszek w Zakonie Kaznodzieyskim, y Piotr Komornik Podolski. Jakuba, tego z Konstancyi Kurdwanowskii corki dwie, Joanna Miączyńska, y Franciszka Gaiecka, tyleż synow, Tomasz y Szymon.

Natarcz herb.

MA być w polu czerwonym strzała, prosto w gorę żelezcem wyrychtowana, stoiąca między dwiema blankami, w hełmie ręka do gory wyniesiona, dzidę grotem w gorę obroconym w lewą tarczy trzymaiąca. O tym ani *Paprocki ani Okolski nie pisał, Koiałowicz tylko in Mf.* pisze, że nadany iest od Gedymina Xiążęcia Litewskiego, szlachcicowi nazwanemu Natarcz, za odważną obronę zamku Krewa, przeciw Krzyżakom. Włodzimierz Natarcz, miał synow ośmiu, ktorych potomstwo, częścią w Xięstwie Litewskim, częścią na Wołyniu osiadło. W Lidzkim y Grodzieńskim powiecie będący, Bienieckiemi się nazywaią od Maietności leżącey nad rzeką Bienicą. Bogdan Bieniecki syn Pawła, ten od Krola Alexandra, wziął niektore nadania wieczności, nad rzeką Kirsną w Woiewodztwie Trockim, zostawił syna Marcina Pisarza Ziemskiego Mińskiego, tego zaś z Makarowiczowny było dwoch synow, Daniel y Eliasz. Eliasz żołnierz za Krola Stefana w Inflanciech, a potym w Woysku Cesarskim sławy szukaiąc, w Węgrzech poległ. Daniel z pierwszey żony Unichowski, zpłodził trzech synow, Eustachiego, Jana, y Krzysztofa: z drugiey Wołowiczowny, iednego Mikołaia. Eustachi poległ pod Białym kamieniem, Jan w Zakonie *Societ: JESU.* Mikołay Stolnik Grodzieński, z dzieciństwa do siwego włosa w woysku służył, pod Parnawą, będąc pod chorągwią Usarską Hetmańską, mężnie poczynaiąc, postrzelony pod Stolicą, y niebespiecznie raniony. Pod Chocimem Ko-

tmiſtrzował; Karol Chodkiewicz Hetman, wiedząc iego męſtwo, ſzczegulniey go Zygmuntowi III zalecał: Syn iego Jerzy, naprzod Stolnik Grodzieńſki, 1658 poſeł do Cara Moſkiewſkiego, potym Kanonik y Kuſztoſz Wileńſki, mowiłem o nim *tom: 1 fol: 99*, poty *Koiał: in Mſ.*

NAWOIEWSKI herbu Starykon w Krakowſkim Woiewodztwie. *Paproc:*

NAWROTYNSKI herbu Saława, patrz herb Saława.

**NAWOSKI* w Bełzkim Woiewodztwie. Anna Nawowſka z Nawoza była za Jakubem Rudnickim.

NECZ herbu Jaſtrzębiec w Krakowſkim Woiewodztwie. Z tych byli Szymon y Woyciech Neczowie. Sebaſtyan Necz, dla męſtwa ſwego na woynach, za promocyą Zamoyſkiego Hetmana, do prerogatyw Szlachectwa przypuſzczony, *Conſtit: 1601 fol: 749.* Są y Neczewiczowie, z tych Teodor Neczowicz Piſarz Grodzki Włodzimirſki *1674.*

**NEHREBECKI.* albo Niehrebecki w Bracławſkim y Brześciańſkim Woiewodztwach. Jan Nehrebecki poſeł na Seym z Bracławſkiego 1632, *Conſtit: 1643 fol: 5.* N. Nehrebecki zoſtawił ſyna Marcina Nehrebeckiego, dziſieyſzego Chorążego Łomżyńſkiego, ten dwarazy ſluby małżeńſkie ponawiał: Naprzod z Anną Gumowſką Cześnikowną Zakrocimſką, z ktorey ſyn Michał, potym z Maryanną Baybuzianką Hrybunowiczowną herbu Baybuza, corką Sczeſnego Cześnika Bracławſkiego, Dziedzica na Raygrodzie (ſyn to ieſt Konſtantego Baybuzy, o ktorym w Tomie pierwſzym *fol: 54* namieniłem, a brat rodzony Pawła, ktory *ſteriliter deceſſit 1739.* Zaś iego ſynowie dway, Dominik Stolnik N. y Jędrzey Chorąży w Regimencie pieſzym Hetmana Polnego Koronnego, Branickiego, ieſzcze młodziani, y procz Maryanny Nehrebecki, ieſzcze corki dwie, Roża 1739 zaślubiona Antoniemu Łączyńſkiemu Skarbnikowi Radomſkiemu herbu Nałęcz, y Elżbieta Panna) ta tedy Maryanna, powiła mu ſynow trzech, z ktorych nayſtarſzy Alexander, drugi Jan, trzeci ieſzcze dzieciną, y corki dwie, Rożą y Konſtancyą.

NEKANDA herbu Topor w Krakowſkim Woiewodztwie, patrz Trepka.

**NEPELSKI.* Katarzyna Nepelſka była za Jędrzeiem Strzemeſkim.

**NESTEROWICZ herbu Pobog*, z tą iednak odmianą, że podkowa z lewego boku tarczy, ſtrzałą z gory przeſzytą na doł, nie przez obiedwie części, ale tylko przez iednę; drudzy powiadaią, że ta podkowa, krzyża na barku ſwoim mieć nie powinna. Neſter Ureki Szlachcić Wołoſki, na Seymie 1607 indigenat otrzymał dla zaſług ſwoich, *Conſtit: fol: 857:* niewiem czy nie od niego idą Neſterowiczowie, z tych Jan w powiecie Ośmiańſkim *1674* Jan Kaſztelanem Brześciańſkim w tym czaſie gdy to piſzę.

**NENCHEN.* Jan y Karol Nenchenowie Kapitani w woyſku koronnym, dla zaſług woiennych, indigenat otrzymali na Seymie *1676. Conſtit. fol: 58.* Nencha miał za ſobą Elżbietę Boreykownę Podczaſzankę Podlaſką, Jozef w Zakonie naſzym temi czaſy.

**NEWELSKI herbu Korczak*, z tą iednak rożnicą, że wręby trzy kłada od gory więkſze, na doł mnieyſze, a nad oſtatnim od dołu, y naymnieyſzym, kłada Xiężyc, obiema rogami na doł zpuſzczony, y niby oſtatni wręb opaſuiący, na hełmie trzy piora ſtruſie, *Paprocki y Okolſki o nich nie piſał, Koiałowicz in Mſ:* powiada o nich, że ten Dom w Xięſtwie Litewſkim zacny y dawny, nazwiſko ſwoie ma od Newlu zamku w Inflanciech, y obſzernych poſſeſſyi, ktore w tamtym mieyſcu mieli Newelſcy. Gdy potym tę część Moſkwicin odebrał, Newelſcy w Xięſtwie Litewſkim oſiedli; y lubo potym Stefan Krol tylą zwycięſtwy, wyzuł Moſkwę z Inflant, a zatym

y z

y z Newla, przecięż że ten Zamek pograniczny Moſkwie, więkſzey ſiły, y nad ſobą opatrzenia potrzebował, dlatego Newelſkim w zamianę iego, inne dobra w Litwie puſzczono. Jan Władyſław Newelſki Skarbnik Brześciańſki, mąż rycerſki przeciwko Kozakom y Moſkwie, iemu Rzeczpoſpolita fortyfikacyą Brześcia Litewſkiego w roku 1661 zleciła. Jan Kanonik Żmudzki, ſynowiec iego od brata, do Rzymu od Tyſzkiewicza Biſkupa Żmudzkiego wyſłany, gdy ſię tam pięknie do ukontentowania wſzyſtkich popiſał, wziął naprzod Kantoryą a potym Dziekanią Wileńſką. Michał Łowczy Połocki 1648, miał za ſobą Tyſzkiewiczownę Sędziankę Połocką: był Kommiſſarzem do rozgraniczenia Połockiego Woiewodztwa od Moſkwy, y ſzczęśliwie to zakończył w roku 1648, czego przez piętnaście lat inni dokazać nie mogli. Tenże czy inny Michał Podſędek Połocki, y Jozafat Stolnik Połocki 1674. O Janie *Konſtytucya 1641 fol: 41.*

Newlin herb.

Powinna bydź ſtrzała złota, proſto do gory oſtrzem wyrychtowana, przez ſrzodek iey krzyż idzie, między dwiema gwiazdami, w rowni od ſiebie odległemi, w polu błękitnym, na hełmie z korony ieſt czarnego orła ſkrzydło, barkiem w prawą ſtronę obrocone, przez ktore ſtrzała przeſzyta w prawą tarczy. *Okolſki tom: 2, fol: 267.* przydaie, że z Niemiec do Polſki przynieſiony, od Szymona Ronneberga, iuż za Zygmunta Auguſta Krola: iakoż że Promniczowie na Sląſku, takim ſię też herbem pieczętuią, widziałem u Dawida Hirſmullera, w Xiążce od niego przypiſaney, Balcerowi Promniczowi Biſkupowi Wrocławſkiemu, y Sląſkiemu Gubernatorowi, tylko że tak ſtrzała, iako y gwiazdy nie proſto ſtoią, ale nachylone na prawy bok tarczy, y ielcow na krzyż

złożo-

złożonych na strzale nie masz. Ancutow w Litwie herb, coś podobnego ma do Newlina, tylko że miasto gwiazdy na lewym boku tarczy, kładą Xiężyc, rogiem iednym do gory, a obiema do strzały, obrocony, ielcow także na strzale bydź nie powinno. Z tey zaś racyi *według Okolskiego*, ten herb Newlinem nazwany, że Ernest brat Szymona Ronneberga, mężnie pod Newlem biiąc się z nieprzyiacioły, tamże poległ; gwiazdy także do tego herbu przydane bydź mieni *Okolski* od Zygmunta Augusta.

**NEYSZTAD*. Jan Neyfztad Major w Woysku Litewskim, na Seymie Coronationis Jana III, otrzymał approbacyą, indigenatu sobie pozwolonego, w roku 1673 *Constit: fol: 25.*

NIDECKI herbu Wieże w Krakowskim Woiewodztwie. Jędrzey Patrycy Nidecki, Proboszcz Warszawski, Archidyakon Wileński, Kustosz Klecki, Krakowski, Sendomirski, Pułtuski, Kruświcki Kanonik, a potym Biskup Inflantski 1593, urodzony był z Pawłowski herbu Leliwa, Biskupa Ołomunieckiego siostry, mąż sławny y pamięci godny, żyie ieszcze y po dziś dzien w pismach swoich do druku podanych, *De Ecclesia vera vel falsa, libri V. Cracov: typ: Lazari, 1585 in folio.* 2do. *Liber Paralellorum Ecclesiæ Orthodoxæ, cum Synagoga hæreticorum.* 3tio. *Liber Fragmentorum Cicer: cum Philosophicis rebus Patavii sedulam operam daret.* 4to. *Commentarii in duas Ciceron: Orationes.* 5to. *Gratulationes ad Stephanum Regem, post devictum ter Moschum, nomine Cleri Varsav: Starowol: de Scriptor: Polon: fol:* 27 przydaie mu tę pochwałę, że był *Vir omni scientiarum genere præditus, atq; ob id Boncompagno, Sigonio, Paulo Manutio. Robertoq; Turnero familiaris, Stephano Regi gratiosus;* śmierć iego zrzuca tenże autor na rok 1583, Solikowski potym Arcybiskup Lwowski pisał Epigrammata po iego ześciu, ktore u tegoż Starowol: znaydziesz: Bernard brat iego, mąż także uczony y przykładny, Pleban w Nidku. Alexander z Nidka Nidecki, miał za sobą Maryannę Kiiańską, ktorą urodziła Barbara Zbylitowska, siostra rodzona Podsędka Krakowskiego, miał y braci. Stanisław 1705 w Krakowskim.

NIEBOROWSKI herbu Prawdzic w Rawskim Woiewodztwie. Wacław Nieborowski, ktory za świadectwem *Bielskiego lib: 4, 1462*, gdy Eryka Xiążę Szczecińskie pogromił z inszemi, y dzięki y donatywy od Krola odebrał. Jan Kmaczoła z Nieborowa Woiewoda Bełzki 1452, *Statut Masov: fol: 94.* Krystyn Kanonik Płocki, Kandydat na Biskupstwo Płockie w roku 1425, po śmierci Jakuba Biskupa Płockiego, *Łubien: in Vitis Episcop: Ploc:* Wacław Kasztelan Bełzki 1498. Maciey Pisarz Ziemski Sochaczewski, ktorego corka Katarzyna, była za Arnolfem Potrykowskim herbu Paprzyca Tomasz Kanonik Kamieniecki, a potym Krakowski, Kasper mąż rycerski z Xiążęciem Koreckim, zginął pod Chocimem, w Kamieńcu u OO Dominikanow pogrzebiony. Woyciech y Alexander Dworzanie Krolewscy, siostra ich Krzywiecka. *Kromer* wspomina Nieborowskiego Podsędka Krakowskiego. Stanisław Poborca w Sochaczowskiey Ziemi 1618. Wacław y Hieronim 1628. Stanisław Podsędek, a potym Sędzia Sochaczewski 1648. Mikołay Dworzanin krolewski, Alexander Archidyakon Łowicki, Kanonik Gnieznieński. Jan Chorąży Sochaczewski, z Seymu Kommissarz do granic od Wołoch, *Constit: 1667 fol: 21.* Marcin Podkomorzy Sochaczowski. poseł na Seym 1643, zmatcąd deputat do kwarty Rawskiey, *Constit: fol: 25*, y 1647 do rewizyi Xiąg Ziemskich Sochaczewskich, *Constit: fol: 34.* Tenże czy inszy Marcin Podkomorzy Sochaczewski, Starosta Zwoleński, kwitnął 1667, *Constit: fol: 16.* Alexander Podczaszy Gostyński 1676. Mikołay Podczaszy Sochaczewski

wski 1635. Adryan w Zakonie naszym, pobożności wielkiey kapłan, zszedł z tego świata w Rawie 1681, wieku swego 80. N. Kanonik Gnieznieński Kuiawski y Łęczycki 1704. Paweł Łowczy Sochaczowski. Kasper Podczaszy Gostyński, żona iego Krystyna Trzcińska herbu Rawicz, Jędrzeia Maxymiliana Łowczego Gostyńskiego, y Anny Aloizyi Kołłczanki corka, ale bezpotomny. N. miał za sobą Mączyńską Chorążankę a potym Podkomorzankę Sieradzką. Wacław Podkomorzy Rawski, poseł na konwokacyą 1733.

NIEBORSKI herbu Prawdzic. Do tych tak *Paprocki iako y Okolski* pociąga tych Nieborskich, ktorzy są w Ziemi Wyszogrodzkiey. Marcin Nieborski Podsędek Wyszogrodzki, z Zofii Cybulski Sędzianki Wyszogrodzkiey, zpłodził Adama Stolnika Wyszogrodzkiego, Dworzanina Zygmunta Augusta Krola, Adryan Skarbnik Wyszogrodzki, y Woyciech 1632, Kasper 1648, Piotr 1674 w Ziemi Wyszogrodzkiey, Jakub Nieborski miał za sobą Cybulską. Jan Poborca 1598, *Constit: fol: 725.* Dorota Jana Krasińskiego Woyskiego Rożańskiego małżonka, Jan poiął w małżeństwo Elżbietę Krasińską. N. miał za sobą Podolską Sędziankę Ziemską Ciechanowską.

NIEBORSKI herbu Lubicz w Mazowieckim Woiewodztwie. Stefan Nieborski Archidyakon Dobrzyński, Płocki y Pułtuski Kanonik 1593, *Acta Synodi Plocen:* N. Nieborski Rotmistrz pod Nowogrodem w roku 1604, Dymitra Cara Moskiewskiego, w kompucie dwochset Usaryi, na Stolicę odprowadzaiąc, pierwszy na Moskwę taką siłą uderzył, że ich rozpędził. *Petricius lib: 1.* Marcin 1632, Władysław Podczaszy Ciechanowski, z Seymu 1633 Kommissarz, *Constit: fol: 48.* Adam, Jerzy, Marcin, w Ziemi Ciechanowskiey 1648. Stanisław Biskup Metoński, Suffragan Wileński, na kościoły y ubogich szczodrobliwy, umarł 1644, iako o nim głosi nadgrobek iego w Wilnie, *Starowol: in Monum:* Adam Nieborski 1675, *Acta Castren: Zakrocimen:* miał za soba Agnieszkę Łopacką Kasztelankę Zakrocimską, z ktorey było synow czterech, Felicyan Starosta Janowski, poseł z Ziemi Ciechanowskiey, podpisał elekcyą Jana III; Kazimierz Kasztelan Sierpski, Dobrzyński, Rypiński Starosta, Alexander Stolnik Dobrzyński, y Krzysztof Sekretarz krolewski. Michał syn iednego z tych czterech, Podkomorzy Ciechanowski, deputat na Trybunał koronny 1723, poseł na konwokacyą 1733. temi czasy Kasztelan Płocki. N. Starosta Ciechanowski, poseł na Seym 1738. Piszą się z Nieborzyna. Stanisław miał za sobą Annę Kobylnicką Czesnikownę Wyszogrodzką. N. Franciszka Łękowskiego małżonka.

*z *NIECHANOWA*. Marcin z Niechanowa Kanonik Gnieznieński 1485. *Constit: Synod: Provinc: lib: 1 fol: 43.*

NIECHMIROWSKI herbu Poray w Sieradzkim Woiewodztwie. Przodek ich był Krzepickim Starostą, atoli siła dobr utracił, o czym *Paprocki* obszerniey pisze: miał synow trzech, od iednego z nich idą Niechmierowscy, z ktorych Marcin był mąż godny, wspominaią ich 1602 *Xięgi Grodzkie Ostrzeszowskie.* N. Alexandra Madalińskiego Podsędka Wieluńskiego. N. Widawskiego, małżonki.

**NIECIECKI herbu Poray.* Melchior Niecięcki Podkomorzy Drohicki, z Seymu 1576 Poborca w Podlaskim Woiewodztwie, *Constit: fol: 261.* Szymon w Drohickim 1643. Stefan Pisarz Ziemski Połocki 1659. Adam w Wileńskim 1697. Stanisław w Orszańskim.

**NICKI herbu Radwan* w Płockim Woiewodztwie. O nich namienia *Mſ. o Familiach Pruskich*, Gotard Nicki 1632. Anna była za Jędrzeiem Rutkowskim.

**NIECISZEWSKI herbu Bożezdarz.* Są w Trockim Woiewodztwie iako świadczy, *Koiał: in Mſ.* Kazimierz Niecíſzewski Skarbnik Trocki 1648. N. była za Białochowskim, *Mſ. o Famil: Pruſk:* N. Podſtoli Trocki miał za ſobą Grocholską Woyskiego Nowogrodzkiego corkę. Stanisław 1700.

**NIECZAY herbu Pobog,* z tą iednak rożnicą, że podkowa bez żadnego krzyża, a pod nią proſto wyrychtowana żelezcem w gorę ſtrzała, w hełmie trzy piora ſtruſie, pole herbu czerwone. Nieczay Pułkownik Kozak Zaporowski, a potym hetman Białoruski, Ziemianin Mścisławski, Bychowa długo y mężnie bronił, aż na koniec 1660, znowu ſię Moskwie z fortecą doſtał. Nieczay Bazyli w Rawskim 1674.

Nieczuia herb.

MA bydź w polu czerwonym, pień od drzewa obcięty, na wierzchu iego krzyż, czyli raczey miecz otłuczony, przy pieńku, ſękow obciętych bydź powinno trzy po prawey ſtronie iego, dwa po lewey, w hełmie takiż pieniek, miedzy dwiema skrzydłami, *Bielſ: fol: 575. Páproc: w Gniazdzie Cnoty, fol: 707, O herb: fol: 255. Okol: tom: 2 fol: 269. Kleynoty fol: 68. Petraſancta* żadnego mu podobnego nie ma. O Początkach tego herbu, niezgadzaią ſię naſi autorowie. Jedni mowią, że ten herb do Polski z Czech przybyſz, iakoż *Paprocki w ſwoim Ogrodzie fol: 18;* świadczy, że w Czechach Panowie z Lipego, Krzyneccy z Konowa, y Panowie z Lichtenbergu, dwoch pieńkow obciętych w herbie zażywaią, ukoſem ułożonych, każdy z nich powinien mieć pięć gałezi ociętych: początek tego herbu ztąd bydź powiada, że gdy Jaromir Xiążę Czeskie, na łowy w głęboki las zdradziecko był wyprowadzony, y iuż o życiu iego Werſzo-

Werſzowiczowie z zaſadzek wypadſzy zamyślali; poſtrzegſzy to ieden z łowczych iego, dał znać rozbieżałym po leſie Dworzanom iego, za ktorych ſukkurſem, Xiążę z niebeſpieczeńſtwa wyſzedſzy, Howoryuſza (to imię miał łowczy) wybawiciela ſwego, ſzlachectwem, y tym herbem nadał, Senatorem uczynił, y w fortunę znaczną opatrzył; od niego tedy wzwyż wſpomnione familie, ſwoię linią prowadzą. Podobnegoż herbu tamże w Czechach zażywaią Berkowiczowie z Drzewicy, to ieſt dwoch Oſtrwi czarnych, na krzyż przełożonych, o ſześciu ſękach, ten herb im nadany za wierne ich uſługi, od Ulryka Xiążęcia, y między nayprzednieyſzych Panow policzeni, w dobra y maiętności upoſażeni. Nim zaś do Baronatum przyſzli, y nim ich Ulryk na tę godność wynioſł, noſili w herbie tylko ieden pieniek, tak iako u nas w Nieczui widziemy. Teraz, *mowi Paprocki,* herbu Panow z Lipego y Berkowiczow ta ieſt rożnica, że Berkowiczowie, pięc ſękow na każdym pieńku maią, a tamci ſześć, ci ſwoie pieńki w hełmie, między orlemi ſkrzydłami noſzą: Panowie de Lipie w hełmie, na pawim ogonie, karpia kładą, *to Paproc:* Tenże *Autor w Stambuchu Slezkim,* tak inſzy herb opiſał. Jeſt prawi pień ze dwiema ſękami ociętemi, a korzenia trzy u niego, na lewey ſtronie tarczy, (bo ta wzdłuż powinna bydz linią przedzielona,) ieſt Lew wſpięty przedniemi nogami, na tylnych ſtoiący, w lewą, głową obrocony, iakby w przednich łapach coś trzymał Tym ſię herbem ſzczycą Beſowie z Kolna z Katowic na Sląſku, Dom ieſzcze za Pogańſtwa Panom ſwoim dobrze zaſłużony, Z tych Adam Bes naywyżſzy Konſyliarz Boleſława Xiążęcia, Syna Władyſławowego, koło roku 1311. Otto Bes, Kanclerz Xiążęcia Konrada 1422, piſał ſię z Rogowa. Jan Bes z Kolna z Katowic Sędzia Opolſki naywyżſzy, y Raciborſki, y iego brat Kaſper Bes na Krawarach 1609, *Paproc: w dedykac: Balbinus także lib: 3 Epit: Rer: Boh: cap: 15* twierdzi, że na nadgrobku Jana Biſkupa Praſkiego, z Familii Drazica, pień widział wyrażony z zielonemi gałęziami, fol. 273.

Ci tedy, ktorzy powiadaią, że z Czech do Polſki ten herb przyſzedł, mienią, że to było za czaſow Władyſława Hermanna, od ktorego Przodek tego Domu, znacznemi był dobrami opatrzony, czy to on ſam wieś Nieczuyki założył, czy też od daney ſobie od Władyſława Xiążęcia, y on, y herb Nieczuią nazwany; przydaie *Paprocki w Gniazdzie,* że dzieſiaciu ſynow zpłodził, z ktorych ieden Podczaſzym był u Boleſława Krywouſta, Derſzław na imię, ktory w okazyi z Czechami, tak mężnie na ſamego ich wodzą natarł, że go z konia zwalił, przez co ztrwożone woyſko Czeſkie, ſnadno od naſzych porażone było; za ktore dzieło Boleſław Krywouſty, do dawnego iego z przodkow pieńka, miecz mu przydał. Atoli iednak ten autor, inſzą daleko oſnowę w poźnieyſzey *o herbach Xiażce* położył, y o tym Derſzſławię z liſtow iakichſiś powiada, że był herbu Jaſtrzębiec, pod Jaſtrzębcem. *Długoſz* ten herb nabytym bydź twierdzi w Polſzcze, toż *Bielſki* świadczy, y inni, z tey okazyi. Za Boleſława Krywouſta, gdy Czechowie nie śmieli otwartym boiem z Polakami ſię potykać, z zaſadzek czuwali tylko na okazyą dobrey y ſzczęśliwey wygraney; o ktorych woyſko naſze niewiedząc, tym beſpieczniey ſnem zmorzeni koczowali, tam mąż z tey familii, prawie za ſprawa Boſką, przez ſen wielkim głoſem tak wołać począł. Nieprzyiaciel, Nieprzyiaciel, że całe woyſko obudziwſzy y potrwożywſzy, do broni ſię porwało, czym Czechowie z imprezy ſwoiey zrażeni, czyli też porażeni od naſzych zoſtali. W nadgrodę tego, Krywouſty, w ten kſztałt, herb Rycerzowi temu, uformował. Ze iednak ciż ſami au-

mi autorowie, pospolicie Wszebora Woiewodę Krakowskiego, za tegoż Bolesława Krywoustego, iuż w Senacie zasiadaiącego, do herbu Nieczuia pociągaią, iako *Bielski fol:* 111 *y Paprocki*, dla tego zdałobymisię że ten herb dawnieyszy od czasow Krywousta. Między Przodkami familiantow tego herbu, tych liczy *Paprocki*, naprzod Dersława Nieczuię Podczaszego u Bolesława Krywoustego. Wszebora Woiewodę Krakowskiego y Hetmana w ostatniey pod Haliczem batalii, za tegoż Bolesława, ktoremu *Starowolski in Bellat: y inni*, niewinnie to zadaią, iakby pierwszy z tey potyczki miał się ucieczką salwować, y Krolewskie zdrowie na szańc wystawić. Jam wyraźnie iuż o tym mowił w pierwszym tomie pod Kasztelanami Krakowskiemi, gdziem dowodził, że dwoch na tenczas Wszeborow w Senacie Polskim zasiadało, ieden Woiewoda Krakowski herbu Lawschowa albo Strzemię, drugi Woiewoda Sendomirski herbu Nieczuia, po ktorym to krzesło posiadł Mikołay Bogorya; to z starych Monimentow wypisał *Nakielski w swoiey Miechowii fol. 69.* kędy przydaie, że żona tego drugiego, wieś Golczowo Klasztorowi Miechowskiemu, przed rokiem 1198 zapisała, *fol: 84*, y że za Władysława Xiążęcia Polskiego, hetmaniąc woysku, kilka znacznych zwycięstw z Rusi otrzymał. Troiana Nieczuię 1200, y Stoisława Hrabię, Zdzisława 1261. *Długoß* tey familii tę pochwałe przypisał, że iest *Genus Providum Bielski fol. 283* powiada, że w batalii Witolda z Edygą Tamerlanesowym Hetmanem, Nieczuiowie mężnie się potykali.

Herbowni.

Bystrzeiowski
Cebulka
Debiński
Domaßewski
Dymitr
Dzierżek
Fracki
Galicz
Gebicki
Gladyß
Grebarski
Greboßewski
Grzymułtowski
Jemielski
Kochowski
Konieński
Krasuski
Krzesiński
Krzynicki
Kuropatnicki
Łaskawski
Łetowski
Łoknicki
Łukawski
Miniewski
Mroczek
Ostrowski
Praski
Sadlewski
Slanka
Snießkowski
Starzechowski
Szumleński
Trzebski
Urbański
Wapowski
Wichorski
Wierzbicki
Wilczopolski
Wilkocki
Witosławski
Włodek
Zbigniewski
Zgierski
Ziemecki

Do herbu Nieczuia, Legendorfow herb, według opisania *Tretera in Episc: Varmien:* (y iam z niego mowił o nim pod Legendorfami) mogł by słusznie należeć, ale *Ms. o Famil: Pruskich* inszy im herb okryślił. W Krakowie w kościele S. Franciszka, na nadgrobku Pani iakiś w staroświeckim stroiu, między innemi herbami widziałem taki: Dąb ocięty, z obudwu stron iego po trzy gałęzie ocięte, z obu stron gałązka iedna cienka z liściem y żołędzią, Dąb trochę wierzchołkiem nachylony na lewy bok tarczy. Atoli, Cebulka, Łętowski, Wierzbicki, Włodek, pieńka zażywaią bez krzyża, y na hełmie noszą pięć pior strusich, patrz Ostrzew.

*NIECZUŁA *herb*; tak herb Bartlińskich zowie *Ms. o Famil: Prusk:* mowiłem ia o nim *w pierwßym tomie fol:* 45, tylko że pomieniony Ms. powiada, że nie sowa, ale szpak czarny na dębowym pieńku, o piąciu korzeniach, y dwoch gałązkách z bokow, bydź powinien, taką symmetrya, iak u mnie położony ptak, a na hełmie pawi ogon. W Prusiech zażywaią go tak Bartlińscy Walbachowie,

bachowie, iako y Czerniewscy Szwarcenbachowie. Alexandra Bartlińska corka Jerzego Sędziego Tczewskiego, była za Ciecholewskim Michałem. N. Bartliński z Borowską herbu Ogończyk, zpłodził trzy corki, Zofią Kobylińską, Annę, naprzod Jałowską, potym Daniecką, nakoniec była za Stanisławem Dębińskim, y Katarzynę Borucką. Synow zaś sześciu, Alexandra bezpotomnego, Jana, ktory poiął żonę herbu Dołęga, y z nią zostawił syna. Piotra Officyała Kamińskiego, Stanisława, Woyciecha, Kazimierza, ten miał za sobą Brzeską herbu Ciołek, y z niey tylko corkę Annę.

*NIECZYCKI *herbu Lis*. Czytałem list Zygmunta I Krola Polskiego *in Ms. Petricov:*, w ktorym Marcina Czyża Konstantynowicza z Nieczyc, długą przewłoką czasu, na dworze swoim zasłużonego, do herbu Lis, od Pawła Grzywy, y inszych tegoż herbu Familiantow przypuszczonego, między synow koronnych, y z potomstwem iego, policzył; gdzie go niżey Marcinem Czyżem Nieczyckim zowie, z tego wnoszę, że Grzywow do herbu Kościesza niesłusznie pociągaią: bo do herbu Lis, według listu Zygmunta I, należą.

*NIDABYLSKI *herbu Bończa*. O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał, w Lubelskim Woiewodztwie. Woyciech Niedabylski Instygator Koronny 1623 N. miał za sobą Katarzynę Przedwoiowską, z tey syn Jozef, y corki dwie, Bogumiła Dwernicka y Teressa. Adam w Zakonie naszym rządził Collegium Krasnostawskie, umarł w Łucku 1723: bracia iego, ieden Franciszkan, drugi Bernardyn. N. ma za sobą Deszkowską Zofią. Anna Zakonnica we Lwowie u Wszystkich SS.

NIEDROWSKI *herbu Jastrzebiec* w Mazowieckim Woiewodztwie. N. Niedrowski miał za sobą Katarzynę Białochowską, pozostałą wdowę, po Wierzbowskim Sędzim Chełminskim *Ms. de Famil: Pruss:*

NIEDROWSKI *herbu Topor* w Płockim Woiewodztwie.

*NIEDRUSŁAWSKI. w Wilkomirskim Powiecie. Jan Karol Niedrusławski Horodniczy Wilkomirski 1674. Michał y Stanisław Niedruszlański 1700.

*NIEDZIAŁDOWSKI. N. Niedziałdowski poseł Ziemski na konwokacyą 1574. *Biel: fol: 719*,

*NIEDZIAŁKOWSKI *herbu Rawicz* w Ziemi Nurskiey. Jan Niedziałkowski Sędzia Ziemski Nurski 1632, Ignacy Podstolic Nurski 1680. Zuzanna była, za Tobiaszem Geschawem.

*NIEDZINSKI w Mazowieckim Woiewodztwie. Wspomina ich *Konstytucya 1569 fol: 172.*

NIEDRZWICKI *herbu Ogończyk* czyli Niedrwicki, w Sendomirskim Woiewodztwie. Jędrzey Niedrzwicki Kasztelan Połaniecki, mąż y mężny y uczony, pod Połock nie mały poczet ludzi swoich wystawił, gdzie Mielecki Hetman, fortunnie go zażył, żona iego Wzdowska. Stanisław z Sendomirskiego poseł na Seym 1569, podpisał Unią Litwy, *Constit: fol: 171.*

NIEDZWIEDZIA *w tych herbach znaydzieß*, Kruszowski, Lichtfus, Rawicz, Sokola.

NIEDZWIECKI *herbu Ogończyk* w Bełzkim Woiewodztwie. Jędrzey postował na konwokacyą 1572 z Sendomirskiego. Piotr y Stanisław z Niedzwiedzia Niedzwiecki, Maciey w Podlaskim, Paweł w Trockim 1632, Woyciech z Radoszny y Tomasz brat iego rodzony, Zygmunt 1648. Stefan Miecznik y poseł Ziemi Liwskiey 1674. N. była za Piotrem Karpińskim.

*NIEGIBULSKI *herbu Rola*. Paprocki y Okolski o nich nie pisał.

NIEGOLEWSKI *herbu Grzymała z mężem* w Wielkiey polszcze. Jan Niegolewski Sędzia Ziemski Poznański, z Seymu 1633 Kommissarz do granic od Sląska, y Marchii, *Constit. fol. 32*, a przedtym przez lat 23 Podsędek Poznański. N. miał

miał za sobą Orzelską herbu Drya, z Niemoiewskii Roliczowny zpłodzoną, Stanisław 1623, Jędrzey 1638. *Constit: fol: 20.* Maciey Chorąży Wschowski, Starosta Powidzki, 1683 Kommissarz do granic od Sląska, *Constit: fol: 12*, corka iego Ludwika była za Michałem Działyńskim Kasztelanem Brzeskim Kuiawskim. N. Chorążanka Wschowska, była za Franciszkiem Miaskowskim Łowczym Poznańskim, Jędrzey Chorążyc Wschowski, miał za sobą Zofią Skaławską Skarbnikowne Poznańska. Brat iego Jan. Anna Chorążanka Wschowska, Adama Mycielskiego Stolnika Poznańskiego małżonka. Kazimierz Starosta Powiedzski.

*NIEGORSKI. N. Niegorski miał za sobą Komorską *Mſ. de Famil: Pruſſ:* Jędrzey w Ruskim 1648.

*NIEGOSZEWSKI *herbu Jaſtrzebiec:* Niegoszewski *pisał życie X: Marcina Laterny Soc: JESU.* Zygmunt z Niegoszewic Podczaszy Kiiowski, z żoną swoią Maryanną z Grabianowic, y Piotr Niegoszewscy, fundowali Missyą dla naszych w Kowlu 1686. Katarzyna Niegoszewska tego herbu, Stanisława Łaśińskiego, małżonka.

*NIEKRASZEWICZ. w Wileńskim Woiewodztwie. Gabryel Szwanśko Niekraszewicz y Stefan 1648. Eliasz Skarbnik Brzeski w Xięstwie Zmudzkim 1674.

*NIEŁAWICKI *herbu Lubicz* w Wiskiey Ziemi. Jędrzey Nieławicki 1648. N. Nieławicki miał za sobą Konstancyą Kozierowską, z ktorey synowie, Woyciech, Jan. Woyciech Skarbnik Winnicki, Sędzia kapturowy w Ruskim 1733.

*NIELCZEWSKI w Brześciańskim Woiewodztwie.

NIELEDEWSKI *herbu Prawdzic*, patrz Łaszcz.

*NIELEPIEC *herbu Prus imo* w Krakowskim Woiewodztwie. Adam Nielepiec, zostawił synow trzech, 1. Jędrzeia Wielkorządzce Krakowskiego, a od tego Jędrzey naystarszy, znaczną fortunę w Woiewodztwie Krakowskim, y Xięstwie Zatorskim, zostawiwszy, zpłodził syna iednego, Jozefa Macieia, ktory kilkanaście lat pod chorągwią Usarską Oyczyźnie służac, umarł, y corek trzy, iedna Przyłęcka Burgrabina Krakowska, a potym Czerna Kasztelanowa Oświecimska. Druga Piotrowi Szembekowi Kasztelanowi Oświecimskiemu. Trzecia Antoniemu Szembekowi Podkomorzemu Krakowskiemu. Corka od Jozefa, poszła za Franciszka Czernego Starostę Parnawskiego, Kasztelana Oświecimskiego. Stanisław brat rodzony Jędrzeia, miał syna iednego Franciszka, ktory Majorem w Regimencie Krolewskim umarł. Filip, trzeci brat Jędrzeia, dziedzic na Krakuszowicach, zostawił syna Jędrzeia męża rycerskiego, Corki zaś od tych. Jedna za Poniatowskim, druga za Antonim Russockim. Trzecia za Sendzimirzem Woyskim Sądeckim. Tomasz dziedzic na Bieńkowicach. N. miał za sobą Małachowską Cześnikowne Wieluńską.

*NIEŁOIEWSKI. w Brześciańskim Woiewodztwie, Jan y Konstantyn Alexander Niełoiewscy 1648.

*NIELUBOWICZ w Nowogrodzkim Woiewodztwie. Jan Kazimierz Nielubowicz 1648.

*NIEMCZEWICZ *herbu Rawicz* w Wileńskim, Nowogrodzkim, y Brześciańskim, Woiewodztwach. Paprocki y Okolski o nich nie pisał. Jan Jerzewicz Niemczewicz, zpłodził Samuela Kazimierza Stolnika Wilkomirskiego, ktorego z Zdzitowieckii syn Jędrzey Stolnik Witebski 1680 fundował mszą co piątek o S. Xawierze, z muzyką, w Brześciu Litewskim.

*NIEMCZYK *herb.* Niemczykow Dom, w Prusiech iuż ustał, na Sląsku ieszcze się znayduią, ale się zowią Niemczer, *to Mſ. o Familiach Pruſkich, bo Paprocki y Okolski o nich nie pisał.* Zażywali zaś herbu podobnego do Rokusow, to iest

to iest powinna była bydź tarcza wszerz przedzielona; na wyższey części noszli pot iednorozca czarnego, na lewą stronę tarczy obroconego, w białym polu; na dolney części, puł Karpia białego od ogona w czarnym polu: w hełmie zaś białą kitę, strzałą przestrzeloną: iest ten herb w Zaiączkowskim kościele na Chełmińskiey, ia tu abrysu tego herbu nie kładę, ile że iuż nie masz Familiantow tego herbu.

NIEMCZYK *herb. Paprocki w Gniazdzie fol: 1121, Okol: tom: 2 fol: 275*, tak go opisuią, Tarcza herbu na dwie części wszerz przedzielona, w niższey iest ogon Orli w polu czerwonym, ktory tak strzała przeszywa, że przez linią przechodząc, z lekka końcem albo ostrzem w lewy bok tarczy nakłania się, pole wyższey części białe. Familiantow tego herbu żadnych nie piszą ciż autorowie, y owszem w samey rzeczy, iest to herb Niesobia z małą odmianą; dla tego tu herbu tego nie kładę.

*NIEMCZYNOWSKI *herbu Prus imo* w Brześciańskim Woiewodztwie. Czy nie tu należy Niemcin Markolt Senator Ruski, y naywyższy Daniela Romanowicza Krola Ruskiego *Consiliarius* y Sprawca, ktory w roku 1267 Woysielkowi Xiążęciu Litewskiemu, Leonowi y Romanowi braci, Xiążętom Włodzimirskim, Bazylemu Halickiemu, Swarnowi Drohickiemu y Łuckiemu, Xiążętom, y innym Panom Litewskim, bankiet sprawował; *Stryikow: l. 8. c. 6. fol: 343. Koial: p. 1. lib: 4.* Hieronim Niemczynowski, na naszę Collegium Brześciańskie dobroczynny 1624. N. Kanonik Wileński, Pleban Słonimski, umarł 1592. *Starowol: in Monum:* Mikołay 1700. Maciey w Zakonie naszym temi czasy.

*NIEMINSKI *herbu Prawdzic* w Xięstwie Litewskim. Paprocki y Okolski o nich nie pisał, *Koial: in Mſ.*

NIEMIEKSZA *herbu Łabędź*.

NIEMIERZA *herbu Jezierza*, Niemierza Czarny Hetman nad ludźmi rycerskiemi w Rusi.

*NIEMIERZA *herbu Nałęcz.* Niemierza dziedzic na Chrzelowie, Kustosz S. Floryana. Kanonik Krakowski, Dobra swoie Orłow przedał Klasztorowi Miechowskiemu 1421, *Nakiel: Miech: fol: 384.* Tomasz Stanisław Niemierza Archidyakon Pomorski, deputat na Trybunał Koronny 1688, y 1676. N. Niemira Chorąży, miał za sobą Katarzynę Mączyńską Łowczankę Sieradzką. Niemira Cześnik Kujawski 1232 *Damal: in Archiep: fol: 103*

NIEMIRA *herbu Gozdawa.* Gdy Witold W. Xiążę Litewskie, w expedycyi przeciw Moskwie, woysko do batalii uszykował, a tym czasem nieprzyiaciel o pokoy prosząc, posłow swoich do niego wysłał, ten niechcąc krwi ludzkiey rozlewać, pokoy swoiey Kawaleryi ogłosić kazał; Nagora mąż odważny, życząc sobie z Moskwą się boiem potykać, zawołał, Niemir, to iest nie pokoy, zkąd go y iego sukcessorow Niemirami nazwano, a potym y Niemirowiczami, *Stryikow: fol: 516. lib. 14. Koial: p. 2. l. 1.* iakoż *y w Statucie Łaskiego fol: 127*, gdy na Seymie Hrodelskim 1413 przyimowali, na siebie y na Dom swoy, herb Jastrzębiec, zowią ich tam tak, *Nagora vocati Niemir.* Tenże to rozumiem Niemira, y z bracią swoią rodzonemi, podpisał pokoy wieczny Litwy z Koroną w roku 1401 *u tegoż Łaskiego fol: 128;* A że *Koiałowicz in Mſ.* pisze, że rozgniewani potym Panowie Litewscy na Polakow, gdy im Podola oddać niechcieli; herby w Hrodlu przyięte zrucali; między ktoremi y Niemira ieden z tego Domu, herb Jastrzębiec przyięty od siebie, z herbow swoich wygluzował, a do dawnego swego, to iest lilii białey w czerwonym polu wrocił się; z drugiey strony, ponieważ to iest pewna, że ię-

że ieszcze y po dziś dzień, iedni Niemirowie Gozdawą, albo lilią się pieczętuia, drudzy Jastrzębcem, dla tego z tąd wnoszę, że to iedenże Dom tak Gozdawitow iako y Jastrzębczykow Niemirow, y od iednego Przodka pochodzący, tylko znać iedni bracia [ktorych iako się wyżey mowiło było kilku) przy Jastrzębcu raz przyiętym statecznie się trzymali, drudzy Gozdawy się dawney swoiey chwycili. Między Gozdawitami tych liczy *Koiał: in Mſ.* Jana Niemirę Woiewodę Połockiego, ktory w roku 1412 pewną trasakcyą, między Witoldem y Zygmuntem Cesarzem Rzymskim, podpisał. Jan Niemirowicz Zygmunta Xiążęcia Litewskiego do Krola Jagełła poseł w roku 1433, a w roku 1453 na Seym Parczowski wysłany, Podola się u Polakow upominał, *Biel: fol: 396.* W tymże roku iezdził z drugiemi wysłany do Wrocławia po Elżbietę Krolową, Kazimierzowi Krolowi zaręczoną, *Bielſ.* Mikołay Janowicz Niemirowicz ieden z przednieyszych Panow Litewskich, Kazimierzowi Xiążęciu do Xięstwa Litewskiego rządow pomogł 1440, fundował Plebanią w Jskolu, y herb Jastrzębca w Gozdawę zamienił, Fiedor Niemira 1492 po przegraney potrzebie nad Wiedrussą rzeką z Moskwą, obronną ręką niewoli uszedł. Niemira Hrymałowicz Starosta Mielnicki 1514, podpisał list Zygmunta I dany Xiążętom Ostrogskim *Prawa fol: 26.* Jerzy z Szymonem Xiążęciem Słuckim był w okazyi pod Grodkiem, kędy Tatarow pobito. Mikołaia Niemirę Kasztelana Trockiego wspomina *Okolski*, że miał dwoch synow, Mikołaia y Jędrzeia, Z tych Mikołay, według niego, miał bydź Woiewodą Podlaskim, ktoremu Krol Alexander dał Kamionkę, y Pskow, w zasługach, gdy pod Słuckiem Tatarow poraził, był wprzod Stolnikiem Litewskim, ten dwoch synow zostawił, Mikołaia Marszałka Litewskiego, ktoremu na dworze swoim dobrze zasłużonemu, Maxymilian Cesarz pozwolił, żeby mogł był kreować *Auratos Equites*; był oraz Starostą Drohickim y Mielnickim 1517, iako się podpisał na liście Zygmunta I, danym Klasztorowi Staro Trockiemu, *Szczygielski*, y Zbigniewa, od ktorego z Illiniczowny Woiewodzanki Smoleńskiey, Stanisław, miał za sobą Firleiownę. Jędrzey, drugi syn Mikołaia Kasztelana Trockiego, ten na Rusi osiadł, był w potrzebie z Tatarami pod Rutkami 1511. Jakub Janowicz Niemira, a boday nie brat rodzony Mikołaia, o ktorym wyżey, bo go wspomina erekcya Plebanii w Jaskolu 1471. Jędrzey Jakubowicz, Woiewoda Kiiowski, iam mu, iako y Mikołaiowi Kasztelanowi Trockiemu, herb Klamry przypisał *w pierwszym tomie*, atoli tu należy: *Koiałowicz in Mſ.* dopiero w roku 1540 chce go mieć Woiewodą Kiiowskim, Starostą Owruckim y Swiłockim, był w potrzebie pod Olszanicą, w ktorey 34 tysięcy Tatarow zbito, krom plonu zabranego, miał za sobą Bogdanę, siostrę Eustachiego Daszkiewicza Starosty Czerkaskiego y Kaniowskiego, ktory że bezżennie umarł, dla tego tey Bogdanie siostrze, Pawołocie dobra, y całą fortunę zapisał: z tey była corka, ktora wydana za Olizara. Bazyli Rotmistrz sławny za Zygmunta Augusta y Stefana Krolow, wziął w zasługach 1581 trzy wsi pod Mohylowem, *Constit: fol. 384.* Hieronim Łowczy Podlaski, ktoremu, Konstytucya 1611, dobra Sawice wiecznemi czasy puściła, a to wzamianę, za niektore grunta iego, *Constit: fol: 46.* Synowie iego trzey, Pierwszy Woyciech, naprzod Stolnik Podlaski 1611, *Constit: fol: 23*, potym Starosta Mielnicki, poseł na Seym 1613, ztamtąd deputowany, do uspokoienia Związkowych, *Constit: fol: 6*, w roku 1616 już Kasztelan Podlaski, Kommissarz do granic, *Constit: fol: 47.* umarł Woiewodą Podlaskim, Starostą Mielnickim, pisał się na Ostromęczynie, synow iego dwoch zostało, Woy-

ło, Woyciech Podkomorzy Drohicki, 1637 dobra żony swoiey Regow przedał, posłował na Seym 1626, zkąd deputatem stanął na Trybunał Radomski, *Constit: fol: 6*, y w roku 1641 *fol: 20.* y Jan Stolnik Podlaski, ktorego syn Jan, y corka Joanna, Walentego Kuczyńskiego, Podsędka Ziemskiego Drohickiego, małżonka. Drugi Stanisław syn Hieronima Łowczego, naprzod Woyski Podlaski, daley Chorąży Mielnicki, z Seymu 1613 naznaczony do zapłaty woysku związanemu, *Constit: fol: 2*, wziął potym Kasztelanią Podlaską, a nakoniec Woiewodztwo, z ktorym tytułem był Kommissarzem do granic 1641, *Constit: fol: 20:* z Mogilnickii zpłodził Konstantego *sterilem*, Alexandra Maxymiliana Kasztelana Derpskiego, ktorego z Komorowskii, syn Adam *sterilis.* Stanisława Chorążego Mielnickiego, tego z Koryckii syn Alexander *sterilis*, Antoniego Stolnika Mielnickiego, dziedzica na Niemierowie. Hieronima Cześnika Mielnickiego, y corkę Barbarę Gosiewską. Trzeci Marcin Chorąży Mielnicki, (Marcina Sędziego Ziemskiego Drohickiego, wspominaią *Konstytucye 1627*) ten z Łoknicką, miał syna Karola Stolnika Drohickiego, ktory z Kręską zpłodził Jana Podkomorzego Nowogrodzkiego. Stanisław Niemira Podczaszy Lubelski 1683, *Constit: fol, 11*, pisał się z Niemirowa. Jan Władysław na Ostromęczynie, y Jędrzey 1674. Wiktorya Niemierzanka Xięni u PP. Brygitek w Lublinie 1675.

NIEMIRA albo Niemirowicz herbu Jastrzebiec w Nowogrodzkim y Połockim Woiewodztwach, przydomek swoy maią, Szczyt, to *Paprocki w Gniazdzie y Okol: tom: 2, fol: 44 pod Łazanki*: atoli *Koiał: in Mſ.* świadczy, że ci Szczytowie Niemirowiczowie, ktorzy są w Połockim Woiewodztwie, herbem się Radwan pieczętuią, ia o nich mowic będę pod literą S, kędy o Szczytach.

NIEMIROWSKI herbu Trzaska w Woiewodztwie Rawskim. Adam Niemirowski miał za sobą Annę Płotnicką, z ktorey syn Mikołay, żona iego Sakowiczowna. Walentyn Poborca w Bielskiey Ziemi 1578, *Constit: fol: 353.* Balcer Niemiarowski miał za sobą Czaplińską.

NIEMIRZYC herbu Klamry w Woiewodztwie Kiiowskim. *Okolski piße, tomo 1mo fol: 394*, że Niemira Kasztelan Trocki, o ktorym się wyżey mowiło, na Rusi osiadszy, herb swoy Gozdawa na hełm wyniosł, a Klamry na krzyż złożone, na tarczy ułożył, w polu czerwonym. Ztąd też ten autor, tak Niemirow, iako y Niemirzycow, iednymże Domem bydź rozumie; atoli domysł *Okolskiego*, utrzymać się nie może: bo na Rusi już dobrze kwitnął Dom Niemirzycow, kiedy ieszcze y ten żył Mikołay Kasztelan Trocki. Woyna albowiem Niemirzyc, siostrze swoiey Maryi, ktora była za Michałem Xiążęciem Czartoryiskim w roku 1458, te dobra zapisował: Zytan, Besnichrest, Bubnow, Choryczow, Tyszkowice, Szczuciatyn, Litowicz, Kręczow, Horki y Oleszki z przyległościami, iako dowodzą autentyczne dokumenta Domu Xiążąt Czartoryiskich. *Genealogia Jelcow*, początki Niemirzycow, od Alexandra Woronowicza, Hetmana u Swidrygełła Xiążęcia, Starosty y Fundatora Winnickiego, wywodzi, ten albowiem między inszemi synami zpłodził Hrydzka albo Grzegorza, ktory w siedmiu synach swoich, stał się Oycem wielu Familii, to iest Jelcow, Olizarow, Bykowskich, Tyszow, Kmitow; iakoż niektorzy z tych, Klamry też w herbie swym noszą, lubo inszym kształtem: Obszerniey o nich znaydziesz pod Jelcami y indziey. Niemirzycow co się tycze, tak pisze; Piotr, ieden z synow siedmiu Hrydzka y naystarszy, zostawił dwoch synow, Niemirę y Czereśnią, od Czeresni poszli Czerlińscy czyli Czerlinkowscy, od Niemiry Niemirzycowie: na dowod tego, dekretem się iakimsiś świadczy, ktorym Boiarow

Kotczyſca, iako wyſługę Piotra Hryckiewicza przyſądza obiema braci. Y
lubo żda ſię bydź coś do podobieńſtwa ta procedencya, przecięż ile kom-
put lat uważam, nie ieſt zupełna. Jozef Niemirzyc Sędzia Ziemſki Kiio-
wſki, [ten to zdami ſię Jozef, ktory za Krola Auguſta I wziął Czernikow,
y Woiewodztwu Kiiowſkiemu uproſił Sądy Grodzkie] zoſtawił czterech
ſynow: pierwſzego Szymona *ſterilem*, drugiego Jana, od ktorego tylko ſię
corka zoſtała Fedora, ta naprzod żyła z Alexandrem Hańſkim, ktora mu
urodziła ſyna Samuela, a ten z Maryanną Hulewiczowną Staniſława Hań-
ſkiego Chorążego Zytomirſkiego, żona iego Anna Pęſka zoſtawiła mu po-
tomſtwo. Trzećięgo Mateuſza, temu działem doſtało ſię Miaſteczko Ole-
wſko z iedenaſta wſiami, Anaſtazya Mukarowna powiła mu corkę Bogu-
miłę, Jędrzeia Terleckiego Stolnika Pińſkiego małżonkę, y ſynow, Krzy-
ſztofa, Mikołaia, Samuela, *ſteriles*, y Alexandra; ten zaś z Alexandry Maſz-
kiewiczowny zpłodził corke Eufrozynę, Władyſławowi Chreptowiczowi
zaſlubioną, z ktorey corka także Eufrozyna doſtała ſię w małżeńſtwo Ro-
manowi Hulewiczowi: y ſyna Jozefa Karola Niemirzyca, ktory wſzedł
w związki małżeńſkie z Heleną Kraſicką Kaſztelanką Przemyſtką, y z niey
miał ſyna Alexandra Sędziego Ziemſkiego Kiiowſkiego, ten z pierwſzą żo-
ną Zofią Trypolſką *ſterilis*, z drugiey zaś Zofii Wyhowſkii, miał ſyna Da-
niela. Czwarty ſyn Jozefa Sędziego Ziemſkiego Kiiowſkiego, Jędrzey,
dziedzic na Czerniechowie, Norzynſku, Przyborſku, corka iego Alexandra,
1mo voto kontraktowała dożywotnie z Janem Zahorowſkim. *2do* z Roma-
nem Hoyſkim Kaſztelanem Kiiowſkim, Staroſtą Włodzimirſkim. Syn
zaś tego Jędrzeia Stefan, Podkomorzym był Kiiowſkim, Staroſtą Owru-
ckim, Marta Woynarowſka trzy mu corki powiła, Katarzynę, naprzod Pa-
włowi Krzyſztofowi Sienucie, ale z nim *ſterilem*, po nim, z Jędrzeiem Le-
ſczyńſkim Woiewodą Derpſkim, Staroſtą Dubińſkim, Zofią, Staniſławowi
Tyſzkiewiczowi Cześnikowi Kiiowſkiemu, y Helenę, *1mo voto* Mikołaiowi
Lubienieckiemu, od ktorego zoſtało potomſtwo, *2do voto* Pawłowi Ryſzko-
wſkiemu Kaſztelanowi Mińſkiemu czyley raczey Mſciſławſkiemu, zaſlubio-
ne; tyleż ſynow, to ieſt, Władyſław Staroſta Owrucki dziedzic na Norzyn-
ſku, ten z Teofilą Xiężniczką Czetwertyńſką, tylko miał corkę Maryannę,
ktora pierwſzym związkiem, żyła z Pawłem Erazmem Hulewiczem, ktore-
mu zoſtawiła trzech ſynow, Michała, Felixa *ſterilem* y Władyſława Hule-
wiczow, od oſtatniego z tych była corka Katarzyna za Antonim Pietru-
ſzewſkim, y ſyn Kazimierz Hulewicz, ktorego żona Julianna Gorlińſka; dru-
gim związkiem z Dymitrem Zabokrzyckim, trzecim, z Hieronimem Za-
wadzkim, z tym corkę miała Helene Szempławſką. Stefan, drugi ſyn Ste-
fana Podkomorzego z Woynarowſki, naprzod Podkomorzy, daley Kaſzte-
lan, aż też Woiewoda Kiiowſki, z pierwſzey żony Gryzeldy Wilamowny
miał czterech ſynow, Krzyſztofa, Konſtantyna, Jerzego, *ſteriles*, y Włady-
ſława Kaſztelana Połanieckiego, ktory trzy razy ſluby małżeńſkie pona-
wiał, *1mo* z Heleną Piaſeczyńſką, *2do* z Błażeiowſką, *3tio* z Ludowiką Skor-
czycką Chorążanką Przemyſtką, z tey ſynowie, Karol, żona iego Antoni-
na Jełowicka, Jerzy, żona iego Brzeſciańſka, Auguſt, Staniſław, y Michał
temi czaſy w Zakonie Soc: JESU, y corki trzy, Konſtancya, ta naprzod
żyła z Karolem Drzewieckim Kaſztelanicem Lubelſkim, potym, z Jaku-
bem Stempkowſkim, Kaſztelanicem Zarnowſkim, Druga Eleonora, trzecia
Izabella, Zakonnice S. Benedykta w Jarosławiu. Powtorna żona, Stefana
Woiewody Kiiowſkiego, iako świadczy *Duryew: fol: 71*, był wnuczka

Piotra Opalińſkiego Woiewody Poznańſkiego, y informacya mi przyſtana
toż twierdzi, że Tereſſa Opalińſka Woiewodzanka Łęczycka, Generało-
wna Wielkopolſka. Jerzy, trzeci ſyn Stefana Podkomorzego Kiiowſkiego
z Woynarowſkii, y on Podkomorzy Kiiowſki, (niewiem czy ten czy inſzy
Jerzy Podkomorzy Kiiowſki 1648 zabity od zbuntowanych Kozakow] żo-
na iego Elżbieta z Konar Słupecka Kaſztelanka Lubelſka, z tey ſyn Teo-
dor Staroſta Tarnogorſki, ktory żył dożywotnie z Alexandrą Zytkiewi-
czowną, y z nią dwie tylko corki zoſtawił, iednę Anne, Alexandra Trębiń-
ſkiego Staroſty Tarnogorſkiego małżonkę, ale *ſterilem*, drugą Franciſzkę,
naprzod Staniſława Boguſza Cześnika Trembowolſkiego, z ktorym miała
ſyna Jerzego Boguſza Cześnika Zakrocimſkiego, ktory naprzod żył z An-
ną Głogowſką, ale bezpotomnie, potym z Ludowiką Lamarowną, *2do voto*
taż Franciſzka poſzła za Michała Jana Boguſza Miecznika Mińſkiego, z
tym miała ſyna Jana, y corkę Antoninę, Staniſława Dubrawſkiego Podcza-
ſzego Bracławſkiego małżonkę. Tegoż Jerzego Podkomorzego Kiiowſkie-
go, corka Barbara, wydana naprzod za Hieronima Moſkorzewſkiego, z kto-
rym corka Dorota, doſtała ſię Gabryelowi Stempkowſkiemu Kaſztelanico-
wi Bracławſkiemu, potym poſzła za Marcyana Czaplica Podkomorzego
Kiiowſkiego, z tym zpłodziła Jerzego Czaplica Podkomorzego także Ki-
iowſkiego, ktory z Franciſzki Lenkiewiczowny Podkomorzanki Mozyrſkiey
zoſtawił potomſtwo. Tomaſz, ſyn Jerzego Podkomorzego Kiiowſkiego,
ſzyię złamał pod Kiſielinem. Teodor y Krzyſztof 1674. Do tego Domu
należy, Władyſław Niemirzyc, ktory z Aryańſkich błędow wywikławſzy
ſię, gdy miał umierać, na dyſpozycyą duſzy ſwoiey, proſił do ſiebie X.
Michała Kiſarzewſkiego, Jezuity, przed ktorym należytą ſpowiedź uczynił,
ale gdy przyſzło do kommunii, że wątpliwość iakąś miał, czyby mogł
bydź zbawionym, gdyby tylko pod iedną oſobą kommunikował, proſił
pomienionego Kapłana, aby mu dał na piśmie aſſekuracyą, że będzie w
tey wierze zbawiony; dał kapłan z ochotą, w te słowa. *Ego Michael Kiſarzewſki
Societatis JESU, teſtor Divinam Majeſtatem, quia ſi quid paſſus fuerit in Judicio Di-
vino Illuſtris & Magnificus D. Uladislaus Niemierzyc, propter communionem ſub una
ſpecie in ſide Catholica, omnibus ſeculis Eccleſiæ probatam, ego hoc totum recipio in me
& animam meam, paratus reſpondere Divinæ Majeſtati, cum una Sancta Catholica
Eccleſia & Apoſtolica, Matre mea, & omnium fidelium. Datum Lublini in Collegio So-
cietatis JESU, 11 April: 1653. Idem qui ſupra* Tętedy aſſekuracyą w ręku trzy-
maiąc, życie zkonczył, y z nią (bo tak chciał,) w trumnę włożony. Gdy go
potym piątego dnia po śmierci do grobu w kościele naſzym Lubelſkim
kłaść miano, ſkoro trumnę otworzono, procz karty w ręku, drugą na pier-
ſiach trupa znaleziono, w te słowa. *Ego Uladislaus Niemierzyc, liberum per-
mitto Reverendum Michaelem Kiſarzewſki Societatis JESU Præsbyterum, ex vinculo
aſſecurationis & obligationis in animam ejus aſſecuratæ: nam mihi ex ſuprema Di-
vinæ Majeſtatis miſericordia, poſt expeditum Sacramentum Confeſſionis, & acceptam
Sacram communionem Romanæ Eccleſiæ, in articulo mortis meæ & tremenda hora ju-
dicii, in remiſſione peccatorum meorum, ex infinita clementia Dei Boni, ſatisfactum
eſt, atteſtor præſentibus. Datum in Valle pænitentiæ 16 April: 1653. Vladislaus Niemie-
rzyc.* Te obiedwie karty dla większey wiary do Xiąg Trybunału koron-
nego oblatowane. *Ad perſonalem oblationem A. Rndi Orda Rectoris Societatis JE-
SU Collegii Lublinenſis, ad acta Tribunalitia Regni Lublinenſia, ſcriptum Rndi Michae-
lis Kiſarzewſki Soci: JESU tum quietationem Illuſtris Vladislai Niemierzyc ſuſceptum,
Originale verò ad ſe recepit, de quo Officium præſens quietavit, feria 2da poſt Domi-
nicam Conductus 1653.* N. Chorąży Kiiowſki, poſeł na Seym 1738.

*NIEMOIEWSKI *herbu Rola* w Prusiech. Znać że iedneyże dzielnicy z Lubienieckiemi: bo się pisali z Lubieńca, herbu ich ta rożnica od inszych; że w hełmie, nie piora strusie, ale męża w czapce nosili w modrey sukni, w ręku powinien trzymać dwa Kroie, *to Mſ. o Famil: Pruskich.* Jan na Łowienku Niemoiewski, Kasztelan Chełmiński, mąż sędziwego wieku, żywego iednak, z Katarzyny, corki Stanisława Kostki Woiewody Chełmińskiego, spłodził sześć corek, iedna Orzelskiego herbu Drya na Krainie. Druga Małgorzata, Rozrażewskiego Kasztelana Szremskiego. Trzecia Krasińska Kasztelanowa Ciechanowska. Czwarta Kaczkowskiego herbu Pomian. Piąta Grabskiego Starosty Kruświckiego. Szosta Kliczewskiego herbu Dołęga, synow także iego czterech. *1.* Jerzy Kasztelan Chełmiński, ten miał za sobą Karnkowską Kasztelankę Lędzką, Starościankę Łeczycką, z ktorey byłoć wprawdzie potomstwo, ale młodo wszystko pomarło, y sam zszedł z tego świata *1615. według Duryewsk:* Iam go opuścił między Kasztelanami Chełmińskiemi, ale o nim *Mſ. Konopatſ: Mſ. o Famil: Prusk:* y nadgobek iego w Starogardzie świadczy; Poście ten Jerzy iezdził do Porty. 2. Stanisław naprzod Podstoli Koronny, potym Kasztelan Elbląski, a po bracie Jerzym wziął Kasztelanią Chełmińską, Starosta Osiecki, Miedzyleski, Rogoziński, z Seymu 1611 Kommissarz do granic, *Constit: fol:* 37. y do zapłaty Związkowym *1613 Constit: fol: 3. y 1616 fol: 16:* był to Pan pięknych przymiotow, rozsądku wybornego, miłych obyczaiow, pomiarkowany w passyach, wspaniałości umystu żadną przygodą nie poniżoney, daleki od pychy, w fortunę obfituiący, tak dalece, że krom intraty z dobr swoich roczney znaczney, na pięćkroć stotysięcy w ruchomych sprzętach zostawił. Zofia Czarnkowska Woiewodzanka Kaliska z Latalskii urodzona, żona iego, te zaś spłodziła Xiężniczka Pomorska, z tey miał dwoch synow, ale ci młodo pomarli, y dwie corki, z tych Apollinara, dostała się Mikołaiowi Daniłowiczowi Podczaszemu Koronnemu, Zofia Anna Jakubowi Smogulecklemu herbu Grzymała, Staroście Nakielskiemu. Po Czarnkowskii zmarłey, poiął Zebrzydowską Woiewodziankę Krakowską, z ktorey także tylko iedna corka została, Teressa Konstancya, ta naprzod żyła z Macieiem Smoguleckim Starostą Bydgoskim, potym z Olbrychtem Czerskim Kasztelanem Chełmińskim, *to Mſ. o Familiach Pruskich,* atoli *Okolski y Baran:* powiada, że za tym Macieiem Smoguleckim, była Zebrzydowska Woiewodzanka Krakowska, ktora dopiero po iego śmierci, poszła za Stanisława Niemoiewskiego Kasztelana Chełmińskiego. 3. Maciey Woiewoda Pomorski, a przedtym Podkomorzy Malborski 1623, potym Kasztelan Chełmiński 1626, z tego na Woiewodztwo Pomorskie przeniesiony, był oraz Starostą Starogardzkim, Rogozińskim, Kowalewskim, co znać z iego nadgrobku w Starogardzie, kędy y brat iego Jerzy pochowany; posłował na Seym ten Maciey 1618, z kąd był deputowany na Trybunał Radomski *Constit: fol: 4.* Miał za sobą Katarzynę Rabiankę, owdowiałą po Janie Plemieckim Staroście Kowalewskim, ta mu powiła dwoch synow, Dadziboga dziedzica na Służowie, y Władysława dziedzica na Słupowy. *Biezanowski in Flore Rosarum,* o synu tego Woiewody Jakubie pisze, ktorego syn miał bydź Władysław Sędzia Ziemski Inowrocławski, ktorego Wuy Jemielski Kasztelan Inowrocławski, znać ten Władysław z siostry iego urodzony, miał za sobą Trzebuchowską, z ktorey syn Jędrzey Kanonik Płocki 1685: tego Stryi Jędrzey Kasztelan Bydgowski, kwitnął *1700,* zostawił po sobie potomstwo z Anny Tuczyński de Wedel Kasztelanki Gnieźnieńskiey, syna iednego, y corki dwie, z ktorych

starsza żyła z Jędrzeiem Umińskim, naprzod Skarbnikiem Brzeskim Kuiawskim, a potym Kasztelanem Słońskim. Siostry stryieczne tego Jędrzeia Kasztelana Bydgowskiego, iedna, Dorota, pierwszym związkiem żyła z Wolskim Pisarzem Ziemskim Przemyskim, drugim z Janem Siemińskim dziseyszym Kasztelanem Lwowskim, z ktorym zostawuie iednę corkę. Druga, z Janem Jozefem Łączyńskim Cześnikiem Gostyńskim herbu Nałęcz, z ktorym zostawiła potomstwo. N. miał za sobą Rydzyńską Apollinarę Cześnikownę Kaliską, wdowę po Ulatowskim.

NIEMOIEWSKI *herbu Szeliga* w Brzeskim Kuiawskim Woiewodztwie. Mikołay Niemoiewski Sędzia Inowrocławski w roku 1532 naznaczony do korrektury praw Koronnych, synowie iego dway, Jakub wymową gładką dobra pospolitego obrońca, y N. Chorąży Inowrocławski, iest iego Xięg kilka w druku, ale Aryańskiemi błędami trącą. Jakuba, iest w druku *Odpowiedź na Xiążki X. Benedykta Herbesta Kaznodzieie y Kanonika Tumu Poznańskiego, in 8vo Cracov: 1589.* Woyciech Sędzia Grodzki Inowrocławski 1569 *Constit: fol: 187.* Jan Sędzia Grodzki Inowrocławski, z Seymu 1589 deputowany do korrektury praw Koronnych *Constit: fol: 516.* Piotr 1648. Mikołay Rotmistrz krolewski, ktoremu fortyfikacyą zleciła Kamieńca Podolskiego *Constit: 1581 fol: 398.* N. Niemoiewska była za Adamem Uryelem Czarnkowskim Starostą Miedzyrzeckim y Osieckim, po nim zaś z Stefanem Grudzińskim Podstolim koronnym żyła *1690.* Maciey y Jan bracia rodzeni 1696. Wawrzyniec Deputat na Trybunał koronny 1607. N. miał za sobą Urszulę Koźmińska Sędziankę Ziemską Kaliską.

*NIEMOIEWSKI *herbu Wierusowa* w Sieradzkim Woiewodztwie. Paprocki y Okolski o nich milczą. Że z Kowalskiemi Wieruszami iedneyże są dzielnicy, od dobr Niemoiewa tak nazwani, patrz pod Kowalskiemi, idą od Bieniasza dziedzica na Niemoiewie y Osieku, ktory kwitnął koło roku *1430,* syn to był Bieniasza de Kowale Sędziego Ziemskiego Wieluńskiego. Hieronim Niemoiewski miał za sobą Ludmillę Wierzchleyską herbu Berszten, z ktorey synowie, Woyciech y Jan 1701. Maryanna Kazimierza Skorzewskiego herbu Ogończyk. N. Michała Tomickiego herbu Drya. N. Wielewieyskiego herbu Poray, małżonki. Jędrzey miał za sobą Elżbietę Kowalską tegoż herbu 1589.

NIEMSTA *herbu Jastrzębiec* w Krakowskim Woiewodztwie. Jerzy Niemsta z Krzczenic, 1576 z drugiemi w legacyi wysłany do Stefana Batorego, na tron go Polski zapraszaiąc *Constit: fol: 250:* tenże był w expedycyi pod Połockiem, *Bielski fol: 765.* Jerzy Sędzia Ziemski Zatorski, poseł na Seym 1629, z tego deputat na Trybunał Radomski *Constit: fol: 12,* żona iego Zuzanna, corka za Jędrzeiem Niewiarowskim. Stefan w Ruskim 1632, Jan w Kiiowskim 1648. Jadwiga Niemścianka była za Mikołaiem Baranowskim herbu Grzymała, Stolnikiem Kiiowskim. Jan Fundator kościoła farnego w Nowym Xiążu, co znać z nadgrobku iego, tam postawionego: Jednak ich dzielnica z Kulami, patrz com tam o nich pisał. Jan Dworzanin krolewski, żona iego Elżbieta Niewiarowska.

*NIEMSTA *herbu Poray* w Woiewodztwie Wileńskim. O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał. Samuel Niemsta poseł z Mińskiego Woiewodztwa na Seym 1631, z kąd deputatem stanął na Trybunał fiskalny Litewski, *Constit: fol: 15.* N. Niemsta miał za sobą Marussę Baybuziankę.

*NIEMYGŁOWSKI *herbu Jastrzębiec.* Stawiec z Niemygłow Kasztelan Sochaczewski, 1493 na liście Albrychta danym Miastu Lubelsk: Piotr z Niemygłow

Kaſztelan Rawſki 1504 y 1507, *u Łaſkiego w Statucie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał.*

***NIEMYSKI** *herbu Jaſtrzębiec* w Podlaſkim Woiewodztwie, z tą iednak roźnicą, że miaſto krzyża w podkowy ſrzodku, kładą ſtrzałę proſto do gory żelezcem wyrychtowaną, troche od ſpodu rozdartą, czyli iako inni chcą, nad krzyżem. Alexander, Jan, Franciſzek, Mikołay, Kazimierz, Antoni 1674 w Podlaſkim. Mateuſz 1648. Jędrzey Jacek 1672. Woyciech Kazimierz Stolnik Podlaſki, Sędzia Grodzki Lubelſki, deputat na Trybunał koronny 1690, Tenże czy inny Podſędek Lubelſki 1694, miał za ſobą Jadwigę Tomiſławſką Podczaſzankę Bełzką, wdowę po Sulimirſkim.

***NIEPOKOYCZYCKI** *herbu Pociey* w Brześciańſkim Woiewodztwie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Jozef y Mikołay Niepokoyczycki Lewkowicz 1632, Hektor, Floryan, Marcin, Władyſław, Boguchwał, Konſtantyn, Daniel, Paweł 1648. Troian Bogdan Podkomorzy Brześcianſki, Adam y Jan 1674. Kazimierz Strażnik y Sędzia Grodzki Brzesciańſki 1711. Emerencyanna Skarbnikowna Brześciańſka, Bazylego Filipowicza Stolnika Rzeczyckiego małżonka. Antoni Stolnik Brzeſki 1691, zoſtawił potomſtwo. Jan Miecznik Brzeſki 1680. Krzyſztof w Zakonie naſzym temi czaſy, rządził Collegium Przemyſkie. Woyciech, Hrehory y Antoni 1700.

***NIEPRSKI** *herbu Pobog* w Ruſkim Woiewodztwie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał, Jakub Nieprſki umarł 1692. z żoną ſwoią Anną, dobroczynni na Collegium naſze Lwowſkie, tamże pogrzebieni, ſyn ich Alexander w Zakonie naſzym, rządził Piotrkowſkie, Łuckie, y Kroſieńſkie Collegia, zſzedł z tego świata 1729 we Lwowie, (ſioſtra iego Zakonnica S. Brygitty we Lwowie,] ieſt w druku *Zywot S. Franciſzka Regis S, J. od niego po Polſku napiſany, w Krakowie 1716 in 8vo, ale ſuppreſſo nomine.*

NIEPRZECKI *herbu Paprzyca* w Wielkieypolſzcze, Lubelſkim, y indziey, Myſzcha z Nieprzeſna Kryſtyn Podſędek Ziemſki Krakowſki 1416, *Nakiel: Miechow: fol: 398.* Mikołay y Jan w Mińſkim Woiewodztwie 1632. Michał w Zakonie naſzym, umarł w Łucku 1728. Brat iego rodzony Komornik Ziemſki Lubelſki, ſyn iego Jozef w Zakonie naſzym życie zkończył w Łucku w roku 1724. Drugi ſyn iego Antoni, Kanonik Lwowſki y Kiiowſki, młodo iednak wſzedł do grobu w roku 1730, w naſzym kościele Lubelſkim pochowany, z wielką o świątobliwości życia ſwego opinią, iż że Pana Boga żadnym grzechem ciężkim, w całym życiu ſwoim nie obraził: co mu Bog nadgrodził po śmierci ſowicie, iako ſam, pokazawſzy ſię w krotce po ześciu ſwoim, opowiedział. Trzeci ſyn Mikołay Vicesgerent Ziemſki Lubelſki, żona iego Boniecka, z ktorey ma potomſtwo.

***NIERADZKI.** Staniſław Nierada Podſtarości Lwowſki 1537, podpiſał oblatę przywileiu Ruſi danego. Jozef Nieradzki Kanonik Łucki, na Zakon naſz dobroczynny 1678, wſpominaią ich, *Acta Caſtren: Oſtrzeſzow: 1623.*

***NIEROSZYNSKI** *herbu Pobog* z tą iednak w hełmie roźnicą, że pſa zrzuciwſzy, trzy piora ſtruſie noſzą. Mikołay Nieroſzyńſki Podſędek Rzeczycki, mąż w rycerſkich kunſztach dzielny, długo y mężnie z innemi Bychowa od Moſkwy y Kozakow bronił, ſyn iego Stefan Podczaſzy Rzeczycki, żołnierz odważny, umarł bezpotomnie: brat iego N, *Koiał: in Mſ. bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.*

NIESIELKOWSKI *herbu Rawicz* w Krakowſkim Woiewodztwie, czyli, iak *Okolſki* ich piſze, Nieſułkowſki.

***NIESIOŁOWSKI** *herbu Korzbog* w Wielkieypolſcze, na Ruſi, y indziey. *Xięgi Gradzkie Oſtrzeſzowſkie* często ich wſpominaią, iako w roku 1615, 1616, 1621, gdzie Dobrogoſt Zaydlicz Nieſiołowſki, Sobieſką kwitował, z tego wnoſzę, że Nieſiołowſcy iedneyże z Zaydliczami dzielnicy. Adam w Zakonie *Societatis JESU* przez 30 lat z ambony do ludzi kazał, zkończył dni ſwoie w Rawie 1690, wieku ſwego 70: brat iego rodzony Hieronim, ktorego było dwoch ſynow, Staniſław y Adam, Staniſławowi, Kochowſka powiła dwoch ſynow, Mikołaia y Jozefa Jezuitę temi czaſy, y corkę Tertyllę. Adam oſiadł w Lubelſkim Woiewodztwie, miał za ſobą iuż to *2do voto* Xiężniczkę Czetwertyńſką. Staniſława Korzboka Nieſiołowſkiego urodziła Konarzewſka, ſioſtra Sryieczna Staroſty Konińſkiego, ſyn iego Jozef, *1mo voto* poiął Hulewiczownę, z ktorey dwoch ſynow zoſtało, Antoni y Franciſzek, *2do voto* Xiężniczkę Woroniecką, y z tey ma potomſtwo, dobra iego między Łuckiem y Włodzimierzem. Krzyſztof z Weyherem Woiewodą Chełmińſkim, na chlebie zroſł żołnierſkim, tego z Eleonory Zychckii herbu Drzewica *Acta Caſtren: Skarſzevien: 1642*, ſyn Samuel, w roku 1660, chorągiew Pancerną noſił u Gnoińſkiego, Staroſty Wyſockiego, pod ktory czas w okazyi z Szwedami w twarz poſtrzelony, y w niewola był wzięty, z ktorey wyſzedſzy, poiął Zofią Mokrſką, corkę Tomaſza, herbu Jelita, z tey było dwoch ſynow, Kazimierz Kaſztelan Smoleńſki temi czaſy, (ktore krzeſło wziął po śmierci Scypiona 1738] Staroſta Cyryńſki, Pułkownik Ułarſki Krolewica Auguſta, y w obozie y w rożnych funkcyach Poſelſkich, Marſzałkowſkich, Deputackich, Kommiſſarſkich, dobrze tey Oyczyźnie zaſłużony, ten z Teofili Raeſowny, ma ſyna Adama. Adam brat Kazimierza rodzony, Chorąży Wendenſki, pierwſzą żonę miał za ſobą Annę Berezowſką, z ktorey zoſtało dwoch ſynow, Jan y Jozef: z drugą żoną Elżbietą Strzemeſką herbu Lubicz, pozoſtałą wdową po Kalinowſkim Podczaſzym Halickim, ſyn Joachim. Sioſtra Kaſztelana Smoleńſkiego rodzona, była za Franciſzkiem Goworczewſkim, druga za Radwańſkim. Maią bydź Nieſiołowſcy Jaſtrzębczykowie w Goſtyńſkiey Ziemi, ktorych Jaſtrzębſka Podkomorzanka Goſtyńſka porodziła. Inni Nieſiołowſcy Gawinowie w Sanockiey Ziemi herbu Nałęcz. Inni Pułkozicowie, inni Leliwitowie, ale o nich pewności niemam. Dla tego ci co idą, niewiem do ktorego herbu należą, N. Nieſiołowſki Piſarz Grodzki Biecki, 1692. Staniſław 1632 w Goſtyńſkiey Ziemi. Kazimierz w Swieckiey Ziemi 1699, poſeł na Generał Grudziądzki, iakoż Nieſiołowice ſa w Woiewodztwie Pomorſkim; Karol w Brzeſkim Kuiawſkim, Jan, żona iego Goſtomſka, Adam Proboſzcz w Służowie, Paweł Pleban w Walichnowie. Staniſław *Ordinis Ciſtercien:* w Jędrzeiowie. Marcin y Antoni. Magdalena Zakonnica y Starſza Klaſztoru S. Klary w Poznaniu, Ociec iey urodzony z Niezdorſkii. Samuel miał za ſobą Maryannę Rocuſką.

***NIESŁUCHOWSKI** w Woiewodztwie Nowogrodzkim. Paweł Nieſłuchowſki Strażnik Powiatu Pińſkiego, deputat Słonimſki do konfederacyi Sendomirſkiey w roku 1704, Samuel w tymże czaſie.

NIESMIERSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Woiewodztwie Łęczyckim. O iednym z ich przodkow, piſze *Paprocki w Gniazdzie*, że był Kaſztelanem Kaliſkim, człowiek wielkich do podziwienia ſił.

Nieſobia herb.

P*Aprocki w Gniazdzie Cnoty fol: 97, O herb: fol: 267. Okol: tom: 2, fol: 276. Kleynoty fol: 68. Bielſki fol: 59*, tak go opiſuią. Powinno bydź poł ſtrzały białey, proſto żelezcem w gorę obroconey, w czerwonym polu, pod nią ogon orli czarny, w żołtym polu, na hełmie trzy piora ſtruſie. Podobny temu herbowi ieſt Niemczyk, o ktorym wyżey ſię mowiło. Z tey zaś okazyi ma bydź nabyty. Kiedy Kazimierz Krol Polſki, z woyſkiem ciągnął, przeciwko Wratyſławowi Xiążęciu Czeſkiemu, orzeł czarny nad obozem Polſkim latał; rożni to rożnie rozumieiąc, wykładali, w tym ieden znacznieyſzy Pułkownik, z tym ſię ozwał. Jeżeli prawi tego orła z łuku zabiię, dobry będzie znak przyſzłego z nieprzyiacioł zwycięſtwa, ieżeli go chybi ſtrzała, przegrana naſza: to wymowiwſzy, puścił ſtrzałę, y Orła w ogon trafił; dopiero krzyknał; Krolu, wygraſz batalią, tak iednak, że wielka cześć woyſka Czeſkiego pierzchnie y w rozſypkę poydzie. Co gdy ſię potym tak ſtało, iak on powiedział, Krol mu w nadgrodę tego dał za herb ſtrzałę z ogonem, a że ſię ta potyczka nad rzeka Nieſobia odprawiła, dla tego imię z tąd herbowi temu przywłaſzczone. Nie zdami ſię iednak, żeby ſię to dopiero ſtało, za czaſow Kazimierza krola, gdyż to z *Miechowity y Bielſkiego* pewna, że Krzywoſadowie Przodkowie Domu tego, iuż kwitneli w roku 989, z ktorych ieden Klaſztorowi Sieciechowſkiemu wieś darował, *Miechow: lib: 2:* był to Dom można Krzywoſądow, iako ſię mowiło na ſwym mieyſcu. Paweł z Biſkupic Nieſobia, pod Chorągwią Krakowſkiego Woiewodztwa w Grunwaldſkiey potrzebie, *Biel: fol: 295.*

Herbowni.

Biſkupski	*Gaſczyński*	*Kierzyński*	*Łeczycki*
Doruchowski	*Kepiński*	*Krzywoſadzki*	*Miiomski*
			Sepiński

**NIESUŁOWSKI herbu Dołega* w Płockim Woiewodztwie. Z tych Paweł, przy Staniſławie Pawłowſkim Biſkupie Ołomunieckim zoſtaiąc, oſiadł w Morawſkiey ziemi, *Paprocki in Stromatibus.* Stefan w Płockim 1648. Okolſki o nich nie piſał.

**NIESWIASTOWSKI* w Wołyńſkim Woiewodztwie, Mikołay Nieświaſtowſki 1632. N. miał za ſobą Teodorę Morawſką. Są y w Wielkieypolſzcze.

**NIESWICKI.* Grzegorz Nieświcki, poſeł Korybuta do Krola Jagełła w roku 1387. *Stryikow:* Bohuſz Ziemianin Wołyński 1528.

**NIESZCZEWSKI* w Kaliſkim Woiewodztwie. N. Nielzczewſki miał za ſoba Głębocką herbu Doliwa.

**NIESZKOWSKI* w Grodzieńſkim Powiecie. Stefan Nieſzkowſki Piſarz Ziemſki Grodzieńſki, z Seymu 1611 y 1613, Kommiſſarz, *Conſtit: fol: 44.*

**VON NIESTEN czy NIETEN herbu Drogomir* w Pruſiech, z tą w hełmie odmianą, że miaſto pior ſtruſich, kładą nogę, piętą do gory przewroconą; ieſt ten herb w Toruńſkich kościołach y u Matki Boſkiey, y u S. Jana w oknie, *Mſ. de Famil: Pruſſ: bo Paprocki y Okolski o nich nie piſał.*

**NIETUCHOWSKI herbu Pomian* w Poznańſkim Woiewodztwie. Maciey z Nietuchowa Nietuchowſki, mąż woiennemi dziełami wſławiony, umarł 1647, pochowany w Poznańſkim katedralnym kościele z nadgrobkiem od ſyna Remigiana iedynaka wyſtawionym, *Starowol: in Monum:*

**NIESZYIKA herbu Syrokomla,* z ta iednak odmianą, że przez Abdank ſtrzała w gorę żelezcem proſto wyrychtowana, tak że iey piora pod Abdankiem widać, a nad Abdankiem ſerce przeſzywa. Stefan Nieſzyika w Rożance z tym herbem pogrzebiony.

NIETYKSZA herbu Mora w Mazowieckim Woiewodztwie. N, Nietykſza miał za ſobą Kryſką Kaſztelankę Zakrocimſką, drugi Katarzynę Boguſzownę. Marek w Lubelſkim, Mikołay, Teofil, Marcin, w Ziemi Warſzawſkiey 1632, Zygmunt z Bliznego w Ziemi Czerſkiey 1648. Paweł, o ktorym *Konſtytucya 1676 fol: 56.*

NIEWEGŁOWSKI herbu Jaſtrzebiec w Ziemi Łukowſkiey. Jedrzey Niewęgłowſki Obywatel Podlaſki, 1575 podpiſał liſt o Grodzie Parczowſkim. Są y w Grodzieńſkim powiecie. Woyciech y Antoni w Zakonie naſzym temi czaſy.

**NIEWIADOMSKI herbu Prus 1mo,* powinno bydź połtora krzyża, tak iak w herbie Prus 1mo, po prawey ſtronie iego podkowa cała, obrocona obiema końcami do krzyża, po lewey zaś ſtronie poł podkowy, w hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſał *Kotałowicz in Mſ.* bo Paprocki y Okolſki o nich milczą. Mikołay Niewiadomſki, miał za ſobą Oborſką. Dadzibog w Powiecie Oſmiańſkim 1674, a Piotr Sebaſtyan z Niewiadomy w Podlaſkim Woiewodztwie, Piotr Piſarz Grodzki Kraſnoſtawſki. N. ſtary żołnierz 1610, często Kozakow płaſzał *Kobierzyc:* Jan 1700. Teodor w Zakonie naſzym temi czaſy.

**NIEWIADOWSKI herbu Dołęga* w Woiewodztwie Rawſkim, piſzą ſię z Niewiadowa, Paprocki y Okolſki o nich nie wiedział. Jan Niewiadowſki Surrogat Grodzki Wiſki, *Conſtit: 1588 fol: 479.* Stefan 1628, Jedrzey Burgrabia Rawſki, poſeł na Seym, deputat na Trybunał koronny 1692. N. miał za ſobą Spinkowne, z ktorey corka była za Alexandrem Duninem, matka Swentoſława Woyſkiego Parnawſkiego. N. miał za ſobą Jarzyniankę.

**NIEWIARDOWSKI* w Xieſtwie Zmudzkim. Staniſław Niewiardowſki 1621. Jozef 1648. y Jan z Gotowta y Hektor.

NIEWIAROWSKI herbu Pułkozic z Niewiarowa w Krakowſkim Woiewodztwie: Początki ſwe wzieli od Jana Ligezy Woiewody Łęczyckiego, ktory Niewiarow

wiarow fundowawſzy, nowe nazwiſko Niewiarowſkich wnioſł w Dom Ligezow, koło roku 1389, patrz com o nim piſał pod Ligęzami, y lubo przeſzłego wieku, rzadko ktory był Dom, ktoryby heretyckiemi nowinkami, nie miał ſię uwikłac, Niewiarowſkiego iednak żadnego dyſſydenta nie było. Ten Woiewoda, Promnicki folwark OO Dominikanom Krakowſkim, wiecznemi czaſy darował, w Niegowicach pogrzebiony. Mikołay Niewiarowſki, kościoł w Niegowicach reſtaurował 1443. Z tego linii kwitneło potym dwoch braci rodzonych, Krzyſztof y Adam. Pierwſzy Krzyſztof, zoſtawił ſyna tegoż imienią, ktoremu Anna Krotowſka Woiewodzanka Inowrocławſka, trzech ſynow powiła, Krzyſztofa *ſterilem*, Przecława *ſterilem*, ten OO Dominikanom Krakowſkim te dobra darowizną wieczną zapiſał: Jodłownik, Koſtrzą, Ryie, Markuſzową y z przyległościami, umarł 1599, y Jana, ten do braterſkiey uczynności, tymże OO wieś Kąſiną legował 1596, zoſtawił trzy corki, z tych iedna Elżbieta, żyła z Jedrzeiem Kmitą Piſarzycem Ziemſkim Krakowſkim, druga z Olbrychtem Rożnem, ale *ſterilis:* trzecia z Przecławem Marcinkowſkim Podſtolim Krakowſkim; ſynow zaś czterech, Samuela dziedzica na Krakoſzewicach, męża rycerſkiego, ten z Zofią Latoſzyńſką Podczaſzanką Krakowſką żył bezpotomnie. Alexandra, tego nadgrobek w Krakowie u OO Dominikanow głoſi. Jedrzeia dziedzica na Dąbrowicy, w Pruſiech dał dowody męſtwa ſwego, umarł 1632, w Zarkach z nadgrobkiem pochowany, trzy razy ponawiaiąc ſluby małżeńſkie, pierwſzy raz z Porębſką Woyſkiego Krakowſkiego corką, drugi raz z Niemścianką, Sędziego Zatorſkiego Jerzego, corką, trzeci raz z Maryną Lipſką, ktorą Trzcińſka urodziła, zoſtawił potomſtwo, Z tych Balcer w Moſkiewſkiey expedycyi odważny Kawaler, miał za ſobą Zofią Czaplińſką. Alexander w Zakonie Kaznodzieyſkim Theologii Lector, ieſt iego Kazanie w druku, *Pozew śmierci dany, y godne iey reſponſa, na pogrzebie Macieia Rybińſkiego Łowczego Chełmſkiego, 1649. in 4to Cracov:* y Stefan. Seweryna dziedzica na Niewiarowię, ten miał za ſobą Lubowiecką herbu Kuſzaba, z tey ſyn Jan, poiął Annę Wielopolſką, dziedziczkę na Dominikowicach, z ktorey ſyn Kazimierz *ſterilis*, y corki, Anna zaślubiona Staniſławowi Staniſławſkiemu Podwoiewodzemu Krakowſkiemu, Zofia y Konſtancya Zakonnice, Maryanna Raſzowſka, Anna Szczepanowſka. Felix Seweryn, drugi ſyn Seweryna z Lubowieckii, ale *ſterilis*. N. Hieronima Krupki małżonka.

Drugi brat Krzyſztofa pierwſzego, Adam dziedzic na Niewiarowie, Cichawie, Niegowicach, z Maryny z Kośmierzowa Starościanki Kolſkiey, zpłodził dwoch ſynow, Woyciecha y Adama. Z tych 1 Woyciech, ktoremu Barbara Mſtowſka, ſioſtrzenica Kanclerza koronnego Ocieſkiego, powiła corkę Elżbietę, Jana Niemſty Dworzanina Krolewſkiego małżonkę, y ſynow czterech, Jana dziedzica na Xiążnicach, tego z Anny Pacanowſkii herbu Jelita, były dwie corki, Barbara Jędrzeia Porębſkiego Woyſkiego Krakowſkiego małżonka, druga w Klaſztorze u Panien S. Jędrzeia w Krakowie, y ſyn Przecław. Olbrychta, dziedzica na Marſzonicach, ten z Jadwigą Lubomirſka Sixta corką, zoſtawił potomſtwo. Kaſpra Kanonika Krakowſkiego, *Conſtit: 1611 fol: 31*, umarł 1629, w Krakowſkiey Katedrze pochowany. Staniſława dziedzica na Cichowie, męża rycerſkiego, ten z pierwſzą żoną Barbarą, czy Anną Szczepanowſką, ktorą Szafrańcowna urodziła, zpłodził ſyna Joachima, Officyała Pileckiego, y Anne Zakonnicę S. Norberta na Zwierzyńcu. Z drugą Barbarą Staſzkowſką Podwoiewodzego Krakowſkiego corką, corek dwie, iednę Marynę Mikołaia Rarowſkiego

małżon;

małżonkę, drugą Tereſſe Zakonnicę u S. Jedrzeia w Krakowie, y ſyna Jana w Zakonie Kaznodzieyſkim Przecława S. T. Doktora, Przeora Krakowſkiego *1650*, Krom tych wyliczonych, kwitneli ieſzcze ci. N. Podkomorzy Krakowſki, ktorego corka Ożarowſka *Papr:* Franciſzek Podczaſzy Kaliſki 1674, ktory z Gorazdowſką zoſtawił potomſtwo, Piotr Burgrabia Krakowſki 705, y Jędrzey. Anna Brzechffy Chorążego Krakowſkiego małżonka *1675*. N. Jana Pokrzywnickiego Staroſty Szatkowſkiego. 2. Syn Adama, brat Woyciecha, Adam, ten z Jadwigi Oſtinowſkii zpłodził cztery corki, Annę, Janowi Jordanowi, Marynę, Piotrowi Gołuchowſkiemu, Magdalenę Janowi Gołuchowſkiemu, z ktorey ſyn Abraham Staroſta Stężycki; Katarzynę Hieronimowi Łyſakowſkiemu, zaſlubione. Kunegunda Niewiarowſka Xieni Sądecka. Ewa y Barbara tamże Zakonnice. N. Głębockiego Jędrzeia Woiewody Rawſkiego małżonka. Zuzanna y Tereſſa Zakonnice w Staniątkach.

W Xięſtwie Litewſkim Felix Niewiarowſki 1603, ſławny Pułkownik pod Derptem, Białym Kamieniem, Kircholmem; w roku 1612 do Stolice Moſkiewſkiey, od Moſkwy obleżoney, wielkim ſercem pięćſet piechoty wprowadził ſwoim na ſukkurs, żona iego Anna Jezierſka, z tey ſynowie, Paweł Rotmiſtrz Uſarſki y Pułkownik krolewſki, Leśniczy Merecki, poſeł do Francyi z Krzyſztofem Goſiewſkim Woiewodą Smoleńſkim, w ſprawie o uwolnienie Kazimierza krolewica; w roku 1650 pod czas Kozackiey pod Łoiowem, męſtwem ſwoim, innych do okazyi, y fortunnego potkania ſię z nieprzyiacielem zachęcił, Kraſińſka Woiewodzanka Podlaſka, ſyna mu powiła Krzyſztofa męża także rycerſkiego. Stefan drugi ſyn Felixa, Staroſta Budowicki, poſeł z Woiewodztwa Trockiego 1648, Rotmiſtrz krolewſki, w bitwie pod Werkami 1658 z Hetmanem Polnym Wincentym Goſiewſkim, wzięty od Moſkwy w niewolą, wyſzedł z niey *1662*. Jerzy Opat Trzemeſzyńſki, Referendarz Litewſki, trzeci ſyn Felixa, Staniſław Kanonik Krakowſki czwarty. Jan y Felix w Zakonie Kaznodzieyſkim. Franciſzek Podkomorzy Lidzki 1674. Kryſtyna była za Tyſzkiewiczem. N. Ołycki Infułat *1670*. Są y Niewiarowiczowie w Litwie; Jan y Michał w Wileńſkim Woiewodztwie 1696. Paweł Niewiarowſki 1700.

NIEWIERSKI herbu Prus 2do w Chełmińſkim Woiewodztwie. N. Niewierſki trzymał niegdy Brodnickie y Golubſkie Staroſtwa, ſyn iego Staniſław Oberſzter. Felix w Pomorſkim 1648, Zygmunt z Niewierza w Kiiowſkim. N. Porucznik Potockiego, bronił Kamieńca Podolſkiego od Kozakow, *Kochowſki.*

**NIEWIER herbu Trabki.* Niewier ſyn naymłodſzy Grzegorza Oſtyka, zpłodził Marcina y Woyciecha Niewierow. Niewier Oſtyk, tak ſię podpiſał na pewnym przywileiu 1499.

NIEWIESCINSKI herbu Przegonia w Pomorſkim Woiewodztwie Maciey Niewieścińſki poſeł na Seym z Pomorſkiego, 1589 podpiſał tranſakcyą Będzińſką. Mikołay Staroſta Tucholſki, ktore potym Staroſtwo dobrowolnie oddał Skarbowi, dla złego zdrowia, poſłował na Seym 1607, Sioſtra iego naprzod była za Bąkowſkim, potym za Werdą Staroſtą Nowſkim. Jan na dworze Krolewny Szwedzkiey, ſioſtry rodzoney Zygmunta III Krola *1609*. Fabian Dworzanin krolewſki, poſeł z Pomorſkiego y Jan 1648. N. miał za ſobą Konarſką, ktora potym poſzła za Drangwitza *Mſ. de Famil: Pruſſ:* N. była za Samuelem Nahoreckim. N. miał za ſobą Rembowſką. Jerzy dobra ſwoie, Obiezierze y Terkułki, zamienił za Krampiewice z Jerzym Sartawſkim *Okol: tom: 3, fol: 340.* Staniſław naprzod Miecznik Pruſki, potym Ka-

ſztelan

ſztelan Elbląſki 1695, deputat na Trybunał Koronny 1690. Brat iego Jan Staroſta Mławſki, poſeł z Pomorſkiego na konwokacyą 1696, ktorego corka zmowiona z Jozefem Czapſkim. Był y trzeci brat ich rodzony, mąż woienny y Rotmiſtrz odważny. Staniſław *Societatis JESU*, w Kaliſzu 1715 życie ſwoie zkończył. N. Sądowy Malborſki, Ludwik y Woyciech Poſłowie na Seym 1730.

NIEWIESKI herbu Nowina w Sieradzkim Woiewodztwie.

NIEZABITOWSKI herbu Lubicz w Lubelſkim Woiewodztwie. Jakub Niezabitowſki, mąż dzielny, y na podziw wielki, tak dalece, że oko od oka u niego było na dwie dłoni: ten naprzod w Wołoſzech na nieprzyiacielſkich karkach zaprawił rękę, gdy Mielecki wprowadzał na Hoſpodarſtwo Bogdana ſyna Alexandrowego: w roku 1574 na ośmdzieſiąt Tatarow w ſzczupłey ſwoich kwocie napadſzy, wſzyſtkich pobił, ośmiu z nich tylko poimał, a piąciu uciekło: a w naſtępuiącym roku, pod Zbarażem iednego dnia 150 ich poraził, ſto czterdzieści niewolnika, y plon wſzyſtek odebrał; drugiego dnia ſto koni, trzeciego dnia ſześćſet rozproſzył, y Murzę znacznego zabił. W roku 1577 pod Ozochowcami ſiła Tatarow nabił, kilka potrzeb z niemi maiąc, wſzakże wielkości Tatarow ſzczupłą ſwych garztką nie mogł złamać: y pod Skoworodkiem gdy na tyſiąc Tatarow napadli, długo ſię z niemi, z ſiadſzy z konia, ucierał, aż noc bitwę rozerwała. *Bielſki fol, 742.* I w Inflanciech pod Wielkiemi Łukami, pod Pſkowem, tymże ſercem ſtawał. Salomon Niezabitowſki 1614, Jan 1632, Alexander Ludwik naprzod Stolnik Bracławſki, Rotmiſtrz Pancerny 1658, y Kozackiey Chorągwi ludzi 124, y dragonii koni 290 w roku 1658, potym Kaſztelan Bełzki *3674*, Joanna była za Trembeckim Jakubem Teodorem Podczaſzym Rzeczyckim. Staniſław w Łęczyckim 1674, Jadwiga y Tereſſa Zakonnice u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. N. miał za ſobą Zofią Szczucką, wdowę po Kochanowſkim. Staniſław, miał za ſoba Mirſką, zpłodził dwoch ſynow, Jana Cześnika Brzeſkiego, od ktorego ſyn Bogusław Staroſta Propoyſki, a temi czaſy, gdy to piſzę, Kaſztelan Nowogrodzki, z Ottenhauzowny herbu Bończa urodzony, y Stefana, ktorego żona Bilewiczowna. N. miał za ſobą Teofilę Grochowſką pozoſtałą wdowę po Stefanie Sumińſkim, z tey ſy Antoni w Zakonie Kaznodzieyſkim, y dwie corki, Konſtancya Zaboklicka, y Jadwiga Więckowſka. N. poiął Annę Gruzewſką Podkomorzankę Zmudzką, wdowę po Oborſkim Staroście Horbowſkim Rafale. Franciſzka Zakonnica S. Dominika we Lwowie.

**NIEZACKI* piſzą ſię z Niezaczyc. N. Niezacki mąż ſławny, ktory w takich był u Turkow reſpektach, że wiele za iego interpozycyą z niewoli Tureckiey wypuſzczono, tego corka, Kaſpra Staniſławſkiego herbu Pilawa, Stolnika Sendomirſkiego, małżonka.

**NIEZDZINSKI* w Mazowieckim Woiewodztwie. Staniſław Niezdzińſki Podſędek Wyſzogrodzki, Poborca w teyże Ziemi 1567, *Conſtit: fol: 146, y 1569,* iuż Sędzia Ziemſki Wyſzogrodzki, poſeł na Seym Lubelſki, podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 172, y 1578 fol: 353.*

Niezgoda herb.

Paprocki *w Gniazdzie Cnoty fol: 1116. O herb: fol: 343. Bielſki fol: 314. Okolſki tom. 2, fol: 278, Kleynoty fol. 68,* tak go opiſuią. Ma bydź podkowa barkiem do gory poſtawiona, we ſrzodku iey ſtrzała żelezcem proſto na doł obrocona, przez ſrzodek podkowy od prawęgo boku, aż na lewy,

lewy, miecz przechodzi, w hełmie ogon pawi, czyli trzy piora ſtruſie, w Xięſtwie Litewſkim, ſkrzydło kładą, pole tarczy powinno bydź błękitne, nazwany ten herb Niezgoda, bo gdy między dwiema bracią herbu Dołęga, niezgody ſię wſzczeły, przyſzło do tego, że brat brata zabił, więc na pamiątkę tego exceſſu, krzyż z herbu zdzięto, a miecz przez podkowę położono. Podobny do tego herb Bratkowſkich, ktorym położył w tomie pierwſzym *fol: 177.*

Herbowni.

Kłonicki. Łetowſki Minkowſki, Napolſki, Radoßewſki

**NIEZNANOWSKI* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Sebaſtyan Nieznanowſki mąż woienny, ſyn iego Jan, dworſką ſłużył u Barberyna Kardynała. Jan 1632. Katarzyna była za Mikołaiem Borowſkim *Baranow:* piſzą ſię z Nieznanowic.

NIEZWOIEWSKI herbu Hołobok w Sendomirſkim Woiewodztwie. Piotr w Krakowſkim 1632, Stefan Niezwoiewſcy w Wołyńſkim 1648. Mateuſz z Sroczkowa 1561 *Nakiel: fol: 671.*

**NIEZYCHOWSKI herbu Pomian* w Wielkieypolſzcze. Piotr Niezychowſki za Jana Kazimierza krola, w rożnych okazyach z Szwedami, dał ſię im dobrze w znaki; corka iego Alexandra, Prokopa Lipſkiego Kaſztelana Rogozinſkiego małżonka: N. miał za ſobą Anne Marſzewſką. Kwitną tamże y inni temi czaſy.

NINIENSKI herbu Leliwa w Wielkieypolſzcze, ale y Nałęczow tamże naſi autorowie kładą.

NINIENSKI herbu Nałęcz w Wielkieypolſzeze, iedneyże dzielnicy z Łoweckiemi, z kąd ſię też drudzy iuż Łoweckiemi iuż Ninieńſkiemi piſali. Woyciech Ninieńſki Archipresbyter w Krakowie u Panny Maryi, Kanonik Krakowſki 1568 y Officyał, umarł 1583. Niewiem czy nie tu należą, Niniewſki z Niniowa, y Nieniewſcy z Parznowa, ktorych 1500 wſpominaią *Acta Caſtren: Oſtrzeſzow:* Piotr Niniewſki w Kaliſkim 1648. N. Podſędek Smoleńſki, deputat na Trybunał Litewſki 1723.

***NINICKI** w Liwſkiey Ziemi. Jan Ninicki Cześnik Liwſki, z Seymu naznaczony do rewizyi Xiąg Lidzkich, *Conſtit: 1616 fol: 25.*

***NINKOWSKI** w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan Ninkowſki Sędzia kapturowy Radomſki 1632.

***NIOWSKI** *herbu Junoſza* w Ruſkim Woiewodztwie, O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał.

NISZCZYCKI *herbu Prawdzic* w Bełzkim y Płockim Woiewodztwach. Dom pod tym imieniem w Polſzcze naſzey dawny. Z tych Paweł Woiewoda y Staroſta Płocki, koło roku 1380, tak ſię w myśliſtwie kochaiący, że za parę ogarow, dwie wſi Xiążętom Mazowieckim puścił, Kopyſtki y Mątwice. Od tego Dom Niſczyckich rozrodzony. Jędrzey Niſczycki Woiewoda Płocki 1460, ſyn iego Jędrzey naprzod Woiewoda Płocki, a potym Bełzki, 1480 Paſcho Niſzczycki Woiewoda Płocki, ktorego corkę poiął w małżeńſtwo Jan Xiążę Mazowieckie, ſlubny ten pierzcień, ieſzcze w ſwym Domu Niſzczyccy chowaią, *Zaliwſki in Quadriga.* Jędrzey Woiewoda Płocki 1517, podpiſał erekcyą Manſionarzow Sierpſkich, *Łukaſz Paproc: Łaſki Cudow: fol: 22*, temu Oporowſka herbu Sulima, powiła piąciu ſynow, Mikołaia Woiewodę Bełzkiego y Staroſtę, ktory tylko cztery corki zoſtawił, Grabowiecką Starościną Mławſką, Sempelborſką Podczaſzyną Łęczycką, Sienieńſką y Koſobudzka. Bartłomieia Kanclerza Płockiego, Kanonika Gnieźnieńſkiego zmrałego 1557, ktorego nadgrobek w Pułtuſku *Starowol: in Monum:* Jana, ktorego z Sierpſki Małgorzaty Woiewodzanki Rawſkiey, zoſtały ſię dwie corki, Kłoczewſka Kaſztelanowa Zawichoyſka, Starościna Małogoſka, ktora potym poſzła za Goſtomſkiego Woiewodzica Rawſkiego, y Piekarſka Podkomorzyna Brzeſka Kuiawſka. Piotra, ten od Krola Auguſta I iezdził w legacyi do Baru, z Wyſockim Opatem Lędzkim, miał za ſobą Annę Magerowne herbu Szeliga, z ktorey tylko iedna corka była Elżbieta za Marcinem Łaſzczem Tuczampſkim, był ten Piotr Kaſztelanem Bełzkim, z Seymu 1590 deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 575.* y 1591 na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 610*, poſtąpił potym na Woiewodztwo Bełzkie. Katarzyna Woiewodzanka Bełzka Węgierſkiego małżonka. Krzyſztofa Staroſtę Ciechanowſkiego y Praſnyſkiego, podpiſał elekcyą Zygmunta III 1587, *Conſtit: fol: 437*, wziął potym Kaſztelanią Raciązką, a daley Woiewodztwo Bełzkie, piſał ſię na Uhnowie; tych piąciu braci liczy *Paprocki*, atoli *Zaliwſki* tego Krzyſztofa Woiewodę Bełzkiego, y drugiego Staniſława chce mieć ſynami Piotra Kaſztelana Bełzkiego, czyli Płockiego, y corkę Annę, Janulza Bełzeckiego Chorażego Bełzkiego małżonkę, z Gruſzczyńſkii zpłodzoną, był ten Krzyſztof mąż rycerſki, za Stefana Krola roty znaczne pod Gdańſkiem y w Moſkwie wodził, *Bielſ: fol: 767 y 780.* miał za ſobą *1mo voto* Koſobudzką Kaſztelankę Liwſką, *2do* Dębowſką, z pierwſzey było to potomſtwo: Piotr Staroſta Ciechanowſki, ktory zpłodził Jędrzeia Chorążego Wyſzogrodzkiego, y corkę Maryannę Izbińſką, y Zygmunta Opata Tynieckiego, a podobno w Zakonie *Mellitus*, ten część ſwoiey właſney fortuny, łożył na nauki Zakonnikow tegoż Klaſztoru, *Sczygiel: in Tinecia fol: 257.* Zygmunt Staroſta Praſnyſki, poſłuiąc na rożne Seymy, deputatem na Trybunałach zaſiadaiąc, ba y Marſzałkuiąc w Trybunale, pod Chocim dwie Chorągwie ſwoim koſztem wyſtawiwſzy, pokazał iak kochał Oyczyznę; gdy ſię y ſam pod Chocim wybiera, na wieczność przeſzedł, wſpominaią go *Konſtytucye 1613 fol: 6, y 1620 fol: 2*, żona iego Zofia Lipſka, z tey corka iedna Anna, Jana Gorayſkiego, dziedzica na Łaſzczowie, małżonka, y ſyn Adam,

Chorąży Wyſzogrodzki *1632*, ktory z Agnieſzki Czerſki, zpłodził corkę Maryannę Łoſiową. Trzeci ſyn Jan, Czwarty Jędrzey. O Elżbiecie Woiewodzance Bełzkiey piſze *Okolſki* pod herbem Szalzor, że była za Janem Bardzkim. Z Dębowſkii było dwoch ſynow, Stefan y Paweł [ale o Pawle *Zaliwſki in Quadriga Leonum* piſze, że był z Katarzyny Kuczyńſkii urodzony.) Z tych Stefan, Rotmiſtrz we wſzyſtkich wieku ſwego expedycyach ſławny, tego trzy ſię corki zoſtały, Ewa Kanigowſka, Konſtancya Wilkanowſka, y Jadwiga pierwſzym związkiem Łyſakowſka, drugim Cieſielſka. Paweł brat Stefana, Kaſztelan Sierpſki, z Seymu deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: 1627 fol: 4 & 1631 fol: 9*, ktorego roku z światem ſię rozſtał. Był to Pan przy wierze świętey gorliwy, wyprzyſiągſzy ſię albowiem błędow heretyckich, ktorych ſię był w cudzych kraiach chwycił, w Niſzczycach dobrach ſwoich, zbor Kalwińſki obalił. Męſtwa wielkiego, z tym ſtawał pod Kircholmem, Smoleńſkiem, y Chocimem, a na woynę Pruſką, dwie okryte chorągwie wyſtawił, z ktorych iedna była lekka, druga Uſarſka. Woiewodztwo Płockie Rotmiſtrzem go ſobie obrało przeciwko Szwedom, z ktorym pod Brodnicą dobrze ſię nieprzyiacielowi naprzykrzył, zona iego Leonora Eulalia Radzieiowſka Woiewodzanka Łęczycka, z ktorey było dwoch ſynow, Krzyſztof mąż rycerſki y na Zakonnych ludzi ſzczodrobliwy, temu Katarzyna Łyſakowſka powiła Stefana Chorążego Bełzkiego, ten z Kryſtyną Piotra Szyſzkowſkiego Kaſztelana Woynickiego corką, żył *ſterilis.* Drugi Staniſław, ten z Jadwiga Sokołowſką zpłodził Pawła, Annę y Konſtancyą. Paweł z Radzanowa na Niſzczycach Niſzczycki (tak ſię piſzą, bo z Radzanowſkiemi iedney ſą dzielnicy] Chorąży Płocki y Rotmiſtrz tego Woiewodztwa 1697, a potym Kaſztelan Płocki, ſyn iego Jan był deputatem na Trybunał Koronny 1712, corka za Jozefem Jarzyną Woyſkim Rawſkim. Krom tych, ieſzcze ci kwitneli, Zygmunt, ktory pod Sokalem w przegraney naſzych bitwie, mężnie ſobie poczynaiąc, wielą poſtrzałow raniony, gdy go Poganie chcieli poimac, długo ſię z niemi wręcz zcinał, a gdy mu ręce ocięli, on, ſtoiąc nad bratem zabitym, tymi rękami, ktore tylko na żyłach wiſiały, Poganow, gdy z niego ſtrzały wybierali, bił tak długo, aż go dobić muſieli. Krzyſztof Karol Archidyakon Płocki 1620, y Kanonik Gnieźnieńſki, ucząc ſię w Maceracie, pod iego imieniem wyſzły z druku: *Actiones Academicæ duæ, quarum prior de Religione unica vera conſervanda: altera, de eadem Religione apud vicinos populos armis etiam propaganda, diſſeritur, in 4to Maceratæ 1611.* Tamże iego *Concluſio Juris Univerſi:* ieſt także w druku, iego *Oratio, ktora witał imieniem Kapituły, Henryka Firleia Biſkupa Płockiego, in 4to 1618 Cracov:* N. Podkomorzy Płocki, miał za ſobą Dorotę Karczewſką Piſarzowne Ziemſką Czerſką. N. Kaſztelan Raciązki Marcyannę Iwańſką Stolnikownę Łęczycką.

***NITOSTAWSKI** *herbu Dołega:* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Zygmunt Nitoſtawſki z Barbara Jaſińſką zpłodził Pawła Burgrabiego Winnickiego, fundatora kościoła OO. Trynitarzow w Staniſławowie, tego corka Franciſzka, była za Janem Rościſzewſkim Sędzią Grodzkim Kiiowſkim, ſyn zaś Franciſzek Xawier Łowczy Chełmſki, Sędzia Grodzki Kiiowſki, miał za ſobą Elżbietę Kunicką, z ktorey potomſtwo: Antoni, Jozef, Łukaſz, Katarzyna y Urſzula.

***NIWICKI** *herbu Rogala.* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Wacław Niwicki Rogala, miał za ſobą Teodorę Ławſką, Podſtolankę Wiſką. Hieronim 1632, Konſtantyn Cześnik Starodubowſki, żona iego Agnieſzka Za-

borowſka Stolnikowna Inowrocławſka, z ktorey corka Maryanna y ſyn Woyciech Franciſzek. N. Podczaſzy Trocki, ktorego dwie ſię tylko corki zostały, oſtatnie z tego Domu.

*NIWICKI *herbu Zadora*. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Jan z Niwiſk Skarbnik Czerſki 1525, podpiſał dekret przeciwko heretykom, *u Łubieńſkiego in Vitis Epiſcop: Płoc*: Maciey Niwicki Proboſzcz Tyczyńſki 1661, na wſi Łecko, Collegio Jarosławſkiemu Soc: JESU, zapiſał pewną ſummę, umarł 1684 Kanonikiem Jarosławſkim. Swentoſław Zygmunt w Zakonie naſzym życie ſwoie Bogu poświęcił, Prałatem będąc ieſzcze, wydał do druku, *Hebdomadam Sanctam, ſeu Chriſtum Regem, Judicem, Mediatorem, Patrem &c. in 12 Ratisbonæ 1714*, ma bydź krom tego kilka Xiążek iego w druku, umarł w Krakowie u S. Macieia w roku 1700.

*NOGATSKI *herbu Prus 3tio*, z tą iednak odmianą, że w hełmie tylko trzy piora struſie kładą, *Mſ. o Famil: Pruſk*: bo Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

*NONIEWICZ. Marcin Noniewicz w Trockim Woiewodztwie. Noniewicz Eliaſz w Lidzkim 1674. Kazimierz y Stefan 1700.

NOS *herbu Topor*. Jerzy Nos 1414, Staroſta Drohicki y Mielnicki, od Witolda Xiążęcia Litewſkiego w Pleſzkowie kommendę wziął, a w roku 1432 hetmanił woyſku Litewſkiemu ſprzyiaiącemu Swidrygełłowi, na ktorego Łuck Zygmuntowi odebrał, ale od Jerzego Kierdeia, Hetmana woyſk Zygmuntowſkich, porażony y poimany. Jan był w okazyi pod Koronowem, *Długoſz 1410. Biel: Okol*: Są y Noſſowſcy.

Noſadyni herb.

*Tar-

*TArcza herbu tego powinna bydź na dwie części przedzielona, po prawey ſtronie tarczy, w polu czerwonym, Orzeł Polſki zwyczayny w koronie, po lewey, w polu niebieſkim, Włoſkich orzechow drzewo, dwa Lwy bez korony, ieden z iedney, drugi z drugiey ſtrony, przedniemi nogami wſparci na nim ſtoią, na wierzchu drzewa, żoraw na iedney nodze lewey ſtoi, w prawey zaś kamień trzyma, na hełmie nad koroną takiż żoraw, to ieſt głową w prawą tarczy obrocony. Tym ſię herbem pieczętuią Noſadyni. Ci z Wenecyi za Krola Michała do Polſki przyſzli, od ktorego na Seymie 1673 do indigenatu ſą przypuſzczeni, o czym Konſtytucya, y przywiley Krolewſki, z ktoregom ten herb ich opiſał. Pierwſzy, ten indigenat otrzymał, Antoni Noſadyni, tey Oyczyźnie dobrze zaſłużony, ktorego dwoch ſynow było, Tomaſz, młodzianem umarł, y Jan Chorąży Łatyczowſki, ktoremu Konſtancya Siekierzyńſka, corkę powiła Wiktoryą Dobraczyńſką Sędziną Grodzką Kraſnoſtawſką, y ſynow dwoch, Jozefa młodo zmarłego, y Antoniego Łowczego Urzędowſkiego, ktorego z Barbary Roſnowſkii zoſtaie potomſtwo. Balcer Noſadyni rodem Wenet, Biſkup Weglieńſki w Dalmacyi, umarł w roku 1722. *Theſaur: Paroch: Marangoni fol: 24.*

*NOSARZEWSKI *herbu Dołęga* w Płockim Woiewodztwie. Krzyſztof Noſarzewſki Kanonik Krakowſki, Kantor Wiślicki, nadgrobek iego w katedrze Krakowſkiey, położony zmarłemu 1633, wypiſał *Starowol: in Monum*: Mikołaia męſtwo ſławi *Konſtytucya 1638 fol: 54.* Staniſław w Zakonie naſzym, umarł w Orſie 1645. Woyciech, Paweł, Tomaſz 1674 w Płockim. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

NOSIELSKI *herbu Prawdzic* w Ziemi Zakrocimſkiey. Ci ſą właśni Radzanowſcy, ale gdy Jakub Radzanowſki, w roku 1386 Noſielſka doſtał, od tych Dobr Noſielſkim nazwany. Bywali zaś z tego Domu *według Paprockiego*, Kaſztelanowie Ciechanowſcy, y inni rożni Urzędnicy Ziemſcy. Marcin Samuel Sędzia Ziemſki Zakrocimſki 1648.

*NOSKOWSKI *herbu Gryff*. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał, ałem w Krakowie widział nadgrobek, w rynku u Panny Maryi, Łukaſzowi Noſkowſkiemu, z miedzi, wyſtawiony od brata iego rodzonego Jana, w roku 1632, kędy pierwſzy herb Gryff, drugi Korwin, trzeci Gozdawa, czwarty Nałęcz.

NOSKOWSKI *herbu Łada* w Mazowieckim Woiewodztwie Dom ſtarożytny. Mieczko albo Mieczyſław z Trąbek Noſkowſki, Chorąży Zakrocimſki, tak w radzie iako y w ręce ſilny, z Boleſławem Xiążęciem Mazowieckim mocno o Drohicką ſię Ziemię zaſtawiał, czego dowodem ieſt liſt tego Xiążęcia, dany w roku 1442. Zoſtawił trzech ſynow, Wacława, Jana y Mikołaia, y corkę Annę Dobrogoſta Nowodworſkiego de Nowodwor, Kaſztelana Warſzawſkiego, małżonkę. Wacław (bo drudzy iego bracia młodo pomarli] Xiążętom Mazowieckim dobrze zaſłużony, o czym Boleſława Xiążęcia Mazowieckiego, liſtu danego 1480, ucinek kładzie *Okolſki*, ten zpłodził czterech ſynow, Jana, Mikołaia, Wacława y Piotra, tych braci dział ieſt *in Actis Zakrocim: 1484*, z ktorych Mikołaiowi doſtał ſię Noſkow, Piotrowi Trąbki, drudzy bracia, na tychże Trąbek drugiey połowie, udział wzieli. Z tych Piotr Noſkowſki albo Trąbſki, zpłacił braci ſwoich z Trabek, miał ſynow, Mikołaia y Pawła, y corkę Elżbietę. Paweł był Kanonikiem y Archidyakonem Warſzawſkim, Podkanclerzym Xiążąt Mazowieckich, kaplicę w Warſzawie przy Farze wyſtawił, oſtatnią wolą, ſwoich do

 tego

tego exekutorow obligowawſzy. Mikołay brat iego, naprzod Podſędek, potym Sędzia Zakrocimſki w roku 1540, corek iego było trzy. Małgorzata Radzimińſka, Anna Sobiegurſka y Dorota Modzelewſka, ſynowie dway, Woyciech y Floryan, tego z Leſzczyńſkii Anny, corka Wichorowſka Piſarzowa Ciechanowſka, druga Swięcicka, y ſyn, co idzie.

Jędrzey Biſkup Płocki, ſzczupła Oyczyſta fortuna, wielką mu do nauk podnietą była; przy pięknym tędy dowcipie, tak znacznie w nich poſtąpił, że Paweł Trąmba, Xiążąt Mazowieckich Staniſława y Januſza Podkanclerzy, ſławą iego nauki uwiedziony, drogę mu do Dworu Xiążęcego utorował, w krotce potym od Jędrzeia Krzyckiego Biſkupa Płockiego, między Kanonikow Pułtuſkich był policzony; pod ten czas wybrał ſię był do Rzymu, gdzie po roczney peregrynacyi, do Oyczyzny powrociwſzy, tak życie ſwoie ułożył, że dobrego kapłana pochwałę, na ſobie wynioſł; za Krolowy Bony promocyą Biſkupſtwo Płockie poſiadſzy, y Paſterſki y Senatorſki urząd chwalebnie wypełnił. O ten honor cale nie zabiegał Noſkowſki, ile od dworſkich zgiełkow daleki, y prywatne życie prowadzący, śmierć go Bilińſkiego Biſkupa Płockiego, do Dworu Krolewſkiego wyciągnęła: bo gdy na Rzymſką expedycyą temu Infułatowi, nietylko zebrane od ſiebie z prowentow ſwoich kościelnych pieniądze wyſypał, ale też na ſłowo ſwoie dla niego, y inſzych zaciągnął, a po ześciu wkrotce Bilińſkiego, nie było ich zkąd oddać, dłużnicy tym czaſem u Noſkowſkiego upominali ſię ſwego naprzykrzenię. Noſkowſki do krola Zygmunta do Krakowa przyiachał, gdzie z teſtamentu Bilińſkiego produkowawſzy, iak ſiła ten, w rożnych dla Oyczyzny dobra podiętych funkcyach, fortuny ſwoiey ſpendował, tak y układnością obyczaiow, y gładkościa wymowy, y racyami, ktoremi tey ſprawy popierał, tyle ſobie w ſercu krolewſkim eſtymacyi wzniecił, że go Zygmunt Krol oſądził zdolnieyſzym do większych godności, niżeli go fortuna złożyła; Krolowa zaś Bona przez Tomaſza Sobockiego Kanclerza Koronnego, infułę mu Płocką po Bilińſkim oſierociałą, nie zabiegaiącemu o nię, chętnie ofiarowała, wſzakże nie długo potym przyſzedł na iey impety, to że Barbary Radziwiłowny małżeńſtwu z Krolem Auguſtem zprzyiał, przeciwko wielu inſzym, ktorzy na niego bili, to dla tego, że gdy Bona Krolowa z Polſki do Baru wynoſić ſię chciała, nic nie dbaiąc, ani na perſwazye ſynow koronnych, ani na prożbę ſyna ſwego Auguſta Krola, ani na płacz corek ſwoich, ktore oſierociała, on ſię temu oparł, y publicznie w Senacie ſentencyą ſwoię powiedział, żeby ią y poniewolnie w granicach Polſkich utrzymać, przytoczywſzy do tego taką przypowiaſtkę, Goſpodarzowi prawi iednemu, Kaczka na kurze iaia naſadzone, kurczęta wylęgła, gdy iednak uſtawicznie na ſtawie ſię pobliżſzym beblița, a o kurczęta nie dbała, goſpodarz ią do kołu w ziemię w bitego przywiązał, tak rada nie rada, muſiała dzieci ſwoich pilnowac, y do ſtawu od nich nie uciekać. Jezdził potym do Ołomuńca po Katarzynę corkę Ferdynanda Krola, aby ią temuż Auguſtowi krolowi za małżonkę zprowadził, ktorą legacyą wielkim ſumptem y nakładem odprawił, odprawiwſzy iednak tę funkcyą, wſzyſtek ten apparat, na kościołow ozdobę przeformować kazał: Obrał go ſobie był do tego poſelſtwa Krol Auguſt, bo lubo pomierna w nim była nauka, ale wytworny rozſądek, dowcipu naturalny obrot wielki, umieiętność praw koronnych, obyczaiow y ſtarożytności, przytym pamięć y wymowa, niepoſpolite, w nim celowały, ztad gdy mu mowić było w Senacie, wſzyſcy z pilnością go ſłuchali. Te z natu-

ry przymioty, nie mniey kraſiły cnoty iego, oſobliwie pobożność, ſprawiedliwość, wſtrzemięźliwość, y łaſkawość. Temuż Auguſtowi pod woynę Moſkiewſką znaczney ſummy pieniężney dodał, w ktorey też od niego trzymał niektore dobra krolewſkie, atoli go za podżogą tegoż ſamego Krola, odſądziła od nich Rzeczpoſpolita. Jaką zaś żarliwością przy wierze katolickiey ſtawał, z tego poznać, że lubo inſze wſzyſtkie Dyecezye w Polſzcze, iadem heretyckim zarażone, od dyſſydentow, albo zprofanowane albo wydarte, z żalem ſwoim widziały, w Płockiey iednak, tylko ſię iedna owieczka taka znalazła, ktora do owczarni Chryſtuſowey nie należała. (Pan to był znaczny, nie w Xięſtwie Mazowieckim urodzony, ale po żonie ſwoiey, znaczney fortuny w tym kraiu nabył:) Pracował ſiła ten dobry Paſterz, żeby go był kościołowi katolickiemu pozyſkał; ale gdy ani nauka, ani racye, ani dobroć y affekt Biſkupi, nic cale na nim wyciſnąć nie mogły, żeby go ſię zbył z ſwoiey Dyecezyi, obawiaiąc ſię inſzych od niego zarazy, dobra iego, lubo daleko drożey, niż ich ſzacunek wynoſił, zkupił; y tak go ztamtąd rugował, Wprawdzieć na ſynowcow ſwoich, y inſzych do ſiebie należących, ſiła ſpendował z dobr kościelnych zebranych pieniędzy; atoli y na Boga nieżałował koſztu, bo naprzod w Płocku kościoł Katedralny, po wielkiey części zrzuciwſzy ſtare mury, w tę, iako podziś dzień widziemy dość kſztałtną formę, wynioſł, do czego mu ſię nie mało, cała Dyecezya, pobożną chęcią y choynym zkładkiem, przyłożyła. Pułtuſką Kollegiatę zaſklepił y ozdobił. w Brokowie Biſkupim miaſteczku kościoł wyſtawił, Rezydencye dla Biſkupow Płockich, po dobrach, albo nowe poſtawiał, albo reſtaurował; w Krakowie Burſę, ktorą potym *Philoſophorum* nazwano, fundował, dzieſięć tyſięcy na tych, ktorzyby ſię w Akademii Krakowſkiey w naukach polerować chcieli, wyſypawſzy; w Pułtuſku zaś, Collegio *Societatis JESU*, niektore dobra od ſtołu Biſkupiego oderwawſzy, y na fundacyą przyłączywſzy, Kościoł y Collegium wymurował. Na tych co w niedoſtatku iakim do niego ſię uciekali, był miłoſiernym. W ſtroiu, iedzeniu, ſługach, pomiarkowanym; przy kościelnych prawach gorliwym: dla tego, gdy Auguſt Krol nad prawo y dawne zwyczaie, chciał Zakonnikom w Czerwienſku Opata wtrącić, Noſkowſki uprzedził te zamachy, y przed zamierzonym od Krola czaſem, elekcyą złożył, Staniſława Falęckiego, Profeſſa tegoż Zakonu, na Opactwo wynioſł, gdy od Krola deputowani domagali ſię nowey elekcyi, pokazał, y tak zbił z konkurrencyi inſzego, nic ſię nie oglądaiąc na urazę ztąd do ſiebie krolewſką. Tak rządząc tą Dyecezyą przez lat dwadzieścia y dwa, y o wyżſze infuły nie zabiegaiąc, lubo za rozſądkiem wſzyſtkich, był ich bez wątpienia godzien, z rąk iednego z naſzych Sakramenta swięte przyiąwſzy, w roku 1567, przenioſł ſię na wieczność, wieku ſwego 75, w Pułtuſku pogrzebiony z pogrzebową magnificencyą wielką, lubo iey zakazał, z niemnieyſzym wſzyſtkich żalem. *Łubieńſki in Vitis Epiſc: Płoc: Jędrzey Swięcicki Piſarz Ziemſki Nurſki w życiu iego, in 4to, do druku podanym w Warſzawie 1637*, w ktorym go tak opiſał. *Fuit Noſcovius Sacerdos probus, Pontifex gravis, ſtaturâ ſatis procerâ, paululùm incurvus, capite mediocri & calvo, fronte & ſupercilio gravi, ſed ore ſatis benigno, naſo adunco, toto deniq; habitu decorus.* W roku 1699, umarł młodzian w Toruniu, Czarlińſki, rodem Pruſak, tamże pogrzebiony, po śmierci ſwoiey pokazał ſię w kilka dni Spowiednikowi ſwemu Zakonu naſzego, proſząc go o ratunek duſzy ſwoiey, na co zadumiały Kapłan rzecze mu, Miłe dziecię, wiem dobrze ſumnienie twoie, iak było świątobliwe, a do tego daymy to, żes miał

iakie lżeyſze ułomności na duſzy ſwoiey, ale ſię też tak wiele mſzy odprawiło na pogrzebie twoim, za coż tedy ty ieſzcze mię o ſuffragium proſiſz? odpowie Młodzian, wſzyſtkie bo prawi mſze, na pogrzebie miane, Bog applikował nie mnie, ale Waſzego Collegium Pułtuſkiego Fundatorowi Noſkowſkiemu; niewiedział ten Xiądz, kto nas w Pułtuſku fundował; y dopiero iak ſię nazaiutrz pytaiąc dowiedział, że Noſkowſki, to ſwoie widzenie rozgłoſił, y za młodziána owego o więcey mſzy poſtarał ſię. Woyciech, drugi ſyn Mikołaia, brat Jędrzeia, ktoremu części ſwoiey na Trąbkach uſtąpił. Piotr trzeci brat, Woyſki Ciechanowſki, ktorego ſynowie, Floryan y Jędrzey. Z tych Floryan Staroſta Ciechanowſki, pod Obertynem z Hermanem Tarnowſkim Tatarow zwycięzko gromił, z Katarzyny, Spytka Tarnowſkiego Woiewody Sendomirſkiego, corki, zpłodził Adryaná y Pawła. Adryana męża rycerſkiego w expedycyach Moſkiewſkich, z Zofii Włoſtowſkii, ſyn zoſtał Adam, naprzod Chorąży Goſtyńſki, w ktorego dobrach, Pieczyſka nazwanych, ſkład ſoli naznaczyła *Konſtitucya 1623 fol: 12*, w roku 1633 iuż Podkomorzy Goſtyńſki *Conſtit: fol: 8*, umarł Kaſztelanem Goſtyńſkim, zpłodziwſzy corkę Annę, Staniſława Ciołka Staroſty Radomſkiego małżonkę, y ſynow dwoch, *według Baran:* Jana y Franciſzka. Paweł brat Floryana, naprzod Chorąży Płocki, poſeł na Seym 1627 *Conſtit: fol: 8*, potym Staroſta Łomżyńſki 1633, *Conſtit: fol: 8*, z Tarłowny z Laſzek Teofili (miał tenże zdami ſię drugą żonę Barbarę Koſobudzką Woiewodzankę Mazowiecką) miał dwoch ſynow, Staniſława Dworzanina krolewſkiego, żona iego Kretkowſka Woiewodzanka Brzeſka Kuiawſka, y Pawła, y corki, Zofią Janowi Trzcińſkiemu Podkomorzemu Sochaczowſkiemu, Teofilę Podlodowſkiemu z Przytyka, zaślubione. Jedrzey, brat Floryana Staroſty Ciechanowſkiego, Staroſta Rożańſki, Makowſki, y Staniſławowſki, tego uczynność ku Oyczyźnie, ſławi liſt Stefana krola, kiedy ſummy, ktorych na potrzebę Rzeczypoſpolitey pożyczył był niegdy Jędrzey Biſkup Płocki, na ſiebie zlane, darował; wſpomina y *Konſtytucya* 1590, że w pięćkroć ſtotyſięcy, w Ziemi Makowſkiey dobra trzymał *Conſtit: fol: 582*: Miał za ſobą Annę z Szczekarzewic Tarłownę Chorążankę Sendomirſką, ktora mu powiła czterech ſynow; Jana, Staniſława, Adama y Jędrzeia, ale trzey z tych młodo pomarli, ieden tylko potomſtwo zoſtawił. Adam Podkomorzy Lubelſki, Staroſta Makowſki ſzpital na ubogich w Staroſtwie Makowſkim fundował, ſummę na Trąbkach dobrach ſwoich dziedzicznych, do niego zapiſawſzy, Ołtarz w kościele Makowſkim S. Jackowi wyſtawił, z pewnym corocznim dochodem. W Krakowie także y w Częſtochowie, mſzę pewnych dni fundował za umarłych; wſpominaią go *Konſtytucye* 1620. Kommiſſarzem do granic między Woiewodztwy Podlaſkim y Brześciańſkim, *Conſtit: fol: 12*, złączył ſię był dożywotnie z Zofia Firleiowną Podſkarbianką Wielką Koronną, z ktorey cztery corki, Zofia Gniewoſzowa Chorążyna Lubelſka, Anna, Alexandra Kopcia małżonka, trzecia w Zakonie S. Brygitty, czwarta Barbara. Synow zaś dwoch, to ieſt Jan, Karol Staroſta Dobrzyńſki, iezdził z drugiemi po Cecylią Renatę Krolową Polſką, zſzedł z tego świata koło roku 1656, miał za ſobą Katarzynę Gorayſką herbu Korczak, z ktorey ſyn Adam młodo bardzo umarł, corka ſię zoſtała, boday nie Anna Mikołaia Firleia Staroſty Lubelſkiego małżonka. Adam Kazimierz Staroſta Dobrzyńſki, brat Jana, poiał był Joannę Kraſińſką Woiewodzankę Płocką, ale dzieci z niey pomarły: y on ſam wkrotce zſzedł z tego świata, w Łęcznie pogrzebiony w roku 1657. N. była za Ja-

kubem

kubem Koſobudzkim Chorążym Płockim 1578. N. Staroſta Chęcinſki, złączył ſię był dożywotnie z Barbarą Kraſińſką Kaſztelanką Płocką. Marcin z Anną Konſtancyą Opacką Woiewodzanką Derpſką.

*NOSKOWSKI *herbu Rawicz*. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Z tych był Jedrzey Noſkowſki Opat Tyniecki.

NOSKOWSKI *herbu Zareba* w Wielkieypolſzcze. Z tych ieden w Halickiey Ziemi oſiadł. Maciey Noſkowſki Burgrabia Kaliſki *Acta Terreſtr: Caliſſien:* 1513.

Nowicki herb.

POwinny bydź trzy oſęki, tak, że ieden z nich proſto na doł obrocony, drugie dwa, ieden w prawą tarczy, drugi w lewą, hakami obrocone, drzewcami iednak wſzyſtkie ſię z ſobą zchodzą we ſrzodku tarczy, w polu błękitnym, na hełmię trzy piora ſtruſie, na nich takież trzy oſęki iak na tarczy. Tak go opiſał *Okolſki tom: 2 fol: 348*. W Litwie na woynie ten herb według niego nabyty: Gdy albowiem nad rzeką iakąś oboz założony, do tey trwogi od nieprzyiaciela przyſzedł, że uchodząc drapieży iego, w rzekę co żywo rynſztunki y ſprzęty woienne rzucało, ten, ktory hakami dobywania tych rzeczy, ſpoſob wynalazł, takim herbem był nadany. Nowiccy tedy w Woiewodztwie Wileńſkim, tym ſię kleynotem pieczętuia, luboć według *Koiałow: in Mſ.*, (co na nadgrobku iednego z nich widział,) powinny bydź trzy gwiazdy między oſękami. W Lidzkiey Ziemi dobra Kureyſzowczyzna od lat trzechſet trzymali. Z tych Bogdan Nowicki Czarnym nazwany, doświadczony żołnierz, częſte w woyſku kommendy miewał, Hieronim Sekretarz

Zygmun-

Zygmunta Augusta. Prokop za Zygmuntem III przeciwko Maxymilianowi stawaiąc, wielu z nieprzyiacioł żywcem do Hetmana Zamoyskiego przyprowadzał, Rotmistrz sławny, wziął w zasługach Rozlucz wieś pod Samborem, syn iego z Cieszkowskii Woyciech, w ślady Oycowskie wstępuiąc, woyskową długo traktował, aż z Szuyszczewską, podobno z Szuyską, wszedszy w kontrakty małżeńskie, zpłodził syna Mikołaia,ten z Eufrozyną Horodyiską żył bezpotomnie. Michał Sieła Nowicki Ziemianin Woiewodztwa Kiiowskiego, Sędzia Grodzki Kiiowski, zostawił potomstwo. Zacharyasz do wieku swego ośmdziesiątego żołnierz z Chodkiewiczem Karolem, osiadł na Zmudzi, a poiąwszy corkę Bazylego Kałuszkowskiego, miał z niey sukcessorow. Piotr Nowicki stryieczny Prokopa, Sędzia Grodzki Lidzki, synowie iego, Krzysztof ktory zginął pod Chocimem, y Jędrzey mąż rycerski, ktorego syn Mikołay. Teodor Cześnik Lidzki, Porucznik Chorągwi Kozackiey Chaleckiego Strażnika Litewskiego, miał za sobą w pierwszym małżeństwie Tyszkiewiczownę, w drugim Olszewską, z ktorych miał kilku synow. Tomasz Cześnik Lidzki, Kazimierz Podczaszy Rzeczycki 1674, Jan y Paweł w Trockim 1632. Justyna Zakonnica S. Brygitty w Łucku 1702. Michał Skarbnik Miński, ktorego syn Jan Antoni Skarbnik Chełmski y Sędzia kapturowy 1733, żona iego Wereszczakowna Eustachi, y Władysław 1700.

*NOWICKI *herbu Poray* w Ziemi Sanockiey. O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał. Piotr Nowicki 1692. Jerzy miał za sobą Helenę, Daniela Kleczkowskiego corkę.

NOWIEWSKI *herbu Jastrzębiec* w Ruskim Woiewodztwie.

Nowina herb.

MA bydź ucho od kotła białe w polu błękitnym, obiema końcami do gory obrocone, we szrzodku niego miecz otłuczony, rękoieścią prosto do gory, końcem na doł, w hełmie nad koroną noga zbroyna z ostrogą,

z ostrogą, kolanem niby klęcząca w koronie, piętą w lewą tarczy zkierowana: tak go opisuią *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol: 303 y 1176, O herb: fol: 237, Okol: tom: 2, fol: 281, Bielski fol: 111, Kleynoty fol: 69.*

O Początkach tego herbu, iedni twierdzą y pospoliciey, iako *Bielski, Sulikowski lib: 2 Epigram: Tricesii, y sam Tricesius, y inni*, że ten herb nadany za Bolesława Krywousta, czy to w owey sławney na psim polu okazyi, czy w ostatniey z Rusią pod Haliczem batalii, gdy Przodek herbu tego, *dum Patrem qui finxit ahenea vasa, suum proferret*, konia poddał Krolowi, gdy go pod krolem zabito, a że sam iuż pieszy wręcz się zcinał mężnie z nieprzyiacielem, y tam mu nogę ucięto, dla tego w ten ksztalt herb iego ułożono, y konkluduie tak *Sulikowski. Cum quo, dum rediens, victores narro Polonos, Stemma fuit dictum Læsa Nowina meum.* Y lubo *Paprocki w Gniazdzie cnoty*, na czas panowania Bolesława Krywousta, początki tego herbu zwalił, przecięż w poźnieyszey o herbach od siebie wydaney Xiędze, zbiia to, y powiada, że ten kleynot daleko dawnieyszy od czasow Krywoustego, a to z tey racyi, że iuż przed tym Krolem, to iest koło roku 1071, kwitneła Bogna albo Benigna z tego Domu, matka S. Stanisława Biskupa y Męczennika; tylko że historycy o tey Bognie piszą, że była herbu Złotogolenczyk, a nie herbu Nowina, to iest, w Złotogolenczyku na tarczy samo tylko kolano kładą, takim kształtem iak na hełmie w herbie Nowina, a na hełmie trzy piora strusie; chyba że *Paprocki*, iednymże bydź rozumie te obadwa herby, iakoż wielkie iest podobieństwo, że albo ten od tego, albo ten od tamtego poszedł, a tylko odmiana z czasem nastąpiła, zkąd y podziśdzień niektorzy herb swoy Nowina, Złotogolenczykiem zowią. Złotogolenczyk znać dawnieyszy w Polszcze, a znać ztąd nabyty, że gdy w przegraney okazyi y Hetman y iego Rotmistrz dostał się w niewolą, y iednemiż kaydanami zpętani obadwa, do więzienia wtrąceni byli, Rotmistrz z miłości ku Oyczyźnie, wiedząc iak iey siła należało na walecznym y rozsądnym Hetmanie, nogę sobie uciął, przez co na wolność Hetman wyszedł. Gdy się o tym Krol, u ktorego był ow Rotmistrz w więzieniu, dowiedział, szacuiąc sobie iego cnotę, nietylko że go należycie wyleczywszy, wolnością darował, ale też złotą mu goleń w nadgrodę oddał; y w herbie nosić ią pozwolił; luboć iuż według naszych Pisarzow, Familiantow tego herbu nie masz. *Sarnicki fol: 246* zowie go Woynia. Do tego herbu należał Swentosław Kasztelan Krakowski, ktory za Panowania Leszka Białego, ktorego ten Monarcha wyprawił był do Rycerstwa Polskiego, oświadczaiąc się, że gotow przyiąc ofiarowane sobie od nich rządy Państwa, byle go nie obligowali, do oddalenia od siebie Goworka Woiewody Sendomirskiego, życzliwego sobie. Tenże Swentosław Kazimierza Sprawiedliwego konsyliarz, wieś Chyczą Klasztorowi Miechowskiemu wieczną darowizną zapisał, iako świadczy *Nakielski in Miechov: fol: 20*, gdzie z starodawnych w tymże kościele nadgrobkow, herb iego Nowina wyraził, przydaie tamże, że był pokrewny Matki S. Stanisława Biskupa y Męczennika, ztąd wnoszę, że y ona do tegoż herbu należała. Bernard Zakonu Kaznodzieyskiego, Kandydat na Biskupstwo Płockie, w roku 1359, wszakże się na nim nie utrzymał. O czym *Lubiens: in Vitis Epis: Płoc: Russel w Tryumfie fol: 20.*

Herbowni.

Borkowſki
Boruta
Boynar
Brzoſka
Chrzanowſki
Czerny
Frykacz
Gißowſki
Glinſki
Goczałkowſki
Goſniewſki
Hulewicz
Jankowſki
Kandzierzawſki
Konarzewſki
Konopka
Kosla
Kowalewſki
Koznicki
Kraſuſki
Krowicki
Krzyßtoporſki
Kwiatkowſki
Łaganowſki
Łekawſki
Liſowſki
Łuczycki
Maßewſki
Mielżyńſki
Minocki
Młoßewſki
Narębſki
Niewieski
Ochocki
Orlik
Pachołowiecki
Padniewski
Paſinſki
Pilchowski
Piłat
Pitowski
Podleski
Popowski
Przadzewski
Przanowski
Przerebski
Przyſiecki
Rożnowski
Ryßkowski
Sawicki
Sepiński
Sładkowski
Sokolnicki
Skocki
Sroczycki
Szeligowski
Szlachciński
Szwarc
Vieyski
Witkowski
Woiutyński
Wolski
Wydzierzewski
Zarczycki
Zeromski
Złotnicki

O Czernych mowiłem *w pierwßym tomie pod litera C. fol: 380*, tu z informacyi przyſłaney mi z tego Domu, kładę Genealogią świeżſzych Familiantow. Paweł czwarty ſyn Jerzego, (o ktorym y ia mowiłem tamże,) z Daniłowiczowną miał ſynow czterech, Jerzego, Jana, Przecława y Pawła, ci oſtatni trzey *ſteriles*, y corek dwie, z ktorych iedna była za Firleiē Kaſztelanem Lwowſkim, druga Zakonnicą w Lublinie S. Klary u PP. Bernardynek, w klaſztorze fundacyi Piotra Czernego Chorążego Lubelſkiego. Jerzy zaś ſyn Pawła nayſtarſzy, Staroſta Białocerkiewſki, z Ligęzianką spłodził trzech ſynow, Staniſława, Bernarda, y Zygmunta. Z tych Staniſław zabity w Moſkwie, ktoremu Gawrońſka powiła trzech ſynow, Franciſzka Kanonika Kamienieckiego, Michała Kaſztelana Sądeckiego, od tego z Olſzamowſkii zoſtały ſię cztery corki, Kryſtyna z Dembińſkim Chorążym Zatorſkim, Roża żyła z Spytkiem Jordanem Cześnikiem Krakowſkim, Konſtancya y Maryanna Zakonnice u S. Agnieſzki w Krakowie na Stradomiu: y ſynowie trzey: Pierwſzy Jozef, Generał Adjutant Krolewſki, z Barbarą Kraſińſką Kaſztelanką Małogoſcką, zrodził corkę iednę Sałomeą Gumieniecką Chorążyną Parnawſką, drugą Katarzynę Zakōnicę u S. Agnieſzki na Stradomiu, y ſyna Staniſława, ktory od Haydamakow zabity w okazyi na Ukrainie 1735. Drugi ſyn z Olſzamowſkii Staniſław, żył z Nielepcowną *ſterilis*, umarł Kaſztelanem Oświecimſkim. Trzeci Piotr, tego z Małachowſkii Cześnikowny Wieluńſkiey potomſtwo, corki dwie, z ktorych Anna poſzła za Cieńſkiego Staroſtę Wierzbowieckiego, Pułkownika, y Blandyna, y ſynowie trzey, Jgnacy Porucznik u Grandmuſzkietyerow. Franciſzek Kanonik Krakowſki y Joachim. Jędrzey, trzeci ſyn Staniſława z Gawrońſkii, Burgrabia Krakowſki, a potym Kaſztelan Sadecki, z Urowieckii małżonki, zoſtawił dwoch ſynow, Michała, ktoremu Szembekowna, ſioſtra Kaſztelana Wiſlickiego, y Podkomorzego Krakowſkiego, powiła trzy corki, Kryſtynę, Janowi Brzechwie Staroście Krzeczowſkiemu, po nim Łochockiemu Staroście Krzeczowſkiemu, Tereſſę Sendzimierzowi, Elżbietę, *1mo* Kotkowſkiemu, *2do* Jaroſzowi Ankwiczowi.

wi Chorążemu Nowogrodzkiemu, zaſlubione. Drugi ſyn z Urowieckii N. miał prawda ſyna z Wolſkii, ale *ſterilem*. Bernard, drugi ſyn Jerzego z Ligęziankii, zoſtawił z Doroty Telefuſowny, ſyna Alexandra, ten z Baierſkii zrodził dwoch ſynow, Antoniego Cześnika Podolſkiego, od tego z Heynikowny zoſtał ſię ſyn Adam, y corek trzy: Drugiego Franciſzka Kaſztelana Oświecimſkiego, ktory z Nielepcowny miał ſyna Jozefa, y corek trzy, Tereſſę zkolligowaną z Janem Łochockim Staroſtą Krzeczowſkim, Maryannę z Szembekiem Miecznikiem Oſtrzeſzowſkim, y Salomeą. Zygmunt, trzeci ſyn Jerzego z Ligęzianki, poiął Branicką, ale *ſterilis*.

NOWISZEWSKI w Ziemi Mielnickiey. Woyciech Nowiſzewſki 1674. Zofia Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

NOWODWORSKI herbu Nałęcz. Jednaż ich z Lezenſkiemi dzielnica, ale od dobr Nowodwora Nowodworſkiemi nazwani; zdawna w Mazowieckim Xięſtwie kwitneli. Z tych Dobrogoſt ſyn Tomiſława, ktorego zwano Wydrzyoko, dla czerwoności oczu iego, *Decretorum Doctor*, Kantor Gnieźnieńſki Dziekan Krakowſki, Kanonik Poznańſki, po śmierci Jana Suchywilka, zgodnie do Arcybiſkupiey w Gnieźnie Infuły obrany. Siemowita Xiążęcia Mazowieckiego, ktory przed iego elekcyą obległ był miaſto Łowicz, tak gruntowną perſwazyą uſpokoił, że od miaſta z ludem ſwym odſtąpił, y pokoy kościołowi przywrocił. Ta uczynność Dobrogoſta, zrzuciła go z tey godności: Ludwik albowiem Krol Węgierſki y Polſki, za podżogą Domarata Generała Wielkopolſkiego, wyperſwadowawſzy ſobie, że przy tey z Siemowitem komplanacyi, Dobrogoſt tak ſię z nim zkombinował, żeby go na tron Polſki, po ześciu Ludwika bezdzietnego, forytował, nie tylko Poſłow iego, za nim wſtawiaiących ſię o tę infułę, nie przyiął, ale też iadącego do Rzymu, z Mikołaiem na Biſkupſtwo Poznańſkie obranym, w Tarwiſium przytrzymać kazał: tym czaſem za Bodzentą wſtawiał ſię u Papieża uſilnie, domągaiąc ſię, żeby mu Prymacyalna w Polſzcze funkcya konferowana bydź mogła; co ſię też ſtało. Widząc iednak potym Ludwik męża tego y wierność ku ſobie, y godne Biſkupſtwa przymioty, do Poznańſkiey go Katedry Urbanowi Papieżowi zalecił; w Neapolu tedy konſekrowany, dzieſięć lat tą Dyecezyą rządził, pod ktory czas wyſłany od Krola Jagełła do Rzymu, od cenſur uwolnienie otrzymał, ktore Papież Bonifacy włożył był, za Kropidłem, Polſkę na ten czas mięſzaiącym, nieuſkromioną ſwoią ambicyą do naypierwſzych infuł: a iako chce *Paprocki*, konſens wyiednał u Papieża do nowey fundacyi Biſkupſtwa Wilenſkiego y Mednickiego albo Zmudzkiego w Xięſtwie Litewſkim. Tam od Papieża Arcybiſkupem Gnieźnieńſkim ogłoſzony, gdy ſię do Oyczyzny powrocił, z wielką od wſzyſtkich radością był przyięty. Klaſztorowi Lędzkiemu Zakonu Cyſtercyenſkiego przyczynił fundacyi, dzieſięciny na Makownicy do niego przyłączywſzy. W roku 1401 drugą żonę Władyſława Jagełła Annę, Hrabi Cilii corkę, y zaſlubił y koronował, a w naſtępuiącym roku z światem ſię pożegnał *Damalew: in Archiep: Gneſn.*

Dobrogoſt z Nowegodworu Kaſztelan Warſzawſki w roku 1436, podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtatut: fol: 140 y 1458 Statut: Maſov: fol: 122*, miał za ſobą Annę Noſkowſką Chorążankę Zakrocimſką. Jan Podkomorzy Nurſki, deputat z Podolſkiego na Trybunał koronny 1616. Grzegorz Sedzia Ziemſki Tucholſki, ſyn iego, Jerzy Woyciech mąż waleczny. Brat Grzegorza Bartłomiey kawaler Maltańſki, Harcerzow krolewſkich Kapitan. Ten w młodym wieku na Podolu w Siedmiogrodzkiey Ziemi,

w Moſkwie, pierwſze odwagi ſwoiey założył fundamenta. Ztad do Francyi ſię udał, gdzie w dobywaniu Ponteſinu, w oczach Henryka III. kulą był raniony, Konfluencyi aż do oſtatniego głodu bronił, do podziwięnia wſzyſtkich; a pod Henrykiem IV, ſzyki katolickie przeciwko heretykom pod Ambianum prowadząc, wielkie łupy z tego nieprzyiaciela odnioſł: tak chwalebnie ſiedmnaście lat we Francyi ſtrawiwſzy, do Melity zaiachał, gdzie Kawalerem S. Jana Krzciciela zoſtawſzy, ośm lat w uſtawicznych na ten czas opałach woiennych przebył. Egipſkie morze y Affrykę zwiedziwſzy, pod Lepantem znaczne męſtwa ſwego znaki pokazał, bramę zamkową wyſadziwſzy, a pod Mahometową fortęcą ciężko raniony, gdy ſię do ſwoich wrocił, od Miſtrza Kawalerow, z odwagi pochwalony, w oſobliwſzey był acceptacyi y ſtymie u wſzyſtkich. Powrociwſzy do Oyczyzny, nie tylko funkcyą mądrego Hetmana, ale y dobrego żołnierza wypełnił. Gdy towarzyſtwo iego, od ſtrachu woiennego, od niego pierzchało, on nieuſtraſzony doſtawał. Swiadkiem tego expugnacya Smoleńſka, gdzie bramę ogniſtemi taranami ſtłukſzy, iuż był w nię wpadł z trzechſet ludzmi, y pewnieby był w tenczas Smoleńſka doſtał, gdyby był na czas ſukkurs przyſzedł naznaczony; tym czaſem gdy ten opoźnił, Moſkwa zewſząd ſię zciągnawſzy, Nowodworſkiego heroicznie ſię opieraiącego, wyparowała, wkrotce iednak na trzydzieści łokci mur minami wyſadziwſzy, drogę woyſku naſzemu do Miaſta utorował, ktorą wpadſzy, Smoleńſk odebrali. Pod Mozayſkiem bitwę z Moſkwą zwiodſzy, w rękę prawą z ſamopału Moſkiewſkiego poſtrzelony, y drugiraz także w Moſkwie, nic ſię tym nie ztrwożył, y owſzem z ochotą krew ſwoię nioſł za dobro tey Oyczyzny. W nadgrodę krwawych zaſług, Krol Zygmunt III, w Wilnie łancuch na niego złoty włożył, miecz mu ſtaroświecki, ale oſobliwſzy oddał, niektore dobra puścił, Kommendatorem Poznańſkim ogłoſił. Y lubo ſam mało co ſię uczył, przecięż na ludzi uczonych był łaſkaw, ośm tyſięcy Akademii Krakowſkiey wyliczył, żeby ich na wyderkach lokowano, na edukacyą trzech ſtudentow ſzlacheckich z Tucholſkiego powiatu, y iednego rodem z miaſta Tucholi, y na trzech Profeſſorow, Grammatyki, Poetyki, y Dyalektyki. Drugą fundacyą uczynił na drukarnią przy teyże Akademii, y z obligacyą, żeby zawſze prowidowała Bakałarza do Tucholſkiey fary, y na to wyſypał ſiedm tyſięcy. Konwent Dominikańſki w Warſzawie, ſiła iego ſzczodrobliwości powinien; przenioſł ſie na pokoy wieczny 1623. Pan nabożny, do każdey potyczki idąc, pieśń Bogarodzica Dziewica, śpiewać kazał, leży w Warſzawie u S. Jana, na ktorego pogrzebie miał mowę Sobieſki Jakub, Ociec Jana III. *Starowol. in Bellat: fol: 232. Birkowſki Kazania Obozowe.*

Adam, naprzod Biſkup Kamieniecki, Opat Przemęcki, daley Przemyſki, nakoniec Poznański, gorliwy obrońca kościelney wolności, oſobliwſzego ku Matce Boſkiey affektu, fundowawſzy Zakonowi naſzemu z dobr właſnych w Łomży Collegium, zoſtawiwſzy piękne, cnot nietylko Paſterſkich, ale y Senatorſkich, przykłady, wſzyſtkie dyecezye ktore rządził, ſzczodrobliwością ſwoią udarowawſzy, ſzczegulniey iednak w Poznańſkiey, gdzie przy kaplicy, w ktorey po śmierci pogrzebiony leży, fundował Manſyonarzow, poſzedł po zapłatę prac ſwoich w roku 1634, wieku ſwego 62, *Starowol: in Monum:* Jan Nowodworſki Kaſztelan Raciązki 1640. Mikołay w Sendomirſkim 1648. Piotr, Michał, Hieronim, Zacharyaſz, Kazimierz, w Minſkim. N. miał za ſobą Bieykowſką. Woyciech Łowczy Rożańſki 1674.

Maryanna, Jana Kobylnickiego małżonka. Felicyan w Zakonie naſzym temi czaſy.

NOWOMIEYSKI herbu Jaſtrzębiec w Wielkieypolſzcze. Są podobno tamże y Doliwczykowie Nowomieyſcy, ale pewności nie mam. N. Nowomieyſka była za Piotrem Karczewſkim.

**NOWOMIEYSKI herbu Prus 2do* w Ziemi Przemyſkiey. N. Nowomieyſka tego herbu, była za Alexym z Siecina Kraſickim Woyſkim Przemyſkim, *Papr, fol: 516.* Druga za Boratyńſkim Staroſtą Rohatyńſkim herbu Korczak, *Papr: fol: 539,* przecięż na mieyſcu, tak on iako y *Okolſki* o nich milczą. Niewiem czy ſię nie z tego Miaſta piſali, co ieſt pod Przemyſlem.

NOWOMIEYSKI herbu Rawicz w Woiewodztwie Rawſkim. Dom ſtarożytny, od Grota idą, iedneyże z Słupeckiemi dzielnicy. Z tych Jan Grot z Nowego Miaſta, Woiewoda Rawſki 1479. Jan drugi Kaſztelan Rawſki 1516. Jan Suffragan Kuiawſki 1589, *Acta Synod: Uladisl:* Floryan ſynowiec iego; Jan Poborca w Rawſkim 1596 *Conſtit: fol: 682.* Hieronim z Seymu 1591 deputowany do dyſtrybuty pieniężney, na ludzi żołnierſkich. Floryan 1602 Poborca w Rawſkim. Hieronim Stolnik Sochaczewſki 1674, poſłował kilka razy na walne Seymy, Filip, Jan, Staniſław, Jedrzey, Samuel, Floryan Cześnik Rawſki w tymże roku, Balcer w Ziemi Rożańſkiey. Adryan Kanonik Łucki 1697, Zofia Nowomieyſka Grzegorza Dunina Kaſztelana Zarnowſkiego. N. Buzeńſkiego, małżonki. Adam Sędzia Ziemſki y Grodzki Rawſki, Vice inſtygator Koronny, miał za ſobą Jarzyniankę Kaſztelankę Sochaczewſką, z ktorey ſyn Marcin z Gniewoſzowną żył *ſterilis.* N. miał za ſobą Pikarſką Sędziankę Ziemſką Rawſką. N. była za Janem Pikarſkim Sędzią Ziemſkim Rawſkim.

**NOWOMSKI.* Alexander Nowomſki Opat Trocki, Zakonu S. Benedykta, umarł 1654, *Sczygiel: in Abbat: Troc:*

NOWOSIELECKI herbu Nałecz w Wołyńſkim Woiewodztwie, z tą iednak rożnicą, że nad Nałęczem białym tylko założonym, kładą poł ſtrzały oſtrzem do gory proſto, a w hełmie pięc pior ſtruſich, tak go opiſuią. *Paproc: w Gniazdzie 1133, O herb: fol: 679, Okol. tom: 2, fol: 297, Kleynoty fol: 96.* Kaſper Nowoſielecki 1648. Anna Zakonnica S. Benedykta we Lwowie u Wſzyſtkich SS. 1723. N. Walentego Brzeſkiego herbu Prawdzic małżonka.

**NOWOSIELSKI, Kniaż,* tak rozumiem że tegoż herbu, co y Xiążęta Ruſkie, ile że od dawnych Jedynowładzcow Ruſkich, krew ſwoię y procedencyą wzieli: patrz Pruńſkie Xiążęta.

NOWOSIELSKI, herbu Sas. Jędrzey, lat 37 na Galerach robiąc, cudownie z niewoli wyſzedł, za pomocą Nayśw: Matki 1645, *Nieſſpork: fol: 90.* Zofia była za Janem Tyſzkowſkim. N. miał za ſobą Czaykowſka, ktora po iego ześciu poſzła za Krynickiego *Acta Caſtren: Zydaczow: 1655.*

**NOWOSIELSKI herbu Slepowron* w Podlaſkim Woiewodztwie. Staniſław Pierzchała Nowoſielſki 1632, Stefan Piſarz Ziemſki Mielnicki, Mikołay, Jakub, Jan Stolnik Podlaſki, poſłował na konwokacyą 1696. Jan Staroſta Łukowſki 1710, wſzedł w kontrakty małżenſkie z Anną Domaſzewſką, wdową po Kiełczewſkim, Podſędku Ziemſkim Lubelſkim, z ktorey corka Antonia, naprzod żyła z Cieſzkowſkim Wiktorynem Sędzią Ziemſkim, a potym Kaſztelanem Liwſkim, *2do voto* z Rudzińſkim Kaſztelanem Czerſkim, y ſyn Francizek Staroſta Łukowſki, poſeł na konwokacyą 1733, ten miał za ſobą Zofią Gozdzką Staroſciankę Stężycką. N. Kaſztelan Nowogrodzki 1725, żona iego Lettawowna Strażnikowna Litewſka. Jakub Podſtoli Bielſki, poiął Kryſtynę Hadziewiczownę, wdowę po Butlerze.

NOWOSIELSKI Mokosiey herbu Wukry

**NOWOSZYCKI* w Krakowskim Woiewodztwie, Zacharyasz Nowoszycki Biskup Nikopolski, Suffragan Lwowski 1640 *u Starowol: in Monum: fol: 523.* Jozef w Ziemi Zatorskiey 1705.

**NOWOWIEYSKI herbu Jastrzebiec* w Kaliskim Woiewodztwie. Nasi Pisarze kładą Nowomieyskich herbu Jastrzębiec w Wielkieypolszcze de Nowa wieś, ia o Nowowieyskich wiem że są tego herbu. Z tych Maciey Nowowieyski, żona iego Katarzyna Trąpczyńska herbu Topor, syn iego Władysław 1701. N. miał za sobą Dorotę Białochowską, *Ms. de Famil: Pruss:* Jędrzey w Chełmińskim 1632. Alexander Kanonik Kamieniecki, Proboszcz Sieradzki, Kanonik y Officyał Kaliski 1690. Maciey Poborca w Poznańskim 1631. Jan w Zakonie naszym, ktorego Ociec miał za sobą Konstancyą Lipską siostrę Kardynała, wdowę po Mielęckim. N. Brat Jana z Lipskii, zostawuie potomstwo.

NOWOWIEYSKI herbu Pułkozic w Płockim Woiewodztwie. Jan y Mikołay Nowowieyscy w Ziemi Wyszogrodzkiey 1674.

**NOWOWIEYSKI herbu Pomian* w Xięstwie Mazowieckim, w powiecie Wyszogrodzkim, drudzy po inszych Woiewodztwach *Ms. P. Koiał:* Jadwiga Nowowieyska, Mikołaia, Barbara, Jana Kobylnickich małżonki, Władysław pod Chocimem z Janem Sobieskim Turkow mężnie biiąc, poległ. Rafał w Zakonie naszym temi czasy.

NOZOWSKI herbu Rawicz w Rożańskiey Ziemi.

**NURZYNSKI.* Grzegorz Nurzynski Kanonik Łucki, a potym Zakonnik *Societ: JESU*, umarł w Łucku 1628, wielce świątobliwy kapłan. N. miał za sobą Głogowską. Jan Pisarz skarbu koronnego, zszedł z tego świata 1615.

**OBALKOWSKI herbu Prawdzic* na Kujawach. Dom Starodawny. Jan y Jerzy Obalkowscy, bracia rodzeni, Z tych Jerzy w Krakowskim Woiewodztwie, z Zuzanną Łączyńską Pisarzowną Ziemską Przemyską, zostawił potomstwo. *Baranow:* Bartłomiey, Komornik krolewski, na dworze Zygmunta III. miły, iezdził od tegoż Krola do Woiewody Wołoskiego y indziey, koło roku 1609. Tomasz w Krakowskim 1705.

OBERTYNSKI. N, Obertyński miał za sobą Konstancyą Lipską Skarbnikownę Bełzką.

**OBIDOWSKI herbu Sulima.* Z tym herbem wydziałem iednego z nich nadgrobek w Łowiczu: bo Paprocki y Okolski o nich niewiedzieli. Jan Obidowski, z Seymu naznaczony do rewizyi Xiąg Grodzkich Ziemskich, y Podkomorskich Winnickich, *Constit: fol: 22.* Paweł w Wołyńskim 1674. Władysław w Łęczyckim 1632. Paweł w Bełzkim 1648.

OBIEZIERSKI herbu Nałecz zwiazany w Wielkieypolszcze, piszą się z Obiezierza, kędy głowę S. Klemensa Papieża uczciwie chowaią, z Rzymu przez iednego z nich zprowadzoną. Jędrzey Obiezierski Stolnik Poznanski, ktorego synowi, także Jędrzeiowi, zmarłemu w roku 1597, synowie nadgrobek wystawili, w kościelę Obiezierskim. Mikołay, Krzysztof y Marcin, kwitneli w roku 1628. Elżbieta Obiezierska, Piotra Drużbickiego małżonka, matka X. Kaspra Drużbickiego Soc: JESU, wsławionego świątobliwościa męża. Samuel Obiezierski, Operaryusz wielki w Zakonie naszym, życia tego dokonał w Poznaniu, w roku 1681. Brat iego rodzony Rafał, Zupnik Woiewodztw Wielkopolskich, miał za sobą Joanne Twardowską Cześnikownę Poznańską, z Szołdrskii Kasztelanki Biechowskiey, rodzoney synowicy Jędrzeia Szołdrskiego, Biskupa Poznańskiego, zrodzoną, ta mu powiła dwie corki, Małgorzatę Zakonnicę S. Benedykta w Poznaniu, umarła Przeorysżą, y Teresse, ta naprzod była za Mikołaiem Koczorowskim, a potym, za Stanisławem Morawskim herbu Nałęcz: synow zaś trzech, z ktorych pierwszy Stanisław, Pisarz Wałecki, młodo umarł. Drugi Zygmunt, ten z Apollinary Golińskii, miał synow, Antoniego, z Zofią Koszutską Pisarzowna Ziemską Poznańska w małżeństwie zostaiącego, z ktorą iest potomstwo. Klemensa, ten, w stanie duchownym młodo zszedł z tego świata, Ludwika y Rafała, corek zaś trzy, Annę Łochyńskiemu małżeńskim slubem związaną, Konstancyą y Rozalią, Zakonnice S. Dominika w Poznaniu. Trzeci syn Rafała, Antoni, poiął Pruszakownę, z niey zostawił syna Stanisława. N. była za Zbiiewskim.

OBŁĄK herbu Pułkozic w Rawskim Woiewodztwie, a podobno temi czasy Obłąkowscy.

OBŁOW *herbu Jaſtrzębiec* w Woiewodztwie Mazowieckim.

***OBNISKI.** Marcin Obniſki Podſędek Drohicki, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola w Woiewodztwie Podlaſkim.

OBODZINSKI *herbu Topor* w Poznańſkim Woiewodztwie y Bracławſkim. Adama Obodzinſkiego, pod *interregnum* po Auguście I Krolu Polſkim, wſpomina *Bielſki fol: 668.* Samuel, wydał do druku, *Promptuarium Epiſtolographicum.* Siemion Poborca w Bracławſkim z Seymu 1578, *Conſtit: fol: 353.* Mikołay poſeł na konwokacya z tegoż Woiewodztwa 1632, *Acta interregni.* Kryſtyna Obodzińſka, była za Alexandrem Chrynickim Chorążycem Wołyńſkim, z ktorym zpłodziła corki, Alexandrę Mieleſzkową, y Maryannę Węglińſką. *Geneal: Chrynic:* N. była za Bobrownickim, a pierwſzym związkiem za Kiełczewſkim, Alexandra, Helena, Wiktorya, zakonnice u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Alexander z Obodna Obodzińſki, wydał do druku *in 4to w roku 1641 Xiażkę, ktorey tytuł: Pandora ſtarożytna Monarchow Polſkich, zacnośc,ia Krolow, świątłością, wolnością, dzielnością. ozdobiona.*

***OBORNICKI** *herbu Abdank* w Wielkieypolſzcze. *Długoſʒ* ich wſpomina ieſzcze pod rokiem 1242. N. Obornicki Surrogator Poznańſki 1617, *Mſ. Caliſſien: Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.*

OBORSKI *herbu Abdank* w Xięſtwie Litewſkim. Samuel Jan Oborſki, Sędzia Ziemſki Kowieńſki 1673, w pierwſzym małżenſtwie miał za ſobą Podlaſzankę, drugim Rudominianke, trzecim Chrzáſtowſką Starośc':anką Botocką, ktora wprzod była za Wołodkiewiczem, Podſędkiem Zmudzkim, drugim, za Syruciem Woyſkim y Podſtarościm Xięſtwa Zmudzkiego, ſyn iego Stefan Oborſki *Koiał: in Mſ.*

OBORSKI *herbu Godziemba* w Kaliſkim Woiewodztwie, wſpomina ich *Mſ. de Familiis Pruſſiæ.* Jan Oborſki, dziedzic na Lutyni, cztery mile od Kaliſza, podpiſał liſt kościoła Broniſzowickiego w roku 1538. Jędrzey Hrehory, poſeł z Powiatu Rzeczyckiego na konwokacyą 1696.

OBORSKI *herbu Nałęcz* w Sendomirſkim Woiewodztwie.

OBORSKI *herbu Roch 2do* w Xięſtwie Mazowieckim y indziey. Dom ſtarożytny. *W Statucie Mazowieckim fol: 110,* znaydzieſz Mikołaia z Obor Kaſztelana Ciechanowſkiego, y Marcina Sędziego Czerſkiego w roku 1496. *Tamże fol: 7,* w roku 1536. Jan Oborſki Kaſztelan Wyſzogrodzki, ktory dawne zwyczaie y prawa Xięſtwa Mazowieckiego ſpiſywał. Piotr Podczaſzy Warſzawſki, y Poborca tamże z Seymu 1564, *Conſtit: fol: 76.* Serafin z Obor y Zaleſia, Sędzia Ziemſki Czerſki, y Mikołay z Lecieſzyc Chorąży Czerſki, w roku 1525 podpiſali dekret przeciwko heretykom u *Łubien: in Vitis Epiſcop: Plocen:* Mikołay Staroſta Warſzawſki za Zygmunta I, ktoremu ten Krol kazał do exekucyi przywiley pewny przyprowadzic *Mſ. Petricov:* Jana, wſpomina *Paprocki,* męża wielkiey ſławy, ktory z Pogany częſte a fortunne bitwy miewał, trzymaiąc Zynkow, częſto tak on od nich, iako y oni od niego, w Torkmyſzowych bindach do ſtołu ſiadali, temu to rozumiem Janowi, dla zaſług Krol Stefan nadał był dobra Serſtenica, y na nich tyſiąc czerwonych złotych zapiſał, co potym approbowała *Konſtytucya 1590, fol. 588.* O Olbrychcie Oborſkim, piſze *tenże autor fol: 673,* ale go pociąga do herbu Godziemba, *Koiałowicz* powiada, że nieſłuſznie, gdyż ſię Rochem pieczętował, był Ciwunem Trockim, Rotmiſtrzem u Stefana Krola, wiele a mężnie ſobie z nieprzyiacioły poczynał, oſobliwie pod Kieſą, Połockiem y Sokołem, więźnie znaczne Krolowi wodził, pod Lenwartem także odważnie ſtawał. Poleru wielkiego człowiek, ktorego nabył z młodu na dwo-

rze Ceſarſkim, to u rożnych Krolow Chrześciańſkich, wſzędzie z dziwną męſtwa ſwego ſławą. Przydaie *Koiał:* że z Rokoſzanami trzymaiąc, w potyczce pod Guzowem, tak w czoło ſamo kopią był pchnięty, że żelezce w głowię utkneło, za ſtaraniem iednak Zygmunta III Krola, chocci przeciwko niemu woiował, gdy mu z czoła młotami żelezce wybito, uzdrowiony, żył potym doſyć długo: zoſtało po nim potomſtwo w Litwie, ſynowie, Woyciech Pleban Iwieniecki, y Krzyſztof. Marcin Podſtoli Warſzawſki, Poborca w Czerſkim, *Conſtit: 1590 fol: 603.* Adam Staroſta Liwſki 1634, *Conſtit: fol: 13.*

Staniſław, w Rzymie do Zákonu *Societatis JESU* wſtąpiwſzy, w nim, ſtał ſię przykładem oſobliwſzey pobożności y ſkromności zakonney; przez dzieſięć lat, ktore przeżył w tym zakonie, wydawała ſię w iego poſtępkach przedziwna łaſka Boſka, czym zaſłużył ſobie, że w oſtatniey chorobie iego, pokazał mu ſię S. Ignacy Fundator, z Swiętemi, Staniſławem Koſtką y Aloyzym Gonzagą, upewniaiąc go o bliſkiey śmierci, temi ſłowy: *Gaude, brevì venies ad Societatem noſtram,* iakoż święty młodzian, czwartego roku Teologii nie zkończywſzy, umarł w Nieświeżu 1597, dokąd był dla poprawy ſłabego zdrowia odeſłany, *Annuæ impreſſæ 1597. Nadaſi Anno Dier: Memor: 31 Julii: P. Tłuczyńſki in Vita S. Staniſ: Koſtka cap: 18.* Drugi, tenże Zakon ozdobił, Mikołay Oborſki. Ten to ieſt, ktory w ciężkim paroxyzmie, gdzie żadne lekarſtwa nie pomagały, iednym tylko pocałowaniem głowy S. Staniſława Koſtki, do pierwſzey pory zdrowia przyſzedł, a przedtym w Rzymie, gdy ſię przed grobem tegoż Swiętego modlił, dziwną wonność z tamtąd pochodzącą uczuł. Tenże, w roku 1621, teyże nocy, ktorey pokoy między Polſką y Oſmanem Carem Tureckim pod Chocimem ſtanął, widział S. Staniſława Koſtkę, na wozie tryumfalnym, z Nayśw: Matką, na kolanach ſupplikuiących Bogu, świetną drogą po niebie od zachodu na wſchod, przeieżdzaiących. O czym świadczy *Kobierzyc: in Uladislao Principe.* Zeby zaś był przytomnym, gdy w roku *1570,* pierwſzy raz trumnę S. Koſtki otwierano, twierdzić nie śmiem, luboć to twierdzą, *Daniel Bartolus S. J. in Vita S. Stanislai,* y *Woyciech Tylkowſki z niego,* ile iako wnoſzę, *ex Bibliot: Scriptorum Societatis* ten Mikołay, ieſzcze ſię był w tym roku nie urodził, wſtąpił albowiem do Zakonu naſzego w roku 1602, lat maiąc 26, umarł 1646 w Krakowie, wieku ſwego *70.* Rządził Collegia, Gdańſkie, Lubelſkie, Lwowſkie, y Nowicyat Krakowſki. Wydał do druku, *Relacya, albo krotkie opiſanie cudow niektorych, B: Staniſława Koſtki, 1630 w Krakowie, in 4to,* lubo imienia ſwego nie przydał. Był ten Mikołay ſynem Prokopa Podczaſzego Czerſkiego, ktory poſłuiąc na Seym 1589, podpiſał tranſakcyą Będzińſką, miał za ſobą Katarzynę Łoſiownę, Kaſztelankę Wyſzogrodzką z ktorey ſyn iego drugi, Tomaſz, ten kapłańſki ſobie ſtan obrawſzy, Kanonikiem naprzod Krakowſkim, potym Biſkupem Laodyckim, Suffraganem Krakowſkim uroſł, dopieroż w piękne cnoty, ktore tu krotko zbieram z Zycia iego, od X. Staniſł: Kuklińſkiego Soc: JESU, do druku podanego. A naprzod do modlitwy tak był ſkłonny, że medytacyi co dzień czy w domu, czy w drodze, nigdy nie opuścił, do czego zażywał Xiążki *Ludwika do Ponte S. J.* Dwa razy na dzień ſumnienie ſwoie rozbierał. Pacierze kapłańſkie odmawiaiąc, ile mogł mieć ſpoſobności, zawſze ſię zamykał, za nieprzyſtoyną rzecz ſobie maiąc, z Bogiem przerywac mowę, dla człowieka. Mſzą Swiętą codzień odprawował, z należytym do niey przygotowaniem y dziękczynieniem, a gdy ſłabość wielka tego mu nie pozwalała, w domu ſwoim

mſzy ſłuchał; w drodze nawet będąc, kilka mil dla mſzy zieżdzał, kiedy po drodze kościoła nie było; do ołtarza zaś, żeby czyſtym ſumnieniem przyſtępował, co dzień ſię ſpowiadał, ba czaſem y kilka razy na dzień, czynił to zaś publicznie y przy wſzyſtkich: Przyganiano mu wprawdzie o to, ale mąż Boży, na ięzyki ludzkie naymniey ſię nie oglądał. Potym, wolą ſwoię, tak z Boſką łączył, że ſię z tym dał ſłyſzeć, Mnie ſię prawi nic nie dzieie nad wolą moię, pytaiącym ſię daley o to, tę przyczynę dawał: bo prawi nigdy niczego nie pragnę, tylko tego, czego Bog chcę. Z tąd, gdy mu powietrzem bydło wyzdychało, proſił X. Erazma Kretkowſkiego, Prałata Krakowſkiego, żeby podziękował Panu Bogu, za pewną łaſkę ſobie wyświadczoną, pyta ſię ten, coby to za łaſka była, odpowiada Tomaſz, Bog mi bydło zabrał, niech będzie imię iego chwalebne. Ufaiąc zaś mocno Bogu, doznał w wielu okazyach opatrzności iego nad ſobą. Do Nayś: Matki ſzczegulniey był nabożny, Officium majus, to codzienny był trybut dla niey od Tomaſza, Rożaniec uſtawicznie w ręku trzymaiąc, na nim czcił Matkę Boſką. Mieyſca cudami przy iey Obrazach wſławione, obchodził częſtą peregrynacyą, poſzanowaniem, y upominkiem. Z pokory umiał to wſzyſtko taić, cokolwiek by mu mogło iaką między ludźmi eſtymacyą uczynić. Przed pochwałami ludzkiemi uchodząc, iałmużny ſkrycie czynił. Sam ſobie często izbę zamiatał, ſzaty chędożył, ba y łatał: a gdy raz w goſpodzie, pożyczywſzy igły, to uczynił; kilka mil dopiero przypomniał ſobie, że igły nie oddał, z nią tedy umyślnego nazad wyprawił, aby była oddana. W ſtroiu tak był pomiarkowany, żeby tylko powadze Biſkupiey nie był uymą, bogatſzych ſukien na ſobie nie noſił. Honorow żadnych przyiąc niechciał, Biſkupſtwa nawet Chełmſkiego y Opactwa Mogilſkiego, lubo ſobie ofiarowanych, y do tego ſię ślubem obowiązał. Nawet y Suffraganii Krakowſkiey długo ſię wzbraniał, aż poki Spowiednik iego X. Fryderyk Szembek *Soc: JESU*, cięſzkiego mu w tym ſzkrupułu nie uczynił: więc poki żył, nigdy więcey nad iedno beneficium kościelne nie trzymał. Cierpliwości iego, wſzyſcy ktorzy go znali, dziwowali ſię. W pewney wſi bierzmował ludzi nie zfatygowany Biſkup, zkończywſzy Paſterſką tę funkcyą, y ułożywſzy wſzyſtkie wozy, wyieżdza; zaſtępuie mu w tym drogę białogłowa, proſząc o Sakrament bierzmowania; nic ſię nie zmarſzczywſzy Biſkup, kazał z wozu apparatu, do tego potrzebnego, dobydź; ale ſługa ſkrzynkę wyciągnawſzy, z zapalczywą furyą, tak mocno o ziemię uderzył, że ſię wſzyſtek apparat po ziemi rozleciał, wſiadſzy potym na konia, y z piſtoletu ſtrzeliwſzy, z gniewem poiachał. Tomaſz, nie tylko ſłowa mu przykrego nie rzekł, ale ſam rękami ſwemi rozproſzony apparat z ziemi zebrał, y nie wprzod poiachał, aż za doſyć uczynił proźbie proſzącey niewiaſty. Kapelana ſwego, dość uſzczypliwe przycinki y grube z ſobą obeyście; ſług o domowe ſzkody; Woźnicę, ktory go y z wozkiem wywrocił na rowney drodze, tak traktował, iakby mu żadney przykrości nie uczynili. Z Kapitularza, cholerą zaiatrzony na niego Prałat, kazał mu uſtąpić, zaraz do wyiścia z tamtąd zabierał ſię Tomaſz, gdyby go byli Kanonicy inſi o tę krzywdę iego zeluiący, nie przytrzymali. Innych iednak czaſow ſiła ponioſł bogoboyny Biſkup, ſzyderſtw, obmowiſk, ſtrofowánia, ktore ſamą cierpliwością płacił, lubo z natury do gniewu był ſkłonny, wſzakże ile razy poſtrzegł po ſobie tę paſſyą, na ziemię ſię rzuciwſzy, ręce wyciągnąwſzy, twarzą do ziemi leżac, wołał, kocham cię Boże nadewſzyſtko. Wſpaniałość umyſłu wydawała ſię w nim naybardziey, kiedy o honor Boſki, przeciwko nay-

potę-

potężnieyſzym w ten czas w Polſzcze naſzey heretykom, gorliwie ſtawał, kiedy o ubogich poddanych krzywdy, mocno ſię zaſtawiał. Ciało ſwoie trapił, naprzod daleką po dwakroć do Rzymu peregrynacyą, ktorą pieſzo we trzy mieſiące odprawił; potym włoſiennicą, dyſcyplinami, ba y pokrzywami, męczył: łożko u niego wprawdzie pięknie zawſze uſłane, atoli na nim nigdy nie ſypiał: poſpolicie albowiem, albo na worże ſłomą napchanym, albo na ławie, albo na ziemi lekkim kobiercem pokrytey, ſpoczywał. U ſtołu tak w iedzeniu iako y w piciu, nie tylko w ſobie, ale y w tych, ktorych częſtował, zachowywał pomiarkowanie, dla tego, y nikogo do picia nie naglił, y pod menſurą każdemu wina kazał dawać. Zaproſzony od pewnego z Panow na obiad, gdy tam poſtrzegł białogłowę, wielkiey w prawdzie urody, ale niemnieyſzey u wſzyſtkich niesławy, ruſzył ſię od ſtołu, więc, że go byli w koło inni goście zaſiedli, ktorzy mu drogę do odeyścia bronili, Tomaſz przez ſtoł przeſunął, żeby był tylko z publicznym niewſtydem wraz u niego nie gościł. Niezpracowany to zaś był Biſkup: bo iako o nim świadczy iego nadgrobek, w Bazylice Krakowſkiey wyſtawiony, pod czas tey Paſterſkiey funkcyi, święcił ſto pięćdzieſiąt y ośm razy; gdzie na Kapłańſtwo poświęcił, dwa tyſiące ſto ośmdzieſiąt y pięć ludzi, krom tych, ktorych na Dyakony, Subdyakony y Kleryki, ordynował. Kościołow ſto czterdzieści y trzy, a między niemi, kościoł S. Piotra w Krakowie; Ołtarzow ſiedmſet y pięc; Portatiłow tyſiąc. Kielichow tyſiąc ſiedmſet pięćdzieſiąt y ſiedm, Biſkupow ſześciu konſekrował. Czynił to zaś z wielką ochotą, nie tylko w młodſzym wieku, ale y w podeſzłym. Naybardziey ſię iednak, iego żarliwość o zbawienie ludzkie, y praca koło niego, wydawała, gdy Dyecezyą wizytował: co dwa razy na rok czynił. Tak ſię zaś na to wybierał: Dwoch ſobie uproſił z Zakonu naſzego Kapłanow, ktorych funkcya była, ſpowiedzi ſłuchać, kazać, katechizować; drugich dwoch miał ſwoich kapelanow, y nauką y życiem pobożnym, do tychże funkcyi ſpoſobnych: luboć na odgłos Wizyty Tomaſza, zbiegało ſię z pobliſka wielu innych Xięży do pomocy tey Apoſtolſkiey pracy. Dwiema Niedzielami, nim zaiachel do ktorey Parafii, przeſyłał liſty ſwoie, aby ich tamże z ambony publicznie czytano: w tych, wſzyſtkich ludzi zachęcał do Spowiedzi, do Sakramentu, Bierzmowania. Panow mieyſca tego y dziedzicow obligował, aby poddánych ſwoich, pod ten czas, od zwyczaynych z powinności robot, uwolnili, co z chęcia czynili, nietylko Katolicy Panowie, ale y Dyſſydenci, z opinii świątobliwości, ktorą mieli o Tomaſzu. Przetoż wielkim gminem, iak na odpuſt iaki, zchodził ſię lud, tak, że ich kościoł poſpolicie obiąć nie mogł, a czaſem y Cmentarz: na co patrząc Tomaſz, we łzy ſię od radości rozpływał. Wraz z liſtami ſwemi przeſyłał tyle pieniędzy X. Plebanowi, ile na ſwoię oſobę y ſwoich, potrzebną bydź rozumiał; pomiarkowawſzy dni, przez ktore miał ſię tam bawić: czynił to zaś dla tego, że niechciał ciężkim bydź nikomu; dla tego, gdy ktory z Plebanow niechciał tey kwoty przyiąć, nad zwyczay był ſmutny, na wyieździe tedy przynamniey od niego, potaiemnie ią mu zoſtawiał. Jak tylko ſtanął w ktorym kościele, zaraz ſwoię funkcyą zaczynał od Bierzmowania, do ktorego, albo ſam przez ſiebie, albo przez naſzych, ſpoſobił ludzi, katechizuiąc. A gdy wſzyſcy inni Kapłani ſpowiedzi ſłuchali, (co bywało z takim naciſkiem, że od rana drugdy do połnocy, wyiąwſzy w południe godzinę do obiadu, ta święta praca wzieła) ſam tym czaſem kommunią im dawał, albo też w konfeſſyonale

ſiedział.

ſiedział. Zeby zaś tym ſpoſobniey mogł Bierzmować ludzi, dzielił ich na dwie linii, iak długi był kościoł, tam tędy przez ſrzodek ich chodził, y Sakrament im ten konferował. Nie wſtydził ſię ten Swięty Prałat poyść y do gnoiu y do nayuboższey chaty, żeby był tylko pomoc dał duſzom potrzebuiącym. Miłoſierdzia na ubogich był takiego, że nigdy nikogo od ſiebie nie puścił, pokiby go był iałmużną iaką nie opatrzył. Na *Domum Professam Soc: JESU* w Krakowie, oſobliwicy był dobroczynny, ktorey, nie czekaiąc rychłoby go proſzono, łaſki ſwoie świadczył, ſtaraiąc ſię o to ile mogł, żeby był o tym nikt nie wiedział. Za żadne Formaty, ale ani inſze funkcyi ſwoiey prace, od nikogo nic nie brał, lubo częſtokroć y znaczne dawano; y owſzem Kapelánowi ſwemu, ktory ich raz był przyiał, ledwo za wielka inſtancya, dał ſię ubłagać. Nawet z ſwoiego doswiadczenia bardzo dobrze wiedząc, iak ſiła profitu uczyniły niebu, iego Wizyty Dyecezyi, dwadzieścia tyſięcy tą intencyą złożył na prowizyą, aby ſukceſſorowie iego, z niey frukt biorąc, w wizytowaniu Plebanom nadprzykrzonemi nie byli, y niedoſtatkiem nie wyłamywali ſię od tak świętego dzieła. Gdy mu z czeladzi iego, ſługa powietrzną zarazą umarł, y dla tego, żaden ſię niechciał odważyć iego trupa pochować, Tomaſz ſam ſię go rękami ſwemi chwycił; czym y drudzy pobudzeni, ciało zarażone pogrzebli. Z Wioſki, ktorą w ten czas w poſſeſſyi trzymał, dowiedziawſzy ſię, że dzieſięciny tylko czterdzieści złotych płacono, lubo dawnieyſzemi czaſy więcey z tamtąd dawano, ba y z laty, wielka do tychże dobr pol aukcya przybyła, czteryſta złotych płacił, y na zawſze tyle naznaczył. Po Wizycie Dyecezyi ſkończoney, kilka dni ſpoczął w dobrach ſwoich Tomaſz, więc gdy mu penſyą co tygodniową, z Kapituły na ſiebie przypadaiącą, oddawano, żadną miarą niechciał przyiąć za te dni, ktore ſpoczywał, y nazad Kapitule pieniądze odeſłał. W tych go Swiętych w cnotach ćwiczeniach śmierć zaſtała, do ktorey go iednak, y Bog, przykremi bardzo kamienia bolami, dyſponował, w ktorych iednak przedziwną, y do zbudowania wſzyſtkich, cierpliwość pokazywał. Widząc ſię zaś położonym iuż w oſtatnim życia terminie, ſpowiedź uczyniwſzy, Sakramenta święte przyiąwſzy; z Ukrzyżowanym Jezuſem mile rozmawiał, oczy w niego włepiwſzy, a gdy y ſiły y mowa uſtała, w ręce iego ducha ſwego oddał, w roku 1644. 3 Lipca, wieku ſwego 74, *u Starowol: in Vitis Episc: Cracov:* rok położony 1645. Krom inſzych ozdob, odkazał do Katedry Krakowſkiey Paſtorał Biſkupi, krzyż z łancuſzkiem złotym, Infułę perłami y kamieniami ſadzoną. Pierzcień złoty z ſzafirem, Naczynia do Oleiu świętego ſrebrne; cztery zaś lichtarze ſrebrne do Kongregacyi Nobilium przy S. Barbarze w Krakowie. Po śmierci, pogrzebiony w katedrze, przy wielkim konkurſie y tłumie ludzi, ktorzy z opinii o iego świątobliwości, ciſneli ſię do ciała iego, chuſtki pocieraiąc o niego, albo cokolwiek z rzeczy iego za relikwie zabieraiąc. Jakoż, niektoremi łaſkami ſwemi Bog, ſługę ſwego, tak za żywota iego, iako y po śmierci uczcił. Grzegorz woźnica iego, w drodze na ciężką malignę zapadł, tak, że wſzyſcy deſperowali, żeby byli mieli ruſzyć tego dnia z mieyſca, donioſło ſię to do Tomaſza, tylko co mu dał oliwy z winem wypić, tak ozdrowiał Grzegorz, że tego dnia w drogę poiachał. Ziemianin pewny, uſłyſzawſzy, że w Zygmunta w Katedrze Krakowſkiey dzwoniono, pytał ſię komu to dzwonią? odpowiedziano, Suffraganowi. Swięty to prawi był człowiek, poydę do niego iak będę mogł: bo z łożka przez ſiedm lat nie wſtawał; czołgaiąc ſię tedy prawi, przyſzedł na gradusy Bazyliki Krako-

Krakowſkiey, y tam zaraz zupełnie ſię zdrowym obaczył. Toż y drugi zeznał, iuż Xiędzem zoſtawſzy, pod przyſięgą, że przy ciele Tomaſza, młodſzym będąc, zdrowie odebrał. Powiadaią, że y białogłowa iakaś wzrok ſtracony, przez przyczynę iego odebrała. Corka Marcina Oborſkiego Staroſty Liwſkiego, wnuczka Tomaſza, gdy ſię na Odrę rozchorowała, tak, że kroſty, ktore na wierzch wyſzły były, znowu ſię wewnątrz pokryły, y nadziei zdrowia iey nie było, ſkoro tylko Ociec Maryi Eleonory, (to iey imię było.) Zycie X. Tomaſza pod plecy podłożył, zaſneła, a w godzinę obudziwſzy ſię, znaleziono, ze tyle kroſt, y na tym mieyſcu, na nię znowu na wierzch wyſzło, ile owa Xiążka podłożona mieyſca zaſtąpić mogła, przez co do zdrowia przyſzła. Piſarz życia tego o ſobie świadczy, że na kamień ciężko zapadſzy, przez dziewięć mieſięcy bole nieznośne wytrzymawſzy, ſkoro ſię paſem Tomaſza ściſnął, wolnym od kamienia zoſtał, co y po drugi raz uczynił z tymże ſkutkiem. We wſi Skrzynki nazwaney, chłopiec w ſtawie utonął, ktorego z wody ledwo w godzinę, y to iuż nie żywego, wyciągniono, zaſtał płaczących nad nim, wizytuiący w ten czas Dyecezyą, Tomaſz, y pomodliwſzy ſię nad nim, żywego oddał rodzicom. Toż ſię z drugim ſtało w gościncu pod Lublinem, toż z trzecim we wſi Pachna Wola nazwaney, bliſko Kazimierza. Z tego poznać, iak wielkich zaſług był przed Bogiem Tomaſz; luboć y o inſzych faworach niebieſkich w życiu iego namieniaią; iako że mu ſię w chorobie Nayś: Matka pokazała, że go nie raz na powietrzu modlącego ſię widziano, y od ziemi podnieſionego. Ze worek z pieniędzmi ſtracony przywrocił iednemu, tak, że ten w nim tyle drugie pieniędzy znalazł, ile był zgubił.

Jan Oborſki dziedzic na Łukowcu, tego dwoch ſynow zoſtało. *Mikołay*, Suffragan y Archidyakon Krakowſki, Biſkup Laodycki, po Stryiu ſwoim Tomaſzu, lubo nie zaraz wziąwſzy Suffraganią, cnot też iego ſtał ſię naśladowcą, a naprzod, pobożności, pokory, choyności na ubogich, w Wizytowaniu Dyecezyi ſkrzętny, na Zakon naſz dobroczynnie łaſkawy: raz po Gębickim, drugi raz po Trzebickim, Biſkupach Krakowſkich, Adminiſtratorem obrany, rządził tą Dyecezyą z wielką roſtropnością, z ukontentowaniem wſzyſtkich. Skoro Jan III na tronie Polſkim zaſiadł, Mikołaia cnot doznawſzy, Arcybiſkupſtwo mu Lwowſkie konferował, ale go z pokory przyiąć niechciał. Do Katedry Krakowſkiey dwa lichtarze miedziane, y wielkością y robotą znaczne, przed wielki ołtarz, oddał. Kommiſſarzem do proceſſu o Cudach y życiu S. Staniſława Koſtki, B. Jana Kantego, B. Salomei, y B. Kunegundy, z Rzymu naznaczony, pracę tę nietylko z chęcią na ſiebie przyiął, ale też do pożądanego końca przyprowadził. W lat 75 życia ſwego, drugie prymicye odprawił, aż też w roku 1689, wieku ſwego 78, świątobliwie od X. Walentego Queka *Soc: JESU* na śmierć dyſponowany, przenioſł ſię na wieczność, 16 Kwietnia, na Kapłańſtwie 55, na Biſkupſtwie lat 31 przepędziwſzy, co o nim świadczy nadgrobek iego marmurowy, w Bazylice Krakowſkiey. W Rzymie, wraz z Czartoryſkim, potym Arcybiſkupem Gnieźnieńſkim, y Jedrzeiem Trzebickim, potym Biſkupem Krakowſkim, ucząc ſię, *Juris Utriusq; Doctor* zawołany, tamże przy grobie SS. Apoſtołow w Bazylice Watykańſkiey, pierwſzą ofiarę oddał Bogu. Powrociwſzy z Rzymu, od Zadzika Biſkupa Officyałem uczyniony, od Trzebickiego na Biſkupſtwo konſekrowany. Drugi brat Mikołaia, Jan Podſtoli Bielſki, ten złączywſzy ſię dożywotnie z Zofią Potencyanną Łobącką Kaſztelanką Zakrocimſką, wdową po Marcinie Cieciſzewſkim. *Acta*

 Curiæ

Curiæ Varſav: 1650. z niey zpłodził corkę Tereſſę, ktora naprzod żyła z Uścińſkim, po nim, z Pawłem Sienickim Kaſztelanem Czerſkim, ale *ſterilis*, ſynow dwoch, Pawła, ieſt iego w druku, *Oracya o S. Katarzynie, pod tytułem Victrix ſapientia, 1670 in fol: Crac:* ten ſobie potym ſtan duchowny obrał: y Jędrzeia.

Jan Podkomorzy Liwſki, tego z Cieciſzewſki corka Maryanna, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiała, pierwſzy raz z Woyciechem Łuzeckim, drugi raz z Zbigniewem Oſſolinſkim. Synow tegoż Jana było trzech; Woyciech y Franciſzek, od obudwu zoſtało potomſtwo. Trzeci Marcin, naprzod Kaſztelan, a daley Woiewoda Podlaſki, Staroſta Liwſki y Gołąbſki, mąż tey Oyczyznie w wielu funkcyach, ktore godnie piaſtował, dobrze zaſłużony, dwa razy albowiem Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey, pierwſzy raz 1666, drugi raz w roku 1672, tyleż razy w Trybunale koronnym, raz na Kommiſſyi Radomſkiey, Kommiſſarzem zaś, to do traktatow z Moſkwa o pokoy, *Conſtit: 1661 fol: 1,* do pretenſyi Kurfiſtrza Brandeburſkiego, y Xiążęcia Kurlandzkiego, *Conſtit: 1678 fol: 12 & 43,* gdzie też iego zaſługi Rzeczpoſpolita potomnym czaſom na zaſzczyt zapiſała; do dyſtrybuty hiberny, *Conſtit: 1685 fol: 6.* Do uſpokoienia pogranicznych od Prus dyfferencyi, *Conſtit: 1690 fol: 19.* Z drugą żoną Ludowiką Rozrażewſką Woiewodzanką Inowrocławſką, brał ślub, w roku 1685, *Załuſki mowy rożne fol: 49.* Z pierwſzą Izabellą Oſſolinſką, były trzy corki, Anna, Helena y Angela Rzewuſkiego Floryana Podſkarbiego Nadwornego Koronnego małżonka. Synow zaś piaciu, Zbigniew Staroſta Gołąbſki, poiął Ludowikę corke Franciſzka Rzewuſkiego Stolnika Liwſkiego, z ktorey był ſyn Marcin, ale młodo *ſterilis* umarł. Drugi Karol, Kaſztelan Bracławſki, Staroſta Liwſki, y Marſzałek konfederacyi 1704. Jerzy, Jan, y Antoni, bezpotomni.

Karol, Kanonik Krakowſki y Warſzawſki 1682. N. Podkomorzy Czerſki, żona Zofia Czyżowſka, ſyna mu powiła Konſtantego Januſza, Łowczego Czerſkiego, ktory młodzianem umarł, kilka ſioſtr iego zoſtało. Staniſław Oborſki na woynie zginął. Jan Kaſztelan Warſzawſki 1676 & 1670 *Conſtit: fol: 26,* corka iego iedna Konſtancya z Staniſławem Morſztynem, Chorązym Zatorſkim, a potym Woiewodą Sendomirſkim, druga z Jakubem Kuczborſkim, dożywotnie zmowione, *Acta Caſtren: Czernen: 1677.* N. z Eufrozyny Boguſzowny, zpłodził ſyna Staniſława, y corki trzy, Brygittę Wereſzczakową, Annę Strzelnicką, y Eleonorę. Jan Staroſta Liwſki, iezdził poſłem do Moſkwy od Władyſława Krola, ſynowie iego dway byli, Stefan Staroſta Liwſki 1648, żona iego Zofia Baranowſka, y Staniſław Staroſta Sochaczewſki. Adam, naprzod Stolnik 1666, potym Kaſztelan Liwſki 1670, podpiſał elekcyą Krola Michała. Zygmunt Chorąży Czerſki 1632, Staniſław Podſtoli Czerſki, był pierwey Miecznikiem Warſzawſkim, z Teofili Koſinſki zpłodził piąciu ſynow, y corkę iedne, umarł 1654, w Płocku pogrzebiony. N. miał za ſobą Mirſką, z tey był ſyn Hrehory Staroſta Horbowſki, poſeł y mowca zacny, ale Kalwińſkiemi błedami zarażony, ſyn iego zoſtał katolikiem, Rafał, Staroſta Horbowſki z Gruzewſkii Anny Podkomorzanki Zmudzkiey urodzony. Kazimierz Stolnik Czerſki, Jan Staroſta Sochaczewſki 1683 Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 11.* Ludwik Konſtantyn Kaſztelan Liwſki, o nim *Konſtytucya 1678 fol: 43 y 1696,* miał za ſobą Kędzierzawſką Kaſztelankę Smoleńſką. Kaſper *Conſtit: 1638 fol: 52,* Staniſław poiął Zieleńſką Kaſztelankę Płocką. *Okolſki* kładzie Marcina Kaſztelana Czerſkiego, ia Marcina czytam Podkomorzym Liwſkim, poſtował na Seym 1659

Tenże

Tenże czy inſzy Marcin, Staroſta Sochaczowſki 1667, *Conſtit. fol: 21, y 1670 fol: 26.* Piotr Ekonom Trocki, o ktorym *Okol: tom: 3 fol: 250* wſpomina, że kaplicę przy kościele Wiſkim wyſtawił y fundował. Julia Podkomorzanka Liwſka, z Cieſzkowſkii urodzona, Krzyſztofa Godlewſkiego Staroſty Nurſkiego, temi czaſy małżonka. Januſz miał za ſobą Reginę Kraſińſką, wdowę po Jakubie Załuſkim Chorążym Rawſkim.

OBRĄPALSKI *herbu Lubicz* w Drohickiey Ziemi. Jędrzey Obrąpalſki Piſarz Grodzki Halicki, ktorego *Okolſki* chwali z rozſądku wielkiego y ſprawiedliwości. Wawrzyniec Piſarz Grodzki Halicki, poſeł na Seym 1626, z tamtąd deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 6.* Staniſław w Podlaſkim Woiewodztwie 1648. Michał, Jozef y Franciſzek w Zakonie naſzym temi czaſy.

*OBRĘBSKI *herbu Cholewa* w Przemyſkiey Ziemi y indziey. N. Obrębſki Kanonik S. Floryana, Doctor w Akademii Krakowſkiey 1566, *Gregor: Sambor: eleg: 3.* Zygmunt Towarzyſz Radziwiła X. Marſzałka Litewſkiego, pod Pleſzkowem pieſzo ſzedł do ſzturmu 1582, *Papr: fol: 405.* Mateuſz w Ziemi Ciechanowſkiey, Kaſper w Rożańſkiey, Jakub w Woiewodztwie Inowrocławſkim 1632. Paweł, ktorego corka z Jędrzeiem Baranowſkim herbu Rawicz dożywotnie zmowiona. Kazimierz na Ruczewku, Sędzia kapturowy Inowrocławſki 1697, żona iego Maryanna Goczanowſka herbu Slepowron, corka Barbara, Woyciechowi Wałdowſkiemu herbu Topor, zaślubiona, y ſyn Jakub. Michał w Zakonie naſzym, rządził Collegia Kaliſkie y Lubelſkie, ieſt w druku iego panegiryk. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

*OBROCIWOR *herbu Prawdzic.* Widziałem w Zamościu z tym herbem (Paprocki y Okolſki o nich nie piſał) nadgrobek, Marynie z Łaſzczow Obrociworow, 1612 wyſtawiony od męża iey Macieia Leśniewſkiego, Staroſty Raciborſkiego, drugi herb tam był Leliwa, trzeci w cyrkule balas. Czwarty Nałęcz związany.

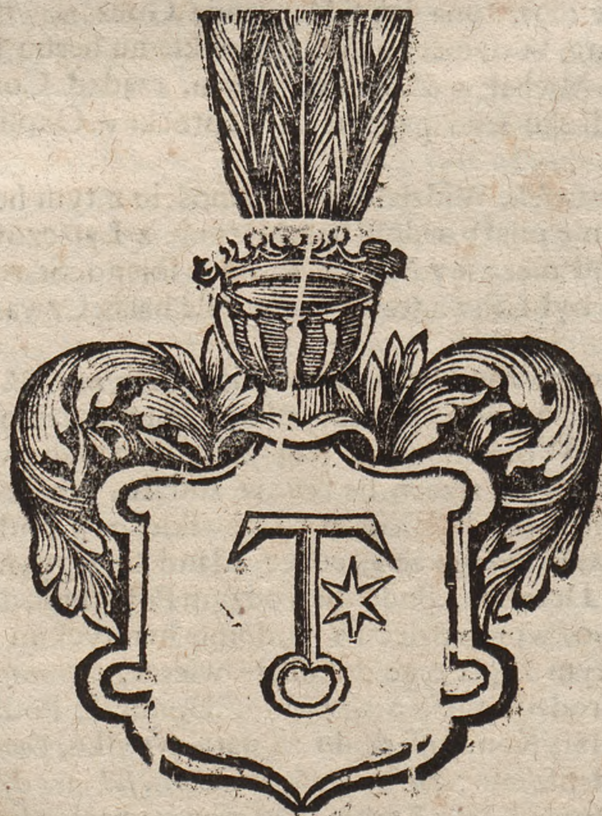
OBRYNSKI *herbu Charyton.* Mowiłem iuż o nich *tomo 1mo fol: 249* pod herbem Charytonowicz, tu przydaię, że Obryńſkich imię wzieli od dobr Obrynia w Nowogrodzkim Woiewodztwie leżących. Jana Charytonowicza Chorążego Nowogrodzkiego, trzech ſię ſynow zoſtało, Jan, Jędrzey y Siemion, Z tych Jędrzey Piſarzem był Xięſtwa Litewſkiego, y poſłem do Moſkwy, iako piſze hiſtorya *Gornickiego 1570,* corka zdami ſię iego Maryna, z Kniaziem Sokolińſkim Druckim, Podwoiewodzym Połockim, dożywotnie zmowiona, umarła 1640, wprawdzie ſię w domu heretyckim urodziła, atoli w prawowierney potym życia tego dokonała wierze, *Oſtrozanſki Kazanie Złote kłoſy.* Brat iey rodzony ieden Krzyſztof Dominik, Podkomorzy Nowogrodzki, z Seymu 1613 Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 3,* y Deputat na Trybunał fiſzkalny *fol: 8.* y 1627 *Conſtit: fol. 11,* daley Referendarz Litewſki, ktory zpłodził Jana Karola Dworzanina krolewſkiego. Drugi brat Jędrzey, Sędzia Ziemſki Nowogrodzki, mąż wielkiego rozſądku y ſprawiedliwości, poſłował na Seym 1629, zkąd był deputowany na Trybunał Skarbowy; ſynowie iego, Michał Kanonik Smoleńſki, Pleban Mohilowſki, Staniſław Floryan młodo umarł, ieſt w druku iego *Panegiryk, Władyſławowi IV, gdy z Moſkwy powracał z tryumfem, przypiſany Vilnæ 1634 in fol.* Krzyſztof Antoni, naprzod Podſtoli Wołkowiſki 1653, poſeł na Seym Brzeſki, z niego deputat na Trybunał Skarbowy, *Conſt: f. 16,* daley Podkomorzy Nowogrodzki, y Piſarz Dekretowy Litewſki, z tym tytułem poſłował na Seymy 1659, 1661 *fol: 59,* 1662. Kazimierz Godfryd *Ordin: Min: Convent: S. Franc: S. Theol: Doctor.* Kuſtoſz

 Wileń-

Wileński, człowiek świątobliwy, y nauką znaczny; wydał albowiem do druku (luboć mnie się widzieć zupełnego exemplarza nie dostało.) W pierwszey Xiedze (bo w iedney wiele iest Xiąg tytułow) *Rzymskich kiedyś Bohatyrow płci oboiey przykłady, carmine heroico.* 2do. *Magnanimitatis Polonæ specimen, per aliquot brevia Poemata, illustratum, in 12 1652.* 3tio. *Beresteçensis Bellona, seu debellatorum Scytharum, domitorumq; rebellium, sub Beresteczko, commune trophæum lib: 2, 1652, poëma heroicum.* 4to. *Epigrammatum libri tres, in 12 1651.* 5to. *Mavors Israelis Dux Moyses, seu de eductione populi sacri, ex captivitate Pharaonis, deq; universa Bibliorum historia, libri 12, carmine heroico, in 12 1653.* Felicyan w Nowogrodzkim, Stefan w Mazowieckim Woiewodztwach 1648. Zofia Podkomorzanką Nowogrodzka zą Wołodkiewiczem Podsędkiem Mińskim. Konrad Kocharyn Obliński (tak go napisano) poseł z Woiewodztwa Bracławskiego, podpisał Unią Litwy z Koroną 1569 *Constit: fol: 172.* N. była za Kryszpinem Jezierskim.

OBRZYCKI herbu *Prus* 1mo z Mazosza na Podolu osiedli. Felix Obrzycki poseł na Seym Warszawski z Mazosza 1589, podpisał transakcyą Będzinską.

Obuchowicz herb.

*W Polu czerwonym powinien bydź klucz biały, zebami do gory prosto, przecież zęby te, nie są takim kształtem formowane, iak pospolicie u kluczy bywaią, ale na kształt litery T. wielkiey, z boku lewego powinna bydź przy nim gwiazda, a na hełmie trzy piora strusie; tak go opisał, y nazwał Jasienczykiem, *X. Koiał: in Ms. bo Paprocki y Okolski o nim nie wiedział.* Zowią go też kluczem rozdartym. W Wołyńskim, Kiiowskim, y indziey, kwitną Obuchowiczowie, ktorzy się nim zaszczycaią. Iwan Obuchowicz Ziemianin Wołyński,

łyński, o ktorym *Metryka Wołyńska* świadczy 1528. N. za Jana Albrychta w potrzebie Ruskiey z Tatary wzięty w niewolą od nieprzyiaciela, umarł w więzieniu. Jędrzey z Wołynia przeniosł się do Mozyra, wziąwszy daninę od Krola Alexandra za wysługi swoie. Fiedor Poborca w Ziemi Mozyrskiey 1609, *Constit: fol: 928.* Zacharyasz w Witebskim 1613. *Uniw. Pobor:* N. Sędzia Ziemski Mozyrski, synow iego trzech, Filip, Teodor, y Zacharyasz. Z tych Filip Kazimierz, naprzod Woyski Mozyrski, Rotmistrz krolewski pod Garamuyzą, gdzie Grata Turna zbito; Z tymże tytułem Marszałkował w Izbie Poselskiey, na elekcyi Jana Kazimierza krola 1648, z wielką pochwałą; zostawszy Pisarzem Litewskim, odprawował poselstwo do Cara Moskiewskiego, y na Seym 1653, zkąd był naznaczony Kommissarzem do zapłaty woysku, *Constit: fol: 5.* Woiewodą Smoleńskim będąc, dla niezgody swoich, y po zdesperowanych posiłkach, poddał Smoleńsk Carowi Alexiemu pod pewnemi kondycyami w roku 1654. Pod Warszawą będąc Pułkownikiem krolewskim mężnie stawał, umarł 1657, syn iego Michał Lew, pod ktorego imieniem od Akademii Wileńskiey wyszedł panegiryk, *Wesele przy weselnym akcie Michała Karola Radziwiła X. 1645 in fol:* Rotmistrzem był potym y Pułkownikiem 1660 pod Brudnem, gdzie mężnie się zcierał z Moskwą, y iuż zniosł był ich Raytaryą, atoli od swoich odbieżany, lubo się długo bronił, po ciężkich iednak razach, w niewolą się dostał: wyszedł potym z więzienia, y w nadgrodę swych zasług, wziął Strażnikostwo Litewskie. Drugi syn Woiewody, Teodor Podkomorzy Nowogrodzki, służył w woysku pod Chocimem przeciw Turkom 1673, zwiedził cudze kraie z Krolem Janem Kazimierzem po abdykacyi iego: Starosta Cyryńskim będąc, posłował na Seym 1668, zkąd deputowany do zapłaty woysku, *Constit: fol: 4.* Umarł Kasztelanem Nowogrodzkim, lubom ia go opuścił w pierwszym tomie, że roku doczytaciem się nie mogł: zostawił synow, corka zaś iego była za Cypryanem Woyną Jasienieckim. Teodor Michał drugi brat Woiewody, Podkomorzy Mozyrski, żołnierz sławny, Porucznikiem był chorągwi Usarskiey Alexandra Gosiewskiego, posłował na konwokacya 1632: był Kommissarzem od Rzeczypospolitey na uięcie Kozakow: zostawił potomstwo. Zacharyasz trzeci brat Woiewody, Dziekan Smoleński umarł 1658. Mikołay Obuchowicz Skarbnik y Pisarz Grodzki, a potym Sędzia Mozyrski 1648. Jędrzey w Woiewodztwie Brzesciańskim 1650. Michał znaczny Benefactor Rezydencyi naszey Owruckiey 1686. Jan Francisżek, ale Obuchowski go napisano 1674.

*OCHŁOPOWSKI. *Metryka Wołyńska* wspomina ich iako Ziemianow swoich w roku 1528. Jan Mienieta Ochłopowski 1632, podpisał w Wołyńskim elekcyą Władysława IV.

OCHOCKI herbu *Nowina*, w Sieradzkim Woiewodztwie, *Paproc: y Okol:*

*OCHOCKI herbu *Ostoia.* Trzech było braci rodzonych Ochockich, Hieronim Kustosz Pilecki, Kanonik y Officyał Wiślicki. Gabryel *Philos: & Medic: Doct:* Rayca Krakowski, y Piotr, Ociec lubo z antenatow swoich szlachcicem się urodził, przecież tey swoiey prerogatywy zapomniawszy, w mieście Krakowie osiadł. Piotr iednak syn iego, z młodszych zaraz lat woienną traktuiąc, y z Szwedami mężnie się za Oyczyznę potykaiąc, kulą postrzelony y okaleczony, wysłużył to sobie, że *Konstytucya 1676* na koronacyi Krola Jana, żeby mu Oycowski proceder naymniey nie szkodził, zagrodziła, y za rodowitego z przodkow swoich Szlachcica przyznała, *Constit: fol: 63.* Do teyże łaski tamże przyięto Stanisława Jacka Ochockiego, synowca

tegoż Piotra, a syna Gabryela. *Stanis. Biezanow: w panegiryku Sapiens Magni animi Umbra*, Gabryelowi temu 1673 przypisanym, herb im Ostoia przywłaszczył. *Paprocki y Okolski o nich nie pisał.*

OCHOTNICKI na Wołyniu. Jan Ochotnicki Podstoli Zytomirski, Pisarz Kamieniecki 1690, żona iego Alexandra Dobraczyńska. Anastazya Zakonnica u Wszystkich SS. we Lwowie. Władysław Podstoli Zytomirski miał za sobą Annę Siemaszkownę.

OCHRYMOWICZ Fiedor Ochrymowicz Ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.*

OCHYCKI w Ziemi Wyszogrodzkiey. Jan Ochycki podpisał elekcyą Jana III Krola.

OCIESKI herbu Jastrzebiec w Krakowskim Woiewodztwie. Jan Ociecki z Ocieszyna, naprzod Kasztelan Biecki, Sądecki Starosta, Ochmistrz Krolowy, tak się podpisał na liście Augusta Krola, danym Miastu Lwowskiemu 1548, a oraz Podkomorzy y Burgrabia Krakowski, daley Podkanclerzy Koronny y Podkomorzy Krakowski, umarł Kanclerzem Koronnym 1563, Krakowskim, Oświecimskim, Zatorskim, Sądeckim, Olsztyńskim Starostą. *Okolski* inszego bydź rozumie Jana Kasztelana Bieckiego, inszego Jana Kanclerza koronnego, ale się myli; iedenże to był, tylko postępował. *Vir non solum ingenio prudentiaq; singulari, & admirabili quadam dicendi facultate, sed etiam summa, in Catholica orthodoxaq; fide constantia praeditum*, mowi *Rescius in Epist: dedicat: Confutati: Prolego: Brentii y Orichov: dial: 6 de Execut. Illius eloquentia cum summa gravitate & prudentia tanta fuit, ut nullus tunc Regum Christianorum, parem illi Cancellarium habuerit.* toż poświadcza *Gornicki Łukasz w swoim Dworzaninie fol: 153.* Jezdził w rożnych legacyach do postronnych Monarchow, iako to do Rzymu, Niemiec, y Węgier, z wielkim dowcipu swego zaleceniem, do Cara Tureckiego, kędy wymogł surowe zakazy, aby Tatarskie Ordy, albo wycieczki Piotra Multanskiego Hospodara, granic Polskich nie infestowały. *Orichov: orat: Turcica, Bielsk: fol. 575, Wargocki;* w roku 1553 po Katarzynę Austryaczkę żonę Augusta I Krola, *Orichov: Paneg: nuptial:* kędy go zowie *Virum consilio & lingua promptum.* Jest *tom: 2 Operum Hosii fol: 160 list Hosiusa Kardynała, do niego dany 1557*, pełen iego pochwał. Corka iego Zofia dostała się w małżeństwo Stanisławowi Hrabi Tarnowskiemu, Kasztelanowi Sendomirskiemu, synow iego dwoch młodo umarło, Rafał Maciey 1547, y Stanisław 1556, obadwa w Krakowie u S. Troycy pogrzebieni, zostało się było ieszcze dwoch, Jan Starosta Olsztyński postował na Seym 1589, y podpisał transakcyą Będzińską, umarł bezżenny. Drugi Joachim, ktoremu brat starszy spuścił Starostwo Olsztyńskie, umarł Kasztelanem Sądeckim, w roku 1609 z tym tytułem, był Kommissarzem do pogranicznych od Sląska y Węgier dyfferencyi, *Constit: fol: 897.* Stefanowi Krolowi na expedycyą Moskiewską znaczne ludzi rycerskich roty stawiał: pod Byczyną także przeciwko Maxymilianowi, chorągiew iego pięknie się popisała, z Rokoszanami siła pracował, żeby ich był Zygmuntowi krolowi przeiednał, miał za sobą Annę Mielecką herbu Gryff Starościankę Sendomirską, z ktorą, dalecką do Rzymu peregrynacyą odprawił, umarł iednak *sterilis* koło roku 1620, ostatni z Domu Ocieskich, *to Baranow:* Mikołay brat Jana Kanclerza Dworzaninem ieszcze będąc krolewskim, gonił z kopią na weselu Zygmunta Augusta krola 1553, *Orichov: in paneg: Nupt:* obrawszy sobie potym stan duchowny, Kanonikiem był Krakowskim 1568, *in Liter: Padniev: u Nakiel, fol: 637.* Adam trzeci brat Kanclerza, po ktorym został Podkomorzym Krakowskim, zszedł z tego

z tego świata w roku 1566, wieku swego 56, ktoremu w kościele Woynickim pogrzebionemu, Anna Koniecpolska małżonka Starościanka Wieluńska nadgrobek wystawiła, a potym poszła za Zygmunta Zaklikę Kasztelana Połanieckiego a potym Bełzkiego *Papr: fol: 45.* Katarzyna synowica Kanclerza koronnego, była za Woyciechem Karczewskim, siostra zaś iego była za Kmitą Pisarzem Ziemskim Krakowskim, druga za Mstowskim,

OCZKO. Dom ten z Czech do nas przyszedł, co poznać z tego co pisze, *Purpura docta in Supplemen. fol: 147. Joannes Oczko Bohemus ex nobili & antiqua familia Dominorum Ularsim, intimus quondam Consiliarius & Secretarius Caroli IV. Caesaris, ex Praeposito Omnium Sanctorum in arce Pragensi, favore ejusdem Caesaris ac Bohemiae Regis, Episcopus Olomucensis creatus, non multo post ad Metropolitanam Ecclesiam Pragensem post Ernestum à Pordubiz translatus, licèt repugnans. Hic secundus Pragensis Archiepiscopus exstitit, cui aucta sunt dignitas à Pontifice Urbano VI. qui eidem crucem auream, rubeum pileum 1379 cum titulo Duodecim Apostolorum adscripsit, legatumq; Apostolicae sedis in regno Bohemiae renuntiavit. Xenodochium Pragae, pro iis qui in paupertatem prolapsi sunt, aut qui ad sacra loca peregrinari volebant, liberalissimè fundavit. Domum Archiepiscopalem Pragensem, miris structuris eleganter auxit, & in ea nobilissimum sacellum in honorem Deiparae, necnon aliud aequè celebre pro memoria Dominicae Passionis construxit. Sub hoc Praesule collecta sunt mortuorum Ecclesiae Pragensis Episcoporum corpora, quae in unum junctim locum, marmoreo sarcophago tectum, reposita sunt, eorum verò nomina ac tituli in privato libro conscripti, ad rei memoriam & distinctionem Archiepiscoporum deinceps futurorum asservantur (hinc patet Archiepiscopos Pragenses non fuisse ante Ernestum à Pordubiz, sed solum Episcopos.) Porro altaria, oratoria, hospitalia, Ecclesias, plurimaq; id genus pietatis aedificia, tanto numero, tum Pragae, tum per Bohemiam erexit, ut multa aureorum millia expendisse tradatur, Regem Venceslaum ac postea Imperatorem, profligatae vitae Principem, monebat solus liberè, & accipiebat Rex gratè ab eo, tum ob morum suavitatem, tum ob sanctimoniam ejus. In funere Caroli IV Imperatoris orationem habuit, quae extat impressa, obiit 1380. Fertur, lethaliter decumbenti Beatissimam spectabilem se praebuisse, & de salute animae suae certum reddidisse.* Woyciech Oczko wydał Xięgę wielka, *De variis affectionibus Corporis humani 1581. Starowolsk: Hecat:* N. w Zakonie Kaznodzieyskim Doctor Teologii tegoż wieku.

OCZEKLINSKI. Wspominaią ich *Xiegi Grodzkie Ostrzeszowskie w roku 1574.*

OCZOSALSKI herbu Paprzyca w Woiewodztwie Mazowieckim y indziey. Jędrzey 1632 Jan y Piotr 1648. Maxymilian Sędzia Bracławski, z Seymu 1647 Kommissarz na upatrzenie fundacyi Karmelitow. *Constit: fol: 36.* Jan miał za sobą Jadwigę Lesiowską, N. była za Krzysztofem Tchorzewskim. Jadwiga Mikołaia Potrykowskiego Cześnika Czerskiego małżonka herbu Paprzyca, *Okol: tom: 1 fol: 513.* Kazimierz 1685.

ODACHOWSKI herbu Grzymała z Łęczyckiego Woiewodztwa w Powiecie Radomskim. Z ktorych Jędrzey Odachowski w Zakonie Cystercyeńskim 1582. Podobno są inni herbu Abdank w Wielkieypolszcze. N. Odechowska była za Macieiem Jerzmanowskim. Jan Odachowski miał za sobą Zofią Brzechwiankę Podczaszankę Warszawską, wdowę po Michale Rożyckim.

ODACHOWSKI herbu Nałęcz, z tą iednak rożnicą, że w hełmie pięć pior strusich kładą, a na nich Nałęcz, Paprocki y Okolski o nich nie pisał, ale *Koiałowicz in Ms.* gdzie powiada, że się z Łęczyckiego przenieśli do Xięstwa Litewskiego, zwali się przedtym Zielinscy. Adama wspomina *Gornicki* 1553, Stanisław Odachowski, syn iego Jan, poiął Skuminownę Tyszkiewiczownę, siostrę Fiedora Woiewody Nowogrodzkiego, z tey synowie, Lew:

Cccc 2 pier-

pierwſzy Podkoniuſzy Litewſki, podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV 1632. Jan drugi ſyn w Wołkowiſkim y Pińſkim kraiu, człowiek możny, fundował weſpoł z żoną ſwoią, Plebanią w Olſzowie, w kraiu Słonimſkim, umarł 1660, żona iego Olſzowſka powiła mu kilka ſynow, N. człowieka rycerſkiego, pod chorągwią Hetmańſką; Teofila, ktory umarł powietrzem w Warſzawie 1660, y innych, Hieronim trzeci ſyn w Xięſtwie Zmudzkim, ktorego corka Cundziewiczowa Podczaſzyna Starodubowſka, y ſynowie trzey, Jan w Zakonie Soc: JESU Kapłan godny. Krzyſztof Ciwun Berzynianſki Pułkownik krolewſki, zawſze ſiła y mężnie dokazował przeciwko Kozakom, Szwedom, y Moſkwie, gdzie też w rekę poſtrzał odnioſł, zabity zdradziecko 1661, od ſwoich konfederatow w kole woyſkowym, ſyn iego z Zielińſkii młodo umarł, corki dwie zoſtały. Konſtantyn trzeci ſyn Hieronima, ſyn iego Jan Rotmiſtrz. N. Piſarz Grodzki Zmudzki, y poſeł na Seym tak 1722, iako 1724. Jan Skarbny Litewſki, Staroſta Botocki, poſeł na konwokacyą w roku 1733.

*ODEIOWICZ. Mikołay Odeiowicz Woyſki Oſmiańſki, Poborca w Oſmiańſkim 1590, *Conſtit: fol: 602.*

ODŁANISKI *patrz Poczobut.* Jędrzey Poczobut Odlaniſki Podczaſzy Grodzieńſki y Antoni 1700.

ODNODZKI *herbu Junoſza* w Płockim Woiewodztwie, ci ſą właśni Rościſzewſcy, ale od dobr Odnogi Odnodzkiemi zawołani.

ODNOWSKI *patrz Herburt.* Odnowſki Woiewoda Krakowſki, miał za ſobą Annę Ligęziankę. N. była za Jakubem Paniewſkim herbu Godziemba.

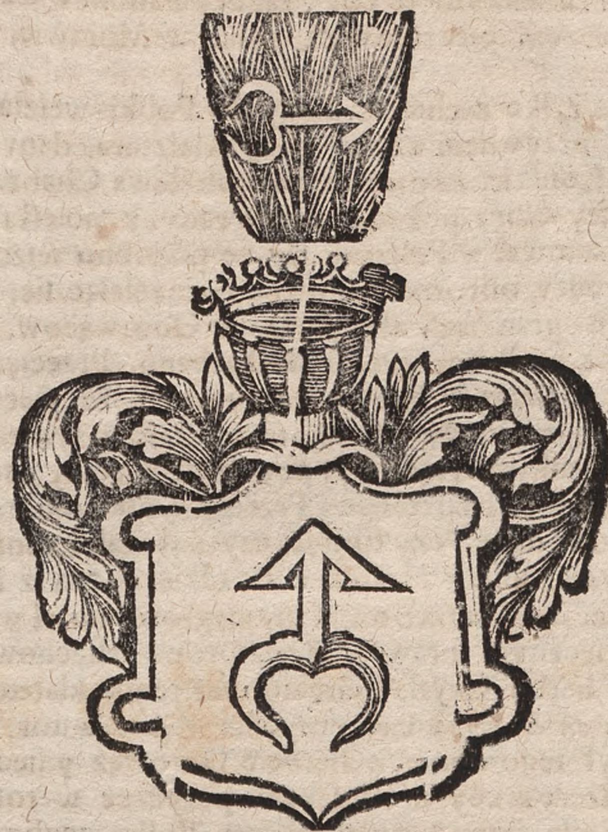
*ODNOWSKIE *Xiążeta*, tak rozumiem że tegoż herbu, co y Xiążeta Ruſkie, ponieważ iednaż w nich y procedencya od Jedynowładzcow Ruſkich, co poznać z tego, co ſię mowić będzie pod Xiążętami Pruńſkiemi.

ODOLIKOWSKI *herbu Topor* w Pruſiech.

ODOLINSKI. Jan Odolińſki Podſtoli Grodzieńſki 1632 w Trockim, Jędrzey w Łeczyckim 1648 podpiſali elekcye krolewſkie Wiktoryn Odolińſki Pleban Ptyczki, ieſt ta Ptycza mil dwie od Dubna, temu cięſzką chorobą złożonemu S. Franciſzek Xawier Apoſtoł niegdy Indyiſki, ile że był do niego ſczegulniey nabożny, widomie ſię pokazawſzy, tak ſłużył, iak domowy iaki, iuż pokarm w uſta kładąc, iuż łoſzko prześciełaiąc, iuż go świętemi rozmowami cieſząc, co on przyſzedſzy do lepſzego zdrowia, pod przyſięga zeznał w Konſyſtorzu Łuckim; dla gruntownieyſzego dowodu kładę tu iego słowa. *Ego infra ſcriptus teſtor ſub fide, honore, & conſcientia, quod per hebdomadam in gravi infirmitate mea S. Franciſcus Xaverius veluti ſervus mihi inſervierit, & colloquia mecum dulciſſima intermiſcuerit. Inquirente me de nomine, qui eſſet in veſtitu Jeſuitico, reſpondit ſe eſſe Franciſcum Xaverium, ſibi ſerviviſſe, ad obſequium & ſolatium à Divina Majeſtate tranſmiſſum. Datum Ptyczæ, 21 Auguſti 1666, Victorinus Odolińſki* Parochus *Ptyczenſis S. R. M. Secretarius.* Był to Kapłan pobożny y na Zakon naſz łaſkawy *Hiſtor: Provinciæ & Hiſtor: Colleg. Oſtrog: 1666.* Maryanna Odolińſka Alexandra Bielińſkiego małżonka.

ODORSKI. Daniel Odorſki Horodniczy Dyneburſki, wſpominaia go *Konſtytucye 1678 fol: 17*, podobno od Odorſkich na Sląſku idą, ktorzy ſię herbem Gryff pieczętuią.

Odrowąz herb.

MA bydź w polu czerwonym ſtrzała biała, z końcami na obie ſtrony zakrzywionemi, w hełmie ogon pawi, a w nim tenże herb, przecięż na bok obrocony. Piſali o nim, *Paproc: w Gniazdzie fol: 109 y 1172, O herbach fol: 392, Okol: tom: 2 fol: 299, Kleynoty fol: 69.* Wſzyſcy ſię na to zgadzaią z *Długoſſem*, że ten herb do Polſki naſzey wnieſiony z Morawy, ktory autor przydaie o Familiantach tego Domu, że byli zawſze *Providi & facundi.* Zgadzaia ſię y na to, co piſze Paprocki, ktorego tu słowa kładę. Z powieści ſtarodawnych, o początku herbu tego, od potomſtwa ta ieſt fabuła, żeby Przodek mąż ieden ſławny w Morawie, w cudzey ziemi z poganami o ſztukę ſtrzelał z łuku, potym z nim y za paſy chodził, y dziwnych ſztuk rycerſkich z ſobą probowali. On Poganin widząc, że nań ſzczęścia z mocy niemiał, przed Monarchą krainy oney, znaiąc łaſkę Pańſką; dla tego, że mu ſię z każdym nieprzyiacielem fortunnie w potrzebach zdarzało, chcąc y nad onym gorę otrzymać, o ſzczudłki z nim przed Ceſarzem czynić chciał. On z gniewu, maiąc to ſobie za żelżywość, uchwycił go za gębę, ktorą mu z wąſem y noſem oderwawſzy, na ſtrzałę wetknął, y ukazał Panu, ktory wzgardziwſzy onym oſzpeconym Poganinem, dał temu, za wieczny upominek, oney iego zwierzchności nad nim, ſtrzałę przez wąs przewleczoną, y nazwał go Odrzywąs, aż *per corruptionem ſermonis* Odrowąz po ten wiek; *poty Paprocki*, *Okolſki* zaś chce, że Przodek herbu tego ſtrzałą z łuku wąſy obadwa, y z mięſem mu uciął. *Balbinus Epitom: Rerum Bohemic: in notis c. 15* herb Odrowązow *Sagittam circumflexam* zowie, y przydaie, że niektore przednieyſze Domy w Czechach tym ſię herbem ſzczyciły, z ktorych Tobiaſz był Biſkupem Praſkim, za czaſow Przemyſława Ottokara drugiego; iuż iednak

temi czaſy mowi *Balbinus*, gdy to piſał, żadney Familii w Czechach nie maſz, ktoraby ſię tym herbem pieczętowała, tylko w Morawie, Tworkowſcy y Siedlniccy, *fol: 291.*

Wątpliwość tylko zachodzi, kiedy do Polſki weſzła Familia Odrowązow, *Paprocki* z przywileiu Łyſey gory Klaſztora, danym w roku 966, wypiſał Saula de Końſkie, za panowania Bolesława Chabrego, ale ſię myli, bo y Klaſztor Łyſey Gory poźniey fundowany, y Bolesław Chábry nie tylko ieſzcze nie panował w Polſzcze, ale ſię podobno ieſzcze był nie urodził. Dla tego drudzy oſtrożniey mowią, domyślaiąc ſię, że ieſzcze z Dąbrowką w Polſkich granicach ſtanął Dom Odrowązow, przez Saula de Końſkie, ktory tu z wielkiemi przyſzedł ſkarbami. Przecięż *Severinus* w kanonizacyi S. Jacka, z *Gniazda Paprockiego*, twierdzi, że pierwſze przenoſiny tego Saula, dopiero przypadły na rok 1080, ktorego ſyn także Saul z Końſkiego, Hrabiow tytuł otrzymawſzy, pewne dzieſięciny nadał we wſi ſwoiey Oyczyſtey Końſkim, Klaſztorowi Trzemeſzyńſkiemu, o czym świadczy liſt temuż klaſztorowi dany, czy to 1140, czy 1145, iako inni chcą. Kwitnął także pod te czaſy, Radoſław Hrabia z Końſkiego, ten z ſwoiey ku Bogu rozrutności, miaſteczko Skarzeſzow z przyległościami, Twargową wolą y Dzierzchowem, wiecznym prawem Klaſztorowi Miechowſkiemu zapiſał, corkę ſwoię Jaxie herbu Gryff, Fundatorowi tegoż klaſztoru zaslubił, *Nakiel: in Miechov: fol: 68 & 106* gdzie przydaie tenże autor, że w Skarſzewſkim kosciele, był iego obraz z herbem Odrowąz y ſiedmiorgiem dzieci, że w owey nieſzczęśliwey z Pruſakami potyczce w roku 1167, był też y on przytomnym, ale dziwną opatrznością Boſka zguby uſzedł, takbym rozumiał, że to był brat rodzony drugiego Saula, tego rachuie *Severinus* dwoch ſynow. Pierwſzy był

Iwo Biſkup Krakowſki, ten po dobrowolney abdykacyi Wincentego Kadłubka, z Kantora Gnieźnieńſkiego, Kanonika Krakowſkiego, Kanclerza Leſzka Białego Krakowſkiego y Sendomirſkiego Xiążęcia, zgodnie do tey Infuły obrany, y od Henryka Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego w roku 1218 poświęcony, ſtał ſię przykładem ſwoim owieczkom pobożnością, ſzczodrobliwością na ubogich, gorliwością o zbawieniu ich, z ktorey przezacne do ludzi miewał kazania, Pańſkiey ku Bogu fantazyi, z tey ſiła pamiętnych dzieł iego podziś dzień widziemy: bo naprzod w Kaczycach klaſztor Zakonnikom Cyſtercyenſom ſtawiać począł, ktory potym przenioſł do Mogiły mila od Krakowa, *Claræ Tumbæ* nazwany, ten tak dzieſięcinami, iako y własnemi dobrami upoſażył, kościoł to z cioſu, to z cegieł wſpaniały wyſtawiwſzy w roku 1226. Potym Zakonnikow *Ordinis Præmonſtratenſis* S. Norberta w Brzeſku ufundował, pięć mil od Krakowa, ktory teraz czaſy Hebdowſkim zowiemy koło roku 1223. Szpital, dla ubogich, zchorzałych, y ſtaroscią zwątlonych ktory Anteceſſor iego Fulco w Sławkowie wyſtawił, oſadziwſzy przy nim *Fratres Hoſpitalarios de Saxia*, na Prądnik pod Krakowem przenioſł, a gdy ſię y to mieyſce nie zdało bydź dla nich ſpoſobne, do ſamego miaſta Krakowſkiego, nowe tak na ſzpital, iako y na klaſztor budynki dzwignąwſzy, kościoł S. Ducha wymurował, y drugi bliſki pod tytułem S. Krzyża, iako y trzeci w Biſkupicach do tegoż mieyſca inkorporował; Sukceſſorowie zaś iego Prandota y Paweł Przemankowſki, tymże Kanonikom *de Saxia* więcey prowentow przyczynili. W Mſtowie Kanonikow regularnych oſadził y nadał, Plebanią im przyłączywſzy, dzieſięciny niektore przywłaſzczywſzy. Panny także Zakonu S. Norber-

Norberta w Imbramowicach nad rzeką Dłubnią fundował, na pewnych dzieſięcinach y dobrach ſwoich dziedzicznych, to ieſt Imbramowicach; Brzeſno, Rataiach y Grodziſku. Klaſztorom, Wąchockiemu wieś ſwoię Oyczyſtą Łukawa. Sieciechowſkiemu *według Paproc:* dwie wſi Biſkupie, Gorno y Száwłowice darował. Wedlug tegoż w Krakowie klaſztor Kanonikom Regularnym S. Auguſtyna y w Kaliſzu u S. Ducha fundował; atoli Krakowſkich poźniey fundacya ſtanęła za Krola Jagełła. Kościoły w Końſkim Oyczyźnie ſwoiey w Gnieznieńſkiey Dyecezyi, w Dierząſney, w Luborzycy, Golanczowie, Wawrzyńczycach, Daleſzycach, w Sendomierzu S. Pawła wymurował y doſtatecznie opatrzył. Będąc w Rzymie u Honoryuſza Papieża, y tam przypatrzywſzy ſię życiu y cudom S. Dominika Patryarchy, ſynowca ſwego, S. Jacka, Kanonika na tenczas Krakowſkiego, y trzech innych do Zakonu iego ofiarował, ktorych potym dobrze od niego w święte cnoty wprawionych, z ſobą do Polſki odprowadził, w Krakowie kościoł im S. Troycy oddał; w piękny y bogaty apparat ſporządziwſzy go; y Braci tegoż Zakonu należytą fundacyą zapiſawſzy. W zamian zaś za kościoł S. Troycy, kędy przedtym fara była, inny kościoł y farę przy nim w ſamym rynku Krakowſkim pod tytułem Nayś: Matki wymurował. Drugi Zakonowi Kaznodzieyſkiemu klaſztor fundował w Sendomierzu, za miaſtem pod tytułem S. Jakuba w roku 1226 iako *Bzovius in propag: S. Hyac: fol: 5* piſze, że z pozoſtałych dobr po śmierci Adleidy ſioſtry Leſzka Xiążęcia, ta erekcya ſtaneła. Na Synodzie Prowincyalnym w roku tymże, gdy między nim y Biſkupem Wrocławſkim na Sląſku kontrowerſya o precedencyą uroſła, wolał z Synodu uſtapić, niżeli albo bydź iakiey kłotni okazyą, albo też prejudykatę czynic, dawney prerogatywie Biſkupow Krakowſkich. *Raynaldus in Annal: t. 13 num: 34* piſze, że po śmierci Henryka Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego w roku 1219, gdy ſię zgodzić Kapituła na iednego niechciała, Papież Honoryuſz Iwona iuż był na Arcybiſkupſtwo to naznaczył, luboć potym ſnać za dobrowolnym iego uſtąpieniem, Wincenty tę Metropolitańſką godność na ſiebie utrzymał. Tenże pod rokiem 1223 twierdzi, że ſię Iwo ſlubem był obowiązał, złożywſzy infułę w Zakonney klauzurze, reſztę życia ſwego pod poſtuſzeńſtwem poświęcić, y iuż na to konſens był otrzymał od Honoryuſza Papieża, wſzakże ten dowiedziawſzy ſię, iakby wielką ſzkodę miał kościoł Krakowſki, gdyby takiego Paſterza miał poſtradać, tego mu zabronił. *Ale Łoniewſki in add: ad reg: S. Aug:* powiada o nim, że przyiął regułę Kanonikow *de S. Victore* w Paryżu, toż poświadcza *Prußcz, y Starowol: in Vitis Episc: Cracov:* namienia, ze ſtroy albo Rokietę noſił, na ſobie pomienionych Kanonikow. Gdy wielkie deſzcze y powodzi, nie tylko że zboża w polu zepſowały, ale też wiele domow potopiły y powywracały, ciężki z tąd głod y powietrze, Polſkę przez trzy lata trapiło, pod ktory czas Oycem ſię ſtał uboſtwu, ktorych chlebem ſwoim karmił, y iako mogł, żywił. Jeſzcze Kanclerzem będąc, Kolomanowi Węgierſkiemu y Halickiemu Krolowi, małżonkę iego przyſzłą Salomea odprowadzał, *Cromer lib: 6. Według Grodiciußa w Zyciu S. Jacka y Sewerina*, trzy razy do Rzymu iezdził, pierwſzy raz legacya ſprawuiąc od Leſzka Białego, drugi raz w intereſſach Dyecezyi Krakowſkiey, trzeci raz, gdy między nim y Biſkupem Wrocławſkim, o pierwſze mieyſce, záſzła zatarga. W oſtatniey tedy peregrynacyi ſwoiey do Peruza do Grzegorza Papieża zaſzedſzy, mile od niego przyięty, wſzyſtko o co proſił otrzymał: Rzym potym nawiedził, aż też powracaiąc do Oy-

czyzny

czyzny, w Burgu nie daleko Mutyny, na świętą ſię przenioſł wieczność
w roku 1229, dwanaście lat, na tey Katedrze prezyduiąc, Z Mutyny zaś,
kędy z razu ciało iego było pogrzebione, kości do Krakowa przenieſione,
y w wielkim chorze złożone, nad ktoremi nadgrobek marmurowy, Jan
Wężyk na ten czas Opat Mogilſki, a nakoniec Arcybiſkup Gnieźnieńſki
wyſtawił. *Pruſcz fol: 45* daie mu tytuł Błogoſławionego y przydaie, że przy
grobie iego niektore cuda P. Bog uczynił.

Euſtachiuſz brat Iwona Biſkupa Krakow: miał dwoch ſynow, Jakuba
dziedzica na Kamieniu, ktorego żonę Przybyſławę iuż konaiacą, do pier-
wſzego zdrowia przyprowadził, w roku 1589 Swięty Jacek, *Severinus in Vi-
ta S. Hyacin: lib: 2. cap: 23.* Drugi Swięty Jacek, ten z młodości, w boiaźni Bo-
żey wychowany, nie tylko w domu u pobożnych rodzicow, ale też y u
ſtryia ſwego Iwona, ktory potym był Biſkupem Krakowſkim, od niego
do ſzkoł w Polſzcze na naukę oddany, [Severinus y Grodzicius piſzą w A-
kademii Krakowſkiey y Praſkiey, ale ſię mylą: bo ich ieſzcze nie było)
gdy w nich znaczny poſtępek uczynił, do Bononii wyſłany, tam w prawie
duchownym y w piśmie Swiętym, prędki y wielki wziął pochop, tak iż
wielu dowcipem y pilnością przechodząc, wielkim Teologiem zoſtał: cze-
go aby iuż zazywał, a na pożytek kościelny tę naukę obracał, Iwo Biſkup
przyzwał go do kościoła ſwego, y bacząc w nim, nietylko umieiętną, ale
żywą, świętą, y prawą w obyczaiach Teologią, Kanonikiem go Krako-
wſkim uczynił; był albowiem Jacek iako wzor y pochodnia cnot Kapłań-
ſkich, w nabożeńſtwie gorący, na ſumnieniu piękny, na ciele czyſty, w ob-
cowaniu mądry, w rozmowie przyiemny y oſtrożny, y we wſzyſtkim bar-
dzo przykładny, W krotce do Rzymu wyieżdzaiąc, w potrzebach ko-
ścioła ſwego Iwo Biſkup, wziął w tęż z ſobą drogę y S. Jacka, gdzie ſta-
nawſzy, gdy ſie poznał z S. Dominikiem, ktory na on czas u wſzyſtkich
był w podziwieniu, nauką y cudy przez niego uczynionemi, wiele do po-
kuty y poprawy życia prowadząc; proſił go pilnie; aby z nim bracią ſwo-
ię do Polſki poſłał. Mąż Swięty, ktory rozmnożenie czci Boſkiey, w po-
mocy ludzkiego zbawienia miłował, ochotnym ſię do tego Iwonowi po-
kazał, iedno iż ieſzcze tak wielkiey liczby braci ſwoiey nie miał, aby te-
mu zaraz za doſyć mogł uczynić; proſił, ieżeliby miał ktorych Polákow,
ktoreby P, Bog do życia zakonnego powoływał, aby mu ich dał na ćwi-
czenie. Biſkup na oney radzie przeſtaiąc, między ſwemi naypierwſzego
y nayochotnieyſzego do tego znalazł S, Jacka, y drugich, to ieſt Czeſła-
wa, Hermana Niemca, Henryka Morawianina, ktory całym dworem rzą-
dził u tegoż Biſkupa, iako świadczy nadgrobek Iwona u S. Troycy. Z wiel-
ką ich tedy ſwoią radością prezentował S, Dominikowi, ten z niemnieyſzą
do Zakonu ſwego przyiął w roku 1219, iako poſpoliciey piſzą hiſtorycy
życia tego, *Pruſcz. Bzovius, Severinus y Grodzicius*, luboc *Raynal: kładzie rok
1218 a Huſſovitanus 1216*, ale ſię to utrzymać nie może, bo w tym roku Iwo
ieſzcze nie był Biſkupem Krakowſkim. Dowiedziawſzy ſię Honoriuſz Pa-
pież, o Swiętym do Zakonu Kaznodzieyſkiego przenieſieniu S. Jacka, za-
raz rokuiac powiedział. Będzie prawi z niego wielkie w pułnocnych kra-
iach wiary prawdziwey obiaśnienie, [*Sever: lib: 4. fol: 360*] y nie omylił ſię,
Jacek albowiem wſzkole Dominika S. dobrze wyćwiczony prędko uroſł;
a czego inni, za wiele lat w takim żywocie nie dochodzą, to on za rok i-
dąc z cnoty w cnotę, pod pokornym poſłuſzeńſtwem, y zaprzeniem ſame-
go ſiebie doſiągnął, Po roku z onymi towarzyſzmi ſwemi, śluby zakonne
oddawſzy,

oddawſzy, iuż iako doſkonały, od S. Dominika poſłany ieſt do Polſki, ia-
ko kamień węgielny y fundament w tey ſtronie. W drodze ſamey nie
prożnował, ale tą miłością, ktorey ſię był w ſzkole męża S. napił, ku zba-
wieniu duſz ludzkich zapalony, gorące o wzgardzie świáta, y życiu pobo-
żnym kazania czynił, ktorymi w Fryzaku mieście Tyrolſkim, tak bardzo
ludzkie ſerca wzruſzył, y ku pragnieniu nauki ſwey wzbudził, iż go pu-
ścić ztamtąd nie chcieli, aż by im Zakonu ſwego bracią tam oſadził y fun-
dował. Rzecz rzadko ſłychana, y podziwienia godna, za poł roka Fryza-
czanie kościoł y klaſztor Braci S. Dominika poſtawili, tak mocno y gorą-
co roſło ſłowo Boże z uſt Jacka S, y do tak wielkich iałmużn przywio-
dło, a co ieſzcze dziwniey, tak ſię wiele ſerc Kapłańſkich y Kleryckich
ſkruſzyło, że ſię ich ſiła do Zakonu tego wproſiło: nad ktoremi zoſtawiwſzy
przełożonym Hermana Niemca towarzyſza ſwego, ſam ſię z Czeſławem
do Polſki wracał. Do Krakowa przybliżaiącemu zaſzedł drogę Iwo Biſkup
z całym duchowieńſtwem, z wielką czcią y radością ludzi przyimuiąc go,
y do kościoła S. Troycy, gdzie była Fara wprowadził. (toż twierdzi *Gro-
dicius*, atoli *Długoſz libro de Monaſt: Diæc: Crac: u Nakiel: in Miechov: fol:* 138 po-
wiada, że przez nieiaki czas, w pałacu Biſkupim dano im ſtanowiſko, po-
ki y kościoła innego farnego w ſrzodku rynku Krakowſkiego, y im Kon-
wentu, Iwo nie wymurował, dopiero w roku 1223, do kościoła S. Troycy
na ten czas drewnianego przenieſieni, toż poświadcza *Pruſcz. in deſcript:
Crac: fol, 42.* Stanąwſzy w Krakowie, zaraz ſię zakrzątnął do prac Apoſtol-
ſkich, kazuiąc do ludzi to w Katedralnym kościele; to wſzrzod rynku Kra-
kowſkiego u S. Woyciecha, z wielkim naciſkiem do ſiebie ludzi, ale y z
niemnieyſzym duſz pożytkiem, co zywo, gardząc światem, ciſneło ſię do
Zakonu Kaznodzieyſkiego, iakoż ſiła bardzo za ſtaraniem iego Konwentow,
nie tylko w Polſzcze, ale y po bliżſzych Prowincyach ſtaneło. Jacek S. pa-
miętaiąc we wſzyſtkim na naukę S. Dominika, ſtał ſie im przykładem w po-
korze, czyſtości, w miłości ku bliźnim, y pilnym reguł chowaniu; modlitwy
ſwoie hoynemi łzami polewaiąc, na nich czeſto w kościele noc trawił, pe-
wnego do ſypiania mieyſca nie maiąc, gdziekolwiek ſpracowany przypadł,
tam ſię trochę przedrzymawſzy, do pracy ſię ſwoiey, w ktorey był nie
przerobiony, wracał; zawſze albo ſię uczył, albo modlitwy czynił, albo ka-
zał, albo ſpowiedzi ſłuchał, albo chore nawiedzał. Ciało ſwe, duchowi
go niewoląc, aż do krwi biczował, w piątki y wigilie Panny Przeczyſtey y
Apoſtolſkie, na ſamym chlebie y wodzie przeſtawał; miłoſierdzie nad ubo-
giemi y troſkliwemi miał nieuhamowane, ieźli im co dobrego uczynić nie
mogł, nad niemi rzewno płakał, Boga za ich nędze proſząc. Pociechy nie-
wyſławione na modlitwie miewał. Raz w Wigilią Wniebowzięcia Matki
Boſkiey, żywot iey z płaczliwym weſelem, y chwałę iey w niebie rozmy-
śla iąc, światłość niebieſką, w niey przenaychwalebnieyſzą Dziewicę widział,
ſłowy ſię iey, ktore ſłyſzał bezmiernie ucieſzył. W tey Pani taką ufność
pokazał, że w naytrudnieyſzych rzeczach do niey ſię iak o pewny ratu-
nek uciekał, y doznał na ſobie iey faworu: bo o cokolwiek iey kiedy pro-
ſił, wſzyſtko otrzymał. Zycia iego świątobliwość rozlicznemi cudami P.
Bog, tak za żywota iego, iako y po śmierci aż podziś dzień wſławił. Szla-
chetnego Piotra z Proſzowa w wiśle utopionego, do żywota prośbą ſwoią
do Pana Boga, przywrocił. Drugiego Wiſława ſyna Przybyſławy, w Rabie
rzece utopionego, gdy znaleść nie możono, Jacek rozkazał mocą Boſka,
aby wypłyneło, y ſtało ſię, że na wierzch ſię pokazawſzy, ſamo z lekka,
Eeeee a ieſzcze

a ieszcze pod wodę do brzegu przybiło, nad ktorym modlitwę uczyniwszy, żywego na nogi postawił. Ktorego dnia ciało S. Jacka do grobu włożono, młodziana iednego Zegotę, ktorego koń z siebie zrzuciwszy stratował y zabił, pokrewni zabitego, trupa do kościoła przynieśli, y na grobie S. Jacka położyli; w godzinę patrzą, aż ow młodzian ożył, beż żadney na ciele blizny albo rany: a *Hilarion Rangonius* twierdzi, że pięćdziesiąt y czterech wskrzesił aż do czasow swoiey Kanonizacyi S. Jacek. Dwiema synom, Matki Witosławy, w siedmiu leciech będącym, ale na obadwa oczy ślepym, skoro krzyż Swięty na powiekach uczynił, wzrok przywrocił. Juttę zacną z Kościelca, paraliżem ruszoną, na prozbę syna iey Prandoty, y innych sześciu na tęż affekcya uleczył. Dwiema matronom przez kilka lat niepłodnym, potomstwo uprosił. We wsi Kościelcu, pięć mil od Krakowa, widząc zboże od wielkiego gradu potłuczone, poty od modlitwy nie przestał, poki owe wszystkie kłosy do gory nie powstały *Bulla Canonisat: Rainald: an: 1257*. A iż był gorącey chuci na rozmnażanie czci Chrystusowey, y zbawienia ludzkiego, nie przestaiąc na Polszcze, wysłał Czesława swego społucznia, do Pragi z bratem Hieronimem, a sam umyślił się udać do Kiiowa. Na tey drodze, gdy był w Mazoszu w Wyszogrodzie, Wistę, ktora mu przechodu, bardzo wylewaiąc, broniła, gdy się w czym przewieść nie miał, uskromił; y sercem Apostolskim, śmiał w imię Chrystusowe wodzie rozkazać, aby go bez szkody, y bracią iego na drugi brzeg przeniosła. Puścił się zatym sam na wodę, wołaiąc na trzech braci swoich, Floryana, Godyna, y Benedykta, aby za nim szli, a nic się nie bali: bo Chrystus prawi, y wodom rozkazuie, a iemu posłuszne, y tym ktorzy go miłuią, bydź muszą: a gdy się ieszcze oni ociągali, zdiąwszy z siebie kapicę S. Jacek, rozpostarł ią na wodzie, y rzekł, oto taki most wam Chrystus ściele, wsiadaycie, a w mocney wierze na nim stoycie; wstąpili tedy bracia, a kapica nie pogrązła, ale iako włodzi naybespiecznieyszey na drugą stronę ich, on dziwny żeglarz przewiozł. Do Kiiowa przyszedszy, wiele pogaństwa y odszczepieńcow do iedności kościoła świętego pozyskał, y tam cztery lata na pracach Apostolskich, koło dusz ludzkich przemieszkał. Pod ten czas, gdy Tatarzy niezwyczaynym tłumem, iak inszych wiele krolestw y Prowincyi ogniem y mieczem pustoszyli, tak też za powoduiącym szczęściem znagła pod Kiiow przypadli, y iuż iuż do miasta wpadali, właśnie w ten czas mszą świętą przy ołtarzu kończył S. Jacek, przestrzeżony tedy od braci swoich o niebespieczeństwie, tak iak był w kapłański stroy przybrany, wziąwszy w rękę Nayświętszy Sakrament, żeby był na ochydę nie przyszedł zaiadłemu Pogaństwu, wychodzi z kościoła; gdy iuż wpoł zaszedł owego przybytku Boskiego, słyszy głos z Statui Matki Boskiey. A mnie to Jacku zostawuiesz tu na despekt od kanalii żołnierskiey: zadumiały na to S. Jacek rzecze do Statui, Nie mam tyle siły, ktora by zdolna bydź mogła do wyniesienia z tey burzy ciebie Swięta Panno, alabastrowy albowiem był połąg nie iednego człowieka rękami łacno dźwigniony. Nie boy się prawi sługo Moy, wystarczyć tyle siły, byleś mię wziął. Tak tedy w iedney ręce trzymaiąc Sakrament Nayświętszy, w drugą owę Statuę wziąwszy, z Kiiowa wyszedł: y nie tylko że tak lekki mu się stał ow kamień, że z nim mogł tak daleką podroż odprawić, nietylko, że przez woysko nieprzyiacielskie idąc zdrowo ze swoią bracią wyszedł, ale też gdy przyszło przebywać rzekę dość bystrą y wielką Dniepr, a przewozu nigdzie, ani czołna żadnego nie było, suchą nogą za sprawą

Boską

Boska po iey fluktach przebył. *Pisze o tym Severinus lib: 1 c: 13, Bzovius, Rußel*. Tamże pod Kiiowem, że na pewney wyspie na rzece Dnieprze leżącey, dyabła z drzewa rosłego kiiem swoim wypędził, ktoremu się ieszcze niektorzy bałwochwalstwem uwikłani, kłaniali, świadczą ciż autorowie. Do Krakowa się potym przez Pruską ziemię wracał, gdzie we Gdańsku nauką swoią y żywotem świątobliwym, wiele ludzi do życia pobożnego pobudził, y tam tedy klasztor Zakonu swego założywszy, nad nim przełożył Benedykta, sam się z Bratem Floryanem do Krakowa wrociwszy, gdzie coraz to w większych cnotach postępuiąc, czas ześcia swego wiedząc, zwołał braci przednieyszey, w Wigilią Wniebowzięcia Matki Boskiey, y tak do nich mowił. Jutro naymilsi bracia z wami się rozstanę, pokorę, miłość spolną, y ubostwo dobrowolne wam zalecam, bo to iest wiecznego dziedzictwa testament; biorąc tedy nazaiutrz, obronę Swiętych Sakramentow, po Komplecie w mowieniu owego Psalmu. W tobie Panie mam nadzieię, ducha w ręce Bogu oddał, w roku 1257, według pospolitego pisarzow życia iego zdania, w tym się tylko nie zgadzaią, że *Severinus lib: 1 cap: 18* powiada, że się miał urodzić S. Jacek w roku 1185, umarł w roku 1257 wieku swego 71, toćby ieszcze niewychodził rok ieden; *Cynus* zaś twierdzi, że się urodził 1183 umarł 1257, toćby żył lat 74: w Zakonie także Dominika S. nie żył lat więcey ten Swięty nad lat 38, iako z komputu lat wnoszę, cokolwiek bądź, co inni pisali, że czterdzieści, inni więcey niz czterdzieści, w nim przeżył. Po śmierci iego Bronisława Panna Zakonna na Zwierzyncu widziała od kościoła S. Troycy, w ktorym S. Jacek był złożony, drogę dziwną iasnością świetną, ku niebu, po ktorey Nayś: Matka w komitywie wielu innych Swiętych, Jacka S. do nieba, za rękę go wziąwszy prowadziła, śpiewaiąc owe słowa; *Ibo ad montem myrrhæ & ad colles Libani. Leander, Cornel: à lap: in Cant: Cant: c. 4 Miechov: l. 3. c. 53 Sever: l. 1 cap: 21*. Prandota także, ktory potym był Biskupem Krakowskim, przez sen widział S. Jacka, krom złotey korony, dwiema wieńcami na głowie ozdobionego, z ktorych ieden doktorskiey iego nauki, drugi niezkażonego Panieństwa był dowodem. *Raynal: tom: 14 num: 14 Sever: l. 1 c. 20*. Widziano także nad grobem iego trzy promienie, z ktorych ieden był nad głową, drugi nad piersiami iego, trzeci w nogach. Tymi y innemi wielą cudami wzruszony Zygmunt I Krol Polski, pisał do Leona X Papieża upraszaiąc o iego Kanonizacyą, iakoż ten Papież naznaczył był Kommissarzow na inkwizycya o cudach iego, Klemens potym VII Papież, dzień 16 Sierpnia iego świętu naznaczył, y mszą iako o Wyznawcy we wszystkich kościołach Dominikańskich, y pacierze mowić pozwolił 1523. ktorą łaskę y do innych kościołow rozciągnął Paweł trzeci Papież, Prowincyi Polskiey Zakonu Kaznodzieyskiego, *die non impedita*, we czwartki każdego tygodnia, Officium y msze mieć pozwolił; aż też Klemens VIII w roku 1594 w liczbę Swiętych go policzył, y święto iego dnia 16 Sierpnia *sub ritu semiduplici* w całym kościele święcić rozkazał, a to na instancyą Zygmunta III krola Polskiego, ktory w tey sprawie wysłał był do Rzymu Stanisława Minskiego Woiewodę Łęczyckiego, Posła swoiego, a potym w roku 1607, Synod Prowincyalny Piotrkowski potwierdzony od Urbana VIII postanowił, aby w Polszcze naszey S. Jacka święto, w pierwszą niedzielę po Swięcie Wniebowzięcia Matki Boskiey odprawowało się. Kości tego Swiętego naprzod 1543 znalezione, we dwie lecie w kaplicy na to wymurowaney przystoynie złożono, a gdy też kaplicę daleko okazalszą y wspanialszą wystawiono, w roku 1583 Piotr Myszkowski Biskup

Krako-

Krakowſki w ołtarzu alabaſtrowym ich zamknął. Innocenty XI Papież w liczbę go SS. Patronow Polſkich wpiſał 1686, a bliżſzemi czaſy, żeby święto iego w Polſzcze, *ſub ritu duplici primæ claſſis* y z oktawą obchodzono Stolica Apoſtolſka pozwoliła.. *Piſali o nim Nicol: Huſſovitanus carm. heroico 1525 in 4to. Abraham Bzovius, titulo Thaumaturgus Poloniæ Venet: 1606 in 4to. Anton. Grodzicki Ordin: Prædicat: O cudach Zywocie y poſtepku Kanonizacyi S. Jacka in 8vo 1595 Cracov: Severinus Cracovienſis De Vita & Miraculis S. Hyacinthi Romæ in 8uo 1594. Petrus Skarga Soc: JESU w Zywotach SS. Paulus Ruſſel Ordin: Prædic: titulo Tryumf. Frydrychowicz. Dominicus titulo S. Hyacinthus Regni Poloniæ Patronus in fol: Cracov: 1687.*

Prandota z Białaczowa Biſkup Krakowſki, o tym mowiłem *w pierwſzym tomie fol: 76*, Okolſki mieni go bydz trzecim ſynem Saula drugiego, ale bez fundamentu, raczeybym rozumiał, że był ſynem Radoſława, o ktorym iuż wyżey ſię mowiło, ile że ſiedmioro potomſtwa zoſtawił, a *Okolſki* o nim nie wiedział. Ten *autor* chciał oſnowę Domu Odrowąz zupełnie wyprowadzić, tylko że drugich, tylko z domyſłu ſwego układa, innych nic komputu lat nie uważaiąc ſzereguie; dla tego, za nim poyść nie mogę, ale tak iakom ſię o ktorym z Przodkow tego herbu mogł doczytać, tak ich tu położę. Rowno z S. Jackiem kwitneła Broniſława Zakonnica Premonſtrateńſka albo S. Norberta, ta z Oyca Staniſława Prandoty Odrowąz, z Matki Anny herbu Gryff urodzona, w młodych leciech pogardziwſzy roſkoſzami świata tego, oddała ſie na ſłużbę Chryſtuſowi, w pomienionym Zakonie przy Krakowie na Zwierzyńcu, tam wſzyſtko życie ſwoie do zakonnych uſtaw konformuiąc, w modlitwie y rozmyślaniu Męki Pańſkiey prawie ſię zatapiała; ciało panieńſkie rożnym umartwieniem w pokorze trapiła, zabaw z świeckiemi ludźmi pilno ſię ſtrzegła, wiele prac nad przyrodzenie białogłowſkie, dla miłości oblubieńca ſwego Chryſtuſa zwyciężywſzy, wiele też taiemnych od niego z nieba pociech uznała, oſobliwie gdy widziała w zachwyceniu w dzień ſam zeſcia z tego świata S. Jacka, z iakim go tryumfem Nayś. Matka do nieba wprowadziła, czym y ona utwierdzona, tym chętnieyſzą była do gorętſzey ſłużby P. Bogu, aż też w oſtrości wielkiey, lat czterdzieści przeżywſzy, gdy ſię przybliżał koniec iey życia, Sakramentami Swiętemi na drogę wieczności opatrzona, poſzła do oblubieńca ſwego po zapłatę, w roku Pańſkim 1259, dnia 19 Sierpnia. Ciała iey przez długi czas znaleść nie możono, iż piſma dawne o tym, przez nieſzczęśliwy przypadek pogorzały, atoli potym znalezione na ołtarzu S. Anny złożone, ze czcią chowaią mowi *Jozef Werbſki Kanon: Chełmſki w Zwierzciedle Matron*, ktory też tytuł iey przypiſał Błogoſławioney. *z Miechow: l. 1 cap: 20 fol: 94. Severinus y inni.*

B. Czeſław *według Bzoviuſa in Propag: y Okolſki.* ſyn Euſtachiego, brat rodzony S. Jacka, będąc Kanonikiem Krakowſkim y Kuſtoſzem Sendomirſkim, razem z S. Jackiem do Zakonu S. Dominika wproſiwſzy ſie, z nimże o lepſzą w cnocie certował. Wrociwſzy ſię do Polſki, życiem ſwoim świątobliwym ſiła duſz Bogu pozyſkał, niemniey potym y w Czechach, dokąd od S. Jacka był wyſłany, tam w Pradze, Klaſztor ſwego Zakonu pod tytułem S. Klemenſa wyſtawił, wſzakże ſię Zakonowi Societatis JESU potym doſtał. Z tamtąd do Sląſka zabiegł z tąż ochotą y żarliwością dla Boga, gdzie także Klaſztor Braci ſwoiey pod tytułem S. Woyciecha ufundował, kędy też oſobliwſze cnot ſwoich przykłady zoſtawiwſzy oſobliwie żarliwości Apoſtolſkiey, poſłuſzeńſtwa, Anielſkiey czyſtości, wyniſzczenia ſiebie, przez

przez głęboką pokorę, umartwienia, aż też w roku Pańſkim 1242 zaſnął w Panu, w Wrocławiu, cudami od Boga wſławiony: a między niemi liczą y ten, że gdy Tatarowie oblegli byli Wrocław, widziano Czeſława modlącego ſię, a nad nim kolumnę ognistą z nieba, ktorey iaſnością przerażony nieprzyiaciel, od miaſta odſtąpił, Klemens Papież tym imieniem iedenaſty Zakonowi Kaznodzieyſkiemu pozwolił o nim mowić Pacierze kapłańſkie, ktorą łaſkę Klemens XII temi czaſy, gdy to piſzę, rozciągnął do całego Kroleſtwa Polſkiego *ſub ritu duplici*, na dzien dwudzieſty Lipca, w roku 1735. Zyli tychże czaſow, Iwan y Miłoſław bracia rodzeni, ktorych ſynowie, fundacyą od ſtryia ſwego Iwona Biſkupa Krakowſkiego w Mogile, Zakonowi Cyſtercyeńſkiemu uczynioną, kaſſować chcieli; o czym świadczą *Monimenta* tegoż Klaſztoru; luboć potym od tey imprezy ſwoiey odſtąpili: dalſi zaś Odrowązowie, chcąc tę ofiarę, Bogu przez Jwona poswięconą, przy zupełnym prawie zoſtawić, w roku 1462 potwierdzaiąc ią, wſzyſcy ſię podpiſali. Imiona ich te: *Joannes de Sprowa Archiep: Gneſn: & Primas Regni, Nicolaus Epiſcopus Premislienſis. Nicolaus Abbas Andreiovienſis. Andreas Odrowaz Palatinus Leopol: & Generalis Capitaneus Ruſſiæ. Jacobus de Debno, aliàs de Szczekocin, Regni Poloniæ Theſaurarius, Capitaneus Sandec: & Biecen: & R. M: Pincerna Supremus. Euſtachius de Sprowa Caſtellanus Radomienſis, Capitan: Opocinenſis & Unieiovienſis. Dobieslaus de Sprowa Caſtellanus Premislienſis, Capitaneus Lovicienſis. Stanislaus de Szydłowiec Caſtellanus Zarnovienſis. Paulus de Sprowa, Dapifer Leopolienſis. Dobieslaus de Szczekocin, Subdapifer Sendomirienſis. Paulus de Szczekocin Capitaneus Olſztynenſis Zavichoſtenſis, Łukovienſis. Jacobus Obulus de Gory, Subpincerna Cracov: Capitan: Czorſztynenſis. Petrus Godowſki Vexillifer Halicienſis. Henricus de Szczekocin, Capitaneus Lublin: Jacobus de Pniow, Archidiaconus & Adminiſtrator Epiſcop: Cracov: Fratres armorum & Domûs Odrowaſinæ.*

Z tego co ſię do tych czas mowiło, poznać; że Przodkowie domu Odrowązow w Polſzcze, iedni ſię z Końſkiey woli piſali, y od tych poſzli Koneccy, drudzy z Białaczowa, y od tych rozrodzili ſię Białaczowſcy y Straſzowie. Inni z Chlewiſk, y od tych Szydłowieccy, Chlewiccy. O tych na ſwoim mieyſcu mowi ſię. Inni z Sprowy. Z tych był Jan Kaſztelanem Lubelſkim w roku 1336. Prandota Gałga fortunnym Hetmanem przeciwko Czechom, za Kazimierza Wielkiego 1345, o czym *Cromer: lib: 12.* Euſtachi albo Oſtafiiey Kaſztelanem Wiślickim, zſzedł z tego świata 1350. w Mogile z nadgrobkiem pochowany, iam go w pierwſzym tomie położył między Kaſztelanami Łęczyckiemi, idąc za Paprockim, ale to omyłka. Jan z Sprowy Sędzia Ziemſki Sendomirſki 1419, *u Paproc: na liscie fol: 552, y u Nakiel: in Miech: 1429. fol: 431, y u Laſk: w ſtat: 1433, fol: 52*, tego dwoch ſynow czytam, Pierwſzy Jan Arcybiſkup Gnieźnieńſki y Prymas koronny, ten z Proboſzcza Sendomirſkiego, Kanonika Gnieznieńſkiego, po Władyſławie Oporowſkim, zgodnie od Kapituły obrany, wſtąpił na tę katedrę w roku 1454. Mąż głęboki w radzie, nie złamany kościoła y duchowieńſtwa obrońca, w mądrych y pobożnych ludziach kochaiący ſię, ktorych na godności kościelne wynoſił, Kapitule ſwoiey prowentow przyczynił, toż oświadczył Wikaryom Gnieźnieńſkim y Collegiacie Łowickiey, niektore im dzieſięciny przyłączywſzy; kościołowi Gnieźnienſkiemu, wiele ſrebra nadał, miednicę infułę &c. kaplicę przy nim pod tytułem Zwiaſtowania Matki Boſkiey y wyſtawił y upoſażył. We wſi Damba, miaſteczko założywſzy, Skwierniewicami go nazwał, przywiley na to od Krola otrzymawſzy, kościoł tamże wymurował. W Łowiczu iuż był także farę murowaną z fundamentow

 począł

począł wyprowadzać, wſzakże śmierć zamyſły iego pobożne przerwała. Niemniey Oyczyźnie ſprzyiał, kiedy na zapłatę woyſku, w Pruſiech przeciwko Krzyżakom zaſłużonemu, kazał w ſwoiey Archidyecezyi ſrebra kościelne topić: tąż intencyą kilka Synodow złożył, to ieſt na obmyślenie od Duchowieńſtwa pieniężney pomocy, przeciwko Krzyżakom, Krolowi Kazimierzowi. Złożył też y Prowincyalny Synod w Łęczycy w roku 1459, na ktorym wiele bardzo pożytecznych rzeczy kościołowi poſtanowił. Elżbietę, corkę Woyciecha Krola Rzymſkiego, z Domu Auſtryackiego, żonę Kazimierza Krola Polſkiego, koronował; iezdził imieniem krolewſkim na ugodę Krola Węgierſkiego y Margrabiow Miſnii. Za iego czaſow Biſkupſtwa Pruſkie do Metropolii Gnieźnienſkiey przyłączyły ſię. Grzywnę złota, ktorą corocznie Xiążętom Mazowieckim powinni byli Arcybiſkupi Gnieźnieńſcy płacić, z klucza Łowickiego, na znak feudi, raz zapłaciwſzy, wyiednał u Kazimierza Xiążęcia Mazowieckiego, aby na potym nigdy nie płacono. Przenioſł ſię na życie nieśmiertelne w roku *1464*, 10 lat na Arcybiſkupſtwie przeżywſzy. Piſali o nim *Crom: lib: 22 & 23, Bielſki fol: 465.* y indziey, *Damal: in Archiep: Gneſn: Frydrych: in Hyacint:* Euſtachi z Sprowy Kaſztelan Radomſki, Staroſta Opoczyńſki y Unieiowſki, brat rodzony tegoż Arcybiſkupa, ktory po nim ſukceſſyą brał, y ciało iego w Gnieźnie pochował, *Paproc: y z niego Okolſki* Kaſztelanią mu Sendomirſką przypiſali, alem ia w pierwſzym tomie dowodził, że to nie może bydz, żył ieſzcze 1475 ten Kaſztelan Radomſki, iako ſię podpiſał na liście Krola Kazimierza danym Miaſtu Lubelſkiemu. Drugi brat tegoż Arcybiſkupa Dobieſław Kaſztelan Przemyſłki y Staroſta Łowicki *1462.* Paweł Stolnik Lwowſki.

Jan z Sprowy Staroſta Sendomirſki, w roku *1412* podpiſał liſt Klaſzt: Miechow: *u Nakiel: fol: 384.* Mikołay Opat Jędrzeiowſki, pięćdzieſiąt lat Klaſztorowi temu prezyduiąc, umarł w roku *1426*, *to Paproc: Starowol:* śmierć iego zkłada na rok 1496, *in Vita Kadłubek*, gdzie przydaie, że pięćdzieſiąt lat ten Klaſztor rządził, z wielkim iego pożytkiem. Piotr naprzod Woiewoda Podolſki 1436, z tego poſtąpił na Ruſkie, mąż rycerſki, tak ſię heroicznemi dziełami, y wielką roſtropnością, Krolowi Jagellonowi zalecił, ze go ten Krol, nie bez zazdrości inſzych, w obſzerne dobra ubogacił, całe albowiem Podole, y wielką część Ruſi, w zaſługach mu puścił. Ten w Pruſiech przeciwko Krzyżakom mężnie pułki przywodził, na Podolu Swidrygełła tamte kraie puſtoſzącego, na wielu mieyſcach przytłumił. Władyſławowi krolowi Jagellonczykowi, na poſiłek z ludźmi ſwemi przyſzedſzy do Węgier, Czechow, ktorzy gory woyſkiem zaległy, przeyścia mu bronili, zpędził; z Koſzyc wycieczkami wypadaiących Węgrow, zbił na głowę, indziey także fortunnie nieprzyiaciela pogromił; atoli zdradą, gdy był na obiedzie u Biſkupa Agryi, od Telefa, w Koſzycach kommendę maiącego, poimanym zoſtał, ten Telefus, chcąc rebellii ſwoiey przeciwko Władyſławowi krolowi, uyść ſłuſznego karania, Piotra Odrowąża do Krola odeſłał, z niepochybną nadzieią, że przez tę ſwoię przyſługę, miał bydź od niego uwolniony, wſzakże nazaiutrz, mſzcząc ſię zdrady nad ſwoim wodzem uczynioney, woyſko Odrowąża, Telefa zbili, y żywo poimali. Po nieſzczęśliwey pod Warną porażce Władyſława krola, Kazimierz krol Polſki, tegoż Odrowąża z woyſkiem wyſłał do Wołoch, aby był na Hoſpodarſtwie wyzutego z niego Alexandra Xiążęcia oſadził, ſtoczywſzy bitwę z Bogdanem Woiewodą Wołoſkim, ſamci wprawdzie, y dobrego wodza y mężnego żołnierza funkcyi zadoſyć uczyniwſzy, na placu poległ w roku 1450, przecięż przy na-

ſzych

ſzych wygrana ſtaneła, *Starow: in Bellat: Sarm: Frydrych: in Hyac: Cromer lib: 22*, Ciało iego we Lwowie pochowane, głowa zaś iego do Mogiły pod Krakow zawieziona, tamże y z żoną iego ſpoczywa. *Paproc:*

Jan z Sprowy Arcybiſkup Lwowſki, brat rodzony Piotra Woiewody Ruſkiego, po ktorego śmierci, w wielkim y nie utulonym żalu zoſtaiąc, y ſam za nim tegoż roku wſzedł do grobu, w Katedrze Lwowſkiey pogrzebiony. Wſtąpił był na tę godność w roku 1436, za promocyą Jagełła krola, za inſtancya Eliaſza Hoſpodara Wołoſkiego, lubo od Kapituły zgodnie iuż był obrany Silveſter Sciechowſki; dla tego też między nim y Kapitułą aż do śmierci iego, nie ukoione dyſſenſye zawzieły ſię, tak dalece, że gdy on im niektore prowenta, od Anteceſſora ſwego pozwolone odebrał, ci do Koncylium Bazyleeńſkiego ten interes zanioſzy, klątwę na niego otrzymali, od ktorey nim ſię uwolnił, tym czaſem śmierć przyſpiała. *Cromer lib: 22, Miechowita lib: 4, c. 59, Scrobiſsov: in Archiep: Gneſn: Frydrychow: in S. Hyacin: fol: 134*, gdzie mu więcey pochwał ten autor zapiſał.

Jędrzey z Sprowy Odrowaz Woiewoda Ruſki, y Staroſta generalny Lwowſki, ktore krzeſło wziął zaraz po śmierci brata ſwego rodzonego Piotra wzwyż wſpomnionego, ale y obligacyą od Kazimierza krola, aby był bronił Alexandra Xiażęcia Wołoſkiego, ieſzcze na ten czas niedoroſłego, przeciwko Bogdanowi; iakoż ſzczęśliwie y nie raz temu za doſyć uczynił; Tatarow także, Podolſkie kraie naieżdzaiących, z Buczackim Teodorem zwycięzko płaſzał, Krzyżakow w Pruſiech dumy, nie iedną utarczką dobrze przytarł, z kąd Wielkiego woiownika imię ſobie zaſłużył. W roku 1455 przyſięgę od Piotra Wołoſkiego Woiewody, na Kazimierza krola Polſkiego odebrał. Rożne legacye do poſtronnych Monarchow z niemałą imienia ſwego y rozſądku pochwałą odprawił. Jeſt iego liſt *u Vadinga in Annal: Minor. tom: 6, w roku 1462 num: 35*, piſany do Piuſa Wtorego Papieża, w ktorym go proſi, o kanonizacyą B. Jana Kapiſtrana, z ktorym gdy tu był w Polſzcze, żył w wielkiey konfidencyi, y czcił go oſobliwiey. Klaſztor OO Bernardynom pod tytułem S. Jędrzeia, zbudował we Lwowie, 1460, a gdy w kilka czaſow zawziętość Schizmatykow Ruſkich, tę ofiarę iego zpaliwſzy, z dymem do nieba poſłała, nowy natychmiaſt z gruntu wyſtawił, y nic takiego nie opuścił, coby dla wygody tychże Zakonnikow ſłużyć mogło, wſzakże potym ten klaſztor, w tę iako widziemy teraz ſtrukturę wymurowany, czyią inſzą ſzczodrobliwością powſtał koło roku 1620. Zſzedł z tego świata w roku 1465, pan bez obłudy pobożny, bez pychy doſtatni. Przecięż po iego śmierci, że ſobie ſzlachta Ruſka uciążała, Krol na wykupno z Domu Odrowązow Staroſtwa Lwowſkiego, Gliniańſkiego, Zydaczowſkiego, Samborſkiego, poſłał dwakroć ſtotyſięcy, y tak te dobra odebrał, *Biel: fol: 436, Crom: l. 26, Starowol: in Bellat: Sarmat; Frydrych: in Hyac:* Barbarę z Sprowy Kaſztelanową Krakowſką oświadcza, iey nadgrobek w Mogile wyſtawiony w roku 1477. Elżbietę z Sprowy liſt ktory podpiſała, potwierdzaiąc pewną darowiznę na Plebanią w Samborze. *Eliſabeth relicta, Spitconis de Tarnow Palatini Cracovienſis, domina & hæres Ducatûs Samborienſis.* Anna z Sprowy Odrowązowna, była za Piotrem Grochowſkim koło roku *1450*.

Jan z Sprowy naprzod Woiewoda Podolſki, a potym Ruſki *1480* (w Xięgach Ziemſkich Przemyſłkich pod rokiem *1466*, znaydzieſz Jana Odrowąża z Sprowy, Staroſtę Samborſkiego, Podſtolego Sendomirſkiego, ktory ſię piſał z Kupnowic, niewiemże, czy to nie tenże ſam Jan) *Bielſki go zowie* bratem Jędrzeia Woiewody Ruſkiego, y dziedzicem, gdy piſze *fol: 436*,

że

że odbierał pieniądze, z krolewczyzny na Ruſi leżące, ktore y on, y brat iego trzymał w zaſtawie, *Cromer lib: 26, y 29*, gdzie powiada, że przeciwko Tatarom czuwał z woyſkiem w roku 1479, a w naſtępuiącym, był Kommiſſarzem do pewney ugody, o czym *Okol: pod herbem Łodzia fol: 160.* OO Bernardynom w Samborze klaſztor, pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boſkiey zbudował w roku 1472, y z żoną ſwoią Bieta albo Beatą Tęczyńſką, biblioteką go znaczną opatrzył, a gdy go Turcy y Tatarowie ſpuſtoſzyli, znowu od teyże Beaty w roku 1514 był wyſtawiony. Powtornie potym z złości Schizmatyckiey pogorzał z gruntu ten Klaſztor, ale już czyią inſzą dobroczynnością, ten ktory w tey porze widziemy ſtanął. *Vadingus in Annal: Minor: 1472 a num: 97.* ktory przydaie, że miał ten Jan z teyże Beaty iednę corkę zoſtawić y dwoch ſynow. *Kromer lib. 30, Bielſki fol: 486*, piſze, że Woiewodzic Ruſki Odrowąz, na woynie Wołoſkiey pod Bukowiną w roku 1497, czy ſię w niewolą doſtał, czy zginął; w lat ośmnaście potym znalazł ſię, od Matki z płonney racyi za ſyna przyięty; bo poſpolicie inni nie chcieli go znać za prawdziwego, y z tey racyi, że y obyczaiow był gnuśnych, y życia nieſtwornego. O corce iego Beacie piſze *Paprocki*, że w kościele Samborſkim po śmierci złożona, y nadgrobek iey wypiſał, z tego iednak trudno rozeznać, czyia to corka była, y za kim; trochę niżey tenże autor powiada, że Jędrzeia Woiewody Ruſkiego Odrowąza corka, była za Staniſławem Łaſkim Woiewodą Sieradzkim, w tym ſię iednak pomylił: bo ta mężowi ſwemu Łaſkiemu wſpomnionemu, nadgrobek w Łaſku ſtawiaiąc, tak ſię podpiſała, *Beata de Sprowa Joannis Odrowaz Palatini Ruſſiæ filia poſuit*, toc nie była corką Jędrzeia, czy iednak tego Jana, czy inſzego, o ktorym, niżey, nie maſz pewności. *Grodzicius w Zyciu S. Jacka piſze*, że Jan Odrowąz Woiewoda Ruſki, z Beaty Tęczyńſkii zpłodził corkę Jędrzeia Stadnickiego małżonkę, y ſynow dwoch, Jędrzeia y Jana. Z tych.

Jan z Sprowy Woiewoda Bełzki, a potym Ruſki, iakom dowodził w tomie pierwſzym z rożnych przywileiow, ktore podpiſał, ſyn Jana z Tęczyńſkii, umarł 1515, iakoż że o te czaſy kwitnął ten Jan, y z inąd dochodzę: bo Jan Staniſław z Sprowy, Staroſta Opoczyńſki, 1501 podpiſał elekcyą Alexandra Krola *u Karnkowſk: de Primatu*, tenże pod Łopuſzną w roku 1509, Tatarow mężnie poraził y pod Wiſniowcem 1512 *Bielſki fol: 521.* (Tomaſz brat Woiewody Ruſkiego, zoſtawił ſyna Euſtachiuſza Staroſtę Opoczyńſkiego bezpotomnego. Sioſtry iego w rożne Domy rozniosły fortunę, iedna w Dom Szafrańcow, od ktorey był Staniſław Woiewoda Sendomirſki, druga Przerębſka Kaſztelanowa Sieradzka, *to Paproc: fol: 396*, atoli *fol: 56.* piſze, że Staniſława Woiewody Sendomirſkiego Ociec, był Staniſław Podkomorzy Krakowſki, matka Sienieńſka herbu Dębno, nie Odrowązowna, to pewna, że ten Tomaſz wſławił ſię był rycerſkiemi dziełami przeciwko Kozakom, za co od Krola udarowany 1462 *Cromer lib: 25 Bielſ: fol: 456.* O drugim Odrowązu świadczy tenże *Paprocki*, że corkę iego poiął Piotr Derſzniak z Rokienice.) *Grodzicius w Zyciu S. Jacka* powiada: że ten Jan Woiewoda Ruſki miał za ſobą Annę Tarnowſką Kaſztelankę Krakowſką, y z niey zpłodził Staniſława Woiewodę Ruſkiego, cożkolwiek bądz, że *Paprocki* omylnie tego Staniſława Woiewodę Ruſkiego, chce mieć ſynem Jędrzeia Woiewody Ruſkiego: bo y przeciąg lat iednego od drugiego, wierzyc temu nie pozwala. Był y drugi brat rodzony Staniſława Woiewody Ruſkiego, Hieronim; ten tylko dwie corki zoſtawił, Beatę Olſzczowſką w Bełzkim, y Annę, ta przy Przęworſkim Klaſztorze, Panieńſkie życie prowadząc w wielkiey

kiey świątobliwości poſzła do Pana po zapłatę w roku 1588. *Severinus w Zyciu S. Jacka*, ſto dwadzieścia lat życia iey naznacza, y Katarzyną zowie.

Staniſław z Sprowy ſyn Jana Woiewody Ruſkiego z Tarnowſkii, w roku 1518 Kaſztelan Zarnowſki, podpiſał przywiley dany Miaſtu Krakowſkiemu. w roku 1530 Kaſztelan Biecki, *Bielſki fol: 561*, w roku 1534 Kaſztelan Lwowſki, w roku 1536 Woiewoda Bełzki, w roku 1538. Woiewoda Podolſki, nakoniec Woiewodą Ruſkim umarł w 1546, był oraz y Staroſtą Samborſkim, dziedzic Miaſta Jaroſławia, gdzie części ſwoie, y do nich należące wſi, Gawłowo, Sioło y Wola Moſzczona, y z żoną ſwoią Katarzyną Hrabianką z Gorki (była to Woiewodzanka Poznańſka Łukaſza corka) y inſze, przedał Dobrogoſtowi y Janowi Szamotulſkim *jure redemptionis*, za pięć tyſięcy złotych Polſkich, o czym czytałem liſt Zygmunta I *in Mſ: Petricov:*, w ktorym approbował tę ich tranſakcyą. Po śmierci Katarzyny z Gorki, poiął Annę Xiężnę Mazowiecką, Konrada III Xiążęcia Mazowieckiego corkę, oſtatnią Xiążęcey tey linii dziedziczkę, z ktorey tylko iednę corkę zpłodził Zofią, ta pierwſzym zwiazkiem żyła z Janem Hrabią Tarnowſkim, Kaſztelanem Woynickim, Staroſtą Sendomirſkim, atoli bezpotomne małżeńſtwo było: Wdową zoſtawſzy, acz Zygmuntowi Auguſtowi krolowi Polſkiemu, ktory ią chciał mieć *vitæ & ſceptri ſociam*, wymowiła ſię ſłuſznemi przyczynami, iednák za radą błogoſławieńſtwem Papiezkim, y krewnych naleganiem, poſzła za Jana Koſtkę Woiewodę Sendomirſkiego. Pochwałami iey zagęścili hiſtorycy Xięgi ſwoie. *Orichovius Quinc: 2 Sarnicki lib: 5 Paproc: Okol, Pigłowſki in elog: Hincza kazanie, Korona złota. Nakiel: in Miechov: fol: 709.* Jakoż była to Pani świątobliwa y wzor pobożności, tak wdowom, iako y zamężnym Matronom, co tydzień raz przynamniey do taiemnic ołtarzowych przyſtępowała. Siła ubogich panienek rożnego ſtanu, czy to za klauzurę zakonną, czy w ſtán małżeńſki wybieraiących ſię, ſzczodrobliwie upolażyła, inſzych zaś potrzebuiących, miłoſiernie wſpomagała. Wdową będąc *Collegium Societatis JESU* w Jaroſławiu w mieście pod tytułem S. Jana 1571 ufundowała, wprawdzie naſi, życzyli ſobie, zeby była tę intencyą ſwoią do Przemyſkiey fundacyi zamieniła, ale ſię tym zkładała, ſzkrupuł prawi miałabym wielki, żebym ſwoich ludzi pominąwſzy, inſzym y do ſiebie nie należącym, tego ſzczęścia nagaliła. *Sachinus parte 3 Hiſtor: Soc: lib: 7 num: 54.* Przy zdrowiu lepſzym będąc, zwyczaiem ſobie w każdy tydzień nieodmiennym, we Czwartek w ſzpitalu, ubogich częſtować zwykła, ſama do zgotowania potraw pomagaiąc, y oſobliwa pokorą uſługi kuchenne odprawuiąc, ſama wydawaiąc potrawy, a niektorych ſłabſzych, ſama ręką ſwoią Pańſką karmiac. potym o każdego z oſobna potrzebach pytaiąc ſię z domu o cokolwiek proſili, poſyłała. Do Nayś: Troycy oſobliwſze ſię w niey wydawało nabożeńſtwo, tak, że nie było iey nic milſzego, iako oniey ſłyſzeć: nikomu niczego nie odmowiła, kto ią w to Imię proſił. U ſtołu nawet, gdy uſłyſzała co na pochwałę Jey, powſtawała y z powinną weneracyą czciła Imię Boſkie, Ile mogła, y o pułnocy na modlitwę ſię porywała, więc raz trafiło ſię, że ſnem na niey zmorzona była gwałtownie, tym czaſem ſtoczek dopaliwſzy ſię do całego kręgu, wſzyſtek ſię zaiął y zupełnie wypalił, kobierca na ktorym ſtał, tylko tyle wypaliwſzy, ile ſam mieyſca mogł zaſtąpić. Do kościoła przyſzedłſzy naywiękſza iey konfidentka panna ſłużebna, ſzczepę iaką pod kolana podkładala, na ktorey cały czas gołymi nogami przeklęczała. Co rok pieſzo na Łyſą Gorę, drzewem Krzyża S. wſławioną, chodziła; y owſzem poſtrzeżono, że trzewiki na ten czas bez podeſzew były,

były, zkąd pochodziło, że po owey ſkaliſtey, korzeniſtey gorzę, do krwi częſtokroć nogi poraniła, umiała iednak te ſwoie dobrowolne umartwienia dobrze taić: bo w bogatych ſukniach y modnie ſię noſiła, przecięż z powagą y przyſtoynością. Tegoż dnia, ktorego ią P. Bog rozwiązać miał przy połogu każdym, w ſzpitalu ubogim ſłużyła, dziecię ſkoro ſię ktore urodziło. na ſianie go, na wzor Chryſtuſa tak narodzonego złożyc kazała. Paſierbicy ſwoiey Koſtkownie, zaraźliwą chorobą złożoney, z taką pilnością uſługowała, że też od niey zaraziwſzy ſię, w roku 1580 wieku ſwego 40 w świątobliwych aktach życie to zamkneła, w Jaroſławiu fundacyi ſwoiey, po śmierci złożona. Kładę tu to, co ſama przed połogiem napiſała, Synu miły albo też corko moia, mowiła, poſłuchay pilnie tych ſłow moich do ciebie, a przyimiy ie odemnie, iako od miłuiącey cię matki, ktora napiſałam tą ſwoią ręką właſną, w ten czas gdym cię porodzić na ten świat miała z łaſki Bożey. Oznaymuięć pobożną wolą moię y iako matka proſzę cię, o iey zupełne wypełnienie. Będąc ia wdową przez ſiedm lat, z prawego ſerca życzyłam ſobie od Pana Boga tego, abym mu mogła ſłużyć wiecznie w czyſtości, a dobra fortunne ſwoie, na cześć y na chwałę Boſką prawie wſzyſtkie, by to mogło bydź obrocić: do czego żem ia żadnym ſpoſobem, chociem tego ſobie życzyła, dla wielkich trudności moich przyiść nie mogła, ciebie potomka mego, o to upominam y proſzę, abys ty w oſobie ſwoiey, mogł to ziścić y chcieć; do tego niech ci Pan Bog natchnienia ſwego, y ratunku użyczy, ślubami żadnemi nie obowiązałam cię, ale tylko żądza moia była, żebys raczey w duchownym pobożnym ſtanie P. Bogu ſłużył, obrociwſzy na chwałę Bożą, dobra odemnie tobie zoſtawione. W czym racz cię P. Boże ratowac, y ſprawować według woli świętey ſwoiey *Amen*. W tymże czaſie kwitnął N. z Sprowy Odrowąz Staroſta Opoczyńſki, ktory miał za ſobą Annę Łaſką Woiewodzankę Sieradzką Staniſława corkę, *Papr: o herb: fol: 465*. Odrowązowna z Goſtynia Anna, była za Bardzkim Macieiem Stolnikiem Poznańſkim.

Inni Odrowązowie piſali ſię z Szczekocina, albo z Dąbna. Z tych ſłyneli, Jan z Szczekocina Kaſztelan Lubelſki 1366, Piotr Kaſztelan także Lubelſki w roku 1370 Jan Kaſztelan Lubelſki w roku 1413 y 1428. Jan Stolnik Sendomirſki, y Staroſta Lubelſki, podpiſał liſt Kazimierza krola dany Miaſtu Lubelſkiemu 1445, *u Łaſk: w ſtatucie 1458 fol: 68*, ten u Opoczki z Witoldem Wielkim Xiążęciem Litewſkim, ſiła a mężnie dokazywał, o czym *Cromer lib: 22* Kazimierza krola choynie w Lublinie przyimował 1447, *Długoſz*. Jan Podkomorzy Lubelſki 1438, na liście Jagełła danym Miaſtu Lubelſk:, *Bielſki w roku 1427 fol: 328*, wſpomina dwie ſioſtry rodzone z Szczekocina, Katarzynę y Elżbietę, Piotra y Dobka Szczekockich, a w naſtępuiącym roku piſze, że Piotr z Zawiſzą Czarnym, za Zygmuntem Ceſarzem przeciwko Turkom nad Dunaiem mężnie ſię biiąc, doſtał ſię w niewolą, wſzakże potym z tey niewoli był wykupiony. Piotr Woda z Szczekocina Podkanclerzy koronny 1438, *u Łaſk: w ſtatucie fol: 129* y w roku 1451 *u tegoż fol: 84*; zginął pod Choynicami 1454. Dobiesław Podſtoli Sendomirſki, Paweł Staroſta Olſztyńſki, Zawichoyſki y Łukowſki, Henryk Staroſta Lubelſki w roku 1462 kwitneli. Bartłomiey ktorego ſyn Jakub z Szczekocina albo z Dąbna, Kaſztelan Krakowſki umarł 1490, w Mogile gdzie zdawna Dom Odrowazow grob ſwoy miał, pochowany z nadgrobkiem, y napiſem y herbem Odrowąz: *Paprocki y Okolſki* iuż go pod Rawiczami Dębińſkiemi, iuż pod Odrowązami kładą, za ktoremi y ia idąc, mowiłem o nim obſzerniey pod Dębińſkiemi, atoli y

z nadgro-

z nadgrobku, y z iego podpiſu tak *u Paproc: iako y u Okol:* położonego, w ktorym z inſzemi Odrowązami, potwierdzał fundacią Klaſztoru Mogilſkiego 1462, poznać, że był Odrowąz, poznać y to, że iedenże był ten, co był Podſkarbim Koronnym, co y Kaſztelanem Krakowſkim, ale z Podſkarbſtwa koronnego, poſtąpił na pieczęć, z tey na Woiewodztwo Sandomirſkie, a nakoniec na Kaſztelanią Krakowſką. Był y drugi Jakub z Dąbna, Kanonik Gnieźnieńſki w roku 1443, tak ſię podpiſał na dekrecie, *u Damal: w Zyciu B. Bogumiła*. Jan z Szczekocina Stolnik Lubelſki y Staroſta 1532, na liście Zygmunta I. danym Lublinowi. Piotr Odrowąz Biſkup Margarytańſki, Suffragan Kuiawſki, Archidyakon Warſzawiki za czaſow Zygmunta III Krola *Frydrychov: in Hyacin:*

Herbowni.

Bębnowſki
Błaſzkowicki
Białaczowſki
Buchta
Burkacki
Chlewicki
Chreptowicz
Chwałkowſki
Duracz
Godowſki
Gorſki
Goſtwicki
Jaczynicz
Jeleńſki
Kamieńſki
Kapuſta Kniaź
Karśnicki
Kietlinſki
Konecki
Krzyſzkowſki
Kulinſki
Kurzanſki
Litawor
Łuſkina
Mieſzkowſki
Milżecki
Minkiewicz
Mniowſki
Paczanowſki
Pawlovicz
Pękalſki
Pieniażek
Płoſzowſki
Potempſki
Potrykowſki
Pniowſki
Pruſzkowſki
Przedworſki
Ptaſzyńſki
Siedlniſki
z Sprowy
Straſz
z Szczekocina
Sypniewſki
Szydłowiecki
Wanikońſki
Werda
Wilkomſki
Wolſki
Wyſocki
Wyżgierd
Zaba
Zaranowſki

Niektorzy iednak tu położeni, z tą odmianą herbu Odrowąz używáią, że na Strzale poł Krzyża przydaią, od lewego boku, a w hełmie ogon pawi bez ſtrzały kładą: y takim ſię pieczętuią Jeleńſcy w Xięſtwie Litewſkim. Drudzy iako Łuſkinowie Zaranowſcy w tymże Xięſtwie, cały krzyż przez ſtrzałę kładą, a w hełmie trzy piora ſtruſie. Inni iako Zabowie tamże w Litwie, dwa krzyże przez ſtrzałę rowne ſobie pod żelezcem iey noſzą, w hełmie zaś trzy piora ſtruſie. O kazdym z tych na ſwoim mowi ſię mieyſcu.

*ODRWOLFF *herbu Biberſtein* na Sląſku, to ieſt ſą ucięte rogi ielenie, z ſobą u ſpodu złożone, na hełmie 6 pior ſtruſich, ten herb *Paprocki w Stambuchu Slezkim* przypiſał Janowi Odrwolff Sędziemu Ziemſkiemu Opolſkiemu y Raciborſkiemu, y iego ſynowi Janowi de Stradomie dolne w roku 1607.

*ODROWSKI *herbu Pomian* w Pruſiech świadczy o nich *Mſ. o Familiach Pruſkich*, luboć tak Paprocki iako y Okolſki ich opuścili.

*ODRZECHOWSKI *Hołobut herbu Sas*, y o tych naſi piſarze milczą, atoli w Przemyſkiey Ziemi kwitną.

ODRZYWOLSKI *herbu Nałecz*. Z tego ſię piſzą Odrzywoła, co ieſt w Radomſkim powiecie, co znać y z nadgrobkow ich w kościele Odrzywolſkim wyſtawionych. Z tych Dobrogoſta Czarnego z Odrzywoła Staroſtę Radomſkiego, wſpomina *Bielski fol: 290*, że pod Kozienicami na Wiśle moſt ſtawiał, w roku 1409. N. miał za ſobą Podlodowſką ſioſtrę Staroſty Radomſkiego *Paproc: fol: 125*. Jan 1587 podpiſał uſtawy ziazdu Pokrzywnickiego, *Conſtit: fol:*

427. Adam 1632 w Woiewodztwie Sendomirskim. Abraham Mikołay dziedzic na Odrzywole, mąż rycerski, czego dał dowody w Węgrzech, Inflanciech y na Podolu, Zakrystyą przy kościele Odrzywolskim wymurował, umarł 1640, iako świadczy tamże nadgrobek iego; wszakże iuż temi czasy, dobra dziedziczne ich Odrzywoł, iuż się w cudzych rękach znayduią. Jan Kasztelan Czerniechowski, Starosta Winnicki y Zydaczewski, żona iego Anna Czuryłowna, pięćdziesiąt tysięcy naznaczyła na wymurowanie kościoła naszego Winnickiego, sam zaś Konwentowi Winnickiemu OO. Dominikanow folwark darował z młynem y z stawem *Okol: Russ: Flor: fol: 98.* Był to mąż woienny, rycerskich dzieł początki założył pod Szymonem Kopycińskim Marszałkiem niegdy związkowym; pod Cecorą potym z Zołkiewskim Hetmanem z razu, mężnie się stawił, atoli potym, widząc nieprzebyty sztych zguby, ktory y Hetmana y woysko nasze czekał, zawczasu z Stefanem Chmieleckim ostatniey klęski uszedł; przecięż potym od Cecorskiey, aż do Batohowskiey kompanii, we wszystkich okazyach pięknego serca dał dowody, osobliwie iednak pod Korsuniem, gdzie Tohaybega na siebie nacieraiącego, odważnie zrzucił; lewym skrzydłem woyska na ten czas rządząc; wszakże tam w niewolą od Kozakow y Tatarow wzięty, y do Tauryki był zaprowadzony *Pastor: Hist: Plen: l. 1 & Kochow:* Wyszedszy z niewoli, gdy znowu pod Batowem za Oyczyznę piersi swych nadstawia, tamże poległ w lat życia swego blisko ośmdziesiąt. *Potoc: Centur: fol: 132.* Antoni Stolnik Łatyczowski pod Krosnem, człowiek woyskowy, bracia iego Mikołay y Jędrzey, po ktorych zostali sukcessorowie.

***ODRZYWOLSKI** herbu Rogala* w Mazoszu, tak o nich pisze *Paproc:* Do tych rozumiem należy Piotr Odrzywolski 1578, Poborca w Ziemi Czerskiey *Constit: fol: 353.* Jan w Ziemi Warszawskiey 1674, N. Mikołaia Leszczyńskiego małżonka 1560.

***ODWAGA** herb* patrz Konopacki.

Odyniec herb.

MA bydź w polu niebieskim strzała biała, żelezcem prosto w gorę wyrychtowana, z krzyżem przez iey srzodek, u dołu na prawy bok załamana, tak iednak, że pioru końca iey nie widać, Na hełmie pięć pior strusich, tak go opisuią *Paproc, w Gniazdzie fol: 1190, O herb: fol: 680, Okol: tom: 2 fol: 316,* w Xiążce *Kleynoty* nazwaney, obadwa końce strzały, tak u gory iako y na dole, na lewy bok załamane, bez pior y żelezca, *Koiat: in Ms.* powiada, że pole tarczy powinno bydź czerwone, a na hełmie tylko trzy piora strusie. Ten herb od Xiążąt Ruskich nadany, iednemu mężnemu żołnierzowi, ktory nie tylko z ludźmi silnemi, ale też y z samemi passował się Odyńcami, z łukiem y szablą wychodząc, sam ieden woyska niepżyiacielskie na poiedynek wyzywał, y z tąd go Odyńcem nazwano, że mu rownego w sile nie było, mężnością, śmiałością y chybkością. Niektorzy z nich nad strzałą gwiazdę kładą.

Herbowni.

Barynowski	*Bnozowiecki*	*Odyniec*	*Szyszka*
Bohuß	*Burba*	*Szostowicki*	*Wystouch*

O Bohuszach herbu Odyniec wyraźnie pisze, *Koiałowicz in Ms.* że są w Brzeskim Litewskim, patrz *w pierwßym tomie fol: 130,* co się o nich pisało.

O Burbach mowiłem w pierwszym tomie, alem herbu ich niewiedział, *X. Koiałowicz in Ms,* do tego ich herbu pociąga, przecięż z tą rożnicą, że strzała powinna bydź u wierzchu bez żelezca, złamana, y nakrzywiona na prawy bok, a u dołu na lewy, w hełmie zaś trzy piora strusie. Takimże kształtem noszą herb swoy Szyszkowie, Wystouchowie. Boday do tegoż herbu nie należy Maciey Biskup Wileński, ktory na tę dostoyność w roku 1421 podniesiony, przez lat trzydzieści y dwa, kościołem Wileńskim z pochwałą rządził. Herb iego przez niewiadomość tak wyrażaią niektorzy iak literę Z, ale powinno by bydź takim kształtem. Ƶ Burbowie ci w Zmudzkim Xięstwie kwitną y w Powiecie Grodzieńskim. Z tych Mikołay Gabryel Burba Pisarz Ziemski Zmudzki, zostawił z Bilewiczowny syna Stanisława, ten trzech synow Mikołaia, Marcina y Jana. Dawid 1621.

Odyniec Wasil Kniaź Barynowski. Teodor Odyniec Kniaź, ieden z Panow fakcyi Swidrygełłowey, wzięty w niewolą pod Osmianą w roku 1433, *Koiat: par: 2 Stryik:* N. Starosta Orszański z Elżbiety Chlebowiczowny Woiewodzanki Wileńskiey, y Kanclerzanki Litewskiey, zpłodził syna Jędrzeia męża rycerskiego, *Paproc: fol: 658.* Tenże autor *w Ogrodzie fol: 209* wspomina Odyncowiczow z Jawnucianki Xiężniczki Zastawskiey Bogdana corki urodzonych. Fiedor w powiecie Orszanskim, miał synow Wasila, Jędrzeia y Jana. Wasil Skarbnik Wilkomirski, Jana syn Jakub. Jan Koniuszy Woiewodztwa Kiiowskiego, ktory często z Pogany w potrzebie bywał, mąż znaczny. Dymitr człowiek rycerski. N. Cześnik Wileński, corka iego Anna, była za Danielem Filipowiczem Oboźnym Mińskim. Anna Odyńcowna Macieia Boguckiego Podstolego Podlaskiego małżonka. Podobno są Odyńcowie herbu Leliwa. Daniel Strażnik Smoleński 1674 w Powiecie Wołkowiskim. N. Odyńcowna Alexandra Jelca małżonka. Zofia Odyńska Krzysztofa Karskiego. Alexander y Mikołay w Zakonie naszym temi czasy. Anna Odyńcowna Krzysztofa Scipiona małżonka. Kazimierz Odyniec Skarbnik Wileński 1700.

Oginski herb.

POwinna bydź brama obozowa, a na wierzchu iey Krzyż rozdarty, nad hełmem Mitra Xiażęca, tak go opisuie *Koiał: in Mf.* bo Paprocki y Okolski o nich milczą. Herb ten nabyty z tey okazyi, gdy Tatarowie, bramę w obozie przełamali, Przodek tego Domu powodem był, że z nim Xiążęta Ruskie, Tatarow wyparowali y zbili. Ile mi się na rożnych mieyscach widzieć dostało, brama tego herbu powinna bydź czerwona, kryż biały; pole tarczy błekitne. Niektorzy są iednak tego zdania, że na wierzchu bramy, nie iest to krzyż rozdarty, ale lilii białey, w cyrkule złotym listki: pospoliciey iednak drudzy mowią, że krzyż od wierzchu rozdarty. Genealogia Domu tego, na blasze sztychowana wyszła od Akademii Wileńskiey w roku 1707, ktorey śladem idąc, autor Xiążki, *Annibal ad portas w roku 1732 na świat wydaney*, na wszystko co tam ten pisał, poświadcza, przecięż długą bo od Włodzimierza Jedynowładzcy całey Rusi, od roku 990 aż do czasow naszych genealogią wywodząc, żadnego autora po sobie obadwa nie przywodzą. Swiadczą się wprawdzie monimentami tego Prześwietnego Domu, ktore powinnyby bydź albo z przywileiow temu Domowi nadanych, albo zapisow, transakcyi ziemskich czy Grodzkich, ale y tego nigdzie w nich nie czytam, dopieroż roku, ktorego ktory z nich żył albo umarł, cieżko znaleść. A co nywiększa, nietykaiąc szeregu Xiążąt Ruskich, powiadaią, że Jerzy albo Juria Fiedorowicz Kniaź na Kozielsku, syn Teodora, wnuk w dziewiątym stopniu Włodzimierza Monarchy, za Zygmunta I w roku 1514 po odebraniu Smoleńska od Moskwy, z dwiema synami swoiemi w Xięstwie Litewskim osiadł. Czy możesz bydź, żeby przez lat więcey niż pięćset dwadzieścia y cztery a tylko dziewięć pokolenia było? a tu mowią wnuk w dziewiątym stopniu Włodzimierza. Ale się to lepiey ieszcze ztąd pokaże, z dalszey ich osnowy: Piszą tedy że ten Jerzy Fiedorowicz zpłodził dwoch synow, z tych ieden Władysław dla małey a otyłey statury od Oyca swego nazwany

Puzyr, a potym z lekka Puzyna, od ktorego Dom Puzynow poszedł. Drugi Grzegorz dla ognistey y gorącey komplexyi, Ohen z Ruskiego zawołany, od ktorego Ogińskich Familia rozpleniona, ten albowiem Grzegorz, miał dwoch synow iednego Dymitra Stolnika Litewskiego, drugiego Macieia Łowczego Litewskiego, Ciwuna Wileńskiego. Dymitra genealogią tak wywodzą, synow iego miało bydz dwoch, Roman za Zygmunta II walecznik wsławiony, y Teodor tego z Bystrzycką dway synowie zostali pierwszy Grzegorz, ktoremu Jakuszewska trzech synow powiła, Piotra ktorego z Rudominianki syn Jan Marszałek Bracławski, Bogdana tego corka zaślubiona Rudominie, a syn Michał. Dymitra tego Chrapowiskii dwie tylko corki były, iedna Barbara Korsakowa, druga Petronella Woroniczowa. Drugi Teodora syn z Bystrzyckii, Bogdan Podstoli Bracławski. Maciey Łowczy Litewski, Ciwun Wileński, o ktorym wyżey, brat Dymitra Stolnika Litewskiego, zpłodził Teodora Kasztelana Wileńskiego Marszałka Litewskiego, ten Bogdana Kasztelana Wileńskiego, ten Macieia Łowczego Litewskiego, ktorego z Tarłowny corki cztery, Katarzyna Młeczkowi Sędziemu Ziemskiemu Wilkomirskiemu, Barbara Dziewałtowskiemu Chorążemu Kowieńskiemu, Jadwiga Narkuskiemu Anna Choynackiemu dożywotnie zaślubione, y synow dwoch Jan Stolnik Litewski, y Marcin Bogdan Podkomorzy Trocki, wnuk w piętnastym stopniu Włodzimierza Jedynowładzcy Ruskiego, kwitnął ten Bogdan Podkomorzy Trocki, w roku 1601 iako o nim świadczy Konstytucya tego roku *fol: 761.* Jeżeli tak iest, toć od Jerzego Fiedorowicza ktory pierwszy w Xięstwie Litewskim gniezdzić się począł, było pokolenia sześć, aż do tego Marcina Bogdana Podkomorzego, a ieżeli przez sto lat nie zupełne sześć generacyi wyszło, *według* tych autorow, to co od Włodzimierza Jedynowładzcy do Jerzego Fiedorowicza pierwszego w Litwie Ziemianina, to iest więcey niż przez pięć set lat, powinni byli ci autorowie pokolenia narachować naymniey trzydzieści, drugich rzeczy w tey od nich położoney osnowie nie roztrząsam, ale trzymać się iey cale nie mogę.

Przyznaię to z chęcią tak zasłużoney w krolestwie tym Familii, że z Xiążąt idzie, bo y Konstytucye koronne na kilku mieyscach osobliwie dawnieysze, tytuł im Kniaziow przyznawały, *iako Konstytucya 1628 fol: 10.* gdzie wspomina Matfieia Kniazia Ogińskiego Ciwuna Wileńskiego, że był w roku 1560 Kommissarzem do dobr pewnych, *y 1601 fol:* 671, a nic podobnieyszego, że z Xiążąt Ruskich, procedencyi iednak tego procedencyi Domu trudno dowodnie zgadnąć, tak dla starożytności ich, iako też y dla tego, że rozplenione potomstwo tych Xiążąt, na wiele się linii podzieliło. Przyznaię y to, że Dom Kniaźiow Ogińskich y Puzynow iedenże iest, bo się z dawna tak ci, iako y drudzy z Kozielska piszą, a nic pewnieyszego, że od braci rodzonych rozrodzeni y snać z tey okazyi imion tych nabyli, iako ci autorowie wzwyż położeni twierdzą ile że tegoż im y inni zdania pomagaią. Niewiemże, czy nie do nich takze należą Jełowiccy na Wołyniu, bo się takimże herbem, iako y Ogińscy y Puzynowie pieczętuią, tylko że u Jełowickich krzyż na bramie cały, nie rozdarty kładą. *Koiałowicz in Mf.* powiada, że się Dom Ogińskich, nie z Moskwy, ale z Xięstwa Siewierskiego a podobno z linii Xiążąt Siewierskich do Litwy przeniost, czy to z Heleną Moskiewką, Krola Polskiego Alexandra małżonką, czy też pod czas owych zawierzuchow, kiedy z Michałem Glińskim Smoleńsk do Moskwy odpadł wiele albowiem tamecznych Panow niechcąc Moskwie hołdować, zostawiwszy w ręku ich Oyczyste dobra, do Litwy się wyniosło, iako świadczy *Bielski fol: 524.*

Marcin z Kozielſka Ogińſki, iako go Genealogia zowie, czyli raczey Bogdan iako go y nieraz Konſtytucye koronne tytułuią, ſyn Macieia Ciwuna Wileńſkiego, Podkomorzy Trocki, ſławny Pułkownik za Stefana y Zygmunta III, wziął w krwawych zaſługach od Oyczyzny, pewną ſumme na Dorſuniſzkach, o czym *Konſtytucya 1607 fol: 863*, gdzie na tym Seymie poſłował, y znowu 1609, zkąd był deputatowany do korrektury praw y Statutu Litewſkiego, *Conſtit: fol: 909*. Miał za ſobą Reginę Wołowiczownę Kaſztelankę Mściſławſką, według Genealogii, czy Woiewodzankę Smoleńſką, *według Koiał:* z niey potomſtwo Barbara Szemetowa Podkomorzyna Wilkomirſka, a potym Wileńſka Ruta Radzicka, Apollonia naprzod Szemetowa, a *2do voto* Zienowiczowa, Annę Stetkiewiczową Genealogia przydaie czwartą corkę, inne młodo pomarły, ſynowie zaś Roman w młodym wieku wſzedł do grobu. Dymitr, *według Woyniłowicza Kazania* Pułkownik, Samuel Ciwun Trocki, Jan Felix Kaſztelan Mściſławſki, *Koiał: in Mſ.* Woiewodą go Mściſławſkim zowie, y przydaie, że w roku 1633, podczas expedycyi Władyſława IV pod Smoleńſk, w Wilnie na preſidium był od Krola zoſtawiony. *Konſtytucye 1613 fol: 38* wſpominaią tego Jana, że był Kommiſſarzem do ułożenia Prowincyi Smoleńſkiey, świeżo od Moſkwy odzyſkaney, w Xiążce *Annibal ad portas.* y drugiego Jana Felixa Kaſztelana Witepſkiego za ſyna przypiſuią temuż Bogdanowi, Genealogia zaś drugiego ſyna Dymitrem zowie y Staroſtą Winnickim, ktorego żona Pieniążkowna, Maryanna Podczaſzanka Krakowſka z tey ſyn Jerzy młodo umarł.

Alexander Kaſztelan Trocki, ſyn także Bogdana Podkomorzego Trockiego naprzod Chorąży Trocki 1623, potym Chorąży Nadworny Litewſki 1643, daley Woiewoda Mińſki 1648, iako ſię podpiſał na elekcyą Jana Kazimierza, z tego poſtąpił na Kaſztelanią Trocką, na ktorey umarł 1653. Z tego poznać, że go omylnie piſze *Koiał:* Woiewodą Mściſławſkim, *Perarſki* Woiewodą Smoleńſkim: był oraz Staroſtą Rohaczewſkim y Dorſzuńſkim, Pan wielkiego ſerca, z ktorym heroicznie ſtawał przeciwko Szwedom pod Kircholmem, przeciwko Moſkwie pod Smoleńſkiem, przeciwko Turkom pod Chocimem, kędy na harcu znacznemu Turczynowi głowę uciął, zwycięzką tę ſzablę na pamiątkę odwagi tego, do tych czas w tym Domu chowaią. Za Władyſława IV pod Smoleńſkiem, Pułkownik ſrebrney chorągwi, tak nazwaney od wyboru pod nią mężow, y rynſztunku żołnierſkiego, na tyſiąc y dwieście piechoty Moſkiewſkiey uderzył y poraził. Niemniey radą niż głową pożyteczny był Oyczyznie, poſłuiąc na rożne Seymy, iako 1623, *Conſtit: fol: 10, y 1626 Conſt: fol: 6*, zkąd był deputowany na Trybunał fiſzkalny Litewſki, 1643 z kąd Kommiſſarzem ſtanął do opatrzenia obrony należytey Miaſtu Smoleńſkiemu; Poiał w dożywotnią przyiaźń Połubińſką Katarzynę Woiewodzankę Parnawſką, z tey iedna corka Helena, tak ią zowie *Geneal: Ogińſkich*, Alexandrą zaś piſze, *Geneal. Zawiſſow*, żyła z Jędrzeiem Zawiſzą Piſarzem Litewſkim: druga Teodora z Janem Gruzewſkim Podkomorzym Zmudzkim. Synowie zaś iego, z pierwſzey żony Szemetowny Kaſztelanki Smoleńſkiey. Bogdan Chorąży Nadworny Litewſki, w roku 1647 Kommiſſarz do zapłaty, piechocie Smoleńſkiey, *Conſtit: fol: 23*, mąż woienny, wſzakże młodo umarł w Krakowie, z Połubińſkiey zaś powtorzonego małżeńſtwa iako ſię wyżey mowiło: Marcyan, Samuel, y Jan Marſzałek Bracławſki (atoli Panegiryk Akademii Wileńſkiey pod tytułem *Iter gloriæ y Kazanie Woyniłowicza*, ſtryiecznym go bratem zowią Marcyana Kanclerza Litewſkiego, y że był z Matki Zofii Rudominianki urodzony

rodzony

rodzony świadczą od ſiedmnaſtego roku życia ſwego, aż do czterdzieſtego ſzoſtego, w ktorym żyć przeſtał y woiować w roku 1680, w obozie bezżenny na ſławę Imienia ſwego pracował pod Januſzem Radziwiłem, Pawłem Sapiehą y Michałem Pacem, ktory mu rządy całego woyſka, dufaiąc iego przezorności powierzał pod Kuſzlikami w okazyi z Moſkwą, kulą poſtrzelony, gdy y koń pod nim raniony, y on leciał z niego, od ſwoich przecięż był ratowany. Do rozwiązania Związku po zabiciu Goſiewſkiego ſiła pomogł. Brat iego Jerzy młodo umarł.

Marcyan ſyn Alexandra Kaſztelana naprzod Stolnik Troc w roku 1648, daley Cześnik Litewſki, 1661 potym Woiewoda Trocki Staroſta Radoſzkowſki Dorſuńſki, Mścibowſki umarł Kanclerzem Wielkim Litewſkim w roku 1690; z dwiema żonami bezdzietnie żyiąc: z tych pierwſza była Marcybella Hlebowiczowna Woiewodzanka Wileńſka, druga Konſtancya Wielopolſka Kanclerzanka koronna. Stawał odważnie z ſwym ludem w rożnych expedycyach, mianowicie przeciw Węgrom y Kozakom, gdy Rakocego za granice z Polſki wyparowano, od Kownem w potrzebie, kulą w nogę poſtrzelony, nie uſtąpił kroku nieprzyiacielowi, Szwedzi także y Moſkwa męſtwa iego doznali. W publicznych także obradach, na dobro Oyczyzny był nieſpracowany, poſłuiac na rożne Seymy, iako 1661, z kąd był deputowany na Trybunał ſkarbowy Litewſki, *Conſtit: fol: 4*, Kommiſſarz do granic 1670, *Conſtit: fol: 9*, a 1683 do traktowania z Moſkwą o pokoy wieczny, *Conſtit: fol: 2:* y owſzem poſtem iezdził z Grzymułtowſkim Woiewodą Poznańſkim, na ſtolicę Moſkiewſką do traktatow pokoiu: Marſzałkował w Trybunale Litewſkim w roku 1671. Zakon Kaznodzieyſki w zamku Trockim kiedyś ufundowany od Krolow Polſkich, ale przez nieprzyiacielſkie inkurſye gdy klaſztor zruinowano, z tamtąd rugowany, tamże wprowadził, oſadził, fundacyi przyczyniwſzy, Konwent reſtaurowawſzy. Kościoł także w Rogonie w Powiecie Wilkomirſkim, w ſwoim dziedzictwie ufundował, wieś do niego przydawſzy Oiukiany, ktore obiedwie iego fundacye, approbowała *Konſtytucya 1678 fol: 17*. Drugi w Nowym Mieście kościoł, za iego koſztem ſtanął upoſażony, świadczy *Konſtytucya 1690 fol: 17* y Collegium naſze Mińſkie, iego ſzczodrobliwością y żony iego fundowane. *Conſtit: 1683 fol: 9.* Samuel brat Marcyana rodzony z Połubińſkii, Stolnik Trocki 1632, a potym Ciwun 1648, człowiek rycerſki Seymu 1647 na ktorym poſłem ſtawał, naznaczony Kommiſſarzem do zapłaty woyſku, *Conſt; fol:* 23, z Billewiczowny zoſtawił trzy corki, Reginę ta pierwſzym związkiem żyła z Korfem, drugim z Lenartem Pocieiem Woiewodą Witebſkim, Kryſtynę, ta z Tyſzkiewiczem Michałem Stolnikiem Trockim, Helenę ta *1mo voto* z Stankiewiczem *2do* z Tyſzkiewiczem, Praxedę, ta w klaſztorze Panieńſkim na ſłużbę wieczną zaślubiła ſię Bogu. Synow zaś dwoch, Szymon y Jan. Z tych.

Szymon Karol naprzod Podkomorzy Witebſki, daley Miecznik Litewſki, Fundator OO Karmelitow Boſych pod Wilnem za Wilią, gdzie też po śmierci ciało iego złożone. Trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Hrabianką Holęderſką, drugi raz z Korſakowną herbu Kotwica, trzeci raz z Woynianką, od tych potomſtwo zoſtało dwie corki, Eleonora Jozefowi Mniſchowi Marſzałkowi Wielkiemu koronnemu, Pani y rozſądku y ludzkości y pobożności pełna, druga Kierłowi Marſzałkowi Starodubowſkiemu w małżeńſtwo ſię doſtały. z Synow zaś pięciu, Samuel w Zakonie Kaznodzieyſkim poświęciwſzy ſię Bogu, w krotce przenioſł ſię na

Iiiii wie-

wieczność. Bogusław Marſzałek Kowieńſki, Pan ſprawiedliwy, y na ubogie choyny, poſłował na Seym 1724, zoſtawił ſyna iedynaka Karola Staroſtę Dorſuńſkiego, y ten iednak młodo wſzedł do grobu, zpłodziwſzy z Raheli Wyhowſkiey Kaſztelanki Mińſkiey ſyna Staroſtę Dorſuńſkiego y corkę. Corka Bogusława Marſzałka, wydana za Karola Guſtawa Diukiera Generała Szwedzkiego. Jerzy młodo zniknął. Alexander Staroſta Uświacki 1704, złączył ſię był dożywotnie *1mo voto* z Szuyſką Piſarzowną Litewſka, *2do* z Rudominianką, ten ſię urodził z Woynianki.

Marcyan Woiewoda Witebſki, Staroſta Boryſowſki, Przewalſki, ſyn piąty Szymona Miecznika Litewſkiego, a przedtym naprzod Miecznik Litewſki, daley Kaſztelan Witebſki, przeciwko Turkom, Kozakom woiownik, godzien ktoremu y nieraz całego woyſka Litewſkiego rządow powierzano w Izbie Poſelſkiey ſześć razy poſłuiąc, mowił, co na nim miłość ku Oyczyznie wymagała, Marſzałkuiąc trzy razy w Trybunale Litewſkim, raz 1712, drugi raz 1718, trzeci raz 1723, ſądził według Boga y prawa. W Mikulinie fundował OO Bernardynow kościoł y Rezydencyą, w Witebſku między innemi kościoł *Societatis JESU* dobroczynnie po wielkiey części dzwignął, Kaplicę S. Jozefa znacznym ſumptem przy nim wyſtawił, a na Zakon naſz cały nieuſtannie po Pańſku łaſkawy. Do B. Jozafata Męczennika ſzczegulniey nabożny. Złączył ſię był dożywotnie z Tereſſą Brzoſtowſką pierwſzym związkiem, z tey krom młodo zmarłych, kwitną temi czaſy gdy to piſze, ſynowie, Ignacy Obożny Litewſki, Staroſta Bracławſki, Marſzałek Trybunału koronnego 1732 poſeł kilka razy na Seymy poiął temi czaſy Helenę Ogińſka Woiewodzankę Wileńſką. Franciſzek Xawery w Zakonie Soc: JESU, Tadeuſz Staroſta Przewalſki, Kazimierz Staroſta Babinowicki, Staniſław Staroſta Wierzbowſki, corki zaś Barbara Krzyſztofowi Pacowi naprzod Piſarzowi Litewſkiemu a daley Kaſztelanowi Połockiemu, Anna Mateuſzowi Białozorowi Staroście Kiernowſkiemu Piſarzowi Wileńſkiemu, Marcyanna Michałowi Potockiemu Woiewodzie Wołyńſkiemu zaślubione, y Benedykta Panna. Drugim ślubem z Tereſſą Tyzenhauzową Woiewodzanką Mściſławſką, z tey dwie corki zoſtały Staniſława y Marya. Trzecim ślubem, z Kryſtyną Abrahamowiczowną ta świat pożegnała w roku 1739, w kościele naſzym Witebſkim pogrzebiona.

Jan Woiewoda Połocki, Hetman Polny Litewſki, Staroſta Stokliſki, ſyn drugi Samuela Ciwuna Trockiego: przedtym zaś był Marſzałkiem Wołkowiſkim, poſłem na Seym 1662, *Conſtit: fol:* 2 Woiewodą y Staroſtą Mściſławſkim 1674, Rycerſkie dzieła iego, buławę mu polną dały, pułki albowiem wodząc, iuż przeciw Moſkwie y Szwedom, iuż przeciwko Turkom y Tatarom, wſzędzie dzielnością ſwoią ſtraſzny był nieprzyiacielowi, wſzakże zwycięzką iego ręką, nie długo ſię Oyczyznie cieſzyć doſtało gdy albowiem z pod Wiednia, z ſławney expedycyi powracał, na wieczny ſię pokoy w Krakowie przenioſł 1684, 25 Januar: Fundował OO Franciſzkanow w Łopienicy, co approbowała *Konſtytucya* 1690 *fol:* 17 Miał za ſobą *1mo voto* Siemaſzkownę, *2do* Joannę Naruſzewiczownę, z pierwſzey była corka Helena Joanna, Izaykowſka Chorążyna Grodzińſka, a drugim zwiaſkiem Tarłowa Cześnikowa Litewſka y ſynowie trzey Mikołay Grzegorz y Leo. Z drugiey była corka Maryanna, *1mo voto* Chałecka Starościna Mozyrſka. drugim Tyſzkiewiczowa Starościna Starodubowſka, y ſynowie Alexander, Kazimierz y Marcyan.

Mikołay Kaſztelan Trocki 1712, a przedtym Podſkarbi Nadworny Lite-

Litewſki, Marſzałek Wołkowiſki, ſyn Jana Woiewody Połockiego, poſeł do Cara Moſkiewſkiego y na rożne Seymy, Kopciowna cztery mu corki powiła, Rożą Staniſława Kraſińſkiego Kaſztelana Płockiego, Staroſty Warſzawſkiego małżonkę. Marcybellę w Zakonie Panien Wizytek Bogu zaślubiona, Tereſſę y Franciſzkę Maſſalſką Starościnę Grodzińſką Woiewodziną Mściſławſką. Z ſynow zaś iego, Ludwik był Biſkupem Smoleńſkim, nie długo iednak na tey Katedrże prezydował, śmierć albowiem nieſpodziana w roku 1718, oſnowę mu dalſzą życia y honorow przerwała. Jerzy Staroſta Radoſzkowſki bezżennie żył y umarł. Antoni Staroſta Berznicki w młodym wieku z ſzedł z tego świata, trochę przedtym do Zakonu Societatis JESU wſtąpiwſzy.

Grzegorz Antoni Staroſta Zmudzki, Hetman Polny, a potym Wielki Litewſki, ſyn drugi Jana Woiewody Połockiego, a przedtym Chorąży Litewſki, Staroſta Mſciſławſki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1706, do S. Xawiera ſzczegulniey nabożny, Waleczny na kilku mieyſcach Szwedow zwycięzca, umarł w Lublinie 1709, w Łopienicy pogrzebiony, do ktorey fundacyi od Oyca ſwego rozpoczętey ſiła tam dopomogł. Zaślubił był ſobie, Teklę czy Teofilę Xiężniczkę Czartoryiſką Podkomorzankę Krakowſką, pozoſtałą wdowę po Jerzym Kraſickim, Stolniku Przemyſkim, z tey zpłodził trzy corki, to ieſt Elżbietę, ta żyła *1mo voto* z Gełgudem Piſarzem Litewſkim, drugim z Antonim Puzyną Chorążym Nadwornym Litewſkim, Angelę ta z Felixem Paryſem, Eufrozynę ta z Pacem Staroſtą Wileyſkim. Synow zaś dwoch, Jana Kuchmiſtrza Litewſkiego, y Kazimierza Podſtolego Litewſkiego Staroſtę Bracławſkiego, obadwa młodo pomarli, przecięż Kazimierz z Katarzyny Humieckii Woiewodzanki Podolſkiey, zoſtawił ſukceſſora ſyna Jozefa. Leo Podſtoli Litewſki, trzeci ſyn Jana Woiewody Połockiego, ktorego z Kotłowny ſioſtry Podſkarbiego Litewſk: ſyn Michał Staroſta Stokliſki, y corek dwie, Ludwika y Helena, iedna z nich zmowiona z Kazimierzem Krolikowſkim Inſtygatorem Litewſkim. Alexander czwarty ſyn Woiewody Połockiego, Staroſta Mścibowſki, ieſt w druku iego *Oracya na B. Jana Kantego w roku 1680 miana Palma in Eccleſia Dei exaltata.* Marcyan Karol Kaſztelan Mściſławſki, piąty ſyn Jana Woiewody Połockiego, miał za ſobą Chalecką Starościankę Nowoſielſką ale z nią żył *ſterilis*; był y Miecznikiem Litewſkim.

Kazimierz naprzod Woiewoda Trocki, po Pocieiu wziął 1730 Woiewodztwo Wileńſkie, Sraroſta Gorzdowſki, Białego Orła Kawaler, ſzoſty ſyn Jana Woiewody Połockiego, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim w roku 1725, Kommiſſarz przez Seym delegowany do Kurlandyi, z ſzedł z tego świata w roku 1733 miał za ſobą Eleonorę Woyniankę Marſzałkowne Pińſką herbu trzy Trąby, z niey cztery corki, Marcybellę Ignacego Zawiſzy Miecznika Litewſkiego, Staroſty Minſkiego małżonkę, Tereſſę, Helenę y Maryannę, y ſyna Jozefa Woiewodę Trockiego, ktore krzeſło wziął po Oycu 1730 y Staroſtę Gorzdowſkiego, umarł 1737, ten z Anny Xiężniczki Wiſniowieckii Kanclerzanki Litewſkiey, ma ſyna y corki.

*OGLECKI. Jan Oglecki Burgrabia Nowomieyſki, z Seymu 1647 Kommiſſarz naznaczony, do naprawy moſtow y grobel Zarnickich, *Conſtit: fol.* 13.

*OGNICKI. Stefan Ognicki dla heroicznych, dzieł, w rożnych expedycyach woiennych podiętych, od Jana Karola Chodkiewicza Hetmana zalecony, w komput Rycerſtwa Polſkiego policzony, przez Konſtytucyą Seymową, *1616 fol: 50*,

Ogonczyk herb.

MA bydź poł ſtrzały białey, żelezcem do gory proſto wyrychtowaney, na połpierścieniu, w polu czerwonym, w hełmie dwie ręce Panieńſkie do gory wyciągnione, tak go opiſuią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1179. O herbach fol:* 410, *Okol: tom: 2 fol: 318, Bielſki fol: 217.* Według tychże autorow, w Morawie ſtarożytna Odrowązow Familia, Ogończykowi ſwoy początek dała; z tąd podobneć w prawdzie oboyga Domow kleynotne znaki, nie iaką iednak odmianą rozrożnione, z takiey okazyi; wpadł w Morawę nieprzyiaciel w roku 1100, (ile ſię dorozumiewa *Duryew: in Mſ.* byli to *Curii albo Cumani*, o ktorych świadczy, *Joan: Turoc: Chron:* że trochę przed tym rokiem Węgierſkie krolestwo, Morawom od wſchodu przyległe, naieżdżali; a w roku 1252, ſzeroko w Czechy y Morawy zagony zapuściwſzy, znaczną liczbę ludzi w niewolą, z tych kraiow nagnali. O czym *Balbinus Epiſt: Hiſt: Bohem: c. 14*) z tamtąd z bogatym plonem powracaiąc, między inſzą zdobyczą, ieden z naiezdnikow y Poganow owych ſzlachetnego Odrowązow Domu Jedynaczkę uprowadzał, tak z tego łupu kontent, iak ta nad niedolą ſwoią ſarkała. Napadł na to nieſzczęście Piotr z Radzikowa, odważny kawaler, u ktorego z płaczem ręce wyciągaiac Panna, obrony żebrała. Nie dał ſię długo proſić Piotr, natarł koniem, Poganina zabił, a Pannę na nieprzyiacielſkiego konia wſadziwſzy, ſzczęśliwie uwiozł, y na beſpiecznym oſadził mieyſcu. Na zawdzięczenie tey łaſki, iuz ſię widząc wolną z pętow Panna, na nową ſię ale przyiacielſką odważyła niewolą, pierścień albowiem, ktory na palcu miała, złamawſzy ſwemu Obrońcy połowicę go dała, poprzyſięgaiąc, że ſię nie komu inſzemu w małżenſtwo doſtać miała, tylko iemu. Odebrawſzy nieſpodzianą deklaracyą, y podziękowawſzy, że ſnać długo mu tam bawić,

bawić, czy intereſſa iego, czy rewolucye tych tam czaſow niedozwalały, odiachał. Panna w krotce potym, gdy ſię iey zacny y z urodzenia y z fortuny kawaler trafił, luboć ſię na ſłowo poprzyſiężone obrońcy ſwemu dane oglądała, przecięż gdy iego nie widać było, a perſwazye rodzicielſkie nalegały; na małżeńſtwo z drugim zdała ſię nakłaniać. Już tedy dzień weſela naznaczony przyſzedł, wſzyſtko do tego aktu gotowo było; w tym nadieżdża y Piotr z Radzikowa, połowę pierzcienia ſobie od Panny danego pokazuie, słowa ſię upomina, ale nie wiele mowić tey było trzeba, ta albowiem poznawſzy ſwego dobrodzieia, z tą ſię przed ſwemi rezolucyą dała ſłyſzeć, że raczey śmierć ſobie obieram, niżeli żebym miała raz daney obietnicy moiey nie dochować. Godzien tego ten, żebym mu całym życiem przyiaźń świadczyła, ktory mi życie przywrocił. Widząc rodzicy y Piotra z Radzikowa godność, y rzeczy ſłuſzność, corkę mu w małżeńſtwo oddali, a na pamiątkę tego, herb tym kſztałtem, iako ſię wyżey mowiło, ułożono. Herb ten inni zowią Pogończyk, czy od pogoni za nieprzyiacielem, czy że Poganina zabił, zowią go y Ogończyk, od ſyna tego Piotra Ogona, zowią y Powała, od drugiego ſyna tegoż Piotra, Powała nazwanego.

W Genealogii Ogończykow w roku 1692 wydaney, *Anonymo authore*, inſzą oſnowę czytam: Familią albowiem Ogonczykow wywodzi, od Krola Scythii Og nazwanego, ktorego Joſue zabił, iako mamy *Numer 21.* Tego potym potomkowie wynieśli ſię do Kappadocyi, ztamtąd do Włoch, kędy bliſko Benewentu miaſto *Caudim* wyſtawili, a po naſzemu Ogon, z tąd znowu do Pannonii przeſzli, ale ta oſnowa żadney pewności, ani po ſobie autora nie ma. Tamże powiada, że w Radzikach nie daleko Cmentarza ku Zamkowi, znaleziono kamień z obudwu ſtron obłupany, y przeieżdzaiącemi wozami wytarty, na nim herb Ogonczyk widzieć było z tą inſkrypcyą. *Petrus de Radziki F. Nicolai F. Georgii. F. Januſſii. F. Petraſſii. Miroslai. F. Powała hic requievi, annô Chriſti MCXXVI.* z tego ten autor wnoſi, że pierwſzy Przodek Domu Ogonczykow Powała nazwany, z Węgier do Polſki przyſzedł za Leſzka II, koło roku 805, ſyna miał Mirosławia, ten Piotraſza, ktory koło roku 906, poiąwſzy Odrowążownę, herb ſwoy dawny w Ogończyka przemienił, ſyn iego Januſz, tego zaś Jerzy, tego Mikołay, tego Piotr z Radzikowa, od ktorego rozrodzona Familia Kościeleckich, w roku 1136 zmarły. Co ieżeli tak ieſt, toćby trzeba mowić, że dawnieyſzy Dom Ogonczykow w Polſzcze, niżeli chce *Paprocki*; przecięż ten Piotraſz, ktory wziął za małżonkę Odrowążownę, chyba kwitnął koło roku 966, kiedy Polacy wiarę Chrześciańſką przyieli, ile że dawniey Polacy na ten czas Poganie, pewnie że imion katolickich, to ieſt Piotrow na ſię nie brali. *Długoſz* w roku 1431 Jędrzeia z Lubina herbu Powała wſpomina, ale ten należał do herbu Doliwa, iako ſię pod literą L mowiło. Wiſława także niektorzy Biſkupa Krakowſkiego do tegoż herbu pociągaią, ktory żył w roku 1284; a to dla tego żę ſię piſał z Kościelca, ale Kościelec inſzy ieſt w Krakowſkim, z ktorego ſię ten Wiſław y iego Dom herbu Zabawa piſał, co o nim świadczą poſpoliciey inſi. Jam dawnieyſzych tego herbu Przodkow pod Kościeleckiemi położył, y pod Powała. Sangaw ieden z Panow Litewſkich na Seymie Hrodelſkim, herb ten na ſiebie y na dom ſwoy przyiął.

Herbowni.

Augustynowski
Baliński
Białobłocki
Biechowski
Bloch
Bogorski
Borowiecki
Borowski
Broniewski
Butowiecki
Cyn
Czarnotulski
Czerski
Dabrowski
Dobiecki
Dobruchowski
Domaiowski
Drwalewski
Drzewiecki
Działyński
Dzieciołowski
Godzißewski
Goleński
Gornicki
Gorzyński
Gorzechowski
Grodzicki
Grotkowski
Hayko
Jakimowicz
Jankowski
Kadzidłowski
Kiiowski
Kłodzki
Kochański
Koncza
Kościelecki
Koscielski
Kotliński
Kucinski
Kuczborski
Lesiowski
Łetowski
Magnuszewski
Makowski
Malanowski
Miiakowski
Mikołaiewski
Mirosławski
Mniewski
Mniszek
Morawiec
Mnrzynowski
Myślakowski
Niedrzwicki
Niedzwiecki
Ogonowski
Padzewski
Paprocki
Paczyński
Parul
Pogorski
Powała
Proßyński
Prußkowski
Radoiewski
Radzikowski
Rosnowski
Roßkowski
Rożyński
Sangaw
Sieczkowski
Sierakowski
Siewierski
Skarbek
Skarbiński
Skorzewski
Skrzypieński
Stachowski
Stański
Starosielski
Szwykowski
Tolwiński
Troianowski
Trzebuchowski
Twardowski
Wiesiołowski
Wlewski
Woliński
Wolski
Woysyk
Wydzierzewski
Wysocki
Zakrzewski
Zaorski
Zarpalski
Zelski
Zboinski
Zołtowski
Zwolski

Nie wszyscy iednak tu położeni, iednakowo tego herbu zażywaią: bo niektorzy z nich, tak na hełmie ręce układaią, żeby trzymały w palcach pierścień; iako Działyńscy, Grotkowscy, y inni. Drudzy ręce bez pierścienia noszą, iako Kuczborscy. Insi na strzale krzyż kładą, iako Konczowie w Litwie, inni dwa krzyże, iako Jakimowiczowie.

Augustynowskich w pierwszym tomie moim położyłem, alem herbu ich nie wiedział.

Butowieckich opuściłem w pierwszym tomie, ale tak *Paproc:* iako *Okol:* świadcza o nich, że są w Radomskim Powiecie.

*OGONOWSKI *herbu Ogończyk* w Krakowskim Woiewodztwie. Adam Ogonowski na woynie Pruskiey przeciw Szwedom zalecony, z szedł z tego świata w roku 1640, w Krakowskim kościele S. Katarzyny pogrzebiony y z tym herbem *Starowol: in Monum:* do ktorego mieysca OO Augustyanom dobroczynnością swoią, ten się Dom przyłożył, *Dryacki w Zyciu B. Izaiaßa Bonera p. 2 c. 9.* Jozef Podwoiewodzy Sandecki 1705, y Teressa. Jan w Płockim 1674, piszą się z Ogonowa. Jan w Xięstwie Litewskim 1700.

*OGRODZINSKI. Włodko Ogrodziński 1384 *Bielski fol: 268.* Bartłomiey w nieszczęśliwey pod Choynicami naszych potyczce, od Krzyżakow poimany 1454, *Bielsk: fol: 404.* Jan y Walentyn w Płockim 1632. N. miał za sobą Ewę Palczewską, z tey corka Maryanna była za Jakubem Pabierowskim.

OKĘCKI *herbu Radwan* w Ziemi Warszawskiey. Jan, Remigian, Wiktoryn y Mikołay Okęccy 1648. N. miał za sobą Agnieszkę Karczewską Pisarzownę Ziemską Czerską.

OKLE-

*OKLĘDOWSKI w Ziemi Zawkrzeńskiey Piotr Oklędowski 1648.

Okminski herb.

Koiał in Ms. (bo Paprocki y Okolski o nim nie wiedzieli) tak ten herb opisuie, strzała z obudwu stron konczata, do gory prosto, przez cyrkuł przewleczona, u ktorey na dole na kształt Habdanka, na hełmie trzy piora strusie. Taką formą ten herb miał sobie przystany, od iednego z tych Familiantow. Atoli od drugiego iuż inszą symmetryą był ułożony, to iest strzała z gory prosto na doł żelezcem serce przeszyła, a po czterech rogach tarczy krzyże, po iednemu trochę z ukosa do strzały nakłonione, trzy całe, czwarty z gory od lewego boku tarczy, nie zupełny. Dom to dawny, y kiedyś w Xięstwie Siewierskim kwitnący, ale gdy to y Smoleńsk od Xięstwa Litewskiego odpadło, Bogusz dobra swoie zostawiwszy w ręku Moskiewskich, udał się do Zygmunta I krola, od ktorego w nadgrodę swey życzliwości, wziął wieś Okmina nazwaną, od ktorey y imienia nabył, Okmiński zawołany, luboć ich insi piszą Ochmiński Bogusz. Z tych Jan w Woiewodztwie Witebskim, syn iego ieden Stefan Koniuszy Witebski 1648. Floryan Bogusz Okmiński, Poborca w Zmudzi 1601, *Constit: fol:* 777. Abraham Ciwun Twerski. Jędrzey Dziekan Bracławski umarł 1658. Karol Szymon Janczy Woyciech Okmiński Komornik Łukowski y Podwoiewodzy, poiął Elżbietę Rolankę, z niey były cztery corki, Anna Zaleska, Maryanna Stocka, Zofia Grochowska, Dorota Miastkowska. Stefan 1700. N. miał za sobą Katarzynę Mysłowską.

OKNO *złote herb patrz Schverin.*

*OKOŁOW *herbu Topor* w Wileńskim Woiewodztwie. Paprocki y Okolski o nich nie pisał. Jędrzey Okołow podpisał elekcyą Władysława IV, iezdził w poselstwie kilka razy do Moskwy. Łukasz w Pińskim: *to Koiał: in Ms.* Atoli w Brzeskim Litewskim kwitnał, Hieronim Okołowicz Skarbnik Orszań-

ſzańſki, umarł 1691, ktorego ſynowie zoſtali, Stefan y Paweł, ci herbem ſię Oſtoia pieczętowali. Okołowna Jacyny Onoſzkowicza małżonka.

OKOLSKI herbu Rawicz w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan Okolſki trzech ſynow zoſtawił, Szymona, Staniſława, ktory woynę ſłużąc na Podolu oſiadł, y Jana, ktory w okazyi z nieprzyiacielem zginał. Szymon w Zakonie Kaznodzieyſkim S. Theologii Doktor, rządził Prowincyą Ruſką, wydał do druku te Xięgi, 1mo. *Orbis Polonus albo herbarz Polſki, na trzy tomy podzielony, pierwſzy wydrukowany 1641 in fol: Cracov: Drugi 1643. Trzeci 1648 w Krak: in folio.* 2do. *Ruſſiam Floridam ſeu de Incrementis ſui Ordinis, laboribus fundationibus Conventuum in Ruſſia, 1646 in 4 Leop:* 3tio. *Præconem Divini Verbi Albertum Magnum ampliatum, ſeu Conciones in Dominicas pars 1ma, Cracov: in 4 1649* 4to. *Dyaryuſz woyny pod Starczem.* 5to. *O Cudach w Podkamieniu przy Obrazie Matki Boſkiey in 4to Cracov: 1648 pod tytułem Gora Cudami wſławiona, na ten czas Przeor w Jezupulu.* 6to, *Tryumfalna chorągiew, Kazanie na pogrzebie Cetnera. Braun libro de Scriptor: Polon: fol. 78,* przymawia mu y ſłuſznie, że niektore znaczne poopuſzczał Familie, iako Radziwiłow, Xiążąt Oſtrogſkich, Xiążąt Zaſławſkich, y wielu inſzych o ktorych nie mogł nic wiedzieć, dla ich wielkiey ſławy w tym kroleſtwie, y z Paprockiego nawet Koſtkow familią bardzo krotko, wſpomniawſzy, mowi *Joannes Caſtellanus Zacrocimenſis N. ejus ex Kryſka,* o S. Staniſławie Koſtce ani wſpomniał, lubo iuz go Polſka publicznie w kosciołach iako Błogoſławionego od trzydzieſtu lat czciła. W tym iednak zda ſię bydz bez winy Okolſki, co mu iednak zarzuca tenże *Braun,* że iedne obſzernieyſzym ſtylem Domy wyprowadził, drugich ſławę w kilku wierſzach albo ſłowach ſkurczył: bo to ieſt iawna, że iedne Familie kwitneły rozrodzone w wielu y w wielkich ludzi; drugie przez ſto lat a czaſem y wiecey, ledwo tylko iednego albo drugiego dziedzica imienia y ſławy ſwoiey dochowały, czego ſię y teraz napatrzemy w Domach rożnych: iednych Hiſtorycy naſi y autorowie potomnym wiekom dzieia rozpiſali, o drugich mało albo nic nie znaydzieſz: o iednych miał ſobie doſtateczne przyſłane informacye, drudzy choć proſzeni, mniey oto dbali: coż tu winien Okolſki? albo Paprocki, albo ktoſzkolwiek w tey materyi piſał. Przydaie tu *Braun Markiewicza prefacya do Xiażki, ktorey dał tytuł Carcer Romanus,* gdzie ten powiada o Okolſkim, ze Herbarza od niego wydanego Trybunał koronny zakazał przedawać Bibliopolom, y mało co nie przyſzło do tego, że go miano publicznie palic: *Monachus enim ſtipem mendicans, & Domos nobilium oberrans. laudes cumulabat & exaggerabat plus offerenti, to Markiewicz,* ale iak daleko od prawdy, z tego poznać, naprzod że Okolſki poſpolicie torem idzie Paprockiego, ktorego prawie ſłowo w ſłowo wypiſał, tylko że go po Łacinie wytłumaczył, y ſwemi do herbow alluzyami tomy trzy zagęścił. za coż tedy na Okolſkiego ta kara Trybunalſka padła, a nie na Paprockiego? Potym to u mnie pewna, że niedawnemi czaſy; ſprawę pewną o ſukceſſyą Trybunał Koronny Lubelſki z narratywy Okolſkiego y iego Herbarza oſądził: co czyby mogło bydz, gdyby go był przedtym w Trybunale Lubelſkim taki dekret potkał? Nad to nie widzę racyi, za coby ta kaźń miała paść na niego; każdego w swoich tomach honoru ieżeli nie wynioſł, pewnie nie uſzczerbił; autorow, na to co piſze wiernie przytacza, ieżeli nie tak czyią Familią okryślił, iak należało, albo iak drugich wyſławił: bardziey ci winni, ktorzy wiedząc dobrze z pierwſzego tomu, że ſię tey pracy podiął, przecięz albo należytey albo żadney o Domu ſwoim informacyi nie dali. Dopieroż to ſię z prawdą nie

nie zgadza, że Okolſki dla wziątku Dwory Szlacheckie obieżdżał; ten albowiem człowiek przy Xięgach ktore piſał, przy funkcyach ktore godnie piaſtował; uczył albowiem w Zakonie ſwoim Teologii, Obozową Miſſyą przez lat kilka przeciągał przy Mikołaiu Potockim Kaſztelanie Krakowſkim y Hetmanie Wielkim koronnym, rządził Konwenty Kamieniecki, Tyśmienicki, Jezupolſki, y Prowincyą Ruſką, nie mogł ſię taką włoczęgą bawić albo mendyką: ale Braun byle ochydził duchownych y ich Piſarzow, wſzyſtkie paſzkwilne ſkrypta, y ktore publicznie w Polſzcze ogniem palono, gotow na nich uzbroić, y to co iuż ſam oſądził u ſiebie, że nienawiść zaiątrzonemu pioru dyktowała, przecięz on ich za artykuł wiary udaie, żeby tylko kogo potępił. Hieronim Okolſki deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki z Żmudzi 1630. N. miał za ſobą Umiaſtowſką.

OKORSKI. Sieńko Okorſki Ziemianin Wołyńſki 1528, *Metryka Wołyńſka,* Jan tamże 1632, N. miał za ſobą Annę Maſzkiewiczownę.

OKRASA. w Woiewodztwie Rawſkim, Marcin Okraſa 1628. Okraſiński Felicyan y Kazimierz w Xięſtwie Litewſkim 1700.

OKRĘGLICKI, N. Okręglicka Bireckiego małżonka, *Okol: tom: 2 fol: 54.* Jadwiga Franciſzka Włodka, Zofia Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Marcin w Zakonie naſzym obrawſzy ſobie ſtan pokory, w nim ſłużył Bogu przykładnie, zapowietrzonym ſłużąc, z wielką ochotą, y ſam zarażony, poſzedł po zapłatę ſwey bliźnim miłości, w Krakowie 1622, *Hiſt: Dom: Prof: Cracov.*

Okſza herb.

MA bydź biała Okſza w polu czerwonym, oſtrzem w prawą tarczy proſto poſtawiona, na hełmie nad koroną takáż Okſza, ale końcem od dołu niby utkwiona, tak go opiſuią, *Paproc: o herb: fol: 445, Okol: tom: 2 fol: 335, Bielſki fol: 58 y inni,* wſzakże *Paprocki* halabardą to zowie. Po-

czątki

czątki tego herbu, zgodnie naſi Piſarze te bydź rozumieią. Sławna była w Czechach Familia Wierſzowcow, oſobliwie za Panowania Mnata Xiażęcia Czeſkiego, tak, że teſz ten Pan, myśliſtwem ſię zbytnie bawiąc, a o rządy Xięſtwa ſwego mniey dbaiąc, iednemu z Wierſzowcow całego Państwa gubernią oddał. Tak z łaſki Xiążęcey wynieſiony animuſz, mało miał na tym, poty ſię zdał bydź nieſpokoyny, pokiby Mnata z Xięſtwa dziedzicznego nie ztrącił, a ſiebie z zupełną władzą, na nim nie oſadził; Przetoż uiąwſzy ſobie wielkiemi obietnicami niektorych przednieyſzych, na to ich namowił, że na Seymie, ktory tą intencyą złożył, za Xiążęcia go ogłoſić mieli. Taił ſię długo ſekret, w zaklętych od niego partyzantach, przecięż przeciſnął ſię y do Mnata Xiążęcia, ten ſam oſobiście, na Seym ſię ſtawiwſzy z gromadnym ludem, Wierſzowcowi przed ſobą ſtanąć kazał, tam wymowiwſzy mu zdradę iego, y niewdzięczność za ſwoie łaſki, obierać mu ſobie kazał; żeby albo od ſiebie ſamego ginął, albo od kogo innego. Na pierwſzym ſtaneło, miecza dobywſzy Wierſzowiec, ſam ſiebie zabił. Z tey okazyi Familia Wierſzowcow, nietylko nieſławę, ale też y niechęć wſzyſtkich w Czechach do ſiebie znaiac, za granice do inſzych Państw ſię wynieśli, oſobliwie iednak do Polſki, z ktorego potomkow Jan Wierſzowiec, ktorego Czeſkie kroniki zowią Geſko, *filium tiſtæ* w roku 1103, zabił Swatopełka Xiążę Czeſkie, za co od Boleſława Krywouſta hoynie był udarowany, wziąwſzy w nadgrodę dobra Siemikowice, Radoſzewice, Lipnik, Broſzecin, Bogumiłowice, Strożą, Zielecin, Dylow, Wrocice, y inne. Z teyże Familii był Racibor Wierſzowiec w roku 1160, ten chcąc ſię znacznym iakim dziełem wſławić, y przodkow ſwoich nieſławę u potomności zatrzeć, zebrał liczne woyſko, wtenczas gdy Fryderyk y Przemyſl przeciwko Konradowi walczyli: ſtanął z nim przy Przemyſla Xiążęcia ſtronie, gdzie gdy do potyczki przyſzło, mężnie ſię tam ſtawił, y nieprzyiacioł iednych pobił, drugich do ucieczki przymuſił. Za ktorą przewagę, mowi *Dubravius Hiſtoryk Czeſki*, nie tylko, że do łaſki przyſzedł Przemyſla y Fryderyka, ale też na pamiątkę kawalerſkiego tego dzieła, herb mu ktory przedtym noſił, to ieſt Wierſze złotą, odmieniono; a na to mieyſce dwie ſiekiery na krzyż złożone na długim toporzyſku nadano, y zamek nie daleko od granic Bawarſkich Prynda nazwany. Ten herb w Czechach Bradácicami zowią. Przydaie *Bielſki fol: 58*, że od tych potym urośli Okſzycowie, iakim iednak ſpoſobem y kiedy, y on, y inni zamilczeli.

Tegoż herbu, był potym Boxa Woiewoda Sendomirſki w roku 1287, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie, y Nankier, ten w Prowincyi Opolſkiey urodzony, z Dziekána Krakowſkiego, zgodnie od Kapituły Biſkupem Krakowſkim obrany, y poświęcony 1320, zaraz ſię dobry Paſterz, do rozporządzenia y naprawy zepſowanych obyczaiow w ſwoiey Dyecezyi obrocił, dla tego niektoremi prawami ią oboſtrzył, ktoremi ſię y po śmierci iego długo rządziła; a że za ſwego anteceſſora Muſkaty, kościoł katedralny był pogorzał, więc on ſzczupłe mury przeſzłego kościoła zwaliwſzy, ktore niegdy były ſzczodrobliwością Boleſława Krywouſta powſtały, na tę formę y kſztałt, iako teraz widziemy, wymurował, ſwoim y całey Dyecęzyi, ktora ſię na to zkładała ſumptem. Z kąd pochodzi, że nadgrobki Biſkupow Krakowſkich, y Xiążąt Polſkich, tamże pochowanych zagineły, gdy ten kościoł na nowe ſtawiano. Aldonę, Gedymina Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego corkę, Kazimierzowi krolowi zaślubiona, wiary Chrześciańſkiey nauczył y okrzcił. Ołtarz S. Małgorzacie fundował w katedrze Krakowſkiey,

wſkiey, y wſią Pieczyniegi upoſażył, przy ktorym trędowaci nabożeńſtwo ſwoie miewali; z Floryanem Biſkupem Płockim, Macieiem Biſkupem Kuiawſkim, Janem Poznańſkim, przed Arcybiſkupem Gnieźnieńſkim długie wiodł prawo, gdzie iemu y Sukceſſorom iego przyſądzono, pierwſze na Synodzie y w Senacie mieyſce y wotowanie. Tak świątobliwie przez połſiodma lat, w Krakowſkiey infule żyiąc, przenioſł ſię na Wrocławſką na Sląſku. pochopem mu była do tego, niechęć ku niemu Władyſława Łokietka krola, ktory mu, zaiątrzony na niego, policzek był wyciął: atoli y na Wrocławſkim żwawie broniąc praw kościelnych, gdy mu Jan Krol Czeſki, zmowiwſzy ſię z Wrocławianami, że mu dobra Mielec nazwane, a do Katedry Wrocławſkiey należące oderwał, a Nankier nietylko go cenſurami kościelnemi okrył, ale też ze wſzyſtkim duchowieńſtwem z Wrocławia uſtąpił, przyſzedł na to, że obronca kościoła, trucizną potaiemnie napoiony, śmierć połknął w roku 1341, wſzyſtkiemi przy śmierci Sakramentami opatrzony, w kościele Wrocławſkim pogrzebiony. W ten czas ſam gdy umierał, nabożna iedna matrona, *według Długoſſa* świadectwa, ſłyſzała dziwnie piękne śpiewanie, gdzie pytaiącey ſię, coby to zacz było, odpowiedziano, Duſzę prawi Nankiera Biſkupa, Aniołowie do nieba wprowadzaia. Jakoż był to Biſkup wielkiey wſtrzemiezliwości, świętey proſtoty, przewlokłego nabożeńſtwa; tak, że codzień, cokolwiek mogł mieć mſzy, wſzyſtkich z oſobliwſzą obſerwancyą ſłuchał, za potrzeby powſzechnego kościoła. Co rok pieſzo z Wrocławia grob S. Staniſława Biſkupa nawiedzał, y ſłuſzną iałmużną opatrywał. Ciało ſwoie wymyślnemi ſpoſobami, poſtami, dyſcyplinami, włoſiennicą trapił. *Starowol: in Vit: Epiſc: Cracov.*

Herbowni.

Błeſſyńſki	*Domarat*	*Kłobukowſki*	*Rey*
Brzeſki	*Golicki*	*Klomnicki*	*Rzuchowſki*
Chocimowſki	*Goſławſki*	*Miedzwiecki*	*Siemikowſki*
Chometowſki	*Grabowſki*	*Orzechowſki*	*Strzelecki*
Czechowſki	*Gramacki*	*Radoſſewſki*	*Włoſtowſki*
			Zdrowſki

*OKSZYNSKI. w Powiecie Grodzieńſkim. Maciey Okſzyńſki Trukczaſzy krolewſki, podpiſał elekcyą Jana III.

*OKULICZ. w Mińſkim Woiewodztwie, Jędrzey Kazimierz Okulicz 1648, ſyn iego Władyſław. Alexander Michał Okulicz podpiſał elekcyą Jana III. Erazma Okulicza nobilitacyą znaydzieſz w Konſtytucyach 1676 Litewſkich fol: 23.

OKUN *herbu Belina* w Rawſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Okunia. Jan Okuń Kaſztelan Czerſki, Staroſta Warſzawſki, opiekun Xiążąt Mazowieckich, teſtamentem Xiążęcia Konrada naznaczony, żył 1545, ſyn iego był Kaſztelanem Wiſkim, ktorego corka była za Staniſławem Paryſem, Kaſztelanem Warſzawſkim, Staroſtą Czerſkim, druga za Chodorowſkim na Ruſi, a potym za Kamienieckim, ſyn zaś Jan Kaſztelan Czerſki, Staroſta Rawſki, Ochmiſtrz Krolowy Elżbiety Auſtryaczki, z Anny Sobocki herbu Doliwa Tomaſza, Kanclerza koronnego, ſioſtry, zpłodził corki, iednę Nadarzyńſką, drugą Kryſtynę Kaſprowi Sienickiemu zaślubioną, *Kazanie, Roczna pamiatka*, kwitnął ten Kaſztelan 1592, iako ſię podpiſał na przywileiu Miaſta Krakowſkiego. Felix Adam umarł 1642, znaczny OO Auguſtyanow y Bernardy-

nardynow Dobrodziey, co mu przyznaie nadgrobek iego w Rawie. Jan Pleban Gedlarowſki Miechowita 1634, *Nakiel: in Miech: fol: 465*. N. Towarzyſz pod Ularſka Chorągwią, pod Starczem kulą poſtrzelony 1638, *Okol: Diariuſz*. Alexander Skarbnik Sochaczewſki 1634 Poborca, *Conſtit: fol. 64*. Maciey 1674.

Okun herb.

*X. *Koiałowicz in Mſ.* Okuniow w Xięſtwie Litewſkim taki herb kładzie. Swiat, na ktorym ſtrzała żelezcem do gory proſto ſtoi, pior iednak u niey nie maſz, przez nię dwa krzyże, ieden od ſpodu mnieyſzy, drugi nad nią więkſzy. Z kądby był y kiedy nabyty, żaden z autorow nie piſze.

*OKUSZKO *herbu Leliwa* tenże autor powiada, że Tyſzka, od ktorego poſzła linia y Familia ſławna Tyſzkiewiczow, miał brata rodzonego, na imię Okuſzko, ci tedy ktorzy od niego poſzli, tym ſię herbem pieczętować maią.

*OKUSZKO *herbu Radwan* w Wileńſkim Woiewodztwie. Euthymiuſz Okuſzkowicz Boſki, Władyka Pińſki, tenże czy inſzy Arcybiſkup Połocki, *ritûs Græci* koło roku 1543. Philon Okuſzko 1632, y Paweł, Katarzyna Marcina Piadzewſkiego małżonka. Kazimierz Hieronim Cześnik Wendeńſki w powiecie Ośmiańſkim 1674. Jędrzey 1700.

OLBIECKI *herbu Janina* w Lubelſkim Woiewodztwie, w Sendomirſkim zaś ſą Olbieńſcy.

*OLBIERZOWSKI Olbierzowſka Zofia, była za Jędrzeiem Gucym, *Okol: tom: 3 fol: 349*.

*OLDAKOWSKI, Ziemi Drohickiey, Mikołay Ołdakowſki 1632 w Wołyńſkim, Staniſław w Bracławſkim, Władyſław w Podlaſkim 1648. Staniſław Miecznik

Miecznik Drohicki, *Conſtit: 1678 fol: 31*, Wawrzyniec Miecznik Rożańſki 1674. N. miał za ſobą Eufrozynę Sobolewſka Piſarzownę Drohicką, z ktorey było ſynow dwoch, Michał ieden, ten zpłodził ſyna Franciſzka, y corkę Eufrozynę Garczyńſką. Drugi Jozef, od ktorego takze potomſtwo zoſtało, ſioſtra ich Katarzyna Paderewſka. Staniſław, ale go piſzą Ondakowſki, w Bełzkim 1632.

*OLECHNOWICZ *herbu Leliwa*. Piotr Olechnowicz Kuchmiſtrz Litewſki, za Alexandra Xiążęcia Litewſkiego, podpiſał Unią z koroną Litwy 1504, *w ſtatucie Łaſk. fol. 54*, tenże w roku 1528 miał ſwoie dobra w Ziemi Wołyńſkiey, *Metryka Wołyńſka*. Mikołay Piotrowicz, to ieſt ſyn Piotra, Olechnowicz Miecznik Litewſki, 1547 podpiſał przywiley Ziemi Bielſkiey, *u Januſzow: w ſtatut: fol: 837*. Mikołay w Xięſtwie Zmudzkim 1621. Idą od Mondwida ſyna Gedymina W. Xiążęcia Litewſkiego, iako y Chlebowiczowie *Hiſtor: Sapieh:* Kazimierz y Tomaſz 1700.

*OLĘDZKI *herbu Rawicz* w Podlaſkim Woiewodztwie y indziey. Jan Olędzki Stolnik Nurſki 1632, Tomaſz Chorązy Drohicki w Podlaſkim, Woyciech Czuryło Olędzki, Podſtarości Lubelſki, Woyciech z Krzymoſz, Woyciech z Ołąd, Jędrzey y Paweł 1648 w Lubelſkim. Jakub Chorąży Drohicki. Tomaſz na Chędowie Kaſztelan Zakrocimſki, takiey był ſiły, że pięć talerow bitych w iednę kupkę złożonych, ſzablą ſwoią przecinał, *Tannerus in legat: Polon: Litvania in Moſchoviam*. Joanna Kaſztelanka Zakrocimſka, Jakuba Kraſińſkiego Podkomorzego Płockiego małżonka, N. miał za ſobą Annę Staniſławſką, herbu Pilawa Woiewodzankę Kiiowſką, wdowę po Kazimierzu Warſzyckim Kaſztelanie Krakowſkim. Katarzyna Kazimierza Scypiona małżonka. Barbara Sędzianka Ziemſka Łukowſka, Mikołaia Buyna Piſarza Ziemſkiego Lidzkiego. Franciſzek z Krzymoſz, Jędrzey z Bielewa, Kazimierz Łowczy Łukowſki, Jędrzey z Krzymoſz Sędzia Ziemſki Łukowſki 1674, Teofil naprzod Chorąży Wołkowiſki, *Conſtit: 1576 fol: 17*, potym Podkomorzy, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim 1686 ſyn iego Jerzy. Krzyſztof w Wołkowiſkim 1674. Joanna Olędzka *1mo voto* żyła z Oleśnickim Staroſtą Opoczyńſkim, *2dô* z Jerzym Michałem Xiążęciem Czartoryiſkim Woiewodą Sendomirſkim, urodzona, była z Gordonowny, wielkiego kiedyś w Anglii Domu. Zygmunt miał za ſobą Katarzynę Głębocką, z tą zpłodził ſyna Jędrzeia, ten z Naramowſkii, (*Acta Caſtren: Poſnan: 1665*) zoſtawił ſyna Zygmunta, *Geneal: Głeboc:* Brat zda mi ſię rodzony Zygmunta wyżſzego, Franciſzek w Zakonie naſzym, niewinności na krzcie Swiętym wziętey, aż do śmierci zachował, mąż cnot wielkich, rządził Collegium Brzeſkie y Rezydencyą Choynicką, umarł w Krośnie 1680. Woyciech Kaſztelan Chełmſki, Staroſta Szmeltyńſki, deputatem był na Trybunał koronny 1712, żona iego Tereſſa Macieia Bozenca Jełowickiego corka, ieſt potomſtwo. Zofia była za Alexandrem Tarnowſkim herbu Rolicz, *Acta Caſtren: Sierad: 1649*. Staniſław, ale go *Koiałowicz in Mſ.* piſze Olenſki, herbu Rawicz, 1529, fundował w Mścibowie altaryą. Krzyſztof Sedzia Ziemſki Wołkowiſki, Piotr Piſarz Grodzki Słonimſki 1648, Krzyſztof 1674 w Grodzieńſkim, N. Olęcka Piſarzowna Grodzka Trocka, była za Krzyſztofem Oziębłowſkim. Franciſzek Stolnik Łukowſki, żona iego Eufemia Kuczyńſka Podſędkowna Drohicka. Jozef y Franciſzek w Zakonie naſzym.

*OLEKSZYC w Woiewodztwie Kiiowſkim. Jerzy Olekſzyc podpiſał elekcyą Jana III Krola 1674.

OLELKOWICZ *Xiażęta Słuckie herbu Pogonia Litewſka*: bo od Wielkich Xiążąt Litewſkich

tewſkich ſwoy początek wzieli: Włodzimierz albowiem pierworodny ſyn Olgerda W. Xiążęcia Litewſkiego z Ulianny; gdy mu ſię działem Xięſtwo Kiiowſkie doſtało, nienadwerężenie ſtał przy Krolach Polſkich, na co ſię też był obowiązał, y dla tego w roku 1390 Jagełłowi Krolowi z woyſkiem na poſiłek pod Grodno przybył, *Stryikow: lib: 13 cap: 7 Cromer lib: 15.* atoli w krotce potym z tego Xięſtwa wyzuty: Witold albowiem Xiążę Litewſkie, chciwością Kiiowſkiego Państwa uwiedziony, gdy mu Włodzimierz na ſwoie urodzenię y wolność pamiętaiąc, ani coroczney daniny płacić, ani rozkazom hołdować niechciał, w roku 1394 z Skirgełłem ſię złączywſzy, z woyſkiem go naiachał, Zytomierz y Owrucz gwałtem mu odiął: chciał ci ſię w prawdzie, lud zebrawſzy, do boiu, Włodzimierz bronić, atoli na perſwazyą Jagełła Krola, zdał ſię na przyiacielſką ugodę, gdzie przez Kommiſſarzow krolewſkich na to wyſadzonych wyperſwadowany, uſtąpił Kiiowſkiego Państwa, a w zamiane iego wziął Kopyl, z wielkiemi gruntami na mil trzydzieści, w obrębie wzdłuż y wſzerſz, *Stryikow: Koiał: lib: 1, par: 2,* gdzie on Słuck zakładać począł, od ktorego potomkow iego Słuckiemi Xiążętami zwano, y po tey iednak ugodzie Kaniowy y Czerkaſow uſtąpić niechciał Włodzimierz, wſzakże od Skirgełła z woyſkiem naiechany, y wyzuty z nich zoſtał.

Alexander ſyn Włodzimierza, albo Olelko, od ktorego ſukceſſorow iego Olelkowiczami zwano, Xiążę Słuckie y Kopylſkie Kiiowianow podczas drugiey wyprawy Witolda na Moſkwę prowadził, ktoremi kray Moſkiewſki puſtoſzył, *Stryikow: fol: 517 Koiał: p. 2 l. 1.* Po smierci Witolda, Litwa proſili Krola Jagełła, żeby mu był rządy Xięſtwa Litewſkiego oddał, atoli Zygmuntowi Xiążęciu gdy ſię doſtały, ten go z żoną y z dwiema ſynami poimawſzy, z Kopylſkiego y Słuckiego Xięſtwa wyzuł, iego do więzienia w Kiernowie wtrącił, żonę y dzieci w Uciany pod ściſłą ſtrażą oſadził, udawſzy go, że ſię na niego z Swidrygełłem ſprzyſiągł. *Koiał: par. 2* powiada, że Jana Włodzimierzowicza, takbym rozumiał że to był brat rodzony Olelka, ktory z Swidrygełłem przeciwko niemu woiował, zbiwſzy pod Wilkomierzem y poimawſzy, 1435 z życia wyzuł, y nie prędzey z tamtąd wyſzedł, aż po zabiciu Zygmunta. W ten czas niektorzy z Panow Litewſkich, tego Olechna, albo też ktoregokolwiek z ſynow iego, życzyli ſobie mieć za Xiążęcia Litewſkiego 1440: a we trzy lata. gdy ſię naprzykrzał Kazimierzowi na ten czas Xiążęciu Litewſkiemu, o przywrocenie ſobie Xięſtwa Kiiowſkiego, z ktorego Ociec iego poniewolnie był ztrącony, za naleganiem Panow Litewſkich otrzymał, czego chciał; na ktorym ſpokoynie do roku 1455 ſiedział, ktorego przenioſł ſię na wieczność; śmierć iego między dwiema ſynami Siemionem y Michałem z Xiężniczki Moſkiewſkiey, iako chce *Bielſ: fol: 452,* wnuczki Witolda, iako powiada *Paprocki,* czyli z Xiężniczki Mściſławſkiey, iako piſze *Koiał:* była kłotni okazyą, kiedy Xięſtwem Kiiowſkim dzielić ſię chcieli, ale Krol Kazimierz, dekretem ſwym warował, żeby Siemionowi całe Xięſtwo Kiiowſkie działem ſię doſtało, a Michałowi Kopylſkie, *Stryik: fol: 628 Koiał: p. 2.*

Siemion Olelkowicz Xiążę Kiiowſkie, ſyn Alexandra, Pan zacny, w ośmnaſtu leciech życia ſwego, ſwemi ludzmi zbił dwanaście tyſięcy Tatarow pod Grodnem, *Biel: fol: 406,* co mu wielką ſtymę u wſzyſtkich ziednało, tak, że go Litwa po dwakroć na Xięſtwa Litewſkiego rządy wzywali, oſobliwie za podżogą Gaſtolda Jana świekra iego: y ſam nawet o to konkurował u Kazimierza krola na Seymie Wileńſkim 1461, wſzakże mu tego od-

mowiono, umieraiąc w roku 1470 temuż Krolowi poſłał konia białego y łuk ſwoy, ktorym Tatarow nie raz zwycięzko woiował, oddaiąc mu w opiekę ſyna ſwego nie doroſłego Bazylego; y corkę Alexandrę, ktora potym w małżeńſtwo oddana była Konſtantynowi Xiążęciu Oſtrogſkiemu, y Hetmanowi Litewſkiemu, *Cromer lib: 27 Stryikow: l. 19 cap: 10. Bielſ: fol: 452,* atoli za namową Panow Litewſkich, Krol Xięſtwo Kiiowſkie w Prowincyą zamienił, y pierwſzym Woiewodą Kiiowſkim, Marcina Gaſtolda ogłoſił, *Paprocki* powiada, że ſię ta odmiana dla tego ſtała, ze Siemion żadnego męſkiey płci potomka po ſobie nie zoſtawił, tylko dwie corki, ktore Krol wziąwſzy w opiekę, puścił im prowenta Pińſkiego y Kobryńſkiego Staroſtwa, ale ſię myli, bo tylko iednę corkę miał o ktorey wyżey, y ſyna Bazylego, Xiażę Słuckie. *Okolſki* powiada że iego nadgrobek czytał w Kiiowie, ten zpłodził Jerzego Xiążęcia Słuckiego, temu Elżbieta Radziwiłowna Woiewodzanka Wileńſka, y Kanclerzanka Litewſka, Mikołaia Xiążęcia na Goniądzu corka, dwoch ſynow powiła, Siemiona y Jerzego. Z tych Siemion zſzedł bezżenny, wprawdzieć zaślubił był ſobie Katarzynę corkę Eliaſza Xiążęcia Oſtrogſkiego, z Kościeleckii urodzoną, ale że tęż ſamę Krol Auguſt, deklarował bydź przedtym Hrabi z Gorki: dla tego ie mu ſię doſtała. Jerzy zaś Xiążę, Słuckie ſławny woiownik w roku 1558, złączył ſię dożywotnie z Katarzyną Tęczyńſką, Woiewodzanką Krakowſką, z ktorą zpłodził trzech ſynow Jerzego, Siemiona y Alexandra. Matka ich po śmierci Oycowſkiey drugim ślubem poſzła za Krzyſztofa Radziwiła Woiewodę Wileńſkiego y Hetmana, co było wielkich potym kłotni okazyą *Spanorchius in Divinat:* Wſzyſcy iednak ci trzey brácia, młodo y bezpotomnie pomarli; Jerzy Jurgiewicz w roku 1578 *Stryikow: fol: 782,* o ktorym naſi Piſarze świadczą, że 1564 pod Lebiedziowem za Zygmunta Auguſta, przeciwko Moſkwie dwa tyſiące dwieście ludzi rycerſkich do boiu ſtawił; ale bardziey ſię to ma o Oycu iego rozumieć, Alexander w roku 1591 w Krakowie *Hiſtor; Domûs Profeſ: Cracov:* Jan Siemion w roku 1593 wnieſiony do grobu w kościele naſzym Lubelſkim, oſtatni z tego Domu, ktore Collegium między konfundatorami ſwemi, liczy tę Familią Xiążęcą. Wielkim koſztem Oyczyźnie ſłużył ten Alexander z bratem Siemionem: bo do Inflant cztery tyſiące, woyſka poſłali, *Sachinus Hiſtor: ſoc: p, 5 l. 2, nró 90* powiada o nich, że Schizmę dziedziczną prawie w tym Domu, odrzuciwſzy, z kościołem ſię katolickim poiednali. Miał ten Siemion za ſobą Zofią Mielecką, *Simon Wyſocki Dedic: Kazan: pogrzeb:* była to Woiewodzanka Podolſka, y Hetmanowna Wielka koronna, ktora po iego śmierci poſzła za Jana Karola Chodkiewicza Woiewodę Wileńſkiego, y Hetmana Wielkiego Litewſkiego.

Michał Olelkowicz Xiążę Kopylſkie, drugi ſyn Alexandra Xiążęcia Kiiowſkiego, tego ſobie za Pana życzyli mieć Kiiowianie, po śmierci brata iego Siemiona, rządził w tenczas imieniem krolewſkim, Michał Nowogrodzkim Xięſtwem, Siemion ſyn iego [cożkolwiek badź co *Bielſki fol: 452* omylnie o ich genealogii piſze, ia idę za *Stryikowſkim y Koiałowiczem*) w roku 1492 był przytomnym w pięć ſet iazdy, na elekcyi Alexandra Xiążęcia Litewſkiego, y niektorych życzliwość na tego Xięſtwo forytowała. W roku 1503 z Buczackim złączywſzy ſię, nad rzeką Uſzą zbił Tatarow, ale ci nowemi poſiłkami wſparci, w Słuckim go zamku oblegli, ktorym ſił tak wielkich nie maiąc, nie mogł dać odporu. umarł w tymże roku, zoſtawiwſzy z żony Anaſtazyi niedoroſłego ſyna Jerzego, przecięż choćci tylko ſzeſnaście lat miał na tenczas, Michała Glińſkiego rebellizuiącego odpę-

dził, Tatarow ośm tyſięcy poraził 1511: tychże nieprzyiacioł z Litwy z zdobyczą powracaiących, czterdzieści tyſięcy znioſł, trzech ich Wodzow, żywcem poimał. Do ſławnego zwycięſtwa, gdzie ośmdzieſiąt tyſięcy Moſkwy na placu pod Orſzą legło, ſiła z ſwym ludem dopomogł. Był y w okazyi pod Łopuſzną, gdzie Tatarow dwadzieścia tyſięcy zgineło, o czym świadczy, *Stryikow: w ſwoiey prefacyi do Hiſtoryi.* Po otrzymanym nad Tatarami zwycięſtwie pod Holſzanicą, puścił ſię do Czyrkass 1527, kędy cały koſz znioſł Tatarow: o czym czytałem liſt piſany do niego, od Zygmunta Krola I, dziekuiąc mu za te heroiczne iego dzieła, umarł mąż chwalebny, *według Stryikow:* w roku 1542. wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Barbarą Kiſzczanką Woiewodzanką Podlaſką, z ktorey tylko corka iedna zoſtała Zofia, ktora ſię w małżeńſtwo doſtała Januſzowi Xiążęciu Radziwiłowi, naprzod Podczaſzemu Litewſkiemu, a potym Kaſztelanowi Wileńſkiemu. tey nadgrobek wypiſał, *Starowol: in Monum: y Okol:* taż zdamiſię Zofia była wprzod za Jerzym Chodkiewiczem Kaſztelanem Trockim, wnioſła w Dom Radziwiłow, ale oſtatnia z Xiążęcego Domu, Słuckie y Kopylſkie Xięſtwa. *Stryikowſki y Grodzicki* twierdza, że Xiążęta Słuckie mieli przedtym ſwoie właſne w Senacie Litewſkim mieyſce, aż do czaſow Zygmunta I, z ktorego potym nienawiść ich rugowała, takbym rozumiał, że im to pozwolono było od Kazimierza krola, w nadgrodę, że ich z Xięſtwa Kiiowſkiego rugowano: a gdy ſię go Jerzy X. Słuckie na konwokacyi dopominał 1572, według dawnego prawa, Przodkom ſwoim pozwolonego, determinowały mu ſtany koronne, zaraz mieyſce po Biſkupie Wileńſkim, *Biel: fol: 660.*

OLESKI herbu Grzymała, z tą iednak rożnicą, że żołnierza zbroynego w bramie nie noſzą, ale na murze trzy ſą blanki, każdy o trzech dziurach, na hełmie zaś ſześć pior ſtruſich kładą, nie pawi ogon. Niektorzy z nich z Wielkieypolſki do Prus ſię wynieśli, y ci ſię z Oſtrowitego piſali, kędy Pałac wymurowali. Z tych Jerzy Oleſki, naprzod Podkomorzy Malborſki, a potym Kaſztelan Chełmiński 1568, *Hiſtor: Pol: Proth:* w Pieniąſzkowie bliſko Oſtrowitego, kościoł y dzwonicę wymurował, z tym napiſem, *Summe Deus. quondam quod promisêre Parentes, delubrum natus, conſecrat ecce tibi, Suſcipias vultu placido gens poſcit Oleſka, perpetuoq; lubens incoluiſſe velis*, w tymże kościele po śmierci złożony z tym napiſem, *Hodie mihi, cras tibi.* Miał za ſoba Konopacką Woiewodzankę Pomorſką, z tey były dwie corki, iedna z nich Jerzemu Czarlińſkiemu herbu Sowka, zaślubiona, druga w Panieńſkim ſtanie umarła, tamże w Pieniąſzkowie pogrzebiona, y ſyn Jan wprzod Podkomorzy Pomorſki, a potym po Boboli Podkomorzy koronny *Hiſt; Pol: Pruth: Poſſelii*, złączył ſię był dożywotnie z Przerębſką herbu Nowina, ale według świadectwa *Mſ. de Famil: Pruſſ:* żadnego potomka nie zoſtawił. *Hiſtorya iednak Cudow Czeſtochowſkich*, pod rokiem 1635, wſpomina Oleſką Podkomorzyną koronną, y ſyna iey Jerzego, chyba że młodo umarł. Jerzemu Oleſkiemu Staroście Kamienieckiemu, na dworze Krolowy Anny od młodości ſwoiey zaſłużonemu, oſierociała dożywotnia przyiaźń Barbary Szczepieckii herbu Leliwa, zmarłemu 1593 nadgrobek w Poznaniu wyſtawiła, *Starowol: in Monum:* W Chodzieżu także u Fary, leżą dway Oleſcy, Jan młodzieniec y Mikołay ſtary żołnierz, czego świadkiem były chorągwie powieſzone. N. była za Zbożnym Paniewſkim Staroſtą Stryiſkim. N. miał za ſobą Katarzynę Tomicką Kaſztelankę Wieluńſka, ale *ſterilis Geneal: Myſk:* Zygmunt w Łęczyckim 1648. N. Oleſka Jana Zabinſkiego Podkomorzego

go Pomorſkiego małżonka, *Mſ: Konopat:* N. miał za ſobą Barbarę Grudzińſką Woiewodzankę Rawſką. Do tych zdami ſię należy Grzymała z Oleſznicy Kaſztelan Koſtrzeńſki, ktory wraz z inſzemi Panami herbu Grzymała, woiował Nałęczow za Jagełła krola.

OLESNICKI herbu Dębno. Po rożnych Woiewodztwach rozrodzeni, z tego Oleśnicy miaſteczka imienia tego nabyli, ktore ieſt w Sendomirſkim Woiewodztwie, luboć temi czaſy przez ſukceſſyą, w Domu Lanckorońſkich, dziedziczy. *Paprocki* świadczy, że od roku 1244 wielu herbu Dębno Przodkow czytał, po rożnych przywileiach y ſkryptach, przecięż tylko z nich liczy, Jaſana Demetryowego ſyna, Sędziego Krakowſkiego, y to roku, ktorego kwitnął, nie przypiſał; czy ſie zaś iuż w tenczas zaraz z Oleśnicy piſali, czy nie rychley potym, y tego nie wyraża. *Długoſz* pod rokiem 1359 wſpomina Zbigniewa z Oleśnicy, miał to bydź Dziad Zbigniewa Kardynała, o ktorym niżey, według tego autora, że w potyczce naſzych nieſzczęśliwey w Wołoſzech, w tym roku, za Kazimierza Wielkiego, ochromiony y w niewolą wzięty, przecięż na wolność wyſzedł od Kazimierza krola wykupiony, tenże to zdami ſię Zbyſzek z Pinczowa, był Łowczym Krakowſkim w roku 1370, iako ſię podpiſał na liście Klaſztoru Jędrzeiowſkiego, *u. Papr: fol: 73*, ile że Pinczow temi czaſy dziedziczył w tym Domu, iako ſię niżey powie. Zył potym Jan z Oleśnicy Sędzia Ziemſki Krakowſki 1410, *u. Nakiel: w Miechov: fol: 383*, Ociec Zbigniewa Kardynała, w prawdzieć *Paprocki* y drudzy za nim idac, powiadaią, że Jan nie Sędzia Krakowſki, ale Jan Sędzic Krakowſki, był Oycem iego, ale Długoſzowi ile tamtych wiekow piſarzowi więcey wierzyć trzeba, ktory, a z nim *Starowolſki in Vitis Epiſc: Cracov:* wyraznie mowi, że ten Zbigniew, miał Dziada ſwego Zbigniewa, Oyca Jaſka Sędziego Krakowſkiego, matkę Dobrochnę z Rożnowa. *Łoniewſki w Zyciu B. Staniſława Kazimierczyka fol: 64*, wſpomina Jakuba Oleśnickiego, brata rodzonego tegoż Zbigniewa Kardynała, ten Profeſſyą w Zakonie S. Auguſtyna Kanonikow Regularnych uczyniwſzy, nietylko go urodzenia ſwego luſtrą, ale y pobożnoscią życia obiaśnił, oſobliwie iednak pokorą, z ktorey, y nayliżſze w Zakonie poſługi, w kuchni y indziey, ſobie ſmakował: *Ranatowicz, Jaſna pochodnia.* Pachna, ſioſtra Zbigniewa Kardynała, była za Janem Oſſolińſkim Kaſztelanem Radomſkim.

Zbigniew z Proboſzcza S, Floryana y Kanonika Krakowſkiego, Biſkupem Krakowſkim zgodnie obrany w roku 1423. Z młodſzych lat rycerſkich ſztuk ſię był chwycił, y podczas ſławney pod Grunwaldem z Krzyżakami potyczki, gdy Dipold Kikeryc waleczny mąż wſzyſtek zbroyny, z kopią na Jagełła krola godził, on, lubo iuż złamaną miał ſwoię kopią, przecięż z nią z boku zaſzedſzy, Dipolda z konia zwalił, ktorego Krol w czoło ſwoią kopią uderzył; a drudzy dobili. Za ktorą obronę oſoby ſwoiey, Krol Jagełło Zbigniewa hoynie udarował, a w krotce gdy ſobie ſtan duchowny obrał, y do Infuły Krakowſkiey pomogł. Na Paſterſką funkcyą wynieſiony, przedziwną umyſłu wſpaniałością, nieprzełamanym ſtatkiem y odwagą, wiary katolickiey, praw kościelnych, ſwobod Oyczyſtych, zawſze bronił, Huſſytom naprzod tak ſię oparł, że ich wſzędzie łapaiąc, y wyganiaiąc, y Dyecezyą ſwoią y całe kroleſtwo od ich zarazy wolne zoſtawił. Gdy z Czech poſłowie przyiachali do Krakowa, dowiedziawſzy ſię że herezyą trącili, interdykt na miaſto poty włożył, pokiby z niego nie uſtąpili, z tey racyi lubo Wielkanoc nadchodziła, do Krakowa iachać niechciał, ale

ale w Mogile Oley swięty konſekrował, nic niedbaiąc na to, chocci na niego nietylko Krol, ale y inni duchowni mruczeli. Witoldowi, ktory ſię korony y tytułu krolewſkiego w Litwie napierał, w Senacie, gdy inni milczeli, mocno ſię oparł, ani ſię dał z ſwoiey ſentencyi przełamać, iuż prożbom, iuż obietnicom, iuż pogrożkom Witoldowym: Krolowi nawet, lubo tak na ſiebie dobroczynnemu, klątwą pogroził, gdy woyſko ſwoie powracaiące z Krzyżackiey woyny, chciał na leżą zimową w dobrach kościelnych lokować; na Koncylium Bazyleeńſkie wybieraiąc ſię, w Senacie, o nieſłuſzne exakcye, y ciężary na poddanych włożone, Krola ſtrofował, o co gdy mu Krol przymawiał: Sam tylko ty prawi do mnie coś zdrożnego widziſz, gdy inni wſzyſcy milczą, Senat wſzyſtek ruſzył ſię, z tym ſię oświadczaiąc, że co mowił Zbigniew, to imieniem wſzyſtkich mowił. Tegoż Krola, chcącego Chełmiſką dyecezyą rozprzeſtrzenić, y w Lublinie katedrę iey założyć, od tych zamyſłow odwiodł, Predykanta Huſſytę, ktory na dworze krolewſkim, począł był błędy ſwoie rozſiewać, nietylko ode Dworu, ale y z kroleſtwa wypędził. Ta iego żarliwość tyle ſprawiła w roku 1431, że Krol żołnierſtwu ſwemu y niektorey Szlachcie z Dobrzyńſkiey Ziemi od Krzyżakow wygnanym, lubo inſze dyecezye na konſyſtencye zimowe ponaznaczał, Krakowſkiey iednak, obawiaiąc ſię Zbigniewa, tykać nie kazał. Kazimirzowi także krolowi odważnie ſtawał, tak o krzywde Michała Xiążęcia Litewſkiego, iako y o Xiążęta Mazowieckie, nie dobrze od krola traktowane. Przemyſła Xiążęcia Cieſzyńſkiego, ktory dobra iego nanachał, zebrawſzy ludzi, y od zamku Siewierſkiego odegnał, y do proſzenia o pokoy przymuſił. Słyſząc to o nim Marcin Papież, wielkie mu w liście ſwoim pochwały zapiſał; y *Æneas Sylvius*, ktory potym był Papieżem, pod imieniem Piuſa wtorego, tak w Apologii ſwoiey *ad Martinum Meyer* mowi. *Sbigneus Cardinalis & doctiſſimus Pater, quo cum inerat nobis ſingularis amicitia, quamvis alter alterum nunquam viderit, ſed paria literarum ſtudia nos junxerunt, epiſtolarum frequentes miſſiones, amorē retinuerunt, ita ut & mortui dulciſſima nobis memoria maneat.* Eugenius IV Papież, Kardynałem go pod tytułem S. Pryſzki uczynił, ale że go y Felix Antipapa tymże honorem uczcił, dla tego od żadnego z nich przyiąć go niechciał. Dopiero Mikołay V Papież, męża tego zaſługi zważywſzy, gdy ſię iuż kościoł Boży od Schizmy uwolnił, kapeluſz mu Kardynalſki przyſłał: o co potym kłotnie urosły, bo gdy w Senacie Zbigniew, iako Kardynał, pierwſzego ſię krzesła domagał, a Wincenty Kot Doliwczyk, Arcybiſkup Gnieźnieńſki, prawa ſwego dawnego uſtąpić niechciał; przyſzło do tego, że Arcybiſkup z Senatu y z Piotrkowa, ze wſzyſtkiemi Weilkopolſkiemi Senatorami wyiachał, muſiano prawem obwarować, aby napotym, żaden ſię o purpurę Rzymſką, bez wiedzy krolewſkiey y Senatu nie ſtarał. Krol Jagełło z tego świata zchodząc, pierścień mu ſwoy ślubny od Jadwigi krolowy dany, poſłał w darowiźnie, za ſwoie go ułomności przepraſzaiąc, y ſynow ſwoich w opiekę mu oddaiac. Władyſław Jagellonowicz krol, do Węgier na tron tameczny wybieraiąc ſię, że w takiey okazyi znaczney kwoty pieniężney od Zbigniewa zaciągnął, więc na odebranie iey, Spiż mu puścił, gdzie on pieniądze zebrawſzy, kupił Xięſtwo Siewierſkie od Wacława Xiążęcia Cieſzyńſkiego, za ſześć tyſięcy grzywien Praſkich, do Biſkupſtwa Krakowſkiego. Dzieſięciny niektore w Ziemi Lubelſkiey, od Anteceſſorow ſwoich zaniedbane, windykował. Relikwie SS. Jana Krzciciela, Wawrzyńca, Piotra, Pawła, Witaliſa, Maurycyuſza, Krzyſztofa y Katarzyny, w ſtatuach

złotych albo ſrebrnych zamknięte, Katedrze ſwoiey darował, kielich także złoty, Infułę od złota pereł y kamieni bogatą, y inſzy apparat kościelny, prawem nawet oboſtrzył, aby każdy Biſkup Krakowſki, kielich temu kościołowi, pamiątkę po ſobie zoſtawił. Kollegiatę w Nowym Sączu, czterech przy niey Prałatow, tyleż Kanonikow, tyleż Wikaryow, ufundował, dla ktorych mięſzkanie należyte z muru wyprowadził. W Pinczowie miaſteczku ſwoim dziedzicznym, Konwent OO Paulitom S. Pawła Puſtelnika z fundamentu wyprowadził, y upoſażył; tamże zamek z cioſu dla brata ſwego Jana Woiewody Sendomirſkiego erygował, wnukom zaś ſwoim wiele dobr przyſpoſobił. W Bożęcinie, Piotrowinie, Biſkupicach, kościoły, w Iłży ſzpital, wymurował. W Siennie Oyczyſtym miaſteczku, kościoł według *Cichoc: in Alloqu: Oſec: l. 2, c. 4,* y wymurował y upoſażył, y przy nim Proboſzcza y Manſyonarzow uſtanowił. W Oleśnicy także kościoł z cioſu wynioſł, y w dochody opatrzył, wſzakże go potomkowie iego herezyą zprofanowali. Kapitule Krakowſkiey, y na Kaznodzieię katedralnego, prowentow przyczynił; dla Akademii Krakowſkiey *Contubernium Hieroſolymitanum*, wielkim koſztem wymurował, na ſuſtentacyą ſtudentow pewny dochod náznaczył, Bibliotekę ſwoię znaczną teſtamentem iey legował. Pałac dla Biſkupow Krakowſkich wyſtawił, y po wſzyſtkich dobrach, dwory dla nich pobudował. Trzy ſtawy wielkie, w Radłowie, Biſkupicach y Kunowie założył. Wieś Kunow w miaſteczko obrocił. Wieś Stroża nazwaną, dla Biſkupow kupił: Sendomirſkiey kollegiacie prowentow przyczynił. Niektore ołtarze przy kościele Krakowſkim katedralnym Wikaryom przyłączył. Dwa dzwony temuż kościołowi oddał, iednemu imię Urban, drugiemu Kardynał, a że Urbana z Niepołomic do Krakowa zprowadził, dla tego inſzy na to mieyſce do Niepołomic ſprawił. S. Jana Kapiſtrana Zakonu S. Francíſzka, Obſerwanta, z Czech do Krakowa zaproſił, gdzie go z wielką czcią przyiął, y Klaſztor na Stradomiu z kościołem drewnianym, dla braci iego, pod tytułem S. Bernardyna dokończył, z kąd w Polſzcze od tytułu tego mieyſca, Bernardynami tych Oycow nazwano. Duchowieńſtwo nowemi prawami okryślił, Gwoźdz, ktorym niegdy Zbawiciel naſz na krzyżu był przybity, od Latina Urſyna Kardynała, Krolowi Jagellonowi darowany, a od niego w Katedrze Krakowſkiey złożony. Nakoniec ściſłym poſtem poſt czterdzieſtodniowy odprawuiąc w roku 1455, nagle zapadł, y na nieśmiertelne życie ſię przenioſł 1 April: trzydzieści y dwie lecie na tym Biſkupſtwie ſiedząc, wieku ſwego 66. Był człowiek urody piękney, na wſzyſtkich ludzki, na ubogich ſzczodry. Piſali o nim *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov. Cichoc: in Alloq: Oſec: Vitæ & res geſtæ Pontificum & Cardinal: fol: 1134. Varſſavic: de Legato*, kędy o nim powiada, że, gdy Zygmuntowi Ceſarzowi w Budzie, będąc poſłem do niego od Krola, wżwawiey przymawiał, mało ſwoiey odwagi życiem nie przypłacił: wyſzedł iednak z tey toni, y chwałę wynioſł wielkiego ſerca, o całość Oyczyzny. Wſpominaią tę iego legacyą, *Cromer lib: 18, Biel: fol: 319* w roku 1419, kiedy ieſzcze Zbigniew nie był Biſkupem. Znaydzieſz także o nim *in Supplemento Purpuræ Doctæ, fol:* 187, *y in Annalibus Eccleſiaſticis Spondani 1431 num: 27, 1432 num: 19, 1434 num: 15.* Z Bielſkiego to o nim dokładam: Spytka Melſztyńſkiego o herezyą wyklął, *Biel: fol: 358.* Tumult poſpolſtwa przeciwko Magiſtratowi Krakowſkiemu uſpokoił, *fol: 359,* Zygmunta Xiążę Litewſkie, imieniem krolewſkim, na to Xięſtwo wyſadzaiąc, miecz mu oddawał, *fol: 341.*

Dobieſław z Oleśnicy naprzod Kaſztelan Woynicki 1413, podpiſał
przywiley Hrodelſki *u Łaſkiego w ſtatu: fol: 127 y 1422 tamże fol: 49 y 1433 fol:*
52, z tey Kaſztelanii poſtąpił na Sendomirſką, z ktorym tytułem podpiſał
pokoy Brzeſki, *u Łaſk: fol: 140, w roku 1436*, ale ſię iuż nie z Oleśnicy piſał,
ale z Sienna, nawet y w roku *1438*, iuż będąc Woiewodą Sendomirſkim, z
tegoż Sienna ſię piſał, *u Łaſk: w ſtat: fol: 129*, a ponieważ Sienno w Domu
Oleśnickich dziedziczyło, iako ſię wyżey mowiło, więc z tąd dochodzę,
że ten Dobieſław Oleśnicki, wziąwſzy działem Sienno, pierwſzy ſię z nie-
go piſać począł, a potym y ſukceſſorowie iego, dwanaście albowiem ſy-
now zpłodził z Gorayſki Katarzyny herbu Korczak, Dymitra Podſkarbiego
koronnego corki, z ktorą krom dobr Bożegodaru, Wrzawy, Niekiſiałki,
dwadzieścia y ieden wſi wziął w połagu, iako dowodzi *Paproc. w Ogrodzie*
krolewſkim z Xiąg Lubelſkich 1415, a że tego Dobieſława, ſyna, Jakuba Arcy-
biſkupa Gnieźnieńſkiego, ſynowcem piſzą Zbigniewa Kardynała, z tąd
wnoſzę, że ten Dobieſław był brat rodzony, Zbigniewa Kardynała, ale o
nim obſzerniey mowić będę pod Sienińſkiemi. O tym Dobieſławie piſze
Długoſʒ in Vita Mſ. Sbignei Oleśnicki w oczach Władyſława Jagełła krola y
Panow Polſkich, Lwowi roziuſzonemu rękę w paſzczę włożył, chcąc mu
ią rozedrzeć, gdyby ſię był dłużey ſrożył, dufaiąc ſile ſwoiey, ktora w nim
była wielka.

Jan z Oleśnicy Marſzałek koronny 1433, *u Łaſk: w ſtatu: fol: 52, y 1438*
u tegoż fol: 129, Biel: fol: 366, Cromer lib: 21, Kaſztelanem go Sendomirſkim zo-
wią w roku 1441, gdy poczet ſwoy do Węgier poſyłał: poſtąpił potym na Woie-
wodztwo Sendomirſkie, y z tym tytułem podpiſał Konſtytucye Kazimie-
rza III Krola, *u Łaſk: w ſtat: fol: 82 y 83 w roku 1451 y 1454 fol: 96: y 1455*
Gdańſzczanom, *Liſt Szlachcica Pruſkiego. Starowolſki in Monum:* powiada, że ten
Jan przy Woiewodztwie Sendomirſkim, trzymał Laſkę koronną, że Ociec ie-
go y Matka, w klaſztorze S. Krzyża Łyſey gory pogrzebieni, że brat iego
rodzony Zbigniew Kardynał w Krakowie pochowany, że kości tegoż Ja-
na, Boguſław Radoſzewſki Opat Swiętokrzyſki, na inne mieyſce przenioſł,
y nadgrobkiem ozdobił. Co *Paprocki* piſze, że ten Jan (zwano go zaś Gło-
waczem, nic pewnieyſzego, że od głębokiey w intereſſach Oyczyzny rady)
był ſynem Dobieſława Woiewody Sendomirſkiego, to ſię utrzymać nie
może, y dla tego, ze Dobieſław tylko ieden Oleśnicki, czy z Sienna herbu
Dębno, był Woiewodą Sendomirſkim, a miedzy temi dwunaſtą iego ſyna-
mi, ktorych tenże *Paprocki* kładzie, żadnego nie czytam Jana Marſzałka, a-
ni Woiewody Sendomirſkiego, y dla tego że *Starowolſki* y inni iawnie go
bratem rodzonym zowią Zbigniewa, ktorego Ociec nie był Dobieſław ale
Jan, daley powiada, że ſyn iego był Jan dziedzic na puł Oleśnicy, zwano
go Bochotnicki, Woiewoda Lubelſki *ſterilis* (iam o nim mowił w pierwſzym
tomie) ſioſtry iego miały bydź, iedna za Szamotulſkim, druga za Wale-
wſkim. Ten to Jan, o ktorym *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 86* piſze; że
od Jagełła Krola w Wilnie na przezydium zoſtawiony, ſkoro go nowina
doſzła, że Witold z Krzyżakami Pruſkiemi, do miaſta ſię zbliżał, miaſto ca-
łe ſpalił, a zamek paliſadą otoczywſzy, w nim ſię z ludźmi zamknął: Gdy
ſię potym nieprzyiaciel w mieście rozłożył, zwycięzko z zamku tak dobrze
na nich w klaſztorze Franciſzkańſkim zamkniętych, natarł, że ich ſiła tru-
pem na placu położył, y iednego z ſwoich nie ſtraciwſzy. Podczas tey
rewolucyi, kilka inſzych potyczek ſzczęśliwie wygrał. *Bielſki fol: 350, y Cro-*
mer lib. 21, świadczą, że podczas koronacyi Władyſława Warneńſkiego, tu-
multy

multy wſzczęte uſpokaiał, a w krotce w poſelſtwie był wyſłany do Zy-
gmunta Ceſarza, do zamknięcia pokoiu, y umowienia z Domem Auſtrya-
ckim ściśleyſzey kolligacyi przez małżeńſtwo. Tam ſię, y miłość ku Oy-
czyźnie, y wſpaniałość umyſłu tego Jana, pokazała; bo gdy go z kollegą
Koniecpolſkim do tego ciągniono, aby był choć na pozor tylko, w opie-
kę Kroleſtwo Polſkie y rządy iego, Ceſarzowi poddał, żadną miarą na to na-
kłonić ſię nie dał. Jezdził potym w legacyi do kombinacyi, między
Kazimierzem Xiążęciem Litewſkim, y Boleſławem Xiążęciem Mazowieckim
Biel: fol: 376, Cromer.

Zawiſza z Oleśnicy, Podſędek Ziemſki Sendomirſki 1416, *u Nakielſk:*
w Miechov: fol: 398 y 1429 fol: 421, y 1433, u Łaſkiego w ſtatucie fol: 52. O nim
Długoſʒ świadczy pod rokiem 1408 że z Zygmuntem krolem Węgierſkim,
na Boſneńczykow woiował, a w roku 1419 legacyą do niego odprawuiąc,
przymawiał mu, że na umowiony czas kongreſſu nie ſtanął. *Długoſʒ*, takbym
rozumiał, że y ten był brat rodzony Zbigniewa Kardynała, iako y Piotr
Podſędek także Sendomirſki, ktorego *ex Actis Vislicien:* wypiſał *Okol: pod her-*
bem Łodzia fol: 176, w roku 1437. *Długoſʒ* także wſpomina, że Zbigniew z O-
leśnicy ſynowiec Kardynała w roku 1439, miał za ſobą ſynowicę Spytka
Melſztyńſkiego, tego, ktorego w Korczynie zabito. Jędrzey Kaſztelanem
był Sądeckim w roku 1493, iako ſię podpiſał na liście Albrychta krola da-
nym Miaſtu Lubelſkiemu.

Zbigniew Arcybiſkup Gnieźnieńſki, a przedtym Biſkup Kuiawſki,
z Scholaſtyka Gnieźnieńſkiego, Krakowſkiego, Kuiawſkiego, Sendomirſkie-
go Kanonika, do tey Infuły poſuniony: był y Podkanclerzym koronnym,
ktorą pieczęć bliſko dwoch lat, z Biſkupſtwem Kuiawſkim trzymał, y do-
piero ią zpuścił w roku 1475, tak rozumiem, że ſynowiec Zbigniewa Kar-
dynała, Paſterz miły, wſpaniałego geniuſzu, y Rzeczpoſpolitą kochaiący, z
kąd Krol Kazimierz dufaiąc iego rozſądkowi, Pruſy pod rząd mu poddał:
z tegoż dyſpozycyi, Kommiſſarzem iezdził na kongres do Opawy, *Cromer*
lib: 28, Biel. fol: 457. O wiarę katolicką żarliwy, z kąd dowiedziawſzy ſię, że
w iego dyecezyi, pewny, imieniem Maciey, Huſſytow błędy rozſiewał,
wcześnie temu zabiegł y ukarał, żeby ſię odwłoką złe nie ſzerzyło. Po
śmierci potym Jakuba Sienińſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, na Pry-
macyalną godność wynieſiony koło roku 1480, Synod złożył, na ktorym
pobor z dobr kościelnych, na potrzebę kroleſtwa uchwalił. Poześciu Ka
zimierza krola, wprawdzieć przeciwko inſzym, Zygmunta I potym krola
do tronu Polſkiego, z całym Tęczyńſkich y Toporczykow domem fory-
tował; luboć drudzy tey byli o nim opinii, że pod tym pretextem Januſza
Xiążęcia Mazowieckiego, ktoremu ſprzyiał oſobliwiey, chciał przy koronie
Polſkiey utrzymać, atoli gdy Fryderyk Biſkup Krakowſki, pod niebytność
iego, na Zieździe Panow Polſkich, Jana Albrychta krolem Polſkim ogłoſił,
on go koronował. Manſyonarzow w Unieiowie fundował, kościoł farny
w Skwierniewicach wymurował, iako świadczy herb iego z inſkrypcyą na-
tym kościele. Umarł w dobrey ſtarości, w roku 1493, w Gnieźnie pocho-
wany. *Damalewicz in Vitis Epiſc: Cuiav. & Archiep: Gneſn: Paprocki y z nim O-*
kolſki, iednegoż bydź rozumieią, Zbigniewa Kardynała y Biſkupa Krako-
wſkiego, z tym Zbigniewem, ale ſię mylą, co y lata ſame pokazuią, *y Da-*
malewicz dowodzi, y z inſzych hiſtorykow naſzych, iawnie poznać, y nadgro-
bek tego Zbigniewa świadczy. *Zbigneo de Oleſnica, Archiepiſcopo Primatiq;*
Gneſnenſi ſummo Cōſiliario & Antiſtiti, magnitudine præſtanti, Parenti Patriæ, herby Dę-

Ooooo bno,

bno, Gryf, y Kotficz. Jana Podſędka Sendomirſkiego, (miał to bydź ſyn Jędrzeia Woiewody Sendomirſkiego) wſpomina *Paprocki*, y iego ſynow, Szczeſnego, ktory zſzedł y z potomſtwem, Piotra, ktory umarł młodzieńcem, Jana y Staniſława, ten.

Staniſław Biſkupē Poznańſkim zoſtał, z Kantora Gnieźnieńſkiego, Dziekana Krakowſkiego, iakom czytał na liście Zygmunta I *in Mſ. Petricov:* od Jakuba Biſkupa Płockiego poświęcony 1539, mało co iednak tą ſię Infułą ucieſzył, tegoż roku do grobu wſzedſzy, o ktorym tak kamień grobowy mowi. *Vir doctrinâ prudentiâ, magnanimitate, integritateq; inſignis, cum ſediſſet in hoc Epiſcopatu annum unum, obiit, magno de ſe apud omnes deſiderio relicto 1539.* Kwitnął pod tenże czas, Jan Oleśnicki Kanonik Krakowſki, *Mſ. Petricov:* Jan, brat Staniſława Biſkupa Poznańſkiego, zpłodził dwoch ſynow *według Paproc:* Jana y Mikołaia. Z tych Jan dziedzic na Chmielniku, zoſtawił ſyna Mikołaia od ktorego *według Baran:* tylko ſię trzy corki zoſtały. iedna z nich żyła z Stefanem Chełmſkim ſynem Samuela, druga z Janem Zuchowſkim herbu Łabędź, trzecia z Straſzem. Drugi Mikołay dziedzic na Pinczowie, tego ſynowie. Jan, żona iego Sieniawſka Podkomorzanka Halicka, czyli iak drudzy chcą Woiewodzanka Ruſka, y Jędrzey, ktorego z Jaſieńſkii potomſtwo, corki dwie, z ktorych iedna, wydana za Dębińſkiego, tyleż ſynow, Jan Dworzanin krola Zygmunta umarł młodzieńcem, y Zygmunt, ktory z Magdaleną Miſiowſką corką Adama, y Anny Latoſzyńſkii Podczaſzanki Krakowſkiey, żył bezpotomnie *Baran:* Barbara, naprzod Jana Pileckiego Staroſty Lubelſkiego, po nim Mikołaia Korycińſkiego Staroſty Parczewſkiego, małżonka.

Mikołay Woiewoda Lubelſki, Staroſta Zwoleńſki, ſyn Jana y Zofii Spinkowny z Bądkowa, wielkiego dowcipu, wypolerowanego rozſądku, w ięzykach cudzoziemſkich nie poſpolitey biegłości, fortuny, ktorą tak z Przodkow ſwych przez ſukceſſyą, iako y przez ſwoie zabiegi nabył, umiał na potrzeby Oyczyzny zażyć, y przyiacioł iednanie, zkąd u Krolow zaſłużył ſobie na reſpekt, tak, że gdy ieſzcze na dworze był Stefana krola, gdy go widziano, iak wielką poufałością z nim ten Pan rozmawiał, zazdrość przecięż pokątnie iuż na niego ſzeptała. Od Zygmunta III w komput Senatu policzony, naprzod Kaſztelan Małogoſki 1602, a potym Radomſki, wyſłany od Krola do Moſkwy, na weſele Dymitra nowego Xiążęcia, przez trzy lata od nich przetrzymany, mogłciby był prędzey na wolność wynić, gdyby był ſzkodliwe Oyczyźnie przyiął kondycye, ktore mu Moſkwa podawała, ale kochaiący ſyn, wolał dobra poſpolitego przeſtrzegać, niżeli ſwego *Petricius in dedicat: Oeconomiorum Ariſtot: edit: 2.* Był Kommiſſarzem z Seymu 1613 do rozwiązania Związku, *Conſtit: fol: 5*, deputatem na Trybunał fiſzkalny 1618 *fol: 3*, w roku 1620 iuż Woiewodą Lubelſkim. Na Oycow Bernardynow dobroczynnie łaſkawy, y lubo z heretyckich rodzicow urodzony, przecięż odrzuciwſzy ich błędy, z kościołem ſię katolickim poiednał, zſzedł z tego świata 1629, wieku ſwego 71, na gorze Łyſey S. Krzyża pochowany, kędy dla ſwoiey Familii grob wielkim koſztem wyſtawił. Cztery razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Pałęcką Starościanką Eyſzyńſką od ktorey corka Regina Mikołaiowi Firleiowi Woiewodzic Sendomirſkiemu zaślubiona. Drugi raz z Tarłowną Małgorzatą Chorążanką Lwowſką *Acta Caſtr: Lublin:* Trzeci raz z Zofią Lubomirſką Kaſztelanką Woynicką, z tey corka Anna, Zakonnica S. Benedykta, y dwoch ſynow, Jan y Zbigniew. Czwarty raz z Zofią Tarłowną 1648, *ſterilis:* z ſynow iego Zbigniew Kaſztelan Wiślicki, Staroſta Opoczyńſki, kościoł w Tarłowie wyſta-

wyſtawił 1647, *Starowol: in Monum: fol: 534*, z drugą żoną Anną Korycińſką Kaſztelanką Woynicką żył bezpotomnie. Z pierwſzą Zofią Sułowſką Woiewodzanką Rawſką, był ſyn Mikołay, ale z Konſtancyi Lanckorońſkii, żadnego potomſtwa nie zoſtawił. Jan Podkomorzy Sendomirſki, Rotmiſtrz powiatu Radomſkiego 1632, ktoremu Kurdwanowſka dwoch ſynow powiła, Jana Zbigniewa Staroſtę Opoczyńſkiego *ſterilem*; y Staniſława Staroſtę Radzieiowſkiego, tego z Joanny Olędzkii tylko corka iedynaczka zoſtała, Zuzanna, wydana za Denhoffa Woiewodę Malborſkiego. *Geneal: Jurid:* Jędrzey miał za ſobą Kulikowſką dziedziczkę na Gołogorach.

OLESNICKI *herbu Radwan* w Krakowſkim y inſzych Woiewodztwach *Baranowſki* piſze ich, Oleſzyńſki, dom ſtarodawny. Mikołay mąż ſerdeczny za Stefana Krola, Jędrzey Podſtarości Chęcińſki, Zupnik Zup Wielickich. Jan Oleśnicki z Anny Odrowązowny, zpłodził dwoch ſynow, 1. Łukaſza Podſedka Ziemſkiego Bełzkiego, ten z Cieciſzewſka, zoſtawił Jaroſława Staroſtę Bełzkiego, dziedzica dobr Łabunie, Jatułtow, Barchaczow, Wirzba, Hruſzow, ten z Bełzecką Dorotą, miał ſyna Tomaſza: ten naprzod z Zołkiewſkim w Wołoſzech mężnie ſtawaiąc, poſtrzał, ſwey odwagi świadectwo, z pod Cecory wynioſł, przecięż z tak ciężkiey woyſka Polſkiego porażki wyſzedł ſzczęśliwie. Pod Chocimem znowu Turkow woiował, wſzakże we dwudzieſtym drugim roku życia ſwego, w roku 1622 śmierć go zabrała, co o nim powiada nadgrobek iego w Zamościu *Starowol in Monum:* Sioſtra iego Barbara Prokopowi Lesniowolſkiemu Kaſztelanowi Podlaſkiemu zaślubiona. 2. Marcina, poſłował na Seym 1589, żona iego Zamoyſka Kaſztelanka Chełmſka, ſioſtra Jana Kanclerza y Hetmana, z ktorey corka Anna, żyła z Janem Dulſkim Kaſztelanem Chełmińſkim y Podſkarbim koronnym, ale *ſterilis*; umarła 1583, y ſynowie cztery, z tych Marek Sędzia Ziemſki Bełzki, *Conſtit: 2638 fol: 19*, miał za ſobą Chodorowſką, y z niey corkę tylko iednę, Zofią, Stefana Zielińſkiego Ciołka małżonkę. Piotr y Auctus bracia Marka, zeſzli bezdzietni. Jan czwarty brat ich, z Elżbieta Drohoiewſką, przed nią zaś miał Buczacką *według Okolſk:* tenże powiada, że za Łukaſzem Oleśnickim była Podfilipſka, Adama Sędziego Podolſkiego corka, z tey corki Barbara Mikołaia Lubienieckiego Woyſkiego Zydaczowſkiego Jadwiga Jerzego Mrozowickiego Piſarza Ziemſkiego Halickiego, małżonki zoſtawił trzy corki, tylko z tych Katarzyna, naprzod Piotra Zmiąckiego, po nim Piotra Charzyńſkiego, małżonka, (z tym zoſtało ſię od niey to potomſtwo, Anna Wyhowſka, Maryanna Orchowſka, a potym Chmielecka, Staniſław y Adam, ktorego ſynowie Marcin y Antoni, y corki, Barbara, Agnieſzka, y Maryanna Charzyńſkie.) Druga Katarzyny ſioſtra Zofia, była za Woyciechem Kołakowſkim. Trzecia Helena, za Alexandrem Petrykowſkim *Geneal: jurid:* Krom tych ci kwitneli. N. Oleśnicka Podkomorzanka Sanocka, Jędrzeia Chwaliboga małżonka. Anna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Anna Zofia Ludwikowi Ciświckiemu herbu Wieniawa, Kaſztelanowi Miedzyrzeckiemu, Staroście Stawiſzyńſkiemu zaślubiona 1678, a pierwſzym ślubem, była za Staniſławem Karolem Koniecpolſkim Woiewodą Parnawſkim. N. miał za ſobą Katarzynę Domiechowſką. Łukaſz Stolnik Drohicki, żona Piekarſka Woiewodzanka Brześciańſka herbu Topor. Jadwiga Staniſława Włodka, Woiewody Bełzkiego, małzonka, ktorey zmarłey 1611, nadgrobek we Lwowie u OO Dominikanow wypiſał *Starowol: in Monum:* Są y w Płockim Oleśniccy, czy tego herbu wiedzieć nie mogę. N. Oleśnicka była za Duninem Rzuchowſkim.

*OLESZA w Mśćiſławſkim Woiewodztwie, Iwan Oleſza Poborca z Seymu naznaczony 1581, *Conſtit: fol: 395.*

*OLESZKO w Wołyńſkim Woiewodztwie. Floryan Oleſzko Woyſki Włodzimirſki, Sekretarz krolewſki, Kommiſſarz z Seymu 1609 na Ukrainę do uſpokoienia buntow Kozackich, *Conſtit: fol: 893*, na dobrach Dubno y Wołochy, pewną ſumme zapiſała mu Rzeczpoſpolita, w nadgrodę zaſług iego, na Seymie 1621, *Conſtit: fol: 17.* do luſtracyi Zamku Winnickiego deputowany 1613, *Conſtit: fol: 30.*

OLEWINSKI *herbu Oſtoia* w Wielkieypolſzcze. Dobieſław Olewińſki Oſtoyczyk, ktorego męſtwo pod Koronowem ſławi *Długoß, Bielſki fol: 307* w roku 1410. Piotr Sędzia Grodzki Wiełuńſki, żona iego Zofia Kowalſka herbu Wieruſz *Acta Caſtren: Vielun: 1576.* Tenże czy inſzy Piotr Podſtarości Wieluńſki, z Seymu 1589 naznáczony do korrektury praw koronnych, *Conſtit: fol: 516.* N. Władyſława Kolczyńſkiego Podczaſzego Inowrocławſkiego, Katarzyna Jozefa Dobrzyckiego małżonki. N. miał za ſobą Grudzińſką. Wawrzyniec w Poznańſkim 1674, ale go Olewnicki napiſano. Zofia Antoniego Blelińſkiego małżonka.

OLEWINSKI *herbu Samſon* na Ruſi. Floryan Olewińſki mąż rycerſki, co o nim opowiada nadgrobek iego we Lwowie u OO Dominikanow, miał za ſobą Dorotę Garniſzownę, z ktorey ſyn woiownik przeciw Szwedom y Kozakom. Synowiec zaś Floryana w Zakonie żył S. Dominika. Szymon naprzod Woyſki Lwowſki, z Seymu 1653 naznaczony do rewizyi Xiąg Ziemſkich Lwowſkich, *Conſtit: fol, 26.* potym Sędzia Ziemſki 1676, *Conſtit: fol: 45.*

*OLEXIEWICZ w Xięſtwie Zmudzkim. Jan Piſarz Litewſki 1555. Krzyſztof y Marcin 1621.

Oliwa herb.

Ma

MA bydź lilia, niby z ziemi y z korzeniem wyrwana, biała, w polu zielonym, z obudwu ſtron iey roża czerwona, na hełmie poł Lwa niby wyſkakuiącego, w koronie, ięzyk iego wywieziony, nogi przednie do gory zadarte, tak go opiſał, *Bielſ: fol: 758. Paproc: w Gniazdzie fol: 1197, o herb: fol: 346, Okol: tom:, 2 fol: 346.* Powiadaią ciż autorowie, że ztąd nabyty. Gdy prawi pod Oliwą, gdzie teraz Klaſztor y Opactwo Oliwſkie ſławne, mąż ieden waleczny, znacznym ſię dziełem przeciwko Pruſakom popiſał, Hetman herbu Gozdawa, w nadgrodę takim go herbem uczcił. Takiż ze wſzyſtkim herb, *Damalewicz in Vitis*, Onoldowi Biſkupowi Kruświckiemu, przypiſał, wſtąpił na tę katedrę w roku 1157, wſzedł do grobu 1160; ten pierwſzy Katedrę ſwoię z Kruświcy, do Włocławka przenioſł, kościoł tam, czy on ſam, czy też kto inſzy zbudował, y od tego czaſu Biſkupi tamci, iuż nie Kruświckiemi, ale Włocławſkiemi piſać ſię poczeli. Tym ſię herbem ſzczycą Graiewſcy.

*OLIZAR, *herb ich Choragiew Kmitow*, y iednaż z niemi dzielnica. Eleazar albowiem, ieden z ſiedmiu ſynow Alexandra Woronowicza, brat Matwieia Kmity, o ktorym *Paproc: fol. 667*, z Ruſkiego accentu Olizarem nazwany, przydomek nawet w potomkach ſwoich zoſtawił, Wołczkiewicz, że nie dowidząc ná iedno oko, oślep prawie na naywiękſze w rożnych kampaniach narażał ſię okazye, ślepym Wołczkiem zawołany. Ma bydź na pargaminie liſt Kmity w tym Domu, w ktorym zeznaie, że bratu ſwemu Olizarowi, przedał dobra Koroſtyczow. *Pariſius in Slavia z Leonclaviuſſa in Pand: hiſtor: Turcic: fol: 138*, tego Domu początkow zaſiąga, od Eleazara Bulka Xiążecia Serwii, ktorego na woynie poimawſzy Turcy, zabili, w roku 1390. Stefan Bulkowicz ſyn iego, z Xięſtwa od tychże pohancow wyzuty, w roku 1427, atoli w roku 1442, ſynowi Stefana Jerzemu, Murates Car Turecki przywrocił Oyczyſte Państwo, ſioſtra iego z Baiazetem Gilderunem dożywotnie zmowiona. Tego Jerzego ſynowie, Stefan y Jerzy, z oczu złupieni od Murata Tyranna, y Łazarz, ktory po Oycu na Państwo wſtąpił, y ſioſtra ich Marya Murata II Sołtana żona. Od Stefana byli ſynowie, między inſzemi, Lupus mąż ſerca wielkiego, y Jerzy. Od Łazarza corka Deſpina, Stefana krola Boſnii małżonka, to *Pariſius*. W *ſtatucie zaś Łaſkiego fol: 128*, Olizara Waſilewicza czytam, ktory w roku 1401, pokoy wieczny Litwy z Polſką podpiſał. Chwiedko Olizarowicz Staroſta Łucki, trzymał Kniehinin, nad to w zaſługach wziął był niektore dobra w Ziemi Krzemienieckiey od Krola, to ieſt, Studzionkę, Szepecin y Buſzczę. Syn iego Siemion, miał za ſoba ſioſtrę rodzoną Konſtantyna Xiążęcia Oſtrogſkiego, Woiewody Trockiego y Hetmana Wielkiego Litewſkiego, z niey iednak nie zoſtawił, tylko corkę Naſtazyą, ktorą Wuy iey, naprzod wydał za Januſza Michnołowicza Sanguſzkowica Xiążę Kowelſkie, żyli z ſobą w roku 1544, potym, gdy iey ten odumarł, w poł roku, za Iwana Xiążęcia Wiſniowieckiego, y z nia w ten Dom weſzły dobra, Peredził, Janowicz y Grutwice. Ten Siemion Olizarowicz kupił był wieś Bielaſzow, za 30 kop, od Jurya Waſilewicza Kniazia Zaſławſkiego, y zapiſał ią Manaſterowi Dermańſkiemu, *Monim: Colleg: Oſtrog:* gdzie też tegoż Siemiona Kniaziem zowią. N. Olizarowna, była za Dymitrem Jelcem Piſarzem Ziemſkim Kiiowſkim, urodzona z Niemierzanki Woiewodzanki Kiiowſkiey. Iwan Olizarowicz, poſeł z Kiiowſkiego Woiewodztwa, podpiſał Unią Litwy z Koroną, na Seymie Lubelſkim 1569, y drugi bez imienia, *Conſtit: ſol: 171.* Adam z Seymu 1607 Kommiſſarzem zapiſany do granic, między Woiewodztwem Kiiowſkim y

powia-

powiatem Mozyrſkim, *Conſtit: fol: 855.* Ludwik poſłował na konwokacyą 1632, y w roku 1625 na Seym, zkąd deputatem ſtanał na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 18.* N. miał za ſobą Jadwigę Łaſzczownę Tuczampſką, ale z nią żył bezpotomnie, *Geneal: Belz:* N. Rotmiſtrz krolewſki Dębińſką herbu Rawicz, Podkomorzankę Mielnicką, *Okol: tom: 2, fol: 591.* N. Olizarowna Stolnikowna Wołyńſka, Marcina Chodorowſkiego małżonka. Jan Podſędek Kiiowſki z Seymow 1676, y 1685 Kommiſſarzem naznaczony *Conſtit: fol: 22, &* 7. Złączył ſię był dożywotnie z Teofilą Katarzyną Hoſzowſką, z tey ſyn Adam, naprzod Stolnik Wołyńſki, potym Podkomorzy Kiiowſki, Pułkownik krolewſki, poſeł na konwokacyą 1696, z pierwſzey żony ſyn iego Jozef, Stolnik temi czaſy Kiiowſki, ma za ſobą Domicellę Xiężniczkę Czetwertyńſką, z drugiey Katarzyny Zachorowſkiy Kaſztelanki Wołyńſkiey, pozoſtałey wdowy po Woyciechu Czackim Chorążym Wołyńſkim, Staroście Włodzimirſkim, był ſyn N. ale młodzianem umarł, w kościele naſzym Lwowſkim pogrzebiony. Lecz procz tego, żyią ſynowie iego, y corki.

**OLIZAROWSKI herbu Jaſtrzebiec* na Wołyniu. N. mąż rycerſki, ktorego ſynowie, Szymon y Gabryel Olizarowſcy 1688. Olizarowiczow herbu Slepowron niektorzy piſzą, z ktorych Jerzy w Zakonie naſzym temi czaſy.

**OLKOWSKI.* w Powiecie Lidzkim, Staniſław z Olkow Olkowſki podpiſał elekcyą Jana III krola.

OŁOBOK herb, patrz Hołobok.

**OLSZAMOWSKI* na Ruſi, N. Olſzamowſki, miał za ſobą Maryannę Mieleſzkownę, z ktorey corka Apollonia *Geneal: Chrynic:* N. Horodniczy Łucki, Annę z Miechowſkich 1681. Marcyanna Zakonnica S. Brygitty. N. była za Michałem Czernym Kaſztelanem Sądeckim.

OLSZANSKIE Xiażęta, patrz Holſzańſkie.

**OLSZANSKI herbu Jaſtrzebiec* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Mikołay Olſzańſki, naprzod Chorąży Wołyńſki, Rotmiſtrz krolewſki, deputat na Trybunał koronny 1701, Marſzałek ſądow fiſzkalnych, miał za ſobą Tereſſę Wielhorſką Kaſztelankę Wołyńſką, ſam także poſtąpił na Kaſztelanią Wołyńſką na ktorey umarł; z ſynow iego, Jerzy Chorąży Owrucki, Marſzałkował w Trybunale koronnym 1728, żona iego Rozalia Ledochowſka Kaſztelanka Wołyńſka. Drugi Jozef Suffragan Chełmſki, Proboſzcz Łucki y Ołycki, Trzeci, u Miſſyonarzow.

**OLSZER.* Inflantſka Szlachta, luboć ich inni piſzą Olſzur. Z tych był ieden Kaſztelanem Derpſkim, z Seymu 1616 Kommiſſarzem do ułożenia Prowincyi Inflantſkiey. Jędrzey Kazimierz, Major w woyſku Litewſkim 1674.

**OLSZEWSKI herbu Kościeſza* w Xieſtwie Litewſkim. Jeden z tych był deputatem Trybunału Litewſkiego w roku 1679, iakom widział na konkluzyach Wileńſkich. Benedykt Piſarz Grodzki Brańſki 1667, *Conſtit: fol: 29.* Jan Łowczy Podlaſki 1705. Władyſław, Michał, Jozef y Franciſzek 1700.

OLSZEWSKI herbu Lis w Woiewodztwie Mazowieckim z Oleſzowca Piotr Olſzewſki, zoſtawił ſynow ſiedmiu, y corek ſześć, iedna z nich Karnkowſka, matka Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, druga Koſobudzka, Kaſztelanowa Liwſka, trzecia Jaroſzewſka, czwarta Nieborowſka, dwoch nie doliczył *Paproc:* z ſynow zaś tego Piotra, Mikołay pod Sokalem w pęta ſię Tatarſkie doſtał, gdzie dwadzieścia lat niewoli zażył. Jan brat iego, obronną ręką uſzedł z teyże potyczki: u Obertyna znowu mężnie potykał ſię. Jan, trzeci brat ich, Dworzanin krolewſki, ſyn iego Staniſław Burgrabia Krakowſki. Maciey Olſzewſki, dzieśiec tyſięcy, do Bractwa Miłoſierdzia, na czyńſz

czyńſz w Grodzie Krakowſkim 1639, zapiſał. Franciſzek Krzyſztof Skarbnik Wiſki, umarł 1638, co o nim świadczy nadgrobek iego w Krakowie w kościele S. Franciſzka. Walentyn w Ziemi Łomżyńſkiey, Poborca z Seymu 1613. Paweł Sędzia Ziemſki Łomżymſki z Seymu 1621, Łomzyńſką Ziemię, żeby na expedycya woienną prowadził, naznaczony, *Conſtit: fol: 3.* Krzyſztof Podſtarości Łomżyńſki, *Conſtit: 1629. fol: 22.* Jakub *Soc: JESU* umarł w Wilnie 1634. Wydał do druku *Kazania, albo tytuły rożnych lat, rożnym oſobom wyſtawione, Vilnæ 1645 in 4to 2da editio: to ieſt,* 1mo, *Harmonia nieba y ziemi, Kazanie na elekcya Władyſława IV.* 2do *Tryumf przezacney konwokacyi Wileńſkiey, kazanie po zwycięſtwie Moſkwy* 1634. 3tio *Tryumf Przeſławney Akademii Wileńſkiey w teyże materyi.* 4to, *Załoba Konſtancyi krolowy Polſkiey,* 5to, *Snopek Zygmunta III, kazan troie o śmierci y dziełach tego Krola.* 6to *Kazanie na pogrzebie Euſtach: Wołowicza Biſkupa Wileńſkiego.* 7mo *Grono winne na pogrzebie Krzyſztofa Sapiehy Piſſarza W. X. L.* 8vo *Kazanie na pogrz: Samuela Paca, Chorażego Litewſkiego.* 9no *Na pogrzebie Karola Jana Białozora Proboſzcza Wileńſkiego.* 10mo. *Na pogrze: Anny z Sapiehow Radziwiłowy Kaſztelanowy Trockiey,* 11mo. *Tytuł po tytułach na pogrz: Gryzelli z Wodynſkich Sapiezyny Marſzałkowy Litewſkiey.* Antoni w Zakonie naſzym temi czaſy.

**OLSZEWSKI herbu Orla* w Rawſkim Woiewodztwie. Tym ſię herbem pieczętował Marcin Olſzewſki Chorąży Rawſki, ten potomſtwa żadnego nie zoſtawiwſzy, znaczną ſummę XX. Miſſyonarzom w Łowiczu zapiſał koło roku 1717.

OLSZEWSKI herbu Pobog w Zawkrzeńſkim powiecie. Z tych Malcher Olſzewſki był Opatem Hebdowſkim, po nim naſtał Jordan z Zakliczyna. Walenty Podczaſzy Łomżyńſki, Jan Sędzia Ziemſki Łomżyńſki 1632, Felix Władyſław 1648, Woyciech 1674.

**OLSZEWSKI herbu Prus 2do* w Woiewodztwie Sieradzkim. O Janie Olſzowſkim świadczą *Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie* pod rokiem 1435, Tamże w roku 1449 znaydzieſz dział dobr Oyczyſtych, ktoremi ſię dzieliło rodzeńſtwo, to ieſt Mikołay, Jędrzey, Jan, y Piotr, Jadwiga y Dorota Olſzowſkie, a w roku 1438 Mikołay Niczek Czohodorff Olſzowſki pewne dobra od Piotra Sliwy Ziemianina tamecznego kupił; nadgrobki tego Domu widzieć w Uiezdzie, Małczu, w Piotrkowie y Solecu. Kwitnął potym Jan Mikołay Olſzewſki, ktorego ſyn Mikołay, zpłodził Wałeryana z Olſzowy nie daleko od Piotrkowa, Olſzowſkiego, naprzod Podkomorzego Wendeńſkiego *Acta Caſtr: Viel: 1646,* potym Kaſztelana Spicimirſkiego, ten z Zofii Duninowny, ktorą Zofia Koniecpolſka Starościanka Sieradzka urodziła, miał ſynow y corki, z corek iedna była za Załuſkim Woiewodą Rawſkim; z ſynow iego Jędrzey Arcybiſkup Gnieźnieńſki, tego, gdy ſobie w młodym ieſzcze wieku ſtan duchowny obrał, do Wieluńſkiey Kollegiaty matka zaprowadziwſzy, przed ołtarzem Matki Boſkiey ſtawiła, tam mu pełnym nabożeńſtwa ſercem, po kommunii świętey, przeżegnaną od Kapłana ſutannę, y mantolecik włożyć kazała, na uproſzenie zaś łaſki Boſkiey dla niego, w tym ſtanie zoſtaiącego, wprzod ſobie y całemu Dworowi poſty nakazała, mſze zakupiła, rokuiąc ſobie, że nie wprzod umrzeć miała, aż by go była Biſkupem obaczyła, iakoż tak ſię ſtało: bo gdy iuż był Biſkupem Chełmińſkim y Podkanclerzym koronnym, ona umarła. W Rzymie potym, y po inſzych Akademiach cudzoziemſkich ſzkoły ſkończywſzy, gdy ſię do Oyczyzny powrocił, Mikołay Koniecpolſki dziad iego z matki, Gnieznieńſką Kanonią go opatrzył, zkąd w krotce u Macieia Łubieńſkiego Arcybiſkupa Gnieznień-

żnieńſkiego, Kanclerzem, toż Regentem koronnym, Referendarzem ko-
ronnym, Dziekanem Krakowſkim, Proboſzczem Poznańſkim uroſł, do Bi-
ſkupſtwa nawet Chełmińſkiego, Jan Kazimierz krol pieczęć mu mnieyſzą
przydał. Na tym Biſkupſtwie prezyduiąc, koscioły niektore w Pruſiech,
z ręku Heretyckich windykował, oſobliwie S. Jakuba w Toruniu 1668 y
Panien Zakonnych klaſztor, od Krzyżakow 1311 fundowany; drugim pobo-
żnych Kapłanow zprowadził, nawroconych z herezyi, po Oycowſku opa-
trywał ſzczodrobliwie; katolikow, żeby w oppreſſyi nie byli od Dyſſyden-
tow, bronił. Naprawił kościoły, w Chełmży, w Kiiowie Pruſkim, w Staro-
grodzie, wymurował zaś z fundamentow, w Uiezdzie, w Olſzowie, kędy ſię
krzcił, w Uiazdowie zruciwſzy drewniany, murowany poſtawił, mar-
murową poſadzkę na cały kościoł Gnieźnieńſki zakupił. Do Malborka pier-
wſzy naſzych wprowadził, y przy kościele na zamku oſadził; OO. Piarom
w Warſzawie do fabryki ich kościoła, znacznie ſię przyłożył, wiele tyſię-
cy na to wyſypawſzy: we Lwowie, gdy rok był bardzo ciężki, pięć ſet czer-
wonych złotych na ubogich ludzi wyliczył. Gdy powietrze w kluczu Ło-
wickim, y Skwierniewickim zakurzyło ſię, ſwoim Ekonomom rozkazał, a-
by cokolwiek tylko do pożywienia ich ſłużyć mogło, to im ſzczodrze pod-
dawali, w Pruſiech Miſſyonarzow z Zakonu naſzego, ſumptem ſwoim opa-
trywał, ktorzyby, oſobliwie w opuſzczonych od ſwoich Plebanow parafi-
ach, ludziom do Boga drogę torowali. Akademii Krakowſkiey wiele Xiąg
nadał, y pieniędzy łożył, tą intencyą, aby była publiczna y każdemu przyſtę-
pna u nich Biblioteka; w Bolemowie na Swiątki, trzy kościoły przez trzy dni, ie-
den po drugim, niezpracowany Paſterz poświęcił. Oyczyźnie ſię także chwale-
bnie zaſłużył: bo iako piſze *Potoc: in Centur: Viror: fol: 431, Ejus, una & An-
dreæ Trzebicki Epiſcopi Cracov: ſedulâ operâ eſſe perfectum, quod à duobus regibus
æquanimiter regnatum ſit, & utriuſq; interregni mala minùs acerbè ſentiret Polonia.*
Ułacnił owę trudną, nieznaną, y bez przykładu w Polſzcze abdykacyą Krola
Kazimierza, kiedy iuż bydź inaczey nie mogło. Do związku Litewſkiegro
rozwiązania, wielkim był powodem, Kommiſſarzem od Rzeczypoſpolitey
na to naznaczony, piſał liſt do nich, o ktorym powiedział Jerzy Lubomiz-
ſki Marſzałek, żeby był złotouſty Chryzoſtom, ſtylem inſzym y większą
ducha żywością, w tey materyi niepiſał. Do Frankfortu na Seym Rzeſy
Niemieckiey w legacyi wyſłany, na elekcyą Ceſarza Leopolda, że Woyſka
Ceſarſkie nie potrzebne, a nadprzykrzone ludziom, z Polſki zprowadzono,
wyrobił. Do Wiednia potym iezdził, kędy Eleonorę Auſtryaczkę Kro-
lowi Michałowi zaślubiwſzy, do Polſki, w pięknym poczcie ludzi ſwoich,
zprowadził. Tegoż Krola imieniem, od miaſt większych Pruſkich przyſię-
gę wierności odbierał. Woynę na Turkow w ſtany koronne, y Piaſta e-
lekcyą, ſzczęśliwie wmowił. Tak dziewięć lat Podkanclerſki urząd piaſto-
wał, że w ſądach, żadnym ani reſpektom, ani podarunkom nie dał ſię zkor-
rumpować: wziąwſzy od Jana III palliuſz Arcybiſkupi, ktorego też y z żo-
ną koronował, trzy lata tylko nim ſię cieſząc, umarł w Gdańſku święto-
bliwie 1677, wſzyſtkie Sakramenta przyiąwſzy. Niechciał po śmierci gdzie
indziey leżeć, tylko w Gnieźnie, przy Macieiu Łubieńſkim Arcybiſkupie
Gnieźnieńſkim, ktory żyiąc ieſzcze, w Unieiowſkim Zamku, piątym go po
ſobie Arcybiſkupem, przy wielu godnych ludziach, przepowiedział, y ſpeł-
nił. O nim *Kochow: clima: III, lib: 3*, pod rokiem 1664, *tam candore inter Præ-
ſules, & integritate vitæ, præcellens; quàm in Miniſterio aulæ, prudentiâ, & in Patri-
am affectu, juremeritò, lilium inter ſpinas nominandus.* Oyczyzna z wdzięczno-
ścią

ścią, iego ku ſobie affekt wſpomina *w Konſtytucyach 1676 fol: 46*, kiedy ani
fortuny ſwoiey, ani zdrowia dla niey nie żałował. Są piora y pracy iego
niektore Xięgi w druku, iako 1mo *Vindiciæ contra Svecos 1657 in 4to*, gdzie honor
Polſki przez Uniwerſał Krola Szwedzkiego Guſtawa nie co nadwerężony,
windykuie. 2do. *Cenſura Candidatorum ſceptri Polonici*, 1669 *in 8vo, ſuppreſſo no-
mine.* 3tio. *De Archiepiſcopatu Gneſnenſi, legatione nata, privilegiis Archiep: Gneſn:
ieſt u Załuſkiego na koncu tomu pierwſzego Brasnb: in fol: 1709.* 4to. *50 Singularia Ju-
ris Patronatûs regii.* Piſali o nim, *Załuſki tom: 1, p. 2, fol: 738*, anno 1678. *Dunin
Kazanie na iego pogrzebie, Biezan: Suſzycki, Kwiatk: Paneg: Facies Rerum Sarmatic:*
ale to co piſze, że pięć lat tylko żył na Chełmińſkim Biſkupſtwie, utrzymać
ſię nie może, w roku albowiem 1661, iuż był Nominatem do tey Infuły,
patrz w Konſtytucyach tego roku *fol: 22*, a w roku 1675, na Arcybiſkupſtwo
poſuniony. Znaydzieſz też wiele bardzo liſtow iego w rożnych matery-
ach piſanych, we wſzyſtkich tomach Załuſkiego. W krotce po zeſciu ſwo-
im, widomie ſię pokazał X. Prącińſkiemu ſwemu niegdy Spowiednikowi,
na ten czas Kanonikowi Chełmſkiemu, ten iednak przelękniony nie śmiał
ſie go o nic pytać: dopiero po odeściu umarłego, fantazyi ſobie dodawſzy,
wſtał z łoſzka, ognia ſkrzeſać kazał, y przy świecy zaſiadł; przychodzi po-
wtore Olſzewſki, ale y tu ſtrach tak pomienionemu Xiędzu odiął mowę, że
do niego nie mogł nic przemowić; aż ſam Prymas odchodząc od niego,
dwa razy te ſłowa powiedział, Ach coż pomoże człowiekowi! w tym zni-
knął, to pod przyſięga zeznał Kanonik. *Literæ P. Koſtrzycki 1677.*

Hieronim, Woiewodą Rawſkim trochę przed smiercią wynieſiony
w roku 1677, przedtym zaś naprzod Chorąży Wieluńſki, potym Podſtoli
koronny y Staroſta Wieluńſki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do pogranicznych
od Sląſka kłotni, *Conſtit: fol: 6, y 1670 fol: 25*, Brat rodzony Jędrzeia Arcybi-
ſkupa, z ktorym wraz iezdził po Eleonorę Auſtryaczkę; złączył ſię był do-
żywotnie z Petronellą Wołucką herbu Rawicz, Kaſztelanką Małogoſką, z
ktorey corka Zofia, była za Lipſkim Staroſtą Inowłodzkim, ſyn zaś Jędrzey
dziedzic na Niehmierowie, Olſzowy, Rudnikach, Stryikowicach, Chorąży
Goſtynſki, zpłodził ſyna Jędrzeia Staroſtę Wieluńſkiego bezpotomnego.
Zygmunt, drugi brat Jędrzeia Arcybiſkupa, Podkomorzy Wieluńſki, poſło-
wał na konwokacyą 1674 *Conſtit: fol:* 12, zſzedł z tego świata przed rokiem
1683, u OO Reformatow pochowany, ktorych był znacznym Dobrodzie-
iem, z Maryanny Działyńſkii, miał ſyna Mikołaia. Mikołay, brat trzeci Ar-
cybiſkupa Gniezn: poiął w małżeńſtwo Helenę Maryannę Biſkupiką, Ka-
ſztelankę Spicimirſka, z tey corka Tereſſa Ludowika, wydana za Mikołaia
Mycielſkiego Sędziego Ziemſkiego Sieradzkiego, y ſyn Marcin Konſtan-
tyn, naprzod Łowczy Sieradzki, a daley Staroſta Wieluńſki, z tym tytułem
Marſzałkował w Trybunale koronnym, Kommiſſarzem, y poſłem na Seymy
bywał, w Kempnie kościoł na cześć S. Marcina wyſtawił, apparatem na-
dał, y upoſażył: na inſze także przybytki Boſkie hoyny, oſobliwie w Wie-
ruſzowie, Częſtochowie y Opatowie, w Rychwale ołtarz wyſtawił, umarł
wieku ſwego trzydzieſtego ſzoſtego, tego z Mecinſkii herbu Poray kilka
corek zoſtało (Eleonora Olſzewſka Starościanka Wieluńſka była za Piotrem
Iwańſkim] y ſyn Jozef *ſterilis.*

Jan Kaſztelan Brzezińſki, ſtryieczny brat Arcybiſkupa, mąż ſtaropol-
ſkiey cnoty, w ktorym ſzczerośc z ludzkością certowała, urodzony był z
Stawſkiey, zſzedł z tego świata przed rokiem 1683, w Wieluniu u OO Refor-
matow pochowany, corka iego Anna, doſtała ſię w małżeńſtwo Marcino-

wi Siemianowſkiemu, na ten czas Cześnikowi Sieradzkiemu, a potym Kaſztelanowi Wieluńſkiemu, ſyn zaś iego Krzyſztof Miecznik Dobrzyńſki. Staniſław, drugi brat ſtryieczny Arcybiſkupa, Podſtoli Wieluńſki, umarł Kaſztelanem Wieluńſkim; Wiktor ſyn iego Staroſta Wieluńſki, wziął w ſukceſſyi po Jędrzeiu Olſzowſkim Staroście Wieluńſkim bezpotomnym, dobra Olſzową, a Staniſław Olſzewſki Stryikowice. Krom tych ci kwitneli. Krzyſztof Cześnik Wielunſki 1661, *Conſtit: fol: 25*, umarł Stolnikiem Sieradzkim. Zofia Jedrzeia Głębockiego Woiewody Rawſkiego małżonka. N Podſtoli Kaliſki, żona Łubieńſka Kaſztelanka Sieradzka. Dorota Xieni Chełmińſka 1665. Chryzoſtom Proboſzcz Malborſki, Chełmińſki Dziekan, Kanonik Warſzawſki, a w roku 1674 Opat Hebdowſki, ſynowiec Arcybiſkupa. N. miał za ſoba Kobierzycką Katarzynę Woiewodzankę Pomorſką. N, Skarbnik Wieluńſki Elżbietę Jarzyniankę, Krzyſztof Kanonik Kamieniecki, Sekretarz krolewſki 1648. Jedrzey Kanonik Krakowſki, deputat na Trybunał koronny 1718, Maciey miał za ſobą Dobrzelewſką, z ktorey corka, poſzła za Franciſzka Ożarowſkiego.

*OLSZEWSKI *herbu Rawicz.* Staniſław Piſarz Ziemſki Rawſki, y Piotr Olſzewſcy 1648. Piotr y Wawrzyniec 1674 w Rawſkim, Jędrzey w Chełmińſkim, Marcin Olſzewſki w Zakonie naſzym, życia tego dokończył, w roku 1667, w Poznaniu Filozofii y Teologii godnie oduczywſzy, Doktorem został, rządził potym Collegia, Poznanſkie, Jaroſławſkie, y Krakowſkie, y całą Prowincyą Polſką, był na kongregacyi Generalney iadenaſtey: *wydał Judicium Theologicum de Sacramentali abſolutione & peccatis militum in Regno Poloniæ colligatorum 1661*, toż ſamo po Polſku, *Rozſadek według Teologii 1663 in 4to.* Podobno ſą Olſzewſcy Prawdzicowie. Tereſſa z Olſzow Woyciecha Kochanſkiego małżonka.

OLSZEWSKI *herbu Slepowron.* O tych świadczy *Mſ. X. Koiałowicza*, że kwitną w Litwie, z tą iednak rożnicą, że na hełmie pięć pior ſtruſich kładą. Waleryan y Staniſław Olſzewſcy, bracia rodzeni, z korony do litwy zaſzli. Z tych Waleryana ſynowie byli, Jan, Michał *Soc: JESU*, Staniſław y Mateuſz, Staniſława zaś Maciey, wprzod Cześnik, potym Podſędek Lidzki, Jędrzey, Jan, y Stefan. Olſzewſki Jerzy w Oſmiańſkim 1674. N. Olſzewſka była za Kazimierzem Połubińſkim. N. Olſzewſki miał za ſobą Teklę Połubińſką. Staniſław Sędzic Oſmiańſki 1674. Są tegoż herbu w Bełzkim Woiewodztwie. Z tych Kaſper Łowczy Chełmſki 1632. Ignacy Łukaſz Kanonik Kiiowſki, deputat na Trybunał koronny 1728, ieſt w druku, iego *Vox doloris publici, paneg, na pogrz: Heleny Łetowſkii Chorażyny Krakowſkiey, in fol. 1728 Cracov:* Paweł Piſarz Ziemſki Bełzki, deputat na Trybunał koronny 1694. Jozef Miecznik Bełzki, Staroſta Szmeltyńſki, złączył ſię dożywotnie z Anną Oledzką, herbu Rawicz, Kaſztelanką Chełmſką, z tey ſyn Karol, y corka Tereſſa. Antonina Olſzewſka corka Jozefa Inſtygatora koronnego, była za Buynem Jozefem Woyſkim y Sędzią Grodzkim Liwſkim.

Olſzewski herb.

*MAią bydź haki dwa, przez ktorych ſrzodek krzyż od ſzabli, tak to wſzyſtko ułożone, iak bywa litera N, drukowana, a na hełmie trzy piora ſtruſie; tak ten herb opiſuie *Mſ. P. Koiałow:* y powiada, że ſię nim pieczętuią Olſzewſcy w Słonimſkim powiecie, ale że ſię z Olzewa piſzą, z tąd wnoſi, żeby ich

ch trzeba zwać raczey Olzewſkiemi. Z tych Eliaſz Olſzewſki w Słonimie u OO Bernardynow pogrzebiony, corka iego, wełpoł z ſwym mężem Odachowſkim, kościoł zbudowała w Olzewie, Plebanią przy nim fundowała, poświęcony ten kościoł 1661.

*OLSZTYNSKI. Marcin Olſztyńſki Kanonik Pułtuſki, koło roku 1630 *Goldom: Bractwo.* Jakub y Jedrzey w Ziemi Wiſkiey 1674, Maciey w Ruſkim 1632, podobno iedniż z temi co idą.

*OLSZYNSKI *herbu Pnieinia* w Ziemi Wiſkiey y w Woiewodztwie Bełzkim. Piotra Olſzyńſkiego ſyn Hyppolit, zpłodził Michała Skarbnika, y Sędziego Wiſkiego, Poborcą był w Ziemi Wiſkiey 1577, *o czym Konſt:* miał za ſobą Jadwigę Rościſzewſką, Adama Kaſztelana Raciązkiego corkę, ta mu powiła trzech ſynow, Zygmunta, ten ſię do Ziemi Nurſkiey przenioſł, od ktorego rozumiem ſyn Konſtanty żył 1648. Staniſława, ten z Komorowſkii zpłodził Jakuba, ten z Elżbiety Męzyńſki, corki Alexandra Jakuba Miecznika Łomżyńſkiego, y Piſarza Zambrowſkiego, miał cztery corki, iedna z nich Maryanna *1mo voto* Woyciecha Swiderſkiego, *2do* Zochowſkiego wnuka Metropolity Kiiowſkiego, Marcyanna, Jakuba Rakowſkiego, Agata, Michała Zelechowſkiego, Zofia, Adama Radgowſkiego, małżonki; y ſyna Mikołaia, ten z Agnieſzką Godlewſką, corką Jana Skarbnika Nurſkiego, zrodził Jana Branſkiego Proboſzcza, a potym Miſſyonarza w Warſzawie; Kazimierza męża rycerſkiego, tego żona Zbierzchowſka Sędzianka Ziemſká Łomżyńſka, y Woyciecha. Jan z Rościſzewſkii brat Zygmunta y Staniſława pojął w małżeńſtwo Maryannę Kuczewſka, z tey byli trzey ſynowie, Jędrzey, Alexander y Samuel. Z tych Jędrzey z Heleny Mężyńſkii ſioſtry rodzoney, wzwyż wſpomnioney, zoſtawił Franciſzka Piotra w Zakonie Kaznodzieyſkim, Przeora Czortkowſkiego, tamże zmarłego 1717. Szymona, naprzod Łowczego Wiſkiego, potym Cześnika Bełzkiego, teraz Podkomorzego Wiſkiego. *1mo voto* miał za ſobą Franciſzkę Ładziankę Koronowſką Podczaſzankę Bracławſką, z ktorey ſynowie, Antoni y Marcin, corki, Anna wydana za Jozefa Głogowſkiego Woyſkiego Buſkiego, Katarzyna Drozdowſka, Juſtyna Lipſka, y Te-

Tereſſa, *2do voto* Annę Korowicką, wdowę po Stefanie Iwanickim, Chorążym Nowogrodzkim. Staniſław Podwoiewodzy Wiſki, y Antoni, na woynie zgineli, bracia rodzeni Szymona. Michał, piąty ich brat, Skarbnik Buſki, miał za ſobą Marcyannę Głogowſką Stolnikownę Buſką, z ktorey ſyn Jędrzey, y corka Katarzyna. Alexander brat Jędrzeiow z Kuczewſkii zpłodzony, poiął Beydownę Rzewuſką, ale z nią *ſterilis*. Samuel brat iego w niewoli Tureckiey umarł. Kaſper Olſzyńſki Rector Collegii Łomżyńſkiego, *ſortem ſuam* na Olſzynie zapiſał temu Collegio. Jedenże to Dom Karwowſkich y Olſzyńſkich.

OŁTARZEWSKI *herbu Lis* w Ziemi Warſzawſkiey y indziey. Seweryn Ołtarzewſki w Sochaczowſkiey Ziemi 1632, Woyciech, Jan y Paweł w Nurſkiey Ziemi 1648, Franciſzek Podſtoli Rawſki, Ludwik y Staniſław w Rawſkim 1674, a Jędrzey w Łęczyckim, Jakub Komornik graniczny Ziemſki 1648. Staniſław miał za ſobą *1mo voto* Slawſką Annę, z ktorey ſyn Jan, y corka Maryanna Ciemniewſka, *2do voto* Mochowſką. z niey ſyn ieden Alexander, corek zaś cztery, Anna pierwſzym związkiem Gumowſka, drugim Boreykowa Podczaſzyna Podlaſka, Jadwiga, Urſzula Drozdowſka, Helena Wydzgowa. Adam, żona iego Biſkupſka. N. poiął Zofią Zawadzką Swatopełkownę, Paweł rodzoną teyże ſioſtrę Teofilę, pierwſza była *ſterilis*, od drugiey został ſię ſyn Jędrzey, tego żona Micowſka, y corka Katarzyna Daniela Węglińſkiego małżonka. *Geneal: Bełzec:* N. była za Zygmuntem Głogowſkim, Jadwiga za Zygmuntem Czubińſkim. N. miał za ſobą Ciecierſką, pozoſtałą wdowę po Goſtomſkim y Kazanowſkim, N. Annę Tarnowſką herbu Rolicz. Staniſław Staroſta Miechorowſki w Bełzkim 1674. N. była za Janem Wołuckim, matka Pawła Biſkupa Kuiawſkiego. N. Ołtarzewſki na Podolu, żyie *2do voto* z Ludowiką Orzeſzkowną.

*OMANSKI w Woiewodztwie Krakowſkim, Władyſław Omańſki 1705 podpiſał konfederacyą Krakowſką. Omakowſka była za Jędrzeiem Kiinſkim.

*OMĘTA w Woiewodztwie Trockim, Jakub, Mikołay, Grzegorz 1632 podpiſali elekcyą Władyſława krola, Mikołay Omęta 1648.

OMIECINSKI *herbu Junoſſa* w Ziemi Stężyckiey y na Wołyniu. Jakuba Omiecińſkiego y Marcina, nadgrobki widzieć w Konſtantynowie na Podolu, drugich w Jezupolu u OO Dominikanow, Sebaſtyan z Brzozdowſkii zpłodził ſynow y corki. Jan mąż rycerſki: Marcina ſyn Krzyſztof, corki, iedna Ewa Skowieſka, druga Zeromſka. N. miał za ſobą Dąbrowſką herbu Kuſzaba, Marcin Chycką: Są także Omiecińſcy w Xięſtwie Litewſkim, ale niewiem czy tego herbu. Łukaſz Omiecińſki Skarbnik Czerſki, żona iego Eleonora Jeziorkowſka herbu Radwan, z Drohoiewſki urodzona, z tey ſyn iego Ignacy w Zakonie naſzym temi czaſy, corka zaś Anna Rozalia, urodziła ſię dnia 5 Grudnia w roku 1709 w Ponikowcach, w Brodach zaś na Wołyniu okrzczona, zaraz od dziecińſtwa ſwego, znaczne świątobliwego dalſzego życia znaki pokazała, kiedy w Srzody, Piątki y Soboty, pierſi ssać niechciała, a w płaczu nie możono iey było prędzey utulić, iako figurą Ukrzyżowanego Jezuſa. Z dziecińſtwa zaraz nauczywſzy ſię Godzinek o Niepokalanym Poczęciu Matki Boſkiey, o Imieniu Jezuſowym, Rożańca, y o Męce Chryſtuſowey modlitew S. Brygitty, w zwyczay ſobie aż do śmierci wnioſła, aby ich codzień odmawiała, zkąd zaſłużyła to ſobie, że gdy w ciężką niemoc zapadła, a lekarſtwa żadne pomoc nie mogły, y iuż prawie oſtatniey życia czekała godziny, Swięta ią w tey chorobie nawiedziła Brygitta, y ſpytała ſię iey, *Chceſſli prawi, żebyś uzdrowiona zoſtała?* Na co Anna, *Chcę o Swięta Panno*, zaczym wziąwſzy ią za rękę święta, rzecze; *Otoś iuż uzdrowiona zoſtała, ale żebys corka moia zoſtała*, ktora obiecuiąc to uczynić,

zdrową ſię bydź uznała, y na zaiutrz, ze wſi Nakwaſz, do Podkamienia poł mili pieſzo poſzła, na dziekczynienie Bogu za to dobrodzieyſtwo, kędy przed obrazem Matki Boſkiey, ślubem ſię prywatnym czyſtości Bogu na wieczną ſłużbę obowiązała, a oraz mocne poſtanowienie uczyniła, wſtąpić do Zakonu S. Brygitty. Spoſobiąc ſię zaś do tego ſtanu, naprzod ciało ſwoie wymyślnie trapiła, iuż poſtami o chlebie y wodzie, oſobliwie we Srzody, Piątki y Soboty, w wigilie, kiedy do taiemnic ołtarzowych przyſtępować miała, iuż klęczeniem przewlokłym, y w nocy na modlitwie, iuż włoſiennicami y dyſcyplinami, iuż na gołey ziemi ſypianiem. Tę ſurowość na ſiebie, Bog okraſił oſobliwſzą pociechą, kiedy ſię iey na modlitwie będącey w iaſności niebieſkiey pokazał. Gdy iuż czternaſtu lat dożyła, Rodzicy ią za mąż wydali, od czego ich Anna uſtawicznemi ze łzami proźbami, inſtancyami godnych ludzi, odwodziła, ale za to profitu tyle miała, że ią częſte pogębki, bicia y pogrożki potykały, nawet y przy ślubie w kościele, do ktorego poniewolnie przyciśnioną była: Z mężem tedy żadną miarą mięſzkać nie chcąc, do Rodzicow ſwoich Domu uchodziła; aż też w Konſyſtorzu rozwod na małżeńſtwo iey ſtanął, ona do Klaſztoru od Biſkupa odeſłana 1730: widząc ſię iuż poſtawioną w tym ſtanie, ktorego ſobie życzyła, wſzyſtka ſię w cierpliwości, pokorze, poſłuſzeńſtwie, cichości, modlitwie, y innych cnotach ćwiczyć iak na nowe zaczęła; atoli pozew do Trybunału o poſag, znowu ią z za forty klaſztorney z Łucka wyciągnął, z tą iednak mocną intencyą, że uſpokoiwſzy prawne intereſſa, miała ſię znowu powrocić; przez połtora roku, oſtatniey w ſprawie ſwoiey, decyzyi, z uteſknieniem, Trybunalſkiey czekała; tym czaſem gdy ſię na Wołyń wraca, to z przeziębnienia, to z wywrotu karety ztłuczona, w oſtatnią chorobę zapadła, w ktorey Sakramentami świętemi opatrzona, przepowiedziawſzy dzień śmierci ſwoiey, Swiętych Boſkich widzeniem uraczona, w owych ſłowach: W ręce twoie Panie polecam ducha mego, zkonała, w Kokorowie w roku 1731 10 Grudnia, w kościele naſzym Krzemienieckim pogrzebiona, kędy ciało iey nizkażone leży, y Bog niektore łaſki względem iey zaſług czyni; konwokacya Generalna Warſzawſka w roku 1733 zaleciła, aby ſię o iey Beatyfikacyą u Stolicy Apoſtolſkiey ſtarano. *Conſtit: artic: 84.*

*OMELANSKI. Ziemianie Wołyńſcy w roku 1528, Jacko y z bratem ſwym Omelańſki y Hurko, o ktorych świadczy *Metryka Wołyńſka.*

ONOSZKO, *patrz Jacyna.*

OPACKI *herbu Prus 3tio.* W Mazoſzu, piſzą ſię z Opacza. Mikołay Opacki Podkomorzy Warſzawſki, Staroſta Piaſecki, Wielkorządzca Krakowſki, miał za ſobą Piſińſką z Prus, ſyn iego Zygmunt, Podkomorzy także Warſzawſki, Staroſta Latowicki, Ryczywolſki, Mławſki, Wielkorządzca Krakowſki, a potym Woiewoda Derpſki, mąż w ręce y w radzie ſilny, miał za ſobą Zuzannę de Schaden, drugą Barbarę Piecewſką, z ktorey trzy corki zpłodzone, Graiewſka Podkomorzyna Wiſka, Laſocka Starościna Wyſzogrodzka, y Lezeńſka; tegoż Woiewody corki były, ale ſnać z inſzey matki, Łubieńſka Chorążyna Sieradzka, Wybranowſka Woiewodzina Derpſka, Boratynia, Czoſnowſka, y Anna Konſtancya Marcina Noſkowſkiego małżonka, Czoſnowſka druga, y Anna Łopacka Kaſztelanowa Zakrocimſka, z ſynow zaś ieden Jerzy, Staroſta Ryczywolſki bezpotomny, drugi, Woyciech Podkomorzy Warſzawſki, Staroſta Latowicki poſeł na rożne Seymy 1659, y 1661 fol: 59, y do poſtronnych Monarchow, dwa razy do Wiednia, trzy razy do

Berlina,

Berlina, do Francyi, ſtrapioney zewſząd za Jana Kazimierza krola ſzukaiąc pomocy Oyczyźnie. Tegoż Jana Kazimierza ciało ze Francyi do Polſki zprowadził, zſzedł z tego świata 1680, iako iego nadgrobek marmurowy świadczy, w Raſynie pod Warſzawą, kędy Ociec iego kościoł wymurował, miał za ſobą wprzod Konſtancyą Dembińſką Podkomorzankę Krakowſką, z ktorey były dwie corki; potym poiął Elżbiete Hieronima Kryſzpina Podſkarbiego Litewſkiego corkę. Władyſław trzeci ſyn Woiewody Derpſkiego, Archidyakon Krakowſki, w Kościelcu kościoł wymurował, rożne Kommiſſye y Trybunalſkie funkcye, godnie odprawował, umarł 1702. Kazimierz Dziekan Kamieniecki 1643, był na Synodzie Prowincyalnym Warſzawſkim, *Acta Synodi.* Woyciech Podkomorzy Wiſki 1648, Krzyſztof Podczaſzy Wiſki, Paweł Podczaſzy Warſzawſki 1632, Samuel Franciſzek Stolnik Warſzawſki, Jan w Ziemi Łomżyńſkiey, Jan Olbrycht w Ziemi Wiſkiey, Maciey w Warſzawskiey, Jan w Poznańskim, Hieronim w Mazowieckim 1674. Woyciech Podczaſzy Warſzawski 1670. N. miał za ſobą Tereſſę Kochanowską, Maryanna Cześnikowna Warſzawska, Piotra Hadziewicza małżonka.

***OPALINSKI** herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze, Dom y honorami y zasługami w tey Oyczyźnie zalecony, y między pierwſzemi ieden. Zdawna ſię z Bnina piſzą, ktorych Przodkow położyłem pod herbem Łodzia, tu tylko od tych poczynam, ktorzy ſię Opalińſkiemi piſali, to ieſt od Piotra y Mikołaia, braci rodzonych z Bnina, ſynow Jędrzeia Kaſztelana Kamińſkiego, ſynowcow Jędrzeia Biſkupa Poznańſkiego, ten pięciu Heretykow o fałſze, w śrzod rynku miaſta Poznańſkiego, czyli też iak drudzy chcą, na dziedzicznym gruncie, zpaliwſzy, miaſteczko na tym mieyſcu oſadził, y Opalenicą nazwał, tę gdy po śmierci Biſkupa ſtryia, przez ſukceſſyą wzieli, trybem tamtych wiekow, z Opalenicy ſię piſząc, Opalińſkiemi zawołani. Z tych Piotr z Opalenicy, Sędzią Ziemſkim Poznańſkim w roku 1496, z ktorym tytułem podpiſał liſt Krola Albrychta, *u Łaſk: w ſtatu: fol. 110,* iakoż przed nim nikogo mi ſię niedoſtało czytać, ktoryby ſię z Opalenicy piſał; wziąwſzy działem Bnin, Radzewo, poł Smigla, y zpłodziwſzy trzech ſynow, trzech familii w Polſzcze, ieſzcze po te czaſy kwitnących, ſtał ſię Oycem, ieden albowiem dziedzicząc na Bninie, ſukceſſorow Bnińſkich zoſtawił, drugi Radzewo wziąwſzy dziedzictwem, od niego, y potomkowie iego nazwani Radzewſcy, trzeci poł Smigla, od tego Smigielſcy. Bratu zaś iego Mikołaiowi, doſtały ſię przy dziale te dobra, Opalenica, Praſzkow, Drzeczkow, y poł Smigła, ten był Kaſztelanem Miedzyrzeckim, złączył ſię dożywotnie z Włoſzakowſką, dziedziczką Goſtyńſką herbu dwa Wilcy pod gorą, z tą zpłodził Piotra ſtarſzego, y Mikołaia, z ktorych Piotr dziedzic na Włoſzakowicach Kaſztelan Lędzki w roku 1504 y 1505 *u Łaſkiego w ſtatucie fol. 120,* miał za ſobą Zbąſka herbu Nałęcz, z ktorey pięciu ſynow, y corka iedna Czarnkowſka, zoſtało. Mikołay także, brat Piotra, poiął drugą ſioſtrę tamtey, Zbąſką, z tą tylko ſyna iednego niedoroſłego odumarł, w roku 1506, na imie Jana, Chorążego Poznańſkiego, Cześnika koronnego, temu żona Lubrańſka, ſioſtra rodzona Jadwigi, co była za Macieiem Opalińſkim Kaſztelanem Lędzkim, o ktorym niżey, powiła corkę Jadwigę Pempowſką, co Dębno iego było, ten y prędko y młodo umarł, ſyna zaś Jana Kaſztelana Santockiego, Staroſtę Pobiedziſkiego. Sebaſtyan, drugi ſyn Piotra Kaſztelana Ledzkiego, Sekretarz koronny, Kuſtoſz y Kanonik Poznańſki, podpiſał nobilitacyą Staniſława Rzeczycy, poſłował od Krola Zygmunta, do

Krola

Krola Jana Węgierſkiego, dla zkliienia pokoiu między nimże, y Ferdynandem Auſtryakiem, *Biel: fol: 562, Neugeb:* Jeſt liſt Roderyka Dubrawiuſza w roku 1515 piſany do niego, *inter epiſtolas Roderici impreſſas. Okolſki* powiada, że był Kanonikiem Krakowſkim, y od Auguſta I. krola, na Seym Piotrkowſki, ktory ſię w niebytności krolewſkiey, odprawował, z Janem Tęczyńſkim Marſzałkiem Nadwornym, poſłował, y że w lat trzydzieści y trzy, młodo umarł, pewnieyſza ſię iednak zda bydź, że czaſow Krola Zygmunta Auguſta nie dożył. Ta oſnowa tego Domu, ktorą ia tu kładę, wzięta z Manuſkryptu Zegockiego Woiewody Inowrocławſkiego.

Piotr, ſyn Piotra Kaſztelana Lędzkiego, Kaſztelan Gnieźnieńſki, a przedtym Lędzki w roku 1530, ktorego roku, od ſtanow Koronnych z innemi poſłami, elekcyą na kroleſtwo Polſkie, Zygmuntowi Auguſtowi oznaymował, y Krolem powitał, *Biel: fol. 561.* Taka była o tym Piotrze y o iego roſtropności opinia, że kiedy Panowie Polſcy widzieli, iż Krolewic Zygmunt Auguſt, ktorego Matka Krolowa Bona przy ſobie trzymała, wychowania krolewſkiego nie miał, proſili Krola, aby mu był należytą opatrzył edukacyą, a tak za ich perſwazyą, temu go Piotrowi w dozor oddał, od Matki go oddaliwſzy, w krotce, luboć rozpieſzczony Auguſt, za ſtaraniem iego tak poſtąpił, że o nim *Varſſav:* piſze, *Vidiſſes igitur, quantùm diſcendo, audiendo, & auctore Opalenio, ſemper aliquid agendo, Sigiſmundus Auguſtus immutatus fuerit, adhuc in ipſo flore juventutis.* Toż mowi *Orichov: in Annal: Segregatus à matre, vixit in cura hominis prudentis Petri Opaleńſki Gneſn: Caſtell: quo magiſtro ille uſus in cognoſcenda Republica, ac in perſpiciendis hominum moribus, ſummam ſpem de ſe & Patri & regno dabat;* iakoż był to człowiek ten Piotr, wielkiego rozſądku, *multarum rerum & linguarum gnarus,* iako piſze *Warſſaw:* języka Niemieckiego od niego ſię Krolewic Auguſt nauczył, świadek *Solicov: orat: in funere Sigiſ: Aug:* gdzie tego Piotra, ſtryiem Jędrzeia Marſzałka zowie. Z tey o iego roſtropności opinii, w rożnych go legacyach do poſtronnych Monarchow zażywano, naprzod od Zygmunta I. do Ferdynanda krola Węgierſkiego y Czeſkiego, aby między nim y Janem, także od Węgrow krolem Węgierſkim obranym, a na ten czas zwyciężonym, wyperſwadował pokoy, żeby, w tym zakłoceniu między niemi, Turczyn, ſpolny nieprzyiaciel, godząc ich, nie poſiadł tego kroleſtwa. Drugie poſelſtwo iego do Xiążąt Rzeſzy Niemieckiey na Seym ich, aby między Ferdynandem y Janem o kroleſtwo Węgierſkie, walczącemi, pokoy uczynili: dla iawnego niebeſpieczeńſtwa na to kroleſtwo od Turkow: a ieżeliby też tenże nieprzyiaciel, y na Polſkę ſiły ſwoie obrocił, aby Polſkie kroleſtwo poſiłkowali, w nim całego Chrześciańſtwa broniąc. Dana była także inſtrukcya, aby Jerzemu Xiążęciu Miſnieńſkiemu wymowił Krola, iż ſwym wyrokiem zakazał *commercia* y ſpołkowanie z Saſami y Slężakami: bo to zakazanie było naybardziey dla herezyi Luterſkiey, żeby ſię nią to kroleſtwo nie zaraziło. Trzeci legacyą odprawował do Pawła III. Papieża, winſzuiąc mu Stolicy Apoſtolſkiey, y oświadczaiąc imieniem krolewſkim poſłuſzeńſtwo, zalecaiąc przytym łaſce iego to kroleſtwo, a przytym upraſzaiąc, aby radą ſwoią y złożeniem generalnego Synodu, wzmagaiące bardzo herezye, wykorzenić uſiłował. Czwarty raz iezdził poſłem do Ferdynanda krola Rzymſkiego, żądaiąc, aby ſprawę, u Karola V. Ceſarza, względem Xięſtwa Barſkiego dziedzicznie Krolowi Auguſtowi, po Matce iego krolowy Bonnie należącego, faworem ſwoim promowował: tamże aby traktował o małżeńſtwie Krola Auguſta, z Elżbietą corką Ferdynanda, y odwleczeniu aktu tego aż do zimy.

my. Piąte poſelſtwo do Karola V Ceſarza, winſzuiąc mu zwycięſtwa Afrykańſkiego, y kroleſtwa Tunetańſkiego odzyſkanego, y zalecaiąc obronę wiary przeciwko heretykom, wſzędzie ſię wzmagaiącym, także żałował ſię na Krzyżaki, ktorzy, kiedy Krol przeciw poganom y Schizmatykom woiował, oni woynę knowali, żądaiąc aby ich Ceſarz poſkromił, ponieważ iego ſię poddanymi bydź udawali; naoſtatek aby ſię dopominał Xięſtwa Barſkiego, iako poſagu po krolowy Bonie; wſpomina tę legacyą, *Cromer orat: in fun: Sigiſm: I.* Szoſte poſelſtwo iego do Solimana Cara Tureckiego, gdzie z nim pokoy pierwſzy zawarł, *to Okol:* alec iawna, że ieſzcze za Kazimierza III w roku 1489, Mikołay Firley pakta zawarł z Baiazetem Carem Tureckim: O czym *Kromer lib: 29.* O tey legacyi iego do Solimana, tak piſze *Vapov: fol: 610,* w roku 1532, *Sigiſmundus Rex miſit ad eum Petrum Opaleńſki Caſtellanum Landenſem, qui Conſtantinopoli Cæſarem adeptus, inducias ab eo, ad vitam Principis utriuſq; & eorum filiorum, Sigiſmundi junioris, ac Muſtaphæ, obtinuit.* Sprawił tamże, że Piotrowi Wołoſkiemu Hoſpodarowi, y Sadkereiowi Hanowi Przekopſkiemu, od Porty przykazano, aby nie infeſtował granic Polſkich, ale w przyiazni żyli, nawet choć o to nie proſił poſeł, przyobiecał Soliman, że Krolowi Zygmuntowi, na wſzyſtkich nieprzyiacioł, gotow był poſiłki woienne dawać. *O czym Vapovius, Crom: in Orat: funeb: Biel: fol: 302.* W roku 1539 Krolewnę Polſką Izabellę, corkę Zygmunta I, odprowadzał do Węgier, iako żonę Krolowi Janowi Węgierſkiemu, *Biel: fol: 579, Neugeb:* Trzymał oraz Staroſtwa Olſztyńſkie, Koſciańſkie, Oſieckie, Srzemſkie, Pobiedzińſkie, y Keyńſkie, iako ſię podpiſał *inter teſtes u Nakiel. w Miech: fol: 717.* Czytałem liſt *in Mſ. Petricov:* w ktorym Krol Zygmunt ſtary, pozwalał mu kupna dobr od Proboſzcza Miechowſkiego, Rudkowo, Janowo, Grodziſko, nazwanych. Zdał ſię iednak Bonie krolowy ſiła ſprzyiać, iey praktyki promowuiąc, zkąd był niektorych nienawiści na ſiebie zaoſtrzył, y owſzem y ſamego Zygmunta Auguſta, umieraiąc iednak bezpotomny, (miał za ſobą Tęczyńſką, Zbigniewa Podkomorzego Krakowſkiego corkę, czyli iak drudzy chcą, Jana Woiewody Sendomirſkiego, ſioſtrę tey co była za Xiążęciem Opolſkim,) złotyſiecy teſtamentem naznaczył Zygmuntowi Auguſtowi w roku 1545, krom złota y ſrebra. Jan y Łukaſz, bracia rodzeni tego Piotra, *ſteriles* zeſzli.

Maciey Kaſztelan Lędzki, trzeci ſyn Piotra Kaſztelana także Ledzkiego, brat Piotra Kaſztelana Gnieźnieńſkiego, y drugich, umarł w roku 1558, w Kościanie pogrzebiony, z nadgrobkiem od ſyna ſobie wyſtawionym: żona iego Jadwiga z Lubrańca, corka Anna była za Janem Konarſkim Kaſztelanem Kaliſkim, druga Katarzyna, za Staniſławem Tuczyńſkim, y ſyn Jędrzey Marſzałek Wielki koronny, Generał Wielkopolſki, Srzemſki, Leżayſki, Rohatyńſki, Kolſki, Rogozińſki Staroſta, poſłuiąc na Seymach raz y drugi, pokazał obrot ſwoy y rady ſtateczność, przetoż go Krol Zygmunt Auguſt, do dworu ſwego przywołał, y Kaſztelanem go Przemęckim uczynił, pod ktorym tytułem, ieſt do niego liſt Kardynała Hozyuſza w roku 1568 piſany, o ktorym niżey, z tey kaſztelanii przeſiadł ſię na Srzemſką, wziął potym laſkę Nadworną, z ktorą pod interregnum po śmierci Auguſta pięknie ſię popiſał, ile że Firley Marſzałek Wielki, na tenczas chorował, a gdy w krotce tenże umarł, wziął od Henryka Walezego Wielką, na ktorego koronacyą ſtawił ſię, z świetną kalwakatą w koni 75, Włoſkim kroiem y bogato ozdobną. *Gvagninus in deſcript:* Po iego do Francyi zbieżeniu, pod czas elekcyi z innemi w roku 1575, Maxymilianowi Auſtryakowi Ceſarzowi, na kroleſtwo Polſkie ſprzyiał; dla czego też między drugiemi poſłem był naznaczony do tegoż Ceſarza, zapraſzaiąc go na kroleſtwo, *Biel: fol: 725.* Jednak kiedy tam ten zwłoczył przyiazd, a tym czaſem Stefan Batory pokwapił po Krakowa, y kroleſtwo z koroną przyiał. Jędrzey go chętnie, do Krakowa ziachawſzy, powitał, y za Pana uznał, ktoremu wielce do guſtu przypadł, to z głębokiey rady, to z kawalerſkiey odwagi; w roku albowiem 1577, kiedy Gdańſki lud z klęſką z Grebinia wypędzono, on przez row wielki y ſzeroki, wſparſzy konia oſtrogami, przeſkoczył; tam na ſtrwożone ſzeregi uderzywſzy, do ucieczki popędził, *Petrit: lib: 1 de tumul: Gedan:* zoſtawał przy Krolu na całey tey expedycyi, y miał na niey ſwey właſney piechoty dwieście, o ktorey wſpomina *Bielſki fol: 750,* tamże z chorągwią ſwoią, poſłał go krol na poſiłek Tęczyńſkiemu Kaſztelanowi Woynickiemu pod Laternę. Po ześciu Stefana krola, podczas interregnum nieſpokoynego, ſzlachtę Wielkopolſką do Zygmunta III nakłonił, zaiechał mu drogę do Gdańſka, y z piękną ludzi rycerſkich komitywą, odprowadził do Krakowa, ſtoiąc przy nim y przy powadze iego nienadwerężenie, mianowicie na Seymie *Inquiſitionis* nazwanym; gdzie przeciw wielkim kontradykcyom, iego niewinności y honoru bronił ſtatecznie, tak, że iego oſobliwie ſtaraniem, pomiarkowane były, dość oſtre niektorych y niebeſpieczne rady. A iako Krola Zygmunta ku ſobie doznawał affektu, tak też y on życzliwości ſwoiey ku niemu dał oczywiſty dowod, kiedy w powietrze, ktorym y dwor ſię był zaraził, z Warſzawy prowadził chorego do Tykocina, a potym do Knyſzyna, w ktorey drodze, iakie ſtaranie miał o zdrowiu iego, z pochwałą wſpomina *Warſſav:* w roku 1589, Kommiſſarzem był od Rzeczypoſpolitey, na zawarcie pokoiu z domem Rakuſkim, po zwyciężonym y wziętym Maxymilianie. W roku 1583 Gryzeldę Batorownę Xiężnę Siedmiogrodzką, ſynowicę Krola Stefana, Zamoyſkiemu Kanclerzowi y Hetmanowi zaślubioną, na granicach z ſplendorem wielkim przyimował, y odprowadzał do Krakowa, *Biel. fol: 793. Gvagnin.* Krol Stefan umieraiąc, Exekutorem go ſwego teſtamentu, zaraz po Zamoyſkim, położył. Gdy mu ten Marſzałek radził, żeby był ktoremu z ſynowcow ſwoich, po ſobie drogę do Krolewſkiey w Polſzcze korony ſpoſobił, odpowiedział Batory: *Egone juvenem optimæ ſpei ad hanc carnificinam veſtram detruderem:* tak nazwał ſtan na tenczas Rzeczypoſpolitey, od niektorych wiele nieſmakow y kontemptow wycierpiawſzy. O nim y o iego funkcyi to zoſtawił świadectwo *Staniſław Łubieńſki in hiſtor: Profectionis Sigiſmundi III in Sveciam: Vir conſilio pollens, & qui cenſorii iſtius magiſtratûs, ſevera adminiſtratione, plurimùm auctoritatis ſibi apud omnes, & non minùs gratiæ apud Stephanum & Sigiſmundum Reges, paraverat, ita certè tum æſtimatum eſt, hunc ultimum fore, nec parem illi ſucceſſurum, qui ex uſu priſcæ diſciplinæ, eam Magiſtratum gerere poſſet. J Piaſecki w koronie ſwoiey pod rokiem 1589, fol. 75,* znać daie, iak pilno przeſtrzegał powagi Majeſtatu Polſkiego, w tenczas gdy Zygmunt III w Kraſnymſtawie nawiedzał Maxymiliana Auſtryaka pod ſtrażą bedącego. *Volebat Maximilianus, eam quam parem Regibus Archiduces gravitatem præſeferunt, retinere, nec deſcendebat ad infimos gradus obviam Regi, ſed Archimareſchalcus Opaliński, non permiſit progredi Regem, niſi Maximilianus proceſſiſſet obviàm ulteriùs.* Przenioſł ſię na wieczność w roku 1593. Pan o wiarę katolicką gorliwy, czego świadkiem liſt Hozyuſza Kardynała, dany do niego 1568, *tom: 2 Epiſt: fol: 245 y tom: 2, fol: 283,* gdzie o nim powiada, że gdy Dyſſydenci wiary ſwoiey profeſſyą, na Seymie 1570 chcieli mieć approbowaną, oparł ſie im ten Marſzałek heroicznie, oświadczaiąc ſię, że przy

wierze katolickiey, by mu y ginąć przyſzło, tego nie miał nigdy dopuścić, między inſzemi, to go też naybardziey przy ſtarożytney wierze gruntowało, iako ſam o ſobie zwykł był powiadać. Napatrzyłem ſię prawi wielu takich, ktorzy w oſtatnich chorobach ſwoich, ale zdrowi na umyśle, z wielkim affektem Xięży katolickich żądali, o rozgrzeſzenie upraſzali, z kościołem ſię katolickim iednali, niewidziałem żadnego, a nim ſłyſzał o ktorym, żeby katolik umieraiący miał watpliwość iaką wiary pokazać, y heretyckiego do ſiebie predykanta wzywać. Co tym większa, że ſtoiąca przed oczyma, nayzbawienniey ludziom oczy otwierać zwykła. Teyże wiary, żeby był ten godny Miniſter koronny gorliwie bronił w Polſzcze, częſto go Stolica Apoſtolſka ſwemi liſtami zagrzewała, oſobliwie Syxtus V y Klemens VIII. Do mſzy Swiętey nie wſtydził ſię ſam odpowiadać. W czytaniu Xiąg rożnych uſtawiczny. Sumnienia był delikatnego, co y ztąd poznać, wieku tamtego Duchowni zachodząc o łaſkę świeckich Panow, dobra im ſwoie, tak Biſkupi, iako y Opaci niektore do ich żywota *in uſumfructum* pozwalali, ztąd y temu zacnemu Marſzałkowi, Łukaſz Kościelecki Biſkup, y niektorzy Opaci też łaſkę uczynili: atoli bład w tym poſtrzegſzy, zaraz te dobra, do rąk kościelnych oddał, *Hiſtor: Donr. Prof: Crac:* Naſzemu Zakonowi wielce przychylny, mianowicie Collegio Poznańſkiemu, ktore y obroną ſwoią y ſzczodrobliwością ſuſtentował. Podczas powietrza w mieście Poznańſkim w roku 1579, dwunaſtu naſzych w dobrach ſwoich podeymował. *Reſcius* o nim *Epiſt: 17, l. 1* tak mowi: *Qui nobis hodie priſtinam illam dignitatem & auctoritatem, quæ in regni Mareſchalco ſumma eſſe conſueverat, quaſi intermiſſam reſtituit.* I gdzieindziey *in Orat: ad Pontif: Andreas Opalinſki excelſi animi ac expediti conſilii Senator. Jacobus Gretſerus S. J. in dedic: ad Parænesim: Vir pacis martiſq; artibus ſpectatiſſimus.* Złaczył ſię był dożywotnie z Katarzyną Kościelecką Woiewodzanką Sieradzką, z ktorey corka iedna Gertruda, wydana za Jana Firleia Podſkarbiego koronnego, y Kaſztelana Woynickiego, druga Zofia za Jana Leſzczyńſkiego Staroſtę Radzieiowſkiego, *Paproc: fol: 424*, trzecia Jadwiga za Piotra Myſzkowſkiego Woiewodę Rawſkiego; ſynow zaś trzech, Jędrzey, Łukaſz y Piotr, ktorym Ociec naypilniey zalecał, aby ſię nimiam popularitatem ſtrzegli. Z tych

Jędrzey Biſkup Poznańſki, ſyn także Jędrzeia Marſzałka W. Koron: w lat piętnaście życia ſwego, Proboſzczem Płockim zoſtawſzy, od Oyca do Rzymu poſłany w roku 1592, od Klemenſa VIII Papieża, (ktory w Polſzcze będąc *Legatus à latere*, z Oycem iego Marſzałkiem, zabrał dobrą y poufała przyiaźń) Kameryerem Dworu Papieſkiego y Sekretarzem był uczyniony; a iako affekt oſobliwſzy mu pokazował, tak y poważał; ztąd zażył go w poſelſtwie w roku 1594 do Zygmunta III, aby imieniem iego na krzcinach Władyſława Krolewica, oświadczył affekt Papieſki; cztery lata bywſzy na dworze Papieſkim, powrocił do Oyczyzny, y u Krola Zygmunta zoſtawał na dworze, od niego naprzod poſelſtwo ſprawował do Rudolfa Ceſarza, w intereſſie Multańſkiey y Siedmiogrodzkiey Ziemi, gdzie wielkie zamięſzki czynił Michał; y do Gracu do Ferdynanda Xiążęcia; a potym w wielkiey ſprawie do Papieża, z pochwałą y ſatisfakcyą krolewſką. W roku 1604 Sekretarzem Wielkim koronnym uczyniony, znowu do Rzymu iezdził poſtem do Pawła V Papieża, tak dla tego, żeby mu był imieniem krolewſkim Infuły Papieſkiey powinſzował, iako też, żeby był dyſpenſę otrzymał na małżeńſtwo krolewſkie, z Konſtancyą Krolową, pod ktory czas uproſił z innemi u Stolicy Apoſtolſkiey, że pozwolił obraz B. Staniſła-

Staniſława Koſtki do publicznego uſzanowania wyſtawić, co z oſobliwą radością y drogą przyprawą uczynił ten Jędrzey, tabliczkami ślubnemi y lampami go ozdobiwſzy w roku 1605. Pod tenże czas otrzymał w Rzymie dyſpenſę, aby pod czas Wielkiego poſtu w Soboty godziło ſię w Polſzcze ieść wieczerzą, *Młodzian: Conc: fol: 282.* Po odprawionym tym poſelſtwie y powrocie do Polſki, Wawrzyniec Goślicki Biſkup Poznańſki Koadjutorem go ſwoim uczynił; poświęcony tedy pod tytułem Biſkupa Sicopolitańſkiego, *Tylkowſki w Zyciu S. Koſtki*, a gdy w roku 1608 z swiatem ſię rozſtał Goślicki, obiąwſzy rządy Biſkupſtwa, torem idąc Pradziada ſwego Jędrzeia, także Biſkupa Poznańſkiego, Heretykom woynę wypowiedział: z Poznania wſzyſtkich Miniſtrow albo Predykantow dyſſydenckich rugował, a w roku 1609 uproſił u Krola przywiley, żeby żadnemu z heretykow nie godziło ſię w tym mieście oſiadać, dopieroż mieyſkie przyimować: Zbory także ich albo demoliowane, albo odięte. Tegoż roku w Wielki Czwartek ſprowadziwſzy cokolwiek mogło bydź w mieście uboſtwa, w pałacu ſwoim częſtował, y ſłuſzną każdego iałmużną opatrzył, dwunaſtu z nich wybrawſzy, nogi im umywał, ſam do ſtołu ſłużył y karmił, odchodzącym prawie wſzyſtek ſprzęt ſwego ſtołu między nich rozdał: Nazaiutrz pięćdzieſiąt z nich odartuſow, okrył. *Annuæ Societ:* toż y inſzych lat poki żył czynił, Dwor Biſkupi w Poznaniu do wczeſney rezydencyi reformował, y ogrod wyſtawił. Tegoż roku Synod w Dyecezyi ſwoiey złożył. Nim wſtąpił na Biſkupſtwo, ośm dni rekollekcyi w Kollegium naſzym Poznańſkim odprawił, na ktore przez cały czas był ſzczodrobliwie łaſkawy. Przyſzedł do niego Kuchmiſtrz Dworſki, pytaiąc ſię, iakby ieść kazał gotowac, w dzień poprzedzaiący Swięto Niepokalanego Poczęcia Matki Boſkiey: odpowiedział Biſkup, Nie maſz rozkazu kościoła Bożego, żeby iutro pościć, y tak cały dwor z mięſem iadł. Wieczorem gdy ſię u komina Biſkup grzeie, cały komin bez żadney okazyi hurmem ſię obalił; a co dziwnieyſza, bez naymnieyſzego uſtyrku albo ſzkody w Biſkupie, lubo tuż ſtoiącym: Czym przeſtraſzony, na potym po wſzyſtkiey Dyecezyi ſwoiey, rozkazał, żeby dzień 7 Grudnia przed Swiętem Niepokalanego Poczęcia, z poſtem obchodzono: iakoż nabożeńſtwo do Nayś: Matki ſzczegulniey ſię w nim wydawało. O nim *Pigłowſki in Elogiis* to napiſał: *Et ſi avorum gloriâ caruiſſet, dignus erat, qui magna virtute, ſumma quævis mereretur*, atoli pobożny Prałat o wyżſze Biſkupſtwa niechciał ſię ſtarać. Tak ſię świątobliwie na Biſkupſtwie ſprawuiąc, w roku 1623 poſzedł po zapłatę. Do śmierci nie mało mu pomogło, gdy mu iuż choruiącemu znać dano, iż kościoł Katedralny Poznańſki pogorzał; w Radlinie pochowany, żył lat 48.

Łukaſz Marſzałek Wielki koronny, Leżayſki, Kamionacki, Wałecki, Odolanowſki, Łoſicki, Kościerzyńſki, Srzemſki, Kolſki, Rubieſzowſki, Wolbromſki, Gieranowſki, Uyſki, Pilſki, Staroſta, ſyn drugi Jędrzeia Marſzałka Wielk: Koron: z cudzych kraiow powrociwſzy, na dworze ſię krolewſkim czas nieiaki bawił: w roku potym 1607, między nim y Staniſławem Stadnickim nieukoione ſię zatargi wſzczeły, przyſzło do tego, że liczne woyſka na ſiebie zwodząc, kilka razy do bitwy przychodziło między niemi, y lubo Łukaſz zawſze zgody pragnął, iednakże potężny adwerſarz żadnych choć ſłuſznych kondycyi przyimować niechciał; naoſtatek oſtatnią klęſką ſwoią y śmiercią w potyczce zabity dał koniec tym roſterkom Stadnicki. Tą woyną wycienczone były doſtatki Łukaſza, przecięż Krol Zygmunt III, nadanemi Staroſtwy poratował Łukaſza, przydał mu do tego Kaſzte-

Kásztelanią Poznańską, na ktorey śiedział 1616 y 1620, wziął potym laskę nadworną, z tą w roku 1623 był deputowany do namowienia sposobu, aby monetę słuszney wagi y ceny bito *Constit: fol.* 7, z tey posunął się na wielką, pod ktory czas w Leżaysku na Piaskach wspaniały kościoł y klasztor OO Bernardynom wymurował, pod tytułem Zwiastowania Panny Maryi, a przedtym w kościele farskim Leżayskim fundował kurs albo godzinki o Nayś: Pannie, aby śpiewane były, *Nakiel: in Miech: fol: 362.* Taż fundacya Leżayska, approbowana przez *Konstytucya* 1678 *fol:* 23. I naszemu Zakonowi, rodowitą iakoby pobożnością był wielce przychylny, na rożnych mieyscach. W wielkiey był łasce u Zygmunta III, Władysława IV, y Kazimierza Krolow, nietylko dla tego, że na wszystkie okazye liczne poczty do obozu posyłał, ale też dla osobliwey rostropności w sądach y w sprawach publicznych, pokazało się to podczas dwoyga interregna, to iest w roku 1632 y 1648, kędy iako gospodarz szczęśliwie y przezornie opatrywał, aby żadnych tumultow nie było. Przez lat blisko pięćdziesiąt Marszałkuiąc, *prisci moris amans, & diligentissimè retinens,* mowi o nim *Potoc: Centur: fol:* 417, tego naybardziey przestrzegał, aby za iego łaski, zwyczaie y prawa stare nienaruszone zostawały. W ostatniey starosci prawie ośmdziesiątoletni, wyprosił się z urzędu Marszałkowskiego, y osiadł na krześle Woiewodztwa Rawskiego, na ktorym y żyć 1654 przestał. Miał za sobą *1mo voto* Annę Pilecką, ostatnią z tego Domu Lelıwczykow dziedziczkę, Starościankę Hrodelską, wdowę po dwoch Kostkach, *2do voto* Zofią z Zurowa Daniłowiczownę Podskarbiankę Wielka koronną, wdowę po Pawlę Sapieha Podkanclerzym Litewskim, ktorey nadgrobek wystawił w Leżaysku, *Starowol: in Monum:* Trzecią dwa wspominaią Mś. Elżbiete z Dąbrowicy Firleiownę, wdowę po Krzysztofie Ossolińskim Woiewodzie Sendomirskim, z ktorą wziął Wiśnicze na Podlasiu, y niektore krolewczyzny; atoli syna żadnego nie zostawił: z corek, Katarzyna dostała się w małżeństwo Zbigniewowi Firleiowi Starośćie Lubelskiemu 1648. Konstancya Stefanowi Grudzińskiemu Staroście Uyskiemu. Helena Elżbieta Janowi Mikołaiowi Daniłowiczowi Podskarbiemu Wielkiemu koronnemu, umarła 1632 w Łaskarzowie.

Piotr Krayczy koronny, syn trzeci Jędrzeia Marszałka W. K. w roku 1587, będąc Starostą Nakielskim y Rohatyńskim, podpisał *diploma* elekcyi krola Zygmunta, *Constit: fol: 450,* w następuiącym roku iuż Krayczym koronnym, Starostą Gnieźnieńskim, Wołpińskim y Dubińskim, podpisał przywiley *infeudationis Prussiæ,* wielkich iednak expektatyw człowiek, iako y rozumu y powagi, zmarł predko w roku 1600, wieku swego 34, Collegio naszemu Poznańskiemu w roku 1570, woytostwo Tanoszewice zapisawszy, Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Halszką Sieniawską Kasztelanką Kamieniecką, Hetmánowną Polną Kor: a gdy mu ta we trzy miesiące po ślubie umarła, z Anną Jana Zborowskiego Kasztelana Gnieźnieńskiego corką, z tey były trzy corki, Elżbieta zaślubiona Zygmuntowi Grudzińskiemu Woiewodzie Kaliskiemu, wielkich cnot Pani, ktorey ciało w kilkadziesiąt lat po śmierci niezkażone znaleziono, Zofia Dymitrowi Weiherowi Kasztelanowi Gdańskiemu, Staroście Kościerzyńskiemu, po nim Gerardowi Denhoffowi Woiewodzie Pomorskiemu, y Katarzyna, synow także trzech, Jedrzey, Jan, y Piotr, *Acta terrestr: Caliss: 1610.* Z tych Jądrzey Podkomorzym był Poznańskim, zszedł młodo z tego świata w roku 1624, lat trzydziestu niedożywszy, iako y Jan, miał za sobą ten Jędrzey *1mo voto* Annę Mielżyńską Kasztelankę Gnieźnieńską, *2do* Zaleską Referenda-

rzowne koronną, z tey corka Katarzyna żyła *2do voto* z Przyiemskim Piotrem Kasztelanem Szremskim.

Piotr Woiewoda Kaliski, Starosta Odolanowski, Łosicki, syn trzeci Piotra Krayczego koronnego, będąc naprzod Podkomorzym Kaliskim, a snać postuiąc na Seym w roku 1629, naznaczony Kommissarzem na uspokoienie y rozsądzenie krzywd, przyległych granicznych Prowincyi Wielkieypolszcze, *Constit: fol: 16, y 1632 Constit: fol: 32, y 1637 fol: 11.* W roku 1638 iuż Podstoli koronny, w roku 1648 był Stolnikiem koronnym, oraz Podkomorzym Kaliskim, podobno był y Podczaszym koronnym, iako namienia *Paneg: Coll: Posnan: Celeusma.* Woiewodą potym Podlaskim został koło roku 1659, *Swiadek Parisius in Slavia,* z tego przesiadł się na Kaliskie, y zdrową radą y szablą pamiętny syn koronny, kiedy Turkow przy Dniestrze, Szwedow na rożnych mieyscach, zwycięzko płaszał, osobliwie, pod Wschową, Lesznem y Kościanem; do Olsacyi nawet zabiegł z Czarnieckim na pomoc Duńskiemu Krolowi. *Zył* lat 61, wspominaią go Konstytucye ieszcze w roku *1661 fol: 16.* Miał za sobą Katarzynę, corkę Bogusława Leszczyńskiego Kanclerza koronnego, wdowę po Stanisławie Grzymułtowskim Staroście Srzedzkim, z tey corka *1mo voto* Grudzińska, *2do* Modlibowska Stolnikowa Poznańska, *3tio* Zebrzydowska Jedrzeiowa Starościna Rogozinska, imię iey Maryanna, 1687, y synow trzech, Kazimierz, Jan y Piotr. Z tych

Kazimierz Biskup Chełmiński, syn Piotra Woiewody Kaliskiego, naprzod Kanclerz Poznański, daley Opat Bledzewski, Koadjutor na Biskupstwo Poznańskie Stefana Wierzbowskiego, pod tytułem Biskupa Dyoklecyi, konsekrowany w roku 1680, aż też Biskup Chełmiński 1683, o cześć Boską y wiarę przeciw heretykom zelozyi wielkiey: ieszcze tylko Opatem będąc, ze wszystkich dobr swoich za okazyą ich rugował, osobliwie iednak z Bledzewa; dopieroż Biskupem zostawszy, przodkow swoich żarliwością, o prawowierną wiarę siła pracował y ucierpiał; w Rokitnie Obraz Nayś: Panny cudami wsławiony, ozdobił bogato, y kościoł wspaniały wymurował: z Seymu Warszawskiego Kommissarzem był naznaczony względem ubespieczenia Miasta Elbląga, aby traktował z Kommissarzami Brandeburskiemi, *Constit: fol: 11,* Powiadaią, że gdy go matka iego w żywocie ieszcze nosiła, na boku iey znamię iak Infuła pokazało się. Zszedł z tego świata w roku 1693. Katedrę swoię Chełmińską, piękną wieżą ozdobił, wieś Turow do teyże Katedry od Xiążąt Pruskich kupił, y w niey osadził, Plebana.

Jan Woiewoda Brzeski Kuiawski, Generał Wielkopolski, syn drugi Piotra Woiewody Kaliskiego, naprzod Podczaszy Poznański w roku 1658, pod ktory czas trzymał pancerną chorągiew w woysku koronnym, *Komput. Woyska;* zgodnemi wkrotce głosami stanął potym Podkomorzym Poznańskim, z tym tytułem, z Seymu 1661 naznaczony na rozeznanie y określenie granic między Wielkopolską, Sląskiem, Margrabstwem, y Pomorzem, *Constit: fol: 21;* był daley Woiewodą Inowrocławskim 1667, z tego posuniony na Kaliskie, aż kiedy mu Generalstwo Wielkopolskie Krol Jan ofiarował, 1678, przesiadł się na Brzeskie Kuiawskie, na ktorym wiek swoy zkończył w roku 1684. Fundował OO Reformatow w Rawiczu, pod tytułem S. Antoniego Cudotworcy 1673; a potym w Osiecznie kościoł Zakonowi S. Franciszka wymurował. Jako miał Oyca walecznego, tak też mu dopomagał rycerskich odwag, za Oyczyznę, przeciw Szwedom pod Gorką, pod Złoczowem y Barem przeciw Kozakom, pod Kałuszą przeciw Tatarom, pod

 Choci-

Chocimem z Sobieſkim Hetmanem mężnie pułki przywodząc, pamiętny Regimentarz, w ktorych zaſługach trzymał Staroſtwa, Konińſkie, Odolanowſkie y Miedzyrzeckie. Złączył ſię był dożywotnie z Zofią Przyiemſką herbu Rawicz ale z niey potomſtwa nie zoſtawił, *Publici Dolor: Oner:* Informacya o tym Domu dana mi, chce mieć iego żonę Koſtczankę, iakoż trzymał ten Jan dobra Rawicz y Oſieczno, ktore dziedzictwem były Mikołaia Alexandra Koſtki.

Piotr Woiewoda Łęczycki, Generał Wielkopolſki, Staroſta Miedzyrzecki, ſyn trzeci Piotra Woiewody Kaliſkiego, miał za ſobą Ludowikę corkę Krzyſztofa Opalińſkiego Woiewody Poznańſkiego, z tey był ſyn Adam, Staroſta Wałecki, ten powrociwſzy z cudzych kraiow, marſzałkował na Seymiku Srzedzkim, poſłował na Seym walny, atoli wielkie o ſobie nadzieie prędką śmiercią pomylił w roku 1696, z Szafgoczowny żadnego potomſtwa nie zoſtawiwſzy. Drugim związkiem Piotr, poiął Katarzynę Przyiemſką Chorążanke Kaliſką, z Rozrażewſkii urodzoną, z tey corka Ludowika Sapieżyna, Starościna Bobroyſka, zeſzła z tego świata koło roku 1718. W młodſzym wieku ten Piotr, do woiennych dzieł przyuczać ſię począł pod Grafem de Hatzwelt Generałem Ceſarſkim, potym pułk wodził przeciwko Kozakom; w burzy domowey przy Janie Kazimierzu nienadwerężenie ſtawaiąc. Poſłował na rożne Seymy 1661, *Conſtit: fol: 21*, na ten czas Staroſta Srzemſki, 1670, *Conſtit: fol: 12*, zkąd był deputowany do piſania inſtrukcyi poſłowi do Cara Moſkiewſkiego; Woiewodą Łęczyckim będąc Marſzałkował w Trybunale koronnym 1681 *Młodzian: tom:* 4. Konwent z muru wyſtawił OO Reformatom w Oſieku.

Jan z Bnina Opalińſki Cześnik Koronny y Chorąży Poznańſki, iako ſię podpiſał w roku 1547 na liście Zygmunta krola, danym Miaſtu Lwowſkiemu, ſyn Mikołaia z Barbary Lubranſkii, zpłodził Jana Kaſztelana Santockiego, Staroſtę Pobiedzińſkiego, ktory przybrał ſobie w małżeńſką ligę Annę Goſtyńſką z Krotowſkii urodzoną, iako ſię na początku mowiło z Mł. Zegockiego, ktory mu dwoch ſynow przyznaie, Piotra bezżennego, y Jana Kaſztelana Rogozińſkiego, niewczeſne zdrowie do wyżſzych honorow było mu na przeſzkodzie, z światem ſię rozſtał w roku 1598, z Barbary Oſtrorożanki Lwowſkiey Kaſztelanki Santockiey, ktorą Zborowſka Kaſztelanka Krakowſka urodziła, zoſtawiwſzy trzy corki, Annę Bardzką Surrogatorową Poznańſka, Zofią Leſzczyńſką Woiewodziną Brzeſką Kuiawſką, ta lubo z mężem żyła od wiary katolickiey dalekim, przecięż w tey wierze y pobożności niewzruſzona. Trzecia corka była za Woiewodą Inowrocławſkim, y żyła ieſzcze w roku 1624, Synow dwoch, Piotr y Jan. Z tych Jan naprzod Kaſztelan Kaliſki 1624, potym Woiewoda Kaliſki, z tego poſtąpił na Poznańſkie 1628, Staroſta Inowrocławſki, nauką y pobożnością znakomity, w Teologicznych y Filozoficznych kweſtyach tak był dobrze biegły, że mogł publicznie z naymędrſzemi o nich dyſputować. Tacita już był większą część na Polſki iezyk przetłumaczył; atoli śmierć ktora przypadła na rok 1637, wieku 56 zycia iego, do dokończenia tey pracy przeſzkodziła. Kupił był Łabiſzyn, Rynarzew, Grodziſk, Lwowek y Trzciel, żona iego Potulicka, corka Apollinara, Woyciechowi Gaiewſkiemu Kaſztelanowi Rogozińſkiemu zaślubiona, ſynow zaś było (krom dwoch młodo zmarłych) trzech, Alexander Staroſta Inowrocławſki 1643, iezdził z ſtryiecznym ſwoim bratem Krzyſztofem Woiewodą Poznańſkim, poſłem do Paryża, na ſprowadzenie Ludowiki Krolowy żony, Władyſława IV. *Navis aurea*, miał

za ſobą

za ſobą Dorotę Rozrażewſką, corkę Jaroſza Kaſztelana Miedzyrzeckiego, ale z nią bezpotomnie żyiąc, w roku 1648 przenioſł ſię na inſzy świat. Jan Leopold Kaſztelan Nakielſki, fundował w Grodziſku w Wielkieypolſzcze OO Bernardynom Kościoł y Klaſztor, *Baßk: Sam: kazan: na iego pogrz:* dni ſwoie zkończył w roku 1672, zoſtawiwſzy po ſobie oſierociałą żonę Zofią Gurſką z Miłoſławia, z tey były dwie corki, Urſzula dożywotnie zmowiona z Jędrzeiem Grodzieckim, Wiktorya z Krzyſztofem Pruſimſkim, y ſynowie dway, Franciſzek, żona iego, Proſka, y Jan Staroſta Srzemſki, ten miał za ſobą Konſtancyą Konarzewſką, ſioſtrę rodzoną Filippa Staroſty Konińſkiego, z tą zpłodził pięciu ſynow, Jozefa Staroſtę Srzemſkiego, Alexandra Kuſtoſza Poznańſkiego, Karola dziedzica na Grodziſku, y N. Karmelitę Boſego w Prowincyi Sląſkiey: *2do voto.* Jan Kaſztelan Nakielſki, po Gurſkiey, poiął Zołtowſką. Trzeci Konſtantyn, ten z Alexandrem bratem w woyſku chwalebnie Oyczyźnie ſłużył. O potomſtwie iego nigdzie nie czytam. Ociec ich fundował OO Reformatow w Łabiſzynie, pod tytułem S. Tomaſza Apoſtoła w roku 1627, inne zaś kościoły w Opalenicy y Grodziſku upoſażył, zbogacił y nadał: na heretykow oſtry, ktorych nie raz o fałſz w wierze przekonał, y z dobr ſwoich rugował, z Seymu 1629 Kommiſſarz do zapłaty woyſku *Conſtit: fol: 18;*

Piotr Woiewoda Poznańſki, Staroſta Srzemſki y Pobiedzińſki, ſyn Jana Kaſztelana Rogozińſkiego drugi, naprzod Dworzanin krolewſki, poſłował potym na Seymach, deputat na ſądach Trybunalſkich, Rotmiſtrz, Pułkownik, Kommiſſarz Rzeczypoſpolitey na expedycyach Chocimſkiey y Moſkiewſkiey; przed Woiewodztwem, był Kaſztelanem Poznańſkim, od roku 1619. Przy wierze katolickiey nienadwerężenie ſtawaiąc, z tym ſię często dał ſłyſzeć, że ſobie za nię życzył na woynie umierać. Dla rozmnożenia teyże wiary, w Sierakowie, dobrach ſwoich, w ſąſiedztwie leżącym heretykow, OO Bernardynow fundował, wſzakże nie dokończył fabryki, tak dla tego, że na woienne Oyczyzny potrzeby wielki koſzt łożył, iako y dla tego, że w młodym wieku śmierć go zaſzła, to ieſt 1624, w lat życia 37. Z tegoż Sierakowa wſzyſtkich heretykow wypędził, dozwoliwſzy im dobra ſwoie przedać, ieżeliby niechcieli z kościołem ſię katolickim poiednać; zakazał potym, żeby żadnemu z nich nie wolno było w mieście oſiadać albo przemieſzkiwać. Swiąt uroczyſtych Chryſtuſa Pana y Matki Boſkiey, y niektorych inſzych, nigdy nie opuścił, żeby ich bez ſpowiedzi y kommunii miał odprawić. Zwykł był codzień mſzy ſłuchać, Koronkę także y godzinki do Nayś: Panny, odmawiać, ile mu tylko czaſu publiczne intereſſa pozwalały; kościołom, w Sierakowie, w Chrzypſku, Czerniewie, ozdoby przyczynił: do Częſtochowy pieſzą peregrynacyą podeymował, nic ſię nie oglądaiąc na lekkich ludzi ztąd ięzyki y pośmiewiſka. Niemniey y Oyczyźnie z wielkim affektem przymilił ſię, kiedy na Wołoſką expedycyą, dwie chorągwie, Uſarſką y Kozacka, przyprowadził, ſwego zaciągu, y przez trzy lata ich trzymał. Na Moſkwę także ſto pięćdzieſiat Uſaryi wyſtawił, z ktoremi gdy do Łucka do Władyſława krolewica Polſkiego przyſzedł, z tym ſię dał ſłyſzeć: wprawdzieć do woiennych dzieł ieſzcze nieprzyuczony idę, z tą iednak rezolucyą, że wſzyſtkim moim ludziom, na pierwſzy nieprzyiacielſki impet przodkować gotowem, bylem tylko doświadczonego w rycerſkim kunſzcie miał Wodza, ktoremu y ſiebie y ludzi moich poddałbym. Chodkiewicz Hetman pytał ſię go, coby miał za pobudkę, tak dalekiey ſwoiey na te woynę fatygi, odpowiedział: Mam prawi żonę

wi żonę, dzieci y fortunę, iedney mi ieſzcze rzeczy nie doſtaie, chwały z dzieł moich zapracowaney, dla ktorey tu poſpieſzyłem: iakoż wkrotce pod tym walecznym Hetmanem tak poſtąpił, że go przeciwko Pozarowſkiemu, w ſłuſznym kompucie ludzi, wyſłał pod Kalugę, gdzie całe dziewięć mieſiecy, niezwyciężonym ſercem y z nieprzyiacielem, y z niewczaſem, paſſowac ſię muſiał. Pod Chocim potym z chorągwią Uſarſką, y drugą Arkabezorow wyprawił ſię, gdzie gdy przy nim ſtoiącego Rotmiſtrza iego nad Arkabezarami Oporowſkiego zabito, ktoś z poufalſzych przeſtrzegał go, żeby na żonę y dzieci ſwoie pamiętał; rzekł: Dobra ſprawa moia ieżeli zginę: Bog ſam opiekunem y dzieci moich y żony będzie. Tak ſię tam tą odwagą ſwoią popiſał, że o nim Jakub Sobieſki, Ociec Krola Jana, powiadał: Zeby Oyczyzna nie mogła nikomu innemu lepiey buławy powierzyć, iako iemu. *In Commentario zaś belli Chotimenſis,* tak o nim piſze, *Petrus Opalinſki, cum poſt hanc expeditionem, in Palatinatum Poſnanienſem, Joanni Oſtrorog ſucceſſiſſet, magnamq; ſui in omnium animis exſpectationem excitaſſet, in ipſo ætatis virilis flore extinctus eſt.* Fundował w Akademii Poznańſkiey nową ſzkołę y Profeſſora, ktoryby uczył Grammatyki. Miał za ſobą Zofią Koſtczankę Kaſztelankę Biecką, z ktorey trzy corki zoſtały, Zofia, *imo voto* Staniſława Koniecpolſkiego, Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego koronnego, a po iego śmierci, Samuela Xiążęcia Koreckiego, Staroſty Robczyckiego, małżonka, z pierwſzym tylko ſiedm niedziel żyła, drugi ſię zaraz przy ślubie z nią śmiertelnie rozchorował; dobrotliwa to Pani na Dom Nowicyatu naſzego Krakowſkiego, gdzie kościoł tamtego mieyſca, obiciem, kleynotami, złotym Votum, y innym apparatem ozdobiła, pewną ſummę temuż mieyſcu oſtatnią wolą zapiſawſzy, kędy też ciało iey, gdy umarła 1657, w kościele S. Macieia złożone: Dopuścił był Pan Bog na nię oſobliwſze utrapienie, a potym y boleści, ale y to dla iego chwały mężnie wycierpiała. Druga Anna, *imo voto* zaślubiona Staniſławowi Przyiemſkiemu Woiewodzie Poznańſkiemu, a potym Marſzałkowi Nadwornemu koronnemu y Generałowi Wielkopolſ: a po iego śmierci 1642, Jakubowi Rozrażewſkiemu Woiewodzie Inowrocławſkiemu, Staroście Odolanowſkiemu. Jey dobroczynność znamienitą na obraz cudowny Panny Maryi w Zdzieſzowie, kiedy ſześć tyſięcy na frabrykę kościoła wyliczyła, ſławi Xiążka: *Magnalia Divæ Zdzieſſov: fol: 282,* umarła 1648. Trzecia Franciſzka w Zakonie S. Benedykta w Poznaniu, y ſynow dwoch, Z tych

Łukaſz Marſzałek Nadworny koronny, Staroſta Hrubieſzowſki y Odolanowſki, ſyn Piotra Woiewody Poznańſkiego z Koſtczanki, w dziecińſtwie od Oyca odumarły, od pobożney Matki z bratem ſwoim, pobożnie y pańſko wychowany: od piętnaſtego roku życia ſwego, tak ſię czytania Xiąg rożnych chwycił, że ſię iego umieiętności ludzie uczeni dziwować muſieli, y w drodze nawet ta iego zabawka była, Xięga; do czego ſporządził był ſobie Bibliotekę, z autorow tak kościelnych, iako y świeckich, niemałym koſztem. Znać iego naukę w Xięgach od niego do druku podanych, 1mo. *Polonia defenſa contra Barclavium Joannem, ubi ex occaſione iſta, de Regno, Genteq; Polona, multa narrantur, in 4to majore, Dantiſci 1648, Typ: Forſteri,* 2do. *De Officiis libri tres, in quibus Chriſtianæ Sapientiæ, ideſt moralis Philoſophiæ, Juriſprudentiæ, imo & Theologiæ, pleraq; & præcipua, nova hactenus ratione, atq; methodo, accuratè explicantur. Cracov: in fol; 1649,* ale imienia ſwego do tey Xiążki nie przyłożył, iako y do pierwſzey, *& 1668 Amſtelodami in 12:* Jeſt iego *Liſt w Mowcy Polſkim fol: 341,* w ktorym Janowi Kazimierzowi Krolowi, dziękuie

za laſkę Nadworną, Zaś *tom: 2 edit: 1683 Mowa na pogrzebie Marſzałkowy Koronney fol. 59. Witanie na Seymie Krola Władyſława Marſzałkuiąc 1638* w Izbie Poſelſkiey. *Mowa ktora oddawał pieczęć Jerzemu Oſſolińſkiemu fol: 121, y Radzieiowſkiemu Staroście Łomżyńſkiemu fol: 123.* Po śmierci ſwoiey zoſtawił był Xiążkę, *de Gubernatione Reipub: & modo Comitiorum in Polonia peragendorum & concludendorum, cum magna Regis Vladislai, Senatorumq; approbatione.* Napiſał był także Xiążkę, *De Cauſa Hæreſeos, ac remediis ejusdem,* ktora iuż approbowana, y do druku gotowa, z czaſem za niedozorem do tego należących zginęła, z wielką ſzkodą, y żalem tych ktorzy ią czytali. Zoſtawił także, *Epiſtolas cultas & morales: y hiſtorya dzieiow tak w Polſzcze iako y w cudzych kraiach,* ale ta gdzieś w ciemnicy uwięziona. *Nad to, judicium de ſtatu ac bellis Sveticis in Imperio geſtis, per annos triginta.* Niewiem czy nie iego praca. *Porta aurea introducens ad ſacram Hiſtoriarum Eccleſiaſticarum Baſilicam pro Gymnaſio Opaleniano Sierakovienſi accommodata 1650 in 8vo. C. D.* Jakoż to o nim napiſał, *Potocki in Centuria Virorum. Ita omnium plenè comprehendit abdita & arcana ſcientiarum, quaſi nulla illi ſupereſſet alendæ & ſuſtentandæ vitæ ratio, præter literas, adeo omne tempus non diuturnæ ſane vitæ, eximiis lucubrationibus, & literariis otiis tranſmittendum putavit, quaſi nihil ſibi in tanto cive, aut publicorum in Repub: aut privatorum officiorum vendicaret cura.* Umiał ięzyki rożne krom Łacińſkiego, Hebrayſki, y Grecki; tak, że nietylko czytał Greckich autorow Xięgi, ale y piſał tym ięzykiem, iuż żonatym będąc, nauczywſzy ſię go, ſkoro tylko traktować począł Rzeczypoſpolitey ſprawy, wielką o ſobie u wſzyſtkich opinią wzniecił: dla tego do wielkich ſpraw y przytrudnieyſzych, Maieſtaty y ſtany koronne zażywać go poczeły, acz ieſzcze młodego. Był wprzod Podkomorzym Poznańſkim, z tym tytułem podpiſał konwokacyą Warſzawſką 1648, a gdy Łukaſz ſtryi iego, w ſtarości wielkiey wyproſił ſię z laſki Marſzałkowſkiey wielkiey, iemu Nadworną ofiarował Krol Jan Kazimierz. A nietylko piorem, dowcipem y ięzykiem, ale y orężem przyſłużył ſię Oyczyźnie. Na początkach panowania Władyſława IV Uſarſką chorągiew, w męże ſzlachetne, y oręże należyte opatrzoną, ſwym koſztem w Pruſiech trzymał, y ſam im regimentował. Ná Zborowſką także przyprowadził ſwym ſumptem ſto dwadzieścia piechoty, a iazdy 60 W roku 1651, Podczas obleżenia Warſzawy, ſwym także nakładem tyleż piechoty ſtawił, y do ſpędzenia z Warſzawy nieprzyiaciela dopomogł, gdzie z poddaiącemi ſię traktował, y traktat podpiſał, *Tuldenus lib: 6 fol: 211.* Podczas Seymu Warſzawſkiego w roku 1662, że wieści iakieś od Związkowego woyſka o niebeſpieczeńſtwie gruchały, dla beſpieczeńſtwa Maieſtatu y ſtanow, tyſiąc dwieście bardzo ćwiczoney piechoty ſwoią ſzkatułą chował. Od Rytwian Zamku ſwego, zpędził Rakocego z Węgrami, wytrzymawſzy ich imprezy dość mężnie. Przenioſł ſię na życie nieśmiertelne w roku 1662, w życiu wſtrzemięźliwy, w konwerſacyi poważny, y acz żonaty przecięż z innemi białogłowami ſtrzegł ſię konwerſacyi. Co mieſiąc, oprocz tego, w znacznieyſze przypadaiące święta ſpowiadał ſię y kommunikował. Tak około ſług ſwoich, iako y poddanych chorych ſtaranie czynił, aby im tak w potrzebach do ciała należących, iako y duchownych albo duſznych nie ſchodziło. Przy Janie Kazimierzu krolu, niewzruſzoną wiara ſtoiąc, y z nim za granice uſtąpiwſzy, wielkie ſzkody od Szwedow w dobrach ſwoich ponioſł, mężnie to iednak przyiął. Zakon naſz dobrotliwie kochał, y przeciw ięzykom uſzczypliwym bronił: podczas woyny Szwedzkiey ośmnaście oſob naſzych w dobrach ſwoich przez cały rok żywił, Prowincyi Polſkiey

zapilał y oddał Pałac, Daniłowiczowſki nazwany, w Warſzawie, w Rytwianach po śmierci pochowany, ktoremu mieyſcu coroczney intraty przyczynił: z Izabelli Tęczyńſkii Jana Woiewody Krakowſkiego corki, oſtatniey z tey familii dziedziczki, miał corkę Zofią Staniſława Lubomirſkiego Marſzałka W. koronnego małżonkę, w Arytmetyce, Muzyce dobrze wyćwiczoną, y ſynow dwoch Jana y Staniſława.

Jan Podczaſzy koronny Staroſta Błońſki, Hrabia na Tęczynie ſyn Łukaſza Marſzałka Nadwornego koronnego. Po śmierci Oycowſkiey pułk tyſiąc dwieście piechoty Oycowſkiey, trzymał ſwoim koſztem na uſłudze Oyczyzny, ale go potym oddał Rzeczypoſpolitey, żona iego Zebrzydowſka Woiewodzanka Krakowſka. Brat rodzony Staniſław Staroſtą był Nowomieyſkim, zſzedł z tego świata w roku 1704, wielkie doſtatki po ſobie zoſtawiwſzy, w Rytwianach pogrzebiony. Poſłował na rożne Seymy 1676 y 1678, *Conſtit: fol: 7.* Jeſt tego Podczaſzego pamiątka w Częſtochowie, wotywa wielka, *Nieſſpork: in Analectis fol: 326*, wſzedł do grobu 1682.

Krzyſztof Woiewoda Poznańſki, Staroſta Srzemſki, Oſiecki, ſyn drugi Piotra Woiewody Poznańſkiego. O nim to potomności napiſał *Potocki in Centur: Virorum fol. 344. Si neq; Palatino Patre, neq; tam claris Majoribus ortus fuiſſet, meruerat; quem ob raram eruditionem, & incomparabilem, quandam, ac venuſtam formæ dignitatem, ampliſſimorum quorumcunq; regnorum ſubſellia depoſcerent Senatorem. à Vladislao IV in Poſnanienſem Palatinalem dignitatem provectus, ad deducendam quoq; è Gallia Mariam Ludovicam Niverniæ Principem Venceſlao Leſczyńſki Varmienſi tunc Antiſtiti adjunctus eſt collega. Quæ legatio aulæ Gallicæ, tum ob ſplendorem incomparabilem, tum ob legatorum prudentiam, linguarum exactiſſimam peritiam, ſolertiam, eloquentiam, plurimùm æſtimata*, ieſt opiſana wierſzem Łacińſkim 1646 od naſzego X. Jędrzeia Kanona pod tytułem *Expeditio legatorum in Gallias*, wſpomina ią *Cluver. fol: 846 y Brachel lib: 6.* Są w druku iego *Satyry, albo Przeſtrogi, do poprawy rządu y obyczaiow w Polſcze należące libri 5 in fol: 1652, według Kochow: climac: 2 lib: 1 fol: 86.* Jeſt także iego *liſt do Władyſława IV Krola piſany o Szwedzkiey Woynie tom: 2do Mowcy Polſkiego.* Fundował ſzkołę w Sierakowie, y do niey Profeſſora z Akademii Krakowſkiey zprowadził, poſzedł na wieczność w roku 1655. Potomſtwo iego z Tereſſy Czarnkowſkii Adama Woiewody Łęczyckiego y Generała Wielkopolſkiego corki, pięć corek, Jedna Ludowika, ta żyła z Piotrem Opalińſkim Woiewodą Łęczyckim, y Generałem Wielkopolſkim, Pani na ubogich y poddanych ſzczodrobliwa *Młodzian: tom: 4 Conc: na iey pogrz.* dług śmiertelności wypłaciła w roku 1677, iey ſumptem, *Cuda przy obrazie Rokitnickim do druku weſzły.* Zofia druga, ta *1mô votô* z Adamem Konarzewſkim herbu Wręby, *2dô* z Wacławem Leſzczyńſkim Woiewodą Podlaſkim, *3tiô* za Staniſławem Opalińſkim Staroſtą Konarzewſkim, Trzecia Franciſzka, z Piotrem Tarłem Woiewodą Smoleńſkim. Czwarta Tereſſa, ta pierwſzym związkiem z Sieniutą Kaſztelanem, Staroſtą Szydłowieckim, drugim z Niemierzycem Stefanem Woiewodą Kiiowſkim, trzecim z Woyciechem Konſtantym Brzezą Woiewodą Poznańſkim, ſynow zaś dwoch Jana y Piotra.

Jan Kaſztelan Poznańſki, Staroſta Oſiecki, ſyn Krzyſztofa Woiewody Poznańſkiego, złączył ſię był dożywotnie z Zofią Czarnkowſką Staroſcianką Miedzyrzycką, z tey tylko corka zoſtała, Katarzyna Staniſławowi Leſzczyńſkiemu Krolowi zaślubiona, Matka dziſieyſzey Maryi Krolowy Francuzkiey. Piotr Adam ſyn drugi tegoż Krzyſztofa, Podkomorzy Poznańſki, Staroſta Srzemſki y Miedzyrzecki, poſeł na Seym Koronacyi 1676. *Conſtit:*

Conſtit: fol: 21 y 1678 fol: 33, kilkanaście lat przeciw rożnym nieprzyiaciołom ſłużył mężną ręką Oyczyźnie. W Schowie kościoł OO Bernardynow po zpaleniu zpuſtoſzały, reſtaurował. *Samuel Baſſkowſki kazanie pogrzeb:* W Lachowcach także kościoł wyſtawił. Przybrał był ſobie w małżeńſtwo Annę z Lachowic Sieniuciankę, ktora zeſzła 1672, atoli znią żył *ſterilis.* N. ma za ſobą Potocką Woiewodzankę Bełzką wdowę po Jerzym Warſzyckim Woiewodzie Łęczyckim.

OPARSKI *herbu Junoſza* w Ziemi Przemyſkiey.

*OPATKOWSKI *herbu Cholewa.* Jan z Opatowic Biſkup Chełmſki, Zakonu Kaznodzieyſkiego umarł 1440, Przeorem rządził konwent Krakowſki lat ſześć, potym Prowincyą Polſką, Władyſław Jagełło krol ſwego mu ſumnienia powierzył, y do tey Infuły wynioſł, względem iego zaſług, przydawſzy do tey Katedry, wioſki Łyſzcze y Siedliſka nazwane; Klaſztory ſwego Zakonu, w Kościeniu, Łowiczu, Srzodzie, Hrodle y Hrubieſzowie fundował, y należycie opatrzył. W Kumowie, w Pawołowie, w Grabowcu, w Łabuniach, w Chłaniowie, w Oſtrowie, w Czerniecinie kościoły, albo wyſtawił, albo nadał, albo poświęcił. Starał ſię do tego, żeby katedra tegoż Biſkupſtwa do Lublina mogła bydź przeprowadzona, tylko, że iego imprezie na przeſzkodzie był Zbigniew Oleśnicki Biſkup Krakowſki y Kardynał. Bartłomieia z Opawy, Piſarza Ziemſkiego Krakowſkiego, wſpomina *Długoſſ* pod rokiem 1429, że go Witold poſyłał po koronę do Zygmunta Ceſarza, luboć ſię on tego wyprzyſiągł.

*OPATKOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Staniſław Opatkowſki, podpiſał Uſtawy Pokrzywnickie 1587, *Conſtit: fol: 427.* Ewa Opatkowſka tego herbu, była za Alexandrem Nadolſkim.

*OPERSDORFF *herbu Kur w Slaſku* Franciſzek Graff z Operſdorffu zaſłużony tey Oyczyźnie, oſobliwie na woynach Szwedzkich za Jana Kazimierza krola, indigenat otrzymał na Seymie 1683, *Conſtit: fol: 15.*

*OPOCKI *herbu Jamina* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Sebaſtyan Opocki w roku 1629, pewną fundacyą uczynił w kościele Zawichoyſkim OO Franciſzkanow, tamże Piotr z Wielkiey Opoki Opocki, naprzod Podczaſzy Lubelſki, poſeł na Seym 1661, *Conſtit: fol: 16*, a potym Kaſztelan Wiślicki, w roku 1676 fundował Mſzą o S. Antonim, Konwent także Sendomirſki OO Reformatow, liczy go między ſwemi Fundatorami. Paweł 1632, Piotr Podwoiewodzy Sendomirſki, Staniſław 1648, Marcin, Kazimierz, y Nikodem 1674.

*OPOLSKI. Piotr z Opola Podſędek Lubelſki 1436, podpiſał liſt Jagełła krola dany Miaſtu Lubelſkiemu.

*OPOROWSKI *herbu Sulima* w Łęczyckim Woiewodztwie Dom ſtarodawny, y krzesłami Senatorſkiemi wſławiony. Jan z Oporowa Woiewoda Łęczycki w roku 1357, iako ſię dowodziło w pierwſzym tomie. Mikołay także Woiewoda Łęczycki w roku 1422, *u Łaſkiego w ſtat: fol: 49*, żona iego Kryſtyna, ſześciu mu ſynow powiła, Władyſława, Stefana; Boguſława, Piotra, Mikołaia y Jana. Z tych Władyſław z Dziekana Krakowſkiego, Proboſzcza Łęczyckiego, Kanonika Kuiawſkiego, y Podkanclerzego koronnego w roku 1434 na Biſkupſtwo Kuiawſkie wynieſiony, Zamek w Oporowie wymurował, y kościoł farny, ktory potym Zakonnikom S. Pawła Puſtelnika, oraz *curam animarum* oddał: kościoł w Włocławku pod Zamkiem dla Wiſły, ktora go podrywała, znioſł y demoliował. Szeſnaście lat na tey Katedrze ſiedząc, przenioſł ſię na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie w roku 1449.

1449, ktory Metropolią rządząc poł pięta lata, w roku 1454 żyć przestał, w Oporowie u OO Paulinow pogrzebiony. Stefan drugi syn Mikołaia Woiewody Łęczyckiego, naprzod Stolnik Łęczycki, podpisał z tym tytułem *Pokoy Brzeski u Łask: w stat: fol: 140*, potym Kasztelan Brzeziński 1451, *u Łask: w stat: fol: 82, y 83.* Piotr syn tegoż Mikołaia, w roku 1436 Chorąży Łęczycki, *u Łask: w stat: fol: 140*, wspomina go *Damalewicz in Episc: Cujav:* z tym tytułem *fol: 308*, gdzie o nim powiada że go brat Arcybiskup Gnieźnieński, nad inne rodzeństwo kochał, z ktorego affektu wszystkie mu swoie zbiory ostatnią wolą zapisał. W roku 1451 iuż Podkomorzy Łęczycki, *u Łask: w statu: fol: 83.* W roku 1457 Woiewoda Łęczycki, *u tegoż fol: 65.* Podczas woyny Pruskiey, z Szlachtą Wielkopolską, siła zamkow Krzyżakom odebrał. Jan syn tegoż Mikołaia w roku 1475 Woiewoda Brzeski Kuiawski, Barbara Oporowska, była za Sasinem Szczawińskim Kasztelanem Płockim. Tegoż czasu kwitnął drugi Jan, w roku 1483 Woiewoda Inowrocławski, a snać po Janie, o ktorym się dopiero mowiło, wziął Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, co poznać z tego, com pisał w pierwszym tomie, luboć ia tam iednego tylko Jana Woiewodę Brzeskiego Kuiawskiego liczył, ten w roku 1485 miał za sobą Zofią, dziedziczkę na Kulikowie *Acta Terrestr: Leopol:* według *Damalewicza in Episc: Uladisl: fol: 346* był ten Jan bratem rodzonym Jędrzeia, ktory naprzod był Podkanclerzym koronnym y Biskupem Przemyskim, otrzymał potym Nominacyą od Krola Kazimierza na Biskupstwo Warmińskie, co siła kłotni okazyą dało, iako pisze *Treter; Episc: Varmien:* Więc gdy się Jędrzey nie mogł przy Warmińskim utrzymać, na wakuiące po te czasy Biskupstwo Kuiawskie przeniosł się, ktorym pięć lat rządząc, w roku 1483 w Mereczu, powracaiąc z Litwy do swoiey Dyecezyi, wszedł do grobu, testamentem tysiąc czerwonych złotych, na kaplicę przy katedrze Kuiawskiey y iey ozdobę wyliczyć kazał, tyleż drugie Krolowi Kazimierzowi, ostatek swoich dostatkow, krewnym swoim poblizszym naznaczył. *Damalew: in Episc: Cujav:* Henryk z Oporowa J. U. D. Archidyakon Gnieźnieński podpisał pokoy Pruski 1466, *u Łask. w stat: fol: 150*; ale *Lubien: in Vitis Episc: Płoc: y Kromer lib: 27* imie mu Jędrzeia daie, y powiada, że przy Archidyakonii Gnieźnieńskiey, był Kanonikiem Płockim: y że miał sześć suffragia na Biskupstwo Płockie, z ktorego gdy spadł, Kazimierz Krol, ofiarował mu Warmińska Infułę; Mikołaia Tungena, na Kamińskie Biskupstwo zniżywszy, wszakże się Oporowski na nim utrzymać nie mogł, z tego wnoszę, że ten Jędrzey iedenże iest z Henrykiem. Władysław Kasztelan Inowrocławski 1498. od tego Miłońscy poszli. Jędrzey Kasztelan Kruświcki 1505, *u Łask: w stat: fol: 120:* tenże czy inszy Jędrzey Kasztelan Brzeski Kuiawski 1512. Tenże czy inszy Kasztelan Łęczycki 1519. Tenże czy inszy Woiewoda Inowrocławski 1524. Tenże czy inszy Woiewoda Brzeski Kuiawski 1526. Tenże czy inszy Woiewoda Łęczycki 1532, Jan z Oporowa Woiewoda Inowrocławski 1527. Jędrzey Kasztelan Gnieźnieński 1551, tego corka była za Tomickim Janem Kasztelanem Gnieźnieńskim, *Okol: t, 2. fol: 170.* Erazm Kasztelan Kruświcki na Klasztor w Mogile dobroczynny, żona iego Kamieniecka herbu Pilawa, z ktorey został syn Stanisław. N. Starosta Kruświcki miał za sobą Herburtownę Kasztelankę Bełzka, z ktorey potomstwo zostało. Piotr, Paweł, Stanisław y Tomasz w Łęczyckim 1648 N. była za Jędrzeiem Niszczyckim Woiewodą Płockim koło roku 1517.

OPRUTH. Stanisław Opruth z Niedrwicy 1527 podpisał list Zygmunta I dany Miastu Lwowskiemu.

ORACZEWSKI *herbu Srzeniawa z Krzyżem* w Krakowskim Woiewodztwie, wszakże Przodek wyszedł z Kaliskiego. Piotr Oraczewski Pisarz Ziemski Krakowski umarł 1610, mąż zdrową radą, wymową y ludzkością wszystkim miły, deputatem bywał na Trybunał, postem na Seymy, 1576 podpisał Ustawy ziazdu Jędrzeiowskiego, *Constit: fol: 246*, a w roku 1587 Sędzia kapturowy Krakowski, *Constit: fol: 421 y 471*, z Elżbietą Uleńską zostawił corki, z tych Barbara żyła z Piotrem Boratyńskim, Elżbieta z Alexandrem Sulińskim, Krystyna za Sebastyanem Słupskim, Zofia za Stanisławem Kucharskim w wielkiey Modlnicy. Synowie zaś, Pierwszy Adam dziedzic na Kalinie Woyski Krakowski 1627, miał za sobą Kącką, z ktorey zostawił potomstwo. Drugi Marcin żołnierz dobry, poiął Boratyńską, y z tey były dzieci. Trzeci Zygmunt w Wołoszech w potrzebie zginął. Czwarty Stanisław, żona iego Kącka, Woyciecha Burgrabiego Krakowskiego corka, ktorą Borkowna urodziła, y z niey potomstwo. Bracia rodzeni Pisarza Ziemskiego Krakowskiego Piotra, iako też y stryieczni byli, Jan w Przybisławicach mila od Krakowa, po ktorym się ieden został Jędrzey, ten z Rudecką miał potomstwo, ale Prybisławice wyszły z rąk ich w Dom Ługowskich. Drudzy Oraczewscy ktorych Minocka urodziła, Stanisław y Stefan 1648, Sędzia kapturowy Krakowski. Z tych Stanisław, miał za soba Annę Podłęską, Stefan zaś corkę Adama Rzeszowskiego, od obudwu byli synowie y corki; Corka Stanisława, Anna była za Nikodemem Białobrzeskim, druga Dorota za Misiowskim *Baran:* N. miał za sobą Jadwigę Borowską. N. pod Korsuniem w niewolą od Tatarow wzięty 1648, *Kochow: Climac: 1 lib. 1.* N. miał za sobą siostrę Tynickii Pisarzowy Sendomirskiey, z ktorey corka Katarzyna żyła 1705. Michał miał za sobą Sobolewską, ta po iego śmierci poszła za Kąckiego Komornika Xiązkiego,) z niey corki, Anna, Pawłowi Napierkowskiemu Sędziemu Wielickiemu y Bocheńskiemu, druga Apollinara Mszaneckiemu, zaślubione: syn zaś Jozef zabity gdy kościoła honor windykował 1705: z Heleny Sułkowskiey w Rawskim dwoch iego synow Michał y Alexander. Brat stryieczny rodzony Jozefa, N. Starosta Uyski 1716, żona iego wdowa po Pigłowskim. Paweł y Michał bracia rodzeni 1713. Anna Dunina Głuszyńskiego Cześnika Sochaczewskiego, druga Zieleńskiego małżonki. Adam Woyski Krakowski, miał za sobą Pigłowską Kasztelankę Oświecimską 1705. Woyciech Cześnik Latyczewski, Jan Skarbnik Nowogrodzki, Krzysztof y Mikołay w tymże roku. Dawniey zaś to iest w roku 1480, czytałem na przywileiu Miasta Krakowskiego, Stanisława Oraczowskiego, Sędziego Grodzkiego Krakowskiego. Są y w Wielkieypolszcze Oraczewscy. Z tych Alexander, miał za sobą Elżbietę Miaskowską Cześnikownę Poznańską.

ORANSKI *herbu Koścießa* w Woiewodztwie Wołyńskim. *Okol: tom: 3 fol: 182* herb ich zowie Strzałę Jelcami, tylko że herb ich, ze wszystkim podobny kładzie do herbu Kościesza, dla tego, y ia go tak zowię. *Metryka Wołyńska 1528*, wspomina Michna y Jędrzeia Orańskich: Z tego poznać, że zdawna na Wołyniu dziedziczyli. Są iednak Woynowie y w Litwie, ale inszego herbu, Woynowie zaś Orańscy tym się pieczętuią. Gedeon Orański Władyka Chełmski 1674. Pachomiusz Archimandryta Zydyczyński, Władyka Piński wybornie uczony. Jakub Woyna Orański, Podsędek Czerniechowski Deputat na Trybunał koronny 1648, y Alexander Sędzia Ziemski Czerniechowski, Kommissarz z Seymu 1670, *Constit. fol: 24* na ten czas Podstoli Nowogrodzki. Stanisław na Oraniach, Łowczy y Poseł Woiewodztwa Czerniecho-

niechowſkiego 1066. Jozef Stolnik Nowogrodzki Deputat na Trybunał koronny 1723, Adam Kanclerz y Kantor Kamieniecki Proboſzcz Włodzimirſki deputat na Trybunał koronny 1728, temi czaſy gdy to piſze, Suffragan Kamieniecki, Kazimierz Cześnik Starodubowſki 1700. Stefan 1674.

*ORATOWSKI. Waſil Oratowſki poſeł z Woiewodztwa Bracławſkiego, podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV 1632.

ORCHOWSKI herbu Nałęcz w Ziemi Chełmſkiey. Floryan z Orchowic Stolnik Chełmſki, Podſtarości y Sędzia Grodzki Lwowſki, podpiſał ſię na przywileiu danym Ruſi 1537. Broniſław gonił z kopiią na weſelu Jana Zamoyſkiego, *Biel: fol: 793*, N. Orchowſki miał za ſobą Charzyńſką, ktora po iego śmierci poſzła za Chmieleckiego. N. była za Bielſkim Staniſławem, ale *ſterilis*. Apollonia Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Alexander naprzod Podwoiewodzy potym Staroſta Trembowelſki. z Stawſkii zpłodził dwoch ſynow. Pierwſzy Marcin Stolnik Chełmſki, miał za ſobą Bielſką wdowę po Sieſtrzewitowſkim, z ktorey ſyn Alexander z Barbary Woyſnianki, miał corkę Helenę Sienicką Sędziną Kiiowſką, ale *ſterilem*. Drugi Floryan Stolnik Chełmſki, Podſtaroſci Lubelſki, z Seymu 1667 Kommiſſarz do rewizyi Xiąg Ziemſkich Grodzkich y Podkomorſkich w Chełmie y Kraſnymſtawie, *Conſtit: fol: 23*, z Seymu 1661 deputat na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 3*. z Alexandry Bielſkii, zpłodził ſyna Marcina, ten z Joanną Liniewſką, miał corki dwie, iedna z nich Maryanna była za Mikołaiem Brodowſkim, od ktorey corka zoſtała, Anna Katarzyna Komorowſka a potym Kapuścińſka. *Paprocki* namienia Orchowſkich herbu Rawicz, rozumiem iednak, że omylnie. N. Stolnikowna Chełmſka, była za Borzęckim Staroſtą Lubelſkim, druga Anna za Piotrem Gruſzeckim. N. za Teofilem Czarnowſkim Skarbnikiem Buſkim, Katarzyna Podczaſzanka Chełmſka za Alexandrem Podolſkim. N. za Kruſzelnickim Alexandrem Chorążym Czerniechowſkim.

ORCZYNSKI patrz Bolko.

*ORDA *herbu Oſtoia* w Xięſtwie Litewſkim, z tą iednak rożnicą, iako piſze *Koiał: in Mſ.* że widział na trumnach w Cerkwi Wowickiey, że nie miecza między Xiężycami zażywaią, ale dwoch gwiazd, z ktorych iedna na gorze, a druga na dole, wſzakże niektorzy z tego Domu iuż temi czaſy między Xiężycami miecz otłuczony kładą. Waſil Orda Chorąży Pińſki, ſławny odwagą żołnierz, w rożnych expedycyach oſobliwie przeciw Kozakom. Staniſław Wincenty poſtował na Seym 1652, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Skarbowy Litewſki, *Conſtit: fol: 17*. W roku 1662 iuż Inſtygator Litewſki, Kommiſſarzem naznaczony z Seymu do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 6*. W roku 1670 iuż Kaſztelan Zmudzki, do teyże funkcyi zapiſany, *Conſt: fol: 2*, z tey Kaſztelanii przeſiadł ſię na Trocką 1683, żona iego Jadwiga Puzynianka Marſzałkowna Witebſka, miał brata rodzonego Staniſława. N. Orda Piſarz Grodzki Wileńſki, N. Orda Zakonu Kaznodzieyſkiego, Drugi tegoż Zakonu rządził Prowincyą Ruſką. Samuel Michał Piſarz Ziemſki Pińſki 1697. Wacław y Paweł 1700. N. Horodniczy Pińſki, poſeł na Seym 1738.

*ORDĘGA *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze, inni ich piſzą Ordęga z Bliźniewa, z Anny Malanowſkii herbu Ogończyk miał ſyna Jędrzeia 1697. Zofia Ordężanka była za Krzyſztofem Wężykiem Oſińſkim.

ORESKI herbu Brochwicz. Paproc: w Stambuchu, świadczy o nich że ſą w Sląſku, *Okolſki* ich piſze Orzelſki. Z tych Piotr Oreſki Sędzia Pſzczyńſki.

Orla

Orla herb.

MA bydź Orzeł czerwony w polu białym, z rozciągnionemi ſkrzydłami, nogami, y ogonem, ale bez głowy, w zamiaſt iey niektorzy kładą gwiazdę złotą, inni nic, na hełmie pięć pior ſtruſich, tak ten herb opiſuią, *Paprocki w Gniazdzie, fol: 110. O herb: fol: 557. Okol: tom: 3 fol: 95 Kleynoty fol: 70. Biel: fol: 339*. Herb ten z Niemiec, czy iak drudzy chcą, z Węgier do Polſki wnieſiony, gdzie go też wiele Domow zażywa, z tey okazyi nabyty, że Przodek tey Familii z Xiążęcey idąc familii, gdy mſzcząc ſię krzywdy ſwoiey, rodzonego brata zabił, na pamiątkę tego exceſſu, Orła mu ktorego w herbie zażywał, bez głowy noſić kazano. Potomſtwo potym iego, gdy ſię heroicznemi dziełami Panom ſwoim popiſało, w nadgrode zaſług przydano im gwiazdę złotą miaſto głowy. Zowią tę Familią w Węgrach Szaſzanie, a u nas herb Szaſzor. Znaydzieſz y w X. *Petraſancta de Teſſeris Gentilit:* podobny temu herb, tylko bez gwiazdy. *Paproc: o herb: fol: 483*, wſpomina że ſię tego herbu niektorzy z Kępna piſali, z ktorych iedna była za Janem z Zakliczyna Jordanem Kaſztelanem Bieckim. Tego zdami ſię był herbu Miſtyn, czy Mſczuy Kaſztelan Poznańſki w roku 1422, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie.

Herbowni.

Bardzki	*Gorayſki*	*Olſzewſki*	*Szaſzewſki*
Bukowſki	*Jarogniewſki*	*Orłowſki*	*Wilamowſki*
Chobieniecki	*Kiełbowſki*	*Palczewſki*	
Gierałtowſki	*Ligocki*	*Rogowſki*	

*ORLEWSKI *herbu Cielątkowa*, w Pruſiech od trzech ſet lat kwitną, świadczą *Acta* piſane w Starogardzie, że bywali Sądowymi na Pomorzy, *Mſ. de Famil: Pruſſ.* N. Orlewſki miał za ſobą Teofilę Linowſką, pozoſtałą wdowę po Jackowſkim.

OR-

ORLICKI herbu Nowina a przedtym Orlikowie. Z tych Staniſław Orlik z Łaziſk kawaler Jerozolimitańſki Zupnik Ruſki, zmarły 1540, ktorego nadgrobek w Krakowie u S. Troycy, ten z Komorowſką herbu Korczak Katarzyną, zoſtawił dwoch ſynow. Orlikowna Seweryna Chanica herbu Gryff małżonka, Orlicka Samuela Drohoiewſkiego Staroſty Miedzialſkiego. Stefan Orlik Ziemianin Smoleńſki, ktorego męſtwo y wierność ku Oyczyźnie, chwalą Konſtytucye 1662 *fol: 18.*

**ORŁOWSKI herbu Chomato* w Pruſiech, piſzą ſię z Orla, zkąd też Orłowſkich imienia nabyli. N. Orłowſki, ktorego corka była za Janem Dulſkim *Mſ. o Famil: Pruſkich.* Jan poſeł na Seym 1730.

ORŁOWSKI herbu Jaſtrzebiec w Ziemi Dobrzyńſkiey. Z tych N. Orłowſki, miał za ſobą Koſtczankę corkę Jana Koſtki Staroſty Golubſkiego koło roku 1540 *Mſ. o Famil: Pruſ:*

ORŁOWSKI herbu Junoſza w Woiewodztwie Sendomirſkim. Mikołaiowi Orłowſkiemu, Hrabia Tarnowſki Kaſztelan Krakowſki, zmarłemu 1549, nadgrobek wyſtawił w Sendomierzu z herbem Junoſza, gdzie o nim powiada, że był człowiek rycerſki, y Oyczyźnie dobrze zaſłużony.

ORŁOWSKI herbu Lubicz w Ziemi Dobrzyńſkiey. Jan Orłowſki Piſarz Ziemſki Dobrzyńſki z Seymu 1567 Poborca, *Conſtit: fol: 146:* był potym Sędzią Ziemſkim tamże, iako świadczy *Paproc:* Paweł Sędzia Ziemſki Dobrzyńſki, poſeł na Seym Warſzawſki 1626, z niego deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol:* 5 Łukaſz Podſędek Brzeſki Kujawſki 1700, N. Podczaſzy Dobrzyńſki, ktorego corka Joanna 1691 wotywę ſrebrną dała do Bydgoſzczy. Woyciech y Paweł 1648. Michał z Orłowa Zupnik Dobrzyńſki 1674.

ORŁOWSKI herbu Oria w Ziemi Warſzawſkiey z Orłowa. Jędrzey Orłowſki Kanonik Krakowſki, Woyciech Staroſta Warſzawſki, Staniſław ſyn Macieia Kanonik Kujawſki, deputat na Trybunał koronny 1643. Mateuſz Kanonik Gnieźnieńſki Auditor u Kardynała Radzieiowſkiego, Archidyakon Kurzelowſki, brat iego rodzony Piotr Staniſław Kanonik Krakowſki umarł 1708, był oraz Proboſzczem Infułackim y Officyałem Tarnowſkim, u Jana Małachowſkiego Biſkupa Krak: Auditorem, w prawie duchownym biegły: N. była za Pawłem Oſſowſkim Skarbnikiem Łomżynſkim.

ORŁOWSKI herbu Sas z Orłowa w Chełmińſkim Woiewodztwie. N. Orłowſki z Elzanowſką zpłodził dwoch ſynow, Macieia od ktorego ſyn Jan, od tego zaś ſyn Michał Kanonik Chełmſki wielkich induſtryi człowiek, y Staniſława. Brat rodzony Macieia, ſynow tych zoſtawił, Jędrzeia Sędziego Chełmińſkiego, Bartłomieia żołnierza, ktory w niewolą Turecką doſtawſzy ſię, ledwo z niey w dzieſięć lat wyſzedł na wolność. Jan y Stefan, wſzyſcy potomſtwo godne mieli.

**ORMIENSKI herbu Prus 1mo* Woyciech Ormińſki umarł w Zakonie naſzym.

**ORPETAN.* w Podlaſkim Woiewodztwie.

**ORSZETI.* Ze Orſzetowie wielką ſubſtancyą ſwoię, na dobro tey Oyczyzny obrocili, z wielkim ſwym uſzczerbkiem, świadczy *Hacki*, za to Rzeczpoſpolita przypuściła ich do indigenatu, ktory otrzymawſzy, oſiadła na Podlaſiu. N. Orſzeti Cześnik y Pułkownik krolewſki, miał za ſobą Gąſiorowſką Kaſztelankę Inowrocławſką.

**ORWID herbu Gieyſz* w Xięſtwie Zmudzkim, dziedzic na Podulifiu. Kazimierz Orwid Sędzia Ziemſki Zmudzki, *Mart: Nieſtoiewſki Kazan: na pogrz: Hack:* z Anny Bielewiczowny miał ſynow, Jerzego, Staniſława, Adama, y Jana. Jana Orwida wſpomina popis Xięſtwa Zmudzkiego w roku 1621, *Koiał: in Mſ.*

N, Orwi-

N. Orwidowna była za Szczęſnym Bilewiczem. Jozef w Zakonie naſzym temi czaſy.

**ORWITOWSKI.* Klemencya Orwitowſka była za Staniſławem Brzezińſkim *Baran.*

**ORYNSKI herbu Waż*, bo ſię piſzą Oryńſki Wężyk. Tomaſz Oryńſki w roku 1582, gdy ſię z Moſkwy trzech ſet iazdy y kilka ſet piechoty, czterdzieści tylko ſwoiey iazdy maiąc, potyka, luboć im ſię długo y mężnie bronił, atoli tamże poległ pod Pleſzkowem, *Biel: fol: 787.* Jan 1628 Orycki, na Wołyniu kwitneli, o czym *Metryka Wołyńſka 1528.*

**ORYS*, Bazyli Orys Szlachcic Wołoſki y Wodz Wołoſkich chorągwi, indigenat otrzymał na Seymie 1607, *Conſtit: fol: 857.* Mikołay y Jakub w Woiewodztwie Wileńſkim, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza krola 1648.

ORZECHOWSKI herbu Okſza w Przemyſkiey Ziemi. Alexander Dziad Staniſława Piſarza, o ktorym niżey, pod Warną biiac ſie z Turkami, ſtraciwſzy wſzyſtkich kollegow ſwoich, Ziemianow Przemyſkich, ktorzy na tęż woynę z nim ſię byli zaciągnęli, ſam ledwo uſzedł. *Orichov: orat: 2da Turcica.* N. Sędzianka Ziemſka Przemyſka Jana Drohoiewſkiego małżonka. N. Orzechowſki, ſyn Alexandra. Corka zdami ſie iego, była za Piotrem Grochowſkim Podkomorzym Przemyſkim, koło roku 1526, miał zaś za ſobą Katarzynę corkę Boratyńſkiego Jana, Staroſty Rohatyńſkiego koło roku 1530, z tey było kilku ſynow *Orzechow: in Quincunce:* Sioſtra tey Boratyńſkii druga, była także za Orzechowſkim, ale *ſterilis Paproc: ſub Korczak.* Stryi to był rodzony Staniſława wſławionego w Polſzcze naſzey Piſarza, ktorego Xięgi drukiem na świat wydane, ile mogę wiedzieć, ſą te. 1mo. *De Inſtitutione Regia libri duo, ad Sigiſmundum Auguſtum Regem Poloniæ.* 2do. *Subditus fidelis 1549 in 4to & 1698: ſeu de Cura probè regendi ſubditos:* 3tio. *Chymæra, ſeu de funeſta Franc: Stancari Regno Poloniæ ſecta, liber et eruditionis, & controverſiæ plenus,* Coloniæ 1563, *in 8vo.* 4to. *Baptiſmus Ruthenorum cum Bulla Alexandri Papæ, de non rebaptiſandis Ruthenis in 8vo 1544.* 5to. *Idea Apocalyptica, ſeu Apocalypſis, in qua facies perturbatæ Reipublicæ, & ejus inſtaurandæ ratio repræſentatur, Varſaviæ 1696 in 8vo, per Paulum Radzyńſki reimpreſſa, Cracov: 1660 in 12.* 6to. *Annales* Poloniæ *ab exceſſu Sigiſmundi* I *Dobromili 1611 in 8vo. Gedani 1643 in 12. Lipſiæ unà cum Długoſſi hiſtoria in fol: 1711. 3tia edit: Addita eſt Annalibus vita Petri Kmita Palatini Cracovienſis, illius tamen non eſſe authorem Orichovium pleriq; conveniunt.* 7mo. *Oratio in funere Sigiſmundi Regis Poloniæ ſenioris, habetur apud* Piſtorium *fol: 33 & Gvagninum fol: 613, & in Orat: funeb:* Pontificum *Regum &c pag: 30.* 8vo. *Panegiricus in nuptiis Sigiſmundi Auguſti Regis Poloniæ. Alter Joanni Chriſtophoro Tarnowſki inſcriptus, ſimul à Gabriele Joannitio Regio Profeſſ: impreſſi 1605 in 4to Cracov.* 9no. *Oratio de lege cælibatûs contra Siricium, addita ſupplicatione ad Julium III, de approbato matrimonio à ſe inito Baſileæ 1551.* 10mo. *Fidei Catholicæ* Confeſſio Coloniæ *1563 in 4to.* 11mo. *Oratio pro dignitate Sacerdotali Colon: 1563.* 12mo. *Quincunx to ieſt wzor Korony Polſkiey na Cynku wyſtawiony, & Apologia illius in 4to 1564* Cracov: 13tio. *Dialogi in 4to, albo Rozmowy, około Exekucyi Korony Polſkiey.* 14to. *Oratio qua Polonos Equites hortatur ad bellum contra Turcas 1543 Cracov: in 4to. Orationes II de iſto bello impreſſæ Baſileæ 1551. Starowolſki tres ejus Turcicas Orationes recenſet, & præterea hos adhuc ab eo luci datos libros.* 15to. *Mediator.* 16to. *Fricius.* 17mo. *Orationes de notis Eccleſiæ.* 18vo. *De præſtantia legum Polonicarum,* 19no. Pro *Eccleſia Chriſti ad Samuelem Macieiovium Epiſcopum* Cracov: 20mo. *Epiſtolæ familiares.* 21mo. *Analecta.* Staniſław Hozyuſz Kardynał, tak do niego z Trydentu piſał 1563, *Chimæra, multorum hîc virorum doctiſſimorum teritur manibûs; & eorum judiciô, vehementer probatur; quam & ego*

Xxxxx legi

legi lubens, teq; de iſta præclara voluntate tuendæ fidei Catholicæ, contra Crucis Chriſti inimicos, non poſſum non vehementer amare. Dialogos quoq; tuos vernacula lingua conſcriptos legi, in quibus & dicendi vim, & oratoris impetum, & libertatem, imprimis autem zelum iſtum tuum verè Chriſtianum, valde ſum admiratus, Epiſtol: Hoſii tom: 1 f. 719. Starowol: in Scriptorum Poloniæ centuria zowie go *Demoſthenem Sarmaticum.* Ten iuż na Kapłańſtwo poświęconym od Piotra Starzechowſkiego Arcybiſkupa Lwowſkiego, iako ſam o ſobie powiada, *in Quincunce* y Kanonikiem Przemyſkim, będąc (nie Krakowſkim iako chce Marangoni) poiął w małżeńſtwo Jana Chełmſkiego corkę Magdalenę, z ktorą zpłodził ſyna Jędrzeia, o co go y Dziaduſki Biſkup Przemyſki, y Arcybiſkup Gnieźnieńſki Dzierżgowſki cenſurami kościelnemi okrył, z czego wielkie zamięſzania w Oyczyźnie uroſły. Staniſław albowiem Jana Tarnowſkiego Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego koronnego, Piotra Kmity Woiewody Krakowſkiego, y Marſzałka Wielkiego koronnego, Herburtow także, Stadnickich, y inſzych kolligatow ſwoich protekcyą wſparty; wielu Panow katolickich zaiątrzył ſerca, zaoſtrzył ięzyki na duchowną Biſkupow iuryſdykcyą. Rade temu były wzmagaiące ſię w tey Oyczyźnie herezye, y ich ſektarze, przetoż za przykładem Staniſława, hurmem ſię oburzyły na Infułatow naſzych. W takim razie zgromadzeni na Synod do Piotrkowa Biſkupi z Dzierzgowſkim Arcybiſkupem, zabiegaiąc dalſzym rozruchom, Orzechowſkiego, ktory ſię też ten w liczney komitywie ſtawił, przyzwali do ſiebie, tam w mowie ſwoiey, oświadczywſzy ſię ten z ſwoią ku Stolicy Apoſtolſkiey ſubmiſſyą y profeſſyą wiary uczyniwſzy; przez Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego od wſzyſtkich cenſur na ſię włożonych ieſt rozgrzeſzony w roku 1552, obligacyą iednak na niego włożoną, żeby w Rzymie Stolicę Apoſtolſką ſobie za tę akcyą poiednał, to ſam o ſobie piſze *Orichov: in Annalibus* Czytałem *in Mſ. Bibliotecæ Colleg: Lublin: S. J.* liſt iego 1560 pod tym tytułem dany. *Opowiadanie Upadku przyſzłego Polſkiego, dla kacerſtwa Sakramentarſkiego ku Panu Stadnickiemu Staniſławowi ze Zmigroda, przez Staniſława Orzechowſkiego wiernie a pilnie wypiſany.* Kędy między inſzemi tak o ſobie piſze. *Ale mi tu rzeczeſz Medice cura te ipſum, nam ſie od Paſterza odchylać nie radziſz, a ſameś ſie od niego, poiawſzy żonę, odchylił. Słuchay krotko, co na to powiem;* (mowi Orzechowſki) *&c: &c: iam prawu ſtarodawnemu kościelnemu zadoſyć uczynił, bo przedtym niżelim ſie ożenił, chleby duchowne, y ſłużby kościelne wſzyſtkie opuściłem, w Oyczyźnie ſwoiey, iako inni Ziemianie mieſzkam, w ſprawę ſie żadną kościelną nie wdaię, a tak na kſztałt ciebie żyiąc, pod Zwierzchnością iednak trwam Papieſką.* Z tego poznać, co piſze o nim *Starowolſki*, że prawda. *Ille vero à Sacerdotio funditùs remotus, in media plebe cor contritum & humiliatum gerens, recompenſabat Eccleſiæ fraudata, dicto, ſcripto & facto.* Przecięż co daley o nim przydaie *Starowol:* iakby ſię pod te z Biſkupami rozruchy, do trzody heretyckiey miał nachylić, to ſię zda bydź nie pewna, z tego ſamego liſtu iego poznać y inſzych, oſobliwie z liſtu danego do tegoż Stadnickiego z Przemyśla 1568, z liſtu do Miſſopada Woyſkiego Sądeckiego, do Franciſzka Stankara z Przemyśla 1560, a nawet z liſtu Sakramentarſkiey Synagogi do Orzechowſkiego, piſanego, ktore tamże czytałem, gdzie mu zawaśniona na niego ta ſekta wiele zarzuca, przecięż o tym co Starowolſki popiera, wzmianki żadney nie czynia, I luboć ſamże Staniſław piſze o ſobie *in Annal: 510*, że iak go, y z Kapłańſkiey nawet funkcyi, wyzuł był Biſkup Przemyſki, Dziaduſki, tak go znowu po uczynioney ſubmiſſyi y abſolucyi od cenſur, do teyże prerogatywy przywrocił Arcybiſkup Gnieźnieńſki:

przecięż z poźnieyſzego liſtu iego wnieść trzeba, że albo on ſam za ten fawor w krotce podziękował, y umknął ſię od ſprawowania ołtarzowych taiemnic, albo też taka z Rzymu zaſzła decyzya. Tak gdy nad nadzieię ſwoię uſpokoił ſię ten interes iego, wſzyſtek ſię na to udał; aby był kościoła Katolickiego prawdy, przeciwko ſektom hurmem ſię do Polſki ciſnącym popierał, co, nietylko wykonał w Xięgach rożnych od ſiebie wydanych, gdzie nowowiernych gruntownie y fundamentalnie zbiiał; ale też y w publicznych z niemi dyſputacyach oſobliwie z Frycyuſzem w Wolborzu przy prezencyi Jakuba Uchańſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, w Warſzawie pod Krolem Auguſtem z Franciſzkiem Stankarem Mantuańczykiem, y w Przemyślu iako ſam świadczy w liście ſwoim do Stadnickiego wyżey wſpomnionym, w Pińczowie także y Zurowicach; wzywał go tenże Stadnicki na dyſpute z Sarnickim. Czym tak ſię na niego, herezyi herſztowie zaiedli, iakby w nim iednym wiarę katolicką zgubić chcieli. Wiele mu zaś do łamania heretykow pomogła umieiętność ięzyka Greckiego, nie mniey poler w ięzyku łacińſkim, dziwnie wielki, ktore go nabyi z młodych lat w Wenecyi pod Egnacyuſzem Profeſſorem. Sioſtra iego rodzona była za Michałem Podfilipſkim. *Orichov: dialogo 610.* Brat zaś iego rodzony Walentyn, Sędzią był Ziemſkim Przemyſkim, poſłem na Seym 1569, *Conſtit: fol: 171.* drugi Mikołay Piſarzem Ziemſkim Przemyſkim, Sędzia miał za ſobą Fredrownę, corkę Jana Kaſztelana Przemyſkiego. N. była za Jedrzeiem Fredrem Staroſtą Uyſkim, druga za Jerzym Fredrem Woyſkim Przemyſkim. Paweł Podkomorzy Przemyſki, zoſtawił ſyna. Jędrzey Staroſta Layſki w Inflanciech *Baran: 1589. Conſtit: fol: 560. Biel: fol: 782* iego męſtwo pod Pſkowem ſławi, tak rozumiem że to był ſyn Staniſława Piſarza Pawſkiego. N. miał za ſobą Juſtynę Stadnicką wdowę po Stefanie Balu. Remigian 1595, *Conſtit: fol: 676.* Staniſław Piſarz Ziemſki Przemyſki żona iego Jadwiga Baraniecka. Rafał y Mikołay 1648. N. miał za ſobą Jelcownę. Tomaſz Skarbnik Lwowſki y Sędzia kapturowy 1733. Hieronim Podſędek Sanocki, 1653, a potym Sędzia *Conſtit: fol: 44.* Samuel Kaſztelan Przemyſki umarł przed rokiem 1702. Franciſzek Łowczy y Sędzia Grodzki Przemyſki 1704. Agnieſzka była za Marcinem Moſzyńſkim herbu Nałęcz, N. za Jakubem Siecińſkim

ORZECHOWSKI *herbu Rogala* w Lubelſkim Woiewodztwie y Ziemi Chełmſkiey. Jakub Kaſper de Orzechowice 1527, na liście Zygmunta I danym Miaſtu Lubelſk: N. była za Janem Oſſolińſkim Chorążym Lubelſkim. Paweł 1576 z Jędrzeiowſkiego Ziazdu poſeł do Stefana Batorego Elekta na tron Polſki, aby ſię o terminacyą Koronacyi z nim rozmowił, *Conſtit: fol: 243.* Tegoż dobra dziedziczne Dorohuſko wſpomina *Konſtytucya 1581. fol: 377*, gdzie groblą przez Bug rzekę pozwoliła ſtawiać. W roku 1587 iuż Cześnik Chełmſki y Marſzałek Izby Poſelſkiey, (iam mu herb Okſza w pierwſzym tomie omylnie przypiſał] na elekcyi Zygmunta III krola Polſkiego, *Conſtit: fol: 454.* W roku 1590 iuż Podkomorzy Chełmſki, y poſeł na Seym, *Conſt: fol: 505.* Katarzyna Jana Firleia małżonka. Paweł inſzy poſłuiąc na Seymy 1618 y 1631, z obudwu deputatem naznaczony na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 4 & 10.* Staniſław poſeł z Ziemi Chełmſkiey na Seym 1620, y deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 20.* [*y 1633* też funkcyą piaſtował *Conſtit. fol 21.* Paweł Boguſław 1648 y 1674, poſeł na konwokacya, *Conſtit. fol. 13.* Tenże czy inny Paweł Chorąży Lubelſki, z Seymu 1690 Kommiſſarz do boku Krolewſkiego podczas woyny, *Conſtit. fol: 8.* Jan Karol w roku 1696

Chorąży Lubelſki, *Conſtit: fol: 11.* N. Staniſława Bielſkiego, druga Zbigniewa Suchodolſkiego Podczaſzego Lubelſkiego małżonki. Teodor Biberſztein Podſtoli Lubelſki, Xięgi Ziemſkie y Trybunalſkie, podczas Szwedzkiey inkurſyi uprowadził, co z wdzięcznością wſpomina o nim *Konſtytucya 1703 fol. 14*, umarł Kaſztelanem Małogoſkim, wprzod ſię z kościołem katolickim poiednawſzy, ſyn iego Paweł Podſtoli Lubelſki, y corki zoſtały. N. była za Samuelem Naboreckim Cześnikiem Bracławſkim.

**ORZĘCKI.* w Ziemi Rawſkiey, Staniſław Orzęcki 1632, Anna Piotra Chrząſtowſkiego, Zofia Jana Czernieiowſkiego Podkomorzego Lwowſkiego. N. Staniſława Szczuckiego małżonki. Barbara z Orſka Orzecka była za Jędrzeiem Ramułtem.

ORZEŁ herbu Prus 1mo w Krakowſkim y Lubelſkim Woiewodztwach. N. Orłowna była za Sewerynem Chamiec z Potoka, *Okol: t. 1 fol: 24.* Jan y Jędrzey w Xięſtwie Litewſkim 1700.

ORZELSKI herbu Drya w Wielkieypolſzcze. Swentoſław Orzelſki Marſzałkował Izbie Poſelſkiey *1582*, w roku 1587 Sędzią Ziemſkim Kaliſkim będąc, podpiſał elekcyą Zygmunta III, *Conſtit: fol: 437* żona iego Dąbrowſka herbu Drogoſław, z ktorey potomſtwo zoſtało: napiſał, ale podobno do druku nie podał *Interregni Poloniæ librum imum ad Petrum Czarnkovium Caſtellanum Poſnanienſem*, kędy go ſwoim Wuiem zowie, piſał ſię z Bożeiowic. Tenże czy inny, 1579 był Piſarzem Grodzkim Kaliſkim. N. Staroſta Radzieiowſkim, 1595 podpiſał ziazd Toruńſki Dyſſydentow. Maciey Sędzia Nakielſki, ieſt w Konſtytucyach *1589 fol. 553.* Mikołay z Orła (bo ſię ztąd przedtym piſali) Orzelſki Podczaſzy Kaliſki. Jan Kaſztelan Rogozińſki, Staroſta Kościańſki, z Seymu 1601 do luſtracyi dobr krolewſkich w Pruſiech naznaczony, *Conſtit: fol: 728:* złączył ſię dożywotnie z Elżbietą z Więcborga Zebrzydowſką, *Acta Caſtr: Oſtrzeſſov: 1623, iuż po iego śmierci*, corki zpłodził Izabelię, Mikołaia Działyńſkiego Podkomorzego Dobrzyńſkiego, Staroſty Kościańſkiego, wnioſła w ten Dom Runowo na krainie, *Mſ. Konopat:* Dorotę, naprzod Jana Popowſkiego Staroſty Będzińſkiego, po nim Krzyſztofa Goſławſkiego Staroſty Będzińſkiego małżonki, *Baran;* Jędrzey brat Jana, *Conſtit: 589 fol: 558*, ſioſtry ich Anna Wierzeyſka, y Małgorzata Pałecka. Alexander z Magdaleny Zalinſkii Woiewodzanki Malborſkii, zoſtawił liczne potomſtwo *Mſ: Konopat:* N. żona iego Niemoiewſka corka Staniſława Kaſztelana Chełmińſkiego, z Koſtczanki Woiewodzanki Chełmińſkiey urodzona, z tey corka była, za Niegolewſkim Grzymalczykiem, były y inne corki y ſynowie. Swentoſław Dworzanin krolewſki, z Seymu 1611 Kommiſſarzem naznaczony do traktowania z Moſkwą o pokoy, *Conſtit: fol: 2.* Łukaſz, naprzod Cześnik Kaliſki, potym Piſarz Ziemſki Kaliſki, poſłuiąc na rożne Seymy, z nich iuż deputatem na Trybunał Radomſki, iuż Kommiſſarzem do granic, iuż do boku krolewſkiego podczas woyny dla obrady ſtawał, żył ieſzcze 1653. Katarzyna Teodora Xieni Bydgoſka Zakonu S. Klary 1676. Sebaſtyan 1696. Konſtantyn ſyn Staniſława y Anny Liſieckii 1701. N. Adaukta z Zbozy Radoiewſkiego małżonka. N. dziedzic na Wierzchocinie, na Collegium Bydgoſkie dobroczyny 1667. N. Staniſława Kryſkiego Kaſztelana Raciązkiego małżonka.

ORŁA w tych herbach znaydzieſs, Amadey, Andrault, Cromer, Czarnecki, Berzewicz, Białoſkorſki, Sulima, Mięſzaniec, Niemczyk, Nieſobia, Orla albo Szaſzor, Pſkowczyk, Pułorła. Radziwił,

ORZESZKO herbu Korab w Podlaſkim Woiewodztwie. Mikołay Orzeſzko w

Ziemi Mielnickiey Poborca *1609*, *Conſtit: fol. 928.* Woyciech Orzeſzko Czarnołoſki, Woyſki y Podſtaroſci Grabowiecki, Komornik Ziemi Chełmſkiey, z Seymu 1647 Kommiſſarz do rewizyi Xiąg Ziemſkich Chełmſkich y Kraſnoſtawſkich, *Conſtit: fol: 38.* Tenże w roku 1653 pierwſzy Chorążym Grabowieckim ogłoſzony: bo ich przedtym nie bywało, *Conſtit: fol. 25.* Jerzy, Jan 1632. Jędrzey Podſędek Mielnicki 1648, corka iego Zofia de Czeberek Orzeſzkowna, zaślubiona Krzyſztofowi Piekarſkiemu, na tenczas Podkomorzemu Brześciańſkiemu, nadgrobek iey w Biały na Podlaſiu, w kościele farnym. Mikołay Stolnik Mielnicki, Kazimierz Staniſław Podſtoli Mielnicki poſłował na Seym *1678*, *Conſtit: fol: 26.* Marek Sędzia Mielnicki 1648, Woyciech, Stefan, Jan Sędzic Mielnicki, Malcher, Piotr, y Jan, Jędrzey, Jakub y Marcyan 1674, Anna Podczaſzanka Mińſka, Staniſława Chaborſki go małżonka; Woyciech Piſarz Grodzki Lwowſki 1685. N. Komornik Podolſki, żona Maryanna Jaſkmanicka, Jozefa Jaſkmanickiego Podſtolego Kiiowſkiego corka, wdowa pozoſtała po Dulſkim, ſyn iego z niey, Jędrzey Orzeſzko. N. Stolnik Pińſki poſeł na Seym 1724. N. miał za ſobą Katarzynę Janowſką herbu Nałęcz.

OSCIK herbu Traby w Xięſtwie Litewſkim, luboć ich niektorzy y Oſtykami piſzą, trybem u Ruſi zwyczaynym, gdzie literę C y T za iedno pokładać zwykli. Ten Dom pochodzi od Narymunta Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego, tego albowiem był ſyn Lizdeyko, tego Wirſzul, tego Syrpuc, tego Grzegorz Ościk, Gubernator Wileńſki, Marſzałek y Hetman naywyżſzy, tego zaś pięciu ſynow, Rak, Tokar, Niewier, Radziwił y Czaſny albo Stańko: od Radziwiła poſzli Radziwiłowie, od Raka Dziewałtowſcy, iako ſię mowiło na ſwym mieyſcu, y inni. Od Tokara Herburtowie, Iwaſkiewiczowie, Pieckiewiczowie, Komaiewſcy. Od Niewiera było ſynow dwoch, Marcin y Woyciech, o potomſtwie iednak ich nikt nie piſze, od Stanka albo Czaſnego, Ościkow Familia, Oſtyk, Syruc, Grzegoz, ten Ościk żył w roku 1413, kiedy na Seymie Hrodelſkim przyiął na ſiebie, y na ſukceſſorow ſwoich herb Trąbki, czego świadkiem ieſt *Łaſk: ſtatut: fol: 127*, przecięż tam żadnego mu tytułu nie przydano, lubo inſzych, każdego z ſwym honorem wyrażonych czytam, y *u Stryikow: fol: 542, Biel: fol: 313.* Ościk ſyn Grzegorza, ktorego *Genealogia Nieſwieſka* Stankiem, *Koiat:* Felixem, u mnie w pierwſzym tomie Grzegorzem *Biel: fol: 364* Janem zowie, Kaſztelanem Wileńſkim y Staroſtą, podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtat: fol: 140*, z tego poznać, że ſię myli *Koiat: in Mſ.* gdy go w tymże roku chce mieć Woiewodą Wileńſkim: bo y ſam w hiſtoryi ſwoiey *part: 2* ieſzcze tegoż Ościka w roku *1440* Kaſztelanem Wileńſkim piſze, kiedy po śmierci Zygmunta, na Xięſtwo Litewſkie nie brata iego, ale Kazimierza Xiążęcia forytował, w roku także *1421* podpiſał fundacyą Biſkupſtwa Zmudzkiego, *według Koiat:* Znać iednak że umarł 1440: bo w następuiącym roku, iuż Michał Kieżgaiło ſiedział na tym krześle, ſynow iego *według tegoż Koiat:* było dwoch, Jerzy y Staniſław, z tych drugi zpłodził także dwoch ſynow, Pierwſzego Staniſława, drugiego Grzegorza, ten był Woiewodą Trockim y Marſzałkiem Nadwornym Litewſkim, z temi go tytułami czytam 1511, na liście Zygmunta I, *w Xiażce ktorey tytuł Prawa y przywileie fol.* 23, gdzie ſię podpiſał Grzegorz Staniſławowicz Ościkowicz, y w roku 1517 approbuiąc Fundacyą Staro Trocką *in ſer è Abbatum Trocen:* a w roku 1499 przy laſce Nadworney Litewſkiey, trzymał Staroſtwo Mereckie y Onixteńſkie, ktorego roku, gdy pod Wiedruſſą przeciwko Moſkwie odważnie ſtawa, od nich w nie-

wolą był zabrany, z ktorey aż w roku 1508, na inſtancyą Krolowy Heleny, był wybawiony. Tęż ſamę Helenę, gdy z Polſki do Moſkwy uieżdać chciała, przytrzymał. Niewiem iednak mowi *Koiał: in Mſ.* za co go *Stryik: lib: 23 cap: 3* zowie Bartoſzewiczem, *a Paprocki y Bielſki* Bartoſtawiczem. Syn iego Grzegorz Wierſzul Ościkowicz w roku 1507, na koronacyi Zygmunta I, w ozdobney ſię komitywie ſtawił, *Stryik: lib: 23 c. 1.* Tenże rozumiem iuż Kaſztelan Wileńſki w roku 1547, podpiſał ceſſyą Ziemi Bielſkiey, żył ieſzcze 1553, miał za ſobą Xiężnę Zaſtawſką Jawnuciankę, corke Michała, ta urodziła Jerzego Ościka Woiewodę Mściſtawſkiego, wſpomina go *Stryikowſki fol: 772* że był z Philonem Kmitą na expedycyi przeciw Moſkwie, żona iego z Morawy Magdalena z Łomnice Starodawnego y zacnego rodu; wſzakże mu żadnego potomſtwa nie zoſtawiła, ona po śmierci iego doſtała ſię w małżeńſtwo Jędrzeiowi Cikowſkiemu herbu Radwan, Staroście Ucieńſkiemu, Dworzaninowi krolewſkiemu. Drugi ſyn z teyże Zaſtawſkii Grzegorz, ktoremu za machinacye z Moſkwą głowę ucięto 1580; ſynowi iednak iego Janowi, żeby exceſs Oycowſki nic nie ſzkodził, warowano *Konſtytucya* 1581 *fol: 384, Paproc: w Ogrodzie fol: 210, Biel: fol: 769, Sarnic: Warſzaw: Stryikow: fol:* 431, zdami ſię iednak, że na tym Janie Dom Ościkow, ile bezpotomnym zginął. Krom tych, *Koiał: in Mſ.* wſpomina, Mikołaia Ościka Pułkownika y walecznego żołnierza za Zygmunta Auguſta w roku 1560. N. Ościkowna była za Leonem Xiążęciem na Koſzarach Sanguſzkiem *Geneal: Czartor: Nakiel: in Miechov: fol: 576.* Macieia Radziwiła Ościkowicza, Biſkupá Kiiowſkiego, Paſterza wielkiey pobożności, ktora ſię z twarzy iego wydawała, śmierć ſkłada na rok 1546. *U Herburta* także, w roku 1499 na liście znaydzieſz podpiſanego Niemira Oſtyka, y iego ſyna Woyſzunda Radziwiła *fol: 663*;; ale iako ſię domyśla *Koiałowicz in Mſ.*, iuż ci ani do Ościkow tych, ani do Radziwiłow Familii nie należeli. N. Ościkowicz poſeł do Sachmata Chana Zawolgſkiego w roku 1452, ale przeięty do Ezingereia Chana Przekopſkiego, rozumie *X. Koiał:* że to był albo Staniſtaw, albo brat Staniſtawa Ościka. Grzegorz Ościk, miał za ſobą Naſiłowſką Woiewodzankę Witebſką, rozumiem że ten ktory zginął 1580.

OSCISŁAWSKI herbu Korczak w Przemyſkiey Ziemi. Jerzy Ościſtawſki miał za ſobą corkę Bartłomieia Brylińſkiego, ktora *2do voto* poſzła za Jana Ucbacza.

OSĘKI herb patrz Nowicki, Bronikowſki.

**OSĘKOWSKI.* w Przemyſkiey Ziemi Jan Oſękowſki *1632*, podpiſał elekcyą Władyſtawa IV krola Polſkiego.

OSENDOWSKI herbu Lis czyli Oſſędowſki.

**OSIEBOROWSKI.* N. Oſieborowſki miał za ſobą Ożarowſką, po ktorey brał ſukceſſyą, *Papr. fol. 435.* Jan Skarbnik Grodzieńſki 1674.

OSIECKI herbu Dołęga w Woiewodztwie Brzeſkim Kuiawſkim. N. z Stawca Oſiecki, z Rożyckii ſioſtry Jana Rożyckiego Biſkupa Chełmſkiego, zpłodził ſyna, ktory z Moſzczyńſkii (tę Szczycińſka urodziła) miał corki dwie, Annę, ta *1mo voto* była za Radoiewſkim, *2do* za Wnorowſkim, drugą Wichrowſką y ſyna iednego Sebaſtyana Chorążego Brzeſkiego Kuiawſkiego, ten pierwſzym związkiem (*Acta Caſtren: Poſnan: 1664*) z Maryanny Zielińſkii, zoſtawił corkę Annę, Serafina Głębockiego Podkomorzego Brzeſkiego Kuiawſkiego małżonkę, y ſyna Jędrzeia Łowczego Inowrocławſkiego, ktoremu Eleonora Grabſka Podkomorzycowna Inowrocławſka, *Acta Breſten: Cujav: 1689*, powiła corke Konſtancyą Kromberową, y ſyna Antoniego z Zofii

Zofii Makowieckii, tylko trzy corki zoſtały, Elżbieta, Joanna y Anna. Drugim związkiem Sebaſtyan Chorąży poiął Katarzynę Brzechfiankę, pozoſtałę wdowę po Romiſzowſkim, y z tey była corka iedna Elżbieta, Adama Zychlińſkiego Kaſztelana Miedzyrzeckiego małżonka.

OSIECKI herbu Drya w Kaliſkim Woiewodztwie. Mikołay Oſiecki Kanonik Krakowſki, *1568* podpiſał liſt Padniewſkiego Biſkupa Krakow: Franciſzek nie tylko, że z fortuny ſwoiey Domowi Profeſſow Krakowſkiemu Soc, JESU, dzieſięćtyſięcy wyliczył, ale też y ſiebie na ſłużbę Bogu, w tymże Zakonie oddał, Rządził Collegium Bydgoſkie 1662, gdzie umarł przed rokiem 1664. *Hiſtor: Domus.* N. 1686 Collegio Poznańſkiemu cztery tyſiące, kościołowi tamecznemu dwa tyſiące zapiſał.

OSIECKI herbu Jaſtrzębiec w Woiewodztwie Mazowieckim, Pior Oſiecki w Płockim 1674. Staniſtaw w Wileńſkim 1697. N. Oſiecki miał za ſobą Elżbietę Pepłowſką.

OSIECKI herbu Pomian w Brzeſkim Kuiawſkim Woiewodztwie. Borko z Oſieczna Kaſztelan Nakielſki w roku *1451*, *u Łaſk: w ſtatu. fol. 82 y 83.* Piotr Oſiecki 1632, Jan 1648.

**OSIECZKOWSKI herbu Oſtoia* w Chełmińſkim Woiewodztwie. Zofia Oſieczkowſka, była za Samuelem Konarſkim Woiewodą Malborſkim, y znia dobra Grubno nazwane, z przyległościami w ten Dom weſzły: bo lubo bezpotomna zeſzła, ale Samuel kupił ie od Sukceſſorow, *Mſ. Konopatſc:*

**OSIEMIATYCZ* Xiążęcy to niegdy Dom w Polſzcze, z ktorych Bazyli ſyn Iwana, w roku 1496 z Kiſzką wyprawiony był do Wołoch, z poſiłkami Krolowi Janowi Albrachtowi, atoli tenże ſam w roku 1499 z Starodubem y innemi zamkami w Siewierzu, do Moſkwy ſię udał, gdzie iego potomſtwo kwitnie.

OSINSKI herbu Junoſza w Goſtyńſkiey Ziemi. N. Oſińſki Pułkownik w roku 1648, po klęzce naſzych pod Korſuniem, wyſtany do Prymaſa Łubieńſkiego na wſtrzymanie Kozactwa *Prætor: lib: 2 Hiſtor: Plen:* N. Oſińſka była za Jędrzeiem Borkowſkim, Katarzyna za Sadowſkim 1623, *Nieſpor: Odrob: fol: 175.* Paweł w Zakonie Franciſzkańſkim 1603.

**OSINSKI herbu Radwan* w Xięſtwie Litewſkim, dokąd ſię z Polſki wynieśli; pierwſzy tam oſiadł Jakub Oſińſki, ktorego ſyn Paweł, na ſiła Kommiſſyach ſobie powierzonych, induſtryą ſwoię pokazał, Poborca 1628. w Oſmiańſkim Samuel ſyn iego waleczny Pułkownik, Oboźny Litewſki, Ekonom Brześciańſki, w roku 1648 z Xiążęciem Jeremim Wiſniowieckim, na kilku mieyſcach fortunnie Kozakow złamawſzy; pod Piławcami także iuż był dobrze zakroił na wygraną, chłopſtwo mężnie wſparſzy, wſzakże odbieżany od drugich, wielką część Kawaleryi ſwoiey ſtraciwſzy, reſztę do Lwowa odprowadził, y tegoż albo naſtępuiącego roku umarł. Seweryn brat Pawła, z Łukomſki zoſtawił ſynow Każimierza, ten zginął w okazyi z Tatarami; Mikołaia, Konſtantyna w Zakonie Soc: JESU, Alexandra, Jana y Sebaſtyana. Piotr w powiecie Oſmiańſkim *1674*. Jan Staniſtaw Stolnik Mozyrſki 1700.

OSINSKI herbu Wąż, od dobr Oſiny nazwani w Ziemi Wieluńſkiey. Staniſtaw Wężyk Oſińſki, ſynowi ſwemu Janowi puścił dobra Oſiny, Brod, Kozuby ſtare y nowe, Lichowę, y inne 1613, *Acta Caſtren: Oſtrzeſzov.* gdzie y innych tegoż Staniſtawa ſynow namieniaią 1616. Jan naprzod Łowczy Sieradzki 1632, potym Chorąży, poſeł na Seym Koronacyi, *Conſtit: fol: 80.* Hieronim Stolnik Sieradzki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſt: fol:* 25, miał

25, miał za ſobą Dorotę Lipſką, wdowę po Cieleckim, *Acta Caſtr: Caliſ: 1667.*
z tey byli iego dway ſynowie; Jeden Franciſzek, naprzod Podſtoli Wieluń-
ſki, potym Podſędek Ziemſki, nakoniec umarł Kaſztelanem Wieluńſkim.
żona iego Zofia Pocieiowna Skarbnikowna, z ktorey ſynowie Maxymilian
w Zakonie naſzym, rządził Piotrkowſkie y Kraſnoſtawſkie Collegia, zſzedł
z tego świata w roku 1732 w Kaliſzu. Drugi ſyn z Pocieiowny Michał Ar-
chidyakon Warſzawſki, Kanonik Poznańſki, Scholaſtyk Kiiowſki, Deputat
na Trybunał koronny w roku 1718 y 1712 y inſzych lat, Trzeci Konſtan-
tyn, byli y drudzy z teyże Pocieiowny ſynowie. Brat Franciſzka Kaſzte-
lana Krzyſztof, (tenże, czy inſzy brat, Piſarz Ziemſki Wieluńſki) z Zofii
Ordężanki, ſyn iego Jan. Staniſław Podſędek Wieluńſki, z Seymu 1670
Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 26.* Walentyn Wężyk Oſińſki,
ſyn Woyſkiego Oſtrzeſzowſkiego, wydał do druku. *Oracya o B. Janie Kan-
tym pod tytułem Olympus Sarmaticus 1720 in fol: Cracov:* Rafał z Oſin Wężyk 1674.
N. była za Janem Alexandrem Otwierżowſkim Staroſtą Szczerczowſkim.

*OSKAKOWSKI. Walentynowi Oſkakowſkiemu ſtarożytnego Domu y po-
bożności mężowi, żona Petronella Klonowſka, zmarłemu w roku 1633, nad-
grobek w Warſzawie wyſtawiła. *Starawol: in Monum:*

*OSKI *herbu Rawicz* z Oly w Woiewodztwie Rawſkim. Łukaſz Oſki Podſta-
rości y Sędzia Grodzki Rawſki 1650. Jan miał za ſobą Zofią Celgowſką,
ſyn iego Piotr Konſtancya Babſką, z nią zpłodził Jana, Kazimierza, Anto-
niego, Łodzińſką y Poradowſką.

*OSKIERKA *herbu Mordelio,* z tą iednak odmianą, że w herbie Mordelio Xiężyc
obiema rogami do gory obrocony, tu zaś opak obiema rogami na doł
ſpuſzczony, y niby opaſuiący gwiazdę, a na barku iego krzyż ſtoi, w heł-
mie zaś trzy piora ſtruſie kładą. Hrehory Oſkierka za Auguſta krola y Ste-
fana mąż odważny y Pułkownik w wielu okazyach, zwłaſzcza w tey po-
tyczce kędy Serebrnego zabito, y Uły dobywano. on albowiem, ludzi ſwo-
ich łodziami podemknąwſzy, działa nieprzyiacielowi ubiegł, także pod
Połockiem ziemną ſtrzelbę. Cypryana wſpomina *Konſtytucya 1593.* Samu-
el Piſarz Ziemſki Mozyrſki 1632, a potym Sędzia Ziemſki, Pułkownik kro-
lewſki, z młodu zaraz rękę zaprawiał do boiu, w Moſkiewſkich, Tureckich,
Inflantſkich, Pruſkich kampaniach. Kiedy pod Białocerkwią Januſz Radzi-
wił z ſwoim ſkrzydłem wpadł w Kozacki tabor, był w tey potrzebie z
ſwoim ludem. W owym za krola Jana Kazimierza zamięſzaniu 1655 y 1656,
ſtał niewzruſzenie przy iego doſtoieńſtwie, chybkością, odwaga z umieię-
tności rzeczy woiennych ſławny. Mir y Nieświez Szwedom odiął, wy-
cieczki ich z Słucka dobrze uſkromił, kilka kornetow Szwedzkich znioſł
na Podlaſiu. Tykocin już prawie był przymuſił do poddania ſię, tylko że
zdradziectwem niektorych, od krola rewokowany, odſtąpić ſwey imprezy
muſiał. W okazyi pod Proſtkami poſtrzał kulą w nodze odnioſł. W Pru-
ſiech Nowe miaſto Szwedom odebrał. Kozakow rożnie gromił, ale oſo-
bliwie tych, ktorzy Pinſk 1660 zrabowali, Przywodzcę ich Kurana rozſie-
kać kazał, w Turowie buntowniki wyciął. Piotr Oſkierka Łowczy Poło-
cki 1674, Szymon 1648. Antoni Kaſztelan Nowogrodzki temi czaſy gdy
to piſzę, umarł 1735, ſyn iego ſtarſzy. N. Staroſta Mozyrſki poſłował na
Seym 1738. Młodſzy Rafał, przedtym Chorąży, teraz Marſzałek Mozyrſki.

*OSŁOWSKI *herbu Kalkſtein* w Pruſiech kwitną. Z tych Staniſław Kalkſztein
Oſłowſki 1632 w Woiewodztwie Pomorſkim. N. miał za ſobą Gądkowſką,
z tey corka była za Kalkſzteinem. Dadzibog Jan w Bracławſkim 1674, A-
dam Sądowy Ziemſki Swicki, y Michał Miecznik Wſchowſki poſłowie na
Seym, 1730.

OSMIA-

*OSMIANIEC w Powiecie Wołkowiſkim. Jakub Oſmianiec Poborca z Seymu
1607, *Conſtit: fol: 882.* Jan ſławny żołnierz w Moſkiewſkich expedycyach
pod chorągwią Kmicica.

*OSMIENISZKO w Xięſtwie Zmudzkim, Stefan Oſmieniſzko 1632. Samuel 1621.

OSMOLSKI *herbu Bończa* w Lubelſkim Woiewodztwie. Jakub z Oſmolic Oſmol-
ſki 1527 na liście Zygmunta I danym Miaſtu Lubelſk: Katarzyna Jędrze-
ia Oſſolińſkiego małżonka 1496. Mikołay z Prawednik, bo ſię ztąd zdawna
piſali, Sędzia Ziemſki Lubelſki 1459 y 1470, na przywileiu Miaſta Lubelſk:
Jan, ktoremu płacą na woyſko zleciła *Konſtytucya 1567 Conſtit: fol: 147.* Nie-
wiem czy nie ten to Jan, ktory ſię do Norymbergi z Polſki wynioſł y tam
oſiadł, znaczne pieniądze z ſobą wyprowadziwſzy, tego także corka Anna,
była za Piotrem Gorayſkim herbu Korczak: *Paproc: Ogrod: dedic:* Jakub te-
nutarz Miechowſki, z Seymu 1616 do luſtracyi Zamku Będzińſkiego na-
znaczony, *Conſt: fol: 24.* Jadwiga z Prawednik Oſmolſka, Piotra Firleia Sę-
dziego Ziemſkiego Lubelſkiego koło roku 1470. N. Marcina Silnickiego
małżonki. Mikołay, miał za ſobą Annę Bielecką. Jakub, Major Domo u
Henryka Firleia Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego *Baran:* Paweł w Ruſkim, 1632
Jędrzey w Wileńſkim, 1648. Jędrzey Walentyn w Bracławſkim 1674. N.
Oſmolſki ktoremu Oyczyzna za krwawe iego zaſługi, męſtwo y odwagę,
dobra Rudka y Ryiſzyki nazwane w dożywocie puściła, a po iego śmier-
ci ſukceſſorom przez piętnaście lat wytrzymywać pozwoliła, przez *Konſty:
1662 fol: 29.* N. Staniſława Przedbora Koniecpolſkiego Podkomorzego Sie-
radzkiego małżonka.

OSMOROG *herb patrz Gerald.*

*OSNICKI. Maciey Figa z Oſnicy, Sędzia Ziemſki Kuiawſki, w roku 1436 pod-
piſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtat: fol: 140.*

Oſoria herb.

Zzzzz Ma-

MA bydź koło żołte, ktorego dzwona iednego u gory proſto nie maſz, ale miaſto niego, krzyż czy miecz otłuczony proſto ſtoi, w polu czerwonym, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie; *Paproc: o herb: fol. 444. Okol: tom: 2 fol. 254*, Oſorya nazwany, od imienia Przodka Domu tego, luboć go niektorzy Starżązowią, dla ſtarożytności, Inni Poświſt, dla tego iako mowi *Paprocki*, że wiele ludzi poſiekł Przodek tego herbu, ktorzy za nim z miaſta iadacym świſtali; czyli iako *Okolſki*, że gdy na weſoło świſtaiącego ſobie Przodka ich, napadli nieprzyiaciele, on ich pobił. Wſzakże drudzy, daleko inſze początki tego herbu naznaczaią. Polſki prawi kawaler Oſoria nazwany, w Czechach o Pannę konkurrował, ktorą wprawdzieć dla godności oſoby Jego, z nim związano; obligowano go iednak, żeby przy niey w Czechach został, inaczey poſagu, że mu znią nie miano dać, odgrażano. W takim razie będąc, przemyſłem nadrobił Oſorya, woz tak kſztałtnie zrobić kazał, że w kołach, oſiach wierconych, cokolwiek mogł zebrać pieniędzy, wſzyſtkie zamknął, y z niemi ſzczęśliwie do Polſki przebywſzy, y dobr nakupiwſzy, ieſzcze na pamiątkę ſwego obrotu: koło w ten ſpoſob iak widziſz, w herbie otrzymał; to *Okol: Paprocki z Kromera Xięgi 11* powiada, że gdy Woyciech Oſorya, do Miaſta Krakowſkiego, Bolesława, Opolſkiego Xiążęcia ſprowadził, y iemu ſię z miaſtem poddał, rozgniewany o to, Władyſław Łokietek dobra mu wſzyſtkie konfiſzkował, a że temu Woyciechowi, brat iego rodzony Proboſzcz Miechowſki, wieś kościełną Łętkowice puścił, y tę w tenczas z innemi dobrami odięto mu, y klaſztorowi, tak, że napotym do ſtołu Krolewſkiego przyłączona została, działo ſię to *1313 według Kromera y Miechowity.*

Herbowni.

Bohłowſki	*Ciepliński*	*Konrodzki*	*Tyrawſki,*
Brochocki	*Dobiecki*	*Laſowſki*	*Sczaniecki,*
Bußkowſki	*Konarſki*	*Rus*	*Twerbus.*

Konarſcy w Pruſiech, koła złamanego w herbie zażywaią, ale inſzym kſztałtem, o czym mowiło ſię na ſwym mieyſcu w tomie drugim.

*OSOSTOWICZ *herbu Leliwa* w Xięſtwie Litewſkim.

OSOWINSKI *herbu Prus 3tio* w Podlaſkim Woiewodztwie y w Ziemi Liwſkiey.

OSSOLINSKI *herbu Topor* w Sendomirſkim Woiewodztwie y indziey. Dom ſtarożytny, y iedneyże z Hrabiami Tęczyńſkiemi dzielnicy. Nowy albowiem Hrabia na Pregini, Woiewoda Krakowſki, miał *według Okol:* trzech ſynow, Jędrzeia Hrabię na Tęczynie, Woiewodę Krakowſkiego. Jaſka rzeczonego Owca, y Januſza dziedzicow z Morawicy. Ci trzey, że byli bracia rodzeni, pokazuie ſię iawnie z przywileiu *u Paproc: o herb: fol: 53* położonego. Ze zaś byli ſynami Nawoia, (nie Woiewody Krakowſkiego, ale naprzod Sendomirſkiego w roku 1319, a potym Kaſztełana Krakowſkiego w roku 1325] domyśla ſię *Okolſki*, że Teczyn w ręku tego Nawoia dziedziczył, czego popiera liſt *u Paprockiego o herb: fol:* 15. Z tych trzech ſynow iego, Jędrzey zaczął familią Tęczyńſkich, Januſz umarł bezpotomny. Jaſko, Owca nazwany, fundował Oſſolin, z ktorego ſię potomkowie iego piſali. Zdami ſię, że był ten Jaſko Marſzałkiem koronnym, iakom mowił w pierwſzym tomie, ſyn iego Mikołay Kaſztelan Wiślicki, z innemi Toporczykami ſiedmiu, chorągiew do Węgier wyſtawił, iako świadczy *Długoß w roku* 1377, *Biel: fol: 249 y 285*, a w naſtępuiącym roku Władyſławowi Jagellonowi do Litwy aſſyſtował, *Miechov. cap: 39.* W zaſługach, to pod Dąbrową, to pod Koronowem podczas Pruſkiey expedycyi świadczonych, wziął od tegoż Krola Woyſław w Krakowſkim Woiewodztwie w roku 1387, miał za ſobą Elżbietę Kurowſką Kaſztelankę Sądecką, ſynowicę Mikołaia Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, z tey zpłodził trzech ſynow, Jędrzeia, Mikołaia y Jana. Z tych Jędrzey, piſał ſię z Balic, mowiłem y ia o nim pod Balickiemi w tomie pierwſzym z *Bielſkiego w roku* 1413 *Okol.* przydaie, że mu za iego heroiczne odwagi w Węgrzech świadczone, dano było Hrabſtwo Turżeckie, Sklawinę y Bardyiow, że iednak zſzedł z tego świata bezpotomny, dla tego y te dobra do Węgrow ſię wrociły. Niewiem iednak, czy ſię w tym nie myli *Okolſki*, że go bezpłodnym piſze, ile iakom piſał pod Balickiemi, Baliecy Toporczykowie dobrze potym kwitneli, podobno o tym Jędrzeiu z Morawicy piſze *Długoß w Zyciu S. Staniſława Biſkupa*, że podczas woyny Pruſkiey zapaliwſzy gmach iakiś nieprzyiacielſki, ſam od owego ognia tak nagle ogarnionym został, że żadney drogi nie zostało mu do ſalwowania ſię: zawołał na S. Staniſława, Ratuy, y wnet ſię, płomień rozdarł na dwie części, iemu y z koniem do ucieczki drogę zoſtawiwſzy. Mikołay brat Jędrzeia, Kaſztelanem Woynickim umarł w roku 1451 bezpotomny, a przedtym w roku 1447, był Kaſztelanem Radomſkim, y ten ſię zrazu piſał z Balic, atoli potym z Oſſolina, gdy go daleko lepſzą ſtrukturą, niż był przedtym, wyſtawił.

Jan trzeci ich brat, dziedzic na Oſſolinie, Klimuntowie, Morawicy, Balicach, Goślicach, Kaſztelan Radomſki, pod niebytność krolewſką, Czyżowſkiemu Kaſztelanowi Krakowſkiemu przydany był do obrady publiczney. Miał za ſobą Pachnę Oleśnicką, ſioſtrę Zbigniewa Kardynała y Jana Głowacza Marſzałka, z niey ſynowie Mikołay w dzieciństwie, Jan bezpotomnie zeſzli. Jędrzey, tego z Katarzyny z Oſmolic Oſmolſkii było ſynow piąciu, Jan, Jędrzey, Jakub, Prokop, y Paweł. Popiera tego, liſt u *Okol:* Ładyſława z Gielnowa Zakonu S. Franciſzka Obſerwantow Prowincyała, dany w roku 1496, w ktorym tę Katarżynę y ſynow iey, do Uczeſtnictwa zaſtug zakonu ſwego przypuſzcza. Z tych Jan pierwſzy, Dworzanin krola Jana Albrychta, zpłodził ſyna Staniſława, ten z pierwſzą żona Buczyńſką, Jędrzeia, z drugą Zdroiewſką miał ſyna Samuela: iam na liście Alexandra krola danym Miaſtu Lubelſk: w roku 1505 czytał Jana Oſſolińſkiego Podkomorzego Lubelſkiego, takbym rozumiał, z komputu czaſow, że to ten Jan, o ktorym dopiero mowa była. Geneal: Mieleckich Domu, nie Buczyńſka, ale Buzeńſką herbu Poray, chce mieć żoną tego Staniſława. Katarzyna Oſſolińſka Kaſztelanowa Woynicka w kościele Sądeckim fundowała ołtarz Swiętym dzieſiącią Tyſięcy Męczennikom, o czym liſt Zygmunta I *in Mſ. Petricov.* w ktorym tę fundacyą approbuie koło roku 1525. Drugi ſyn z Oſmolſkii Jędrzey dziedzic na Klimuntowie, Trzeci Jakub, obadwa zeſzli bezpotomnie. Czwarty Prokop, Chorążym go Lubelſkim czytałem *in Mſ. Petricov.* gdy go Zygmunt I krol Polſki, z innemi Kommiſſarzem naznaczał do Staroſtwa Łukowſkiego: miał za ſobą Dorotę Tęczyńſką, corkę Staniſława y Barbary Zawiſzanki, ſynowicy Zawiſzy Czarnego. *Geneal. Mielec:* z tey były dwie corki Taſzycka y Lubomirſka, ſynow czterech *według teyże Geneal:* Jan Chorąży Sendomirſki, *Okolſki* piſze Lubelſki, Jakub; Jędrzey, y Mikołay; o Jakubie milczy *Okolſki.* Z tych Jan Chorąży Lubelſki z Orzechowſkii herbu Rogala, tylko iednę corkę zoſtawił Annę, pier-

wszą żonę Jana Zamoyskiego Kanclerza y Hetmana Wielkiego koronnego *Biek: fol: 793.* Jędrzeia brata iego także tylko dwie corki były, iedna Xiężna Woroniecka, druga Dunikowska, Podsędkowa Przemyska. Mikołay trzeci, syn Prokopa z Orzechowskii, mąż rycerski, z Strzyżowskii, zostawił corkę iednę Annę Gniewoszową z Olexowa, y synow czterech Hieronima Opata Pokrzywnickiego, żył ieszcze w roku 1615, w ktorym mu swoie *Colloquia Osiecensia dedykował Gaspar Cichovius* mąż szczegulniey do Matki Boskiey nabożny, ktorey pieśń od S. Woyciecha złożoną *Bogarodzica Dziewica* kazał sobie codziennie śpiewać, y sam z innemi śpiewał; Na Collegium naszę Sendomirskie plac zkupił: Na *Domum Professam* w Krakowie dobroczynny w pomnażaniu chwały Boskiey gorący, wszystkim miły. Prokopa Starostę Nowotargskiego, tego z Biereckii było trzech synow, Hieronim, Mikołay y Zbigniew, corkę mu także *Morski w Zodyaku przypisuie* Helenę, ktora Zbigniewowi Korniaktowi zaślubiona, ale się myli, bo to była Elżbieta, nie Helena, Woiewodzanka Sendomirska, nie tego Prokopa corka; potym Zbigniewa Korniaktowi imię daie, ktory był Konstantyn. Hieronim syn Prokopa z Biereckii, Starosta Zydaczewski y Janowski, zwiazał się dożywotnie z Eufrozyną Czuryłowną Stolnikowną Sanocką, y spłodziwszy z niey syna Konstantego, umarł w roku 1650, we Lwowie od żony z nadgrobkiem pochowany. *Baranowski* powiada że miał za sobą Jordanownę, z ktorey było dwoch synow Mikołay y Konstantyn. Wspominaią tego Konstantego Konstytucye 1670, że był Kommissarzem do granic od Węgier, *Constit: fol: 27.*

Mikołay drugi syn Prokopa z Biereckii, Starosta Radoszycki y Kryszyński, z Seymu 1635 Kommissarz do granic, *Constit: fol: 6:* ten lubo od wiary katolickiey był daleki, przecięż w Padwi będąc, wyrobił to, że w kościele S. Antoniego, iego kosztem ołtarz Nacyi Polskiey wystawił, y fundacyą przy nim uczynił; aby za źmarłych w tamtym mieyscu, mogły się Msze Swięte odprawować. *Cichov: lib: 2 Alloq. c. 2.* przeniosł się z tego świata 1663. Złączył się był z Anną Korniaktowną, z tey był syn Jerzy: powtornym małżeństwem z Katarzyną czy Konstancyą Starołęską Kasztelanką Zarnowską, z ktorey syn Stanisław y corek dwie, Anna naprzod Zygmuntowi czy Piotrowi Mniszkowi Pisarzowi Przemyskiemu, potym Stanisławowi Baranowskiemu Podczaszemu Lwowskiemu, Katarzyna Stanisławowi Przerębskiemu Kasztelanowi Zawichoyskiemu, zaślubione. Z synow Jerzy, Starostą był Piotrkowskim y Radoszyckim, miał swoię chorągiew Pancerną 1658 *Komput Woyska,* złączył się był z Alexandrą Bełzecką Woiewodzanką Podolską, z tey corka Ewa Klara dostała się w małżeństwo Rafałowi Węzykowi, Staroście Sieradzkiemu, synow także było dwoch Antoni bezdzietny, y Alexander Cześnik Zydaczewski, temu Teressa Goszewska Miecznikowna Lwowska powiła corkę Annę, Jerzemu Łączyńskiemu Chorążemu Zydaczewskiemu dożywotnie zamowioną, y synow dwoch Jozefa w Zakonie *Societatis JESU* zmarłego w Kaliszu na Filozofii powietrzem, wydała się przy śmierci iego Anielska niewinność y złączenie z Bogiem przez modlitwę: kiedy klęcząc na srzodku komorki zakonney, bez naymnieyszego oparcia albo wesprzenia, ducha Bogu oddał 1709. Antoni także młodo zszedł z tego świata. Drugi syn Mikołaia Starosty Radoszyckiego Stanisław, Starosta Piotrkowski, żona iego Anna Ustrzycka Kasztelanka Przemyska, z ktorey dway synowie, Jan y Antoni młodo bez sukcessora zeszli, ten Stanisław z Seymu 1683 Kommissarz był do granic od Margrabstwa. *Constit: fol: 13.*

Zbigniew trzeci syn Prokopa z Biereckii, Starosta Drohicki Stolnik Nurski

Nurski dziedzic na Baciskach w Woiewodztwie Podlaskim, syn iego Anton z Iwanowskii także Starosta Drohicki (*Capitolium immortalit: Colleg: Varsav: S. J.* wspomina dwoch innych iego braci, ale imion ich nie kładzie] spłodził trzech synow, Jakuba Chorążego Mielnickiego dziędzica na Woznikach, Olędach, Liwkach, Chotezach, Szypieniu, Dziatkowicach y Mieszkach, miał żonę Teressę Wierzbowską, Woiewodzankę Brzeską Kuiawską, z ktorey zostało pięć corek, Barbara, żyła z Woyciechem Oborskim Chorążym Litewskim, Katarzyna, z Woyciechem Godlewskim Miecznikiem Nurskim, Eufrozyna, z Pawłem Siemnickim Chorążym Nurskim, Teressa, z Marcinem Moszyńskim Skarbnikiem Podlaskim, Jadwiga z Rzewuskim, synow zaś dwoch, Erazm czyli Antoni Cześnik Mielnicki, zszedł bezpotomnie, y Stefan Chorąży Mielnicki. Synowie iego według Genealogii, Jozef Chorąży Mielnicki, Antoni Pułkownik Artyleryi, y corka Teressa Stanisława Komanowskiego Starosty Nowickiego małżonka, Jerzego, Chorążego Nurskiego, 1684 tego było czterech synow, Dyonizy, Stolnik Nurski *sterilis,* Zbigniew Kanonik Lateraneński, Jan Opat Witowski 1700, y Michał: *sterilis* wspominaią Oyca ich *Konstytucye 1678 fol: 37.* Siostra ich Barbara Niedziałkowska, Chorążyna Nurska. Maxymiliana, (był to trzeci syn Antoniego brat Jakuba y Jerzego *Capitol: Immort:*) ten z Teodory Krasowskii Podkomorzanki Mielnickii herbu Slepowron, spłodził cztery corki, z tych Ewa dostała się w małżeństwo Antoniemu Tomaszowi Geschawowi Podkomorzemu Inflantskiemu, Ludowika Dominikowi Bystrzonowskiemu: synow zaś było piąciu, Adam, Jan Starosta Drohicki, miał za sobą Ludowikę Załuską, Alexandra Jozefa Woiewody Rawskiego corkę, z tey corka Dorota dostała się w małżeństwo Jozefowi Xiążęciu Lubeckiemu, Kasztelanicowi Mińskiemu. Michał Ossoliński trzeci ich brat, Podstoli, a potym zdami się Chorąży Drohicki, poseł na Seym 1724. Kazimierz czwarty naprzod Stolnik Podlaski, potym Kasztelan Czechowski, miał za sobą Czyżowska pozostała wdowę po Młodzianowskim, niewiem czy nie tenże sam iuż Kasztelan Połaniecki Marszałkował w Trybunale koronnym w roku 1716. Piąty ten, co idzie.

Franciszek Maxymilian Podskarbi Wielki koronny, a przedtym Chorąży Drohicki, Podskarbi Nadworny koronny, Starosta Chmielnicki, Rotmistrz Ziemi Drohickiey, Marszałek Izby Poselskiey w roku 1722, ktorą funkcyą godnie y z pochwałą wszystkich piastował, złączył się był pierwszym ślubem z Miączyńską Woiewodzanką Wołyńską, z tey corka dostała się w małżeństwo Jozafatowi Szaniawskiemu Podstolemu koronnemu, y synow dwoch, z tych Antoni Chorąży Nadworny koronny, Starosta Sendomirski, ma za sobą Stadnicką Wnuczkę Woiewody Wołyńskiego, obszerney fortuny dziedziczkę: Drugi Tomasz, Podkomorzy Nadworny Augusta III Krola Polskiego, Starosta Nurski. Drugim ślubem Podskarbi, poiął Katarzynę Jabłonowską Woiewodzankę Ruską, ktorey rodzona siostra, poszła we Francyi za Xiążęcia Chatteleraud. Spuściwszy potym Podskarbstwo koronne, do Lotaryngii zaiachał, tam *Eques S. Spiritus, Supremus Aulæ Lotaringiæ Præfectus & Parlamenti Nanceani Eques honoris* kreowany. Mikołay trzeci, syn Mikołaia z Strzyżowskii, Kasztelanem był Parnawskim w roku 1640. Jakub brat iego rodzony, wstąpiwszy do Zakonu Societatis JESU y w nim, ledwo sześć lat przepędziwszy, w roku 1607 w Lublinie wieku swego 24 świat ten, ktory przedtym dla Boga podeptał, porzucił. *Cichocki in Alloq: Osec: lib: 2 cap: 2.* wielkie nieskażoney żadnym grzechem niewinności iego pochwały zapisał; cierpliwości zaś tak wielkiey, że gdy mu nogę z spadku z woza

 zdru-

zdruzgotaną, a z tąd pod piekielnym ogniem rozgorzałą, urzynać miano, on ſam, gdy inni nad nim płakali, weſoło ſobie nucił. Paweł trzeci ſyn Jędrzeia z Oſmolſkii, złączył ſię dożywotnie z Zbigniewą Słupecką Kaſztelanką Połaniecką, z tey był ſyn ieden co idzie.

Hieronim naprzod Kaſztelan Sądecki, potym Woynicki, umarł Kaſztelanem Sendomirſkim w roku 1576 y Staroſtą Krzeczowſkim, krwawe zaſługi iego drogę mu do Senatu utorowały, gdy albowiem pod Obertynem męznie na nieprzyiacioł naciera, od nich oſkoczony, po wielu ranach od nich ſobie zadanych, z konia ſzwankował, poł umarły, gdy tedy tak we krwi ſwoiey brodzi, a ratunku znikąd nie widać, zdało mu ſię że S. Anna do niego przyſzedſzy, rany iego białą chuſtką wiązała, a co dziwnieyſza, teyże godziny do Lwowa cudownie przenieſionym, y u Cyrulika złożonym ſiebie obáczył, gdzie zupełnie do zdrowia przyſzedſzy tym ſię chętniey, na wſzyſtkie okazye za Oyczyznę narażał. Zaślubił ſobie Katarżynę Zborowſką Kaſztelankę Krakowſką, z ktorey corka Zofia, Staniſławowi Drohoiewſkiemu Kaſztelanowi Przemyſłkiemu zaręczona, ſynow zaś trzech Marcin, Jędrzey y Zbigniew. Z tych Marcin, Staroſta Krzeczowſki, w owey z Gdańſzczanami pod Tczewem batalii poległ na placu 1577, *Paproc: Biel: Starowol: in Monum: fol: 788.* Jędrzey zpłodził ſyna Mikołaia Staroſtę Woynickiego 1648, za ktorym była Kryſtyna Zuzanna Wieſzczycka, z tą miał ſyna Franciſzka.

Zbigniew, trzeci ſyn Hieronima Kaſztelana Sendomirſkiego, w roku 1605 Kaſztelan Zarnowſki, podpiſał liſt Zygmunta III *de Feudo Pruſſiæ* w roku 1607 Woiewoda Podlaſki, Staniſławowſki, Dobrzyńſki, Stobnicki Staroſta, w ktorym roku pierwſzey żonie ſwoiey Katarzynie z Liſſowa Kośińſkii Kaſztelance Podlaſkiey zmarłey, nadgrobek w Warſzawie wyſtawił: *Starowol: in Monum:* na tymże krześle ſiedział w roku 1611, gdy go Kommiſſarzem Rzeczpoſpolita do rozgraniczenia zapiſała, *Conſtit: fol: 19,* y w roku 1613 do ukoienia Związkowych: z tego przeſiadł ſię na Sendomirſkie, z ktorego przenioſł ſię na wieczność w roku 1623. Fundował OO Dominikanow w Klimuntowie, klaſztor y kościoł pod tytułem S. Jacka, kędy po śmierci złożony. Dwa razy Marſzałkował Izbie Poſelſkiey, pierwſzy raz 1585, drugi raz 1601: tam poſtuiąc o honor Wuiow ſwoich Zborowſkich gorliwiey ſię uymował. Na Seymie zaś *Inquiſitionis,* z Opaleńſkim Jędrzeiem iak bronił Zygmunta III honoru, ſam mu nie raz Krol publicznie dawał świadectwo, dopieroż podczas Rokoſzu, obiedwie ſtrony pod Janowcem iuż do bitwy gotowe, rozerwał, y że tam do rozlania krwi nie przyſzło, ułacnił. Związkowym wyperſwadował, że ſię od ſzkodliwego Oyczyźnie węzła, rozwiązali. Po Kośińſkii żonie zmarłey, poiął był Zofią Kraſińſką Woiewodzankę Płocką, ktora pierwey była za Mikołaiem Ligęzą Kaſztelanem Sendomirſkim, ale tak z ta iako y pierwſzą żadnego potomſtwa nie miał. Trzecią żonę miał Jadwigę z Sienna, ztey byli dway ſynowie Krzyſztof y Maxymilian. Czwartą Annę Firleiownę Woiewodzankę Krakowſką, z tey ſyn Jerzy. Jegoż corka Zofia Konſtantego Korniakta małżonka, we trzydzieſtu lat wdową zoſtawſzy, w tym ſtanie aż do śmierci żyła, wſzyſtka ſię na chwałę Boſką wydawſzy. Przemyſłki Klaſztor OO Dominikanow, za ſzczegulną ią ſobie dobrodzikę kładzie, ktora do erekcyi iego, po trefunkowym ogniu y ſpaleniu, naypierwſzym y naywiękſzym była ſupplementem. Fundowała przy tym *Studium Theologicum & Philoſophicum* w tymże Klaſztorze, y cokolwiek w tym tam kościele naybogatſzego obaczyſz w

ſrebrach y apparatach, to z iey ręku wyſzło. Do Lubelſkiego kościoła tychże Oycow do Drzewa S. dała bogatą lampę y inne ſrebro, Gidelſkiemu także y Leżayſkiemu Klaſztorom OO Bernardynow dobrze czyniła *Bonav. à S. Stanislao. w Kazaniu Prezent. Kazanie Pamiatka roczna* powiada, że ten Zbigniew w roku 1614 miał za ſobą Paryſownę Kaſztelankę Warſzawſką, z Sienickii nie z Sienińſkii, Kaſpra ſioſtry urodzoną.

Krzyſztof ſyn Zbigniewa Woiewody Sendomirſkiego naprzod Podkomorzy Sendomirſki y Staroſta Stobnicki, poſłował z tym tytułem na Seym 1620, zkąd był naznaczony Kommiſſarzem *ad Conſilia bellica,* wſpominaią go także *Konſtytucye 1621. fol: 18, y 1623 fol: 9 y 1626 fol: 3 y 1627 fol: 3* gdzie approbowała Rzeczpoſpolita ceſſya iego, ktorą wſzyſtkich Prowentow Podkomorſkich uſtąpił Piſarzowi granicznemu Sendomirſkiemu. W roku 1633 iuż Kaſztelan Sądecki *Conſtit: fol: 7,* w roku 1637 Kaſztelan Woynicki *Conſtit: fol: 31:* nakoniec w roku 1646 umarł Woiewodą Sendomirſkim, iam go w pierwſzym tomie Kaſztelanem Sendomirſkim napiſał z Nakielſkiego, ale to ieſt omyłka: bo Woiewodą tylko był tego mieyſca. Powiada o nim ten autor, że był głębokiey nauki, wiary katolickiey gorliwy obrońca, zkąd Anabaptyſtow y innych Sektarzow zbory poobalał iako w Rakowie, Iwaniſkach, Skrzełowie. Powagi u wſzyſtkich wielkiey; na Klaſztor Miechowſki dobroczynny, niemniey y na naſze Collegium Krakowſkie, ktoremu cztery tyſiące wyliczył. Kryſztoporz zamek y piękny y obronny, wyſtawił pod Sendomierzem: po śmierci u OO. Karmelitow Boſych w Krakowie złożony, ktorym wiele łaſk oświadczył, a OO Reformatow w Stobnicy pod tytułem S. Maryi Magdaleny fundował w roku 1622, wraz z żoną ſwoią, była to Zofia z Woyſławic Cikowſka Podkomorzanka Krakowſka, z tey tylko ſię ieden ſyn zoſtał, Baldwin Krzyſztof Staroſta Stobnicki y Robczycki *Eques auratus,* ieſt w druku iego *Corona Civica ob cives ab hoſte Moſcho ſervatos Uladislao IV Regi Poloniæ dicata. 1634 cracov: in 4to,* Jezdził z ſtryiem ſwoim Jerzym w legacyi do Ratysbony. *Morſki w ſwoim Zodyaku* twierdzi, że miał za ſobą Annę Zebrzydowſką Miecznikownę koronną, ktora pierwſzym małżeńſtwem żyła z Abrahamem Gołuchowſkim Staroſtą Stężyckim, z tey miał ſyna Zbigniewa y corek dwie, Elżbietę, ta była za Krzyſztofem Chełmſkim Podſtolim Krakowſkim, druga za Staniſławem Zakliką Czyżowſkim; atoli że ten Baldwin zginął w okazyi pod Zborowem świadczy *Potoc. Centur: Virorum fol: 44.* że miał Tereſſę corkę Jana Karola Tarła Kaſztelana Wiślickiego *ſterilem* za żonę, świadczy *Hiſtor: Colleg: Bidgoſt: 1661;* że miał ſyna Felixa Jerzego Krzyſztofa o trzech imionach, świadczy *Ines w odach ſwoich:* a w Trybunalſkiey Genealogii czytałem że Jędrzey Oſſolińſki dobr Bałutow y Bałutowſka wola, dziedzic, zpłodził ſyna Samuela y corek dwie, z tych Zofia, doſtała ſię w małżeńſtwo Krzyſztofowi Kotkowſkiemu, a Elżbieta, *1mo voto* żyła z Krzyſztofem Wilamem, *2do* z Krzyſztofem Chełmſkim Podſtolim Krakowſkim, toć nie była Baldwina corką, *iako chce Morſki?* Druga żona Krzyſztofa Woiewody Sendomirſkiego Elżbieta Firleiowna ktorey odumarł, ona zaś poſzła za Łukaſza Opalińſkiego Marſzałka Wielkiego koronnego.

Maxymilian Kaſztelan Czerſki, a przedtym Podſkarbi Nadworny koronny, Staroſta Malborſki y Biecki, ſyn drugi Zbigniewa Woiewody Sendomirſkiego, był także Chorążym Sendomirſkim, 1631 z Seymu deputowany do rewizyi Szydłowſkiego zamku, *Conſtit: fol: 40;* po bracie ſwoim Krzyſztofie obrany Podkomorzym Sendomirſkim, po drugim bracie Jerzym,

wziął Podskarbstwo koronne Nadworne, umarł Kasztelanem 1655, w Klimuntowie pogrzebiony. Wszedł był w kontrakty małżeńskie z Heleną Kazanowska Podkomorzanką koronną, Zygmunta corką, z tą Klasztor y kościoł OO Dominikanow od Oyca swego w Klimuntowie zaczęty, do swoiey perfekcyi przyprowadził y nadał, zpłodził z nią corek trzy, Maxymilianę Janowi Lipskiemu Woiewodzie Rawskiemu, Zofią Marcinowi Krasickiemu, Kasztelanowi Przemyskiemu (ta iednak zpłodzona była z Xiężniczki Sanguszkowny drugiey żony iego) zaślubione. Trzecia Katarzyna w Klasztorze S. Jędrzeia w Krakowie Zakonnica, z synow iego Adam Jerzy Starosta Lubelski, ten w rycerskich dziełach przepolerowawszy młodsze lata w cudzych kraiach, gdy pod Beresteczkiem w oczach krola Jana Kazimierza wielkim sercem naciera, tamże poległ *Potocki Centur: Vir: fol:* 13. Hieronim brat iego w Holenderskim woysku wprzod żołd prowadząc, tamże życie ze krwią dla Oyczyzny wylał. Stanisław trzeci Kanonik Krakowski, iuż był obranym na Opactwo Pokrzywnickie, atoli śmierć go prędko zabrała. Czwarty Jan Kawaler Maltański Kommendor Poznański. Piąty Zbigniew Opat Pokrzywnicki, umarł 1675 blisko czterdzieści lat tym Opactwem rządząc. Szosty Władysław, Kanonik Krakowski y Płocki, iest w druku iego. *Diadema Virtutis in inauguratione in Reginam Poloniæ Ludovicæ Gonzagæ 1646 in folio.* Szosty Alexander Starosta Zydaczowski, ktorego syn Mikołay Podczaszy Zydaczowski, *według Genealogii Domu tego*, Kamińska powiła mu syna Antoniego Pułkownika w Woysku.

Samuel Kasztelan Czerski, *według Genealogii Domu tego*, czwarty syn Zbigniewa Woiewody Sendomirskiego, poiął Katarzynę Głembocka Kasztelankę Inflantską z tey była corka iedna. niewiem czy nie tá, o ktorey pisze *Morski w Zodyaku*, że poszła za Mikołaia Lutomirskiego Starostę Sieradzkiego, y synow trzech, Maxymilian, Franciszek, y Sieciech. żyli ieszcze 1700, *Jedrzey Alexandrowicz Menopodii ruina.* Z tych Maxymiliana Synowie Jozef Stolnik Sendomirski, y Kazimierz Kanonik Katedralny Krakowski. Sieciecha zaś brata iego trzech synow, Jozef Starosta Łoiowski, żona iego Witowska, Zbigniew y Jan mąż rycerski.

Jerzy trzeci syn Zbigniewa Woiewody Sendomirskiego, Kanclerz Wielki koronny, Starosta Lubelski, Lubomski, Lubaczowski, Bogusławski, Brodnicki, Rycki, Derpski, Adzielski. *Vir oris ingeniiq; dotibus ingens & incomparabilis experientiæ, immotâ, quantumvis inter multa inimicitiarum & suspicionum adversa, auctoritate*, mowi *Pastor: Hist: plen; lib: 2 y. Potoc: Centur: Vir: fol:* 362. *Quidquid humanæ felicitatis affulsit Uladislao IV, Georgium hunc: ejus administrum fuisse.* Postuiąc na rożne Seymy od roku 1620, Oyczyzna widząc w nim niepospolite natury przymioty na rożne go funkcye narażała, dwa razy w Izbie Poselskiey Marszałkował to iest w roku 1631 na ten czas Podstoli koronny, y w roku 1635 iuż Podskarbi Nadworny koronny, kędy y wytworney wymowy y wielkiego rozsądku pochwałę wyniosł, dał ich dowod, y w rożnych legacyach, ktore do postronnych Monarchow, sprawował, iako do Jakuba Krola Brytannii, u ktorego posiłki przeciwko Osmanowi Carowi Tureckiemu wyiednał: gdy się potym woyna Szwedzka w Prusiech zakurzyła, on nie tylko, że przez całe trzy lata z ludźmi kosztem swoim zaciągnionemi, przy krolu Zygmuncie mężnie stawał, ale też gdy pokoy między Szwedami y Krolem pod Altmarkiem skliiono, on go z innemi iako Kommissarz y ułożył y podpisał. Po śmierci Zygmunta III, Władysław Krolewic, do stanow Rzeczypospolitey tego Jerzego zażył, aby był imie-

imieniem iego nakłonił ich do tego, żeby go na tron Polski obrały: co gdy wyperswadował szczęśliwie, Władysław do Urbana go VIII Papieża do Rzymu wyprawił, aby mu był od niego posłuszeństwo oddał, tam przezorny Pan, niektore dyssensye, ktore od dawnych lat w Polszcze między stanem duchownym y rycerskim zachodziły, uspokoił. Pod tenże czas, y u Ferdynanda II, Cesarza y u Rzeczypospolitey Weneckiey, y u Xiążęcia Hetruryi z wielką imienia swego sławą legacye zkończył. Za żywota ieszcze iego, wyszła Xiążka pod tytułem *Mercurius Sarmaticus we Gdansku 1645 in 4to, a temi czasy w Wilnie 1716*, w ktorey te iego mowy zamykaią się. 1mo. *Oratio, cùm nomine Uladislai IV electi, Magni, Moschorum Regis obedientiam præstaret Urbano VIII Pontifici Maximo 1631 6 10br.* 2do. *Oratio ad Ferdinandum septemviros; S. R. I. Principes congregatos Ratisbonæ 1637, 26, 7br.* 3tio. *Ad Jacobum I Britanniæ Regem Londini nomine Sigismundi III auxilium adversùs barbaros poscendo 1621, ultima Martii.* 4to. *Ad Reginam Poloniæ Ludovicam Mariam, in qua Orator eam Uladislai IV nomine, salutat 1646 10 Mart:* 5to. *Ad Serenissimum Venetiarum Principem & Senatum 1633 14 Janu.* 6to. *Cùm, Uladislai IV nomine publica in Charitativo Colloquio Torunii legatione fungeretur 1645.* Znac to y z tego, w iakiey stymie był u tych Dworow ten Jerzy, kiedy Urban VIII Xiążęciem go na Ossolinie y iego sukcessorow, tych iednak tylko ktorzyby na Ossolinie dziedziczyli, kreował; o czym iest Bulla Papiezka *u Okol: tom: 3 fol:* 42, a Ferdynand Cesarz tego imienia wtory, między *Principes S. Romani Imperii* policzył, o czym diploma Cesarskie u tegoż *Okol: fol:* 44, pochwałami iego zagęszczone. Gdy powtornie Szwedzi do Prus wtargneli 1635. Władysław Krol gubernią mu z woyskiem tey Prowincyi oddał, poki znowu przez pakta, woyna się ta nieskończyła. W następuiącym roku iezdził w legacyi do Ratysbony; gdzie Ferdynanda III przy tronie Cesarskim utrzymał. Z Podskarbstwa wziął krzesło Woiewodztwa Sendomirskiego, z tego ustąpiwszy, wziął pieczęć mnieyszą Koronną, aż y Wielką. Cecylią Renatę Krolową 1637 ku granicom Polskim zbliżaiącą, a potym Ludowikę Maryą 1646, imieniem Władysława IV krola witał. Niemniey się w nim pobożność wydawała, kiedy w Częstochowie Nayś: Matce cudami tam wsławioney wspaniały ołtarz z hebanu wystawił, srebrem go odziawszy *Czechow: Tobiass kazanie Potow*, sto tysięcy na to wysypawszy. OO Kamedułom pod Warszawą do fundacyi znacznie się przyczynił. Panny Karmelitki Bose Zakonu S. Teressy w Warszawie przy S. Troycy fundował, śmierć iednak zaczętey fabryki dokończyć mu niepozwoliła. Naszemu Zakonowi w Bydgoszczy Collegium fundował, y szkoły, pod tytułem *Æternæ Sapientiæ* wymurował 1640, zapisawszy dobra, ktore był kupił od Teressy z Tarłow Ossolińskii Starościny Stobnickiey. Do dokończenia kościoła OO Dominikanow w Klimuntowie siła dopomogł swoią szkatułą: tamże Collegiatę z Probostwem Infułackim, kościoł wspaniały, y mięszkanię dla Xięży, Szpitál dla ubogich wystawił, do ktorego tułaiących się po wsiach żebrakow zkupiwszy, częstował y odział należycie, wszystkę intratę z pieczęci na ubogich szafował. Rodzicow swoich pod wspaniałym nadgrobkiem ciała złożył. S. Piusa Męczennika święte kości, z wielką pompą do Ossolina wprowadził. Slubē się był obowiązał w Klimuntowie kościoł na cześć S. Jozefa, w Gołębiu Dom Loretański Matce Boskiey wystawić, co się stało. W Bydgoszczy zamek restaurował, y wspaniałemi do mięszkania budynkami ozdobił, co poznać z herbow iego na kilku mieyscach. Chcąc Dyssydentow, do iedności wiary nakłonić, pochopem był Władysławowi kro-

lowi,

lowi, aby *Colloquium Charitativum* w Toruniu złożone było, na ktorymby katoliccy Teologowie z Dyssydenckiemi, rozeprzeć się mogli o rożnicach wiary; sam tam nawet ziachawszy, mowę miał do nich wyborną, w ktorey do iedności ich zachęcał, wszakże dla uporu heretyckiego, skutku tak ta rozmowa, iako y święta chęć iego nie miała. Smierć iego przypadła na rok 1650, wieku 55, w Klimuntowie pogrzebiony. Pochwały mu wielkie zapisał *Ericius Puteanus cent: 2 epist: 80*, pod ktorym ten Kanclerz uczył się w Lowanium: Chwali od tego Jerzego, czy wydaną, czy też tylko napisaną *Orationem Monarchicam*. Cichoc: *in Alloq: Osec: Præfat:* y lubo dzielnieyszy był w gładkiey wymowie y obrotney radzie, przecięż y w rycerskich sztukach znać w nim było wielkie serce: bo żadney nieopuścił okazyi woienney, w ktoreyby albo sam osobą swoią, albo ludźmi swemi nie stawał, w Moskwie przy oppugnacyi Smoleńska do szturmu idac, Kamieniem w piersi rażony: wspomina go *Brachel histor: l. 9. y Cluver ep: lib: 14 fol. 886*, ale błędliwie obadwa Krzysztofem go zowią. *Karwat w kazaniu na iego pogrzebie*. Miał za sobą Izabellę Daniłowiczownę Podskarbiankę koronną, po tey poiął Firleiownę Elżbietę, Woiewodzankę Sendomirską, z pierwszą zpłodził trzy corki Helenę, Teklę, Alexandra Lubomirskiego Woiewody Krakowskiego małzonkę, ta z mężem swoim, gdy zaczętą fabrykę od Oyca swego, złość Szwedzka rozwaliła w Warszawie Panien Karmelitanek Bosych, z gruntu ią prawie wystawiła, pod ktory czas gdy dla inkursyi nieprzyiacielskiey, też zakonnice uchodzić musiały, ona ich dobroczynnie w swych dobrach przez długi czas podeymowała y żywiła. Srebrną trumnę (dwadzieścia y ieden grzywien ważyła) S. Walentemu Męczennikowi, do kościoła naszego Jarosławskiego S. Jana sprawiła, ślubem się do tego obowiązawszy. Obraz Nayś: Matki w Częstochowie statuami z złota odlewanemi dyamentami szafirami y innemi bogatemi kamieniami ozdobiwszy, wieczną nad to fundacyą na świece, ktoreby przedtym obrazem gorzały uczyniła; a co y dziwnieysza y rzadka w takich Damach, Bogu się na służbę poświęciła pod regułą S. Teressy w Lublinie 1686, kędy świątobliwie życia tego dokonała. Anna Teressa, Zygmuntowi Denhoffowi Staroście Sokalskiemu, Urszula Brygitta Samuelowi Kalinowskiemu Oboźnemu koronnemu zaślubione, y syn ieden Franciszek Starosta Bydgowski y Lubaczowski, miał za sobą Katarzynę Działynska Woiewodzankę Pomorską *Ms. Konopats:* atoli młodo ieszcze za żywota Oyca swego wszedł do grobu. Ten pamiętny w Oyczyźnie naszey Kanclerz Władysławowi IV krolowi Polskiemu, nietylko był powodem do erekcyi *Equitum Conceptionis B. Immaculatæ Virginis*, albo Kawaleryi Niepokalanego Poczęcia Matki Boskiey, ale też strukture iey y ustawy opisał, ktore tu niżey dla ciekawości czytelnika kładę, nawet w Rzymie approbacyą iey u Urbana VIII otrzymał, luboć że się Koronnym synom zdała bydź wolności Oyczystey szkodliwa, skutku w Polszcze żadnego nie wzieła.

In NOMINE DOMINI. Amen.

Uladislaus IV Dei Gratia Rex Poloniæ &c. &c.

AD perpetuam rei memoriam. Notum facimus, Nos ubi primûm liberis, & Concordibus Polonæ & Lithvanæ Gentis suffragiis Majorum Nostrorum solium conscendimus, ensemq; illum tot Divorum Prædecessorum nostorum triumphis Nobilem, Sácrâ cò Antistitis manu, lateri nostro accinctum, ad ipsas Divini Numinis Aras strinximus, Nostram sollicitudinis nostræ intentionem convertisse, ut omnem subditorum Nostrorum; in armis excitationem à Divinæ majestatis honore & gloria auspicaremur. Hæc enim bellicosissimæ gentis pectora, quorum nos antesignanum Deus esse voluit, nullis tecta muris: aut propugnaculis patentes ditionum nostrarum campos sine peculiari Numinis ope tueri, & nuda fortitudine armatos hostium impetus frangere haud queunt. Quô verò majora Cælitùs requirunt; recipiuntq; auxilia, eò ardentiùs supernorum Castrorũ humili devotione expectent Societatem, est neesse. Et quamvis universa hæc Nobilitas Equitum, uti munus, ita & dignitatem sustineat, pauciq; reperiantur, qui Patriorum institutorum obliti, prætextam non in castris deponant. Illis tamen, quos generosiores spiritus; & ardor Nobiles, non sequi solùm, sed & præire, nec partem aliquam, sed totam vitam gloriæ devovere cogit, id peculiari ratione curandum est. Horum ergo pectoribus tremendum Barbaris Crucis Sacrosanctæ Clypeum parare volumus, Ordinem instituendo, quem ad Dei Optimi Maximi, ejusq; Gloriosissimæ Matris honorem erigimus, fundamusq; certo numero Virorum ex omni Equestri ordine, hujusmodiq; Ordinis Militaris Equites Immaculatæ Virginis appellari volumus, appellamusq; & eis sequentes leges uti primus Author & Institutor, præscribimus.

DE NUMERO.

Numerus Fratrum non excedet septuaginta duos præter Principem, hic enim numerus discipulorum, Cælesti Principi placuit, sed & Patronæ Nostræ tam Gaudiorum quàm Dolorum Mysteria septenario numero terminantur.

DE NOBILITATE.

Genus Equitum Nobile, & quorum à Majoribus derivata antiquitas, nulla macula defædâtâ, nulla suspicione in dubium revocata.

DE PATRIA.

Cùm non solùm ad splendorem Ordinis Equestris, sed etiam ad emolumentum ditionum, Nobis subditarum, iste Ordo respiciat, Equites ex his subditis Nostris Regni Poloniæ, Magniq; Ducatus Litvaniæ, ac Provinciarum ipsis annexarum eligentur. Licitum tamen erit Imperatores, Reges; Principes, Virosq; illustres exteros in hunc Ordinem cooptare, modò numerum viginti quatuor non excedant, reliquus numerus usq; ad septuaginta duos; præter Principem, Nobilibûs subditis Nostris constabit. Hoc præterea cavemus, neminem exterorum (præter ipsos Ordinum Supremos Magistros & Monarchas) in hunc nostrum Ordinem adsciscì posse, qui non priùs omnibus aliis Militaribus renuntiaverit sodalitatibus, & ornamentis.

DE PRINCIPE.

Principatum hujus Ordinis Nos ipsi, quoad vixerimus geremus, post fata verò nostra, subsequentes Reges Poloniæ, liberé electi, unà cum Regalibus insignijs, hunc Magistratum, ejusq; ornamenta, ipso coronationis die (nisi primò in numero eorundem Equitum fuerint] capessent.

DE INSIGNI SIVE TDRQUE.

Insigne Equitibus Nostris dabimus, Torquem ex auro puro absq; ullis lapidibus vel unionibus, cujus particulæ invicē concatenatæ alternatim repræsentabunt, una quidē lilium albũ in medio radiorum, cum hac inscriptione, *In te.* Altera verò fasciculos sagittarum colligatarum fasciâ albâ his verbis inscriptis. *Unita virtus.* Dependebit à Torque crux rubea, in cujus medio conspicitur imago Virginis Infantis Candidà, Draconem calcantis pedibus his verbis suppositis. *Vicisti vince &c.* Hoc insigne Nos pro singulis Equitibus procurabimus, usq; ad numerum septuaginta trium.

DE USU ILLIUS.

Utentur hoc insigni Equites, & ipse Princeps in omnibus Ordinis, solennitatibus, tùm in Festivitatibus Circumcisionis, Epiphaniæ. Paschatis, pentecostes, Corporis Dominici, & Natalis, tum omnibus illis diebus, qui Sacratissimæ Cœlorum Reginæ, Patronæ nostræ sunt dicati, sed potissimùm die Conceptionis Illius Immaculatæ, quem particulariter observabunt, & eò ipso ad Sacram Corporis Dominici Communionem accedere tenebuntur. Hoc ipsum Insigne, gerent diebus quoq; Sanctorum, Adalberti, Stanislai, Casimiri, & Francisci, reliquis verò diebus crucem solam & quidem solenni minorem, albâ fasciâ é Collo suspensam deferent.

DE HABITU.

Die Solennitatis Ordinis. Eqnites, Gentis suæ more induti, (dummodo purpurei Coloris sit ille interior ornatus) desuper Pallio Candido longiore, sinistram manum, magis de-

xtram operiente, ex panno Phrygio vestientur; subductum veró erit pannò sericeô leviori purpurei item coloris, cujus superna pars, circum humeros dependebit. Pileum item candidum gestabunt, ejusdem panni, similiter subductum, cujus vertex radiis aureîs à summo ad medium prominentibus, pars verò anterior Imagine Virginis Matris aurô & argentô textâ ornabitur. Hunc veró ornatum unus quisq; Equitum proprio ære sibi curabit.

DE SACELLO.

Sacellum hujus Ordinis erit Templum Pacis ad Præsepe Salvatoris, In Urbe Cracoviensi, Patrum Minorum de observantia Sancti Francisci curæ commissum, cujus ornamentorum præcipuam Equites curam gerent, sepeliriq; corpora sua, (nisi ratio gravis Personæ aut respectus, Testatorisq; voluntas aliter disposuerit) ibidem mandabunt.

DE OFFICIALIBUS ORDINIS.

Officiales Ordo habebit duos ex numero eorundem Equitum à Principe destinatos, Cancellarium nempe, & Thesaurarium, quorum munera & functiones ex his ipsis legibus patebunt.

DE PRÆCEDENTIA,

Inter Equites hic Ordo observabitur; primò Monarchæ & Principes, sangvinis Regii, post hos Senatores Regni, qui in Ordine, hoc fuerint, secundùm ea loca, quæ in Senatu obtinent, reliqui sive sint officiales curiæ Nostræ, sive non, sola temporis, quo Insignia Ordinis suscepère, prærogativâ gaudebunt, quód de festo annuo duntaxat Ordinis intelligendum est. Salvis per omnia præeminentiis & præcedentiis quorumcunq; officialium secundùm usum & consvetudinem Reipublicæ, sive sint affinales curiæ Nostræ sive Palatinatuum & terrarum.

DE FRATRIBUS DEFUNCTIS.

Quolibet anno Princeps, & Equites pullati, in idem Templum è Palatio descendent. illicq; pro animabus Defunctorum Fratrum sacris intererunt, concionantemq; supremum Ordinis Pœnitentiarium, de virtutibus & rebus gestis Defuuctorum Confratrum audient ut & mortui laus constet, & vivi præclarè factorum exemplis ad virtutem gloriamq; excitentur.

QUID UNICUIQ; DEFUNCTO DEBEATUR.

Ubi ad notitiam Confratrum mors Confratris devenerit, singuli Equites pro illo Defuncto triginta Missas absolvi curabunt, ipsi veró totidem vicibus Salve Regina recitabunt.

DE SEPULTURA EQUITUM.

Confratrum mortuorum corpora, quibuscunq; per distantiam locorum Occupationesq; publicas, aut infirmam valetudinem licuerit, ad sepulchrum comitari & quàm maximam etiam mortuo, demonstrare charitatem ad declarandum tam Inclyti Ordinis vinculum, valemus.

DE TORQUE REMITTENDO.

Hæredes defuncti Equitis Torquem intra Trimestre remittere ad Thesaurarium Ordinis, vel ipsum Principem tenebuntur. Quodsi verò quispiam Equitum per incuriam vel casu fortuito Torquem amiserit, tantum auri in Thesaurum Ordinis inferet, quantum ad novum conficiendum requiritur.

GESTA ORDINIS,

Cancellarius Ordinis ad excitandos Fratrum nostrorum animos, præclara singulorum gesta, & totius Ordinis Insignia facinora literis consignabit, ut eorum perennet memoria, quorum virtus & animi magnitudo orbi confert perennitatem.

DE PRÆLATO.

Nominabimus itidem unum ex Prælatis, qui nobis & nostris in posterum Successoribus visus fuerit, qui tantùm sacra publica Ordinis in Conventibus peraget, & defunctos, Confratres pro Concione laudábit geretq; talem crucem, qualem Equites, extra solenniores Festosq; dies gestabunt.

FIDELITAS IN PATRIAM & PRINCIPEM

Ultra hæc obligantur, Equites se Principis ac Reipublicæ salutem, dignitatem, & commoda, atq; patriarum legum & immunitatum prærogativas post Deum ejusq; Deiparæ Virginis, Sanctæq; Matris Ecclesiæ & Sedis Apostolicæ honorem, præ oculis habituros.

AEL-

BELLUM CONTRA TURCAS.

Si Bellum à Barbaris & Infidelibus, ingruat: tenebuntur viriliter obviare, & vires suas conferre, in Bello stipendiis contenari, à nemine quidquam extorquere, nec extorqueri à suis permittere, aliosq; Commilitones, quantum licebit à hujusmodi rapinis avertere.

DEI HONOR & Beatissimæ.

Ne Deus ejusq; Mater se audiente blasphemetur, vel cum vitæ periculó se opponent, ejusq; cultum promovebunt, Leges Ordinis; debitamq; Principi secundùm iura Reipublicæ obedientiam observabunt.

DE EXTRANEIS.

Si quis Principum, vel Virorum Illustrium, exterorum, in hunc nostrum Ordinem admitti postulaverit, aut Nos vel successores nostri aliquem eorum Insigni hoc, honorare vellemus, Ordinis Torque, videlicet cum Cruce, per Cancellarium aut Secretarium Ordinis (si ex Monarchis aut majoribus fuerit Principibus] si veró ex aliis viris Illustribus, per novissimum Equitem absenti transmittetur. De cujus manibus inter Missarum Solennia Torquem recipiet, ad Militiam tamen in limitibus Russiæ, exteri, qui noluerint, non obligantur præcipue Principes, qui alias retundendis Barbarorum conatibus vires ac facultates suas impendunt, & huic ipsi Regno auxilio, ubi necessitas postulaverit, adesse queunt, modo tamen, è Viris Illustribus, non veró Monarchis singulare aliquod meritum Reipublicæ præstetur.

LOCUS INAUGURANDI EQUITES.

Insignia Ordinis in Templo, capient, inter Missarum solennia, antequam cantetur Evangelium. Constituto veró die omnes Equites, nisi legati impedimento præoccupati fuerint, vel ratio eminentis dignitatis impediverit; convenient; deducendo Principem ex Palatio Eumq; per Seniorem Equitem, accommodata salutabunt Oratione. Per Cancellarium seu Secretarium Ordinis, à Principe vicissim, grati & Paterni animi responsum accepturi. Ad Templum prodibunt bini præcedentes Principem, eodem cultu cum Equitibus illa die ornatum, Sacram ingressi Ædem, suam quisq; sedem Insignis ac armis ornatam occupabit, & Missam Solennem De Immaculate Deiparæ Virginis Conceptione Cantandam ab eo Prælato, quem Princeps supremum Ordinis pœnitentiarium declaraverit, debito cultu & reverentiâ audient. Ad Offertorium ubi primum Princeps processerit. Singuli Equites suo sequentur Ordine. quam primùm ad altare Offertorii munus tradiderint, Principem adibunt, ejusq; manum deosculabuntur.

ELEEMOSYNÆ.

Eleemosynas pro redemptione Captivorum, vel sustentatione egenorum, cuilibet Equitùm secundùm Christianam charitatem præstare permittitur, ad manus Thesaurarii Ordinis; etiam legare & donare, cuiq; Equitum in hunc finem licitum erit, & aliis Personis hac pietate excitatis, quod de bonis tantùm mobilibus est intelligendum. His modis collectam pecuniam Thesaurarius ordinis juramento obstrictus, ad nullum alium usum convertet, præterquam in eliberationem captivorum militum, vel sustentationem indigentium, idq; pro arbitrio Principis Equitum præsentium. Si quis Equitum non suâ culpâ sed aliquo infortunio ad tantam devenerit egestatem aut sine probro Nobilitatis Equestrisq; dignitatis vivere nequeat, huic Communi Confratrum ope erit succurrendum, tenebiturq; unus quisq; Equitum subvenire indigenti.

Confraternitas Conceptionis Beatissimæ.

Ut veró honor Immaculatæ Virginis augeatur, & erga hanc potentem Ordinis nostri Patronam devotio latiùs diffundatur postulabimus à Sanctissimo Domino nostro PAPA, Archi-Confraternitatem hujus ipsius Immaculatæ Deiparæ Virginis [quam Fratres Minores de Observantia Sancti Francisci, eodem in Templo Pacis ad præsepe Salvatoris in Urbe nostra instituent] approbari. Quæ non solum Equitibus Inclyti Ordinis hujus, sed omnibus Christi fidelibus utriusq; sexus Communis erit, more aliorum in Religionibus Confraternitatum. Præfatæ tamen Confraternitatis Sodales non Equites nulla ratione, crucem, aut alia Ordinis nostri insignia gestare præsument, sed Imaginem duntaxat Virginis Infantis candidam ex auro fusilem, Draconem pedibus calcantem cum hac circumscriptione: *Dignare nos, laudare te, Virgo Sacratá.* In his autem omnibus statutis, & eorum articulis, punctis, clausulis, & conditionibus, leges, jura Reipublicæ, & nobilitatis Regni, nec non Magni Ducatus Lithvaniæ immunitates, & prærogativæ; secundùm veterem Reipublicæ consuetudinem, & Patriæ instituta sacrosanctè observabuntur.

URBA-

URBANUS PP. VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

MIlitantis Ecclesiæ Regimini per abundantiam Divinæ gratiæ, meritis licet imparibûs præsidentes, inter præcipuas Apostolicæ servitutis curas; illam peculiari studio jugiter amplectimur, ut Catholica Religio ubiq; terrarum, & Gentium floreat, ac etiamPiorum Principum, aliorumq; Virorum genere & virtutibûs præstantium, tanquam Fidelium Christi Athletarum, ope ac fortitudine magis in dies augeatur, ac propagetur, proindeq; Catholicorum Principum in id tendentium vota, ad exauditionis gratiam libenter admittimus: salubriter in Domino expedire. Siquidem dilectus Filius Nobilis Vir Georgius Ossolinski Comes de Tęczyn, Charissimi in Christo Filii nostri Vladislai Poloniæ & Sveciæ Regis illustris, ad Nos & Sedem Apostolicam Orator, ejusdem Vladislai nomine Regis, Nobis nuper exponi fecit, quòd ipse Vladislaus Rex pro avito suo Catholicæ Religionis defendendæ, & propagandæ studio,unum Ordinem Militarem, sub titulo Immaculatæ Deiparæ Virginis, pro certo numero Virorum, ex omni Equestri Ordine lectissimorum ad Majorem Dei, ejusdemq; Beatissimæ Genitricis Virginis MARIÆ laudem & Gloriam, ipsiusq; Catholicæ Religionis adversûs ejus hostes defensionem, & propagationem, modô & formâ infrascriptis erexit, & fundavit cum statutis editis super hoc tenoris sequentis.

Hic recensentur Natura Ordinis & diploma Regis.

Cum autem (sicut eadem expositio subjungebat,) dictus Georgius Comes, plurimùm cupiat erectionem.& fundationem Militiæ hujusmodi, ac præinserta statuta Apostolicæ nostræ Confirmationis robore communiri, Nobis propterea Georgius præfatus, dicti Vladislai Regis nomine humiliter supplicari fecit, ut super præmissis opportuné providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur pie laudabili ipsius Vladislai Regis desiderio, quantùm cum Domino possumus annuere, ipsumq; Vladislaum Regem, quem præcipué Paternæ Charitatis affectu complectimur, specialibûs favoribûs & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibûs inclinati, erectionem & fundationem Ordinis præfati, ac præinserta statuta hujusmodi, dum modo statuta Sacro Concilio Tridentino, & aliis Sacris Canonibus, ac Apostolicis Constitutionibus non repugnent, & sine præjudicio jurium Ordinariorum, Apostolica Auctoritate Tenore præsentium approbamus, & confirmamus; illisq; inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, & omnes ac singulos tam juris, quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, decernentes præmissa omnia & singula valida, firma, & efficaciá fore, suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere: per quoscunq; dicti Ordinis Militaris Fratres, Milites, & quasvis alias illius Personas inviolabiliter observari, sicq; nec non aliter per quoscunq; Judices ordinarios & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ubiq; judicari & definiri debere ac irritum & inane, si secùs super his à quoquam quamvis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibûs Constitutionibûs & ordinationibûs; Apostolicis, ac quibusvis etiam juramentô, Confirmatione Apostolica, vel alia, quavis firmitate roboratîs statutîs, & consvetudinibûs. Privilegiis quoq;, indultis & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis; Confirmatis, & innovatis, quibus omnibus & singulis illos, tenore præsentibus pro plené & sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq; contrariis quibuscunq; &c: Datum Romæ apud Sanctam MARIAM Majorem sub annulo Piscatoris die quinta Julij Anno MDCXXXIV Pontificatus Nostri Anno XI.

Krom tu wyliczonych, N Starosta Woynicki miał za sobą Elżbietę Hadziewiczownę, z tey był syn Jozef; ale młodo umarł. N. Elżbietę Szembekowne Kasztelankę Woynicką, Zofia Zakonnica S. Brygitty w Brześciu Litewskim *1676*. N. Stolnik Sendomirski, miał za soba Charczewską Zofia

była

była za Franciszkiem Charczewskim. N. była za Tarłem Stanisławem Kazimierzem Kasztelanicem Zawichoyskim. Zbigniew Ossoliński drugim ślubem miał za sobą Marcyannę Oborską Podkomorzankę Liwską, wdowę po Woyciechu Łuzeckim ale z nią *sterilis:* z pierwszey zaś żony corkę Izabellę wydał za Marcina Oborskięgo Woiewodę Podlaskiego *Geneal: Jurid:* N. miał za sobą Katarzynę Tomisławską Podczaszankę Bełzką, z ktorey syn ieden Kasztelan Połaniecki, drugi Stolnik Sendomirski. N. Starosta Przyłuski ma za sobą Morsztynownę Woiewodzankę Inflantską. Jerzy Kasztelan Zawichoyski miał za sobą Katarzynę Zaboklicką Woiewodzankę Podolska, ktora *1mo voto* była za Dembińskim Łowczym Krakowskim *2do* za Stanisławem Morsztynem Chorążym Sendomirskim.

OSSOWSKI *herbu Dołęga* w Wielkieypolszcze, Litwie y Mazoszu, Piszą się z Ossowy Sien. *Jan Rożycki w kazaniu swoim Obrona*, z tego Domu tych wspomina, Mikołaia Podsędka (rozumiem Poznańskiego) *1564*: Łukasza, ktory posłuiąc na Seym umarł *1572*. Jana Pisarza Ziemskięgo Wschowskięgo *1575*. Stanisława Opata Przemęckiego 1596. Maciey Ossowski 1566 mąż woienny, trzysta ludzi pod swoią kommendą maiąc, w Wołoskiey, pod Gdańskiem pod Byczyną w Inflanciech y Moskwie wszędzie mężnie stawał, miał za sobą Jadwigę Modrzewską herbu Grzymała. Wacław Kasztelan Nakielski umarł 1643, na rożnych woynach wiernie dla Oyczyzny pracował, w Moskwie będąc z Dymitrem zmyślonym, przez siedm lat tam przytrzymany, postem potym na kilka Seymow stawaiąc, Deputatē na Trybunały, wszędzie sumnienia nienadwerężonego: z Dyssydentow rodzicow urodzony, dziwnym przypadkiem od Boga powołany, uznał prawdę katolicką y do Zgonu swego świątobliwie się iey trzymał. *Constit: 1638 fol: 20.* Barbara Krzysztofa Grzymułtowskiego Woiewody Poznańskiego małżonka. N. Ossowski Kasztelan (nie przydaie autor iaki) w roku *1655*, przeciwko Karolowi Szwedzkiemu krolowi wyiachawszy, witał go pod Rogoźnem *Tulden: lib: 5.* Jędrzey Starosta Wschowski takiey był siły że podkowy żelazne końskie w ręku rozrywał y szyny żelazne *Histor: Naturalis P. Rzaczyński fol: 316* z Seymu 1661 Kommissarz do granic, *Constit: fol: 21.* Kazimierz Ossowski miał za sobą Apollonią Kowalska, od ktorey był Jozef Scholastyk y Officyał Generalny Kuiawski, y Hieronim Miecznik Brzeski Kuiawski. Piotr w Zakonie naszym umarł w Grudziądzu 1710. Kazimierz Kanonik Poznański, iest w druku iego *Sermo dictus in Synodo Posnan: 1689 in 4to Varsav:* Są y w Łomżyńskiey Ziemi tegoż herbu, co poznać z dedykacyi X. Tylkowskiego, do Zycia S. Stanisława Kostki, wprawdzieć ten autor, z daleka tey Familii początki wywodzi, ale że autora na to żadnego nie przywodzi, y owszem przeciwko historykom naszym, dla tego to opuszczam. Jakub, iak pisze *Koiat: in Ms.* Kasztelanic Srzemski długo w Woysku Litewskim żołd prowadząc, wziął od Krola w zasługach w Xięstwie Litewskim wieś pewną, y Stolnikostwo Łomżyńskie, Paweł syn iego Skarbnik Łomżyński, Oycowskim trybem idąc, w obozie lata swoie trawił, osiadł w Woiewodztwie Brześciańskim, kędy naszemu Collegio Brzeskiemu, wieś Kotelnia wiecznemi czasy darował. *Histor: Colleg:* z Orłowskii herbu Orla, zpłodził Jędrzeia Kanonika Kruswickiego, potym Kantora y Prałata Wileńskiego, Regenta Kancelaryi Mnieyszey Litewskiey *1656*. Michała Skarbnika Łomżyńskiego, Deputata na Trybunał fiszkalny *1658*, pięć lat, to na naukach, to w obozie Francuzkim przepędził. Stefana doświadczonego żołnierza w expedycyach Zborowskiey Beresteckii. Piotra pod Białocerkwią, Stanisława pod Batowem

na

na woynie zabitych. Jędrzey Leopold Skarbnik Łomżyńſki 1690 z matki Gołuchowſkii urodzony. N. Skarbnik Łomżyńſki, miał za ſobą Helenę Kurdwanowſką, wdowę po Kurdwanowſkim Podſędku Sendomirſkim. N. Franciſzka Koſzutſkiego małżonka, Zofia Marcina Radomickiego Kaſztelana Kaliſkiego.

OSSOWSKI *herbu Gryf, Nakielſki fol. 39* Dom Oſſowſkich od Klemenſa z Ruſzcze Kaſztelana Krakowſkiego wywodzi, ale ſię to utrzymać nie może ponieważ ten Klemens procz corki iedney Zakonnicy, y ſyna Dojutrkiem nazwanego, przeto, że po narodzeniu ſwoim zaraz nazaiutrz umarł, żadnego inſzego potomſtwa nie odebrał. Pewnieyſza to tedy, że idą z linii Janika albo Janiſława Arcybiſkupa Gnieżnieńſkiego herbu Gryff, ktory fundował Jędrzeiowſki Klaſztor, a na pamiątkę tego oblig na tych tam Zakonnikow włożył, żeby byli Sukceſſorom iego, z tegoż miaſteczka pewną daninę dawali, ktorzy potym Geraldowi Opatowi Jędrzeiowſkiemu w roku 1368, za trzydzieści grzywien uſtąpili dziedzicy na Oſſowy: kładzie *Nakielſki y Paproc: excerpt tego kontraktu, y drugiego także*, kędy Włodko y Fulco bracia rodzeni dziedzice na Oſſowy, za pieć grzywien, ſwoiey części na tymże miaſteczku ceſſyą uczynili, na ktorym ſię między innemi podpiſał, Klemens z Oſſowy Kaſztelan Radomſki: trzeba tedy mowić, że od ktoregokolwiek z braci tego Janiſława Arcybiſkupa, ſwoy początek Oſſowſcy wzieli, a nic pewnieyſzego, że od Klemenſa, o ktorym ſię mowiło pod herbem Gryff. Mściug z Oſſowy Podkomorzy Krakowſki, podpiſał pewną tranſakcyą w roku 1370, między Arnoldem Opatem Jędrzeiowſkim y dziedzicami Michowa *u Paproc: fol. 73.* Paweł Oſſowſki Sędzia Ziemſki Sendomirſki, a przedtym Piſarz Ziemſki, Komornik Wiślicki y Chęcińſki, co znać z podpiſu iego na liſtach Klaſztoru Miechowſkiego, *u Nakiel: fol: 644* w roku 1546, y znowu w roku 1561, a 1571 naznaczony był do korrekty praw koronnych *Biel:* Klaſztor Jędrzeiowſki rachuie go między ſwemi Dobrodzieiami w roku 1782, ſynow iego *według Paproc:* było dwoch Staniſław Referendarz Koronny, Kantor Gnieźnieńſki, Proboſzcz Sendomirſki, Kanonik Krakowſki, mąż y rozſądkiem, y dzielnością do wſzyſtkich funkcyi ſławny, iuż był Nominatem na Biſkupſtwo Chełmſkie, atoli nim przyſzło do iego konſekracyi, on ſię z światem rozſtał w roku 1580, w Sendomierzu pogrzebiony *Biel: fol: 767.* Jan brat iego naprzod był Podſtarościm Nowomieyſkim, potym Kaſztelanem Połanieckim w roku 1589, z tym tytułem podpiſał liſt Zygmunta III *u Okol: tom: 3 fol: 215*, y tranſakcyą Będzińſką; tegoż ſamego roku, Krol go ſwoim poſłem wyſłał na Synod Piotrkowſki, *Acta Synod:* był mąż uczony, y do naygwałtownieyſzych ſpraw ſpoſobny, miał za ſobą Elżbietę Koniecpolſką, Staroſty Wieluńſkiego corkę, y z nią potomſtwo, tenze czy inſzy Jan Kaſztelan Zawichoyſki 1601 *Baran:* Stefan Ziemianin Lubelſki, z Piotrem Ożgą w legacyi wyſłany do Konſtantynopola, tam y od morza y od moru w wielkich był niebeſpieczeńſtwach, pod Cecorą w niewolą wzięty, całe dwie lecie w Krymie uwiązł, z tamtąd wybawiony, tym mężniey bił ſię za Oyczyznę, to z Kozakami, to z Tatarami, *Nieſſpork: Anal: p. 1. c. 9.* Jan Sędzia kapturowy Chełmſki 1632 Anna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

OSSOWSKI *herbu Rola* w Łęczyckim Woiewodztwie.

*OSTANKIEWICZ w Woiewodztwie Witebſkim. Hieronim Oſtankiewicz Piſarz Grodzki Witebſki 1674. Jakub Oſtaſzkiewicz w powiecie Bracławſkim. Oſtanolowiczowna była za Michałem Połubińſkim Sędzią Ziemſkim Słonimſkim.

*OSTA-

*OSTASZEWSKI *herbu Oſtoia.* Woyciech y Paweł Oſtaſzewſcy w Ziemi Nurſkiey 1648, Barbara Stolnikowna Ciechanowſka Ciemniewſkiego małżonka; ſa y w Wielkieypolſzcze. Z tych Mikołay dziedzic na Momotach pod Pleſzowem, miał za ſobą Annę Mańkowſką, z ktorey ſyn Jan y Michał 1701. N. Staniſława Łopackiego małżonka.

*OSTEN *czyli ab Oſtau.* Przedtym w Pruſach Xiążęcych kwitneli iako Woyciech ab Oſtau *Præſes judicii aulici Ducatus Pruſſiæ* 1612 podpiſał *literas Reverſales.* Oſtenowna Jerzego Kaſpra Fleminga Konſyliarza u Xiążęcia Pruſkiego małżonka. Jan Oſten temi czaſy w Zakonie naſzym.

*OSTOWIECKI *herbu Jaſieńczyk* Michał Oſtowiecki 1693.

Oſtoia herb.

MAią bydź dwa Xiężyce niepełne żołte, barkami do ſiebie obrocone, każdy z nich iednym rogiem do gory, drugim na doł obrocony, między niemi miecz biały otłuczony, rękoieścią do gory, końcem na doł, w polu czerwonym, na hełmie pięć pior ſtruſich, tak go opiſuią *Biel: fol: 253, Paproc: w Gniazdzie fol: 301, y fol: 1199, O herb: fol: 283, Okol: tom: 2 fol: 357, Kleynoty fol: 71. Petraſancta c. 59* powiada, że dwoch Xiężycow do ſiebie barkami obroconych, wiele Domow w Auſtryi y Styryi zażywa, ale bez miecza. Początki tego herbu według poſpolitego Piſarzow naſzych piora przypadły, za panowania Boleſława Smiałego krola Polſkiego: gdy albowiem nieprzyiaciel wtargnał w granice Polſkie, wyſłany przeciwko nim Pułkownik imieniem Oſtoia, w niewielkim ludzi do boiu poczcie ięzyka wziąwſzy o zbliżaiącym ſię nieprzyiacielu. cicho ſię pod oboz iego podemknął, y ſtraż wyciął, tak, że żaden z nich albo miecza, albo pętow nie uſzedł; ieden z poimanych ſzukaiąc łaſki w tey ſwoiey niedoli, u pomienionego Oſtoi, przyrzekł mu pod przyſięgą, że mu miał dopomoc do większego zwycięſtwa. Darowany tedy wolnością, proſto

do

do swego obozu przypadł, tam nic niewspominaiąc o porazce swoich, ieszcze do tego nakłonił Hetmana swego, że nowe posiłki straży pierwszey y daleko licznieysze wysłał. O tych upewniony Ostoia, tak ich ze wszystkich stron oskoczył, że żaden szabli iego nie uszedł; dopiero z drugiemi poblizszemi chorągwiami złączywszy się, nocą na oboz nieprzyiacielski uderzył, gdzie przestraszeni wszyscy, iedni się pod miecz dostali, drudzy do pobliższych lasow, życie salwuiąc, od goniących się y szukaiących poginęli. Za to tedy dzieło, Ostoia y herbem tym nadany y w znaczne dobra opatrzony, nawet y niewolnik, ktory mu do tego zwycięstwa dopomogł, tymże kleynotem y wolnością udarowany. *Tenże Paprocki w swoim Ogrodzie*, inszą osnowę początkow tego herbu wypisał, o ktorey y *Okolski* namienia; ale że mało ma podobieństwa do prawdy, dla tego się tu opuszcza. Od tego herbu, potym poszedł herb Przegonia nazwany: dla tego też wiele Domow w Polszcze, dla tych oboyga herbow podobieństwa, iuż się do tego, iuż do tego referuią. *Okol: tom: 2 fol. 230* powiáda, że Ciamartow Familia w Ziemi Siedmiogrodzkiey, podobnym się herbem do herbu Ostoia pieczętuie, to iest dwiema Xiężycami, barkami się z sobą ztykaiącemi, nad ktoremi krzyż tak ułożony, że się Xieżycow nie dotyka, z tey Familii była Elżbieta Jeremiego Mohiły Woiewody Wołoskiego małżonka.

Herbowni.

Balicki
Baranowski
Biestrzecki
Blinowski
Błocişewski
Bogusławski
Boratyński
Broniowski
Bzowski
Chełmski
Chodorkowski
Chotkowski
Chrostowski
Chrzastowski
Chudziński
Chyzewski
Czechowicz
Czernikowski
Danielowicz
Darowski
Dmosicki
Dobromirski
Domaradzki
Dubaniewski
Fink
Gaiewski
Gawłowski
Glewski
Głogiński
Gniady
Jakliński
Janişewski
Jerzykowski
Itowiecki
Joteyko
Kaczanowski
Karaczewski
Kargowski
Karliński
Kaweczyński
Komorowski
Kończycki
Kotkowski
Koźniewski
Krepski
Kreza
Krzywiec
Kuroş
Kziaznicki
Leski
Lniski
Lubochowski
Maleczkowski
Marchocki
Miedzwiecki
Mietelski
Miklaşewski
Modlişewski
Modrzeiowski
Mosalski
Mrozek
Nagorski
Ochocki
Okołowicz
Olewiński
Orda
Osieczkowski
Ostaşewski
Owsiany
Pałecki
Pekosławski
Piławski
Podwysocki
Pokroşyński
Politański
Poniecki
Potocki
Radogowski
Roguski
Rokoş
Rożniatowski
Rylski
Samborski
Samorok
Siedliński
Sędzimir
Sieradzki
Słoński
Smoşewski
Sluşka
Solecki
Stachera
Starzeski
Starzycki
Stobiecki
Strzałkowski
Suchcicki
Suchorabski
Szyşkowski
Teliński
Turkuł
Turznicki
Uleski
Unichowski
Wadowski
Wolski
Woynowski
Zabierzowski
Zabokrzycki
Zaborowski
Zagorski
Zaierski
Zawadzki

Nie wszyscy iednak tu położeni, iednakowo tego herbu zażywaią, a naprzod Pokroszyńscy, na mieczu iak w herbie Ostoia ułożonym, dwa Xiężyce kładą, ieden pod drugim, obadwa, rogami obiema na doł spuszczone, iakby na mieczu wisiały, a na hełmie tylko trzy piora strusie. Orda miecza między Xiężycami nie kładą, ale dwoch gwiazd, z ktorych iedna na gorze, a druga pod nia na dole. Do Ostoi także podobny herb Lniskich, tylko że miecza między Xiężycami nie masz, ale tylko gwiazda iedna nad niemi, dla tego też Xiężyce bardziey się barkami do siebie schodzą; na hełmie także, takież dwa Xiężyce z gwiazdą: takimże się szczycą herbem Finkowie w Inflanciech. Zawadzcy w Prusiech, iednego Xiężyca po lewey stronie tarczy, nie kładą, ale tylko przy mieczu dwie gwiazdy, iedna pod drugą.

Biestrzeckich herbu Ostoia, opuściłem w pierwszym tomie, ale wyraźnie o nich mowi *Koiał: in Ms*, że są w Powiecie Słonimskim.

Boratyńskich herbu Ostoia opuściłem także w pierwszym tomie, o ktorych tenże autor świadczy, że są w Orszańskiey Ziemi, dla tego ci, o ktorych pisałem *tom: 1 fol: 147*. pod Boratyńskiemi Korczakami na końcu, tu należą z ktorych ieden był Sędzią Orszańskim.

Chodorkowskich wprawdziem ci położył w pierwszym tomie, alem herbu ich nie wiedział: *Koiał: in Ms.* Ostoią im przypisuie; y przydaie, że Przodek Domu tego Rahodolszczanin przezwany, z Ziemi Radomskiey wyniózszy się, osiadł był w Siewierzszczyźnie; a gdy kray Siewierski odpadł od Litwy do Moskwy, dway rodzeni tego Domu, do Krola się udali, Krol iednemu z nich dał w Nowogrodzkim Woiewodztwie Chodorkowice, drugiemu Unichowki, od tych maiętności, urosły nazwiska Chodorkowskich y Unichowskich. Jędrzey Chodorkowski, odważny rycerz y Dworzanin krolewski, Stefanowi krolowi poczet Dworzański, dwunastu Usarzow, pod Połock stawił. Łukasz służył na Ukrainie z Bałabanem, w potrzebie pod Sniatyniem gdzie Kantymirowi głowę ucięto, postrzał odniosł: Pod Smoleńskiem w głowę y rękę był zacięty. Pod Łoiowem w poł postrzelony, tak długo na sobie y na swoich impet Kozacki utrzymał, aż insze chorągwie do sprawy przyszły.

Chudzińskim, w Poznańskim Woiewodztwie przypisałem herb Cholewa, omylnię iednak: bo przywiley nobilitacyi ich od Zygmunta III dany im 1592 za zgodą wszystkich stanow, herb im Ostoia przyznaie, do ktorego przypuścił ich Jan Gaiewski Sędzia Ziemski Poznański.

Przodkowie Domu tego.

Paprocki świadek, że na dawnych Przywileiach, dostało się Sciborow czytać siłu, (tym się albowiem imieniem iak dziedzicznym, długo szczycili, co y podziśdzień widziemy w Domu Chełmskich, osobliwie iednak w roku 1099, Sciborow Hrabiow z Jabłeczna, Hrabiow z Poniedza, a ztąd bym wnosił, że ten Dom dawnieyszy w Polszcze u nas, niżeli mu zakładaią Pisarze nasi. Scibor z Glewa w roku 1290 na liście Kazimierza krola, *według Paproc:* aleć o te czasy, żaden u nas Kazimierz nie panował. Mateusza Biskupa Krakowskiego, ktory umarł 1166 do tego herbu pociągaią, *iako Kacki y Prusz in descript: Cracov: fol: 92*, ale go drudzy pospoliciey do herbu Cholewa, referuią, kędy y ia o nim mowiłem. Mościc z Wielkiego Koźmina Woiewoda Poznański, za czasow Bolesława Wstydliwego, *Ms. Cracov: Papr: o herb: fol: 180, Okol: t: 1. fol: 163.* Jędrzey Kasztelan Poznański 1343. Mostko-

z Staſzowa Kaſztelan Poznańſki *1413*. O tych mowiłem w pierwſzym tomie. Wzwyż wſpomnionego Woiewody Poznańſkiego ſyn, poiął corkę Kmity Sobieńſkiego, z nią w poſagu doſtały mu ſię dobra Dynow y Rzeſzow, atoli według świadectwa *Paprockiego*, za czaſow iego, iuż ten Dom Mościcow z Wielkiego Koźmina zſzedł na oſtatniey z tey Familii Działyńſkii, z ktorą Mikołay Działyńſki, wziął Chocin y z przyległościami w Kuiawach. Mościc z Koſmina 1436 podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtat. fol: 144.*

Scibor Biſkup Płocki piſał ſię z Radzimina, z Archidyakona Płockiego, na tę katedrę wynieſiony. Ten z Ziemią Dobrzyńſką zachodzące kontrowerſye o dzieſięcinę, uſpokoił; luboć iako namienia *Łubieński in Vitis Epiſc: Płocen:* nie bez krzywdy kościoła. W dziedzictwie ſwoim Radzimine zwaliwſzy drewniany kościoł, inſzy wymurował: przenioſł ſię na wieczność w roku 1390. Nadgrobek o nim *u Starowol: fol: 779* mowi, *Patriam & libertatem ſtrenuè propugnavit*, Henryk Opat Tyniecki herbu Oſtoia, w liczbie *28*, mąż karność zakonną kochaiący, przy prawach klaſztoru ſwego y ochronie dobr gorliwy, umarł 1354, *Szczygiel: in Tinec: fol: 67.* Drugi Henryk Byiel de Bleſzno, tegoż herbu Kanonik Gnieźnieńſki y Krakowſki, y oboyga kościołow w Częſtochowie Pleban, w roku 1382, uſtąpił kościoła farnego Zakonnikom S. Pawła Puſtelnika, gdzie Klaſztor ſobie założyli. *Długoſz in lib: Monaſt. apud Nakiel: in Miech: fol: 322 y w hiſtoryi ſwoiey pod rokiem 1382:* drudzy go piſzą Biel, nie Byiel. Do tegoż herbu pociąga *Paprocki*, drugiego Scibora Biſkupa Płockiego zmarłego w roku 1471, ale o nim powiada, *Łubieński in Vitis Epiſc: Pło:* że był herbu Prus, y piſał ſię nie z Bielſka, *iako chce Paproc:* ale z Gościączyc: dla tego y ia o nim mowić będę pod herbem Prus. Piotra także z Chotkowa kładzie tu *Paproc:* ale *Łubieński* inaczey o nim ſądzi, iam piſał o nim *tom: 1 fol: 292.* Prokopa Biſkupa Kuiawſkiego, z wytartego nadgrobku wypiſał tenże *Paprocki*, z tym wſzyſtkim muſiał ſię omylić: bo *Damalewicz* piſząc Zycia wſzyſtkich Biſkupow Kuiawſkich, y iednego między niemi tego imienia nie położył, chybaby był Suffraganem Kuiawſkim.

Scibor Sciborowicz, Woiewoda Siedmiogrodzki, z tym tytułem podpiſał pokoy między Władyſławem Jagellonem krolem Polſkim, y Zygmuntem krolem Węgierſkim, uczyniony w roku 1412, *u Długoſza.* Między inſzemi Polſkiemi iunakami, ktorzy Ludwikowi krolowi Polſkiemu y Węgierſkiemu, przeciwko Wenetom pomagali, y ten Scibor chwały ſzukaiąc, iak w ręku tak y w radzie ſilny, do Węgier zaſzedł; y tam rycerſkiemi dziełami wſławiwſzy ſię, u Zygmunta krola Węgierſkiego, ktory po Ludwiku naſtąpił, pułki prowadził. Po owey pod Nikopolem przegraney batalii, gdy Zygmunt z woyſka wyzuty, przed goniącemi ſię Turkami uchodząc, łodzią życie ſalwował, on tym czaſem nieprzyiaciela potęgę na ſobie trzymał, dopiero widząc, że iuż Zygmunt daleki był od niebeſpieczeńſtwa, porzuciwſzy znużonego w okazyi konia, iak był wſzyſtek w zbroi, tak ſię w Dunay rzucił y ſzczęśliwie na drugi brzeg przepłynął; *to Paproc: w Ogrod: fol: 33 Biel: fol: 283, Cromer 1396 Sarnicki Starowol: in Bellat: Sarm: fol. 80* przecież *Długoſz pod rokiem 1395*, twierdzi, że ten Scibor w iedneyże łodce z Zygmuntem uſzedł kleſki, tę zaś przez Dunay w pław w zbroi przeprawę, komu innemu przypiſuie. Rebellizuiące potym Zygmuntowi Węgry, że do poſłuſzeńſtwa przyſzły, iego dzielności przypiſuią wſzyſcy, y ſam Zygmunt, ktory mu za to oſobliwſze fawory świadczył, tak, że go też Woiewodą Siedmiogrodzkim uczynił, y ſwoim poſłem do Polſki wyſłał; aby był

był pokoy zkliił między nim, y Krolem Jagełłem w roku 1412, iako ſię mowiło; Kommiſſarzem także do pokoiu między tymże Jagełłem, y Krzyżakami od Zygmunta będąc, lubo ſiła pracował, żeby był do zgody uporczywych nakłonił, nic iednak nie zyſkał. Przydaią niektorzy, że dzieſięć tyſięcy grzywien pożyczył od Jagełła krola, na Zygmunta w wielkiey potrzebie. Po śmierci ten Scibor pochowany w Krakowie u S. Katarzyny.

Scibor z Poniedza, Podkomorzy Poznańſki 1468, podpiſał liſt *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 74 y 75.* był oraz y Generałem Wielkopolſkim, na drugim liście imię mu Piotra daią; *Bielski* go zowie Sciborem Chełmſkim, poſłem na Seym Korczyńſki 1465, *fol: 436, Crom: lib: 26.* w roku 1469 poſeł od Krola. do Margrabi Brandeburſkiego, aby był pokoy między nim y Xiążęciem Stolpieńſkim zawarł, *Biel: fol: 450, Cromer lib: 27.* Niektorzy tego herbu piſali ſię przedtym z Ocieſzyna. Rokolz herbu Oſtoia Biſkup Kamieniecki 1398. *Woyciech Czarnocki S. J. w kazaniu ſwoim Malo granat*, powiada, że podziś dzień Klaſztor Lubieńſki herbu Oſtoia zażywa, znać że fundował ich Oſtoyczyk, albo przynaymniey, znacznie ſię do fundacyi przyłożył. Bartłomiey Scibor Woyſki Kamieniecki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic od Wołoch, *Conſtit: fol: 26.* N. Woyciecha Leſzczyńſkiego małżonka.

OSTREYKO. w Woiewodztwie Smoleńſkim. Alexander Woyſki Mściſławſki 1674, N. Oſtreyko Piſarz Ziemſki Smoleńſki, poſeł na Seym 1724.

Oſtrogskie Xiązęta herb.

KRew, dawnieyſzemi czaſy zaleconych Jedynowładzcow Ruſkich, to ieſt proſtą linią idąc, Ruryka, Ihora; Swentoſława, Włodzimierza, Jarosława, Ihora, drugiego, Dawida, Mściſława, Mściſława Wtorego, Romana, Bazylego, ſzeroko w tych kraiach Pańſtwo ſwoie rozciągaiących, a przez nich z Ceſarzami Wſchodniemi y Zachodniemi, z Krolami Polſkiemi y Węgierſkiemi, z Xiążęty Litewſkiemi y Mazowieckiemi, y owſzem w całey Europie z naycelnieyſzemi Tronami ſpowinowaceni. Przez kilka ſet lat, w Polſzcze naſzey y Chrześciańſką pobożnością y nieuſtraſzonym męſtwem, y Oyczyſtey wol-

ności miłością kwitneli, atoli iuż więcey niż sto lat, to iest w roku 1670, z żalem Oyczyzny znikneli, a co dziwniey sza, że lubo rożneDomy przez małżeńskie śluby wiązały się z niemi, przecież albo żadnego z Xiężniczek Ostrogskich potomstwa nie było, albo nie długo wiekowało; wyiąwszy ieden Dom Lubomirskich, o czym niżey. Jako zaś cnotą Przodkow swoich, tak y iednymże z niemi herbem, zdawna się chlubiły Xiążęta Ostrogskie, to iest Jezdzcem, albo iako inni rozumieią S. Jerzym Smoka przebiiaiącym. Dopiero Konstantyn Pierwszy, Xiążę Ostrogskie, Woiewoda Trocki y Hetman Wielki Litewski z siedmioletniey wrociwszy się niewoli, żeby nic pospolitego z swoim y Oyczyzny nieprzyiacielem, (Moskwą mowię, ktorey herb także Jezdziec Smoka biiący) nie miał, zaszczyt Oyczysty odmienił, *według Paproc: o herb: fol: 350*, kopią iako niektorzy chcą, z złamanym kołem sobie za kleynot, y sukcessorom swoim przybrawszy, czyli raczey, ze dwoch herbow ieden spoiwszy, na co *y Paproc: poświadcza w swoim Ogrodzie*, to iest z Ogończyka y Leliwy; z ktorych pierwszy iest na gorze, a drugi na dole; ile się dorozumiewać mogę, uczynił to ten Konstantyn na pamiątkę dwoch synow swoich, Ilii albo Eliasza, ktory miał za sobą Kościelecką herbu Ogończyk, y Konstantyna Wtorego, ktory miał za sobą Tarnowską herbu Leliwa; Tegoż herbu y Xiążęta Zasławskie, iako iednegoż drzewa płonki zażywały, o czym niżey. *Paprocki* o Xiążętach Ruskich pisząc *f. 348.* na cztery części podzielił herb Xiążąt Ostrogskich, w pierwszey S. Jerzego z Smokiem położył, w drugiey herb od Konstantyna przywłaszczony, iaki się tu kładzie. Trzeci na prawey ręce poł koła u spodu, krzyż w nim, czy kopiia z wierzchu. W czwartey Pogonia Litewska, bo ten Konstantyn miał za sobą Xiężnę Słucką z Xiążąt Litewskich.

Wątpliwość tylko iest, o pierwszym autorze Domu tego, bo lubo mu to wszyscy zgodnie przyznaią, ze z Xiążąt Ruskich idzie; wszakże się z sobą w tym nie zgadzaią, kto pierwszy z nich tytułu Xiążąt Ostrogskich zażywać począł. Niektorzy pismem podrukowali, iakby od Daniela krola Halickiego swoy początek zabrali, snać nie wiedzieli *Kromera, Długosza. Neugebavera fol: 200, Łubien: fol: 181 Herburta fol: 166*, y inszych historykow naszych: bo ci wszyscy zgodnie twierdzą, że pomienionego Daniela dway synowie Roman y Lew, bez potomka płci męskiey zeszli, z ktorych Lew w Kiiowskiey batalii zginął, a Kazimierz krol Polski, wstąpiwszy na Państwo, widząc osieroconie, bez dziedzicznych Panow swoich Prowincye Ruskie, zakłocone dla wielu konkurrencyi, między siła sukcessorami Xiążęta Ruskie, pogodny czas bydź rozumiał, kiedyby się dawnego swego, na też kraie upomniał prawa, iakoż tak uczynił; y owszem iak się z na swoim zdaniu mylą, z komputu lat poznać; bo Lew zabity koło roku 1280, a Fiedor nie żył aż w roku 1432, to iest w lat sto pięćdziesiąt y dwa, iakoż synem iego mogł bydź? Omyłka ta tedy, nie zkąd inąd urosła, tylko z imienia Daniela, ktorych że dwoch było tego imienia, Sryi y synowiec, oni co drugiemu mieli, przywłaszczyli pierwszemu. *Genealogia Domu Ogińskich* na mappie koło roku 1700 sztychowana, daleko inszą osnowę ułożyła: bo Jarosławowi Xiążęciu Nowogrodzkiemu y Włodzimirskiemu, syna Rościsława Xiążę Przemyskie y Podolskie przyznawszy, syna tegosz Rościsława, Bezylego imieniem Xiążęcia także Przemyskiego y Podolskiego, początkiem sądzi bydź czterech Domow Xiążęcych, Ostrogskich, Zasławskich, Pruńskich y Rostkowskich, ale to iawna omyłka: bo y między piącią synami Jarosławowemi, nigdzie nie czytam Rościsława, ale tylko Izasława,

sława, Swętosława, Wsewolda, Ihora, y Wecesława, Włodzimierz szosty prędko umarł: y Prońskie Xiążęta, iako y Rostkowskie, lubo do Ruskich Xiążąt należą, przecięż inszą swoie dzielnicę maią, to iest nie od Rościsława, ale od Swentosława syna Jarosławowego, iako na swym mieyscu obaczysz: y Bazyli nie z Rościsława, ale z Romana Oyca urodzony. *Stryikow: fol: 676*, zda się mowić, że z Xiążąt Druckich poszły Ostrogskie Xiążęta, co tak rozumieć potrzeba, że Xiążęta Druckie od iednego brata, to iest Michała syna Romanowego, a Xiążęta Ostrogskie, od drugiego brata iego, a podobno między piącią naymłodszego Bazylego, swoy dukt zaczeły. Czego mam dowod: toż *Paprock; to z Geneal: tego Domu* przed stem lat y kilkadziesiąt pisaney. Ten to iest Bazyli, ktory po śmierci rodzonego swego Daniela krola Halickiego, na Podolskie, Wołyńskie, Kiiowskie, Swiniogrodzkie, Podgorskie y Halickie Xięstwa wyniesiony, mąż prawie do woyny urodzony, zostawiwszy syna Daniela, w pokoiu życie zamknął, wszakże po iego śmierci, wszystkie te Xięstwa znowu się wrociły, do Lwa y Romana, synow Daniela krola Halickiego.

Daniel Xiąże Ostrogskie syn Bazylego, o ktorym się dopiero mowiło, wnuk Romana Xiążęcia Włodzimirskiego, synowiec Daniela krola Halickiego, pierwszy się Xiążęciem Ostrogskim pisać począł: gdy bowiem krol Polski, Lwowską, Halicką, Włodzimirską, Łucką y Przemyską ziemię z wlanego od Przodkow swych prawa, szczęśliwym Marsem do korony Polskiey y podbił y przyłączył, ściśnione granice Polskie, na wschod szeroko rozciągnąwszy, wzmocnione Ruskich Xiążąt siły, tak przytarł, ze w szczupłych dziedzicznych udziałach kurczyć się musiały. Ztąd Ostrogskie Xiążęta, tylko się przy wyłączonych od drugich braci, Dawidowi Olechowi Xiążęciu Włodzimirskiemu, Przodkowi swemu dzierżawach, zostawszy, to iest Ostrogu, Dubnie, Zasławiu, od Ostroga pisać się poczeły. Bolało to Daniela, widząc y fortunę swoie nachyloną, y Grecką wiarę przytłumioną przetoż z Dalzkonem Starostą Przemyskim, Tatarow na posiłek wezwawszy, licznym tłumem, aż pod Sendomierz pociągneli w roku 1344; atoli gdy im Krol Kazimierz z woyskiem zaszedł, z daleka tylko obie stronie, bo [przez Wisłę na siebie patrzały, a wkrotce opaliwszy leżące na trakcie wioski, plon sowity zabrawszy, przez Lubelską ziemię, nazad się wrocili. Rozumiem iednak, że gdy zaś w roku 1349. tenże Kazimierz całą Wołyńską Ziemię woyną przycisnął, zastraszone męstwem Polakow Xiążęta Ruskie, z wiernością swoią poddawały mu się, y Daniel za przykładem ich idąc, toż uczynił, *Cromer l. 12, Miechov: l. 4. c. 10, Biel: fol: 229, Długosz.* Temu Danielowi syna Fedora przyznaią Pisarze niektorzy, iednakże gdyby byli, pomiar lat lepiey uważali, rozumiem żeby zdania swego z chęcią ustąpili: to albowiem *według Kojał: part: 2 fol: 156 Cromera, lib: 20, Stryikow fol: 575.* y innych pewna, że Daniel żył w roku 1349: Teodor zaś kwitnął aż w roku 1432 y, potym ieszcze, nie zda się tedy, dla takiego przeciągu lat, żeby Fedor synem miał bydź Daniela, Potym w prawnych Monimentach Collegii naszego Ostrogskiego czytałem, że Kniaź Fedor Wasilewicz Ostrogski, Cerkiew Matki Boskiey do Klasztoru S. Dominika Zakonnikom darował, toć z tego poznać, że ten Fedor synem był Wasila albo Bazylego, a Bazyli snać synem Daniela.

Fiedor Wasilewicz Xiąże Ostrogskie, mąż dzielnością y Przodkow swoich sławą wzbudzony, Swidrygełła z Wielkiego Xięstwa Litewskiego od Krola Jagełła złożonego, stronę trzymał, ktoremu chcąc na Państwo pomoc w roku 1432, zebrał nie małą liczbę ludzi do boiu, y z niemi Smotrycz

trycz opanował, atoli z tamtąd rugowany, y w kilku potyczkach zwyciężony, gdy mu ſił więcey przybyło, czekał na pogodny czas, gdyby był na naſzych mogł uderzyć, iakoż gdy ſię naſzych część większa przez rzekę Morawkę, z wielką trudnością przeprawiła, natarł na nich, y bez wątpienia, małą garſztkę Polakow ſnadno by był pokonał: ale Pułkownik Kiewlicz dowiedziawſzy ſię o tym, co predzey im z ſukkurſem w ſto koni przypadł, tam z tyłu na nich uderzywſzy, iednych do ucieczki przymuſił, drugich na placu trupem położył. Tym iednak nieſzczęściem, ſerca nie ſtracił Fiedor: bo w naſtępuiącym roku, Łuck na tegoż Swidrygełła odebrał; koło Kamieńca Podolſkiego wſzyſtko opanowawſzy, gdy na niego Buczacki wycieczką wypadł, poimał go. *Cromer lib: 20. Stryikow: fol: 577* W Xiegach Grodzkich Lwowſkich doſtało mi ſię czytać, że Fedor z Xiążąt Ruſkich, Cerkiew Kryłoſką Halicką funduiąc, wieś do niey Perehyńſko nadał. Zoſtawił Fedor ſyna Bazylego, tego to zdami ſię Bazylego Kraſnym zowie *Długoſʒ lib: 13* w roku *1445*, kiedy Kazimierzowi W. Xiążęciu Litewſkiemu, odradzał, żeby korony Polſkiey nie przyimował, Jerzy Siemionowicz Xiążę Oſtrogſkie. Genealogia Xiążąt Wiſniowieckich powiada że Ilina corka Semena Xiążęcia Zbaraſkiego, była za Xiążęciem Oſtrogſkim według Kalendarza Ruſkiego w roku *6771*, y z nią Hołodno dobra, y wielka część Zbarazczyzny w Dom ſię Xiążąt Oſtrogſkich doſtała, takbym rozumiał, że tego Bazylego żoną była: luboć ſłyſzałem że miał mieć za ſobą Xiężniczkę Holſzańſką. To pewna, że we dwoch ſynach ſwoich, ſtał ſię Oycem dwoch przezacnych Familii. Jerzy albowiem ieden ſyn iego, wziąwſzy działem Zaſław, Zaſławſkich Xiążąt na Wołyniu (bo inſi byli w Litwie) zaczął genealogią, o ktorych y ia mowić na ſwym mieyſcu będę.

Iwan drugi ſyn Bazylego, wziąwſzy działem Oſtrog, Przodkow ſwoich imienia y ſławy ſtał ſię nieodrodnym potomkiem, co iawnie pokazał, kiedy w roku *1453* Tatarſkie zagony, pod Trembowelſkie pola zaciekłe, y tłumem ludzi w niewolą zabranych, y zdobyczą obciążone, z innemi Kawalerami Polſkiemi do ſzczętu wyciął pod Kraſnowem, *Stryikow. f. 618.* corka iego iedna z Xiążęciem Koſzyrſkim, Jędrzeiem Sanguſzkiem Staroſtą Łuckim dożywotnie zmowiona *Geneal: Czartor:* Druga za Kniazia Siemiona Olizara wydana, ſynow także dwoch, Konſtantego y Michała. Z tych Michałowi w roku *1503* dał był Krol Alexander Staroſtwo Łuckie, atoli w krotce y młodo umarł *Stryikow: fol: 689.* zoſtawiwſzy ſyna Romana, ten w roku *1516*, gdy z Konſtantynem Xiążęciem Oſtrogſkim ſtryiem ſwoim, na Tatarow ſię wyprawił; tam na zagon Tatarſki mężnie z ſwemi uderzywſzy; gdy Tatarowie rozgromieni pierzchać poczeli, Kniaź Roman, zá niemi ſię daley zaciekſzy, kilku właſną ręką zabił; atoli że koń pod nim trefunkiem ſzwankował, Tatarowie prawie go w oczach ſtryia iego rozſiekali. *Stryikow: fol: 752 Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 135*, gdzie powiada że ta batalia pod Buſkiem była, że od ſtrzały poſtrzelony zginął: kędy mu więcey ten pochwał autor zapiſał. Jego, albo też Oyca iego Michała, corka Maruſſa, żyła z Macieiem Jełowickim za Zygmunta Auguſta krola. Miał mieć za ſobą ten Iwan Xiężnę Glińſką, podobno ſioſtrę ſławnego Glińſkiego Michała Marszałka Litewſkiego.

Konſtantyn Woiewoda Trocki, a potym Kaſztelan Wileńſki, Hetman Wielki Litewſki ſyn Iwana, mąż do woyny urodzony, widział to w nim dobrze Piotr Biały Iwanowicz Woiewoda Trocki, y Hetman Wielki Litewſki, kiedy w Trokach śmiertelnie choruiąc Alexandrowi W. Xiążęciu Lite-

wſkiemu, nawiedzaiącemu ſię y radzącemu, kogoby też ſądził zgodnego do buławy, y ſobie, kogoby życzył mieć ſukceſſora na Hetmańſkiey funkcyi, Konſtantyna tego, wielkie mu pochwały zapiſawſzy, życzył; iakoż po śmierci Piotra Białego, w roku 1499 obiął rządy całego woyſka Litewſkiego, y nieomylił o ſobie nadziei wielki woiownik: bo według *Starowol:* żaden po nim z Hetmanow w Polſzcze naſzey, tyle razy na nieprzyiacioł Oyczyzny ſzabli nie dobył, iako Konſtantyn; trzydzieści y trzy batalii fortunnie wygrawſzy, we dwoch ſzczęście mu nie poſłużyło. Pierwſzy raz pod Wiedruſſą Alexandra, zaciekſzy ſię w głąb Moſkwy, gdy mu czterdzieści tyſięcy Moſkwy drogę zaſzło, lubo ledwie miał cztery tyſiące ſwoich ludzi, przecięż dał im batalią, y w prawdzie długo y mężnie ścinał ſię z niemi, wſzakże wielką liczbą nieprzyiaciela złamany, w niewolą z innemi zabrany; tam gdy go Iwan Xiążę Moſkiewſkie, do przyſięgi wierności ſobie namawiał; nie dał ſię ani długo powabnemi obietnicami, ani groźbą nakłonić do tego; przetoż ciężkiemi kaydanami okuty, ręce w tył ſpętane, y ołowem zalane, nogi okowane, zgoła tak traktowany, iako nie ze krwi Xiążąt Moſkiewſkich idący, ale wierutny złoczyńca, tym okrucieńſtwem wymuſzono na nim, że wierność uſług ſwoich Kniaziowi deklarował, za co Xiążęcemi dobrami opatrzony, z hetmańſką władzą przeciwko Tatarom wyprawiony, gdy znaczne zwycięſtwa na kilku mieyſcach nad niemi otrzymał, widząc nie tak pilne Moſkwy nad ſobą oko, po ſiedmiu lat niewoli, czy iak inni chcą trzech, kryiomo do Polſki uſzedł. Doznał uchodząc oſobliwſzey opatrzności Boſkiey nad ſobą opiekę, z iednym tylko albowiem ſługą iadąc w dzień niedzielny chcąc na bożeńſtwu ſwemu, y powinności zadoſyć uczynić, wſtąpił po drodze do Cerkwi, na ſłużbę, Greckich Pan obrzędow, ſługę przed ſobą tym gościńcem wyprawiwſzy, w ktory y ſam zamyślał w krotce ſię za nim puścić, tym czaſem pogoń za nim Moſkiewſka nadbiegła, ta nieſpodziewaiąc ſię nigdy tego, żeby Konſtantyn miał ſię w publicznym ludzi zgiełku znaydować, nie wchodząc do Cerkwi, doſyć miała na tym pytać ſię blisko ſtoiących o niego, ktorzy że Konſtantego nie znali, y przeſtroionego w proſte ſzaty, nie rozumieli bydź tak ſławnym Xiążęciem, ſprawy mu dać nie umieli, ta tedy proſto, tym ſię torem udała, ktorym ſługa iego dążył. Konſtantyn zaś ſłużby doſłuchawſzy, gdy ſię z kościoła wyſzedłſzy, o wſzyſtkim dowiedział, inſzym ſię traktem do Polſki udał, y nad nadzieię wſzyſtkich ſzczęśliwie ſtanął, gdzie od Krola mile przyięty, nie tylko do przeſzłych honorow przywrocony, ale też nowemi nadany łaſkami, w roku *1511* był Marſzałkiem Wołyńſkim, Staroſtą Łuckim, Winnickim, Bracławſkim, y Hetmanem Litewſkim, iako ſię podpiſał na liście Zygmunta I, w ktorym ten Krol potwierdził prawa y przywileie Ruſi pozwolone, *fol: 24.* Dał ſię potym dobrze w znaki tak Moſkwie iako y Tatarom: bo w roku *1512* Tatarow dwadzieścia y cztery tyſiące poraził pod Wiſniowcem; w roku *1514* pod Orſzą ośmdzieſiąt tyſięcy Moſkwy, z ktorych czterdzieści tyſięcy na placu padło; kiedy ſzedł do tey batalii, ślubem ſię P. Bogu obowiązał, że po wygraney miał na honor iego dwie Cerkwie wyſtawić. iednę S. Troycy w Wilnie, drugą S. Mikołaia. Było to zwycięſtwo, że ſłow zażyię *Kromera in Orat: fune: Celeberrima, & cum omnibus fere omnium gentium atq; ſeculorum victoriis, comparanda victoria.* Pod Słuckiem trzy woyſka Tatarſkie trzema potyczkami pokonał. Jędrzey ich dwadzieścia y ſześć tyſięcy zbił na głowę pod Kaniowem. Pod Pińſkiem w roku *1527* dwadzieścia y kilka

tyſięcy, czytay o nim *Wapowski fol: 599, y 574, y 571 y 569 y indziey Jodoc Deciuſa fol: 89.* Na Wołyniu po trzykroć, że nie wſpomnię inſzych mnieyſzych iego potyczek wygranych, z niemi ſię ſzczęśliwie wręcz ścinał. Do Moſkwy zaciekſzy ſię, na wielu mieyſcach poraziwſzy ich, z wielką imienia ſwego ſławą y plonem nazad do Oyczyzny powrocił. Dla tego o nim Pizo Legat Papiezki piſząc do Rzymu tak mowi. *Princeps Conſtantinus Oſtrogius. Regi Poloniæ, ob eximias pacis & belli artes longè omnium cariſſimus. Cum Tartaris trigeſies tricies pugnando, victor ſemper extitit, & quoniam Græcæ religionis ſit, adeo ſuarum legum eſt obſervantiſſimus. ut ne latum quidem ungvem, velit ab eis diſcedere. Domi Numa Religioſios, fortis Romulô non inferior; cui ad cæteras animi dotes, præclaraſq; virtutes, id ſolum deeſſe videtur. quod Schiſmaticus ſit, qui ſi ad gremium Sanctæ Matris Eccleſiæ converteretur, catervam poſt ſe traheret innumerabilem populorum, tanti enim eſt apud ſuos nominis & autoritatis.* Prawdać, że mu ſię w owey pod Sokalem w roku 1519 z Tatarami nie powiodło kampanii, ale wina tey przegraney, na niego paść nie może: bo rozſądny Hetman przeſtrzegał o niebeſpieczeńſtwie drugich, y co mogł wynaleść ſpoſobow, zażywał ich, chcąc zbić naſzych z tey imprezy, więc kiedy uporczywie przy ſwym ſtoiących widział, gdy do potyczki przyſzło, a widział zgubę naſzych, ratował ich poki ſiły ſtawało. Krol Zygmunt I niepraktykowanym nigdy przedtym przykładem, y nikomu niepozwolonym, dwa razy mu z tryumfem publicznym wieźdzać do ſiebie pozwolił, raz w Wilnie po wygraney pod Orſza, drugi raz w Krakowie: gdzie go Krol mile przyiął y udarował. Nad to wnadgrodę zaſług iego, dał mu na Seymie w Grodnie Woiewodztwo Trockie, o co nie mało ſię urażali Panowie Polſcy y Litewſcy, że Schizmatykowi, a ieſzcze tak potężnemu dał krzeſło w Senacie, przeciwko prawom Polſkim, lubo wſzyſcy przyznawali, że nietylko tego, ale y więkſzych był godzien: poſunął go potym na Kaſztelanią Wileńſką, z ktorym tytułem *Koiał:* powiada, że go czytał na pewnym przywileiu w roku 1527, miał wziąć to krzeſło po Gaſtoldzie, pomknionym na Woiewodztwo Wileńſkie: *o czym liſt Zygmunta I u Hipacego Pocieia o Przywileiach, toż poświadcza Starowol: in Bellat? Koiał: w hiſtor: fol: 393* na ktorym przenioſł ſię na wieczność w roku 1533. Był ſtatury nie wielkiey, ale wſpaniałego ſerca, wſzyſtkim przyſtępny, na ludzi rycerſkich ſzczodrobliwy, na niewolnikow miłoſierny experyencyi woienney nad innych wielkiey. Miał za ſobą Alexandrę corkę Siemiona Olełkowicza Xiążęcia Kiiowſkiego y Słuckiego, z tey było dwoch ſynow, Eliaſz y Konſtantyn Bazyli. *Stawski w kazaniu pogrzebowym wſpomina,* y trzeciego Jerzego, ale podobno omylnie. *Suſz in Paulo fol: 126* świadczy że Dermańſki Manaſter OO Bazylianow od ktoregoś z tego Domu fundowany. Corka zaś tego Konſtantyna *według Koiał:* była za Jędrzeiem X. Koſzerſkim Staroſtą Łuckim.

Ilia albo Eliaſz Xiażę Oſtrogſkie, ſyn ſtarſzy Konſtantyna Kaſztelana Wileńſkiego y Hetmana Litewſkiego, torem Oyca ſwego idąc z bratem ſwoim nieraz Tatarſkie zagony zwyciezko rażąc, gdy w naylepſzą do ſławy nabycia zmierza, y fortuną y inſzemi natury darami zmocniony, w rychle świat, y zamierzone o ſobie nadzieie pożegnał w roku 1539 z Auguſtem krolewicem gonił na weſelu na oſtre w gończey zbroi *Gornicki fol: 6.* Złączył ſię był dożywotnie z Beatą Kościelecką, corką Jędrzeia Podſkarbiego Wielkiego koronnego y Kaſztelana Woynickiego, z ktorey corka tylko iedynaczka, Helſzka albo Elżbieta, wielu w Polſzcze rewolucyi, dla znacznych do ſiebie konkurrencyi okazyą była: bo ią naprzod Dymitr Xiążę Sanguſzko

Zamek

Zamek Oſtrogſki naiachawſzy, poniewolnie, czy też chcącą uprowadził: na co gdy ſię w Krakowie Matka z żalem przed Krolem ſkarzyła, a w Senacie za nią Staniſław Czarnkowſki, dość żwawie y poważnie mowił: do tego rzeczy nakłonił, że na Dymitra nieſtawaiącego do ſądu, dekret *Captivationis* ſtanął. Uſłyſzawſzy nieſpodziewaną na ſwoy poſtępek Senatu Polſkiego decyzyą Xiążę Dymitr, Xiężniczkę Elżbietę w męſkie ſzaty przeſtroiwſzy, do Czech kryiomemi ſzlakami zdobycz ſwoię uwoził; nie utaiła ſię iednak ucieczką, przed czuwaiącą dobrze na to przeciwną ſtroną; dogoniony albowiem na noclegu, gdy goſpodarza, u ktorego nocował przekupiono, zabity, przy niedobrze nabytym plonie, życia poſtradał. Wrociła ſię corka Matce, ktora żeby ſię była Łukaſzowi Hrabi z Gorki Woiewodzie Poznańſkiemu, w dożywotnią doſtała przyiażń, ſam Krol Zygmunt Auguſt wdał ſwoię powagę, ſiła perſwaduiąc; nakłonić ſię iednak do tego, żadną inſtancyą, niedał Macierzyńſki upor. Xiężniczka tylko ſię wolą rodzicielſką zkładała, na wſzyſtko gotowa, byle konſens Xiężny Matki przyſtąpił; gdy tedy długie aż do uprzykrzenia namowy, nic nie pomagały, fortel poſłużył, zdięto pierzcień z ręku Matki, corce pokazano, że iuż matka pozwala, powiedziano; przyzwala y Xiężniczka, ślub nieodwłocznie w drugim pokoiu Gorka bierze, o czym dowiedziawſzy ſię matka, wydać corki Gorce długo niechciała, aż w roku 1559, gdy Krol do niey we Lwowie w Klaſztorze y z corką będący i poſyła: żeby ią zaraz Gorce oddano, Matka chcąc tę ſztukę, drugoż podobno oddać; ſkrycie Siemiona Xiążę Słuckie, za fortę wpuściwſzy, drugi z nim ślub corce dać kazała, za ſurowſzym iednak od Tronu ordynanſem, łubo y tu nie bez trudności, pierwſzym ſię z Hrabią z Gorki kontentować muſiały, wſzakże Woiewoda, zadnego z niey potomſtwa nie zoſtawił. *Gornicki fol? 148 Papr:*

Konſtantyn Bazyli Woiewoda Kiiowſki, Marſzałek Wołyńſki, Staroſta Włodzimirſki, ſyn drugi Konſtantyna Kaſztelana Wileńſkiego y Hetmana, z temi tytułami podpiſał Unią Xięſtwa Litewſkiego z Koroną na Seymie Lubelſkim 1569. *Conſtit: fol: 170.* Pan y w doſtaktach y w męſtwie wielki. Doſtatki iego opiſał *Młodzian: tom: 1 kazań ſwoich fol: 375,* że miał roczney intraty million dwakroć ſto tyſięcy. Za ſtarſzego ſługę, y Marſzałka Dworu ſwego, chował gornego Woiewodę, ktoremu co rok jurgeltu płacił ſiedmdzieſiąt tyſięcy, żeby tylko dwa razy do roku ſtał przy nim. Dwor w Panięta y w liczbę Pańſki, nigdy mniey przy nim ludzi nie było nad tyſiąc, a do dwoch tyſięcy poſpolicie dochodziło, z kąd wielką miał u wſzyſtkich powagę. Oſtrog dziedziczne miaſto, y w ludzi, y w budynki daleko okazalſzym uczynił. Męſtwa iego lękała ſię Moſkwa, Turcy, y Tatarzy, w ktore Ociec iego pamiętny w Polſzcze z tryumfow ſwoich Hetman wprawił, iuż albowiem w ſzędziwym wieku, ſłabym ſię do woiennych expedycyi czuiąc, Bazylego w nayciężſze razy z kommendą woyſka poſyłał, gdzie ſię wſzędzie zwycięſko popiſował. Na Tatarow po śmierci Oyca ſwego, nikt tamtego wieku, ani ſzczęśliwiey, ani częściey ſzabli nie dobył, nad niego. W roku 1573 znaczną klęſką ich przywitał, potym pod Kraſiłowem przez ſwego Rotmiſtrza Jarmolińſkiego, koſz ich cały do ſzczętu wyciął. W roku 1577 trzyſta ſwoich na wybor ludzi z Solgenem wyprawił, na puſtoſzących Wołyń, ale mała garztka na pięć tyſięcy nieprzyiaciela trafiła, z tym wſzyſtkim, nieuſtraſzyło to mężnego ich ſerca, ſtarli ſię, y ſześćſet trupa Tatarſkiego na placu położyli, gdy iednak więkſze Tatarom poſiłki przyſzły, ſamą liczbą zwyciężył Poganin, wſzyſcy

naſi

naſi za Oyczyznę y z życiem krew wylali. Pod Konſtantynowem także, lubo pierwſzy impet Tatarſki, ludzie iego wytrzymali, atoli y ci ſzabli Tatarſkiey y śmierci heroiczney nie uſzli. O czym obſzerniey mowi *Paprocki fol: 351.* Pod Dubnem gdy go napadli Tatarzy, weſele tam ſprawuiącego Kniaziowi Sołomierckiemu, z Beatą Dolſką; ſzczęśliwie rozgromieni, lubo z wielką w dobrach ſzkodą. Inſzych zaś czaſow, gdy ſam oſobą ſwoią nie mogł, liczne roty ludzi ſwoich do obozu ſprowadzał, co uczynił Stefanowi Batoremu krolowi pod czas Moſkiewſkiey kampanii, y owſzem y ſam w roku 1579 z ſynem ſwoim Januſzem, do Xięſtwa Siewierſkiego wpadſzy z woyſkiem, kray zpuſtoſzywſzy, z korzyścią nazad powrocił, gdy tym czaſem Stefan Krol Połocka dobywał. Podkowa wiedząc o iego ſzczęściu y doſtatkach, ſzukał u niego pomocy na Woiewodztwo Wołoſkie *Bielski fol: 763.* Na ubogich y żołnierzy ſzczodrze fortuną ſwoią ſzafował, żebrzącym po ulicach mendykom nietylko hoyne iałmużny ſypał, ale też odziewał, y inne do życia potrzeby opatrywał. Już ſię był y do Unii z kościołem Rzymſkim dużo nakłonił, y z tey racyi wyſłał do Rzymu do Grzegorza XIII Papieża, Czyzycena Arcybiſkupa Greckich obrządkow; upraſzaiąc go o iaki exemplarz Biblii, Słowiańſkim ięzykiem piſaney, ktoryby mogł przedrukować dla pożytku ludzi Greckiey religii. Gdy mu Jeremiaſz Patryarcha Konſtantynopolitańſki przyſłał, *Synodicas de Paſchate à Gregorio XIII emendato literas,* „poſłał ich do X, Antoniego Poſſewina *Soc: JESU* aby był na nie odpowiedział, co y uczynił; w tym liście ſwoim Bazyli, wyraził chęć ſwoię, z ktorey życzył, żeby wſzyſcy Ruś, tey ſię wiary chwycili, ktorą wſchodnie kościoły na Synodzie Florenckim przyznały. *Poſſev: in dedicat: lib: Capita quibus Græci & Latinis diſſentiunt.* Piſał w tymże punkcie liſt do Hipacego Pocieia, w ktorym to ſwoie pragnienie dość iawnie oświadczył, ieſt w Xiążce pod tytułem *Prawa y przywileie fol 53,* chciał przytym, żeby był tenże Hipacy iachał do Rzymu, w iak naypięknieyſzey komitywie, y tam imieniem iego, y ſwoim poſłuſzeńſtwo Stolice Apoſtolſkiey oddał, na co koſzt mu Xiążęcy ofiarował; atoli gdy ſię inaczey ſtało, niżeli on ſobie życzył, wżwawie napotym przy Schiźmie obſtawał aż do śmierci, ktora przypadła na rok 1606, czyli iako chce Jańczyńſki *in Mſ.* na rok 1608, 21 Dzień Marca, ſto lat bliſko dożywſzy wyſtawił kilka Cerkiew y Manaſterow po roznych mieyſcach: Szpital także fundował, roczny prowent do niego cztery tyſiące naznaczywſzy, na co approbacyą otrzymał od Rzeczypoſpolitey. Szkołę także Grecką y Łacińſką. Zeby był pod czas modlitwy nie miał rozerwania myśli, po Cerkwiach w dobrach ſwoich dziedzicznych kędy poſpoliciey rezydował, takie ławki z moſiądzu złociſtego miewał, że wyſokie były na cztery łokcie, ſzerokie, na dwa, z okienkami na trzy ſtrony, tak że ſię tam od ludzi mogł utaić. Pierwſzego dnia Wielkiego Poſtu, w Dubieńſkim Manaſterze zwykł ſię był dla bogomyślności zamykać; gdzie zrzuciwſzy Pańſkie ſzaty, wdziewał na ſiebie podłe, y tam na poſtach, śpiewaniach y modlitwach, dni y nocy trawił. Miał za ſobą Zofią Hrabiankę Tarnowſką, Staniſława Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana corkę, ta mu powiła corki dwie, Katarzynę Krzyſztofowi Radziwiłowi Woiewodzie Wileńſkiemu, y Hetmanowi W. Litewſkiemu zaślubioną, po ktorey ześciu drugą iey ſioſtrę rodzoną poiął, *Paproc. Ogrod: fol: 210,* ile tamtych czaſow, kiedy herezya w Domu Radziwiłowſkim gorę wzięła, to ieſt Elżbietę, ta wprzod była za Januſzem Kiſzką Staroſtą Generalnym Zmudzkim, ſynow także trzech, Januſza Konſtantego y Alexandra. Miał

na dwo-

na dworze ſwoim Bohdana nieiakiego, ten na śniadanie ziadł proſię pieczonę, gęś, dwa kapłony, pieczenią wołowa, chleba trzy bochny, ſer cały, miodu garncy dwa, z tym wſzyſtkim do obiadu tak ſiadał, iakby nic nie iadł; mięſa wołowego ſztuk dzięſięć, cielęcego ieſzcze więcey, baraniego ieſzcze więcey, proſię pieczone, gęś, kapłun, pieczenie trzy, wołowa, cielęca, y wieprzowa; miodu, wina, gorzałki na przemiany po garcy cztery, piwa bez miary, z tym wſzyſtkim w ſobie był ſubtelny, tak ſilny, że mogł na trzydzieſtu uderzyć, nigdy ſię nie upił; y po każdym iedzeniu, tak wſtał od ſtołu, żeby mogł ieść więcey. *Janczyn.*

Januſz, naprzod Woiewoda Wołyńſki, potym Kaſztelan Krakowſki, Staroſta Włodzimirſki, Czerkaſki, Periaſławſki, Białocerkiewſki, Kaniowſki, Bohuſławſki, ſyn pierwſzy Konſtantyna Bazylego, Woiewody Kiiowſkiego, trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał. Pierwſzy raz z Zuzanną Seredziankà, corką Jerzego Seredy, wnuczką Kaſpra, Węgierſkiego Hetmana, Ziemi Siedmiogrodzkiey Gubernatora, dziedzica na Makowicy, Regecu, Byſtrzycy, była to białogłowa nietylko urodzeniem, ale y cnotami znakomita, umarła 1593 lat 30 maiąc, leży w Tarnowie, zpłodził z niey corki dwie, Elenorę wydał za Hieronima Jazłowieckiego Woiewodę Podolſkiego, ſtaroſtę Sokalſkiego, a potym za Jana Radziwiła Xiążęcia na Nieświeżu Kaſztelana Trockiego: Eufrozynę, za Alexandra Xiażęcia na Zaſławiu Woiewodę Kiiowſkiego, y tak ſię te dwa Domy znowu z ſobą zkliły. Drugi raz z Katarzyną Lubomirſką Kaſztelanką Woynicką, potomſtwa nie było. Trzeci raz z Teofilą Tarłowną Kaſztelanką Sądecką, był z niey ſyn Januſz Włodzimierz, ale młodo umarł: Widząc ſie tedy bez potomka płci męſkiey, fortuny ſwoiey chciał dziedzicem Boga uczynić y Oyczyznę. Pana Boga? kiedy na dziękczynienię mu za tę łaſkę, że ſię z Schizmy do wiary katolickiey nawrocił, w Konſtantynowie, dobrach ſwych dziedzicznych wymurował kościoł, y przy nim fundował OO Dominikanow, dwie wſi im nadawſzy Irſzyki y Pryorowkę *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 92,* a w Miedzyrzycu pod Oſtrogiem, Klaſztor y kościoł wymurował OO Franciſzkanom, ktorych Kapitułę w roku 1612, Pańſkim ſumptem podeymował; *Biernacki ſpeculo Minor. fol: 279.* Manſyonarzom przy kościele Tarnowſkim pięćſet złotych roczney intraty naznaczył, *Literæ Ordinat:.* Oyczyźnie, kiedy dobr ſwoich dość wielkich za konſenſem Rzeczypoſpolitey, na Seymie ſobie w roku 1609 *fol: 893.* pozwolonym, Ordynacya uczynił w roku 1618, w tey chciał, żeby na dobra Ordynacyi podległe, nikt inſzy dziedzicznym prawem nie wſtępował; tylko męſczyzna, y to katolik, tak że ieżeliby ktory z Ordynatow, miał od tey wiary uſtąpić, żeby tym ſamym prawo do Ordynacyi tracił. Potym ieżeliby ſynow miał zoſtawić, żeby ten do Ordynacyi należał, ktoryby był z nich nayſtarſzy, drugim zaś na rowny podział, inne dobra Ordynacyi niepodpadaiące, miaſteczek y wſi trzydzieści y pięć, ze wſzyſtkiemi przyległościami: a gdyby nayſtarſzy miał zeyść bezpotomnie, naybliżſzy iemu, brać miał po nim Ordynacyą, y tak daley. Gdyby zaś albo ſam żadnego ſyna nie zoſtawił, Ordynacya miała ſpadać na ſynow Alexandra Xiążęcia Zaſławſkiego, na ten czas Woiewody Bracławſkiego, z corki iego Eufrozyny, zpłodzonych, tym porządkiem iaki y ſynom ſwoim, gdyby byli, opiſał. Gdyby zaś y Dom Xiążąt Zaſławſkich miał zniść, w ten czas miała ſię przenieść Ordynacya. w Dom Xiazat Radziwiłow do Januſza Radziwiła, na ten czas Podczaſzego Litewſkiego, z ſioſtry iego zpłodzonego. Gdyby y ta nawet linia XX, Radziwiłow uſtała, chciał

żeby

żeby kawaler Maltańſki rodem Polak, na Seymie obrany, ktoryby miał więcey od poſłow na ſiebie kryſek, do Ordynacyi należał: każdy Ordynat tymże ſię herbem ſzczycić był powinien, ktorym y Xiążęta Oſtrogſkie, na każdą teyże Oyczyzny potrzebę trzyſta konnych, trzyſta pieſzych ludzi do boiu wyſtawić. *Literæ Ordinat:* Z młodych lat ſwoich będąc na Dworze Ceſarſkim, błędow ſię Schizmatyckich wyrzekł, idąc torem brata ſwego młodſzego Konſtantego, o co powrociwſzy do Oyca, ſiła przykrości poniosł: bo naprzod w ściſłym go więzieniu zamknąwſzy, od społeczności wſzyſtkich, tak oddalił, że ſię nikomu ani z dworſkich nawet z nim gadać niegodziło, chyba z Ruſkim Popem, ktorego Ociec umyślnie na to do niego puſzczać kazał, żeby mu był katolicką wiarę chydził, nic iednak przeż cały rok niewſkorał. Co widząc Ociec, umyślił go ieſzcze do cięższego w Dubnie wtrącić taraſſu, iadąc tedy z nim do Dubna, młodſzemu bratu iego Alexandrowi z ſobą ſiedzieć u ſtołu, iemu z dworſką czeladzią wieczerzać kazał y nocować. Weſołym to wſzyſtko okiem przyiął Januſz, a gdy ſię wſzyſcy ſnem zmorzeni uſpokoili: przyſzedł w głęboką noc Ociec, y uyzrzawſzy Januſza na gołey ziemi, między innemi ſpoczywaiącego, dobył ſzabli, y do cięcia ſię nią zamierzył, Niegodzieneś prawi odrodny ſynu, żebyś dłużey żył na świecie. W tym niby ze ſnu porwie ſię Januſz, y rzecze kochany Oycze, nieprzyſtoi żebyś tą ſzablą, ktora w tak wielu potyczkach nieprzyiacioł Oyczyzny raziła, we krwi moiey broczył, raczey moięć podaię, tą ucinay głowę, ia za wiarę katolicką, y tyſiąc życia, gdybym ich miał, chętnie poſtradać gotowem. Na co weſtchnąwſzy Ociec, odſzedł; a do Dubna przyiachawſzy, Januſza do obozu Ceſarſkiego, dla poleru w rycerſkich dziełach poſłał, z tą przeſtrogą, żeby Polſkiego ſtroiu nieodmieniał, potym żeby ſobie tylko w Polſzcze albo Węgrzech dożywotnie przyiaciela ſzukał. *Jańczyńſki in Mſ.* Pięknie przyięty w Auſtryi, po kilku lat nabytey experyencyi woienney, do Polſki powrocił, gdzie męſtwa ſwego dał rożne dowody. A naprzod, ieſzcze za żywota Oyca ſwego poſłany od niego do Dubna, iak go mężnie bronił, bo ieſzcze w młodym wieku, obſzerniey opiſał *Paproc: o herb: fol: 351*, z niemałą klęſką w Tatarach, ſam go potym wielkim kołztem ufortyfikował. W Siewierzu z tymże Oycem, iak ſiła dokazał, mowiłem wyżey. Pod Wielkołuki w ośmſet ludzi zbroynych ſtawił ſię do boiu, Kozakow zbuntowanych piętnaście zniosł tyſięcy, pod Piątkiem. Tatarow pod Retką wſią y Soborzeka, pod Oſtrogiem y indziey nie raz ſzczęśliwie poraził. Podczas Rokoſzu, wprawdzieć z razu przywiązał ſię był do Rokoſzanow, boiąc ſię, żeby Oyczyſta wolność iakiego uſzczerbku od Maieſtatu nie cierpiała; ale zważywſzy że nic takiego Zygmuntowi krolowi nie mogli zadać, lubo długo obiecywali, umknął ſię z ludźmi ſwemi, ktorych liczono bliſko dzieſiątka tyſięcy y *neutralitatem* woląc zachować, niechcąc ani przeciwko Panu ręki podnośić, ani też we krwi braterſkiey brodzić: umarł 1620, bliſko trzydzieści lat na Kaſztelanii Krakowſkiey krześle ſiedząc, wieku ſwego 66. Był Pan o honor Boſki gorliwy, dla tego gdy z Zaſławia katolicka Proceſſya ſzła na Oſtrog do Sokala, a Nalewayko wielki nieprzyiaciel wiary y kościoła katolickiego, przeciwko świętey, wyprawił hultayſką proceſſyą z Oſtroga: tak, że większa chorągiew była z prześcieradła, pomnieyſze z chłopſkich worow, miaſto dyſcyplin liſie ogony, miaſto nabożnego pienia ryki y krzyki: piſał do Oyca liſt, z żalem, raz drugi y trzeci proſząc o ſprawiedliwość, ktorey gdy mu niechciał uczynić: Bog w krotce ſprawił, że całe prawie Oſtrogſkie laſy,

laſy, to ieſt, kędy ta roſpuſta z nabożeńſtwa katolickiego ſzydziła; zgorzały; Zaſławſkich choć z niemi w ſąſiectwie były, nietykaiąc, *Janczyńſki in Mſ. Kowalic? kazania fol: 382.*

Konſtantyn Krayczy Litewſki, Staroſta Włodzimirſki, drugi ſyn Konſtantego Woiewody Kiiowſkiego, wſpominaią go *Konſtytucye 1587 fol: 450*, pierwſzy z Domu tego katolik, o co iako y brat iego Januſz, miał co od Oyca iego cierpieć. Lat ośmnaście maiąc, ſen miał taki, iakby widział przed ſobą, oſobę ſędziwego Starca, w bieluſienkiey ſzacie, z ſiwym włoſem, y z długą brodą; gdy ſię ciekawiey mu przypatruie Konſtantyn, rzecze do niego Starzec. Widzę że ſię delektuieſz z widzenia oſoby moiey, atoli widzieć twarzy moiey niegodzieneś: bo ſprośnie żyieſz, y nie według Boga, to wyrzekſzy zniknął mu z oczu. Mniey tego uważał Konſtantyn, y przez dwanaście lat potym żył ſwawolnie. Po ktorych wypełnionych, znowu mu ſię taż oſoba przez ſen pokazała, y rzekła mu, Poznałeś mię Konſtantynie? na co gdy on przyświadczał, A pokiſz to? mowi daley, w tych twoich złych nałogach leżeć będzieſz? poki grzechu do grzechu dopełniać? wiedzże o tym, że iuż tylko trzy lata życia twego reſzty. Staray ſię przynamniey przez ten czas, żebyś poprawiwſzy życia, łaſkę Boſką uſkarbił, y na śmierć ſię dobrą nagotował. Poalterowany takim ſnem Xiążę, Xiędza do ſiebie zaproſił, życie odmienił, y przez trzy lata, z zbudowaniem wſzyſtkich, o niczym bardziey nie myślił, iako żeby ſię był Bogu przymilił. W tym gdy trzeci rok dochodzi, w poł poſtu febrą zdięty zachorował, przecięż niemoc niezdała ſię bydź fatalna, aż w Sobotę przed Niedzielą Kwietnią, taż mu ſię przed oczy ſtawiła, iuż trzeci raz, Oſoba, mowiąc do niego, Jutro prawi o dwunaſtey godzinie umrzeſz: co On uſłyſzawſzy, tym uſilniey przez przyięcie Sakramentow Swiętych, y inne dobre uczynki przygotowawſzy ſię, nazaiutrz o dwunaſtey godzinie z tym ſię pożegnał światem wieku ſwego 33. Wſzyſcy ktorzy przy śmierci iego byli, widzieli nad pałacem gdzie umierał, Konſtantyn, tę oſobę z rękami wyciągnionymi w niebo, ktora nie wprzod wniebo wſtąpiła aż on zkonał: oſobliwſzego miłoſierdzia Boſkiego na nim przykład zoſtawuiąc; *Kwiatkiewicz w Rocznych dzieiach pod rokiem 1655:* wſzakże on umarł przed rokiem 1600. *Janczyn in Mſ.* Bratu ſwemu Januſzowi teſtamentem legował ſkrzyneczkę, w ktorey nic więcey nie naleziono, tylko dyſcyplinę, paſki żelazne, y cilicium.

Alexander Woiewoda Wołyńſki, ſyn trzeci y naymłodſzy Konſtantyna Woiewody Kiiowſkiego, żyć przeſtał 1603. Miał za ſobą Annę, z Sztembergu Koſtczankę Woiewodzankę Sendomirſką, wielkiey fortuny dziedziczkę, z ktorey zpłodził dwoch ſynow, (krom innych dwoch w dzieciństwie zmarłych) Adama, Konſtantyna, y Januſza, ci ſtryiowſką powagą wſparci, Wołochy ſwoim ſumptem do korony odbierać chcieli, iakoż pierwſzy pięknego ſerca był Kawaler, pod Tarnopolem Tatarow goniąc, wiele ich naſiekł, atoli obadwa bezżenni pomarli, coś więcey nad lat dwadzieścia przeżywſzy, pierwſzy 1618. Jeden z nich do Refektarza Zakonnego przyſzedſzy, Zywoty Swiętych na celu ſobie poſtawiwſzy głęboko ich ſtrzałą przeſzył; ſłowo na ktorym ſię ſtrzała oparła, było śmierć, zkąd prędkiey ſię dla niego obawiano zguby, iakoż y była. Z corek Zofia, doſtała ſię w małżeńſtwo Staniſławowi Lubomirſkiemu, Woiewodzie Krakowſkiemu, Katarzyna Tomaſzowi Zamoyſkiemu, Kanclerzowi koronnemu. Anna Aloizya Karolowi Janowi Chodkiewiczowi Woiewodzie Wileńſkiemu, Hetmanowi W. Litewſkiemu, ta prawie z pieluch, ſkłonność do do-

brego wziąwſzy, ſkoro do wzięcia rozumu przyſzła, zaraz ſię na ten affekt do Boga wzbiła. *Stworco moy, znam cie za Pana mego y Boga mego; badźże Panem moim y Bogiem moim, a ia bede nayniżſza ſłużebnica twoia, tobie ſie na dożywotnia y wieczna ſłużbe oſiaruię.* Z tego affektu wſzyſtkie potym w niey cnoty z laty roſły: boiaźń Boſka, rozmowy o rzeczach do duſzy należących, Xiążek duchownych czytanie, y w nich ſmak iakiś oſobliwſzy, w mowie, zabawach, konwerſacyach, oſtrożność wielka, ſumnienia ſwego częſte y pilne rozbieranie, do ſpowiedzi y kommunii uczęſzczanie z gorącością ſerca. Znowu wprawdzie za radą Matki ſwoiey idąc, do ſpokoynego w ślubnym panieńſtwie życia, myśl ſwoię ſkłaniała; atoli potym za rożnemi perſwazyami idąc, w małżeńſkie wkroczyła związki z pomienionym Chodkiewiczem; w dzieſięć iednak mieſięcy po ślubie ten Waleczny Hetman pod Chocimem życie ſwoie na uſługe Oyczyzny ztyrał, śmierć ich rozerwała, a iako niektorych opinia świadczy, ta zacna para, ſekretną przed Bogiem umową na ſpolną czyſtość zezwoliwſzy, przyſtoynym małżeńſtwa pretextem, cnotę nienaruſzonego panieńſtwa pokrywała. Wdową zoſtawſzy, ſtała ſię wzorem y przykładem cnot temu ſtanowi należytych, a naprzod poſtradawſzy męża, żadnego innego znać niechciała, a że tak Koronni iako y Litewſcy dygnitarze y wielcy Panowie, a między niemi y Władyſław krolewic, o iey przyiaźń dożywotnią zabiegali, dla tego zrzuciwſzy z ſiebie świetne y bogate ſuknie, pod nogi ie Krucyfixa rzuciła, ſama zaś ſiebie ślubem czyſtości na wieczną ſłużbę Bogu zaślubiła: miała do tego wielki pochop, z modlitwy iedney gorącey przed Ukrzyżowanym Panem Jezuſem, z ktorego uſt te ſłowa ſłyſzała, *Pogardź światem*, y zaraz na ten głos ſerce y affekt ſkłoniła. Widząc zaś w mieście ſwoim dziedzicznym Oſtrogu mnoſtwo Zydow, Schizmatykow, Tatarow, tam rozplenionych, a chcąc ich pozyſkać Bogu, Collegium Zakonowi naſzemu (co niegdy ſtryi iey rodzony Januſz Xiąże Oſtrogſkie Kaſztelan Krakowſki zamyślał) ufundowała w roku 1624, coraz aukcyą tey fundacyi czyniąc, konwikt tamże dla Szlachetney młodzi, plac dla niego doſtatni wydzieliwſzy, w dobra należycie opatrzywſzy, z fundamentu wywiodła, y przyległą Cerkiew na kaplicę dla nich domową przeformowała. Tak ufundowawſzy to Collegium, ſiebie też w rozlicznych cnotach ſtanowi ſwoiemu przyzwoitych gruntowała, a naprzod oſobliwſzy guſt zawſze miała do rzeczy Boſkich, iedna iey uciecha była, na duchownych zabawach dni y lata trawić, przeciwnym zaś ſpoſobem, kiedy dworne y światowe rozmowy uſłyſzała, wielce ſię tym alteruiąc, albo ſię od ſtołu porywała, albo iawnie pokazanym dyzguſtem wielomowcow ſtrofowała, inną do dyſkurſu materyą roſtropnie wtrącaiąc, abo Kapłanow upraſzaiąc, żeby co zbawiennego mowić zaczeli. Raz ſię trafiło, że ſię z iednego ſwobodnieyſzey mowy duchownego, nie zbudowała, ktory przy ſtole iey gdy za powodem inſzych wdał ſię nieco w dyſkurſy, Pani ta, przed Oycem ſwoim duchownym cicho ſię wydała, iak ſię to iey niepodobało, y co ſię ſtać miało z owym duchownym, y ziściły ſię iey ſłowa. Xięgi nabożne tak ſobie ſmakowała, że ſię od czytania, albo od ſłuchania ich, chyba za poważną przyczyną, oderwać nie mogła. Jako ſię z młodu w uſtne y ſerdeczne modlitwy, w codzienne do Nayś: Sakramentu, do Przeczyſtey Bogarodzicy Panny, y do Swiętych Pańſkich nabożeńſtwo zaprawiła, tak ten święty zwyczay, z większą coraz nabożnego affektu gorącościa do śmierci zachowała, ktora gorącość żeby nigdy nie wyſtygła, nie tylko go krotkiemi, (y

iako ie nazywaią] ſtrzeliſtemi ku Bogu, ogniſtego ducha modlitwami, y gorącemi miłości Boſkiey aktami zagrzewała, ale też codziennemi przez godzinę, mieſięcznemi przez trzy dni, rocznemi przez dzieſięć dni medytacyami rozzarzała, kiedy na każdy rok, wſzelkie doczeſne ſprawy na ſtronę odłożywſzy, duchowne ćwiczenia od S. Ignacego opiſane, z wielkim duſze ſwoiey ukontentowaniem odprawowała. Słowo Boże w wielkiey u niey cenie było, y nigdy bez pożytku nie było. Trafiło ſię kiedyś, że w Poznaniu zaproſzona na pogrzeb, widzi, że Prałat ieden wielkiemi do urzędu kaznodzieyſkiego talentami od Boga obdarzony, na kazalnicę wchodzi, poczeła ſię zaraz mięſzać, y lubo nie miała zwyczaiu kazania nigdy opuſzczać, na ten czas iednak doſiadać nie chciała, gdy ſię iey pytaią, co za przyczyna tak prędkiego wyścia, rzekła, *Coż tu po mnie? iako ten Kaznodzieia może o duſzy moiey dobrze radzić, ktory duſzy ſwoiey tak źle poradził*, ten bowiem Prałat odſtąpił był ſwego powołania Zakonnego. To też miała w zwyczaiu, że żadney kommunii świętey nie było, żeby po niey na ołtarzu przynaymniey piąciu czerwonych złotych nie położyła, lubo częſto kommunikowała. I to w niey była oſobliwa, że w doroczny dzień narodzenia ſwego, przy zwykłym nabożeńſtwie, tyle czerwonych złotych w kościele na ofiarę dawała, ile iey lat było, tak iż przed rokiem śmierci ſwoiey, kiedy iuż miała lat pięćdzieſiąt y trzy, tyle też czerwonych złotych ofiarowała, y na ołtarzu położyła. O umartwieniach Xiężny tak powierzchownych iako y wnętrznych trudno co mowić, gdyż ſię z tym iako nayſekretniey mogła, taiła; y duchownego ſwego Oyca wielkim ſekretem obligowała, niektore iednak z powierzchownych utaić ſię nie mogły, aż dopiero w ten czas ſię wyiawiły, kiedy po iey śmierci, oſtre dyſcypliny krwią zbroczone, żelazne grzebienie, y drotowe paſki znalazły ſię. Miała rozmaite y drogie przed Bogiem noſzenia, ktoremi ciało ſwoie taiemnie zdobiła, y namiętności iego oſtrożnie krociła, a żelaznemi manelami ręce ſwoie tęgo zginaiąc, nad zwyczay inſzych prowadzić ſię nie dopuściła, y iąć ſię za rękę nie dała, acz chcąc tym ſpoſobem umartwienie ſwoie utaić, tym ſamym ie niechcąc wydawała, y polityczney przednich Panow uſługi uſtrzedz ſię niemogąc, tym dotkliwiey punktury żelazne czuła im poważniey pod rękę prowadzoną była, nawet umieraiąc obligowała, aby iey po śmierci nie obierano, żeby na martwym ciele, świeżych umartwienia znakow nie poſtrzeżono. Miłość Boſka w niey wielka była, z ktorey y myśl ſwoię do Boga wnoſiła, y akcye wſzyſtkie nią miarkowała, y dolegliwości by też nayciężſze cukrowała; przywiązała ſię do niey y miłość bliźniego, z tąd pochodziło: że ſzpitale nawiedzaiąc, nietylko hoyną iałmużną uboſtwo bogaciła, ale też ſama chorym uſługowała, cuchnace łoſzka prześciełała, a poſtrzegſzy wielką przy ciężkim niedoſtatku potrzebę, z pod boku ſwego wyimuiąc, ubogim Chryſtuſowym pościel podkładała, na wſzyſtkich mieyſcach ſwey dzierżawy, nie cierpiala tego, żeby ubodzy po ulicach leżeć, albo gdzie w gnoiu ieczeć mieli, ale wſzyſtkich do ſzpitalow ſprowadzać, y wyſadzonym na to mężom Bożym pilnie opatrować kazała. W roku 1638 podczas walnego głodu, od ktorego wielu ludzi pomarło, ona w maiętnościach ſwoich, a oſobliwie w Zwialu nie tylko poddanym, ale y wſzyſtkim inſzym miłoſierdza żebrzacym, pewne na każdy dzień obroki poſtanowiła, tak, że chlebem iey odżywieni ludzie, iey po Bogu życie ſwe przyznawali; częſto też więźniow, albo na śmierć zkazanych odkupowała, ſzkody przez nich poczynione nadgradzaiąc. Poddanym ſwo-

im, żeby Adminiſtratorowie dobr, krzywdy nie czynili, pilnie przeſtrzegała. *Z* pokory głębokiey, bardzo ią bolało, gdy ią iako Xiężnę y Woiewodziną czczono, ubożuchne Szlachcianki, mile przyimuiąc, w kościele uſtępuiąc, podle ſiebie mieyſce dawała. W Wielki Czwartek nietylko że nogi ubogim umywała y całowała, ale też łzami ſwemi oblewała, z wielkim na to patrzących zbudowaniem, a zaſadziwſzy potym ich za ſtoł, z taką im ochotą ſłużyła y częſtowała, iakby ſamego Chryſtuſa u ſiebie gościem miała. Wielki Piątek cały na nabożeńſtwie trawić była zwykła, groby Pańſkie boſo obchodząc, krzyżem leżąc, y łzami pawiment oblewaiąc. Trafiła raz na Spowiednika przy proſtocie świątobliwego, ktory iey pytania przed ſpowiedzią mniey potrzebne zadawał, na ktore ona w pokorze ſerca, iako naypodleyſza odpowiadała, między inſzemi pytał ſię iey Jakci imię; Hanka; coś ieſt, dziewka; zkądeś? z przedmieścia; wſzyſtkie te odpowiedzi prawdziwe były, bo Anną y Panną będąc przed Miaſtem Jaroſławſkim w Zamku oyczyſtym mięſzkała. Ociec iey Alexander, że przed śmiercią ſwoią, katolikiem chciał bydź, y Kapłana żądał, a iednak z potężney Schizmatykow fakcyi w Cerkwi ich pogrzebiony zoſtał, Xiężna go z tamtąd do kościoła katolickiego przenieść y pogrześć kazała, o co pobudzeni od ſwoich Popow Schizmatycy taki tumult uczynili, że ſię przez oczywiſtą zgubę ſwoię ciſneli do Xiężny. chcąc ſię zemścić y ubić Panią ſwoię. Sprawa ta do Trybunału ſię wytoczyła, z ktorych iednych ścinać, drugich ćwiertować, innych w koło wplatać kazano, domy nawet herſztow poobalać, y place ſolą poſypać. Gdy iuż przyſzedł czas exekucyi, a wſzyſcy przewinieni pewney śmierci czekali, Xiężna, ich życiem darowawſzy, z kaydan y pętow uwolniwſzy, hoynie nawet uczęſtowanych, wolno do Domow ſwoich puściła. *Z* tey okazyi tę pociechę odnioſła, że po czterdzieſtu Popach Dekretem Trybunalſkim wypędzonych, wiara katolicka w iey dobrach ſzerzyć ſię poczeła; drudzy nawet Popi do niey przyſtawali, ktorych ſtateczność, żeby wſzyſtkim wiadoma była, poſtanowiła, aby wſzyſcy z dobr iey na Swięto Bożego Ciała, do Oſtroga na Proceſſyą ſię zieżdzali, y przy wyſtawionych ołtarzach Ewangelie Słowiańſkim ięzykiem śpiewali. Dwor ſwoy Xiążęcy, ktory zawſze w ludzi oboiey płci po Xiążęcu był doſtatni, nie tylko tak oboſtrzyła, żeby wſzyſcy przykazania Boſkie y kościelne świątobliwie chowali, ale też żeby ſię y w cnotach rozmaitych ćwiczyli, zkąd widzieć było w nich ſkromność, cichość, wſtrzemięźliwość, układność y zgodne pomięſzkanie, iak ſama do kościołow korporały, Alby, Obruſy, ręką ſwoią wyrabiała, tak też Panny dworſkie do tey y inney roboty ręczney zaſadzała. O chorych domownikach ſwoich pilne ſtaranie miała, wygod im, w pomięſzkaniu potrawach, lekarſtwach, opatruiąc, chorych nawiedzaiąc ſama ręką ſwoią karmiła, pościel podkładała, ſłowy łagodnemi do cierpliwości pobudzała, z umieraiącemi akty nabożne mowiła, pogrzeby umarłym ſprawowała. Woienne zawierzuchy od zbuiałego Kozactwa wzburzone, dwakroć ią przymuſiły, że do Wielkiey-polſki uchodzić z całym dworem ſwoim muſiała, wdzięcznie iednak to powłoczenie ſwoie, y od dobr y maiętności ſwoich wyzucie, od P. Boga przyieła, iuż w Kowalu, iuż w Komorzu, iuż w Gninie, iuż w Racacie rezydowała, wſzędzie z wielkim zbudowaniem wſzyſtkich. Tam gdy ſię dowiedziała, że Oſtrog y w nim fundacyą Collegii naſzego złość chłopſtwa z dymem do nieba poſłała, nowe nam Collegium w Jaroſławiu w polu na piaſku, w roku 1653 fundowała przy obrazie Cudownym Matki Boleſney, w Po-

w Poznańſkich Xięgach Ziemſkich, pewne dobra ſwoie do tego mieyſca zapiſawſzy. Nakoniec całe życię iey, byłoć wprawdzie przygotowaniem do śmierci: bo każdą akcyą oſobliwie pobożną tak odprawowała, iakby zaraz po niey umrzeć miała, oſobliwiey iednak w każdey ſwoiey ſłabości zdrowia. W roku 1654, doſtał ſię iey na mieſiąc Styczeń Patron S. Teleſfora Papieża y Męczennika, ktorego święto 6. dnia Stycznia wſpomina kościoł Boży, więc że Teleſfor z imienia ſwego, znaczy koniec przynoſzącego, wielu przy tym przytomnych wnoſili, że ten mieſiąc oſtatnim miał bydź kreſem życia pobożney Xiężny, iakoż tak ſię ſtało, ta albowiem Pani w Racacię na tenczas mięſzkaiąc, a poczuwſzy zaraz na początku roku, większą nad zwyczay w ſobie ſłabość, zawczaſu poſłała ſobie po W. Xiędza Kaſpra Drużbickiego Societ: JESU, męża wielkiey świątobliwości, duchem Apoſtolſkim tchnącego, ten iey bez ogrodki bliſko naſtępuiącą śmierć oznaymił, Sakramentami świętemi w krotce opatrzywſzy, na drogę wieczności, przez rożne akty duſzę iey do Stworcy ſwego przyprawował, aż tez ze łzami całuiąc Ukrzyżowanego Jezuſa, Nayśw: Matki y Swiętych Boſkich wzywaiąc, Jezus Marya wołaiąc, a potym weſoło wyrzekſzy *Chwała Bogu*, mowę zamkneła, y ducha Bogu oddała, 27 dnia Stycznia w dzień S. Chryzoſtoma. Spowiednik iey wzwyż wſpomniony, rozpłakawſzy ſię po iey ześciu, tak powiedział. *Zſtarzałem ſię w Zakonie, a nie umiałem tego, czegom ſię przy skonaniu tey Pani nauczył; dopierom ſię w przykładzie iey przeyzrzał, iako trzeba umierać. Day Boże taką śmiercią dokonać.* Jeden na kwartannę w ten czas choruiąc uſłyſzawſzy nowinę o śmierci Xiężny, ſkoro przez zaſługi iey do Boga weſtchnął, od kwartany wolny zoſtał. Ciało iey do Jaroſławia zwiezione, nie bez zatargi, Oycom naszym oddane w kościele S. Jana złożone, a potym pod rewolucyą Szwedzką y Moſkiewſką do Krakowa wprowadzone było, aż dopiero nie dawnemi czaſy 1723 gdy ſię od woyny ta Oyczyzna uſpokoiła, z wielką magnificencyą y licznym Mſzy SS. naciſkiem, tak w Jaroſławiu u Panny Maryi, iako y w Oſtrogu w kościele naſzym Oſtrogſkim pogrzebione, także y męża iey Chodkiewicza. Przydaię o niey *Kowalic w ſwoich kazaniach fol: 158.* Przyſzła raz do Ogrodu zacnego Ormianina, w ktorym oſobliwſze iabłka widziała; bo ktoreſzkolwiek przerznięto, w nich krucyfix myſternie wyrobiony widzieć było.

OSTROŁĘCKI *herbu Ciołek* w Mazoſzu. Samuel Ciołek Staroſta Radomſki, dowcipem ſławny, o wiarę gorliwy 1615, *Cichoc: Alloq: Oſec: lib: 2. c*, 13, kędy ten autor przydaie, że w Domu Ciołkow, żadna nigdy nie poſtała hereżya. N. Ciołek Podſtaroſci Chełmſki, ktory na Swidrygełła ludzi, napadſzy, ziemię Chełmſką puſtoſzących, trzyſta z nich wyciął, czterdzieści w niewolą zabrał, *Cromer lib: 20, Biel: fol: 338.* Tenże *autor fol? 645* piſze, o męſtwie Staniſława Ciołka w roku 1572. Jędrzey Ciołek Woiewoda Mazowiecki 1396, ſynowie iego Staniſław Biſkup Poznańſki, o ktorym mowiłem pod herbem Ciołek, *w pierwſzym tomie fol: 318.* Drugi, Wigand de Oſtrolonga Kaſztelan Czerſki 1436 podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtat: fol: 140*, od ktorego działem rozebrawſzy dobra, iedni Powſińſkiemi, drudzy Oſtrołęckiemi, inni Gutowſkiemi, inni Pileckiemi, inni Dobrzynieckiemi zawołani. Kwitnął potym N. z Oſtrołęckii Kaſztelan Czerſki 1458, *Stat: Maſov: fol:* 122. Jana Ciołka na Iwanowicach, y Oſtrołęce dziedzica, corka Ewa, Sobka Staroſty Warſzawſkiego małżonka. Jan ſyn Alexandrow na Oſtrołęce, miał ſyna Staniſława, ktory zſzedł bez potomka, y corkę Małgorzatę Swięcicką.

OSTROMĘCKI *herbu Pomian* w Chełmińſkim Woiewodztwie, Jan Oſtromęcki ſzkatułę żelazną, tak kſztałtnie wyrobił, że w niey rożne ſtrzelby y proch zamknięte były, a gdy ią otwierano z krzemienia ogień ſię zapalał, tę do Moſkwy poſłał przez iednego z niewolnikow, ktorą gdy Moſkwa otworzyła, ogień zapalony przy otwieraniu, iednych pobił, drugich pokaleczył 1582, *Biel: fol: 787. Heindenſt:* Jakub w Toruniu leży u Dominikanow, chorągiew nad grobem iego świadkiem. Bartłomiey Chorąży Chełmiński podpiſał tranſakcyą Będzińſką 1589; miał za ſobą Bąkowſką herbu Ryś, ſioſtrę Krzyſztofa Podkomorzego Pomorſkiego, *Mſ: de Famil: Pruſſ:* N. miał za ſobą Annę Buczyńſką. Wawrzyniec 1674. Antoni 1696. Ophanes w Pińſkim 1648. Walentyn w Zakonie naſzym temi czaſy.

OSTROROG *herbu Nałęcz* w Wielkieypolſzcze y na Ruſi. *Hiſtoria Poſſelii Polono Pruth: fol:* 187 twierdzi, że ten Dom do Polſki z Niemiec przyſzedł, ale ſię myli, w prawdziei niżey ten autor powiada, że Ceſarze Rzymſcy w wielkich zaſługach do zwyczaynego Nałęcza przydali dwa Orły czarne, a trzeciego z korony nad hełmem niby wylatuiącego, z drugiey ſtrony męża z głową nałęczem zawiazana między rogami. To iednak nie utwierdza, żeby w Niemczech kiedyżkolwiek ten Dom miał ſię gniezdzić, ale naywięcey tego probuie, że ktoryś z nich będąc u Ceſarza Rzymſkiego, tą aukcyą herbu był nadany. To albowiem pewna, że to Dom ſtarożytny w Polſzcze, y iedneyże z Szamotulſkiemi dzielnicy: bo *w Mſ. Poznańſkim* czytam, Dobrogoſta Oſtroroga z Szamotuł Woiewodę Poznańſkiego za Leſzka Białego w roku 1220: ten to Dobrogoſt dobywaiąc zamku Uścia poległ. *Cromer, Bielſki fol: 151.* Kwitnął potym Tomaſz Kaſztelan Poznańſki; y ſyn iego Tomiſław Podczaſzy Przemyſława Xiążęcia Poznańſkiego 1250, ktorych to Xiążę, do więzienia niewinnie był wtrącił, *Biel: fol: 176.* Tenże autor *fol: 203* powiada, że Nałęczow y Zarębow, o to iż Przemyśla krola zguby mieli bydź okazyą; odſądzono; żeby w czerwonych ſzaciech, ani w iednym uſſie ſtać z drugiemi nie mogli, dopiero za Kazimierza Wielkiego, gdy ſię w potrzebie z Ruſią, znacznie rycerſką odwagą popiſali, do pierwſzych prerogatyw przypuſzczeni byli. Tomiſław Woiewodą był Krakowſkim w roku 1317. Tenże czy inſzy Tomiſław Woiewodą Poznańſkim 1300. Hektor Oſtrorog z Pakościa Podczaſzy Brzeſki Kuiawſki, dziedzic miaſteczka Sempelborga, albo Sampolna, w roku 1360 kościoł w tymże mieście OO Miechowitom darował, pewne grunta do niego zapiſawſzy: o czym ieſt liſt *u Nakiel: w Miechov: fol: 282,* na ktorym ſię też podpiſali dway bracia iego rodzeni, Woyciech Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, y Staniſław Sędzia Ziemſki Kuiawſki. Pośledniey ſzym czaſem Staniſław y Dobrogoſt z Sempelborka Oſtrorogowie, do tegoż kościoła fundacyi przyczynili. Jan z Oſtroroga aliàs de Słupow, Poznańſki Kaſztelan, kościoła Wſzyſtkich SS. we Lwowie, ieden z kollatorow, *w Hiſtoryi Poſſel: Polon: Pruth: fol: 172,* w roku 1391. Derſzław Grochola Oſtrorog Kaſztelan Santocki 1383, *Biel: fol: 261. Miechov: lib: 4.* Sędziwoy (a boday nie ten, ktorego *Biel: fol: 565,* zowie Swidwą y Kaſztelanem Nakielſkim, w roku 1399, gdy z Witoldem Xiążęciem Litewſkim, przeciwko Tamerlaneſowi Tatarſkiemu Wodzowi odważnie naciera, tamże na placu poległ ſyn iego.

Sędziwoy Woiewoda Poznańſki, ſławą rycerſką y innemi dla tey Oyczyzny podiętemi funkcyami wſławiony. Pod Grunwaldem w pamiętney z Krzyżakow wiktoryi za Jagełła krola, przydany Zindramowi Hetmanowi na ten czas, do porady woienney, ſnać po ſkutku, iak ſię tam pię-

knie ſtawił; iakoż y ſam potym pod Koronowem, tychże Krzyżakow znioſł ośm tyſięcy, kędy y wodza ich Kochmeiſtra poimał, ktory potym był Miſtrzem Krzyżackim. Do Pomorſkiey Ziemi wpadſzy Nowe Miaſto dobywſzy ſpalił, y całe Pomorſkie Xięſtwo, ogniem y mieczem ſpuſtoſzył. Margrabſtwo tymże kſztałtem woiował w roku 1433, dwanaście miaſt ſzturmem opanowawſzy, *Biel: fol: 343, Cromer lib: 20,* Po śmierci krola Jagełła, gdy z ſynow iego Władyſław ſtarſzy, na Oycowſkim tronie oſiadł, a Kazimierz na Czeſkie kandydatem zoſtał kroleſtwo, wyſłany z Tęczyńſkim Woiewodą Sendomirſkim; dla odebrania poſſeſſyi tego Państwa na Kazimierza trzydzieści tyſięcy woyſka Ceſarſkiego, pod Taborem miaſteczkiem, długo na ſobie potęgę utrzymał, *Cromer lib. 21:* poki go z tamtąd krolewſki roſkaz nie powrocił *Starowol: in Bellat: Sarm. fol: 95.* W roku 1421, Fryderykowi Margrabi Brandeburſkiemu, zmowił za małżonkę Jadwigę corkę Władyſława Jagełła *Dług:* iezdził potym Kommiſſarzem do Zmudzi na rozgraniczenie y odebranie; zabranych nieſłuſznie przez Krzyżakow Prowincyi. Przydaią o nim *Elogia Gentis Oſtrogiæ*, że z Władyſławem Warneńſkim do Węgier wyieżdzaiąc, żeby mu był przeciwko Turkom expedycyi tym ſpoſobniey pomogł, wyzuł ſię dobrowolnie z Woiewodztwa Poznańſkiego; ilem ſię mogł doczytać, ſiedział na tym krześle iuż w roku 1416, y ieſzcze 1439: nawet że był oraz y Generałem Wielkopolſkim, czytałem na liście kościoła Broniſzewſkiego danym 1432, luboć w tymże roku ſamym na innym mieyſcu czytałem Dobrogoſta Szamotulſkiego, Nadgrobek tego Sędziwoia; *u Starowol: in Monum:* to o nim powiada, *Uladislao Jagelloni, ejusq; filiis Uladislao & Caſimiro Regibus Polon: bello paceq; operam navavit, contra Cruciferos, Turcas, Bohemos, Scythas Svidrigellum bellator obiit an: ætat: 60.* Dobrogoſt brat iego rodzony *według Starowol:* y w radzie przezorny, y w ręku ſilny, Tatarow z Witoldem, Krzyżakow nie w iedney kampanii mężnie woiował. Gdy Amurat Belgrad obległ, iezdził do niego w legacyi od Władyſława Warneńſkiego krola z Hrabią z Gorki; ale przez ſiedm mieſięcy od Tyranna przytrzymany, nic nie ſprawiwſzy nazad powrocił. *Cromer lib: 21, Sarnicki lib: 7.* Z tymże potym Krolem pod Warną przeciwko Turkom woiuiąc, poległ śmiercią heroiczną, cożkolwiek bądź ze *Starowol:* o nim piſze że ieſzcze za Kazimierza Jagellonczyka przeciwko Krzyżakom mężnie ſię zaſtawiał. Dobieſław Kaſztelan Kamieniecki 1443.

Staniſław takbym rozumiał, że ſyn Sędziwoia, naprzod Podſtoli Kaliſki 1436, *u Łaſk: w ſtat: fol: 141* potym Podkomorzy Poznańſki *uſt Jagełła Krola,* daley Kaſztelan Międzyrzycki y Generał Wielkopolſki 1450, *Acta Terreſtr: Caliſſ:* daley Kaſztelan Gnieźnieńſki 1451, *Łaſk: ſtat: fol. 8.* z tey poſtąpił na Kaliſką Kaſztelanią daley Woiewoda Kaliſki 1451, *Ibid: fol: 65:* atoli wyzuł ſię z Generalſtwa Wielkopolſkiego, y złożył go na Krzeſława z Kurozwęk, *Biel: fol: 360, Cromer lib: 21,* tylko że ci hiſtorycy powiadaią, że to było za czaſow Władyſława Warneńſkiego, iam go zaś iuż do iego śmierci, z tym tytułem czytał: nakoniec umarł Woiewodą Poznańſkim w roku 1477, w prawdzieć mu tego krzeſła, ani *Starowol:* ani drudzy nie przyznaią, atoli krom inſzych świadectw, w pierwſzym tomie przytoczonych podpiſał liſt Kazimierza III krola *u Paproc: o herb: fol: 202.* Był wſpaniałego ſerca, od Władyſława krola do Węgier z woyſkiem wyſłany Jaurynia zamku dobył. Przeciwko Krzyżakom także w Pruſiech odważnie ſtawał, tylko że ſzczęście nie ze wſzyſtkim ſłużyło, czternaście legacyi w cięſzkich materyach, z fortunnieyſzym ſkutkiem zakończył. Trzy razy naymniey do

traktatow z Krzyżakami o pokoy, dwa razy do Jerżego Pobiebradyuſza krola Czeſkiego, tyleż razy na Seymy Czeſkie, raz na Seym do Korczyna, do Litwy także. Naywyżſzym Superarbitrem kontrowerſyi, o ſukceſſyą na Xięſtwa Płockie y Bełzkie, ktora zachodziła między Kazimierzem krolem Polſkim, y innemi Xiązęty, *Biel: fol: 422, Cromer lib: 23:* Władyſława na tron Czeſki obranego, w piękney komitywie do Czech odprowadzał, Temuż Władyſławowi Fryderyka Ceſarza corkę, a Władyſława ſioſtrę, Ludwikowi Bawarczykowi zaślubił. *Starowol: in Bellat: fol: 97 & in Monum: Elogia Gentis Oſtrogiæ.* Staniſława y Dobrogoſta Oſtrorogow dziedzicow na Sempelborku, ktorzy w roku 1446 placu ſwego uſtąpili na kościoły ſzkołę Sempelborku, znaydzieſz *u Nakiel: fol: 481.*

Jan Utriuſq; Juris Doktor Kaſztelan Miedzyrzycki 1466, poseł z inſzemi do Stolicy Apoſtolſkiey, o konfirmacyą pokoiu z Krzyżakami zawartego upraſzaiąc, *u Łaſk: w ſtat: fol: 148.* W roku 1478 Kaſztelan Poznański, *tamże fol: 86,* a w roku 1496 y Generał Wielkopolſki, co wſpominaią *Konſtytucye 1565 fol: 115.* Dobrogoſt Kaſztelan Miedzyrzycki 1496, *Łaſki w ſtat: fol: 110.* tenże ſam Kaſztelan Poznański 1504, *fol: 112,* piſał ſię ze Lwowka, z kąd Lwowſkich Oſtrorogow imię uroſło, o ktorych ia na ſwym mieyſcu mowiłem. W tymże czaſie kwitnął drugi Dobrogoſt Kaſztelan Kamieniecki 1504, iako ſię podpiſał na liście Alexandra krola danym Ruſi. Staniſław Kaſztelan Kaliſki na koncylium Lateraneńſkie z Łaſkim Arcybiſkupem Gnieźnieńſkim, od Zygmunta I wyſłany w legacyi y do Wenetow, będąc u Zygmunta Ceſarza, od niego Komeſem Imperyi uczyniony, Krolową Bonę małżonkę Zygmuntowi krolowi do Polſki ſprowadził. Rozruchy w Xięſtwie Mazowieckim przemyślnie uſpokoił, kwitnął 1516, y 1518, *Biel: fol: 537.* Wacław Kaſztelan Kaliſki 1527, Kommiſſarz do rozgraniczenia dobr Krolewſkich, od Hrabiow z Gorki, *Literæ Sigiſm: in Mſ. Petricov:* Jakub z Seymu 1563 Poborca w Poznan: Woiew: *Conſtit: fol: 75.* Wacław poseł na Seym 1502, z tamtąd Kommiſſarz do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 605.* a podobno to za tym Wacławem była Katarzyna Leſczyńſka Woiewodzanka Brzeſka Kuiawſka, ktora po iego śmierci, poſzła za Koneckiego. Jan Staroſta Stężycki, między inſzemi poſłował do Siedmiogrodzkiey Ziemi po Stefana Batorego, zapraſzaiąc go na Tron Polſki 1576. N. Oſtrorożanka pierwſzym związkiem żyła w małżeńſtwie z Janem Potockim Staroſtą Tłumackim, drugim z Mikołaiem Duninem Modliſzewſkim. Jakub Generał Wielkopolſki, wymową y chwałą rycerſką zalecony, temu po śmierci Zygmunta Auguſta, zleciła Oyczyzna, aby był beſpieczeńſtwo iey piaſtował; corka iego była za Janem Krotowſkim z Krotoſzyna Woiewodą Inowrocławſkim, *Paproc: fol: 222, Biel: fol. 621* gdzie powiada że 1566 Generalſtwo mu konferowane iam go opuścił w pierwſzym tomie.

Staniſław Kaſztelan Miedzyrzycki Staroſta Chełmſki, po smierci Zygmunta I krola Runo złote Ceſarzowi oddał; Pan to był pięknych od natury przymiotow, złączył ſię był dożywotnie z Zofią Tęczyńſką Jana Woiewody Sendomirſkiego corką, *Andr: Treceſ: epigram: lib: 1,* znią wziął Kryłow y inne dobra, żył ieſzcze 1579. Syn iego z niey Jan Podczaſzy koronny, potym Kaſztelan Poznański, naoſtatek Woiewoda y Staroſta Malborſki y Garwoliński, z młodu zaraz do wielkich ſię dzieł ſpoſobił: przeciwko Beklebergowi pięćſet iazdy do obozu przyprowadził, ſwoim ſumptem wyſtawionych; inſzych takze czaſow, kiedy ſam oſobiście ſtawic ſię nie mogł, ſłuſzną partyą ludzi do boiu wyſyłał. *Vir acumine ingenii, erudi-*

tione, pietate, & in rebus tractandis dexteritate, illuſtris; primus fere ex ea gente, quam prope totam hæreſis afflavit, magno judiciores Eccleſiæ Catholicæ, doctrinamq; ac hæreticorum expendens, ſeſe retraxit ad orthodoxam religionem, cujus animosè defenſæ & pietatis argumenta plurima reliquit poſteris, Cichov: Alloq: Oſec: lib: 2. c. 14. A ſam w liście ſwoim, ktory do właſnych ſynow ſwoich napiſał, przyznaie, że za ſtaraniem X. Staniſława Warſzawickiego Soc: JESU, douznania przyſzedł wiary katolickiey, więc w dobrach ſwoich dziedzicznych, gdziekolwiek ią Rodzice iego rugowali, znowu wprowadził, kościoły przywrocił, ozdobił, y upoſażył. Klaſztor Sokalſki y kościoł OO Bernardynow przy cudownym Obrazie fundował, atoli smierć mu dokończyć tey fabryki nie pozwoliła. Był w wielkim reſpekcie u Krola Zygmunta III, że mu edukacyą ſynow ſwoich zlecił, do Rokoſzanow y Związkowych 1613 zażywał go w legacyi, aby byli Oyczyzny nie trapili. Wydał do druku, *Woyne Wołoſką, to ieſt Dziennik woyny Tureckiey w Wołoſzech Poſnan: 1622 in fol:* Także *Myśliſtwo z ogary in 4to Crac; 1649, apparet autem ſecundam eſſe editionem, nam 1618 dedicaverat Uladislao* Princip: Jeſt także w druku, iego. *Epiſtola ad filios admonitoria, contra fraudulentiam ſcripti monita* Privata Socie: *JESU in 4 Leop: 1615. Adjecta eſt ejujdem Epiſtola od Nicolaum filium data 1626, quia filium ad amorem ſtudiumq; literarum invitat, utraq; hæc preuidit. adjectis etiam aliis quibusdam Niſſiæ in 4, 1616.* Miał za ſobą Katarzynę Mielecką Woiewodzankę Podolſką y Hetmanownę; z tey była corka Zofia Czarnkowſka Starościna Oſięcka, y ſyn Mikołay Podczaſzy koronny, Staroſta Drohowiſki, Rohatyńſki, tak ſię kochał w Poſelſkiey Izbie, że iuż w doyrzałym wieku żadnego Senatorſkiego krzesła ſobie ofiarowanego przyiąć niechciał, z tąd żadnego Seymu nie opuścił, żeby na nim poſelſkiey funkcyi na ſokie nie noſił, a w roku 1632 Marſzałkiem teyże Izby obrany. Oblężenie Zbaraſkie mężnie wytrzymawſzy, trzeciego potym roku wſzedł do grobu, *Potoc: Centur. fol: 443* był w przod Podſtolim koronnym, żona iego Barbara Jędrzeia Roſzkowſkiego Hrabi z Gorki corka, ta mu powiła dwie corki Katarzynę Myſzkowſką Kaſztelanową Bełzką, y Potocką Woiewodziną Bracławſką, ſynow zaś piąciu N. Kanonika Krakowſkiego. Zygmunta Staroſtę Rohatyńſkiego, po ktorym z Potockii Anny corki Staniſława Potockiego Rewery Woiewody Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego koronnego, iedna tylko corka zoſtała, Janowi Kazimierzowi Dolſkiemu Marſzałkowi Litewſkiemu dożywotnie zaślubiona. Jędrzeia Staroſtę Garwolińſkiego, z Emerencyanny Stadnickii, ktora potym była za Pacem Staroſtą Kowieńſkim ten miał dwoch ſynow, z tych ieden Mikołay Staroſta Drohowiſki żył z Tereſſą Łabęcką z Staroscianka Kiſzyńſką *ſterilis*, drugi Staroſta Garwolińſki, ktorego z Zofii Rudzińſkii, corki Samuela Kaſztelana Czerſkiego corka y ſyn temi czaſy, Jozef z Grzybowſki zoſtawił potomſtwo. N. Staroſtę Drohowiſkiego *ſterilem*, y Władyſława, za ktorymſiś z tych była Zofia Skotnicka, wdowa po Mikołaiu Firleiu, Jeſt w druku *u Tuldena lib: 6. Hiſtor:* Mowa tego Podczaſzego, ktorą Gdańſzczanow zachęcał do wierności ku Panom ſwoim 1656 *y w Mowcy Polſkim tom: 2 fol: 46,* Mowa iego, ktorą na Seymie krola witał. Po śmierci Mieleckii, poiął Jan Woiewoda Poznański, Zofią Xiężniczkę Zaſławſką, ſioſtrę Alexandra Woiewody Kiiowſkiego, z tey corki Anna dożywotnie zmowiona z Janem Jabłonowſkim Miecznikiem koronnym, druga Elżbieta za Piaſeczyńſkim Alexandrem Kaſztelanem Kiiowſkim ale *ſterilis*. Trzecia za Sierakowſkim Dołęgą Piſarzem Polnym koronnym: ſynow także dwoch było, Staniſław Kanonik Krako-

wſki, tego ieſzcze w pieluſzkach Bog do świątobliwości powołał; po cudach albowiem oyczyſtych, w ſzeſnaſtym roku życia ſwego w Wrocławiu poſzedł do Nieba. Brat iego zoſtawił ſyna, od ktorego był ſyn z Raſzewſkii Anioł Karmelita *Antiquæ Obſervantiæ*, niedawno umarły. Jeſt w druku iego *Ogrod liliowy y Cedrowy to ieſt Zywot S. Kajetana Fundatora OO Teatynow na Polſki iezyk przetłumaczony 1719 in 4. Cracov:* Także *Dicenda Concionatoria; ſeu Supplementum Commentarii Moralis in Sacram Scripturam Leopoli* 1728 *in 4to.*

Mikołay Kaſztelan Bełzki, ſyn drugi Staniſława Kaſztelana Miedzyrzyckiego z Teczyńſkii, dziedzic na Kryłowie, z tym tytułem wſpominaią go *Konſtytucye 1607 fol: 652*, kędy mu zamku Sanczel nazwanego, donacyą zeznaie Rzeczpoſpolita. Miał za ſobą Ciemiankę Woiewodzankę Malborſką (ale zdami ſię iuż to druga żona iego była) wſzakże z niey żadnego potomſtwa nie zoſtawił, ona po iego śmierci poſzła za Farensbachiuſza Woiewodzica Inflantſkiego. Jędrzey Kaſztelan Miedzyrzycki, poſłował na Seym 1611, *Conſtit: fol: 33 y 1613 fol: 6*, z kąd delegowała go Oyczyzna do ukoienia Związkowych, żona iego Katarzyna z Buczacza 1624. Jerzy 1616, *Conſtit: fol: 9.* Zofia była za Staniſławem Przerębſkim Opoczyńſkim y Radoſzyckim Staroſtą. Druga za Maxymilianem Przerębſkim Kaſztelanem Sieradzkim, Referendarzem koronnym, *Baran:* O tym Domu *Potoc: Centur: Vir: fol:* 444 tak mowi. *Ex hac conſultrice boni publici gente, quaſi avito domicilio & promptuario civilium bellicarumq; virtutum, antiquiſſimi Polonorum Reges, neminem legêre in Senatum, quem obeundis præclarè, non adhibuiſſent legationibus, quem ſicuti gerendis, ita conficiendis nō præfeciſſent bellis. Sarnicki zaś lib: 6.* powiada że tych tam czaſow, kiedy Polacy ieſzcze ſię nie bardzo naukami bawili, tylko na trzech mieyſcach Biblia znaydowała ſię w całym kroleſtwie, to ieſt u Krola, u Arcybiſkupa, y w Domu Oſtrorogow, ale ſię to nie zda bydź do wiary rzecz podobna. O Krzyſztofie y Jakubie Oſtrorogach piſze *Biel: 1551 fol: 594. Paproc: o herb: fol: 466.* świadczy że Łaſka herbu Korab, podobno Hieronima ſioſtra, była za Oſtrorogiem Kaſztelanem Miedzyrzyckim.

*OSTROUCH w Woiewodztwie Witebſkim, Jozef Oſtrouch 1648.

OSTROWICKI *herbu Dołega* w Ziemi Dobrzyńſkiey: o tych piſze *Paproc: in Strom:* Staniſław Oſtrowicki Komornik Podolſki, Kommiſſarz do granic z Seymu 1661, *Conſtit: fol: 26.* N. miał za ſobą Hlebowſką. Jan Archidyakon Dobrzyńſki, Proboſzcz 1541, *Starowol: in Monum: fol: 706.*

OSTROWICKI *herbu Topor* w Pruſiech y Xięſtwie Litewſkim. Pod Koronowem gdy była walna potrzeba z Krzyżakami, Januſz Oſtrowicki Miąſzſzy rzeczony, przebiwſzy ſię przez ich ſzyki, Chorążego zabiwſzy, chorągiew uchwyciwſzy, za kołnierz ſobie zatknął, y tak ſię nazad do ſwoich przebiiał. Tenże to zdami ſię Jan w roku 1400 ieden z Poſłow po żonę iezdził Krolowi Jagełłowi do Xiążęcia Cylii. *Biel. Papr:* N. miał za ſobą Zakrzewſką Von Felden, z tey corka była za Koſſem Kaſztelanem Chełmińſkim. N. Jozefa Czapſkiego małżonka. Paweł Chorąży Oſmiańſki, Michała Iwanowicza y Iwana Siechowſkiego Kniaziow Moſkiewſkich na woynie wziętych, od Krola wolnością darowanych, odprowadzał do Iwana Cara Moſkiewſkiego, aby go tym ſamym do pokoiu nakłonił, tam Carſkiego tytułu Kniaziowi żadną miarą przyznać niechciał. W roku 1564 iezdził do ſtanow Litewſkich do dokończenia Unii na Seymie, *Conſtit: fol: 52:* umarł Marſzałkiem Litewſkim 1569. Fabian Oſtrowicki poſeł z Prus na Seym 1730. Brat iego Antoni w Zakonie Soc: JESU temi czaſy. Barbara Jana Koſſowſkiego małżonka. N. miał za ſobą Fartawſką corkę Łukaſza.

OSTROWSKI *herbu Gryf* w Sieradzkim, Lubelſkim, Ruſkim Woiewodztwie. Staniſław Oſtrowſki z Chodorowſkii zoſtawił potomſtwo, piſzą ſię z Krzeſzowic. N. była za Jakubem Potockim herbu Pilawa, Podkomorzym Halickim.

OSTROWSKI *herbu Grzymała* w Czerſkiey Ziemi. Jan Oſtrowſki 1632, Jakub w Ciechanowſkiey.

OSTROWSKI *herbu Korab* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Woyſki Ziemi Wieluńſkiey, z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 25.* Kazimierz Komornik graniczny Sieradzki 1674, a potym Łowczy 1694. Tereſſa Sebaſtyana Starzyńſkiego herbu Slepowron małżonka 1701. Alexander w Brzeſkim Kuiawſkim 1674. Marcin 1632. Piotr w Inowrocławſkim Poborca 1590, *Conſtit. fol: 603.* Staniſław Oſtrowſki Opat Przemęcki, wydał do druku, *O Prawdziwym Boſtwie Chryſtuſa przeciwko Nowokrzczeńcom.* Tamże *odpowiedź na wyznanie o Synu Bożym Nowokrzczeńcow.* Tamże *Nauka o Boſtwie Ducha S.* Tamże *Goniec przeciw Szymonowi Budnemu in 4to Poſnan: 1588.* Kazimierz w Zakonie naſzym rządził niektore Collegia, umarł w Brześciu 1731, wydał do druku, *Singulares univerſæ rationalis ſcientiæ controverſiæ, in tractatibus Philoſophicis Sandomiriæ* 1719 *in 4to.* Item *Nieomylna do śmiertelności droga, kazanie na pogrzebie Jana Sierakowſkiego Łowczego Czerſkiego.* Staniſław z Sławęcina Oſtrowſki 1648. Kazimierz Podſtoli Sieradzki, miał za ſobą Petronellę Moſzyńſką herbu Łodzia Chorążankę Sieradzkę, Ludwik Ludowikę Moſzczyńſką Kaſztelankę Brzeſką Kuiawſką.

OSTROWSKI *herbu Korczak* na Ruſi y Litwie. Sebaſtyan Oſtrowſki, Poborca w Ziemi Sanockiey 1602, *Conſtit. fol: 806.* Fiedor 1567 Porucznik w woyſku Litewſkim mąż odważny. Jan Staroſta Dunemundzki, żadney okazyi nie opuścił woienney za Stefana krola, w ktoreyby odwagi ſwoiey kawalerſkiey nie miał znacznych dowodow zoſtawić. Brat iego Felix w też tropy za nim wſtępował, Jędrzey w Brześciańſkim Woiewodztwie 1632, Stefan Skarbnik Nowogrodzki, dziedzic na Kuźmince. Jan Karol Towarzyſz Pawła Sapiehy Hetmana Litewſk: 1677. Jozef 1674. Jan Wawrzyniec, y Władyſław Kazimierz 1700.

OSTROWSKI *herbu Leliwa* w Ziemi Przemyſkiey, piſzą ſię z Iſczkowa, Marcin Oſtrowſki, naprzod Piſarz a potym Podſędek Ziemſki Przemyſki. Teofila Zakonnica S. Brygitty w Łucku. Wiktorya była za Jozefem Baranowſkim herbu Grzymała Podczaſzym Latyczowſkim. N. za Jerzym Brzeſkim herbu Topor. Zofia Stefana Bala Podkomorzego Sanockiego małżonka. N. Rafała Skarbka z Gory.

OSTROWSKI *herbu Nałecz* w Ziemi Chełmſkiey. Marcyan Oſtrowſki, miał za ſobą Dorotę Romanowſką Sędziankę Bełzką, z ktorey ſyn Woyciech *ſterilis.* Franciſzek Udrycką, Jakub zakonnikiem zoſtał. Marcyanna *1mo voto* była za Rzeczyckim, *2do* za Pawłem Ziołkowſkim. Zofia za Franciſzkiem Kowalſkim. Jakub Kanonik Krakowſki, uczony Prałat, o ktorym *Cichoc: Alloqu: Oſec: lib: 4. c. 9.* Wydał do druku *Załoſne ſłońca y mieſiąca Zaćmienie; kazanie na pogrzebie Zygmunta III y Konſtancyi w Krakow: in 4to 1632.* Także *Jezuſa Chryſtuſa Boga Zywot na świecie krotko powiedziany 1609 in 4to Cracov:* Także *Obrona kazania X Piotra Skargi S. J. o Troycy Swietey przeciwko Smalcyuſzowi Rakowſkiemu Miniſtrowi in 4to 1608 w Krakowie.* Także *Dyalog albo Rozmowa katolicka z Ewangelikiem, o znakach prawowiernego kościoła in 4to Cracov:* 1604. Także *Pamiatka pogrzebowa Januſza X Oſtrogſkiego Kaſztel: Krakow: Crac: in 4to 1621,* Także *kazanie na pogrzebie Alexandra Karola krolewica 1635.* umarł 1637, w Katedrze Krakowſkiey z nadgrobkiem pochowany, *Starowol: in Monum:* na kaplicę Nayś: Sakramentu, tamze dobroczynny.

OSTROWSKI herbu Nieczuia w Woiewodztwie Sendomirſkim, ſą y w Sieradzkim piſzą ſię Oſtrowſki Zdzieżek

OSTROWSKI herbu Rawicz Dom ſtarożytny w Sendomirſkim Woiewodztwie. Kryſtyn z Oſtrowa Kaſztelan Sendomirſki w roku 1282. *Biel: fol: 194:* Prandota z Oſtrowa Kaſztelan Sendomirſki 1305, Tenże czy inny Kaſztelanem był Krakowſkim w roku 1331, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. Kryſtyn z Oſtrowa Chorąży Sendomirſki,; zginał w okazyi z Krzyżakami, za Łokietka krola w roku 1330, *Biel. fol. 222,* ale go inni chcą mieć nie Chorążym, ale Kaſztelanem; Krzyſztof Ochmiſtrz Krolowy Jadwigi żony Krola Jagełła 1388, na liście tegoż krola danym Miaſtu Lwowſk: Warſi z Oſtrowa Kaſztelan Zawichoyſki 1432, podpiſał liſt Jagełła dany Miaſtu Lubelſk: a potym Kaſztelan Lubelſki, 1439. Kryſtyn Kaſztelan Sendomirſki 1407, z tey ſię przeſiadł ná Kaſztelanią Krakowſką, wyſtawił chorągiew ſwoię na Grunwaldzką z Krzyżakami potrzebę 1410. Grot z Oſtrowa Podkomorzy Lubelſki 1468, na liście Kazimierza danym Miaſtu Krakow: Dobrogoſt Kaſztelan Miedzyrzycki, na przywileiu tegoż Miaſta. Mikołay z Oſtrowa Woiewoda Lubelſki 1496, iam mu w pierwſzym tomie omylnię herb Gozdawa przypiſał. N. Chorąży Sendomirſki, Jan y Staniſław w Krakowſkim 1705. Kryſtyna Pierwſzego Arcybiſkupa Halickiego Zakonu S. Franciſzka, *Skrobiſsov: in Vitis Archiepiſc? Halicien:* zda ſię nakłaniać do herbu Gozdawa: ale ieżeli był z Oſtrowa toć był Rawiczanin, patrz com o nim mowił pod herbem Gozdawa. Zył 1364. Patrz, co ſię piſało o Grotach, ponieważ to iedenże Dom z niemi.

**OSTROWSKI herbu Slepowron* w Ziemi Drohickiey.

OSTROWSKI herbu Tepa Podkowa na Pokuciu. Z tych iedni ludzie rycerſcy, drudzy w Zakonie Kaznodzieyſkim kwitneli.

Oſtrozęcki herb.

Tym

*TYm kſztałtem herb ten położył *Koiał: in Mſ.* gdzie powiada, że ſię nim pieczętuią Hołowniowie Oſtrożęccy: bo inni Hołowniowie inſzego herbu zażywaia, iako ſię mowiło w drugim tomie, na hełmie powinny bydź trzy piora ſtruſie. Są zaś w Słonimſkim y Nowogrodzkim Woiewodztwach, Adam Hołownia Oſtrożęcki mąż odważny, ſłużył z Chaleckim Strażnikiem Litewſkim. Krzyſztof y Mikołay w Pińſkim 1632, Bohdan 1727. Anna Oſtrożęcka była za Adamem Pocieiem Kaſztelanem Brześciańſkim *Okol: t. 2. fol: 440.* N. Oſtrożańſki Soc: JESU ieſt w druku iego *Kazanie pogrzebowe pod tytułem kłoſy złote.* Bogdan Oſtrożęcki Hołownia Koniuſzy Piński 1727.

OSTRZEW albo Pień patrz Nieczuia, bo ſię tym tylko rożni od Nieczui, że krzyża na pieńku nie maſz, y w hełmie pięć pior ſtruſich kładą właśnie iak Berkowiczowie w Czechach, tylko że ci kładą karpia po piorach. Jedenże także początek, tak tego herbu, iako y Nieczui zowią go inaczey niektorzy, Cielepele, Piſali o nim *Paprocki w Gniazdzie fol. 407, Okol: tom: 2 fol: 379, kleynoty fol: 71 Biel: fol: 675, tenże fol: 318,* powiada, że był tego herbu Cybulka Polak Sekretarz u Witolda W. X. Litewſkiego, ktory od niego iezdził w legacyi do Zygmunta Ceſarza. Ten herb miał pierwſzy wnieść do Polſki Tomiſław nieiaki Czech, ktory tu do Polſki przyſzedł wraz z Judytą krolową, za czaſow Władyſława Hermanna Xiążęcia Polſkiego, koło roku 1082, ktorego to Xiążę upodobawſzy ſobie w iego pięknym z natury obrocie y dzielności w ſprawach, w maiętność opatrzył, y do wiele funkcyi zażywał. Podobnego herbu do Oſtrzew zażywa *Familia de Boſcho* w Sycylii według świadectwa *Petra ſancta cap: 62,* Jam też widział w Miedzyrzyczu pod Oſtrogiem w kaplicy Matki Boſkiey kościoła Franciſzkańſkiego na chorągwi, drugi herb taki, to ieſt trzy pieńki ieden nad drugim, co raz ku gorze, mnieyſzy ieden od drugiego, ieden nad drugim iakby leżące, u każdego z nich dwa ſęki ocięte, ieden z iedney, drugi z drugiey ſtrony, ktoby iednak tym ſię herbem pieczętował, nie wyrazono. Do herbu Oſtrzew pociągaią naſi Piſarze nad Łętowſkich, Wierzbickich y Włodkow, ia przydaię Dembińſkich, luboć wſzyſcy herb ſwoy temi czaſy Nieczuią zowią, dla tego y iam ich tamże w regeſtrze położył.

OSUCHOWSKI herbu Gozdawa w Rawſkim Woiewodztwie. Oſuchowſkiego wſpomina *Cromer lib: 30, Biel: fol: 498.* N. miał za ſobą Barbarę Kryſką ſioſtrę matki S. Staniſława Koſtki. N. Rotmiſtrz ſilny Tatarom, Walentyn 1632, Jan y Staniſław 1628, Piotr y Krzyſztof 1648, Mikołay Stolnk Rawſki z Seymu 1647 Kommiſſarz naznaczony, *Conſtit: fol: 30.* Kaſper z Oſuchowa Podkomorzy Sochaczewſki, miał za ſobą Katarzynę Trzcińſką herbu Rawicz, z tey corka Elżbieta była za Spinkiem z Bądkowa, nadgrobek iey zmarłey 1693 w Piotrkowie u OO. Dominikanow. Katarzyna Mikołaia Kaliſzkowſkiego małżonka 1680.

OSWIECIM herbu Radwan w Pilznieńſkim Powiecie. Floryan Oświecim dziedzic na Potoku pod Kroſnem, ſyn iego Staniſław Dworzanin Krola Władyſława IV, z Reginy z Kralic Slaſkii urodzony, fundował w Krośnie u OO Franciſzkanow kaplicę, ktorą po dziś dzien Oświecimſką zowią.

**OSYPOWSKI herbu Łodzia* w Woiewodztwie Witebſkim, Jędrzey Oſypowſki Poborca 1580, *Conſtit: fol: 366,* a w roku 1590 iuż Piſarz Ziemſki Witebſki, *Conſtit: fol: 602.* Filip Sędzia Grodzki Witebſki, *Suſſa w Zyciu B. Jozafata.* Krzyſztof y Jan 1648.

Oſzcze-

Oſzczewski herb.

SĄ dwa tryanguły ieden po drugim, końcami z ſobą ſię ztykaiące, z ktorych ten ktory ieſt na wierzchu, powinien mieć w ſobie krzyż, tak go opiſuią, *Paprocki w Gniazdzie fol: 1128. O herb. fol: 677. Okol: tom: 2 fol: 350, Kleynoty fol: 97* według ktorego ten herb z tąd nadany, że Przodek Domu tego, oboz nieprzyiacielſki na ten kſztałt ułożony, wpadſzy wielkim animuſzem, pomięſzał, y ſwoim do zwycięſtwa drogę utorował. Z tych Oſzczewſkiego czytam *w Metryce Wołyńſkiey 1528.* N. Oſzczewſki miał za ſobą Beatę Odrowązownę corkę Hieronima z Sprowy Odrowąza. Na hełmie w tym herbie powinny bydź trzy piora ſtruſie.

OSZKOWSKI herbu Lubicz, Okol. tom: 2 fol: 644. Z tych Melchior Oſzkowſki Proboſzcz y Officyał Lwowſki, Kanonik Kamieniecki. N. Sioſtra iego była za Jakubem Jaroſzkowſkim.

OTOCKI herbu Dołęga w Sieradzkim Woiewodztwie Woyciech Otocki 1648.

*OTOCKI *herbu Prus imo*, Maciey z Otoczna Kanonik y Adminiſtrator Biſkupſtwa Płockiego, za Kazimierza z Xiążąt Mazowieckich Biſkupa Płockiego, koło roku 1476, *Łubien: in Vitis Epiſcop: Płoc: z Długoſſa.* N. Kociołkowſkiego Marcyanna małżonka.

**OTOLSKI.* Dorota Otolſka była za Krzyſztofem Piwo, Podczaſzym Płockim z ktorym niemaiąc żadnego potomſtwa, gdy iey mąż umarł, fundowała OO. Bernardynow w Łęczycy 1600, *Łukaſſ Paprocki Łaſki Cudowne.*

OTREMBUS herbu Rawicz w Rawſkim Woiewodztwie y Ziemi Warſzawſkiey, Jędrzey Otrembus 1632, Woyciech, Zygmunt y Szymon 1648, Stefan Jozef y Floryan 1674, N. Bielickiego, Zofia Kazimierza Szczawińſkiego Staroſty Gulbirſkiego małżonki, Jan Otrembus Kanonik Krakowſki y Warſzawſki,

u Jana Kazimierza krola w wielkich reſpektach, żył ieſzcze 1676. *Mowca Polſki tom: 2do fol: 400.* Daniela ieſt w druku *Panegyricus ad Vladislaum IV in primo ad Regnum Poloniæ ingreſſu in 4to 1633.* Tegoż *Oratio Gratulatoria in felicem è Moſchovia reditum ejusdem Vladislai 1634 Cracov: in 4to.* N. była za Grzegorzem Jerzmanowſkim, Dorota za Jakubem Kruſzyńſkim.

OTTENHAUSEN herbu kielich Kapłańſki w Inflanciech, z tych Jan Ottenhauſen 1648. Drudzy oſiedli w Brześciańſkim Woiewodztwie, *to Koiał: in Mſ.* atoli mam prywatną informacyą, że ſię herbem Bończa pieczętuią, z ktorych iedna była za Janem Niezabitowſkim Cześnikiem Brześciańſkim, matka Bogusława Kaſztelana Nowogrodzkiego.

OTWINOWSKI herbu Gryf w Krakowſkim Woiewodztwie, Sendomirſkim y Lubelſkim, Z tey familii ktoryś fundował w kościele farnym Częſtochowſkim kaplicę na cześć S. Jerzego *Nieſſpork:* Anna Otwinowſka była za Mikołaiem Polanowſkim *Acta Terreſtr: Cracov: 1536 Paproc: o herb: fo: 59.* Grzegorz miał za ſobą Katarzynę Skoruſzewſką, Marcina Sędziego Grodzkiego Krakowſkiego corkę, z tą zpłodził trzech ſynow; Grzegorza ktory z Czarnieckim we wſzyſtkich opałach woiennych na ſławę robił. Kaſpra męża także rycerſkiego pod Chocimem za Jana III, złączył ſię dożywotnie z Elżbietą Siemieńſką, Stefana Sędziego Sieradzkiego corką, y Jana Alexandra Staroſtę Szczerczowſkiego, pod Cudnowem z Czarnieckim Moſkwę woiował, indziey zaś temuż Polſkiemu kawalerowi, nierozdzielnym był towarzyſzem. Pan bogoboyny, w czytaniu roźnych Xiąg uſtawiczny, w konwerſacyi ſkromny, na ubogie y kościoły dobroczynny; Pieſze peregrynacye nieraz podeymował do Częſtochowy, Studziany, y na Piaſek w Krakowie. W kościele farnym Częſtochowſkim funduſz uczynił, na mſzą co Sobota, na ktoreyby Litanie Loretańſkie śpiewano, y ſam w te dni, ſurowſzy ſobie poſt, na całe życie nakazał, ſlubem ſię obowiązał w bogatſzych ſzatach nie świecić ſię, chyba czarnego koloru. Pod czas Jubileuſzu w ſak odziany, kościoły boſo y z dyſcypliną obchodził, ktorą ciało ſwoie kraiał, umarł 1693, w Częſtochowie na Gorze pochowany, żona iego Wężykowna, z ktorey ſynowie Franciſzek y Stefan, ten ſobie ſtan duchowny obrał, y corki: z tych Brygitta Tereſſa Zakonnica S. Norberta na Zwierżyńcu, Klaſztor tam dziwną roſtropnością temi czaſy Xienią rządzi, kędy ſioſtra iey rodzona Eufemia teyże reguły Profeſka. Adam brat ſtryieczny Jana Alexandra y inſzych, Cześnik Wiſki, mąż na Boga y nędznych ſzczodry *Nieſſpork.* Tomaſz y Alexander 1705. Jozef Staroſta Szczerczowſki, żona iego Petronella Dembińſka Kaſztelanka Woynicka.

OTWINOWSKI herbu Traby w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Otwinowſki Komornik Biecki, z Kołkowny zpłodził piąciu ſynow, z Wyżyckii tyleż: Waleryan Podczaſzy Sendomirſki, Deputat kilka razy na Trybunał, Sędzia kapturowy 1632, Poeta w Oyczyſtym wierſzu niepoſpolity; wydał do druku *Georgicorum albo Ziemiańſtwa Wirgiliuſſa Marona Xiąg cztery Polſkim wierſſem przełożone 1614 in 4to.* Także *Xięgi Metamorphoſeon albo Przemian, od Owidyuſſa napiſane, przetłumaczył na Polſkie wierſſem in 4to Majore 1638 w Krakowie.* Hieronim mąż woienny, Sekretarz krolewſki, wyſłany w legacyi do Oſmana Cara Tureckiego, nie dobrze od niego przyięty: bo przez Hieronima woynę Zygmuntowi III wypowiadał; dla beſpieczeńſtwa ſwego aż na Wenecyą powrociwſzy, w krotce umarł, w Pokrzywnicy pogrzebiony 1620. 3. Samuel y ten w obozie znaczną część lat ſwoich ſtrawił, potym dla umięietności ięzykow Oryentalnych, dzieſięć lat przepędziwſzy w Turczech,

LIIII

czech, tamże powietrzem zarażony, życie to zkończył. 4. Jędrzey młodzieńcem umarł. 5. Remigian pod Smoleńſkiem poległ. 6. Zygmunt w Wołoſzech. 7. Jan wzięty tamże w niewolą, gdy z niey wykupiony powraca do Oyczyzny, w Dunaiu rzece utonął, niewiem czy nie ten to Jan, miał za ſobą Anne Maſzkowſką *Baran;* 8. Piotr w Konſtantynopolu ucząc ſię Arabſkiego ięzyka, powietrzem zginął. 9. Mikołay Rotmiſtrż pieſzy pod Kokenhauſen. 10. Alexander pod Skałą w niewolą od Tatarow poimany, wyſzedſzy z niey, iezdził w legacyi do Turek. Felician Otwinowſki, miał za ſobą Zofią Bełdowſką. Kazimierza wſpominaią *Konſtytucye 1662 fol. 25.* Michał 1632. N. miał za ſobą Maryannę Kamocką. N. Woyciecha Kraſuſkiego małżonka, Jan 1594 *Acta Caſtr: Sandec;* Adam 1616, Samuel *1634 Acta Cracov:*: Jadwiga Adama Niewiárowſkiego małżonka.

Owada herb.

MA bydź brama złota w polu czerwonym, o dwoch drzwiach, nad nią korona krolewſka, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie. *Okol: tom: 2 fol: 381.* gdzie powiada, że tym herbem był nadany Owada żołnierz Polſki, od Bolesława Smiałego krola Polſkiego, gdy go do Kiiowſkiey, ktorą Złota zowią, Bramy, beſpiecznie doprowadził: ktoby ſię iednak tym herbem pieczętował, żadnego nie kładzie.

OWADOWSKI herbu Łabędź, z Owadowa w Rawſkim Woiewodztwie y w Powiecie Radomſkim. Jedrzey Owadowſki Kuchmiſtrz krolewſki. Floryan z Radziwiłem Xiążęciem Biſkupem Krakowſkim y Kardynałem, iezdził do Rzymu. Filip Dunin Owadowſki Stolnik Sandomirſki, przemyślney induſtryi człowiek, od ſummy Neapolitańſkiey imieniem krolewſkim prowizye odbierał, z Ewy Kochanowſkii herbu Korwin, corka iego Zuzanna Sebaſtyana Wołuckiego, Kaſztelana Małopolſkiego Staroſty Rawſkiego małżonka. Filip kolligat Rykowſkich, *Cichoc: Alloq:* N, była za Krzyſztofem Kruſzelnickim Piſarzem Grodzkim Krzemienieckim.

OWŁO-

**OWŁOCZYNSKI herbu Suchekownaty* w Mińſkim Woiewodztwie. N. Owłoczyńſki wraz z Dymitrem Carem Moſkiewſkim poległ w Moſkwie *1606 Petricius.* Jozef Sędzia Grodzki Minſki y Maciey 1632, Maxymilian deputat na Trybunał głowny Litewſki 1651, Daniel y Wawrzyniec *1674.* Są y na Wołyniu, z tych Jerzy Sędzia Ziemſki Włodzimirſki, miał za ſobą Elżbietę Iwanicką.

**OWSIANY herbu Oſtoia* w Woiewodztwie Nowogrodzkim. Daniel Owſiany Podſędek Wołkowiſki, z Mogilnickii miał trzech ſynow. Staniſław długo w woyſku ſłużył pod Krolewſką Uſarſką choragwią. Kazimierz zginął na woynie. Jan Kanonik Smoleńſki, Proboſzcz Tołoczyńſki. Bogusław Kanonik Regularny, Hieronim, Dominik, Staniſław bracia rodzeni. Jan Podſtoli Wołkowiſki *1674,* Alexander Miecznik Wołkowiſki 1710. piſze o nich *Koiał: in Mſ.*

**OWSIANY herbu Rawicz* w powiecie Lidzkim. O tych tenże autor świadczy. Marcin Owſiany Stolnik Lidzki, z Seymu *1621* Deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki. Adam brat iego rodzony, naprzod Podſędek, a potym Sędzia Ziemſki Lidzki, żona iego Wilcżkowna, z ktorey ſynowie Jerzy y Staniſław. Benedykt Stolnik Lidzki 1674. N. była za Janem Dziewałtowſkim Stolnikiem Kowieńſkim.

OWSIANY herbu Rola w Podlaſkim Woiewodztwie. N. Owſiany za Zygmunta: Auguſta, od ktorego Jan Broniſzewſki kupił niektore dobra. N. miał za ſobą Katarzynę Mokrzycką ale *ſterilem.* Mikołay w Zakonie naſzym.

**OWSINSKI.* N. Owſińſki miał za ſobą Anne Zebrzydowſką. *Paproc: o herb: fol 275.*

OYRZANOWSKI herbu Junoſza w Wielkieypolſzcze, y w Krakowſkim Woiewodztwie. Staniſław Oyrzanowſki, ſioſtra iego Maryna Mikołaia Bratkowſkiego małżonka *Baron:* Jan y Stefan w Krakowſkim 1674. Kazimierz w Zakonie naſzym, umarł w Przemyślu w roku 1712. Jan z Oyrzanowa Cześnik Liwſki, podpiſał 1525 dekret przeciwko Heretykom, *u Łubienſk:* Teofila Floryana Stokowſkiego małżonka 1709. *Acta Caſtren: Vielun:*

OYRZYNSKI herbu Lubicz w Ciechanowſkiey Ziemi, ktorych Mieczykami zowią, Jędrzey Oyrzyńſki *1606.* Jan, Kaſper, Adam w Płockim 1674, Jan w Poznańſkim 1632, Niektorzy z nich w Litwie oſiedli, z tych Jan w Orſzańſkim 1648. N. była za Kaſprem Ptaſzyńſkim.

OZAROWSKI herbu Rawicz w Sendomirſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Ożarowa. Jan Borgiło z Ożarową 1489 *Acta Terreſtr: Vielun:* Siegniew y Prandota bracia rodzeni: Z tych Prandoty ſynowie. 1. Jan Proboſzcz Trocki, Kanonik Sendomirſki, Kazimirſki, Garbowſki Proboſzcz. 2. Rafał, ktorego ſyn Benedykt zabity, fortuna iego przez corki, w inſze ſię Domy doſtała, to ieſt do Skromowſkich. Grodziow, Kraſowſkich, Oſieborowſkich y Jaſtkowſkich. Bartłomiey zſzedł bezpotomnie, dobra iego Rudno, Gołembia, połowa miaſteczka Rawy, w Dom ſię Firleiow przenioſły. Mikołáy Dworzanin krolewſki, ſyn iego Januſz, corki do Xięſtwa Litewſkiego wypoſażone. Laſſota, albo Sylweſter Podkomorzy koronny w roku 1538, z tym tytułem podpiſał liſt Zygmunta I krola dany Miaſtu Lubelſkiemu, Janowi Grotowi Biſkupowi Krakowſkiemu nadgrobek wyſtawił *1522, Starow: In Epiſc: Cracov:* zoſtawił corkę Anne Jędrzeia Tęczyńſkiego Kaſztelana Krakowſkiego małżonkę, y ſyna Mikołaia. Mikołay ſyn Mikołaia z Niewiarowſkii herbu Pułkozic Podkomorzanki Krakowſkiey, zpłodził dwie corki, y trzech ſynow. Jakub dziedzic na Woynowicach, ktoregoż pier-

wſzey

wſzey żony Byſtrzamowny, ſynow dwoch Jan y Krzyſztof, tyleż corek Anna y Urſzula: z drugiey Podlodowſkii, Dawid y Staniſław, od ktorego potomſtwo zoſtało. Siegniew brat rodzony Prandoty, miał ſyna Mikołaia, ktorego ſyn także Mikołay. tego zaś Staniſław, Jozef, y Mikołay. Rafał drugi ſyn Siegniewa dziedzic na Snopkowie, od ktorego poſzli Snopkowſcy. Trzeci Felicyan dziedzic na Siwokiękach, niewiem czy ten Felicyan Kaſztelanem był Sanockim, y miał za ſobą Boleſtraſzycką, Czwarty Staniſław godny Rotmiſtrz, ſyn Felicyana dopiero wſpomnionego Jędrzey, był Podkomorzym u krola Zygmunta Auguſta. N. Ożarowſka była za Komorowſkim Hrabią Liptowſkim herbu Korczak, miała z nim corkę Barbarę, ktora była za Macieiem Koſtką. *Duryew: Niezeſzła Pamieć fol: 32.* Jan z Barbarą Jaroſzewſką herbu Rola, iednego tylko ſyna zoſtawił Franciſzka dziedzica na Wierzbnie Bobinie, Wolwanowicach, Leczycach, Jazdowiczkach, *1mo voto* wſzedł w kontrakty małżeńſkie, z corką Macieia Olſzewſkiego z Dobrzelewſkii urodzoną, ale ta była bezdzietna: *2do voto*, z Dorotą Jordanowną corką Staniſława Podkomorzego Krakowſkiego y Borkowny *Baran:* Barbara Mikołaia Bębnowſkiego herbu Odrowąz małżonka. *Baran:* Stefan miał za ſobą Eufrozynę Mozgawſką wdowę po Skotnickim, Samuel Maxymilian Woyſki Sendomirſki, Teodorę Gorecką, y z niey corek pięć, Dorotę Samuelowi Zelińſkiemu, Alexandrę Staniſławowi Koleckiemu, Konſtancyą Alexandrowi Rożyckiemu, Ludowikę Alexandrowi Ruſſockiemu, Annę Władyſławowi Wołkowi zmowione. Piotr Ożarowſki poiął Felicyannę Boleſtraſzycką z tey corka Konſtancya była za Alexandrem Drohoiewſkim, Tereſſa Kaſztelanka Sanocka Staniſława Kraſińſkiego małżonka. N. była za Piotrem Brzeſkim herbu Topor. Alexander 1632, Marcin 1648. Krzyſztof, Staniſław y Dobieſław 1674. Jerzy naprzod Stolnik Krakowſki, poſeł na Seym y Kommiſſarz do ſprawy Toruńſkiey 1724, deputat na Trybunał koronny 1705; daley Podſtoli koronny, temi czaſy gdy to piſzę, Obożny koronny, Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey 1732. Poſeł do Francyi z konfederacyi Dzikowſkiey, corka iego żyie z Lubomirſkim Staroſtą Kazimirſkim. N. Podſtoli Buſki, miał za ſobą Helenę Drohoiewſką, z nią ſynow trzech Samuela, Krzyſztofa y Jana, corki Alexandrę mniſzkę, Maryannę y Konſtancyą Piekarſką Majorową. Jędrzey Woyſki Chełmſki, N. Stolnik Wendeńſki, Samuel, Marcin 1697. Adam miał za ſobą Kryſtynę Ruſzkowſką.

OZDOWSKI. Stecko y Paſzko Ozdowicy Ziemianie Wołyńſcy 1528 *Metryka Wołyńſka.*

OŻGA herbu Rawicz w Ziemi Warſzawſkiey y Lwowſkiey, Jędrzey Ożga Opat Tyniecki umarł w roku 1482, *Szczygiel: in Tinecia fol: 150.* Balcer Ożga Sędzia Grodzki Lwowſki, w naukach Oyczyſtym prawie w rycerſkich dziełach biegły. Mikołay ktorego wſpominaią *Konſtitucye 1603 y 1607.* Katarzyna Mikołaia Kopycińſkiego Podſędka Halickiego małżonka 1620. Woyciecha chwali z męſtwa, *Paproc: w Panoſzy 1575.* Piotr, Sędzią był Ziemſkim Lwowſkim 1603, do Turek od Zygmunta III Poſłem, Referendarzem koronnym y Staroſtą Trembowelſkim. Piotr Piſarz Ziemſki Lwowſki, a potym Podkomorzy Lwowſki, funduſz uczynił na ubogie wdowy, na ozdobę kaplicy S. Staniſława Koſtki przy kościele Lwowſkim, y żeby przed ołtarzem iego, co wtorek mſzą grano: corki iego, iedna Chociwſkiemu Dobrogoſtowi Chorążemu Podolſkiemu, druga Anna Wielhorſkiemu Kaſztelanowi Wołyńſkiemu zaślubione. Jakub ſyn Piotra Stolnik Chełmſki,

żona iego Elżbieta, corka Stępkowſka 1694, fundował Kongregacyą Dobrey Smierci, przy kościele Lwowſkim, *Hiſtor: Coll: Leop:* N. była za Sebaſtyanem Charczewſkim Podſtolim Sanockim, a potym Kaſztelanem Słońſkim. N. Podczaſzy Lwowſki, corki iego, iedna Gryzella Xięnią rządzi klaſztor S. Benedykta u Wſzyſtkich SS. we Lwowie, druga tamże Zakonnica Karmelitka, Trzecia Panieńſkie ſobie życie obrała, ſynowie zaś Jędrzey w Zakonie naſzym rządził Collegia Toruńſkie, Lwowſkie, Staniſławowſkie, Oſtrogſkie, Kaliſkie, umarł 1738, Samuel Proboſzcz Lwowſki, Scholaſtyk Chełmſki, Deputat kilka razy na Trybunał koronny, teraz gdy to piſzę Biſkup Kiiowſki, katedralny kościoł w Zytomierzu wyſtawił, y gdy ten pogorzał, znowu inny znacznym koſztem iego ſtanął. Jozef Stolnik y Sędzia kapturowy Lwowſki w roku 1733. Anna Łowczanka Lwowſka, Alexandra Trzebińſkiego, ktory potym był Biſkupem y Podkanclerzym koronnym małżonka. N. była za Jackiem Mokrſkim.

OZEGOWSKI. Zofia Ozegowſka Wieruſza Kowalſkiego małżonka, *Acta Caſtren: Opoczn: 1546.*

OZIĘBŁOWSKI herbu Radwan w Xięſtwie Litewſkim *Koiał: in Mſ.* Szczęſny Oziębłowſki Kaſztelan Sochaczewſki, z Rzewuſkii urodzony, pierwſzą żonę miał Dąbrowſką w Ziemi Liwſkiey, urodzoną z Ługowſkii, z tey był ſyn Jan, drugą żonę Annę Lanckorońſką, z tą ſyn Lenard. Jan ſyn Szczęſnego trybem tamtych kraiow przenioſzſzy ſię do Xięſtwa Litewſkiego Szczęſnowiczem Oziębłowſkim zawołany, koło roku 1570, z Doroty Jaſkołdowny Skarbnikowny Grodzieńſkiey, zpłodził ſyna Jana, ktory w błedach heretyckich uwikłany zbor fundował w Szylanach, Grzymalanka corkę mu powiła Elżbietę, ktorą wydała za Hrehorego Łaniewſkiego, y ſynow trzech Samuela, Krzyſztofa, y Kazimierza. Z tych Samuel Horodniczy Grodzieńſki, ożenił ſię z Barbarą Ryſzkowſką Kaſztelanką Mściſławſką, y zpłodził Mikołaia, ktory powracaiąc z Chocimſkiey woyny, umarł, leży u OO Bernardynow we Lwowie. Jana *Soc: JESU*, Kazimierza, Staniſława, y ten z pod Wiedenſkiey wracaiąc, zſzedł z tego swiata, Pawła ten młodo umarł, Piotra, y Michała, w zakonie Kaznodzieyſkim Dominikiem nazwanego. Krzyſztof brat Samuela, żona iego Olęcka Piſarzowna Grodzka Trocka, ż nią była corka Petronella, y ſynow trzech Dominik, Jan, Karol. Kazimierz trzeci brat Samuela, podczas expedycyi Moſkiewſkiey poległ, Lenard drugi ſyn Szczęſnego na początku położonego, złączył ſię dożywotnie z Dzierzkowną, z tey był ſyn Kaſper, żona iego Puciatowna Teodora, z nią zpłodził corki Annę, ta żyła z Szukſztą Podſtolim Zmudzkim, Kryſtynę, ta za Iwickim, Szczęſną, ta z Maykowſkim, y ſynow Macieia, Jana, Jędrzeia y Piotra. Druga żona Kaſpra była Anna Woynianka. Maciey Staroſta Szymańſki 1621, miał za ſobą Elżbietę Raiecką Balcera Woyſkiego Trockiego corkę, z nią ſynow dwoch Kaſpra y Alexandra, corek zaś ſiedm Annę Wilczkowi Kaſztelanowi Trockiemu Staroście Ośmiańſkiemu. Zofią Sieſickiemu Marſzałkowi Wołkowiſkiemu, Dorotę Benedyktynkę w Wilnie; Konſtancyą Konſtantemu Andrzeiowſkiemu, Halſzkę Władyſławowi Kęſztortowi Skarbnikowi Zmudzkiemu, Maryannę Stefanowi Chrząſtowſkiemu, Ciwunowi Berzańſkiemu Inſtygatorowi Litewſkiemu, z tey był ſyn Jozef Staroſta Roſiewſki, y dwie corki, z ktorych iedna była za Puzyną Podkomorzym Upicſkim, druga także za Puzyną Ziemſkim Upicſkim, *2do voto* taż Maryanna, żyła za Janem Toletem Podſtaroscim Zmudzkim Staroſta Roſienſkim z ktorym mia-

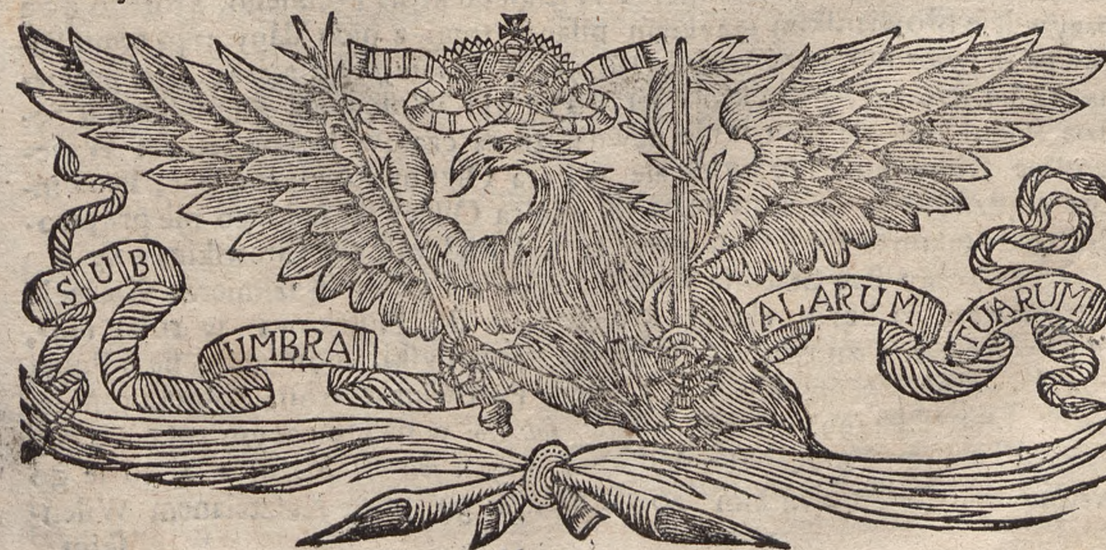
ła dwie corki, iednę za Uwoyniem, drugą Pannę. Siodmą Felicyannę Danielowi Chrząłtowſkiemu Miecznikowi Zmudzkiemu zaślubione. Tenże Maciey miał drugą żonę Umiałtowſką, wdowę po Okolſkim, z nią zpłodził corkę Eufrozynę, ktora była za Karolem Kieſztortem Starostą Tawruſkim. Kaſper ſyn Macieia z Raieckiy, złączył ſię dożywotnie z Tyzenhauzowną Woiewodzanką Inflantſką, Alexander brat iego z Zawiſzanką ſioſtrą Krzyſztofa Marſzałka Litewſkiego, oba iednak bezpotomnie pomarli. Jan ſyn drugi Kaſpra z Puciacianki poiął w małżeńſtwo Annę Szabłowſką z Chrapowickiy urodzoną, z tą zoſtawił corkę Kryſtynę, *imo voto* Adama Pokirſkiego, *2do* Jerzego Puzyny Podczaſzego Upickiego małżonkę, z drugim miała corkę, ktora poſzła za Euſtachiego Umiałtowſkiego Cześnika y Sędziego Grodzkiego Upickiego, ſynow czterech Jana Krzyſztofa, Konſtantego y Władyſława. Z tych 1. Jan Woyſki Grodzieńſki, żona iego Kryſtyna Kierdeiowna Kaſztelana Zmudzkiego Oleſkiego, ta mu tylko dwie corki urodziła, Annę Graiewſką, y Joannę Kolęcką Marſzałkową Mozyrſką, Staroścma Eyſzyſką. 2. Krzyſztof temu Dorota Piotrowiczowna powiła ſyna Boguſława, ktory z Zofii Zołty zpłodził corkę Annę y ſynow czterech Antoniego, Kazimierza, Michała, y Jana. 3. Konſtanty poiął Zofią Sopocikowne, z niey ſyn Piotr młodzianem umarł, y corka Dorota panna. 4. Władyſław ten z Jadwigą Puzynianką miał cztery corki, Zofią ta była za Frankiem, z ktorym zpłodziwſzy dwoch ſynow, y owdowiawſzy, poſzła za Albrychta Czyża, Annę ta za Czyżem, Eſterę ta za Kulzelewſkim, Katarzynę za Tokarzewſkim: y ſynow Alexandra, tego żona Bluſciowna, Konſtantego tego Zofia Choiecka, wdowa po Wieczorze. Krzyſztofa tego Kulzelewſka żona. Jędrzey ſyn trzeci Kaſpra z Puciacianki Ciwun Szadowſki, Staroſta Skirſtymońſki, cztery razy śluby małżeńſkie ponawiał. Pierwſzy raz z Bielewiczowną, drugi raz z wdową Bielewiczową, trzeci raz z Dorotą Szabłowſką rodzoną ſioſtrą wzwyż pomienioney, z tey miał ſynow Hieronima Zygmunta, Macieia, Jędrzeia, y Albrychta, Corki Dorotę Zakonnicę Bernardynkę, Cecylią ta poſzła za Gabryela Legieckiego, y Alexandrę Pannę. Czwarty raz z Maſſalſką, wdową po Jundzile ale bezpotomną. Z ſynow iego 1. Hieronim wziął za żonę Dorotę Wolanowne Sędziankę Ziemſką Oſzmiańſką, z tey byli ſynowie Stefan, ktorego Zona Pakoſzowna wdowa po Cedrowſkim, y Mikołay, tego pierwſza żona Petronella Kimbartowna, z niey corka Maryanna, Druga żona Anna Ełtkowna, z tey corka Zofia, Trzecia żona Anna Zydowiczowna, z tey dway iego ſynowie, Hieronim y Antoni, Corka tegoż Hieronima z Wolanowny, Dorota Łopotowa: po Wolanownie poiął Eufemią Mleczkownę Sędziankę Ziemſka Brudzką, wdowę po Sumoroku Stolniku Kowieńſkim, ſioſtrę rodzoną Staroſty Zmudzkiego, z tey tylko dwie corki zoſtały, Helena Gokiewſka, y Eufemia Jędrzeia Worłowſkiego małżonka. 2. Zygmunt Staroſta Skirſtymońſki, miał za ſobą Dorotę Bielewiczownę Podkomorzankę Zmudzką, z nia corkę Katarzynę ktora ſię w małżeńſtwo dostała Janowi Worłowſkiemu Skarbnikowi Kowieńſkiemu. 3. Maciey tego żona Kryſtyna Kołakowſka, z ktorey corki Maryanna Judyta Lawrynowiczowa, Praxeda, Petronella, Tekla, y ſynowie Nikodem y Jerzy. 4. Jędrzey Pleban Dawgielſki. 5. Albrycht poiął Katarzynę Narburtowne Piſarzowne Ziemſką Zmudzką, z tey zoſtawił corki Dorotę y Annę y ſynow Kazimierza y Michała tego żona Maxtymianka z Prus. Po Naburtownie poiął Annę Skarſzewſką, z niey ſyn Adam y corek dwie Kryſtyna

Kryſtyna y Elżbieta. Piotr czwarty ſyn Kaſpra z Puciacianki, wſzedł w kontrakty małżeńſkie, z Reginą Białozorowną Podkomorzanką Upicką, z nia zpłodził corki Petronellę Jędrzeia Brzozowſkiego Cześnika Kowieńſkiego małżonkę, y Maryannę Kuśląńcową: ſynow piąciu Staniſława, Piotra, Hektora, Fortunata y Kaſpra. A z tych 1. Staniſław Woyſki Wilkomierſki, miał za ſobą Jadwigę Kieſztortowne Skarbnikowne Zmudzką, ta mu zrodziła dwoch ſynow, Kazimierza Chorążego Parnawſkiego, żona iego Elżbieta Inurowiczowna Skarbnikowna Kowieńſka, y Karola Skarbnika Rzeczyckiego, żona iego Katarzyna Szulcowna z Prus, z tey ſyn Antoni. Po Kieſztortownie poiął Petronellę Szukściankę, z tey corki Helena Bazylemu Iwanowſkiemu, z ktorym zpłodziła dwoch ſynow. Anna y Eleonora Chryzoſtomowi Bielewiczowi Stolnikowi Smoleńſkiemu zaślubione y ſyn Mikołay Zakonu S. Franciſzka, umarł Gwardyanem w Pińſku, przedtym zaś Kowieńſki Konwent rządząc, wiele tamtemu mieyſcu dobrego uczynił. Po Szukściance poiął Kimbartownę Skarbnę Litewſką, ale z nią żył *ſterilis*. 2. Piotr Cześnik Kowieńſki żona iego Bartoſzewſka, ta mu zpłodziła corkę Joannę Chreptowiczowa Stolnikową y Podſtarościną Grodzieńſką, y ſynow dwoch, Jozefa Stolnika Wilkomirſkiego, żona iego Dąbrowſka Podkomorzanka Wileńſka: y Hektora ktory ſię złączył dożywotnie z Rożnowną z Inflant, z tey była corka Tereſſa. 3. Hektor Piſarz Ziemſki Wilkomirſki żył bezżenny. 4. Fortunat, y ten także. 5. Kaſper miał za ſobą Elżbietę Grotowſką Sędziankę Grodzką Trocką, z nią zpłodził ſyna Jana Staroſte Jakońſkiego, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Katarzyna Raiecką Marſzałkowną Lidzką, wdową po Samuelu Komorowſkim Podkomorzym Wileńſkim. Maciey miał za ſobą Białozorową Marſzałkową Upicką.

OZIĘBŁOWSKI *herbu Sulima* w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Oziębłowſki na dworze Macieia Piirokońſkiego Biſkupa 1608.

OZIERECKIE Xiążęta początki ſwoie ciągneli od Włodzimierza Jedynowładzcy Ruſkiego; y od iego ſyna Sudziſława Xiążęcia Pleſzkowſkiego, a iako *X. Koiął: świadczy in. Mſ.* od Xiążąt Druckich, atoli Jan Xiążę Oziereckie za Zygmunta I. przeniosł ſię do Moſkwy.

OZIERSKI, Michał Ozierſki Ziemianin Smoleńſki, ktorego wſpomina *Konſtytucya 1662 fol. 18*, z pochwałą wierności iego ku Oyczyźnie y odwagi rycerſkiey.

*PABIEROWSKI. Jakub Pabierowſki miał za ſobą Maryannę Ogrodzińſką, z ktorey ſynowie Mikołay, Łukaſz, Kazimierz y Staniſław.

PAC *herbu Gozdawa* w Xięſtwie Litewſkim. Poſpolitſze wſzyſtkich zdanie, że ten Dom przezacny, z Xięſtwa Florencyi do Xięſtwa Litewſkiego przęnieſiony; Jakoż że Pacciuſzow Familia we Włoſzech ieſzcze przed Narodzeniem Pańſkim kwitneła, świadczy *Koiał. in Mſ.*, kiedy powiada, że widział w Bibliotece Trydenckiey przeieżdżaiąc tamtędy wykopane *antiquitates*, na gruntach Sornellum zamku w roku 1635, y znalezione od Curcyuſza Ingiramiuſza, a niegdy pod czas woyny z Rzymiany w rok po Katylinie zakopane, gdzie na iedney z nich było napiſano, *Coſmus Paccius Pontifex Maximus ſubſignavi.* Ze też z Florencyi ſławna y podziś dzień Familia Pazzyuſzow ſłynie, ieſt pewna, z ktorych była S. Marya Magdalena de Pazzis Zakonu Karmelitańſkiego, ktorą wielkiemi cudami od Boga wſławioną, a między inſzemi y tym, że iey ciało Panieńſkie do tych czas nieſkażone konſerwuie, Klemens dziewiąty Papież w liczbę Swiętych policzył, y dzień dwudzieſty piąty Maja, iey uroczyſtości naznaczył. Tey Swiętey znaczne relikwie, to ieſt ząb w złoto, y włoſy ſubtelnie w kryſztał oprawne przyſłał Pacowi Biſkupowi Wileńſkiemu Xiążę Florenckie z liſtem do niego, gdzie ich bliſkich we krwi do tey Swiętey zeznaie. Wątpliwośc tylko zoſtaie, kiedy y te przenoſiny ſtanełv, czyli z Palemonem y innemi Rzymianami do Xięſtwa Litewſkiego zaſzłemi, czyli poźniey. Przecięż wſzyſcy na ſtarożytność tego Domu w Xieſtwie Litewſkim zgadzaią ſię. *Połuianowicz w Genealogii* Paca w roku 1686 zebraney twierdzi, że Ginwiła ſyn Pac Gilewicz, kwitnął za Kazimierza Wielkiego krola Polſkiego, ktorego dwa przywileie Słowiańſkim ięzykiem piſane, drugi z nich dany 1340 temu Pacowi Gilewiczowi, przywodzi: *Olſzowſki w kazaniu ſwoim pogrzebowym* powiada, że ieſzcze za Jagełła krola Jerzy Pac był Woiewodą Kiiowſkim, y Sędzią Podolſkim, ale to u mnie pewna, że za czaſow Jagełła ieſzcze Woiewodow Kiiowſkich nie było, ale Xiążęta Olgimuntowiczowie tą Prowincyą rządziły. A do tego że na to autora Olſzewſki żadnego nie przywodzi. Jana takimże ſpoſobem piſze, że był Podczaſzym Litewſkim 1524.

Mikołay Pac Staroſta Lidzki, ieden z Poſłow Kazimierza Xiążęcia Litewſkiego, na Seym elekcyi krolewſkiey do Piotrkowa w roku 1445. *Stryiko. fol: 608*, y znowu 1453 na Seym Parczowſki, upominaiąc ſię u Polſki Podola, *Stryik: fol: 618 Koiał: p. 2.* Jerzy Pacowicz Staroſta Połocki y Marſzałek Litewſki 1499. *u Łaſk: w ſtatu: fol: 130:* w naſtępuiącym roku mężnie Smoleńſka bronił przeciwko Moſkwie, *Stryik: fol: 681 Koiał: p. 2.* gdzie go Namieſtnikiem Smoleńſkim zowią, *Okolſki* go piſze Kaſztelanem Wileń-

ſkim; ale nieſłuſznie iego corka Zofia żona Mikołaia Radziwiła Woiewody Wilenſkiego, ktora w Kobryniu kościoł zaczeła fundować, o czym czytałem liſt Zygmunta I. *in Mſ. Petricov:* Zył potym według Koiał: ſyn iego z Radziwiłowny Xiężny Kobryńſkiey (myli ſię ten autor, ſioſtra to była iako ſię mowiło, żona Radziwiła) Mikołay Podkomorzy Litewſki daley Woiewoda Podlaſki, tego z Alexandry Xiężny Holſzańſkiey, z ktorą wziął w poſagu Derazne y Zaiezierze, było cztery corki, tyleż ſynow, to ieſt Mikołay naprzod Nominat na Biſkupſtwo Kiiowſkie, iako go wſpominaią *Konſtytucye 1564 fol: 52, y Paprocki o herb: fol: 674*, gdzie o nim powiada, że wiele Xiąg piſał, ale Kalwińſkim duchem trąciły; dla tego też niechcąc ſię święcić, y ſtan duchowny porzuciwſzy, zoſtał potym Kaſztelanem Kiiowſkim, *to Koiał: in Mſ. Sarnicki w prefacyi ſwoiey* piſze go w roku 1587 Kaſztelanem Mściſławſkim, chyba, że z tey przeſiadł ſię na Kaſztelanią Kiiowſką: był Pan hoyny y w muzyce ſię kochaiący. Drugi Staniſław, ten ieſzcze będąc Namieſtnikiem Witebſkim, dał odſiecz Jezierzyſzczom, gdzie trzynaście tyſięcy Moſkwy, we dwoch tyſięcy naſzych pogromiono. W roku 1566 był Podſtolim Litewſkim, nakoniec Woiewodą Witebſkim y Staroſtą Surazkim. W roku 1566 przez ſwoich Kozakow, Moſkiewſkie kraie ſzeroko plądrował, y Sitna dobył, na ktorym wziął ſto dwadzieścia hakownic, a we dwie lecie Wieliſkie, Uświatſkie y Bielſkie włości popalił, Pułk Carſki z Boiarow zgromadzony, w tymże roku znioſł. Obleżony na Witebſku, fortecy ſzczęśliwie dotrzymał. Miał za ſobą Kryſtynę Chodkiewiczownę Kaſztelankę Wileńſka. *Starowol: in Bellator: Sarmat: fol: 181* położył iego *elogium*, ſyn iego miał bydź Jan Woiewoda Połocki w roku 1599.

Paweł trzeci ſyn Mikołaia z Alexandry Xiężniczki Holſzańſkiey, naprzod Kaſztelan Witebſki, iam go y Mińſkim napiſał bo *Sarnicki* wyraznie piſze o nim; potym Woiewoda Mściſławſki, ktoremu z tym tytułem, y braci iego wzwyż wſpomnionym dziedzicom na Rożańce, *Stryikow:* przypiſał ſiodmą Xięgę kroniki ſwoiey; Staroſtą Mściſławſkim, Wilkomirſkim, y Dziſienſkim. Złączył ſie był dożywotnie *imo voto* z Reginą Wołowiczowną, z tey były dwie corki, Zofia wydana za Woyciecha Rakowſkiego Kaſztelana Wiſkiego, Staroſtę Uciańſkiego, umarła 1617 fundowała kościoł w Wilnie. Barbara za Jozefa Tyſzkiewicza, trzecia w Zakonie S. Franciſzka *2do voto* z Anną Chodkiewiczowną Kaſztelanką Wileńſką, co poznać z iego teſtamentu w roku 1595 piſanego, atoli o potomſtwie iego z nią milczą autorowie. *Koiał: in Mſ. y Dygonia Tomaſz Ord: S. Franc: de Obſerv: w kazaniu Lilia Pacowſka* y inni poſpolicie twierdzą, że umarł Kaſztelanem Wileńſkim, ale roku nie piſzą: przydaią y to, że w roku 1573 od ſtanow Litewſkich iezdził na Seym koronny w legacyi. Synow iego z pierwſzey żony było trzech. Z tych Jan Podczaſzy Litewſki *Walicki w Obrazie Kodenſkim* piſze, że Pac Podſtoli Litewſki miał za ſoba Kryſtynę Sapieżankę, Alexandra Dadziboga Woiewody Mściſławſkiego corkę. Wſpominaią go *Konſtytucye 1589 fol: 560.*

Mikołay Biſkup Zmudzki, drugi ſyn Pawła Kaſztelana Wileńſkiego z Wołowiczowny, z Suffraganii Wileńſkiey do tey Infuły wynieſiony, *religione & prudentia ornatiſſimus:* mowi *Cichoc: in Alloq: Oſec: lib: 2 cap: 22*, część dziedzictwa ſwego do tego Biſkupſtwa przyłączył, wſpominaią go *Konſtytucye 1613 fol: 46*, Kommiſſarzem do rozgraniczenia Kurlandyi y Xięſtwa Zmudzkiego. O nim *Argentus de Reb: Societ: in Reg: Pol: c. 9. fol. 131.*

świadczy, że na fundacyą Collegii *Soc: JESU* ofiarował naszym y dobra, y pieniądze, y Bibliotekę, umarł w Padwi, do Włoch daleką peregrynacyą podiąwszy w roku 1619, pełen Pasterskich zasług, osobliwie miłosierdzia na ubogich, gorliwości o honor Boski, pilności w dozorze karności kościelney, przykładnego żywota.

Piotr, trzeci syn Pawła Kasztelana Wileńskiego, z Wołowiczowny, naprzod Starosta Mścisławski, z Seymu 1607 Kommissarz do granic, *Constit: fol: 861* y 1611 poseł na Seym, *Constit: fol: 46*, potym Chorąży y Podskarbi Nadworny Litewski, na koniec Woiewoda Trocki, Starosta Dawgieliski. Ofiarowano mu przedtym krzesła Woiewodztw Witebskiego y Mścisławskiego, ale ich przyiąć niechciał, ledwo się użyć dał, że przyiął Trockie, iam go między Woiewodami Trockiemi, napisał pod rokiem 1670, ale to pewna, że wyżey siedział; rozumiem że po roku 1626 wstąpił na to krzesło. Był Pan woienny przeciwko Moskwie Turkom, y Szwedom pod Drohobuzem, Chocimem, y Kircholmem stawał, osobiście y z licznym rycerstwa gronem, swoim kosztem zaciągnionym. Po kampanii z Szwedami, zwycięzcy Bogu kościoł w Mścisławiu wystawił, a w Wilnie *Depositionis* z krzyża Pana Jezusa ołtarz, y pod nim grob sobie, gdzie naprzod pierwszą żonę swoię z Domu Zawiszankę pochował. Deputackiey funkcyi na Trybunał Głowny podiąć się choć proszony niechciał, obawiaiąc się iakiego uszczerbku sumnienia przy takim urzędzie. Sześć godziń naymniey co dzień klęcząc na modlitwie trawił, z ktorego zwyczaiu swego y w siedmdziesiątoletnym wieku nigdy nie spuścił. Gdy mu pałac iego ogniem trefunkowym zagorzał, on na ratunek pobliższego kościoła wszystkich ludzi, zaniechawszy swoiey szkody obrocił: a straciwszy tym pożarem tak wiele domowey splendecy, ieszcze dziękował Bogu, mszy kilka na tę intencya naiąwszy, że Bog chciał tym procederē oderwać go od miłości świata, y iego pompy. Chwałe Bożą y wiarę nietylko w swoich poddanych ale y w pobliższych swych sąsiadach iako mogł rozmnażał. OO Augustyanow *de Paenitentia* w Twereczu, znacznym nakładem fundował, innym zaś Zakonom hoyney reki swoiey łaski nie skąpo sypał, *Decora lilieti Paciani Academ. Viln: Dygonia loc: citato.* Pierwsza żona iego według Informacyi tego Domu Zielinska, z tey syn Jan, y corka Piotrowi Karolowi Isaykowskiemu Łowczemu Litewskiemu ktory umarł w roku 1640, zaślubiona; *Starowol: in Monum. fol: 240.* Druga żona Piotra Elzbieta Szemitowna Kasztelanka Smoleńska, czy iak inni piszą Mikołaia Szemiota Ciwuna Eyragolskiego, Sędziego Ziemskiego Zmudzkiego, y Sokolińskii Marszałkowny Litewskiey corka, z tey corka w Zakonie S. Benedykta Professyą Bogu uczyniła, y synowie, Krzysztof, Wacław, Jerzy, Felix, Hieronim, Bonifacy, Michał, Kazimierz. Jan pierwszy syn Piotra z Zielińskii Kanonik Wileński młodo wszedł do grobu, pierwey niżeli Ociec, ofiarowano mu było Biskupstwo Inflantskie, ale go przyiąć niechciał. Drugi Krzysztof Dworzanin krolewski, y ten w młodey porze życia swego, gorączką zniesiony z tego świata w obozie pod Smolenskiem. Trzeci Felix albo Szczesny, naprzod Cześnik, a potym Podkomorzy Litewski, Starosta Dzisnieński, Dawgieliski, Raciborski, kochanek y wielki Konsyliarz Władysława IV y Jana Kazimierza krolow, ofiarowanego sobie krzesła Senatorskiego przyiąć nie chciał, był z Seymu 1685 Kommissarzem w sprawie Biskupstwa Kurońskiego, *Constit: fol: 13;* Za nim pierwsza żona Konstancya czy Zofia Zawiszanka, corka Krzysztofa Marszałka Litewskiego, druga Schmelinzanka, trzecia Siberkowna, z niey zpłodził

zpłodził dwie corki, Sybillę y Annę, obie Mniszkami Benedyktynkami u S. Katarzyny w Wilnie zostały, gdzie klasztoru y kościoła dokończyły swoią fortuną, y fundacyi przyczyniły. Wacław Czwarty syn Piotra, umarł młodo na dworze Cesarza Ferdynanda, Panię wielkiey nadziei. Jerzy Bernardyn, piąty syn Piotra w Zakonie S. Franciszka *de Observantia* Gwardyan Trocki, zabity od Szwedow w Białym Stoku.

Hieronim szosty syn Piotra Woiewody Trockiego, Straźnik Litewski, Pułkownik krolewski, mąż dzielny y odważny, przeciwko Moskwie, Szwedom y Kozakom, w woysku Olenderskim experyencyi woienney nabył: w domu nakoniec swoim od Moskwy w niewolą wzięty, tamże życia swego dokonał; złączył się był dożywotnie ź Woynianką corką Piotra Woyny Podstolego Litewskiego, z niey dwie corki zostawił, iedna z nich Katarzyna poszła za Danilewicza Podkomorzego Ośmiańskiego, druga Anna za Pakosza Sędziego Ziemskiego Połockiego. Synow zaś iego trzech. 1. Piotr Michał naprzod Marszałek Bracławski, a potym Starosta y Generał Xięstwa Zmudzkiego, Wielońki, Płotelski, Dzisnieński, Dowgielski, Bractaski Starosta, wiele dokazywał przeciwko Turkom y Tatarom pod Barem, Zorawnem, osobliwie zaś pod Chocimem, gdzie z chorągwia swoią odważnie stanął, z pochwałą u wszystkich, z Seymu 1685 Kommissarzem zapisany do zapłaty woysku, *Constit: fol: 4;* świat pożegnał ten Senator, dobro pospolite y Oyczyznę miłuiący, prywaty y praktyki, częścią domowe, częścią cudzoziemskie nienawidzący, w roku 1696, żonę swoię pierwszą Teklę Konstancyą Wołowiczownę Stolnikownę Litewską w roku 1691 pogrzebszy, po ktorey poiął Maryą Narutzewiczownę Podkanclerzankę Litewską, wdowę po Chodkiewiczu Obożnym Litewskim, atoli z obiema żył *sterilis.* 2. Jan Kazimierz Chorąży Nadworny Litewski, Starosta Uświatski, mąż rycerski, czego dał iawne dowody pod Zorawnem y Chocimem, pułkownikuiąc pod stryiem swoim Hetmanem: synow iego temi czasy, gdy to piszę, dwoch kwitneło, Jozef Srarosta Chweydański, żona iego Wołowiczowna Referendarzowna Litewska, y z niey synowie Ignacy y Jan. Drugi Piotr Starosta Wileyski, wszedł w kontrakty małżeńskie z Eufrozyną Ogińską corką Grzegorza Starosty Zmudzkiego y Hetmana Wielkiego Litewskiego, z tey zostawuie syna y corkę. 3. Kazimierz Michał kawaler Maltański, Pisarz Litewski, Starosta Piński y Szyrwiński, Kommendor Poznański, Stwołowicki, Pocieykowski, wielce ćwiczony w dziele rycerskim, wszystkich sztuk woiennych, ziemnych y wodnych, dobrze wiadomy: bo przez pięć lat w Malcie morzem woiował, gdzie wiele szczęśliwie dokazował na morzu przeciwko Turkom: fundacyi *in monte pacis* OO Kamedułow od Krzysztofa Paca Kanclerza Litewskiego, zaczętey swoią szkatułą dokończył, co poznać z delineacyi tego klasztora iemu przypisaney, iest o nim wzmianka w Konstytucyi *1690 fol: 8.*

Kazimierz syn Piotra Woiewody Trockiego, Kanonikiem Wileńskim będac, wespoł z bratem Hieronimem do Moskwy wzięty zkąd wyszedszy 1662, został Proboszczem Wileńskim, y Gieranowskim, we dwie lecie, to iest 1664 na Biskupstwo Smoleńskie poświęcony, a potym na Zmudzkie posuniony: i gdy ieszcze słuchał Retoryki w Akademii Wileńskiey, wydany iest pod iego imienem *Panegiryk pod Tytułē Fastigiū 1644.* wspominaią go *Konstytucye 1667 fol: 17, y 1678 fol: 4 y 1685 fol: 4 y 1690 fol: 5.* gdzie mu Oyczyzna, dufaiąc iego rostropności, rożne funkcye zapisałá, iuż do zapłaty woysku, iuż na Trybunał skarbowy, iuż do rozsądzenia praw Biskupstwa Kurońskiego:

go. Niemniey y Paſterſkiey powinności czynił doſyć, porzadku y karności kościelney pilno przeſtrzegaiąc z Szydłowa kalwinſka ſektę rugował; indziey zaś Ukrzyżowanego Chryſtuſa honor ſurowie windykował na bezbożney chorągwi woyſkowey. Swietokupſtwem ſię niewywownie brzydził, ludzi godnych na beneficia kościelne dobierał. Z bratem ſwym Michałem Woiewodą Wileńſkim y Hetmanem, fundował Kanonikow Regularnych na Antokolu, kościoł także Katedralny Zmudzki iego nakładem ſtanął: Poſzedł po ſwych prac zapłatę w roku 1692.

Bonifacy ſyn oſmy Piotra Woiewody Trockiego Ciwun Trocki Pułkownik krolewſki, a potym Obożny Litewſki, *to Koiał: in Mſ.* ale wprzod iako ſię na elekcyą Jana III podpiſał, Straźnikiem był Litewſkim 1674, y z ſynem ſwoim Janem Bonifacym Staroſtą Botockim, ktory potym był Podkomorzym Litewſkim, z tym tytułem znaydzieſz go w Konſtytucyach *1678 fol: 11*, miał ſwoie chorągiew, podczas zamieſzania Rzeczypolpolitey, od ſwoichże w Domu zabity, zſzedł bezpotomnie: żyiąc w małżeńſtwie z Heleną Podbereſką Woiewodzanką Smoleńſką; był wprzod Marſzałkiem Wilkomirſkim, y poſłował na rożne Seymy.

Michał Kazimierz, dziewiąty ſyn Piotra Woiewody Trockiego, naprzod Obożny Litewſki, potym Woiewoda Smoleńſki y Hetman Polny Litewſki, w roku 1666 gdy Michał Radziwił poſtąpił na Woiewodztwo Wileńſkie, on wziął Kaſztelanią Wileńſką, wraz z Buławą Wielką Litewſką, a po śmierci Jerzego Chlebowicza Woiewodztwo Wileńſkie: był przy tym Staroſtą Dyneburſkim, Mereckim, Feidańſkim, Wielońſkim, Geranońſkim. Rycerſka odwaga do tych mu godności pomogła; a naprzod pod Parnawą, gdzie Aderkaſd Kommendant tey fortecy, ludzi ſwoich tak bliſko Zamku rozłożył, żeby naſzych, gdyby nacierać chcieli na Szwedow, mogł z dział fortecznych razić, poſtrzegſzy to Pac, z czterema tylko chorągwiami zbliżył ſię ku nim: widząc nie wielką liczbę ludzi Litewſkich Ardekaſd, chciał ſię o nich otrzeć, więc ruſzył ſię ku Pacowi, ale im ſię bardziey zbliżał Aderkaſd, tym ſię Pac z ſwemi chorągwiami z lekka w tył uſtępował: dopiero gdy zmiarkował, że mu iuz ſzkodzić niemogły Parnawſkie działa, wielkim ſercem na nich uderzył, dwie chorągwie na piechotę, a drugie dwie na iazdę ordynowawſzy: przyſzło do tego, że pomięſzawſzy ſzyki Szwedom, do ucieczki ich przymuſił, uciekaiących do ſamey bramy mieyſkiey goniąc dobrze raził, y pewnie by był za uchodzącemi y ſam wpadł do miaſta, iakoż kilku towarzyſtwa iego iuż w bramę ſamę zapędzonych zabito; tylko że w takim razie nieprzyiaciel fortelu zażył, ſłomę albowiem przed bramą zapaliwſzy, konie Litewſkiey iazdy tak przeraził, że nazad odwrocić muſieli. Chcąc śię tey ſwoich klęſki Szwedzi zemścić, znagła na naſz oboz uderzyli, rzecz nieſpodziana ſiła tumultu w naſzych ſprawiła; przecięż pancerna Chorągiew tym czaſem impet Szwedzki wytrzymała. Na drugiey ſtronie rzeki w ten czas Pac znaydował ſię, dowiedziawſzy iednak co ſię dzieie w kilkadzieſiąt koni, rzekę przebywſzy, z tyłu na Szwedow natarł, y lubo w tym opale kula mu nogę raniła, przecięż nie predzey z pola uſtąpił, aż poki Szwedow znowu do fortecy nie wparował. W tey potyczce Pułkownikowi Iſkielowi ſam Pac rękę po ramię odciął. Gdy potym Columbus przez rzekę przeprawy mu bronił w ſześciu ſet ſwoich, zbił go ten mężny kawaler, a między Zagorzami y Kurſzanami dziewięćſet ich poraził, y Aſſvera Pułkownika poimał. Duklaſa Szwedzkiego Wodza uſtawicznemi podiazdami inteſtuiąc, do tego

przymuſił, że z Zmudzi uſtąpić do Rygi muſiał. Piliuchtowa od Wilna odpędził, a potym gdy do Dyneburga na preſidium trzy tyſiące ludzi zbroynych prowadził, on go w dzieſiąciu ſwoich chorągwiach zbił na głowę. Dromunta Wodza Moſkiewſkiego, w ſześć tyſięcy idącego zwyciężył, prowiant zabrał, preſidium Bychowſkie wyciał, zamek obległ, y do poddania ſię przyciſnął. Piotra Dołborukiego, część woyſka utraciwſzy ſprawił, że od obleżenia Szkłowa uſtąpić nocą muſiał. Zacieklſzy potym w głąb Moſkwy, kray wſzyſtek ſpuſtoſzył wſpomina o nim *Konſtytucya 166: fol. 4*, y z pochwałą iak pod Witebſkiem, Szkłowem y Mohiłowem przeciwko Czerkaſkiemu Chowańſkiemu y Dołhorukiemu Hetmanom Moſkiewſkim, w piąciu tylko tyſięcy ſwoich heroicznie obſtawał. Po zabiciu Goſiewſkiego Hetmana Polnego Litewſkiego y Podſkarbiego od zawziętych na życie iego, krol Jan Kazimierz dawſzy mu, na tenczas Obożniemu Litewſkiemu Regimentarſtwo nad woyſkiem, zlecił, żeby był Związkowych ſerca do zgody y uſługi Rzeczypolpolitey nakłonił, co on ſzczęśliwie lubo nie bez trudności uczynił. *Conſtit: 1667 fol: 11 a Konſtytucya 1662 fol: 15* o nim powiada, że w tenczas y mężnego żołnierza y rozſądnego Hetmana urząd z pochwałą na ſobie wypełnił: iakoż to pewna o nim, że przy dobywaniu fortec ſam w ſrzod piechoty ſwoiey wmięſzawſzy ſię, do ſzturmu drugich zawodził. Do Chocimſkiey w roku 1674 wiktoryi ſiła dopomogł: aż też tak wielki zwyciezca w roku 1682 iadąc do Wilna na wieczny ſię pokoy przenioſł, z żalem wſzyſtkich. Był przy wielkich ſwych godnościach nieſłychaney pokory, z naymnieyſzym dziwna łaſkawością ſobie poſtępuiąc, w ſprawiedliwości czuyny. Przed każdą batalią Mſzy Swiętey więc ſłuchał, padſzy na ziemię. Wſzyſtkich Zakonow oſobliwſzy Dobrodziey, tak że go rozmaite Zakony za Fundatora ſwego przez rożne dobrodzieyſtwa uznawały: Oſobliwie iednak Kanonicy Regulares S. Auguſtyna w Wilnie na Antokolu, ktorym kościoł z fundamentow ſwym a wielkim koſztem pod tytułem S. Piotra wymurował, w ktorym ſię też pod progiem po śmierci pochowac kazał, z tym nadgrobkiem *Hic jacet peccator.* Pogrzebiony zaś ieſt według oſtatniey woli ſwoiey bez żadney pompy, iako ubogi Zakonnik; luboć exekwie za duſzę iego, oprocz katedry Pułkownikow, Akademii, Magiſtratu Wileńſkiego, Dworu właſnego, od wſzyſtkich prawie Zakonnikow w kościołach ſwoich ſprawowane były. Sami nawet (co dziwnieyſza) ubodzy w Wilnie zoſtaiący, pamiętaiąc na to, iak za żywota ſwego był na nich miłoſiernie ſzczodrobliwy, złożywſzy ſię, u OO Franciſzkanow, za niego obchod czynili. Ta fundacya iego na Antokolu approbowana przeż Konſtytucyą Seymową *1670 fol: 5*, iako y iego dobroczynność na Collegium naſze Wileńſkie. Po innych zaś Miaſtach Litewſkich oſobliwie w Mereczu, Mohylowie, Lipniſkach, Brześciu wiele iego widzieć dobrodzieyſtw y nadania. Niemniey y na Oyczyznę był hoyny: bo tak wiele ſwoich pieniędzy na potrzeby Jey wyſypawſzy, pamiętnym przykładem, wſzyſtko to darował, co o nim z wzdzięcznością ſławi *Konſtytucya 1661 fol: 15 y 1662 y 1678 fol: 5.* Nad to uczynił pewną fundacyą na Artyleryą W. Xięſtwa Litewſkiego, iako świadczy *Konſtytucya 1670 fol: 5.* Zył ten Pan wieczney pamięci godny bezżenny. *Koiat. in Mſ. Andr: Młodzian: ſuppetiæ Militar: dedic: Głos traby.* Zakon Societatis oſobliwiey kochał prawie Oycowſkim affektem, karności żołnierſkiey dziwnie przeſtrzegał, w ciągnieniu, w ſtanowiſkach, w obozie, tak co do krzywdy, iako też co do pobożności, czyſtości, trzeźwości, w porządku

rynsztunku żołnierskim. Rozumu dziwnie przezornego y w nayniespodziańszych okazyach nie strwożony, y całey uwagi; opatrzny y czuyny tak w Domu, iako też y osobliwiey w obozach, ktore w nocy po sześć, albo ośm razy cicho obieżdżał nieznaiomy. Praktyk y korrupcyi głowny nieprzyiaciel, honoru Boskiego wszędzie gdzie się podała okazya gorliwy obrońca.

Wacław czy Dominik Kasztelan Smoleński, syn czwarty Mikołaia Woiewody Podlaskiego, z Xiężny Holszańskiey, zostawił dwoch synow Mikołaia y Jana, (*Sapieha in Monum: fol:* 136 powiada, że ten Dominik miał za sobą Annę Łuszczankę wdowę po Lwie Pocieiu Podskarbim Litewskim) Z tych Mikołay Podkomorzym był Brzeskim, z ktorym tytułem znayduiesz go w Konstytucyach *1589 fol: 559* gładkiey wymowy y w naukach y w Xięgach się kochaiący, z tych prawdy wiary katolickiey doszedszy, odrzucił błędy heretyckie. Z tey tam gdy za bratem swoim przed Stefanem krolem mowił, tak mu był przypadł do serca, że go dawszy list do niego, do swego dworu wzywał, tylko że w krotce śmierć krolewska nastąpiła; wszakże potym do Zygmunta III krola postem do swego Woiewodztwa wyprawiony, y tu swoich z natury przymiotow znalazł wielki szacunek: bo ten Krol, iakom czytał *u Koiał: in Ms.* iuż mu był przed samą śmiercią iego, ktora przypadła na rok 1595, gdy go chorego sam osobą swoią nawiedzał, pieczęć małą Litewską oddał. Wystawił w Kiwaczycach kościoł w Litwie, y kosztownie go przyozdobił; klasztory iałmużnami sowitemi opatrżył. Wiele sierot, Panienek uposażył; żona iego Zofia, corka Bogdana Sapiehy Woiewody Mińskiego, ktora pierwey żyła z Haykiem Starostą Wiehołowskim, Pani dobroczynna na Zakonnice S. Brygitty w Brześciu Litewskim, ta mu zpłodziła dwie corki, Ewę Gosiewską Woiewodziną Smoleńską, *Starowol: in Monum: fol. 229*, y Annę Kiełczewską Starościną Stokliską. *Math: Czerski Orat: in funer: tego Mikołaia* była y trzecia corka z teyże Sapieżanki Xieni w klasztorze S. Brygitty w Brześciu, ale niewiem czy z pierwszym, czy z drugim mężem. Synowie tegoż Mikołaia dway młodo w woyskach cudzoziemskich kawalerską śmiercią polegli, dway drudzy w Oyczyźnie zostali, to iest Samuel y Stefan. Z tych

Samuel Chorąży Litewski, Pułkownik wielce dzielny, początki rycerskich dzieł założył pod Kircholmem, za buławy Karola Chodkiewicza, pod Dynamundą potym y Parnawa odważnie stawał, między pierwszemi do szturmu idąc. Daley na Moskiewskiey expedycyi pod Pieczarami z petardami idąc, w głowę szkodliwą ranę wyniosł: nic się tym iednak mąż pięknego serca nieustraszył, znowu tedy pod Smoleńskiem nacieraiąc na nieprzyiaciela, w nogę tak postrzelony, że aż do śmierci na nie szwankował. Pod Chocimem y na kampanii Inflantskiey Rotmistrzował dwiema set Usaryi. Pułkownikiem zostawszy, pod Kiesą *ultima 7bris* y znowu tamże *4 10br:* na Horna y Szwedow wysłany, armatę pierwszą ubiegł, pułk iego zbił, gdzie trzy chorągwie dostał, trzech Kapitanow poimał, Officierow kilku poraził, y sam ręką swoią kilku zabił. Krzysztof Radziwił Hetman, dufaiąc iego biegłości w sztukach rycerskich, całego mu woyska rządow powierzał; iakoż pod Kitawą dobrze się z swoim męstwem popisał w roku życia swego 32, Pańskiego 1622 żyć przestał, pochowany w Katedrze Wileńskiey *Starowol: in Monum: August Wituński kazanie Radosny Grob Gasper Rudomicz Funesta liliorum Messis in ejus obitu; Olszewski Kazanie pogrzeb:* Złączył się był dożywotnie z Petronellą Tryźmianką, Podskarbianką Litewską, z tey

z tey były dwie corki, Anna Wołowiczowa Pisarzowa Wileńska y Hilarya Zienowiczowa; synow tyleż, to iest Jan Podstoli Litewski, ten swym kosztem od roku 1648, długo się z Kozakami uganiał, znosząc po za Dnieprzu buiaiące się chłopstwo, zszedł bezpotomny. Dominik brat iego, po długiey w cudzych kraiach peregrynacyi w domu od Kozakow zaskoczony, y Moskwie oddany, poniewolnie tam osiadł y umarł, ieszcze w roku 1653, posłował na Seym zkąd deputatem stanął na Trybunał Skarbowy. *Constit: f.* 17.

Stefan brat Samuela Chorążego Litewskiego, Pisarz y Referendarz Litewski *1629*, w ktorym roku z temi tytułami Marszałkował w Izbie Poselskiey, w roku 1633 iuż Podskarbi Wielki y Pisarz Litewski, Starosta Preneński, więcey niż sto pięćdziesiąt y ośm tysięcy swoich własnych na potrzeby Oyczyzny wysypał, *Constit: 1635 fol: 24*, w ktorym roku iuż był Podkanclerzym Litewskim, y deputatem na Trybunał Skarbowy, *Constit: fol: 5.* Młodszym będąc; z Władysławem krolewicem cudze kraie obieżdżał, z tymże potym na Moskwę woiował, podczas ktory uważaiąc w nim ten Pan y rozsądek wielki, y wymowę wdzięczną, wysłał go w legacyi bardzo trudney iako namienia *Ossoliński Kanclerz w Mowie swoiey, iest w Mowcy Polskim, fol: 125 y Potoc: Centur: fol: 479*: umarł w Wilnie leży, u OO Karmelitow Bossych, ktorym kościoł pod tytułem S: Teressy przy Ostrey Bramie nie małym kosztem wymurował, y drugi tamże Pannom Zakonnym teyże reguły iako pisze Elisæus à S. Maria *Lyric: lib: 2: od 18:* ktore kościoły ubogacił rożnymi srebrami obiciami y apparatami kościelnemi. Przybrał był sobie w małżeńską ligę Annę Rudominiankę, corkę Wawrzyńca Starosty Niderpolskiego, z Wołowiczowny siostry Eustachiego Biskupa Wileńskiego urodzoną, z tey spłodził trzy corki, iednę Mnischową Zofią Jana Kazimierza Chodkiewicza Koniuszego Litewskiego a potym Kasztelana Wileńskiego, Annę Fryderyka Sapiehy Woiewody Mścisławskiego małżonki, y synow trzech Stanisława Krzysztofa (ci się w Peruzu uczyli iako świadczy Felix Verducciolus ich Professor *orat: Religiosa nobilitas* 1639 y Mikołaia Stefana Z tych Stanisław Dworzanin krolewski Starosta Preński młodo umarł w Grodnie. Drugi

Krzysztof Chorąży naprzod Litewski Starosta Wilkoński Piński Sadowski, z tym honorem posłował na Seym 1647, zkąd Kommissarzem został do zapłaty woysku y deputatem na Trybunał Skarbowy *Constit: fol: 23 & 44*, a w roku 1653 Marszałkował w Izbie Poselskiey w Trybunale zaś Litewskim w roku 1650. Pod tenże czas chorągiew trzymał Usarską wielkim kosztem przeciwko Kozakom, a podczas rewolucyi w tey Oyczyźnie w roku 1655 y następuiących latach, boku Jana Kazimierza krola nie odstąpił. Po śmierci Kazimierza Leona Sapiehy wziął pieczęć mnieyszą, a po Stanisławie Albrychcie Xiążęciu Radziwile Wielką Litewską siła potym głęboką swoią radą wymową wysoką Oyczyźnie w tym tam czasie strapioney dopomogł. Że z Choynic Szwedzi ustąpili, on z Anhalinem kondycye ułożył *Tulden lib. 6.* że z Wilna Moskwa wyszła on wyrobił *Constit; 1661 fol: 24.* Prawdziwy wolności, y praw Oyczystych obrońca. Ná sądach Asessorskich Relacyalnych y innych Kommissyach niespracowany; żadney publiki dla dobra pospolitego nie opuścił. In Monte Pacis albo w Pożayscku w powiecie Kowieńskim kościoł S. Romualda, y klasztor na dwadzieścia y cztery osoby fundował, co approbowała *Konstytucya 1662 fol; 15*, a *Konstytucya 1667 fol: 19* wylicza dobra, ktore do tego mieysca wiecznemi

czaſy, dał darował. To pewna że ta iego fundacya nie ma ſobie rowney w
Polſzcze, ile marmurami, argenteryą, apparatami koſztownemi od niego
ubogacona. Do Częſtochowy także dał lampę ſrebrną wielką, od ktorey
pomnieyſze drugie trzy wiſzą. *Nieſſpork: Anale: fol: 328.* Zona iego była
Francuzka z rąk Ludowiki krolowy Clara de Malgi Laſcaris, wſzakże z nią
dzieci nie miał żadnych. Był człowiek wielkiey nauki, roſtropności, hi-
ſtoryi, tak domowey iako y cudzoziemſkiey biegłości wielkiey, Statyſta
niewychwalony, powagi u wſzyſtkich nieporownaney.

Mikołay Stefan brat Krzyſztofa Kanclerza, naprzod Woiewoda Tro-
cki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego 1666, potym Kaſztelan Wileńſki
Staroſta Krzyczewſki, naoſtatek ſtan ſobie duchowny obrawſzy, na Biſku-
pſtwo Wileńſkie od Pallawicina legata Papieſkiego konſekrowany 1681, nad
to wielkiemi go faworámi Rzym uczcił, to ieſt był *Innocentii XI Pontificis
Prælatus domeſticus, S Palatii Comes, Eccleſiæ Lateranenſis Auratus Eques, Utriuſq;
ſignaturæ Gratiæ & Juſtitiæ Referendarius.* Był to człowiek wielkiego rozſądku,
y powagi; Marſzałkuiąc nie raz w Trybunałach Skarbowych, wotuiąc w
Senacie, kommiſſye rożne na ſiebie włożone odprawuiac, dobra tylko Oy-
czyzny upatrywał, radząc to co zdrowego iey bydź rozumiał. Wiele ko-
ſztu dla niey łożył, wiele podczas inkurſyi Moſkiewſkiey ſzkody na fortu-
nie ſwoiey ponioſł, co o nim z wdzięcznością piſze *Konſtytucya 1661 fol: 14,*
w Krzyczowſkiey fortecy podczas burzy woienney, preſidium nie małym
ſumptem chował, y ſam tam będąc obecnym, oblężenie mężnym ſercem
wytrzymał, *Conſtit: fol: 22.* Wſtąpiwſzy na Biſkupſtwo Wileńſkie po Alexan-
drze Sapieha, (co mu prorokował Euſtachi Wołowicz Biſkup Wileńſki, gdy
go albowiem miał krzcić, lubo inſze imię rodzicy na niego włożyć chcie-
li, przecież on go Mikołaiem okrzcił, y że miał ſiodmy po nim Biſkupē bydź
Wileńſkim, przepowiedział) świątobliwością, gorliwością, poſzanowaniem
kapłanow, na ſądach ſprawiedliwością, w domu hoyną ludzkością, iałmużn
po kościołach y ſzpitalach znaczną ſzczodrobliwością, z każdym y nay-
mnieyſzym wielką pokorą y łaſkawością, w krotkim czaſie, wſzyſtkim An-
teceſſorom ſwoim wyrownał: bo niedługo na tey Paſterſkiey funkcyi ſie-
dząc, poſzedł po nadgrode ſwych zaſług w roku 1684. Fundował w Cho-
roſzczy dobrach ſwoich OO Dominikanow, co approbowała *Konſtytucya
1662 fol: 14.* W kościele zaś Katedralnym kaplicę pod imieniem Maryi Ma-
tki Boſkiey znacznym nakładem reſtaurował, przy ktorey Proboſtwa ere-
kcyą uczynił z należytym dochodem, w Werkach zaczętą od Jerzego Bia-
łożora Biſkupa Wileńſkiego kalwaryą fundował, dokad Zakonnikow S.
Dominika *de Obſervantia* wprowadził. Katedrę ſwoię w złoto, ſrebro, appa-
rat bogaty y ſplendor ſprowadził; bractwo przy niey założył.

Jan ſyn drugi Dominika Kaſztelana Smoleńſkiego, Ciwun Wileńſki,
z Seymu 1596 Kommiſſarzem do granic naznaczony, *Conſtit: fol: 683,* a przed
dwiema laty, był za Moderatora obrany, dyſputacyi Nowogrodzkiey Xię-
dza Smigleckiego *Soc: JESU* z Aryanami, iako świadczy taż dyſputacya do
druku podana. W roka 1603 iuż Woiewoda Mińſki, y Staroſta Kamienie-
cki y Dowgieliſki Kniehinin dobra, y inne do niego należące na Wołyniu,
zapiſał, Alexandrowi Xiążęciu Oſtrogſkiemu Woiewodzie Wołynſkiemu
Monum: Colleg: Oſtrog: S. J. Miał za ſobą iednę żonę Kryſtynę Naruſzewiczo-
wnę Kaſztelankę Smoleńſką. Drugą Zofią Xiężniczkę Wiſniowiecką Ję-
drzeia Woiewody Wołyńſkiego corkę, z ktorey była corka za Mikołaiem
Zienowiczem Kaſztelanem Połockim zabitym pod Chocimem, Sześciu zaś

ſynow, Paweł y Felix młodo pomarli, Jan w Zakonie S. Franciſzka *de
Obſerv:* Kapłan godny Kazimierz Piſarz Litewſki poleł do Moſkwy, żona
iego Anna Wołowiczowna Podkomorzanka Trocka, ſioſtra Władyſtawa
Woiewody Witebſkiego y Hetmana, ale z nią żyiąc bezpotomnie wſzedł
do grobu, żona iego w roku 1669. Informacya przyſłana mi z tego Do-
mu, powiada że ten Kazimierz, Miał za ſobą Helene corkę Gwilhelma
Statkiewicza Zawierſkiego, Pana dobr y obſzerney fortuny, ktorego uro-
dziła Xiężna Horſka. Krzyſztof także młodo umarł, liſty iego niektore
zebrał, y wraz wydrukował z ſwoią Oracyą Miczyńſki; y Alexander, kto-
rego ſyn Konſtantyn Chorąży Nadworny Litewſki, Marſzałkował w Try-
bunale Litewſkim 1678. lampę ſrebną zawieſił przy Obrazie Częſtocho-
wſkim. *Nieſſpork: fol. 328,* ſynow iego trzech było. Michał Kaſztelan
Połocki, Staroſta Waſilkowſki, Porucznik Chorągwi Petyhorſkiey pod
Chocimem u Oyca ſwego. Drugi Alexander Dominikan. Trzeci Mikołay
Jędrzey Staroſta Kowieńſki, Warecki y Wileyſki 1686, ten od Krzyſztofa
Kanclerza Litew: za ſyna wzięty, wziął po nim dziedzictwem Jezno, miał
za ſobą Wilczyńſką, czyli iako indziey czyta Emerencyannę Stadnicką,
ktora naprzod była za Oſtrorogiem Jędrzeiem Staroſtą Garwolińſkim, po-
tym za Mleczkiem Emerykiem Woiewodą Podlaſkim, *tertio voto* za nim,
(informacya tego Domu twierdzi, że za nim była Leſczyńſka Woiewo-
dzanka Podlaſka) z tey miał ſyna Krzyſztofa Piſarza Litewſkiego, Staroſtę
Kowieńſkiego, Marſzałka Trybunału Litewſkiego w roku 1715, ten złączył
ſię dożywotnie z Benedyktą Sapieżanką corka Jerzego Stolnika Litewſkie-
go *Hiſtor: Sapieh: p. 2. fol: 2,* z tey ſyn Kazimierz Staroſta Kowieńſki: był
potym ten Krzyſztof Kaſztelanem Połockim, y drugą żonę poiął Barba-
rę Ogińſką Woiewodzankę Witebſką *Annibal ad portas fol: 355.* Krom tu
wyliczonych ieſzczem ſię tych doczytał. Anna Pacowna była za Wazyń-
ſkim Ciwonem Dywiańſkim, fundowała kościoł farny w Łayzewie y Alta-
ryą w Tryſzkach na Zmudzi, co potwierdziła *Konſtytucya 1661 fol: 21.* Jerze-
go Paca Kaſztelana Smoleńſkiego 1596, drugiego tegoż imienia w tymże
roku Kaſztelana Połockiego położyłem w pierwſzym tomie, iako y Krzy-
ſztofa Kaſztelana Połockiego, ale ich w Genealogii nie nayduię.

PACHOWSKI herbu Półkozic z Krakowſkiego Woiewodztwa w Rawſkim. Mel-
chior z Pachow Pachowſki, Marſzałkował na Seymiku Rawſkim w roku
1692, ſyn iego Franciſzek. N. miał za ſobą Pruſką herbu Prawdzic.

Pachołowiecki herb.

MA bydź tarcza wzdłuż przedzielona, po prawey ſtronie iey po-
winno bydź pół Orła w koronie białego, w czerwonym polu,
po lewey ſtronie trzy kopie tak ułożone, iak w herbie Jelita
złote, nad hełmem korona złota, z ktorey wychodzi pawi o-
gon, na nim herb Rownia, to ieſt w Xiężycu obiema rogami
do gory obroconym, trzy miecze oſtrzem w mieſiącu zatopione, y dwie
gwiazdy między niemi, a trzecia pod Xiężycem; z obudwu ſtron pawiego
ogona, wieża okrągła murowana, każda z nich, z hełmu y korony wycho-
dzi, ta co po prawey ręce tarczy ſtoi, powinna mieć drzwi y dwa okna,
na prawey ma bydź Chorągiew, na niey trzy Zęby herb Batorych; na
drugiey także chorągiew, na ktorey herb Jelita. Tak ten herb opiſał przy-
wiley Stefana Batorego krola, ktory położył *Paproc: o herb: fol: 211,* dany

581 od tego Krola Stanisławowi Pachołowieckiemu, ten z Przodkow swoich herbem się Rownia szczycił, ale pod Pskowem (zkąd też ten herb Pskowczyk, nasi Pisarze zowią) gdy szturmem go dobywał Krol Stefan, on wielkim sercem, przez zkołatane z dział murow rozwaliny, pierwszy na mur skoczył, Moskwę z tamtąd spędził, za uchodzącemi do wieży nie mnieyszą odwagą wpadszy, biiąc y siekąc nieprzyiaciela, w miasto go wparował, ktorym męstwem swoim do odebrania tey fortecy, prawie naywiększą był pomocą. Za tę tedy kawalerską uczynność, Stefan krol na ten kształt, iako się mowiło, herb iego ułożył. W tymże przywileiu wspominaią iego zasługi woienne, ieszcze za Mieleckiego Hetmana; wspominaią y to że Pisarzem będąc Kancellarii koronney, rożnemi charakterami pisać umiał, (*Paprocki* powiada, że trzydzieści umiał charakterow to iest co raz to inaczey y inaczey pisać] y delineować miasta, fortece, Prowincye do podziwienia pięknie. Jan Zamoyski Kanclerz y Hetman, z tych natury iego przymiotow, osobliwiey go kochał, y do herbu swego przypuścił.

PACHOŁOWIECKI herbu Rownia Inni Pachołowieccy przy dawnym z Antenatow swoich wziętym herbie zostali, to iest Rownia.

PACANOWSKI herbu Jelita iedenże Dom z Secygniowskiemi y Mokrskiemi, Floryan syn także Floryana z Mokrska, ieden ze czterech, ktoremu się działem dostały te dobra, Pacanow, Niegostawice, Rataie, y Suchczyn 1419. Tenże czy inny Floryan Stolnik Krakowski w roku 1457, *u Łask: w statu: fol: 65*, syn iego Piotr Podstoli Krakowski 1496, *u tegoż Łask: fol: 110*, umarł Kasztelanem Radomskim, tego synowie Janusz dziedzic na Pacanowie, Piotr umarł 1521. Stanisław ktory w Pacanowie fundował szpital y nadał. Jędrzey w Prusiech przeciwko Gustawowi Szwedzkiemu krolowi woiował był to syn Tomasza *Acta Castren: Cracov: 1664*. Stanisław za Zygmunta III pod woynę Moskiewską Rotmistrzował; atoli w nierownych siłach na nieprzyiaciela uderzywszy, dostał się w niewolą, Kniaź Moskiewski chcąc

przez

przez zamianę, swoich w Polszcze w niewoli będacych odzyskać, kazał przed naszemi, ktorych miał u siebie poimanych powiedzieć, żeby z między siebie wystali kogo do krola Polskiego, żeby za nich Moskiewskich ludzi uwolniono, z tą kondycyą, że ieżeli by na czas naznaczony od Kniazia niemiał się ten powrocić, wszyscy życie tracić mieli. Obrali tego sobie Stanisława Polacy, ktory punktualnie na zamierzony czas zbiegłszy, Moskiewskich niewolnikow Kniaziowi oddał, swoich zaś oswobodził. Joachim pod Tczewem postrzelony zginął. Piotr w Zakonie naszym mąż uczony, rządził Nowicyat Krakowski, *Domum Professam* tamże, Collegium Ostrogskie, y Prowincyą Polską, na ktorym urzędzie 1667 w Kaliszu życie zkończył. N. była pierwey za Prusińskim, *2do* za Stefanem Ciechońskim Podkomorzym Wendeńskim, Krzysztof w Sendomirskim 1632, żona iego Gumieniecka, był to brat Tomasza, ociec Grzegorza *Acta Castren: Cracov: 1664*. Anna była za Janem Niewiarowskim.

PACANOWSKI herbu Odrowaz w Sendomirskim, Michał Pacanowski Proboszcz Kurzelowski, Łęczycki, Unieiowski, Kruświcki, Kielecki, Szkalmirski Kanonik umarł 1568. Jan Felix Komornik krolewski 1632 w Woiewodztwie Mazowieckim.

PACYNA herbu Leliwa w Słonimskim Powiecie. N. Pacyna Dworzanin krolewski 1658, ieden z Kommissarzow do traktatow z Moskwą, dwa razy pod Wilnem, trzeci raz pod Borysowem, *Ms. P. Koiał.*

PACZEK herbu poł Orła w Krakowskim Woiewodztwie. *Starowolski w Zyciu Kadłubka* namienia, że za iego przyczyną Hieronim Paczek do pierwszego zdrowia przyszedł, ten to zdami się Hieronim miał za sobą Decyuszowne. Marcin, żona iego Zuzanna Chwalibogowna siostra Pisarza Ziemskiego Krakowskiego, z ktorey corka Katarzyna Przecława Kmity małżonka *Baran:* bratu swemu ten Marcin Janowi z Wrocimowic Paczkowi 1632 zmarłemu, nadgrobek we Lwowie u OO Bernardynow wystawił, kędy herb pierwszy poł orła, trzeci Topor, czwarty Nowina. N. miał za sobą Katarzynę Delpaczowne z Katarzyny Łubieńskii urodzoną.

PĄCZKOWSKI herbu Lubicz w Poznańskim Woiewodztwie y Mazoszu. Paweł z Pączkowic 1466 podpisał pokoy Brzeski *u Łask: w stat: fol: 150.* Stanisław w Zakonie naszym umarł w Poznaniu. Brat iego rodzony mąż rycerski umarł 1688. Jędrzey Pączkowski w Ziemi Ciechanowskiey 1632, Balcer w Rożańskiey 1648, Antoni w Płockim 1697, N. była za Sierakowskim Kasztelanicem Dobrzyńskim.

PACZŁAWSKI w Woiewodztwie Ruskim Stanisław Paczławski 1632, podpisał elekcyą Władysława IV krola Polskiego.

PACZOSKI herbu Jastrzebiec w Drohickiey Ziemi. Paweł Paczoski, wydał coś do druku na pogrzebie Piotra y Marcina Trzebińskich. Zuzanna Zakonnica u Wszystkich SS. we Lwowie. Jozef Kanonik Kamieniecki Zamoyski Proboszcz Goraiecki, Deputat na Trybunał koronny 1738.

PACZYNSKI herbu Ogończyk na Rusi y w Ziemi Gołyńskiey. Z tych Jakub Paczyński Dziekan Kuiawski, Proboszcz Kruświcki 1565, *u Łask: dec: 3 qu. 3.* Anna była za Janem Szaniawskim *Acta Castren: Opoczn: 1590*, Wacław aż do zgrzybiałego wieku w obozie lata trawił, synowie w Oycowskie tropy wstępuiąc, wszyscy ludzie rycerscy: Alexander pod Połockiem za Stefana krola, a syn iego w Prusiech mężnie woiowali. Jan zostawił syna Zacharyasza, ktory pod Białocerkwią osiadł, Krzysztof trzeci syn Wacława pod Lisianką. Maciey wydał do druku, *Poema heroicum pod tytułem Juno Pronuba,*

 na we-

na weſelu Tomaſ: Zamoyſk: z Katarzyna Xiężniczka Oſtrogſka 1620 in 4to Zamoſc.

*PACZYNSKI *herbu Topor* na Slą́ſku, piſzą ſię z Paczyna y z Tęczyna. Woyciech Leopold Paczyńſki, *Conſiliarius Cæſareus & in Ducatu Opolienſi ac Ratiborienſi Cancellarius 1698*, ktoremu konkluzye w tym roku z herbem Topor przypiſane widziałem. Katarzynie Przeoryſzy Zakonu Swiętego Dominika w Raciborzu 1670, kſiążka przypiſana *Praktyka*. Abraham Wacław z Wielkiego Paczyna dziedzic na Halbendorfie y Bierkowicach, katedry Wrocławſkiey y Kollegiaty u S. Krzyża Kanonik 1664. *Paprocki w Stambuchu Slezkim* powiada, że ſię dawno piſali Paczyńſki Sliz, z Paciny Wielkiey, kędy wſpomina Adama Paczyńſkiego.

*PADEREWSKI w Ziemi Drohickiey; Franciſzek Paderewſki deputat z Woiewodztwa Podlaſkiego, podpiſał konfederacyą Sendomirſką 1704. N. miał za ſobą Eufrozynę Ołdakowſką.

*PADLEWSKI w Woiewodztwie Podlaſkim. N. Padlewſki Skorupka 1648. Kazimierz miał za ſobą Zofią Łapczyńſką.

PADNIEWSKI *herbu Nowina* w Wielkieypolſzcze, Dom ſtarożytny. Woyciech Padniewſki, poiął w dożywotnią przyiaźń Malgorzatę z Zernik Kaſztelankę Kaliſką, co ſię pokazuie z iego nadgrobku, w dobrach Skorka nazwanych, ta mu zrodziła dwoch ſynow, Filippa Biſkupa Krakowſkiego, wſtąpił na tę Katedrę w roku 1550, będąc na tenczas Probofzczem Gnieźnieńſkim y Łęczyckim, Archidyakonem Krukowſkim, y Pieczętarzem Mnieyſzym koronnym Z młodſzych zaś lat ſwoich, na dworze ſię Karola y Ferdynanda Ceſarzow Rzymſkich polerował, powrociwſzy z tamtąd rycerſkiey ſławy w obozie ſzukał; y pod Poſwolem za Zygmunta krola, mężnie ſtawał, a że go był pięknemi przymiotami natury Bog ozdobił, ktorym długo po cudzych kraiach peregrynacya, więcey ieſzcze ſtymy przydała, dla tego Tomickiemu Biſkupowi Krakowſkiemu przypadł był do ſerca, krol też Zygmunt Auguſt to do Rzymu, to do Wiednia w poſelſtwie go zażył, gdzie gdy ſię obrotna w nim duſza z pochwałą popiſała, w zaſługach naprzod po Dziaduſkim konferowano mu Biſkupſtwo Przemyſkie, wſzakże na nim nie zabawił, prędko potym na Krakowſkie po Zebrzydowſkim poſuniony. *Kochanowſki wierſzem Łacińſkim lib: 3 elog: 5* pochwały iego od ludzkosci iego dowcipu, y wielkiey nauki wylicza; ale tamże zaraz przydaie, że zazdroſne ięzyki, tłumiły ſławę cnot iego. Zadaie mu *Starowolſki in Vitis Epiſc: Cracav:* że heretykom faworyzował, tak że go Kapituła muſiała do więkſzey o wiarę czułosci zachęcać, ale tamte wieki tak zepſowane, zdadzą ſię go dość ſkutecznie z tego wymawiać. *Piaſecki* o nim piſze, że na Bikupſtwie dwor chował, do pychy y pompy świeckiey ułożony, to ieſt że dwieście przed nim konnych w iedwabie przyſtroionych ieździło, na każdym z nich łancuch był złoty rozumiem iednak że to tym ſtylem o nim y affektem piſał ten autor, co poſpolicie tak o drugich Infułatach godnych, iako y Zakonnikach z uymą ich ſławy niewinnie foliały ſwoie zagęścił. *Łubieńſki in Monitis de rectè gerendo Epiſc:* powiada o nim, że należącym do ſiebie ſiła dobr pokupił, to ieſt iako *Baran*: świadczy, Szaniec maiętność wielką, y na Szydłowcu, Kurowie, znaczną ſummę złożył. Przecież ze fortuny ſwoiey nie ſkąpo na wſzyſtkich ubogich udzielił, y na ludzi mądrych, mowi iego nadgrobek, y że codzień ſtoł ſwoy u niego mieli, Kaplicę także Kurozwęckich przy katedrze Krakowſkiey reſtaurował. Siedział na niey lat 12 umarł 1572. *Paprocki o herbach* cytuie iego *Elogia Virorum togâ ſagôq; illuſtrium conſcripta culto ſermone latio.* Brat iego rodzony

Mikołay

Mikołay Staroſta Dybowſki, miał za ſobą Annę Brudzińſką herbu Prawdzic, z niey zpłodził corkę Jędrzeia Barziego małzonkę ale *ſterilem Paprocki pod herbem Korczak* y dwoch ſynow. *1.* Woyciecha Kaſztelana Oświecimſkiego Staroſtę Dybowſkiego, *Konſtytucya 1590* Kommiſſarzem go zapiſała do luſtracyi dobr Staroſtwa Lubańſkiego *fol: 589.* Jadwiga Dembińſka Starościanka Chęcińſka, wnuczka Kaſztelana Krakowſkiego, dwie mu corki powiła; Elżbietę Buczacką Jerzego Olbrychta, ale ta wkrotce bezpotomną umarła, drugą Jadwigę Marcina Derſława Zborowſkiego Dworzanina krolewſkiego małżonki: y ſyna Staniſława Staroſtę Dybowſkiego, ten w Rzymie będąc, ſtał ſię wizerunkiem pobozności, ſzpitale co tydzień nawiedzał, gdzie ubogim łożka ścieląc, karmiąc, uſługuiąc, y na odeściu Pańſką iałmużną opatruiąc. Przez dwanaście niedziel *in Domo Profeſſa Soc: JESU* na bogomyślności zabawiwſzy, umyślił ſię do Zakonu tego proſić, ale *Claudius Aquaviva* na tenczas Generał, widząc iak mogł bydź potrzebnym Oyczyźnie, na to mu odpowiedział, *Quo minùs aditum tibi ad religionem faciam, religione impedior.* Klemens VIII Papież ſłyſząc o iego tak przykładnym życiu, beneficia mu kościelne obiecał, ale ſię ſtanu tego niechciał chwycić. Fundował w Rzymie *Academiam Annæam*, ktora y podziś dzień ieſzcze herbu iego zażywa, na wzor drugiey *in Collegio Romano S. J.* erygowaney *Parthenia Academiæ*. Powruciwſzy do Oyczyzny z woli rodzicow ſwoich: gdy mu maiętność na ſuſtentacyą doſtateczna wydzielili, przedał ią, mowiąc; Pierwſza moia oſiadłość, niech ma Pana, kościoł, fundował tedy naprzod Arcbikonfraternią *Compaſſionis* w Pilcy, kędy cały ołtarz ſrebrny, wſzyſtkie inne kapliczne ſprzęty od złota y ſrebra, *Margocki in Valerio Max: Polon: edito fol: 6.* Tamże z farnego kościoła Collegiatę ufundował y Kanonikow do niey. Zakonnikow S. Auguſtyna *de Pœnitentia, albo Canonicos Regulares* S. Marka, życie ſwoie świątobliwie bezżennie zkończył w roku 1613, wieku ſwego 29, w Pilcy pochowany *Starowol: in Monum:* Marcin Kaſztelan Kaminſki, brat Woyciecha Kaſztelana Oświecimſkiego, wſpominaią go *Konſtytucye 1596 fol: 680*; złączył ſię był dożywotnie z Anną Czarnkowſką Starościanką Drahimſką, z tey corka była za Adamem Walewſkim Staroſtą Nakielſkim *Mſ. Konopatſ.* Władyſław w Inowrocławſkim 1674,

*PADZEWSKI *herbu Ogończyk.*

PĄGOWSKI *herbu Pobog* w Sendomirſkim Woiewodztwie piſzą ſię z Rokſzyc Jedrzey, Adam, Dobrogoſt Pągowſcy 1632 w Sieradzkim. Wawrzyniec 1648. Mściſław Kamienicę w Piotrkowie Collegio naſzemu tamtecznemu zapiſał 1651. Elżbieta była za Janem Benedyktem Bielſkim. Marcin w Krakowſkim 1705. Pantaleon miał za ſobą Grotowſką. N. Kamocką. N. Bibiane Karnicką Kaſztelankę Zawihoyſką.

*PAIĄCZKOWSKI w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Paiączkowſki, miał za ſobą Chaborſką corkę Staniſława. Stefan 1705 podpiſał konfederacyą Krakowſką. Ambroży w Zakonie naſzym temi czaſy.

*PAIEWSKI *herbu Jelita* w Lubelſkim Woiewodztwie, Piotr Paiewſki 1632. N. miał za ſobą Katarzynę Blinowſką. Dorota była za Staniſławem Bertoldem, Antoni Jelita Paiewſki 1726.

PAKOSŁAWSKI *herbu Prawdzic* w Woiewodztwie Sieradzkim. Dobr Pakoſławia y Reiowa zamiane, znaydzieſz w Xięgach Grodzkich Oſtrzeſzowſkich w roku 1487, od ktorych ci Pakoſławſcy nazwani. Z tych Henryk mężnie ſtawaiąc przeciwko Swidrygełłowi 1430 poległ na placu. Jan 1493 *Acta Caſtren: Oſtrzeſ.* Woyciech Poborca w Ziemi Wieluńſkiey 1593 *Conſtii: fol: 660.*

Qqqqqq Jan

Jan Pisarz Ziemski Wieluński z Seymu 1661 Kommissarz do granic od Sląska *Constit: fol: 25.* Mikołay 1666 imieniem Jerzego Lubomirskiego Marszałka z Kommissarzami Krakowskiemi pokoy zawarł y podpisał *Kothański Climac: 3 lib; 5.* W roku następuiącym postował na Seym, zkąd był Kommissarzem do uznania pretensyi Xiążęcia Kurlandzkiego, *Constit: fol: 18.* Stanisław 1670, *Constit: fol: 25.* Jędrzey 1674. Maciey w Zakonie naszym temi czasy.

PAKOSZ *herbu Jastrzebiec* w Podgorzu,: Jan Pakosz za Zygmunta I; *Literæ in Ms. Petricov.* Mateusz *Soc: JESU* Penitencyarz u S. Piotra w Rzymie 1610 N. Zakonnica w Imbramowicach. Stanisław w Woiewodztwie Ruskim. 1632. N. miał za sobą Barbarę Borowską, syn z niey Jan w Zakonie naszym,

*PAKOSZ *herbu Prawdzic* w Xięstwie Litewskim. Dom z Podgorza iako świadczy *Koiał: in Ms.* Sebastyan Pakosz pierwszy osiadł w Litwie, z Szemetowny Kasztelanki Zmudzkiey, miał syna Przecława Porucznika, ten się przeniosł do Zmudzi, poiąwszy w dożywotnią przyiaźń Czechowiczownę Marszałkownę Zmudzką. Krzysztof Porucznikował przeciwko Kozakom, żona iego Lisowska Sędzianka Grodzka Upitska. N. była za Dymitrem Połubińskim. Troian poseł z Połockiego Woiewodztwa, podpisał elekcyą Jana III. N. Chorąży Nadworny Litewski poseł na Seym 1724. Jan w Połockim 1674. Wacław w Hollandyi ożeniwszy się osiadł. N. miał za soba Maryannę Gruzewską Podkomorzankę Zmudzką. N. Pakoszowna była naprzod za Cedrowskim, potym za Stefanem Oziębłowskim. N. Sędzia Ziemski Połocki miał za sobą Annę Pacownę Strażnikownę Litewską.

PAKOSZEWSKI *herbu Pobog*, Paprocki pod herbem Trąby powiada, że Pakoszewska tego herbu była za Spytkiem Jordanem sławnym za Krola Stefana Woiownikiem. Woyciech z Pakoszcza Kasztelan Szremski 1436. *u Łaskiego w stat: fol: 140*

PAKOSZEWSKI *herbu Radwan* Sebastyan Pakoszewski z Anną Humnicką Podczaszanką Sanocką spłodził corkę Zofią, Jana Fredra Kasztelana Sanockiego małżonkę, Stanisław z Tyrawskii miał synow Jana y Mikołaia. Jarosz z Humnickii trzech synow, Sebastyana, Jana y Jędrzeia y corki, Barbara Pakoszewskiego Ferensa herbu Trąby, druga Minockiego małżonki.

PAKOSZEWSKI *herbu Traby* w Sanockiey Ziemi, maią przydomek Ferens Pakoszewski, Filip, Jerzy y Piotr, Jeden z nich miał za sobą Barbarę Pakoszewską herbu Radwan.

*PAKOWSKI *herbu Jastrzebiec.* N. Pakowski poiął Maryannę Hoszewską, z ktorey dwie corki, Anna Bilińska, y Katarzyna Mirska, y synow trzech Stefan w Zakonie *Soc: JESU*, umarł we Lwowie 1713, Gedeon, Alexander, y Piotr, ten w Zakonie naszym w Kamieńcu Podolskim zapowietrzonym służąc z niewypowiedżianą odwagą tysiąc trzysta ludzi na szczęśliwą śmierć dysponowawszy, nawet sam umarłych grzebiąc, drugich karmiąc, po trzech miesiącach tey heroiczney ku bliźnim usługi, y sam tez zaraziwszy się, poszedł tamże po zapłatę w roku 1738.

PALCZEWSKI *Orla* w Xięstwie Zatorskim. Piotrowi Palczowskiemu, dziedzicowi na Palczowicach, Smolicach, y Przybyradzie, pozwolił z rzeki Skawy przez krolewskie grunta, kanałami wodę do dobr swoich puścić, Zygmunt pierwszy, O czym czytałem list tego Krola *in Ms. Petricov.* Zygmunt Burgrabia Krakowski, *Acta Castr: Cracov:* Zygmunt Poborca w Zatorskim 1613 *Univ: Pobor:* potym Sędzia Ziemski Zatorski na Trybunał Deputatem bywał, na Seymy Posłem corka iego była za Janem Pisarskim. Stanisław Podstarości y Burgrabia Krakowski mąż rycerski. Krzysztof Pisarz Ziemski Zatorski 1620 *Constit: fol: 24.* Wydał do druku O *Kozakach ieżeli ich znieść, czyli nie, dyskurs in 4to Cracov: 1618.* Paweł o ktorym *Starowol: in Hecaton: elog: 84.* świadczy. że całe szesnaście lat na peregrynacyi po Europie strawiwszy, cudzoziemskich ięzykow wyborney nabył umieiętności, ile przy wielkim dowcipie swoim, y rozsądku z natury osobliwszym, co go wszystkim przymiliło, osobliwie że przy tych darach Boskich, ludzkosci był dziwney, Wydał do druku *Statum Venetorum, seu brevem Turcarum de vetustate Venetorum, de Dominio & editione, de ratione administrationis in 4to Cracov: 1603.* 2do. *Tractatum de ratione instituendi hominis nobilis, & modo perfectam quæ in eum cadere possit, consequendi.* 3tio. *Topographicum eorum Civitatum ac regionum, in quibus tot annos commoratus est*, Gabryel 1565 poiął Agnieszkę Laskowską Marcina Instygatora koronnego, Miecznika Halickiego Corkę. *Epithal: Basil. Dzieniakowski.* Przecław *sterilis*, Jan dziedzic na Stanisławni z Moszeńską Podsędkowną Krakowską, zostawił potomstwo, między ktorym była corka Jana Łasińskiego małżonka. Benedykt miał za sobą Elżbietę Łozińską, z ktorą syn. N. poiął Barbarę Kminkownę *Baran:* Sebastyan miał za sobą Małgorzatę Gintowską, z tey syn Krzysztof *sterilis*, y corka Ewa Ogrodzińska, Konstancya była za Janem Frydrychowskim Podstarościm Zatorskim. N. za Abrahamem Łyczkiem. Sa y w Mazurach Palczewscy, Zacharyasz, Maciey y Samuel 1648. Są y w Litwie Chwodzieiewiczowie Palczewscy, Mikołay w Mścisławskim 1648, ale niewiem czy do tego herbu należą.

PALĘCKI *herbu Brochwicz* w Wielkieypolszcze. Filippa, y Seweryna Pałęckich, *wspomina Okol:* Maciey Chorąży Bydgoski w roku 1700, zostawił potomstwo. Niewiem czy nie do tych należy, Wierzbięta z Palecza Kasztelan Poznański *Acta Castren: Ostrzesov: 136.* Sebastyan z Katarzyny Zebrzydowski siostry Biskupa zrodzony mąż znaczny. *Paproc: o herb: fol: 275.* Marcina Palanckiego czytałem na liście Zygmunta I krola Polskiego *in Ms. Petricov:* y iego zatargach z Janem Leszczyńskim Podkomorzym Kaliskim. N. Palecka Woyciecha Jerzykowskiego małżonka. Franciszek Deputat na Trybunał koronny w roku 1730, a potym Marszałek konfederacyi Woiewodztwa Poznańskiego 1735. Zofia była za Modliszewskim herbu Topor. N. miał za sobą Małgorzatę Orzelska,

PALECKI *herbu Ostoia.* Genealogia Ogińskich sztychowana, od Jędrzeia Xiążęcia Siewierskiego początki Kniaziow Paleckich wywodzi, także Pozarzyckich y Starodubowskich. Marcin Pałęcki Sekretarz krolewski, Starosta Eyszyiski za Stefana krola, pieniędzmi ratował Rzeczpospolitą, iako wspomina *Konstytucya 1595 fol: 678.* miał za sobą Reginę Słuszczankę. (Mikołay w Zmudzi 1621. Krzysztof w Wileńskim 1632) corka iego była za Mikołaiem Oleśnickim, Woiewodą Lubelskim.

PAŁUCKI *herbu Prawdzic* pod Prasnizem. Pałucki Gotard Kustosz Kurzelowski, Kanonik Łęczycki, Pleban Łowicki. Jakub Dworzanin Radziwiła, na nasze Collegium w Brześciu dobroczynny. Jan miał za sobą Izabellę Brolnicką herbu Gryff. Mikołay 1648, ale z Wołyńskim. Woyciech w Ziemi Liwskiey 1674.

PAŁUSKI *herbu Poray* w Ziemi Chęcińskiey. Stanisław Pałuski w Sendomirskim 1632, Francisczek w Krakowskim 1705. *Koiał: in Ms.* wspomina Pałuskiego, ktory z Kmitą za Stefana krola Moskwę woiował.

PAMPOWSKI *herbu Gozdawa* w Wielkieypolszcze, inni ich piszą Pepowski.

Z tych Ambroży naprzod Kaſztelan Roſpierſki 1495, na liście Albrychta krola danym Miaſtu Lubel: potym Woiewoda Sieradzki y Generał Wielkopolſki Staroſta Malborſki, *u Łaſk: w ſtat: fol: 110 y 112* w roku 1507 w Poznaniu o pokoy z Krzyżakami traktował 1510 *Bielſ: fol: 515*: atoli w tymże roku przenioſł ſię na wieczność; corka iego była za Sędziwoiem Czarnkowſkim Kaſztelanem Przemęckim, takbym rozumiał, że y ta corką iego była, ktora ſię doſtała w małżeńſtwo Janowi Kościeleckiemu Woiewodzie Łęczyckiemu *Papr: o herb: fol: 411*, zoſtawił tenże Woiewoda y ſynow, a między niemi Jana, ten z Jaruntowny zpłodził piąciu ſynow, Jana, Ambrożego, Woyciecha, Krzyſztofa y Piotra, z tych Woyciech miał ſyna Jana y corkę Barbarę Roſzkowſką Kaſztelanową Przemęcką, ktora gdy brat iey Jan zſzedł bezdzietny, dobra Pampowſkich wnioſła w Dom Roſzkowſkich. Piotr także brat Woyciecha, miał ci wprawdzie ſyna Ambrożego Staroſtę Srzedzkiego dziedzica na Pomiecu, ale gdy w roku 1571 umarł, żadnego potomſtwa nie zoſtawiwſzy, cały ten Dom na nim uſtał, to *Papr: y Okol:* była za tym oſtatnim Ambrożym corka Prokopa Sieniawſkiego Stolnika Ruſkiego, ktora po iego śmierci, poſzła za Hieronima Goſtomſkiego Podkomorzego Rawſkiego. Atoli *Mſ.* o Familiach Pruſk: ieſzcze potym kwitnących Pampowſkich tych liczy. Hieronima Pampowſkiego ktorego było ſynow trzech: z tych Jakub *ſterilis*. Jerzy zaś miał ſyna Krzyſztofa, od ktorego corka zoſtała Elżbieta Kłoſińſka. Maciey trzeci ſyn z Miſiowſkiu zpłodził Marcina, ten z Anną Przewolſką zpłodził Zofią Cyrembergową, Barbarę Lubańską y ſyna Jędrzeia, tego było corek cztery, Jedna Pawła Cieciſzewſkiego, druga Julianna Cieciſzewſka, trzecia Helena Kochańſka, czwarta Zofia za Staniſławem Laſkowſkim Inſtygatorem koronnym *Mſ. de Famil: Pruſſ:*

**PANCERZYNSKI.* Jerzy Pancerzyńſki w Powiecie Osmianſkim 1674, Karol Piotr naprzod Suffragan Wileńſki Białey Ruſi Kantor y Piſarz Litewſki, potym Biſkup Smoleńſki w roku 1724, umarł Biſkupem Wileńſkim, w roku 1729, był Infułat ludzki, w konwerſacyi miły, w intereſſach tak kościoła ſwego iako y Oyczyzny dzielny wſzyſtkim miły.

PANIEWSKI herbu Godziemba Felix Paniowſki Kaſztelan Lwowſki, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie, y Hetman, iakom go czytał na liście Kazimierza krola roku 1488 *in Mſ. Petricov:* y że w tym roku umarł, ten z młodych lat ſwoich w obozie Władyſława Warzeńſkiego do woiennych dzieł przyuczony, po iego pod Warną zabiciu, udał ſię do Huniadá Xiązęcia Siedmigrodzkiego, a potym ſię przy ſynu iego Macieiu krolu bawił; ktory gdy woyne z Turkami zaczął, on z Janem Sreſzkowſkim herbu Doliwa, pięćſet Polakow do Węgier ſprowadziwſzy, z niemi na czatę wyſłany, wiele nad poganami dokazywał, y z pochwałą rycerſkiey odwagi, na wſzyſtkich utarczkach. Raz na koczuiących napadſzy, świtem żeby ſzczupłey garſztki iego nie poſtrzeżono, wielkim ſercem uderzył, że iednak daleko więkſza liczba była nieprzyiacioł, po pięć razy zpędzony, za każdym ſerca nie ſtraciwſzy, tym mężniey na nich nacierał; dopiero gdy mu z Raścianow poſiłek przybył, cztery tyſiące Turkow na placu położył trupem, a ſiedmnaście tyſięcy niewolnika odbił. Powrociwſzy do Oyczyzny, Pułkownikiem był na Krzyżakow za Kazimierza krola, pod ktory czas Miaſto Chyniec obległ, y dobył, *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 113:* Miał za ſobą Koruſinownę ſieſtrzenicę krola Węgierſkiego Maryaſza, czyli iako *Bielſki chce fol: 430* ſynowicę, y z niey piąciu ſynow, Zbożnego albo Aucta Sta-

roſtę Stryiſkiego, ten z Oleſka żył *ſterilis*. Jakuba, y ten z Odnowſką Herburtowna bezpotomny. Wacława Staroſtę Zydaczowſkiego, temu Bierecka ſyna powiła Malchera, ktorego było dwoch ſynow, ieden z nich Kaſper poiął corkę Alexandra Woiewody Wołoſkiego, ale z nią dzieci nie miał, Drugi Malcher drugą ſioſtrę Woiewody Wołoſkiego Bogdana 1572. *Biel: fol. 644*. Jana, ktory tylko dwie corki zpłodził, Kryſtynę Głowiną Kaſztelanową Połaniecką, y Annę Kraſowſką. Jerzy, piąty ſyn Felixa Kaſztelana, Staroſta Zydaczowſki, czytałem *in Mſ. Petricov:* pozew mu dany od Piotra Sambora z Horbacza, po tym także tylko dwie corki zoſtały, Sienińſka Kaſztelanowa Halicka, y Ludwikowa Skorucina. Ci cztery bracia, Auctus, Jakub, Jan, y Jerzy, przyieli do herbu ſwego, y nobilitacyi Jana z Sącza rodem, o czym czytałem liſt *in Mſ. Petricov:* Rafał w Mińſkim 1632. Niewiem czy nie do tych należy Mikołay z Pańkowa (podobno z Paniowa miało bydź) Podſędek Sendomirſki 1451, *u Łaſk: w ſtat: fol: 84*.

**PANFILOWICZ* w Woiewodztwie Nowogrodzkim, Alexander Panfilowicź 1674.

Paparona herb.

Powinna bydź gęś biała w prawą tarczy obrocona, ſiedząca na darnie zielonym, czyli iako inni mowią na poduſzcze, w polu niebieſkim, na hełmie pięć pior ſtruſich. Tak go opiſuią *Paprocki w Gniazdzie fol: 900, O herb: fol: 453. Okol: tom: 1 fol: 203. Bielſki fol: 277*, łuboć u niego w hełmie, tylko trzy piora ſtruſie widzieć. Zowie ſię ten herb iuż Paparona, iuż Budziſz, iuż *Parta Roma*: a to dla tego, że Gęś obudziła Kamilluſa Rzymſkiego Pana, czaſu potrzeby, gdy Francuzowie Rzym nabieżawſzy, cicho Capitolium odebrać chcieli. Ten tedy wczaſuiącą ſię kawaleryą obudziwſzy, odegnał od murow Francuzow: a ktory ſię z nich nayſerdeczniey w tey okazyi popiſał, ten w nadgrodę odwagi ſwoiey, ten herb wynioſł. Poſpolicie rozumieią że ten kleynot

not do Polſki przynieſiony przez Mamphiola Biſkupa Płockiego w roku 1386, ktory we Włoſzech urodzony, Piotra de Luna pokrewny, na tę Katedrę od Papieża był przyſłany; tylko że go Xiążęta Mazowieckie przypuścić niechcieli do niey, dla tego w Rzymie w naſtępuiącym roku z melancholii życia poſtradał. Paprockiemu ſię to nie zda, ile że mu ſię doſtało czytać, dawnieyſze przed rokiem 1386 tych Familiantow przywileie: przetoż powiada, że go Rycerz iakiś chciwy ſławy, w te kraie naſze wynioſł: od ktorego rozplenione Domy, oſobliwie w Sieradzkim Woiewodztwie; atoli niektorzy z nich, iako Trzebiccy, do herbu ſię Łabęć rzuciły. Tymże ſię niegdy herbem ſzczycił Alexander III Papież w roku 1159, o ktorym tak w ſwoich proroctwach S. Malachiaſz przepowiedział *Ex anſere Cuſtode*, alludował do herbu iego Paparona czyli Paparocca, co według tłumaczenia *Ciakoniuſza Alfonſa*, gęś u Włochow znaczy; atoli zkąd inąd wiem, że ten Papież w herbie wieży zażywał.

Herbowni.

Chodowſki *Papara* *Pſtrokońſki* *Woiucki*
Kamionomoyſki *Parzniewſki* *Szydłowſki.*

**PAPARA herbu Paparona.* Jerzy Papara 1685, w komput Rycerſtwa Polſkiego na Seymie policzony dla zaſług woiennych, o czym *Konſtytucya 1690 fol: 7.* ſyna iego tamże wſpominaia Jana y brata. Teodor Podczaſzy Nowogrodzki, Sędzia kapturowy Lwowſki 1733.

**PAPIESKI herbu Gryff* w Sieradzkim, Rawſkim, Podolſkim, Woiewodztwach. *Okolſki w regeſtrze Tomu ſwego wtorego,* Papieſkich położył herbu Jaſtrzębiec; ale muſi bydź omyłka: bo ten autor przyznaie, że Papieſcy od Dobkow ſwoie początki wzieli, ale Papieſkiemi od dobr nazwani, wiec że Dobkowie Gryfem ſię pieczętuią, toć y oni *Damal: fol: 33 in Archiep: Gneſn:* wyraźnie świadczy o Papieſkich Gryfach, z ktorych był Jan Sekretarz krolewſki, ten u Łubieńſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, klucz Gnieźnieńſki trzymał; gdzie pałac Arcybiſkupi reſtaurował. Staniſław ſyn Staniſława, długo na Podolu woiuiąc, tamże oſiadł, z Wilkowſką zpłodził ſyna Kaſpra męża walecznego, ktory na Moſkiewſkiey expedycyi poległ, w Kamieńcu u OO Dominikanow pogrzebiony, ktorym Ociec iego wieś Cybulowce dał y darował *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 102.* Piotr do *Societatem JESU* wſtąpiwſzy, nietylko ią wyborną nauką, ale y świątobliwością ozdobił; Filozofii y Teologii Profeſſor; gdy mu Doktorſką lauream ofiarowano, przyiąć iey z pokory niechciał, Rektorem rządził Lwowſkie y Krakowſkie Collegium, y Prowincyą Polſką, z ukontentowaniem wſzyſtkich, nakoniec wymowiwſzy ſię z rządow, zaſnął w Panu we Lwowie 1671. Brat iego miał za ſobą Łopaciankę. Jan, Adam, Franciſzek w Sieradzkim 1648. Maryanna Krzyſztofa Boſakowſkiego małżonka. Paweł y Alexander w Rawſkim 1674, Stefan w Lubelſkim, Franciſzek Maciey Kanonik Gnieznieńſki, Proboſzcz Konińſki, umarł 1699, ſynowiec naſzego X. Piotra, ſioſtra iego była za Kraśnickim herbu Rawicz.

PAPLINSKI herbu Trzaſka w Woiewodztwie Rawſkim. Są y na Zmudzi, z ktorych Jan 1648, ale niewiem czy tego herbu. Samuel Paplińſki miał za ſobą Jadwigę Rzeſzowſką, z ktorey corka Anna Kruzerowa.

**PAPŁONSKI herbu Strzemię* w Xieſtwie Litewſkim, iedni z nich w Witebſkim Woiewodztwie, piſzą ſię Papłońſcy Wiłbułtowiczowie. Drudzy w Upitſkim

ſkim Powiecie, y pieczętuią ſię w niebieſkim polu Strzemieniem, iakie zwyczaynie Polſkie bywaią, ale do gory przewroconym, a na hełmie trzy piora ſtruſie *Koiał: in Mſ.*

**PAPROCKI herbu Cholewa.* Jan Alexander Paprocki Kanonik Gnieznieńſki, Łucki, Auditor Cauſarum u kilku Arcybiſkupow Gnieznienſkich, Officyał y Proboſzcz Rawſki, umarł 1664, w Łowiczu z nadgrobkiem, z tym herbem pochowany.

PAPROCKI herbu Jaſtrzebiec w Ziemi Dobrzyńſkiey. Jędrzey miał za ſobą Elżbietę Jeżowſką. Bartłomiey Paprocki ſławny Piſarz Polſki, o ktorym *Pruſzcz w Fortecy duchowney fol: 201* świadczy, ze w roku 1614 y żyć y piſać przeſtał, pochowany u OO Franciſzkanow we Lwowie. W druku te ſą iego Xięgi. 1mo. *Koło Rycerſkie w ktorym rozmaite ſtworzenia, rozmowy ſwe maią, zkąd może człowiek przykład wziąć, iako ma ſam żyć; in 4to poſt an: 1576* C. D. 2do *Gniazdo Cnoty, z kąd herby Rycerſtwa Polſkiego ſwoy początek maią, 1578 Cracov in fol:* 3tio. *Herby Rycerſtwa Polſkiego, na pięcioro Xiąg rozdzielone, in fol: Crac: 1584.* 4to. *Dzieſięcioro przykazanie mężowe, ktore każda poczciwa małżonka ma umieć y chować. Tamże Dzieſięcioro przykazanie żony, ktore każdy małżonek ma przeczytać: wierſzem, in 4to 1651,* ale to znać powtorna edycya. 5to. *Krotki a prawdziwy wypis wiachania do Ziemi Wołoſkiey Iwan Wody, ktorego Podkowa zowią, in 8vo Crac: 1578,* 6to. *Roznowlany Hoſpodara z bożem, iak a od kobo, na początku ſwet ſprawowan był. Jeſt tam ſiła rozmow, kedy autor traktuie o herbach Czeſkiey Szlachty, po Czeſku in fol.* 7mo. *Stambuch Slezki, albo rozmowy o rzeczach do wiary należących, z Piſma y SS. Oycow, przeciwko herezyom,* Tamże *herby Szlachty Wyżſzego Sląſka przywodzi, Bernæ in fol: 1609:* obiecuie iednak obſzernieyſzą Xiążkę o nich wydać. Tamże *Strom z herbow ſtarodawnych. Rodow ucyneny.* 8vo. *Proba cnot dobrych, ktemu nauka do obyczaiow poczciwych, wierſzem Polſkim in 8. Crac:* C D. 9no. *Rozmowa. Podawce z Plebanem o trzech ſkutkach zbawiennych, ktoremi ſię człowiek z Panem Bogiem złącza, to ieſt poſtem, iałmużną y modlitwą, in 4to* Poſnan: 1611. 10. *Ogrod krolewſki w ktorym krotko opiſuie hiſtorye Ceſarzow, Krolow Polſkich y Czeſkich, ArcyXiążąt Auſtryi, Xiążąt Ruſkich,* Pragæ 1599 *tam fol: 203 namienia, że wydał herby Morawſkie y Czeſkie* 11mo. *O Nawroceniu S. Maryi Magdaleny, że Xiąſzkę wydał:* świadczy *Pruſzcz w Fortecy fol: 201.* 12mo. *Mercurium Gallobelgicum cytuie naſz X. Balbinus in Diva Vartenſi fol: 53, a na marginesie ma Bohem. in Epitome zaś Rerum Bohemic: lib: 3. c. 8. fol: 211, powiada, że piſał o Biſkupach Praskich;* z wielką go chwałą wſpomina ten autor, y przydaie, że mu Czeſkie kroleſtwo ſiła wdzięczności powinno, że Szlachty Czeſkiey herby, pierwſzy wielką pracą z ſtarych monimentow wypiſał: niemniey y Polſka za podobnąż pracę ma mu bydź obligowana; luboć on miaſto nadgrody, ieſzcze ſię z Oyczyzny za granice umykać muſiał, iako piſze autor życia Hieronima Rozrażewſkiego. 13tio *Speculum Moraviæ.* 14to *Diadochus.* Zona iego Koſobudzka Jadwiga Kaſztelanka Sierpſka, wdowa po Wiśniowſkim, ale o potomſtwie iego nie czytam; Synowcowie iego rodzeni, Jan Dziekan y Proboſzcz Sierpſki, drugi Paweł w Zakonie naſzym w Prowincyi Polſkiey, umarł w Wałczu 1666, Łukaſz zaś w Prowincyi Litewſkiey, rządził Collegium Płockie, zſzedł z tego świata 1657, wydał do druku *Łaski Cudowne przy kościele Sierpskim Panny Maryi w Płockim Woiewodztwie in 4to 1652 Varſav:* Tamże piſze, *o początkach herbu Grzymała.* Obiecywał wydać *Reformowane Gniazdo Cnoty* ſtryia ſwego, ale śmierć tego nie pozwoliła. Piotr y Woyciech w Ziemi Dobrzyńſkiey 1648. Są y w Wileńſkim tego herbu Paproccy *Koiał: in Mſ.*

PAPROCKI herbu Jelita, z Sieradzkiego Woiewodztwa niektorzy ſię z nich do Litwy wynieśli. Staniſław Paprocki, nabywſzy w Połoczyznie dobr Zaſkorki y Kozłowczyna, tamże oſiadł, ſynowie iego, Jakub, Kaſper y Waleryan, z tych Kaſper wyniosł ſię do Orſzańſkiego Powiatu, zoſtawił ſynow, Staniſława y Jana. Waleryan zaś w Słonimſkim Powiecie *Koiał: in Mſ.* N. miał za ſobą Marſzałkownę Słonimſka Połubińſką. Drudzy z nich w Przemyſkiey Ziemi oſiedli. Z tych Wacław Biſkup Margarytańſki, Suffragan Kuiawſki, ieſt w druku, iego *Apologeticon honeſtatis Epiſoporum Titularium, vulgo Suffraganeorum in 4to Cracov: 1642.* Roſław Kanonik Przemyſki, Proboſzcz Płońſki, a potym Profes Tyniecki, y tegoż Opactwa Adminiſtrator. Jan Podſtoli Przemyſki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 34 y 1670 fol: 25.* Zygmunt miał za ſobą Jadwigę Zaborowſką, z ktorey corka Katarzyna była za Janem Giżickim Chorążym Owruckim. N. Anaſtazyą Kłopocką, Stefan Sekretarz krolewſki w Łęczyckim 1648. Bartłomiey w Zakonie *Soc: JESU*, Kaznodzieyſką, y Retorſką katedrą zalecony, y Miſſyą obozową pod Smoleńſkiem, umarł w Bydgoſzczy 1650: wydał do druku *Prytaneum immortalis gloriæ ob heroicas virtutes, paneg: Mikoł: Daniełowicz Podſkarb: W. K. 1624, in 4to Zamoſcii*, 2do. *Pharus Sarmatica Europæo Trioni auguſtis ignibus irradians, paneg: Vladislao IV Reg: Pol:* 1633 *in 4to Cracov:* 3tio. *Luna rorida, paneg: in fun: Alexan: Sieniawſki, in 4to Jarosł: 1622 ſub nom:* Procop: Łudzicki. 4to. *Augurium Themidis Chriſtianæ, paneg: Jacobo Zadzik Epiſc: Culmen:* 5to. *Vita Mſ. S. Bonifacii adſcribit illi Paneg: titulo Panſelene, editam ſub Nom: Coll: Oſtrog: S. J.* Jakub w Kaliſkim oſiadł, folwark ſwoy darował y zapiſał Collegio naſzemu Kaliſkiemu, tamże pochowany, corka iego Anna Xieni Chełmińſka 1640. Adam Piſarz Ziemſki Stężycki 1648. Jędrzey w Wołyńſkim 1632. Zygmunt Woyſki Ciechanowſki w Ziemi Warſzawſkiey. Staniſław w Poznańſkim 1674. Stefan o ktorym *Konſtytucya 1676 fol:37* .

**PAPROCKI herbu Ogończyk* na Chełmińſkiey w Chełmaniu. Arnolf Paprocki brat Jędrzeia y Stefana, z Ziemi Dobrzyńſkiey z powiatu Rypińſkiego, urodzony z Oyca Mikołaia, z Dziada Staniſława, z matki Katarzyny Babecki herbu Lubicz, poiął Elżbietę Gaiewſką, zoſtawił z nią dwoch ſynow, iednego Jana, temu Magdalena Gorzechowſka, powiła ſynow, Woyciecha y Jana. Drugiego Alexandra na Dobrzyńſkiey, ktory z Witkowſki zoſtawił potomſtwo *Mſ. de Famil: Pruſſ:*

Paprzyca herb.

ZOwie ſię ten herb inaczey Kuſzaba, domyślam ſię że tenże ſam herb w ſtatucie Łaſkiego zowią Ruchaba, ba y Bychawá, kiedy go Monſtold na Seymie Hrodelſkim na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich przyimował, *fol: 127*, powinien zaś bydź kamień młyńſki do gory poſtawiony, ſzarego koloru, z żelezcem we ſrzodku, iak do mełcia, w polu białym, na hełmie ośm ſzczeniąt: Tak go opiſuią *Paprocki w Gniazdzie fol: 1059, O herb: fol: 502, Okol: tom: 1, fol. 511 Kleynoty fol: 62 Biel: fol:* 719 Z Czech ten herb przynieſiony do Polſki bydź mienią za Boleſława Wſtydliwego, z tey zaś okazyi miał bydź nabyty. Dano znać Pani pewney w Czechach, że poddana iey razem trzech ſynow powiła, ta nietylko, że poddaną ſwoię z tey okazyi o cudzołoſtwo: (rozumieiąc, że z iednym mężem tyle dziatek bydź nie może) poſadzała, ale też y ſurowiey karała, Przyſzło za ſprawą Boſką, ktory niewinnych broni, że taż ſama Pani

w krotkim

w krotkim czaſie dziewiąciu ſynow porodziła. Czy ſię tedy wſtydząc, czy obawiaiąc ſię iakiego na ſiebie porozumienia złego u męża, babie ośmiu ſynow w bliſkiey rzece, iednego tylko z nich zoſtawiwſzy na wychowanie, potopić kazała. Nie było na ten czas w domu męża Pani oney, za ſporządzeniem iednak Boſkim, właśnie nadiachał, gdy iuż na zgubę dzieci Baba nioſła. Pyta ſię iey tedy, co nieſieſz? odpowiada, ſczenięta prawi do wody topić, zayrzy z ciekawości Pan, czy prawi nie maſz między niemi co do myśliſtwa ſpoſobnego; gdy obaczył dzieci, y dowiedział ſię o wſzyſtkim, co ſię działo; ſekretnie młynarzowi kazał wſzyſtkie odchować. Gdy dorośli, zaproſiwſzy do ſiebie gości y ſąſiadow, y uczęſtowawſzy, rzuca kweſtyą na coby ſobie ta Matka zaſłużyła, ktoraby włáſne dzieci zgubiła, wſzyſcy ią śmierci godną oſądzili; dopiero Ociec rzecze: niech tu ſtaną ſzczenięta moie: przyprowadzono ośmiu chłopcow, w iednakowey barwie, żywości y komplexyi, prawie wſzyſcy rowni. Powiada przed wſzyſtkiemi zaproſzonemi, co ſię z niemi ſtało, a do żony obrociwſzy ſię, za ten grzech, godnabyśći wprawdzie karania, tylko że cię ſam Bog ſtrzegł przezemnie, większego; dla tego podziękuy świętey iego Opatrzności. Czy to tedy ſynom na pamiątkę tey rewolucyi, czy też młynarzowi, ktory ich wychował w nadgrodę, tym kſztałtem herb nadał, nie zgadzaią ſię autorowie. *Hartknoch in animadv: ad Duſbru: Chron: Pruſſ: p. 3. cap 227*, z *Henebergera*, też ſamę hiſtoryą piſze, o Juecie Menekona, albo Meinharda *de Querfurt*, Miſtrza Krzyżackiego w roku 1286, matce, że z dziewiąciu ſynow, iego tylko zoſtawiwſzy, potopić rozkazała, ale mąż gdy to poſtrzegł, zabieżał zgubie ich, Jutta zaś ubłagawſzy męża, do Klaſztoru na pokutę poſzła. Tymże ſię herbem pieczętuie Familia u Nawarczykow Francees nazwana, co poznać z dedykacyi *do Commentaria in Evangelia Sanctorum Antonii de Eſcobar: Soc: JESU, tom: 2, edit: Lugdun.* 1642. Richard rodem z Saxonii Biſkup Kamińſki, ktory umarł 1170, że ſię tym herbem ſzczycił,

Ssssss świad-

świadczy *Nakiel: w Miechov: fol: 97*, iako o ſwoiego klaſztoru oſobliwym Dobrodzieiu.

Do tego zaś Domu Hrabiow de Querfurt pociągaia S. Brunona Biſkupa y Męczennika. *Mſ. Prætor: O. G. lib: 2, cap. 4. §. 7, y Sczygiel: in Aquila Polon: Benedict: fol: 86*: wprawdzieć go *Trithemius* rodem ze Włoch piſze, Warmińſkiey zaś Dyecezyi Brewiarz Niemcem go zowie, ale *Mſ. Zycia S. Bonifacego Meczennika* Słowakiem go chce mieć, y dla tego, że ſię nie daleko rzeki Sala nazwaney rodził, o ktorey wyraźnie piſze *Dithmar: lib: 6. Chronic: Sala Soraborum & Slauorum fluvius*, y *Eginardus in Carolo, Nuntiatum eſt (inquit) Regi Carolo, quod Slavi Sorabi, qui inter Albim & Salam fluvios, interiacentes campos incolunt, ingreſſi fines Saxonum Toringorum*; y dla tego, że poſtany do Ruſkich kraiow, przyſzedł do naſzego Krola Boleſława Chabrego, od ktorego Pańſko regalizowanym zoſtał, co wſpomina *Ditmarus*; Boleſław zaś na tenczas Niemcow woiował, iako namienia *Trith: w roku 1008*, zkąd go *Ditmarus hoſtem Teutonum* zowie, iakożby tedy Swięty Bruno odważył ſię do Boleſława iezdzić, nieprzyiaciela narodu Niemieckiego, będąc ſam Niemcem? iakby był Ruſnakom Bruno opowiadał Ewangelią; gdyby był nie umiał ięzyka Słowiańſkiego? Przecięż, *Sczygiel: loc: cit:* nietylko go *de Querfurt* piſze, ale też bratem chce mieć Gebcharda Xiażęcia Saſkiego *a Dithmar:* tym ſię ſzczyci, że był kondyſcypułem iego w Mersburgu w ſzkołach, ktory potym naſz Boleſław Chabry wywrocił, woyną ich przyciſnąwſzy: nawet lekcye Brewiarza Rzymſkiego, Niemiecką mu ziemię za Oyczyznę naznaczaią. Cożkolwiek bądź, co ſię tycze urodzenia S. Brunona, to iednak pewna, że od Pruſakow na ten czas ieſzcze Poganow, z nienawiści wiary Chrześciańſkiey, z życia ſwego wyzuty: bo na to ſię wſzyſcy autorowie zgadzaią: a naprzod *Martyrolog: Romanum 15 8br:* tak o nim mowi, *In Pruſſia S. Brunonis Epiſcopi Ruthenorum & Martyris, qui Evangelium in ea regione prædicans, ab impiis tentus, manibus pedibusq: præſectis, capite truncatus eſt*: luboć *Editio Veneta 1578 a Petro Galeſinio*, nic nie ma o nim pod tym dniem: potym *Breviarium Romanum y Varmienſe*, zatym choćby nie był Rodakiem naſzym, przecięż że w Pruſiech krew męczeńſką przelał, doſyć by było na tym, żeby Polacy iako ſwego Męczennika czcili, y iam o nim tu mowił. Ociec tedy iego był Bruno, matka Ida, ktora go w wſzelakiey pobożności wychowała; dany potym pod inſtytucyą Giddona Filozofa, dziwnie w naukach poſtąpił, ale więcey ieſzcze w cnotach, tak dalece, że ſię zdał ſamą tchnąć świątobliwością: znac to było iawnie po nim, bo gdy drudzy rowiennicy iego, rożne ſobie, dla rozrywki, gry wynaydowali, Bruno ſię ſamym nabożeńſtwem zabawiał, nad to oſobliwſza ſię, lubo ieſzcze w młodym, układność obyczaiow wydawała, zmyſłow y ięzyka ſzczegulnieyſze poſkromienie, wielki do rzeczy Boſkich pochop. W tey porze życia od Ottona tym imieniem trzeciego Ceſarza Rzymſkiego ná dwor wezwany, wſzyſtkim był w podziwieniu; w krotce iednak zchydziwſzy ſobie dworſkie życie, Zakonny habit S. Benedykta na ſiebie przyiął, do ktorey Profeſsyi y Oyca ſwego, lubo iuż w leciech podeſzłego, to przykładem ſwoim, to świętą namową, pociągnął. W tym Zakonie coraz to bardziey z cnoty w cnotę poſtępował; aż też żarliwością zdięty zbawienia duſz ludzkich, uproſił ſię u Stolicy Apoſtolſkiey, żeby był mogł Ewangelią między narodami Boga nieznaiącemi opowiadać; z roſkazania tedy Papieſkiego, na Biſkupſtwo poświęcony Ruſkie, roku *1005 według Brewiarza Rzymſkiego*, czyli raczey *według Brewiarza Warminſkiego, y Szczygielſk*: na Arcybiſkupſtwo,

pſtwo, co ſamo potwierdza *Trithem: libro de ſcript: Eccleſ:* w te słowa: *Bruno Archiepiſcopus Ruthenorum, aſſumptus ex Ordine S. Benedicti a Joanne XIX Pontifice accepit pallium, conſecratus jubente Henrico Bavaro Imperatore, à Tagmone Archiepiſcopo Magdeburgenſi*, y *Dytmarus Chron: lib: 6*, a tym pewnieyſzy autor, że go znał bardzo dobrze, iako ſię wyżey mowiło, powiada o nim, że palliuſza zażywał, co tylko właſność ieſt Arcybiſkupow; tak tedy na Paſterſką godność wynieſiony, za namową S. Henryka Ceſarza, w drogę ſię na Ruś na Apoſtolſkie żniwo wybrał; wſtąpił do Boleſława Chabrego, krola na ten czas Polſkiego, od ktorego mile przyięty, Pańſkie od niego wziął upominki, wſzakże mąż Boży, to wſzyſtko na ubogich rozdał. Z Polſki do Kiiowa ſię udał z ośmnaſtą towarzyſzami ſwemi, kędy *według Dithmara, ktorego przywodzi autor życia Mſ. S. Bonifacego*, iuż czteryſta kościołow znalazł; tam gdy w naylepſzą koło duſz ludzkich pracę ſwoię zaczyna, Włodzimierz Xiąże Kiiowſkie przez Wagrow albo Waragow y Obotritow pomoc, Kiiow obległ, y do poddania ſię przymuſił, kędy między inſzą korzyścią S. Bruno, ze wſzyſtkiemi kompanami ſwemi w niewolą ſię doſtał; z ktorey ciż Waragowie nie prędzey go wypuścili, aż w Pruſiech, tamtędy nazad powracaiąc. Widząc Pruſy w bałwochwalſtwie uwikłane S. Bruno, zaczął im wiarę Chryſtuſową ogłaſzać, y bałwany chydzić; czym roziuſzeni Pruſacy, śmiercią mu grozili, ieżeliby nie przeſtał Ewangelii opowiadać: na co gdy nic niedbaiąc Bruno, ale więcey ſię na Boga oglądaiąc, tym bardziey ich od niedowiarſtwa chciał odwodzic, zapalczywość ich tak zaoſtrzył na ſiebie, że mu ręce y nogi odciąwſzy, nakoniec y głowę, y wſzyſtkich iego towarzyſzow, zamordowali: Ciała ich długo bez pogrzebu leżały; aż dowiedziawſzy ſię o chwalebney ich dla Chryſtuſa śmierci Boleſław Chabry krol Polſki, odkupił ich od Pruſakow, według *Dithm: lib: 6 Chronic:* gdzie iednak złożone ſą od tegoż Monarchy, żaden z autorow nie piſze. Cierpieli w roku *1008, to Breviar: Roman: Baron: Marianus Scotus Uſpergen: 16 Kalendas Martii*, w roku 1009, *Sigebertus in Chron:* w roku 1010, *Tritemius in Chron:* Przydaie *Sczygielſki*, że od Juliuſza tym imieniem pierwſzego Papieża, w regeſtr Swiętych Pańſkich policzeni. Krom tu wyrażonych autorow, piſze o nim *Joannes Leo w hiſtoryi Pruſkiey fol: 46*, y *Acta Sanctorum Bollandi ad diem 14 Februar:* Ktoby chciał zupełnieyſzey, o Hrabiach de Querfurt, y tego S. Brunona Familii, wiadomości, niech patrzy *w Janie Subners tablicy genealogiczney ſub num: 334, 335, 336 y tam daley, gdzie miedzy inſzemi, pokazuie, że ten S. Bruno, był ſtryiem wielkim Lotaryuſza Ceſarza Rzymſkiego, ktory umart 1137.*

Herbowni.

Bielicki	*Grochowſki*	*Nieprzecki*	*Struſieński*
Bokum	*Grodzińſki*	*Oczoſalſki*	*Sieklucki*
Ciecholewſki	*Iwicki*	*Pieczewſki*	*Swiżawski*
Dabrowſki	*Łochowſki*	*Potrykowſki*	*Warſzewicki*
Ganowſki	*Lubowieſki*	*Prześmiński*	*Wygonowski*
			Zupek

PARCZEWSKI *herbu Nałecz* w Sieradzkim Woiewodztwie. Z tych był Marcin Parczewſki w Zakonie naſzym kaznodzieia ſławny, ktory pod czas rewolucyi za Jana Kazimierza, od Kozakow śmiertelnie raniony umarł. *Jaczyński.* Woyciech deputat *ad pacta conventa* Auguſta II, podpiſał ich *Conſtit:*

fol: 23. Kwitną y w Litwie. Z tych Piotr długo był Administratorem Biskupstwa Smoleńskiego, y Proboszczem Starodubowskim, został potym Biskupem Smoleńskim, z tego przeszedł się na Zmudzkie, na ktorym odpoczął w roku 1658, wspominaią go *Konstytucye 1338 fol: 35, y 1643 fol: 20.* Alexander brat iego Pisarz Ziemski Smoleński, Sędzia woyskowy w Związku 1662 *Koial: in Mf.* chwali go z męstwa *Konstytucya 1687 fol: 18.* Wawrzyniec y Piotr w Mścisławskim 1674, Antoni 1691: a dawniey przedtym Jędrzey z Parczewa Zakonu Kaznodzieyskiego, Spowiednikiem był Zygmunta I. krola Polskiego, *Frydrych: in Hyacin:* N. miał za sobą Barbarę Kierską.

PARTEIN *herbu Prawdzic* w Pomorskim Woiewodztwie. Justyna Parteinowna Xieni Chełmińska Zakonu S. Benedykta, żyła 1700, pięćdziesiąt lat y trzy iuż w tym roku w Zakonnym życiu przepędziwszy, a dwadzieścia lat y pięć na przełożeństwie, w lat szesnastu, z drugiemi dwiema siostrami swemi do tego się klasztoru na służbę Boską oddawszy, przykładnym życiem, rostropnością, u wszystkich była w estymacyi. *Ambona Ducha S. P, Moraw:* N. Partein w Licznie pod Kwidzyniem, po ktorego śmierci żona iego poszła za Jerzego Pieczewskiego.

PARUL *herbu Nałecz* w Woiewodztwie Brześciańskim, tak wyraźnie o nich pisze *X. Koial: in Mf.*

PARUL *herbu Ogonczyk* w Mazoszu y Podolu. Czterech braci rodzonych mężow rycerskich było, Stanisław, Jarosz, Krzysztof y Jan. Z tych Stanisława syn, także Stanisław, ktorego potomstwo na Podolu osiadło, to iest Alexander, był w niewoli Tatarskiey, Adam y Jakub w Zakonie Karmelitańskim. Paweł, Woyciech, y Stanisław w Mazowieckim 1648. Maciey w Ziemi Warszawskiey 1674.

PARUSZEWSKI *herbu Rogala* w Kaliskim Woiewodztwie: sam tylko Paprocki o nich pisze. N. Paruszewski, ktorego syn Stanisław żyie w Zakonie naszym.

PARYS *herbu Prawdzic* w Lubelskim y Mazowieckim Woiewodztwach Dom starożytny. Floryan Parys Kasztelan Zakrocimski, Starosta Czerski, spisał z drugiemi prawa y zwyczaie Xięstwa Mazowieckiego, 1536 *Statut Masov: fol: 7.* znaydziesz go y *u Nakielskiego fol: 717.* w roku 1544. Felix Kasztelan Warszawski, Starosta Czerski, podpisał restytucyą Podlasza na Seymie Lubelskim 1569, *Constit: fol: 154.* Jan Woyski Ziemi Warszawskiey, poseł Mazowiecki, podpisał tamże Unią Litwy z Koroną *Constit: fol: 172,* Hieronim naprzod Kasztelan Sochaczowski, z tym tytułem 1589 podpisał transakcyą Będzińską: potym w roku 1605 Woiewoda Mazowiecki, o ktorym *Krzysztof Warszewicki in Origine Polonorum,* tak pisze, *Tu, majoresq; Tui, omni in memoria Senatores laudatissimi, Catholici semper fuerunt, &c.* zostawił dwoch synow. Adama Hieronima, y Zygmunta. Z tych Adam Hieronim naprzod Kasztelan Warszawski, potym Czerski, a gdy sobie stan duchowny obrał, Proboszcz Katedralny Krakowski 1654, Kasztelanem ieszcze będąc, z Gorskii Jędrzeia Woiewody Mazowieckiego Corki, zpłodził syna Jana Starostę Czerskiego. *według Okol:* Zygmunt, drugi syn Hieronima, z Podkomorzego Czerskiego, naprzod Warszawski, potym Czerski Kasztelan w roku 1648. Stanisław, rozumiem że brat Hieronima Woiewody, Kasztelan Warszawski, Starosta Czerski 1611, był y Liwskim Starostą, żona iego Jadwiga Przerębska. *Zycie Ładyst: Gelnov: lib: 3, c. 7,* ale y o drugiey żonie iego czytam *w Pamiatce roczney,* że była Okuniowna, siostra Kasztelana Czerskiego. N. Parysowna Woyciecha Wessla Kasztelana Warszawskiego małżonka temi

mi czasy. Katarzyna Marcina Leśniowolskiego małżonka, w kościele naszym Lubelskim ołtarz marmurowy S. Krzyża wystawiła, y srebrem ozdobiła. N. miał za sobą corkę iedynaczkę Fausta Morsztyna Podkoniuszego Litewskiego. Jędrzey Hieronim Starosta Czerski 1648. Jan Woyciech Kasztelanic Czerski, Starosta Nurski 1676 *Constit: fol: 10.* Adam Starosta Czerski żona Jadwiga Zaleska. Konstantyn Kasztelanic Czerski. Felix Zygmunt Kasztelan Lubelski 1674 y Starosta Czerski, umarł w dobrey starości 1695, miał za sobą Annę corkę Sapiehy Kazimierza Starosty Niemonoickiego, wdowę po Leśniowolskim Staroście Brańskim, *Walicki,* syn z niey ieden Michał młodo umarł; drugi Jan Podczaszy Ziemi Bielskiey, złączył się był z Katarzyną Russocką Podstolanką Krakowską, miał z nią dwoch synow, ieden z nich Felix, ktorego z Angeli Ogińskii Starościanki Zmudzkiey y Hetmanowny Litewskiey zostało potomstwo. Drugi Adam.

PARZNIEWSKI *herbu Paparona* w Sieradzkim Woiewodztwie. Michał Parznowski rezygnacyą dobr Parznowa uczynił Ostrorogowi, za dwiescie grzywien w roku 1476 *Acta Castren: Ostrzesov:* Derszław z Parzniewa Chorąży Zakrocimski 1482, *Statut Masov: fol: 133.* Jan naprzod Archidyakon 1518, a potym Proboszcz Kuiawski Katedralny, umarł 1540, *Damal: in Præpos: Uladislav:* Adam Burgrabia Krakowski, Starosta Brodnicki y Golubski, Anny Zygmunta III siostry Dworu, Marszałek, umarł 1614, iako świadczy nadgrobek iego w Warszawie. Krzysztof Starosta Brodnicki 1627 *Lucas Paproc: Łaski Cudow: fol: 58,* Jan 1632, Adam 1648 w Mazoszu. Są y Parzniccy w w Sendomirskim, z ktorych Jan 1648.

PARZNICZEWSKI. Adam z Parzyńcowa Miecznik Łęczycki 1484. *Okol: tom 1 fol: 12.* Zygmunt Parzniczewski Kasztelan Łęczycki 1545, ktorego żona Dorota Dzierzgowska Woiewodzanka Mazowiecka, *Kazanie Roczna pamiatka.* N. była za Pleszkowskim.

PASEK *herbu Doliwa* w Krakowskim Woiewodztwie. Mikołay Pasek z Gosławic J. U. D. Kanonik Kuiawski *prompto festivoq; ingenio, laborum pattientissimus,* umarł 1572, co o nim opowiada nadgrobek iego w Krakowie na zamku u S. Michała. Wawrzyniec Pasek 1570 *Paproc: w Panosy.* Jan Komornik Ziemski Krakowski 1697 podpisał *pacta Conventa* Augusta II. Są y w Smoleńskim. Jan z Gosławic Pasek Sędzia Grodzki Smoleński, y Poborca 1628, w roku 1634 iuż Horodniczy Smoleński, y deputat na Trybunał fiszkalny *Constit: fol: 6.* Piotr Kazimierz, y Jan Karol 1648. Jan Horodniczy Orszański 1674. Paśka Krzysztofa Ziemianina Smoleńskiego, chwali wierność ku Oyczyznie y męstwo *Konstyt: 1662 fol: 18.*

PASINSKI *herbu Nowina* pisze o nich *Okolski.* Paszyński Alexander w Kiiowskim 1632.

PASTORI *ab Hirtenberg.* Joachim Pastori Sekretarz krolewski, y sławny historyk, gdy kroIowi Janowi Kazimierzowi y Rzeczypospolitey, w powierzonych sobie funkcyach, wierną usługę pokazał, dla tych zasług y nauki, ktorą światu, w wydanych od siebie Xięgach wyiawił, między koronnych synow y W. X. Litew: policzony y z swoim potomstwem na Seymie 1662. *Constit: fol: 36.* Był według *Brauna lib. de Scriptor: Polonis, fol. 164 y 214.* Professorem niegdy w Gdańskich szkołach, odrzuciwszy błędy heretyckie, Kanonikiem y Officyałem, o co szczypie go ten autor, a co naywiększa, że żaląc się Braun na katolickich, z narodu Polskiego, Pisarzow, iż uszczypliwie o Dyssydentach piszą, sam tey reguły nie zachował, osobliwie tym uwłaczaiąc, ktorzy albo przeciwko odstępcom od wiary, prawowierney

bronili

broniłi kościoła katolickiego, abo też ktorzy z heretyckiey trzody do Chryſtuſowey ſię przenieſli owczarni, co ſię y Paſtoryuſzowi doſtało, gdzie go *Virũ inſipientem* nazywa; nic pewnieyſzego, że go nie miał za takiego ten Braun, poki ſzkoł uczył: bo by go tak przezorne miaſto Gdańſk w ſwoim Gymnaſium nie cierpiało: ale dopiero u Brauna ſzaleć począł, gdy ſię do wiary katolickiey obrocił; atoli takiego ſzaleńſtwa życzyłbym ia Braunowi y wſzyſtkim dalekim od Rzymſkiego kościoła, żeby o ſobie mowić mogli z Pawłem. *Nos ſtulti propter Chriſtum.* Więcey by ſię tu mogło pokazać, iak nie jednoſtaynie Braun na wielu mieyſcach, y ſam ſię z ſobą nie zgadzaiac, ſzarpie godnych ludzi, z iedyney zawziętości tak na katolikow, iako y Polſki narod: ale że to od materyi moiey rzecz daleka; dla tego to komu innemu zoſtawuie. Wydał Paſtorius do druku. 1mo. *Bellum Coſaticum contra Regnum Poloniæ ſub Rege Joanne Caſimiro profligatum*, Gedani in 4to 1652. 2do. *Florus Polonicus ſeu hiſtoriæ Polonicæ epitome*, *Lugduni Batav:* 1641 in 16, & 1642 in 12, & *Gedani* 1679 in 12, *Amſtelodami* 1664 in 12. 3tio. *Hiſtoriæ Polonæ plenioris partes duæ, quarum prima prodiit 1680; altera iam poſt obitum authoris 1685, Gedani in min: complectitur hiſtoriam Joan: Caſimiri Regis Pol.* 4to. *Oliva pacis ſeu Oratio habita coram legatis ad Tractatum Olivenſem 1661 in 4to Gedani*, 5to. *Pòëmata Varia Gedani 1653 in Min:* 6to. *Ejuſdem ſylvis Gedani 1656, in 12 editis (in quibus Pòëmata variorum illuſtrium Poloniæ virorum laudibus dicata continentur) adjecta eſt Stella aurea Sigiſmundi Guldenſternii honori dicata, quæ etiam ſeparatim prodiit 1656 in 8vo Gedani.* 7mo. *Diadema gloriæ. eſt paneg: in inaugurati one Michaëlis Reg: Pol: in fol: Crac: 1669. & Gedani 1679 in 12, unà cum ejus Floro Polonico.* 8vo. *Carmen nuptiale in nupt: Michaëlis Regis cum Eleonora Auſtriaca. Gedani 1670 in fol: Exſtant quoq; ejuſdem anagrammata in eadem materia Gedani in folio.* 9no. *Palæſtra Nobilium, Francofurti ad Mænum 1678 in 12. ubi inter alia eſt Gratulatio Andr: Leſzczynio Epiſc. Culm. cum Cancellarii Magni munus adiret, quæ ſeorſim prodierat Elbingæ 1650 in 4to. Item Paneg: Sybillæ Margaritæ Comiti Donhoffiæ Duci Sileſiæ 1657.* 10. *Peplum Sarmaticum, ſeu de præcipuis quibusdam Poloniæ Principibus & Proceribus, liber, Gedani 1653 in 12,* 11mo. *Calendæ Regiæ, ſeu Oratio, qua Toruniũ expugnatum Joanni Caſimiro gratulatur, itemq; de præcipuis beneficiis & ſucceſſibus, illi à Deo collatis in 4 Gedani 1660.* 12mo. *Plauſus Caſtalii, Pòëma Andreæ Olſzovio, Gedanum venienti, ad homagium recipiendum 1670 Gedani in fol:*

PASZKOWSKI *herbu Zadora* w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Brzezia. Seweryna Paſzkowſkiego, nadgrobek z Kalwaryi wypiſał *Starowol: in Monum:* Adam Burgrabia Krakowſki *Acta Caſtren: Crac: 1586* Alexander w Zakonie *Soc: JESU*, umarł w Jarosławiu 1673. Marcin wydał do druku, 1mo. *Kronika Sarmacyi Europeyſkiey, to ieſt Gvagnina Kronikę na Polski iezyk przetłumaczona w Krakow: 1611. in fol:* 2do. *Hiſtorye Swiąt chwalebnych, wierſzem opiſane 1612 in 4to Cracov: y 1615 in 4to Cracov:* 3tio. *Pòëma, albo wierſz radoſny z nawrocenia złotych lat, y zgody do Polski. in 4to Cracov: 1609.* 4to. *Ukraina od Tatar utrapiona, o ratunek proſi, wierſzem Polskim, 1608 Cracov:* 5to. *Dzieie Tureckie y utarczki Kozackie z Tatary, tudzieſz o Narodzie, Obrzedach, nabożeńſtwie, goſpodarſtwie y rycerſtwie tych Pogan. Przydany Dykcyonarz Jezyka Tureckiego, y dyſputacya o Zabobonach Biſſurmańskich obyczaiow, Xiąg Czworo in 4to Crac: 1516.* 6to. *Dyalog albo rozmowa grzeſznego człowieka o męce Chryſtuſa Pana, wierſzem 1612 w Krakow:* Jerzy miał za ſobą Rudzińſką Kryſtynę, y z niey zoſtało potomſtwo. Paſzkowſka była za Kazimierzem Sobolem. Samuel, Seweryn, Staniſław, Krzyſztof w Krakowſkim 1705. Są y w Litwie Paſzkowſcy,

Sylweſter w Orſzańſkim, Konſtantyn Podczaſzy Starodubowſki w Mściſławſkim 1674, Poſłem na Seym 1678, *Conſtit: fol:* 7 Porucznikiem był pod Petcorſką chorągwią. N. Hieronima Kołontaia Podkomorzego Wołkowiſkiego małżonka. N. Witkowſkiego.

*PASZKIEWICZ *herbu Radwan* ale z tą odmianą, ze miaſto krzyża nad chorągwią, kładą poł ſtrzały, a na hełmie trzy piora ſtruſie *Koiał: in Mſ.* N. Paſzkiewicz Kowieńſki Podſtaroſci, Jakub y Staniſław w Zmudzi 1622, Adam w Łyntupach. N. miał za ſobą Dorotę Narburtownę. Piotr, Marcin, Staniſław y Stefan 1700.

*PASZYC w Powiecie Lidzkim, Ludwik Paſzyc 1674. Jan Paſzyc Podczaſzy Witebſki 1700.

PĄTKOWSKI *herbu Trzaska* w Podolſkim Woiewodztwie z Pątkow. Jan Pątkowſki doświadczonego y w Polſzcze y w Węgrach męſtwa, umarł 1617. Przecław Poborca w Ziemi Drohickiey 1611 *Uniw: Pobor:*

*PATRYK w Woiewodztwie Wołyńſkim, Siemion Patryk 1528 *Metryka Wołyńſka*, także Waſil y Jacko Patrykowie. N. Podkomorzy Krzemieniecki 1576. Poborca w Wołyńſkim. CC. *fol:* 261. N. żona Piotra Mokoſieia Deniſzka Staroſty Krzemienieckiego, *Okol: t. 3, fol: 308.* Anna Grzegorza Sieniuty.

*PATRZYCKI. w Ziemi Wieluńſkiey Staniſław y Łukaſz Patrzyccy 1648.

*PAWĘCKI *herbu Radwan* w Woiewodztwie Krakowſkim. Wawrzyniec Pawęcki Komornik y Piſarz Graniczny Krakowſki, nobilitowany od Zygmunta III krola Polſkiego, od Cikowſkiego Staniſława Podkomorzego Krakowſkiego do herbu Radwan przyięty, człowiek godny y w prawie umieiętny, miał żon dwie, pierwſzą Gebułtowſką herbu Berſzten, corkę Kaſpra, drugą po niey Frydrychowſką, z obiema zoſtawił potomſtwo, umarł 1620. *Baran:*

PAWĘZA *herb.* Tym ſię tylko rożni od herbu Herburtow, że ci go bez krzyża nad iabłkiem zażywaią, inni zaś z krzyżem, *to Okol: tom: 2 fol. 383.*

*PAWĘZOWSKI. N. Pawęzowſka była za Bielſkim herbu Prawdzic.

*PAWLIKOWSKI *herbu Cholewa* w Łęczyckim Woiewodztwie, Krzyſztof Pawlikowſki z Seymu 1578 Poborca, *Conſtit: 353.* Marcin z Pawlikowic Opat Czyrzycki.

*PAWŁOWICZ *herbu Odrowąż.* Helena Pawłowiczowna tego herbu, była za Hulewiczem Piſarzem Ziemſkim Włodzimirſkim, *Eliſz Kazanie.*

*PAWŁOWICZ *herbu Przyiaciel*, z tą iednak rożnicą, że powinien bydź klucz zębami na doł, w lewą tarczy obrocony, na nim ſerce ſtrzałą przeſzyte, z gory od prawego boku, na lewy na doł, na hełmie także ſerce ſtrzałą przeſzyte, ale bez klucza, tym ſię herbem pieczętuia Pawłowiczowie Łukiańſcy, od dobr Łukian tak nazwani, *to Koiał: in Mſ. Paprocki zaś w Gniazdzie y Okol: tom: 3 fol: 357* powiadaią, że powinny bydź dwa ſerca podle ſiebie, każdy z nich ſwoią ſtrzałą przeſzyte. Z tych wſpominaia Bazylego męża znacznego, ktory miał za ſobą Anaſtazyą Siemiaſzkownę Piſarzownę Litewſką herbu Łabęć. Jan Burgrabia Mielnicki 1678 *Conſtit: fol: 39.* N. Piſarz Ziemſki Trocki 1704 *Acta Confæder: Sendom:* Adam Hilary Pawłowicz, żołnierz, Rotmiſtrz y Pułkownik ſławny, prędkością naywięcey dokazował. Zaczął ſłużbę woyſkową z Sicińſkim pod Abelem y Lodem, gdzie lubo Szwedow pobito, on ſię iednak w niewolą doſtał: z ktorey wyſzedſzy, znowu pod Cecora ſtawał; gdzie po klęſce naſzych, pętow Tatarſkich ſzczęśliwie uſzedł. Pod Chocimem Chorągiew noſił u Kopa-

czewſkiego, gdzie Chodkiewicz Hetman widząc ſerce w nim rycerſkie, Rotmiſtrzem go uczynił, ſiła potym z Chorągwią ſwoią w Inflanciech dokazywał, Ryſkie przedmieſcia ſpalił, Szeſzola dobył; w roku 1632 ku Smoleńſkowi wyprawiony, Lepunowa Pułkownika Moſkiewſkiego poimał, więcey niż dwa tyſiące Moſkwy więźniow, Krolowi Władyſławowi IV, rożnemi czaſy oddał. Poſtrzelony pod Smoleńſkiem, ledwo co wzmogſzy, czatami ſwemi, około Białey, Możayſka, Toporca nieprzyiacielſkie włości zplądrował. Podczas Kozackiey rebellii, Słuckowi poſiłkow dodał, y rebellizantow odſtraſzył. Woyſku Litewſkiemu do Mozyra, Pińſka, Turowa idącemu drogę torował, zaſadzki y załogi znoſząc, umarł w Wilnie 1650. Brat iego rodzony Jan, Rotmiſtrz krolewſki, Staniſław drugi brat, w rożnych expedycyach chorągwie noſił y porucznikował. Krzyſztof w Woiewodztwie Trockim poſeł, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza. Mikołay Kazimierz Skarbnik Mozyrſki. Tomaſz Łowczy Trocki 1700.

*PAWŁOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* Anna Pawłowſka była za Dzierzgowſkim, ktoremu w Łowiczu nadgrobek wyſtawiła 1578. Maciey z Pawłowic Pawłowſki, Rotmiſtrz, Strażnik woyſkowy, zſzedł z tego świata 1644, wieku ſwego 44, co o nim opowiada kamień grobowy we Lwowie u OO. Bernardynow od brata Mikołaia poſtawiony *Starowol: in Monum:* Teodor Opat Bledzewſki Zakonu Cyſtercyeńſkiego 1641, ten umieraiąc, kazał ſię do kościoła zanieść, gdzie przed krucyfixem poſtawiony, tak ſię rzewnemi łzami z żalu oblewał, że tuwalnią wſzyſtkę, oczy ocieraiąc zapłakane, zbroczył, tęż ſamę potym tuwalnią przy ſobie kazał za fartuſzek zawieſić Ukrzyżowanemu P. Jezuſowi *Młodzian: kaz: t. 3. fol: 186.* Daniel *Soc: JESU* ślub uczynił, z żadney ſię ani funkcyi, ani mieyſca Starſzym niewymawiać, mąż świątobliwy, umarł w Rawie 1673. Wydał do druku 1mo. *De Immaculato Conceptu B. Mariæ V. Cracoviæ 1669 in 12.* 2do. *Vitam V. P. Gaſparis Drużbicki S. J, Cracov: 1670 in 8vo.* 3tio. *Locutio Dei ad cor, in ſacra Exercitiorum ſpiritualium ſolitudine. Caliſſi 1677 in 8vo*, y na wielu innych mieyſcach, y kraiach w rożney formie, nawet y inſzemi ięzykami przetłumaczona. 4to. *Orationes panegyricæ de B. Maria Virgine* Cracov: 1671 *in 12.* 5to. *Oratio de S. Thoma Aquinate in 4to 1664.* 6to. *Coronatum Nomen, paneg: Stephano Wierzbowſki Epiſc: Poſnan in fol: Poſnan. 1665.* Tenże *Induſtrias Patris Gaſp: Drużbicki* y drugą *Tribunal Conſcientiæ* ułożył, y do druku podał 1672, in 12. 7mo. *Vita ex Morte, ſeu Collectiones de Morte Prag: in 12.*

PAWŁOWSKI *herbu Korwin* w Lubelſkim Woiewodztwie. Jan Władyſław Pawłowſki w Powiecie Rzeczyckim 1674, Tomaſz w Brześciańſkim 1648, Marcyan w Połockim 1674. Joanna Wacława Zulińſkiego małżonka. Jan y Mikołay Korwin Pawłowſki 1705 w Krakowſkim. Jan Władyſław w Połockim 1674. Jan z Lipney w Sendomirſkim 1648. Michał Piſarz Ziemſki Wileńſki, Dobrodziey Akademii Wileńſkiey,

PAWŁOWSKI *herbu Leliwa* iedni z nich w Pruſiech oſiedli w Pomorſkim Woiewodztwie, y piſali ſię *według Mſ. o Familiach Pruſkich* z Bozego pola pod Kiſzowem: z tych N. Pawłowſki miał za ſobą Maliſzewſką, z ktorey było ſynow piąciu, Michał, Franciſzek, Floryan, Krzyſztof y Jan. Stryiem ich był niedalekim Staniſław Proboſzcz Berneńſki, Ołomuniecki y Wrocławſki Kanonik, a potym Biſkup Ołomuniecki, *Paproc: Ogrod: fol: 171*, gdzie powiada, że wydał do druku, Peregrynacyą Zdenka Lwa z Roznitala po Łacinie. ten wychowawſzy ſię w Wiedniu, a potym zaſłużywſzy ſię u Dworu Ceſarſkiego, do tey Infuły przyſzedł, ktorą przykładnym życiem y Paſterſką

żarliwością ozdobił, iako go ſławi *Reſcius, in Atheiſmo fol: 108.* O nim także piſze, *Annibal Roſſelius Calaber in Pymandro Mercur: lib: 5. Com: 2 dial: 5 fol: 341. Vir pietate inſignis, & armis, Catholicæ fidei, contra adverſarios ejuſdem, apprime munitus, eruditione ſingulari, præcipuus ſtudioſorum, maximè verò Theologorum fautor, & Mæcenas, pauperum pater, præſul vigilantiſſimus, egregius Eccleſiarum ædificator & inſtaurator &c.* poſtował od Rudolfa II Ceſarza do Polſki, ieſt iego także *Oracya w druku, ktora miał do Stanow koronnych na elekcyą nowego Krola w Warſzawie zgromadzonych 14. Auguſ:* ſioſtra iego była za Nideckim, matka Jędrzeia Biſkupa Inflantſkiego. Franciſzek pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pſkowem. Staniſław z Sobawia Pawłowſki Piſarz Grodzki Biecki umarł 1640, co z iego w Bieczu nadgrobku wypiſał *Starowol: in Monum:* miał za ſobą Kielanowſką. Tomaſz Opat Trocki, Zakonu S. Benedykta, ſześćdzieſiąt lat życia przepędziwſzy, w roku 1653 świat pożegnał, *Szczygiel: in Tinec:* N. miał za ſobą Katarzynę Tomicką Kaſztelankę Wieluńſką, ale z nią *ſterilis.* Teodor z Obowic w Krakowſkim 1632. Marya Beata Pawłowſka była za Bernardem Grafem z Wierzbny koło roku 1610. *Hubnerſ.*

*PAWŁOWSKI *Roſput herb ich* tak opiſuie, *Mſ. o Familiach Pruſkich*, powinny bydź trzy gwiazdy zołte, o piąciu promieniach, w czerwonym polu, z ktorych dwie rowne podle ſiebie, trzecia pod niemi: na hełmie bez korony czapka na kſztałt kapeluſza, w prawą ſtronę tarczy, za nią dwa piora, z Pawłowa ſię piſzą, ludzie zaſłużeni Elektorom Brandeburſkim: z tych ieden Staroſta Tyſzhauſki, ktory Pawłowo maiętność trzymaiąc w Xięſtwie za Szynwaldem, często w Warſzawie u Dworu krola Polſkiego bywał, y rożne ſprawy godnie utrzymywał.

PAWŁOWSKI *herbu Roch.* Mroczko z Gnatowic Pawłowſki Podſędek Sochaczowſki, żona Anna, ktorych ſyn Staniſław naprzod Archidyakon Płocki, Kanclerz u Xiążąt Mazowieckich, a potym Biſkup Płocki, ſiła iednak kłotni miał z Xiążętami Mazowieckiemi, ktore obſzerniey wypiſał *Łubieńſki in Vitis Epiſc: Płocen:* do tego przyſzło, że z Biſkupſtwa ſwego, muſiał ſię uchylić do Toruńſkiego Konwentu OO Dominikanow, u ktorych w oſtatnim prawie niedoſtatku, śmierć go zaſtała w roku 1439, tamże pochowany. Jakub Pawłowſki w Rawſkim 1648.

*PAWŁOWSKI *herbu Pułkozic.* Wprawdzieć *Mſ. o Familiach Pruſkich* Pawłowſkim z Parlina herb przypiſuie Haugwicz, ktory tak opiſuie, Barania głowa biała, z rogami w czerwonym polu, a na hełmie trzy piora ſtruſie, y przydaie, że w Łomney pod Warſzawą, widział w kościele marmur, gdzie wyryty w poł człowiek z tym napiſem. Tu leży, ſzlachetnie urodzony, Jan Pawłowſki z Pawłowa, bogoboynego żywota, y żołnierz dobry, za Stefana Batorego, y Zygmunta III 1620. Herby przy nim cztery. 1. Poł barana do gory. 2. *Złamane koło.* 3. Leliwa, *4.* Gozdawa, aleć to u mnie pewna, że ci Pawłowſcy Pułkozicem ſię temi czaſy pieczętuią. *Z* tych był Bartłomiey Pawłowſki, Officyał Bydgoſki, Dziekan Swiecki, 1699 ſynowiec iego Tomaſz. N. miał za ſobą Zapędowſką. N. była za Pawłem Białochowſkim, *Mſ. de Famil: Pruſſ:* N. za Walentym Leſkim. Franciſzek poſeł z Powiatu Swieckiego 1674 podpiſał elekcyą Jana III. N. Chorąży Malborſki (ktorego ſioſtra Magdalena Jana Koſſowſkiego małzonka) dwoch ſynow iego zoſtało, Jan ieden z nich, Chorąży po Oycu Malborſki, miał za ſobą Czapſką, Kaſztelankę Elbląſką; drugi Fabian, żona iego Anna Pruſzakowna z Czapiewic Piſarzowna Ziemſka Pomorſka. Brat pierwſzego Chorążego Sędzia Swiecki Kazimierz, miał za ſobą Trembecką, ale miał y drugą

przed nią Czarlińską, z obiema zostawił potomstwo. Franciszka Sądo vego Malborskiego, Jakuba Sądowego Swieckiego y Teodora, 1700 postował na Seym. *Mſ. o Familiach Pruſkich* powiada, że ieden z Pawłowskich, miał za sobą Brodnicką, ktora pierwey była za Janem Loką, drugi ożenił się z Skotnicką.

PAWŁOWSKI *herbu Wierzbna* w Wielkiey polſzcze. Stefan y Mikołay Pawłowscy w Poznańskim Woiewodztwie 1648. Jan Pisarz Grodzki Ostrzeszowski 1615 *Acta Castren: Oſtrzeſzov:* Władysław 1674. Jan Kanonik Poznański, Krystyna Xieni Trzebnicka, S. Jadwidze marmurową trumnę przedziwna sztuka, na złożenie kości iey Swiętych wystawiła, żyła 1681. Teodor miał za sobą Brzeską pozostałą wdowę po Błeszyńskim. N. Tereſſę Marszewską. Woyciech na woynach Moskiewskich rycerskim sercem wsławiony, spłodził Mikołaia, ktory lat ośmdziesiąt y ośm dopędził, ten z Tarnowskii Roliczowny Podkomorzanki Sochaczewskiey zostawił dwoch synow, Bogusława, od ktorego syn Opat Koronowski, y Adama Kazimierza Kasztelana Biechowskiego, tego z Franciszki Trampczyńskii herbu Drya, ktorą Niegolewska urodziła, corka Elżbieta z Alexandrem Bielińskim Kasztelanem Ledzkim, w dożywotnie weszła kontrakty, synowie zaś trzey Maciey w młodey życia porze wszedł do grobu, zostawiwszy syna Adama; Michał drugi, poiął Maryannę Gozdzką Kasztelankę Czerniechowską. Jozef trzeci Archidyakon Pleyński, Lwowecki Stężycki y Błotnicki, Proboszcz, deputat na Trybunał koronny w roku 1728, y *ſede vacante* Administrator Biskupstwa Poznańskiego, godny Prałat.

*PAWSZA *herbu Leliwa* z Woiewodztwa Kiiowskiego, w powiecie Mozyrskim. Z tych Mikołay Pawsza, z Seymu 1589 naznaczony do dystrybuty pieniężney woysku *Conſtit: fol. 560.* Jakub Poborca w Kiiowskim, *Januſzow: ſtatut 1590 fol. 361.* Siemion Pułkownik w Litewskim woysku sławny, siła dokazował przeciw Kozakom, zabity pod Lublinem, *Koiał: in Mſ.* Mikołay 1674. Bohusał Podsędek Kiiowski, a przedtym Pisarz, miał za sobą Jelcownę.

*PAŹDZIERNOWICZ *herbu Gozdawa* w Oszmiańskim powiecie *Mſ. Koiałow:*

*PCZYWINSKI w Brześciańskim Woiewodztwie. Stanisław, Jakub y Stefan Pczywińscy 1632.

*PĘCHERSKI w Kuiawskim Woiewodztwie. Jędrzey Pęcherski Proboszcz Strzelnicki Zakonu S. Norberta 1586, był na Synodzie Dyecezyi Kuiawskiey *Synod: Conſtit: fol. 9.* Pęcherski miał za sobą Powsińską *Starowol: in Monum:* Zofia Marcina Kobylnickiego Sędziego Ziemskiego Wyszogrodzkiego małżonki.

*PĘCHERZEWSKI. Jan Pęcherzewski w Ziemi Wieluńskiey 1632.

*PĘCŁAWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazoszu. Bartłomiey za Stefana krola na Moskiewskiey expedycyi pod Pskowem mężnie stawał, zostawił synow Stanisława y Woyciecha Rotmistrzow, Piotra, ten w batalii z Moskwą, poległ. Wawrzyńca y Krzysztofa. Woyciech Podczaszy Ziemi Czerskiey, Dworzanin krolewski y Pułkownik, Sędzia Marszałkowski 1648. Krzysztof z Pęcławy. Zofia Zakonnica w Sączu. Paweł żona iego Anna w roku 1499.

*PĘCZELSKI *herbu Pilawa* w Mazoszu. Jan z Peczelic Peczelski, ktorego corka Zofia, była za Balcerem Swieykowskim Sędzią Rawskim, ktorey zmarłey 1678, na nadgrobku w Rawie u OO Augustyanow, przydano herb Pilawa. Stanisław Podstoli Zakrocimski 1679, corka iego Teodora, ktorey Xiążkę przypisał *Bart: Celeiowicz.*

*PĘCZKOWSKI *herbu Grzymała* w Mazoszu, Jędrzey Pęczkowski Poborca w Ciecha-

Ciechanowskim 1613, umarł 1643. Olbrycht w Czerskiey Ziemi *Conſtit: fol: 47.* Mikołay, Marcin 1632, Tomasz 1648 w Ciechanowskim, N. miał za sobą Dorotę Łopacką Chorążankę Zakrocimską.

PĘCZYCKI *herbu Roch* tak ich piszą *Okol: y Paproc:* Bartłomiey Pęczyński w Ziemi Ciechanowskiey 1632, Erazm *wedlug Okolſkiego Generalis Minor: de Obſervantia.* Jedneyże są dzielnicy z Ruszkowskiemi, co poznać z tego, co się tam mowić będzie.

*PĘGOWSKI *herbu Sulima* w Sieradzkim Woiewodztwie, widziałem ich nadgrobek w Krakowie, y indziey z tym herbem. Jan Pęgowski w Ruskim Woiewodztwie 1648. Jędrzey Scholastyk Sendomirski 1676.

*PĘKALSKI *herbu Odrowąż* piszą się z Malusz.

PĘKOSŁAWSKI *herbu Abdank* od Pękosławic w Sendomirskim Woiewodztwie imienia nabyli. Grzegorz Pękosławski Kuchmistrz koronny, 1547 na liście krola Augusta I danym Miastu Lwowskiemu. N. miał za sobą Marynę Korycińską. Stanisław Starosta Sendomirski y Maryemburski, 1587 podpisał ustawy Ziazdu Pokrzywnickiego, *Conſtit: fol: 426*, od młodości w rycerskich działach doświadczony Jerzemu Jazłowieckiemu Hetmanowi koronnemu, u Krasińskiego Biskupa Krakowskiego, w tey był o mętnie swoim opinii, że gdy się krol Stefan na uskromienie Gdańszczanow z woyskiem wybierał, on go nad rotą swoią pieszą y konną przełożył, y nie oszukał się na nim: bo krol Stefan widząc nie lękliwe w nim serce, Latarnią szańcami opalana, straży iego powierzył. Tąż umystu wspaniałościa stawał, przeciwko Tatarom na Podolu, Moskwie pod Połockiem y Łukami godny Rotmistrz; krol Stefan w zasługach Maryemburg y Askarad puścił mu w Inflanciech. Prokop poseł na konwokacyą 1587, *Conſtit: fol: 418*, y Sędzia kapturowy Sendomirski, *Conſtit: fol: 425.* Maciey y Mikołay Poborcy w Sendomirskim 1613, *Uniwer: Pobor: y 1626 Conſtit fol: 37.* Mikołay Kasztelan Połaniecki, z Seymu 1690 deputowany na Trybunał Skarbowy, *Conſtit: fol: 5.* Marszałek Sądow kapturowych Radomskich 1674. Jan Pisarz Grodzki Wieluński, Kommissarz z Seymu 1667 do granic *Conſtit: fol: 21.* Jozef 1674, Jan Pękosławski Proboszcz Miechowski od roku 1483, do roku 1493, ktorego zpuścił to Probostwo, ale mu za herb przywłaszcza Dębno. *Nakiel: fol: 545.*

PĘKOWSKI *herbu Oſtoia* w Krakowskim niegdy Woiewodztwie, luboć *u Paprockiego o herb.* omyłką Pękosławskiemi ich napisano; Z tych Pękowski Jakub Sekretarz krolewski, Jan Zupnik Krakowski, z Pękowic mila od Krakowa pisali się, atoli iako świadczy *Baranowſki*, iuż ten Dom zszedł.

PĘŁCZYCKI *herbu Jaſtrzębiec* w Łęczyckim Woiewodztwie. Do tych rozumiem należą ci, co są w Brześciańskim Woiewodztwie, z tych był Leontius Pełczycki Władyka Piński 1592, gorliwy o Unią Pasterz. Mikołay 1632, brat iego Teodor.

Pelikan herb.

Powinien bydź Pelikan stoiący, w lewą tarczy obrocony, piersiami swoiemi młode troie dzieci karmiący, na hełmie trzy piora strusie. *Okol: tom: 2. fol: 418. Paproc: o herb: fol: 673.* Tego herbu Przodek z wielką odwagą, y niemal utratą życia swego stawał przy Hetmanie, na wzor Pelikana, o ktorym powiadaią, że dla wyżywienia dzieci swoich, swoy żywot łoży: luboć *Aldrovandus y naſz X. Cnapius*, za zmyśloną rzecz maią Pelikanow. Inni rozumieią, że iest dwoiaki, ro-

dzay Pelikanow, ieden wodnych, ktorzy rybami żyią, drugi ziemnych, ktorzy wężami y innemi iadowitemi gadzinami ſię paſzą. Patrz co o tym piſze *Szentivani in Curioſ: Miſcel: dec: 2. p. 1 diſſert: 10 fol: 10.* Tym ſię herbem ſzczycą we Francyi Familie *Pilareniorum, Conuſiorum, y Collegium Corporis Chriſti.* Miaſtu zaś Łowiczowi za herb naznacza *Theatrum Urbium lib: 6 fol: 51*, dwa Pelikany do ſiebie obrocone, z ſkrzydłami rozpiętemi, pierſi dla dzieci ſzarpiące, na tarczy czerwoney, Pelikana zaś y dzieci białe na wzgorku zielonym.

Jan Arcybiſkup Upſaleńſki we Szwecyi, Zakonu Kaznodzieyſkiego, zaraz z młodości do iarzma praw Boſkich przyuczony, ſkoro ſię S. Jacek do Polſki pokazał, on też ściśleyſzego życia chęcią uwiedziony, przyiął w Krakowie z rąk iego habit Dominikańſki, więc że ſię w nim niepoſpolity w rozmaitych cnotach poſtępek pokazał, S. Jacek na żniwo koło duſz ludzkich; wyſłał go do Szwecyi w roku *1233*, gdzie od wſzyſtkich wdzięcznie przyięty, y w ludziach wielki dla nieba zyſk uczynił, y zakon ſwoy rozmnożył, uproſiwſzy od Jarlera Arcybiſkupa Upſaleńſkiego, że Konwent Dominikanow w Sigtunie fundował, w ktorym wiele ludzi zacnych, świat opuściwſzy, na ſłużbę ſię Boſką poświęciło, Jan im był przykładem y pobudką do doſkonałości; Gdy ſię tedy ſława cnot iego rozeiſzła, na Alboeńſkie Biſkupſtwo wynieſionym zoſtał, z tego poſuniony na Arcybiſkupſtwo Upſaleńſkie: był albowiem mąż nie tylko nauką głęboką, y zakonnością zalecony, ale też czuyny koło trzody ſobie powierzoney Paſterz, dzielny w promowowaniu chwały Boſkiey, niezpracowany w winnicy Pańſkiey Operaryuſz. W roku 1291 do Francyi do Anagnii poiachał, u Mikołaia IV Papieża chcąc uproſić Palliuſz Arcybiſkupi, kędy go śmierć świątobliwa zaſtała ośmego dnia Września. Ciało iego ze Francyi do Szwecyi zprowadzone, y w Klaſztorze Sigtuńſkim ze czcią złożone, nie bez cudow, ktore Bog względem zaſług iego czynił. Piſali o nim *Joannes Vaſtovius in Vite Aquilonia, Pruſzcz w Fortecy, Kronika Dominikańſka. Joan: Mag: lib: 18 hiſtor: Got: c. 18. Baron: tom: 12 fol: 362.*

Herbo-

Herbowni.

Kocieł *Łakińſki* *Micińſki* *Murza* *Proſzczewicz*

PEŁKA *herbu Janina* w Lubelſkim Woiewodztwie piſza ſię z Gołczwi, *Okolſki* piſze Pełkow herbu Lis, atoli to imie było, iednego z Familiantow herbu Lis, a nie całey Familii. Krzyſztof Pełka mężny żołnierz. Mateuſz w Krakowie zabity. Marcin y Jan w Krakowſkim 1705.

*PEŁKA *herbu Jaſtrzebiec Paprocki in Strom:* o nich wyraźnie piſze, że ſą na wyżſzym Sląſku, z ktorych iedni Konſyliarzami, drudzy Sędziami Ziemſkiemi bywali.

PEŁKA *herbu Mięſzaniec* na Ruſi, Adam Pełka 1648. Pełka Marſzałek Nadworny koronny 1364, ale niewiem czy tego herbu. Zofia Jana Gruſzeckiego żona.

PEŁKA *herbu Radwan* w Ziemi Sanockiey. Pełka Zambar Sędzia Ziemſki Sendomirſki, exekutor teſtamentu Ludwika krola 1371, *Biel:* Staniſław miał za ſobą Annę Małgorzatę Leſzczyńſką, z tey ſyn Staniſław, poiął Chrząſtowſką, ta mu powiła corki dwie, Jadwigę naprzod Roiowſką, a potym Leſczyńſką, Zofia Hulanicką y ſynow pięciu, Staniſława, tego z Tereſſy Staniſzewſkii potomſtwo Adam; Barbara Błońſka, Konſtancya Gebułtowſka, Petronella y Rozalia. Michała, ten z pierwſzey żony Gintowtowny zpłodził dwoch ſynow, z ktorych ieden Felix, drugi Ludwik Kanonik Gnieżnieńſki. Jana tego z Kryſtyny Gebułtowſkii, ſyn Franciſzek y corka Zofia Alexandra Romera małżonka. Jozefa ten z Sylweſtry Woiakowſkii zrodził dwoch ſynow Alexandra y Jerzego, corkę Katarzynę Suchodolſką, y Konſtancyą. Jerzego, piąty to ſyn Staniſława z Chrząſtowſkii, tego z Waſilkowſkii dzieci, Tomaſz y Katarzyna.

*PELKIN. Mikołay Pelkin Chorąży Raytarſki, dla męſtwa nobilitowany 1662, *Conſtit: fol: 40.*

PEŁNIA *herb patrz Iwanicki.*

*PĘPERZYNSKI *herbu Radwan.* O nich piſze *Paproc: w Strom:* Bartłomiey ale Peperſki, Pleban Kcyńſki, fundował w Kcynie OO Karmelitow Boſych.

PEPŁOWSKI *herbu Gozdawa.* Przedtym Domu tego gniazdo było Xięſtwo Mazowieckie, gdzie Przodek ich, dobr nabywſzy Pepłowa, dwie mili od Płocka, Pepłowſkim zawołany. Informacya przyſłana mi z tego Domu twierdzi, że ſię trzech ſynow po nim zoſtało, z ktorych dziedzic na Pepłowie zpłodził Warzyńca y Szymona Biſkupa Płockiego, o ktorym mowiłem pod herbem Gozdawa, Wawrzyniec Sędzią był Ziemſkim Płockim, zbudował Dwor w Pepłowie, ktory mu benedykował brat iego rodzony Szymon Biſkup, ten do tych czas ieſzcze ſtoi, miał dwie żony, z pierwſzey był ſyn Lenard, z drugiey trzey: Bartłomiey, Jakub y Mateuſz. Lenard że był na wychowaniu u ſtryia ſwego Szymona, y nad inſzych był u niego w więkſzych reſpektach, Biſkupem od braci nazwany, zkąd potomkow iego Pepłowſkiemi Biſkupami, a część iego Lenarty nazwano, ktore nazwiſko ieſzcze tych czaſow na oboygu dziedziczyło. Bartłomiey drugi ſyn Wawrzyńca Sędziego, dla ſapania częſtego, Sapałą zawołany, zkąd y część w Pepłowie Sapały przezwana, y Pepłowſcy Sapałowie urośli: Z tych był Maciey Pepłowſki, ktory w roku 1631 Dniepr rzekę, na koniu w poł kiryſia z chorągwią przepłynął. Mateuſz trzeci ſyn Wawrzyńca Sędziego, tego, że pacierza długo nie mogł poiąć, a potym że działem

Wwwwww doſtała

doſtała mu ſię ſadzawka pełna karaſi; bracia przezwali Pacierzem, a część iego w Pepłowie, Karaſie, y tak do tychczas ſą Pepłowſcy Pacierzowie y Karaſiowie: z tey linii poſzli, Sebaſtyan y Łukaſz Pepłowſcy. Od Sebaſtyana był Kaſper Pepłowſki, Piſarz Grodzki Kamieniecki Podolſki, ktory na Wołyniu z Anną z Glinicz, wdową pozoſtałą po Danieleckim wkroczywſzy w kontrakty małżeńſkie, tamże oſiadł, żonę ſwoię od Tatarow w niewolą wzięta, tyſiącem trzyſta czerwonych złotych okupił, w roku 1612, atoli z nią żył y umarł bezpotomnie w roku 1620. Łukaſz zaś brat Sebaſtyana, zpłodził trzech ſynow. Grzegorza, Wawrżyńca y Mikołaia, z tych Grzegorz zpłodził Staniſława ſyna, y corki, Staniſław trzy, corki y ſyna Woyciecha. Jakub czwarty ſyn Wawrzyńca Sędziego, dla ſwoiey oſzczędności krupą nazwany, zkad y ſukceſſorowie iego Krupowie Pepłowſcy, y część iego w Pepłowie Krupy, miał ſyna Wawrzyńca, tego zaś ſyn Michał czterech zpłodził, Wawrzyńca, Woyciecha, Jana y Michała, Z tych Wawrzyniec z Zofii Barcikowſkii herbu Jaſieńczyk zrodził Woyciecha, Staniſława, y corkę. Woyciech z Agnieſzki Koczyńſkii zoſtawił ſyna Mikołaia, Staniſław brat iego, Macieia *ſterilem*, y corkę Kryſtynę Janową Karaſiową Pepłowſką. Mikołay z Dorotą Pacierzowną Pepłowſką, zpłodził dwoch ſynow, Mateuſza y Piotra, ten Mateuſz umarł *Octogenarius* 1700, z Agnieſzki Węgrzynowſkii, z drugiey Rakowſkii, z czwartey Jadwigi Łuniewſkii dzieci iego corka Elżbieta Zawiſtowſka, Tereſſa Trembińſka y Zofia Janczewſka y ſynowie Paweł *ſterilis*. Woyciech ktorego z Dobrzełowſkii potomſtwo zoſtało, y Bartłomieia *ſterilem*. Piotr brat Mateuſza poiął Annę Dobrzelewſką w Woiewodztwie Sieradzkim, zpłodził z niey Jana Cześnika Rożańſkiego *ſterilem*, Staniſława, ktorego z Katarzyny Woytkowſkii ſynow czterech, ieden Jan w Zakonie *Soc: JESU*, drugi Michał, trzeci Piotr Jezuita, czwarty Franciſzek, y corek dwie było tegoż Piotra, Anna Mołzyńſka y Maryanna (Jerzego) Ryppowa Podkomorzyna Parnawſka. Staniſław zaś brat rodzony Woyciecha, a ſyn Wawrzyńca wyżey położonego, ożenił ſię wprzod z Paznowſką, potym z Tarnowſką Katarzyną, z tą zpłodził był ſyna Wawrzyńca, ktory poiął Katarzynę Miączyńſką, zginął iednak bezpotomnie na woynie od Kozakow pod Czartkowem. Tenże Staniſław z Urſzulą Liſiecka herbu Drya miał ſiedmiu ſynow, z tych iednak tylko od Alexandra potomſtwo zoſtało. Tego Alexandra, Kaſper Pepłowſki Piſárz Grodzki Kamieniecki, o ktorym wyżey, umieraiąc bezpotomnie, wziął był na opiekę, a gdy doroſł, woienną traktował pod Staniſławem Koniecpolſkim Hetmanem iuż na Pruſkiey przeciwko Szwedom kampanii, iuż przeciwko Turkom y Abazy Baſzy, iuż przeciwko Kozakom pod Niedzwiedziełozy, poiął Zofią Bolanowſką herbu Lubicz, corkę Michała dziedzica na Chudorowcach, z Katarzyny z Szrodopolec Zaleſkii herbu Topor zpłodzona, z tey była corka y ſynow dwoch, Wawrzyniec y Staniſław. Z tych Wawrzyniec naprzod Woyſki y Podſtaroſci Grodzki Łucki, potym Sędzia Ziemſki Podolſki, naoſtatek Podkomorzy Podolſki, dziedzic Taykura, Mylſka, Zytyna, Iwaczkowa, Kopytkowa, Szpanowa, Horodyſzcza, Wołuſzek &c. z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 22:* złączył ſię był dożywotnie z Barbarą Czołhańſką Adama Staroſty Cieſzkowſkiego y Zofii Grochowſkii Kaſztelanki Przemyſkiey corką, z tey potomſtwo, iedna corka Zofia wydana za Stefana X. Czetwertyńſkiego Swatopełka Podkomorzego Bracławſkiego: druga Katarzyna za Jana Stadnickiego naprzod Podſtolego, a potym Kaſztelana Kamienieckię-

go. Synowie zaś trzey, z tych naymłodſzy Alexander *Ordinis S. Pauli Eremitæ* w ktorym Zakonie, młodo świątobliwie życie ſwoie zakończył. Drugi ſrzedni Jan Paweł, naprzod Podkomorzy Podolſki, a potym Kaſztelan Wołyńſki, ktore krzeſło wziął po ześciu Wyżyckiego, y na nim dni ſwoie zamknął, w roku 1739, z żoną ſwoią Zofią Reiowną Podſtolanką Chełmſką, żadnego nie zoſtawiwſzy potomſtwa. Był człowiek rozſądku wielkiego, wymowy gładkiey, posłem bywał prawie uſtawicznym na Seymy walne, deputatem do Konſtytucyi, Kommiſſarzem w roznych tey Oyczyzny intereſſach, wſzędzie z oſobliwſzym zabiegow ſwoich koło dobra tey Rzeczypoſpolitey zaleceniem, y iey pożytkiem, żył pobożnie y w mądrych ſię Xięgach kochał. Trzeci nayſtarſzy Piotr Podczaſzy Kiiowſki, Podſtaroſci Grodzki Łucki, umarł Podkomorzym Łuckim, deputatem kilka razy zaſiadał w Trybunale koronnym. Cztery razy ponawiał śluby małżeńſkie, pierwſzy raz z Zofią Kochanowſką, drugi z Gołuchowſką, z obiema *ſterilis*, trzeci raz z Maryanną Bromirſką Podkomorzanką, z ktorey corka Ewa, wydana za Wyżyckiego Kaſztelanica Wołyńſkiego. Czwarty raz z Jadwigą Szuyſką Chorążanką Brześciáńſką, z tey corka Teofila zaślubiona Michałowi Bielińſkiemu Woiewodzie Chełmińſkiemu, Podſkarbiemu Ziem Pruſkich y ſyn Izydor. Staniſław drugi ſyn Alexandra z Bolanowſkii, Łowczy Zytomirſki, Piſarz Grodzki Buſki, z Tereſſą Stępkowſką zpłodził ſyna Michała, ktorego zoſtało z Pokutyńſkii potomſtwo, y corki dwie Eufrozynę Hulewiczową y Teofilę Puchalſką. Wawrzyniec trzeci ſyn Wawrzyńca z Barcikowſkii w Zakonie Bernardyńſkim życia dokonał, ſioſtra tych trzech braci, żyła z Marcinem Starczewſkim. Woyciech brat Wawrzyńca, tego co miał za ſobą Barcikowſką, z Doroty Gośleckii tylko miał corkę Zofią. Jan trzeci ich brat, Jadwigę poiął Sławecką, z tey była corka Katarzyna Jana Piączyńſkiego małżonka, y druga Elżbieta *1mo voto* Oſiecka. *2do* Bartnicka, *3tio* Płonczyńſka, y ſynowie trzey Wacław *ſterilis*, Woyciech Rotmiſtrz z Barbarą Konaiecką bezpotomny, y Wawrzyniec, tego z Doroty Batkowſkii, ktora potym żyła z Pawłem Woźnickim, było ſynow dwoch Jan y Kaſper, tego ſyn Kaſper, tego Mikołay y Michał. Michał czwarty brat Wawrzyńca, Woyciecha y Jana, był Kanonikiem y Officyałem Łęczyckim.

*PERBANT Jan Perbant Poſeł z powiatu Tapiawſkiego 1609 podpiſał Kommiſſyą krolewſka w Krolewcu.

Peretyatkowicz herb.

*KOń biały ſiodłany, uzda na nim, w prawą tarczy zapędzony, nogi przednie do gory iak do biegu podnieſione, nad głową iego iedna gwiazda, druga nad karkiem w polu błękitnym, nad hełmem korona, w ktorey trzy piora ſtruſie. Pierwſzy tym herbem regalizowany Krzyſztof Peretyatkowicz, gdy go za krwawe iego zaſługi, Oyczyzna między ſynow koronnych policzyła przez Konſtytucyą 1659, wſpomina go Konſtytucya *1690 fol: 7*, miał za ſobą Helenę Wrzezewſką herbu Krzyż, z tey corka Ewa Katarzyna żyła z Jerzym Staniſławem Hulewiczem Woyſkim Włodzimirſkim, Sędzią Łuckim, ſynowie zaś dway, Adam Komornik Łucki Piſarz Grodzki Zytomirſki, poiął Katarzynę Ledochowſka Woyſką Krzemieniecką, z tey corki, Maryanna Komorowſka Podſtolina Czerniechowſka, Helena Białobrze-

ſka, Kryſtyna Sieniucina, Anna Przyłuſka Chorążyna Zakrocimſka, Barbara Zakonnica w Dubnie; Synowie zaś, Pius, albo Zbożny Zakonu Kaznodzieyſkiego, Jan Miecznik Bracławſki wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Magdaleną Lubieniecką, ta mu powiła Franciſzka y Jozefa ſynow, y corkę Antoninę, temi czaſy ieſzcze nie doroſłych. Trzeci Woyciech, związał ſię dożywotnie z Angelą Kunicką Miecznikówną Chełmſką, z tey dzieci-Wacław y Rozalia. Czwarty Ignacy ma za ſobą Linkiewiczownę. Piąty Michał, ſzoſty Tomaſz ieſzcze młodziani. Drugi ſyn Krzyſztofa, á brat rodzony Adama Komornika, Jan Alexander Cześnik Latyczowſki, zaślubił ſobie Helenę Stępkowſką Kaſztelanicownę Bracławſką, z tey były corki iego, Dorota zá Danielem Piaſkowſkim, Rozalia za Staniſławem Rohozińſkim, Stolnikiem Drohickim, Jadwiga Zakonnica S. Brygitty w Sokalu: ſynowie zaś, Adam Łowczy Inflantſki, Podſtaroſci Nowogrodzki, ten w związki małżeńſkie wkroczył z Zofią Mężyńſką Chorążanką Zytomirſką, wkrotce iednak y młodo z światem ſię pożegnał, zoſtawiwſzy z niey ſyna Alexandra. Drugi Konſtantyn, tego żona Głogowſka, trzeci Staniſław, czwarty Gabryel.

*PERLICKI Woyciech Perlicki Proboſzcz y Officyał Lwowſki, Adminiſtrator Archidyecezyi Lwowſkiey *Sede vacante 1603*.

*PERKA. Staniſław Perka y Adam, ktorych ſynowiec Staniſław 1502, *Acta Terreſt: Leopol:* Jan Perkowſki w Zatorſkim 1705.

Pernus herb.

PRzez tarczą błękitną balk biały od prawego boku tarczy trochę z gory na doł na lewy bok idący, na tym balku trzy gruſzki, iedna podle drugiey, każdey połowa czerwona, połowa złota, przy każdey dwa liſtki u ſpodu, ieden z iedney, drugi z drugiey ſtrony, gruſzki przy rozcze, z hełmu y korony kur biały pyſkiem w prawą tarczy obrocony, po pierſi wygląda, grzebyk na głowie iego, tak

tak go opiſał *Okol: tom: 3 fol: 211*, gdzie ten autor powiada, że Pernuſowie, z tym herbem do Polſki weſzli koło roku 1442, z kroleſtwa Czeſkiego, gdzie rożnemi dziełami tey Oyczyźnie zaſłużeni, otrzymali od *Zygmunta* III krola Polſkiego, konfirmacyą dawnych przywileiow, danych ſobie od Ceſarzow Rzymſkich, a oraz indigenat w koronie, przez liſt dany 1589, ktory ſłowo w ſłowo kładzie *Okolſki*, z tego liſtu poznać, że ten herb przedtym ſię zwał Kippenhan, tamże namienia, że Waleryan Pernus albo Pyrnus mąż uczony, miał za ſobą Agnieſzkę Fogelwederownę (brat Waleryana według *Okolſkiego* Melchior Biſkup Nikopolitańſki, Suffragan y Dziekan Ołomuniecki, Wrocławſki y Bruńſki Kanonik) drugi brat Staniſław, ktorego żona Jadwiga kupiła Polanowice od Mikołaia Polanowſkiego *Acta Terreſt: Cracov: 1536.* z ktorey był ſyn Paweł Pernus, ten wyſokiey oſobliwie w prawie nauki będac, w legacyi iezdził do Xiążęcia Brunświckiego, a gdy interregnum po śmierci Stefana Batorego krola naſtąpiło, a Maxymilian Xiążę Auſtryackie od niektorych, pod elekcyą niezgodną, na tron Polſki forytowany, chciał miaſto Krakow ubiec, Pernus nie tylko że mężny mu dał odpor, ale też wpadaiących Niemcow w bramę mieyſką, mężnie y fortunnie odpędził, nieuſtraſzony groźbami, nie zkorrumpowany bogatemi obietnicami, przy *Zygmuncie* III doſtawał, w nadgrodę odwagi ſwoiey wzwyż pomieniony przywiley od tego krola odebrał: zoſtawił czterech ſynow, Daniela, pod Tarnowem oſiadł. Samuela, ten w zaſługach wziął od Krola *Zygmunta* III dobra Pierzchowice. Tobiaſza, ten ſię do Litwy wynioſł. Alexandra, ten żołnierſką traktował. *Mikołay* Piſarz Dekretowy krolewſki, widzieć ich nadgrobki marmurowe w kościele Krakowſkim Panny Maryi w rynku z tym herbem.

*PERSA. Ci nobilitowani na Seymie 1662.

*PĘSKI. Jan Pęski w Pińskim 1632. Mikołay na Głębokim Stoku y Stanisław 1648 w Czerniechowskim, Maciey w Płockim. Jadwiga Pawła Płotnickiego, Anna Stanisława Hańskiego Chorążego Zytomirskiego, małżonki, Adam w Zakonie naszym umarł w Krośnie 1665. Walentyn miał za sobą Białobrzeską. Walentyn *Soc: JESU* umarł w Poznaniu 1681, pierwszy z ambony Piotrkowskiey z Jezuitow do Trybunału koronnego Kaznodzieia, gdzie gdy się powietrze zakurzyło, niewypowiedzianą ochotą przez czternaście niedziel zarażonym służył, za co wdzięczne miasto Piotrkowskie, dowiedziawszy się o iego śmierci, solenne mu exekwie u fary z Kazaniem sprawiło. Jest w druku iego *Kazanie na pogrzebie Jedrzeia Radolinskiego*, z *tytułem*, *Zniwo nieśmiertelne*; wiersz Polski gladko pisał, ieszcze podziś dzień, niektore iego pieśni nabożne, wielą ludzi smakuią, dla przenikaiących serce affektow.

PESZENSKI *herbu Cholewa* czyli Pestrzyński. Z tych Jozef Peszeński na Rusi osiadł, y Sukcessorow zostawił, inni w Płockim kwitną.

PESZKOWSKI *herbu Jastrzebiec* w Xięstwie Mazowieckim. Peszkowski Chorąży Bracławski, Poborca w tymże Woiewodztwie, *Constit: fol: 321*, Franciszek w Zakonie naszym y Alexander, tam ten w Rawie 1710, ten w Ostrogu 1733 życie zkończyli.

*PET *herbu Jastrzebiec* Takim kształtem tego herbu zażywaią Petowie w Prusiech, iako Płacheccy y Haubiccy *Ms. de Famil: Pruss:* patrz Haubicki. Franciszek Pety miał za soba Kiszczankę Woiewodzankę Podlaską, wszakże go tam Hrabią Węgierskim zowią, *Gvagnin Kronika Ruska*, *Zwierzciadło korony Polskiey fol: 14.*

*PETELCZYC *herbu Pobog* z tą iednak odmianą, że w hełmie trzy piora strusie kładą, *według Koiał: in Ms*, Są zaś Petelczycowie w Ośmiańskim powiecie. Sebastyan, Stanisław y Piotr, Petelczycowie 1484 w Trockim.

*PĘTKOWSKI w Podlaszu y na Rusi. Kasper Pętkowski w Zakonie naszym przez wiele lat z pochwałą do ludzi kazał *Vir doctissimus & trium linguarum sacrarum homo*, zowie go tak *Cichoc: in Alloqu: Osecen: lib: 3 cap:* 14. Wydał do druku, *Swięty a powszechny Sobor we Florencyi odprawiony*, z *Greckiego na Polski przełożony 1609 in 4to Cracov:* tamże umarł 1612, *Annuæ Societ:* zowią go *Virum infinitorum laborum, cibi tamen modici, ut omisso inter labores prandio, vulgari cæna contentus esset.* Adam Pisarz Ziemski Warszawski, Jan Pisarz Grodzki Drohicki 1648. Piotr 1632. Jędrzey miał za sobą Katarzynę Buczyńską. Kazimierz Regent y Poborca Nurski 1674. N. Sędzia Kapturowy Lwowski 1733.

*PETRU albo Petryczayko. Stefan Petru Woiewoda Multański, ktory w samę tleiącą się woynę Turecką, Oyczyźnie naszey życzliwy adherent, dobra swoie w ręku nieprzyiacielskich, dla niey y dla wiary Chrześciańskiey zostawił, za co w roku 1676, na Seymie indygenat mu dano, *Constit. fol: 59:* a gdy w następuiące dalsze expedycye wierność swoię ku Polszcze pokazał y życie swoie dla niey ofiarował, iako wspomina z pochwałą iego *Konstytucya 1685*, tamże kazano mu co rok z Skarbu koronnego dawać dwadzieścia tysięcy, *Constit: fol: 11.*

*PETRYCZYN *herbu Prus 1mo* w Krakowskim Woiewodztwie. Dostało mi się widzieć czterech Krolow Polskich przywileie temu Domowi nadane, w Grodzie Krakowskim 1693 obłatowane. Pierwszy Kazimierza Jagellonowicza krola, dany w roku 1455, gdzie Wacławowi Petryczynowi Prusakowi, ten herb Prus, albo iako go tam zowie, Prusak, y nobilitacyą konferował

wał w krwawych zasługach, o ktorych te są słowa przywileiu. *Cum adversùs Ludovicum de Erlihausen Magistrum Prussiæ, cum exercitu nostro progressi sumus, castraq; ad Civitatem Choynicensem in anno præcedenti posuimus, Venceslaus cum trecentis selectissimorum Raytarorum militibus, sumptu proprio conductis, ad nos castraq; nostra venit, cum quibus, ut præiret exercitum nostrum, & hostem aggrederetur; rursus solita dexteritate, reiq: militaris scientia & fortitudine hostem ad auroram aggressus, exercitum totum Crucigerorum ad magnam induxit confusionem, & multis trucidatis hostibus, insuper Ducem Bernardum Stumborski gloriosè captivavit, nobisq; victum tradidit. Semper postea in oculis nostris laudabiliter pugnavit, multasq; de illis victorias obtinuit.* Wspomina *Długosz lib: 13* w roku 1454 tego Bernarda Schumborskiego Czecha, z Rudolfem Xiążęciem Zeganskim w ośm tysięcy iazdy y piechoty, z Niemcow Slęzakow y Czechow zebranych, szedł na sukkurs Krzyżakom: y w roku następuiącym pisze, że ten Bernard siedząc w niewoli w Toruniu, chciał z innemi to miasto Krzyżakom poddać; przecięż nie pisze kiedy, y od kogo wzięty w niewola, ani o tey potyczce namienia: lubo przywiley wyraźnie o niey mowi. Drugi przywiley Zygmunta Augusta krola dany w roku 1559 Władysławowi Petryczynowi, wnukowi Wacława wzwyż wspomnionego, a synowi Hieronima, gdzie tenże sam przywiley od Kazimierza krola Jagellonowicza dany konfirmuie, tam zasługi tego Władysława wystawia temi słowy *Quod propriis selectissimorum militum cohortibus peculiô suô conscriptis, nobis contra Magistratum Livoniæ adstitit, plurimaq; certamina in conspectu nostro cum hostibus semper gloriosè peregit. Similiter in expeditione contra Ducem Moschoviæ, dum ad civitatem Derp Moschus castra sua posuit, ille & civitatem Derb & arcem illius celeriori impetu, in nomen nostrum, propriis tantum occupavit armis, & ex eodem fortalitio, creberrimas excursiones in castra hostis feliciter peragens, nunquam victus, sed semper victor trucidatis Moschis gloriosè rediit.* Trzeci Stefana krola w roku *1579*, dany Stanisławowi Petryczynowi synowi Władysława wzwyż wspomnionego, ten pod Połock dwieście Usaryi, sześćdziesiąt Raytaryi wybor ludzi, swoią szkatułą wystawiwszy, gdy do szturmu tego Miasta przyszło, pierwszy z swemi ludźmi z siadszy z koni, wielką odwagą y sercem, wał opanował. Moskwę tam *pro præsidio* będącą wyciął, twierdze niektore w proch spalił, za ktore męstwo: Stefan krol, iemu y Sukcessorom iego Stolnikostwo Połockie w tym przywileiu konferował. Czwarty Jana Kazimierza krola dany w roku 1657 Janowi Bogusławowi Petryczynowi wnukowi dopiero wspomnionego Stanisława, a synowi Jędrzeia Petryczyna z Anny Bonieckii, ten z młodych lat swoich do rycerskich dzieł przyuczony, służąc z Xiążęciem Dymitrem Wiśniowieckim Woiewodą Ruskim, pod oblężenie Zbarazkie wycieczki częstokroć w małey kwocie ludzi, atoli szczęśliwie czynił: bo przednieyszych Kozakow żywcem łapaiąc, prostszych znaczną liczbę pobiwszy, do obozu odprowadzał. Pod Beresteczkiem na harcu kilku Tatarow y Kozakow częścią pobił, częścią poimał. Pod czas woyny Szwedzkiey, gdy Jan Koniecpolski Woiewoda Sieradzki od Zamku Krzepickiego, gdzie się byli Szwedzi zamkneli z woyskiem ustąpił, Szwedzi z wielkim impetem na kościoł y klasztor Kanonikow Regularnych natarli, y tak złupili, że y grobom nie przepuścili, z ktorych cynowe trumny Tarnowskich zabrawszy, na kule przelali, kościoł y miasto tameczne spalili, tak iak z tryumfem do zamku powrocili. Zkąd nazaiutrz czterdziestu Raytaryi, tyleż Dragonii, trzydzieści piechoty ze trzydziestą sześcią wozami poczwornemi do Oleśna miasteczka na Sląsku dla

przy-

przyſpoſobienia ſobie żywności prochu y innych rzeczy, wyſłali. Powziąwſzy o tym wiadomość Jan Bogusław Petryczyn w ośmdzieſiąt tylko ludzi ſwoich z zaſadzki natarł na nich nad rzeką Izwartą iuż powracaiących z Oleśna, gdzie iednych trupem położywſzy, drugich do ucieczki przymuſiwſzy, wozy w zdobyczy zabrał. To zrobiwſzy, y ludzi do ſiedmiu ſet uzbroiwſzy, ściſłym oblężeniem Szwedow w Krzepickim zamku zamknął przez dni ośmnaście. Z tych ſiedmiuſet czteryſta rozłozywſzy do odporu, gdyby iaki ſukkurs oblężeńcom przypadł, ſam w trzyſta ſwoich rezolutnieyſzych nocą na zamek wielkim ſercem natarł; y lubo w tym attaku, w lewą nogę kulą trzy funtową był raniony, przecież w powzietey imprezie nie upadł: ale tak całą noc y dzień do zamku potężnie ſzturmował, że zdeſperowawſzy o ſobie nieprzyiaciel, poddać ſię tego dnia muſiał, w roku 1656, a z nim wzięto, dwa działa większe, cztery polne mnieyſze, tyleż miedzianych, iedenaście beczek prochu, dwieście trzydzieści muſzkietow, kul, granatow y bomb znaczna liczba. To z pomienionego przywileiu Kazimierzowſkiego wypiſało ſię. Miał za ſobą ten Jan Bogusław Szczepkowſką herbu Pobog, z ktorey ſyn poiął Micińſką, z tey ſyn Jan Bogusław zaślubił ſobie Chomętowſką, ktora mu powiła dwoch ſynow Kazimierza y Staniſława y corki ieſzcze niedoroſłe.

*PETRYZYCKI. Samuel Petryzycki Skarbnik Orſzańſki w Mściſławſkim Woiewodztwie.

PETRYK herbu Tarnawa w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Petryk Marszałek Smoleńſki, za Zygmunta Kieyſtutowicza w roku 1440, w tumulcie rozjuſzonego poſpolſtwa poimany y w Dnieprze utopiony, *Stryikow: fol: 594.* Woyciech Petryk *Acta Caſtren: Cracov: 1602.*

*PEZARSKI herbu Pomian. Jerzy Pezarſki w Zakonie nąſzym temi czaſy, wydał do druku, *Annibal ad portas, Vlodimirius o Familii Oginſkich y Puzynow in 4to Varſav: 1732.* Jan w Woiewodztwie Połockim 1674.

*PFELSDORFF herb. Powinien bydż pieniek na wzgorku, o trzech ſękach na iedney ſtronie, o drugich trzech, na drugiey, ſkrzydło iedno na iedney ſtronie rozciągnione, drugie na drugiey, nad hełmem y koroną, takież, ale bez pieńka, ſkrzydło, tak go opiſał *Mſ. o Famil: Pruſk:* Z tego Domu był ieden Woiewodą Pomorſkim 1466, drugi Mikołay w tymże roku Kaſztelanem Gdańſkim, iako świadczą, *Hiſtor: Polon: Prut. fol: 631 Mſ. Konopat:* y inni, więcey o tym Domu nieſłychać, przydomek mieli Pfeilsdorff Piławſki.

*PHILONSKI Jan Philońſki Podſtoli Pińſki 1674 w powiecie Pińſkim.

*PIĄCZYNSKI Staniſław Piączyńſki Sędzia Ziemſki Czerniechowſki, z Seymu 1631 Kommiſſarz do rozgraniczenia Woiewodztw Kiiowſkiego y Czerniechowſkiego, *Conſtit: fol: 21*, y w roku 1641, *Conſtit: fol: 26.* Jan Cześnik Nowogrodzki Siewierſki z Seymu 1638 do teyże diſlimitacyi naznaczony, *Conſtit: fol: 31.* Jan miał za ſobą Katarzynę Pepłowſką. N. Zofią Rutkowſką.

*PIADZEWSKI herbu Lubicz, z tą iednak odmianą *według Koial: in Mſ.* że we ſzrodku podkowy powinny bydż dwa krzyże ieden pod drugim, a na barku podkowy żadnego: na hełmie zaś trzy piora ſtruſie. Od dobr Piadze imienia Piadzewſkich nabyli. Z tych był Marcin Piadzewſki naprzod Stolnik Kowieńſki 1629 Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 4*, potym Podſędek Kowienſki 1632, mąż rycerſki, z żoną ſwoią Katarzyną Okuſzkowną dobra ſwoie zapiſał na fundacyą Collegii naſzego Kowieńſkiego.

PIANOWSKI herbu Okſza w Mazowieckim Woiewodztwie. Maciey Pianowſki o ktorym

o ktorym *Konſtytucya 1638 fol: 54* swiadczy, że dla Oyczyzny mężnie w wielu okazyach ſtawał. Adam 1632 w Ziemi Zakroczimſkiey.

PIASECKI herbu Gozdawa w Podolſkim Woiewodztwie. Michał Piaſecki Podkomorzy Podolſki mąż woienny y rozſadku wielkiego, ſyn iego Jan Piſarz Ziemſki Buſki, zpłodził ſyna Melchiora, ten naprzod był Piſarzem Ziemſkim Buſkim, potym Podſędkiem y Surrogatem Staroſtwa Buſkiego, mąż dzielnością y zdrową radą zalecony, miał ſyna Jana Ferdynanda, Piſarza Ziemſkiego Buſkiego, drugiego Woyciecha, oba w cudzoziemſkichięzykach znaczney biegłości, żona Jana, Żołczyńſka, ſynowica Jerzego Staroſty Żydaczowſkiego, z ktorey zoſtało potomſtwo. Wiktoryn Piaſecki, ktorego ſyn Arnolf, ſtryieczny brat wyżey wſpomnionych, podczas kampanii Moſkiewſkiey za Zygmunta III chwalebnie poległ na placu. Zacharyaſz brat iego z Oyca Łukaſza urodzony, rycerſka traktował. N. była za Jozefem Czołhańſkim, druga za Gorſkim, trzecia za Telefuſem.

PIASECKI herbu Janina po rożnych Woiewodztwach Dom rozrodzony, według świadectwa *X. Koial: in Mſ.* zwali ſię przedtym Janowſkiemi, ale gdy w zaſługach iednemu z nich doſtały ſię dobra Piaſeczno, w Radomſkim powiecie, od nich Piaſeckiemi zawołani: wyſzły potym te dobra z ich ręku koło roku 1500, od Staniſława przedane, ten z pierwſzey żony Gołembiowſkii zpłodził ſyna Jędrzeia, y kilka corek, z drugiey Anny, Walentego Chwoſtaka Grodzickiego, zpłodził Sebaſtyana; z trzeciey Barbary, Marcina Gromadzkiego corki, Staniſława y Krzyſztofa. Z tych Sebaſtyan, z Katarzyny Marka Gromadzkiego corki, miał dwoch ſynow, Pawła, ten *Juris Utriuſq: Doctor*, z Archidyakona Warſzawſkiego, Opata Mogilſkiego, naprzod wziął Infułę Kamieniecką, po niey Chełmſką, na oſtatek Przemyſką, na ktorey umarł w roku 1649, wieku ſwego 66: z tego poznać, iak ſię myli *Starowol: in Hecaton: elog: 34*, gdy powiada, że ten Paweł był dyſcypułem Woyciecha z Brudzewa, ſławnego niegdy, y w prawie tak duchownym iako y świeckim, biegłego, Sekretarza u Alexandra krola Polſkiego: bo Piaſecki dopiero ſię urodził w roku 1583: Brudzewſki zaś żeby miał tego roku dożyć, ile że iuż Sekretarzem był za Alexandra krola, ktory z tronu wſzedł do grobu, roku Pańſkiego 1507, zda ſię do wierzenia rzecz niepodobna. Jeſt tego Pawła w druku *Praxis Epiſcopalis, ea quæ Officium & poteſtatem Epiſcopi concernunt, continens, Venetiis 1613 in 4to. Coloniæ 1615 in 8vo, Cracov: 1627 in 4to, Coloniæ 1620 in 4to. Tandem aucta Conſtitutionibus & decretis, 1643 in 4to Cracov:* Wydał także *Chronica geſtorum in Europa, præſertim in Polonia ſingularium, ab anno 1575, ad annum 1644 Cracov. in fol: 1645, & 1648, ſed auctior.* Remigian Komornik Ziemſki Sanocki, brat rodzony Pawła Biſkupa, z Elżbiety Zagorowſkii zpłodził Jakuba Opata Mogilſkiego, Pawła, Piotra, Remigiana y Jana, był potym Regentem Kancellaryii koronney 1646. Staniſław z Gromadzkii Barbary urodzony, miał ſynow, Jędrzeia, Pawła, Ignacego, y Stefana Proboſzcza Kaliſkiego, Kanonika Warſzawſkiego, z Katarzyny corki Jędrzeia Swider Wierzbięty z Modlnic: był potym ten Stefan Opatem Lubińſkim 1676 *Conſtit: fol: 57.*

Drudzy idą od Jakuba Piaſeckiego Koniuſzego W. X. Litew: ten za Zygmunta Auguſta wprzod był Koniuſzym koronnym, potym poiąwſzy w małżeńſtwo Bazyliſſę, corkę Pawła Sapiehy Woiewody Nowogrodzkiego, Koniuſzym zoſtał Litewſkim, ktore urzędy wraz oba trzymał, Staroſtwa przytym Gieranowſkie, Trabſkie, Lipniſkie, Dziewieniſkie, zpuſcił potym Macieiowſkiemu Koniuſzoſtwo koronne, a ſam w Litwie oſiadł, wſpominaią

minaią go Konſtytucye *1569 fol:* 155, corka iego była za Stefanem Jacyniczem Marſzałkiem Słonimſkim. Synow zaś było ſześciu. Hieronim Piſarz Polny Litewſki, Staroſta Gieranowſki, Lipniſki, za Karola Chodkiewicza Hetmana podczas expedycyi Chocimſkiey mąż odważny y Konſyliarz; był poſłem na Seym 1607, ztamtąd Kommiſſarz do uſpokoienia rozruchow od Rokoſzanow, *Conſtit. fol: 866*, y z Seymu 1628 do luſtracyi pewnych dobr, *Conſtit: fol:* 10, umarł przed rokiem 1632, iako wſpomina *Konſtytucya fol: 6.* Drugi Piotr Staroſta Bolnicki, miał za ſobą Woyniankę Podkanclerzankę Litewſką. Trzeci Jędrzey, Stolnik Brześciańſki 1632, żona iego Pocieiowna. Czwarty Fabian, żona Chlebowiczowna Woiewodzanka Mściſławſka. Piąty Mikołay, y ten w woyſku ſłużąc, pod Cecorą poległ. Szoſty Paweł, Podſędek Nowogrodzki, ktorego ſyn z Kaweczyńſkii Hieronim, Dworzanin krolewſki, Podſędek Słonimſki, poſeł na Seym 1653, ztamtąd deputat na Trybunał Skarbowy Litewſki, *Conſtit: fol: 16*, potym Sędzia, daley Podkomorzy, aż też Marſzałek Słonimſki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do tranſakcyi z Szwedami o krzywdy y granice, *Conſtit: fol: 8.* Zamek Grodzieńſki, niewielkim w prawdzie koſztem, pięknie iednak reſtaurował, co chwali w nim Konſtytucya 1678. gdzie mu y koſzt iego wrocić kazano, y rekompenſę naznaczono, zoſtawił ſyny y corki. Tomaſz Kanonik Wileńſki, Stefan y Auguſtyn w Wileńſkim 1648. Jan Franciſzek 1700. Trzecia linia, tego herbu Piaſeckich ſzła od Floryana Piaſeckiego, ktorego Turcy gdy z Xcię Wiśniowieckim na nich woiował, zabili, na haku go zawieſiwſzy *Biel: fol: 614*, uſtała iednak na corkach, z ktorych iedna Zofia była za Jędrzeiem Potockim Kaſztelanem Kamienieckim, druga za Jacimirſkim, y Orynin dobra, z tego Domu wynioſły, atoli *Okolſki* pod herbem Zabawa tego Floryana, Janem zowie, y do herbu Zabawa naciąga, lubo y tu o nim mowi. Czwarta linia od Jerzego Piaſeckiego Piſarza Ziemſkiego Sendomirſkiego, y iego braci, tego Jerzego ſyn Jakub, był Opatem Koronowſkim, Officyałem y Archidyakonem katedralnym, Deputatem na Trybunał koronny *Hieron: Waſowicz Ord: Præd: kazanie pogrz:* N. Zakonnica S. Franciſzka w Sączu. Jan z Piaſkow Stolnik Lubelſki 1674, corka iego Anna, była za Remigianem Mikułowſkim Chorążym Wilkomirſkim, ſynowie zaś ci: Jozef, od ktorego ſyn Jędrzey Kanclerz Lwowſki, Proboſzcz Dunaiowſki, deputat na Trybunał koronny *1725.* Drugi Antoni, temu Karwicka powiła corkę ktora ſię w Benedyktyńſkim klaſztorze Bogu na wieczną ſłużbę zawiła, y ſynow, Seweryna, Rocha Reformata, y Marcina. Trzeci Mikołay, czwarty Woyciech, piąty Ignacy. N. miał za ſobą Maryannę Karwicką Kaſztelankę Zawichoyſką. N. była za Władyſławem Kobielſkim herbu Jelita, Jacek Chorąży Nowogrodzki y Jozef 1697.

**PIASECKI herbu Pierzchała* w Podolſkim Woiewodztwie Krzyſztof z Piaſkow Pierzchała Piaſecki, Jan y Daniel 1648, tak podpiſali elekcyą Jana Kazimierza krola. Są zdami ſię Piaſeccy herbu Rawicz.

PIASECKI herbu Zabawa, do tych Okolſki pociąga tych, o ktorych iuż mowił pod herbem Janina, to ieſt Jana zabitego od Turkow, y Floryana brata iego 1578. Jędrzey Piaſecki w Woiewodztwie Mazowieckim 1632. Jan Cześnik Czerniechowſki dobrze Oyczyźnie zalecony, co o nim świadczy *Konſtytucya 1667 fol: 20.*

**PIASECZYNSKI herbu Lis* w Bracławſkim Woiewodztwie. Piſali ſię z Piaſeczna. Wawrzyniec Piaſeczyńſki Podkomorzy Bracławſki 1587 *Conſtit: fol. 437.* Alexander naprzod z Seymu 1620 Surrogat Sędzia Grodzki Winnicki, *Conſtit:*

Conſtit: fol: 18, y do luſtracyi dobr krolewſkich na Podolu y w Kiiowſkim naznaczony, *Conſtit: fol: 26:* wziął potym Kaſztelanią Kamieniecką, Nowogrodzkie Staroſtwo y Ułanowſkie, z temi tytułami o pokoy traktował z Moſkwą y ſzczęśliwie go dotarſzy podpiſał, *Conſtit: 1634 fol: 8*, do zapłaty woyſku, Kommiſſarzem go zapiſały, poſtąpił daley na Kaſztelanią Kiiowſką. *Potoc: Centur: Vir: fol: 28* tak o nim mowi: *Equeſtri natus loco, ſed militarium virorum feraci indolem ſuapte præclaris dotibus eminentem exercuit Turcicis, Scythicis, Sueticis, Moſchoviticis, ſervilibus demùm bellis, ex quibus nullum prætermiſit, pleriſq; interfuit ut Centurio, reliquis præfuit ut Tribunus. Tantæ fortitudini, comes aderat, ſvaviſſimè loquens ſapientia, mirabili quodam lepore & concinnitate dicendi condita & temperata. Hinc Comitia illum audiuere ut diſertiſſimum Ulyſſem, arenæ Martis ſpectavere uti pugnaciſſimum Ajacem. Cumulatum Senatoria dignitate, Vladislaus IV. Moſchoviæ domitor, concludendæ paci æviternæ, legatum adhibuit, ſocio legationis Leone Caſimiro Sapieha, Senatorio tunc juvene, & M, D. Litv: Notario, qui M. Duci Michaëli Federovitio, leges pacis ſervandæ ponerent*, przydaie támże *Potoc:* że go Władyſław krol iuż był do buławy mnieyſzey koronney deſtynował, atoli śmierć przeſzkodziła, Woiewody iednak Nowogrodzkiego honor wnioſł z ſobą do grobu, fundował *Collegium Societat: JESU* w Nowogrodzie 1636, co approbowała Konſtytucya *1647 fol: 46*, iuż po iego śmierci; był poſłem y do Turek w roku 1630, *Piaſec: Chron: fol: 420:* także fundował Konwent Uładowſki OO Bernardynom pod tytułem S. Michała 1637, atoli od Kozakow zpalony, y ſumma na murowanie Konwentu przepadła; żona iego Elżbieta Konſtancya z Oſtroroga Podczaſzanka koronna, ſieſtrzenica Anny Aloyzyi Xiężny Oſtrogſkiey Chodkiewiczowy, Woiewodziny Wileńſkiey 1651, iakom czytał w teſtamencie teyże Anny, Barbara młodo w naſtępuiącym roku umarła *Hiſtor: Coll: Cracov:* ſyn Jan Staroſta Nowogrodzki y Ułanowſki, miał ſwoię pancerną chorągiew w kompucie woyſka 1658. Rezydencyi naſzey Piotrkowſkiey bibliotekę ſwoie darował, umarł bezżenny 1679, w kościele naſzym Lubelſkim pochowany, *Hiſtor: Colleg: Lublin.* Barbara żona Alexandra Kaſztelana Kiiow: kilkadzieſiąt tyſięcy Zakonowi naſzemu zapiſała. Brat rodzony ieden tegoż Alexandra zpłodził Kazimierza Staroſtę Oſtrołęckiego y Mławſkiego, Rotmiſtrza, Pułkownika y Regimentarza, ten z młodych lat do woiennych dzieł przyuczony, tyle w czterdzieſtu okazyach, w ktorych mężnie ſtawał, experyencyi rycerſkiey nabył; że mu w Danii Czarnecki ſławny woiownik rządy woyſka ſwego zlecił, z temi tedy na Szwedow uderzywſzy, wprawdzieć z nieprzyiacioł zwycięſtwo otrzymał, ale y ſam w tey potrzebie zginął, w roku 1659. *Potoc: Centur: Vir: fol: 52.* y nadgrobek iego *in Mſ.* ktory też o nim powiada, że miał za ſobą Xiężniczkę Czartoryiſką. Niewiem czy nie rodzony brat był Kazimierza Jan, naprzod Podkomorzy Nowogrodzki, *Conſtit: 1653 fol: 23* świadczą, że był deputatem na Trybunał Radomſki, potym Kaſztelan Chełmſki, z Seymu 1670 do luſtracyi Staroſtwa Przemyſkiego naznaczony, *Conſtit: fol: 27 y 1678 fol: 13* Kommiſſarzem zapiſany, piſał ſię na Zołniſzczach. Od drugiego bratá tegoż Alexandra Kaſztelana Kiiowſkiego, było dwoch ſynow, Paweł w Zakonie naſzym, rządził Collegium Jaroſławſkie u S. Jana, Collegio Lwowſkiemu y Winnickiemu pewne ſummy zapiſał. Drugi Stefan Konſtantyn naprzod Podſtoli Bracławſki, poſłował na Seym 1661, z tamtąd Kommiſſarz na ſądy fiſzkalne, y do traktatow o pokoy z Moſkwą, *Conſtit: fol: 2*, daley Kaſztelan Brześciańſki 1676 y Staroſta Bracławſki, w roku 1685 Kommiſſarzem naznaczony do uznania pewnych krzywd poczynionych na Wo-

łyniu, *Constit: fol: 7.* umarł Woiewodą Smoleńskim w roku 1691, iest w druku *Votum iego w Senacie miane, Łacińskie, in* 4to *C. D.* miał dwie żony, z pierwszey zostało się dwoch synow, z tych ieden Starosta Nowogrodzki y Ułanowski Jerzy, miał za sobą Joannę Potocką Starościankkę Owrucką herbu Lubicz, tenże czy inszy Starosta Nowogrodzki, Daniłowiczownę Woiewodzankę Podolską. Mikołay 1687 Deputatem był na Trybunał koronny 1687. N. Jana Chodakowskiego, Magdalena Jana Chlebowskiego, małżonki. Atoli ostatnia z tego Domu temi czasy zeszła. N. Zakonnica S. Franciszka w Lublinie, ktory klasztor długo świątobliwie rządziła. Helena była za Jędrzeiem Leszczyńskim Starostą Dubińskim. Helena Władysława Niemierzyca Kasztelana Połanieckiego żona.

*PIASCZYNSKI w Sieradzkim Woiewodztwie. Piotr Piasczyński 1648. Stanisław z Piaszyc deputat z Woiewodztwa Sieradzkiego do konfederacyi Sendomirskiey 1704.

PIASKOWSKI *herbu Junoßa* w Łęczyckim, Krakowskim y Podolskim Woiewodztwach. Mateusz Piaskowski zpłodził dwoch synow, Pawła, ktory żołnierską służąc, w rożnych potrzebach mężem się znacznym pokazował, a na weselu Jana Zamoyskiego Kanclerza y Hetmana z Batorowną, kopią zkruszył o Mikołaia Rogozinskiego w gonitwie, młodo iednak wszedł do grobu; y Jana, ten w roku 1587 podpisał ustawy Proszowickie, *Constit: fol: 422*, miał za sobą Annę Czerniankę, z ktorey zpłodził siedmiu synow, czego dowodem są *Acta Castren: Cracov:* 1631, kędy ich dobra dziedziczne wspominaią, to iest Boleszyce, Olpine, y części w Tczeńcu y Nowey wsi, z tych synow ieden Mikołay, *według Łazowskiego Jana, ktory wydawszy do druku Xiąske in 4to, 1683, pod tytułem kleynot Junoßa*, a w niey Dom Piaskowskich wywodząc, mowi, że ten Mikołay Oycem był trzech synow, Jana y Alexandra, ktorzy na Podolu osiedli, y trzeciego Marcina, ktory młodo umarł. *Baranowski zaś in Mſ.* powiada, że ten Mikołay wszedszy w kontrakty małżeńskie z Dorotą Zydowską herbu Doliwa, z niey zpłodził dwoch synow, Joachima y Jędrzeia. Drugi syn z Czerianki Joachim, tylko dwie corki zostawił, Elżbietę Piotra Zukowskiego małżonkę, y Annę. Trzeci Jędrzey, zrodził syna Adama, Archidyakona y Officyała Generalnego Lwowskiego, deputata nieraz na Trybunał koronny, ten kupił maiętność Wośniki, w Woiewodztwie Sieradzkim, w Powiecie Radomskim, żył ieszcze 1683, siostry iego Franciszka y Febronia Panny Zakonne pod regułą S. Augustyna przy Krakowie u S, Katarzyny, z ktorych Franciszka Matką tego konwentu była; Barbara zaś naprzod żyła z Jędrzeiem Chwalibogiem, po nim z Janem Morsztynem pod Bochnią, z ktorym corkę zpłodzoną wydała za Rożna. Czwarty syn z Czernianki Samuel, pisał się z Piaskow y Stradzowa, od niego był syn Stanisław, ktory syna żadnego niemiał, tylko dwie corki, Anne w panieństwie zmarłą w roku 1674, y Agnieszkę Jana Dunczewskiego, małżonkę. Piąty Alexander, szosty Stefan, siodmy Paweł, ci w obozie na usłudze Oyczyzny zdrowie y życie ztyrali. Jan w Łęczyckim, Łukasz y Stanisław Piaskowscy w Inowrocławskim 1648. N. była za Mikołaiem Brodowskim herbu Łada. N. Pułkownik Ordynacyi Ostrogskiey umarł 1739, człowiek godny. Daniel miał za sobą Dorotę Peretyatkowiczownę Cześnikownę Latyczowską.

PIASKOWSKI *herbu Sowa.* Jeden z nich pochowany w Buczaczu z herbem Sowa. Helena Piaskowska Zakonnica S. Brygitty w Łucku 1734.

*PIĄTKOWSKI *herbu Grzymała* w Xięstwie Litewskim z mężem zbroynym w

bramie: Z tych ieden Deputatem był na Trybunał Litewski 1679, ktoremu na konkluzyach Wileńskich ten herb przypisano. Piotr Piatkowski Pisarz Ziemski Bielski, z Seymu 1589 naznaczony do dystrybuty pieniężney *Constit: fol: 560.* Kazimierz Podstoli Starodubowski 1704 w Ziemi Upitskiey. Jan Kanonik Smoleński 1675. Piotr 1674.

PIĄTKOWSKI *herbu Korab* w Sieradzkim Woiewodztwie, iedneyże dzielnicy z Gorzyńskiemi. Stanisław Piątkowski miał za sobą Chylińską, pozostałą wdowę po Zawiszy. Jan w Ruskim Woiewodz: 1632.

*PICHERT. Ta Familia w Pomorskim Woiewodztwie dziedziczyła na Reugałcie y Skwarzynie, rożnemi urzędami Ziemskiemi zaszczycona, z tych był Henryk Pichert w Zakonie naszym, rządził *Domum Professam* w Krakowie, y całą Prowincyą Polską, umarł 1635 w Sendomierzu, rządził także Gdańskie y Lubelskie Collegia.

PICZKOWSKI *herbu Lubicz* w Lubelskim y Podlaskim Woiewodztwach. X. Mikołay Piczkowski w Zakonie naszym, oduczywszy Filozofii y Teologii dla naszych, Rektorem był w Krośnie, umarł we Lwowie 1681. *Histor: Colleg: Leopol:*

*PIEC *herbu Pilawa*, a podobno iuż temi czasy Piecowski. Alexander Piec w Podlaskim Woiewodztwie 1648. N. była za Woyciechem Rożyckim.

*PIECHOWSKI w Pomorskim Woiewodztwie. Jerzy Piechowski Pisarz y Podwoiewodzy Malborski, poseł na Seym 1637, z niego deputat na Trybunał Skarbowy Radomski, *Constit: fol: 3.* Jakub Ziemianin Tucholski 1699. Michał na Piechowicach Kanonik Chełmski y Szkalmirski, a potym Suffragan y Kustosz Przemyski, wydał do druku *Cornucopiæ infulæ Chełmensis, in fol: Zamość 1717, to iest Zycia wszystkich Biskupow Chełmskich krotko zebrane.* Wawrzyniec umarł w Zakonie naszym w Brześciu 1682.

*PIECZEWSKI *herbu Paprzyca* w Chełminskim Woiewodztwie, piszą się z Pieczewa, ktora maiętność leży pod Brodnica ku Radzynowi, wszakże y w Malborskim mieli dobra swoie. Był pod Kilzporkiem Pieczewski, tego Melcheinderowna urodziła, on zaś maiąc za soba Wierzbowską, zpłodził z nią dwoch synow, Jana y Jerzego, y corkę Helenę. Jerzy miał za sobą wdowę, ktora przedtym była za Parteinem w Licznie pod Kwidzynem, ale z nią żył *sterilis.* Jan poiął Pisieńską, ta zpłodziwszy dwoch synow y corkę, a wdowa zostawszy, u krolewny Katarzyny Xiężny Neyburskiey, corki krola Zygmunta III, była Ochmistrzynią, tamże y corka iey chowała się, poszła potym za Mikołaia Opackiego Podkomorzego Warszawskiego, Starostę Piaseckiego, Wielkorządzce Krakowskiego: Synowie zaś oba służąc żołnierską *in cælibatu* żyli, *Mſ. de Famil: Pruſſ.* Jednego z nich wspomina Konstytucya *1643, fol. 4.*

PIECZKOWSKI *herbu Jelita* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Pieczkowski Poborca w Mazowieckim 1576. *Constit: fol: 26 y 1577 fol: 321.* Eliasz y Adam w Litwie 1700.

PIECZNOWSKI *herbu Korab* w Sieradzkim Woiewodztwie. Walentyn Piecznowski z Piecznowa, Regent kancellaryii koronney, y Sekretarz Wielki u krola Augusta I. Maciey miał za sobą Łakinską. Marcin naprzod rycerską się bawił, y przeciwko Szwedom, Tatarom, odważnie stawał, potym stan sobie duchowny obrawszy, Kanonikiem był Kuiawskim katedralnym, a potym za promocyą brata swego ciotecznego Marcina Szyszkowskiego Biskupa Krakowskiego, Opatem Hebdowskim, Wiśle od klasztoru tamtego wielkim nakładem odwrocił, zszedł z tego świata 1630: był ten Opat zro-

dzony z Oyca Marcina, rodzonego brata Macieia, o ktorym wyżey, y z Matki Rzeszowskii, iako y Łukasz, brat tegoż Opata rodzony, Woyski Sieradzki, ktoremu Pruszkowska powiła dwoch synow, Jana y Łukasza, Corka z Rzeszowskii, była za Jankowskim w Sendomirskim. N. miał za sobą Maryannę Zaleską Woyskiego Sieradzkiego corke, ale *sterilis*. Jadwiga była za Mikołaiem Kobierzyckim herbu także Korab.

PIECZYHOYSKI herbu Gozdawa. N. Pieczyhoyska urodzona z corki Jana Xiążęcia Oświecimskiego, zabitego 1513 od Wawrzyńca Myszkowskiego była za Janem Myszkowskim, Matka Piotra Biskupa Krakowskiego *Paproc: Strom:* Paweł Kuchmistrz Litewski 1648. Są w Upitskim tegoż herbu. Zofia była za Bartłomieiem Bełzeckim. Są y na Rusi. N. była za Janem Skarszewskim Starostą Rzeckim.

PIECZYNGA herbu Lis w Sendomirskim Woiewodztwie. Idą z owych dawnych Pieczyngow, ktorzy z Xiążętami Kiiowskiemi woiowali.

**PIKARSKI herbu Dębno*, w Kaliskim Woiewodztwie. Woyciech Piekarski 1697 kwitnął tego herbu.

PIEKARSKI herbu Leszczyc. Okolski tom: 3 fol: 237 wyraźnie pisze, że Piekarska herbu Leszczyc, była za Janem Gnińskim herbu Trach. Barbara Piekarska była za Stanisławem Płazą, Wielkorządzcą Krakowskim, Starostą Oycowskim.

PIEKARSKI herbu Rola w Woiewodztwie Łęczyckim. Jan Piekarski Podsędek Kuiawski, miał za sobą Czarniecką herbu Łodzia. Anna Podsędkowna Kuiawska, była za Janem Boszkowskim, Stanisław Rolicz Piekarski Podsędek Kuiawski, y Jędrzey 1632. Jerzy miał za sobą Brzozowską herbu Belina. N. Piekarski Podkomorzy Brzeski Kuiawski Niszczycką.

**PIEKARSKI herbu Topor* w Sendomirskim, Ruskim, y Brześciańskim Woiewodztwach. O Michale Piekarskim pisze *Piasecki w swoiey kronice fol: 337 y Histor: Polon:* Prut: *Posselii fol:* 476. Jędrzey z Seymu 1609 naznaczony do korrektury statutu Litewskiego, *Constit: fol.* 909, posłował na Seym w roku 1613, *Constit: fol:* 47. Piotr zaś 1629, zkąd był deputowany na Trybunał fiszkalny Wileński, *Constit fol:* 19. Krzysztof z Piekar Piekarski, naprzod Woyski Brzeski, potym Podczaszy 1639, daley Podkomorzy, pod ktory czas wydał na świat te Xięgi. 1mo. *Supplement Bohatyra strasznego 1665 in 4to Varsav: iest rozmowa Kawalera y Totumfackiego*. 2do. *Cnoty cel, nie ow do ktorego zmierza Machiawel, y inni w Akademii iego promowowani Politycy, odkryty piorem Polskim in 4to Varsav: 1662 Część pierwsza*, ale mi się drugiey nie dostało widzieć, podobno z prasy drukarskiey nie wyszła. 3tio. *Summaryusz Traktatu Anzelma S. Arcybiskupa Kantuar: zawieraiacy w sobie 14 splendorow błogosławieństwa, częścia do duszy, częścia do ciała należacego, piorem Polskim podany 1665 in 4to Varsav:* Napisał był y historya swoich czasow Polską, ktorą gdy wnuk z corki iego już zamyślał do druku podać, trefunkowym ogniem zpłonela: wziął po Melchiorze Sawickim Kasztelanią Brześciańską, a na koniec Woiewodztwo, na ktorym, blisko dziewięćdziesiąt lat przepędziwszy, przeniosł się na wieczność; złączył się był dożywotnie z Zofią Orzeszkowną Podsędkowną Mielecką, z ktorey dwie corki zostawił, iedna z nich wydana za Melchiora Stanisława Sawickiego Kasztelana Brześciańskiego, druga za Łukasza Oleśnickiego na ten czas Stolnika Drohickiego, iako świadczy nadgrobek Zofii w Biały u fary wystawiony. Piotr Miecznik Brzeski Litewski, synowiec Krzysztofa, żona iego Katarzyna Sawicka Woiewodzanka Brześciańska, siostra iego była za Szuyskim. N. miał za sobą Wiktoryą Terlecką Stolnikownę Pińską.

PIE-

**PIEKOWSKI* w Podolskim Woiewodztwie. Mikołay Piekowski, *Acta Castr Camen: 1625*.

PIELASZ herbu Trzaska, piszą nasi autorowie o nich, w Rawskim że y w Litwie się znayduią, atoli *Koiał: in Ms.* powiada, że się herbem Pielesz pieczętuią.

PIELESZ herbu Salamandra. Ci od pierwszego przodka ida, ktoremu nadany herb Salamandra, ale już temi czasy od dobr insze nazwiska Sukcessorowie ich pobrali na siebie y na swoie potomstwo.

Pielesz herb.

Dwa miecze na krzyż złożone, rękoieściami na doł, końcami do gory obrocone, w polu czerwonym, na hełmie trzy piora strusie; tak go opisuią, *Paproc: w gniazdzie fol:* 1193. *O herb: fol: 680. Okol: tom:* 2, *fol: 414. Kleynoty fol: 102. Koiał. in Ms.* Ze Szpadowie zażywaią we Francyi srebrnych dwoch mieczow na krzyż złożonych w szafirowym polu, świadczy *Patrasan: c, 63*. Nabyty ten herb za odważne dzieło Przodka Domu tego, na harcu z nieprzyiacielem mężnie ucieraiącego się. Z tych był Pielesz Stanisław w Upitskim powiecie y bracia iego. Włoszkowie do mieczow przydaią, cztery roże. Używaią zaś tego herbu.

Herbowni.

Jelski *Kwaśnicki Złoty* *Pieleszyc*, *Pruszak*, *Włoszek*.

**PIELGRZYMOWSKI*. Jan z Pielgrzymowic Podsędek Krakowski w roku 1463 *Paproc: o herb: z Xiag Grodz: Krak: fol:* 233. Eliasz Pielgrzymowski Pisarz W. X. Litewskiego, od stanow Litewskich 1588 posłował do Zygmunta III świeżo obranego, z Seymu 1590 Kommissarz do lustracyi dobr krolewskiego stołu w Inflanciech *Constit: fol: 684*, w roku 1598 do rozgraniczenia między

Kur-

Kurlandyą y Bracławſkim powiatem, *Conſtit: fol: 696*, umarł przed rokiem 1611, iako namienia *Konſtytucya fol: 44*, miał za ſobą Teodorę Lacką. N. była za Mikołaiem Jordanem Kaſztelanem Woynickim.

PIELS herbu Nabram w Krakowſkim Woiewodztwie: a temi czaſy Pielſtowſki.

PIELSKI herbu Przerowa, Scibor Pielſki Archidyakon Płocki dwanaście ſuffragia miał na ſiebie przy elekcyi na Biſkupſtwo Płockie w roku 1471. *Łubien: in Vitt: Epiſc: Płoc: Cromer lib: 27.*

PIENIĄZEK herbu Jelita w Sanockiey Ziemi, y w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Witowic. Z tych Mikołay z Witowic Pieniążek naprzod Staroſta Biecki, a potym Krakowſki Podkomorzy, y Wielkorządzca Krakowſki, w roku 1448 dzieſięćinę wytyczną zapiſał z dobr ſwoich Witowic Klaſztorowi Miechowſkiemu *Nakiel: in Miechov: fol: 487. Cromer lib: 24*, w roku 1458. O ſynu iego Janie Archidyakonie Krakowſkim, piſze *Dlugoſʒ lib: 13 w roku 1467 fol: 419.* Staniſław brat Mikołaia Staroſta Sanocki, od Kazimierza III krola Polſkiego, po śmierci Felixa Paniewſkiego, buława mu woyſka Polſkiego konferowana w roku 1488, o czym przywodzi liſt Krolewſki *Paproc: o herbach* tenże autor powiada, że za iego czaſow żyli Pieniąſzkowie w Sendomirſkim Woiewodztwie y w Podgorzu, Jan y Krzyſztof, ktorzy ſię piſali z Pogwizdowa, y bracia ich ſtryieczni Jakub, Krzyſztof y Jan, ſynowie Jerzego. N. Chorążanka Przemyſka Jana Jędrzeia Leſczyńſkiego Podſtolego Krakowſkiego małżonka.

PIENIĄZEK herbu Odrowąz Dom ſtarożytny, iedneyże dzielnicy z Szydłowieckiemi. Jedrzey Pieniązek z Szydłowca dziedzic na Gorze, Kaſztelan Sendomirſki, w roku 1362 podpiſał liſty Klaſztoru Sendomirſkiego. Kładzie tu *Paprocki y z niego Okol:* Piotra Pieniąſzka Woiewodę Kaliſkiego, Staroſtę Konińſkiego y Kolſkiego, ale roku, ktorego na tym krześle ſiedział, nie wyraził. Mikołay Pieniążek Proboſzcz Krakowſki, w ſprawie klaſztoru S. Jadwigi w Krakowie na Przedmieściu, z Rzymu exekutorem naznaczony w roku 1422, *Nakiel: in Miech: fol: 409.* Jakub Pieniążek z Gory Podczaſzy Krakowſki, Staroſta Czorſztyńſki, podpiſał z innemi konfirmacyą fundacyi Klaſztoru Mogilſkiego w roku 1462 *u Paproc: pod herbem Odrowąz.* Piotr zabity na woynie Wołoſkiey. N. Staroſta Sokalſki koło roku 1523. *Severin: in Vita S. Hyac:* Jan Kaſztelan Sądecki, ktorego dwoch ſynow zoſtało *według Paproc:* Jan y Staniſław. Z tych Jan Sędzią był Ziemſkim Krakowſkim y Staroſtą Sądeckim, Nowotargſkim, miał za ſobą oſtatnią dziedziczkę z domu Ratult, z ktorą wziął Szeſlary, Skrzydlną y inne dobra *Paproc: o herb: fol: 558:* był potym y Referendarzem koronnym w roku 1532, naznaczony do korrektury praw koronnych, co poznać z Konſtytucyi Zygmunta I. krola, toż piſze *Okol: in Ruſſia Florida fol: 116:* był y Poborcą w Ziemi Krakowſkiey 1521, o czym czytałem liſt tegoż krola *in Mſ. Petricov:* nadgrokek iego z kościoła Czyrzyckiego wypiſał *Starowol: in Monum: fol: 786*, zoſtawił ſynow czterech. 1. Jan Sędzia także Ziemſki Krakowſki, Prochnicka herbu Korczak ſyna mu powiła Jana, ten działem wziął Pruchnik Zamek y Miaſteczko; w woyſku Ceſarſkim czas niemały na rycerſkich ſztukach ſtrawił, złączył ſię dożywotnie z Anną Fredrowną Kaſztelanką Sanocką, czy iak inni chcą Przemyſką, z tey było dwoch ſynow, Piotr *ſterilis*, y Prokop Chorąży Przemyſki, ten poiął Swiętoſławſką Referendarzownę koronną, z tey iedna corka (podobno Barbara) wydana za Jędrzeia Belinę Leſzczyńſkiego Podſtolego y Surrogatora Krakowſkiego, druga Anna za Ligęzę. 2. Staniſław młodo umarł, człowiek uczony.

3. Piotr, temu działem doſtały ſię Hawłowice w Ziemi Przemyſkiey, a w Krakowſkim, Dobra y inne wſi; dworzańſką naprzod traktował u krola Henryka, potym za Stefana Batorego, ſwoim koſztem znaczny poczet ludzi do boiu wyſtawiwſzy, z niemi mężnie ſtawał pod Toropcem y Wielkiemi łukami. Sioſtry ich, a corki Sędziego, były trzy: Magdalena za Walentym Derſzniakiem. Dorota za Marcinem Czernym, Anna za Sebaſtyanem Lubomirſkim Kaſztelanem Woynickim, Zupnikiem Krakowſkim, ale *ſterilis*, chwali ich *Paprocki* z bogoboyności y ſtatku w wierze katolickiey. 4. Prokop Dzierzawca Nowotargſki, ten z Anny Pukarzewſkii herbu Srzeniawa, spłodził corek dwie: Jadwigę Rokoſzową, y Annę Chełmſką Chorążyną Krakowſką; Synow zaś ſześciu [leży w Skrzydlnie ziſzedſzy z tego świata 1567.) 1. Jan Staroſta Nowotargſki, na Moſkwę za Stefana krola woiował, poczet nie mały ludzi ſwoich wyſtawiwſzy, z Petronelli Korycińſkii, Woiewodzanki Łęczyckiey, Starościanki Przędeckiey, nie zoſtawił, tylko corkę iednę Elżbietę. 2. Mikołay, tego żona Zofia Herburtowna Kaſztelanka Bełzka. 3. Piotr, wielkiey pokory, ſkromności, y ſtateczności człowiek, Elżbieta Tarnowſka, Staniſława Woiewody Sendomirſkiego (ktorego zmarłego w roku 1579 opowiada nadgrobek u S. Troycy w Krakowie] corka, dwie mu corki powiła, Zuzannę y Elżbietę. Powtorna zaś żona Zydowſka, herbu Doliwa, iednę tylko corke Annę. 4. Prokop kawaler Maltańſki, ktorego odwagi tak w obcych kraiach, iako y za całość tey Oyczyzny, ieſzcze po dziś dzień ſławne, iako kiedy w okazyi pewney z Turkami, heroicznie do Tureckiey Galeoty wſkoczywſzy między pierwſzemi ieden, tam nad nieprzyiacielem ſiła dokazował: a na Wyſpie Algierſkiey, wręcz ſię zcinaiąc z Pogany, w ramię poſtrzelony, nie bez klęſki iednak w nieprzyiacielu. Pod Tunetem, towarzyſza ſwego w okazyi z Maurami, trupem niektorych położywſzy, z oczywiſtego niebeſpieczeńſtwa wybawił. Tamże, gdy ſię woyſko Maltańczykow rozłożyło, on im o nieprzyiacielu, chcącym ich ubiec, pewną donioſzſzy wiadomość, tak czuynemi y gotowemi uczynił, że nad nieprzyiacielem zwycięſtwo otrzymali: a gdy pod Cloleſtem na morzu ſię potykali, on drugi w okręt nieprzyiacielſki wpadſzy, tam znacznego Turczyna mieczem zabił. Za te tedy odwagi ſwoie, między kawalerow Jerozolimitańſkich policzony, w roku 1575, gdy do Polſki powrocił, w potrzebie z Gdańſzczanami męznie ſię ſtawił: bo u Langowa wſi, ſamo ſiodm ſię zaſadziwſzy, potkał ſię z dwudzieſtą y czterema Raytarami, tam kilku zabił, dwoch poimał, inſzych rozgromił, wkrotce, gdy y Niemcom poſiłki, y iemu Staniſław Kazanowſki na ſukkurs przybył, mężnie aż do nocy Niemcow gromili. Tymże męſtwem pod Latarnią y Tczewem nadrabiał. Skoro ſię zaś tylko Moſkiewſka woyna otworzyła, on przez wſzyſtek ten czas w obozie na ſławę pracował. Od Sokola w roku 1581 więźniow znacznych do krola przyprowadził: z Oſtrowa także więźnia naypierwſzego. Pod Pſkowem do dziury w murze z dział uczynioney, z ochotnikiem ſzedł mężnie y odważnie; ktorych długi regeſtr znaydzieſz *u Paproc: o herb. fol. 404.* Przy Zygmuncie potym trzecim, obranym na kroleſtwo Polſkie, pod Byczyną heroicznie ſtawał przeciwko Maxymilianowi, y gdy mu kazano tego krola do Krakowa konwoiować, on to z wielką ku Panu wiernością y ſercem do ſkutku przyprowadził. Nadgradzaiąc mu to Zygmunt, 1587 wſzyſtkie krolewczyzny, ktore mu od Stefana krola, w iego zaſługach, puſzczone były, approbował, y iego ſukceſſorom, *Conſtit: fol: 487*, był Staroſtą Wendeńſkim y Rumborſkim. W herbie ſwoim hełm takim ſpoſo-

bem kſztałtował: do zwyczaynego hełmu dwa inne przydawał, ieden z iedney, drugi z drugiey ſtrony. Jeden z prawey ſtrony tarczy powinien był mieć rękę z korony po łokieć wychodzacą, ktora krzyż kawalerſki trzyma, drugi z lewey ſtrony tarczy, rękę także z korony wychodząca, ktora miecz zanieſiony trzyma, iako wyraził *Paproc: o herb*: 5. Krzyſztof Dworzanin krola Stefana, z rotą ſwoią ſiła w Moſkwie y na Podolu dokazywał 1583, ieſt w druku, iego *Heppika albo ſpoſob poznania, chowania y ſtanowienia koni, in 4to 1607:* 6. Nikodem, ten zwiedziwſzy obce kraie, y cudzoziemſkich ięzykow biegłości nabywſzy, na dworze Maxymiliana Ceſarza czas nieiaki zabawił, a do Oyczyzny powrociwſzy w Moſkiewſką expedycyą, z obozu przez cały czas tey expedycyi nie uſtąpił: był takiey ſiły y czerſtwości, że konia rownemi nogami, tak iak do potrzeby po Uſarſku uſtroiony, przeſkakiwał, y inne ſztuki godne podziwienia czynił. Staniſław brat Jana Sędziego, a ſyn Jana Kaſztelana Sądeckiego, umarł na morzu, ciało iego leży w Cyprze. Krzyſztof trzeci ſyn Kaſztelana Sądeckiego, ktory dziedziczył na Kruzlowy, był Wielkorządzcą Sądeckim, *Miles auratus*, zoſtawił corkę Beatę Jordanową, y ſyna iednego: boday to nie iego ſyn Jan Podczaſzy Krakowſki, poſeł na Seym 1589, ztamtąd deputowany do kwarty Rawſkiey *Conſtit: fol: 561*, ten, z Elżbietą z Boguſławic Sierakowſką, zoſtawił corkę Maryannę, *1mo voto* zaślubioną Dymitrowi Kniaziowi Ogińſkiemu, Staroście Winnickiemu, *2do* Janowi Baranowſkiemu Woiewodzie Sieradzkiemu, y ſyna, ktory miał za ſobą corkę Mikołaia Młoſzowſkiego, ktorą Ligęzianka urodziła. N. poiął Gorayſką, z tey był ſyn Przecław 1648, ktory z Wielopolſkii, ſioſtry Jana Woiewody Krakowſkiego, zpłodził corkę Zofią, Franciſzka Szembeka Kaſztelana Kamienieckiego małżonkę. *Biezan: Roſæ tiaratæ Geneal: Gorayſ*, y ſyna Jana, naprzod Skarbnika Przemyſkiego, z tym tytułem 1661 poſłował na Seym, zkąd Kommiſſarzem ſtanął na Trybunał ſiſzkalny *Conſtit: fol: 2*, daley Staroſtę Oświecimſkiego, z tym honorem Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey 1666: Pułkownikował Woiewodztwu Krakowſkiemu (iakoż rycerſką traktuiąc odważnie ſtawał przeciwko nieprzyiacielowi, gdzie też ſzwank duży z okazyi wynioſł, co o nim świadczy *Konſtytucya 1662 fol: 7.*) poſłował pod tenże czas na rożne Seymy 1667, 1670, 1674, 1676, gdzie Oyczyzna duſaiąc przezorney iego ku ſobie miłości, rożne funkcye mu powierzała, iuż do granic, iuż do luſtracyi, iuż do piſania inſtrukcyi poſłowi do Moſkwy: wziął potym krzeſło Woiewodztwa Sieradzkiego, na ktorym to życie zkończył: pod ten czas Marſzałkował w Trybunale koronnym kilka razy, oſobliwie 1688 y 1681: Kommiſſarzem bywał na Trybunale Radomſkim, Senator wielki w radzie, ieſt iego w druku *Mowa, ktora miał in Senatûs Conſilio w Grodnie: Kazania także X. Piotra Skargi Soc: JESU z Polſkiego na Łacinſki ięzyk przetłumaczył*, y Innocentemu XII Papieżowi przypiſał. Fundacyą uczynił, aby codzień na Jaſney Gorze Godzinki o Niepokalanym Poczęciu Nayś: Matki śpiewano, *Nieſſporkow: in Annal: folio 48.* trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Heleną Myſłowſką, pozoſtałą wdową po Mikołaiu Brzozdowſkim, z ktorey corka Barbara miała czterech mężow, pierwſzego Szymona Raciborſkiego, drugiego Zdzańſkiego, trzeciego Zielińſkiego, cztwartego Dezyderyuſza Franciſzka Jagniątkowſkiego, Kaſztelana Czechowſkiego. Drugi raz z Tereſſą Warſzycką, Michała Woiewody Sendomirſkiego corką, z tey tylko corka Marya Kazimira zoſtała, wydana za Karola Juliuſza Graffa, Siedlnickiego herbu Odrowąz.

Trzeci

Trzeci raz z Kaſzewſką, y ta mu corkę tylko powiła Broniſławę, zaślubioną Janowi X. Sanguſzkowi Marſzałkowi Nadwornemu Litewſkiemu, a *2do voto* Pawłowi X, Sanguſzkowi Marſzałkowi Wielkiemu Litewſkiemu. Jerzego Pieniążka z Kruzłowy, zmarłego 1634, wypiſał *Starowol: in Monum:* z kościoła Krakowſkiego S. Franciſzka. Mikołay umarł 1622, *Hiſtor: Dom: Profeſſ: Crac: Paprocki y z niego Okolſki* do Odrowążow także naciąga Mikołaia Podkomorzego Krakowſkiego, iakoż *y Bielſki* go Odrowązem piſze, atoli y pod herbem Jelita ciż go autorowie kładą, przydaią tu, że był ſynem Jana Staroſty Samborſkiego y Łęczyckiego, ze dwoch ſynow iego zoſtało, Mikołay, ktory w Pruſiech z Krzyżakami mężnie ſię potykaiąc zabity, ciało iego pogrzebione w Malborku na wyżſzym zamku, o czym świadczy iego nadgrobek: y Staniſław Woyſki Krakowſki, Dzierzawca Grzybowſki, zoſtawił z Gerałtowſką herbu Orla, ſyna Przecława, ktory z Myſzkowſką Kaſztelanką Lubelſką zoſtawił potomſtwo. Niewiem czy do tych należą ci Pieniąſzkowie, ktorzy dobra ſwoie w Ciechanowſkiey Ziemi zapiſali do Ołtarza S. Anny, co approbowała *Konſtytucya 1616 fol: 37.*

*PIENIĄŻEK *Kobylinſki, połtora Krzyża w herbie noſſa y koſe*, ſą w Brańſkim y Grodzieńſkim.

PIENICKI *herbu Slepowron* w Ciechanowſkiey Ziemi, dziedziczyli na Pienicach y Biernacicach, kwitneli y w Xięſtwie Litewſkim. Marcin Pienicki zpłodził ſyna Michała Podſtolego Mściſławſkiego, ſynow iego trzech, Marcin mąż rycerſki, Staniſław y Hieronim. *Paprocki* o nich piſze, że idą od Sławka z Kraſnego, Sędziego Ziemſkiego Rożańſkiego, ktorego trzech ſynow zoſtało, Mikołay Stolnik Ciechanowſki, od tego poſzli Kraſinſcy, Jakub Stolnik Zakrocimſki, piſał ſię z Pienic, od tego poſzli Pieniccy, Łanieccy y Rembowſcy, koło roku 1460, Sławomir od ktorego Szczuccy.

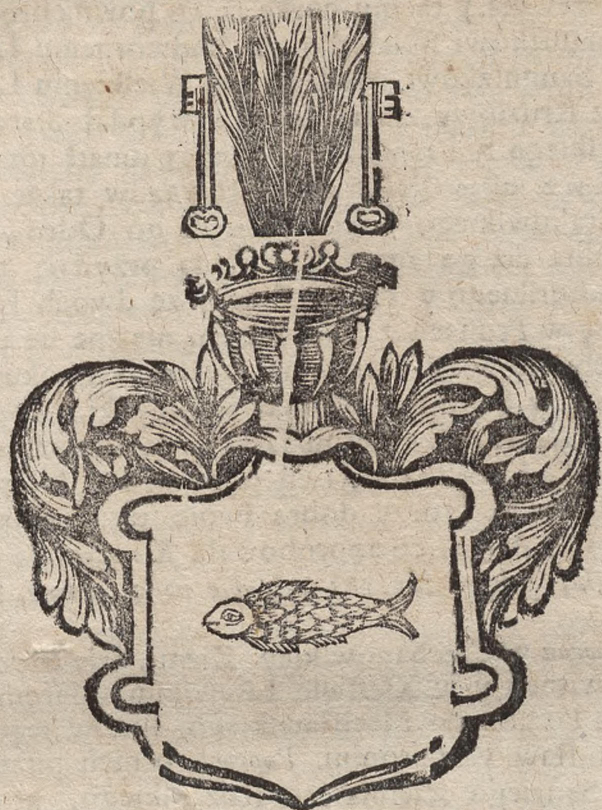
*PIENKOWSKI *herbu Suchekownaty*, Są w Nurſkiey Ziemi Pienkitroie, z ktorych ſię ci *Pieńkowſcy* piſzą. Paweł Pieńkowſki 1632 w Ziemi Wiſkiey; Jędrzey, y Maciey 1648 w Ziemi Łomżyńſkiey, Jakub, Łukaſz. Jędrzey, Kazimierz, Michał, y Staniſław w Podlaſkim Woiewodztwie. Jędrzey Staniſław Kanonik Krakowſki, Sekretarz krolewſki 1681, ale ſię ten herbem Traby pieczętował, niewiem czy nie omyłka.

PIERUCKI *herbu Korab* w Kaliſkim Woiewodztwie. Ci ſię przedtym zwali Sokołowſkiemi. Alexander Pierucki Podſędek Łucki 1658. *Acta Caſtren: Luceor:*

Pierzcha herb.

*FLandra albo Perka Morſka powinna bydź na tarczy tego herbu, na hełmie Pawi ogon między dwiema kluczami, tak go opiſał *Mſ. o Familiach Pruſkich*: bo naſi Piſarze o nim milczą. Tym ſię herbem ſzczycą Pierzchowie w Pruſiech. Z tych Jan Pierzcha Woiewodą był Pomorſkim w roku 1480, w Pucku u Fary pochowany leży: Synowiec iego Podkomorzym Chełmińſkim, *to pomieniony Mſ. Hiſtorya zaś Poſſe: Polon: Pruten:* dwoch Pierzchow rachuie Podkomorzych Chełmińſkich, iednego Jana w roku 1482, drugiego Eberharda w roku 1492. Jerzy Pierzcha 1527 Sekretarzem był y Kanclerzem u Xiążęcia Pomorſkiego. Helena Achacego Cemy Podkomorzego Chełmińſkiego, Staroſty Człuchowſkiego małżonka, nadgrobek iey w Sztumie przed wielkim Ołtarzem. Pod Gdańſkiem na Srraſzynie dway bracia byli, z Powal-

ſki

ſki herbu Rogala urodzeni, (ktora po śmierci męża, poszła za Jeremiana Dembińskiego Starościca Orlińskiego) ieden Michał, ten na Oyczyźnie osiadł, miał za sobą Wegnerownę, z niey corkę, ktora wydana za Głuchowskiego w Krakowskie: drugi Jerzy młodszy brat Michała, ten w kraiu Nowskim, kupiwszy Bochlin, z Klonowskii dziedziczki, iednę corkę zpłodził, ktora się w małżeństwo dostała Mikołaiowi Konoiadzkiemu herbu Prawdzic. Ignacy w Zakonie naszym w lat 74 umarł w Choynicach w roku 1708. Wawrzyniec 1735.

PIERZCHAŁA herbu Roch. Ci dawne imię herbu Pierzchała na sobie utrzymuią. N. Pierzchała, miał za sobą Duninownę Kasztelankę Inowrocławską koło roku 1560. Teofila była za Bazylim Podwysockim. N. miał za sobą Annę Dersżniakownę, patrz pod herbem Roch, z kąd Pierzchałami nazwani. *Biel: fol: 668.*

PIERZCHLINSKI herbu Leszczyc w Wielkieypolszcze. Woyciech Pierzchliński Starosta Kiszporski, ktory *według Paproc:* z Działyńskii zostawił syna. Łukasz y Stefan bezżenny. Jedrzey Starosta Stawiszyński koło roku 1617. N. była za Kurskim, matka Macieia Kurskiego Suffragana Poznańskiego. Stefan poseł z Kowieńskiego powiatu, podpisał elekcyą Władysława IV. Stefan drugi w Kaliskim, Jana Kazimierza. W Zakonie naszym dwoch było braci rodzonych, ieden Franciszek umarł w Grudziądzu 1710, drugi Ludwik, Rektorem rzadził Collegium Kaliskie y Jarosławskie u S. Jana, zszedł z tego świata w Jarosławiu 1724 N. Pierzchliński, y potomstwo iego, z ktorego. Jan w Zakonie naszym żyie. Konstancya Jozefa Przybyszewskiego małżonka.

PIERZCIENIA te herby zażywaia. Ogończyk, Ostrogskie Xiążęta, Ratult, Drogosław, Despot, Dulicz.

**PIERZCINSKI* w Sieradzkim Woiewodztwie. Krzysztof Pierziński 1648. N. miał za sobą Zofią Czyżewską herbu Drya.

PIE-

**PIESCIOROWSKI herbu Grabie.* Są y Piescioreccy. N. Piesciorecki miał za sobą Lipską herbu Łada *Okol: tom: 2. fol: 27.* Jędrzey Piesciorecki 1632, Jan 1648 w Ziemi Zakrocimskiey.

Pieſtnik herb.

Dwie ręce ludzkie iabłko żołte w ręku trzymaiące, w polu czerwonym, rękawy u ręku błękitne, rożczka u iabłka na doł idzie, na hełmie trzy piora strusie: tak go opisuią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1123. Okol: tom: 2, fol: 493. Kleynoty fol: 77. Potoc: Poczet herbow;* inaczey go drudzy zowią Pleśnik; ktoby się iednak tym herbem pieczętował, żaden nie pisze. *U Petrasancta cap: 65.* wiele Domow znaydziesz, ktore się rękami w herbie zaszczycaią, osobliwie w Francyi, Misnii, Sląsku, y Normandyi, a niektore z nich Domy noszą ręce, ktore Drabinę w ręku trzymaią: przecięż podobnego do tego herbu, żadnego u niego nie widziałem, znać że iest własny Polski, ale kiedy, od kogo, y z iakiey okazyi nabyty, wszyscy milczą.

**PIESZKIEWICZ.* Pieszkiewicz Serafinowicz Mikołay Komornik Lidzki podpisał elekcyą Jana III, y Jerzy Skarbnik Mozyrski, żona iego Konstancya Hładowicka, iest o nim *Konstytucya 1676 fol: 20.*

**PIESTRZECKI herbu Półkozic* w Sendomirskim Woiewodztwie. Bartłomiey z Pietrzca Piestrzecki 1674. Paweł y Adam 1632, Piestrzycki Ciwun w Zmudzi Korszewski poseł na Seym 1724.

**PIĘTKA* w Pińskim y Rzeczyckim. Pięta Netarbowski 1648, podpisał elekcyą Jana Kazimierza krola. N. Piętkowski Pisarz Trocki, deputat na Trybunał Litewski 1740.

**PIĘTKOWICZ herbu Pomian. Paprocki w Gniazdzie Cnoty* położył Piętkowiczow herbu Działosza, atoli *Koiał: in Mſ.* twierdzi, że się herbem Pomian zaszczycaią, ktory na Seymie Hrodelskim w roku 1413 przyiął Przodek ich Saka, zkąd niektorzy z nich pisali się Pietkowicz Saka. Stanisław Michałewicz

lewicz, to ieft fyn Michała, Piętkowicz, naprzod Marfzałek Brześciańfki 1499, potym Starofta tamże 1501 podpifał lift Alexandra W. X. Litew: o Unii Litwy z Koroną, *Conftit: 1564 fol: 55.* Mateufz Cześnik Litewfki, a potym Podczafzy 1559, imieniem krolewfkim odpowiadał poftom Mofkiewfkim. Jerzy Bifkup Zmudzki, w pierwfzym tomie idąc za Paprockim, herb mu Działofza przypifałem, ale tu należy. *Piafecki Chron: fol: 49,* iak wielu infzych godnych ludzi, tak y iego fzczypie, że od wiary prawowierney apoftatował, ale go broni *Koiałowicz,* y powiada, że on według uftawy Synodu Trydentfkiego *Seminarium Clericorum* w dyecezyi fwoiey fundował; wprawdzieć Sukceffor-iego na tey katedrze Melchior Gedroyc, tylko fiedmiu Xięży katolickich w tey dyecezyi zaftał, atoli tych tam czafow zaraza, taką klęfkę w kościele Bożym uczyniła, że na łep od prawowierney wiary wfzyfcy pierzchali, umarł 1574. Melchior Pifarz Ziemfki Wileńfki, pofeł na Seym 1589, podpifał tranfakcyą Będzińfką. Jozef Saka Piętkiewicz 1632. Alexander, Jerzy, Staniftaw 1648. Malcher z Saka Piętkiewicz Stolnik Orfzańfki, Alexander Chorąży Wendeńfki, Jakub, Jan, 1700.

*PIETKIEWICZ *herbu Traby* w Xięftwie Litewfkim, w powiecie Wilkomirfkim, Komar miał fyna Piecka, ten Michała y Stańka Pieckiewiczow, od tych Dom Pietkiewiczow. Kazimierz Talufz Pietkiewicz 1700. N. była za Pawłem Slizienem Stolnikiem Ośmiańfkim.

*PIETRASZKIEWICZ. Staniftaw Pietrafzkiewicz Marfzałek Lidzki, Starofta Grodzieńfki, w roku 1499 podpifał Unią Litwy z Koroną. Michała Dworzanina Krolewfkiego, fyn Stefan. Staniftaw pofeł do Mofkwy 1542. Adam Woyfki Wilkomirfki 1674. Staniftaw Strumił Pietrafzkiewicz, patrz Strumił. Daniel w Wileńfkim 1632. Jan 1700 y Kazimierz.

*PIETRUSZEWICZ. Melchior Pietrufzewicz Pifarz Grodzki Upitfki, Poborca w teyże Ziemi z Seymu 1601 *Conftit: fol: 777.* Alexander 1700.

PIETRUSZEWSKI *herbu Radwan* w Podlafkim y Wołyńfkim Woiewodztwach. Gabryel Pietrufzewfki w Ziemi Mielnickiey. Mateufz Burgrabia Łucki w Podlafkim 1674. N. była za Tomafzem Dąbfkim. Antoni miał za fobą Katarzynę Zagurfką.

Pietyrog herb.

SĄ dwa anguły, tak z fobą powiązane, że pięć rogow wyrażaią, albo *Pentagonum* złoty w polu błękitnym, na ktorego wierzchu we frzodku lilia biała, na hełmie trzy piora ftrufie, tak go opifuią. *Bielfki fol: 472, Paproc: w Gniazdzie fol: 1127. O herb fol: 677. Okol: tom: 2 fol: 415. Kleynoty fol: 72.* Z tych *Paprocki w Gniazdzie* powiada, że iefzcze przed Narodzeniem Chryftufa Pana już był ten herb gdzieindziey zwyczayny; iakoż *Cambdenus in Britannia,* między infzemi ftarożytnemi numifmatami Brytanczykow, kładzie iedno, gdzie dwa qwadranguły z fobą połączone widzieć, zowie to on *Pentagonum,* a we frzodku tego napifano DIAS. y *Petrafancta cap: 3.* twierdzi, że Antyochus miał trzy anguły z fobą zpoione y poplecione, taką figurą, ze pięć rogow wyrażały. *Okolfki* o tym Antyochu mowiąc, przywodzi *Pieriufsa lib: 47 fol: 753,* z ktorego powiada, że gdy ten Antiochus miał dać batalią Galatom, przez fen widział Alexandra Wielkiego, ktory go napominał, że ieżeliby chciał batalią z niemi wygrać, nie infze fymbolum wygraney miał obierać, tylko takie iakie Pietyrog wyraża, y to za hafło żeby Pułkownikom fwoim rozdał: Ufłuchał go Antiochus

tiochus, y zwycięftwo otrzymał. Domyfł zaś fwoy kładzie *Okolfki,* że ten herb iefzcze od Alexandra krola fwoie początki zabrał, ia do tego autora, czytelnika odfyłam; z tym tu potym herbem niektorzy przyfzedłfzy ofiedli, y dobra niektore na Rufi założyli, wfzakże dla rożnych inkurfyi, tak od Xiążąt Mofkiewfkich, iako y Litewfkich, ba y od Polfkich naiazdow, Bolefławowi Chabremu fupplikowali, aby im za infze dobra, ich włafne zamienił, ten im tedy, Kuniow, Malińfko y Bokoin nadał, od ktorych Pietyrogow domy imienia nabyły. To iednak bez fundamentu pifze *Okolfki,* y iawnie przeciwko hiftoryi; bo ani Bolefław Chabry do Wołynia prawa żadnego nie miał, ani Xiążęta Litewfkie, za czafow Chabrego tey niebyli potęgi, żeby mogli ich infeftować, pod iarzmem Rufkich Xiążąt ięczac, z ktorego fię potym nierychło wybili, y ledwo o nich ftychać było: Kniaziow też Mofkiewfkich iefzcze na ten czas nie było: z tego poznać każdy może, co o tey narratywie Okolfkiego fądzić powinien. *Stryikow: lib: 5. fol: 165* powiada, że ieden z domu Jełowiczow, S. Boryffa Xiążęcia Rufkiego zabił.

Herbowni.

Bokoińfki. Kuniewfki Malińfki Mormiło.

*PIEWSKI w Krakowfkim Woiewodztwie. Adam Piewfki z Wfzerowa 1648 podpifał elekcyą Jana Kazimierza krola.

*PIEGŁOWSKI *herbu Nałęcz zawiniony* w Krakowfkim Woiewodztwie, pifzą fię z Piegłowa. Marcin Piegłowfki 1648. Mateufz Regent Płocki. Jan Maciey, Staniftaw y Walentyn 1674 w Płockim. Stefan Kafztelan Oświecimfki 1695, *Cafimir: Gajowfki dedic:* wfpomina tamże y iego podobno matkę Maryannę z Drzewicy Piegłowfką Cześnikową Krakowfką; w konfederacyi Zatorfkiey 1705 kładą Jana Piegłowfkiego Kafztelana Oświecimfkiego y Antoniego. *Margowfki in Cynozura* powiada, że z Tęgoborfkiemi mieli kolligacye. N. Kafztelanka Oświecimfka, była za Adamem Oraczewfkim Woyfkim Krakowfkim

kowſkim. N. Skarbnik Krakowſki 1697, *Conſtit: fol: 11.* Barbara była za Zofoniaſzem Zbylitowſkim *Baran:* Wawrzyniec, Woyſki y Piſarz Grodzki Łucki, miał za ſobą Barbarę Czołhańſką. N. Kaſztelanka Oswiecimſka była za Popielem Konſtantynem, Stolnikiem Wiślickim.

PIGŁOWSKI herbu Sokola w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Pigłowic. Paweł Pigłowſki 1580. *Acta Terreſtr: Caliſſ:* Apollonia, Adama Kowalſkiego Łowczego Wieluńſkiego, małżonka. *Ibidem.* Marcin 1632. Jan 1648. Jacek 1674. N. Kaſztelan Rypińſki, miał za ſobą Bratoſzewſką, pozoſtałą wdowę po Domaradzkim. N. Pigłowſka z Gaſowſkii urodzona, żyła temi czaſy z Jędrzeiem Godlewſkim Miecznikiem Liwſkim. Woyciech będąc w Zakonie naſzym, wydał do druku, *Elogia Regum, Præſulum, Heroum, Heroinarumq; quæ Societatem JESU per Poloniam fundarunt. Cracoviæ 1640 in 8vo;* zoſtawſzy potym Kanonikiem Poznańſkim, wydrukował *Kazanie, ktore miał na pogrzebie Konſtancyi z Lubomirſkich Czarnkowſkii Staroſciny Miedzyrzeckiey, pod tytułem: Rzeka pokoiu. Poſnan: 1646 in 4to.* Drugie *na pogrzebie Jana Albrychta Smogulecкiego.* Jan w Zakonie naſzym Rektor Collegii Rawſkiego, umarł 1687. Małgorzata matka Jędrzeia Szołdrſkiego Biſkupa Poznańſkiego. Podobno ſą Pigłowſcy herbu Leliwa. N. Piſarz Nakielſki, corka iego żyła z Kryſtyanem Kierſkim Kaſztelanem Rogozińſkim. Ewa za Woyciechem Leśniowſkim. N. za Staniſławem Marſzewſkim. Są Pigłowſcy y w Rawſkim.

PIKARSKI herbu Pułkozic w Czerſkiey Ziemi Dom ſtarożytny. Jan Pikarſki Sędzia Ziemſki Czerſki, mąż rycerſki, od Ziemowita y Troidena Xiążąt Mazowieckich wziął w zaſługach w roku 1300 Latowicz miaſteczko z przyległościami, Likarzyce, Pikarty y Runowo, z tych Latowicz y Runowo z tego Domu wyſzły. Przecław Podſtoli Czerſki, dziedzic na Likarczycach y Pikartach, zoſtawił ſyna Tobiaſza, ten zaś ſześciu ſynow, 1. Jakub, nabył dobr Szacin nazwanych w Rawſkim Woiewodztwie, z Jarzynianki ſyn iego Jan przyczynił do tego Olſzową wolą y Roſoſſą, ten naprzod Podſędkiem potym Sędzią Ziemſkim Rawſkim zoſtał, pogrzebiony w Nowym mieście nad Pilicą, kędy iego widzieć nadgrobek. Sioſtry iego były dwie, iedna Agnieſzka za Janem Potrykowſkim, druga za Golgowſkim, Synowie zaś tego Jana Sędziego byli trzey z Choynackii, Piotr J. U. D. Kanclerz Kuiawſki, Dziekan Kruświcki, Kanonik Łucki, umieiętnością prawa y dowcipem znakomity, Officyałem Kuiawſkim, y Deputatem w Trybunale, rozſądnie wſzyſtkie ſprawy ſądził, umarł 1629, co o nim opowiáda nadgrobek iego w Katedrze Kuiawſkiey, wypiſany od *Starowol: in Monum:* Drugi Paweł, ten z Piſarza Radomſkiego, Podſędkiem Ziemſkim Rawſkim obrany, w krotce wſzedł do grobu, żona iego Szydłowſka z Sieradzkiego. Trzeci Wawrzyniec w Zakonie Soc: JESU, *Theologiæ Doctor,* niemniey w nauce iako y w cnocie mąż wielki, raz gdy go P. Bog rożnemi y przycięższymi chorobami przez długi czas trapił; ſtanąwſzy przed Ukrzyżowanym Jezuſem, proſił go o folgę w tych ſwoich affekcyach, w tym głos do ſiebie uſłyſzał z Krucyfixa: *Quid petis levamen? an non licet mihi tecum facere quod volo? ſuſtine quæ pateris, ego patientiam adaugebo:* y tak w tych boleściach cierpliwy był aż do śmierci, ktora przypadła na rok 1660, w Krakowie u S. Piotra. Rządził Collegia Jarosławſkie y Poznańſkie, y w roku 1642 iezdził do Rzymu na elekcyą Generała. *Hiſtor: Provinc:* ale ta powiada, że był urodzony z Wołuckii ſioſtry rodzoney Pawła Biſkupa Kuiawſkiego. Sioſtry tych trzech braci były, Rylſka y Nowomieyſka. Z drugiey żony Nowomieyſki, Jan Sędzia Ziemſki Rawſki, zpłodził czterech ſynow: Anzel-

ma Podſędka Rawſkiego, wſzedł do grobu 1675 w Rawie w naſzym kościele pogrzebiony, tego żona Wilkoſzewſka. Adryana w Zakonie Soc: JESU, w Grodnie 1679 zmarłego, dowcipu był wielkiego, nauki nieposſpolitey, u trzech Krolów Polſkich Kaznodzieia; ieſt w druku iego *Kazanie na pogrzebie Maryi Ludowiki krolowy Polſkiey 1667 in fol: Cracov:* y drugie *pod tytułem: Prawa Samſonka.* Staniſława y Filippa, y corkę Jadwigę. 2. Jan Dziekan Warſzawſki, Kanonik Wilenſki, Proboſzcz Bielſki y Liwſki, ten u Zygmunta Auguſta krola, Kaznodzieią będąc, żarliwie przeciwko Dyſſydentom do ludzi mowił: iakoż *Royzius in Chiliaſticho* o iego wymowie świadczy, że była *Vis eloquii fulminis inſtar:* y *Reſcius Pareneſi ad Equites Polonos: Principibus gratus, populo venerabilis, Eccleſiæ utilis, amicis jucundus, omnibus apertus,* zſzedł z tego świata 1577, co o nim mowi nadgrobek w Warſzawie w kościele S. Jana. 3. Zacheuſz Archidyakon Płocki, Adminiſtrator Warſzawſki, Kanonik Pułtuſki, Pleban Goſtyńſki, gdzie kościoł z gruntu wyſtawił, organami, apparatem przyozdobił, przenioſł ſię na wieczność w roku 1607, w Warſzawie z bratem złożony; *pietatis, comitatis, liberalitatis amantiſſimus.* 4. Jerzy, z Brzozowſkii zpłodził Staniſława, ten z Golgowſkii Walentyna, na rożnych wielkich Dworach wziętego, Podſtarościm był Wareckim, z Laſkowſkii pozoſtałey wdowy po Koziatulſkim, zoſtawił ſyna Remigiana, y corek dwie Potencyannę, y Annę. Remigian Chorąży Derpſki, pogrzebiony w kościele naſzym Brzeſkim Litewſkim 1680, corka iego doſtała ſię w małżeńſtwo Jedrzeiowi Grodzickiemu herbu Łada Cześnikowi Łukowſkiemu. 5. Staniſław mąż rycerſki, z Golgowſkii miał dwoch ſynow, Jana, ktorego z Dobieſkii ſyn Bartłomiey, y corek ſześć, Barbara Peplińſka, Zofia Trzcińſka, Maryanna Koſacka, Katarzyna Chuſtecka, Dorota y Jadwiga; y Piotra, ten z wuiem ſwoim Krzyſztofem Golgowſkim Woyſkim Warſzawſkim, młodſze lata na dworze krolewſkim polerował, Podſtaroſtą Oſtrołęckim, Starościm potym Oſtrołęckim, zoſtał, a z Szpotowny Duninowny zrodził corke iednę Annę, y ſiedmiu ſynow, Pawła, tego żona Zakrzewſka wdowa po Trzcińſkim. Wawrzyńca, ten ſobie ſtan duchowny obrał. Piotra, Franciſzka, Jana, Teodora y Walentego. 6. Jędrzey, temu Szczaczynſka corkę powiła Jadwigę, y trzech ſynow, Anzelma Cześnika Rawſkiego, ktory z pierwſzey żony Ruſieckii, miał corki dwie, Maryannę Bielińſką y Zofią Łochowſką, y ſyna Jana, ktory w Niemczech przeciwko Guſtawowi, krolowi Szwedzkiemu woiuiąc, poległ na placu, z drugiey żony Czaplińſkii, corki dwie, Annę y Urſzulę, y ſyna Alexandra, ktorego z Kozietulſkii dway ſynowie. Jan y Kazimierz. Katarzyna była za Chrościckim.

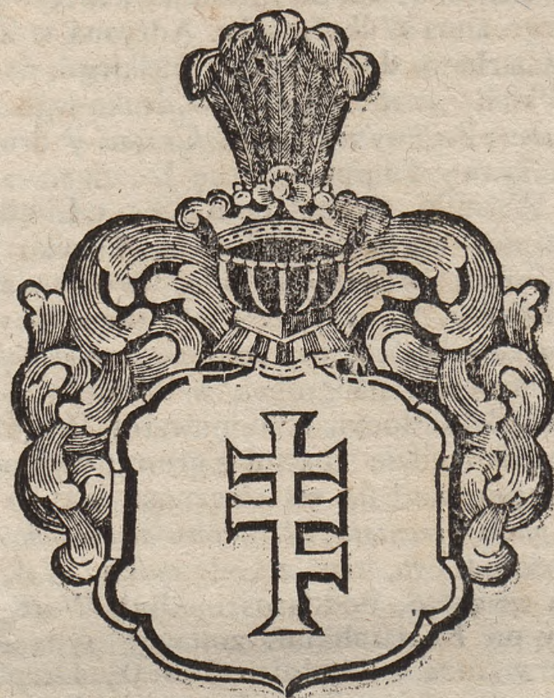
**PIKOLAR, w herbie* zażywaią czarnego Orła głowy, iako świadczy *Paproc: in Strom:* ale ten dom na Sląſku kwitnie.

**PIL.* w Inflanciech, Gerard Pil podpiſał elekcyą Władyſława IV. Pilachowſkich wſpomina *Konſtytucya 1676.*

PILAT czy PIELAT herbu Nowina w Krakowſkim Woiewodztwie, patrz Uieyſki. N. Pilat Uieyſki miał za ſobą Zofią Rylſką corkę Staniſława.

Pilawa herb.

POłtrzecia krzyża białego w polu błękitnym, tym kſztałtem powinno bydź ułożone, że oſtatniego od dołu z lewey ſtrony tarczy, tylko połowa, a nad koroną pięć pior ſtruſich; tak go opiſuią, *Bielſ: fol: 482, Paproc: w Gniazdzie Cnoty fol: 1019. O herb: fol: 294. Okol:*

tom: 2do fol: 391. Zyroſław pierwſzy tego herbu autor, zaraz z młodſzych lat, y krew świeżą y życie własne, na obronę Oyczyzny wyniosł w pole; z Bolesławem Krywouſtym, w oſtatniey owey Halickiey przegraney z Ruſią, założył rycerſkich dzieł pierwiaſtki; gdzie gdy go ſiła nieprzyiacielſka otwartym boiem zwątlić nie mogła, ſama zdrada pokonała w roku 1133. Długo potym między obozowemi tamanami y blaſkiem zbroi, nieumieraiącey chwały ſzukał, aż za powoduiącym ſię, to męſtwem, to ſzczęściem, fortunnie znalazł: bo gdy Pruſacy ieſzcze na ten czas Poganie, z Polſkiey ſię nad ſobą władzy wyłamać chcieli, Boleſław Kędzierawy Monarcha, troiakie na nich uzbroiwſzy woyſko, wiarołomcow nieſtworę, nie iedną plagą uchłoſtał; do tego ich poſtrach ſzabli Polſkiey przycisnął, że y ſzyie ſwoie pod iarzmo wiary Chryſtuſowey poddawali, y daniną umowioną, co rok ſwoy nieſtatek opłacać mieli. Działo ſię to według *Kromera y Bielskiego*, roku Pańſkiego 1166. Przydaie *Paprocki* a z niego *Okolski*, iż w tey okazyi, dzielność Zyroſława, nayznaczniey ſię przed wſzyſtkiemi popiſała. W ſamey albowiem potyczce przez ſrzodek woyſka nieprzyiacielſkiego, przebiwſzy ſię, herſzta rebellii z konia zwalił, y z życia wyzuł. Dosyć było do zwycięſtwa Polakom; ſwawolne kupy głowę ztraciwſzy, w rozſypkę poſzły, a tak za nakłonieniem ſzczęścia do naſzych, Pruſka ziemia zhołdowana, Chryſtuſa za Boga, Polakow za Panow przyznała. Kazimierz ſprawiedliwy, naſtępca Boleſława, żeby tak znamienita cnota bez nadgrody nie oschła, iak tylko na tronie Polſkim oſiadł, zaraz Zyroſława, tym, iak opiſany, kleynotem nadał. Czemuby zaś nie ſpełna trzy krzyże w ten ſię herb zmieściły, domyśla ſię przyczyny *Paprocki*, czego mu pomaga y *Okolski*. Dwa razy prawi wſtępnym boiem nacieraiąc na Polſkie woyſko Pruſacy, odwagą onego Zyroſława złamani tyleż razy, dwoch zupełnych w Pilawie okazyą dali krzyżow, że zaś potrzecie herhelem nadrabiaiąc, wodza ſwego, za powodem tegoż ſerdecznego męża, ztracili, dla tego trze-

ciego krzyża tylko mu połowę wydzielono. Słaby domyſł, krom tego, że z uymą chwały zwycięzkiego rycerza, iakby ſobie mniey záſłużył, gdy Hetmana nieprzyiacielſkich woyſk trupem położył, niż kiedy liczne pułki gromił. Więc ia bym bardziey rozumiał, że Zyroſław rodowity był z przodkow ſwoich familiant, y z tey przyczyny, że, iako niżey obaſzyſz, wnuk Zyroſława, Januſz z Moſkorzewa, pierwſze w Senacie krześło Woiewodztwa Krakowſkiego oſiadł, czegoby pewnie nie łacno ſtarzy synowie koronni gościowi pozwolili. Idąc tedy za zdaniem *X. Rutki in Mſ.* rozumiem że Zyroſław, ieden był z ſławney iuż na ten czas w Polſzcze, y krwią męczeńſką zaleconey w S. Staniſławie Biſkupie Krakowſkim, familii herbu Prus, ktoremu po fortunney z Poganow wygraney, Monarcha Polſki Kazimierz Sprawiedliwy, do Oyczyſtego połtora krzyża, trzeci w nadgrodę przydał, a tak z herbu Prus, nowy Pilawa nazwany, a podobno dla tegoż że pod Pilawą w Pruſiech z męſtwem ſię ſwoim popiſał, uformował: albo też raczey, Zyroſław ſam ſobie y potomſtwu ſwemu, za zgodną wſzyſtkiego pokrewieńſtwa ſwego uchwałą, w tę formę, iako widziemy przekſztałtował Oyczyſty kleynot: bo lubo świeżo do Szlacheckich prerogatyw przyięci, brali przy nobilitacyi ſwoiey herby od Monarchow ſwoich, atoli rodowici z antenatow ſwoich dla przewag, luboli też inſzey przyczyny ſłuſzney, ſamiż przydawali ſobie do domowych zaſzczytow co nowego, a mianowicie krzyże: o czym wyraźnie *Bielski y Paprocki* pod herbami Starykoń y Slepowron. Domyſłu mego poprzeć może podobieńſtwo. że iedenże kolor tak krzyżow iako y pola, w obudwu„tych herbach, tak w herbie Prus, iako y Pilawa.

Ten tedy Zyroſław w krwawe zaſługi zalecony, w ktorych rekompenſę liczne wziął dobra y poſſeſſye, za świadectwem Paprockiego y Okolſkiego, iednego tylko ſyna Alexandra, chwały y imienia ſwego ſukceſſora zoſtawił; żył ten Alexander koło roku 1200, ktoremu to krotkie elogium przypiſał *Okolski: Vir bello & amore Patriæ clarus*, ale y to niemnieyſza iego ſława, że ſię ſtał Oycem wielu przezacnych Familii w Polſzcze naſzey, z ośmiu albowiem ſynow, ktorych zpłodził, każdy, Oycowſkie dobra rozebrawſzy, od nich ſię piſać począł, ktore potym imię y w naſtępcach ich dziedziczyło. W tym tylko dawne wieki krzywdę nam uczyniły, że imiona tych ośmiu braci utaiły. Przecież ile dochodzić mogę, o Moſkorzewſkich Pilawitach zda ſię bydź rzecz pewna, że od tego Alexandra ſyna pochodzą: bo Kromer y dawnieyſzy przed nim hiſtoryk Polſki Kuſtoſz Poznańſki Baſzko, w roku 1239, opiſuiąc legacyą do Węgier od Boleſława Wſtydliwego, kładą Januſzá z Moſkorzewa herbu Pilawa, Woiewodę Krakowſkiego, y Klemenſa z Ruſzcza herbu Gryff, Kaſztelana Krakowſkiego, ktorzy tym poſelſtwem, nietylko że Polſzcze pokoy z Węgrami zklinili, ale też Kingę w małżeńſką z Boleſławem ligę zmowili; patrząc tedy na komput lat, Januſz ten muſiał bydź ſynem Alexandra, o ktorym ſię mowiło, ile że z Domu Pilawczykow według Genealogiſtow naſzych, nikogo więcey po Zyroſławie nie było. A że na katalogu Jędrzeiowſkiego Klaſztoru, ktory publicznie w kościele tamecznym ſtawiano, czytam Suliſława z Potoka w roku 1217, iako oſobliwſzego Dobrodzieia tamtego mieyſca, wnoſzę, że ten Suliſław był ſynem Alexandra, bratem rodzonym Januſza Woiewody Krakow: O inſzych Domach Pilawitow nie mamci żadney pewności, ktoreby proſtą linią ſzły od tego Alexandra, rozumiałbym iednak, że Tworowſcy od Tworowa, Staniſławſcy od Staniſławowic, Borowſcy,

od Borowy, Słostowscy od Słostowscy, inni zaś od tych rozplenieni. Niektorzy powiadaią, że Benedykta, Zakonnica S. Norberta, z tego Domu Pilawitow była, ta podczas inkursyi Litewskiey w granice Polskie, gdy Klasztor Krzeszowski Poganie na ten czas naiachali, z drugiemi w niewolą wzięta, gdy iey panieństwu gwałt chciał uczynic Litwin, ta zawziętości iego nie mogąc ani prozbą, ani łzami zmiękczyć, fortelu na niego zażyła, obiecała mu sekret pewny wyiawic, ktorym uzbroiony, żadne żelazo szkodzic by mu nie miało, zadumiały na to Poganin, pyta się coby to takiego było, odpowiada Benedykta, gdybyś prawi z czoła mego ktorą kostkę przy sobię nosił, więc tym ucieszony Litwin, gdy y ona raczey sobie śmierć obieraiąc niżeli utratę panieństwa, chętnie pod miecz siebie nadstawia, głowę iey uciął: alec y on od Dawida Grodeckiego kopiią przebity w krotce zginął. Ciało Benedykty z uczciwością w Krzeszowie pogrzebione. Działo się to w roku 1326. Pisali o tym rożni, iako *Miechov: lib: 4. c. 9. Martin: Buscius lib: 2. fol: 216 Cromer lib:* 11. *Skarga w Zyciu S. Małgorzaty Krolowy Węgierskiey, y inni.* Z tym herbem pochowany Walentyn I K U H N, albo iako czyta *Starowol: in Monum: Ilkuss Decretorum Doctor*, Officyał y Kanonik Krakowski, zmarły 1508, ktory w teyże Krakowskiey katedrze fundował część pewną. Podobny Pilawie herb widziałem w Brześciu Litewskim, to iest pułtrzecia Krzyża, ale wierzchołku krzyża u niego niemasz, krzyż złoty, pole niebieskie, po prawey ręce krzyża, gwiazda srebrna, na hełmie trzy piora strusię srebrne.

Herbowni.

Borowski	*Kamieniecki*	*Pęczelski*	*Stanisławski*
Buczacki	*Kliczkowski*	*Piecowski*	*Tworowski*
Chrzczonowski	*Lachowski*	*Pilawski*	*Ważyński*
Ciesskowski	*Lichnowski*	*Piotrowicki*	*Woyssa*
Drozdowski	*Manasterski*	*Podfilipski*	*Zakliczewski*
Janowski	*Misłowski*	*Potocki*	*Zelisławski.*
Iwkowiecki	*Moskorzewski*	*Słostowski*	

PILAWSKI herbu Ostoia w Woiewodztwie Podolskim. Pilawski Podczaszy Podolski 1575 *Paprocki w Panossy.* Grzegorz Szeferowicz Pilawski Rotmistrz Pancerney Chorągwi koni 96, w roku 1658 *kompur Woyska.* Tenże czy inszy Grzegorz, miał za sobą Teofilę Kotkowską, y z niey to potomstwo: Dominika, Jozefa, Zofią y Konstancyą. N, była za Danielem Jełowickim Podkomorzym Krzemienieckim. N. za Teodorem Woroniczem.

•*PILAWSKI herbu Pilawa.* Tomasz Pilawski, w rożnych okazyach dawszy dowody męstwa swego, w komput rycerstwa Polskiego policzony na Seymie 1662, o czym *Konstytucya fol: 40*, a od Pilawitow do tego herbu przypuszczony.

PILCHOWSKI herbu Aichingier. Namienia o nich *Okolski w indexie tomu pierwszego:* Alexander Pilchowski 1641, Jakub 1662. *Acta Castren: Cracov:*

PILCHOWSKI herbu Jastrzębiec w Ziemi Wyszogrodzkiey, czyli iak ich inni piszą, Pilichowski. Z tych Paweł Pilchowski, dobra iego Krobice w roku 1620, *Lucas Papr: Łaski fol: 43.* Maciey za Stefana krola pod Tczewem mężnie porucznikował, *Paproc: fol. 100.* Stanisław Podsędek Wyszogrodzki 1648. Maciey Miecznik Wyszogrodzki 1674, Maryanna Pilichowska Sambora Grota, Pisarza Ziemskiego Drohickiego małżonka.

PIL-

PILCHOWSKI herbu Nowina w Sieradzkim Woiewodztwie: Adam Pilchowski, ktorego syn Jan, wielkiey experyencyi w cudzych kraiach nabył. Jakub miał za sobą Maryannę Bogumiłę Unrużankę, ale z nią żył *sterilis.* Franciszek, Teressę Małgorzatę Gulczownę Burgrabiankę Wałecką, pozostałą wdowę po Władysławie Unrugu Starościce Gnieźnieńskim, z ktorą spłodził dwoch synow, Adama y Arnolda Pilchowskich, tyleż corek, Teressę y Annę.

PILCHOWSKI herbu Rogala w Xięstwie Mazowieckim. Pasko Słodzey z Pilchowic Woiewoda Poznański w roku 1372. Pilko Woiewoda Mazowiecki w roku 1399. Piotr Pilkonis Woiewoda Mazowiecki 1406. *Statut: Masov: fol: 79.* O tych się mowiło w pierwszym tomie. Paweł Słodzey, naprzod Miecznik Krakowski 1426 na liście krola Jagełła, danym Miastu Lwowskiemu, potym Kasztelan Małogoski 1433, *u Łask: w statucie 52.* Adam, naprzod Proboszcz Warszawski 1576 Kommissarz do Podlasia, *Constit: fol: 295:* na dworze krolowy Bony, młodsze lata polerował, u ktorey był Sekretarzem, wziął potym Referendaryą koronną, z ktorey postąpił na Biskupstwo Chełmskie, z ktorego wszedł do grobu w roku 1585, ktory sobie sam za żywota swego wystawił w Warszawie. *Starowol: in Monum: Doctrinâ & dexteritate, rerumq; magnâ experientiâ, morum temperantiâ, liberalitate & aliis praeclarissimis virtutibus, commendatus, Annibal Roselius Ord: Min: Strict: Observ:* Kapituła Chełmska wielu łask iego doznała. Brat Adama rodzony, Kasztelan Wyszogrodzki, miał za sobą Jadwigę Dzierzgowską Woiewodziankę Mazowiecką, wdowę pozostałą po Reczayskim. *Kazanie: Roczna Pamiątka: Paprocki* wspomina iednego z tego Domu, Kasztelana Zakroczimskiego. Jan, ktorego Jedynakiem zwano, z Zdzarską herbu Gozdawa, zostawił syna. Woyciech mąż rycerski, ktorego z Kosieńskii było potomstwo. Jakub mężnie stawał pod Tczewem *Paproc: fol: 100.* postował na Seym 1589 y podpisał transakcyą Będzińską. Jerzy 1648, y Tomasz, Adam zaś 1674 Podczaszy Warszawski. Ludowika Pilichowska Kazimierza Kurdwanowskiego małżonka. N. Podsędek Wyszogrodzki miał za sobą Siecińską Kasztelankę Wyszogrodzką.

PILCZYCKI herbu Topor w Sieradzkim Woiewodztwie. Piszą się z Masłomiąt, że z Masłomiąckich poszli. Jan z Masłomiąt Pilczycki dziedzic na Pilczycy, Borzykowie y Gorze, spłodził dwoch synow, Adama Rotmistrza, y Stanisława, ktorzy w potrzebie Wołoskiey na placu polegli, corka Jana, była za Janem Ciechomskim Woyskim Gostyńskim. *Baran:*

PILECKI herbu Ciołek. Piotra z Ostrołęcki synowie, Jędrzey y Franciszek, pisali się z Pilcy, zkąd y sukcessorowie ich, Pileckich Imię na siebie wzięli. Stanisław Pilecki, żona iego Urszula Wyżycka *Acta Castren: Sandec:*

•*PILECKI herbu Łabędz* w Xięstwie Litewskim. Adam Urbanowicz Pilecki 1632 w Wileńskim. Paweł 1648 w Trockim, Alexander w Mińskim, Stefan w Nowogrodzkim 1674. Patrz Urbanowicz.

PILECKI herbu Leliwa. Dom ten pierwsze początki swoie zabrał koło roku 1400, gdy albowiem Wincenty Granowski Kasztelan Nakielski poiął Elżbietę corkę Ottona z Pilcy Toporczyka, Woiewody Sendomirskiego iedynaczkę, że Pilcę z nią wziął w posagu, od niey Pileckim się pisać począł, y iego syn z potomstwem, ta potym Elżbieta po śmierci Wincentego, była żoną krola Władysława Jagełła 1415, y synowi swemu, z pierwszym mężem Wincentym spłodzonemu, uprosiła u Krola tytuł Hrabi z Pilcy, był to Jan Pilecki, w roku 1436 podpisał pokoy Brzeski *u Łask: w stat: fol: 141*, w roku 1440 Starosta Krakowski, luboć mu go odięto, według świadectwa *Bielskiego fol: 360.*

fol: 360. Woiewoda iednak Sendomirſkim umarł, czego dowodzi *Paprocki* nadgrobkiem żony iego Zofii w Pilcy, ktory wypiſał, umarła ta Zofia herbu Topor w roku 1450, on zaś że w tym roku nie mogł bydź Woiewodą tego krzesła, dowodziłem w pierwſzym tomie, chyba w roku 1445. Kwitnął potym Jan z Pilcy 1451 Kaſztelan podobno Woynicki: bo go między Kaſztelanami zaraz po Sendomirſkim położono, luboć nie przydano iaki, *u Łask: w ſtat: fol: 83:* był potym Woiewodą Krakowſkim a z tego krzesła w roku 1469, przeſiadł ſię na Kaſztelanią Krakowſką iakom dowodził w pierwſzym tomie, y *Nakiel: w Miechowii fol: 396* wypiſał z Długoſza Xięgi *de Monaſteriis.* O Janie także Pileckim Woiewodzie Ruſkim, w roku 1496 zmarłym, tamże mowiłem z *ſtatutu Łaſk: fol: 110.* Mikołay naprzod Kaſztelan Bełzki, ktorego Opiekunem ſwoim uczynił Hieronim Jarosławſki, co approbował listem ſwoim Zygmunt I krol Polſki, *in Mſ. Petricov:* daley Woiewoda Bełzki 1515 na liście tegoż krola danym Familii Krupkow *in Mſ. Cracov:* naoſtatek Woiewoda Sendomirſki 1523. Stanisław, ktoremu do śmierci Zygmunt krol puścił był Staroſtwo Grodeckie, *in Mſ. Petricov:* żona iego Katarzyna Węgierka z Xiążąt Węgierſkich, co o niey opowiada iey nadgrobek w Pilcy, *Starowol: in Monum:* umarł 1527 w Pilcy pogrzebiony. Tegoż roku tamże wſzedł do grobu Jan Staroſta Lubelſki y Parcowſki, ten gdy Moſkwa Orlę rzekę, z drugiey ſtrony brzegu, oſiadła, y przyſtępu naſzym broniła, y przewozu, zbroyny z ludzmi ſwemi na drugi brzeg przepłynąwſzy, na nieprzyiaciela uderzył *Orichov: in Quincunce.* Mikołay Kaſztelan Lwowſki 1537, Stanisław tegoż czaſu Podkomorzy Przemyſki, podpiſał liſt Zygmunta I dany Miaſtu Lwowſkiemu. był to ſyn Jana Staroſty Lubelſkiego y Parcowſkiego z Barbary Oleśnickii *Paproc: pod herbem Topor fol: 48,* piſze o nim *Bielſki fol: 566 w roku 1529,* Jan Pilecki ſyn Rafała z Zaleſia, Rotmiſtrz fortunny, Staroſta Hrodelſki, miał za ſobą Herburtownę, tylko iednak z niey corkę zoſtawił Annę, dziedziczkę dobr Tyczyna, Sokołowa y Zaleſia, ta pierwſzym związkiem żyła z Janem Koſtką Staroſtą Lipieńſkim, drugim, z Krzyſztofem Koſtką Kaſztelanem Bieckim, Staroſtą Kościerzyńſkim, trzecim, z Łukaſzem Opalińſkim Marſzałkiem Wielkim koronnym, umarła 1621, ſłudze ſwoiey w zaraźliwey chorobie ſłużąc, od niey śmiertelną affekcyą przeieła, miała to bydź oſtatnia z Domu Pileckich Leliwczykow dziedziczka. Ociec iey poſłował na Seym 1569, *Conſtit: fol: 172.* Krzyſztof dziedzic na Łancucie, złączył ſię dożywotnie z Czurytowną, z niey miał ſyna, ten w Rzymie będąc, wyrzekł ſię był herezyi, atoli na perſwazyą potężnych w Polſzcze na ten czas Dyſſydentow, wrocił ſię znowu do niey; aż w roku 1683, znowu za ſtaraniem naſzych OO z kościołem ſię katolickim poiednał, kościoł Łancucki od 20 lat odięty katolikom przywrocił. O Pileckim herbu Leliwa, że w roku 1538 pod Seretem w okazyi z Wołochami, zginął, świadczy *Biel: fol: 524.* Annie z Pilcy, Jędrzeia Bzickiego Kaſztelana Chełmſkiego, małżonce, napiſał nadgrobek *Kochanow: w ſwoich Fraſzkach, libro 2do.* N. była za Janem Ligęzą Woyſkim Sanockim.

PILECKI herbu Topor. Otto Woiewoda Sendomirſki, na ktorym krześle ſiedział w roku 1368. co poznać z ucinku przywileiu klaſztora Sendomirſkiego, *u Paproc: o herb: fol: 19: y u Łask: w ſtatu: fol: 77,* był y Generałem Wielkopolſkim, ale go ſpuścił Sędziwoiowi z Szubina bratu ſwemu, miał albowiem dwoch braci, rozumiem że rodzonych: o iednym świadczy pomieniony przywiley, gdy iego ſynow, a ſynowcow Ottona, wſpomina w te słowa, *Ottone de Pilca Palatino Sandomirienſi, Januſſio nepote illius ex fratre Caſtellano*

Sandomirienſi, hærede de Jabłonna, Martino Caſtellano Zavichoſtenſi, hærede de Jabłonna: w drugim przywileiu u tegoż *Paprockiego fol: eodem,* o drugim bracie tego Ottona czytam, gdy mowi: *Præſentibus Sendivogio de Subin Capitaneo Cracovienſi, Sendivogio nepote ejus ex fratre, hærede de Jabłonna, Pincerna Cracovien:* Z tego tedy wnoſzę, że był ieden brat Sędziwoy, y ten ſię piſał z Szubina, drugi Otto Woiewoda Sendomirſki, y ten ſię piſał z Pilcy, trzeci ktory ſię piſał z Jabłonny, ktorego ſynowie trzey, Jan Kaſztelan Sendomirſki, Marcin Kaſztelan Zawichoyſki, Sędziwoy Cześnik Krakowſki, także ſię piſali z Jabłonny. Oyca ich chce mieć *Okolski* Jędrzeia Woiewodę Krakowſkiego w roku 1336, o ktorym przydaie, że fundowawſzy Szpital S. Ducha, Krowodrzą y inne dobra do niego zapiſał. Ociec zaś Jędrzeia Woiewody Krak: Ottona Woiewody Sendomirſkiego y Sędziwoia z Szubina, był Zegota Kaſztelan Krakowſki w roku 1290. Januſz z Jabłonny, o ktorym wyżey, Kaſztelan Sendomirſki, wziąwſzy działem Korytno w Sieradzkim Woiewodztwie, z Korytna ſię piſał, a od niego potomkowie Korycinſcy. Otto zaś z Pilcy Woiewoda Sendomirſki, Pan ſzczodry y ludzki, z bratem ſwoim Jędrzeiem, uczyniwſzy znaczną fundacyą, żeby mſza codzień śpiewana była w kościele Krakowſkim S. Troycy, tamże obadwa po śmierci złożeni. Nie zoſtawił ten Otto tylko iednę corkę Elżbietę, o ktorey piſze *Bielski fol: 316,* że ią był ukradkiem uwiozł Morawczyk z domu Oycowſkiego, ale dogoniony y zabity. Elżbieta zaś wydana za Wincentego Granowſkiego Kaſztelana Nakielſkiego, z ktorym spłodziła ſyna Jana. Po śmierci Wincentego, wziął ią ſobie za żonę Władyſław Jagełło krol Polſki, ktorey gdy niechciał koronować Mikołay Trąba Arcybiſkup Gnieźnieńſki, że ſię to małżeńſtwo krolewſkie, nie zdało bydź wielom według godności majeſtatu, więc Krol do tego zażył Jana Rzeſzowſkiego Arcybiſkupa Lwowſkiego. Ta iuż na tronie krolewſkim oſadzona, uproſiła u Jagełła, żeby ſynowi iey Hrabi z Pilcy tytuł przyznał, atoli że ſię przeciwko temu oparli Toporczykowie, tytuł ten znieſiony, przecięż na pamiątkę tego, że z Pileckii był ſyn Jan urodzony, Granowſkich imię zoſtawiwſzy, Pileckim ſię zwać począł, przy herbie iednak ſwoim Oyczyſtym Leliwa zoſtał. Umarła ta Elżbieta 1419, w tey kaplicy gdzie potym krol Stefan Bitory złożony, pogrzebiona.

*PILINSKI *herbu Bełty* z tą iednak odmianą, że powinny bydź trzy bełty na krzyż złożone, w polu czerwonym, żelazami do gory, a w hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſał *Koiat: in Mſ.* tym ſię pieczętuią Pilińſcy w Pińſkim powiecie.

PILITOWSKI herbu Brodzic w Płockim Woiewodztwie, Okolſki ma Politowſki.

**PILLI.* Pilli Stanisław 1685 na Seymie nobilitowany, a że w przezwiſku iego błąd ſię ſtał, bo go wydrukowano Pini, warowała *Konſtytucya 1690 fol: 7,* żeby mu to nieſzkodziło.

*PININSKI w Ziemi Dobrzyńſkiey. Walentyn y Jędrzey Pinińſcy 1632. N. miał za ſobą Wilczewſką, corkę Ludwika Sądowego Malborſkiego 1699, y z niey potomſtwo. Adryan Pinińſki, y Antoni 1713.

**PINOCI.* Hieronim Pinoci Szlachcic Włoſki przez lat więcey niż 10, na dworze Jana Kazimierza zasłużony, w legacyach do rożnych poſtronnych narodow, to ieſt do Anglii y Hollandyi, wiernie y dzielnie y nie bez ſwoich koſztow ſtawaiąc, między Sekretarzow krolewſkich policzony, do prerogatyw wolności ſzlacheckiey przypuſzczony na Seymie 1662. *Conſtit: fol: 35.*

PIORA ſtruſie herb. O tym herbie *piſze Paproc: w Gniazdzie fol: 1121 Okol: tom: 2 fol:*

421, gdzie powiadaią, że na tarczy w polu czerwonym powinny bydź
trzy piora ſtruſie białe, z ktorych ſrzednie trochę wyżſze od drugich. Że
iednak nikogo, ktoby ſię tym herbem w Polſzcze pieczętował, nie kładą,
dla tego y ia tylko o nim namieniam, z tym przydatkiem, że w Węgrzech
ten herb ſławney tam Familii Pazmannow, ieſt własny, ale piora noſzą w
polu błękitnym, iakom widział na konkluzyach przypiſanych w Rzymie,
Piotrowi Pazmanniemu Kardynałowi y Arcybiſkupowi Srygońſkiemu, wie-
lu kościołow y klaſztorow Fundatorowi.

PIORO *herbu Bończa* w Bełzkim Woiewodztwie. Jędrzey Pioro trzymał Ogro-
dzieniec, Kromorow, od Mikołaia Firleia Kaſztelana Woynickiego, zoſta-
wił ſynow dwoch z Zofią Bodzęcianką, ktora po iego śmierci poſzła za A-
dama Jordana z Zakliczyna *Baran:* N. Sędzia Grodzki Wileńſki.

PIORUN *herbu Leliwa*, w Łęczyckim Woiewodztwie patrz Stryikowſki.

PIOTRASZEWSKI *herbu Abdank* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan Piotra-
ſzewſki Podſtaroſci Oświecimſki 1586 podpiſał Kaptur Krakowſki, *Conſtit:*
fol: 405. Staniſław Piſarz Grodzki Wołkowiſki, Poborca z Seymu 1696 *Con-*
ſtit: fol: 682. Gabryel 1632, miał za ſobą Zofią Baranowſką Kaſztelankę Czecho-
wſką, z ktorey corka Konſtancya Rarowſka y ſyn Jan.

*PIOTRKOWCZYK *herbu Pilawa*. Staniſław Piotrkowczyk Kapitan iazdy Nie-
mieckiey w koronnym woyſku, dla męſtwa w rożnych okazyach doświad-
czonego, przypuſzczony do ſzlachectwa na Seymie 1662 *Conſtit: fol: 39* Po-
tomek to był Jędrzeia Piotrkowczyka Raycy Krakowſkiego, ktory ſię
tym herbem pieczętował, iakom widział na iego nadgrobku, w Krako-
wſkim kościele u S. Troycy, był to mąż uczony, zebrał y wydrukował
Conſtitutiones & ſtatuta Regni in Comitiis ſancita, ab anno 1550, ad 1619, w iednym
tomie, w drugim zaś ab anno 1620 ad 1652. Cracov: in fol: tak mi ſię zda, że od
tego Staniſława idą Piotrowiccy, iuż temi czaſy tak nazwani: herbem ſię
Pilawa ſzczycą, z Sendomirſkiego Woiewodztwa wynieśli ſię do Brześci-
ańſkiego, y tam oſiedli, z tych w roku 1691 kwitneli Franciſzek y Jan Pio-
trowiccy

*PIOTROWICZ, Zacharyaſz y Krzyſztof Piotrowiczowie bracia rodzeni, do-
brze Rzeczypoſpolitey zaſłużeni, za inſtancyą Hana Krymſkiego nobilito-
wani na Seymie 1661, *Conſtit: fol: 65*.

PIOTROWICZ *herbu Leliwa 2do*, to ieſt nad Xiężycem y gwiazdą ułożonemi iak
w herbie Leliwa, krzyż, a na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią *Paproc*
w Gniazdzie fol: 1197. O herb: fol: 681, Okol: tom: 2 fol: 422; Mſ. P. Koiałowicz, lu-
boć go ten nie chce zwać Leliwą, ale Murdelio odmienny, iam zaś wi-
dział na konkluzyach Wileńſkich 1679 przypiſanych iednemu z nich, de-
putatowi na ten czas Trybunału Litewſkiego, herb taki, Xiężyc iak w her-
bie Leliwa do gory obiema rogami, we ſrzodku na nim ſtoi krzyż, koło
wierzchu krzyża trzy gwiazdy, tak rozłożone, że iedna ieſt nad ſamym
krzyżem, drugie dwie z boku, iedna z iedney, druga z drugiey ſtrony,
trochę niżey od ſrzedniey. *Okolſki* kładzie ſwoy domyſł o początkach tego
herbu. Staniſław Piotrowicz Staroſta Grodzieńſki 1519 podpiſał liſt Zy-
gmunta I dany Ruſi Unitom w Xiążce ktorey tytuł: *Prawa, u Łaſk: w ſtat.*
fol: 130 w roku 1499 Staroſta Lidzki. Kaſper Porucznik Chorągwi Mikołaia
Chlebowicza pod Dynamuntem odważnie ſtawał. Lawryn 1632 w Nowo-
grodzkim. Jan w Żmudzi 1648, Jan y Michał 1674. N. miał za ſobą El-
żbietę Kotłownę. Dorota była za Krzyſztofem Oziębłowſkim.

PIOTROWSKI *herbu Gozdawa* w Podlaſkim Woiewodztwie. Piotr Piotrowſki
z Seymu

z Seymu 1591 Kommiſſarz na rozgraniczenie między Woiewodztwy Pod-
laſkim y Brzeſciańſkim *Conſtit: fol: 617*. Łukaſz Piotrowſki w Akademii Kra-
kowſkiey Doktor, umarł 1679 podał do druku *Grammaticarum inſtitutionum*
libros 4. Cracov: in 4to.

PIOTROWSKI *herbu Junoſza* w Xięſtwie Litewſkim y w Ziemi Drohickiey. A-
lexander z Troian Piotrowſki Piſarz Grodzki Oſmiańſki, z Seymu 1618 Po-
borca. Jan Stolnik Litewſki, ktorego ſyn Piotr Paweł, umarł 1658, w Siel-
cu pogrzebion. N. Piotrowſki Rotmiſtrz z Zamoyſkim Hetmanem, w po-
trzebie w Multaniech ręki pozbył: ſynowcowie iego dway, Stefan Ro-
tmiſtrz krolewſki, y Hrehory Staniſław z Troian Stolnik Nowogrodzki,
mąż woienny, Moſkwę, ktora chciała ubiec Lubecz, trzyſta wyciąwſzy, re-
ſztę do Swini rzeki napędził, gdzie ich daleko więcey potoneło: w Horo-
dyſzczu, ſwoich dobrach, kościoł zmurował, nadał y ozdobił: był w przod
Podſtolim Nowogrodzkim, z pierwſzey żony miał ſyna Jerzego, drugą A-
naſtazyą Tryżniankę brał w roku 1643. *Jan Pawińſki: Pochodnia goraiaca, na*
to weſele. Mikołay Ciwun Wileńſki 1640. Felix w Żmudzi 1648. Staniſław
Piſarz Skarbowy 1632 w Podlaſkim. Jakub Podſtoli Lubelſki, w Lublinie u
OO Karmelitow Boſych pogrzebiony.

PIOTROWSKI *herbu Slepowron*, czyli raczey Korwin, w rożnych Woiewodz-
twach, a naprzod w Xięſtwie Litewſkim, ktorych zowią Ginwił Piotro-
wſki, patrz Ginwił: drudzy w Ruſkim Woiewodztwie. Walentyn, ſyn iego
Mikołay Podſtoli Chełmſki, tego zaś ſyn Marcin, ktory zpłodził Mikoła-
ia Cześnika Mielnickiego, Sędziego kapturowego Chełmſkiego 1733. Jan Pi-
ſarz Chełmſki, Sędzia kapturowy 1679. Jozef Korwin Woyſki Czernie-
chowſki 1705. Ewa, y Maryanna Zakonnice u Wizyſtkich SS, we Lwowie.
N. miał za ſobą Helenę Blinowſką, Kryſtyna *1mo voto* Morſkiego, *2do* Ję-
drzeia Baranowſkiego herbu Rawicz małżonka. *Baran:* Staniſław, ktory do-
bra Kuczkorowiec zapiſał naſzemu Collegio Łuckiemu. Są y w Mazoſzu
Piotrowſcy, Staniſław, Tomaſz, Kaſper, Adam, Łukaſz y Jędrzey 1648.
Katarzyna Piotrowſka Ginwiłowna, Kuchmiſtrza Litewſkiego corka, iako
ſię mowiło w drugim tomie, *1mo voto* żyła z Staniſławem Nadolſkim Ka-
ſztelanem Rawſkim, *2do* z Hieronimem Wierzbowſkim Woiewodą Siera-
dzkim, *3tio* z Staniſławem Skarſzewſkim Kaſztelanem Woynickim; Druga
iey ſioſtra Szwykowſka Podſtolina Litewſka, gorliwa zelantka o wiarę ka-
tolicką, lubo z mężem od niey dalekim żyła Tu należy Franciſzek Regent
Ziemſki Sendomirſki, ktory zoſtawił z Obrębſkii ſynow, iednego *ſterilem*, od
drugiego z Kleczyńſkii dwoch ſynow żyie 1740. Corka tegoſz Franciſzka, ie-
dna Panną umarła, druga Barbara, żyie w dożywotniey Przyiaźni z Szymo-
nem Wołyńſkim, herbu Odrowąz. 1740

PIOTROWSKI *herbu Swinka*, w Wielkieypolſzcze. Kaſper Piotrowſki Kanonik
Warſzawſki, z Seymu 1564 naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich w
Mazoſzu *Conſtit: fol: 40*. Jan Dziekan Poznańſki, Kuſtoſz Sendomirſki, Scho-
laſtyk Łęczycki, Kanonik Krakowſki, Sekretarz krolewſki 1587 *Conſtit: fol:*
450: brat iego Staniſław w wielu ięzykach biegły. Jan Piſarz Ziemſki Po-
znańſki. N. Podkomorzy Lwowſki miał za ſobą Rokoſowſką, Jakuba Pod-
ſkarbiego koronnego corkę, z ktorey corka Anna była za Jędrzeiem Mia-
ſkowſkim herbu Leliwa.

*PIOTROWSKI. Grzegorz Piotrowſki Pancerney chorągwi Chorąży, mąż dziel-
ny, y od młodości ſwoiey do żołnierſkiey przywykły, kędy iawne dał
odwagi ſwoiey dowody, to niewolnika przyprowadzaiąc, to rany w ro-
 żnych

żnych okazyach ponoſząc, z dziećmi oboyga płci między ſynow koronnych komputowany, na Seymie 1662 *Conſtit: fol: 42.*

***PIPAN.** Jerzy y Jędrzey Pipan bracia rodzeni, na woynach Szwedzkich, Kozackich, Moſkiewſkich, Węgierſkich, doświadczeni, za Jana Kazimierza krola, wiele ran dla Oyczyzny poniożſzy, z potomſtwem nobilitowani na Seymie 1662 *Conſtit: fol: 39.*

***PIRAWSKI** *herbu Nałęcz zawiniony*, ze trzema gwiazdami, z ktorych iedna ieſt na ſrzodku nad Nałęczem, drugie dwie po bokach Nałęczu przy zawinieniu, takem go widział w panegiryku: *Virtutis & honoris*, Tomaſzowi Pirawſkiemu Biſkupowi Nikopolſkiemu, Suffraganowi pierwſzemu y Officyałowi Dziekanowi Lwowſkiemu, przypiſanym; fundował ten Tomaſz kaplicę S. Tomaſza przy Katedrze Lwowſkiey; na OO Dominikanow u S. Maryi Magdaleny, y Panny zakonne S. Brygitty, dobroczynny. *Okol: Ruſſia Florida fol: 82*, umarł 1625.

***PIRUSKI.** Staniſław Piruſki, cztery dworzyſzcza, w krolewſkiey wioſce Skniłow, zapiſał do Szpitala Lwowſkiego, co approbowała *Konſtytucya 1607 fol: 856.* Jan w Ruſkim Woiewodztwie 1632. Jan w Orſzańſkim 1648, Anna Zakonnica S. Brygitty.

***PISANKA** *herbu Prus 3tio* w Ziemi Wiſkiey. Jan y Kazimierz Piſanka 1674. Krzyſztof Podſtaroſci Grodzki Wiſki 1671, Szymon 1692.

PISARSKI *herbu Srzeniawa* w Krakowſkim Woiewodztwie, z krzyżem tego herbu zażywaią. Grzegorza z Piſar czytam na liście *u Paprock: o herb: fol: 16 w roku 1319.* Jan Piſarſki Rotmiſtrz, ktorego nadgrobek w Rudawie, z herbami, Srzeniawa, Bogoria, Lis, Ogończyk. Mikołay tamże ſpoczywa z żoną ſwoią Dorotą, y z ſynami, Janem Rotmiſtrzem y Staniſławem, umarł 1570, zpłodził ten Staniſław trzy corki, Dorotę Połomſką, Zofią Warpęchowſką, y Barbarę Tomaſzewſką, ſynow zaś dwoch, Jana, ktory 1581 wſzedł do grobu, y Staniſława, ten z Anną Wieruſką, corką Wincentego z Lubomirſkii, zoſtawił corkę Annę, Jana Morſkiego, małżonkę, y ſynow pięciu, Jana, Achacego, Jakuba, Joachima y Przecława. Z tych Jan miał za ſobą corkę Zygmunta Pałczewſkiego, Sędziego Zatorſkiego, ale *ſterilem*; z drugą Zofią Roznowną corką Staniſława, zoſtawił potomſtwo, corek dwie. Trzecią poiął Apollinarę Latoſzyńſką, corkę Jozefa Podczaſzego Krakowſkiego z Łyczkowny herbu Sulima urodzoną, ktora *poſt fata* iego poſzła za Jacka Lanckorońſkiego Kaſztelana Przemyſłkiego, z tą zrodził Achacego Staroſtę Wolbromſkiego, ktory w okazyi z Turkami pod Chocimem poległ, złączył ſię był dożywotnie z Elżbietą Lipſką herbu Srzeniawa, bez krzyża, corką Hieronima, a ſioſtrą Jana Staroſty Sadeckiego, z tey były trzy corki, Apollinara Dembińſka herbu Rawicz, a *2do voto* Dembińſka herbu Nieczuia, Barbara Dmoſcicka, y Katarzyna Zakonnica na Zwierzyńcu przy Krakowie S. Norberta: ſynowie zaś dway, Michał Achacy, y Antoni; pierwſzy był Porucznikiem Woiewodztwa Krakowſkiego, ieſt także iego Oracya w druku: *Aurea regnantis ſapientiæ corona D. Cantius, 1685 in fol: Cracov:* wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Maxymilianną Grzybowſką, corką Stefana z Windych Grzybowſkiego Stolnika Nurſkiego, ta mu dwoch ſynow powiła, Konſtantego *ſterilem*, y Franciſzka Achacego, z drugą Teofilą, Michała Zaporſkiego Podczaſzego Lubelſkiego herbu Gryf corką, miał corek cztery: Helenę Stefana Załęſkiego Piſarza Ziemſkiego, Czerniechowſkiego, Ludowikę Macieia Graiowſkiego Podſtolego Latyczowſkiego, Tereſſę Dominika Stoienſkiego Sędziego Grodzkiego Lubelſkiego, małżonki, y Magdalenę, a w Zakonie Teofilę, Bernardynkę w klaſztorze Lubelſkim. Franciſzek

ciſzek Achacy ſyn Michała Achacego, poiął Franciſzkę Jana Maleckiego Podczaſzego Latyczowſkiego herbu Jelita corkę, z Umińſkii zpłodzoną, z tey corka iedna Maxymilianna Anna. N. Piſarſki miał za ſobą Młoſzewſką Podſędkownę Krakowſką, *Baran:* Achacy brat Jana 1632 miał żony dwie, pierwſzą Janowſką, Adama Podſędka Krakowſkiego z Boguſławſkii corkę: drugą Zarębiankę, wdowę po Glińſkim, z tey były dzieci. Jakub trzeci brat Jana młodzieńcem umarł. Joachim czwarty, złączył ſię dożywotnie z Derſzniakowną, od ktorey potomſtwo zoſtało. Przecław piąty. *Baran:* Mikołay Piſarſki z Seymu 1678 naznaczony do luſtracyi Staroſtw Zarnowſkiego y Chęcinſkiego, *Conſtit: fol: 14.* N. była za Janem Janiewſkim.

***PISARZEWSKI** *herbu Slepowron.*

***PISARZEWSKI** *herbu Starykon* w Xięſtwie Oświecimſkim. Jan Piſarzewſki Sędzia Ziemſki Zatorſki, z Seymu 1662 Kommiſſarz do granic od Sląſka *Conſtit: fol 26:* żył ieſzcze 1674. Jędrzey miał za ſobą Maryannę Ruſocką herbu Zadora, z tey ſyn Alexander Komornik graniczny Zatorſki 1705, Stefna Stolnik Bracławſki, miał za ſobą Szembekownę Podkomorzankę Krakowſką.

***PISARZEWSKI** *herbu Topor.* Jędrzeia Piſarzewſkiego, tego herbu, wſpomina *Odatovius w Zyciu B. Kantego fol: 160. Paproc: o herb: fol: 275* namienia, że Piſarzewſka była za Zebrzydowſkim herbu Radwan. N. w wielkich reſpektach u Kardynała Hozyuſza 1579 *Reſcius Epiſt: de tranſitu Hoſii, Oper: Hoſii, tom: 2 fol: 489.*

***PISECKI** *herbu Wąż*, czyli Piaſecki. Wąż zaś powinien bydź między piorami ſtruſiemi, z tych był Jan Piaſecki 1687.

***PISIENSKI** *herbu Poray*, to ieſt roża pełna y czerwona w polu białym, na hełmie ręka zbroyna, dłonią do nas obrocona, po pierwſzy ſtaw ucięta, palcami proſto do gory, tak go opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſ:* y że ſię nim pieczętuia Rongelinowie Piſienſcy. Z tych był Jerzy Sądowy Ziemſki Tczewſki 1617, potym Sędzia. Jerzy drugi, miał za ſobą Annę Dulſką, z tey było czterech ſynow, Marcin, ktorego żona Arciſzewſka, Krzyſztof, ktory był przy Kardynale Hozyuſzu, Maciey, tego żona Brantowna, Jan Scholaſtyk Krakowſki, Kantor Warſzawſki, Kanonik Chełmińſki, był na Synodzie Piotrkowſkim. 1607. *Acta Synod:* Prałat cnot wielkich, dochody ſwoie na pomnożenie chwały Boſkiey obracaiący, pochowany w Chełmży w kościele Katedralnym. Adryan poiął Brantownę, z tey Katarzyna corka, była za Danielem Kazimierzem Kitnowſkim; Stryieczne rodzone tey Kitnowſkii, iedna była za Fabianem Cemą Woiewodą Malborſkim, druga ſioſtra tey rodzona za Przyiemſkim z Piecewa. Była także Piſieńſka za Bąkowſkim Sędzią Ziemſkim Malborſkim, z ktorey corka Wałdowſka. N. Piſieńſki Piſarz Ziemſki Pomorſki, złączył ſię dożywotnie z Kitnowſką, z ktorey corka wydana za Zakrzewſkiego Von Felden Dworzanina krolewſkiego. N. była za Garczyńſkim. N. miał za ſobą Czapſką. N. za Mikołaiem Opackim Podkomorzym Warſzawſkim, Staroſtą Piaſeckim, Wielkorządzcą Krakowſkim.

PISKARZEWSKI *herbu Łuk* ſtrzałą napięty, proſto żelezcem do gory obroconą, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią *Paproc: o herb, fol: 682, Okol: tom: 2do fol: 207, Mſ. o Famil: Pruſkich.* Z tych Adam w Woiewodztwie Brzeſkim Kuiawſkim 1632, Gniazdo iednak tego Domu, zdawna w Woiewodztwie Pomorſkim. Ja mam z uſtney relacyi, że Piſkarzewſcy w Pruſiech Ogończykiem ſię pieczętuią, y że dawnieyſzemi czaſy zwali ſię Borowſkiemi: ale gdy oſiedli w Piſkarach, ztąd nowego imienia nabyli.

***PISKORSKI** *herbu Dołęga* w Dobrzyńſkiey Ziemi. Jeden z nich pod Pſkowem

wem z konia zſiadſzy, pieſzo ſzedł do ſzturmu, *Paproc: o herb: fol: 405.* Jadwiga Piſkorſka była za Janem Dworzańſkim herbu Rolicz, była to corka Krzyſztofa z Sokołowny herbu Gozdawa. Niewiem czy tu należy Sebaſtyan Piſkorſki Kanonik S. Anny J. U. D. ktorego w druku znayduią ſię te Xięgi. 1mo. *Kazania, na Swięta Chryſtuſowe, Panny Maryi, y Swiętych. w Krakowie 1706. in 4to.* 2do. *Zywoty Oycow, albo dzieie y duchowne powieści Starcow zakonnych Puſtelnikow, od S. Hieronima napiſane, a od niego na Polſki ięzyk przetłumaczone, 1688 in fol:* Cracov. 3tio. *Flores Vitæ B. Salomeæ Virginis, Principis Pol: Ordinis S. Claræ in Polonia Fundatricis, Iconibus Hieroglephicis &c vernantes. 1691 in 4to Cracov:*

*PISKORZEWSKI w Lubelſkim Woiewodztwie. Mateuſz Dziwiſz Piſkorzewſki, Kanonik Wileńſki 1581, w prawie biegły, w ſtylu gładki, ieſt w druku, iego, 1mo. *Oratio in funere Sigiſmundi Auguſti Regis Pol: dicta 15 kalen: Mart: 1574. in 4to Crac.* 2do. *Laudatio funebris Annæ Jagellonicæ Poloniæ Reginæ, Cracov: in 4to 1597.* 3tio. *Gratulatio ad Joannem Zamoyſcium Cancell. & Ducem Exercit: de nuptiis cum Batorea. Cracov: in 4to 1583. Starowol in Hecat. elog: 24* powiada: że napiſał *Oeconomicorum libellum, egregium ingenii & ſtyli ſui monumentum:* y że niektore z Łacinſkiego, na Polſki ięzyk, przetłumaczył.

*PISZCZANSKI *herbu Prus*, ale z tą odmianą, że od prawey ſtrony krzyża, tam gdzie połowicy krzyża niedoſtaie, kładą Xiężyc nie pełny, rogami do krzyża obrocony. Ci z Polſki wyſzedſzy, naprzod oſiedli byli w powiecie Oſmiańſkim, potym w Nowogrodzkim Woiewodztwie. Jan Piſzczańſki z Łazarowiczowny zpłodził czterech ſynow, Teodora Franciſzka w Zakonie *Soc: JESU*, Superiorem rządził w Słonimie. Drugi był Rotmiſtrzem w Litewſkim. Trzeci Porucznikował tamże. Czwarty Jan, ten z Agnieſzki Galimſkii herbu Rawicz, zoſtawił ſyna Franciſzka Jezuitę temi czaſy.

PITOWSKI *herbu Nowina* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Pitowſki ſyn Adama, wiele cudzych kraiow zwiedził. N. Dworzanin krolewſki, z konia zſiadſzy, pieſzo ſzedł do ſzturmu 1582, zginął potym na teyże Moſkiewſkiey woynie. Anna z Pytowic Pytowſka Krzyſztofa Horlemes małżonka, *Starowol: in Monum: fol: 542.*

PIWAKOWSKI *herbu Jelita* w Sieradzkim Woiewodztwie.

*PIWNICKI *herbu Lubicz*, z tą iednak odmianą, że na hełmie między dwiema trąbami myśliwemi, tenże Lubicz kładą, to *Mſ. o Familiach Pruſkich*; piſzą ſię z Piwnic, w Kaliſkim Woiewodztwie y Pruſiech. Mikołay Piwnicki w Zakonie naſzym, umarł w Gdanſku 1631, na uſługe zapowietrzonych. *Victimæ Alegambe.* N. miał za ſobą Dulſką, z ktorey dwoch ſynow zpłodził dziedzicow na Sapotach. Jan Piſarz Grodzki Chełmińſki 1648. Marcin Piſarz Ziemſki Chełmińſki, poseł na Seym 1653, na nim deputat do umowienia pewney legacyi *Conſtit: fol: 9.* Jerzy Piſarz Ziemſki Chełmińſki, z Seymu 1653 deputat na Trybunał Skarbowy, z tych ieden umarł 1653. pogrzebiony w Toruniu u S. Jana, po ktorym drugi zaraz wziął to pioro. Konſtantyn Kazimierz Piſarz Grodzki Chełminſki 1684, tenże czy inſzy Kazimierz Miecznik Inflantſki, miał za ſobą Katarzynę Borowſką. Jan Piſarz Ziemſki Chełmińſki, deputat na Trybunał koronny 1718. Jan Franciſzek Podwoiewodzy Chełmińſki, y Kazimierz Piſarz Ziemſki Chełmińſki, poſłowie na Seym 1730. N. była za Woyciechem Leſkim.

PIWO *herbu Prawdzic* w Płockim, Bełzkim, y na Dobrzyńſkiey. N. Piwowna Jerzego Tolibowſkiego Cześnika Brzeſkiego małżonka. Jan Piwo z Anny

Sierpſkii

Sierpſkii, corki Felixa Sierpſkiego Kaſztelana Rypińſkiego, wdowy po Janie Wolſkim, rodzonym Biſkupa Płockiego, z ktorą wziął poł Sierpſka, Okalew y Kiernozie, zpłodził czterech ſynow, Jędrzeia, Adama, Mikołaia, Krzyſztofa. Krzyſztof Podczaſzy Płocki 1648, tenże czy inſzy Piſarz Ziemſki Goſtyńſki 1632, żona Dorota Otolſka; brat iego Jędrzey Staroſta Szczyrcienſki, u ktorego Zamoyſki kupił ſtaryi Zamośc, zkąd ſię piſać pocżął Zamoyſkim, z Anny Gomolińſkii Kaſztelanki Spicimirſkiey, miał ſyna Staniſława z Opolſka Piwo. Podczaſzego Płockiego, ten uczynił pewną fundacyą w Sierpſku, mąż pobożny, ſzczodry, y łaſkawy, żona iego Zofia Magdalena, Jana Loki Staroſty Borzechowſkiego corka, *Luc: Paproc: Łaſk: Cudow: fol: 26.* Maryanna Jana Koſackiego małżonka, *Idem: fol: 50.* Piotr Łowczy Dobrzyńſki 1632. N miał za ſobą Sienicką herbu Bończa, od tey był ſyn Mikołay, ktory *1mo. voto* z Plichcianką, zpłodził Jana y Remigiana, *ſteriles*, y trzeciego Krzyſztofa, od ktorego była corka Krynicka, y dway ſynowie, Mikołay *ſterilis*, y Jan, ktory zginął pod Wiedniem: *2do voto* z Konarſką, z ktorey ſynowie, Marcin y Samuel bezpotomni, y trzeci Jerzy *Geneal: Sienic:* Woyciech w Ziemi Mielnickiey 1674. N. Pułkownik w roku 1671 Tatarow, Krzemieniecką ziemię puſtoſzących. napadſzy, pobił y plon odebrał *Hiſtor: Coll: Luceor.*

*PŁACHECKI *herbu Jaſtrząb* takim kſztałtem, iak maſz pod literą H Haubicki, ci kwitną w Pruſiech *Mſ. o Famil: Pruſk:*

*PŁACZKOWSKI w Wielkieypolſzcze. Marcin Płaczkowſki w Poznańſkim 1648. N. była za Kazimierzem Tomickim.

*PŁASKOWICKI *herbu Poray*. z Polſki niektorzy z nich oſiedli w Orſzańſkim powiecie. Jozef Płaſkowicki z Seymu Kommiſſarz *1717 fol: 19.*

*PLĄSKOWSKI *herbu Topor* w Mazoſzu y w Pruſiech. Paweł Alexander w Woiewodztwie Pomorſkim 1674. Franciſzek Kazimierz Podczaſzy Trembowolſki, Piſarz Skarbu koronnego, z Seymu 1678 Kommiſſarz do granic od Marchii *Conſtit: fol: 10.* Mikołay 1697. Kazimierz w Zakonie naſzym umarł w Choynicach 1726. Michał w Krakowie ſtan ſobie pokory obrał. Jeden z nich był deputatem na Trybunał koronny 1687. Olbrycht Mikołay Sądowy Ziemſki Swiecki, Jozef Sądowy Ziemſki Swiecki, y Franciſzek, poſłowie na Seym 1730. Tego Jozefa ſioſtra Ewa, wydana za Jakuba Trembeckiego Sądowego Tczewſkiego. Pląſkowſcy dway rodzeni bracia mieli za ſobą Czapſkie dwie rodzone ſioſtry, od iedney z nich była corka Maryanna za Marcinem Pruſzakiem z Czapiewic. N. Starościanka Brodnicka Jozefa Pruſzaka Sędziego Mirachowſkiego małżonka, ktorego ſioſtrę rodzoną Maryannę poiął brat iey Pląſkowſki, Jozef Sądowy Swiecki, ma z niey corkę Maryannę y ſyna. N. była za Woyciechem Leſkim.

*PLAT *herbu Lniſki* w Pruſiech, herb ten opuściłem pod Lniſkiemi, z *Mſ. o Familiach Pruſkich.*

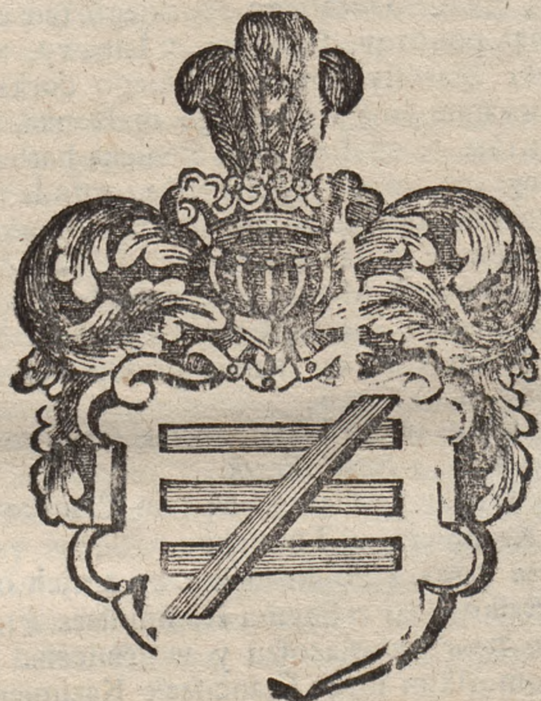
*PLASTWIG *herbu Koſs*, takim go kſztałtem zażywaią w Pruſiech Plaſtwig, iako y Koſſowie, według *Mſ. o Famil: Pruſkich:* luboć on ich zowie Pluſzwicami. Joannes Plaſtwig *Decretorum Doctor, Decanus Varmienſis.* iego ieſt w druku, *Chronicon de Vitis Epiſcoporum Varmienſium, ſcriptum 1464, editum ſimul cum Tretero in Epiſcopis Varmien: in fol:*

*PŁATEMBERK *herbu Łagoda*, to ieſt tarcza na dwie części linią wzdłuż podzielona, na hełmie dwa ſtruſie piora na ukos, iak litera V ułożone *Dedic: Specul: Iuventut:* Dom ſtarożytny w Inflanciech, w ktorym było *Magiſterium Ordinis Cruciferorum* w Inflanciech, Walcer Platemberg Staroſta Nowogrodzki

1632.

1632. Jerzy Podkomorzy Wendenſki, Staroſta Czorſztyńſki, ktoremu zdradą ubiegł zamek Czorſztyńſki, Napierſki rzeczony Koſtka 1651. Bartłomiey Podſędek Ziemſki y Poſeł z Semigallii 1648. podpiſał elekcyą Jana Kazimierza krola.

Plater herb.

TRzy paſy na tarczy poprzek, a czwarty na nich z ukoſa z gory od prawego boku tarczy, na doł na lewy bok, takem go widział odryſowany na domowey pieczęci. Plater Wilhelm ſztuką odebrał zamek Dyneburſki od Moſkwy w roku 1577 tegoż roku w kilka ſet koni Inflantczykow, przybył na pomoc do obozu Polſkiego, leżącego w Moſkwie pod Wieliką. Jan Pułkownik y Henryk 1632. N. Plater z Woiewodztwa Smoleńſkiego, bronił Smoleńſka od Moſkwy 1654, y po kilka kroć Moſkwę iazdą ſwoią odbił od murow Smoleńſkich. Jan Teofil Rotmiſtrz krolewſki, Woyſki Inflantſki, z Seymu 1678 Kommiſſarz do pewnych granic, *Conſtit: fol: 9.* y 1682 do poſtanowienia kościołow katolickich w Inflanciech, *Conſtit: fol: 10.* Jan Jędrzey Staroſta Starodubowſki 1674. tenże czy inſzy Jędrzey Staroſta Dyneburſki, 1685 z Seymu deputowany do rewizyi ſkarbu koronnego, *Conſtit: fol: 8.* umarł Woiewodą Inflantſkim 1696: ſyn iego Ferdynand 1704, a teraz gdy to piſzę, Podkomorzy Inflantſki, ma zdami ſię za ſobą także Platerownę: brat iego rodzony Jan Staroſta Dyneburſki, żona iego Brzoſtowſka herbu Strzemię Kaſztelanka Trocka. Trzeci ich brat ſtryieczny, temi czaſy Woyſki Inflantſki, miał za ſobą Ogińſką Podſtolankę Litewſką. Fabian Podkomorzy Inflantſki 1704. N. Officyał Kaminſki temi czaſy. N. Marſzałek Nadworny Litewſki, ktora laſkę wziął po Zawiſzy w roku 1738, umarł 1739. Ferdynand Łowczy Litewſki temi czaſy. N. Staroſta Inflantſki poſeł na Seym 1738.

PLATKOWSKI w Wileńſkim Woiewodztwie. Woyciech Platkowſki 1648.

PŁAWINSKI. Jan Pławińſki miał za ſobą Zofią Trzaſkowſką, z tey było dwoch

dwoch ſynow, Adam y Jan, tyleż corek, Maryanna Chrząſzczewſka, y Tereſſa Węgierſka.

PŁAWSKI w Powiecie Słonimſkim, Jan Pławſki y Gabryel Jełczanin Pławſki podpiſał elekcyą Jana III.

PLAYSKI. N. Playſka była za Potockim Janem herbu Pilawa. Plaſki miał za ſobą Felicyannę Zebrzydowſką; *Paproc: o herb: fol: 571.* Playſki Jan Nepomucen Zakonu S. Pawła Puſtelnika, ieſt iego w druku *Kazanie na pogrz: Kazim: Pocieia Woiew: Witebſk: pod tytułem: Walor wielkiego depozytu, Cracov: 1729 in fol.*

PŁAZA *herbu Topor.* Ze ſą tego herbu, świadczy przywiley Kazimierza Wielkiego, dany w roku 1366, ktory potwierdził krol Jagełło w roku 1428, tam wſpomina Jana Płazę. N, na præſidium w Orlecie zoſtawiony 1520, o czym *Biel: fol. 546.* Jakub Płaza z Mſtyczowa, ktorego ſyn Staniſław Wielkorządzca Krakowſki, Staroſta Oycowſki, ten ſieſtrzenice ſwoie uſpokoiwſzy, całą fortunę ſwoię zapiſał bratu ſwemu ſtryiecznemu. Jan Staroſta Lubaczowſki, wſpominaią go Konſtytucye 1587 *fol: 422.* y 1590 gdzie poſłował, *fol: 565 y 1570,* zkąd był deputatem do kwarty Rawſkiey *Conſtit: fol: 205 y 1576,* zkąd był ieden z poſłow do przyimowania na granicach Polſkich Stefana Batorego świeżo obranego Krola, *Conſtit: fol: 250. Biel. fol: 652,* umarł Wielkorządzcą Krakowſkim 1616, na zamku w Krakowie pogrzebiony, dobrze przed śmiercią herezyą odrzuciwſzy, gorliwym o wiarę ſtał ſię katolikiem, żona iego Barbara Piekarſka, trzech mu ſynow powiła, Jana, Zygmunta, y Staniſława, y corkę Katarzynę, Franciſzka Rylſkiego Wielkorządzcy Krakowſkiego małżonkę, drugą Annę Krzyſztofa Komorowſkiego Kaſztelana Oświecimſkiego. Bracia rodzeni tego Jana Staroſty Lubaczowſkiego, Mikołay Kuchmiſtrz koronny 1606, Staniſław Dworzanin krolewſki y Jędrzey *cælebs.* Zygmunt, o ktorym wyżey, był Staroſtą Tyſzowieckim 1632. Staniſław czy Samuel Opatem Witowſkim 1643 *Conſtit: Synod: Varſav:* Krzyſztof Staroſtą Brzezińſkim, ſpuścił ſynowi Alexandrowi Staroſtwo. Brat ich ſtryieczny miał za ſobą Barbarę Minocka herbu Nowina, ſioſtrę rodzoną Jana Marka y Przecława, Minockich, z ktorą zoſtawił potomſtwo ſyny y corki. *Baran:* Mikołay Płaza w Sieciechowicach pogrzebiony 1535, co iego nadgrobek opowiada. Tamże leży Barbara z Płazow Grzegorzewſka, ktora umarła 1525. Tomaſz Kanonik Wiślicki, Pleban u S. Szczepana w Krakowie, ktory, gdy Zakonu naſzego Oycowie pierwſi do Krakowa zawitali, mile ich przyiął, a potym y kościoła S. Szczepana naſzym, za pozwoleniem Biſkupa Krakowſkiego, za approbacyą krola Stefana, uſtąpił. Alexander z Mſtyczowa Płaza *Acta Caſtr: Cracov: 1650.*

PLECKI. Plecka Walentego Kucińſkiego małżonka, Barbara na imię, dziedziczka na Radzikach, ktore wniosła w Dom Kucińſkich.

PLEMIĘCKI herbu Poray w Pruſiech, atoli z tą odmianą, że powinien bydź pas, czy rzeka, przez ſrzodek tarczy wſzerz idąca, nad nią dwie roże białe, iedna podle drugiey, pod nią iedna roża, w czerwonym polu; na hełmie dwie chorągwie na boku, tyłami na bok, na każdey krzyż, nad koroną roża między chorągwiami z roſzczką y czterema liſtkami na niey; tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſkich,* y gdzie indziey toż mi ſię widzieć doſtało. Takiż herb ieſt w Chełmży w katedrze w kaplicy S. krzyża, z tym napiſem na nadgrobku, *Hic jacet Venerabilis Dominus Gregorius Veydener Canonicus & Officialis Culmenſis, qui obiit 1559 13 April:* Tym ſię herbem pieczętuią Plemięccy w Pruſiech, Dom w tey Oyczyźnie zaſłużony: dla tego od Kazimierza

mierza III krola Polſkiego, Kowalowſki Zamek y Miaſto mieli ſobie nada-
ne, iako mowi *Hiſtor: Polon: Prut: Poſſel: fol: 80.* Daniel Plemięcki Staro-
ſta Kowalewſki 1581, *Conſtit: fol: 395.* Agnieſzka Zakonnica S. Benedykta w
Chełmnie 1579, ktora po zdezolowaniu od herezyi Klaſztorow Panieńſkich
w Pruſiech, tylko ſama w tym Konwencie zoſtała, y utrzymywała iako mo-
gła, żeby go heretycy nie opanowali. *Acta Reformat: Monaſt. Culm:* Jan poſeł
na Seym 1589 podpiſał tranſakcyą Będzińſką. Achacy Kaſztelan Chełmiń-
ſki 1603, *Hiſtor. Polon: Prut: fol: 624.* Fabian mąż wielkich cnot, co o nim
opowiada chorągiew, zawieſzona w kaplicy południowey w Toruniu u S.
Jana, ktorą mu wyſtawił Rafał Mikołay Koſtka Staroſta Malborſki y Sta-
rogardzki, z żoną ſwoią Zofią Katarzyną Plemięcką 1622. Elżbieta Xieni
Grudziądzka 1651. Daniel Proboſzcz Nietychowſki, brat ſtryieczny Zofii
Koſtczyny Staróściny Malborſkiey, drugi Samuel 1641, podobno ten Sa-
muel miał za ſobą Bazeńſką, wdowę po Janie Koſtka. N. Plemięcka Łu-
kaſza Elżanowſkiego Kaſztelana Chełmińſkiego, druga Staniſława Działyń-
ſkiego Woiewody Chełmińſkiego, małżonki. Jędrzey Dadzibog 1648. Jan
Staroſta Kowalewſki, żona iego Katarzyna Rabianka *Mſ. Konopatſc:* N.
miał za ſobą Czapſką. N. Lubodzieyſkiego herbu Nałęcz małżonka. Mi-
kołay y Jozef 1699, ten miał za ſobą Konſtancyą Trembecką, ktora po-
tym poſzła za Kazimierza Gralewſkiego. Były niegdy dziedziczne w tym
Domu dobra, Plemięty, Dębieniec, Wronie, Oſtaſzowo, Umgowo, Ryńſk,
Orzechowo, Czyſtochleb, Tucznica, Stygi, Długie, Czułowo z przyległo-
ściami. Jan na pierwſzey probacyi w Zakonie naſzym życie zamknął w
Krakowie 1694. N. miał za ſobą Urſzulę Kitnowſką. Katarzyna była za
Jędrzeiem Gulczewſkim.

PLESZKOWSKI *herbu Pogonia 4to*, ale z tą odmianą, że powinna bydź bez o-
błokow ręka zbroyna po ramię prawa, w łokciu trochę nakrzywiona, w
prawą tarczy obrocona, ſzablą Polſką iak do cięcia zanieſiona, w polu czer-
wonym, na hełmie, z złotey korony, wychodzi poł męża zbroynego z ſza-
blą w ręku, tym kſztałtem, iako y na tarczy: tak go opiſuią, *Paproc: o herb:
fol. 695. Okol: tom. 2 fol: 450. Mſ. P. Koiał. Kleynoty fol: 93.* Herb ten nadany
od Krola Stefana Batorego Krzyſztofowi Stefanowiczowi Piſarzowi Skar-
bu krolewſkiego, ktory pod expedycyą Moſkiewſką pod Połockiem y
Wielkiemi Łukami, dawſzy dowody nie ulęknionego ſerca, gdy Pleſzkow
naſi oblegli, a Moſkwa wycieczką z Miaſta na nich wpadła, on nietylko,
że nieprzyiaciela nacieraiącego mężnym ſercem odrzucił, ale też heroicznie
umykaiących goniąc, raził: za co w komput rycerſtwa Polſkiego policzo-
ny, y tym herbem nadany, ktory od pogoni za Moſkwą, Pogonią nazwa-
ny, ſam zaś Krzyſztof od miaſta Pleſzkowa, pod ktorym ſię to działo, Ple-
ſzkowſkim zawołany, o czym *Paproc:* przywodzi liſt Stefana krola w roku
1581. Takiż ze wſzyſtkim herb ieſt Bośnii Słowackiey, o czym świadczy
Hulſius in Chronol. a Bullenger lib: 3. Hiſtor: piſze, że w roku 1566 w Londynie
w Anglii, widziano znaczną rękę z obłokow wypadaiącą, miecz w ręku
trzymaiąca, a ku ſłońcu pomykaiącą ſię. Paweł Pleſzkowſki w Krako-
wſkim 1632. N. miał za ſobą Prazniczowſką, z ktorey corka była za Ale-
xandrem Dembińſkim.

***PLESZYNSKI** w Rawſkim Woiewodztwie. Kazimierz z Pleſzna Pleſzyńſki
1674. *Xiegi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie* w roku 1600 tranſakcya tego Domu zapi-
ſały.

PLICHTA *herbu Putkozic*, w Krakowſkim y Rawſkim Woiewodztwach, *Dominik*

Paulaci Ordin: Prædic: w dedykacyi ſwoich kazań, powiada, że od Xiążąt Ruſkich
Plichtowie ſwoie początki zabrali, z ktorych niektorzy do Czech y Mora-
wſkiey Ziemi wynieśli ſię, albo *według Paprockiego in Speculo Moraviæ*, za cza-
ſow Władyſława pierwſzego, czy tez drugiego, krola Czeſkiego, albo *we-
dług Hageka*, trochę poźniey, to ieſt za czaſow Przemyſława, czy też Wa-
cława, Ottokarow, krolow Czeſkich. Z tych pierwſzy Plichta, Teynicki
klaſztor S. Klary w Czechach, *circa Launam, regiam in Bohemia civitatem*, fundo-
wał y wyſtawił, kędy y on, y ſynowie, y wnukowie iego pogrzebieni le-
żą: corka iego Kunegunda z Zierotynia Plichcianka, żona Jarosława Ster-
berga w Ołomuńcu w Morawach, teyże reguły, Panieńſki klaſztor wymu-
rowała y nadała. Trzeci tymże Zakonnicom konwent wyſtawił y upo-
ſażył *Antomatensem*, drugi Plichta. Trzeciego Plichty brat Ziemiſław był
Templarczykiem, brat iego Hobard, y drugi Buſko Maltańſkiemi Kawale-
rami. Plichta Zierotyn, Dziekan katedralny Proſki, za Karola IV Ceſarza.
W Polſzcze też nie mniey ten Dom pięknie kwitnał. Jan Plichta Zako-
nu S. Franciſzka w roku 1399 od Stolicy Apoſtolſkiey prowidowany po
Jędrzeiu Waſiło na Biſkupſtwo Wileńſkie, iako ma *Vadingus in Annal. Min.
nro 6, y Biernac. in Speculo Minor. fol. 265:* przecięż Jakub herbu Znin, a nie
on, na tey ſię Katedrze utrzymał: luboć Drukarz w pierwſzym tomie *fol:
38* pomylił mi y pomięſzał Jana z Jakubem. Plichta Marſzałek Xiążąt Ma-
zowieckich, w roku 1409 poſłował z innemi do Wacława krola Czeſkie-
go. *Biel: fol: 290. Paprocki o herbach*, o iednym z nich piſze, że był Woiewo-
dą Warſzawſkim, ale roku, ktorego na tym krześle ſiedział, nie wyraził.
N. Mikołaia Kraſińſkiego Stolnika Ciechanowſkiego małżonka 1480. An-
na Wawrzyńca Lipſkiego Sędziego Ziemſkiego Rawſkiego, koło roku 1600.
Jana wſpominaią *Konſtytucye 1576, fol. 246 y 1577 fol 321.* Staniſław Stolnikiem
był Sochaczowſkim 1589 *Conſtit. fol: 359,* pod tenże czas poſłował na Seym
y podpiſał tranſakcya Będzińſką: wziął potym Kaſztelanią Sochaczowſką,
iako namienia *Okol:* Konſtantyn Plichta, naprzod Kaſztelan Sochaczewſki, z
Seymu 1616, deputat do kwarty Rawſkiey *Conſtit. fol. 41 y 1609, Conſt. fol. 907,* do
luſtracyi dobr krolewſkich, potym Woiewoda Mazowiecki, Goſtyńſki, Li-
pinſki, Nieſzowſki, Staroſta, Marſzałek Władyſława krolewica, a potym krola
Polſkiego, Rotmiſtrz ſławny y Regimentarz w Pruſiech y Wołoſzech. Jan
Chorąży Sochaczewſki, poſłował na Seym 1618, zkąd deputatem ſtanął na
Trybunał Radomſki *Conſtit. fol. 4.* Paweł Podkomorzy Rawſki y Rotmiſtrz
według Okol: Mateuſz Podkomorzy Rawſki, z Seymu 1631 naznaczony do
rewizyi Xiąg Ziemſkich Rawſkich, *Conſtit. fol. 28,* ten z młodych lat ſwo-
ich woienny żołd prowadził u Michała Xiążęcia Beſſarabii, ale zrozumia-
wſzy, że Polſzcze woynę knuie, do Zamoyſkiego Hetmana przenioſzſzy ſię,
z nimże przeciwko Michałowi mężnie ſtawał. Michał y Januſz odważni
Rotmiſtrze w Węgrzech u Rudolfa Ceſarza. Ktoregoś z tych Podkomo-
rzego Rawſkiego, było pięć corek: Ewa Ryſińſkiemu Kaſztelanowi Kru-
świckiemu, Anna Samuelowi Lipſkiemu herbu Łada, trzecia Załuſkiemu,
czwarta Przerębſkiemu, piąta Polixena Janowi Chryzoſtomowi Bielickiemu
Skarbnikowi Rawſkiemu, zaślubione. Walentyn z Kolacina naprzod Pod-
komorzy Rawſki, z tym tytułem poſłował na Seym 1623 *Conſtit. fol, 5, y 1625*
deputat do kwarty Rawſkiey *Conſtit. fol. 5. y 1627* na Trybunał Radomſki
Conſtit. fol. 5: w roku 1629 iuż Kaſztelan Rawſki, Staroſta Spiſki, w Trybu-
nale koronnym y Radomſkim kilka razy Marſzałkował, z wielka u wſzyſt-
kich pochwałą, świat pożegnał w roku 1639, na naſze Collegium Rawſkie

dobroczynny, złączył ſię był dożywotnie z Wołucką, z ktorey ſyn był Maxymilian Dworzanin krolewſki, młodo umarł, corka Agnieſzka wydana za Mikołaia Radzieiowſkiego Kaſztelana Łęczyckiego, brata rodzonego, Hieronima Podkanclerzego koronnego. *Treter: in Epiſc: Varmien: fol: 174*; Miał y drugiego ſyna, o ktorym namienia *Okolſki*. Oktawian Staroſta Goſtynſki y Strzelecki, ſyn Konſtantyna Woiewody Mazowieckiego, piſał ſię na Skotnikach. N. a podobno ſyn Oktawiana, Staroſta Goſtyńſki, żona iego Anna Zapolſka, Staniſława Staroſty Dybowſkiego corka, o drugiey namienia, *Panegyr: Reſſel:* że była Maryanna Barbara Dąbſka Kaſztelanka Konarſka. Staniſław Podſtoli Sochaczewſki, Kazimierz y Adam 1632. Jan Woyſki Goſtyńſki y Piotr 1648. Danieł y Jan 1674. Konſtantyn umarł 1693, kilka razy deputat na Trybunał koronny. Teodor, Goſtyńſki Podkomorzy, Marſzałek Woiewodztwa Rawſkiego pod interregnum 1696. N. Krzyſztofa Tarnowſkiego Rolicza, druga Mikołaia Piwo, małżonki. N. miał za ſobą Helenę z Niſzczycki Izbińſką.

*PŁINIECKI w Xięſtwie Mazowieckim, Staniſław Pliniecki 1648.

*PŁOCHOCKI w Woiewodztwie Mazowieckim. Adam. Sebaſtyan, Jan Marcyan Płochoccy 1632. Adryan y Jan w Ziemi Warſzawſkiey 1674. Felicyan Łowczy Warſzawſki, Kommiſſarz do granic z Seymu 1703 *Conſtit: fol: 23.* Mateuſz na Lipinach Płochocki, Łowczy Warſzawſki 1697 *Conſtit: fol: 23.*

PŁOCKI *herbu Prawdzic* w Łęczyckim Woiewodztwie, patrz Szczawinſki.

*PŁODOWNICKI *herbu Dąbrowa*, z Płodownicy dobr, tego imienia nabyli w Mazoſzu.

PŁOMIENCZYK *herb*, patrz Zadora.

PŁOMKOWSKI *herbu Pomian*. Bartłomiey y Jaroſław ſławni męſtwem pod Koronowem. *Długoſ. Biel: fol: 307.* N. Płomykowſki miał za ſobą Barbarę Zebrzydowſka ſioſtrę rodzoną Biſkupa Krakowſkiego. *Paproc: o herb: fol: 275*, z ktorey ſyn Jakub Kanonik Krakowſki 1568, podpiſał liſt Padniewſkiego Biſkupa. Jan z Płomykowa Woiewoda Brzeſki Kuiawſki w roku 1304, *Dług: lib: 9 fol: 907*, ale ten zdami ſię do herbu Leſzczyc należał. Płonkowſki, ktorego żona Elżbieta Sobocka herbu Doliwa, *Kazanie: Roczna pamiatka.*

*PŁONCZYK. Jerzy Płonczyk dla zaſług rycerſkich w woyſku Litewſkim, między ſzlachtę poczytany y z potomſtwem ſwoim, na Seymie 1676, o czym *Konſtytucya fol: 64*. N. Płonczyńſka, była za Franciſzkiem Marſzewſkim. N. Płonczyńſki miał za ſobą Elżbietę Pepłowſką wdowę do Oſieckim y Bartnickim.

PŁONSKI *herbu Prus imo* w Przemyſlkiey Ziemi. Z Płonnik Alexy Sędzia Ziemſki Dobrzyńſki 1436, *u Łaſk: w ſtat: fol: 140.* Staniſław Płońſki w Podlaſkim 1648.

*PŁOSKI. w Pruſiech, Bartłomiey Płoſki 1632, podpiſał elekcyą Władyſława IV. krola Polſkiego.

*PŁOSKIROWSKI. Elżbieta Płoſkirowſka Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

PŁOSZOWSKI *herbu Odrowąz* w Sieradzkim Woiewodztwie. Ci od Kietlińſkich poſzli, ale od dobr Płoſzowa tego imienia nabyli.

*PŁOTNICKI. Paweł Płotnicki z Jadwigą Pęſką zpłodził Michała, y Alexandra *ſteriles*, y corki dwie, Katarzynę Wilczopolſką y Konſtancyą Sakowiczową. Brat Pawła Alexánder, tylko miał ſześć corek, Katarzyna była za Danielem Wilamowſkim, Helena za Kazimierzem Winiaſzem, Anna za Adamem Niemierowſkim. Maryanna za Dubiſkim, Konſtancya za Boſkim, Eufrozyna za Kowalſkim.

PŁO-

*PŁOTOWSKI *herbu Lubicz* w Chełmińſkim Woiewodztwie, w hełmie iednak bez korony kłada krzyż, po prawey ſtronie, a ſkrzydło do gory wzniesione po lewey, tak go opiſuie *Mſ. de Famil: Pruſſ:* gdzie ich piſze Płutowſki z Płutowa. N. Płotowska była za Janem Białobłockim herbu Ogończyk 1600. *Mſ. Konopatſ.*

*PLUSZCZOWSKI w Zmudzi, Dawid Pluſzczowski 1648 podpiſał elekcyą Jana Kazimierza krola Polskiego.

*PLUWINSKI. Adam y Alexander Pluwiński w Podlaskim Woiewodztwie 1632, Wacław ale Płowiński w Wołyńskim.

PNIEWSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Płockim Woiewodztwie. Woyciech Pniewski 1632 w Ziemi Zakrocimskiey Zygmunt 1648. Jakub Podwoiewodzy Zakrocimski, y Weſpazyan 1674. Paweł Skarbnik Zakrocimski 1525 podpiſał dekret przeciwko heretykom *u Łubienſ: in Epiſ: Płoc:* Tomaſz, żona iego Dorota 1627.

*PNIEWSKI *herbu Nałęcz*. Piotr z Pniewa Kanonik Płocki y Gnieźnieński, Kantor Poznański, Vicarius y Officyał, iuż był Biskupem Płockim nominowany od Kazimierza krola, koło roku 1463, ale tę Infułę Papież Pius II. komu inſzemu konferował. *Łubienſ: in Vitis Epiſc: Płoc:*

*PNIEWSKI *herbu Odrowąz*. Jan Skarbek z Pniewa, Archidyakon Zawichoyski koło roku 1404 *Nakiel: in Miechov: fol: 320.* Jan z Pniewa Archidyakon Krakowski *Decretorum Doctor* 1458, *u Łaſk: w ſtat: fol: 68*, w ſwoich dziedzicznych dobrach Pniowie, kościoł farny wyſtawił, ktory nadał dzieſięcinami Biſkup Krakowski. *Starowol: in Joan: Luteco.* Pniowska tego herbu, matka Staniſława Mieleckiego Kaſztelana Zawichoyskiego. Mikołay z Pniewa *S. T. D. Ord: Prædic:* Spowiednik Władyſława krola Polskiego y Węgierskiego. Michał 1705 w Krakowskim. Balcer Piſarz Grodzki Bełzki 1674.

*PNIEWSKI *herbu Rola*, o tych piſze *Damal: in Epiſc: Vladisl:* N. Pniewſki miał za ſobą Helenę Białochowską, *Mſ. de Famil: Pruſſ:* Woyciech miał za ſobą Agnieſzkę Brodowską.

PNIEWSKI *herbu Slepowron* z Pniewnik, Targonia z Ppniewnik, zpłodził corkę Annę, ktora zaślubiona Mikołaiowi Mińskiemu, dobra Pniewnik y Kobyłkę w ten Dom wniosła. Jakub w Podlaskim 1632 podpiſał elekcyą Władyſława IV krola Polskiego.

Pnieynia herb.

TEn herb tak opiſuią *Biel: fol: 137, Paproc: o herb: fol: 346. Okol: tom: 2 fol: 494, Kleynoty fol: 72*, Powinny bydź dwie łapie niedzwiedzie, ktore trzymaią iabłko, przez ktorego ſrzodek ſtrzała od ſpodu przeſzyta, tak, że iey piora pod iabłkiem widać, a nad iabłkiem żelezce ſtrzały, pole tarczy czerwone, na hełmie pioro ſępie, czy orle, barkiem w prawą tarczy obrocone, przez nie ſtrzała przeſzyta, od prawego boku tarczy na lewy przechodzi: iabłko na tarczy powinno bydź białe, nogi iego czarne. Początek tego herbu ten naznaczaią. Niedźwiedz ſię ziawił wielką ſzkodę ludziom czyniący, doświadczony ſtrzelec zaſadziwſzy ſię na niego, gdy podobno iabłko przedniemi łapami chciał kłaść do pyska, tak go ſtrzałą w gardło dobrze ugodził, że padł na wznak: w tym chybko przypadſzy do niego ſtrzelec, przednie mu łapy odciął, y przynioſł przed Xiążę Mazowieckie, od ktorego wziął w nadgrodę znaczne opatrzenie, y ten kleynot.

Gggggg 2

Herbo-

Herbowni.

Karwowſki *Kotarbſki* *Olſzynſki* *Roſtkowſki* *Starczowſki.*

**POBIEDZINSKI herbu Gryff* w Ziemi Przemyſkiey N. Pobiedzińſka była za Sarnickim herbu Slepowron, za czaſow Zygmunta I, druga za Cieplińſkim. Piotr w Woiewodztwie Ruſkim 1632. Marcin z Seymu 1676 Kommiſſarz do pogranicznych dyfferencyi, *Conſtit: fol: 31:* był potym Podſtolim Nowogrodzkim, z Seymu 1690 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 18.* piſał ſię z Pobiedna. Zuzanna Pobiedzińſka z mężem ſwoim w czyſtości dobrowolnie wzaiemnie umowioney żyiąc, ſkoro owdowiała, ślubem ſię wiecznym teyże czyſtości obowiązała, w tym tedy ſtanie wſzyſtka ſię udała na ſłużbę Boſką, w uſtawicznych modlitwach, w oſtrości wielkiey życia, uczęſzczaniu do Sakramentow SS. w miłoſiernych uczynkach, lat pięćdzieſiąt y coś przepędziwſzy, poſzła po zapłatę ſwoich zaſług, w roku 1677. Pewną ſummę, tak kościołowi Krakowſkiemu u S. Piotra, iako y Collegium naſzemu, zapiſawſzy. *Hiſtor: Colleg: Cracov:* Staniſław w Litwie 1700. N. była za Marcinem Uſtrzyckim.

**POBIKROWSKI* w Podlaſkim Woiewodztwie. Maciey Pobikrowſki z Seymu 1576 naznaczony Poborcą *Conſtit: fol: 261.* Staniſław y Jędrzey 1674.

**POBŁOCKI herbu Jeleń*, nad głową iego Xiężyc bydź powinien nie pełny, y trzy gwiazdy, tym kſztałtem, że iedna gwiazda ma bydź przy iednym rogu Xiężyca, druga przy drugim, trzecia we ſrzodku Xiężyca, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſkich.* Są ci Pobłoccy w Mirachowſkim powiecie, trzy mile od Lemburgu: leży ieden Pobłocki w Malborku, gdzie chorągiew wiſiała nad nim.

Pobog herb.

Podkowa powinna bydź barkiem do gory ſtoiąca, w polu błękitnym, ſrebrna, albo polerowna żelazna, na grzbiecie iey krzyż złociſty, nad hełmem hart do poł, iakby wyſkakuiący z korony, na prawą rękę, w obroży, z ſmyczą. Tak go opiſuią P*aproc: w Gniazdzie Cnoty fol: 201 y* 1175, O *herb: fol:* 173 *y fol: 673.* O*kol: tom: 2 fol: 423.* Zowie ſię zwyczaynie ten herb Pobog, *Kromer* go zowie Poboże. W przywileiu Hrodelſkim kroła Władyſława Jagełła *u Łaſk: w ſtatu: fol:* 127, Pobodze. Ze pochodzi od Jaſtrzębczykow, poſpolicie chcą autorowie, wyiąwſzy Joachima Bielſkiego w kronice, ale czy proſto, czyli też przez Zagłobczykow, w tym zgody nie maſz między niemi. P*aproc: o herb: y w Xiażce Strom:* powiada, że Zagłobczyk (ſynowiec to miał bydz pierwſzego Zagłobczyka *według Rożyckiego w Przemowie Załobney*] maiąc ſobie za hańbę, odmianę ſtarożytnego herbu nakazaną, włożoną od wſzyſtkiego pokrewieńſtwa na ſtryia ſwego, za pewny exceſs, żeby był tę nieſławę z ſiebie y z potomſtwa ſwego zwalił, ſtarał ſię iaką znaczną przyſługą to naprawić: więc do cudzych kraiow y poſtronnych dworow wyiachawſzy, y tam przez iaki czas dobrze ſię zaleciwſzy, otrzymał od owych Panow liſt przyczynny do Papieża, ktorym zachwalony, łatwo wymogł, że mu tam herb odmieniono, to ieſt wyrzuciwſzy ſzablę, krzyż na wierzchu podnieſiony, a nad hełmem hart nadany, z liſtami potym Papiezkiemi do Boleſława Chabrego Krola do Polſki wrociwſzy, Krol pochwaliwſzy y potwierdziwſzy tę odmianę, herb ſam Poboz od pobożności iego nazwał. Są iednak niektorzy, co twierdza, że ten hart z tey okazyi wſzedł na hełm tego herbu, gdy ten pierwſzy Pobożanin, wielce ſię w cudzych kraiach cnotą ſwoią przymiliwſzy, poiął w małżeńſtwo znacznego Domu Damę, ktora ſię hartem pieczętowała, na ktorey kolligacyi pamiątkę, harta tegoż na hełm wynioſł: iakoż wiele bardzo Domow ieſt we Francyi, Włoſzech, Niemczech, Brytannii, ktore ſię iednym, albo y kil-

ka chartami z obrozą, pieczętuią, o czym *Petraſan: c. 63 y 54. Bielſki fol: 70*
twierdzi. że ieden Pobożanin, między inſzemi poſłami, iezdził w legacyi po
Kazimierza Mnicha, wzywaiąc go na Tron Polſki.

Przodkowie Domu tego, Paprocki z Kromera kładzie tu Boleſtę tego
herbu, Kaſztelana Wiſkiego, ktory za Bolesława Kędzierzawego trzymał w
adminiſtracyi część pewną w Pruſiech w roku 1167. *Cromer lib: 6;* ſyn iego
miał bydź Staroſtą Płockim: *tenże autor w Gniazdzie Cnoty*, wſpomina Bole-
ſtę Podczaſzego krola Kazimierza w roku 1080. Boleſta Staroſta General-
ny Mazowiecki, na liście Jana Xiążęcia Mazowieckiego w roku 1387 *u Pa-
proc: o herb: fol: 323:* ale bym ia rozumiał, że ci Boleſtowie byli Jaſtrzębczy-
kowie, nie Pobożanie, ile że y herb Jaſtrzębiec, *Paprocki* zowie Boleſzczycem,
y familia Boleſzow Jaſtrzębczykow ieſzcze po dziś dzien kwitnie, iako ſię
mowiło w tomie 2. pod herbem Jaſtrzębiec. *Długoſz*, ktorego przywodzi *Pa-
procki*, o Pobożanach napiſał, że *ad iracundiam proni.*

Stefan Arcybiſkup Gnieźnienſki, wprawdzieć go *Janicius, Paprocki*,
do herbu Topor naciągaia, *Okolſki* iuż go tu, iuż tam wmięſzał, atoli *Dłu-
goſz* od tych wſzyſtkich dawnieyſzy piſarz, Pobożaninem go mieć chce.
Za iego powodem Seym w Gnieźnie złożony, na ktorym poſtanowiono:
aby Kazimierza na tron Oycowſki z klaſztoru Kluniaceńſkiego zprowadzić,
do czego ſwoiey pracy y applikacyi deklarował nie żałować: do Rzymu
tedy zaiachawſzy, uproſił u Benedykta IX Papieża, że Kazimierza od ślu-
bow zakonnych, y profeſſyi wolnym uczynił, w Kluniaku potym ſiła pra-
cował, żeby był Kazimierza z klaſztoru na tron Polſki namowił, ſkłonił
ſię na prozbę iego y perſwazyą Kazimierz, Stefan go do Polſki zprowa-
dziwſzy koronował, y żonę iego z Xiążąt Ruſkich; Bolesławowi po nim
Smiałemu koronę na głowę włożył. Z Czechami o złupienie Polſki, a o-
ſobliwie Gnieźnieńſkiey Katedry, prawo zaczął, luboć z niemi nie wiele
zyſkał. W tych zabiegach śmierć go zaſtała w roku 1059, czyli iako chce
Janicius, 1058. *Damalew: in Archiep: Gneſn:*

Stefana Woiewodę Krakowſkiego, z liſtow klaſztoru Czyrzyckiego,
wypiſał *Paprocki*, że kwitnął w roku 1145. Tamże ſię doczytał Floryana Wo-
iewodą Sendomirſkim 1243. Adam był Kaſztelanem Krakowſkim w roku
1260: o tych wſzyſtkich mowiłem w pierwſzym tomie. Jakuba także Ka-
ſztelana Sieradzkiego położył tu *Paprocki*; miał to bydź według niego Ociec
Piotra Biſkupa Płockiego, ktory umarł w roku 1263, ale że go inni do her-
bu Wąż pociągaia, dla tego y ia o nim tam mowić będę, iako y o Bernar-
dzie także Biſkupie Płockim mowiłem pod herbem Nowina, do ktorego
go więkſza część autorow referuie.

Wolmir Biſkup Kuiawſki, wprawdzieć go iedni chcą mięć Jaſtrzę-
bczykiem, drudzy herbu Belina, atoli *Damalew: in Vitis Epiſc: Cujav:* twier-
dzi, że był Pobożanin, z Proboſzcza Kruświckiego, Kanonika Kuiawſkie-
go, na tę katedrę obrany od Kapituły 1258, był Kanclerzem u Ziemowita
y Kazimierza Xiążąt Mazowieckich: Wiele krzywd poniosł od Swento-
pełka Xiążęcia Pomorſkiego: wiele zatargi zażył z Kazimierzem Xiążęciem
Łęczyckim y Kuiawſkim, gdy go cenſurami kościelnemi obłożył, wiele
dobr do kościoła Kuiawſkiego przybyło, tak kupionych od niego, iako y
od rożnych Panow nadanych: prawo o granice między ſwoią y Chełmiń-
ſką dyecezyą ſzczęśliwie uſpokoiwſzy, ſam ſię też na wieczny pokoy prze-
nioſł w roku 1271. *Damalewicz. Nakiel: in Miechov:* Swiętosława Biſkupa Po-
znańſkiego między Pobożanami liczy, ale inni mowią, że był Jaſtrzębczyk,
gdziem y ia o nim piſał.

Herbowni.

Barberius
Beniſławſki
Bielicki
Bromierſki
Brzuchańſki
Burzyńſki
Bylicki
Cetkowſki
Czyżowſki
Dadzibog
Dłużewski
Dmochowski
Duſzewski
Elert
Faliſzewski
Filipowicz
Filipowski
Garliński
Gintowſki
Gorſki
Grabowſki
Gumowſki
Jamentowicz
Januſzewſki
Kalo
Kielanowſki
Kierznowſki
Kobylski
Konarzewski
Koniecpolski
Koſobudzki
Kraſnodebski
Kruſzyński
Kucicki
Kutlewski
Łaniecki
Ławſki
Łekawſki
Malinowſki
Miedzwiecki
Montowt
Muchowiecki
Neſterowicz
Nieczay
Nieprſki
Nieroſzyński
Olſzewski
Pagowski
Pakoſzewski
Petelczyc
Polanowski
Popowski
Radomski
Rokſzycki
Ruſzkowſki
Rymińſki
Staniſławſki
Strzeſzewſki
Suchodolſki
Sutocki
Sutkowſki
Szantyr
Szczucki
Szukſzta
Szydłowſki
Tereykowski
Tołoczko
Trzciński
Wiekowicz
Wilkowski
Wierzchowski
Wodoradzki
Wolski
Zapolski
Zarzecki
Zeromski.

Nie wſzyſcy iednak tu położeni, iednym kſztałtem tego herbu za-
żywaią a naprzod Kraſnodębſcy w Powiecie Drohickim pieczętuią ſię pod-
kowa, ale na niey kładą połtora krzyża. Wiekowiczowie kładą podkowę
bez krzyża, a pod nią poł ſtrzały żelezcē do gory proſto, miaſto pior ſtrzały,
ſerce, a na hełmie trzy piora ſtruſie. Szantyrowie w Litwie, pole tarczy
wſzerz linią maią przedzielone, na gornym piętrze noſzą podkowę, ale
krzyż nie na barku iey ſtoi, tylko w ſamym ſrzodku podkowy, na drugim
niżſzym piętrze herb Rawicz zwyczayny, na hełmie trzy piora ſtruſie.
Sutoccy pod podkową, iak zwyczaynie w Pobogu, kładą rybkę małą py-
ſkiem do gory, ogonem na doł, na hełmie trzy piora ſtruſie. Nieroſzyń-
ſcy y Petelczycowie, miaſto krzyża na barku podkowy, noſzą poł ſtrzały
żelezcem proſto do gory wyrychtowaney, a na hełmie trzy piora ſtruſie.
Nieczaiowie pod podkową bez krzyża, w polu czerwonym, zażywaią ſtrza-
ły żelezcem do gory proſto, a u dołu rozdartey, na hełmie trzech pior
ſtruſich.

O Barberyuſzach mowiłem w pierwſzym tomie, alem herbu ich nie
wiedział, *Koiałowicz in Mſ.* powiada, że ſą herbu Pobog, z tą tylko odmianą, że
koło podkowy powinny bydź trzy gwiazdy, iedna z nich pod podkową
na dole we ſrzodku, dwie z boku, każda podle krzyża nad podkową. Bar-
tłomiey Barberiuſz mąż znaczny w Xieſtwie Zmudzkim.

O Brzuchańſkich Jaſtrzębczykach piſałem w pierwſzym tomie. *Ko-
iał: in Mſ.* powiada, że Brzuchańſcy w Woiewodztwie Nowogrodzkim, Po-
bogiem ſię pieczętuią, tym kſztałtem iako Nieroſzyńſcy y Petelczycowie.
Z tych wſpomina Krzyſztofa Brzuchańſkiego, w Słonimſkim powiecie.
Marcina także y Woyciecha. N. Sędzia Grodzki Nowogrodzki, N, Podſę-
dek Słonimſki, miał za ſobą Maſſalſką.

POCHNER *herbu Kotſitz na Slaſku.* Namieniłem o nich pod tym herbem.

POCHORSKI, w Ziemi Mozyrſkiey. N. Pochorſki z Seymu 1620, Kommiſſarz
do granic Woiewodztw. *Conſtit: fol: 15.*

POCIEY *herbu Waga* w Xięſtwie Litewſkim. Za czaſow Zygmunta I krola Pol-
ſkiego, kwitnął *według Sapiehy in Monum: fol: 136.* Lew Pociey Podſkarbi Lite-
wſki, ten poiąwſzy Annę Łuſzczankę [ktora po iego śmierci ponowiła
związki małżeńſkie, z Dominikiem Pacem Kaſztelanem Smoleńſkim) z
niey zpłodził trzech ſynow, Adama, Teodora, y Leona. Z tych Leona
Piſarza Ziemſkiego Brześciańſkiego wſpomina *Konſtytutya 1596 fol: 683,* gdy
go Kommiſſarzem do rozgraniczenia Woiewodztw Podlaſkiego y Brześci-
ańſkiego naznaczyła, nie zoſtała ſię po nim tylko corka iedynaczka, z Mi-
chałem Tryzną Podſkarbim Litewſkim zaślubiona. Teodor był Sędzia
Ziemſkim Brześciańſkim, z ktorym go tytułem zapiſała *Konſtytucya 1589
fol: 560. Hiſtor: Sapiehana part: 3 fol: 79* Kaſztelanem go chce mieć Brześciań-
ſkim, co ieżeli tak ieſt; tedy chyba po bracie Adamie wziął to krzesło: y
ten tylko corkę zoſtawił Zofią z Fryderykiem Sapieha Woiewodą Mściſła-
wſkim dożywotnie zmowioną. *Okolſki* piſze o iedney z tego Domu, że
była Jana Wiſtoucha małżonką, ta Kalwińſkie błędy odrzuciwſzy, w wiel-
kiey pobożności y miłoſiernych uczynkach, ſtan wdowi prowadziła, przy
tym kościele, gdzie mąż iey pogrzebiony, kaplicę wyſtawiła, ktorą ſrebrem
do ſtu grzywien ubogaciła, apparatem kościelnym ozdobiła. Adam trzeci
y nayſtarſzy brat dopiero wſpomnionych, a ſyn Lwa Podſkarbiego, naprzod
Sędzia Ziemſki Brześciańſki, o czym świadczą *Konſtytucye 1580 fol: 363,* po-
tym Kaſztelan Brześciańſki, z Anny Oſtrożęcki trzy corki, Annę, Alexan-
drę y Katarzynę, tyleż ſynow, to ieſt, Jana, Krzyſztofa, y Piotra, zpłodzi-
wſzy, gdy go żona odumarła, świat ſobie zmierziwſzy, zakonne życie obrał,
pod regułą S. Bazylego Hipacym nazwany, nie długo ſię iednak mogł u-
taić w cieniu klaſztornym: bo go w krotce Zygmunt III, na Infułę Wło-
dzimirſką y Brzeſką wyniosł, od Michała Rahozy konſekrowany, po kto-
rego zeſciu, Metropolitą całey Ruſi zawołany y Archimandrytą Pieczar-
ſkim, gorliwym ſię ſtał, świętey z kościołem Rzymſkim Unii obrońcą; bo
iak raz, ieſzcze tylko Włodzimirſkim Infułatem będąc, z Synodu Brzeſkie-
go do Rzymu wyſłany, poſłuſzeńſtwo Stolicy Apoſtolſkiey oddał, tak y w
drugich toż ſamo chciał gorąco wmowić. Jego w tym niezfatygowaną
czułość, *& egregia in Eccleſiam Dei merita,* chwali Synod Piotrkowſki Prowin-
cyalny *1607 cap: de Unione Conſtii: Synod: fol:* 14, kędy też deklarował ſię Sy-
nod, mocno ſtawać o zkaſſowanie Seymowey Konſtytucyi, *in præjudicium*
iego uformowaney. Seminaria Ruſkie od niego fundowane, y Seminary-
ſtowie do ſzkoł Societatis ordynowani, aby ſię tym łacniey do teyże Je-
dności zkłaniali. Wyiednał przywiley u Zygmunta III krola Polſkiego, a-
by duchownych Ruſkich Unitow, do ſądow Swieckich nie pociągano. Tą
ſwoią zelozyą, tak na ſiebie Schizmatykow zaoſtrzył nienawiści, że w Wil-
nie pod bokiem y prezencyą Zygmunta krola, gdy proceſſyi publiczney
w dzień Bożego Ciała, y on też w Metropolitańſkim apparacie aſſyſtował,
zaiuſzony Schizmatyk chciał go zabić, y bez pochyby, zginąłby był ten
godny Prałat, gdyby był ręką lewą, zanieſioney na cięcie ſzabli impetu nie
ztrącił; przecięż trzy palce ten zły raz, od naymnieyſzego począwſzy aż
do ſrzedniego, odciął, a łancuſzek złoty na ſzyi wiſzący, oſtatek ſzabli na
ſobie utrzymał, że ſzyi nie raziła, y lubo złoczyńcy tego ſurowy dekret,
życia odſądził, przecięż dobry Paſterz darował go życiem, palce zaś odcię-
te u S. Troycy pod cudownym Matki Boſkiey obrazem zawieſić kazał, z
tą inſkrypcyą, *Caſtigans caſtigavit me Dominus, non me autem tradidit morti.*
Tak zaſłużony kościołowi Bożemu, wiele ucierpiawſzy, poſzedł po zapła-

tę

tę w roku 1613 w Włodzimierzu pochowany, kędy ciało iego niezkażone
leży. Są w druku iego *Kazania y homilie w Supraslu 1674 in fol:* 2do. *O przy-
wileiach nadanych Ruſi od Krolow Polskich, ktore Swięta Unia zalecaia in 4to C. D.*

Jan Podſędek Ziemſki Brześciańſki, a przedtym Piſarz Ziemſki, ia-
ko świadczy *Proceſs rozgraniczenia w roku 1616,* ſyn Adama Kaſztelana Brześci-
ańſkiego. Krzyſztof drugi ſyn, ſioſtra ich Alexandra Helena, Xienią klaſztor
Panien Brygitek w Brześciu rządziła, w roku 1628, gdy śmiertelnie zachoro-
wała, y iuż prawie konała, nagle w owym paroxyźmie zaſneła, ofiarowa-
wſzy ſię wprzod do S. Staniſława Koſtki, po ktorym śnie zdrowa wſtała.
Proceſſ: Kanoniz: Od iednego z tych dwoch braci, rozumiem, że był ſyn Ja-
roſław Pociey, deputat na Trybunał Litewſki 1643. Piotr, trzeci ſyn Ada-
ma Kaſztelana Brześciańſkiego, ośm lat w Rzymie na Dworze Klemenſa
VIII przepędził, powrociwſzy do Oyczyzny, Piſarzem był Ziemſkim Brze-
ſkim, a z Zofii Kazanowſkii Sędzianki Łukowſkiey, zoſtawił trzy corki,
Annę, Kryſtynę y Petronellę, ſynow zaś dwanaście. Pawła, ten pod Ku-
meykami, pod Uſarſką chorągwią Kazanowſkiego ſłużąc, y mężnie na nie-
przyiaciela nacieraiąc, poległ; *Okol: tom: 2,* Kazimierza, Jana Rotmiſtrza,
Adama, Stolnika Brzeſkiego, ktorego corki dwie, Joanna, y Barbara zakonne
ſobie życie w klauzurze, pod regułą S. Brygitty, obrały, iakoż grunt ten,
na ktorym Klaſztor w Brześciu tych Panien ufundowany, z Domu Pocie-
iow, im wiecznie darowany wyſzedł. Trzecia ich ſioſtra za Sadowſkim Pod-
ſtolim Brzeſkim, a potym Kaſztelanem. Alexandra Xieni S. Brygitty w
Brześciu. Piotra, Teodora, Wacława, Sebaſtyana Rotmiſtrza, Staniſława
Rotmiſtrza, Samuela, Lwa. Ktoryś z nich pod imieniem Adama był
Epiſcopem Włodzimirſkim y Brześciańſkim 1655. *Kazanie pogrzeb: Cypry-
an. Stefanowsk:* Drugi z nich był Skarbnikiem, ktorego corka Zofia, Fran-
ciſzka Węzyka, Podſtolego Wieluńſkiego, małżonka, a potym Kaſztelana.
N. była za Jędrzeiem Piaſeckim Stolnikiem Brześciańſkim.

Lenard, dwunaſty ſyn Piotra Piſarza Ziemſkiego Brzeſkiego, naprzod
Piſarz Ziemſki Brzeſki, potym Podſędek, daley Sędzia, z tym ty-
tułem wſpominaią go *Konſtytucye 1676 fol, 4,* umarł Woiewodą Witebſkim,
Staroſtą Rohaczewſkim, mąż rycerſki, y na kościoły hoyny wſpominaią
Konſtytucye 1678 fol: 14, że kościoł w Inflanciech wyſtawił y fundował, co
approbowała Rzeczpoſpolita na Seymie: kaplicę także od Tryznow zaczę-
tą w Brześciu Litewſkim dokończył: złączył ſię był dożywotnie z Reginą
Ogińſką Ciwona Trockiego corką, pozoſtałą wdową po Korfie (podobno
miał y drugą żonę Lettawownę Strażnikownę Litewſką) ta, mu dwoch ſy-
now powiła, Ludwika y Kazimierza. Z tych Ludwik naprzod Piſarz
Ziemſki Brześciańſki, Porucznik Xiążęcia Radziwiła, potym Podkomorzy
Brzeſki, y poſeł na Seym, deputat do Konſtytucyi 1697; Kommiſſarz do
traktowania z woyſkiem Litewſkim, daley Strażnik Litewſki, z tym tytu-
łem poſłował na Seym 1703, *Conſtit: fol:* 26, wziął zatym Podſkarbſtwo Li-
tewſkie, z tego poſtąpił na Kaſztelanią Wileńſką: przy ktorey trzymał bu-
ławę Wielką Litewſką, umarł Woiewodą Wileńſkim w roku 1730, fundo-
wał w Włodawie OO Paulinow, żona iego pierwſza Zahorowſka Kaſzte-
lanka Wołyńſka *ſterilis,* druga Emerencyanna Warſzycka Miecznikowna ko-
ronna, z ktorey corka doſtała ſię w małżeńſtwo Franciſzkowi Borzęckie-
mu Podſtolemu Litewſkiemu, Staroście Zydaczowſkiemu, Marſzałkował
ten Ludwik w Trybunale Litewſkim w roku 1714. Kazimierz Alexander
brat iego, z Chorążego Trockiego, na Kaſztelanią Witebſką wynieſiony, z tey

prze-

przeſiadł ſię na Kaſztelanią Trocką, atoli z niey dobrowolnie choć wyżſzey, uſtąpiwſzy wziął Woiewodztwo Witebſkie, był oraz Starostą Rohaczowſkim, Zyzmorſkim, y Surazkim, Posłem nie raz na Seymy, Marſzałkiem Trybunału Litewſkiego dwa razy, pierwſzy raz w roku 1711, drugi raz w roku 1719, pierwſza żona iego Chreptowiczowna, druga Chalecka Franciſzka, ktorey odumarł 1728, corki iego dwie zostały, iedna Barbara Jozefowi Brzostowſkiemu Piſarzowi Litewſkiemu zaślubiona, druga Tereſſa Humieckiemu Woiewodzicowi Podolſkiemu Ignacemu, teraz gdy to piſze Stolnikowi koronnemu. Synow zaś trzech Antoni, Alexander y Michał. Fundował ten Woiewoda Bractwo S. Troycy w Kiteyſzkim kościele. W Ostrownie kościoł Cudowney tam Matki Boſkiey, niegdy od Zygmunta II po zwyciężoney Moſkwie ukoronowaney, nie małym koſztem reparował, apparatem bogatym przyozdobił, y do odnowy gorętſzego nabożeńſtwa wielce dopomogł. W Witebſku ſumptem ſwoim kolumnę marmurową, na niey ſtatuę złocistą B. Jozafata Arcybiſkupa Połockiego y Męczennika, na tymże ſamym mieyſcu, gdzie był ten Swięty od Schizmatykow zamęczony, wystawił. W Wilnie OO Paulinow fundował. Siedm nowych cerkiew po rożnych mieyſcach y majętnościach ſwoich postawił, zpustoſzałych wiele reparował. OO Bazylianom na dokończenie bazyliki ſiedm tyſięcy wyliczył; dzwon wielki ſtodwadzieścia kamieni ważący zprawił, pochowany leży po śmierci u OO Bernardynow w Brześciu Litewſkim.

Antoni naprzod Obozny Litewſki, temi czaſy Strażnik Litewſki y Regimentarz, Starosta Wołkowiſki y Zyzmorſki, ſyn pierwſzy Kazimierza Woiewody Witebſkiego, żona iego Rozalia Zahorowſka Kaſztelanka Wołyńſka, z ktorey tylko ſię corka Ludowika została, ta Staniſławowi Lubomirſkiemu Podſtolemu koronnemu Staroście Sądeckiemu zaślubiona. Alexander brat iego Podczaſzy Litewſki, Starosta Olkinicki, teraz Kaſztelan Witebſki, po Rdołtowſkim, złączył ſię dożywotnie z Woynianką herbu Trąby Staruścianką Bracławſką wdową po Brzostowſkim Kaſztelanie Mściſławſkim. Michał Starosta Rohaczewſki trzeci brat: Obraz Cudowny Panny Maryi wstawiony cudami u OO Bernardynow w Brześciu z Domu Pocieiowſkiego wyſzedł.

*POCZAPOWSKI herbu Kotwica. Jeremiaſz czy iako chce *Koiał: in Mſ.* Michał Poczapowſki Władyka Łucki nastąpił na tę katedrę w roku 1621, ale gdy *ad viſitanda limina SS. Apoſtolorum* do Rzymu odiachał, tym czaſem dyzunici, obrali ſobie za Władykę Łuckiego Atanazego czyli raczey Pawła Puzynę, y tak iednego czaſu katedra Łucka, dwoch razem rożnego posłuſzeńſtwa miała Paſterzow. Poczapowſki powrociwſzy z Rzymu, umarł w Zydyczynie w roku 1637, po ktorego śmierci Puzyna ſiedząc lat kilkanaście, zkończył życie w roku 1650, po nim na tę godność wynieſiony Jozef Czaplic Archimandryta Milecki w roku 1651, po nim wziął Dyonizy Bałaban 1657, daley Gedeon Xiążę Czetwertyńſkie 1663. Alexander Poczapowſki w Nowogrodzkim Woiewodztwie 1632. Jan w cudzych kraiach zabity: mąż uczony.

POCZERNICKI herbu *Prawdzic* w Ziemi Ciechanowſkiey. Mikołay Poczernicki Podstaroſci Ciechanowſki Poborca w teyże Ziemi 1590, *u Januſzow: w ſtat: fol: 361.*

*POCZOBUT herbu *Pogonia 410* ale go nazywaią Zdarbożec, to ieſt w polu czerwonym ręka zbroyna z mieczem zanieſiona do cięcia, na hełmie takaż ręka, iako y na tarczy. Nazwiſka tego nabyli od majętności Poczobody rzeczoney, leżącey w kraiu Grodzieńſkim, Przodkom ſwoim za wysługi od Zygmunta I krola nadaney- zkąd bardzieyby ſię piſać miało Poczobod, niż Poczobut. Jedni z nich dla rożnicy zowią ſię Kondzicami, drudzy Odlanickiemi. Jerzy Poczobod Kondzic z Jadwigi Szymakowny, miał ſynow Krzyſztofa, Jerzego, Jana, y Adama, z tych Krzyſztof w Powiecie Grodzieńſkim poiął Annę Gurſką, z tey byli ſynowie Adam, Piotr, Jędrzey, Jan, Waleryan y corka Konſtancya. Jerzy przy dworze był Opalińſkiego Podkomorzego Poznańſkiego. Samuel Odlanicki Poczobod Sędzia Grodzki Grodzienſki 1648. Jędrzey naprzod Piſarz Ziemſki, potym Podſędek Ośmiańſki, fundował OO Dominikanow w Ośmianie co approbowała *Konſtytucya 1667 fol: 21* Bartłomiey y Michał 1790. Jan Łowczy Wilkomirſki 1674. Konſtantyn 1648. Wawrzyniec Michał Odlanicki Poczobod Sędzia, a przedtym Podſędek Wilkomirſki, posłował na Seym 1661, był Deputatem na Trybunał fiſkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 4.*

*PODACZEWSKI w Nowogrodzkim Woiewodztwie, Paweł Podaczewſki Chorąży Nowogrodzki, ſyn iego Mikołay. Jan żył razem z Pawłem, ſynowie iego Jan y Jerzy.

*PODAYSKI w Krakowſkim Woiewodztwie Jan Podayſki 1705.

*PODBERESKI herbu *Gozdawa* z tą iednak rożnicą, że na tarczy powinien bydź Orzeł o dwu głowach, na ktorego pierſiach herb Gozdawa zwyczayny, w hełmie zaś kładą trzy piora ſtruſie między dwiema proporcami, tak go opiſuie *Koiał: in Mſ. Geneal: Ogińskich y Xiąſka Annibal adportas*, y inni połpolicie twierdzą, że od Włodzimierza Jedynowładzcy Ruſkiego ſwoią procedencyą maią, przez Xiążęta Druckie, razem z Sokolińſkiemi Lubeckiemi, Horſkiemi, Ozierecki emi, iako *Stryikowſki lib: 14 fol: 510, y Koiał: par: 2 fol. 64.* piſzą, że Michał Podbereſki Kniaź, w owey ſławney pod Worſiłą z Edygą okazyi Witoldowey przegraney w roku 1399, między innemi poległ na placu, dla tego też niektorzy z tego Domu, hełmu w herbie nie kładą, ale tylko mitrę Xiążęcą. Trzymali kiedyś w trzydzieſtu tyſięcy Starostwo Gulbińſkie od Rzeczypospolitey ſobie puſzczone ale go wykupił Radziwił Podkanclerzy *Conſtit: 1678 fol: 9*, Jerzy Samſon Marſzałek Bracławſki z Seymu 1611, Kommiſſarz do rozgraniczenia między Kurlandyą y Bracławſka ziemią, *Conſtit: fol: 42*, corka iego Elżbieta Katarzyna naprzod żyła z Władysławem Monwiden Dorohostayſkim, Cześnikiem Litewſkim, po iego śmierci z Teodorem Karolem Hrabią Tarnowſkim Starostą Krzepickim, Oycowſkich, y Macierzyńſkich z Kalwinem błędow wyrzekſzy ſię, na kilka lat przed śmiercią, świątobliwie zeſzła z tego świata w roku 1646. *Hieronim od S, Jacka w kazaniu Korona Małżeńska nad katafalkiem Jan Felix Schrober w kazaniu. Okol: tom: 2 fol: 71.* Jan Hektor poseł na konwokacyą 1632, był potym Piſarzem Ziemſkim Orſzańſkim, a w roku 1648 Podkomorzym, żona iego Anna Sokolińſka Podwoiewodzanka Połocka, z ktorey ſyn wstąpił do Zakonu Soc: JESU. *Kazanie Oſtrożańskiego,* Mikołay Samſon kapłan zacny, ktory wielkiemi iałmużnami kościoły, klaſztory y ubogie opatrzył. Grzegorz naprzod Piſarz Grodzki Orſzańſki w roku 1648, potym Kuchmistrz Litewſki, Pułkownik y Regimentarz Woyſk krolewſkich, nakoniec Woiewoda Smoleńſki, Upitſki y Gulbińſki Starosta, ten pod Kamieńcem przeciwko Abaſzy Baſzy z Koniecpolſkim początki Marſowych dzieł założył, woiował potym przeciwko Szwedom, Kozakom, Moſkwie. Tenże Miślnicki, Krynicki, Poſoczalſki kościoły reparował y ozdobił, Owaniecki zaś kościoł od Kalwiniſtow zprofanowany, katolikom przywrocił. Wſpomi-

naią go Konſtytucye 1661 że poſłował na Seym, a ztamtąd Kommiſſarzem ſtanął do traktowania z Szwedami, o cła w Rydze poſtanowione *Conſtit. fol: 8, 1667* do zapłaty woyſku, w roku 1676 podpiſał *pacta conventa* Jana III *Conſtit: fol: 32.* Złączył ſię był dożywotnie z Rudominianką, ktora mu powiła dwie corki, Konſtancyą Dominikowi Słuſzce Woiewodzie Połockiemu, *Krzyſztof Ziemowicz w panegiryku Wieniec na iey weſelu 1667.* Helenę Janowi Pacowi Podkomorzemu Litewſkiemu Staroście Botockiemu zaślubione (Joanna y Teodora Woiewodzanki Smoleńſkie 1676 wpiſały ſię do Bractwa S. Barbary w Krakowie) y ſynow dwoch, Kazimierza żona iego Zofia Korſakowna Sędzianka Ziemſka Nowogrodzka wdowá po trzech mężach, y Alexandra Marſzałka Upitſkiego 1697, tego z Wołodkiewiczowny, była corka Konſtancya ktora pierwſzym związkiem weſzła w kontrakty małżeńſkie z Zamoyſkim Staroſtą Bolemowſkim, drugim z Jerzym Potockim Staroſtą Grabowieckim, w Kraſnymſtawie pogrzebiona w naſzym kościele 1730, do ktorego wiele ozdoby przydała. Synow zaś czterech było, Dominik w Zakonie S. Franciſzka *Minor: Obſerv:* Kaietan w Zakonie *de Redemptione Captivorū* Michał młodo umarł, y Franciſzek Staroſta Szymańſki. Krom tych Grzegorz na woynę Moſkiewſką Stefanowi krolowi 500 ludzi ſwoim koſztem zaciągnionych zprowadził *Zienowicz.* Helena była za Janem Połubińſkim, Samuel Władyſław y Grzegorz 1648. Piotr, Leon y Jan Włodzimierz 1674. N. Staroſta Hlińſki miał za ſobą Franciſzkę Zyberkowne Kaſztelankę Inflantſką.

PODBIELSKI herbu Trzaſka w Ziemi Nurſkiey. Piotrowi Podbielſkiemu w zaſługach pewną ſummę naznaczyła Konſtytucya 1589. Jan y Woyciech 1632. Ludwik w Podlaſkim 1691.

*PODBIPIĘTA czyli raczey iak ich inni piſzą Połupięta w Połockim Woiewodztwie. Zacharyaſz Połupięta Poborca w Połockim z Seymu 1619. Bogdana wſpomina *Konſtytucya 1641 Conſtit: fol: 36.* Jerzy 1648. Jan Podbipięta Piſarz Ziemſki Połocki, zaſługi tego zaleca Konſtytucya 1641 *fol. 29,* w roku 1643 poſłował na Seym, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do rewizyi Zamku Smoleńſkiego, *Conſtit: fol: 20:* y 1661 deputatem na Trybunał Skarbowy, *Conſtit: fol: 4,* y 1662 iuż Podſędek Ziemſki Połocki, Kommiſſarzem do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 6, y 1667 fol: 3.* Mikołay Kazimierz Połupięta Piſarz Skarbowy Litewſki, fundował Karmelitow w Czewſzach dziedzicznych ſwoich dobrach, co approbowała *Konſtytucya fol: 30.* Bazyli Jan Bionatowſki Podbipięta y Wiktoryn 1700.

*PODBORSKI w Woiewodztwie Połockim. Jan Staniſław y Mikołay Podborſcy.

*PODCHOCIWSKI Paweł z Brzylewa Podchociwſki Horodniczy Wileńſki *1674* w Smoleńſkim Woiewodztwie. Anna Podchociwſka Jędrzeia Scipiona Chorążego Wendeńſkiego małżonka.

*PODCZASKI w Woiewodztwie Rawſkim, Bartłomiey Podczaſki Poborca w Ziemi Goſtyńſkiey 1577, *Conſtit: fol: 321.* Krzyſztof Podſędek Goſtyńſki, *Conſtit: 1618.* Staniſław Piſarz Grodzki Goſtyńſki 1632 *Conſtit. fol: 10.* Wawrzyniec Miecznik Goſtynſki, Staniſław, Paweł, Stefan, y Staniſław 1632. Kazimierz Burgrabia Sochaczowſki 1674. N. była za Mikołaiem Zawadzkim Swatopełkiem. Staniſław Stolnik Czerniechowſki w Ruſkim 1674.

*PODDĘBSKI w Rawſkim Woiewodztwie Paweł Poddębſki 1648, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza krola.

PODFILIPSKI herbu Ciołek Adam Podfilipſki Sędzia Ziemſki Podolſki, ktorego corka *według Okol: tom: 2 fol: 571* była za Łukaſzem Oleśnickim. Staniſław, także Sędzia Ziemſki Podolſki.

PODFILIPSKI herbu Pilawa w Podolſkim Woiewodztwie. Michał Podfilipſki, miał za ſobą ſioſtrę rodzoną Staniſława Orzechowſkiego, herbu Okſza, ſławnego Piſarza, umarł przed rokiem 1564, *Orzech. dial: 6.* N. była za Jerzym Jordanem. N. za Mikołaiem Korycińſkim.

*PODGORSKI w Woiewodztwie Wołyńſkim. Sebaſtyan Podgorſki towarzyſz Młodzieiowſkiego Podſkarbiego, zſiadſzy z konia, pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pleſzkowem w roku 1582, *Papr: o herb: fol: 405.* Marcin Podſkarbi u krolowy Anny Jagellonii, żona iego Jadwiga Burſbachowna, *Starowol: in Monum:* Jakub Kułtoſz Piłecki, 1630 *Gold: Bractwo.* Mikołay w Wołyńſkim 1632. N. była za Mikołaiem Beſkim.

*PODHAIECKI w Ziemi Sanockiey. Jerzy Podhaiecki umarł 1667. N. była za Janem Steckim.

PODHORECKI herbu Belina w Lubelſkim y Bełzkim Woiewodztwach. Arnolf Podczaſzy krola Stefana, mąż na woynie Moſkiewſkiey chwalebny, tenże czy inſzy Arnolf Duſza, ktorego corka Anna z Swentoſławem Lipſkim Podkomorzym Bełzkim w kontrakty małżeńſkie weſzła. Wacław z kopiią gonił na weſelu Zamoyſkiego Hetmana 1583. *Biel: fol: 793.* Floryan Duſza Podhorecki, ſłużąc woienną w Węgrzech, wzięty był w niewolą od Turkow. Jędrzey Sędzia Ziemſki Bełzki, miał za ſobą Elżbietę Lipſką Podkomorzankę Bełzką, z ktorey ſynowie Jan y Adam, tyleż corek, Zofia Przecława Sobieſkiego, Anna Abrahama Drohicinſkiego, małżonki. Kazimierz poiął Wiktoryą Dąbſką, z tey potomſtwo: Tomaſz, Jan, Mikołay, Zofia y Marcyanna. N. złączył ſię dożywotnie z Sienicką, z ktorey ſyn Marcin *ſterilis*, y corka Luſzkowſka. Wacław 1632. N. była za Jánem Dąbſkim: Paweł w Zatorſkiey Ziemi 1705. N. była za Jędrzeiem Miękickim Woyſkim Lubaczowſkim. *Papr:* Michał Chorąży Ośmiańſki 1700.

PODHORODENSKI herbu Korczak w Wołyńſkim Woiewodztwie. Gabryel y Mikołay Podhorodeńſcy 1648. Stefan Cześnik Mielnicki miał za ſobą Baworowſką corkę Jacka, z tey zdami ſię corka Tereſſa Cześnikowna Mielnicka, była za Tobiaſzem Cieſzkowſkim Podczaſzym Czerniechowſkim. Marcin Bożydar Podhorodeńſki Piſarz Ziemſki Włodzimirſki 1691. N. Jana Hulewicza Podkomorzyca Łuckiego małżonka. Ludwik Piſarz Ziemſki Włodzimirſki, deputat na Trybunał koronny 1740.

PODIASKI herb. Powinny bydź w modrym polu białe ſtrzały, ſpodkiem trzy liſtki konikowe, na hełmie trzy ſtrzały, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſk:* gdzie powiada, że Podiaſkich Dom, gniazdo ſwoie zdawna ma w Pruſiech, w Mirachowſkim Staroſtwie, y że tegoż herbu Chośniccy w Lemburſkim powiecie zażywaią.

PODKAMER herbu Bradacice, ale iako mam uſtną relacyą, powinny bydź dwie klamry na krzyż złożone, tak iak piſzemy literę X, a między niemi dwie okſze obuchami do ſiebie obrocone, na krzyż także iako y klamry obrocone. Podkamer Staroſta zamku Ragnety, nie daleko od Zmudzi, w roku 1586. *Paproc: Ogrod fol: 216.* Oſterod miaſto iako y Libſtad, obmurowane, trzymał od Kurfiſtrza Brandeburſkiego, Jędrzey Podkamer, od Krolewca mil 19, założone w roku 1270. *Paproc: Ogrod fol: 219.* Temi czaſy gdy to piſzę, ieden z nich w Litewſkim woyſku ſłużył przy znaczney ſzarży. *Mſ. o Famil: Pruſkich,* tak herb ich opiſuie: Powinny bydź trzy toporki, oſtrzem wſzyſtkie w lewą tarczy obrocone, dwa podle ſiebie na gorze, ieden pod niemi na dole, wſzyſtkie proſto ſtoią z toporzyſkami, na hełmie ſmok pyſkiem w prawą tarczy o czterech nogach, dwoch ſkrzydłach, ogon u nie-

go w gorę zadarty; taki herb ma bydź na zamku Starogardzkim, w kaplicy na tumbie Wielkiego ołtarza, to iest trzy topory w czerwonym polu: Dom ten, więcey niż od czterech set lat, w Prusiech kwitnie; z ktorych Joachim y Godfryd z Prus podpisali elekcyą Jana Kazimierza krola 1648. Krzysztof Henryk Putkamer *Baro Supremus, Præfectus & Consiliarius Ducatûs Curlandiæ 1686.*

*PODKAŃSKI *herbu Brochwicz* w Radomskim powiecie. Jan Podkanski Podstarości Radomski 1545 *Acta Terrestr: Radom:* Seweryn Sędzia Grodzki Radomski, dziedzic na Potworowie, Potkownie, Grabowie y Gruszczynie, miał za sobą Teofilę Noskowską wnuczkę Jędrzeia Biskupa Płockiego z Noskowskii tey zpłodził corkę Kochańską, y synow, Stanisława y Wespazyana *steriles*, trzeci Paweł, od ktorego był syn Domicyan y corka Kolumba w Zakonie S. Dominika, w Gorze pod Warszawą, świątobliwie żyiąc, umarła, Bog rożnemi łaskami wsławiać iey święte życie raczył, ktore spisane, y poprzysiężone, w Nuncyaturze chowaią, a między inszemi ta, że ciało iey dotych czas nieskażone zachowuie. Czwarty Jakub, od ktorego dwoch synow kwitnęło, z Kochańskii zpłodzonych, Alexander Dziekan Chełmski, Kanonik Kiiowski, deputat na Trybunał koronny, 1690. y 1693. y Jozef Stanisław czy Jozef Łowczy Sendomirski, miał za sobą Teofilę Lędzką, ktora po iego śmierci ponowiła związki, *2dô votô* z Lenęckim, *3tio* z Boglewskim Skarbnikiem Czerskim, z tey zostały się cztery corki, Karwicka, Szczucka, Teressa Załuska Woiewodzina Rawska y N. Zakonnica S. Franciszka na Pradze nad Wisłą, syn zaś ieden Jan, Starosta Inowłodzki, Łowczy Sendomirski Porucznik, Woiewody Mazowieckiego, ten z Gozdzkii Staroscianki Stężyckiey, siostry rodzoney Kasztelana Czerniechowskiego, zrodził kilku synow y corek, to iest, Jozefa Łowczego Sendomirskiego, Stanisława Kanonika Płockiego, deputata na Trybunał koronny 1738, Antoniego Podczaszego Sendomirskiego, Porucznika pod Usarską chorągwią, Franciszka Kanonika Łuckiego, Jana w Zakonie *Scholarum, Piarum*, Kaspra Chorążego pod krolewską chorągwią. Helenę, ta *1mô votô* slubowała Mikołaiowi Sierakowskiemu Podczaszemu Bracławskiemu, *2dô*, Janowi Pszonce Podczaszemu Lubelskiemu, *3tiô*, Adamowi Siemaszkowi Stolnikowi Czerniechowskiemu, Angelę Sztemberkowi, Teofilę Jozefowi Kossowskiemu, zaślubione, y Teressę Zakonnice S. Benedykta w Radomiu. Krzysztofa Podkańskiego *S. Th: Doct: & Juris Utriusq;* iest w druku, *Poprawa praw, y sposob statutu zpisanego podług Konstytucyi 1589, 1601, 1607, w Krakowie in 4to 1608.* Anna była za Janem Brzeskim herbu Oksza. N. za Stanisławem Domaszewskim Sędzia Radomskim.

PODKOWY: *te herby zażywaią*, Belina, Białynia, Białoskorski, Bratkowski, Bożawola, Dąbrowa, Dołęga, Krzywda, Jastrzębiec, Łada, Lubicz, Łzawa, Niezgoda, Podkowa, Klucz przez nię poprzek, Pobog, Prus 3tio, Puchała, Rudnica, Szeptycki, Tępapodkowa, Zagłoba. Zataiony Miesiąc, Zdan.

PODLASKI. Jan Podlaski z Katarzyną Cichowską zpłodził syna Zygmunta, ktory zginął pod Korsuniem, y corek dwie, z tych Teodozya, naprzod żyła z Skrzyczyńskim, po nim z Stępniowskim, ale z tym *sterilis*. Agnieszka z Balickim.

PODKOCKI *herbu Nałęcz* w Podlaskim Woiewodztwie. Są y Podkowieccy na Rusi, z tych Anna y Katarzyna Zakonnice u Wszystkich SS. we Lwowie.

PODLECKI. Hieronim Podlecki Podsędek Wilkomirski, z Seymu 1613 Kommissarz do zapłaty związkowym w Wilnie, *Constit: fol: 3*, synowie iego trzey Jan,

Jan, Hieronim, y Piotr Rotmistrz pieszy w Litewskim woysku, ktoremu w roku 1635 kazała zasługi wypłacić Rzeczpospolita, *Constit: fol: 24*, woiował w Inflanciech, Moskwie, y przeciwko Kozakom. Kasper 1648 w Wyszogrodzkiey Ziemi. Jan Konstanty z Gostawia Podlecki 1674.

PODŁĘSKI *herbu Bogoria* w Sendomirskim Woiewodztwie. O tych pisze *Cichoc. in Alloqu: Osecem* że iednaż ich dzielnica z Skotnickiemi, N. Podłęski Kasztelan Połaniecki, miał za sobą Teressę Annę corkę Piotra Brzechffy Podkomorzego Wendeńskiego, corka iego Zofia była za Gabryelem Brzechffą Podczaszym Warszawskim. Eleonora Kasztelanka Połaniecka, naprzod żyła z Jawornickim, potym z Kobierzyckim Pisarzem Ziemskim Kaliskim. Dorota Woyciecha Baranowskiego herbu Grzymała małżonka. Marcin w Zakonie naszym umarł w Krakowie u S. Piotra 1679, iest w druku iego *Prodigium Gratiæ, Magna Dei Mater & Virgo Maria, Concepta, & Concipiens, seu Orationes duæ, altera de Annuntiatione B, M: Virg: sub titulo: Panegyrica gratiarum actio Magnæ Dei Matri, ob vindicatum ab ultimo interitu orbem. Altera, de Immaculata ejusdem Concept: sub titulo: Nuntius Victoriæ Marianæ, sub nomine Rhetorum Soc. JESU, Leopoli in fol: 1668.* 2do. *Olympia Sarmatica, est paneg: Michaëli Regi Poloniæ 1670 in fol: Leop: sub nomine Joan: Ant. Bełzecki.* Anna była za Stanisławem Oraczewskim. N. za Marcinem Rokszyckim Kasztelanem Połanieckim.

*PODLESKI *herbu Grzymała* w Wielkieypolszcze. Woyciech Podleski Podstoli Inowrocławski 1689. Waleryan Starosta Borzechowski, Kommissarz zkonfederowanych Woiewodztw, pokoy z Krolem Janem Kazimierżem zawarł, y podpisał 1666, według *Kochow: climac. 3 lib: 5*, Ołtarz S. Stanisława Kostki w Poznaniu srebrną suknią, osobami srebrnymi, bogato przystroił. *Młodzian: kazanie 3, tom: 4:* y wiele innych łask świadczył z Zoną swoią Maryanną temuż Collegio. Brat iego miał za sobą Boratyńską herbu Korczak, z ktorey corka Barbara Zofia, żyła w małżeństwie z Janem Kosiłowskim Łowczym Podolskim, na Collegium nasze Przemyskie dobroczynna 1692: syn zaś z Boratyńskii Stanisław, towarzysz pod Usarską chorągwią krolewica Alexandra, pod Wiedniem od Turkow zginął, zostawiwszy z Gorayskii Koczarskii, czy też z Wierzbickii herbu Slepowron, syna Jozefa, ktory w Zakonie naszym kilka lat na ambonie każac, życie to zakończył w Krakowie u S. Piotra 1733. Piszą się z Wysokiego Podlesia, luboć drudzy powiadaią, że do herbu Doliwa należą.

PODLESKI *herbu Nowina* N. Podleski zostawił synow: Łukasza, Stanisława, Marcina, y corek trzy, iedna z nich Dubiska, druga Pomianowska, trzecia Zakonnica na Zwierzyńcu. Łukasz w Woiewodztwie Sendomirskim 1632.

PODLESKI *herbu Poray* w Sieradzkim Woiewodztwie, z Podleszyna dobr, tego imienia nabyli: atoli piszą się z Kurozwęk. Stanisława z Kurozwęk Podleskiego na Inflantskich y Moskiewskich expedycyach zasłużonego, zmarłego w roku 1647, wieku swego 80, iest nadgrobek w Sendomierzu, w naszym kościele, *Starowol: in Monum:*

PODLESKI *herbu Prus 1mo* w Czerskiey Ziemi.

PODLODOWSKI *herbu Janina* w Woiewodztwie Sendomirskim. Jakub Podlodowski Kasztelan Radomski 1460. Jan Kasztelan Zarnowski 1493, na przywileiu Albrychta krola, danym Miastu Lubelskiemu, żona iego Chlewicka. Jerzy Referendarz koronny, Proboszcz Gnieźnieński 1553 na przywileiu Augusta krola, danym Miastu Lwowskiemu. Borzywoy z Seymu 1576 Poborcą naznaczony, *Constit. fol: 261*, ten w Ruskowie dobrach swoich, blisko Opatowa,

towa, kościoł katolikom odiąwſzy, herezyą ſprofanował, wſzakże, iako pi-
ſze, *Cichoc: Alloqu: Oſecen:* y dobra te z ręku iego wypadły, y kościoł od
ſukceſſorow iego, wkrotce ſię nazad wrocił do katolikow. *lib: 2. cap: 8.*
Piotr 1587 podpiſał Uſtawy Pokrzywnickiego ziazdu *Conſtit: fol: 427.* N.
miał za ſobą Bieykowſką, od ktorey był Jerzy Staroſta Radomſki, y bra-
cia iego, y Jakub Podkoniuſzy krolewſki, żołnierz wielki, od Kozakow
na drobne kawałki rozſiekany; ſioſtra za Odrzywolſkim, potym za Jędrze-
iem Gniewoſzem. *Paproc: pod herb: Jaſtrzębiec fol: 125.* Mikołay Rotmiſtrz
krolewſki, pod Baworowem z Tatarami ſię potykaiąc, wzięty w niewolą, z
ktorey za okupem wyſzedł: *Conſtit: 1591: fol: 633.* N. była za Hieronimem Bia-
łobrzeſkim Woyſkim Radomſkim, druga za Janem Szydłowſkim Dworza-
ninem krolewſkim, Trzecia za Mikołaiem Trepką z Czapli, ſynem Jana
Trepki. *Baran: act: Crac: Caſtr: 1650.* Jan Bonawentura miał za ſobą Barbarę Brze-
ſką herbu Okſza. Mikołay Chorąży Dobrzynſki 1648. a potym Kaſztelna
Kiiowſki 1674, Staroſta Radomſki, brat iego rodzony Stefan, urodzony z
Kryſtyny Ługowſkii herbu Drzewica, miał tylko iedne corkę Zofią, ktora
poſzła za Jerżego z Konar Kochanowſkiego. Stefan Rotmiſtrz, umarł 1645,
miał za ſobą Tereſſę Waſiczyńſką. Jan Kanonik Krakowſki. Zbigniew
Piſarz Radomſki, Staniſław Stolnik Sendomirſki. Jędrzey y Adam 1648. *Ci-
choc: in Alloqu: Oſec: lib: 2 cap: 13* powiada, że Podlodowſcy w Przytyku, zkąd
ſię piſzą, y z Wrzowſni, kościoły, ktore dyſſydenci poſiedli byli, przywrocili
katolikom. N. była za Prażmowſkim Kaſztelanem Warſzawſkim, matka
Franciſzka Biſkupa Łuckiego. N. za Pawłem Mrozowickim. N. Podlodo-
wſki z Przytyka miał za ſobą Teofilę Noſkowſką Staroſciankę Łomżyń-
ſką herbu Łada. N. była za Jakubem Ożarowſkim dziedzicem na Woyno-
wicach. N. za Marcinem Skowieſkim.

*PODNIESINSKI. Jozef Podnieſińſki miał za ſobą Elżbietę Kaſzewſką, ale z nią
ſterilis. *Geneal. Bełzec:*

*PODOLANIECKI. N. Podolaniecki, żona iego Lanckorońſka. *Geneal: Kalinow:*
Chorążanka Podolſka.

*PODOLEC *herbu Dąbrowa* w Podlaſkim Woiewodztwie. Mikołay Podolec, z
Seymu 1638 Kommiſſarz do granic Wołyńſkiego Woiewodztwa, y Pińſkie
go powiatu. *Conſtit: fol: 19.* Marcin miał za ſobą Klepacka, ktora mu powi-
ła dziewiączu ſynow, z tych piąciu na rożnych woynach poginęło, zoſta-
ło ſię ieſzcze czterech, to ieſt, Staniſław, ktory zpłodził dwie corki, Woy-
niłowiczową y Stryżewſką, tyleż ſynow, Jerzego y Dominika, obadway w
Zakonie Soc: JESU; był ten Staniſław Piſarzem Grodzkim Słonimſkim,
brat iego Konſtantyn Podſtolim Bracławſkim, złączył ſię dożywotnie z
Krzczonowiczowną, z tey potomſtwo, corki dwie, Kaczanowſka y Szcze-
ſnowiczowa, ſyn ieden, ale nie żonaty umarł. Mikołay trzeci brat, poiął
Waſilewſką, z tey ſyn ieden Jędrzey, z Jelcowny zrodził trzech ſynow,
żyiących temi czaſy. Czwarty Jan, tego, z Konſtancyi Rudziejowſkii, trzech
zoſtało ſynow, Michał nie dawno umarł, zpłodziwſzy z Wawrzecką Sę-
dzianką Ziemſka Bracławſką, ſyna, y corek dwie. Jędrzey brat Michała,
żona iego Hoppenowna Strażnikowna Słonimſka, z Mieleſzkowny urodzo-
na. Zygmunt, drugi brat Michała, umarł młodo. Brat ſtryieczny wzwyż
wſpomnionych czterech braci, był Jan Podolec, ktorego z Woynianki
Hreczynianki, dway ſynowie, Dadzibog Piotr Kanonik Inflantſki, y Paweł
w Zakonie Soc: JESU, corka Zardecka; były niegdy Sidorki w powiecie
Słonimſkim leżące, dziedzictwo tego Domu, zkąd tych Podolcow Sidoro-
wicza-

wiczami zwano, ale ich Jan Podolec zbył Lenartowi Uzłowſkiemu Pod-
ſędkowi Wołkowiſkiemu.

PODOLECKI *herbu Wężyk* w Ruſkim Woiewodztwie. Staniſław Podolecki, wie-
lą expedycyami woiennemi wſławiony, żona iego Sienińſka Kaſztelanka
Halicka; iedna z tego Domu była za Herburtem, o ktorey *Okolſki.* Krzy-
ſztof brat Staniſława, nauki wielkiey człowiek, był Stolnikiem Lwowſkim
1590 y Poborcą. *Januſſov: ſtat: fol: 361.*

PODOLSKI *herbu Nałęcz* w Kaliſkim Woiewodztwie y Ziemi Przemyſkiey.
Ci ſię przedtym Domaſławſkiemi zwali, ale od dobr Podolina zawołani
Podolſkiemi. W Xięgach Grodzkich Oſtrzeſzowſkich, w roku 1595, znay-
dzieſz rezygnacyą Podola gornego, od Podolſkiego uczynioną Zapolſkie-
mu. Woyciech Podolſki, z Swierczewſki herbu Łodzia, zpłodził trzech
ſynow, Bartłomieia, Piotra y Jana. Z tych Bartłomiey mąż woienny za
Zygmunta III, w Moſkie, w krwawych zaſługach wział od tegoż Krola
dobra Laſzki, ſyn iego z Zofii Mołzyńſkii Alexander, Porucznik Uſarſkiey
chorągwi 1632, z Katarzyny Orchowſkii Podczaſzanki Chełmſkiey, zpłodził
Jędrzeia Kanonika Przemyſkiego, Proboſzcza Łęczyckiego, Deputata
ſiedm razy na Trybunale koronnym, w prawie duchownym y Oyczyſtym
dziwnie biegłego, umarł 1654, y Woyciecha. Piotr brat Bartłomieia, oſiadł
w Przemyſkiey Ziemi, ſynowie iego zaś ci: Alexander, Jędrzey, Zy-
gmunt, y Samuel w Zakonie naſzym, rządził Collegia, Brzeſkie, Kroſień-
ſkie, y Sendomirſkie, umarł 1701. Jan, trzeci brat Bartłomieia y Piotra, na
Oyczyźnie zoſtał. Adam 1685 Kommiſſarz z Seymu do granic od Śląſka
Conſtit: fol: 14. Jędrzey Antoni Scholaſtyk Gnieznieńſki, Archidyakon y
Officyał generalny Przemyſki, Adminiſtrator kościołow na Spiżu, Pro-
boſzcz Łancucki, Deputat kilka razy na Trybunał koronny, ba y Prezy-
dent, już miał y Nominacyą na Suffraganią Chełmſką, wſzakże go ta
nie doſzła: dzwon wielki do ſwego kościoła ſprawił, 1701. Ociec iego A-
lexander z ſwoim Wuiem Trzebińſkim, iezdził Sekretarzem legacyi do
Porty Otomańſkiey. Brat tego Scholaſtyka Franciſzek, Podczaſzy Laty-
czowſki, mąż rycerſki, Jadwiga Jana Zielonki. N. Antoniego Choyna-
ckiego, małżonki. Samuel y Adam w Litwie 1700.

*PODOLSZYNSKI w Ziemi Warſzawſkiey. Jan Podolſzyńſki 1674 podpiſał e-
lekcyą Jana III Krola.

PODOSKI *herbu Junoſza* w Xięſtwie Mazowieckim y Litewſkim, Dom ſtaro-
żytny: z ktorych, Domarat z Sarnowa Podoſki, ſyn iego Jakub miał za ſo-
bą Małgorzatę Kraſińſką Stolnikownę Ciechanowſką, koło roku 1490 *Geneal:
Kraſinſk:* dawniey zaś, Derſzław Chorąży Zakrocimſki 1436, *Statut Łaſk: fol:
140:* tenże czy inſzy Derſzław z Podoſia, Kaſztelan Wyſzogrodzki 1452. *Stat: Ma-
ſov: fol: 94.* ſyn iego Staroſta Warſzawſki, Liwſki, Łomżyńſki, Kamińſki, Pan
doſtatni y ſzczodry, Bobińſkim, Chotkowſkim, Rogowſkim, ſługom ſwoim,
dobra ſwoie w zaſługach rozdał; zoſtawił czterech ſynow, Marka y Łu-
kaſza Kanonikow Płockich y Poznańſkich, Mateuſza, Podczaſzego u Krola
Zygmunta I; tego z Kościeleckii herbu Ogończyk, trzech ſynow zoſtało,
Krzyſztof Proboſzcz Klecki, Kanonik Krakowſki, Mikołay y Staniſław; y
Jana Sędziego Ziemſkiego Ciechanowſkiego; był też Jan Podkomorzym
Ciechanowſkim w roku 1496, iako czytam *w Stat: Mazow: fol: 110,* ale to in-
ſzy y dawnieyſzy od Jana tego Sędziego, o ktorym *Paprocki* piſze, ten z
pierwſzą żoną Brzoſzkowſką, zpłodził cztery corki, Annę Drożyńſką, Zocho-
wſką, Młodzianowſką, czwarta Panną umarła, y ſynow ſześciu, Łukaſza,

Marka,

Marka, Jana, Mateuſza, Staniſława y Bartłomieia; z druga żoną Goryńſką herbu Poray, zpłodził także cztery corki, Przeczkowſką, Nieborſką, Słoſtowſką, y Suchczycką, tyleż ſynow, Marcina, Mikołaia, Floryana y Krzyſztofa. Z tych Łukaſz Proboſzczem był Gnieźnieńſkim, Kanonikiem Krakowſkim, ktory od Auguſta krola w rożnych legacyach ieździł do poſtronnych Monarchow, iako do Ferdynanda, gdy ieſzcze był Xiążęciem, y znowu, gdy iuż Ceſarzem zoſtał; ieſt liſt Hozyuſza Kardynała do niego w ten czas piſany, *tom: 2 Operum Hoſii fol: 254.* U Maxymiliana także Ceſarza, ſześć lat nieodieżdzaiąc, był na rezydencyi, w Linczu u Krolowy na pogrzebie; od Stefana także Krola po dwakroć legacyą ſprawował do Ceſarza Rudolfa; o nim piſze *Robertellus: Lucas mihi propter ſingularem virtutem & eruditionem cariſſimus.* Marek Kanonikiem był Gnieźnieńſkim y Płockim. Jan miał za ſobą Bartnicką, ktora pierwey była za Mikołaiem Narzymſkim Kaſztelanem Sierpſkim, ten w Litwie oſiadł, trzymał tamże Woytoſtwo Wileńſkie. Jan był Kaſztelanem Raciązkim y Staroſtą Ciechanowſkim, żona iego Chodorowſka, od niego był Karol Podoſki w Minſkim Woiewodztwie, ktory odważnie ſtawał przeciw Moſkwie y Kozakom, zabity od Moſkwy w kraiu Wołkowiſkim; ieſt o tym Kaſztelanie Raciązkim czeſta wzmianka w Konſtytucyach, iako 1611 Kommiſſarſtwo mu zlecono do traktowania o pokoy z Moſkwą, *Conſtit: fol: 2,* w roku 1613 Kommiſſarz do ułożenia Prowincyi Smoleńſkiey *Conſtit: fol: 37,* y do zapłaty woyſku, w roku 1626 deputat na Trybunał Radomſki *Conſtit: fol: 5,* Mikołay Cześnik Ciechanowſki 1587 *Conſtit: fol: 435.* Mikołay Grammatyka Podoſki, Poborca w Ciechanowſkim 1595 *Conſtit: fol: 676.* Jan Kaſztelan Ciechanowſki, z Seymu 1616 Kommiſſarz do granic, *Conſtit. fol: 29.* tenże to ſani zdami ſię był potym Woiewodą Mazowieckim 1630, miał za ſobą Brzoſtowſką, ſyn iego Paweł 1632, a w roku 1648 iuż Chorąży Ciechanowſki. W Podlaſkim Woiewodztwie Jan Cześnik Rożańſki, żona iego Anna Kraſińſka Kaſztelanka Ciechanowſka. Paweł 1632, Maciey 1648. W Krakowſkim, Paweł, Franciſzek, Łukaſz y Alexander 1705. Kazimierz Mikołay Chorąży, 1662 deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 5,* a potym Podkomorzy Rożańſki, y Makowſki, poſeł na Seym 1676, *Conſtit: fol: 19;* ſyn iego miał za ſobą Konſtancyą Tarłowne, Alexandra Kaſztelana Zawichoyſkiego, y Joanny Koſtczanki, corkę. Jakub Staroſta Ciechanowſki, Kaſper, Mateuſz 1632, Floryan Cześnik Rożańſki 1648. Marcin Kazimierz w Ziemi Nurſkiey, Jozef w Ziemi Wiſkiey 1674. Mikołay w roku 1703 Cześnik Ciechanowſki, daley Kaſztelan, a temi czaſy Woiewoda Płocki, żona iego Teofila Wapowſka Stolnikowna koronna, wdowa po trzech mężach, z pierwſzey żony zoſtawuie potomſtwo, z korego nayſtarſzy ſyn Staroſta Dobrzyńſki, zaślubił ſobie 1740 Ogińſką Podſtolankę Litewſką, z Humiecki Woiewodzanki Podolſkiey zrodzoną. N. Podkomorzy Rożanſki poſeł na Seym 1738. Jan Podoſki miał za ſobą Małgorzatę Kobylnicką Chorążankę Zakrocimſką, Starościankę Praſnyſką.

PODSĘDKOWSKI *herbu Trzaſka* w Rawſkim Woiewodztwie. Bartłomiey Podſędkowſki miał za ſobą Zofią Chociwſką, z tey zpłodził ſyna Marcina, ktorego z Magdaleny Grotowſki ſyn Jędrzey, ten z Konſtancyą Parzklińſką, miał corkę Annę, Mateuſza Leſzczyńſkiego Beliny małżonkę. Jan 1648 w Bełzkim. Jan w Podlaſkim 1674. Antoni, dobra iego Zboroſzow ſtary. Franciſzek, wieś iego Sterkowiec pod Bereſteczkiem. Anna była za Woyciechem Pikulſkim Rogalą.

*PODWERBECKI. N. Podwerbecka dziedziczka dobr na Podolu, żyła z Mikołaiem Jordanem.

*PODWINSKI w Woiewodztwie Minſkim. Gregorz Podwińſki 1648, patrz Narkiewicz.

PODWYSOCKI *herbu Oſtoia.* Fares Dworzanin Zygmunta I, Woyciech, brat iego Grzegorz Podwyſocki miał ſynow, Jana y Bazylego, z tych Bazyli miał za ſobą Teofilę Pierzcholankę, z ktorey corka Katarzyna była za Staniſławem Woyciechem Cichowſkim. Są Podwyſoccy y herbu Sas.

POGIRSKI w Woiewodztwie Trockim. Jerzy Pogirſki, 1632, Krzyſztof Łowczy Rzeczycki 1648. Lew Jan Marſzałek Rzeczycki, był poſłem na Seym 1667, ztamtąd Kommiſſarzem ſtanął do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 45.* Na tymże Seymie dobra Malewice, Nikonowice, Choczynkę w Ziemi Rzeczyckiey, ktore tylko *advitalitio jure* trzymał, dano mu prawem dziedzicznym wiecznym, a to dla tego, że dobra ſwoie w Smoleńſkim Woiewodztwie, Moſkwie według paktow puſzczonym, wielką częścią dla dobra Oyczyzny w ich ręku zoſtawił, *Conſtit: fol: 14.* Konſtytucya 1678 wſpomina iego zaſługi, *fol: 19,* poſłował y na Seym 1683: y z niego deputatem ſtanął na Trybunał Skarbowy. Adam miał za ſobą Kryſtyne Oziębłowſką.

POGONIA *herb 1mo.* Wielkie Xięſtwo Litewſkie, że Pogoni w herbie ſwoim zażywa, mowiłem w pierwſzym tomie, gdziem opiſał. zkąd y kiedy ten herb nabyty, *fol: 7,* tamże zaraz przydałem, ktore Domy z Xiążąt Litewſkich linii idące, tym ſię herbem ſzczycą, a w trakcie dalſzym tegoż tomu znaydzieſz, ktore ſię Woiewodztwa w Xięſtwie Litewſkim tymże herbem znaczą. Tu przydaię, że do tegoż herbu należą Gedyminowie, Koryatowiczowie, Lingwiengewiczowie, Olelkowiczowie, Pruńſkie Xiążęta. *Andreas Victorellus tom: 2 de Vitis Pontificum Romanorum fol: 1995,* kładzie takie *numiſma,* na ktorym z iedney ſtrony byli dway Swięci Apoſtołowie, Piotr y Paweł, iedenże krzyż w ręku trzymaiący, z drugiey ſtrony Jezdziec na zapędzonym romaku z mieczem właśnie Sarmackim zanieſionym do gory, iakby do cięcia, a pod nim te litery przydane, N E R, y rozumie że to *numiſma* iuż po Juſtynianie Wielkim Ceſarzu y iego czaſach z miennicy wyſzło.

POGONIA *herb 2do.* Powinien bydź mąż zbroyny na koniu w pędzie w prawą tarczy zaciekły, w prawey ręce kopiią iak do potykania zanieſioną trzymaiący; tego herbu zażywał Konrad Xiąże Mazowieckie, po wielu z nieprzyiacioł zwycięſtwach otrzymanych, o czym *Bielſki fol: 173,* luboć przydaie ten autor, że pod czas woyny, tedy ten Konrad, z złożonym drzewem tego rycerza noſił, a podczas pokoiu, co rzadko u niego było, tedy proſto dzidę noſzącego; przecięż nie był to wſzyſtkich Xiążąt Mazowieckich herb, ale tylko iednemu Konradowi zwyczayny; ponieważ Xiążęta Mazowieckie, ile z linii Piaſta idące, orłem ſię zawſze pieczętowały Polſkim, iako indziey obaczyſz.

POGONIA *herb 3tio.* Powinien bydź nagi iezdziec, w prawą tarczy na koniu zapędzony, czy to dzidą Smoka przebiiaiący, iakom go położył w tomie pierwſzym *fol: 383,* czy też ſzablę w ręku trzymaiacy, iako ma *Okolſki tom: 2, fol: 447, Stryikowſki w kronice ſwoiey lib: 4 fol: 120,* powiada, z Latopiſzczow Ruſkich, że gdy Olech albo Alexander, ktory z Ihorem Kiiowſkim, Nowogrodzkim, Pleſzkowſkim &c. Xiążęciem, Ruſkim kraiom lat 33 panowali, z woyſkiem ſwoim pod Konſtantynopol przyciągnął, y ściſtym go obleżeniem przyciſkał, wprawdzieć ſię podarunkami Ceſarſkiemi dał ubłagać, że od miaſta tego uſtąpił; ale na pamiątkę odwagi ſwoiey, herb ſwoy na tarczy w tym tam mieście zoſtawił; dorozumiewa ſię tedy *Stryikowſki,* że to tenże herb był, ktory on widział z wieży Galackiey zawieſzony w Kon-

ſtantynopolu, bardzo podobny do Pogoni Xiążąt Moſkiewſkich. Niektorzy w tym herbie powiadaią, że powinien bydz S. Jerzy Smoka przebiiaiący kopią, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie pod Czetwertynſkiemi *fol: 383*, gdziem herb ten pierwſzy położył; ponieważ y oni nic pewnieyſzego, że z Xiążąt Ruſkich pochodzą. Do tegoż herbu należy herb Meſzczerynow, to ieſt iako go opiſuie *Mſ. X. Koiałow:* Jezdziec w ſukniach zielonych, na koniu białym w biegu nazad z łuku odſtrzelaiący ſię, w polu błękitnym, miaſto hełmu, korona złota: ponieważ y oni, nietylko że z Moſkwy z tym herbem do nas przyſzli, ale też idą od Amirgereia Carewicza Kaſimowſkiego.

Pogonia herb 4to.

W Polu żołtym ręka po ramię zbroyná, mieczem dobytym w prawą tarczy zanieſiona, z obłoku niby wychodząca bydz powinna, w hełmie z korony takaż ręka wychodzi. Piſali o nim; Paproc: *w Gniazdzie fol:* 1134. *O herb: fol: 566. Okol: tom: 2 fol: 448. Kleynoty fol:* 73. *Petraſancta cap* 65 twierdzi, że wiele bardzo Domow po rożnych kroleſtwach, oſobliwie w Brunświku, Frankonii, Miſnii, we Włoſzech y Sląſku, zbroyney ręki z mieczem w herbie zażywa. *Philippus Villerius Liladamus* rodem Francuz, Miſtrz naywyżſzy Rodyiſkiey kawaleryi, po długo wytrzymanym oblężeniu od Solimana Cara Tureckiego, z tey wyſpy gwałtem wyrzucony w roku 1523 od Adryana VI Papieża w nadgrodę męſtwa ſwego, w herbie nadany ręką z gołym mieczem, y manipularzem, z napiſem: *Pro fide. Spondan: in Annal: Eccleſ: num:* 3. Jerzemu Sikulczykowi, przezwiſkiem Doſa, Rotmiſtrzowi, gdy w ſzczegulney

ney utarczce, Tureckiemu Rotmiſtrzowi, iednym cięciem, rękę prawą y z mieczem odciął, Władyſław Jagellonowicz Krol Węgierſki y Polſki, łancuch złoty na ſzyię włożył, a krom inſzych donatyw, w herbie nadał też ſamę rękę z mieczem odciętą. *Bzovius in Annal: pod rokiem 1514. Iſtvanſius lib: 5. Hiſtor:* Takbym tedy rozumiał, y o tym herbie Pogonia, że za podobneż dzieło mężnemu iakiemu Rycerzowi pozwolony. *Paprocki z Długoſſa powiada*, że Klemenſowi z Kłaiowa, Janowi Dziekanowi Krakowſkiemu, Mikołaiowi Bielunka, y innym odważnym kawalerom, nadany, kiedy iednak y od kogo, zamilczał: co zaś *X. Rutka in Mſ.* piſze, że od Ludwika Krola Polſkiego y Węgierſkiego, to ſię utrzymać nie może, ponieważ dobrze przed Ludwikiem Krolem iuż w Senacie zaſiadali herbowni tey Pogoni, iako ſię mowić będzie pod Sandami. Mało co ſię rożni od tego herbu, herb Pleſzkowſkich, od Stefana Batorego, nadany, tylko że ręka u Pleſzkowſkich z obłokow nie wychodzi, y na hełmie powinno bydź poł męża zbroynego, z mieczem w prawey ręce zanieſionym do cięcia: co *Okolſki* zowie Pogonia 5to.

Herbowni.

Bielunka	*Minczer*	*Radamſki*	*Uieyſki*
Hunorowſki	*Pleſſkowſki*	*Keplińſki*	*Wandzon*
Kamieniczny	*Poczobod*	*Sando*	*Zatuczſki*
Kłaiowſki	*Potemkin*		

*POGONOWSKI. w Woiewodztwie Lubelſkim Tomaſz Pogonowſki, Stefan w Podolſkim 1674, podpiſał elekcyą Jana III Krola Polſkiego.

*POGORSKI *herbu Ogończyk.* Jędrzey z Kościelca Pogorſki Burgrabia Malborſki 1648. Pogorſkich tranſakcya *w Grodzie Oſtrzeſſowſkim* zapiſana 1617.

POGORZELSKI *herbu Krzywda* w Xięſtwie Mazowieckim. Jakub Pogorzelſki Chorąży Nurſki, Stefan y Tomaſz 1632. Woyciech na Pogorzelcu, Staroſta Nurſki, Zygmunt Chorąży Nurſki, Władyſław, Jędrzey w Podlaſkim Woiewodztwie 1648, Jan w Ziemi Rożańſkiey. N. Sędzianka Warſzawſka Boturzyńſkiego, N. Franciſzka Rzewuſkiego Stolnika Lwowſkiego, małżonki. Jedrzey Soc: JESU S. Teologii Doktor, rządził Nowicyat Wileńſki y Collegium Płockie. Jędrzey Podczaſzy Nurſki, Marcin, Woyciech, Bartłomiey, Paweł, 1674. N. była za Janem Narębſkim.

POGORZELSKI *herbu Wczele* w Wielkieypolſzcze. Jędrzey Pogorzelſki Kaſztelan Przemęcki, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol:* 20. Staniſław Surrogator Kaliſki, poſeł na Seym Koronacyi 1587, *Conſtit: fol:* 440. N. Felicyana Bardzkiego małżonka, ale *ſterilis.* Hieronim Staroſta Powidzki, Rotmiſtrz krolewſki 1658: miał za ſobą Elżbietę, ſynowicę Błociſzewſkiego Staroſty Uyſkiego. Staniſław y Chryzoſtom 1632. N. Remigiana Zaleſkiego Podczaſzego Poznańſkiego małżonka: N. miał za ſobą Uieyſką, z ktorey corki, Maryanna Janowi Radzewſkiemu, Kryſtyna Bielickiemu, trzecia Melchiorowi Konarzewſkiemu herbu Wręby, zaślubione, y ſyn Staniſław Kaſztelan Kaliſki, oſtatni z tego Domu wſzedł do grobu, złączył ſię był dożywotnie z Smuſzewſką, z niey była corka Zofia, ktora ſię w małżeńſtwo doſtała Witoſławſkiemu, dobroczynna na Rezydencyą naſzę Choynicką 1675. Hieronim Staroſta Powidzki, Rotmiſtrz *1658*, *Komput Woyſka.* Barbara Adamowi Bielińſkiemu zaślubiona.

POGROSZEWSKI *herbu Roch.* Jerzy Pogroſzewſki w Woiewodztwie Ruſkim 1632.

Jan na Horodyszczu w Wołyńskim 1648, Adam w Ziemi Warszawskiey 1674. Jan *Soc: JESU* umarł w Rawie 1680. N. była za Teodorem Kulewskim. N. za Franciszkiem Swirskim. Od Pruszkowskich poszli, piszą się zaś z Wielkiego Pogroszewa. Jan Pogroszewski z Zielonczanki zpłodził Jana Jakuba Podsędka Ziemskiego Podolskiego temi czasy, ktory *imo voto* poiął Buszkowską, *2do* Zagorską, z tych dzieci młodo pomarły, *3tio* Lamerownę Barbarę, z tey zostawuie syna Adama.

*POKLĘKOWSKI w Kaliskim Woiewodztwie. Woyciech Poklękowski 1632, Stefan 1674. Stanisław Pisarz Grodzki Sieradzki, deputat na Trybunał 1740.

*POKŁONSKI w Xięstwie Zmudzkim, Jerzy Pokłoński 1621. Jędrzey mąż rycerski, brat iego Rotmistrz w Litewskim woysku, poimany od Szwedow pod Filipowem 1656. Piotr 1648. Są drudzy w Pińskim Powiecie, z ktorych Piotr Wodzgir Pokłoński Pisarzem był Grodzkim Pińskim.

Pokora herb.

O Tym herbie piszą *Bielski fol: 134. Paproc: w Gniazdzie fol: 1132. O herb: fol: 345. Okol: tom: 2 fol: 451. Kleynoty fol: 73*, że w polu błękitnym powinna bydz podkowa barkiem do gory prosto, hakami na doł postawiona, przez nię poprzek od prawey strony klucz, między ktorego zębami, krzyż, na hełmie nad koroną trzy albo pięć pior strusich. *Paprocki in strom:* powiada, że nabyty, za czasow Hermanna Monarchy, gdy przodek tego herbu za iakiś excess pokutuiac, do Rzymu zaszedł, od Papieża otrzymał taką forma herb, co y samo imię tego herbu Pokora, mowi, że iest dowodem. Na Rusi, powiada, że iest wiele Domow, ktore do tego herbu należą, przecięż iam się nigdzie nie doczytał tylko o Chmielińskich w Kaliskim, z ktorych Ignacy kwitnął 1697, y Lichtańskich. Dobiesława takze Pokory doczytał się gdzieś *Paprocki*, ktory w Lublinie klasztoru pewnego przeciwko natarczywości Tatarskiey mężnie obronił, ktorego potomstwo za czasow Paprockiego na Rusi było.

*POKROSZYNSKI *herbu Ostoia*, ale z tą odmianą, że nie z bokow miecza, ale na samym mieczu kładą dwa Xiężyce nie pełne ieden pod drugim, obiema rogami każdy na doł, a na hełmie trzy piora strusie. Z tych Paweł, z Moskwy wyszedszy, osiadł pod Grodnem w Mokrcu, Piotr osiadł w Podlasiu, Cześnikiem Bielskim umarł, zostawiwszy dwoch synow, Jędrzeia y Mikołaia, pierwszy był Sędzią Brańskim, drugi Podkomorzym Drohickim, synowie iego trzey, Krzysztof Kasztelan Podlaski, Stanisław y Paweł. Krzysztof Pokroszyński, wspomina go *Konstytucya 1662 fol: 24*, był potym Sędzią Grodzkim Lidzkim 1674, żona iego Dorota Dąbrowska. Jerzy Cześnik Lidzki tegoż roku, Jędrzey y Władysław. N. Woyski Lidzki fundował OO Dominikanow w Słonimiu co approbowała *Konstytucya 1685 fol: 9.*

*POKRZYWNICKI *herbu Bończa* w Ziemi Ciechanowskiey. Stanisław Pokrzywnicki w Płockim Woiewodztwie 1648. Jędrzey 1674 w Ciechanowskiey Ziemi.

*POKRZYWNICKI *herbu Grzymała* z mężem zbroynym, w Łęczyckim Woiewodztwie. Samuel Pokrzywnicki 1648. Rafał, porzuciwszy życie zakonne y na świat się wrociwszy, gdy w Szatku na Seymiku, między zawaśnionemi dwiema Partyami, taka zatarga urosła, że się obiedwie strony do broni rzuciły, lubo on do żadney z nich nie mięszał się, w tumulcie iednak, czyli raczey za skrytym sądem Boskim, trzema kulami przeszyty, w głowę, w piersi y łono, widząc że umiera, zawołał. *Tria me vota occidunt, in capite, Votum obedientiæ, in pectore, paupertatis, in ingvine, Castitatis*; w tym y mowę y życie zamknął. *Janczyn: in Mss.* Maciey z Pokrzywnicy, miał za sobą Katarzynę Mycielską, z tey było dwoch synow, Jan Referendarz Koronny, Dziekan Gnieźnieński, Proboszcz Krakowski, kilka razy Prezydent Trybunału koronnego, osobliwie *1694*, 1710, 1712, Krucyfer u Olszowskiego Arcybiskupa: ofiarowano mu Arcybiskupstwo Lwowskie, ale go przyiąć niechciał, umarł w dobrey starości, y Kazimierz Miecznik Sieradzki 1696, ten z Korycińskii, zpłodził Jana Starostę Szatkowskiego, od ktorego z Niewiarowskii zostaie się corka, y trzech synow. Mikołay y Adam *1632* w Wołyńskim.

POKRZYWNICKI *herbu* Leliwa w Xięstwie Litewskim, *to Paproc: y Okol:*

*POKRZYWNICKI *herbu Lubicz* w Prusiech y Ziemi Ciechanowskiey. Z tych Ignacy Pokrzywnicki temi czasy w Zakonie naszym.

*POKUTYNSKI. N. Pokutyńska była za Michałem Pepłowskim. Mateusz w Zakonie naszym, Rektor Collegii Pułtuskiego 1705.

POLA *w tych herbach znaydzieß.* Alemanni, Brzeza, Gerstorf, Karęga, Kleinfeld, Kotwicz imo & 2do, Kromer, Guczy, Strzalin, Zeybersdorff.

*POLA. Jan Pola towarzysz długo służąc w woysku Koronnym, dla męstwa nobilitowany 1662, *Constit: fol: 40.*

*POŁAIOWSKI *herbu Wąż* z Połaiowic pod Miechowem, *Długoß u Nakiel: w Miechowii* N. Połaiowski Podczaszy Podolski, poseł z Podolskiego 1674.

POLANOWSKI *herbu Pobog* w Woiewodztwie Ruskim, z Polanowiec w Kuiawach się piszą. Jan Polanowski Cześnik Halicki, długo na Podolu rycerskim chlebem się bawiąc, poiąwszy tam w małżeństwo Hincownę dziedziczkę dobr wielkich, tamże osiadł, z niey zpłodził trzech synow, Walentego *sterilem*, wspomina go Poborcą w Ziemi Halickiey, *Konstytucya 1593 fol: 660.* Jerzego Woyskiego Halickiego, y Bartłomieia, ci na wszystkie za swego wieku okazye, nietylko, że osobiście przeciwko nieprzyiaciołom Oyczyzny stawali, ale też znaczne poczty, swoim nakładem zaciągnione, do

obozu zprowadzali. Od tych dwoch byli ſynowie, Alexander y Miko-łay, ktorzy w Wołoſzech na woynie pogineli. Samel Rotmiſtrz, dwa ra-zy był w niewoli Tatarſkiey, cięty y ſtrzałą poſtrzelony, miał zdami ſię za ſobą Annę Kaſzewſką, ale z nią żył bezpotomnie. *Geneal: Belzec:* Zbi-gniew brat iego, y ten ſię w łyka Tatarſkie doſtawſzy, ledwo znaczną ſummą wolność ſobie kupił. Staniſław mąż rycerſki 1632. Woyciecb ſyn Bartłomieia w okazyi z Moſkwą kilka ſzwankow ponioſzy, zdrowia w o-błeżeniu nadwątliwſzy, reſztę ſłabego zdrowia w domu kurował. Jan brat iego rodzony Podczaſzy Halicki, poſłował na Seymy 1626 y 1627, zkąd był deputatem na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 38 y fol: 6:* części ſwoiey w Swinkowcach uſtąpił Marcinowi Kalinowſkiemu Woiewodzie Czernie-chowſkiemu 1625 *Acta Caſtren: Camenec:* Bywał y na Trybunał koronny de-putatem, iezdził w poſelſtwie do Raduliuſza Hoſpodara Wołoſkiego; zo-ſtawił ſynow dwoch, z ktorych Piotr młodo umarł, niewiem czy nie ten Piotr miał za ſobą Bydłowſką. Alexander naprzod Chorąży Sanocki, po-tym Stolnik koronny, buzdygan ſwoy zawieſił przy Obrazie Matki Boſkiey Częſtochowſkiey, ſławny to był rycerſkiemi dziełami Pułkownik w obo-zie pod Chocimem, wſpominaią go *Konſtytucye* 1683. Kommiſſarzem do traktowania o pokoy z Carami Moſkiewſkiemi, *Conſtit: fol: 2.* podobno był potym Kaſztelanem Lubelſkim po Paryſie. N. Podſtoli Buſki, poſeł na Seym 1724. Franciſzek Miecznik Podolſki, żona iego Katarzyna Grabianczanka. N. miał za ſobą Katarzynę Strzemeſką. N. Polanowſka była za Branickim. N. za Kazimierzem Gumowſkim Cześnikiem Zakrocimſkim. N. Łowczy Bełzki, miał za ſobą Katarzynę Sierakowſką Podſtolankę Bracławſką. N. Chorąży Sochaczowſki poſeł na Seym 1738.

POLANOWSKI *herbu Starykoń* w Krakowſkim Woiewodztwie. Połanowſki Mikołay, ktory w roku 1536 przedał Polanowice Oyczyznę ſwoię Jadwi-dze Pernuſowy, o czym kładzie *Paprocki* z Xiąg Ziemſkich Krakowſkich dokumenta, zpłodził z Anną Otfinowſką herbu Gryff, corek pięc, y ſynow ſześciu, z tych czterey zeſzli bezdzietnie. Jan, piąty ſyn Mikołaia, zabie-giem ſwoim przyſzedſzy do znaczney maiętności, zoſtawił z dwiema żo-nami, ſyny y corki, Macieia y Jana ludzi rycerſkich, Jan był Komorni-kiem granicznym Xięſkim. Tomaſz ſzoſty ſyn Mikołaia, Opat Swięto-krzyſki Zakonu S. Benedykta na Łyſey gorze, zſzedł z tego świata w ro-ku 1582, Klaſztorowi temu zoſtawiwſzy miednicę y nalewkę, ſrebrne, łan-cuch z krzyżem, pierzcień z ſzafirem, y ornat bogaty, dwie wſi oſadził klaſztorowi, y inſzych prowentow przyczynił, mąż ſzczodry. Tegoż Mi-kołaia brat rodzony był Staniſław, od ktorego ſynowie zoſtali, co ſię poka-zuie z Xiąg Ziemſkich Krakowſkich 1536. Kilka z tego Domu było Xie-niami w Staniateckim klaſztorze. Ignacy w Zakonie naſzym temi czały.

*POLANSKI. Piotr Polańſki Cześnik Sanocki 1670, z Seymu Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 27.*

*POLASZKOWIECKI. w Nowogrodzkim Woiewodztwie. Jan Polaſzkowiecki 1632 podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola.

*POLCZYCKI w Pińſkim powiecie. Mikołay Polczycki 1632, podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola Polſkiego.

*POLENCZ *herb.* Dwa ſkrzydła bydź powinny nie rozciągnione, barkami ſwemi oba do lewego boku tarczy obrocone, przez nie balka rowno ſię zaczyna-iąca y kończąca z niemi, nad hełmem y koroną oſoba w koronie po kola-na, opaſana, bez rąk, rękawy iednek oba u niey widac, ſuknia na niey niby Szacho-

Szachowana, nad koroną tey oſoby, pawi ogon, tak go opiſuie *Mſ. o Fami-liach Pruſkich*, ia tu tego herbu kſztałtu nie kładę, bo ta Familia w Pruſach ſię tylko Xiążęcych gniezdzi, luboc ſiła Domow Polſkich z niemi zkolli-gowanych. Z tego Domu był Jerzy Polencz Biſkup Sambieńſki, ktory Biſkupſtwo ſwoie rezygnowawſzy w ręce Woyciecha Miſtrza Kryżackie-go 1524, Luterſkim iadem zarażony, publicznie wziął za żonę Truchſeſſowne, y całą dyecezyą do tychże błędow pociągnął, o czym *Joannes Leo in Hi-ſtor: Pruſſiæ.* Alexander dziedzic w Langnowie, Woyciech y Fryderyk bra-cia, podpiſali Kommiſſyą Krola Zygmunta III 1609. Jan miał za ſobą Bran-townę. N. była za Henrykiem Brantem, druga za Wincentym Weneckim, trzecia za Aſſwerem Brantem Staroſtą Prabutſkim, czwarta za Janem Le-waltem,

*POLESKI w Sieradzkim Woiewodztwie. Jacek Poleńſki 1632. Poleſki miał za ſobą Mycielſką. Ewa Jana Politalſkiego żona, *Acta Caſtr: Opoczn: 1639.*

*POLESKI *herbu Krzywda*, w Ruſkim Woiewodztwie, Staniſław z Poleſia Pole-ſki 1632.

*POLEWICZ w Powiecie Lidzkim. Michał Polewicz Piſarz Grodzki Lidzki 1674, ſyn iego Kazimierz. N. w Zakonie naſzym.

*POLIB *herbu Łabędz.* Tacyanna Polibianka tego herbu, była za Iwanem Me-ſzczerynem Cześnikiem Smoleńſkim.

*POLICHNOWSKI w Ziemi Dobrzyńſkiey, Staniſław Polichnowſki 1632. N. Polichowſki miał za ſoba Apollinarę Linowſką.

POLICKI *herbu Prawdzic* w Wielkieypolſzcze. Woyciech Policki, Piſarz Ziem-ſki Poznańſki, 1532 naznaczony do korrektury Statutu koronnego, ktory w tym roku wſzedł do druku. Woyciech drugi, w poſtronnych obozach z niemałą imienia ſwego ſławą ſtawał. Melchiorowi, y iego ſynowi Stani-ſławowi, dożywocie na Woytoſtwie Zukowie, w Staroſtwie Lubelſkim, za-piſała *Konſtytucya 1611, fol: 37.* Krzyſztof w Wileńſkim Woiewodztwie 1632, N. była za Woyciechem Liſieckim.

POLIKOWSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Lubelſkim Woiewodztwie. Lenard, Jędrzey, Jakub, Paweł, Mikołay, Tomaſz, Polikowſcy, w Ziemi Liwſkiey 1648.

POLIKOWSKI *herbu Junoſza* w Podolſkim Woiewodztwie.

*POLIKOWSKI *herbu Prus imo* w Ziemi Łukowſkiey.

POLITANSKI *herbu Oſtoia* w Łęczyckim Woiewodztwie, czy iak ich inni piſzą: Politalſki, Stefan dziedzic na Szczukoczycach y Borzęcinie w Powiecie Piotr-kowſkim, ſioſtra iego Zofia, była za Jędrzeiem Stokowſkim herbu Drze-wica 1613, *Acta Caſtren: Opoczn:* Jan miał za ſobą Ewę Poleſką, ſyn iego Wa-leryan Maryannę Zeromſka, z ktorey corka Maryanna, wydana za Franci-ſzka Stokowſkiego, *Acta Caſtr: Opoczn: 1639 & 1661.* Jakub Horodniczy Gro-dzieńſki; Dominik, Antoni y Franciſzek 1700. Mikołay w Ziemi Wieluń-ſkiey, Franciſzek Staniſław w Łęczyckim 1674. Są y w Xięſtwie Lite-wſkim: z tych Maciey Politańſki długo ſłużył w woyſku koronnym, po-tym był ViceEkonomem Ekonomii Grodzieńſkiey; miał ſynow czterech, ieden w Zakonie S. Dominika, drugi Staniſław, trzeci Jan, czwarty Szy-mon. Elżbieta corka Jędrzeia, naprzod Woyciecha Stokowſkiego, po nim Piotra Kozierowſkiego, małżonka. *Acta Caſtr: Vielun: 1611.*

POŁKONIA *herb, patrz Rokoſz.*

Połkozic herb.

Nnnnnnn Głowa

GŁowa oſla ſzara, powinna bydz w polu czerwonym, na hełmie z korony poł Kozy, w prawą tarczy zkierowaney głową wyſkakuie, tak, że nogi u niey przednie do gory zadarte, rogi na grzbiet złożone, tak go opiſuią, *Paproc. w Gniazdzie fol: 72, fol: 108. fol: 1172. O herb: fol: 185. Okol: tom: 2 fol: 473. Bielſki fol: 77.*
O poczatkach tego herbu zgadzaią ſię wſzyſcy autorowie, ktorzy o nim piſali, że z tey okazyi nabyty. Rycerz Polſki imieniem Stawiſz, w zamku pewnym Eczech nazwanym, od Pogan obleżony, długo ſie y mężnie bronił, pomogła mu do tego, zamku należyta fortyfikacya, ták, że nieprzyiaciel nie mogąc ani ſzturmem złamać obleżonych ſerca, ani bogatemi obietnicami zmiękczyć, oſtatniego ſię ſpoſobu chwycił, to ieſt, głodem w zamku zamkniętych wymorzyć, y przymuſić do poddania ſię. Wytrzymali przez iakiś czas obleżeni niedoſtatek, a potym też Stawiſz fortelu na nieprzyiaciela zażył; oſła y kozę zábić kazał, y ſkory wołowe tą krwią pomazawſzy, z murow zamku wywieſić kazał; ba y ſztukami do obozu Pogańſkiego rzucać kazał: Co obaczywſzy nieprzyiaciel, że tak ſiła ieſzcze żywności maią dla ſiebie, że ich ani głodem przyciſnąć, ani ſiłami zawoiować było nie podobna, od zamku ze wſtydem uſtąpił. Pan tego Zamku pochwaliwſzy odwagę onego kawalera, krom innych faworow, y tym go też uprzywileiował, że mu tegoż oſła głowę y poł kozy, tym kſztałtem iako widziſz, w herbie ułożył: działo ſię to *według Okolſk: w roku 1022.* Tak udarowany Stawiſz, powrociwſzy do Oyczyzny, tu godne potomſtwo rozpłodził; ſyna iego Boguſza *Paprocki w Gniazdzie* wſpomina, że żył w roku 1044.

Przodkowie Domu tego. Jedni ſię piſali z Ziemblic: z tych było dwoch braci rodzonych, Stawiſz y Boguſz, ktorych Lambert Biſkup Krakowſki uczynił Kanonikami Krakowſkiemi, w roku 1061. Drudzy z Łąkoſzyna, z tych był Jan Kaſztelan Łęczycki 1413, iako ſie podpiſał na przywiley Hrodelſki, *u Łaſk: w ſtat: fol:* 127. Inni z Bogumiłowic; iako Michał z Bogumiłowic Kaſztelan Sendomirſki, *w Łaſk: ſtat: fol:* 127, w tymże roku. Paweł z Bogu-

z Bogumiłowic Sędzia Ziemſki Krakowſki 1436. u tegoż *Łaſk: fol: 140.* Tamże *fol:* 127. Jan Kaſztelan Czechowſki. Nadto, Jakub Woiewoda Sendomirſki w roku 1222: w tymże roku Meſtwin Kaſztelan Sendomirſki, Urban Kaſztelan Łęczycki w roku 1248, o ktorych ſię mowiło w pierwſzym tomie. Inni ſię piſali z Wilczyc. Marcina z Wilczyc wſpomina liſt Kazimierza Wielkiego w roku 1335, w ktorym zaſługi iego zachwala. Jakuba Hrabię koło roku 1200 zaleca *Nakiel: w Miechow: fol: 69,* ktory wieś Karcze klaſztorowi Miechowſkiemu darował, wſzakże potym, niewiedziec iako ta darowizna iego od klaſztoru odpadła. Inni z Chmielowa. Z tych Michał Sędzią był Ziemſkim Krakowſkim, w roku 1410, ten kościoł w Popkowicach farny wyſtawił, do ktorego u Wiſſa Biſkupa Krakowſkiego uprośił niektore dzieſięciny, *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov:*

Inni z Przemąkowa. Z tych był Jazden Hrabia, ktorego wſpomina liſt klaſztora S. Krzyża na Łyſey gorze w roku 1200, ſyn iego Paweł Biſkup Krakowſki, z Kanonika Krakowſkiego, y Kanclerza Boleſława Wſtydliwego Xiążęcia Polſkiego, na tę katedrę wynieſiony 1266, od Jana Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego poświęcony w poſt wielki, z taką radością gminu wſzyſtkiego, że y podczas tak świętego czaſu, od tańcow ſię nie wſtrzymali; wſzedł był w wielkie nieſnaſki z Leſzkiem Czarnym Xiążęciem Sieradzkim, od ktorego dworzan Ottona y Zegoty herbu Topor, kſztałtnie poimany, w Sieradzu cały mieſiąc przyſtoynie w wielkiey ſtrazy był chowany, nie bez rozkazu Boleſława Wſtydliwego Xiążęcia, albo przynamniey dyſſymulacyi: wyſzło mu to iednak na dobre: bo gdy ſię o to gorliwie uiął Jan Arcybiſkup Gnieźnieńſki, y interdyktem Gnieźnieńſką dyecezyą obłożył, muſiał mu ten ſwoy poſtępek Xiążę Leſzko dobrze nadgrodzic, Ottona y Zegotę z dobr ich rugować. Wſzakże znowu y po drugi raz od tegoż Leſzka poimany, więzienie ſwoie w Sieradzu odwiedził, a trzeci raz od Henryka Xiążęcia Legnickiego. O czym kto chce lepſzey informacyi, niech czyta *Starowolſkiego in Vitis Epiſc: Cracov:* Fundował na Zamku Krakowſkim trzy ołtarze, ieden S. Woyciecha, drugi S. Małgorzaty, trzeci Swiętego Lenarta, zſzedł z tego świata 1292. Hincza z Przemąkowa Podſkarbi Wielki koronny w roku 1399. Indyka z Jurkowa, ktory w roku 1441 dał rękoymią za krola Jagełła, kładzię tu *Paprocki.*

Piotr Biſkup Płocki, obrany do tey Infuły w roku 1232, do czego ſiła mu iego pobożność pomogła; bo z niey pieſzą, do Rzymu peregrynacyą, y nie raz, podeymował, w konwerſacyi nie tylko że był oſtrożny, ale y miły, w obyczaiach poważny. Ten na Seym Sieradzki ziachawſzy, wielkie wolności kościołowi ſwemu otrzymał, ſześć lat na tey katedrze ſiedząc, zoſtawiwſzy pięknych cnot ſwoich iawne przykłady, żyć przeſtał w roku 1238, w kościele katedralnym Płockim pochowany, *Łubieńſki z Długoſſa in Vitis Epiſcop: Płocen:* Był y drugi Biſkup Płocki tegoż herbu Jan, w roku 1425 zmarły, z Oyca Floryana z Kurdwanowa, z matki Katarzyny herbu Serokomla urodzony, ale o tym iuż ſię mowiło pod Kurdwanowſkiemi, do ktorych należał. Y trzeciego Tomaſza imieniem Biſkupa Płockiego w roku 1270, tu rachuią *Paproc: y Okolſki. Łubieńſki* o iego Domu zamilczał, *Długoſs* do herbu Prus go referuie, gdzie y ia onim mowić będę. Herb ten na ſiebie y na Dom ſwoy, na Seymie Hrodelſkim, przyiął Wołczko Kukwa 1413, *Statut Łaſkiego fol: 127.*

Herbowni.

Bietkowſki
Błażowſki
Błedowſki
Boguß
Borzecki
Brzoſtowſki
Chmielowſki
Czyżowſki
Dabkowſki
Dankowſki
Dłuſki
Dobroßewſki
Garlińſki
Goſtyiowſki
Grodowski
Juſtymont
Krzywkowski
Kukwa
Kurdwanowski
Laskowski
Leśniewicz
Ligeza
Mikołaiewski
Minor
Młodecki
Naſiłowski
Niewiarowski
Nowowieyski
Obłak
Pachowski
Pawłowski
Pieſtrzecki
Pikarski
Plichta
Potrykowski
Pezeradowski
Rzeßowski
Sepichowski
Skotnicki
Stamirowski
Strzałkowski
Swiderski
Swidziński
Tabor
Wielowieyski
Wilski
Włodek
Woieński
Wołczek
Wolski
Wrecimowski
Zakrzewski
Zawißa

Bietkowſkich herbu Połkozic opuściłem w pierwſzym tomie, wyraźnie o nich piſże, *Łukaß Paprocki, Łaski Cudow. fol: 42*, z ktorych wſpomina Pawła Bietkowſkiego Kanonika Officyała, a potym Archidyakona Płockiego w roku 1616. Marcin w tymże czaſie.

Brzoſtowſkich herbu Połkozic opuściłem w pierwſzym tomie, atoli ſą w Rawſkim Woiewodztwie, piſzą ſię na Brzoſtowcu, iedneyże z Swidzińſkiemi dzielnicy. N, miał za ſobą Jarzyniankę Kanclerzankę Mazowiecką. Marcin Brzoſtowſki Podſtoli Rawſki, żona iego Katarzyna Mirſka Strażnikowna Litewſka, z tey był ſyn Jan Woyſki Rawſki, ktory katolikiem zoſtawſzy, zbor Kalwińſki na kościoł katolicki obrocił: y corka Maryanna, naprzod za Raczyńſkiego, a potym za Henryka de Raes Podczaſzego Witebſkiego, wydana. N. Brzoſtowſki Karmelita Boſy Prowincyą ich rządził, umarł 1721.

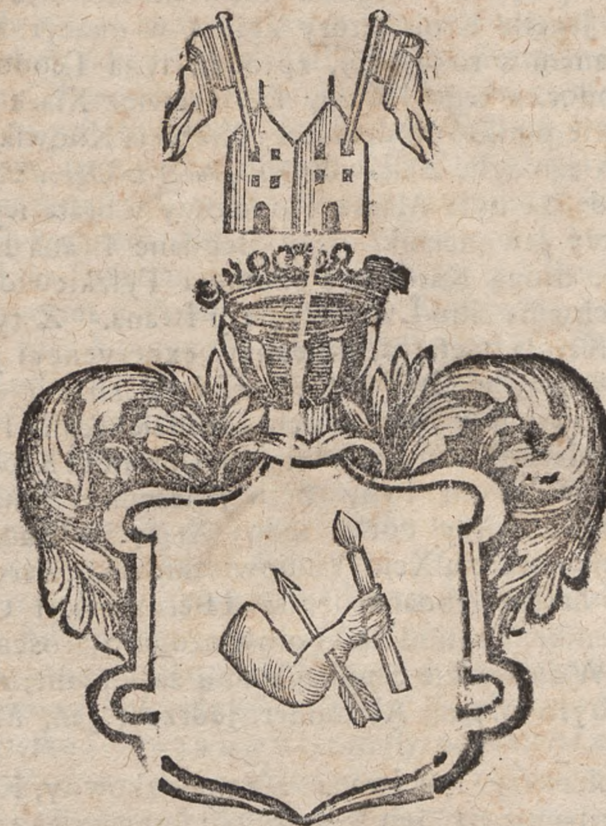
POŁO*MSKI herbu Brochwicz 2do* w Krakowſkim Woiewodztwie. N. Połomſki miał za ſobą Piſarſką Dorotę, z ktorey corka Ewa była za Staniſławem Garlickim. Anna Zakonnica w Sączu. Felix w Nowogrodzkim 1632.

**POŁONSKI herbu Leliwa*, w Pińſkim powiecie. Salwiana Połońſkiego Podſtarościego Mozyrſkiego wſpominaią Konſtytucye. Teodor y Włodzimierz 1648. N. Miecznik Nowogrodzki, ktorego żona Helena 1683: podobno idą od Chlebowiczow, a zatym do herbu Leliwa należeliby, bo *Paprocki* wyraźnie piſze, że Piotr ſyn Staniſława Chlebowicza Woiewody Podlaſkiego, pierwſzy Połońſkim był nazwany.

POŁ *ORŁA herb*, linią tarcza tego herbu wzdłuż przedzielona, na prawey ſtronie tarczy nic nie maſz, na lewey poł orła z głową całą, w bok zkierowaną, ſkrzydło rozpięte, na ſzrodku nad linią krolewſka korona z krzyżem, tak go opiſuie *Okol: tom: 2 fol. 489*, ia tu tego herbu nie kładę, ponieważ y ten autor przyznaie, że ſię w Polſzcze nikt nim nie pieczętuie, chyba w Auſtryi Freikierowie y Stybichowie, z ktorych Maria Eleonora Stibichowna, była za Krzyſztofem Chaleckim Miecznikiem Litewſkim, druga Katarzyna za Władyſławem Woyną Staroſtą Gorzdowſkim. Paczkowie iednak tym ſię herbem pieczętuią.

Połota herb.

Ręka

REka z pochodnią goraiącą w polu czerwonym, w lewą tarczy obrocona, ſtrzałą z dołu nie daleko od koſtki przeſzyta, na hełmie nad koroną, wieża o dwoch wierzchach, cztery okna podle ſiebie w niey, z ktorych dwoch, tak z tey ſtrony, iako y z drugiey, chorągwie wywieſzone; tak ten herb opiſuie *Paproc: o herb: fol: 693. Okol: tom: 2 fol: 453. Biel: fol: 763*, ale mu hełm zle opiſał. Nadany Walentynowi Wąſowi od Krola Stefana Batorego, ktory w ſzturmie pod Połockiem, kocieł węgla rozpalonego nioſąc, a w ręku ſmolane pochodnie czy łuczywa, pod tę taką ſię wieżą przedarł, iaką na hełmie wyrażoną widziſz; prawdać, że z miaſta w poł poſtrzelony kulą, y w rękę ſtrzałą, atoli iednak ſzczęśliwie wieżą tę z rogu zapalił, od ktorey taki ſię pożar na miaſto rzucił, że gdy go ugaſić żadną miarą nie mogli, poddać ſię muſieli; Walentyn z ciężkich razow wykurowany, na pamiątkę odwagi ſwoiey, wziął ten herb od Krola, a od mieyſca tego Połotyńſkim nazwany; na Seymie zaś w roku 1581, dwadzieścia mu łanow z dobr krolewſkich, dziedzicznym prawem, wydzieliła Oyczyzna, *Conſtit: fol: 384*: Rotmiſtrzem potym uczyniony, mężnie ſtawał pod Wielkiemi łukami, zoſtawił ſyna Stefana.

POŁ*UBINSKI herbu Jaſtrzebiec*, z tą iednak odmianą, że Orła czarnego na tarczy noſzą bez korony, z ſkrzydłami y nogami rozciągnionymi, a na pierſiach iego podkowa, zwyczaynie iak w herbie Jaſtrzębiec, hełm też taki, luboć niektorzy z nich miaſto hełmu mitrę Xiążęcą kładą: iakoż *Paproc: w Ogrod: fol: 209*, od Ruſkich Xiażąt, linią Połubińſkich wywodzi, *Koiałowicz zaś par: 2 libr: 1. Hiſtor: Litv: y Mißtolt in Hiſtor: Sapieh: par: 1, fol: 71, y Genealogia Domu tego*, od Olgerda Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego, wraz z Trubeckiemi Xiążętami (cożkolwiek bądz co *Okolſki* omylnie powiada, że z

Mo-

Moſkwy do Polſki przyſzli. Wigund albowiem Xiążę,Jędrzey na krzcie,
ſyn Olgerda, brat Jagełła Krola, ktory zginął w okazyi z Edygą Tamer-
laneſowym Hetmanem w roku 1399, zpłodził ſyna Teodora, od ktorego
był także ſyn Teodor, a tego Jędrzey Fiedorowicz Xiążę na Lubnie, po-
chowany w Kiiowie podle Włodzimierza Xiążęcia Kiiowſkiego, miał za ſo-
bą Jawnuciankę Xiężniczkę Zaſławſką. *Paprocki w Ogrodzie*, imię iey daie
Bogdana, y powiada, że była Matką Kopciowy y brata iey Leona, *Koiał:*
zaś dwie corki z tey Jawnucianki liczy, Bogdanę Iwana Lackiego Leśni-
czego Podlaſkiego, drugą Katarzynę Skumina Tyſzkiewicza małżonkę: y
ſynow trzech, Lochwina albo Lwa, Waſila y Iwana. Z tych Leo Rycerz
ſławny w obozie Karola Ceſarza, woienney experyencyi y ſławy nabył,
zſzedł bezpotomny, leży w Cerkwi Pieczarſkiey, *Starowol. in Monum:* Waſil
Staroſtą był Mściſławſkim y Marſzałkiem Grodzieńſkim. Iwan Woiewodą
Nowogrodzkim y Marſzałkiem Litewſkim za Alexandra Krola, ten pierwſzy
wziął na ſiebie y na Dom ſwoy herb Jaſtrzębiec, żona iego Xiężni-
czka Sanguſzkowna, z ktorey corki, iedna Xiążęciu Radziwiłowi, druga
Xciu Czartoryiſkiemu, trzecia Xciu Wiſniowieckiemu,czwarta Hulewiczowi,
piąta Narburtowi herbu Abdank, ſzoſta Hieronimowi Chodkiewiczowi
Kaſztelanowi Wilenſkiemu, ſiodma Wołowiczowi Staroście Grodzienſkie-
mu, oſma Kmicie Woiewodźie Smoleńſkiemu zaślubione; *to Genealogia tego
Domu*, ſynow zaś było pięciu, Alexander, Jędrzey, Jan, Michał y Teodor
Z tych

Alexander, pierwſzy ſyn Iwana z Sanguſzkowny, Kaſztelan Nowo-
grodzki, woiennik pamiętny, ten Inflant, za Hetmana Radziwiła Regimen-
tarzem uczyniony, mężnie y ſzczęśliwie przez lat pięć bronił, dwa razy
fortunnie z Moſkwą potykał ſie w roku 1560, raz pod Wendą, drugi raz
pod Maryenburgiem *Biel. fol: 609.* Izburg Moſkwie odebrał w roku 1569,
kilka razy ſtraż Moſkiewſka wyciął, y Wodza ich Iwana Meſkierſkiego
poimał, atoli Wolmiru broniąc, przez zdradę poimany, y do *Moſkwy* za-
prowadzony, iuż podeſzły w leciech, tam życie zkończył 1577, *Biel: fol:
752*, był y Staroſtą Wilkiiſkim, *Stryik: lib: 23 cap:* 1. *Heindenſ: lib.* 1, żona iego
Xiężniczka Holſzańſka, z tey ſyn Alexander Podkomorzy Lidzki, Staroſta
Wilkiiſki, żona iego Alemannianka herbu Alemannii, z tey były corki, An-
na Kuncewiczowa, Sędzina Ziemſka Lidzka, Aurelia Szklinſka Starościna
Zygowſka, y Klara w Zakonie S. Franciſzka, y ſynowie dway, Alexander,
y Konſtantyn, naprzod Marſzałek Słonimſki, daley Kaſztelan Mściſławſki,
z Seymu *1627* Kommiſſarzem ſtanął do uſtanowienia ceny rzeczy, *Conſtit:
fol: 9*, a w roku 1629, deputat na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 15*, umarł
Woiewodą Parnawſkim, z tym tytułem był naznaczony do korrektury ſta-
tutu Litewſkiego, *Conſtit: fol: 26*, w Dereczynie OO Dominikanow fundował,
y kościoł wymurował, złączył ſię był dożywotnie z Zofią Sapieżanką
Woiewodzanką Mściſławſką, Jędrzeia corką, z tey, corki, Konſtantcya żyła
z Janem Kamińſkim Podkomorzym Wilkomirſkim, Katarzyna z Ogińſkim
Kaſztelanem Trockim, Eufrozyna *1mo voto* z Chaleckim, *2do voto* z Giedroy-
ciem, Helena, Petronella y Konſtancya w Zakonie S. Franciſzka. Syno-
wie zaś, Gabryel, Kazimierz, Władyſław, Hieronim Konſtantyn, ieſt w
druku, iego *Labarus funebris, in funer: Alexandri Poloniæ & Sveciæ Principis, in
fol: 1635 Cracov:* atoli tamże młodo umarł. Samuel, y Alexander Hilary,
naprzod Piſarz Polny Litewſki, Staroſta Słonimſki, Ośmiańſki, z tym tytu-
łem poſłował na Seym w roku 1661, zkąd deputatem naznaczony na Try-

bunał fiſzkalny, *Conſtit: fol:* 4, chwali go tam *Konſtytucya fol:* 17. że w Kur-
landyi kommendę maiąc nad woyſkiem Litewſkim, mężnie przeciwko nie-
przyiacielowi ſtawał; iakoż był to Pułkownik odwagi wielkiey, pod War-
ſzawą 1656 iuż był Szwedow ludźmi ſwemi z pola zpędził, y pewnie że-
by był zupełne zwycięſtwo nad niemi otrzymał, gdyby były za naciera-
iącym Alexandrem, tym ſercem chciały ſtawać y drugie pułki; pod *Proſt-*
kami do wygraney naſzych, y on niemało dopomogł ſwoią rezolucyą; w
roku 1657 pod Tykocinem ſam z Uſaryą krolewſką, ktorey porucznikо-
wał, pieſzo ſzedł do ſzturmu, a w krotce na 30 mil Pruſy zpuſtoſzył. Ra-
kocego, z Czarneckim z Polſki wypędził, Kurlandyą od Szwedow uwol-
nił, maiąc w ten czas kommendę nad woyſkiem Litewſkim. Na kościoły
także pańſkiey fantazyi, bo w Wilnie fundował Klaſztor Panien Domini-
kanek, co approbowała *Konſtytucya 1678 fol: 14*, taż *fol:* 17 potwierdziła ie-
go darowiznę, ktorą Nowicyatowi naſzemu Wileńſkiemu, wieś Surwiliſzki
y z dwiema folwarkami, wiecznemi czaſy przyłaczył, w roku zaś *1667* fun-
dacya OO Bernardynow w dobrach Hluſko nazwanych, dziedzicznych, w
Woiewodztwie Nowogrodzkim leżących, od niego uczynioną, *Conſt: fol:
20*. W Konwencie Dareczyńſkim od Oyca ſwego fundowanym OO Do-
minikanom kurs Filozoficzny fundował, Ołtarz Nayś: Matki w Zurawi-
cach u OO Bazylianow, drugi S. Roży w kościele OO Dominikanow
Wileńſkich: Dzwony kościołowi naſzemu Brzeſkiemu dał, wziął potym
laſkę wielką Litewſką, z ktorą wiele Kommiſſyi odprawiał, oſobliwie do trakta-
tow o pokoy z Moſkwą, do zapłaty woyſku; przenioſł ſię na wieczność
w roku 1679, zoſtawiwſzy z Zofią Konſtancyą, Krzyſztofa Wołodkiewi-
cza, naprzod Piſarza Ziemſkiego Mińſkiego, a potym Woiewody Nowo-
grodzkiego, corką, dwie corki, Annę Maryannę Dominikowi Radziwiłowi
Kanclerzowi Wielkiemu Litewſkiemu, Panią wielkiego rozſądku y pobo-
żności, umarła 1690, drugą Izabellę Helenę Sapiehy Jerzemu Stolnikowi
Litewſkiemu, zaślubione, ſynow tyleż, Dominika Staroſtę Wołkowiſkie-
go y Krzyſztofa Staroſtę Bobroyſkiego, obadway iednak młodo bezpoto-
mnie pomarli, ieden z nich w Węgrzech pod Wiedeńſką expedycyą.
Miał tenże Marſzałek pierwſzą żonę Chreptowiczownę Woiewodzankę
Mowogrodzką, ale z nią *ſterilis*.

Jędrzey, ſyn drugi Iwana Woiewody Nowogrodzkiego, Rotmiſtrz
krolewſki, ſynowie iego z Sokolińſkii trzey, Jędrzey, Daniel, y Euſtachi, te-
go żona Maſſalſka, z ktorey ſynowie: Michał, Jan y Daniel; corki zaś dwie,
Tyſzkiewiczowa y Maſſalſka. Jan w Inflanciech woiuiac zginął. *Starowol:
in Monum:*

Jan, trzeci ſyn Iwana Woiewody Nowogrodzkiego, *według Okolſk:* Staro-
ſta Trykacki, na Moſkiewſkich expedycyach wſławiony; ia, w Proceſſie roz-
graniczenia między Woiewodztwy Podlaſkim y Brześciańſkim, czytam
Iwana Połubińſkiego Staroſtę Mściſławſkiego y Radonſkiego, y żonę iego
Reginę Kopciownę w roku 1569, Genealogia zaś Domu tego powiada, że
miał za ſobą Zienowiczownę, z ktorey zpłodził dwie corki, Tyſzkiewi-
czową y Zuchanowſką, tyleż ſynow: Jana, y Michała Sędziego Ziemſkie-
go Słonimſkiego, tego pierwſza żona Elżbieta Korſakowna Podkomorzan-
ka Połocka, druga Oſtanoſowiczowna; z tych potomſtwo: Juſtyna, Cecy-
lia y Helena Jerzego Maſſalſkiego Stolnika Bracławſkiego małżonka. Lew,
według *Zdanowicza*, Porucznik, gdy pod Białą na Moſkwę naciera, tamże
zabity poległ. *Starowol: in Monum:* kładzie nadgrobek Michała Połubinſkie-

go, z Pieczar Kiiowskich wypilany, pod Białą w Szturmie za Władysława IV. zabitego. Mikołay Cześnik Słonimski urodzony z Korsakowny, młodo w roku 1640 wszedł do grobu. Trzeci ich brat Dymitr, Cześnik naprzod, daley Podkomorzy Słonimski, umarł Woiewodą Nowogrodzkim; posłował na Seym 1667, zkąd był Kommissarzem do zapłaty woysku, *Constit: fol:* 3, taż Konstytucya *fol:* 14, za te dobra, ktore w Smolensczyznie Moskwie oddane zostawił, dała mu w Słonimskim powiecie Szulaki: żona iego pierwsza, Konstancya Stadnicka, druga Petronella Tyszkiewiczowna, Kasztelanka Smoleńska; synowie z Stadnickii, Piotr Proboszcz Wileński, Dobrodziey Rezydencyi naszey Słonimskiey. Leo Kazimierz Ciwun Twerski, Pułkownik krolewski, posłował na konwokacya 1674 y 1733, *Constit: fol:* 15 *y* 16. Hilary, Antoni, Dymitr y Michał Podstoli Słonimski, żona iego Klara Tyszkiewiczowna; corki zaś tego Woiewody Nowogrodzkiego, Anna, Zofia, Klara, Floryanna, Konstancya, Eufrozyna, Katarzyna, Joanna, Zofia, Helena, y Anna Paprocka, z tych ktoraś pod imieniem Elżbiety rządziła Klasztor Panieński S. Brygitty Xienią w roku 1691, Siostra zaś iey Mistrzynią tamże Nowicyuszek.

Michał, syn czwarty Iwana Woiewody Nowogrodzkikgo, złączył się dożywotnie z Soluszanką, z tey synowie byli trzey, Jedrzey ktory umarł na zamku w Kokenhauzie. Jozef, ktorego żona Lubomirska, y Dymitr, temu Pakoszowna dwoch synow powiła; Alexandra, ten zginął w Wołoszech, y Jana, ten poiął Helenę Podbereską, z ktorey dwoch synow zostało, Krzysztof Sedzia Ziemski Słonimski, tego z Krystyny Woynianki Jasienieckii dway synowie, Jan y Zygmunt. Drugi brat Krzysztofa Alexander Reinhold Chorąży Smoleński 1674, miał za sobą *1mo voto* Krystynę Berkownę, *2do voto* Kucharską, corki iego Barbara y Katarzyna, y syn Dominik.

Teodor, piąty syn Iwana Woiewody Nowogrodzkiego, miał za sobą Koziakownę ktora mu powiła synow czterech, Piotra, Grzegorza, y Macieia, ktorego żona Baranowska, z tey corka dostała się Skoruliskiemu, y syn Stanisław Chorąży Słonimski 1632, złączył się dożywotnie z Burzymowską, y z tą zpłodził dwie corki, Justynę Woyniłowiczową y Zofią Zakonnicę S. Franciszka, tyleż synow, Gabryela y Karola. Czwarty syn Teodora z Koziakowny Jozef Podsędek Ziemski Słonimski 1632, poiął w małżeństwo Annę Scypionowne, z tey się urodziło pięciu synow, Jacek, Daniel ktory zginął pod Biała, Marcin ktorego żona Tyszkiewiczowna Joanna: z tey był syn Jozef, y corka Ludowika, Alexandra Sienińskiego małżonka. Kazimierz czwarty syn Jozefa z Scipionowny, miał za sobą Teofilę Jelcownę, a po niey Olszewską, corki iego: Tekla z Olszewskim, Teofila z Protaszewiczem, zmowione: synowie zaś, Ludwik żona iego Rusiecka, Felicyan, Dominik, Konstantyn y Władysław. Krzysztof, piąty syn Jozefa, Sędzia Ziemski Słonimski, żona iego Eleonora Bokszanka, z tey corki: Glińska, Bykowska, Anna Limontowa, Zienkowiczowa, Matka dzisieyszego Biskupa Wileńskiego, Anna Jerzemu Hlebickiemu Jozefowiczowi Podstolemu Wileńskiemu zaślubiona. Izabella y Teodora zakonnicami zostały; synowie zaś, Franciszek, Kazimierz, Jan Hieronim y Stanisław. Leo Połubiński Sędzia Lidzki, poseł na Seym Warszawski 1722. Krzysztof Kanonik Wileński, Karol Woyski Mścisławski 1700, y Eustachi.

*POŁUKNIAZEWICZ w Woiewodztwie Wołyńskim. Hniewosz Połukniazewicz 1528 *Metryka Wołyńska*. Są y Połuianowie ludzie godni w Trockim y Brzeskim Woiewodztwach. Są y Połukoniowie, z ktorych Alexander Połukoń 1700.

POŁUZ

*POŁUZ czyli raczey Połoz. Jan w Pińskim powiecie, synowie iego, Philon y Teodor, Philona syn Piotr, poimany w niewolą Moskiewską za Władysława Krola, dziedzic na Dubie. Mikołay Połuzyński w Zmudzi 1621.

*POMARNACKI w Wilkomirskim powiecie. Wawrzyniec Pomarnacki 1674, Szymon 1700, N. Fundator Missyi naszey Ukraińskiey.

*POMASKI w Rożańskiey Ziemi. Franciszek Pomaski Kanonik Płocki, Sekretarz krolewski, odprowadziwszy do Moskwy Marynę Mnischownę Dymitrowi Carowi, tamże od nich z bratem swym Stanisławem Podkomorzym teyże Maryny przy ołtarzu zabity w roku 1606, *Petricius lib: 2 Histor:* Ignacy Podwoiewodzy Rożański 1704.

Pomian herb

Zubrza głowa czarna, w polu żołtym, bez kołka, miecz przez nię z gory na doł, od prawego rogu niby w niey zatopiony, tak iednak, że koniec iego na dole dobrze widać, w hełmie reka zbroyna z gołym mieczem; tak go opisuią: *Paproc: w Gniazdzie fol:* 1012 *y* 1179; *O herb: fol:* 425 *Okol. tom:* 2 *fol:* 454. *Kleynoty fol:* 77. ktorzy z tey okazyi ten herb bydz nabyty mienią, z Długosza, ktorym też poswiadcza *Bielski fol:* 195, y inni pospolicie. Łastek Hebda z Grabia, brata swego rodzonego Jaranda, Dziekana Gnieźnieńskiego zabił o to, że go czesto o nieprzystoyne życie strofował, działo się to według nich, we wsi Lubania, za ktory excess, krom inszey kary, y tę na sobie bratoboyca wyniosł, że z herbu Wieniawa, ktorym się z Przodkow swoich pieczętował, kołko zdięto, a miecz przez głowe, tym kształtem iako widzisz, nadano, y herb sam nazwany Pomian, niby Pomni nań, czyli raczey od pomie-

niania za herb Wieniawa, wſzakże iedni miecz na głowie zubrzey tak kładą, że go cały widać, drudzy zaś w głowie zatopiony. Odmiana ta, że ſię ſtała za Władyſława III Krola Polſkiego, piſzą z *Długoſſa* wſzyſcy, toby to było za Władyſława Jagełła Krola, iakoż *Okol:* kładzie rok 1400; zkad *Damalewicz in Vitis Archiep: Gnesn:* ma tę powieść za podeyrzaną y z tey racyi, że *Długoß* Włościborza herbu Pomian iuż piſze w roku 1279, toż y drudzy poświadczaią: Mikołaia także Woiewodę Sieradzkiego y Staroſtę, kładą ieſzcze za czaſow Wacława Krola, to ieſt na ſto lat przed Wałdyſławem Jagełłem, ale pewniey za Łokietka y Kazimierza Wielkiego czaſow, toć ten herb dawnieyſzy od tego Krola, chyba że przez Władyſława rozumieią ſyna Krywouſtego, ktory panował pod tytułem Xiążęcia 1140, albo Władyſława Laſkonogiego, ktory wyzuty z Państwa w roku 1206. Z tey, y inſzych racyi powiada *Damalewicz*, że bardziey z tey okazyi ten herb nadany, gdy ktoryś z Wieniawitow na łowach z Xiążęciem będąc, zubra tak iako widziſz w głowę ciąwſzy, pokonał *Pariſius* zaś *in Slavia* domyśla ſię, że ieſzcze dawnieyſzy, znać prawi ieden z Sarmatow Pomian nazwany, poimany od Rzymian w okazyi, gdy na *Amphiteatrum* z drugiemi wyſtawiony, z dzikiemi beſtyami, ktore na nich wypuſzczano, muſiał ſię potykać, tak Zubra w głowę dobrze ciął, że go zabił, za co y wolnością y herbem takim udarowany, to prawda, że *Vopiſcus in Probo Imperat:* (*mihi nro* 7.) między temi, ktorzy ſie na dziwowiſkach z beſtyami łamać muſieli u Rzymian, powiada, że naywięcey było Niemcow y Sarmatow, y *Pariſius z Paneg: decimo, nro* 12 mowi o Sarmatach, *Puberes capti, ad pœnas ſpectaculo dati, multitudine ſua fatigarunt beſtias*; ale ten domyſł więkſzego pozoru z racyi potrzebuie.

Tego herbu był Włościborz Arcybiſkup Gnieznieńſki; Kanonikiem w teyże Katedrze będąc, zgodnie od całey Kapituły na tę godność obrany do czego pomogły mu nie tylko piękny dowcip y naturalne przymioty, ale też oſobliwe cnoty, iako ſkromność z powagą ułożona, pobożność nie zmyślona, do zbudowania wſzyſtkich, ſzczodrobliwośc w pomnażaniu chwały Boſkiey, miła z każdym konwerſacya; wſzakże niechęć Przemyſława Xiążęcia do Włosciborza, tę tak chwalebną iego elekcyą rozchwiała. *Bzovius in Annal: Eccleſiaſt. pod rokiem 1287 nro 15* powiada, że gdy ten Przemyſław Ludgardę żonę ſwoię, o iakiś exceſs do ſiebie doniesioną, bez inkwizycyi, bez ſądu, własnym iey pannom, ktore iey nadſługiwały, kazał uduſić, ſtrofował go o to Bogumił Arcybiſkup Gnieźnieńſki, czym tak ſię uraził Przemyſław Xiążę, że Bogumił obawiaiąc ſię, żeby z tąd iakiego uſzczerbku nie miał kościoł iego, wolał dobrowolnie z tey godności uſtąpić. *Damalew: in Archiep: Gneſn:* rozumie, że to nie o Bogumile tu mowa bydz powinna, ale o Włoſciborzu: bo Bogumił ieſzcze na tey Katedrze prezydował, za Boleſława Kędzierzawego Monarchy, y Mieczyſława Xiążęcia Wielkopolſkiego, Włościborz zaś za tego Przemyſława. Cożkolwiek bądz, przecież nie zda ſię, żeby z tey okazyi na Włościborza miała ta zawziętość urość: bo *Długoß* wyraźnie piſze, że ta Ludgardi dopiero zaduſzona w roku 1283, toż poświadcza y *Miechowita w ſwoiey hiſtoryi*, Włościborz zaś dobrze przedtym, bo od roku 1279, iuż miał wielkie trudności koło ſwoiey elekcyi, tak dalece, że ią we dwie lecie rezygnował; co y z tego poznać, że po uſtąpieniu Włościbora w roku 1281, iuż Henryka Xiążęcia Bremenſkiego na tę Metropolią wynoſił Marcin Papież IV. o czym liſt iego *u Vadinga in Annal. Minor: Janicius* na Mikołaia III Papieża winę wali, tego Włościbora rezy-

rezygnacya: ale to pewnieyſza ſię zda bydz, że ani Przemyſław Xiążę, ani nikt do tego uſtąpienia nie był okazyą, chyba ſamegoż iego cnota y pokora, z ktorey, przed Nuncyuſzem Apoſtolſkim Firmanem, dobrowolnie ſię wyzuł: ktorą iego demiſſyą ſzacuiąc wielmi Jakub Swinka, Henryka Brem na Arcybiſkupſtwie ſukceſſor, Włościborza Proboſzczem Gnieźnieńſkim uczynił. Mikołay z Lubania herbu Pomian, Proboſzcz Kuiawſki w roku 1433, uſtąpił niektorych dobr Kapitule Kuiawſkiey. *Damalew: in Præpoſ. Vladisl:* O inſzych Przodkach tego Domu, patrz pod Chebda y Brudzewſki. Są od tegoż herbu Pomianowie Familia w Piotrkowſkim powiecie, z ktorych N. Pomianowna była za Bartłomieiem Kozierowſkim, *Acta Caſtr: Opoczn: 1599.*

Herbowni.

Bieſiekierski
Boczkowski
Bobatko
Broniſzewski
Brudzewski
Brzaczewski
Brzozowski
Brzuchowski
Chaliński
Chebda
Cieński
Cioſnowski
Dziembowski
Gliński
Gorski
Grabiński
Grabski
Hummel
Izdebski
Kaczkowski
Kaczyński
Kietczewski
Kłobski
Kłopotowski
Kobierzycki
Kołudzki
Kotowski
Kruſzyński
Ławski
Leſzyński
Linowski
Łubienski
Makowiecki
Malawski
Milewski
Nietuchowski
Niezychowski
Nowowieyski
Odrowski
Oſiecki
Oſtrowęcki
Pezarski
Pietkowicz
Płomkowski
Pomian
Przecławski
Puklatecki
Sakowicz
Sokołowski
Suligoſtowski
Suski
Wędziagolski
Wichrowski
Wilkoſtowski
Wolski
Wyſocki
Zakrzewski
Zdanowski
Zdzenicki
Zeroſławski

O Boczkowſkich herbu Pomian świadczy *X. Jachim: in Renov: ſtudior:*

*POMIANOWSKI *herbu Slepowron* w Sendomirſkim Woiewodztwie, Mikołay y Jędrzey Pomianowſcy 1648. N. miał za ſobą Podleską herbu Nowina. Maciey y brat iego Jędrzey w Kaliſkim. N. poiął Katarzynę Brzezinſką herbu Łabędz.

*POMORSKI *herbu 3 gwiazdy*. Gabryel Pomorſki w Woiewodztwie Mińſkim. Staniſław Kanonik Kuiawſki 1644, nadgrobek iego z tey Katedry wypiſał *Starow: in Monum:* Felix Archidyakon Pſzczewſki 1616. *Ibid: fol: 460.* N. miał za ſobą Krężelowſką. Zofia była za Koſſowſkim Macieiem 1700; domyslam ſię, że ſą herbu Sternberg ci Pomorſcy. Niewiem czy nie tu należy, Woyciech z Pomorzanowic Podſędek Kaliſki 1513. *Acta Terreſtr: Caliſſien:* Juſtus Pomorſki Zakonu *B. Mariæ Virginis de Metro*, ieſt w druku, iego *Bractwo S. Zofii, w Krakowie 1627 in 8vo.* Są y w Wielkieypolſzcze Pomorſcy, temi czaſy.

POMORSKIE XIĄŻĘTA *herbu Gryff.* O tych mowić ſię będzie, gdzie o Xiażętach Polſkich.

PONĘTOWSKI *herbu Leſzczyc* w Łęczyckim Woiewodztwie. Mikołay Ponętowſki na Pruſkiey woynie wſławiony rycerz. Pełka mężny woiownik przeciwko Krzyżakom 1410. Jakub ſyn Mikołaia 1460, w Marſowych dziełach poleru wielkiego. Jan ſyn Jakuba, Sędzia Ziemſki Łęczycki 1480, ktorego ſynowie: Wincenty, Woyciech, Mikołay y Jákub, Z tych Wincentemu Rudnicka herbu Lis zrodziła trzech ſynow, Jana, Woyciecha y Staniſława.

wa. Mikołay brat Wincentego zpłodził Marcina, ten zaś Macieia y Pio-
tra Sędziego Łęczyckiego. Staniſław ſyn Wincentego miał za ſobą Do-
rotę Borzyſławſką, z ktorey ſynowie, Jan Opat Gradziecki, kościoł ta-
meczny y Klaſztor nietylko reſtaurował, ale y przyozdobił, mąż choy-
ny y uczony, ieſt w druku, iego *Krotki, rzeczy Polſkich Seymowych pamięci*
godnych, kommentarz, 1569 Cracov: in 4to, y powtore tamże przedrukowany. Jakub
Cześnik Łęczycki, *Bielſki fol: 655,* iezdził w rożnych legacyach do po-
ſtronnych Monarchow, oſobliwie do Danii od Krola Stefana, wymowny
y mądry, był potym Kaſztelanem Brzeſkim Kuiawſkim, lubom, go opuścił
w pierwſzym tomie. Maciey, trzeci brat ich, Cześnik Łęczycki, mąż także
godny. Walentyn Podkomorzy Łęczycki, nawiedził grob w Paleſtynie
Chryſtuſa Pana, złączył ſię dożywotnie z Anną Firleiowną, corką Miko-
łaia Woiewody Lubelſkiego, z ktorą zoſtawił potomſtwo. Mikołaia Po-
nętowſkiego, zmarłego w Padwi w roku 1598, wieku ſwego 28, wypiſał
nadgrobek, *Starowol: in Monum:* z Padwi. Jędrzey Komornik Łęczycki 1628,
na naſze Collegium Przemyſkie dobroczynny. Kaſper Dworzanin kro-
lewſki, OO Karmelitom Boſym w Warſzawie wiele łaſk świadczył. *Eliſ: à*
S. Maria lyr: l. 3 od: 4. Dway Ponętowſcy po Uſarſku ſłużąc, pod Starczem
ranni. *Okol: Dyar:* Stefan Sekretarz Krolewſki, Deputat na Trybunał ko-
ronny, poſeł na konwokacyą 1648, *Confæder: Ordin:* potym Podlędek Ziem-
ſki Inowrocławſki, tego z Pſcińſkii, corka Katarzyna, wydana za Woy-
ciecha Radoiewſkiego Chorążego Inowrocławſkiego: Prokop, zdami ſię
brat Stefana, z Zakrzewſkii herbu Pomian, zpłodził Tereſſę Zaraiewſką
y Zofią Skrzetuſką, ſynow także dwoch, Staniſława Kanonika Kruświckie-
go y Jędrzeia, ten z Konſtancyi Mikołaiewſkii, miał dwoch ſynow, Ada-
ma y Jana, corek zaś pięć: Elżbietę Sielſką, Annę Staniſława Sokołowſkie-
go Stolnika Bydgoſkiego, Sędziego Brzeſkiego Kuiawſkiego Grodzkiego,
Magdalenę Jozefa Sokołowſkiego Podczaſzego Bydgoſkiego, Sędziego Gro-
dzkiego Radzieiowſkiego, małżonki, Teofilę Dulſką, Franciſzkę Dobrſką.
Karol y Kazimierz 1648. Woyciech z Grochowa miał za ſobą Reginę I-
wanicką. Katarzyna Podkomorzanka Inowrocławſka, była za Macieiem
Markowſkim.

*PONIATOWSKI *herbu Ciołek* w Woiewodztwie Krakowſkim. Anna Poniato-
wſka Xienią rządziła Klaſztor w Imbramowicach 1618 *Baranow.* N. była za
Janem Leſzczyńſkim herbu Abdank. Maciey Kanonik Krakowſki. Jędrzey
z Duchnik Deputat y Sędzia Generalny kapturowy 1648, podpiſał *pacta*
conventa Jana Kazimierza Krola. Franciſzek Ciołek Poniatowſki 1674. Sta-
niſław w cudzoziemſkich obozach ſławy ſzukaiąc, znać z iakim tam ſer-
cem ſtawał, to po poſtrzałach, ktore heroicznie z rożnych okazy wynioſł,
to po ſzarzy woienney, Generałem albowiem wynieſiony, po wielu for-
tuny rewolucyach u Auguſta II Krola, mężnych ludzi ſzacownika, w wiel-
kich reſpektach będąc, naprzod wziął Podſkarbſtwo Wielkie Litewſkie y
Generalſtwo Gwardyi krolewſkiey, potym Regimentarzem Naywyżſzym
Woyſk koronnych, y Woiewodą Mazowieckim, Staroſtą Lubelſkim y Stryi-
ſkim, ogłoſzony, z Konſtancyą Czartoryiſką Xiężniczką Kaſztelanką Wileń-
ſką, zoſtawuie potomſtwo: miał wprzod za ſobą Woyniankę Jaſieniecką Ka-
ſztelankę Nowogrodzką, wdowę po Ogińſkim Miecznik Litewſkim, Jo-
zef, Michał, Władyſław. Jozef Koniuſzy Mściſławſki, Paweł y Antoni 1700.

PONIATOWSKI *herbu Junoſza* w Ziemi Zakrocimſkiey. Staniſław Poniatowſki
w Płockim Woiewodztwie 1674. Są y w Litwie, Kaſper w Smoleńſkim
1632,

1632, Samuel w Mściſławſkim 1674. Są y w Lubelſkim. N. miał za ſobą Juſty-
nę, Staniſława Tomaſzewſkiego corkę: drugi Trycowſką, ktora po iego śmier-
ci poſzła za Koſakowſkiego. Jakub Podſtaroſci Lubelſki, Rewizor Xiąg Pod-
komorſkich Lubelſkich 1635. Jan Komornik Lubelſki 1648. Anna Sędzian-
ka Lubelſka, Jozefa Czernieckiego małżonka. Mikołay Rotmiſtrz krole-
wſki, Teodor y Staniſław 1674. Krzyſztof w Bełzkim, Jozef y Adam w
Podlaſkim 1674. Stefan będąc ieſzcze w Zakonie naſzym, podał do druku, lu-
bo bez imienia ſwego, *Argonauticon nuptiale Joan: Opalinſki Præfect: Sremen:*
& Tereſſ: Conſt: Konarzewſka, y po Polſku, *Wiek złoty w złotey Łodzi, 1682 in*
fol: Już w Zakonie Cyſtercyeńſkim Profeſs, wydał *o Familii Duninow, pod tytu-*
łem: Morze. N. Jana Leſzczyńſkiego małżonka.

PONIATOWSKI *herbu Srzeniawa* w Sieradzkim Woiewodztwie. Dawida Kuſto-
ſza Gnieźnieńſkiego, Poznańſkiego, Kruświckiego Kanonika, nadgrobek w
Gnieźnie 1550. Adam y Maciey 1632, Alexander Sekretarz krolewſki 1648,
Adam Chorąży Sieradzki, miał za ſobą Annę Lipſką, z tey ſyn Staniſław,
z Maryanną Łętkowſką, zpłodził trzy corki, Konſtancya naprzod Pſarſką,
potym Pſcińſką, Annę Rupniewſką, Ludowikę Gałecką Staroſciną Bydgo-
ſką, ſynow zaś dwoch, Macieia Chorążego Łęczyckiego, był wprzod Pod-
czaſzym, y poſłował na Seym 1724, teraz Kaſztelanem Łęczyckim, żona ie-
go Maryanna Radolińſka, z niey corka Zofia, y Jędrzeia, ktorego żona
Zielonacka.

PONIECKI *herbu Oſtoia* w Wielkieypolſzcze. Piotr z Poniedza Generał Wiel-
kopolſki w roku 1460, a oraz Podkomorzy Poznańſki, iako ſię mowiło w
pierwſzym tomie. Jędrzey z Poniedza w Wileńſkiey dyecezyi, ktore-
mu Zygmunt I Krol wiele przywileiow nadał: *Mſ. Petricov:* piſali ſię zda-
wna Hrabiami z Poniedza.

*PONIKIEWSKI *herbu Trzaſka* w Ziemi Rożańſkiey y Nurſkiey. Woyciech Po-
nikiewſki 1632. Staniſław y Jan 1648, Bartłomiey 1674. Sa y Ponikiewſcy w
Wielkieypolſzcze, z ktorych Michał, miał za ſobą Helenę Marſzewſką.

PONINSKI *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze. Dom od ſtarodawnych Łodziow
pochodzący, imienia tego od Ponina pod Kościanem leżącego nabył.
Woyciech Ponińſki z Jadwigi Boboleckii, miał dwoch ſynow, Pawła Cze-
śnika Poznańſkiego, y Alexandra dziedzica Otorowa, Szymanowa, Przy-
ſtanek. Luboſiny, Parſka, Zydowa; ten miał za ſobą *imo voto* Zelęcką ſioſtrę
rodzoną Kaſztelana Miedzyrzeckiego, *2do voto* Zakrzewſką herbu Wyſzo-
gota; z Zelęckii miał trzech ſynow, Kazimierza, Adryana y Zygmunta, y
corkę iednę Zofią Choinſką; z Zakrzewſkii miał ſyna Jaroſza, y corek
dwie, Dorotę Pſarſką y Maryannę Kierſką, tegoż Alexandra corka, była za
Szołdrſkim Kaſztelanem Biechowſkim. Kazimierz pierwſzy ſyn Alexan-
dra 1648, ten z Kozakami woiuiąc, od nich poimany, po obcięciu rąk żywo
ſpalony, rękę zaś iego odciętą Oycu przywieziono. Adryan drugi ſyn
Miecznik Poznańſki, umarł 1677, złączył ſię dożywotnie z Chełmſką, z niey
oprocz trzech corek, Alexandry Brzeziny, Eleonory Więckowſkii, Bogumi-
ły Rozrażewſkii, było dwoch ſynow, Jędrzey Surrogator Wſchowſki, ktore-
go żona Malczewſka, y Michał, ktorego żona Trąmpczyńſka zpłodziła dwoch
ſynow, Jakuba y Walentego. Trzeci ſyn Alexandra Zygmunt dziedzic Przyſta-
nek, Luboſiny, Charzewa, Wiruchowa, y poł Rudek, miał za ſobą Dorotę Mię-
ſzkowſką, z niey dwoch ſynow, Stefana y Franciſzka, ktorzy Zakon naſz
ozdobili: bo z tych pierwſzy Stefan, oſobliwſzą wokacyą do niego powo-
łany, wiele dla niey wytrzymawſzy, potym po nayprzednieyſzych ambo-

nach Kaznodzieia, przy Trybunałach Piotrkowskich y Lubelskich, do ludzi kazał, y z ambony nie prędzey zszedł, aż do grobu w roku 1733 w Poznaniu; rządził Łuckie, Lwowskie y Poznańskie Collegia. Są w druku tego Xiążki: 1700. *Krol Nieba y Ziemi Chrystus Zbawiciel: to iest Kazania na Swięta Chrystusowe Posnan: 1725 in fol.* 2do. *Krol Bolesny Chrystus Zbawiciel, to iest, Kazania o Męce Pańskiey, 1723 Posnan: in fol:* 3tio. *Krolowa Nieba y Ziemi Marya, kazaniami na wszystkie Swieta swoie wysławiona, 1721 Posnan: in fol:* 4to. *Olympus Sanctitatis, studium religiosæ imo & Christianæ virtutis decurrentibus, propositum, Posnan: 1719 in 4to.* 5to. *Apocalypsis Ascetica, seu Exercitia Spiritualia S. P. Ignatii, in 4to Posnan: 1721.* 6to. *Pokuta S. Maryi Magdaleny, kazania na całą iey Oktawę, Posnan: in fol:* 1723. Franciszek także sławny Teolog, y wielkiego dowcipu, a po Teologiczney Katedrze, Krolewski Kaznodzieia: rządząc Rektorem Nowicyat Krakowski, świątobliwie umarł 1714, Zostawił w druku kazania. Pierwsze: *Nowina na Swiat Polski głośna, kazanie na pogrz: Maciej Mielżyńsk: Kasztel: Srzemskiego 1697 Posnan: in fol:* Drugie *Smierć Kaznodzieia, albo Kazanie na pogrz: Jedrzeia Bułakowsk: Podczaszy: Poznan: 1699 Posnan: in fol:* Trzecie, *Slady na pogrz: Zapolskiego.* Corki tegoż Zygmunta były trzy, Krystyna wydana za Franciszka Zegockiego Woiewodzicá Inowrocławskiego, Starostę Babimoyskiego, z nim dobroczynna na Collegium Poznańskie. Druga Jadwiga Zakonnica S. Benedykta w Poznaniu y Przeorysza. Trzecia Franciszka teyże reguły Zakonnica, y Poznańskiego klasztoru Xieni.

Hieronim, czwarty syn Alexandra, w młodym wieku z Czarneckim sławnym woiownikiem za Towarzysz służąc, stał się iak rycerskich trudow, tak y zwycięstw towarzyszem, posłem potym stawał na rożne Seymy, zkąd go Oyczyzna na rożne funkcye narażała, iako 1683 Kommissarzem do granic, *Constit: fol: 12 y 1685,* wziął potym Starostwo Wschowskie, z ktorym tytułem deputatem zasiadał w Trybunale Koronnym 1693, Babimoyskie y Kopanickie, łaska krolewska do tego przydała, aż też y w Senacie osadziła, naprzod na Kasztelanii Rogozińskiey, a daley y Gnieźnieńskiey, osobliwszy Collegium naszego Poznańskiego dobrodziey, złączył się był dożywotnie z Tereską Chociszewską, corką, Piotra y Katarzyny Stryikowskii, z ktorey corka Barbara, wydana za Jana Gębickiego Kasztelana Nakielskiego. Synowie zaś czterey. 1. Władysław, z młodych lat Dworzanin Krola Jana III, potym w woysku zaciągu cudzoziemskiego na Wiedeńską expedycyą Obersztersleitnant, gdzie też pod Stefanopolim w potyczce przeciwko Turkom miał kommendę woyska. Na Seymikach Srzedzkich Marszałkował kilka razy, z kąd na Seymy walne, y do Krola, posłem był wysłany, osobliwie Starostą Wschowskim będąc, pierwszy poseł z Wielkopolskich Woiewodztw na Seymie *Coronationis* Augusta II nim Marszałek stanął, trzymał laskę, y Izbę *Poselską* do zgodney elekcyi pociągnął, za co dano mu także Podkoniuszostwo koronne. Mąż wielkiego obrotu y Pańskiego serca: miał za sobą Konstancyą Zaleską herbu Lis, z niey spłodził corkę Jozefę, ta w panieństwie świątobliwie umarła, w kościele naszym Kaliskim, z Oycem y Matką, pogrzebiona; synow zaś trzech, Hieronim w Francuzkim woysku w Gwardyi Kapitan, teraz po Oycu Podkoniuszy koronny, poiął Konstancyą Mycielską Chorążankę Poznańską, z Maryanny Tuczyńskii Kasztelanki Gnieźnieńskiey urodzoną, siostrę Jozefa Mycielskiego Stolnika koronnego. Stanisław w woysku Francuzkim Porucznik, Teodor w Cesarskim, rycerskiey sławy szukaia. 2. Adam Starosta Babimoyski, za Jana III w wielu expedycyach przeciwko Turkom y Tatarom bywał szczęśliwie:

śliwie: po wielu funkcyach y poselstwach od Woiewodztw Wielkopolskich,
był deputowany za Konsyliarza Ledochowskiemu Marszałkowi konfede-
racyi Tarnogrodzkiey, potym Kommissarz do Radomia, został naprzod
Stolnikiem Poznańskim, potym Kasztelanem Przemęckim, daley Gnieznień-
skim, y Kommissarzem na sprawę Toruńską, umarł Kasztelanem Poznań-
skim w roku 1732, wkroczywszy w kontrakty małżeńskie z Ludowiką Miel-
żyńską Kasztelanką Srzemską, z niey miał cztery corki, Teresę Leonowi
Koźmińskiemu Podczaszemu Kaliskiemu, Elżbietę Ludwikowi Kalinowskie-
mu Staroście Winnickiemu, zaślubione, Eufrazyą y Franciszkę: synow
zaś piąciu, to iest, Alexandra Łowczego Wschowskiego, Sekretarza Artyle-
ryi koronney, był posłem na Seym Grodzieński, zkąd naznaczony Kom-
missarzem do Kurlandyi, umarł młodo 1731 w Poznaniu, zostawiwszy po
sobie owdowiáłą małżonkę Katarzynę Rozrażewską. Adama Starostę Gnie-
źnieńskiego, w woysku koronnym godnego Kawalera y Obersztersleitnanta
Granadyerow krolewskich, umarł wielkiey nadziei młodzianem. Franciszka
Opata Trzemeszyńskiego. Stanisława Dworzanina Krola Francuzkiego, a
potym w Polszcze Obersztersleitnanta, umarł 1731, y Macieia Starostę Babi-
moyskiego, ktorego żona Szołdrska Generałowna Wielkopolska. 3. Ka-
rol Biskup Aradeński, Suffragan Poznański, y Proboszcz katedralny Poznań-
ski y Wschowski, wszedł do grobu z żalem wszystkich, gdy go naywyż-
sze Infuły czekały, pochowany w katedrze Poznańskiey z nadgrobkiem
marmurowym. 4. Syn Hieronima Kasztelana Gnieźnieńskiego, Franciszek
Starosta Kopanicki, Stolnik Poznański, Deputat nie raz na Trybunał,
poseł na rożne Seymy, Konsyliarz Ledochowskiego Marszałka konfedera-
cyi, od teyże Kommissarz do traktatow, uspokoiwszy szczęśliwie domowe
rozruchy, iezdził w poselstwie do Cara Moskiewskiego, gdzie we Francyi
aż go znalazszy, tyle swoią perswazyą y racyami wymogł u niego, że z Polski
kazał woyskom swoim ustąpić, iezdził y drugi raz w legacyi do tegoż
Monarchy na Stolicę, w sprawie Toruńskiey Kommissarzem zasiádał, żył z
Ludowiką Domiechowską małżonką, umarł 1740. Do tegoż Domu należy An-
toni Referendarz koronny, teraz Woiewoda Poznański, ktore krzesło wziął
po Raczyńskim w roku 1738, z Oyca Alexandra z Matki Wyganowskii
urodzony, iako y siostra iego Stefana Brodzickiego herbu Brodzic małżon-
ka, nic pewnieyszego, że od Pawła Cześnika Poznańskiego idą: miał za
sobą ten Antoni Zofią Woroniczownę, z ktorey zostawuie corki y synow
trzech, Jozefa Starostę Piotrkowskiego, Michała y Jana, ieden z tych dwoch,
dziś w Zakonie naszym, podobno Michał. Druga żona iego Szembekowna
Podkomorzanka Krakowska. Są w druku iego wiersze, imo. *Augustus Hyme-*
næus, id est, descriptio pompæ nuptialis Friderici Principis Saxoniæ, cum Maria Jose-
pha Austriaca, Dresdæ 1720 in 4to. 2do. *Fortuna in Lechiam hospes, est carmen*
dicatum in adventu ejusdem Principis Regii Varsaviá 1726, Varsav: in fol: & Coloniæ
1728 in 4to: 3tio. *Planta felicitatis publicæ, est carmen in adventu Augusti II Reg:*
Pol: convalescentis, 1727 in fol. Varsav. 4to. *Gemini soles, Carmen in adventu Curiæ*
Berolinensis Dresdam 1728 in fol: Dresdæ. 5to *Ingens umbra, in fun: Adami Sieniawski*
Castell: Cracov: Supremi Exercit: Ducis, in fol: 1726 Varsav. 6to. *Augustus dolor,*
in funere Stanislai Donhoff Palat: Poloc: Campestris Ducis Litv: Varsav: 1730 in fol.
N. Marcina Karczewskiego małżonka. Katarzyna Łukasza Krzywosądzkiego.
*POPIEL *herbu Sulima* w Sendomirskim, Ruskim, y inszych Woiewodztwach:
Powiadaią, że Władysław ktoryś Krol Polski, iednemu z nich, pewne grun-
ta pod Drohobyczą nadał, w wielkich zasługach, gdzie on od imienia swe-
go wieś założył, y *Popielę* nazwał, temi czasy dość w ludzi nasiadłą. Grze-

gorz Popiel, o ktorym *Konſtytucya* 1631 *fol:* 48. Jan z Seymu 1633 Kommiſſarz do granic od Węgier zapiſany, *Conſtit: fol:* 31. Roman y Gabryel 1632. Maryanna Zakonnica Sądecka 1701. A że ten Dom rozrodzony, dla tego maią ſwoie przydomki, iedni albowiem Popielowie ſą Chościakowie, drudzy Dumiczowie, inni Romanowiczowie, inni Czarnokozicowie. Z Chościakow dway ſię bracia rodzeni przenieśli z Przemyſkiey Ziemi do Woiewodztwa Sendomirſkiego, Jacek y Jedrzey, Pierwſzy Jacek zpłodził trzech ſynow, Staniſława, Szymona, y Kazimierza, z Sulińſkii, Staniſław Miecznikiem był Zydaczewſkim, corka iego Katarzyna, *imo voto* żyła z Hrabią Tarnowſkim, *2do* z Axakiem Stolnikiem Zytomirſkim, *3tio* z Lanckorońſkim Staroſtą Stobnickim: ſynowie zaś, Franciſzek Staroſta Łoiowſki, wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Borowſką Podkomorzanką Sendomirſką, drugi Konſtantyn Stolnik Wiślicki, ma za ſobą Pigłowſką Kaſztelankę Oświecimſką. Drugi ſyn Jacka, Szymon Łowczy Podlaſki, ſyn iego ieden w Zakonie *Scholarum Piarum*, drudzy *minorenes* ieſzcze; corki tego Szymona, iedna za Dembickim Sędzią Grodzkim Nowomieyſkim, druga za Romerem Skarbnikiem Radomſkim, trzecia za Zawiſzą, drugie dotąd Pannami. Kazimierz, trzeci ſyn Jacka, ktory z Zofii Lanckorońſkii Starościanki Nowomieyſkiey zrodził ſyna Jakuba Jezuitę. Jędrzey brat Jacka, tego z Dmoſickii (ktora familia iuż uſtała) zoſtawił ſynow: Antoniego y Szymona ludzi rycerſkich, y Staniſława w Zakonie Societatis JESU, temi czaſy gdy to piſze, rządził Collegium Sendomirſkie. Z Popielow Dumiczow, tych czaſow kwitneli: Jan Łowczy Sendomirſki, Pułkownik Uſarſki, Reimentarz, ten z Chomętowſki Kaſztelanki Czechowſkiey zpłodził ſyna Jozefa, za ktorym Skotnicka. Alexander Cześnik, brat Jana ſtarſzy, od młodości ſwoiey żołnierz, z Uſtrzyckii zoſtawił corkę, ktora poſzła za Zielonkę. Krzyſztof trzeci ich brat, Staroſta Tuczapſki, Pułkownik Hetmańſki, Ablegat do Porty, pierwſza żona Uſtrzycka dwoch mu ſynow powiła, Prokopa y Jozefa, druga Anna Ledochowſka Stolnikowna Drohicka. Michał Porucznik u Woiewody Inflantſkiego, tego z Dembickii ſynowie, Tomaſz y Wacław w Zakonie naſzym temi czaſy, y Samuel żołnierſką traktuiący. Michał drugi Porucznik u Brzuchowſkiego. Romanowiczow Popielow wſpominaią *Acta Przemyſkie*, że byli Komornikami Ziemſkiemi Przemyſkiemi.

POPIELSKI *herbu Nałęcz* w Mazowieckim Woiewodztwie. Woyciech z Popielżyna Kanonik Warſzawſki, y Xięſtwa Mazowieckiego Podkomorzy 1525. Paweł także Kanonik Warſzawſki, podpiſał dekret przeciwko heretykom, *u Łubien: in Epiſc: Płoc: Statut: Maſov: fol:* 7. N. Popielſka była za Janem Brzeſkim herbu Prawdzic. Jan w Woiewodztwie Krakowſkim 1648.

*POPKOWSKI w Ziemi Łomżyńſkiey. Markuſz z Popienia Kaſztelan Rawſki 1436, *Statut Łaſk: fol:* 140. Jakub Popkowſki, ktorego corka była za Jaruntowſkim Woyciechem.

POPŁAWSKI *herbu Drzewica* w Krakowſkim Woiewodztwie. N. Popławſki mąż uczony y w intereſſach tey Oyczyzny zaſłużony. Jan Podſtarości Zarnowiecki, miał za ſobą Zycieńſką, z niey dwie corki, iedna poſzła za Jana Boguſławſkiego, druga za Jana Sładkowſkiego *Baran:* N. miał za ſobą Teodorę Blinowſką. Olbrycht z Rudy Podwoiewodzy Stężycki, y Jacek 1674. Woyciech z Seymu 1670 Kommiſſarz, *Conſtit: fol.* 24. Niektorzy z nich z Woiewodztwa Krakowſkiego przenieśli ſię do Grodzieńſkiego powiatu, z tych Jozef Cześnik Krakowſki, Fabian Doktor Teologii Zakonu Ka-

nu Kaznodzieyſkiego, Przeor w Zołkwi, Mościſkach, Nowogrodku. Krzyſztof zginął na Zołtych Wodach.

*POPŁAWSKI *herbu Jaſtrzebiec.* Widziałem herb tego Domu. Tereſſa Popławſka Marcina Swirſkiego małżonka. Woyciech z Czepiewa Popławſki tego herbu, Kanonik Łucki, Oleśnicki, Miedzyrzecki Proboſzcz, Dziekan Janowſki 1691, iakom widział na pieczęci,

*POPŁAWSKI *herbu Leliwa.* Barbarze Popławſkii małżonce ſwoiey Jedrzey Radolſzewſki herbu Okſza, Chorąży Wieluńſki nadgrobek marmurowy wyſtawił w Krakowie w kościele S. Franciſzka, w roku 1668, z herbem Leliwa. Staniſław z Popław 1705.

*POPŁAWSKI *herbu Slepowron.* Z tych był Staniſław Popławſki 1620. Adam w Zakonie naſzym w Prowincyi Litewſkiey, Miſſyonarz obozowy, z Ogińſkim Kanclerzem Litewſkim, pod Kamieniec Podolſki zaiachawſzy, w obozie chorobą zarażony, do Lwowa zprowadzony, świątobliwie umarł w roku 1684, Staniſław poſeł z powiatu Starodubowſkiego 1674. *Samuel Societatis JESU* 1668 umarł w Kaliſzu. Michał Cześnik Czerniechowſki 1700.

POPŁAWSKI *herbu Trzaſka* w Podlaſkim Woiewodztwie. *Okolſki* o nich piſząc, powiada; że od dobr Popławy y Spławy tego imienia nabyli, ale ſą iedneyże linii z Gołuchowſkiemi, z tego bym rozumiał, że tak Lehwitowie Popławſcy, iako y ci, iedniż ſa, tylko ſnać omyłką, miaſto tego herbu, tamten podkładaią. Paweł ſyn Staniſława Wygonowſki nazwanego, w zaſługach ſwoich wziął od Auguſta I. niektore grunta nie daleko Białewicze: ſynowie iego: Maciey Archidyakon Kiiowſki, Kanonik Łucki y Opatowſki, Piotr Kanonik Smoleńſki y Proboſzcz Brańſki, Tomaſz Kanonik także Smoleńſki, ſioſtra ich Szablowſka herbu Bończa. Marcina ſyn Stefan oſiadł na Podolu, Erazma Woyciech y Łukaſz na Wołyniu. Floryana potomſtwo w Sendomirſkim. Stefan w Podlaſkim 1674. N. była za Stefanem Cieſzkowſkim Podczaſzym Nowogrodzkim. Woyciecha z Rud Popławy nadgrobek w Miechowie. Mikołay z Dziekana Warſzawſkiego, Kanonika Poznańſkiego, naprzod Biſkup Inflantſki, a potym Arcybiſkup Lwowſki, Paſterz przykładny, ſą w druku, iego, 1mo. *Stoł duchowny, albo Medytacye y nauki duchowne przy porankowych modlitwach. Cracov: in 4to 1702 y Varſav: in 4to 1704.* 2do. *Palma na gruncie, albo Kazanie przy doroczney pamiątce ſublewacyi kości B. Jana z Dukli, Leopoli 1672 in 4to.* 3tio. *Salutatio Andreæ Załuſki Epiſc: Płoc: in aditu cathedræ 1693 in 4to.*

POPOWSKI *herbu Gozdawa* w Woiewodztwie Trockim. Z tych Staniſław Popowſki 1648: ſą y w Podlaſkim. Jan Antoni, Waleryan Piotr 1700. N. miał za ſobą Brodowſką Piſarzownę Ziemſką Lubelſką.

POPOWSKI *herbu Leſczyc. Paprocki o nich piſe w Gniazdzie cnoty.* Ewa z Popowa Jakuba Boboli Podczaſzego Sendomirſkiego małżonka 1630.

POPOWSKI *herbu Nałecz* w Wielkieypolſzcze, iedenże to ieſt Dom z Woynowſkiemi. Mikołay Popowſki mąż znaczny. N. poiął Annę Jaſkłowſką. Adam Katarzynę Chronowſką herbu Gryff.

POPOWSKI *herbu Nowina* w Wielkieypolſzcze. Jan z Popczyc 1382, podpiſał konfederacyą Szlachty Wielkopolſkiey, *u Januſſow: w ſtat: fol:* 74: Popowſki z Złotnik (znać że z Złotnickiemi iedneyże dzielnicy,) Poborca w Inowrocławſkim 1567 *Conſtit: fol:* 146. N. była za Marcinem Brudzyńſkim Burgrabią Kcyńſkim, druga za Piotrem Tarnowſkim herbu Rolicz. *Marcin*, czterdzieści y pięć lat z żoną przeżywſzy, po ześciu iey, Kanonikiem Poznańſkim

ſkim umarł 1593, co z nadgrobku iego wypiſał w Katedrze Poznańſkiey. *Starowol: in Monum:* Paweł Podſtaroſci Chęcińſki, ſynowie iego ci byli, Jan Dworzanin Krola Zygmunta III, umarł Staroſtą Będzinſkim, z Doroty Orzelſkii Kaſztełanki Rogozińſkiey, tylko iednę corkę zpłodził Mielecką z Mielca. Brat Jana Woyciech poiął Czerną ſieſtrzenicę rodzoną Jana Rogozinſkiego Burgrabiego Krakowſkiego: trzeci brat ich Proboſzcz Chęcińſki, *Baran:*

POPOWSKI herbu Pobog w Mazowieckim pod Wąſoſzem.

**POPOWSKI herbu Trzaſka.* Kazimierzowi Popowſkiemu 1612 zmarłemu, nadgrobek wyſtawiony widziałem z tym herbem, w kościele Zawichoyſkim.

PORADOWSKI herbu Korab w Rawſkim y Ruſkim Woiewodztwach, maią rożne przydomki ſwoie, imienia tego nabyli od dobr Porady nazwanych pod Rawą. Waleryan Grzywa Poradowſki, mąż waleczny za Stefana y Zygmuta Krolow, gdy Maxymilian Krakowa dobywał, on w ten czas Rotmiſtrzował piechocie, tam na prezydium zoſtawiony, ze trzydzieſtą ſwemi wypadſzy za mury, dwoch Kapitanow poimał, za ktorą odwagę wziął woytoſtwo w Bieckim powiecie, ſyn iego Jędrzey Porucznik Kazanowſkiego na Moſkwę. Zygmunt Kog Surrogator Lwowſki 1607, a potym Podſtaroſci y Sędzia Grodzki Lwowſki. Mikołay Białuch Piſarz Grodzki Przemyſtki, zoſtawił ſyna, rycerſkiego człowieka. Jan Turczyn Poradowſki 1632. Paweł Kanonik Wiślicki 1692. Jędrzeia marmurowy nadgrobek ieſt w Nowym mieście u OO Franciſzkanow. Jan umarł w Zakonie naſzym w Poznaniu 1732, brat iego rodzony Alexander Piſarz Grodzki Rawſki y Podwoiewodzy. Adam brat ich ſtryieczny. N. Poradowſka była za Łackim; Katarzyna za Woyciechem Brodowſkim, Anna za Remigianem Sobieſkim. N. miał za ſobą Annę Boguſzownę, N. Oſką. N. Naramowſką

Poray herb.

ROża biała o pięć liſtkach, w polu czerwonym, bydź powinna, nad hełmem y koroną takaż roża; tak go opiſuią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 58 y 1171. O herb: fol: 355. y fol: 672, Okol: tom: 2 fol: 634, Miechov: lib: 2 c. 8, Kleynoty fol: 75, Biel. fol: 52.* Wſzyſcy ſię na to zgadzaią, że ten herb z Czech do Polſki przyſzedł, z Poraiem rodzonym bratem S. Woyciecha Biſkupa y Męczennika, gdy ten Dąbrowkę z innemi Panami Czeſkiemi Mieczyſławowi Monarſze Polſkiemu odprowadziwſzy, y w tych kraiach upodobawſzy ſobie, tu oſiadł, y godne potomſtwo zoſtawił. Pierwſzych zaś początkow tego herbu, zkąd, kiedy y komu nadany, trudno zgadnąć. To pewna, że ieſzcze za Pogańſtwa, y dobrze przed Narodzeniem Chryſtuſowym, iuż dobrze ten herb, to ieſt roża o piąciu liſtkach, był w używaniu; czego dowodzi *Paprocki o herbach z Xiegi Inſcriptionum ſacroſanctæ vetuſtatis, per Raimundum Fuggerum, Caroli V, & Ferdinandi Imperatoris, Conſiliarium,* wydaney, z ktorego ten autor, trzynaście nadgrobkow w rożnych mieyſcach, z tym herbem wykonterfektowanych, wypiſał; ia ich tu opuſzczam dla krotkości, ciekawośc zaś Czytelnika, do Paprockiego odſyłam. *Bzovius in Notis ad vitam S. Adalberti, ſcriptam à S. Sylveſtro II Pontifice,* tak o tym Domu mowi: *Roſinorum ſtirps eſt Romana, Originem refert ad tempora conditæ Urbi proxima. Splendorem nobilitatemq; etiam Auguſti Cæſaris propinquitate & cognatione fulcit; Europam penè implet. Ex illa ſunt*

clariſſimi intra Alpes, Bracchiani, Gravinæ, Venoſæ, S. Gemini, Amalphitani, Aſculani, Silicis Duces Tarentini, Salernitani, Plumbini, Scandrigliani Principes. Tripaldæ, Pallæ aureæ, Stimiliani, Lamentanæ, Compagnanæ, Roccantiquæ, Montis Sanſoviitni Marchiones. Pilitiani, Soanæ, Nolæ, Talacozii, Albani, Anguillariæ, Montis rotundi, Monapelii, Licii, Sarnii, Æmiliæ, & aliarum plus quàm quadraginta Dynaſtiarum Palatini Comites. Extra Alpes verò, in Galliis Marchiones Trinelli, & alii quatuor traduces. In Arragoniæ Regno Urſini Valentini; in Illyrico Comites Blangarii, in Germania Proceres Clivenſes, Comites Aſcaniæ, & Balenſtadii, Dynaſtæ Bernburgici & Lovenburgici, Marchiones Saliquallenſes, Principes Anhaltini, Duces Angriæ. & Veſtphaliæ, Marchiones Brandeburgenſes, & Saxoniæ aliquando Electores. In Comitatu Tyrolenſi, Domini à Felſio, in Regno Bohemiæ Comites Rozembergii, Rozyciis Polonis conjuncti. Porrò 42 Epiſcopales, 6. Metropolitanæ ſedes, Atavorum memoriâ, in ditione Urſinorum fuêre. Ex ea familia Urſina fuêre Præfecti Urbis Romæ 4, Conſules multò plures. Senatores 42 (62 juxta Joannem Ferrarienſem, orat: funeb.) Regni utriusq; Siciliæ, aliquot Septemviros, Imperii Mareſchalcos, Vexilliferos, Gubernatores Urbîum & Provinciarum, plurimos, Exercituûm in bellis pro Eccleſia ſuſceptis Imperatores 100, Equites Torquatos, Draconici, Creſcentini, Navis, Armellini, Velleris Aurei, S. Michdélu, S. Spiritûs Ordinum plures, Templariorum & Teutonicorum Religionis Magiſtros Supremos, duos, Prælatos, Abbates, Epiſcopos, innumeros propè. Patriarchas, Hieroſolymitanum & Antiochenum, Cardinales ſupra 20. (juxta Ferrarienſem 34] Pontifices Maximos indubitatè 4, alii ſeptem numerant, ex quibus S. Stephanus imus Martyr, & Cæleſtinus tertius, Paulus imus, Nicolaus tertius. His accenſet Baronius & alii, S. Urſinum Apoſtolorum diſcipulum, Bituricenſem Epiſcopum, & Galliæ Apoſtolum: alii addunt SS. Joannem & Paulum MM. S. Voluſianum Turonenſem Epiſcopum, Urſinum Presbyterum, Berardum Aprutinum Epiſcopum, Benedictum Patrem Occidentalium Monachorum, ejusq: ſororem Scholaſticam, B. Joannem

*Raynerum Cluniacensem Romæ cœnobitam, Matthæum & Latinum ex Ordine Prædi-
catorum Cardinales;* poty *Bzovius;* a *Załuski Jędrzey, Mowy rożne fol: 52,* wspomi-
na Jana Ursyna Kanclerza w krolestwie Francuzkim. Co się zaś Papieżow
tycze, z opisania S. Malachiasza, ci byli; *Rosa composita,* to iest Mikołay III
z Familii Ursynow, *dictus Compositus.* Drugi, *Rosa Leonina,* to iest Honorius
IV. z familii Sabellow w roku 1284, ktora w herbie nosi roża, ktorą Lwy
w łapach trzymaia. *Bussier: Flos.* Trzeci *De Vico Roseo.* to iest Klemens VI
w roku 1342, *Patriâ Lemovicensis, Spondan: num: 2,* że był herbu roża, świadczy.
Historia zaś Roman: Pontificum za herb naznacza mu trzy roże na gorze, trzy
na spodzie, a między niemi pas rycerski, od boku prawego tarczy idący.
Petrasancta de tesser: cap: 60 fol: 494. nie tylko tego Klemensa VI, ale y Grze-
gorza XI Papieżow, do Familii Munstryi, albo *Rosei vici,* pociąga, ktora fa-
milia we Francyi kwitneła, ten zaś Grzegorz XI siedział na tey stolicy od
roku 1370. W Anglii, że się dwie Krolewskie Familie, rożą o pięciu li-
stkach szczyciły w herbie, pisze *Horn: Orb: Pol: fol: 103,* z ktorych *Eboracensis*
rożą białą, *Lancastrensis* czerwoną, zkąd tak biała, iako y czerwona, roże, w
herb krolestwa Angielskiego weszły.

Paprocki powiada, że Sławnik, Sławnika młodszego Ociec, a dziad S.
Woyciecha Biskupa y Męczennika, nadania roż w herbie był początkiem:
starożytna albowiem powieść, y zgodnym Pisarzow Czeskich piorem u-
twierdzona, że wszyscy Panowie Czescy, ktorzykolwiek w herbie rożami
się zaszczycali, od iednego Przodka swego pochodzą: ieden albowiem O-
ciec, pięciu synow, tak w herbie rożami podzielił, że się pierworodnemu
dostała złota; biała y niebieska drugiemu y trzeciemu synowi; czerwona
naymłodszemu, czarna piątemu z niedobrego łoża spłodzonemu. Na co
lubo przystaie *Balbinus,* przecięż nie pozwala na to, żeby to ten Sławnik
miał uczynić, ile że o tym żaden starszy nad Paprockiego autor, wzmian
ki nie czyni, y owszem niektorzy z nich, to samo Witigonowi, ktory nie
rychło żył po Sławniku, przypisuią. Zadaie przy tym *Balbinus* Paprockie-
mu; że się sam z sobą nie zgadza; bo naprzod na początku Xiążki swoiey
fol: 9 [podobno Speculi Moraviæ] twierdzi, że Hrabiowie z Libicza z Cze-
chem w te tam kraie zaszli, y z sobą, herb czerwoną rożą, w polu białym,
wnieśli; a przecię niżey, gdzie o Rozynow familii pisze, powiada; że Sła-
wnik Hrabia Libicki, białą rożą na czerwonym polu nosił: *in Speculo Mora-
viæ* tenże powiada, że Landsteiniuszom w złotym polu, niebieskiey roży, a
Sławnikowi Oycu S. Woyciecha białey pozwolono, luboć potym *in Dia-
docho,* błędu swego poprawuiąc *Paprocki,* mowi: że S. Woyciech trzech roż
czerwonych w białym polu zażywał: *a Balbinus* za pewną rzecz miał u sie-
bie, że Landsteiniuszowie białą rożą w polu czerwonym nosili. Przydaie
tenże, że na dawnych przywileiach Xiążąt Czeskich, ktore według starego
zwyczaiu podpisywali Panowie tego Państwa, tych, ktorzy się rożami pie-
czętowali, nigdy inaczey, aż do roku 1100 nie zwano, tylko Witigono-
wie, a potym do roku 1260 Witkowie. Także, że Rozynowie Ursyni Rzy-
mianie, z Saskiey Ziemi Czechom sąsiedzkiey, swoy poczatek wzieli, iako
dowodzi *Ernestus Brottuffius,* to iest z familii Beringerow, albo Behern, A-
skanii y Ballenstadu Panow dziedzicznych, a temi czasy iuż Xiążąt Anhal-
tyńskich, ktorzy że roży y niedzwiedzi w herbie zażywali, przetoż ich Niem-
cy Beringer albo Behren nazwali. Z tey familii koło roku 631 ieden Ni-
der Behr nazwany, rozdrażniony krzywdami, ktore Francuzi w Saxonii
poczynili, Herakliuszowi Cesarzowi z Rzymiany siła dopomogł na woy-
nie

nie przeciwko Dagobertowi y Klodoweuszowi, za ktore zasługi wziął od
Cesarza *Ursini Principatum.* Z synow zaś iego Aribon, czyli Aribertus, posła-
ny od Cesarza przeciwko Francuzom, Saxonii y Wendyi obroniwszy, gdy
stryieczni bracia iego bezpotomnie zeszli, Askania, y z potomstwem swo-
im, w dziedzictwo odebrał. Z Sukcessorow iego potym Ursyn Witigo,
albo z Słowiańskiego, Witek, wpadszy z woyskiem, tę część Prowincyi,
ktora między Czeskim krolestwem y Bawarską ziemią leży, opanował; w iząk-
że porażony od Wogena Xieżęcia Czeskiego, poddał się mu, y z dziedzicznym
swym Państwem, y między Szlachtę Czeską policzony: a ztąd niektorzy słusznie
rozumieią, że Rosembergiuszow familia w Czechach, od Anhaltyńskich Xiążąt
swoię procedencyą wzieła, y nie z Niemiec, za Bolesława Xiążęcia, ale dobrze
przedtym do Czech przyszła. Rozumiem zaś, mowi tenże autor, *Epitome
Rerum Bohem: lib: 2,* że wszyscy Rozynowie, tak ci co czerwoney, iako y ci
co białey, złotey, błękitney, albo ktoregożkolwiek inszego koloru roży w
herbie zażywaią, czy to iedney, czy wiecey; że z iednegoż zrzodła wypły-
neli, to iest z Słowiańskiego narodu tego, y tey Prowincyi, z ktorey Sasi
y Misneńczykowie Słowakow wypędziwszy, sami osiedli; a Słowacy do
Czech się rugowani przenieśli, y lubo od Rzymskich Ursynow linią swoię
y procedencyą niektorzy z nich ciągneli, przecięż że y Ursynowie sami z
Słowiańskiego narodu wyszli, *według Dressera Brottuffiussa, Crollus,* y inszych,
dla tego y ci, iednaż to krew z tamtemi. Rożnosc w herbach taka, nie
iest dowodem rożności Domow y Familii Rozynow, ale tylko szczepow z
iednegoż drzewa pochodzących, to iest, że kilku synow, albo braci rodzo-
nych, dla nieiakiey dystynkcyi między sobą, przybierali sobie według swe-
go gustu, iuż iednę, iuż dwie, iuż trzy, iuż białe, iuż czerwone &c w herbie
roże: co się iawnie pokazuie, na sklepieniu Krumlowskiego kościoła, pod
tytułem S. Wita, gdzie czterey bracia rodzeni de Rozemberg, Piotr, Jan,
Jodok y Henryk, herby swoie zawiesili, żaden iednak drugiemu nie iest
podobny, ale w iednym tylko widziec iednę rożą, w drugim dwie, w trze-
cim trzy, w tym inszy kształt ułożenia roż, w drugim inszy.

Była to niegdy w Czechach wielkiemi dziełami y honorami wsławio-
na familia tych Rozembergow, bo Zawisza Rosemberg miał za sobą El-
żbietę corkę Rolisława Krola Bulgarskiego, a po tey śmierci, poiął Zytkę
siostrę Ładysława krola Czeskiego, koło roku 1280. Piotr Smiały nazwany,
ktory umarł 1346, wziął za żonę Elżbietę Xiężniczkę Cieszyńską, wdowę
po Wacławie krolu Czeskim. Jan ożenił się z Anną Henryka Xiążęcia
Głogowskiego corką, koło roku 1460, to *Hubnert w Geneal:* kędy ten autor
pisze *tab: 639,* że ieszcze w Karyntyi ten Dom po te czasy kwitnie; Z kto-
rych Mikołay w roku 1258, był Biskupem Praskim, Pasterz wielkiey dobro-
ci y szczodrobliwości. Wokon Altowandenski klasztor Zakonowi Cy-
stercyeńskiemu fundował, *Balbinus Epito: Rer: Bohem: lib: 3 cap: 15.* Piotr de
Rozemberg, ktory ofiarowanym sobie od Papieża Kardynalskim kapeluszem,
wspaniałym sercem pogardził w roku 1384, *Histor: Pontif: Roman: fol. 988.* Jo-
docus Rosemberg Bonon Czech w roku 1456 Biskup Wrocławski na Slą-
sku, *Nicol: Henelius Silesiog: fol: 63, Bzovius in Annal: tom: 17.* Jeden z nich u-
rodzony z corki Henryka Xiążęcia Sląskiego, z Piastow linii idącego, kwi-
tnął w roku 1488, *Cureus fol: 338.* Wilhelm Ursinus à Rosemberg, *Domûs
Rosembergicæ Gubernator. Eques velleris aurei, intimus Cæsareus Consiliarius, & Su-
premus Regni Bohemiæ Gubernator, albo Prorex,* Fundator Collegium naszego
w Krumlowie w Czechach, posłował od Cesarza Maxymiliana do Polski

na Seym elekcyi w roku 1573, *Biel: fol: 675*, y w roku 1576, gdzie mu też forytuiącemu do korony Polskiey Maxymiliana, powiedział ieden z Panow Polskich, wolelibysmy ciebie widzieć na tronie Polskim, niżeli Cesarza. *Biel: fol, 726*, y znowu w roku 1589, naypierwszy między Kommissarzami do traktatow o pokoy, między Domem Austryackim y Koroną Polską, umarł w roku 1592, *Bucholcer, Argentus de rebus Societ: fol: 258.* Dawniey zaś przedtym posłował od Krola Czeskiego, do Kazimierza III Krola Polskiego Wilhelm Rozemberg z Jodokiem Biskupem Wrocławskim, w sprawie Konrada Xiążęcia Oleśnickiego y Małgorzaty żony iego. Ktoby chciał więcey o tym Domu wiedzieć, niech czyta *Balbina Epitome loco cit:* kędy on długi katalog godnych z tey Familii mężow liczy, ktorych siedzące scelety w kościele Altowadeńskim po dziś dzień widzieć, tamże obszernie pisze, o ich dostatkach, y fundacyach klasztorow rożnych. Ostatni z tego Domu w Czechach zszedł z tego świata Piotr Wok Ursinus a Rosemberg w roku 1608, *primarius Bohemorum Dynasta*, iako świadczy *MS. o Famil: Prus:* gdzie przydaie, że Marcin Rosemberg, miał za sobą Estkownę, a Barbara z Rosenbergu była za Faliszowskim. Herb ich tenże tak opisuie. Tarcza wszerz przedzielona, na spodzie trzy roże w białym polu, iedna prosto we srzodku, dwie po bokach, wszystkie się końcami u dołu zchodzą, listkow dwa u srzedniey, u pobocznych po iednemu, na gorney linii trzy Xiężyce w modrym polu, ieden podle drugiego, nie pełne, rogami prosto do gory obrocone, na hełmie bez korony trzy roże czerwone, z sześcia listkami. Zaś *Petrasancta cap: 60*, tak Ursynom Rzymskim, iako y Rozenbergom, błękitną rożą w herbie naznacza.

Co się tycze Ursynow, *Ciaconius in Vitis Pontificum, & Cardinalium S. Rom: Eccl:* wprawdzieć kładzie w herbie ich rożą, o pięciu listkach, ale na spodniey części tarczy ich herbu, są pasy rycerskie czyli rzeki; tamże liczy 23 Kardynałow z tey familii do roku 1623; ktorych imiona; *Jordanus, Petrus, Bobo, Hyacinthus, Joannes, Caretorius, Matthæus, Rubeus, Jordanus, Neapoleo, Franciscus Neapoleonis, Joannes Cajetanus, Matthæus, Saynaldus, Jacobus Poncellus Thomas, Raymundellus, Jordanus, Latinus, Cosmus, Joannes Baptista, Franciottus, Flavius, Alexander.* Co się wyżey z Balbina mowiło, że z Xiażąt Askanii poszli Ursynowie Rzymscy, potwierdza toż samo *Carion lib: 4to Chron:* tylko że tego Ariberta on zowie, *Albertus Ursus, Comes Ascaniæ, Ottonis Comitis Ascaniæ in Ballenstet filius*, y przydaie, że był *trium amplissimarum familiarum in Germania Conditor, priorum Saxoniæ Ducum, Marchionum Brandeburgensium veterum, & Principum Anhaltinorum.* Z tego wnoszę, idąc za zdaniem Balbina, że y u nas w Polszcze, lubo niektore Domy, w herbach roże kolorami, iuż białym, iuż czerwonym, rozną, lubo iedni iednę, drudzy dwie, inni trzy roże na tarczy zkładaią, przecięż te wszystkie z iednego szczepu wyszły, ale snać, albo za iakie znacznieysze dzieło, te odmiany stały się, albo też za upodobaniem dawnieyszych Przodkow Domu tego, y owszem *Paprocki* y z niego *Balbinus*, twierdzą, że w Czechach dawni Rozynowie, przed Wilhelmem de Rosis, nigdy ani pasow, czyli rzek, ani Niedzwiedzia, na tarczach swoich nie nosili, ale tylko samę rożą czerwoną w polu białym: dopiero potym rożne kształty nastały. Ztąd też niektorzy mocno się w tym opieraią, że S. Woyciech, iedną się tylko rożą czerwoną pieczętował, inni chca że trzema, iakie widzieć w herbie Doliwa; iakoż *Balbinus* świadek, że Breunowski Klasztor S. Benedykta nie daleko Pragi, od S. Woyciecha fundowany, trzema się rożami czerwonemi w herbie szczyci, y Familia Sleini-

Sleiniciorum, a boday nie od Sławnika idąca (o ktorym wyżey mowa była,) iednę rożą białą, dwie czerwone na tarczy zkłada. Pisarz także życia Hieronima Rozrażewskiego Biskupa Kuiawskiego, widział w tymże klasztorze w Brecinie, professyą S. Woyciecha, na papirze zpisaną, włosiennicę iego, y herb, trzy roże, na pargaminie wyrażony: przydaie y to, że Canonici Regulares w Trzemesznie, tym są prawem okryśleni, że ieżeliby kiedy Proboszcz tamtego mieysca, (temi czasy iuż Opat) miał bydz *plebeius*, tedy nie inszego herbu powinien zażywać, tylko trzech roż, albo Doliwa, to iest tego ktorego y S. Woyciech zażywał. Wnoszę daley, że czy to ten herb Roży do Polski wniesiony przez Poraia brata S: Woyciecha, czyli przez ktorego Ursyna, przecięż ieszcze z Czech przyszedł, ile iako się z Balbina y innych mowiło, y Ursynowie z tamtąd wyszli.

Przodkowie Domu tego.

Naypierwszy w te tu kraie pułnocne z herbem Roża zawitał Ursinus y Hektor, z Publiuszem Palemonem y Prosperem Cæsarinem Kolumną, iako świadczy *Marcin Biels. lib: 2, Stryikowski fol: 72, lib: 3, Koiał: part: 1 Hist: Litv:* czy to z tey racyi, że nie mogli znieść Tyrańskich rządow Nerona Cesarza, czy też poźnieyszych czasow, z iakiey inszey przyczyny. Potomstwo iego w Litwie zostało, z ktorych, Grauzius Ursinus herbu Roża Hetmanem był woysk Litewskich w roku 1217, temu Erdziwił Xiążę, zpustoszałe od Tatarow grunta, na zasłużoną sobie Kawaleryą dzieląc, pewny kray puścił, ktory on osadziwszy, od imienia swego Grawzyski, czy iak chce *Koiał:* Graziski, nazwał. Syn iego Dowoyna. *Stryikowwski fol: 268. 1 Biels: fol: 154.* Eyxius Ursinus, y to potomek z linii Ursyna pierwszego, Hetman Litewskiego woyska, ktorego naywięcey dzielnością Nowogrodzką y Podlaską Ziemię, Erdziwił Xiążę Zmudzkie, posiadł. *Stryikow: lib: 6 c. 10, Koiał: p. 1 lib: 3*, wziął od niego ten kray w zasługach, ktory od iegoż imienia nazwany Eydziszki, y po dziś dzień to imię na sobie utrzymuie. Syn iego Moniwid, od ktorego rozplenione było potomstwo, *Stryik: Koiał:*

Jordanus Ursinus Szlachcic Rzymski, pierwszy Biskup Poznański, *według Długossa in Vitis Episc: Posnan: y Historyi iego:* wprawdzieć go niektorzy do Familii Jordanow, y herbu Trąby naciągaią; ale niesłusznie: bo ieżelić był *według Długossa* z Ursynow Domu, toć do herbu Roży należał; ktore imię Jordan, między Ursynami było zwyczayne, co poznać z tego, że kilku Kardynałow Ursynow tego imienia było, iako się trochę wyżey mowiło: a do tego, że Jordanow Familii ieszcze w tym wieku nie było. Był to Pasterz wszystkim miły, zabiegły koło pozyskania dusz Bogu. Papież Stefan VII, raczey Jan Papież: (bo Stefan VII Papież, dawniey na tey Stolicy siedział, to iest do roku 931) przysłał mu y katedrze Poznańskiey, miecz ten S. Piotra Apostoła, ktorym ucho Małchusowi uciął, poszedł po zapłatę swoich prac w roku 1001, w Poznaniu, czy iak inni chcą, w Brandeburyi pochowany. *Damalewicz in Vitis Archiep: Gnesnen:* o Hippolicie Arcybiskupie Gnieźnieńskim, ktory tą katedrą przestał rządzić, świat pożegnawszy, w roku 1027, powiada, że był z Domu Ursinus Rzymianin, y Jordana tego Biskupa Poznańskiego bliska krew, przecięż inszym kształtem herb iego udaią, iakom mowił pod literą K, y herbem Krzyż.

Lambert, trzeci w rzędzie Biskup Krakowski, że był Rzymianinem szla-

chetnie urodzonym (a nic pewnieyſzego, że z Domu Urſyuow) y że ſię rożą pieczętował taką, iak zwyczaynie widziemy w herbie Poray, świadczy *Starowol: in Vitis Episc: Cracov: fol. 6.* Przyſzedł tu do Polſki z Prokulſem Biſkupem Krakowſkim, kędy przez lat dzieſięć, ięzyka ſię Polſkiego nauczywſzy, y wielkiey pobożności przykładami zaiaśniawſzy, po śmierci tegoż Prokulſa, zgodnym ſię ſtał, aby był oſierociałą po nim katedrę poſiadł w roku 996: iakoż w ślady wſtępuiąc ſwego anteceſſora, oſtatek ieſzcze bałwochwalſtwa z ſwoiey dyecezyi wykorzeniał; prowentow kościelnych ſwoią induſtryą przyczynił, ktore na iałmużny ubogim, y ozdobe kościoła ſwego, tak rozſypał, że po śmierci iego, ktora przypadła na rok 1014, prawie nic pieniędzy w ſzkatule iego nie naleziono, pochowany w Krakowie w ſwoim kosciele. Tego, ile że był y uczony y wymowny człowiek, wyſtał był Bolesław Chabry do Sylweſtra II Papieża, upraſzaiąc go o koronę dla niego, wſzakże ta legacya iego ſkutku na ten czas nie wzieła, to *Starowolſki*, ale *Długoſz* to poſelſtwo iego zkłada na rok 977, y powiada, że nie od Bolesława, ale ieſzcze od Mieczyſława Xiążęcia, tę funkcyą ſprawował.

Poray, brat rodzony S. Woyciecha, y drugich. Ociec ich Sławnik Hrabia na Libiczu, ktore potym dobra dziedziczne tego Domu, po zabiciu w Czechach braci, a ſynow tego Sławnika, doſtały ſię Czeſkim Krolowom, iako powiadał Krzyſztof Lobkowicz Baro Czeſki, y już ich teraz zowią Mielnik, ieſt miaſto obmurowane, kościoł wieżami ozdobiony. Urodzony był ten Sławnik z ſioſtry Henryka I, *Auceps* nazwanego, Ceſarza Rzymſkiego (był to Ociec Ottona I Ceſarza, Dziad Ottona II) dlatego też Otto drugi, na S. Woyciecha, iako na ſwoię krew był oſobliwiey łaſkawy, *Balbinus*: miał za ſobą Strzezyſławę corkę Xiążęcia Czeſkiego Bolesława I. ktory S. Wacława zabił: z tey, krom S. Woyciecha y Radzyna, albo Gaudencyuſza, zpłodził pięciu ſynow, Sobiebora, Spitimiera, Bohuſława, albo *według Dubrawiuſſa*, Przybyſława, Czeſława y Poraia, tego *Coſmas* Poreiem piſze, *Pulkawa y Dubravius* Borzytą, y powiadaią, że ci wſzyſcy od bałwochwalcow, z nienawiści do wiary Chrześciańſkiey, pobici ſą w roku 995, tak, że nie wątpią, że ich za Męczennikow mieć trzeba; *Paprocki, o herb: fol: 356. Damal: w Życiu S. Bogumiła fol: 3*, pięciu zabitych braci, te imiona kładą, Sobor, Spicimierz, Sobroſław, czy Sobeſław, Zymiſs y Czeſław; ciż autorowie, iako y *Miechowita lib: 2 cap: 8, Pariſius*, twierdzą, że dobrze przed tym rokiem, ten Poray, z Dąbrowką, ſioſtrą rodzoną matki ſwoiey Strzezyſławy, a żoną Mieczyſława Monarchy Polſkiego, do Polſki zaſzedſzy, od tegoż Mieczyſława w dobra obſzerne opatrzony, oſiadł, y potomſtwo rozmnożył, ktore y po dziś dzień herb ſwoy od imienia iego Poraiem zowie. *Bielſki fol: 52, Balbinus.* Tenże Poray iezdził z Bolesławem Xiążęciem Polſkim do Włoch, na koronacyą Ottona III Ceſarza, iako namienia życie S. Woyciecha, od Sylweſtra II Papieża napiſane, co muſiało bydź przed rokiem 1003: Ociec iego Sławnik, będąc Gubernatorem większey części Czeſkiey Ziemi, umarł w roku 981 *Balbinus c. 12, lib: 2, Epito: Rer: Boh:* kędy powiada, że przez wiele lat, w dzień Narodzenia S. Woyciecha, z grobu tego Sławnika, zapach rożowy wydawał ſię, ktory wiele ludzi ztamtąd czuli.

S. Woyciech Biſkup y Męczennik, ſyn także Sławnika Strzezyſławy. Młodziuſinkiego widząc rodzicy, nad inſzych ſynow pięknieyſzego, umyślili go do świata applikować, wſzakże im Pan Bog zamyſły ich pomieſzał, znagła albowiem w cięſzką y niebeſpieczną chorobę dziecię zapadło,

w kto-

w ktorey, nie widząc żadney nadziei Smutni rodzicy, P. Bogu na ſłużbę go poślubili, ieżeliby do pierwſzego zdrowia przyſzedł: iakoż do kościoła zanieſionego, ſkoro na ołtarzu Matki Boſkiey położyli, y śluby ſwoie za niego ponowili, Woyciech do ſiebie prawie iuż wpoł umarły przyſzedł; ktorym cudem P. Bog pokazał, że go ſobie za ſługę ſwego naznaczał. Podroſłego oddali rodzicy Kapłanom y z ſługą, ktory go z dziecińſtwa pilnował; ale gdy ſługa on, prze nieſtatek ſwoy, od pacholęcia uciekł, Woyciech też Swięty po nim teſkniąc, do Oyca pobieżał; niewdzięcznie go Ociec przyiał, y iako zbiega rozgami ubił, y do ſzkoły oddał, a P. Bog rozum Woyciechowi otwarzaiąc, y baczenia zaraz z nauką przymnażać począł; pod ten czas całego ſię Pſałterza doſkonale nauczył. Widząc dowcipne dziecię rodzicy, dali go Arcybiſkupowi, na imię Albertuſowi, na wychowanie, u ktorego tak był wdzięczny, iż mu ſwoie imię dał na bierzmowaniu: y przeto dwoie miał imion, ze krztu Woyciech, z bierzmowania Adalbertus. Dziewięć lat na nauce ſtrawiwſzy, ſtał ſię z niego uczony człowiek w każdey nauce, iż mało ſobie rownych towarzyſzow w tey mierze miał. Y wrocił ſię po ſkończonych naukach do domu Oyca ſwego, gdzie go młodość y krew buyna uwiodła: Bo gdy ſię z pracy ſzkolney wyprzągł, a prożnowania ſobie dopuścił, za światem ſię y iego prożnościami udał; na P. Boga mało wſpomnieć, roſkoſzy marney koſztować, z rowienniki bieſiad używać, y inne podchlebſtwa, a zwodzenia świata tego, przyimować począł. Nie długo w takim ſtanie nieprawey drogi trwał. Pan Bog upominał go śmiercią Pierwſzego Biſkupa Pragſkiego, Drytmara, do ktorey ſię był trafił, ktory iż umieraiąc, ſtraſzliwie wołał, że go czarni czarci do piekła wlekli, wielki mu gwozdź w ſerce wbił, iż o poprawie żywota ſwego y drogach Bożych, ktoremi pierwey chodził, ſtatecznie myślił, y nie-mieſzkaiąc, ukrocił obyczaie ſwoie, y w klubę ie bogoboyności wprawił. Rychło potym na Pragſkie Biſkupſtwo, iako ſwoię krew, y zacnego uczonego, a cnot pełnego człowieka, Czechowie po Drytmarze obrali, po ktorym obieraniu, Klerycy, ktorzy czarta z ciała ludzkiego wyganiali, tak wołaiącego, ſłyſzeli: Biada mnie, iuż ſię tu zoſtać niemogę, bo dzis obrany ieſt Biſkup, ſługa Chryſtuſow, ktorego ſię bać muſzę. Co ſłyſzał Wiliko kapłan mądry y bogoboyny, y to przed Opatem w Kaſſynie we Włoſzech powiedział. Obrany będąc, iachał na poświęcenie do Arcybiſkupa Moguńckiego, y przy Ceſarzu Ottonie wtorym, na doſtoyność Biſkupią poświęcony był. Wrociwſzy ſię na Biſkupſtwo, dochody kościelne na cztery części rozdzielił: iednę na kapłany, y kleryki ſwe; drugą na ubogie; trzecią na poprawę kościołow, y wykupno niewolnikow: czwartą na ſwoie wyżywienie. Wiodł żywot świątobliwy, bogactwy gardził, złoto ſobie za błoto miał, y roſkoſzy do piekła prowadzące, o ziemię uderzył. To iedno iego pragnienie y ſtaranie było, aby o Chryſtuſie myśląc, nic ſobie innego nieſmakował, niczego innego nie ſzukał; poſty gęſtemi, y wielkiemi, trapił członki ſwoie; a modlitwa była mu chlebem powſzednim, w ktorey ſię uſtawicznie za ſwe y ludzkie grzechy, P. Bogu ſkruſzonym ſercem korzył, wſzyſtką ſię ſiłą ſtarał, iakoby był złe namiętności ſwe, y chuć, y pokuſy świeckie, y cieleſne, z ſerca ſwego wykorzenił. Znał ſię też na zaſtrzałach ſzatańſkich, y umiał z nim woynę wieść, a korzyści cnot świętych z pokus iego doſtawać, tyle mu policzkow dawał, ile kroć, albo iawne iego poduſzczenia zwyciężał, albo taiemnym mądrze zabieżeć umiał. Serce wolne od myśli świeckich chowaiąc, na ſkrzydłach ſię rozmyślania

nabo-

nabożnego w niebo podnoſił; y iako uczył, tak żył, iż mu nikt rzec niemogł: Przyiacielu zlecz ſam pierwey ſiebie; w tym tylko nieſzczęśliwy był, iż czuyność około owiec ſwych wielką maiąc, mało im pomagał; bo na złą, a zepſowaną rolą trafił. Ludzie nieukarani w zbytki wielkie, y roſpuſtność cieleſną ſię wdawali: brać wiele żon, y powinną krew mazać, y niewolniki Chrześciańſkie, y dzieci ſwe, żydom przedawać śmieli. Święta gwałcić, poſtow nie chować, nikogo nieſłuchać, to ich obyczaie były. Klerykowie też, y ſtan Duchowny naprzod ſię był zkaził, żenić ſię iawnie niewſtydali, karność kościelna zmiatali, Biſkupa ſobie nic nie ważyli, y świeckie przeciw iemu a możnieyſze Pany pobudzali. Leczył wrzody one, upominaniem, karaniem, przykładem: ale iako ſzaleni, z ran tych tak ſzkodliwych, przywiiania y maści drogie zdzierali: pracy było doſyć, a pożytku nic: upominanie gęſte, ale ſprzeciwienie więkſze. Co miał czynić S. Biſkup? z ieziora niepołowenego, ſieci zprowadził, a boiąc ſię, aby przy złych rybach, a głębokiey wodzie, y ſam nie utonął, myslić o ſobie też począł. Y poſtanowił udać ſię na Pielgrzymowanie, do Grobu Bożego, do Jeruzalem: pierwey chcąc mieſzkanie Apoſtolſkie święte Miaſto Rzymſkie nawiedzic. Ceſarzowa żona Ottona wtorego (ktory iuż był zle żyiąc, y Chrześciańſtwu ſwym panowaniem ſzkodząc, nie dobrze y z małą nadzieią zbawienia umarł) gdy ſię o drodze Jego dowiedziała, wielkie iałmużny za duſzę męża ſwego czyniąc, iemu też wiele ſrebra dała, ktore on na zaiutrz ubogim rozdawſzy, w uboſtwie pielgrzymſkim do Rzymu ſię udał, y z nabożeńſtwa mieyſce ono ſławne S. Benedykta Kaſſynum nawiedzaiąc, zwierzył ſię myśli ſwoich Oycom onym, dla czego z Biſkupſtwa ſwego wyſzedł, y gdzie ſię udawał; a oni odradzać mu onę drogę poczęli, mowiąc: ſtoy na mieyſcu a dobrze żyi, a owoc cnot świętych, y ſkarb ſobie zbieray, nie w Jeruzałem żyć, iako mowi S. Hieronim, ale w Jeruzalem dobrym bydz, chwalebna ieſt. Na te ſłowa rozmyślać ſię począł, a oſtre oko na dobra radę maiąc, rychło przyzwolił, aby ſię doſkonałości żywota chrześciańſkiego chwycił, a Chryſtuſowey Filozofii uczniem ieſzcze zoſtał. Y tam maiąc doſkonałych cnot miſtrza Niluſa Greczyna, do iego nog upadł, podaiąc ſię w poſłuſzeńſtwo iego. Nieodrzucił go Nilus, lecz mu tak poradził: iam Greczyn, mnieyſząc pomoc przez nieumieiętność ięzyka dać mogę, idź do Rzymu, do Łacinnikow, a Opatowi Leonowi powiedz, iżem cię iako nowego żołnierza Chryſtuſowego, do niego odeſłał. Tak uczynił S. Woyciech, w Rzymie, u S. Bonifacyuſza, w zakonny ſię ubior oblokł, y pod poſłuſzeńſtwem ſtarſzego, ochotnie ſię do zamiłowania Boſkiego w zywocie onym zapałał; każdemu naymnieyſzemu ſłużył tym ochotniey, im mu co wzgardzeńſzego poruczono: wzgardy ſię ſamego ſiebie, a pokory pilnie ucząc, ſtał ſię iako maluczkim iuż w leciech doſkonały, między małemi braty, kuchnią umiata, miſki y naczynie umywa, wodę noſi, wſzyſtkiey ſię domowey ſłużby u ſtarſzego domaga. Myśl każdą ſwoię, y comukolwiek czart do ſerca przynioſł, ſtarſzemu oznaymił. A w tym iednak mądrze ſię o trudnościach piſma S. pytał, y o ſpoſobach y naturach cnot, y wyſtępkow, rad rozmowy y nauki ſłuchał. Y tak co daley lepiey poſtępuiąc, założył w ſobie oſnowanie pokory, na ktorey inne cnoty ſzczęśliwie poſtawił, y ſtał ſię domem y budowaniem Bożym. Modlitwom, czytaniu y bogomyślności tym lepiey ſłużył, im więkſzą na to czaſu wolność, od świata ułacniony, znalazł: Szemrania z uſt iego nikt nie ſłyſzał; a na fukanie ſtarſzego, cierpliwości y niſkiey pokory nadſtawiał.

Weſoło

Weſoło każde poſłuſzeńſtwo, ku małym y wielkim, wypełniał; bo ta ieſt pierwſza cnota ludziom w zgorę ku niebu idącym. Przez pięć lat tam będąc, wſzyſtkim ſię wdzięcznością obyczaiow ſwych w miłość podał, wiele ich w cnotach doſkonałością przechodząc. Jezli ktory zazdrością zdięty, oko nań nie życzliwe obrocił, umiał go rychło pokorą ubłagać, y uiąć. Tak idąc z cnoty w cnotę, ſtał ſię pięknym mieſzkaniem, y kościołem Chryſtuſowym. W tym tez zteſknia ſię Czechowie, y Prażanie bez ſwego Biſkupa, y wyprawili dwoch po niego: Pappata, y Chryſtyana Mnicha wymownego, ktorzy wziąwſzy liſt od Arcybiſkupa Moguncкiego, do Papieża iachali, proſząc: aby Biſkupa ich poſłał do ſprawowania owiec, wſzelaką poprawę ludu, y poſłuſzeńſtwo Paſterzowi ſwemu obiecuiąc. Acz ta perła, miła była Papieżowi, y nierad by był z niey Rzym zubożył: wſzakże dla ludzkiego zbawienia, Woyciechowi na Biſkupſtwo wrocić ſię kazał, toż mu y Opat iego poruczył. On poſłuſzeńſtwem wolą ſwoię przełamawſzy, wrocił ſię z onemi poſły. Lecz ſkoro w iedno miaſto Czeſkie wſzedł, uyrzał, iż przekupuia w dzien święty, y fraſować ſię począł, mowiąc: takąście poprawę obiecali? bawiąc ſię tedy dobry Paſterz, głodnego onego ludu odchowaniem, y żadney pracy nieżałuiąc, y owſzem więcey czyniąc, niżli pierwey, mało co pomagało. Trwał przecię y cierpiał, upominać, karać, nieprzeſtawał: aż mu taka rzecz zwątpić o ich poprawie kazała. Zgrzeſzyła iedna zacna białogłowa z krewkości niewieściey, małżonkowi wiary niechowaiąc, y iawnie w grzech wpadaiąc; dowiedziawſzy ſię o niey mąż, na gardło ią poimać chciał, a ona do kościoła uciekła; nie kazał iey wydawać Woyciech S. za przywileymi kościelnemi, gdyż ſię do Ołtarza y pokuty świętey obrociła, żeby tylko od śmierci y nagłego gniewu męża ſwego, wolną była; ale on zmowiwſzy ſię z innemi, y ludzi wiele możnych nazbierawſzy, kościoł mocą otworzyli, prawo y Maieſtat kościelny zgwałcili, y wziąwſzy niewiaſtę, zaraz rozſiekali. Obruſzyła ta rzecz bardzo S. Woyciecha, a gdy co dzień więkſzych grzechow przyczyniali, a za ſtare nie pokutowali, umyślił ich drugi raz odbieżeć, y powiedział ſwemu wiernemu towarzyſzowi Pappatowi: abo maſz zemną iść, abo mie więcey nie uyrzyſz. Y puścił ſię do Węgier, gdzie mu ſię nieiaka droga do ſzczepienia Chrześciańſkiey wiary otworzyła. Bo Xiążę Węgierſkie Geyſſa y z żoną, przychylnym ſię wierze Swiętey pokazował, y ſyna ſwego Stefana do chrztu, abo iako drudzy piſzą, do bierzmowania S. Woyciechowi ofiarował. Tam nieco znaiomości Bożey, przez rok, y daley z niemi mieſzkaiąc, w ſerca one Pogańſkie wſiawſzy, y Chryſtuſa im opowiedziawſzy, gdy do zupełnego fundowania tam wiary, ieſzcze pogody niewidział, znowu ſię do Rzymu do klaſztoru ſwego do Benedyktynow wrocił. Dopiero na onych miłych obrokach bogomyślności, y świętych rozmowach, y przykładow cnot doſkonałych, w Greckich y Łacińſkich oſobach, ochłodzony, prawie tam duſzę ſwoię, y Ray ziemſki znalazł. Był y za żywota cudy Boſkiemi obdarzony. Raz nioſąc w glinianym naczyniu do poſługi braterſkiey wino, potknąwſzy ſię, powalił: ſłyſzeli wſzyſcy, iż ſię garniec zgruchotał, ale oglądawſzy, cały, a nienaruſzony uyrzeli, y cudo Boſkię uznali. Corkę iednemu na oczy choruiącą, kładzeniem ręku zleczył. Drugi z choroby żadnego chleba ieść niemogł, Woyciech S. przeżegnany chleb gdy mu podał, wnetże ſtracona chuć do chleba, choremu ſię wrociła, Aſteryzyus kleryk iego, z gniewem y łaianiem od niego iść precz chciał, ale ſkoro wyiachał, tak błądził w drodze, iż ſię do S.

 Woy-

Woyciecha wrocić muſiał. W miłoſierdziu, był ſerca na ludzką nędzę nieuhamowanego; iałmużną, y czym mogł, nikogo nieopuścił. Raz wdowa uboga, gdy gdzieś był przed miaſto wyiachał, zawołała na niego, ſukni proſząc; powiedział, iutro przyidzieſz, tu nic z ſobą niemam; a rozmyśliwſzy ſię, zawołać iey kazał, mowiąc: a kto wie, będęli do jutra żył: niech iey dziś dobrze uczynię, abym ia Sądu u Boga, a ona ſzkody nie cierpiała; y zdiąwſzy ſuknią z ſiebie, dał iey: ukazuiąc przykładem, abyśmy z dobremi uczynkami nie mieſzkali, gdyż niewiemy, co iutro nas potka. Gdy Otto trzeci Ceſarz, w Rzymie od Papieża koronowany był, Arcybiſkup Moguncki piſał znowu do Papieża, aby do owiec Biſkupa S. Woyciecha z Rzymu wygnał. Długo ſię wymawiał, o pożytku ſwych owiec wątpiąc, a o ſwe ſię roſtargnienie boiąc: wſzakże, iż nadzieię miał, że go Męczeńſka korona potkać miała, dla tey ſamey ochotnie ſię wrocił. Wyiachał z Ceſarzem, y puścił ſię przez Francyą, chcąc Swiętych ciała nawiedzić, W Turonie S. Marcina, w Paryżu S. Dyonizyuſza Areopagity, w Floryaku, y indziey, gdziekolwiek wiedział o ktorym Swiętym, a na oney drodze mogł temu dośyć uczynić, wſzyſtkich pokornie nawiedzał: Gdy przy Ceſarzu kilka dni był, tak był wdzięcznym u niego człowiekiem, iż mu y ſypiać w ſwym pokoiu kazał. Gdy czas upatrzył, dworzan iego upominać nie zaniechał, aby ſię w świecie nie kochali, a za krotką pociechę, wiecznego weſela nie tracili. Przybliżaiąc ſię do Czech, niechciał proſto na ſwe Biſkupſtwo iachać, ale ſię udał do Polſki do Xiążęciá Polſkiego Bolesława Chabrego, ktory naypierwey koroną Krolewſką Polſkę ozdobił, ktory go iuż przedtym znał, y wielce miłował. Przyięty ieſt z wielką czcią od Bolesława, iako człowiek S. y ztamtad wyſłał do Prażan, y do Czech poſły ſwe, ieśliby go za Biſkupa y Paſterza ſwego znać, y przyiąć, y poprawić ſię chcieli. A oni iż byli w nieiakiey woynie, czterech braci rodzonych, S. Woyciecha zabili, y tego ſię boiąc, aby ſię niemścił krwi braci ſwoich, y w złych obyczaiach a ſtarych grzechach leżąc, wſkazali do niego, aby ſię do nich nie ukazował, iż tego żadną miarą widzieć, ani mieć za Paſterza chcieli, ktory ich iuż kilka kroć odbiegał, a na przyczyny, dla ktorych to uczynił, niepamiętali; Z oney odpowiedzi był weſoły S. Woyciech, iż go Pan Bog ſam z onego węzła rozwiązał. Dopiero y Arcybiſkupowi Moguanckiemu piſał, y ſprawę dał, iako go prożno do tych ludzi upornych y nieukaranych trudzili, ktorzy go na koniec znać za Paſterza y przyiąć niechcą. A Bolesław Xiąże Polſkie Papieża proſił, aby mu go za Arcybiſkupa do Gniezna dał, w ten czas, gdy ſtolica po Robercie pierwſzym Arcybiſkupie oſierociała. Tam w tym iako głownym mieście, iako Paſterz naywyżſzy wſzyſtkiey Polſki, Polaki nowe Chrześciany w wierze S. poſilił, zbawienną im droge ukazuiąc, y Oycem ich w Bogu tu na ziemi, y w Niebie Patronem zoſtaiąc; ktorych y pieśni oney, Bogarodzica, nauczył. Potym ſłyſząc iż w Pruſiech byli ſrodzy Poganie, y możni, ktorzy Krolom Polſkim wielkie y trudne woyny zadawali, ludzkiego zbawienia y Chwały Chryſtuſowey rozmnożenia pragnąc: Bolesława proſił, aby go do Prus wodą na nawrocenie Pogańſtwa do wiary Chryſtuſowey, wyprawił. Acz mu żal było bardzo z ziemie ſwey, tak drogi ſkarb wypuścić: wſzakże bacząc tak wielką, y pilną około Duſz ludzkich posługę uczynił to, wyprawił go wodą, dobrze ſzkuty opatrzywſzy. Dwoch z ſobą Towarzyſzow wziął kapłanow Woyciech S. Gaudencyuſa, y drugiego na tę drogę, iuż z tym umyſłem iadąc, iż abo one Pogany nawrocić, abo

wzdy mężna, y ktorey dawno pragnął, śmierc dla Chryſtuſa podiąć miał. Wyſiadł Woyciech S. z towarzyſzmi na ieden wyſep, ktory Wiſła w Pruſiech czyni, y tam ſię modląc, gdy ſobie ſzczęśliwego weścia, na posługę Pańſką proſili: Pruſacy ie niektorzy wypatrzyli, y cicho ſię do nich przewiożſzy, uyrzeli ludzie dziwne, niewidane, w odzieniu Mniſkim, ale iako owieczki pokorne: y umyślili ie poimać. Tedy ieden z nich naygorſzy, cicho zchodząc na S. Woyciecha, ktory w tenczas Pſałterz mowiąc, drogę ſwoię P. Bogu polecał, okrutnie go wiosłem z tyłu między łopatki uderzył. Padł o ziemię S. Woyciech, a oni wołali, co tu czynicie? uciekaycie ztąd, pozabiiamy was, y pomęczemy prętko. A S. Woyciech, on wielki bol cierpiąc, dziękował P. Bogu w ſercu ſwym, mowiąc: bym dobrze więcey w tey tu ziemi nie zyſkał, y na tym wielkim upominku rany tey, y cierpienia dla Pana mego Jezuſa ukrzyżowanego, przeſtanę. Wyniść przecię z oney Pruſkiey ziemie niechciał, ale ſzedł do iednego miaſta, gdzie był ziazd ludzi wielki do przekupna; obſtąpili ie ludzie oni ſrodzy, pytaiąc: co chcecie? a S. Woyciech powiedział, idziemy z Polſki, nioſąc wam zbawienie waſze: ſługam ieſt Boga żywego, co ſtworzył Niebo y Ziemię, y wſzyſtko co ieſt na nich, poznaycie Pana Boga iednego, a wybawicie duſze waſze, z mocy piekielney y czartowſkiey: wierzcie w Jezuſa, ktory świat odkupił, a chrzcicie ſię na grzechow waſzych odpuſzczenie. Takie, y inne Ewangelii S. słowa, gdy chodząc po wſiach y miaſtach, rozſiewał: Pruſacy ſię śmiali, a słuchać niechcąc, kazali im z ziemie wyniść, roſkazuiąc pod utratą gardła, y maiętności, aby ich nikt do goſpody nie przyimował. Szli wzgardzeni z Miaſta, w pole ſię udaiąc, myślił y mowił S. Woyciech, podobno ſię tym ubiorem naſzym brzydzą, abo by nam odmienić mniſkie ſzaty, a wziąć Kleryckie: zapuścim iuż brody, a tym czaſem idźmy do Litwy, potym ſię iuż z lepſzym ſzczęściem wrocim: abo tu gdzie wyrabiaymy chleba, u iakiego wiesniaka, wzdyć abo ich co zbawieniu pomożem, abo też koronę męczeńſką znaydziemy. Y puſzczaiąc ſię ku Litwie, w polu mſzą świętą odsłużywſzy, a trochę ſię chlebem Poſiliwſzy, w drogę ſwoię ſzli; a gdy czas nocny na odpocznienie przychodził, położyli ſię w polu, y ſpali, Panu Bogu drogę y zdrowie ſwoie polecaiąc, a gdy nazaiutrz służbę świętą rano w polu czynili, Pruſacy z podużczenia naywyżſzego ich kapłana, ktorego Krywe zwali, żałowali że S. Woyciecha, zdrowo puścili, y goniąc ie, naleźli niedaleko miaſta, Romowe nazwanego, na oney służbie Bożey. Tam wnet porwawſzy S. Woyciecha, ſiedmi włoczeń w nim utopili, y rozſiekawſzy, na drzewie zawieſili, Roku Pańſkiego 997. Tak ten wielki Swięty, oddał ofiarę ſwoię Bogu ſwemu, a męczeńſkiey korony, ktorey długo w rozlaniu krwie ſwoiey dla Chryſtuſa Boga ſwego pragnął, uczeſtnikiem ſię ſtał. Dwa iego towarzyſze, poimani ſą od onych okrutnikow, a ciało trzy dni leżąc, tak rozſiekane, ſtraż od iednego orła miało; aż ſię ieden zmiłował, y one pogrzebł. Gdy ſię tego dowiedział Bolesław Xiąże Polſkie, bardzo wielką żałością ziety, posłał zacne poſły do Prus, o ciało, ich, S. Woyciecha, żądaiąc. A oni widząc, iż ſię tak pilnie Krol o nim pyta y ſtara, chlubili ſię z tego, mowiąc, Bogasmy Polſkiego zabili, y niedamy go inaczey, aż nam tak wiele ſrebra przywieść Krol każe, iako ciało ſamo zaważy. Nie żałował ſię na tak wielką utratę Pan on pobożny, wiedząc iako go P. Bog w wielkich a ſławnych zwycięſtwach, za przyczyną tego świętego, ſzczęścił; nad wſzyſtkie ſkarby, naydroższey ſobie członki, w ktorych Duch S. przemieſzkiwał, y pałac

Boſkiego przebywania, poczytuiąc; zebrał wielką kupę ſrebra, y poſłał do Prus. Ale P. Bog nabożeńſtwo, y chęć pobożną Boleſławowę, cudem wielkim uczcił, y ſwego Męczennika zaſługę wſławił. Bo ciało one, tak ſię lekkie na wagach ſtało, iż bardzo mało ſrebra wzieło. Z iaką czcią y radością, tryumfem y pokorą, on Krol z kapłańſtwem, y ludem ſwym, ciało one, pierwey do Trzemeſzna, potym do Gniezna prowadził, trudno wypowiedzieć, gdzie go Bog wielkiemi cudami wſławił. Ceſarz Otto III gdy ſię o iego męczeńſtwie dowiedział, w potrzebie ſwey ślubował P. Bogu, nawiedzić grob S. Męczennika, y ſiedm mil iść pieſzo do niego. O czym Boleſław Chabry wiedząc, z wielką go czcią przyiął, iako goſcia w Poznaniu, y ſuknem ſiedm mil drogę z Poznania do Gniezna uſławſzy, ſam z nim ſzedł pieſzo, aż na mieyſce; gdzie Ceſarz z pokorą krzyżem leżąc przed grobem, nabożeńſtwo ſwoie y śluby odprawował, po ktorych na głowę Boleſława Krola przez Gaudencyuſza Arcybiſkupa koronę krolewſką włożył, y pierwſzym go z Monarchow Polſkich koronatem ogłoſił: wzaiem od Boleſława wziął za oſobliwſzy prezent ramię y rękę S. Woyciecha, ktorą potym złożył w Rzymie. *Treterus in Vitis Epiſcop: Varmienſium*, na końcu *fol: 51*, położył krotko zebrane życie iego, kędy o iego cudach po śmierci wielkich piſze, co miał wziąć ex Archivo Varmienſi, ale dawnieyſi piſarze życia iego, o nich milczą, dla tego y ia ich tu opuſzczam. To tylko przydaię, co piſze *Surius w Zyciu S. Ottona lib: 3, 2 Julii*. W Julinie w Pomorſkiey Ziemi, wyſtawił kościoł S. Woyciechowi Swięty Otto, przed ktorego drzwiami głośny y piękny dzwon był zawieſzony. Poſzło potym w zwyczay, iż ktokolwiek z proſtoty, do kościoła onego na modlitwę wchodził, w ow w przod dzwonek zadzwonić muſiał. Trafiło ſię, że iedna niewiaſta ślepa, po rozmaitych cudownych chodząc mieyſcach, przywrocenia wzroku ſzukała; a gdy prozba iey żadnego ſkutku nie brała, coreczka mała rzecze do niey. *Vade mater ad Eccleſiam, quaſſa campanam, excita S. Adalbertum, ut te adjuvet:* Usłuchawſzy rady Matka, poſzła, uiąwſzy ſię owego dzwonka, y wzywaiąc S. Woyciecha, niewprzod dzwonić przeſtała, aż iey wzrok przywrocony zoſtał.

B. Radzyn albo Gaudencius Arcybiſkup Gnieźnieńſki, rodzony brat S. Woyciecha Biſkupa y Męczennika, razem z nim, w klaſztorze Breunowſkim Zakonu S. Benedykta profeſſyą uczynił, kędy wſzyſtkim przykładem ſię ſtawſzy doſkonałości zakonney, gdy S. Woyciech opuściwſzy Biſkupſtwo Praſkie, do Rzymu pobiegł, Radzyn wſzyſtkich iego trudow, podroży, y świątobliwego życia w klaſztorze Rzymſkim pod tytułem S. Alexego ſtał ſię towarzyſzem: ztamtąd gdy S. Woyciech znowu nazad do Czech, z tamtąd do Węgier, ztąd do Polſki, dla pozyſkania Bogu duſz zabiegał; on tak prac Apoſtolſkich, iako y pożytku ztąd przed Bogiem chciał bydź uczeſtnikiem. Po śmierci y zamordowaniu S. Woyciecha, za naleganiem Mieczyſława Monarchy Polſkiego, od Grzegorza Piątego Papieża, na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie wynieſiony, ſzczęśliwie trzodą ſwoią rządził, ktorey wizerunkiem był wſzelakich cnot; oſobliwie pomiarkowania w paſſyach, rozrzutności na ubogich, łaſkawości, życia żadnym zakałem nie zamulonego, trzeźwości, żarliwości o honor Boſki, z tey, Gniezno o niektore exceſſa interdyktem obłożył; a potym, gdy zawziętym, ta kościelna kara mniey pomogła, Prorockim duchem opowiedział, tę klęſkę, ktorą w krotce na ſobie poniosło to miaſto, gdy go Brzetyſław Xiążę Czeſkie, y Sewerus Biſkup Praſki złupili, y do oſtatniey prawie nędzy przy-

przyprowadzili. Ciało S. Woyciecha brata ſwego z Trzemeſzna do Gniezna przeprowadził, a Boleſławowi Chabremu, pierwſzemu z Polſkich Monarchow Krolowi, koronę krolewſką, ktorą Otto III Ceſarz z Rzymu od Sylweſtra II Papieża przywiozł, nawiedzaiąc ciało S. Woyciecha, na głowę włożył. W tych zabiegach Paſterſkich śmierć go świątobliwie zaſtała, w roku 1006, w Gnieźnie pochowany; wſzakże potym w roku 1038, gdy Brzetyſław Xiążę Czeſkie, widząc pod interregnum zakłoconą Polſkę, naiachał te kraie, y niſzczył; Gnieźnieńſki kościoł obawiaiąc ſię, żeby przy bogatych ſwych ſplendorach, y ciała S. Woyciecha nie utracił, w podłym go mieyſcu, gdzieś od podeyrzenia dalekim utaiwſzy, na to mieyſce ciało Gaudencyuſza podłożył, ktore, rozumieiąc Czechowie, że S. Woyciecha było, z wielkiemi tryumfami do Pragi wywieźli, aby przynamniey po śmierci ze czcią przyieli tego, ktorego tak za żywota ſamą nienawiścią karmili, że od nich, ile tak nieſtwornych, muſiał uchodzić, tułać ſię po świecie. To *Długoſz wyraźnie w hiſtoryi ſwoiey lib: 2 fol: 195. Miechov: lib: 2, cap: 13*, y inni. Prawdać, że *Balbinus* Czech, za Czechami krzeſząc, *u Bollanda in Actis SS*, racyami dowodzi rożnemi, że pod tenże czas, nietylko ciało Gaudencyuſza, ale y S. Woyciecha zabrane, Czechom ſię doſtało; atoli na zbicie Balbina, doſyć mi tu będzie przytoczyć ten fundament, ktorym ſię dobrze przed Balbina życiem zkładał Ferdynandowi III Ceſarzowi, Cromer Biſkup Warmińſki, a na ten czas poſeł u tego Monarchy od Krola Polſkiego. Spytany albowiem Kromer od tego Ceſarza, za coby Polacy w Gnieznie prezentowali ciało S. Woyciecha, ponieważ w Pradze, przenieſiony w roku 1038, leżał: odpowiedział: Z tego prawi Ceſarzu poznaſz, gdzie prawdziwe ieſt ciało S. Woyciecha, gdy go bez ramienia y ręki znaydzieſz: bo to ieſt pewna y z brewiarza, y Piotra Damiani, że Ottonowi III nawiedzaiącemu grob S. Woyciecha, za relikwią od Boleſława Chabrego, doſtało ſię, z ciała iego ramię y z ręką, ktore on bogato oprawne złożył w Rzymie w kościele S. Woyciecha, luboć temu kościołowi potym tytuł odmieniony na tytuł S. Bartłomieia, gdy tamże w tym kościele ciało S. Bartłomieia złożone było: w Pradze ieſtci w prawdzie ciało, y udaią go za S. Woyciecha, ale że obiedwie ręce y ramiona ma, nie może bydź S. Woyciecha. To co zadaie *Balbinus*, iakby *Długoſz* pierwſzy był autor tey baieczki zmyślonej o podłożeniu ciała Gaudencyuſza, za S. Woyciecha, myli ſię; od początku zaraz ta a nie inſza była w Polſzcze opinia, y dobrze przed Długoſzem ugruntowana; że tym kſztałtem oſzukani od naſzych Czechowie, Gaudencyuſza za S. Woyciecha wzieli: nie wyſzło lat ſto, potym zburzeniu od Brzetyſława Polſki, gdy S. Woyciechowi Jakub z Znina Arcybiſkup Gnieźnieńſki, ktory umarł 1144, mauſoleum wyſtawił, czego dowodem ieſt dawna inſkrypcya w katedrze Gnieźnieńſkiey, co czyby był mogł uczynić ten Infułat za świeżey ieſzcze u ludzi pamięci, gdyby tam ciała S. Woyciecha niebyło, y *Długoſz*, iako ſię w ſwoiey prefacyi proteſtuie, nie ſwoie pewnie wymyſły, ale co po ſtarożytnych MS, autorach, przywileiach, mogł ſię doczytać, to potomności podał. Gaudencyuſza zaś cnoty y w Pradze P. Bog cudami wſławił, bo iako piſze *Wacław Hagecus Czech*. Tomaſz Pragenſis młodzianem będąc, o pewny kryminał na ſiebie włożony, do wzięzienia wtrącony, ſiedm lat w nim cierpliwie ięczał; ſłyſząc iednak o wielkich cudach Gaudencyuſza, z płaczem mu ſwoię niedolą zalecał, w tym w roku 1071, dnia 7 Czerwca, pokazuie mu ſię Gaudencyuſz Arcybiſkup, wſzyſtek w białym ſtroiu, ktory dawſzy

dawſzy Tomaſzowi ſerca, poyść mu za ſobą kazał; poſzedł, y wolne przeście przez wſzyſtkie zapory znalaźſzy, na wolność wyſzedł: wyſzedſzy, niewinność ſwoię urzędownie iawnemi dowodami wyprowadził; wkrotce między Kanonikow Kapituły Praſkiey policzony, daley Dziekanem, nakoniec Biſkupem Praſkim zoſtał, poki żył, wdzięczny tey łaſki Gaudencyuſzowi; wiele inſzych cudow ten chwalebny Paſterz uczynił, zkąd też niektorzy Błogoſławionego mu tytuł przypiluią, iako *Monolog: Benedict: Szczygiel: in Aquila Polon: Benedict: fol: 45*, ktory dzień śmierci iego zwała na 29 dzień Maia. Piſali o nim *Bonfin: Papr: Damal: in Archiep: Gneſn:* y inni.

Zyroſław Biſkup Wrocławſki na Sląſku, według *Długoſſa hiſtoryi lib: 4, fol: 321*, w Woiewodztwie ſię Krakowſkim urodził, od Kapituły Wrocławſkiey w roku 1091 na tę ſtolicę obrany, na ktorą elekcyą iego, dla wielkich w nim przymiotow, ſnadno przyſtał Herman Xiążę y Monarcha Polſki, a Marcin Arcybiſkup Gnieznieńſki w Kaliſzu go na tę funkcyą, w naſtępuiącym roku, konſekrował. Wſtąpił po Piotrze herbu Lis, ſiedział lat ośmnaście, umarł 1120. Paſterz modeſtyi wielkiey, y zabiegły koło dobra trzody ſwoiey; po nim naſtał Haymo albo Iniſław Polak, z Domu Leſzczyc. Gdy tenże Xiążę Herman do Wrocławia wieździał, wyſzedł przeciwko niemu z całym Duchowieńſtwem Zyroſław, witaiąc go iako Pana y dziedzica. *Cureus fol: 379* przydaie o nim, że on pierwſzy do ſwoiey Dyecezyi wnioſł śpiewanie chorału, y inne ceremonie, iakie iuż w Krakowſkim kosciele w zwyczaiu były.

Radoſt albo Gaudencyuſz, Biſkup Krakowſki, po Maurze zmarłym tę godność obiął, Archidyakonem przedtym będąc Krakowſkim w roku 1118, wydawała ſię w iego obyczaiach powaga wielka, niemnieyſza roſtropność we wſzyſtkich progreſſach, tą cholerę dziwnie miarkował, ile że z natury był do niey ſkłonnieyſzy, przykładem życia ſwego, więcey ludzi Bogu pozyſkał, niżeli nauką, dla tego też pobożnych Kapłanow na urzędy kościelne wynoſił. Wiele dzieſięcin klaſztorowi Tynieckiemu darował, co potwierdził Egidius Biſkup Tuſkulańſki y Kardynał, od Kalixta Papieża, tego imienia wtorego, Legat po wſzyſtkiey Polſzcze y Węgrzech. Praw kościelnych niezfatygowanym był obrońcą; tak Dyecezyą tą pobożnie rządząc, poſzedł po zapłatę prac ſwoich Paſterſkich, w Kielcach w roku 1141, w katedrze Krakowſkiey po śmierci złożony. Piſali o nim *Starowol: in Vit: Epiſc: Cracov: Paproc: o herb: Bielſki fol. 104*. Miał bydz ten Radoſt prawnukiem Poraia, ktory pierwſzy w Polſzcze oſiadł, y brat iego rodzony Mikołay Kaſztelan Gnieźnieńſki. Oyciec S. Bogumiła Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, Stryieczny zaś brat rodzony Zyroſław Biſkup Poznańſki, *to Damalewicz*.

Boguſał Biſkup Poznańſki, pierwſzy z Polakow w tey Infule zaiaśniał; prawdać, że go *w Długoſſa hiſtoryi lib: 5 fol: 479*, piſzą, że był herbu Koſy, ale muſiał ten błąd z praſy drukarſkiey wyniknąć: bo *Długoſſ in Vitis Epiſc: Poſnan:* wyraźnie mowi, że był Rożyc, Kuſtoſz na ten czas Poznańſki, na ubogich ſzczodry y w życiu nienagannym chwalebny: obrany zgodnie w roku 1147, miałci zrazu trudności ſiła, że Mieczyſław Xiążę Polſkie długo ſię iego elekcyi opierał: atoli potym uproſzony, dał ſię na niego nakłonić, dwie lecie iednak tylko y ſześć mieſięcy na tey katedrze prezydował, wſzedł do grobu w roku 1150, w Poznańſkim kościele pogrzebiony, ile w lata iuż podeſzły.

Zyroſław Wtory Biſkup Wrocławſki na Sląſku, po Walterze herbu Zadora,

Zadora, na tę katedrę wſtąpił, w roku 1170, w Kaliſzu od Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego poświęcony, w lat iedenaście to ieſt w roku 1181 zoſtawił ią oſierociałą, wſpaniałego ſerca y umyſłu Paſterz. *Długoſſ w hiſtoryi ſwoiey lib: 5 fol: 515, y lib: 6 fol: 546, Paproc: o herb: Samuel Nakiel: in Miech:* powiada, że klaſztor Miechowſki, wielką ſię iego dobroczynnością y łaſkami ſzczyci, gdy ieſzcze dopiero powſtawał, *fol: 65*.

Werner Biſkup Płocki, ten powagą obyczaiow, życia świątobliwością, wytworną nauką, tak wſzyſtkich na ſiebie oczy obrocił, ſerca zkierował, że po śmierci Alexandra Biſkupa Płockiego, godnym go cała Kapituła iednoſtaynemi głoſy oſądziła, ktoryby oſierociałą po ſwoim Paſterzu rządził trzodą. Wzbraniał ſię długo tey godności Werner, aż przewlokłym do uprzykrzenia naleganiom uſtąpił; z Scholaſtyka tedy Płockiego, Infułatem tegoż mieyſca iedenaſtym zawołany, dnia wtorego Maja, w tymże roku, to ieſt 1156, od Janiſława Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego w Łowiczu konſekracyą otrzymał. Biſkupem zoſtawſzy, lubo był oſobliwſzych cnot Prałat, przecież, tak dla poſtępku więkſzego w duchu, iako też dla uchrony od uſzczypliwych ludzi ſuſpicyi, trzymał przy ſobie ludzi madrych, pobożnego życia, y zakonnikow; z temi naywięcey konwerſował, y ich przykładem do więkſzey ſłużby Boſkiey pobudzał ſię. Ciało ſwoie iuż poſtami, iuż włoſiennicą, iuż rozgami ſię ſiekąc, ukrocał: wydawała ſię w nim przy wielkiey nauce wielka ſubmiſſya, przy wytworney świątobliwości rząd powierzonych ſobie owieczek wielce rozſądny; przy expenſach nieuchronnych, oſobliwſza na ubogich ſzczodrobliwość, żarliwość o honor Boſki, y dobr kościelnych obrona. Gdy tak iuż na czternaſty rok we wſzyſtkich cnotach ćwicząc ſię, przymnażał ſobie łaſki Boſkiey, Boleſta Kaſztelan Wiſki herbu Jaſtrzębiec, y tamtego kraiu Pruſom pobliżſzego, od Boleſława Kędzierzawego, adminiſtrator, doſtatni Pan, ale y chciwy, dobra kościoła Płockiego, Karſko nazwane, gwałtem z ludźmi naiechał, y na ſiebie odebrał; upominał ſię pobożny Biſkup, iako ſwoich, doſyć ſkromnie y przez przyiacioł, reſtytucyi; gdy iednak chciwość człowieka onego nic ſobie wyperſwadować przez ſłuſzny czas nie dała, na ſądy go ziemſkie przypozwał; ſtawa dekret ſprawiedliwy, Boleſtę dobr zle nabytych odſądzono, y za wiolencye ktore poczynił, ſłuſznie zkarano. Dekret ten wſzyſtkę cholerę wzburzył w Kaſztelanie, tak gwałtownie, że ſię niemogła ugaſić, aż krwią y smiercią niewinnego Biſkupa; na ktorą uſadziwſzy ſię, tylko czekał pogodnego czaſu. W tym ziachało ſię do niego ſiła z Prus ludzi, ieſzcze bałwochwalſtwem zarażonych, w rożnych intereſſach, tych on przewlokłą w noc ochotą uczęſtowawſzy, y podarunkami uiawſzy, do ſtancyi ſwoiey zprowadził. Na tę ſamę chwilę przyſzła do niego wiadomość, że Biſkup Płocki Werner, w dobrach ſwoich, Biſkupice nazwanych, ſtanął; wiec opoionych ludzi y z Bieniaſzem bratem ſwoim co prędzey wyſyła, z tą imprezą, aby Wernera z świata zgładzili; iakoż bardzo rano, czwartego dnia Stycznia w roku 1170, dwor iego w Biſkupicach opaſawſzy w koło, ieſzcze ſpiącego Biſkupa, a wraz z nim Benedykta Mnicha Zakonu S. Benedykta, okrutnie zamordowali. Ukrył ſię prze boiaźń pod łożko Pokoiowy Wernera, ktory poznawſzy Bieniaſza y iego adherentow, nazaiutrz wſzyſtkim zaboycow wyiawił. O tym dowiedziawſzy ſię Piotr herbu Srzeniawa, na tenczas Arcybiſkup Gnieznieńſki, z innemi ſię znioſſzy Biſkupami, całą Polſkę interdyktem okrył. Czym przeſtraſzony Bolesław Monarcha Polſki, Boleſtę poimać kazał; [bo Bieniaſz

po tym excesſie, tak z oczu zniknął, że nie inſze było u wſzyſtkich porozumienie, tylko, że go ziemia żywo pożarła) y do Gniezna zprowadzic kazał; tam przy wielkim konkurſie tak Biſkupow, iako y Panow Polſkich przeświadczonego o ten kryminał, ſam na ſtos oſądził; płotnem tedy świeżym woſkiem oblanym obſzyty, wſrzod rynku Gnieźnienſkiego na ſtoſie zgorzał. Ciało Wernera do Płocka zanieſione, w katedrze z uczciwością pochowane, kędy P. Bog przez przyczynę iego wiele cudow uczynił, gdy iednym wzrok, drugim nogi, innym zdrowie y życie przywracał: dotychczas iednak wiedzieć nie mogą, na ktorym mieyſcu złożone ſpoczywa. Piſali o nim, *Długoſſ lib: 5. fol: 516, Miechowita lib: 3, cap: 20. Cromer ſub Boleslao* Criſpo, *Bielſki fol: 125, Damalew: in Vit: Archiep: Gneſn: Łubien: in Vit: Episc: Płoc: Monologium Benedictinum, Math: Ubyſſewſki in Catal:* Patr: *Reg: Pol:, Szczygiel: in Aquila* Pol: *Benedict: fol: 28*, gdzie mu ci oſtatni, tytuł Błogosławionego przypiſuią, iako *y Miechowita.*

S. Bogumił Arcybiſkup Gnieźnieńſki, y brat iego rodzony Bogufał, z Oyca Mikołaia Kaſztelana Gnieźnieńſkeigo, z matki Katarzyny herbu Gryff, ſioſtry rodzoney Janiſława Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, urodzeni, we wſi Koźminku, bliſko Dobrowy, w Woiewodztwie Sieradzkim, w Archidyecezyi Gnieźnieńſkiey; z młodych lat zaraz od rodzicow w pobożności Chrześciańſkiey wychowani, naprzod do Gniezna na nauki, pod inſtytucyą S. Ottona (tu go był niedoſtatek do Polſki zapędził, potym Kanclerza u Bolesława Krola, Polſkiego, od ktorego poſłuiąc do Henryka IV Ceſarza, wziął od niego Biſkupſtwo Bambergſkie) potym do Paryża wyſłani, gdzie młodſzy brat Bogufał, przypatrzywſzy ſię kwitnącemu, ieſzcze za żywota S. Bernarda, Zakonowi Cyſtercyeńſkiemu, ſkoro nazad do Polſki powrocił, Bogu ſię w tym Zakonie na wieczną służbę poświęcił, w klaſztorze Lukneńſkim, albo, iako go teraz zowią, Wągrowieckim. Bogumił też świętą zdzięty emulacyą, o niczym bardziey nie myślił, iako żeby był iako naylepſzym ſługą Boſkim. Przetoż, ſkoro po śmierci rodzicielſkiey, rządy Oyczyſtey fortuny na niego zpadły, chcąc Chryſtuſa ſpoł dziedzicem iey uczynić, część pewną tey Plebanowi Dobrowſkiemu zapiſawſzy, kościoł tamże, na cześć Nayś: Troycy, z Jodłowego drzewa, na wzgorku między Nyrem y Wartą rzekami, wyſtawił, ktory od Janiſława Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego konſekrowany. Podobała ſię ta ku Bogu uczynność ſieſtrzeńca ſwego Janiſławowi, przetoż radzić mu począł, żeby był y ſiebie na honor Boſki poświęcił; przyiął miłe to napomnienie Bogumił, udał ſię na dwor Arcybiſkupi, gdzie Kanclerſką funkcyą na ſiebie włożoną pilnie ſprawował. Obawiaiąc ſię zaś, żeby przy Dworſkich ponętach, cnota nie miała iakiego uſzczerbku, boiaźnią ſię Boſką oboſtrzył, unikaiąc od konwerſacyi rozwiozłych, prożnowania ſię ſtrzegąc, poſtami ciało trapiąc: bo krom zwyczaynych poſtow, piątki tak ſurowie obſerwował, że przez cały dzien kawałka chleba nie ſkoſztował. Poſt czteroniedzielny od Starozapuſtney Niedzieli zaczynał, krom tego włoſiennicą, dyſcyplinami, na gołey ziemi leżeniem y innemi wytwornemi ſpoſobami, a oſobliwie modlitwą do Nayś: Matki, ukrocał namiętności, y pokuſy cieleſne odpędzał; czym ſprawił to w ſobie, że ſię zlekka od świata prożności odrywaiąc, do ſłużby Boſkiey w kapłańſkim ſtanie ſpoſobił. Włożył potym niby prawo na ſiebie, żeby ſtarſzym bydz powolnym, rownym nie zazdrościć, niżſzemi nie pogardzać, ambicyą ſię nie uwodzić, we wſzyſtkich ſprawach ſwoich więkſzey chwały Boſkiey ſzukać, z dobremi na emulacyą w cno-

tach certować; czas wolny, nabożnych Xiążek czytaniem zakładać, y modlitwą. Widział w nim te poſtępki w dobrym Arcybiſkup Gnieźnieńſki, przetoż go y powtore do ſtanu duchownego pobożnemi racyami nakłaniał; aż też Bogumił, po długiey z ſobą deliberacyi, na wſzyſtko przyzwolił, więc z wielkim przygotowaniem, od tegoż na kapłańſtwo poświęcony, wſzyſtek ſię wylał na dziękczynienie Bogu za tę łaſkę, a niegodnym ſię iey bydz znaiąc, korzył ſię przed Majeſtatem iego. Zeby zaś był tym doſkonaley w tym ſtanie poſtępował, krom Pacierzy kapłańſkich y Officium Matki Boſkiey, często ſię wnętrzną modlitwą bawił, y krotkiemi ſtrzeliſtemi aktami, myśl ſwoię do Boga wzbiiaiąc. Koronki do Nayś: Panny, od młodych lat ſwoich aż do śmerci, nigdy nie opuścił; czego dowodem ieſt Koronka iego z kamieni ułożona dużych, iaką więc Puſtelnicy, albo Pielgrzymowie noſić zwykli, miedzy czterema dębami w eremitorium iego znaleziona, ktora za wielki podarunek doſtała ſię Maciciowi Łubienſkiemu Arcybiſkupowi Gnieźnieńſkiemu. Do bezkrewney ofiary gotuiąc ſię, poſpolicie krzyżem leżąc na ziemi, we łzy ſię rozpływał, a przy Mſzy, prawie ſię roztapiał od ſłodkości pociech duchownych, ktore ztamtąd hoynie czerpał. Dał mu wkrotce w adminiſtracyą kościoł farny Dobrowſki, od niego fundowany, Arcybiſkup; przyiął ten ciężar na ſiebie poſłuſzny Bogumił, y obawiaiąc ſię, żeby był cięſzkiego, z rządow owieczek ſobie powierzonych, rachunku P. Bogu nie oddał; naprzod ſię o to ſtarał, żeby był w nich prawdziwą, bez obłudy, zobopolną miłość wmowił, wſzyſtkie tedy nienawiści, zawziętości, gniewy w nich umorzywſzy, do zgody ich zachęcał. W adminiſtracyi Sakramentow pilny, z chęcią nawiedzał ſwoich Parafianow, gdzie iednych w ſzczęściu opływaiących, do dziękczynienia Bogu za dobrodzieyſtwa iego zachęcał, drugich w biedzie, niedoſtatku, przygodzie, zoſtaiących, do cierpliwości namawiał; innych chorych, ſtarych, albo rozwiozłych, do przyięcia Sakramentow SS. przywodził, uboſtwu ſwoim koſztem poſpolicie pogrzeby ſprawował, od kościoła ſwego nigdy ſię nie oddalał, wſzyſtkim łaſkawie przyiemnym y przyſtępnym ſię ſtawiał, w piciu, iedzeniu, wſtrzemięźliwy. Kazał do ludzi żarliwie, od grzechowych nałogow odwodząc ich, a do Boga prowadząc, ile kroć zaś razy, czy na kazaniu, czy indziey, imię Jezus albo Marya wſpominał, tyle razy głowy ze czcią nachylał. Proſtych ludzi katechizmu, y tego co do zbawienia należy, pracowicie uczył, y z Pogańſtwa ieſzcze zawiiaiące ſię błędy wykorzeniał. Tak pracuiącego koło winnicy Pańſkiey Bogumiła, Dziekanią katedralną Gnieźnieńſką uczcił Arcybiſkup Gnieźnieńſki, lubo o to nigdy nie konkurrował, ktoremu urzędowi żeby był za doſyć uczynił, chciał ſie wyzuć z Dobrowſkiego kościoła rządow, gdyby mu był tego Arcybiſkup nie zabronił. Widząc tedy obiema funkcyami ſiebie obłożonym, uſilnie ſię o to ſtarał, żeby był obie pogodził, ktorą iego dobrą wolą Bog cudem potwierdził; bo gdy po odprawionych kapłańſkich godzinach w katedrze Gnieźnienſkiey, w dni pryncipalnieyſze, do Dobrowſkiego kościoła, piętnaście mil od Gniezna odległego, dla odprawienia Mſzy świetey ciągnął, nie tylko że wcześnie ziachał, choć w ſzczupłym czaſie, czyli raczey za ſprawą Boſką cudownie przenieſiony, ſtawał, y nazad do Gniezna cudownym także ſpoſobem na obiad powracał, ktory cud trwał, poki był oraz Dziekanem y Plebanem; ale też gdy raz zaſtał nad brzegiem rzeki Warty wyglądaiących ſiebie ludzi, ktorzy dla zbytniego wylania wody, iak zwyczaynie ta rzeka na wioſnę, albo Jeſień zbiera, tak,

że kościoł Dobrowski zewsząd oblewa, nie mogli przebyć, nietylko sam
suchemi nogami w imię Boskie po wierzchu iey przeszedł, ale y wszystek
lud zgromadzony, tymże sposobem za sobą przeprowadził; a po odpra-
wionym tamże nabożeństwie, tąż drogą, tymże kształtem, ze wszystkiemi,
na drugą stronę zkąd przyszedł, powrocił; y owszem stanąwszy nad brze-
giem rzeki, rozkazał rybom, żeby się do niego zeszły, z tych wiele ro-
zdawszy między zgłodniałe pospolstwo, ile ktoremu potrzeba było, sam
na obiad do Gniezna pokwapił za dziwną sprawą Boską. Od tego czasu,
ta iest w tych tam kraiach opinia, że ryby w tym mieyscu, za błogosła-
wieństwem tego Męża Boskiego, tak się rozmnożyły, że ich więcey y le-
pszego smaku znayduie się, niżeli gdzie indziey, choć w teyże rzece; toż
mowić y o rakach. Tą życia swego świątobliwością, tak wszystkich oczy
przeraził Bogumił, że go po śmierci Janika Arcybiskupa Gnieźnieńskiego,
zgodnie cała Kapituła, do rządow tey katedry zdolnym osądziła; wzbra-
niałci się w prawdzie tego ciężaru z pokory Bogumił, atoli za nalega-
niem wszystkich, przyiąwszy ią, konsekrowany w roku 1167. Na tey go-
dności, nietylko nic nie zpuścił z surowości życia, ale ieszcze przyczy-
nił, trzy godziny przedemszą codzień dawał kontemplacyi y innym mo-
dlitwom; resztę rannieyszego czasu trawił na sądach owieczek swoich, o-
sobliwie wdow y sierot. Po obiedzie, interessa publiczne, ekonomiczne
uspokaiał; a żeby był dusze sobie od Boga powierzone do dobrego tym
bardziey zachęcił, stał się im wizerunkiem cnot wszystkich; osobliwie się
zaś w nim wydawały, poskromienie passyi, w ponoszeniu przeciwności
wspaniałość umysłu, moderacya w iedzeniu, piciu, odzieniu, łaskawość na
wszystkich, żarliwość o honor Boski. Wizytuiąc Dyecezyą, sam dzieci y
prostych ludzi, tego co do wiary należy, pouczał. Z prowentow Bisku-
pich, podupadłych ludzi chętnie dzwigał, ratował ubogich. Klasztor Ko-
ronowski Zakonu Cystercyeńskiego uznaie go za swego pierwszego Funda-
tora, ile że mu S. Bogumił pięć wsi swoich dziedzicznych, Dobrowo, Le-
szno, Rzuchowo, Zadowo, y Kuwaczewo, wiecznemi czasy zapisał, y dzie-
sięcinę z czternastu innych, naznaczył, ktory Klasztor naprzod, z decyzyi
Generalney kapituły Cistercyeńskiey, osadzony był w Dyecezyi Kuia-
wskiey, we wsi Szpital nazwaney, potym do drugiey wsi nazwaney Byszo-
wo przeniesiony, a w lat siedmdziesiąt do Koronowa, to iest w roku 1288,
kędy go y podziśdzień kwitnący widziemy. Klasztorowi także Lubieńskie-
mu nadał niektore dziesięciny w powiecie Nakielskim. Na Beneficia ko-
ścielne dobierał ludzi uczonych y życia przykładnego Bogumił, a w ka-
raniu rozwiozłych, do surowości łaskawość przydawał. W sądach spra-
wiedliwy, w słuchaniu ukrzywdzonych, w koieniu serc zawaśnionych, nie-
zpracowany. Trafił iednak na złe bardzo czasy, gdzie y duchowni, stanu
swego zapomniawszy, nieczystością się świętokradzką mazali, z niewiasta-
mi iako z żonami mieszkaiąc. Y Panowie świeccy, boiaźni Bożey w o-
czach nie maiąc, dobra kościelne naieżdzali, y niezbożnie darli y szarpali.
Czemu zabiegałci w prawdzie Janik Arcybiskup Gnieźnieński, ile mu cho-
roby w starości iego dopuszczały, dla ktorych niemogł doyrzeć wszystkich
kątow Dyecezyi swoiey; ale y Bogumił ieszcze pilniey około tego cho-
dził, y duchem Apostolskim mężnie się zastawiał o Dom Boży, stawiaiąc
na nogi pobożnosc obaloną z podczciwemi obyczaiami. W Łęczycy kto-
mu Synod Prowincyalny złożył, na ktorym, wszystkich aggrawuiących do-
bra duchowne, z innemi Biskupami, censurami kościelnemi obłożył; ten

swoy

swoy dekret do Stolicy Apostolskiey, aby był od niey potwierdzony, posłał;
atoli te święte iego złemu zabiegi, nie prędzey skutek swoy wzięły, aż za
Zdzisława, drugiego po Bogumile, na Arcybiskupstwie Gnieźnienskim suk-
cessora. Tym czasem widząc, że złość wyuzdana przemagała, y prace ie-
go Pasterskie wniwecz obracała, a nadziei nie maiąc poprawy, umyślił to
uczynić, co był niegdy uczynił Czechom w Pradze Woyciech Swięty, a
zwłaszcza, że się pomocy żadney nie spodziewał y od Stolicy Apostolskiey,
czasow onych nieszczęśliwych, odszczepieństwami przez Fryderyka Barba-
rossę Cesarza Rzymskiego, zatrudnioney. Sam się tedy wezbrał do Alexan-
dra III Papieża, na ten czas w Wenecyi mieszkaiącego, ktoremu przełoży-
wszy przyczyny swoie, prosił go, aby mogł złożyc z siebie Arcybiskupią
godność, zalecaiąc mu na swoie mieysce Piotra nieiakiego od Kapituły
Gnieznieńskiey obranego. Otrzymawszy tedy od Papieża łaskawą po so-
bie rezolucyą, z Wenecyi powracaiąc, do Węgier wyboczył, żeby się był
Kamaldulenskim pustelnikom, od S. Romualda fundowanym, przypatrzył, y
ich kształtowi życia; ztamtąd do Polski ziachawszy, po trzech latach, kto-
re przeżył na Pasterskiey funkcyi, wyzuł się z niey, y ustąpił na pustynią
nie daleko Dobrowa. Tam przez dwanaście lat prowadził żywot dzi-
wnie ostry, na ustawiczney bogomyślności, trudząc ciało swoie postami,
niedostatkiem, niespaniem y rozmaitym umartwieniem, a co większa, w u-
stawiczney z pokusami czartowskiemi potyczce, widząc albowiem piekło,
gorącość ducha w służbie Boskiey w Bogumile, chciało iego statek w do-
brym, ieżeli nie zupełnie obalić, przynamniey ochwiać, ale na te wszystkie
szatańskie naiazdy, mocno się uzbroił Bogumił, to krzyżem świętym,
to ustawicznym przez modlitwę z Bogiem złączeniem. Jest tam wysep ie-
den, gęstą dębiną zarosły, ktory Warta rzeka do koła oblewa, na ktorym
zwyczay miał nabożeństwa swoie y umartwienia odprawiać: czasow iednak
pewnych, Jana Krzciciela naśladuiąc, wychodził z kazaniem gorącym do
ludu, ktory się dla Mszy świętey zchodził do Dobrowa, albo też zapro-
szony od Plebana Dobrowskiego, w ten czas łącząc żywot bogomyślny z
Apostolskim, iuż y koło duszy swoiey chodził, y bliznim też do lepszego
dopomagał. A gdy czas przyszedł przeniesienia iego na lepszy żywot,
przybyła mu z nieba Nayświętsza Bogarodzica Panna, trzymaiąc na rękach
dziecinę Pana Jezusa, otoczonego chorem Aniołow Swiętych, był przytym
Woyciech Swięty, y pięciu Braci Pustelnikow, ktorych obecnoscią ucie-
szony, wzdychaiąc do ich towarzystwa y Oyczyzny wieczney, tak do o-
becnego Zbawiciela mowił: Panie JEZU Synu Boży y Maryi Panny, racz
proszę łaskawie przyiąć duszę moię; co wyrzekszy, oddał ią wesoło w ręce
iego, w roku 1282, szostego dnia Czerwca; widzieli ią niektorzy w osobie
gołębicy, między Aniołami w niebo lecącą. Ciało iego w kościele Dobro-
wskim, w ubierze Biskupim, z pierzcieniem na palcu, pogrzebiono, przyda-
no y tabliczkę złotą, na ktorey imię iego, y rok śmierci były napisane.
Mieysce to zaraz nabożeństwem ku niemu słynąć poczęło, y cuda się tam
rożne za iego przyczyną działy; czym wzruszony Fulco Arcybiskup Gnie-
źnieński sukcessor po nim piąty, kości iego z ziemi podniosł. Czasu ie-
dnego nie daleko wsi Dobrowa, Stanisław Wach kupiec, z wozem y z koń-
mi w błocie uwiązł, y konia tam iednego stracił, z ktorego skorę zdią-
wszy, zaniosł do kościoła, prosząc świętego o pociechę iaką w oney przy-
godzie, a gdy powracał z kościoła, znalazł konia żywego, y zdrowego, z
czego uweselony dziękował Panu Bogu. *Damalewicz* ktory pisał iego życie,

Xxxxxxx powiada,

powiada, że tę ſkorę nadrzwiach kościelnych rozbitą widział. Zawſze tedy od czaſu śmierci ſwoiey, od wſzyſtkich ſtanow ludzi, za świętego był miany y uczczony, co poznać z ofiar przy grobie iego, tak nagęſzczonych, że Wincenty Kot Arcybiſkup Gnieźnieńſki, wraz z kapitułą ſwoią dekret uformował, aby z tychże ofiar kościoł tamże wymurowano. Piſali o nim *Martinus Baronius, Stephanus Damalewicz Vita S. Bogumili Archiep: Gneſn: Romæ 1661 in 8vo, y Varſaviæ 1714 in 8vo,* Wielewieyſki *Stefan: S. J. w Zywotach SS. 13 Martii fol: 247 in fol:*

Boguſał drugi Biſkup Poznańſki, z Kantora Poznańſkiego y Kanonika Krakowſkiego, na tę godność wynieſiony, y zgodnie obrany od Kapituły, a że ieſzcze nie był na kapłańſtwo poświęcony: dla tego Fulco Arcybiſkup Gnieźnieńſki, naprzod go kapłanem uczynił, a potym na Biſkupſtwo konſekrował, na ktorey ſtolicy ſiedząc lat dzieſięć, w dobrach Biſkupich, Solec nazwanych, w roku 1253 przenioſł ſię na wieczność. Chwali go *Dlugoſs in Vitis Epiſcop: Poſnan:* że był człowiek uczony y w mądrych ſię kochaiący. Biblioteka iego w Xiążki liczne y oſobliwſze bogata, po nim, doſtała ſię kościołowi Poznańſkiemu, w ktorym on, chor iuż dawnością lat do ruiny nachylony, nowy z fundamentow wynioſł: dla tegoż kościoła wſi Kozłowa nabył, od Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego, za dziewięćdzieſiąt grzywien ſrebra, ktore Ziemowit winien był Boguſławowi, pogrzebiony w ſwoiey katedrze.

Boguſał trzeci Biſkup Poznańſki, Proboſzczem był Gnieźnieńſkim y Kanonikiem Poznańſkim, gdy go kapituła ſobie za Paſterza wzieła, a Fulco Arcybiſkup Gnieźnieńſki potwierdził y poświęcił w Lendzie przy aſſyſtencyi Tomaſza Wrocławſkiego, Michała Kuiawſkiego, Jędrzeia Płockiego y Henryka Chełmińſkiego, Infułatow, dzieſięć lat tą katedrą rządził, *według Długoſſa in Vitis Epiſcop: Poſnan:* nie zewſzyſtkim z dobrą ſławą zſzedł z tego świata, w dobrach Czermna nazwanych, w roku 1264, w katedrze iednak Poznańſkiey ciało iego złożone, zmartwychwſtania czeka.

Z tegoż Domu kwitneli. Woyciech Woiewoda Brzeſki Kuiawſki w roku 1229. Stefan Kaſztelan Sieradzki w roku 1248. Cecundus Kaſztelan Kaliſki w roku 1243. Woyciech Woiewoda Krakowſki w roku 1230, iako ſię mowiło na ſwym mieyſcu w pierwſzym tomie. Ktoś z Domu Poraiow fundował kaplicę w kościele Krakowſkim na Zamku, w ktorey potym ciało Filippa Padniewſkiego Biſkupa Krakowſkiego pogrzebione, co wſpomina *Przewodnik fol: 16,* Kadłubek Ziccus połk prowadził do okazyi przeciwko Moſkwie y Nowogrodzianom z Witoldem Wielkim Xiążęciem Litewſkim. *Starowol: in Bellat:* Jana Rożę Biſkupa Wołoſkiego, z Zakonu Kaznodzieyſkiego, wſpomina *Okol: in Ruſſia Florida, fol: 59, y Bzovius in Propagine cap: 6, fol: 50.* Mikołay de Czeſław Dworzanin Władyſława Warneńſkiego Krola Polſkiego y Węgierſkiego w roku 1444, *u Łaſk: w ſtat: fol: 171.*

Wincenty Kadłubek Biſkup Krakowſki, urodził ſię z Oyca Boguchwała, z matki Bogny, dziedzicow na Karwowie, bliſko Opatowa, miał y brata rodzonego Boguchwała, od ktorego dwoch ſię ſynow zoſtało, a ſynowcow Wincentego, Boguſław y Suliſław. Z dziecińſtwa zaraz od pobożnych rodzicow w boiaźni Bożey y w innych cnotach dobrze wyćwiczony, y do ſzkoł dla poleru w naukach dany, tyle w nich poſtąpił, że byſtrym dowcipem ſwoim, y gładkością wymowy, wſzyſtkich rowiennikow ſwoich celował. W Teologicznych także, tak był biegły, że umieiętność wſzyſtkich oczy na niego obrociła, ztąd ſława nauki iego wielka w Pol-

ſzcze, u wielkich mu ludzi y ſzacunek y affekt ziednała, a naypierwey Fulkona Biſkupa Krakowſkiego, ktory uważaiąc w nim y życie bez zakału żadnego, y naukę wyſoką, pychą nie przedmuchuiącą, y głębokość w radach, y dzielność w ſprawach, Proboſzczem go wynioſł Sendomirſkim, gdzie Wincenty między innemi Prałatami, iako gwiazda w ciemnych obłokach zaiaśniał. Z tąd po ześciu Fulkona Biſkupa, od kapituły Krakowſkiey, lubo o to ani zabiegał, ani był przytomnym na tey elekcyi, zgodnie do Infuły Krakowſkiey obrany w roku 1207, od Innocentego Papieża potwierdzony, od Henryka Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego konſekrowany. Na tey katedrze oſiadſzy Wincenty, wſzyſtek ſię wylał na pobożne uczynki, to ubośtwo w biedzie ratuiąc, to ſieroty dobroczynnością ſwoią opatruiąc, to młodzi na nauki nakładaiąc, to karności kościelney pilno przeſtrzegaiąc. Kościoła Kieleckiego, pod tytułem Matki Boſkiey, założonego, widząc ſzczupły dochod, dzieſiącią go prebendami, do niego przyłączonemi, znacznie przyczynił; uſtanowiwſzy, żeby przed Nayś: Sakramentem dzień y noc lampa zawſze gorzała. Z dobr zaś dziedzicznych ſwoich, dwie wſi, Czernikow y Goyczow, klaſztorowi Jędrzeiowſkiemu na wieczne czaſy darował, *według Kackiego y Starowol: in Vita ipſius;* luboć ten autor *in Vitis Epiſcop: Cracov:* miaſto Jędrzeiowſkiego, położył Suleiowſki, w Archidyecezyi Gnieźnieńſkiey, klaſztorowi zaś Koprzywnickiemu drugie dwie wſi oyczyſte, Niekiſiałkę y Karwow, klątwą pogroziwſzy y ſądem Boſkim ſynowcom ſwoim, ieżeliby ie kiedy ważyli ſię odbierać na ſiebie. *Miechow: lib: 3 cap: 32,* wylicza iedenaście wſi, z ktorych wytyczną dzieſięcinę oderwawſzy od ſtołu ſwego, Kapitule Krakowſkiey przywłaſzczył, a ſiedm wſi z ktorych pienieżną mieli brać dzieſięcinę. *Nakiel: w Miechow: fol: 131* iego dobroczynność ſławi na ſwoy klaſztor. *Pruſſcz, w opiſaniu Miaſta Krakowa,* powiada, że u Grobu S. Staniſława Biſkupa Krakowſkiego lampę ſrebrną wielką zawieſił, ktora trwała aż do czaſow tego autora. *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov:* przydaie, że induſtrya ſwoią y goſpodarſkim zabiegiem, ſiła zaroſłych laſow wyciąwſzy, wſie na tym mieyſcu y ludzi pooſadzał, przez co znacznie prowentow do Biſkupſtwa ſwego przyczynił. Gdy ieſzcze był tylko Proboſzczem Sendomirſkim, tyle iego dzielności y cnocie dufał Leſzko Biały Xiążę Polſkie, że mu corkę ſwoię Błogosławioną Salomeą oddał, aby ią był do Halicza mężowi iey, z charakterem poſła, odprowadził. Karolomanowi potym Jędrzeia Krola Węgierſkiego ſynowi, ſiła dopomogł, aby był kroleſtwa Halickiego doſzedł, iemu od Oyca teſtamentem wydzielonego; ſam go na to kroleſtwo namaścił y ukoronował; a gdy wkrotce z tego tronu był zepchniony, Wincenty go znowu y powagą ſwoią y mocą intronizował, y ſamym nieprzyiaciołom, y świątobliwością życia y powagą obyczaiow ſtraſzny. Władyſławow dwoch, Stryia y Synowca, Xiążąt Polſkich, ciężkie zawaśnienia y woyny między ſobą, że ſię pożądanym pokoiem zakończyły, Wincentemu naywięcey trzeba przypiſać. Niektorzy mu też y to przypiſuią, że S. Jacka między Kanonikow Krakowſkich policzył. Dzieſiec lat na Paſterſkiey funkcyi niezpracowany Biſkup przepędziwſzy, umyślił Infułę złożyć, a kapicę Cyſtercyeńſką włożyć na ſiebie; *Biel: fol: 146* powiada, że mu był powodem do tego, rozruch duchowieńſtwa, o to na niego wzburzony, że pozwolił, aby duchowni z Krolem mogli byli poyść na woynę: ale żaden o tym z dawnieyſzych hiſtorykow przed Bielſkim nic nie piſze, y w Polſzcze naſzey to nieſłychana, żeby Xięża pociągać na woyny miano. Drudzy ſie inſzey racyi domyślaią. Piorun

prawi ogniſty w ſkarbiec kościoła Katedralnego Krakowſkiego uderzywſzy, wſzyſtkie apparaty kościelne w perzynę obrocił. Bolało to bardzo Wincentego, y lubo tę ſzkodę ſwoią ſzkatułą zaſtąpił, y induſtryą dość znacznie powetował kościołowi, przecięż obawiaiąc ſię, czy to P. Bog nie za iego ułomności tę kaźn na przybytek ſwoy przepuścił, otrzymawſzy na to konſens od Honoryuſza Papieża, Biſkupſtwo złożył w roku 1218, y w Klaſztorze ſię Jędrzeiowſkim Bogu na wieczną ſłużbę zamknał, kędy w głębokiey pokorze, w wyniſzczeniu ſamego ſiebie, w ochotnym na wſzyſtko poſłuſzeńſtwie, rok Nowicyatu odprawiwſzy, śluby zakonne uczynił. Po ktorych tym więcey ſię w rozlicznych cnotach ćwiczył, oſobliwie w poſtach, umartwieniu y uſtawiczney prawie z Bogiem bogomyślności. Trafiło ſię pewnego czaſu, że gdy inni bracia zakonni, na jutrznią wſzyſcy według zwyczaiu w kościele ſtaneli, mąż Boży Wincenty, głęboko na modlitwie w Bogu zanurzony, w celli ſwoiey znaydował ſię, co poſtrzegſzy Opat, a chcac ſię dowiedzieć, czymby ſię Wincenty pod ten czas bawił, przez ſparę we drzwiach ſpoyrzy, aż widzi ſługę Bożego klęczącego y niezwyczayna światłością otoczonego, iakby w zachwyceniu będącego; nic tedy nikomu o tym nie mowiąc, dzięki czynił, y za te y za inne łaſki Wincentemu od niego wyświadczone. W tym przyſzedſzy do ſiebie Wincenty, a zrozumiawſzy że iuż czas jutrzni minął, Opatowi do nog upadł, winę na ſiebie dobrowolnie kładąc przed nim; ktorą mu ten tym łacniey darował, im dobrze ſobie z tego widzenia wnoſił, iak miła Bogu była duſza iego. Pięć lat tak w zakonnym cieniu, ale w iaſnych przed Bogiem cnotach, niebieſką ſobie chwałę ſkarbił Wincenty, do ktorey poſzedł pełen dni y zaſług w roku 1223. przez Sakrámenta święte y inne pobożne akty przyprawiwſzy ſię, 8 dnia Marca: w Jędrzeiowie, kędy w ten czas Klaſztorem rządził Teodoryk Francuz, drugi Opat, Ciało tego męża Bożego w ziemi pogrzebione w Biſkupim ſtroiu, z tym nadgrobkiem: *Hic jacet illuſtris Vincentius Kadłubkonis de villa Karwow de armis Roſarum, vir acris ingenii, divinâ & humanâ literaturâ inſignis, ex Præpoſito Sandomirienſi, anno Domini 1208 per Capitulum, in Præſulem Cracovienſem electus, per Innocentium III Papam confirmatus, & per Henricum Archiepiſcopum Gneſnenſem conſecratus, præſedit annis decem; demum obtentâ licentiâ ab Honorio Papa renunciando Epiſcopatui, religionem Ciſtercienſis Ordinis in Monaſterio Andreovienſi profitetur, atq; ibi ſub regula in obſervantia luſtro uno exacto, Chriſto Chriſti miles ſpiritum reddidit, & in medio chori, corpus ejus à Fratribus terræ commendatum, anno Dni 1228, 8 Martii.* Z tego nadgrobku poznać, iak ſię pomylił Okolſki, gdy go do herbu Wilcze koſy pociągnął, luboć go y pod herbem Roża położył. Czteryſta lat w ziemi ſpoczywało ciało iego: Bartłomiey Powſinſki Opat Jędrzeiowſki, powrociwſzy z Rzymu od Klemenſa VIII Papieża, o ſublewacyi kości iego zamyślał, atoli, śmierć go tym czaſem zaſzła, dopiero Remigian Koniecpolſki, na ten czas Biſkup Chełmſki, y Adminiſtrator Opactwa Jędrzeiowſkiego, z Xiędzem Fryderykiem Szembekiem *Soc: JESU*, za konſenſem Piotra Gembickiego, na ten czas Dziekana Krakowſkiego y Adminiſtratora tegoż Biſkupſtwa, do grobu iego otworzywſzy, kości święte wyieli, z ktorych wielu zapach wdzięczny uczuło, ktore potym w roku 1633 w ołowianą trumnę włożono, y w marmurowym nadgrobku zamknięto. Zaraz P. Bog uciekaiącym ſię do tego ſługi bożego, przez przyczynę iego, wiele łaſk ſwoich świadczyć począł, tak dalece, że *Starowolſki* piſarz Zycia iego, przez dziewięć lat od przenoſin kości iego rachuiąc, narachował ſiedmiu

od śmierci

od śmierci wſkrzeſzonych; już iuż umieraiacych, a uzdrowionych, czterech, od dyſſenteryi uwolnionych czterech, od Epilepſyi ſzaleńſtwa dwunaſtu, od puchliny piąciu, od głuchoty dwoch, od ślepoty ośmnaſtu, y wiele inſzych w rożnych niemocach y przygodach, przyczyny iego ſkuteczney przed Bogiem doznało. *Monologium Cyſtercyeńſkie od Chryzoſtoma Henryqueza 2 Februar:* daie mu tytuł Błogoſławionego. Synod zaś Prowincyalny w Warſzawie odprawiony w roku 1634, o iego kanonizacyą do Stolicy Apoſtolſkiey ſupplikował. Był Wincenty ſtatury roſtey. Polſkie kroleſtwo iak mu ſiła powinno, że pierwſzy hiſtoryą Polſką napiſał, ktora potym nie rychło w druk weſzła, pod tytułem: *Hiſtoria Polonica, Dobromili 1612 in 8vo.* Piſali o nim *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov: fol: 47, y oſobno w roku 1642 życie iego y cuda do druku podał, w Krakowie in 4to. Angelus Manrique in Annal: Ciſtercien: Phil: Segvinus in Bibliot: Ciſter: Długoſz in Annal: Miechov: Cromer lib: 3. Bzovius in Annal: 1209. Obſzerniey o nim piſze Henricus ab Huyſen w prefacyi ad Joan: Długoſſii: tomum II. Herburt lib: 6. Marcin y Joachim Bielſcy, y inni.*

Herbowni.

Alantowicz
Biernacki
Biligin
Boyſzewſki
Bukowſki
Buczenſki
Chlebowſki
Chmielicki
z Chodcza
Chomińſki
Chotecki
Chrzanowſki
Czeſławſki
Dambrowſki
Debnicki
Dobroſołowſki
Dobrzelewſki
Garmuchowſki
Garniſz
Garnkowſki
Gazuba
Gedroyc
Gidzielſki
Gniewiecki
Golemowſki
Gorecki
Gorſki
Goryńſki
Grochowicki
Gruſzczyńſki
Grzybowſki
Jaktorowſki
Jakubowſki
Jankowſki
Jaroſzkowſki
Jaſieńſki
Jelec
Jemiołowſki
Jeżowſki
Juracha
Izbienſki
Kalſki
Kaſzlińſki
Keſowſki
Kobielſki
Kodrebſki
Konarzewſki
Koźmińſki
Krepſki
Krolikowſki
Krzepicki
Kuczewſki
Kuncewicz
z Kurozwek
Kurzewſki
Łagiewnicki
Łatkowſki
Lipnicki
Lubańſki
Łyſkowſki
Małdrzyk
Mecińſki
Melchendeiner
Michałowski
Mickiewicz
Mikorski
Mniſzek
Niechmirowski
Nieciecki
Niemſta
Nowicki
Pałuski
Piſieński
Plaskowicki
Plemiecki
Podleski
Poray
Pratnicki
Prazowski
Przedborowski
Przyłupski
Pſtrokoński
Raczkowski
Radziński
Roſen
Roſemberg
Rożycki
Rumel
Rudnicki
Ruſiecki
Samproch
Skotnicki
Sobiekurski
Sobieſierski
Strzałkowski
Suchecki
Swieżyński
Swinarski
Szadliński
Trebnic
Trzebiński
Tyniecki
Wielewieyski
Węgierski
Wieſczyciorowski
Wilczek
Wilczyński
Wilkowski
Witkowski
Wodziński
Wybranowski
Zakſzeński
Zaliński
Zamoyski
Zbrożek
Zdzarowski
Złobnicki

Nie wſzyſcy iednak tu położeni iednakowo tego herbu zażywaią: bo Kęſſowſcy na hełmie pawi ogon kładą, a na nim rożą. Łyſkowſcy

Yyyyyy

trze-

trzema ſię rożami pieczętuią, Melhendeinerowie rożą na tarczy byli oſadzili, ale z korzonkiem y liſtkami, y to połowa iey powinna bydz czerwona, połowa modra. Plemięccy, Prątniccy, Roſembergowie, Zalińſcy, że roże na ſwey tarczy inſzym kſztałtem układaią, znaydzieſz pod każdym na ſwym mieyſcu. O Chomińſkich niżey ſię powie. Między herbami Barzich na Zamku Krakowſkim, widziałem trzy roże, w herbie, iedna podle drugiey.

Alantowiczow herbu Poray opuściłem w pierwſzm tomie. Z tyh Emerencyanna Alantowiczowna była za Stefanem Czarnowſkim.

Bukowſkich herbu Poray, y tych opuściłem w pierwſzym tomie.

Chomińſkich herbu Poray, y tych nie wiedziałem, ale świadczy o nich *Koiał: in Mſ.* z ta iednak rożnicą tego herbu zażywaią, że do roży białey, w czerwonym polu, przydaią dwie ſtrzały rozdarte, z ktorych iedna cała, druga zaś bez żelezcą, na hełmie kładą trzy piora ſtruſie. Są w Woiewodztwie Wileńſkim w Powiecie Orſzańſkim, z tych ieden był Sędzią Ziemſkim Orſzanſkim, drugi Podſtarościm Wileńſkim.

Goreckich herbu Poray położyłem w drugim tomie z Okolſkiego. *Bielski też o nich piſze fol: 740*, że Zacharyaſz Grodecki Rożyc Sieradzanin, Lanckoronę poddał Stefanowi Batoremu krolowi, o co wtrącony do więzienia od Woyciecha Łaſkiego Woiewody Sieradzkiego, gdzie y życie ſwoie ztyrał.

Jakubowſkich herbu Poray, *Kromer y Bielski fol: 299* wſpominaią, gdy piſzą, że Jakubowſki Rożyc zginął w potrzebie z Krzyżakami pod Grunwaldem.

O Jurachach piſałem w drugim tomie, tu przydaię. Herb tego Domu z *X. Koiał:* opiſałem y Kotwicą nazwałem; przecięż z informacyi przyſłaney mi od iednego z tey Familii, to pewna, że iedni z nich, ktorzy w Orſzańſkim kwitną, ſamą ſię tylko Rożą pieczetuią: Drudzy zaś, a oſobliwie w Nowogrodzkim Woiewodztwie, tarczą herbu ſwego dzielą na dwie części, po prawey ſtronie rożą kładą, po lewey zaś niby na kotwicy, ale iak litera S. leżącey, ſtoi ſtrzała, żelezcem do gory wyrychtowana, krzyż przez nię, ale go tylko połowę widać od lewego boku. Że ſię Rożą ſzczycą, racya ieſt: bo ſwoie początki zaſięgaią od Xiążąt Gedroycow, iako ſię indziey mowiło, od Hurdowicza, albo ſyna Hurdy; zkądby zaś ſtrzała weſzła w ten herb, trudno co pewnego wiedzieć. Imienia zaś tego Juracha początkiem był Gedroyc Juria, albo Jurcha, ſyn Hurdy, brat Doumanda, wnuk Ginwilla, Staroſta Łucki, koło roku 1430, mąż woienny, ale według Stryikowſkiego, na Polakow zacięty, tych on, gdy Łucka dobywali, ktorych tylko mogł złapać, mordował: potym po porażce Swidrygełła pod Ośmianą, ktorego ſtronę trzymał, wzięty w niewolą, oſiadł w Ośmiańſkim, zoſtawił ſyna Alexandra Juryewicza; tego ſyn ieden oſiadł w Ośmiańſkim, drugi Jacek w Woiewodztwie Nowogrodzkim, na dobrach Darow, Czernichow, Hołdowicze, Sulatycze, Kolczyce &c. Syn iego Bogdan, miał za ſobą Teodorę Kopciownę, z ktorey dwoch było ſynow, Benedykt y Fiedor. Pierwſzy był Marſzałkiem Litewſkim, linia iednak iego uſtała, na ſynu Adamie bezpotomnie zeſzłym. Drugi zaś poiął Eudoxyą Zorawnicką, ktora po iego śmierci ponowiła śluby małżeńſkie z Janem Czyżem, ta mu powiła czterech ſynow, Gerwazego, ten bezdzietny umarł, Potieia, od tego tylko corki zoſtały. Waſila, tego żona Rudzka, z ktorey dwie corki wydane za dwoch braci Bułhakow, trzecia za Przeradowſkiego, y ſyn Teodor,

ten ſię dożywotnie ſprzyſiągł z Abrahamowiczowną, z ktorą zpłodził czterech ſynow, Piotra, Mikołaia, Kazimierza y Alexandra, ten oſtatni wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Bielikowiczowną, z niey miał ſynow, Michała, Jędrzeia, Boguſława y Hieronima, Corek trzy, z ktorych Teodora poſzła za Pruſinowicza. Iwan, czwarty ſyn Teodora albo Fiedora z Zorawnickii, Podkomorzy Nowogrodzki, ten z Rymińſkii, zrodził Jerzego y Staniſława, y corkę Maryannę, ktora była za Jeſmanem, a z niey ſię urodził Krzyſztof Jeſman Kaſztelan Nowogrodzki, a potym Woiewoda Nowogrodzki. Jerzy Sędzia Ziemſki Nowogrodzki, żona iego Uzłowſka, z tey ſyn Krzyſztof Skarbnik Nowogrodzki, ten cały prawie życia ſwego wiek ſtrawił na woiennych kampaniach, a poiąwſzy na Podlaſiu żonę Porazinſką, z niey zrodził corkę Barbarę *1mô votô* Borowſką w Mazoſzu, a *2dô* Jankowſką w Ośmiańſkim, y ſynow, Bazylego y Jędrzeia, Bazylego Skarbnika Nowogrodzkiego z Tomkowiczowny ſynowie, Mikołay y Antoni, y corka Juſtyna, Jędrzey brat Bazylego z Porazinſkii urodzony, Horodniczy Wileńſki, Sędzia Ziemſki Ośmianſki, Rotmiſtrz Powiatowy, z Nowogrodzkiego przenioſł ſię do Powiatu Ośmiańſkiego, y tam wyſzłe z imienia ſwego przed dwuſet lat dobra, nazwane Pieleka, od rożnych poſſeſſorow wykupił: bywał Sędzią fiſzkalnym, Kapturowym, aſſeſſorſkim, na kommiſſyach y Trybunałach, poſłem na Seym, żona iego Tereſſa Kleczkowſka Miecznikowna Ośmiańſka, z Komaiewſkii urodzona, z tey corka Eleonora wydana za Jozefa Putywlca Sorokę Horodniczego Mściſławſkiego, y ſynowie czterey, Jan y Kazimierz w Zakonie naſzym temi czaſy, Antoni młodo wſzedł do grobu w roku 1727, y Jozef Tadeuſz Krayczy Ośmiańſki.

PO*RAY herbu Poray*. Tak ſię niektorzy od herbu ſwego zwali. Mikołay Poray Kanonik Krakowſki w roku 1401, *u Nakiel: in Miechow: fol: 370.* Jakub Poray Proboſzcz Trzemeſzyńſki w roku 1386, o ktorym piſze *Damalewicz in Vitis Archiepiſc: Gneſnenſium fol: 207*, że pierwſzy z Proboſzczow Trzemeſzyńſkich, otrzymał na ſiebie ſtallum, y prawo, zaſiadać iako Kanonik w kapitule Gnieźnieńſkiey. Mikołay Poray Staroſta Halicki, ten z Piotrem Odrowązem, pod wſią Kraſne nazwaną, tak ſilno na Wołochow, w roku 1450 nacierali, że też długo ſię z nieprzyiacielem wręcz zcinaiąc, oba tamże trupem polegli, o czym *Biel: fol, 390.* Temuż to zdami ſię Mikołaiowi Rohatyn był odebrał Alexander Hoſpodar Wołoſki, w roku 1431, *Biel: fol: 379.* O tym niektorzy powiadaią, że ſię piſał z Lubienia, a zatym należałby do Wilczkow Rożycow, tak iako y Derſzław Wilczek z Lubienia Podkomorzy Lwowſki, o ktorym iako y innych Wilczkach z tego Domu, będzie ſię pod literą W mowiło. *Balbinus lib: 3 Epito: Rer: Bohem: cap: 18* namienia, że niektorzy w Czechach Rożycowie od roku 1338 w herbie ſwoim zażywali Jezdzca zbroynego, a to na pamiątkę, że za Francuzami na Anglikow woiuiąc, oſobliwſzego męſtwa ſwego dali dowody, rozumiem iednak, że y w ten czas roży z herbu ſwego nie rugowali, ale tylko Jezdzca do niey przydali.

*PO*RAZYNSKI* w Podlaſkim Woiewodztwie, Piotr, Staniſław, Porazynſcy w roku 1648, podpiſali elekcyą Jana Kazimierza Krola. N. była za Krzyſztofem Juracha Skarbnkiem Nowogrodzkim.

*PO*RCZYNSKI herbu Jaſtrzebiec* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jakub Porczynſki, miał za ſoba Maryannę Kretkowſką, z ktorey ſynowie, Jozef y Jędrzey 1701. Mikołaia żona Jadwiga Leſzczyńſka. Wſpominaią Porczynſkich, *Acta Caſtren: Oſtrzeſzov: 1590*, Piotr, o ktorym *Konſtytucya 1667 fol: 19.* Są

y w Wołyńſkim Woiewodztwie, Szymon, Floryan, Maryan, Swentosław 1632. Zofia z Zadniepra Porczyńſka 1673.

PORĘBA *herbu Iaſtrzębiec* w Podlaſkim Woiewodztwie. Są y Porębińſcy, z ktorych Stanisław Porębińſki, z Seymu 1613 był naznaczony Kommiſſarzem do rewizyi Starostwa Chmielnickiego. *Conſtit: fol: 29.*

*PORĘBNY *herbu Bogoria*, z tą iednak rożnicą, że między końcami dwoch ſtrzał, we ſrzodku kładą krzyż, na kſztałt Litery X, Z tych niektorzy z Polſki wynioźſzy ſie, oſiedli w Brzeſkim Litewſkim, z ktorych Jan Porębny kwitnął 1685.

PORĘBSKI *herbu Nabram.* Jan *de Majori* Porębka, Zatorſkiego Xięſtwa Ziemianin, podpiſał 1508 liſt Zygmunta I. *in Mſ. Caliſſien.* Maią bydz *według Baranow: y Paproc:* iedneyże dzielnicy z Rogowſkiemi Pielſzami, Jan Woyſki Oświecimſki. Balcer Woyſki Krakowſki, corka iego była za Jędrzeiem Niewiarowſkim, ſynowie zaś ci, Mikołay Kaſztelan Zawichoyſki, z Seymu 1625 deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol:* 5, a w roku 1629. kommiſſarz do kłotni pogranicznych od Sląſka, *Conſtit: fol:* 16, w roku 1635 do luſtracyi Zamku Oświecimſkiego, naznaczony, *Conſtit. fol:* 43, miał za ſobą Beatę Myſzkowſką, Jana Woyſkiego Oświecimſkiego corkę, ale ta *ſterilis. Acta Caſtren: Sandec: 1650.* Jan, drugi ſyn Balcera, poiął Chodorowſką, ale z nią żył bezpotomnie. Krzyſztof, ſyn trzeci, Chorąży Zatorſki. Jędrzey, czwarty, Woyſki Krakowſki, z Barbary Niewiarowſkii, ktorą Pacanowſka urodziła, nie zoſtawił potomſtwa; poiął potym Przyłęcką Annę Stolnikownę Krakowſką, był potym ten Jędrzey Sędzią Ziemſkim Zatorſkim. Ociec tych czterech ſynow, miał dwie żony, iednę Brodecką, drugą Cikowſką. Piotr, ſtryieczny tych czterech braci, z Koſſowy, w Xięſtwie Zatorſkim, złączył ſię był dożywotnie, naprzod z Elżbietą Białaczewſką, potym z Blinſką, corki iego dwie, iedna była za Samuelem Rupniewſkim, druga za Krzyſztofem Zydowſkim, *poty Baran:* Anny Porębſkii z herbem Nabram widzieć nadgrobek u S. Katarzyny, w Krakowie położony.

PORĘBSKI *herbu Kornic.* W Xięſtwie Zatorſkim y Oświecimſkim; tak wyraźnie piſze *Paprocki y Okol: Baranowski* rozumie, że omyłka ich tu kładą. Adam na Złotopolicach Porębſki, y Abraham 1648 w Ziemi Zakrocimſkiey. Jakub w Krakowſkim 1705. Piotr Kantor Krakowſki, Proboſzcz Oświecimſki, Kanclerz Krola Węgierſkiego, umarł 1564 *Starowol: in Monum:*

PORĘBSKI *herbu Srzeniawa.* Y tych ciż Piſarze oſadzaią w Krakowſkim Woiewodztwie pod Sączem. Balcer Porębſki w Zakonie naſzym wielkiey nauki człowiek, niemnieyſzey pokory, z ktorey; nigdy ani pochwał ſwoich ſłuchać nie chciał, ani drugich obyczaiow taxowania, umarł w Poznaniu 1605, wieku ſwego 34. Drugi, w tymże Zakonie dopędził lat 84. Stanisław Porębſki, wytwornego umartwienia człowiek, rządził Collegia Kroſieńſkie y Krakowſkie, dni ſwoie zkończył w Sendomierzu w roku 1664. Tu przydaię, że w Powiecie Orſzańſkim tak podpiſał elekcyą Jana III, Kazimierz Limont Porębſki, a Jana Kazimierza, tamże, Adam Porębſki, Michał 1700.

*PORESKI. Kaſper Poreſki od Zygmunta I. Krola Polſkiego Surrogatorem Oſtrzeſzowſkim uczyniony, o czym czytałem liſt tegoż Krola *in Mſ. Petricov:*

Poronia herb.

Lilia

Lilia biała w czerwonym polu, tak ułożona, iak w herbie Gozdawa widziemy, tylko, że przy związaniu lilii, kładą dwie roże białe, z ktorych iedna, z iedney, druga po drugiey ſtronie bydź powinna, na hełmie trzy piora ſtruſie; tak go opiſuią: *Paproc: o herb: fol: 230, Okol: tom: 2, fol: 469.* Domyśla ſię ten drugi, że za iakieś znaczne dzieło, ktoremuś herbu Gozdawa kawalerowi, ta aukcya uczyniona. Ktoby ſię tym herbem ſczycił, ciż autorowie nie wiedzieli; *Mſ. o Familiach Prusk:* powiada, że Jaſieńſcy, Mucharſcy. *Janicius* herb ten przywłaſzcza Filippowi Arcybiſkupowi Gnieźnieńſkiemu, ktory żył koło roku 1272. *Rutka in Mſ:* powiada, że ten herb nabyty dopiero w roku 1462.

*PORTANTY *herbu Wręby,* trzy od dołu więkſze, od gory mnieyſze, nad niemi krzyż; ze Włoch z Neapolu do Polſki przyſzli, y w Poznańſkim Woiewodztwie dziedziczyli.

PORUDENSKI *herbu Belina* w Przemyſkiey Ziemi. Jan Porudeńſki Dworzanin Krola Stefana, mężny woiownik pod Gdańſkiem, Połockiem, Sokolą, Wielkołukami, Toropcem, y indziey: Bułhaka Woiewodę, z konia zrzuciwſzy, poimał. *Papr: Biel: fol:* 774. Dway Porudeńſcy, mieli dwie ſioſtry rodzone Miękickie, Annę y Magdalenę.

PORUSZEWSKI *herbu Rogala,* patrz Paruſzewſki.

*PORWANIECKI *herbu Korczak* inni ich piſzą Perwaniecki, w Woiewodztwie Wołyńſkim. Sienko Porwaniecki 1528, *Metryka Wołyńſka,* drugi Niemira w tymże roku. Alexander 1648. Jędrzey Alexander, Gabryel y Jan 1674. N. Łowczy Zytomirſki, poseł na Seym z Wołyńſkiego 1738. N. Samuela Sieniuty małżonka.

*PORYCKIE *Xiążęta,* tegoż herbu co y Xiążęta Wiſniowieckie, iłe iedneyże z niemi dzielnicy, y z Zbarazkiemi Xiążęty. Fedor albowiem Waſilewicz Xiążę Zbarazkie, wziąwſzy w dziale Opryłowce dobra y Łozowy, z Uroczowny zpłodził trzech ſynow, Alexandra, Stefana, y Jerzego, od Jerżego idą Woronieccy, od Stefana Woynowie Woronieccy, od Alexandra, Poryckie Xiążęta, od Porycka dobr na Wołyniu, tak nazwani. Ten albowiem

Alexan-

Alexander z Uchańskii 1545, zpłodził trzy corki, Barbarę, Annę y Katarzynę. Barbara była za Alexandrem Siemaszkiem Kasztelanem Bracławskim, Anna za Lewickim, Katarzyna za Hoyskim; y synow, Piotra, Michała, Macieia, ktorego żona Xiężniczka Czetwertyńska. Janusza, ten poiął Annę, Xiężniczkę Kolzyrską Sanguszkownę. Alexandra, tego z Anny Baworowskii, corki, Helena Zahorowska y Barbara Kozikowa, synowie zaś czterey, Mikołay, tego żona Jełowicka; Janusz Rotmistrz, ten poiął Hornostaiownę, Jerzy trzeci, Alexander czwarty, ten od Tatarow poległ, corka iego Izabella, z Hornostaiowny zpłodzona, poszła za Koniecpolskiego Krzysztofa Woiewodę Bełzkiego.

**PORYNZA.* N. Porynza Starosta Wałecki w roku 1664, wotywę dał do krucyfixa cudownego w Bydgoszczy.

*PORZECKI *herbu Dąbrowa* w Lidzkim y Orszańskim powiecie. Tomasz Porzecki w Zakonie naszym, rządził Collegium Pułtuskim, a potym tamże życie swoie poświęciwszy ná usługę zapowietrzonych, tymże iadem zarażony poległ w roku 1653. *Tanner fol: 794*, są w druku te iego pisma: imo: *Elogia Jagellonum, Poloniæ, Hungariæ, Bohemiæ Regum. Vilnæ 1639.* 2do. *Elogia Austriacorum Imperatorum, carmine, Vilnæ, 1639, in fol:* 3tio. *Florilegium, in quo Heroica & Lyrica Pöësi celebrantur decora Familiæ Chodkieviciorum & Paciorum, in fol: 1636.* 4to. *Spes altera Russiæ, seu Panegyris Raphaëli Korsak Metropolitáno totius Russiæ, Vilnæ 1637 in fol:* Już był krom tego nagotował do druku, Roczne Dzieie kościelne, od roku tego, na ktorym skończył Baronius, atoli heroiczna śmierć podięta, przeszkodziła do tego. Zygmunt Talko Porzecki, Bartłomiey, Jerzy, Krzysztof 1674. Patrz Talko. Woyciech Purzecki Kanonik Krakowski, Koziogłowski y Rudawski Pleban 1639 w Kozichgłowach kościoł wystawił, kaplicę obrazami Męki Pańskiey y apparatem ozdobił. *Hyac: Malicki.*

*PORZEDKOWSKI w Rawskim Woiewodztwie. Jędrzey Porzedkowski 1648.

POSIENICKI *herbu Prawdzic* w Ziemi Nurskiey.

POSTEKALSKI *herbu Jelita* w Sieradzkim Woiewodztwie. Maryan Postękalski Zakonu S. Francíszka *de Observantia Definitor*, wydał do druku: *Drogi odkupienia naszego, z modlitwami y psalmami in 12 Cracov 1611.* Toż samo wydał y po Łacinie. Także *Siedm koronek Błogosławioney Panny, to iest Siedm medytacyi przed ołtarzami na Kalwaryi Zebrzydowskiey. Cracov: in 12, 1613.* N. była za Janem Mstowskim. N. za Pawłem w Narębie Zydowskim.

Postolski herb.

JEdna lilia z korzeniami, iakby wyrwana, czyli iak poł lilii, iaka więc zwyczayna w herbie Gozdawa, koloru ani tarczy, ani lilii, nikt nie pisze; na hełmie nad koroną powinny bydz trzy piora strusie, a między niemi ręka zbroyna, prosto w gorę z mieczem w prawą tarczy zaniesiona: tak go opisuią, *Paproc: o herb: fol: 588, Okol: tom: 2 fol: 441, Kleynoty fol: 94*, ale w tym po prawey stronie kładą piora strusie, a po lewey, podle tych pior, rękę wźwyż opisaną. *Petrasancta* siła familii cudzoziemskich liczy, ktore iedną się tylko lilią pieczętuią, y to bez korzenia. Z herbem tym przyszedł pierwszy do Polski z Sląska Piotr Postolski, mąż biegłością obcych ięzykow y obyczaiow, y sztuk rycerskich znakomity: przetoż gdy się na dworze Krola Stefana Batorego, tak męstwem, iako y zdrową

zdrową radą, popisał, otrzymał indigenat od niego, y niektore dobra w Litwie, kędy się też ożenił. Ja czytam, że Podstolscy, Jędrzey y Piotr, w Sendomirskim Woiewodztwie podpisali elekcyą Władysława IV Krola Polskiego 1632: przecięż *Petrasancta c. 54* powiada, że Postolscy na Sląsku srebrnego Jednorożca na tarczy błękitney w lewą zapędzonego noszą.

POSTRUMIENSKI *herbu Lis* w Sendomirskim Woiewodztwie, y w Xięstwie Litewskim. N. Postrumieńska, była za Stanisławem Gruszeckim.

POSTRUSKI *herbu Bończa* w Ziemi Ciechanowskiey. Jędrzey Postrowski w ziemi Rożańskiey 1632.

*POSUDZIEIOWSKI w Xięstwie Litewskim. Kazimierz Posadzieiowski Podczaszy, Krzysztof Posudzieiowski Cześnik, Orszańscy, w Lidzkim podpisali elekcyą Jana III Krola.

*POTARZYCKI *herbu Belty* w Poznańskim Woiewodztwie. Krzysztof Potarzycki 1632, inni ich piszą Potorzycki, Antoni 1696.

*POTEMKIN *herbu Pogonia 4to*, z Moskwy do Litwy sie przenieśli za Zygmunta III, z ktorych był Jerzy Potemkin. *Ms. P. Koiał.*

*POTEMPSKI *herbu Odrowąż* w Woiewodztwie Ruskim y Sendomirskim, Mikołay y Stefan Potempscy 1632. N. Potempska Kazimierza Lipskiego małżonka. N. Woyski Trembowolski, corka iego Franciszka żyła z Janem Muryssonem Miecznikiem Bracławskim. N. w Zakonie OO Karmelitow, rządził Prowincyą Ruską 1740.

POTOCKI *herbu Janina* w Lubelskim Woiewodztwie. Jakub Potocki dziedzic na Potoku w Lubelskim, z Barbary Kochanowskii, zpłodził corkę Annę, ktorą wydał za Mikołaia Stoieńskiego Pisarza Ziemskiego Lubelskiego. N. była za Mikułowskim Stanisławem. Samuel 1697.

*POTOCKI *herbu Lubicz* w Bracławskim Woiewodztwie. Seweryn Potocki, dobro-

broczynny na Klaſztor Berdyczowſki OO Karmelitow Boſych, iako świadczy, *Eliſeus à S. Maria Lyric: lib: 3, ode: 12;* ſyn iego Jędrzey Staroſta Winnicki, z Seymu 1703 Kommiſſarz naznaczony do uſpokoienia dyfferencyi pogranicznych między Woiewodztwem Ruſkim y Węgrami, *Conſtit: fol: 22;* ośm razy zaſiadał Deputatem na Trybunale koronnym; y Franciſzek Potocki Staroſta Owrucki, z Seymu 1685 Kommiſſarzem naznaczony, na uznanie krzywd, poczynionych od Litewſkiego woyſka, na Poleſiu *Conſtit: fol: 7.* poſłował na konwokacyą 1696, miał za ſobą Silnicką, Kaſztelankę Kamieniecką; corki iego, iedna była Joanna, *imô votô* za Jerzym Piałeczyńſkim Staroſtą Nowogrodzkim, y Ułanowſkim, Woiewodzicem Smoleńſkim, oſtatnim z tego Domu, z nim *ſterilis, zdô* za Nikodemem Woroniczem Staroſtą Oſtrckim, druga za Łukaſzem Bogdanowiczem Piſarzem y Miecznikiem Kiiowſkim; ſynow zaś było trzech, z tych nayſtarſzy młodo bezżenny umarł, Sewerym Łowczym był Owruckim, z Maryanną Koſakowſką zoſtawiwſzy potomſtwo, umarł 1727. Trzeci Jan Podſtoli Kiiowſki, żona Salomea czy Rozalia Ledochowſka Kaſztelanka Wołyńſka. Kazimierza żona, Stoinſka Sędzianka Ziemſka Lubelſka.

**POTOCKI herbu Oſtoia* w Wielkieypolſzcze. Jędrzey Potocki, z Ziemi Wſchowſkiey, podpiſał Obwieſzczenie 1697. Kazimierz w Zakonie naſzym, rządził Collegium Grudziąckie, umarł w Choynicach 1726. Staniſław 1648.

POTOCKI herbu Pilawa, po rożnych Woiewodztwach, y ſtarożytnością y zaſługami, y honorami Dom wſławiony. *Okolski* tego był zdania, że ta Familia przezacna, od Moſkorzewſkich Pilawitow, ſwoie początki zabrała; ale ſię w tym myli; bo iakom piſał pod herbem Pilawa, Alexander ſyn Zyroſława, Przodka tego herbu, iako ſam tenże autor przyznaie, miał ośmiu ſynow, z tych ieden był Januſz z Moſkorzewa, Woiewoda Krakowſki, drugi Suliſław z Potoka, bom go tak czytał na katalogu klaſztoru Jędrzeiowſkiego, a ſnać że pierwſzy ztąd ſię piſać począł od Potoka, ktory mu ſię działem doſtał, tak iako Januſz brat iego, od Moſkorzewa ſobie wydzielonego. Był potym ten Suliſław Kaſztelanem Sendomirſkim w roku 1217, iako ſię podpiſał na liście Leſzka Białego Xiążęcia. Z teyże racyi y z inſzych rozumiem, że ci poprawią ſwego zdania, ktorzy Potockich Pilawitow początki, do Buczackich referuia, ponieważ Buczaccy Pilawitowie (bo Abdankowie, iako ſię mowiło na ſwym mieyſcu, dawnieyſi) dopiero koło roku 1540, Buczackiemi ſię zwać poczeli, gdy Tworowſki Pilawita poiął oſtatnią dziedziczkę Buczacką herbu Abdank, a Potoccy pod tym imieniem, już przez kilka wiekow przedtym, na ſławę zapracowali. Niektorzy także rozumieią, że Potok w Sieradzkim Woiewodztwie leżący, gniazdem ieſt tey Familii waleczney, przecięż ia nie mogę dla zdania ich, na żadnym nie wſpieraiącego ſię fundamencie, odſtąpić dawnieyſzych autorow, iako to Kobierzyckiego, Paprockiego y Okolſkiego, y inſzych; ci wſzyſcy twierdzą, że Krakowſkie Woiewodztwo, iako wiela naycelnieyſzych imion, tak y Potockich Pilawitow początkiem było, a choćby y oni milczeli, przecięż martwe grobowce, pamiętnym tey krwi mężom, to w Jędrzeiowie, to w Potoku pod Jędrzeiowem, ułożone, ſameby za iawną prawdą mowiły. Ten to ieſt Potok, z ktorego niegdy dzieſięcinę do Jędrzeiowſkiego Opactwa, naprzod Maurus Biſkup Krakowſki, a potym ſucceſſor iego Radoſt, w roku 1144 przyłączył, a Wincenty Kadłubek ich naſtępca, toż ſamo wkrotce potwierdził, co potomności wypiſał *Starowol: w życiu tegoż Kadłubka;* Kładzie tamże wieś Borową, od ktorey rozumiem, że Borowſcy Pila-

witowie, imienia ſwego nabyli. Kiedy zaś z Krakowſkiego na Ruś ſię przenieśli niektorzy Potoccy, y tam rycerſkiemi działami, dobrze wſławiwſzy ſię, zagościli, w ten czas Złoty Potok fundowali, o czym niżey.

Po Suliſławie Kaſztelanie Sendomirſkim, wprawdzieć nam Starożytność ſukceſſorow iego głęboko w niepamięci zagrzebła, przecięż, ktorychem ſię mogł po rożnych mieyſcach doczytać, tu przytaczam. Suliſław Kaſztelan Zawichoyſki, podpiſał liſt Bolesława Wſtydliwego, *u Nakiel: w Miech: fol:* 177, w roku 1256, y Miaſtu Krakowſkiemu 1258. O Klemenſie Kaſztelanie Lubelſkim 1256. O Jędrzeiu Kaſztelanie Woynickim w roku 1287. O Janie Kaſztelanie Sendomirſkim w tymże roku. O Klemenſie Kaſztelanie Sieradzkim w roku 1306, mowiłem w pierwſzym tomie, także y o Boguſławie Kaſztelanie Sendomirſkim w roku 1256. Jan z Potoka Cześnik Nadworny Elżbiety krolowy Węgierſkiey, ſyn Alexandra męża walecznego, ktory żył za czaſow Krola Łokietka. *Joannes Turow* tak o nim piſze, *Felicianus ſicarius Hungarus, in Carolum Regem Hungariæ Eliſabetamq; Reginam, cum ferrum ſtrinxiſſet, et jam Regem Reginamq; ſauciaſſet. Joannes, filius Alexendri de Comitatu Potokienſi, bonæ indolis juvenis, Vicedapifer reginæ, in ſicarium invectus, eum ferro transfixit, & in terram dejecit. Sarnicki lib: 6 fol:* 311 mowi, *à Joanne Patocio;* atoli tak w nim iako y w inſzych autorach, ſnać omyłką praſy drukarſkiey tak podłożono: bo *Stryikow:* w peregrynacyi ſwoiey do Węgier zaciągnioney, rzeczy ſię z gruntu dowiedziawſy, wyraźnie napiſał, Jan Potocki Szlachcic Polſki, y *Długoſz* tak to niebeſpieczeńſtwo Krola Karola wyrażaiąc pod rokiem 1330, powiada, że ten Jan był *de comitatu Regio, Joannes filius Alexandri de Potochen, adoleſcens ingenuus, qui Dapiferi officio fungebatur. Felicianum in pueros regios, crudelitatis & necis opera anhelantem, primus aggreſſus, ſic uno ictu, inter collum & ſcapulas inflicto, repreſſit debilitavitq;, ut corruens deflueret præceps in terram.* Toż świadczą y drudzy o nim, *Załuski Mowy rożne fol. 78. Tember Chron.* Temu ſię zaś nie trzeba dziwować, że u Dworu Węgierſkiego Cześnikiem był Polak: bo Elżbieta Karola Krola Węgierſkiego małżonka, była to corka Łokietka Krola Polſkiego, z ktorą wielu Szlachty Polſkiey do Węgier weſzło.

Włoſtko dziedzic na Potoku, podpiſał ſię, *inter præſentes,* na liście klaſztoru Jędrzeiowſkiego w roku 1366, *u Paproc: o herb: fol: 73,* był potym wkrotce Kaſztelanem Wiślickim, z ktorym tytułem, czytałem go na przywileiu Kazimierza Wielkiego, danym Miaſtu Krakowſkiemu w roku 1368. Jakuba Kaſztelana Radomſkiego w roku 1398, liſt Jagełła Krola opowiada, dany Miaſtu Lubelſkiemu. Bernard kwitnął koło roku 1435, mąż y pobożnością y wſpaniałością umyſłu zalecony, honoru iednak iego ſtarożytność zataiła: to iednak pewna, że lubo od początkow ſwoich, w naypierwſze w tey Oyczyźnie godności kwitnęła Familia Potockich Pilawitow, iako świadczą naſi Piſarze, przecięż *æqualitatem* z drugiemi, tak kochali zawſze, y świątobliwie obſerwowali, że ſię exotycznym tytułom y chlubnym, z cudzych kraiow przewoźnym prerogatywom Xiążąt, Hrabiow, y Margrabiow, lubo ſię do nich wpraſzały y nieraz, pomieścic niedopuſzczali, doſyć maiąc na tym, że ſię Szlachtą Polſką urodzili. Trzech ſię ſynow tego Bernarda zoſtało, Bernard, Maciey y Staniſław, atoli drudzy twierdzą, że ośmiu było, ktorzy wſzyſcy reſpektem brata ſwego, Opata Jędrzeiowſkiego, fortunę Oyczyſtą, temuż klaſztorowi, na przymnożenie czci Boſkiey, wiecznemi czaſy rezygnowali: iakoż *Nakielski w ſwoiey Miechowii fol: 510* wſpomina Piotra y Jana Potockich w roku 1460 w Szczepanowicach.

Bernard Opat Jędrzeiowſki, ſyn Bernarda, to mu imię przypiſał *Okol-*

ski; ale *Starowolski w życiu Wincentego Kadłubka*, Stanisławem go zowie, co rozumiem oboie bydz może prawda, to iest, że ze krztu imię na sobie wyniosł Bernarda, ktore potym przy zakonney inwestyturze w Stanisława zamieniono. Po Jakubie Michowskim na Suffraganią Wileńską postępuiącym, za konsensem Papiezkim, Opactwem Jędrzeiowskim rządzić począł, iuż to dwudziesty czwarty, od początkow tego Klasztoru, Opat, za ktorego czasu, wyszedł do druku, *Liber retaxationum*, koło roku Pańskiego 1550. Chwalą go wszyscy, że był honoru Boskiego zelant, wzor zakonności, y Oyczyzny ozdoba. Stanisław Woyski Krakowski, brat Opata, po woiennych expedycyach, naprzod z Ważyńską, po niey z Pfarską, wszedł w kontrakty małżeńskie, ktore gdy obiedwie bezpotomnie zeszły, z Goworczanki herbu Rawicz trzeciey małżonki, trzech synow zpłodził, Jerzego, Woyciecha y Jędrzeia. Z tych Jerzy naystarszy, pamiętny synem swoim Bernardem, sławnym Rotmistrzem y woiownikiem, szczegulniey się iednak męstwo iego, w okazyi pod Wisniowcem z Tatarami Perekopskiemi, wydało w roku 1512, o ktorey tak *Justus Decius, de Sigismundi I temporibus, fol: 83*, pisze. *Constantinus Ostrogius cum Litvanicis copiis, & Nicolaus Kameneccius cum Polonicis, ad Wisniowiecciam opponunt se hostibus, qui statim in Constantini aciem irrumpunt, at ille ut fugam suorum vidit, Polonos ut subveniant, hortatur, negotium hoc Alberto Sampolinscio & Bernardo Potoccio, strenuis militibus creditum*, ci wielkim sercem na impet nieprzyiacielski natarszy, y do zabránych w niewolą od Tatarow iencow, przebiwszy się, gdy ich z pętow rozwiązali, a na poganow obrocili, tak pamiętną klęską Tatarskie woysko porazili, że dwadzieścia y pięć tysięcy trupa ich liczono, dziesięć tysięcy koni zabrano, szesnaście tysięcy niewolnika odbito, toż mowi *Bielski fol: 519*, lubo go Jakubem zowie, ale *Starowol: in Monum:* z nadgrobku iego, Bernardem, y *Sarnicki*. Niewiem czy nie iego żona była, o ktorey *Paprocki* pisze, Elżbieta Koscielecka Woiewodzanka Łeczycka, ktora potym poszła za Sebastyana Zorawińskiego Kasztelana Halickiego. Woyciech, drugi syn Stanisława, krom corek czterech, Barbary Samborzeckii, Zofii, Anny, y Katarzyny; (boday z nich iedna nie była za Jerzym Lutomirskim Chorążym Kamienieckim) trzech synow zostawił. Jana, tego z pierwszey żony Playskiey, syn był Stanisław, y corek dwie, Katarzyna Swarczowska, y Jadwiga Strzałkowska, z drugiey żony Gawronskii, synow dwoch, Remigian y Jan. Mikołaia, ten z Katarzyny Gruszczyńskii Sędzianki Sendomirskiey, na synow dwoch Polskę podzielił: bo Stanisław w Wielkiey polszcze pod Jarocinem, a Jędrzey w Xięstwie Litewskim, osiadł: od Stanisława potomstwo w Poznańskim Woiewodztwie kwitneło temi czasy, z ktorych N. Kasztelanem był Rogozińskim, miał za sobą Mięszkowską Sędziankę Poznańską, z tey syn ieden zabity młodo, drugi Stefan, corka iego Benedyktynką w Poznaniu została 1532. Woyciecha, ktory całe prawie życie swoie w obozie strawiwszy, aż do ośmdziesiątoletniego roku życia swego, w rożnych expedycyach rotmistrzował, pogrzebiony spoczywa w Jezupolu u OO Dominikanow, żona iego Dorota Zaiączkowska. Od tey linii był Maxymilian Potocki z Woli Wielkiey pod Zarnowem, corka iego była za Stanisławem Kozierowskim koło roku 1620.

Jakub Marszałck Nadworny Zygmunta Augusta, na ten czas ieszcze Krolewica Polskiego, z Oyca Macieia [był to trzeci brat Bernarda Opata Jędrzeiowskiego) Chorążego Krakowskiego, urodzony, część Oyczystey fortuny, Boskiey chwale poświęciwszy, część braci swoim stryiecznym ustąpiwszy, wszystek się wylał na przysługę Oyczyzny, dla tego w obozie tak się w rycerskie sprawy, y umieiętność Marsowych kunsztow wstawił, że mu Zygmunt I. syna swego Augusta pod instytucyą w Kawalerskich dziełach poddał, w krwawych zaś zasługach, dobra Zahaypole, czy Zaypole y Sokołow, wiecznemi czasy iemu y sukcessorom iego puścił, z ktorego potym Zahaypola, Potok na Pokuciu nad Dniestrem rzeką wystawiony; z Kozimińskii miał synow, Mikołaia y Jędrzeia, powtorzonym zaś małżeństwem z Jazłowieckii, dwie corki, iedna poszła za Smiotankę Chorążego Podolskiego, druga za Mikołaia Korycińskiego; y syna Stanisława, ten zostawił syna Jana Starostę Tłumackiego, ktory dziedzictwa nabył na dobrach Grodeckich, był w cudzoziemskich ięzykach dobrze przepolerowany, a w obozie na dobro Oyczyzny, na sławę imienia swego, Rotmistrzował, Ostrorożanka małżonka iego, corkę mu powiła Annę Weslową Starościną Rożańską, *Acta Castren: Zakrocim: 1646*, y syna Mikołaia Rotmistrza krolewskiego, ktory według *Okolskiego* z Logofetowny Kanclerzánki Multańskiey [czyli iako czytałem *in Actis Castren: Zakrocim: 1646*, z Katarzyny Maraczanki, ktora po iego śmierci, poszła za Jana Hrabię Tarnowskiego) zpłodziwszy dwoch synow, Stanisława y Jana, pogrzebiony z tym nadgrobkiem. *Si intueris quis fueram? sapiens, strenuus, & dives, sed hæc omnia nihil, solus Deus, omnia. Nicolaus à Potok Potocki Rothmagister S. R. M. sub auspiciis Ducis Exercituum Stanislai Zotkiewski, quiesco. Vale & cogita tuum extremum diem. Hodie vel cras sequeris*; z synow iego Stanisław Pułkownik krolewski, żona iego, Zofia Makowiecka Stolnikowna Halicka: drugi Jan Karol Podczaszy Podolski, w Zbarazkim obłężeniu miał swoie chorągwie, *Constit: 1653 fol: 3, y 1661 fol: 1*. Barbara Potocka była za Jakubem Myszkowskim z Mirowa Burgrabią Krakowskim. Jędrzey, drugi syn Jakuba z Kozimińskii, zostawił syna Jakuba Podkomorzego Halickiego y Rotmistrza, z Floryanem Zebrzydowskim Hetmanem, pod Newlem przeciwko Moskwie mężnie stawał: napis na grobie iego w Budziaczu, tak o nim mowi: *Siste parumper iter, percurrens busta viator, Perlege, sed mæstus Sarmata luge, precor. Potocius recubat gentis generosa propago Vandalitum, lapidis mole tegente caput. Quem Scytha, quem Valachus quem Turca timebat iniquus, Hunc brevis urna capit, pulvis & umbra tenent*; z Ostrowskii syn iego Jędrzey Chorąży Podolski, lat czterdzieści życia swego przepędziwszy na usługach Oyczyzny, y woiennych okazyach, umarł 1572, ktorego w Buczacu nadgrobek tak wspomina: *Positus hic jacet Andreas Potocki Vexillifer Camenecensis, Equitum Ductor, cognovit eum Moschus magnanimum, Scytha Equitem strenuum*; corka iego dostała się w małżeństwo Woronieckiemu Staroście Chełmskiemu; iego, ile z komputu lat wnoszę, wspomina *Bielski*, gdy Krępskiego klęskę opisuie 1563. *Okol: tom: 3, fol: 190* powiada, że niektorzy z Potockich, od dobr Swięcice Trzonowe, Swiecickiemi nazwani, z ktorych iedna była za Zbylitowskim. *Baranow: zaś in Ms.* twierdzi, że w Krakowskim Jędrzey Potocki w Jeziorowicach z Czermińską herbu Jelita, zostawił synow y corki, z ktorych Eufrozyna była za Kasprem Łodzińskim herbu Radwan.

Mikołay Generał Podolski, Starosta Chmielnicki, Rotmistrz krolewski, y Regimentarz, syn Jakuba z Kozimińskii naystarszy; nad Dniestrem y w Wołoszech, założywszy heroicznego serca początki, a przedtym ieszcze na dworze Zygmunta I. y Zygmunta Augusta, szablą, y nienadweręzoną ku Panom swoim wiernością, na honor Domu swego zakroił, na ktory daiąc mu przywiley Zygmunt August, tak mowi: *Cum esset nobis per multa & varia eximiæ virtutis exempla, spectata fides atq; integritas, Nicolai Potocki, quam ab ineunte æta-*

te ætate ſua, adhuc D. Parenti noſtro, in ejus aula educatus, deinde etiam in noſtra per multos annos ſplendidiſſimè verſatus, teſtatam reliquit; plurima inſuper documenta egregii animi atq; fortitudinis, in militia, pro tuendis finibus Regni noſtri, per multa diſpendia ſuſcepta, præbuit, adeo ut omnium & noſtro judicio, dignus exiſtimatus ſit, ut inter alios Patricios Proceres, & ſtrenuos viros, de Republica benemeritos, ad præmia meritæ virtutis vocaretur &c. Na weſelu tegoż Zygmunta gonił chwalebnie z kopią, *Orichov: in panegir: Nuptia: 1553.* Złączył ſię był dożywotnie z Czermińſką, z ktorey iednę corkę z Truſem Jakubem Staroſtą Chmielnickim, drugą z Staniſławem Wołuckim Kaſztelanem Halickim, Podkomorzym Koronnym, Staroſtą Rawſkim, połączył. Synow zaś piąciu, Jana, Jędrzeia, Jakuba, Mikołaia, y Stefana. Z tych Mikołay Rotmiſtrz krolewſki, młodo wſzyſtkich nadziei o ſobie odumarł bezpotomnie, po ktorego śmierci pozoſtała żona Helena Kalinowſka, ponowiła śluby małżeńſkie z Pruſinowſkim Januſzem, Podkomorzym Bełzkim.

Jan Woiewoda Bracławſki, a oraz Piſarz Polny koronny, Generał Podolſki, Staroſta Latyczowſki, ſyn nayſtarſzy Mikołaia Generała Podolſkiego. *Kobierzycki w hiſtoryi fol: 397, Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 220,* tak o nim mowią. Tamtego wieku, ani odważnieyſzego żołnierza, ani biegleyſzego w rycerſkich dziełach wodza, nie miała nad niego Oyczyzna naſza. Pod Newelą, *według Starowol:* rotmiſtrzuiąc Uſarſkiey chorągwi, Konſtantyna Xiążęcia Oſtrogſkiego Woiewody Kiiowſkiego, początki Marſowe założył, za Zygmunta Auguſta, kędy na Moſkiewſkich karkach zaprawiwſzy rękę, wkrotce w drugiey kampanii pokazał, co y na Tatarſkich umiała. (atoli ledwo ſię urodził ten Polſki Kawaler, kiedy ta okazya była.) Stefan Batory Krol Polſki, kawalerſkich ludzi ſzacownik, na Moſkiewſkiey woynie, iuż Pułkownika, tym bardziey ukochał, że go nie raz w oczach ſwoich, krwią nieprzyiacielſką zbroczonego, z pola zchodzącego widział. Jan Zamoyſki Hetman y Kanclerz koronny, we wſzyſtkich ſwoich expedycyach, chciał go mieć zwycięzkiey chwały ſwoiey uczeſtnikiem, ktorego narażaiąc na nayciężſze okazye, doznał y nieuſtraſzonym, y fortunnym woiownikiem, zkąd tak go ſobie ſzacował, że bez rady iego nigdy nic nie czynił, y owſzem to mu nieraz z chęcią świadectwo dawał, że godzien był, na ktorymby całego woyſka rządy, z naywyżſzą buława polegały: iakoż bez pochyby, dałby mu ią był Zygmunt III Krol Polſki, ile nad wſzyſtkich inſzych naylepiey ſobie zasłużonemu, gdyby była podobno herezya, ktora ſię też w ten przezacny Dom wciſneła, y z niektoremi dopiero tych naſzych czaſow zgineła; nie była tamą, wielkich, aż do inwidyi inſzym, faworow krolewſkich. To pewna, że po śmierci Zamoyſkiego, ktora przypadła na rok 1605, nierychło potym Zołkiewſkiego z mnieyſzey buławy na większą poſunięto: bo aż w roku 1613, *co poznać z Konſtytucyi koronnych,* tego roku, iako ſię mowić będzie pod Zołkiewſkiemi, a mnieyſzą Koniecpolſkiemu oddano, to ieſt aż po śmierci tego Jana, y brata iego Jakuba, znać że ſię na ich zaſługi, y godność tego walecznego Wodza, Tron Polſki oglądał. Jakoż ſwoim duktem ten Jan, wiele znacznych zwycięſtw otrzymał, a naprzod po owey Zamoyſkiego z Michała Woiewody Multańſkiego otrzymaney wiktoryi, zoſtawiony od tegoż Hetmana w Wołoſzech, dla ubeſpieczenia świeżo oſadzonych Jeremiego y Symeona Mohyłow, Hoſpodarow Wołoſkich, poddawſzy pod rządy iego cztery tyſiące woyſka Polſkiego, gdy znowu Michała partya, głowę podnoſić poczeła, tak ią ſzablą y męſtwem ſwoim poniżył, że Michał, ledwo w kilka oſob życie ſwoie z poty-

czki ſalwował. Nalewayka rebellizuiących Kozakow herſzta przytłumił, Rozwana w piąciu tyſięcy Siedmiogrodzianow dufaiącego, zbił, y iego ſamego na pal wbić kazał 1608. Podczas Rokoſzu za Zygmunta III, wſzyſtka prawie fortuna tego Krola, na nim poległa, tak dalece, że pod Guzowem, gdy do okazyi z Rokoſzanami przyſzło, ten Jan z bracią ſwoią Jędrzeiem y Jakubem, do ktorych przyłączyli ſię bliſcy kolligaci, Strus, Kalinowſki, Golſki, liczny komput ludzi do boiu, przy doſtoieńſtwie krolewſkim, ſwoim koſztem wyſtawiwſzy, czoło woyſka zaſtąpił; tam gdy na prawym ſkrzydle Chodkiewicz Hetman Litewſki, ile w małey garſztce ludzi ſwoich, natarczywości Rokoſzanow uſtąpił, Zołkiewſki Hetman Polny koronny (bo Wielka buława wakowała) ná lewym ſkrzydle, dla bliſkiego z Rokoſzanami zkolligowania, małą o ſwoiey ku Krolowi propenſyi czynił otuchę; tak dalece, że ſię też przedarſzy, przez pomięſzanego krolewſkiego woyſka ſzyki, Rokoſzanie do ſamego Krola darli, Zygmunt III widząc nie uſtępuiącego kroku z pola Potockiego, lubo mu drudzy uchronienie na beſpiecznieyſze mieyſce radzili, wielkim ſercem doſtawał; aż ten Jan Potocki zpędziwſzy adwerſarzow z pola, choćci wſzyſtek prawie impet przeciwney ſtrony, na ſiebie obalił, z zwycięſtwem powrocił. Wſzyſcy potym nie komu innemu, ſzczęśliwy progres tey batalii przyznawali, tylko Potockim, iako wyraznie piſze, *Łubieński Biskup Płocki,* ktory ſam na to patrzał, *De motu Civili lib: 3 fol:* 131. Zygmunt zaś zawdzięczaiąc iego ku ſobie wierność, Woiewodztwo mu Bracławſkie konferował, po śmierci Januſza Xcia Zbarazkiego. Roſproſzeni po tey porażce Rokoſzanie, poty ſię widzieć w Polſzcze, dobrze utaieni, nie dali, poki ten waleczny mąż, w granicach ſię Polſkich znaydował, więc że za konſenſem krolewſkim, do uśmierzenia nowych buntow w Wołoſzech, z woyſkiem wyciągnął; kędy poraziwſzy na głowę Tureckie, Tatarſkie, y Wołoſkie, w kupę zebrane ſiły, y znaczne zwycięſtwo otrzymawſzy, Konſtantyna Mohyłę na Hoſpodarſtwie oſadził; pod iego niebytność w Polſzcze, znowu ſię dawna domowa burza w Oyczyźnie tak zakurzyła, że Krol Zygmunt, na uſkromienie iey, muſiał Jana z Wołoch co prędzey rewokować, za ktorego przybyciem, gdy nadzieię Rokoſzanie ſwych zamyſłow ſtracili, pożądany pokoy, temu kroleſtwu zawitał. Tak tedy doświadczonego maiąc ſobie tego fortunnego Woiownika Zygmunt, na radzie iego wſzyſtek prawie polegał, y doświadczył go Krol, że tak Majeſtatu bronił ſerdecznie, żeby była y wolność naymnieyſzego uſzczerbku nie cierpiała. Gdy ſię zaś na Moſkwę Zygmunt z woyſkiem wybrał, naypierwey z iego inſtynktu Smoleńſk obległ; gdzie nad wſzyſtkim tam woyſkiem tego Jana pod niebytność Zołkiewſkiego przełożył; zkąd niektorzy Hetmana mu Polnego koronnego honor przypiſuią: przecięż ani nadgrobek iego, ktory wypiſał *Okolski,* tego mu tytułu nie przyznaie, To pewna, że ten Jan od Guzowſkiey okazyi, miał ſwoię znaczna dywizyą woyſka, nie podlegaiącą jurysdykcyi Hetmańſkiey, y iako Piſarz Polny koronny, pierwſza po Hetmanie w woyſku prerogatywę: atoli przed dobyciem *Miaſta* Smoleńſkiego, nie tak laty, iako trudami obozowymi zdrowie ztargawſzy, w lat życia ſwego 56, w roku 1611, z żalem Majeſtatu y wſzyſtkich Oyczyźnie dobrze życzacych, żyć przeſtał. *Starowolski* tak go opiſuie, *Vir pacis & belli artibus clariſſimus, forma corporis ſimul dignitati congruebat, & oris decus, & morum elegantia adfuêre. Fuit in eo præterea laboris, inediæ, algoris, vigiliæ patientia ſumma, item juſtitia, pietas, modeſtia, liberalitas, cæteræq; heroici animi dotes.* Zamek Latyczowſki wynioſł

z fundamentu, ktory ſumpt nadgradzaiąc mu Oyczyzna, ſummę pewną na dobrach mu krolewſkich zapiſała, z tym warunkiem, że po śmierci iego do pięćdzieſiąt lat ſukceſſorowie iego wytrzymywać ie mieli. O czym *Conſt: 1598 fol: 690, y 1607 fol: 851, y 1609 fol: 897.* Miał za ſobą Elżbiete Kamieniecką Podkomorzankę Ruſką, prawowierną katoliczkę, z ktorą lubo żył bezpotomnie, przecięż względem niey, iako tey, ktora OO Dominikanow w Kamieńcu y w Latyczowie fundowała, choćci daleki od wiary naſzey, wielkie im iałmużny czynił. *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 106:* podobno iednak bliſko przed śmiercią, z kościołem ſię katolickim poiednał, ile że *Starowol: loc: cit.* piſze, że ciało iego z obozu z pod Smoleńſka do Paniowc od żony zprowadzone, tamże od niey w kaplicy w Zamku (oboie to wielkim iego nakładem ſtaneło) złożone, z chorągwią nad grobem iego wyſtawioną.

Jędrzey Kaſztelan Kamieniecki, Staroſta Białokamińſki, ſyn drugi Mikołaia Generała Podolſkiego, z temi tytułami podpiſał ſię na liście Zygmunta III w roku 1609 *u Poſſeliuſſa fol: 433,* młodſze lata na dworze Zygmunta Auguſta, z chwałą przepędziwſzy, dalſze Oyczyźnie poświęcił: będąc ieſzcze Podczaſzym Podolſkim 1589, poſtował na Seym, gdzie podpiſał tranſakcyą Będzinſką, y znowu w roku 1601, zkąd był naznaczony, żeby puſte pola na Ruſi y Podolu, na dobrze zaſłużonych Oyczyźnie dzielił, *Conſtit: fol: 742.* W roku 1607 deputowany do kwarty Rawſkiey, na tymże Seymie niektore ſwobody w zaſługach krwawych od Rzeczypoſpolitey otrzymał, na nowe Miaſto, ktore na Podolu przy granicach Wołoſkich, na dziedzicznym gruncie ſwoim założył, *Conſtit: fol: 857,* [nie piſza iednak iak ſię zwało] Ręki iego iuż Rotmiſtrza, iuż doświadczonego Reimentarza, doznały Multany, Wołochy, Turcy pod Kralowem y Dziurdowem, kędy z bracia ſwoią Siemiona na Hoſpodarſtwie Wołoſkim oſadzał, tam Multanſkie pola gęſtemi Biſſurmanow okrył mogiłami. Podczas Rokoſzu pod Guzowem, przy Zygmuncie III ſtawaiąc, życie ſwoie na ſzańc wyſtawił, w tey okazyi między trupami ledwo iuż tchnący znaleziony. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Zofią Piaſecką herbu Zabawa, z ktorey czterech ſynow było, Mikołay, Staniſław, Jerzy y Jakub; corek dwie, iedna Anna, ta naprzod z Staniſławem Golſkim Woiewodą Ruſkim, a po tego śmierci, z Karolem Xciem Koreckim, Kaſztelanem Wołyńſkim, dożywotnie kontrakty czyniła; była to Pani pobożna, ktora z rodzicow heretyckich urodzona, panną ieſzcze będąc, a cięſzko choruiąc, nic niedbaiąc na Oycowſkie przegrażania, profeſſyą wiary katolickiey uczyniła, y gorliwą iey zawſze w dalſzym życiu zelantką była, braci nawet ſwoich rodzonych, Jerzego y Jakuba, do tegoż przywiodła, że ſię błędow heretyckich wyrzekli, umarła 1623, w lat 30, w Korcu pochowana, kędy iey nadgrobek na tablicy ſrebrney zawieſzony. Druga Kryſtyna, pierwſzym związkiem Alexandra Humieckiego Kaſztelanica Kamienieckiego, drugim Samuela Zamiechowſkiego, małżonka, Bog iey świątobliwe życie wielkiemi łaſkami nadgradzaiąc, rożne o przyſzłych rzeczach ſekreta ſwoie Boſkie rewelował; czytałem w Hiſtoryi Collegium naſzego Lwowſkiego, że dwoch Teologow, ztamtad na rekwizycyą *Ordinarii Loci* deputowano, dla pewnieyſzego o tych darach Boſkich utwierdzenia: ia bym ich tu wypiſał, gdybym ich mogł miec autentycznie. Słyſzałem tylko, że czeſto mawiać miała, Poty Imię Potockich Pilawitow kwitnąć będzie, poki ſkarb koronny w ten Dom nie wnidzie. Po zmarłey Piaſeckii, poiął Kaſztelan Katarzynę Buczacką herbu Pilawa, Podkomorzankę Podolſką, z Xiężny Radziwiłowny urodzoną,

z tą zoſtawił ſynow Jana y Krzyſztofa. Mikołay, nayſtarſzy ſyn Jędrzeia Kaſztelana Kamienieckiego, Dworzanin Zygmunta III. a pod Smoleńſkiem Rotmiſtrz, gdy z rozkazu Krolewſkiego, podkopane pod mury miaſta tego, luſtruie miny, y rozmierza, z wałow kulą przez ramię śmiertelnie poſtrzelony, życie w młodey porze, na Oyczyzny przyſłudze, krwią ſwoią zapieczętował. Wſpomina go *Kobierzyc: hiſtor: fol: 381,* leży w Potoku, zkąd *Starowol: in Monum: y Okol:* nadgrobek iego wypiſali.

Staniſław na Podhaycach Woiewoda Krakowſki, Hetman Wielki koronny, Staroſta Halicki, Barſki, Grodecki, Kołomyiſki, Mościcki, Drahimſki, Radomſki, Dolinſki, ſyn drugi Jędrzeia Kaſztelana Kamienieckiego; w Polſzcze naprzod, potym we Francyi y Niderlandzie, to wyborem nauki, to rożnych ięzykow biegłością, do naywyżſzych ſię w Rzeczypoſpolitey ſpoſobił funkcyi. Powrociwſzy z cudzych kraiow, naypierwey herezyi woynę wypowiedział: bo nietylko że ſię ſam Witemberſkich fałſzow wyrzekł, ale też w Paniowcach, mieyſce, kędy niegdy Akademia heretycka była, w ſtaynią zamienił. Fundował ią był ſtryi iego Jan Woiewoda Bracławſki, y tak na drukarnią, iako y na Miniſtrow heretyckich przy niey, corocznie cztery tyſiące dawał, *Annuæ Societ:* Potym na nieprzyiacioł Oyczyzny rękę uzbroiwſzy, przez ſześćdzieſiąt y kilka lat, aż do ſędziwey ſtarości, y lat 88, nieprzeſtannie woiuiąc, rzadko w kim praktykowanym przykładem, w czterdzieſtu y ſześciu okazyach ſtawał, zdrowia ſwego, y krwi za Oyczyznę y wolność nadſtawiaiąc: prawdać, że nie zawſze iednakowym ſzczęściem, atoli zawſze wielkim ſercem y umyſłem. Pod Guzowem przeciwko Rokoſzanom, pierwſze iego pole; w Wołoſzech potym z Stryiami ſwemi, ich chwały zwycięzkiey y trudow Marſowych, nierozdzielny towarzyſz; pod Smoleńſkiem przeciwko Moſkwie, pod Chocimem y Cecorą przeciwko Turkom, pod Buſſą z Zołkiewſkim, pod Barem z Koniecpolſkim przeciwko Tatarom, pod Gorzdnem przeciwko Guſtawowi Krolowi Szwedzkiemu, pod Niedzwiedziemi łozami, Borowicą, Chmielnikiem, Zbarażem, Wiśniowcem, Zborowem y Starczem przeciwko Kozakom, pod Studzienicą przeciwko Abazy Baſzy, iuż Rotmiſtrz, iuż Pułkownik, iuż Reimentarz, pierſi ſwoich za Oyczyznę nadſtawiał. Przeprawiwſzy ſię przez Dnieſtr, Tatarow wielką liczbę pobił, niewolnika od nich zabranego piętnaście tyſięcy uwolnił, nayprzednieyſzych wodzow ich poimał. Po tych wſzyſtkich, y wiela innych kampaniach, ſześćdzieſiątoletni woiownik, latom y zdrowiu folguiąc, pożegnawſzy woyſko, ſpokoyne życie zacząc w domu ſwoim zamyślał; więc gdy do Lwowa iedzie, w tym proſty Kmiotek bliſko drogi orząc rolą, żelazną buławę wykopawſzy, przynoſi ią Staniſławowi, żeby przyiął proſi, przydaiąc że ſię mu przyda, przyiął mile, y ukontentował rolnika, naymniey ſię nie ſpodziewaiąc, że inſzą z iurysdykcyą wywrożyć mu miała, ile iuż w podeſzłym, przecięż w czerſtwym wieku. We Lwowie ſtanąwſzy, nad nadzieię ſwoie, od Jana Kazimierza Krola, buławę mu Lanckorońſki oddał, po fatalney śmierci Kalinowſkiego. Tą Oyczyznę, prawie w oſtatniey toni iuż pogrążoną, ſzczęśliwie ratował, lubo uporczywie wſzyſtkie ſię na nię nieſzczęścia ſpiknawſzy, pewną iey zgubę zamierzały; a naprzod po klęſce Batowſkiey, niedobitkow naſzych zebrawſzy, niemi Ruſkie y Wołyńſkie Woiewodztwo od rebellii Kozackiey zaſłonił; pod Zborowem potym y Zbarażem Jana Kazimierza Krola z cięſzkiego razu wyprowadził, Bazylego Szeremeta, ktorego przedtym pod Ochmatowem uchodzącego poraził, pod Cudnowem na głowę go zbiwſzy, z obozu

y woyſka wyzuł, pamiętną y po dziś dzień wiktoryą; kwarciane woyſko od Karola krola Szwedzkiego, do właſnego Pana, Jana Kazimierza, oderwawſzy, nim w Lublinie Szwedow wyciał, a na innych rożnych mieyſcach dobrze ſił iego przytarł. Rakocego, ktory ſię z Szwedami na zgubę naſzę zmowił, poraziwſzy znaczną klęſką, ledwo że życiem darował. Do Moſkwy potym z Janem Kazimierzem wſzedſzy, tryumfalne zbierał żniwo, zgoła, nie wprzod woiować, niżeli żyć, przeſtał, to ieſt w roku *1667*, w Podhaycach po śmierci złożony, tam oſtatniego dnia oczekiwa. Pokazał ſię wkrotce ſwemu Spowiednikowi, od ktorego ſpytany, iakby ſię miał, odpowiedział; iż mi to między innemi do zbawienia pomogło, że woyſko w wielkiey karności trzymałem. Był naprzod Podkomorzym Podolſkim C*onſtit: 1623 fol: 10*, daley Kaſztelanem Kamienieckim, prędko potym Woiewodą Bracławſkim, z tego poſtąpił na krzeſło Woiewodztwa Podolſkiego, z Podolſkiego na Kiiowſkie, z Kiiowſkiego na koniec na Krakowſkie, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Umierał zaś nayinniey nie zalterowany, y pytaiącym ſię mowił, śmierci ſię prawi nie lękam, bom iey dla Boga y Oyczyzny w tak wielu okazyach ſzukał. Krucyſix, konaiąc, tak mocno w ręku ściſnął, do pierſi go przyłożywſzy, że gdy mu go po śmierci wyiąć chciano, żadną miarą nie możono, aż w godzinę y to gwałtem. Przybrał był ſobie w dożywotnią przyiaźń pierwſzą żonę Zofią Kalinowſką, Generała Podolſkiego corkę, ta mu dwie corki powiła, z tych Elżbieta wprzod z Hieronimem Sieniawſkim Piſarzem Polnym koronnym żyła, a powtorzonym małżeńſtwem, za dyſpenſą Papieſką, z bratem ſwoim rodzono ſtryiecznym, Jędrzeiem Potockim, Woiewodą Bracławſkim, konfundatorka Oycow Bernardynow w Uſiatynie. Druga Anna, dwoch także mężow miała, pierwſzego Zygmunta Oſtroroga Staroſtę Rohatyńſkiego, drugiego Maxymiliana Przerębſkiego Woiewodę Sieradzkiego; ſynow z teyże Kalinowſkiey było trzech, Jędrzey, Prokop y Felix, atoli Prokop w młodym wieku, bezżenny, w oczach oycowſkich, trefunkową od ſopla zmarzłego z rynny urwanego, śmiercią poległ. Drugą poiął żonę Annę Mohylankę Hoſpodarownę Wołoſką, ktora przed nim trzech mężow miała, tę przed śmiercią iey, od Schizmy do iedności z kościołem Rzymſkim namowił, że w niey życia tego dokonała; atoli z nią żadnego potomſtwa nie było. Pan ten, zawſze ſię ſtawił o honor Boſki z prawdziwą zelozyą; tak dalece, że y krwi ſwoiey gotow był nie folgować, gdy mu ſię zdało, że w czym od prawa Boſkiego wykraczała. Kościoł w Kamieńcu Podolſkim iuż upadaiący dzwignął y reſtaurował, kędy też część fortyfikacyi tego miaſta, iego nakładem ſtaneła, co z wdzięcznością wſpomina *Konſtytucya 1667 fol: 16.* W Podhaycach kaplicę fundował. OO Karmelitom Boſym trzydzieści tyſięcy zapiſał; y na naſze niektore Collegia ſzczodrobliwie łaſkawy. U Nayświętſzey Matki w Częſtochowie, buławę ſwoię, drogiemi kamieniami ſadzoną, z obligacyą za świadczone łaſki, zawieſił. Staniſławow na Pokuciu od imienia ſwego założył. Nie mniey na dobrze zaſłużona Oyczyźnie kawaleryą ſwoię był hoyny, tak że krolewczyzny, ktore ſzczodrze łaſka mu krolewſka dawała, nigdy długo w ręku iego nie bawiły, z podupadłemi żołnierzami, y zapracowanemi, by też y właſną ſię fortuną dzieląc; co o nim z chęcią przyznawał Wielki potym Hetman Jabłonowſki; lubo zaś był w karaniu rozwięźlieyſzych przyoſtrzeyſzy, przecięż z innemi mile ſobie y weſoło poſtępował, każdemu przyſtępny: to też affekt do niego wſzyſtkich nęciło, że ſię zdał ſamą tchnąć ſzczerością, z każdym prawdą bez obłudy idąc, a że czę-

ſto miał w używaniu to ſłowo Revera, dla tego woyſkowi Rewerą go nazwali. Piſali o nim *Kochow: Climac: na wielu mieyſcach, Potocki Centur: Viror: Okol:*

Jędrzey na Staniſławowie, Kaſztelan Krakowſki, Hetman Polny Koronny, Halicki, Kołomyiſki, Leżayſki, Wyzgrodzki Staroſta, ſyn ſtarſzy Staniſława Woiewody Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego; był przedtym Chorążym koronnym, daley Woiewodą Kiiowſkim, potym Krakowſkim Woiewodą, na koniec Kaſztelanem Krakowſkim. Torem Oyca ſwego idąc, zaraz z młodych lat rękę ſwoię na nieprzyiaciołach Oyczyzny zaprawował, we wſzyſtkich ci prawie z Oycem okazyach, ale oſobliwie pod Cudnowem. Z Janem zaś III. Chocimſka, Zorawińſka, y inne tamtych czasow wiktorye, męſtwa iego oczywiſtemi świadkami były. Gdy ſię Krol Jan pod Wieden wyprawił na ſukkurs temu obłężonemu od Turkow miaſtu, a w nim prawie całey Europy, zguby ſwoiey obawiaiącey ſię, tego Kaſztelana, iako ſobie doświadczonego, czy to w radzie, czy w odwadze, Vice Regem przez diploma uczynił, y na iego ſamego opiekę, miłą Oyczyznę ſpuścił, iakoż ſzczęśliwie iey przy ſwoim zabiegu dopiaſtował, nie tylko bez żadnego uſzczerbku, ale też z profitem naſzym; bo z Jazłowca, Uſiatyna, Czortkowa, Jagelnicy, Turkow zpędziwſzy, tyle ſprawił, że ſię tylko w ſamych murach Kamieńca Podolſkiego ciśnić muſieli; a gdy potym Tatarzy nieſpodzianie na Wołyń y gwałtownie wpadli, y od Lubartowa, aż do Zaſławia, tam ten cały kray zrabowali, dowiedziawſzy ſię o tym, pięknego ſerca Kaſztelan, tak im paſy przeiął, że nieprzyiaciela częścią poraziwſzy, częścią do ucieczki przymuſiwſzy, plon odebrał, y ludzi z pętow Tatarſkich uwolnił. Wdzięczny tego Krol Jan, powrociwſzy z zwycięſtwem z pod Wiednia, Jędrzeiowi, po Mikołaiu Sieniawſkim, buławę polną oddał. Rzeczpoſpolita zaś *w Konſtytucyach 1685*, wieczną pamiątkę zapiſała, z pochwałą iego dzieł rycerſkich, na Podolu Wołoſzech, y Budziakach, y że za iego pierſiami, iako za murem beſpieczną była, czterdzieści tyſięcy, ktore pod tę kampanią, na obronę iey wyſypał, wyliczyc mu z hiberny rozkazała. Jego koſztem Staniſławow na Pokuciu ufortyfikowany, z wielką tego kroleſtwa wygodą y potrzebą, wſpomina *Konſtytucya 1676 fol: 42*, tamże Collegiatę erygował, fundował y nadał, w ktorey po śmierci złożony. OO Dominikanom Sniatyńſkim, Uroczyſzcze, Potoczek nazwane, wiecznemi czaſy darował, co approbowała *Konſtytucya 1685 fol: 16.* Kościoł tymże Oycom w Haliczu, niegdy od S. Jacka założony, a potym przez ſiła wiekow tak zdezolowany, że y śladu iego nie zoſtało, z fundamentu wyprowadził; na klaſztor zaś ich, pewne grunta tegoż Staroſtwa, uproſił u Krola Jana Kazimierza, o czym *Konſtytucya 1667 fol: 36.* Konwent w Kołczynie, albo iak go teraz zowią, w Jozefowie, y kościoł OO Bernardynom wyſtawił 1691, pod tytułem Bożego Ciała: przenioſł ſię na wieczność w roku 1691, w Staniſławowie pogrzebiony. *Z*łączył ſię był dożywotnie z Anną Ryſinſką herbu Leſzczyc, Kaſztelanką Kruſwicką, z Firleiowny urodzoną; ta mu corkę powiła Katarzynę, ktora naprzod żyła z Ludwikiem Wielopolſkim Cześnikiem Koronnym Staroſtą Krakowſkim, po nim, z Franciſzkiem Donhoffem Staroſtą Wiślickim, po nim, z Lamotem Generałem Saſkim; ſynow zaś dwoch, Staniſława y Jozefa. *Z* tych Staniſław Staroſta Halicki, Rotmiſtrz krolewſki, w Rzymie będąc pod czas Jubileuſzu, od Innocentego Papieża XI mile przyięty, Swiętego Wincentego Męczennika ciało, od niego, na znak affektu, otrzymał; była to niepłonna wrożka, w tey świętey darowiznie, że y ſam Staniſław, przy

ochronie wiary świętey, miał krew ſwoię z życiem oraz wylać. Z Rzymu do Francyi, y do Belgium poſpieſzył, kędy pod miaſtem Bruxellą, gdy byſtrą rzekę przebywa, trefunkiem proch zapalony, wſzyſtkich ludzi na tymże ſtatku z nim płynących wyſadził y potopił; iego tylko ſamego, y z ciałem S. Wincentego, nienaruſzenie na bliſką kempę, czyli brzeg, wynioſł, y poſtawił, nie bez oſobliwſzey opatrzności nad ſobą P. Boga y opieki S. Męczennika. Z tamtąd do Oyczyzny powrociwſzy, to na dworze Jana III, to na walnych Seymach po dwakroć poſłem będąc, iuż był o ſobie wielkie nadzieie wzniecił; atoli gdy ſię pod Wiedeń z Janem III na Turkow wyprawił, tam na pierwſzy ogień z Oycowſką chorągwią zkoczywſzy, y mężnie ſię biiąc poległ, z żalem Krola Jana y Xcia Lotaryńſkiego: ciało iego do Polſki przywiezione, y w Staniſławowie pochowane.

Jozef na Staniſławowie, Zbarażu, y Niemirowie Woiewoda Kiiowſki, Warſzawſki, Halicki, Sniatyńſki, Leżayſki Staroſta, Hetman Wielki Koronny, ſyn drugi Jędrzeia Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana, właśnie do rycerſkich dzieł urodzony; bo z nich po wſzyſtkich częściach świata zawołany Pan, y między nayſławnieyſzemi woiownikami wielkiego ſerca Kawaler, przeciwko Szwedom pod Krakowem we trzech ſet ſwoich, z wielką imienia ſwego, y ſerca dobrego chwałą ſtawał; z tamtąd na Ukrainę, gdzie rebellia Kozacka gorę brała, przenioſł ſię z ſwemi ludźmi, y poty z pola nie zchodził, poki zwycięzką ſzablą buntow Kozackich nie przytłumił, nie folguiąc y własnym zhuczałym poddanym: dla tegoć *Konſtytucya 1703 fol: 24.* mowi tak o nim, *Jawne światu Polſkiemu, od Wielkich Przodkow W. Jozefa na Staniſławowie Potockiego,* Woiewody *Kiiowſkiego, Staroſty Halickiego zaſługi &c.* Pod Kaliſzem, Koniecpolem, y indziey, lubo los Marſowy nie zawſze fortunną rzuca koſtkę, to iednak pewna, że dobrego Wodza y Kawalera wſzędzie na ſobie powinność wypełnił. Dwa razy Marſzałkował w Trybunale koronnym, raz w roku 1700, drugi raz w roku 1723. Regimentárſtwo naywyżſze, pod niebytność zmarłych Hetmanow obiąwſzy nad woyſkiem koronnym, nienadwerężona wiernością przy całości Oyczyzny ſtawał, naymniey ſię, ani na utratę fortuny, ani na Wielkie obietnice, nieoglądaiąc; w nadgrodę tych trudow y zaſług, wziął od Auguſta III Krola Polſkiego Buławę Wielką Koronną. Podczas zaś świeżey woyny Moſkiewſkiey z Turkami ktora ſię w Polſkie wtoczyła granice, tak zawaśnione ſtrony, unoſił ſczęśliwie, aż z nich obiedwie wyprowadziwſzy, od oſtatniey ruiny obronił. Staniſławow od Oyca ſwego ufortyfikowany, lepſzą manierą, wałami y ammunicyą uzbroił wielkim koſztem, ratuſzem z kſztałtną wieżą ozdobił, miaſto brukiem uſłał. Collegium naſzemu tamże mieyſca pozwolił, y iako Fundator, Pańſką ſzczodrobliwością do wzroſtu dopomogł; Konwent OO Bernardynow w Jozefowie od Oyca ſwego z drzewa poſtawiony, gdy pogorzał, z gruntu y kościoł y Klaſztor wymurował. W Zbarażu także kościoł prawie z fundamentu po zburzeniu pierwſzego podczas Tureczczyzny, tymże Oycom. Oycow Trynitarzow tamże klaſztor, y w Krotoſzynie w Wielkieypolſzcze, fundował; kościoł Naświętſzey Matce na Piaſku pod Tomaſzowem z fundamentu wymurował y przyozdobił wieżami, y do niego Oycow Trynitarzow wprowadził. Zona iego pierwſza Wiktorya Leſzczyńſka herbu Wieniawa, Woiewodzanka Podlaſka, z Xiężniczki Wiſniowieckii urodzona, z tey corka Zofia naprzod była zmowiona z Adamem Smigielſkim Staroſtą Gnieźnieńſkim ſławnym Woiownikiem, po nim z Piotrem Dominikiem Koſakowſkim Kaſztelanem Podlaſkim, umarła 1729: y ſyn Staniſław, o ktorym zaraz. Druga żona Ludowika Mniſchowna

Marſzałkowna Wielka koronna, ale z niey potomſtwa nie maſz. Zyie ten Wielki Senator y Hetman gdy to piſzę.

Staniſław, na Staniſławowie, Zbarażu, y Niemirowie, Woiewoda Smoleńſki, (ktore krzeſło zaſiadł po Zamoyſkim 1736] Staroſta Halicki, Kołomyiſki, &c. Syn Jozefa Woiewody Kiiowſkiego, Hetmana Wielkiego koronnego z Wiktoryi Leſczynſkii. Zadnego prawie Seymu nie było, na ktoryby poſłuiąc, niemiał bronic Oyczyzny dobra, y wolności, dopieroż przy Senatorſkiey godności. Marſzałkował na Kommiſſyi Radomſkiey, w roku 1723. A iako ſyn Wielkiego Hetmana, nieraz, w zamięſzanych czaſow rewolucyi, y przygodach przycięższych na Oyczyznę, na mieyſcu Oyca, Koronnemu woyſku Generalnym Regimentárzem, do ukontentowania wſzyſtkich ſtawał. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał. Pierwſzy raz z Maryanną Łaſczowną Woiewodzanka Bełzką, z tey zoſtała corka Anna, temi dniami ieſcze Panna, y ſyn Antoni, Staroſta Kołomyiſki, Poſeł od woyſka koronnego na Seym 1740, y do Auguſta III Krola Polſkiego: ktory tegoż roku wſzedł w dożywotnią przyiaźń z Maryanną Czapſką, corką Jana Anzgarego Podſkarbiego Wielkiego Koronnego, w Warſzawie, z oſobliwſzą dyſtynkcyą aktu tego, kiedy lub przy ſłabości zdrowia ſwego, Krolowa Polſka Auſtryacka, Auguſta III, żona, rękami własnymi w bogatą koronę do ślubu, tę oblubienicę iego przybrała, a Jan Lipſki Kardynał Xiążę Biſkup Krakowſki, przy aſſyſtencyi wielu Infułatow Polſkich, przy znacznym konkurſie Senatorow, ślub im dał w Kollegiacie Warſzawſkiey, przy bytności dwoch Krolewn Polſkich, mieyſce Matki ſwoiey Krolowy trzymaiących. Po ktorym akcie, ſpoſobiąc ſię do wſtępowania w wielkie ślady antenatow ſwoich, ile ieſcze młodych lat będący, wyiechał obcych Państw luſtrować zwyczaie. Drugi raz tenże Staniſław Woiewoda Smoleńſki ponowił śluby z Heleną Zamoyſka Woiewodzanką Smoleńſką, wielkich przymiotow y cnot Damą, ta mu zoſtawuie temi czaſy, gdy to piſzę, ſynow, Ignacego, Michała, Xawiera, y corki, wielkiey nadziei potomſtwo; iak zaś wraz z Małżonką ſwoią na Zakon naſz łaſkawy y ſzczodrobliwy, procz świadczonych dobrodzieyſtw, oſobliwiey Staniſławowſkiemu Collegio y kościołowi, ſame nawet imiona godnych Potomkow, głoſzą.

Felix Kazimierz na Podhaycach y Kryſtynopolu Kaſztelan Krakowſki, Hetman Wielki koronny, Staroſta Kraſnoſtawſki, Sokalſki, Robczycki, Tłumacki, Niziński, ſyn drugi Staniſława Woiewody Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego, a przedtym był naprzod Podſtolim koronnym, z ktorym honorem Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey na elekcyi Krola Michała 1669, wziął wrychle Woiewodztwo Sieradzkie, z tego przeſiadł ſię na Krakowſkie, po ześciu brata ſwego Jędrzeia, dano mu buławę mnieyſzą, wielką po Jabłonowſkim, oraz y z Kaſztelanią Krakowſką, we dwa iednak mieſiące wſzyſtko zoſtawiwſzy, świat pożegnał w roku 1702, w Kryſtynopolu złożony. Pan ani fortuny, ani krwi ſwoiey dla Oyczyzny nie żałuiący; fortuny, kiedy liczne komputy woyſka na obronę iey ſtawiał, Reiment cały piechoty z iego ſzkatuły erygowany, gdy do Niemierowa na præſidium ciągnie, od nieprzyiaciela daleko potężnieyſzego otoczony, wprawdzieć ſię doſyć długo bronił, atoli większą potencyą złamany, części pobity, częścią w niewolą zabrany, wſpomina *Konſtytucya 1676 fol: 43.* Krwi, kiedy iey w tak wielu okazyach z chęcią dla niey nadſtawiał; pod Cudnowem wmięſzawſzy ſię między proſte żołnierſtwo, Moſkwę woiował: z Lubomirſkim Jerzym Marſzałkiem Węgrow, z Czarneckim Moſkwę y Kozakow, z

Janem III. Turkow pod Chocimem y Wiedniem; pod Niemierowem, Komarzynem, Kałuszą, Tatarow poraził. Pod Chocimem z bratem swoim Jędrzeiem uciekaiącemu Husseinowi Baszy most y drogę odiął. Woronkowa pod Kozakami swoim żołnierzem szturmem dobył, ktory mu w nadgrodę męstwa iego wiecznym prawem darował Jan Kazimierz Krol Polski. Pod Podhaycami w niewielkiey liczbie swoich, Tatarow nie tylko od miasta odpędził, ale y siła ich trupem położył. Pod Międzyrzeczem we dwoch tysięcy swoich, dwadzieścia tysięcy Kozakow zwycięzką szablą pokonał, *Andr: Treterus*. Te wszystkie łaski, wiedząc dobrze, że miał z ręki Boskiey, z wdzięcznością się znaiąc za nie, przybytki iego na ziemi iedne reparował, drugie na nowe stawiał, iako w Rubieszowie kościoł OO Dominikanom, w Krystynopolu klasztor y kościoł OO Bernardynom, fundował pod tytułem S. Ducha 1695, luboć do dokończenia fabryki śmierć przeszkodziła, y to miasteczko od imienia żony swoiey założył, w Lucińskim Starostwie ieden, w Sokalu dwa kościoły y klasztor Zakonnicom S. Brygitty wymurował, przy nim Bractwo S. Jozefa założył, y w dochody opatrzył, wraz z żoną swoią. Pierwszym zaś związkiem wszedł był w kontrakty małżeńskie, z Krystyną, corką Jerzego Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego y Hetmana Polnego Koronnego; była to Pani osobliwszych cnot, iako się o niey wyżey mowiło, Fundatorka Collegium naszego Krasnostawskiego, z tey synowie czterey, Michał, Jozef, Stanisław, y Jerzy, y corka Maryanna, ktora się naprzod dostała w małżeństwo Stanisławowi Jabłonowskiemu Oboźnemu koronnemu, po nim Adamowi Tarłowi Woiewodzie Lubelskiemu, po ktorym owdowiawszy, wszystka się na chwałę Boską wylała, dla ktorey przymnożenia, codzień kilka mszy, klęcząc na marmurze choć w naycięższe mrozy, słuchała, a straciwszy siły y sposobność do klęczenia, większey nabyła ochoty do nabożeństwa, o ktore tak stała, że raczey sobie obierała utratę zdrowia własnego, niżeli w chwale boskiey naymnieyszey uszczerbek; żadnego z ubostwa bez iałmużny nie puściła, na kościoły y klasztory siła spendowała, Kościoł Krasnostawski od Matki swey wystawiony, wielką część ozdoby wewnętrzney, iey dobroczynnościom powinien; Collegium tamże nasze, wieczną przed Bogiem obligacyą, za aukcyą fundacyi, y corocznie świadczone dotąd szczodrobliwie łaski. Doznało y Collegium nasze Lwowskie y kościoł iego, szczodrobliwości iey, gdy to nie raz znaczną obsypała iałmużną, kościoł zaś bogatym przyozdobiła apparatem, a droższym nad złoto pobożności przykładem, ubogaciła; ale ia tey Pani cnoty y pobożność, inszemu zostawuię Historykowi. Drugim związkiem Felix Kasztelan, poiął był Konstancyą Rożą Łosiownę Woiewodzankę Malborską, ale to małżeństwo bezpotomne.

Michał na Sędziszowie y Czerlenicy Woiewoda Wołyński, a przedtym, Pisarz Polny Koronny, Starosta Krasnostawski y Sokalski, syn pierwszy Felixa Kasztelana Krakowskiego y Hetmana, Marszałek podwakroć Trybunału koronnego, to iest w roku 1696, y w roku 1722, pod ktory czas, Pan o wiarę prawowierną gorliwy, heretykow przeświadczonych, pamiętnym dekretem okryślił. Szczodrobliwości iego na Boga swiadkami są, kościoły, Sokalski OO Bernardynow, y nasz Krasnostawski, po wielkiey części iego nakładem ozdobione, w Woysławicach z gruntu wymurowany, Ołtarz w Sokalu, Matce Boskiey cudami tam wsławioney, srebrny, wielką spezą wystawiony; korona złota, dyamentami, y drogiemi sadzona kamieniami, szacowana sto dwadzieścia tysięcy Polskich, na głowę teyże Matki Boskiey kosztem

sztem iego sprawiona y osadzona: Koronacya tegoż Obrazu w roku 1724, ozdobnie, bogato, pompatycznie z iego szkatuły zakończona: Sendziszowski kościoł z fundamentu wyprowadziwszy, do tey perfekcyi, w ktorey go teraz widziemy, wyniosł. OO Kapucynow tamże w Sendziszowie fundował. Trumny dwie cenowe osobliwszą robotą Matce y żonie swoiey zprowadził, w ktorych, ciała ich, pod marmurowym kamieniem złożył. Oyczyzna też dziełami iego zaszczycona: bo w młodszym ieszcze wieku z Oycem swoim, nieulęknionym sercem z Podhaiec Tatarow spędził, tam zaprawiwszy rękę, pokazał co y w wielu inszych okazyach umiała, kiedy Szwedow, Moskwę, y Kozakow, nie na iednym mieyscu szczęśliwie woiował. Podczas Generalney konfederacyi, gdy inni ręce opuścili, on z Ledochowskim Marszałkiem przy obronie Oyczystey wolności nienadwerężenie stawał; dla ktorey w dobrach swoich nie raz znaczną ruinę od nieprzyiaciela y spustoszenie ogniem ponosił. Podczas zamięszanego interregnum po śmierci Augusta II, Marszałkiem obrany Woiewodztwa Wołyńskiego, nic nie respektuiąc na podeszłe lata, pierwszy do niewczasu, do pracy, do okazyi; w Krzemieńcu tysiąc pięć set, a na inszych mieyscach po kilka set Kozakow, wyciął. Pierwsza żona iego Zofia, Stefana Czarnieckiego Pisarza Polnego koronnego corka, z tey zostało się dwoch synow. Felix Starosta Krasnostawski, ktoremu Maryanna Daniłowiczowna Starościanka Parczewska, powiła trzy corki, Humbelinę, Elżbietę, y Katarzynę, y syna Michała, ale ten dzieciną wszedł do grobu. Drugi Xawier Starosta Sokalski, ten z Elżbietą Branicką Woiewodzanką Podlaską herbu Gryf, żyiąc bezpotomnie, umarł 1731. Druga żona Michała Woiewody, Marcyanna Ogińska Woiewodzanka Witebska, z tey syn Antoni, y corki, Teressa, Krystyna, Maryanna, y Anna.

Jozef na Krystynopolu Strażnik Koronny, Starosta Bełzki y Robczycki, syn drugi Felixa Kasztelana Krakowskiego y Hetmana Wielkiego, ieden z Kommissarzow od Rzeczypospolitey skonfederowaney, do traktatow, żadnemi niezkorrumpowany obietnicami: bo nawet dobrowolnie wszystkich się honorow pod przysięgą wyrzekł; żeby był pokazał, że bez nadziei dalszey promocyi, szczerze na dobro pracował Oyczyzny; pokoy pożądany zawarł w roku 1717. Kościoł w Krystynopolu od Oyca swego z drzewa wystawiony, znacznym nakładem z fundamentu wymurował; przecięż śmierć prędka w roku 1723, y do dokończenia iego, y do dalszych honorow, ktore go naypierwsze czekały, przeszkodziła; tamże pogrzebiony: umarł zaś iak żył pobożnie, wszystkim miły, samą szczerością mowiący, do Nayś: Matki szczegulniey nabożny, ktorey do Sokala na koronacyą korony złote od Innocentego XIII Papieża prokurował. Zprzysiągł się był dożywotnie z Teofilą Cetnerowną Starościanką Lwowską, z ktorey corka Antonina, Sewerynowi Rzewuskiemu Podczaszemu a potym Referendarzowi Koronnemu, zaślubiona: y syn.

Franciszek Krayczy Koronny Starosta Bełzki, Rubieszowski, Robczycki y Barecki, Marszałkował w Trybunale koronnym 1726, Sądom kapturowym Woiewodztwa Bełzkiego 1733, a potym konfederacyi tegoż Woiewodztwa, wielkim kosztem kilka set ludzi na przysługę Oyczyzny wystawiwszy; postował rożnemi czasy na Seymy. Ciało S. Klemensa Męczennika z Rzymu przywiozszy, z wielką czcią y pompą w Krystynopolu złożył. OO Trynitarzow w Brahiłowie fundował, żona iego Rzeczycka Chorążanka Łomżyńska, wdowa po Cetnerze Staroście Bareckim, z tey syn Jozef Ludwik młodo umarł.

Staniſław Woiewoda Bełzki, Staroſta Rubieſzowſki, trzeci ſyn Felixa Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego, przedtym zaś naprzod Łowczy, potym Strażnik Litewſki, Marſzałek zkonfederowanego przy doſtoienſtwie Krola Auguſta II, Woiewodztwa Bełzkiego, *Acta Confæd: Sandom: 1704.* Marſzałek Trybunału koronnego, raz w roku 1719, drugi raz w roku 1725. Marſzałek zkonfederowanego woyſka Litewſkiego, w roku 1716, iak z ſerdeczną pod Kowalowem ſtawał rezolucyą, z tego poznać, że ſię trzy razy przez wſzyſtkie ſzyki Saſkiego woyſka z ludzmi ſwemi przebił; dla tegoć y ſami nawet adwerſarze iego przyznawali mu to z chęcią, że wielkiego Kawalera urząd w tey okazyi na ſobie wypełnił, przedtym zaś na Kozackich karkach z Jerzym Lubomirſkim zwyciezkiey dobrze przytępił ſzabli. Miał za ſobą *imô votô* Franckiewiczownę Starościankę Słonimſką wdowę po Jozefie Firleiu, *2dô votô* Maryannę Rzewuſką Woiewodzankę Bełzką y Hetmanownę Wielką Koronną, z obiema iednak żyiąc bezpotomnie, wſzedł w Kryſtynopolu do grobu w roku 1732.

Jerzy na Podhaycach Staroſta Grabowiecki y Tłumacki, czwarty ſyn tegoż Felixá, Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana W.K. poſłował na rożne Seymy, Marſzałkował Woiewodztwu Bełzkiemu na elekcyą 1733. Kościoł Sokalſki po wielkiey części przyozdobił. Dotąd zaſieśc niechciał ofiarowanych ſobie Senatorſkich krzeſeł, ieſzcze za Panowania Auguſta II Krola Polſkiego. Zona iego pierwſza Liniewſka Kaſztelanka Wołyńſka, z tey tylko corka zoſtała Joanna, ktora poſzła za Staniſława Jabłonowſkiego Staroſtę Białocerkiewſkiego, potym Woiewodę Rawſkiego, zmarła 1723, pogrzebiona w kościele naſzym Lwowſkim, zoſtawiwſzy ſyna iednego, ktory młodo umarł, y Corkę. Druga żona Konſtancya Podbereſka Marſzałkowna Upitſka, wdowa po Marcinie Zamoyſkim, Staroście Bolemowſkim, z tey dway ſynowie. Pierwſzy, Euſtachiuſz, Staroſta Tłumacki; ten po zakończonych naukach, w ſzkołach naſzych Lubelſkich, zwiedziwſzy Niemieckie, y Francuzkie kraie, powrocił do Oyczyzny, y w krotkim zaraz czaſie, Poſłem ſtanął od Woiewodztwa Podolſkiego, na Seym walny Warſzawſki, 1740. Drugi ſyn Maryan, ieſzcze temi czaſy w ſzkołach naſzych Lubelſkich, iuż przez konſens krolewſki, Staroſta Grabowiecki. Tyleż corek, Pelagia wydana za Jozefa Potockiego Staroſtę Szczerzeckiego y Czorſztyńſkiego, (o ktorym niżey] y Katarzyna, ieſzcze tymi dniami Panna.

Jędrzey Woiewoda Bracławſki, Staroſta Winnicki, a przedtym Oboźny Koronny, ſyn Jakuba Podczaſzego Podolſkiego, z Katarzyny z Wielkich Kłomnic Kłomnickii, wdowy po Macieiu Jabłonowſkim Rotmiſtrzu krolewſkim, (był ten Jakub trzeci ſyn Jędrzeia Kaſztelana Kamienieckiego, mąż nauki wyborney y umyſłu wſpaniałego, gdyby mu tylko było zdrowie ſłużyło, pewnieby był Stryiom y braci ſwoim w heroicznych dziełach wyrownał, dla tego prędko wiek życia ſwego zkończył:) ten na dworze będąc Władyſława IV Krola Polſkiego, ſerce ſobie Pańſkie znacznie był zniewolił, wkrotce iednak śmierć krolewſka, do Marſowych akcyi drogę mu utorowała; w Barze tedy na preſidium od oſierociałey Rzeczypoſpolitey zoſtawiony, gdy Kozacka rebellia Baru dobyła, Jędrzey ſię w niewolą doſtał: ta że ſię mu przyciężſza zdała, uſzedſzy z Trechtymirowſkiego więzienia, dobrowolnie ſię w Tatarſkie ręce doſtał, z ktorych potym na wolność wyſzedſzy, Janowi Kazimierzowi krolowi, we wſzyſtkich, tak na dworze iego, iako y w obozie okazyach, dzielności ſwoiey dał probę. A gdy rozhukana Kozacka ſwawola, co raz gorę większą brała, on ią zwycięzkim orężem

do poſłuſzeńſtwa nakłaniał. Do Siewierſkiego więc Xięſtwa, z ludźmi ſwemi zaciekſzy ſię, tyle, to nieporownaną ludzkością, to woienną induſtryą ſprawił w tym tam kraiu, że ſię nie zbraniał hołdować Polſzcze. *Potoc: Centur: Viror: fol:* 37, ieſt o nim wzmianka *w Konſtytucyach 1661 fol: 60, y 1662 fol:* 5, gdzie go Rzeczpoſpolita deputatem na Trybunał fiſzkalny naznaczyła. Miał za ſobą Elżbietę Potocką, Staniſława Rewery Woiewody Krakowſkiego y Hetmana W.K. corkę, wdowę po Hieronimie Sieniawſkim Piſarzu Polnym koronnym, rodzono ſtryieczną ſioſtrę, za dyſpenſą Papieſką, ale bezdzietny umieraiąc 1664, część fortuny ſwoiey na fundacyą OO Dominikanow w Tuliſzkach poświęcił, część iey zlał na Alexandra Potockiego; o czym *Konſtytucya 1676 fol: 37.* Powiadał to o nim Jan III Krol Polſki, że cokolwiek biegłości mogł mieć w rycerſkim kunſzcie, tey nie od kogo innego nabył, tylko od tego Jędrzeia. Jerzy czwarty ſyn Jędrzeia Kaſztelana Kamienieckiego, w ośmnaſtym roku życia ſwego iuż Pułkownik, z Samuelem Xciem Koreckim w Wołoſzech przeciwko Tomſie woiuiąc, w iedney utarczce, ſiedmiu Turkow ſwoią ręką zabił, atoli zginął pod Saſowym rogiem, wyrzekſzy ſię dobrze przedtym herezyi z bratem ſwoim Jakubem. Jego nadgrobek wypiſał *Starowol: in Monum:* z Potoka.

Krzyſztof na Sidrze Podczaſzy Litewſki, piąty ſyn Jedrzeia Kaſztelana Kamienieckiego, ale z Buczackii, był wprzod Krayczym Litewſkim, potym Podſtolim tegoż Xięſtwa, y Staroſtą Chełmſkim, *Conſtit: 1661 fol: 10,* gdzie go Kommiſſarzem Oyczyzna uczyniła, do uznania krzywd od woyſka Litewſkiego poczynionych. Gdy pacta pod Białocerkwią ſtawały, dany był w zaſtaw Chmielnickiemu z Markiem Sobieſkim *Potoc: Centur: Virorum fol:* 152, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim naprzod w roku 1662, potym w roku 1673, poſłował na rożne Seymy, y pewnie żeby był wyſoko w Senacie zaſiadał za ſwoie zaſługi, gdyby mu była herezya, ktorey wżwawie wſzędzie bronił, do tego nie przeſzkadzała. Złaczył ſię był dożywotnie z Wołowiczowną Cześnikowną Litewſką, wdową po Kniaziu Hołowczyńſkim; po niey poiął *według Koiał: in Mſ.* Raiecką Woiewodzankę Mińſką, z obiema iednak potomſtwa nie było. Jan Teodor Podkomorzy Halicki, ſyn ſzoſty tegoż Jędrzeia z Buczackii, mąż uczony, y w cudzoziemſkich ięzykach biegły, deputatem na Trybunały, poſłem na Seymy ſtawaiąc, wielkiego rozſądku y głębokiey rady, dał w oſobie ſwoiey dowody, żona iego Anna Leſzczynſka herbu Wieniawa, corka Wacława Kanclerza koronnego, ſioſtra Jędrzeia Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, z tey były dwie corki, Anna Gorayſka Podczaſzyna Chełmſka, y Helena Jabłonowſka Podſtolina Lwowſka, tyleż ſynow, to ieſt Boguſław, y Krzyſztof Sendziwoy Staroſta Jabłonowſki, mąż rycerſki przeciwko Moſkwie, Tatarom y Kozakom, zſzedł z tego świata w roku 1683, miał za ſobą Teofilę Gorayſką herbu Korczak, Kaſztelankę Kiiowſką, ktora po iego śmierci poſzła za Butlera; corki iego, czy też Bog uſtawa, były trzy, Gruzewſka Kuchmiſtrzowa Litewſka, Stanowa Konſtancya, y Sczuczyna Podkanclerzyna Litewſka, ſyn zaś N. Staroſta Jabłonowſki. Na tym dopiero herezya z Domu tego przezacnego zgineła, z Suchodolſkii albowiem nie zoſtawił tylko corkę Zofią, *imô votô* Puzynową Piſarzową Litewſka, *2dô* Kalinowſką Staroſciną Winnicką, ta odrzuciwſzy błędy heretyckie, fundowawſzy wraz z mężem ſwoim pierwſzym klaſztor Gwozdziecki OO Bernardynow 1718, umarła 1730.

Jakub Woiewoda Bracławſki, Generał Podolſki, Staroſta Białokamińſki, ſyn trzeci Mikołaia Generała Podolſkiego z Czermińſkii, młodſze lata ſtrawił

na dworze Stefana Batorego Xiążęcia Siedmiogrodzkiego, a potym Krola Polſkiego; wrociwſzy potym do Oyczyzny, y herezyą odrzuciwſzy, Rotmiſtrzował przeciwko Michałowi w Dacyi, Karolowi Szwedowi w Inflanciech, Moſkwie pod Smoleńſkiem; y lubo był małey nad innych ſtatury y ſzczupłey komplexyi, wſzędzie iednak wielkim ſercem: bo w Wołoſzech, gdy Hetman Zamoyſki woyſko Polſkie do boiu generalnego uſzykował, a temu Jakubowi lewe ſkrzydło pod rządy poddał; w tym gdy iuż tylko ordynanſu Hetmańſkiego wſzyſcy z uteſknieniem czekaią, ktoś rozſiał po obozie nowinę, iakby Zamoyſki do iutra bitwę z Wołochy odłożył, na ktorey powieści odgłos, tak ciężko gniewem zdięty ſarknął Potocki, że go zaraz tegoż momentu febra porwała, y z konia zwaliła. Dano znać o tym wſzyſtkim Hetmanowi, ktory uważaiąc y tego Jakuba y Rycerſtwa Polſkiego wielką chęć do batalii, zaraz do potyczki uderzyć w kotły kazał. Rzecz dziwna, ſkoro tylko Potocki głos ten uſłyſzał, y zrozumiał, że ſię do potykania zanoſi, od febry wolnym zoſtał; wſiadł zdrow na konia, y taką ſerdecznością natarł na nieprzyiaciela, że go do ucieczki przymuſił, z obozu wſzyſtkiego wyzuł, y pamiętne odnioſł zwycięſtwo. *Janczyn: in Mſ.* Jemu, y iego bratu Janowi, Konwokacya Warſzawſka w roku 1587, ſto pięcdzieſiąt ludzi uzbroić kazała na obronę pod interregnum granic Polſkich, *Conſtit: fol: 417.* Podczas Rokoſzu przy Zygmuncie III z bracią ſwoią, natarczywość przeciwney ſtrony, nietylko że mężnie wytrzymał, ale też do ucieczki ią przymuſił. Po śmierci brata ſwego Jana Woiewody Bracławſkiego, pod Smoleńſkiem uroſła kontrowerſya między nim y Dorohoſtayſkim Marſzałkiem Litewſkim Wielkim, pretenduiącym, że pod niebytność Hetmanow, do niego kommenda całego woyſka należała, atoli Zygmunt III. temu ią Jakubowi walecznemu y doświadczonemu ſobie Kawalerowi przyſądził, y nieoſzukał ſię: bo gdy ſzturmem przyſzło dobywać miaſta Smoleńſkiego, woyſko y ammunicyą należycie uſzykowawſzy, ſam żeby był zachęcił woyſkowych na nieprzyiaciela, wmięſzawſzy ſię między pieſze ſzyki, takim impetem na oblężeńcow natarł, że też pierwſzy na Smoleńſkie mury wpadſzy, miaſta dobył: za co od Zygmunta III Woiewodztwem Bracławſkim (bo na ten czas według Kobierzyckiego, tylko był Kaſztelanem Kamienieckim) y Staroſtwy, ktore brat iego Jan trzymał, hoynie od Krola był udarowany; zoſtawiony w tymże Smoleńſku z ludźmi na preſidium, zapadſzy w kwartanę przewlokłą, tamże świat pożegnał w roku 1613, wieku ſwego 59: ciało zaś iego do Potoka zwiezione, zkąd nadgrobek iego wypiſał *Starowol: in Monum:* Podczas oblężenia Smoleńſkiego, z kościoła Dominikańſkiego, Obraz Matki Boſkiey Moſkwa na murach mieyſkich wyſtawiła, z tą imprezą, że ieżeliby ſię w tym obrazie Matka Boſka twarzą do Miaſta obrociła, ſzturmu Polſkiego nie trzeba ſię im było obawiać; lecz opak ſię ſtało, bo ku Polſkim woyſkom y oczy y twarz ſię zkierowała; co obaczywſzy Moſkwa, obraz ow z drogich złupiwſzy ſukienek, z wałow y murow zepchneła. Widzac to ten Jakub, nic niedbaiąc na huk dział y ogniſte kule, ktoremi go za cel ſobie wziął nieprzyiaciel, pod wały przypadł, obraz ow, z wielkim affektem, do namiotu ſwego wprowadził, y uczciwſzy go, iako na prawowiernego katolika należało, tym goręcey ſię na zemſtę o honor tey Swiętey Panny pokwapił, a miaſta dobywſzy, znowu w tymże kościele Smoleńſkim ze czcią złożył. *Kownacki Sparta Polſka fol: 121.* Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Elżbietą Pruſinowſką, z ktorą fundował OO Dominikanow w Jezupolu,

Okol: Ruſſ: Florida fol: 84, z tey był ſyn Mikołay: y corka Katarzyna, Jana Ulińſkiego Kaſztelana Kamienieckiego małżonka: drugi raz z Jadwigą Hrabianką Tarnowſką Kaſztelanką Sendomirſką, z tey ſynowie trzey, Jakub, Jan y Staniſław.

Staniſław Oboźny Koronny ſyn Jakuba Woiewody Bracławſkiego z Tarnowſkii, Pułkownik y Rotmiſtrz, iak fortuny ſwoiey, tak y krwi dla Oyczyzny nie żałuiący, czego dowodem ſą iego okazye, w Pruſiech przeciwko Szwedom, na Podolu przeciwko Tatarom, na Kozakow pod Zołninem, Starczem, Łubnią, Holtenem, Hardeczem, z pięknym męſtwa ſwego, y do rządow całego woyſka zaleceniem: zkąd Władyſław IV iego ſerdecznością ucieſzony, o niczym bardziey nie zamyślał, iako Turkom wypowiedzieć woynę: wſzakże nie dożywſzy lat czterdzieſtu, życie z śmiercią zamienił: Był Kommiſſarzem do Kozackiego woyſka wprawienia w lepſzą inſtrukcyą woienną. *Potocki Centur: Viror: fol: 207:* leży w Potoku z nadgrobkiem, *Starowol: in Monum: Dedic: lib: Caſtra Spiritualia.* Jakub ſyn tegoż Jakuba z Tarnowſkii, obrał ſobie zakonne życie pod regułą S. Dominika, kędy Prowincyałem rządził Ruſką Prowincyą 1640, *Okol: Ruſſ: Flor: fol 55.* Jan ſyn tegoż Jakuba z Tarnowſkii, z klęſki naſzych pod Cecorą zdrowo wyſzedſzy, w Tyśmienicy od Tatarow w niewolą wzięty, tamże życie zkończył bezpotomnie.

Mikołay Kaſztelan Krakowſki, Hetman Wielki Koronny, Generał Podolſki. Lubelſki, Czerkaſki, Nizińſki, Barſki Staroſta, ſyn Jakuba Woiewody Bracławſkiego z Pruſinowſkii. W ſzeſnaſtym roku życia ſwego, od Oyca ſwego do obozu pod Smoleńſk zprowadzony, rotmiſtrzował Uſarſkiey chorągwi przeciwko Moſkwie, y iuż ſię tam w ten czas tak Kawalerſko popiſał, że gdy nie płatne woyſko do Związku poſzło, iego ſobie obrać Marſzałkiem chciało, ale im za to podziękował: na Tatarow potym ſzablę ſwoię obrocił, to pod Buſſą, to pod Oryninem dobrze ich płaſzaiąc, ale w nieſczęśliwey pod Cecorą kampanii, gdy z Zołkiewſkim Hetmanem do oſtaniey ſię ſiły broni, po porażce naſzych, w niewola ſię Tatarſką doſtał, z ktorey w rok, od żony wykupiony, wyſzedſzy, nietylko tą przygodą, nie wygaſił w ſobie rycerſkich impetow, ale ich więcey rozżarzył. Pod Jezupolem albowiem zpędziwſzy Tatarow, wſzyſtek im plon y zdobycz odiął: toż im pod Barem y Tarnopolem, iuż Pułkownik uczynił. Kozakow potym rebellizuiących, pod Krukowem y Niedzwiedziemi łozami przytłumił tak, że mu y ſam Koniecpolſki Hetman Wielki, wielkiego Kawalera chwałę przyznał. W Pruſiech z tymże Hetmanem Szwedow złamał. Po śmierci ſtryia ſwego Stefana, wziął w zaſługach Piſarſtwo Polne Koronne, y Generalſtwo Podolſkie; z temi tytułami z Seymu 1634. naznaczony był Kommiſſarzem do boku Hetmańſkiego dla obrady, *Conſtit: fol: 3,* y do rewizyi fortyfikacyi Hołoſkowſkiey, *Conſtit: 1635 fol: 4.* Z temiż tytułami ſtawał przeciwko Kozakom pod Pereaſławem, z Koniecpolſkim pod Kamieńcem przeciwko Abazy Baſzy, tamże przeciwko Sehinowi Adze, wſzędzie z powoduiącym ſię ſzczęściem. Po Kazanowſkim Marcinie, Władyſław IV, dał mu buławę polną, przydawſzy do tego Woiewodztwa Bracławſkiego krzeſło, *Conſtit: fol: 1638 fol: 31,* trafił na obfite żniwo rycerſkiey ſławy: bo ugłaſkawſzy wielkiemi obietnicami, iuż do związku zabieraiące ſię woyſko, z nim na Kozakow kupiących ſię pod Kumeykami, we trzech tyſięcy ſwoich fortunnie natarł, wyſłany od Koniecpolſkiego, y ſześćdzieſiąt tyſięcy chłopiſtwa, częścią pobił, częścią rozproſzył; a gdy ſię mężniey-ſi z nich pod Borowicę umkneli, tam ich ściśle opaſał, tak, że ich do pod-

dania ſię przymuſił, Skidana y Pauluka herſztow ich, Władyſławowi Krolowi odeſłał; w naſtępuiacym zaś roku znowu pod Starczem, że taż rebellia głowę podnoſiła, przytarł iey ſwoią ſzablą, y takiemi prawami okreſlił, ktore na iedenaście lat pokoy od Kozakow Polſzcze przynioſły. Tak uſpokoiwſzy ſię od domowey woyny, na Tatarow ſię pod Merlem y Drzypolem wyprawił; zkąd powrociwſzy, po Koniecpolſkim buława większa na niego ſpadła, a wkrotce y Kaſztelania Krakowſka: a że widział przezorny Hetman, że ſię wyuzdana Kozakow kanalia, na właſną targnąć miała Oyczyznę, zawczaſu na Seymie 1646 uſilnie nalegał, żeby większy komput woyſka Rzeczpoſpolita uchwaliła, nic iednak nie ſprawiły, lubo tak potrzebne rady iego, przetoż w roku 1648, na pierwſzą pogłoſkę kupiacego ſię chłopiſtwa, z częścią woyſka ſyna ſwego Stefana, y Stefana Czarneckiego, na przytłumienie tych tumultow wyſłał; ale iuż ſię w taką wzbił potencyą Chmielnicki herſzt Kozacki, y poprzyſiężony na zgubę Polſki nieprzyiaciel, przybrawſzy ſobie gmin Tatarow, na większą ruinę naſzę, że tę garſztkę ludzi opaſawſzy w koło, znioſł pod Zołtemi Wodami, ſamego nawet Mikołaia Hetmana, lubo nic nie opuścił, co y na dobrego Wodza y ſerdecznego żołnierza należało, tabor przerznawſzy pod Korſuniem, woyſko częścią pobiwſzy, częścia rozſypawſzy, w niewolą zabrał, y Tobaybegowi Tatarſkiemu oddał: z ktorey aż we dwie lecie wyſzedł, dawſzy za ſiebie w zaſtaw, właſnego ſyna ſwego: dopiero wielkie woyſko zkupiwſzy, pod Bereſteczkiem z tychże Kozakow pamiętną y podziś dzień, otrzymał wiktoryą, po tym zwycięſtwie expedycyą drugą podiął pod Białocerkwią, gdzie iednak traktatami rzecz ſię zkończyła. On zaś ztargawſzy zdrowie na przyſłudze Oyczyzny w rożnych kampaniach, apoplexyą zarażony, przenioſł ſię na lepſzy pokoy, w roku 1651, leży w Jezupolu. *Potoc: Centur: Vir: fol: 168. Borkowſki kazan: na iego pogrz: hiſt: plew: lib: 1, Kochow: clim: 1 lib: 1.* Był to Pan o wiarę katolicką gorliwy, ztąd z heretykami żadney nie chciał mieć konfidencyi, żadnego przy dworze ſwoim nie trzymał; żadnemu dać promocyi niechciał. Codzień mſzy świętey ſłuchał, każde Matki Boſkiey święto ſpowiedzią y kommunią uczcił; na ubogich łaſkawy, wſzyſtkim z nieporownaną ſtawiał ſię ludzkością, Zakon Kaznodzieyſki ſzczegulniey kochał, wprowadził ich pierwſzy do Czyrkas 1643. Fundował ich w Tyśmienicy y z żoną ſwoią pierwſzą 1634 pod tytułem S. Mikołaia y S. Zofii, zapiſawſzy do tey fundacyi wieś Markowice: W Jezupolu kościoł tymże Oycom wyſtawił, Latyczowſkiemu zaś Konwentowi przyczynił fundacyi, inſzym zaś przybytkom Boſkim wiele ozdoby nadał; co w nim tym większa, że dobra iego złość Kozacka, tak zdezolowała y nie raz, że też y iemu nieſtawało. Chciał mu ſyna iego bez okupu nieprzyiaciel wolno puscić, byle był Kozakom faworyzował, ale tą kondycyą, Pan kochaiący Oyczyznę, wzgardził. Urodził ſię tak, że przy iedney nodze łapa niedzwiedzia przyroſła była. Złączył ſię był dożywotnie naprzod z Zofią Firleiowną Woiewodzanką Lubelſką, z tey ſynowie, Piotr, Stefan, Henryk Mikołay, y corka Maryanna Kazanowſka Obozna koronna, druga Wiktorya *1mô votô* Koniecpolſka Piſarzowa Polna koronna, *2dô votô* Myſzkowſka. Po Firleiownie, poiął Elżbietę Kazanowſką Woiewodzankę Podolſką y Hetmanowne Polną Koronną, ta Tyśmienickiemu Konwentowi dzieſięć tyſiecy zapiſała, kościoł tamże od ſrebra y bogatych apparatow ozdobiła, *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 86,* ſynowie z niey, Jákub y Dominik, corka Joanna Daniłowiczowa Woiewodzina Podolſka, ale *ſterilis.*

Piotr Woiewoda Bracławſki Generał Podolſki, ſyn nayſtarſzy Mikołaia Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana z Firleiowny; Oycowſkich trudow w obozie, ſzczęścia y nieſzczęścia, nierozdzielny towarzyſz. Po klęſce naſzych pod Korſuniem, on niezpracowaną pilnością Podola od inkurſyi nieprzyiacielſkich przeſtrzegał; iakoż gdy Chmielnicki pod Kamieniec Podolſki z woyſkiem przypadł, ták tam był od niego dobrze witany, że nieśmieiąc ſię daley kuſić o tę fortecę, daley co prędzey uſtąpił. Po drugiey naſzych pod Batowem porażce, gdy mu nieprzyiaciel paſy zaległ, nie mogł Kamieńcowi dać odſieczy, pod Jagelnicą Tatárow poraziwſzy, drogę ſobie utorował. Bazyli Biturlin, od Kozakow z wielkim woyſkiem Moſkiewſkim pod Kamieniec zciągniony, cały mieſiąc na dobywaniu tego miaſta ztrawiwſzy, nieraz wycieczkami z fortecy, przez tego Piotra przeſtrzeżoney, ze wſtydem ſwoim wrocił ſię nazad. Szwed bogatemi obietnicami chciał mu wyperſwadować, żeby mu był tenże Kamieniec poddał, ale trafił na wſpaniałe ſerce Piotra. Pod Jeziernem z Tatarami na Moſkwę y Kozakow natarſzy, tak ich naſtraſzył, że odbiegſzy wſzyſtkiey zdobyczy, pierzchneli, y w ten czas Jana Potockiego, (potym był Woiewodą Bracławſkim) do działa przywiązanego, y Jerzego Bałabana, odbił od nich, y wielu inſzych, umarł w Kamieńcu, *Potoc: Centur: Viror: fol: 196.* Fundował OO Karmelitow Boſych tamże, o czym *Konſtytucya*, approbuiąca tę fundacyą, *1653 fol: 26.* Wſzedł był w kontrakty małżeńſkie, naprzod z Oſtrorożanką Podczaſzanką Koronną, corką Mikołaia, potym z Urſzulą Daniłowiczowną Kraycżanką Koronną, ktora po iego śmierci ponowiła śluby z Władyſławem Sapiehą Woiewodą Brześciańſkim, ale te małżeńſtwa niepłodne były. *Hiſtor: Sapieh: Jeſt w druku tego Piotra Oratio gratulatoria ad Vladislaum Poloniæ & Sveciæ Regem, Antverp: 1633 in fol:* Stefan Staroſta Nizińſki; od Oyca ſwego Mikołaia z częścią woyſka ſwego wyſłany, pod Zołtemi wodami z Tatarami y Kozakami mężnie ſię biiąc, kilką ran zwatlony, w więzy ſię doſtał, we trzy dni potym z tychże razow, iuż w drodze do Tauryki, poległ, ieſzcze dwudzieſtu czterech lat życia nie dopędziwſzy: *Potoc: Centur: Viror: fol: 281, Paſtor: Hiſt: Plen: lib: 1, Kochow: climac: 1 lib: 1,* kędy mu przyznaie, że mężnego wodza funkcyi w tenczas zadoſyć uczynił. Henryk, trzeci ſyn tegoż Mikołaia; co ſię z nim ſtało, żaden z autorow nie piſze. Mikołay Generał Podolſki, czwarty ſyn z Firleiowny, o nim świadczy *Konſtytucya 1667 fol: 16,* że miał ſwoię dragonią w Kamieńcu Podolſkim na preſidium; za Oyca ſwego długo był w Tatarſkich ręku, na zaſtaw dany; dwie miał żony, z ktorych druga Swientoſława Raiecka Woiewodzanka Mińſka, wdowa po Leſzczyńſkim Podkomorzym Brześciańſkim, y po Sakowiczu Woiewodzie Smoleńſkim, atoli z obiema żył bezdzietny.

Jakub Piſarz Polny Koronny, piąty ſyn Mikołaia Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego, z Kazanowſkii, był przedtym Strażnikiem Koronnym, z ktorym tytułem z Seymu 1662, naznaczony był do luſtracyi fortecy Kamienieckiey, poſłuiąc na ten Seym, *Conſtit: fol: 2 & 25.* Jan Kazimierz Krol widząc w nim piękne ſerce y odwagę, z ktorą przeciwko Moſkwie pod Kiiowem, y pod Cudnowem przeciwko Bazylemu Szeremetowi, lubo ieſzcze w młodey porze zoſtaiącemu, temi honorami torował mu drogę do naywyżſzych, atoli prędko w ſrzednim wieku w Warſzawie żyć przeſtał. Oſtatnia iego ku Oyczyźnie przyſługa była, gdy do Białocerkwi oblężoney, nie tak ſię z nieprzyiacielem, iako bardziey z głodem od ſiedmiu lat paſſuiącey, y prowiant y ludzi na preſidium, przez ſrzodek

woyſk przeciwnych, ſprowadził. *Potoc: Centur: Viror: fol: 97. Załuſki Mowy rożne, fol:* 43, zowie go, dworſkich, woyſkowych, y wſzyſtkich co go tylko znali, iedyne delicye, iákoż wrodzoną ſwoią ſubmiſſyą, dobrocią, ludzkością, wſzyſtkich ſerca do ſiebie nęcił. Zył bezżenny. Słyſzałem że w Jezupolu, kędy po śmierci złożony, całe iego ciało do tychczas, y niezkażone znayduie ſię.

Dominik Podſkarbi Nadworny Koronny, Staroſta Chmielnicki, a przedtym Podkomorzy Halicki, ſyn ſzoſty y oſtatni Mikołaia Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego, z Kazanowſkii, z pod Wiedeńſkiey expedycyi powracaiąc 1683 przeſzedł na wieczność. Przybrał był ſobie za dożywotniego przyiaciela Konſtancyą Truſkolaſką Podkomorzankę Halicką, wdowę po Kakowſkim Chorążym Sanockim, z tey były trzy corki, Alexandra Koſakowſka Kaſztelanowa Kiiowſka, Joanna Wielhorſka Kaſztelanowa Wołyńſka, Fundatorka OO Trynitarzow we Lwowie, kędy widzieć bogaty iey w tym kościele apparat. Anna, Xienią rządziła klaſztor S. Benedykta we Lwowie u Wſzyſtkich SS, y ſyn Jakub Staroſta Chmielnicki, miał ci wprawdzie za ſobą Katarzynę Kroſnowſką Podkomorzankę Lwowſką, atoli młodo y bezpotomnie z światem ſię rozſtał; ta żona iego poſzła potym za Stefana Humieckiego Woiewodę Podolſkiego.

Stefan Woiewoda Bracławſki, Piſarz Polny Koronny, Generał Podolſki, Staroſta Felińſki, Lityńſki, ſyn oſtatni y naymłodſzy Mikołaia Generała Podolſkiego z Czermińſkii, iemu pod czas Rokoſzu Zygmunt III, Krolową małżonkę y Koronę w opiekę oddał, z ktoremi on do Krakowa zaiachawſzy, nic nie opuścił pilnym dozorem, coby do powierzonego ſobie ſkarbu zachowania należało; z Samuelem Xciem Koreckim iak ſiła w Wołoſzech dokazywał, ztąd poznać, że ſię pod ich ſiłą drzeć zdały Wołochy y Multany: z Bracią ſwoiemi tymże y Turkom, dobrze ſię dał w znaki: w Inflanciech przeciwko Sudermannom woiuiąc, Felin odebrał, za co w nadgrodę odwagi ſwoiey, od Zygmunta Krola Felińſkim Staroſtą zawołany. Gdy iednak Szwagra ſwego Konſtantego Mohyłę na Hoſpodarſtwo Wołoſkie z woyſkiem wprowadza, tam od większego nieprzyiacielſkiego gminu złamany, w niewolą ſię doſtał, do Konſtantynopola zaprowadzony. W tey niedoli zoſtaiącemu pokazał ſię S Dominik Fundator Zakonu Kaznodzieyſkiego, y o prędkim z tego nieſzczęścia wybawieniu, upewnił; iakoż wyſzedł ſzczęśliwie, z Jedykuły na morze y łodkę na nim ſpuściwſzy ſię, z tey okazyi Kalwinſkie błędy odrzucił, y na dobro Oyczyzny we wſzyſtkich okazyach uſilnie pracował, aż też ſpoczął w Panu, w roku 1634: wſpominaią go *Konſtytucye 1623, fol: 4.* Ze wſi Zahaypola, na pamiątkę Potoku w Woiewodztwie Krakowſkim, z ktorego ta Familia wyſzła, miaſteczko uczynił, y Złotym Potokiem nazwał, tam fundował OO Dominikanow, y wſi do tego Konwentu wiecznością zapiſał, Piotrow y Siekieczyn. *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 88,* fabryki iednak tegoż Konwentu nie dokończywſzy za żywota ſwego, ſukceſſorom ſwoim tę uczynność zoſtawił. Miał za ſobą Maryą Mohilankę, Jeremiego Multańſkiego Hoſpodara corkę, Greckiey religii, ta mu powiła ſynow trzech, Piotra, Pawła y Jana, tyleż corek: z tych Katarzyna, naprzod zaślubiona Januſzowi Radziwiłowi Woiewodzie Wileńſkiemu y Hetmanowi Wielkiemu Litewſkiemu, Xiążęciu na Birzach y Dubinkach, po nim, Xiążęciu Kurfiſtrzowi Brandeburſkiemu. Anna *imô votô* żyła z Dominikiem Alexandrem Kazanowſkim, Woiewodą Bracławſkim, Prababka Krolowy Polſkiey Staniſławowy, *2dô* z Boguſławem Słuſzką Podſkarbim Litewſkim,

3tiô z Staniſławſkim Woiewodą Kiiowſkim Michałem, żyła ieſzcze 1689. Zofia czy Wiktorya, ſtarſzą rządziła klaſztor Kamieniecki Zakonu Kaznodzieyſkiego, do ktorego wniozſzy poſagu trzydzieści tyſięcy, konfundatorką ſię ſtała tego mieyſca. Miał ten Stefan ſześć tyſięcy ludzi od Krola Zygmunta przeciw inkurſyom nieprzyiacielſkim, Krzyſztofowi Strzemeſkiemu Porucznikowi ſwemu, Horodenkę darował, że mu Tatarow pobił, y dwoch Murzow znacznych złapawſzy, oddał. Piotr Staroſta Sniatyńſki nayſtarſzy ſyn iego, żona iego Eufrozyna Staniſławſka Kaſztelanka Kamieniecka, z ktorą iednak żadnego ſukceſſora nie zoſtawiyſzy, w lat 35, przenioſł ſię na nieśmiertelne życie; iego chęci ku Bogu, dowodem ieſt Konwent OO Dominikanow w Sniatyniu, dokąd ich pierwſzy wprowadził. *Okolſki Ruſſ: Flor: fol: 93:* Ku Oyczyźnie affekt pokazał, kiedy Rotmiſtrzuiąc Uſarſkiey chorągwi, w Pruſiech przeciwko Szwedom, pod Kamieńcem przeciwko Abazy Baſzy, pod Kumeykami, Starczem, Niedzwiedziemi łożami przeciwko Kozakom, krwi ſwoiey nie żałował, pochowany w Potoku, zkąd nadgrobek iego wypiſał *Starowol: in Monum:* ale tam powiada, że zoſtawił potomſtwo, chyba że młodo pomarło. *Potoc: Centur: Vir: fol: 194,* przydaie, że pod Ochmatow pięć ſet ludzi ſwoich wyſtawił; ieſt w druku iego *Oratio Gratulatoria Vladislao IV Regi Polon: 1633 Antverpiæ, in fol:*

Paweł Kaſztelan Kamieniecki, ſyn drugi Stefana Woiewody Bracławſkiego z Mohilanki, mąż wielkiey nauki, ktorey nietylko w Oyczyſtych, ale też y cudzoziemſkich nabył Akademiach, ſą w druku dowcipu iego monimenta, 1mo. *Exercitationes Oratoriæ lucubratæ in ſeceſſu Patavino. Venet: in 4to 1642 typ: Imbertinis,* ktore w Padwi na ten czas będąc, przypiſał bratu ſwemu ſtryiecznemu, Staniſławowi Reverze, na ten czas Woiewodzie Podolſkiemu. 2do. *Hiſtorico Politicus, ſive Quæſtiones hiſtoricæ & civiles, ex libris III Livii concinnatæ, in 24,* Cracov: 1646. 3tio. *Seculum Bellatorum & Togatorum, ſeu Centuria, clariſſimorum Virorum Polonorum & Litvanorum, in 4to* Cracov: 1702. 4to. *Moſchovia, ſive brevis narratio, de moribus, magnæ Ruſſorum Monarchiæ, in 4to Dantiſci 1670:* kędy ſam o ſobie piſze, że poimany od Moſkwy, trzynaście bliſko lat w tey niewoli przepędził; przecież y tam o ſwoiey nie zapomniał Oyczyźnie, ktorey, kiedy niemogł orężem, przynamniey radą, chciał w złey toni ratować, przyznał mu to Wincenty Goſiewſki, Podſkarbi y Hetman Litewſki, w Moſkiewſkiey Stolicy także w więzieniu zoſtaiący. Po Cudnowſkiey wiktoryi, o trochę życia mu niewydarł Tyran, chcąc ſię mścić nad nim klęſki ſwoich, przeż brata iego ſtryiecznego Reverę, w Bazylim Szeremecie, онieſioney. Wyſzedſzy z przewlokłey niewoli, poſtował do Stolicy Apoſtolſkiey *Barwink:* rozrutną ludzkością, głęboką umieiętnością, ſerca ſobie wſzyſtkich krepuiąc. Pierwſza żona iego Jarmolińſka, z tey ſyn Staniſław. Druga Sołtykowna Eleonora, o ktorym Domu doſyć mi to powiedzieć, że zmarła 1740 Anna Monarchini Roſſyiſka, Iwana Cara Moſkiewſkiego corka, z Sołtykowny urodzona, rodzoney bratanki teyże Eleonory; z tey były dwie corki, Elżbieta Sobieſka Chorążyna Halicka, Starościna Mierzwicka, Wiktoryna żona, y Anna *imô votô* Rzewuſka Podſkarbina Nadworna koronna, *2dô* Kunicka Podczaſzyna Chełmſka, ſynowie zaś, Alexander, Teodor, Stefan, Jakub, Michał, Piotr y Dominik.

Staniſław Kaſztelan Kiiowſki, a przedtym Kamieńſki, ſyn nayſtarſzy Pawła Kaſztelana Kamienieckiego: dwa razy ponawiał śluby małżeńſkie, pierwſzy raz z Zuzanną Szczawińſką Woiewodzanką Inowrocławſką, ta mu urodziła, Jakuba, Kuſtoſza Sendomirſkiego, y corkę Katarzynę, ktora temi

czaſy rządziła klaſztor Warſzawſki Panien *ab Adoratione SSmi Sacramenti.* Drugi raz z Eleonorą Reiowną Podczaſzanką Grabowiecką, Starościanką Małogoſką, z tey miał dwoch ſynow, Jana y Michała Staroſtę Trembowolſkiego, ktory poiąwſzy Maryannę Kącką Kaſztelankę Krakowſką, z niey zpłodził trzy corki, iedna z nich młodo umarła, ſtarſza Eleonora poſzła za Nakwaſkiego Podkomorzego Wyſzogrodzkiego: druga Urſzula ieſcze Panna.

Jan Kaſztelan Bracławſki, Staroſta Smotrycki, ſtarſzy ſyn Stanisława Kaſztelana Kiiowſkiego, trzy razy wchodził w kontrakty małżeńſkie, pierwſzy raz, z Konſtancyą Sobieſką Chorążanką Halicką, z tey zoſtawuie ſyna Joachima, Corki, Máryannę, y Annę. Drugi raz z Branicką Kaſztelanką Halicką, z tą *ſterili.* Trzeci raz z Konſtancyą Daniłowiczowną Starościanką Parczewſką, wdową po Małachowſkim Staroście Smotryckim, z tey ſyn Teodor, y Corki, Barbara y Zofia.

Alexander Woiewoda Smoleńſki, Staroſta Sczerzecki, drugi ſyn Pawła Kaſztelana Kamienieckiego, był wprzod Podkomorzym Halickim 1696, potym Kaſztelanem Kamienieckim, z tego poſtąpił na Smoleńſkie Woiewodztwo, Mąż powagi y rozſądku wielkiego. Za panowania Jana III Krola Polſkiego, pod Wiedniem przeciwko Turkom, y we wſzyſtkich inſzych expedycyach, woiownik ſławny. Związał ſie był dożywotnie *imô votô* z Zuzanną Karczewſką, Kaſztelanką Halicką, z ktorey miał ſyna Tomaſza, ale ten luſtruiąc zwyczaie cudzych kraiow, młodo umarł w Pradze. Powtornie zaś ponowił śluby małżeńſkie z Tereſſą Tarłowną Kaſztelanką Zawichoyſką, z Koſtczanki urodzoną, ktora zaczęty od męża ſwego kościoł w Siemianowce, wymurowała, ołtarzami y apparatem ozdobiła, y Xiędza przy nim oſadziwſzy, prowentem nadała, Pani zawſze z Bogiem złączona. Z tey były dwie corki: Tereſſa, ktora ſobie zakonne życie obrawſzy pod regułą S. Dominika, Przeoryſzą rządziła klaſztor Lwowſki. Druga Elżbieta Sczuczyna, Starościna Wąwolnicka y Wiekſzniańſka, ta młodo po mężu owdowiawſzy, wielu, wielkim y godnym, o iey dożywotnią przyiaźń konkurrentom, złożyła ſię nieodmienną intencyą ſłużenia Bogu w tym ſtanie wdowim, iakoż, zaraz z młodych lat zabraną ochotę do chwalenia iego, świątobliwie przykładnym życiem, nabożeńſtwem, y pomnażaniem ſię w doſkonalſze cnoty, w ſkutku ſamym, do dziś dnia, coraz więkſzą wznieca. Jey zaś ſczodrobliwości na Boga, pierwſzym y oczywiſtym nie tak świadkiem, iak bardziey dowodem, z nieśmiertelną przed Bogiem wdzięcznością, Collegium naſze Lwowſkie, ktorego ieſt oſobliwſza Dobrodzika, y owſzem całey naſzey Prowinyci Polſkiey, a druga Fundatorka kościoła naſzego Lwowſkiego, kiedy ten, po zgorzeniu w roku 1734, z ruin iego, pańſko ſczodrobliwą podźwignęła ręką, y wieżą iego z muru y kamienia wywyżſzywſzy, miedzią pokryła, z tą, ktorą teraz widziemy ozdobą, rzadko w Polſcze y indziey widzianą; wewnętrznie zaś, tenże kościoł, koſztownie, wyſoce doſkonałym malowaniem, naypierwſzym Rzymſkim Bazylikom, w ſztuce y piękności nieuſtępuiącym, wykſztałtowała, y cały z ozdobami iego, złotem, aż do zazdrości rażącemi oko, ubogaciła, drogiemi apparatami upoſażyła, a dawnością nadpſowane, z gruntu reparowała, y te wſzyſtkie, lub w zdrowiu y ſiłach zawſze przyſłabſzych, procz induſtryi w kſztałcie roboty, y pilnego dozoru, prawie własney ręki Pańſkiey robotą y pracą, koſztownieyſze uczyniła, y niemi napełniony ſkarbiec y zakryſtyą, rownym kościołowi malowaniem ozdobiła, rozſzyrzyła, y ze wſzyſtkim na nowo, transformowała, do tąd (gdy to piſzę) dalſze obmyślaiąca łaſki Fundatorka tego Przybytku Boſkiego, a oraz, ſwego Pańſkiego Domu, na wzor

pełnego mądrości Salomona, w całości dotrzymuiąca wſpaniałość y nienadwerężoną fortunę Pani, lubo na uboſtwo, klaſztory, y rożne kościoły, na ubożſze wdowy, młodziey y Panien Szlacheckich edukacyą, a w nich na Boga ſamego, tak ſzczodrze rozrutna, dla ſiebie tylko ſamey, przykładnie y świątobliwie oſzczędna, kiedy zakazawſzy ſobie na zawſze, świeckiey w koſztownych ſtroiach pompy, pod ciemnym kolorem iaſność godności y Pańſkie urodzenie ukrywała, nic nieuważaiąc na przymowki, prędko pełznące światowości kolory, kochaiących ludzi, w bogate tylko cnot ozdoby duſzę przybierała, do ktorych y cały ſwoy dwor pobudzaiąc, codziennie do kaplicy domowey wraz na przykładne nabożeńſtwo, za uſłyſzeniem dzwonka, przyuczyła y wprawiła. Z teyże Tarłowny dwoch ten Woiewoda zoſtawił ſynow. Z ktorych.

Jozef, Staroſta Sczerzecki y Czorſztyńſki, ſyn pierwſzy Alexandra Woiewody Smoleńſkiego z Tarłowny; ten zluſtrowawſzy obcych Państw zwyczaie w Niemczech y we Francyi, rożnych ięzykow umieiętnością y ſztuk Kawalerſkich biegłością wydoſkonalony, ſkoro tylko do Oyczyzny powrocił, zaraz iey, zdrową radą ſłużyć zaczął, ſtawaiąc poſłem na rożne Seymy, y na konwokacyą 1733, po śmierci Auguſta II Krola Polſkiego, od ktorego ofiarowanych ſobie wyżſzych chonorow nieakceptował, mogąc ſnadnie, pierwſze w Senacie trzymać. Fundowany od Oyca y Matki ſwoiey kościoł w Siemianowce, to malowaniem, to nadgrobkiem Matki ſwoiey, y inſzemi potrzebami, ozdobił: Zaślubił był ſobie w dożywotnią przyiaźń, Konſtancyą Morſztynownę, Woiewodzankę Inflantſką, z ktorey iednę tylko ma corkę Maryannę. *2dô zaś votô* wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Pelagią Potocką, Corką Jerzego Staroſty Grabowieckiego, z Damą iak wielkich przymiotow pełną, tak wſzelkiey pochwały godną, ta mu powiła dwoch ſynow, Ignacego y Jozefa, ieſcze, gdy to piſzę, w dzieciństwie zoſtaiących.

Antoni Woiewoda Bełzki, Staroſta Guzowſki &c. drugi ſyn Alexandra Woiewody Smoleńſkiego, z Tarłowny, był przedtym Podſtolim W. X. Litewſkiego, z ktorym tytułem iezdził w legacyi od Auguſta II Krola Polſkiego do Monarchini Moſkiewſkiey, Anny Iwanowny, u ktorey (ile krwią bliſki) w wielkich był reſpektach, y od niey kreowany Kawalerem Roſſyiſkiego Orderu S. Jędrzeia. Po rożnych zaś funkcyach, dla dobra Oyczyzny podiętych, wziął Woiewodztwo Bełzkie od Auguſta II. Pan zdrową radą w Senacie, y gładkością wymowy, w Polſkim świecie, zalecony, ludzkością ſwoia wielką, y ſczodrobliwością na Szlacheckie imię, zawołany, dlaczego oſobliwie uprzywileiowany ich do ſiebie ſerca przywiązaniem, y ochotną wolą, popularitatem wielką Jemu czyniących zawſze. Marſzałkował Kapturom Ziemi Warſzawſkiey w roku 1733 po śmierci Auguſta II. w ktorym roku na obronę Oyczyzny wyſtawił z własney ſzkatuły Chorągiew w ludzi okrytą, y pod władzą Naywyżſzego Regimentarza na tenczas Jozefa Potockiego Woiewody Kiiowſkiego, oddał. Zyie w dożywotniey przyiaźni z Ludowiką Sapieżanką Marſzałkowną Wielką Litewſką, wdową po Wielopolſkim Staroście Opoczyńſkim, Panią świątobliwą y bogoboyną, ktora mu powiła ſyna iedynaka, Jana Staroſtę Guzowſkiego wielkich nadziei potomka.

Teodor Arcybiſkup Gnieźnieńſki, Prymas Koronny y W. X. Litewſkiego, trzeci ſyn Pawła Kaſztelana Kamienieckiego. Z lekka roſł do naywyżſzych honorow; z Rzymu albowiem przyiachawſzy, kędy pod Alemannem y Caregno w Kollegium Rzymſkim Teologią z wielką pochwałą zakończył; Proboſzczem Przemyſkim y Kanonikiem Krakowſkim zoſtał, w

roku 1699 na Biſkupſtwo Chełmińſkie poświęcony, z tego poſtąpił na Warmińſką Infułę w roku 1711, z tey 1722 na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, przy ktorym trzymał y Opactwo Tynieckie: z Prymacyalney godności, poſzedł na drogę ſczęśliwey wieczności w roku 1738, wieku ſwego ſiedmdzieſiątego piątego. Niezpracowany w ſwoiey Paſterſkiey funkcyi Infułat, tak dalece, że y w podeſzłym wieku, nie ciężko mu było, na iedne kościoły pierwſzy kamien zakładać, drugie konſekrować, między ktoremi naſze dwa, Piotrkowſki y Rawſki, zwykłemi ceremoniami Bogu poświęcił: nad to, Sakramenta adminiſtrować, Xięży ordynować, rożnych kilkunaſtu Infułatow konſekrować. Nieprzełamany, gdzie ſzło o honor Boſki y wiarę katolicką, dał tego iawne dowody, to w Toruńſkiey na świętokradzcow y obrazoborcow, ſprawie, to na walnym Seymie, gdzie ſię do Konſtytucyi odſądzaiącey wſzyſtkich dyſſydentow, nietylko krzeſeł, ale też y urzędow inſzych, naywięcey przyłożył; to w Warmii, gdzie piiane chłopſtwo, gdy mſzcząc ſię nie urodzaiu na ten czas w polu y kreſcencyi, Ukrzyżowanego Chryſtuſa złośliwie ubiczowało, na ciężką śmierć y cwiertowanie zkazał, y ſprawiedliwie ukarał; a na tym mieyſcu gdzie ten exceſs popełniony, w Szynwezie kaplicę wymurował, na pamiątkę, z tym napiſem: *Pœnæ. non pietatis opus:* to w wielu inſzych okazyach. Nietylko zaś ta kaplica, ale wiele inſzych przybytkow Boſkich, z iego Pańſkiey na Boga ſczodrobliwości ſtanęło, w Warmii, Krozeńſki y Norbergſki, w Sprimbornie kościoł y klaſztor OO Bernardynow, w Warſzawie kościoł pod tytułem S. Krzyża y Domicilium Zakonowi naſzemu z gruntu, ze wſzyſtkim piękną architekturą. W Łowiczu kościoł y klaſztor OO Bonifratrom wymurował, drewniany y iuż zbutwiały zwaliwſzy. Tamże kościoł S. Jana y rezydencye z muru wyprowadził, dla kapłanow laty zgrzybiałych, y affekcyą iaką do pracy iuż nieſpoſobnych. Tamże kaplicę Rożańcową y z ołtarzem przy kosciele OO Dominikanow. W Gnieźnie kaplicę marmuryzowaną, y nad inne pięknieyſzą, kędy ciało iego złożone, oſtatniego dnia czekać będzie: wieżą, tegoż kościoła, blachą pokrył, a przy nim Wikaryat albo Manſye dla Wikaryow murowany dość ozdobny, z iego ſzkatuły, z ziemi wyprowadzony. Nad to w Starey Rawie y Kocierzowie kościoły drewniane wyſtawił, innych zaś bardzo wiele, oſobliwie Collegiata y Fara Łęczycka, ktore albo reparował, albo nadał, albo ſię do fabryki znacznie przyczynił, inne w apparaty y ſrebro ubogacił. Na wieżą OO Piarom w Łowiczu trzynaście tyſięcy wyſypał. Przy Collegiacie zaś tameczney, Wikaryat murowany z iego łaſki powſtał. Krom tego, fabryki iego pamiątki zoſtały, Zamek Łowicki, Pańſką ſtrukturą, od pędzla, złota, y piękności ſzacowny, ſala wielka y kaplica domowa, w nim wykſztałtowane; Miaſto ſamo po zgorzeniu w roku 1626 reparował. Pałacu Warſzawſkiego dla Arcybiſkupow Gnieźnieńſkich, reparacya y aukcyą ſześćdzieſiąt tyſięcy od niego wzieła, inſze od niego reſtaurowane, oſobliwie w Warmii, Helzberſki, Zibortſki, Reſzelſki, Wattenberſki, Worneteńſki, Brunsberſki, dwa na nowe z gruntu wywiedzione, Bizdorfſki, y Szmoleynſki. Nietylko zaś na Domy Boſkie materyalne dochodow ſwoich nie żałował, ale też y na kościoły Ducha S, to ieſt ludzi; Teologia w ſzkołach naſzych Toruńſkich, Konwikt na ubożſzych Studentow w Łęczycy przy Collegium naſzym y fundował, y wymurował. Domum Converſorum w Brunsberdze z fundamentu wynioſł, kędy na dwunaſtu, ktorzyby z heretyckiey trzody wyłaczywſzy ſię, z katolickim ſię kościołem poiednali, fundacyą uczynił, y coroczną penſyą dla nich naznaczył. Tamże

że trzynaſtu ubogich codzień z ſtołu ſwego karmił, y co rok zwykł był odziewać; w Archidyecezyi zaś Gnieźnieńſkiey, podczas głodu walnego, ośmſet w Łowiczu, dwieście w Skwierniewicach ſuſtentuiąc; iakby im życie dał, Oycem ubogich zaſłużył ſobie bydź zawołanym; luboć y inſzych czaſow, to ſię miłoſierdzie na nędznych w nim wydawało, kiedy nikogo z nich od ſiebie nie puścił bez wſpomożenia, kiedy ubożſze Panienki wypoſażał, wdowy oſierociałe ratował. Dał mu był krom tego Bog wielkie ſzczęście w iednaniu rozdrażnionych ſerc braterſkich: heroiczne ſerce, do uſtąpienia krzywd ſwoich, y łacnego wſzyſtkich uraz darowania, ludzkość y dobroć, ktorą do ſiebie ſerca drugich nęcił; y lubo mu zazdroſna nienawiść, złym udaniem truła eſtymacyą u Majeſtatu Polſkiego, przecież wiernośc iego ku Panu, niewinność z dobrocią powiązana, nieraz z adwerſarzow ſwoich chwalebnie tryumfowała, zawſze ſię bez zakału naymnieyſzego pokazała: dla tego wielkich ludzi ſzacownik, Auguſt II Krol Polſki, między kompetytorami wielą o Prymacyalną godność, iemu ią przyſądził, nawet odieżdzaiąc do Panſtw ſwoich dziedzicznych, iego czułości to kroleſtwo powierzał, y nie omylił ſię na ſwoiey o Teodorze opinii: bo tak dobro Oyczyzny ſwoiey delikatnie piaſtował, że żadnego uſzczerbku za iego przezorem nie ponioſła, wiele zaś y potężnych na zgubę iey zamachow, wczeſnym zabiegiem y głęboką iego radą, odbitych zpełzło, tak dalece, że y za żywota iego y po śmierci, nie inſzym go tytułem nazywano, tylko Wielki Prymas: do czego ſiła mu pomagała powaga iego y eſtymacya, ktorą miał u poſtronnych Monarchow, miłość u Koronnych ſynow. Po śmierci iego (ktorą zdał ſię ſobie przepowiedzieć, mowiac albowiem przy Krolu w Senacie, tak zaczął: Oſtatnia to iuż mowa moia z tego mieyſca) wſzyſcy Infułaci Polſcy, dwunaſtu ich liczono, ciało iego z Warſzawſkiego pałacu Arcybiſkupiego wyprowadzali: aſſyſtowali licznym komputem inni Senatorowie, y Urzędnicy, y gmin wielki poſpolſtwa, y oraz wtenczas ſerce iego złożone w Kościele Rezydencyi naſezy, od niego fundowanych tamże. Po ześciu tegoż Auguſta II ſtarał ſię o to naybardziey, żeby było y interregnum ſpokoyne, y elekcya żadną partyą nierozerwana, na to ſiły ſwoie, zdrowie y rady łożył, żeby był rozrożnione ſerca braterſkie do zgody ugłaſkał, gdy iednak z więkſzą daleko częścią, Staniſława Krolem Polſkim ogłoſił, a wkrotce z nim do Gdańſka, unikaiąc cudzoziemſkich woyſk potencyi, zabiegł: tam ściśle z innemi obleżony, gdy ſię to miaſto Auguſtowi III Krolowi poddało, on do Torunia naprzod ściągniony, a potym do Warſzawy, gdzie tegoż Krola za Pana uznał; y do uſpokoienia Oyczyzny ſiła mu dopomagał. Krom nabożeńſtwa do Ukrzyżowánego Chryſtuſa, ktoremu w Łowiczu bogate powieſił pamiątki, ſczegulniey, do Niepokalanie poczętey Panny affekt ſię w nim wydawał, za ktorey przyczyną tę łaſkę odebrał, że oſobliwſze czuł w ſobie obmierzienie każdego grzechu; także do S. Liboryuſza, ktoremu ołtarz w Łowiczu wyſtawił, na zawdzięczenie, że go z oczywiſtey śmierci y nieznośnego bolu kamienia wybawił. Mſzą Swiętą z wielką gotowością zwykł był odprawować, a gdy ſam do ołtarzowych taiemnic, dla iakiey racyi, nie przyſtępował, dwoch a czaſem trzech mſzy ſłuchał. Wyiednał u Stolicy Apoſtolſkiey, aby Swięto S. Woyciecha Biſkupa, gdy dla Swiąt Wielkonocnych, według uſtawy Synodu Piotrkowſkiego przenieſione bywa na Poniedziałek pierwſzy po Przewodney Niedzieli, mogło być, choć przenieſione, y z oktawą celebrowane, y co do pacierzy Kapłanſkich, w całym kroleſtwie Polſkim.

Stefan Marſzałek Nadworny Koronny, Staroſta Lwowſki, Pułkownik

Krolewſki, ſyn czwarty Pawła Kaſztelana Kamienieckiego, był przedtym naprzod Podkomorzym Halickim, Starostą Czerkaſkim, daley Krayczym Koronnym, tuż Referendarzem Koronnym, pod ktory czas Marſzałkował Izbie Poſelſkiey, w Warſzawie w roku 1724, a gdy ſię Seym ten do Grodna zalimitował, tamże w roku 1726, a co w nim oſobliwſzey chwały godna, że po niedoſzłych kilku Seymach, doſzły pod iego laſką ſkutku pożądanego publiczne obrady, do czego ſiła mu pomagały, wielka miłość, ktorą miał u wſzyſtkich, ludzkość nieporownana, wymowy gładkość, experyencya nabyta po rożnych Seymach, na ktore poſłował. Szacuiąc ſobie tę iego fatygę Krol Auguſt II, dał mu był Woiewodztwo Pomorſkie, z tego poſunął go na Mazowieckie, nakoniec laſkę mnieyſzą Koronną oddał, z ktorą wſzedł do grobu we Lwowie w roku 1730, tamże w kościele OO Dominikanow pogrzebiony, ſerce zaś iego złożone w kościele naſzym Lwowſkim, ile że Zakon naſz y ſzczegulniey w życiu ſwoim kochał, y od nieprzyiaznych go bronił Pańſką protekcyą: żona iego pierwſza Urſzula Bieganowſka Starościanka Moſtowſka, z tey corka Urſzula zmowiona z Janem Przebendowſkim Woiewodą Malborſkim. Druga żona Konſtancya Donhoffowna Łowczanka Litewſka, Starościanka Starogrodzka, owdowiała po Wielhorſkim Podkomorzym Włodzimirſkim, ale ſię to małżeńſtwo rozeſzło. Trzecia Tereſſa Kącka Kaſztelanka Krakowſka, Pani u wſzyſtkich eſtymacyi wielkiey, y rozſądku, z ktorey ſą dway ſynowie, Joachim Staroſta Lwowſki, poſłował do Ludwika XV, Krola Francuzkiego w roku 1733 od oſierociałey Rzeczypoſpolitey, po śmierci Auguſta II Krola Polſkiego, z notyfikacyą śmierci tegoż Krola, zluſtrował w tym czaſie Francuzkie, Włoſkie, y Niemieckie kraie, Poſłował na Seym walny Warſzawſki 1738, na ktorym deputowany był do piſania Konſtytucyi. Ten dotąd młodzianem żyie, y Ignacy Staroſta Luchowſki, z ktorym tytułem, lubo ieſzcze minorennis, podpiſał elekcyą Auguſta III.

Michał Podſtoli Litewſki, ſyn piąty Pawła Kaſztelana Kamienieckiego, z Seymu 1703 deputatem naznaczony do boku krolewſkiego, dla obrady, *Conſtit: fol: 15*, miałci wprawdzie żonę, atoli żadnego ſukceſſora nie zoſtawił, Fundator Collegium naſzego Nowogrodzkiego w Litewſkiey Prowincyi z tąż żoną, ktora była Duninowna, wdowa po Unichowſkim. Dominik ſyn ſzoſty tegoż, Pułkownik Krolewſki, umarł w młodym wieku. Jakub Staroſta Czehryńſki, ſiodmy ſyn tegoż, żona Katarzyna Bielińſka Marſzałkowna Wielka Koronna, y ten bezdzietny młodo świat pożegnał.

Piotr Woiewoda Czerniechowſki, Staroſta Czyrkaſki, Moſtowſki, y Tyſzowiecki, oſmy ſyn Pawła Kaſztelana Kamienieckiego, był wprzod Kaſztelanem Bełzkim, przenioſł ſię na lepſzy żywot w roku 1726. Miał za ſobą *1mô votô* Dąbſką Kaſztelankę Biecką, wdowę po Donhoffie Łowczym Litewſkim, y Sierakowſkim Kaſztelanie Bełzkim, ale z nią potomſtwa nie było, *2dô votô* poiął Katarzynę Chodorowſką Podkomorzankę Lwowſką, ktora pierwey żyła z Antonim Stamirowſkim Podſtolim Lwowſkim, Staroſtą Moſtowſkim; z tey było corek ſześć, z ktorych Eleonora wydana za Szaniawſkiego Łowczego Litewſkiego, Staroſtę Szochaczowſkiego, *2dô votô* poſzła za Grodzickiego Staroſtę Moſtowſkiego. Maryanna zakonne ſobie życie obrała u Panien Sakramentek we Lwowie, Elżbieta, Tereſſa, Magdalena y Joanna, z tych dwie Zakonnicami zoſtały S. Dominika we Lwowie, trzecia Wizytką w Krakowie, czwarta wydana za Macieia Kozminſkiego, Kaſztelana Poznańſkiego, a potym Woiewodę Kaliſkiego, w rok po ślubie

ślubie umarła: zoſtawiwſzy mu ſyna iedynaka Teodora. Pochowana pompatycznie w kościele naſzym Poznańſkim.

Jan Woiewoda Bracławſki, trzeci ſyn Stefana Woiewody Bracławſkiego z Mohilanki, mąż rycerſki, atoli w owey nieſzczęśliwey pod Grodkiem naſzych porażce, w niewolą z Bałabanem wzięty, y nieludzko traktowany, z ktorego iednak nieſzczęścia męſtwem Piotra Potockiego Woiewody Bracławſkiego, na wolność był windykowany. W roku 1661 Kommiſſarzem go naznaczyła Oyczyzna do pogranicznych dyfferencyi od Wołoch, *Conſtit: fol:* 26. Zona iego Tereſſa Cetnerowna Kaſztelanka Halicka; corka Tereſſa, naprzod Jana Gninſkiego Woiewody Bracławſkiego, po nim Tomaſza Zamoyſkiego Ordynata, ſynowie dway, Dominik Kanonik Wileńſki, umarł przed rokiem 1685. *Załuſki rożne mowy fol: 43.*

Stefan Woiewoda Bełzki, a przedtym Łowczy, daley Strażnik Koronny, ſyn Jana Woiewody Bracławſkiego z Cetnerowny, wielkiego ſerca y męſtwa Kawaler, po dwa kroć śluby małżeńſkie ponawiał. Pierwſzy raz z Anną Charlęſką, Miecznikowną Wołyńſką, wdową po Mikołaiu Sapiecha Woiewodzie Bracławſkim, ale z tą żadnego niemiał potomſtwa. Drugi raz z Anną Sieniawſką Woiewodzanką Wołyńſką Hetmanowną Polną Koronną, ta mu powiła trzy corki, Teofilę, Tereſſę, y Magdalenę, Teofila żyła *1mô votô* z Jerzym Warſzyckim Woiewodą Łęczyckim ale bezpotomnie, *2dô votô* z Opalińſkim Woyciechem Staroſtą Bolechowſkim. Syna zaś tylko iednego, Mikołaia, Staroſtę Kaniowſkiego, dziedzica na Buczacu, Horodence, Gołogorach, y innych wielu włościach; zaſiadał niedawnym czaſem, Deputatem w Trybunale Koronnym. Ten dotąd bezżenny żyie. Umarł ten Woiewoda 1726, z pięknym do śmierci przygotowaniem.

POTOCKI *herbu Srzeniawa* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jerzy Potocki Podczaſzy Chełmſki, z Krakowſkiego Woiewodztwa Kommiſſarz od zkonfederowanych, pokoy nad Pilca z krolewſkiemi zawarł, w roku 1666. *Kochow: Climac: III lib: 5.* umarł Sędzią Ziemſkim Krakowſkim. N. miał za ſobą Zofią Piotra Brzechty Podkomorzego Wendeńſkiego corkę. Wacław Podczaſzy Krakowſki z Seymu 1683, Kommiſſarz do granic Sląſkich, *Conſtit: fol: 12:* umarł 1693. Są w druku te iego Xiąſzki, 1mo. *Zaciąg pod Chorągiew ſtara, tryumfuiącego Jezuſa, in 4to 1680 Varſaviæ*, to ieſt hiſtorya Męki Jezuſowey, rythmem Polſkim opiſana. 2do. *Poczet herbow y Szlachty Korony Polſkiey y W. X. Litewſkiego, in fol: 1696 Cracov:* wierſzem autor opiſuie początki każdego herbu, alluduiąc do herbow w rożnych materyach, przy każdym herbie reieſtr kładzie Szlachty tego herbu, tak iako przeczytał w Okolſkim. 3tio. *Argenida z Barklawiuſſa przetłumaczona Polſkim wierſſem, 2da editio Lipſiæ 1728*, ſyn iego Podczaſzy Krakowſki, miał za ſobą Rościſzewſką, z ktorey corka iego, *1mô votô* była za Adryanem Bełchackim Kaſztelanem Bieckim, Staroſtą Lipnickim, *2do* za Jakubem Rybińſkim Woiewodą Chełmińſkim, *3tio* za Jakubem Duninem Referendarzem Koronnym, *4to* za Antonim Morſztynem Woiewodą Inflantſkim, ſyn zaś iego w woyſku cudzoziemſkim Polſkim, znaczney ſzarzey. N. miał za ſobą Katarzynę Morſztynownę.

POTOCKI *herbu Szeliga* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jana Potockiego wſpominaią Xięgi Grodzkie Opoczyńſkie w roku 1559 y 1574. Staniſław, Marcin y Adam w Sieradzkim podpiſali elekcyą Władyſława IV. Piotr w Wieluńſkim 1674.

POTRYKOWSKI *herbu Drogomir* w Mazowieckim Woiewodztwie, to o nich świadczy *Paprocki*, że w wielu okazyach z Poganami męſtwem ſwoim wſławieni.

wieni.

wieni; przecięż w ſamym Woiewodztwie Mazowieckim ieſt kilka Domow tegoż Imienia, dla tego trudno mi rozeznać, kto z nich, do ktorego herbu należy.

*POTRYKOWSKI *herbu Odrowaz*, tego był herbu Jan Potrykowſki Archidyakon Chełmińſki, ktory fundował wotywę o S. Troycy w Chełmży, y Szpitale w Lubawie, Chełmży, y Grudziądzu, prowentami corocznemi upoſażył, tamże w Chełmży ołtarz Nayś: Matce wyſtawił, przed ktorym pochowany, z tym herbem; przeniożſzy ſię na inſzy świat w roku 1682. N. Potrykowſki miał za ſobą Małgorzatę Smiotanczankę.

POTRYKOWSKI *herbu Paprzyca*, piſzą ſię z Potrzykoz, w Woiewodztwie Mazowieckim, a niektorzy z nich oſiedli y na Podolu: z Sląſka ta Familia do Polſki weſzła; y gdy przeciwko Pruſakom, Poganom na ten czas, męſtwa ſwego dali probę, od Xiążąt Mazowieckich w Czerſkiey ziemi dobrami nadani. Derſzław Potrykowſki w roku 1460, legacyą ſprawował do Genuenczykow, ſynowie iego. 1. Derſzław Podkomorzy Lwowſki, 2. Bartłomiey Rotmiſtrz, 3. Mikołay Cześnik Czerſki, żona iego Jadwiga Oczoſzalſka, z ktorey ſyn Staniſław, tego zaś dwoch ſynow było, Mikołay y Januſz; Mikołay zpłodził Krzyſztofa y Bartłomieia, od ktorych byli ſukceſſorowie dziedzicy na Potrzykozach, Lipie, Wolka, Beykowo. Januſz zaś zoſtawił ſynow, Marcina, Jędrzeia y Staniſława; Z tych Marcin miał ſynow, Jana, Pawła, y Seweryna. Jędrzey, Jana walecznego męża przeciwko Tatarom y Turkom, tego z Małgorzaty Smiotanczanki Chorążanki Podolſkiey, corka Ewa, Joachima Błońſkiego herbu Biberſztein małżonka, y ſyn Marcin, mąż rycerſki, atoli młodzianem umarł. Staniſław zaś z Boguſkii Sędzianki Rawſkiey herbu Rawicz, zoſtawił Broniſława, ktory w Moſkwie poległ, Marcina, Adama, Piotra, ktorzy także w rożnych okazyach życie dla Oyczyzny położyli. Januſza, tego z Całowanſkii ſyn Paweł S.T.D. & J. U. Archidyakon y Officyał Pułtuſki, Kanonik Płocki y Poznańſki, Kuſtoſz Kruświcki, Kościołowi y Rzeczypoſpolitey dobrze zaſłużony, był na Colloquium Toruńſkim z Dyſſydentami 1645. *Acta Colloq:* y deputatem na Trybunał Koronny, y Waleryana Podkomorzego Rożańſkiego, z tym tytułem wſpominaią go *Konſtytucye 1647 fol: 33 y 1653,* kiedy deputatem zapiſany na Trybunał Skarbowy, *Conſtit: fol: 2,* y do piſania Konſtytucyi, *fol: 48. y 1661 fol: 59 y 1667,* pod ktory czas poſłował na Seym, *Conſtit: fol: 18,* Alexandra męża walecznego, ktory w rożnych okazyach dzielnie na Tatarow y Wołochow nacieraiąc, padł trupem, niewiem czy nie tego Alexandra żona była Helena Oleśnicka, z ktorey corki, Anna Jarzynina y Teofila Hulewiczowa, y ſyn Jan, ten z Lukrecyą Radecką, zpłodził ſyna Adama y corkę Teofilę. *Geneal: Oleſnic:* Arnolfa, ktory z Nieborowſkii herbu Prawdzic, Katarzyny, Piſarzowny Ziemſkiey Sochaczowſkiey, miał ſyna Jana, y ſześć corek, ten Jan z Agnieſzki Pikarſkii Podſtolanki Czerſkiey herbu Pułkozic zoſtawił Mikołaia, Stefana, Zacheuſza y Waleryana, z ktorych dway oſtatni żyli w Zakonie Kaznodzieyſkim. N. miał za ſobą Maryannę Kołakowſką, z ktorey ſynowie, Daniel, Staniſław, Jan, Piotr, Woyciech, y corka Zofia. *Geneal: Oleſnic.* Hieronim naprzod Stolnik 1685, deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 10:* dalay Chorąży 1696, potym zaś Podkomorzym Rożańſkim obrany w roku 1706: pod Chocimem pierwſzy z choragwią Marcina Kąckiego na oboz Turecki uderzył. Anna Podkomorzanka Warſzawſka, Wiktoryna Godlewſkiego Łowczego, Nurſkiego małżonka. Kazimierz Kanonik Kiiowſki, Proboſzcz Rawſki 1692, Krzyſztof Piſarz Dekreto-

wy y Kazimierz 1674. Jędrzey Prałat Łucki, Pleban Drohicki, pierwſzy naſzych OO. wprowadził do Drohiczyna.

POTRYKOWSKI *herbu Pułkozic* w Woiewodztwie Rawſkim. Wawrzyniec Potrykowſki Piſarz Ziemſki Sochaczewſki, Kommiſſarz z Seymu 1647, *Conſtit: fol: 30,* Krzyſztof w Woiewodztwie Wileńſkim 1632. N. była za Staniſławem Kaſkim. Paweł Zaleſki Potrykowſki 1704. Arnolfa wſpomina *Okol: tom: 2, fol: 512.* Zuzanna była za Boguſławem Ładą.

POTULICKI *herbu Grzymała* bez męża zbroynego, w Wielkieypolſzcze. Staniſław z Potulic Kaſztelan Miedzyrzecki 1504, podpiſał dekret Alexandra Krola, *u Karnkowſkiego de Primatu.* Jan Kaſztelan Rogoziński, żona iego Katarzyna Opalinſka, Kaſztelanka Miedzyrzecka. Mikołay z Chodzieſza Potulicki, (bo ſię iedni, z nich piſali, drudzy z Złotowa, *według świadectwa Paprockiego*) od ktorego Zygmunt I Krol Polſki, za złotych tyſiąc ſześćſet, odkupił z zaſtawy niektore wioſki, do Staroſtwa Rogozińſkiego należące, o czym czytałem liſt tegoż Krola *in Mſ. Petricov:* tenże to potym ſam zdami ſię Mikołay, w roku 1544 był Woiewoda Brzeſkim Kuiawſkim, iako ſię podpiſał na liście Zygmunta I, *u Nakiel: in Miechov: fol: 717,* prawdać że go niektorzy Radzieiowſkim podrukowali, inni Chodzieſkim, inni z Potulic, iakom mowił w pierwſzym tomie, atoli że był z tego domu, y ztąd poznać, że z Chodzieſza ſię piſał. Piotr, naprzod Kaſztelan Przemęcki, z ktorym tytułem poſłował w roku 1577 do Stanow Pruſkich, *Biel: fol: 752,* zkąd powrociwſzy, wziął Woiewodztwo Płockie, z tego przeſiadł ſię na Brzeſkie Kuiawſkie, na koniec na Kaliſkie, iakom dowodził w pierwſzym tomie, żona iego Urſzula Lwowſka Oſtrorożanka, Kaſztelanka Kowalſka, *Paproc: nie Kowalſka, iak omylnie podtracił Okolſki,* z tą wziął Sierpc y Sarnow na Dobrzyńſkiey Ziemi, a po śmierci Jana z Służewa Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego, nietylko że wziął krzeſło, ale też iako po Wuiu ſwoim, wſzyſtkie Oyczyſte dobra. *Hiſtorya naſzego Collegium Poznańſkiego* powiada, że żona tego Piotra Woiewody Płockiego, ale herezyą zarażonego, była Anna z Gzowa, prawowierna katoliczka 1577: ſyn iego Jan, w roku 1587 ucząc ſię w Padwi, podał do druku, *Theoremata Philoſophiæ naturalis, Benedicti Bugneri, Patavii ad diſputandum propoſita;* Synowie iego, Kaſztelan Kamińſki, y drugi Kaſztelan Rogozińſki. Kaſper, Jan y Jędrzey, Potuliccy, z Oyczyſtego miaſteczka Chodzieſza herezyą rugowali, co o nich z pochwałą wſpomina, *Cichoc: Alloq: Oſecen: lib: 2.* N. była za Krzyſztofem Kościeleckim Kaſztelanem Inowrocławſkim, Maryanna za Jozefem Działyńſkim, N. za Jędrzeiem Lipſkim Miecznikiem Poznanſkim. N. za Samuelem Czarlińſkim, ale *ſterilis.* N. za Rozrażewſkim Kaſztelanem Poznańſkim, a po tego śmierci, za Ludwikiem Weycherem Podkomorzym Chełmińſkim, *Mſ: Konopatſc: de Famil: Pruſſ:* Staniſław Podkomorzy Poznanſki, ſyn Piotra Woiewody Kaliſkiego, żona iego Zofia Zbąſka herbu Nałecz, fundatorka Panien Zakonnych S. Benedykta w Sierpcu, żyła ieſzcze 1630, z tey był ſyn Jan, ktory *imô votô* miał za ſobą Witoſławſką, ta mu powiła dwie corki, Katarzynę Zakonnice S. Benedykta, Xienią w Sierpcu obrana 1651, y Urſzulę, wydana za Maxymiliana Miaſkowſkiego, Kaſztelana Krzywińſkiego; *2dô votâ* miał za ſobą Weyherownę Woiewodzankę Chełmińſką, z ktorey Jan y Erneſt ſynowie. Anna, corka tegoż Staniſława Podkomorzego Poznańſkiego, rzadziła Klaſztor Panien Benedyktynek w Sierpcu, życie to śmiertelne zkończyła w roku 1647. *Luc: Paproc: Łaſki Cudowne fol: 28.* N. Potulicka dziedziczka na Pniewie Miaſteczku y Jankowicach, naprzod żyła z Janem Opalinſkim Wo-

iewodą Poznańskim, po nim za rodzonego Wuiecznego brata, y za siestrzeńca także rodzonego męża swego, poszła, za Jędrzeia Grudzińskiego Woiewodzica Kaliskiego, ktorego, rodzona siostra męża iey pierwszego, urodziła, ią zaś Grudzinska, rodzona siostra Zygmunta Woiewody Kaliskiego Oyca iego, o czym takie wiersze napisano. Wuienkąm, siostrą, żoną moiemu mężowi, Siestrzenica synową zostawszy Wuiowi, Matki męża Bratową, przez me stanowienie, Wywrociłam na nice samo przyrodzenie. Jeśli dziatek narodzę, to moi synowie, Oycu Będą siestrzeńcy, a mnie bratankowie. On im Oycem y Wuiem, ia matką zostawszy, Będę przecię y ciotką, krew ze krwią zmięszawszy. N. miał za soba Czapską. Jan Jakub Woiewoda Brzeski Kuiawski, Starosta Borzechowski, posłował na konwokacyą 1696; iest w druku, iego *Historya o rewolucyi Krolestw Szwedzkiego y Duńskiego, in 8vo 1701*, luboć do niey imienia swego nieprzypisał. Co zaś *Braun de Scriptor: Polon: fol: 226* pisze, że tę Xiąszkę napisał z okazyi rewolucyi Szwedzkiey w Polszcze, y detronizacyi Krolewskiey, w tym się dużo pomylił, bo ta detronizacya nierychło po roku 1701, ktorego ta Xiążka na świat wyszła, nastąpiła; ale ani Szwedow w tym roku w Polszcze ieszcze nie było; zszedł z tego świata 1726, Pan wielkiego rozsądku, niemnieyszey nauki. Miał brata swego rodzonego, od ktorego syn Jozef Woiewoda Czerniechowski, ktory umarł 1734, posłował na Seym, *1724*, miał za sobą Tarłowne Starościankę Pilznieńską, wdowę po Przebendowskim Kasztelanie Elbląskim. N. Łukasza Dąmbskiego małżonka.

POTWOROWSKI *herbu Dębno* w Kaliskim Woiewodztwie. Dobrogost Potworowski, Sędzia Ziemski Kaliski, poseł na Seym Lubelski 1569, podpisał Unią Litwy z Koroną, *Constit: fol: 171*, z tegoż Seymu naznaczony do dystrybuty pieniężney, *Constit: fol: 183*, wspomina go *Bielski fol: 643. Paprocki zaś fol: 226.* N. Potworowskiego Sędziego Ostrzeszowskiego, ktorego corka była za Jakubem Dzierżanowskim. Jerzy Marszałek Izby Poselskiey 1569. Paweł, do fabryki Collegium naszego Kaliskiego, siła się przyłożył 1588. N. była za Janem Kobierzyckim. Jędrzey Pisarz Grodzki Wschowski, z Seymu 1683 Kommissarz do granic od Sląska, *Constit: fol: 13.* Jan Kanonik Gnieznieński, Proboszcz Kollegiaty Łowickiey, Archidyakon y Officyał Kaliski, deputat na Trybunał Koronny 1681 y 1686. N. miał za sobą Reiownę.

POWAŁA *herb, patrz Ogończyk*, com tam y o herbie tym pisał, y o Familii. Kładę tu tych, ktorzy pod imieniem Powałow kwitneli. Piotra Powałę Zakonu Kaznodzieyskiego, Biskupa Kamienieckiego, kładą śmierc na rok 1298, *Sever: in Vita S. Hyacin: lib: 1 cap: 23. Russel in Tryumf: fol: 21*, y że sześć lat siedząc na tey katedrze, a z Rzymu powracaiąc, na drogę wieczności przeszedł. *Okolski zaś in Russ. Florida, fol: 59* pisze o nim, ale w roku 1302, że żył, powiada: iam dowodził w pierwszym tomie, że Kamienieckich Biskupow ieszcze w tym wieku nie było, Kamińskim to mieli mowić ci autorowie; y tu się iednak nie utrzyma przy tey Infule, chyba przy Suffaganii Kamińskiey, iako pisze *Micrelius* y inni. Mikołay Afri Powała Biskup Chełmiński, Zakonu Kaznodzieyskiego, umarł 1325, wprawdzieć *Joannes Leo w historyi swoiey Pruskiey*, y wzmianki o nim nieuczynił, ale po Henryku Biskupie Chełmińskim, zmarłym w roku 1311, zaraz Ottona sukcessora iego położył, y powiada, że ten Otto umarł 1322, po nim wstąpił Jakub, atoli o Mikołaiu Pawle, piszą, *Grodzicius y Severinus in Vita S. Hyac: Bzovius in Propag: Posselius Histor: Pol: Prut:* że był Penitencyarzem Jana XXII Papieża, że dobra kościoła Chełminskiego, ktore sobie przywłaszczyli byli Krzyżacy, nazád od-

zyskał, że w Gdańskim kościele OO Dominikanow pochowany, ktorego nadgrobek wypisał *Severinus y Russel in Tryumf fol, 21.* Powała Starosta Podolski, ieszcze przed Spytkiem Melsztyńskim, Woiewodą Krakowskim, objął w rządy imieniem krolewskim tę Prowincyą, iako wspomina *Długoss* pod rokiem 1451, zkąd wnoszę, że kwitnął ten Powała koło roku 1386, ile że Melsztyński po nim wziąwszy ten urząd, trzymał go w roku 1396. Jan Powała Stolnik Sendomirski 1436 *u Łask: w stat: fol: 140.* Mikołay Powała z Taczowa, y Sasin z Wichucza Powała, w potrzebie pod Grunwaldem, z Krzyżakami, pod chorągwią krolewską mężnie stawali *Biel: fol: 295:* tenże potym Mikołay był Podkomorzym Sendomirskim w roku *1436*, w ktorym iezdził w poselstwie od Krola Władysława III, do Zygmunta Cesarza, strony małżeństwa z wnuczką Cesarską. *Dług: Biel: fol: 353, Cromer lib: 21*, ale ta rzecz na inszy czas odłożona. Tenże sam Mikołay z Taczowa Podkomorzy, Hetmanił woysku Bolesława Xiążęcia Mazowieckiego, przeciwko Litwie, za Kazimierzem Xiążęciem Litewskim, luboć do batalii nie przyszło, *Długoss pod rokiem* 1444, *Cromer lib: 21, Biel: fol:* 376. Tenże sam rozumiem Mikołay (ale się z Magnuszowa podpisał) Podkomorzy Sendomirski, na liście Kazimierza Krola 1451, *u Łask: w stat: fol: 82*, był wprzod Stolnikiem Sendomirskim 1428 *u Paproc: na liście Jagełła Krola fol: 54, y u Nakiel: fol: 432.* Jędrzey z Lubinia Powała, Sekretarz Jagełła Krola, u niego w wielkich respektach 1431 *Długoss:* Mikołay z Słupowá Powała, w okazyi pod Koronowem z Krzyżakami mężnie sobie poczynał, iako go chwali *Wapowski, Biel: fol: 307.* Paweł z Grabowy Powała, Biskup Chełmski, pod Warną z Władysławem Krolem Polskim y Węgierskim żołd prowadząc, mężnie się z Turkami potykał, wszakże po przegraney batalii, y on się był w niewolą Turecką dostał, z ktorey dziwnym sposobem, z niektoremi innemi wyszedszy, u Kazimierza potym Krola Polskiego, dla swoiey dzielności, y stateczności, łaskę znalazł, od ktorego, gdy sobie stan duchowny obrał, na Biskupstwo Chełmskie był wywyższony w roku 1464, *Biel: fol:* 435, *& 381, Cromer lib: 21, lib: 25, lib: 29. Nakiel: in Miechov: fol: 515*, przydaie o nim, że za konsensem Piusa II Papieża, trzymał oraz Parochią w Brześciu Kuiawskim. *Piechowski in Vitis Episc: Chełmensium* powiada, że katedrę swoię z Chełma, przez rożne nieprzyiacielskie inkursye, zpustoszonego, chciał był do Rubieszowa przenieść, y iuż na to konsens otrzymał od Kazimierza Krola, atoli to do skutku nie przyszło; poświęcił w Sienicy kościoł, od Mikołaia z Woysowic Kasztelana Zawichoyskiego, Ochmistrza Dworu krolewskiego, dziedzica na Sienicy, wystawiony, a potym rządząc Dyecezyą swoią wytworną rostropnością, poszedł po zapłatę Pasterskiey funkcyi w roku 1479, *Biel: fol: 472.* Maciey z Topoli Powała, Biskup Zmudzki, wstąpił na te godność *1464*, zszedł z niey 1471, *Długoss, Cromer lib: 27.* Mikołay Powała, o ktorym *Miechow: lib:* 4 świadczy; że z Piotrem Odrowązem Woiewodą Ruskim, w Wołoszech wiele dokazuiąc, tamże życie swoie dla Oyczyzny położył.

*POWALSKI *herbu Rogala* w Prusiech: O tych wyraźnie pisze *Ms. o Familiach Pruskich*, Piotr Powalski Lewalt z Pomorskiego Woiewodztwa poseł na konwokacyą 1648. Marcin Sędzia Mirachowski, miał za sobą Katarzynę Konarską Woiewodzankę Malborską, pierwsza zaś żona iego Ciecholewska, z ktorey corka Gertruda, *imò votò* żyła z Gissą Starościcem Borzechowskim, *2dò* z Remigianem Łąckim herbu Jelita, Sędzią Ziemskim Tczewskim, on zaś urodzony był z Pierzchowny. Stanisław Rotmistrz krolewski 1653, *Constit: fol: 31.* Brat Marcina, Piotr Sędzia Ziemski Tczewski, syn iego Remigi-

an, Sędzia Ziemſki Człuchowſki. Alexander Sędzia Ziemſki Swiecki 1680.
Jan Sędzia Kapturowy 1697. N. była za Pierzchą. Franciſzek Cześnik In-
flantſki 1699, drugi Franciſzek y Samuel. N. w Piſienicy, miał za ſobą Za-
krzewſką Von Felden, ktorego ſyn poiął Łoſiownę Kaſztelankę Rypińſka;
Franciſzka, *ieſt w druku Xiażka iego o Trybunale Koronnym 1669 Gedan: in 4to.*
Jan poſeł na Seym 1724.

POWCZOWSKI herbu Jaſtrzebiec w Sendomirſkim Woiewodztwie.

**POWĘSKI* w Mazowieckim Woiewodztwie, (czyli iako inni chcą) Pawęſki.
Z tych Jan Powęſki, ten gdy ſię częſto uſkarzał na Januſza Xiążę Mazowie-
ckie, o krzywdy ſobie poczynione, Xiążę żartem wymowił. Nie trzeba by cię
zwać Powęſkim, ale Skargą: uſłyſzeli to dworſcy Xiążecy, y nie inaczey go
zwali tylko Skargą, ktore imię y na potomkach iego dziedziczyło; wſzakże
drudzy z teyże linii idący, przy dawnym ſwoim Powęſkich nazwiſku zoſtali,
iako Jan Powęſki Burgrabia Krakowſki, ktory Nowicyatowi naſzemu Kra-
kowſkiemu, ſześć tyſięcy zapiſał w roku 1638, umarł w Zielenicach. Woy-
ciech Powęſki miał za ſobą Domaniewſką, corkę Vicesgerenta Krakowſkie-
go, z tey corka była za Remigianem Rzeſzowſkim. *Baran:* Piotr Skarga z
Oyca Michała, z Matki Anny Swiętkowſkii urodzony, y od nich pobożnie
wychowany, w Grodku naprzod Mazowieckim, aż do ſiedemnaſtu lat życia
ſwego, w naukach poſtępował, a potym w Akademii Krakowſkiey, byſtre-
go dowcipu, y ſtateczney pracy przyłożywſzy, we dwie lecie zaraz wziął Pri-
mam Lauream. Jędrzey Tęczyńſki Kaſztelan Krakowſki, przypatrzywſzy
ſię iego przymiotom, y ſkromnym obyczaiom, do dworu ſwego wezwa-
nemu, dozor ſyna ſwego Jana, na ten czas w Wiedniu ſię uczącego, zlecił;
co on z niemałą pochwałą y ukontentowaniem tego Senatora wykonał: Po-
wrociwſzy z Wiednia, y z dworſkiey ſię uſługi wyprzągſzy, duchowny
ſobie ſtan obrał. Od Pawła tedy Tarła, Arcybiſkupa Lwowſkiego, na Sub-
dyakony poświęcony, gdy ten godny Infułat oſobliwſze w nim poſtrzegł
do Kaznodzieyſtwa y opowiadania ſłowa Bożego talenta, lubo ieſzcze nie
Kapłanowi, kazał w katedrze Lwowſkiey do ludzi kazania miewać, ktore
widząc iaki ſkutek brały w ſercach audytora, wkrotce go y na kapłańſtwo
ordynował, Proboſtwo przytym Rohatyńſkie, a daley y Kanonią Lwowſką
katedralną wziął, w nadgrodę żarliwości ſwoiey. Wſzakże widząc Piotr,
iak mu na wielkiey mogło bydź przeſzkodzie do funkcyi Kaznodzieyſkiey,
Rohatyńſkie beneficium, wyzuł ſię z niego dobrowolnie; tak ſię ułacniwſzy,
cale ſię na zbawienny duſz ludzkich połow udał, nietylko na Kazaniach,
wyſtępki oſtro y rozumnie gromiąc, y do cnot Chrześciańſkich, gorącą wy-
mową, ſłuchaiących zapalaiąc, ale y domowemi rozmowami w konwerſacyi,
y przyiacielſkim ſczegulnych oſob napominaniem, a naywięcey, przykła-
dnym życiem, wſzyſtkim do wzlepſzenia pomagał. Nawiedzał częſtokroć
ſzpitale, do więzienia chodził, y złoczyńcow na śmierć zkazanych, a oſo-
bliwie iednę niewiaſtę, o świętokradztwo na ſtos potępioną, krzyż w ręku
nioſąc, na plac prowadził, z wielkim wſzyſtkich na taką pokorę podziwieniem
y zbudowaniem. Nie mogł znieść tak świątobliwych poſtepkow nieprzy-
iaciel duſzny, oprocz ſkrytey, ale mężnie zawſze y roſtropnie zwyciężoney,
w pokuſach y zdradach rozmaitych, zaſadzki, oczywiſtą nań woynę pod-
nioſł; przez całe trzy lata, w poſtaci ſtraſznego y wielkiego pſa, w izdeb-
ce ſię iego pokazował, y gdy po dziennych pracach zaſnął, nogi iego, iako
nayciężſzy iaki kamień, z boleścią nieznośną y częſtym przebudzaniem,
przylegał, Ale Piotr, im więcey czart ſideł zarzucał, tym do ſłużby Bo-

ſkiey ochotnieyſzy, nie przeſtawał y ſłowem y przykładem w pilnym roz-
krzewianiu chwały Boſkiey, y pozyſkaniu duſz, pracować; y ſczęścił Bog
pracy iego, bo oprocz wielu innych heretykow y Schizmatykow kościoło-
wi pozyſkanych, Woiewodziną iednę, długo w błędzie y odſzczepieńſtwie
uporną, ſkutecznie na koniec gruntownemi racyami, y poważnym upomi-
naniem przełamawſzy, do uznania prawdy, y poſłuſzeńſtwa Apoſtolſkiey
Stolicy, przywiodł. Jana Tarnowſkiego Kaſztelana Woynickiego, chwieią-
cego ſię w wierze utwierdził. Na większe iednak prace Bog go ſobie ſpo-
ſobiąc, począł nowemi promieniami ſerce iego oświecac. Słyſzał o Za-
konie Societatis JESU, nie dawno przedtym od S. Ignacego fundowanym,
iak wiele Apoſtolſkiemi zabiegami po całym świecie zapracował, y iuż ſię
w nim chęć do tegoż Zakonu zaymowała, ale uſtawiczne iego koło duſz
prace, te mu święte myśli z pamięci wybiiały. Tym czaſem trafiło ſię,
że Szymon Wyſocki, potym w Zakonie Societatis Teolog, przyſzedł do nie-
go, radząc ſię go, iaki by ſobie miał Zakon obrac, żeby ſię w nim iako nay-
lepiey mogł przyſłużyć Bogu, Piotr mu mowi, Nie widzę prawi ſpoſobniey-
ſzego do przedſięwzięcia y komplexyi twoiey, iako Zakon Societatis JE-
SU, weś to ſobie na rozmyſł do iutra, a ia też tę ſprawę tym pilniey zale-
cę P. Bogu. Skoro ten od X. Piotra odſzedł, gdy Bog mocno w ſerce Piotro-
we takiemi myślami uderzył: Y także ty innym to radziſz, do czego ſię
ſam niemaſz? ieżeli komplexyi y talentom iego, ten Zakon ſpoſobny, a
czemuż nie twoim? y więc ty inſzym drogę do zbawienia pokazuieſz, na
ktorą ſam, choć cię wołaią, nieidzieſz? Były to tak ſilne na Skargę inſtyn-
kty Boſkie, że niemogac ſię im oprzeć, poſtanowił u ſiebie do tegoż Za-
konu wſtąpić: do czego nazaiutrz zmowiwſzy ſię z Xiędzem Wyſockim,
a wkrotce maiętność ſwoię ubogim rozdawſzy, z wielkim całego miaſta y
Kapituły żalem, do Rzymu wierzchem ſię wybrał, y lubo na pierwſzym po-
ſkoczeniu, koń pod nim na rowney drodze nogę złamał, przecięż ſię tym nic
nie ſtrwożył, ale inſzego doſtawſzy, tegoż dnia puścił ſię w drogę. Wſtą-
pił tu do Mikołaia Mieleckiego Woiewody Podolſkiego, ktoremu gdy błę-
dy heretyckie chydzi y otwiera, o trochę nieprzyſzło do tego, żeby go za-
gniewany Woiewoda z moſtu zrzucić nie kazał; atoli po iego odiezdzie
opłonąwſzy, liſt przepraſzaiący do niego napiſał, y ſto czerwonych złotych
na drogę przeſłał; Skarga pieniądze mu nazad odeſłał, a urazę ſwoię zu-
pełnie dla Boga darował. W Rzymie ſtanął w roku 1568, w mieſiąc po
śmierci S. Staniſława Koſtki, to ieſt w Wrześniu, a do Zakonu Societatis
od S. Franciſzka Borgiaſza przyięty, w naſtępuiącym roku, w dzień Oczy-
ſczenia Matki Boſkiey. Na pierwſzym zaraz wſtępie, na poniżenie ſiebie
ſamego, dwie rzeczy uczynił. Pierwſza, brodę według zwyczaiu tamtych
czaſow Prałatom świeckim, noſił ſubtelną y przydłużſzą, tę że mu było trze-
ba przyſtrzydz, począł ſię nieco trwożyć, ale potym zawſtydziwſzy ſię tey
pokuſy, ſam, bez żadnego kſztałtu, nożyczkami odciął, ſpytany o przyczy-
nę, odpowiedział, żeby mię czart, iako iuż był począł, nie miał za co trzy-
mać. Druga: Dane ſobie melony, z ſkorki nieobłupiwſzy, żeby ſie był za
proſtaka udał, iadł ze wſzyſtkim: co poſtrzegſzy Rektor, a boiac ſie o iego
zdrowie, kubek dobrego wina wypić mu kazał; on żeby był utaił cnotę
ſwoię, żartuiąc potym mowił. Jak to dobry ſpoſob, żebyś dobre wino
pił, melony ieść z łupinami. Do takowych początkow, gorętſzy co dzień
przydaiąc poſtępek, w pilnym gruntownych cnot ćwiczeniu nowicyat od-
prawił, y śluby zakonne uczynił; a potym nieco zabawiwſzy na Watykań-

ſkiey u S. Piotra Penitencyaryi, do Polſki na żniwo Boſkie odeſłany ieſt, w roku 1571. Powrociwſzy z Rzymu, trafiło mu ſię bydz we Lwowie, tam do Kánonikow, między ktoremi był przedtym czas nieiaki, przyſzedſzy, w poł izby poklęknąwſzy, z przeſzłego w onym zgromadzeniu życia winnym ſię dawał, y odpuſczenia proſił: zadumieli ſię na tę iego pokorę wſzyſcy, zwłaſzcza że wiedzieli, iak chwalebne y pożyteczne ludziom życie między niemi prowadził. Naypierwey tedy w Pułtuſku y w Wilnie gorące kazania do ludzi miewać począł, z wielką chęcią od wſzyſtkich gromadnie ſię do niego ciſnących, słuchany: w ſześć lat potym od wſtąpienia do Societatem, profeſſyą tegoż Zakonu uczynił: daley przez kilka lat, to w Inflanciech, to w Białey Ruſi, częścią z Kardynałem Xiążęciem Radziwiłem, Gubernatorem na tenczas Inflantſkim, częścią z Krolem Stefanem Batorym, katolicką wiarę, iuż od kilkadzieſiąt lat upadłą, dzwigał y wkorzeniał, Collegia w Wilnie, Rydze, Derptcie, y Połocku, a przedtym w Jarosławiu zakładał, y rządził; Vice Prowincyałem był, raz w roku 1579, drugi raz 1587. W roku 1584. do Krakowa przybył, gdzie przez całe cztery lata, bardzo pożytecznemi kazaniami katolikow w wierze świętey umacniał, pomnażał nabożeństwo, y ugęſzczanie do Sakramentow SS, zapalał do cnot y doſkonałości Chrześciańſkiey. Pod ten czas y Dom Profeſſow przy S. Barbarze, przy iego induſtryi, uſtanowiony, y Nowicyat przy S. Sczepanie ufundowany. Bractwo także Miłoſierdzia w Krakowie, iego ieſt wynalazkiem, ktoremu uſtawy opiſał. Toż ſamo w Wilnie, w Lublinie y w Warſzawie założył, a nad to y Bractwo S. Łazarza, na zbieranie y opatrowanie leżących po ulicach ubogich, ſzpital na to przez ludzie znaczne zbudowawſzy. Między temi koło duſz ludzkich zabiegami, za Kaznodzieię krolewſkiego od Zygmunta III wezwany, przez lat dwadzieścia y cztery, godnie tę funkcyą odprawował: a naprzod młodość tego Krola tak miarkował świętemi perſwazyami, że żył bez zakału: potym wyperſwadował mu, że krzeſła, ktore przedtym dyſſydentami zagęſzczone w Senacie były, iuż daley z heretykow ledwo kogo miały, toż mowić y o innych Urzędach Koronnych, ktorym procederem, wielu ſię nazad do prawowierney wiary ludzi zacnych wracało; ale naylepiey, co tą Apoſtolſką pracą pożytku ſzukał, wyraził ſamże Skarga, w przemowie do Zygmunta III, na początku kazań iego położoney. Kazania zaś iego nie ſubtelnościami albo słowkami upiękrzonemi zagęſzczone, ale ſamą prawdą na Piśmie Swiętym y gruntownych racyach zaſadzoną, tchnęły, nic ſię nie oglądaiąc na naywyżſzą kondycyą ludzi, albo słuchacza tłumem do ſiebie naciśnionego. Poſpolicie zaś gotuiąc ſię na kazanie trzech rzeczy zażywał, modlitwy, umartwienia, y pilności, bo po trzy albo pięć dyſcyplin czynił przed kazaniem, y pewne na to złożone modlitwy odprawował. Y ſzczęścił mu Bog iego prace, bo nietylko z proſtego gminu, ale też ſiła z przednieyſzych ludzi Bogu y kościołowi pozyſkał, a między niemi Prokopa Sieniawſkiego Marſzałka W. Koron, Hieronima Goſtomſkiego Woiewodę Poznańſkiego, Mikołaia Kazimirſkiego w roku 1598. Erneſta Weibera sławnego Woiownika, Podſkarbiego Koronnego, także Adama Kopichiuſza, Chryſtyana Franchen, Miniſtrow heretyckich, wiele zacnych Dam, Dworzan, żołnierzy, y inſzey kondycyi ludzi na lepſze życie wprawił, Nowokrzczeńcow, Tatarow, Żydow do Chrztu Swiętego przyprawił: wiele niezgod y bliſkich krwie rozlania, to powagą ſwoią, to radą, uſpokoił. Schizmatykom do iedności z kościołem Rzymſkim ſiła dopomogł, to kazaniem na Synodzie w Brześciu Litewſkim, do nich mianym, to u Kro-

to u Krola, uproſiwſzy im wiatyk na drogę do Rzymu, y liſty z zaleceniem. Oſobliwiey iednak heretykom murem ſię stawiał, ten gorliwy Kaznodzieia, zamachy ich na wiarę katolicką niſzcząc, konfederacye wątląc, błędy y zdrady wytykaiąc, w nadgrodę tego odbierał od nich kalumnie, ktore drukiem po świecie roznieśli, słowa uſzczypliwe, ba y pogębki, bo ieden z nich na drodze ſię z nim potkawſzy, koniem na niego przytarſzy, policzek wyciął, o co gdy drudzy katolicy, żeby był karany, nalegali; on go od wſzelkiey kary odproſił; toż mu ſię doſtało y od złych katolikow: bo gdy na rozrutne dziedzictwa Chryſtuſowego na zbytki ſzafowanie, zelował, ſynowiec tegoż idącemu z ambony Skardze, dał w gębę, na co on tylko owe Chryſtuſowe słowa powiedział, Jeżelim zle mowił, day świadectwo o złym: y trzeci raz od dworzanina pewnego, ktorego od gardła u Krola wyżebrał, za ten exceſs. Tak zaś żył przy dworze, iakby w komorce zakonney, w niwczym zwyczaiow zakonnych nie mieniąc, ani odſtępuiąc, ſkromność, pokora, poſtuſzeńſtwo Starſzym, bogomyslność, codzień w nim rosły: ktore cnoty iak go Bogu przymiliły, z niektorych punktow poznać, a naprzod w Krakowie w dzień S. Cecylii, gdy Mſzą Swiętą ſprawował, za przyczyną teyże Męczenniczki, wziął przedziwną pewność, y oſobliwe z nieba oświecenie, około ciała y krwie Pańſkiey w Nayś: Sakramencie, y słyſzał głos wnętrzny do ſiebie taki. Daięć zaſtawę albo zadatek miłości moiey ku tobie. Przyimuię cię w iedność ciała mego, żebyś był członkiem moim, y częścią odemnie nierozdzielnie nie odłączoną. Czynię cię Uczeſtnikiem dziedzictwa mego: bierz inweſtyturę, a wypełnię com obiecał. Daięć ten wiatyk, albo ſtrawne podrożne, bież, maſz pokarm pracuy, maſz pocieché nie roſpaczay, ani bądź ſmutny y nieſpokoyny. Potym gdy Xiądz Piotr w Warſzawie na ciężką chorobę y gorączkę zapadł, pokazał mu ſię widomie w ſamo południe w wielkiey iaſności X. Stanisław Warſzewicki Jezuita, zmarły w roku 1591: y mowi do niego. A czemu nie proſiſz o lat dzieſięć życia, ale tylko o rok ieden, tak albowiem ſobie proſił u Boga, żeby był mogł dokończyć niektorych piſm ſwoich, to wymowiwſzy zniknął, a Skarga potym dzieſiątego roku umarł. W roku także 1610, gdy go kamień bardzo trapił, wzywał na pomoc S. Franciſzka z Paule, ktory mu ſię stawił wraz z S. Ignacym de Loiola, mowiąc do niego, Przyſzliśmy Pana proſić za zdrowie twoie, na co on. Nie chodźcie, bom ſię zupełnie zpuścił na iego wolą Nayświętſzą. Gdy zaś był w Wilnie Rektorem, pokazał mu ſię brat ieden tegoż Zakonu (ten rzemieſłem Mularz, rodem Włoch, maiąc iuż zaręczoną ſobie oblubienicę, wſtąpił w Polſzcze do Zakonu Societatis, gdzie tak pilno y uſilnie pracował, że od wapna y ciężkiey owey pracy, ręce mu ſię krwią oblewały, zachęcał go do takiey roboty częstokroć X. Skarga, obiecuiąc mu w niebie nadgrodę) teyże godziny ktorey z ciała wyſzedł w Kamienolochy, cztery mile od Wilna będącemu Skardze, z rękami zbytnie iaſnemi, mowiąc do niego: Otoż Oycze wziąłem zapłatę w niebie, ktorąś mi obiecywał za pracę moię. Prorockim duchem zdał ſię bydź od Boga obdarzonym. Długo pracował koło iednego z wielkich Panow, żeby go był od Luterſkich błedow do wiary katolickiey nakłonił, ale gdy niemogł zaciętemu nic wyperſwadować, tak mu na koniec powiedział. Przyidzie prawi czas, kiedy przyznaſz to wſzyſtko, cokolwiekeś odemnie o prawdzie katolickiey słyſzał, ale nierychłym, y niepożytecznym iuż daley wyznaniem. W kilka czaſow potym, gdy kollekcye ośmdniowe X. Skarga odprawia, w ſamo południe w dzień wypogodzony

 gwał-

gwałtowny iakiś wicher, około okien komorki iego powſtał, a z niego głos bardzo ſtraſzny y płaczliwy, uſłyſzał: X. Skarga, Xże Skarga, prawda, prawda wſzyſtko, cokolwiekeśmi o wierze radził; ale biada mnie, biada mnie. Oſtatnie te narzekaiącego słowa, długo słyſzane y powtarzane były, a coraz to daley, aż nakoniec iakby za odległością mieyſca uſtały: predko potym wziął Piotr wiadomość o śmierci tego Pana, a prawie teyże godziny, ktorey głos ten iego słyſzał. Rad widział obrazy choć mniey koſztowne, ale przyſtoyne, inſze zaś ſzpetne, czy malowaniem, czy rzeźbą, do ognia rzucał. Czyſtość ſumnienia tak w nim wielka była, że mu y bies z piekła nie miał co zarzucić; raz albowiem gdy go X. Skarga z opętanego wyganiał, mowił do niego diabeł, Day mi pokoy, bo powiem to na ciebie, czegoś ſię ty nigdy nieſpowiadał: gdy na to pozwolił Skarga, aż on, otoś prawi cudzą miotłą bez dozwolenia komorkę twoię zamiatał: ale ani ludzka gęba, lubo przy dworze zoſtaiącemu, nic takiego, coby z zakałem iey było, nie zarzucała nigdy. Uboſtwo zakonne wcale zachował w odzieniu, w komorce, y lubo łaſka Krolewſka ſiła mu poddawała, przyiąć iednak nie chciał, coby uboſtwu Zakonnemu nie służyło. Nakoniec laty y pracą uſtawiczną ſtargany, uproſił ſię ode dworu, lubo nie bez trudności; w roku tedy 1612, w ſam dzień Wielkonocny pożegnawſzy Krola, Senat, y wſzyſtkie ſtany, na Kazaniu, a na mſzy kommunią dawſzy Kroleſtwu oboygu y Władyſławowi Krolewicowi, bo tego od niego żądali za oſtatnie błogosławieńſtwo, z żalem wſzyſtkich do Krakowa zaiachał, gdzie w Collegium S. Piotra, do ktorego fundacyi był powodem Zygmuntowi III, iuż wolny od dworſkich zgiełkow, tym pilniey ſię do Boga Stwórcy ſwego gotował, im bardziey uſtaiące coraz w ſobie ſiły y zdrowie widział; zrazu wprawdzie codzień Mſzą święta miewał; ale za wzmagaiącą ſię chorobą, gdy nie mogł przyść do tego, codzień kommunikował, z wielkim ſerca przygotowaniem y ukontentowaniem, aż też w dzien Przenieſienia S. Staniſława Biſkupa, ſwego Patrona oſobliwſzego, to ieſt 27 dnia Września, wieku ſwego 76. w roku 1612, wnętrznemi tylko affektámi, z Bogiem ſię cieſząć, gdy mowa uſtała, temuż Bogu w miłym pokoiu ducha oddał. Ciało iego tamże złożone; na pogrzebie naciſk był wielki, nawet y wielkich Panow, Kazanie miał X. Fabian Birkowſki Zakonu Kaznodzieyſkiego Teolog y Kaznodzieia krolewſki, założywſzy ſobie słowa owe: Powſtał Eliaſz, a słowa iego iako pochodnia gorzały, ktore potym do druku podał. Barbara Langa, wielkiemi łaſkami od Boga wsławiona, widziała go, w kilka lat po śmierci, w Biſkupim ſtroiu y z paſtorałem w ręku, ale bez Infuły, a to dla tego, iako iey powiedział, że zá żywota ſwego Paſterſki urząd przed całym Polſkim kroleſtwem odprawował. Piſali o nim *Pruſzcz w Fortecy fol. 201, Starowol: in Hecaton: elog: 98, Zycie iego wydane od iednego z naſzych 1661 Cracov: po łacinie: drugie po Polſku 1694 in 12. Bibliot: Societ:* W druku ſą te iego Xiąſzki po łacinie, 1mo. *Pro Sacratiſſima Euchariſtia contra hæreſim Zwinglianam. Vilnæ in 8vo 1576,* 2do. *Artes duodecim Sacramentariorum, contra Andream Volanum, in 4to Vilnæ 1582, na końcu ieſt Appendix de Contradictionibus & antilogiis Calviniſticis Volani.* 3tio. *Septem Columnæ, quibus fundatur Eccleſia Catholica, ſeu de Sacramento altaris, contra Zwinglianos & Calviniſtas, naprzod po łacinie a potym po Polſku wydane 1582 Vilnæ in* 8vo. 4to. *Upominanie do Ewangelikow, y do wſzyſtkich ſpołem nie katolikow, iż o zakazanie zborow gniewać ſie, y nic nowego y burzliwego zaczynać nie maia, 1592 in 4to Poſnan. Przydał do tego przeſtrogę, o zachowaniu ſię z heretyki,* 5to. *Na treny y lament Teofila Orsologa, do Ruſi przeſtroga, Cracov: in 4to 1610, to ieſt, Odpis Melecyuſzowi Smotryſkiemu.*

6to. *Zawſtydzenie nowych Arryanow, y wzywanie ich do pokuty, 1608. in 4to Cracov: Przydał Kazanie o S. Troycy.* 7mo. *Wtore zawſtydzenie Arryanow, przeciw Moſkorzewſkiemu, to ieſt odpowiedź na Znieſienie Zawſtydzenia, 1608 Cracov: in 4to.* 8vo. *Proceſs konfederacyi, in 4to 1595, ſuppreſſo nomine, kedy rożnemi dowodami zbiia Confæderationem Diſſidentium de pace Religionis, od niektorych wſzczeta w roku 1573, y znowu toż ſamo, ale obſzerniey, in 4to 1596, pod tytułem: Proceſs na konfederacya, z poprawa, y odprawa przeciwnika, ktory ſie ozwał, ganiac wywody przeciw tey konfederacyi, ktoremi ſie ona słuſznie umarza, y 1600, in 4to Cracov:* 9no. *Dyſkurs na konfederacya, in 4to Cracov: 1607.* 10mo. *Wzywanie do iedney zbawienney wiary, Vilnæ 1611 in 4to.* 11mo. *Wſiadane na woyne kazanie, kiedy Zygmunt III do Inflant z woyſkiem miał wſiadać, in 4to Cracov. 1602.* 12mo. *Wzywanie do pokuty Obywatelow Korony Polſkiey, 1610, in 4to Cracov: & 1688 in 4to Varſav:* 13tio. *Na artykuł o Jezuitach, Ziazdu Sendomirſkiego, czytany w Wiślicy, reſpons, 1606 Cracov: in 8vo.* 14to. *Synod Brzeſki, y iego obrona, Cracov: in 4to 1597.* 15to. *Proba Zakonu Societatis JESU. Cracov: 1607 in 8vo.* 16to. *Areopag, to to ieſt wykład słow S. Apoſtoła, ktoremi, w Areopagu Trybunaliſty Pogańſkie w Atenach, do uznania iednego prawego BOGA, namawiał, in 4to Cracov: 1609.* 17mo. *O rzadzie y iedności kościoła Bożego, pod iednym Paſterzem, y Greckim y Ruſkim, od tey iedności odſtapieniu, in 8vo Cracov: 1590.* 18vo. *Bractwo Miłoſierdzia, to ieſt kazanie o Miłoſierdziu y zaleceniu y przedſiewzięciu Bractwa tego; przydane ſa tegoż Bractwa powinnosci y porzadki y czytania z Piſma S, z Doktorow y z Zywotow Swietych, o Miłoſierdziu y Jałmuznie, in 4to Cracov: 1598.* 19no. *Zołnierſkie nabożeńſtwo, to ieſt nauki, modlitwy, y przykłady do tego, Cracoviæ 1618 in 8vo, 2da editio, y 1608 in 12 Cracov. y 1677 in 8vo Poſnan.* 20mo. *Dziekowanie kościelne za zwycieſtwo Multańſkie, 1600 in 4to.* 21mo. *Pokłon Panu BOGU Zaſtepow za Zwycieſtwo Inflantſkie, 1605 in 4to Cracov:* 22do. *O czterech końcach oſtatnich żywota ludzkiego, przetłum: z Łacinſkiego, Franciſzka Coſtera S. J. 1606 in 12 Cracov:* 23tio. *Juliuſza Faciego S. J. o umartwieniu nieporzadnych paſſyi y ſkłonnościach; przetłum: z łacińſk: na Polſkie, 1604 Cracov: in 8vo.* 24to. *Meſſyaſz nowych Arryanow według Alkoranu Tureckiego, in 4to 1612 Cracov: ále te praca drudzy Marcinowi Łaſczowi S. J. przypiſuia.* 25to. *Poſſevinus Apparatûs Sacri, tom: 3, ſub litera P, powiada, że piſał 1604 Commentarios in Canticum Canticorum, & in Proverbia Salomonis, y Starowol: in Hecaton: piſze, że Biblia, notis ad marginem appoſitis, illuſtraverit.* 26to. *Zywoty Swietych Starego y nowego Teſtamentu, na każdy dzień przez cały rok: przydane ſa duchowne obroki y nauki przeciw kacerſtwom, in folio, ktore ieſzcze za żywota iego ośm razy z praſy drukarſkiey wychodziły, a po iego śmierci, daleko wiecey razy, oſobliwie 1615, 1619; 1626, 1644, w Krakowie, w Poznaniu potym, y indziey kilka razy.* 27mo. *Roczne dzieie kościelne od Narodzenia Pana Jezuſa Chryſtuſa, wybrane z Rocznych dzieiow Ceſara Baroniuſza Kardynała, 1603 in fol: Cracov: y 1607 in fol: Cracov.* 28vo. *Kazania na Niedziele y Swięta całego Roku, 1595 in fol: Cracov: y 1597 y 1609, editio 4ta, y 1618 tamże; przydane ſa do tego niektore inſze Kazania, ktore potym po Łacinie przełozył Jan Pieniażek Woiewoda Sieradzki, y Innocentemu XII Papieżowi przypiſał, w roku 1691.* 29no. *Kazania o ſiedmiu Sakramentach kościoła S. katolickiego, do ktorych przydane ſa kazania przygodne o rożnych nabożeńſtwach, wedle czaſu, Cracov: in fol: 1600. Tam* krom innych iuż wſpomnionych wyżey, ſą te: *Bractwo S. Łazarza, Kazania pogrzebowe, y na czterdzieſtogodzinne nabożeńſtwo.* 30mo. *Na Moſkiewſkie zwycieſtwo, kazanie dzieki P. Bogu 1611, Cracov: in 4to.* Krom tego do Zywotow SS. przydał *o Meczennikach w Anglii, Francyi, życia niektorych z Zakonu Societatis JESU, życia SS, Kazimierza y Jana Kantego. Pruſzcz w Fortecy* przydaie, że te palce, ktoremi piſał tak pożyteczne Kościołowi Bożemu

Xiążki, za iego czaſow ieſzcze całe były: iak wiele zaś uczynił dyſcyplin pod ten czas kiedy piſał te Xięgi, zoſtała po iego śmierci konnotacya, iako y liſty Piotra Cottona S. J. Teologa, y kaznodziei niegdy ſławnego u Krolow Francuſkich. To też tu przydać ſię może, że dwie świece ſwoiey pracy poſtał wkrotce przed śmiercią ſwoią, iednę do Częſtochowy, druga do Nowicyatu naſzego w Krakowie, do Obrazow Matki Boſkiey, ktore prawie tegoż momentu dogorzały, ktorego y Skarga żyć przeſtał. Staniſław Skarga żył także w Zakonie naſzym, a Władyſław umarł w Nowicyacie naſzym roku 1597.

*POWIERSKI w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Chroślic, Ludwik 1648. Samuel Powierſki Pułkownik Krolewſki, y Staniſław 1674.

POWODOWSKI *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Powodowa *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov. 1598.* Wawrzyniec Powodowſki ſtarożytney pobożności człowiek, umarł w roku 1543, po śmierci przez rok cały pokazywał ſię, y o rzeczach przyſzłych ku zbudowaniu przepowiadał; o czym iego nadgrobek w katedrze Poznanſkiey *od Starowol: in Monum: fol: 462* wypiſany, tak mowi, *Poſt obitum, anno integro piis ac fatidicis apparitionibus admirabilis*, zoſtawił krom innych, dwoch ſynow, Jana y Hieronima. Z tych Jan Scholaſtyk Poznańſki, Kanonik Gnieźnieńſki, Sekretarz krolewſki 1569, z temi tytułami podpiſał liſt Zygmunta Auguſta *Infeudat: in Ducacum Pruſſiæ*; był potym Proboſzczem Poznańſkim, w roku 1573, z Synodu Piotrkowſkiego naznaczony na rozſądzenie ſpraw kommiſſoryalnych, *Acta Synodi cap: 33.* Tak Oyczyźnie, iako y kościołowi dobrze zaſłużony Prałat, *Sede Vacante* był Adminiſtratorem tak Arcybiſkupſtwa Gnieźnieńſkiego, iako y Biſkupſtwa Poznańſkiego, z pochwałą dobrze odprawionego urzędu. Z Gnieźnieńſkiey Kapituły na Seym Warſzawſki w pewnych ſprawach poſtany, w roku 1587, doſzedł prac ſwoich terminu przez śmierć pobożna, w katedrze Poznańſkiey, kędy kaplicę iednę ozdobił, pogrzebiony: *Starowol: in Monum:* Hieronim naprzod Archidyakon Kaliſki, potym Archiprezbiter w Krakowie u Panny Maryi w rynku, Kanonik Gnieźnieńſki, Krakowſki, y Poznanſki, *Reſcius epiſt: 26, lib: 1, Starowol: in Monum: fol: 462:* z Synodu Prowincyalnego Piotrkowſkiego, poſelſtwo odprawował do Krola Stefana w roku 1577, *Acta Synodi cap: 37*; a wtenczas zaraz odwiozł kontrybucyą duchowieńſtwa, na Synodzie tymże nakazaną y złożoną na żołnierza, *Solicovius, Biel: fol: 746.* Collegio naſzemu Poznańſkiemu, przy pierwſzych początkach iego, dobrze czynił, y czterech z młodzi na naukach ſwym nakładem trzymał, OO Karmelitom Boſym hoynie do fabryki kościoła S. Michała dopomagał, *Pruſſcz in deſcript: Cracov:* zſzedł z tego świata w roku 1613, w Krakowie w rynku, z nadgrobkiem pochowany. Był Kaznodzieią ſwego czaſu zawołanym, Prałatem uczonym, ktorego te piſma widzieć mi ſię doſtało. 1mo. *Weryfikacya dyſputacyi wtorey Smigielſkiey, in 8vo 1594 Poſnan:* 2do. *Pochodnia, kościoł Boży prawdziwy, in 8vo C. D.* 3tio. *Wedzidło na ſproſne błedy y bluźnierſtwa, Aryanow 1582 in 4to C. D,* 4to. *Kazania niektore, o ſſczerym ſłowie Bożym, y o Wieczerzy Pańskiey, in 4to 1678 C. D.* 5to: *Chriſtologiæ, ſeu ſermonum de Chriſto pars prior, ſunt Conciones de Infantia Chriſti, in 4to C. D,* 6to. *Pars 2da, Geſta Chriſti complectens, 1604. Cracov: in 4to.* 7mo. *Sermones de Reſurrectione Chriſti, in 4to 1610.* 8vo. *Speculum Clericorum*, iako świadczy *Hiſtoria Domus Profeſſ: Cracov:* 9no. *Agenda, ſeu Ritus Sacramentorum Eccleſiaſticorum, ad uniformem Eccleſiarum per univerſas Regni Pol: Provincias, officio Romano conformati, & ex decreto Synodi Petricov: editi 1591 in fol: Cracov:* 10mo. *Vita Thomæ Zieleńſki, anno 1585 mortui. Starowol: in centum Scriptor: Polon: fol: 38,* ieſzcze te iego Xiążki rachuie. *Inſtructionem*

ctionem Confeſſariorum, Doctrinam circa agonizantes, Manuale Sacramentorum, Sermones de ſacerdotali dignitate. Cathechiſmum Polonicum, *Indicem Bibliorum, Liturgiam, de B. MARIA Czeſtochovien: De Sacramento Euchariſtiæ Poſnaniæ invento, De S. Caſimiro, Precationes annuas, Sermones in obitum Regis Stephani, aliaq; minutiora. Reliquit verò inter alia MSpta. ſermones de Dominicis, deq; Sanctis per annum, De B. M. Virgine, De Solemnitatum Eccleſiæ cerimoniis, Deq; variis ritibus Catholicorum.* Tamże tak o nim mowi, *Uſus eſt inter alios præceptore Hannibale Roſelio FF. Minor: de Obſerv:* Profeſſo, *& ad S. Bernardinum Cracoviæ Studii Regente, quem ita coluit ob ingenii præſtantiam & amavit, ut tredecim ejus in Mercurium Triſmegiſtum tomos, ingenti ſumptu & cura, additis etiam ſuis præfationibus, in lucem daret: ipſe imitatus eum in ſcribendo, diſputando, illuſtrandoq; obſcuriores Bibliorum ſcripturas. Et cum paſſim videamus, eos, qui in ſapientiæ ſtudiis, atq; in cæleſtium, ac divinarum rerum inveſtigatione, excellant, ad res publicas, civileſq; tractandas, minus aptos eſſe; utramq; laudem Hieronymus felici ac in omnes partes facili ingenio ſuo adeptus eſt, ut qui Secretarii titulo decoratus, & in aula multa negotia ſtrenuè peregit, & in Eccleſia Dei, zelo pietatis ductus, magno cum tædio & labore libros Eccleſiaſticos reformavit, cui ad egregiam doctrinam, & præſtantem Sacrarum rerum ſcientiam, miram natura addiderit eloquentiam &c.* Reſcius Opat Jędrzeiowſki zowie go *Utilem in Vinea Domini Operarium Epiſt: 15 lib: prior: a Epiſt: 26.* Xiąſzkę iego Wedzidło chwaląc, mowi, *Ex illo tuo pleno eruditionis calamo.* Jakuba Powodowſkiego, y dobra iego Xiążenice wſpominaią *Konſtytucye 1613 fol 27*, z nadzieią pozwolenia cła.

POWSINSKI *herbu Ciotek*, piſzą ſię z Powſin. Jędrzey ſyn Wigandow, dziedzic na Powſinie, Woiewodą był Mazowieckim, od ktorego potomkowie byli za czaſow Paprockiego, Powſinſcy Ciołkowie, Zygmunt, Alexander y Krzyſztof, z Pilec y Oſtrołęki ſię piſzą. Alexandrowe potomſtwo na Gutowie dział brali, był Sebaſtyan y Jan ſynowie Mikołaia, y corki, Prażmowſka, Gościſzewſka, Ottonowa Goyſcka, y Giżycka. Alexy ſyn Krzyſztofa Ciołka w Dobrzyńcu, po żenie z maiętności na Sobinach ſię piſał, zoſtawił ſynow Piotra y Hieronima, Z tych Piotr, zoſtawił Jędrzeia, Franciſzka y Krzyſztofa, Czerniakowſką, Pęcherſką, Suſzczyńſką. Hieronim ſyn Alexego, także ſię piſał z Pilce. Jozef Powſińſki miał za ſobą Dorotę Káimirownę. Bartłomiey, na dworze Klemenſa VIII Papieża, ieſzcze kiedy tu w Polſzcze był legatem, wychowany; z Kanonii Lateraneńſkiey y Krakowſkiey, Opatem Jędrzeiowſkim wywyżſzony, w zawiłych intereſſach całego Chrześciańſtwa, poſelſtwo ſprawował, do Henryka IV Krola Francuzkiego, z wielką pochwałą, y do Zygmunta III Krola Polſkiego, a gdy Klemens umarł, od tegoż Zygmunta wyſłany w legacyi do Pawła Papieża, y do Neapolitańſkiego kroleſtwa, wſzędzie ſię z przezornego dowcipu obrotem popiſał, zkąd powracaiąc, przenioſł ſię na wieczny pokoy 1622, wieku ſwego 54, *Starowol: in Monum:* Matce ſwoiey Barbarze nadgrobek w Krakowie u Wſzyſtkich SS. wyſtawił: w Rzymie zaś *in Thermis Diocletianis* kaplicę S. Brunona reſtaurował 1620; Synowiec iego Sebaſtyan miał za ſobą Agnieſzkę Minocką, ſynowica zaś iego za Mikołaiem Miłowſkim była.

*POZARZYCKI w Mściſławſkim Woiewodztwie. Genealogia Ogińſkich na mappie ſztychowana, od Jedynowładzcow Ruſkich początki tego Domu zaſiąga, gdzie powiada, że Teodor Xiążę Siewierſkie, od Włodzimierza Monarchy Ruſkiego idący, miał dwoch ſynow, Jędrzeia y Iwana, od Jędrzeia poſzły te Xiążęce Domy, Pozarzyckie, Starodubowſkie y Paleckie. Jan Pozarzycki Cześnik Mściſławſki 1674. Eliaſz towarzyſz Pawła Sapiehy

Woiewody Wileńskiego y Hetmana, *Constit: 1677.* Hieronim, ale go Potrzyzycki piszą, w Orszańskim 1674. Kazimierz 1700.

Pozniak herb.

NA tarczy w czerwonym polu, powinien bydz mąż, strzałą w poł z lewego boku na ptawy, postrzelony, na hełmie trzy piora strusie, tak go opisuie *Ms. X. Koiałow:* pieczętuią się tym herbem Poźniakowie w Xięstwie Litewskim. *Z* tych Jan Franciszek, naprzod Pisarz Dekretowy Litewski, a potym Pisarz Ziemski y Podwoiewodzy Wileński, posłował na Seym 1661, zkąd był delegowany na Trybunał fiskalny Litewski, *Constit: fol: 4:* mizernie zabity w roku 1666, syn iego Alexander Antoni 1674. Brat zaś stryieczny, sławny woiownik w rożnych okazyach, osobliwie z Czarnieckim w Danii, Stanisław Pozniak Starosta Lachowski 1674. Jan miał za sobą Teressę Lissowską, z tey było dwie corki, y synow czterech, Jan, Stanisław, Sebastyan, y Stefan. Jan Poźniakowski Rector Nowicyatu Wileńskiego w Zakonie naszym 1710, y Collegii Pułtuskiego.

POZOWSKI *herbu Dębno* w Woiewodztwie Sendomirskim. Stanisław Pozowski Pisarz Ziemski Sendomirski 1587, w ktorym roku posłował na konwokacyą y koronacyą krolewską, *Constit: fol: 440,* chwali go *Paprocki* z wielkiey nauki, y miłości ku Oyczyźnie. Mikołay z Seymu 1619 Poborca w Sendomirskim, *Uniwersał Pobor:* Jan 1632. Stanisław miał za sobą Annę Brzezińską, ale z nią *sterilis.*

PRACKI w Ziemi Warszawskiey. Adam Pracki 1632, Sebastyan Podstoli Warszawski 1648, a potym Sędzia Ziemski Warszawski, z Seymu Coronat: Kommissarz 1676, *Constit: fol: 36,* Franciszek y Tomasz 1674.

PRĄDZENSKI *herbu Grzymała* w Wielkiey polszcze. Maciey Prądzeński Kasztelan Przemęcki, zpłodził syna Jedrzeia, ten Hieronima, ktorego z Anny Gwiazdowski herbu Bogoria, było dwoch synow, Hieronim y Alexander. Zygmunt

Zygmunt Prądziński 1632 w Brzeskim Kuiawskim. Jakuba Prądzeńskiego, Gnieźnieńskiego, Poznańskiego, Łęczyckiego, Łowickiego Kanonika, zmarłego w roku 1600, wypisał nadgrobek z katedry Poznańskiey, *Starowol: in Monum:* gdzie mu tę pochwałę przydaią; że był *magnæ indolis, in Repub: publicis muneribus prudenter perfunctus.*

PRASKI *herbu Nieczuia* w Sendomirskim Woiewodztwie pod Radomiem.

PRATKOWSKI *z Rakowic.* Elżbieta Pratkowska Kobierzyckiego małżonka.

Prątnicki herb.

TRzy roże na tarczy tak ułożone bydź powinny, że dwie z nich na spodzie, iedna podle drugiey, trzecia na gorze nad niemi we srzodku, pod rożami rzeka płynie, pod ktorą dwa krzyże podle siebie: takim ich herb widział w dedykacyi pewney Xiązki, Tomaszowi Prątnickiemu Proboszczowi katedralnemu Lubawskiemu, *Vicario in Spiritualibus & Officiali Generali Gnesnensi,* w roku 1683. Jedrzey Prątnicki w Ziemi Łomżyńskiey 1632. Michał, Jan, Antoni w Xięstwie Litewskim 1700. Na chełmie tego herbu trzy piora strusie bydź powinny.

Prawdzic herb.

LEw żołty powinien bydź z czerwonego muru niby wychodzący, tak, że go tylko połowę widać, a ogona do gory zadartego część, całym sobą w lewą tarczy obrocony, w przednich łapach, z ktorych lewa gorą, prawa spodem, trzyma koło żelazne, albo Prawdę, iakie więc na stołach stawiaią, z hełmu y korony takiż Lew

wypada, tylko że go trochę więcey widać, niżeli na tarczy; tak go opiſuia: *Paproc: w Gniazdzie fol:* 1051, *y* 1187, *O herb: fol:* 491, O*kol: tom: 2 fol:* 496, *Kleynoty fol:* 73, *Biel: fol:* 178, *Mſ.* P. *Koiał: Poczet herbow* Potockiego. Początek tego herbu poſpolicie naſi autorowie zaſięgaią od Androda rodem z Dacyi, ten u Pana przyoſtrzeyſzego ſłużąc, cięſzko od niego y nieraz zbity, chcąc ſię od nieludzkiey człowieka owego paſſyi, ſalwować, na głęboką w Affryce puſtynią ſchronił ſię, tam, dla zbyt dogorywaiacego ſobie upału, do iaſkini ſię przytuliwſzy, w krotkim czaſie widzi Lwa powracaiącego do teyże iamy, iako do ſwego łożyſka; włoſy od boiaźni na głowie Androdowi wſtawały, ale nad ſwoie mniemanie, łaſkawſzym go doznał: bo Lew młodziana poſtrzegſzy, łaſząc mu ſię grzywą y ogonem, zdał ſię mu proſić, żeby mu nogę, od oſtrego ſkłotą ciernia, uwolnił; na to y nogę zkaleczałą do gory podnoſił, wyrwał oſtrożnie cierniſko Androd, ropę wyciſnął, oczyścił ranę y zawiązał; czego wdzięcznym chcąc ſię pokazać owa beſtya, wypadſzy z iaſkini na obłow, poimaną zwierzyną, wpoł ſię z ſwoim lekarzem dzielił; trzy lata tak karmił ſwego dobrodzieia Lew, aż też Androd ztęſkniwſzy ſobie życie z beſtyami, wyſzedł z puſtyni, błąkaiąc ſię potym po świecie, od Pana iednak ſwego Proconſula Affrykańſkiego, od ktorego był uſzedł, poznany, do Rzymu był odeſłany, tam na Amphiteatrum w oczach całego miaſta na igrzyſka z beſtyami wyſtawiony, czyli raczey iak na pewną zgubę. Pierwſzy na tę ſcenę zpuſzczony Lew, tenże ſam, z ktorym ſię w Affrykańſkiey puſtyni zchował Androdus, ale niedawno tąż przygodą żywo złapany, y do tegoż Rzymu przywieziony. Poznał zaraz lekarza ſwego naieżony Lew, y iako dobroczyńcy ſwemu łaſząc ſię, do nog ſtał, nogi lizał, wſzyſtkę ſwoie poſturę do łaſkawości kſztałtuiąc. Patrzał na to Rzym, y nie mogąc poiąć, zkąd taka w dzikim Lwie ku Androdowi przyiemność, czarnoxięſtwu to przypiſał; przetoż drugą iadowitą beſtią Ryſia na niego zpuſzcza, co poſtrzegſzy Lew, z obłapia-

błapiaiącego ſię Androda rąk wyrwawſzy, ſkoczył do Ryſia, y predko rozſzarpał. Pytany potym Androd, zkądby taka uczynność Lwa ku niemu wzieła ſię, gdy wſzyſtko, co ſię z nim działo, opowiedział; nietylko że życiem darowany, ale w fortunę opatrzony, w herbie Lwa záżywać początł: to *Okol: ex Aulo Gellio lib: 5. cap: 14, Antonio Balingheim S. J. Lib: morum à brutis petita inſtitutio, y inni.* Opiſał też ſamę hiſtoryą, *Labbe in Elogiis fol: 552:* ale że w herbie Androdowi Lwa nadano, żaden krom Okolſkiego nie namienia.

Bielſki fol: 178, inſzą za początek tego herbu, o Lwie, kładzie rewolucyą. Luzytańczyk prawi ieden do Affryki peregrynuiąc, Lwa potkał paſſuiącego ſię z Smokiem, gdy Lew w tey bitwie począł ſzwankować, dzielnością Luzytańczyka, oſtatniey zguby uſzedł; co mu nadgradzaiąc, nietylko że iako pies za nim wſzędzie chodził, ale też y ſwego połowu zwierzyną karmił. W pewney potym potyczce z Maurami, tak raniony Luzytanczyk, że go krew uchodziła: ſtał nad nim Lew y chciał ſwego dobrodzieia ratować, w tym iaſzczurka przypadła, y gdy krew owę łeptać poczeła, Lew rozciął ią nogą, za tą druga przybiegła, ziele iakieś w pyſku nioſąc, ktorym gdy rozciętey iaſzczurki dotkneła, zaraz ią zleczyła: co poſtrzegſzy Luzytańczyk; a iaſzczurki pobiwſzy, ziela owego tylko co do ſwoiey rany przyłożył, zdrow zoſtał. Umarł potym Luzytańczyk, Lew dobywſzy ſię do iego grobu, poty bez pokarmu nad trupem iego rycząc leżał, aż y ſam zdechł. Kładzie *Labbe in Elog: fol:* 554, y trzecią Alexego y ze Lwem z dołu od niego dzwignionym tranſakcyą, ślicznie od ſiebie napiſaną, ale żeby albo temu, albo owemu do herbu z tey okazyi Lew miał ſię doſtać, chyba domyślać ſię kto może, nie co pewnego twierdzić. Piſze daley *Okolſki*, że gdy ieden z potomkow Androda, mąż woienny y dzielny, z Familii Meninow, w Hetruryi, poiął wielkiey fortuny dziedziczkę, ktora ſię murem czerwonym pieczętowała, herb ſwoy w ten kſztałt ułożył, że do muru czerwonego, Lwa ſwego przydał. Nad Rhenem potym niektorzy oſiedli z tego Domu, gdzie y podziś dzień Hrabiowie de Dinhein Lwa z muru zażywaią, z ktorych ieden za Boleſława Krywouſta, ſławą tak wielkiego woiownika uięty, w Polſzcze oſiadł, Jędrzey Dinhein nazwiſkiem, a popiſawſzy ſię temu Panu z wielkim ſercem, zaślubił ſobie, Jana Prawdy, Sędziego Ziemſkiego Goſtyńſkiego, Hrabi na Szczawinie y Trąbkach, iedynaczkę, o czym świadczą Xięgi Ziemſkie Goſtyńſkie, miało to bydz koło roku 1123. Pamiętaiąc zaś na to, zkąd tak wielka fortuna na niego ſpadła, herb żony ſwoiey Prawdę, albo koło żelazne, Oyczyſtemu ſwemu Lwu w łapy złożył. Rozmnożone zatym od niego potomſtwo, od dobr ſwoich, rożnych nazwiſk nabyło, bo na fundacyi kościoła Trąbſkiego w roku 1313, już ſię podpiſali Hrabiowie z Trąbek, inni z Łabiſzyna, inni z Gulczewa, inni z Szczawina. *Mſ: X. Rutki* powiada, że niektorzy z Prawdzicow, nie koło proſte, ale wieniec w Lwich łapach noſzą, ktore więc u dawnych Rzymian, zwyczay był tym rozdawać, ktorzy męſtwem ſwoim przy dobywaniu iakiey fortecy, pierwſi na mury wzkoczyli, z tey tedy okazyi nadany ten herb bydź rozumie, iednemu z odważnieyſzych Kawalerow, za Alexandra Sewera, albo M. Aureliuſza, a z czaſem y do Polſki wnieſiony. *Petraſancta* cudzoziemſkie herby opiſuiac, żadnego podobnego naſzemu Prawdzicowi nie kładzie, lubo wiele takich Domow w nim znaydzieſz, ktore Lwa na tarczy noſzą, iako Emmeorum w Brytannii, Malaſpinow we Włoſzech &c. O polu na tarczy tego herbu niezgadzaią ſię: bo iedni w białym polu, drudzy w niebieſkim, iedni Lwa w prawą tarczy, drudzy w le-

wą,

wą, głową kładą, inni Lwa takiegoż na hełmie, drudzy trzy piora ſtruſie.

Przodkowie Domu tego. Bielſki fol: 283, iako o ſwoim Domu, powiada, że Prawdzicowie, w owey z Edygą Tamerlaneſowym Hetmanem okazyi, mężnie ſtawali. Franko Biſkup Wrocławſki na Sląſku, zwano go inaczey Swanko, po śmierci Zyroſława na tę katedrę obrany, a od Piotra drugiego tego Imienia Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego poświęcony, w roku 1181, ſiedmnaście lat tym kościołem rządząc, poſzedł na wieczny pokoy w roku 1199 *Długoſz w hiſtoryi ſwoiey*. Marcin Woiewoda Brzeſki Kuiawſki w roku 1259, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. Tomaſz z Wązoſza Kaſztelan Słońſki, od ktorego wieś Dziardanowice nazwaną kupił Zbylut Biſkup Kuiawſki, za ſto dwadzieścia grzywien groſzy Praſkich koło roku 1379, *Damal: in Epiſcop: Vladislav: fol: 250*. Piotr Biſkup Poznańſki, z Dziekana Poznańſkiego wſtąpił na tę godność w roku 1253, dłużey ſię iednak nią nie cieſzył nad rok y dwa mieſiące, wſzedſzy do grobu, na Tumie Poznańſkim 1254. *Długoſz in Vitis Epiſcop: Poſnan: y w hiſtoryi.* Jan II tego imienia Biſkup Płocki, nazwiſkiem Wyſocki, Scholaſtykiem był przedtym Płockim, do Infuły ſiła mu pomogła przyiemność y ludzkość ku wſzyſtkim, na urzędzie zaś ſwoim Paſterſkim żył lat czternaście, to ieſt aż do roku 1310, od roku 1296: był Biſkup w bogomyslności y modlitwie prawie zatopiony, karności kościelney oſobliwie na rozwiozłeyſzych dziwnie przeſtrzegaiący; po śmierci w katedrze ſwoiey złożony. *Łubien: Vitæ Epiſcop: Płocen:*

Herbowni.

Arciſzewſki
Bereza
Beſki
Bętkowſki
Biedkowſki
Bieganſki
Bielſki
Bogacki
Bratoſzewſki
Brochowſki
Brudzyńſki
Brzeſki
Bułakowſki
Chrybſki
Ciemniewſki
Cybulſki
Czeczotka
Debołecki
Dębſki
Domiechowſki
Działowſki
Dzwonowſki
Gałęski
Giedziński
Gockowski
Gołębiowski
Gołyński
Gorazdowski
Gorzuchowski
Goski
Goſtomski
Gradowski
Grata
Grek
Gulczewski
Hunowski
Iłowski
Kinicki
Kobylnicki
Konſiadzki
Kruſzyński
Kryski
Kucharski
Kukalski
Kukliński
Kurski
Łaſcz
Latalski
Łayſzczewski
Łaźniewski
Leſzkowski
Łukomski
Lutomski
Makoſiey
Mańkowski
Micowski
Miſiewski
Młocki
Molski
Nieborowski
Nieborski
Nieledewski
Niemiński
Niſzczycki
Noſielski
Obalkowski
Obrociwor
Oryſzowski
Pakoſławski
Pakoſz
Pałucki
Partein
Parys
Piwo
Płocki
Poczernicki
Policki
Poſienicki
Pruski
Radzanowski
Rokitnicki
Rudzki
Rynaczewski
Sarbiewski
Sekowski
Siciński
Sierakowski
Sierpski
Smarżewski
Smitkowski
Sokołowski
Sołohub
Strożewski
Strzałkowski
Szczawiński
Szubski
Szymakowski
Tarzecki
Tomiſławski
Trąbski
Tuczampski
Wierzbowski
Witoſławski
Włodek
Wołczek
Zabicki
Zaiączkowski
Zeleński
Zubczewski

Arci-

Arciſzewſkich herbu Rola w pierwſzym tomie położyłem, Prawdziców opuściłem, z ktorych Tobiaſz Arciſzewſki, miał dwoch ſynow, Krzyſztofa Kaſztelana Przemyſkiego, Staroſtę Kamienieckiego, Generała Artyleryi Koronney, y Piotra Kaſztelana Sanockiego, Staroſtę Pilźnieńſkiego, Pułkownika Krolewſkiego; y corkę Elżbietę za Ezdraſzem Domaradzkim Jaſtrzębczykiem. Ci dway bracia wyſzedſzy potym z Polſki, w cudzych Państwach wielkiemi ludźmi ſłyneli, z ktorych ieden Admirałem był flotty Holenderſkiey.

O Biegańſkich Prawdzicach mowiłem w pierwſzym tomie, tu przydaię z *Koiałowicza*. Staniſław Biegańſki Sekretarz krolewſki, fundował OO Franciſzkanow w Poſtawach, Brat iego Wacław Podlędek Ośmiańſki, ktorego z Rudomianki było pięciu ſynow: Z tych Staniſław y Jerzy młodo bezpotomnie pomarli, Jan w Węgrzech y Inflanciech odważny żołnierz. Piotr Podkomorzym był Połockim, 1654 będąc Reimentarzem pod Głębokim, doſtał ſię Moſkwie w niewolą, w ktorey umarł, zoſtawiwſzy potomſtwo, Wacław z Koniecpolſkim ſłużył.

O Brzeſkich także Prawdzicach piſałem tamże, tu przydaię z *Koiałowicza*. Paweł miał za ſobą Głuchowſką, z ktorey było ſynow czterech. 1. Paweł, ten zpłodził ośmiu ſynow, Jana y Krzyſztofa, obądwa młodo pomarli, Rafała, ten ſię dworſką bawił, Piotra, ten pod Białocerkwią w niewolą Tatarſką wzięty, Malchra, ten od Szwedow pod Kroſnem zabity, Alexandra y Jędrzeia, ci pod Warſzawą polegli, Marcina, ten w młodym wieku umarł: corki tegoż Pawła dwie, Anna była za Jędrzeiem Rychłickim w Lubelſkim Woiewodztwie, y Zofia. 2. Adam Stolnik Pińſki, odprawuiąc poſelſtwo od Powiatu ſwego, do Chmielnickiego Hetmana Zaporowſkiego, umarł, miał za ſobą Zuzannę Jordanownę z Krakowſkiego, z ktorey corkę Kryſtynę wydał za Michała Przeradowſkiego Podſtolego Nowogrodzkiego: drugą żonę miał Cecylią Wòyniankę Starościankę Merecką, z tey ſynow dwoch zpłodził, Jana y Alexandra, y corek trzy, Marcynellę, Marcybellę y Zuzannę. 3. Samuel Cześnik Pinſki, poiął Dawgirdownę z Lidzkiego Powiatu, ta mu powiła ſyna Pawła, y corek trzy, Annę Surynową, Zardecką, y Zofią Laſocina Walentyn Kanonik Płocki, wzwyż mianowanych ſtryieczny. Wawrzyniec Chorąży Wyſzogrodzki, ſyna miał Jozefa, ten zabity w potrzebie z Szwedami pod Warſzawą. Jan Łowczy Wyſzogrodzki. ktorego z Moſtowſkii ſynowie, Jakub y Maciey, y corka Konſtancya Gozdowſka. Jedrzeia Brzeſkiego pięciu ſynow, od Szwedow pobici. Jan Brzeſki Gorny, z Maliſzewſkii miał ſynow, Jana, Macieia y Franciſzka, y corek dwie. Adam, Samuel y Woyciech w Warſzawſkim.

O Gockowſkich piſałem w drugim tomie na ſwym mieyſcu, alem ich herbu Prawdzic nie wiedział. Z tych N. Gockowſka, ſioſtra Antoniego y Jozefa Gockowſkich, była za Mikołaiem Lutomſkim. Są na Krainie.

PRAWECKI *herbu Kościeſza* w Łęczyckim Woiewodztwie. Ci od Zdzychowſkich ſwoię linią prowadzą.

*PRAZMOWSKI *herbu Belina* w Mazowieckim Woiewodztwie. Dom ſtarożytny: z tych naydawnieyſzego czytam Wawrzyńca Prażmowſkiego Woiewodę Mazowieckiego, w roku 1532, a przedtym w roku 1525 Kaſztelanem był Czerſkim, temu Zygmunt I Krol Polſki, na dobrach Moglno, w Xięſtwie Mazowieckim w Ziemi Zakrocimſkiey leżących, za znaczne iego zaſługi, pewną ſummę zapiſał, pokiby mu zaś ta nieoddana była, poty y on y ſukceſſorowie iego, trzymać ią mieli, o czym czytałem liſt tego Krola *in Mſ.*

Petricov: y znowu drugi liſt, w ktorym tenże Krol, naznaczył go Kommiſ-
ſarzem, do exekucyi pewnego przywileiu. Z tego poznać, iak kiedyś
niewinnie ſzczypał w ſwoim *Eques Polonus* dyſkurſie, gdy ten Dom nowym
w Polſzcze nazwał: Znaydzieſz tego Woiewodę y *w Statucie Mazowieckim fol:
66*. N. Prażmowſki miał za ſobą corkę Alexandra Ciołka, *Paproc: o herb: fol:
374*. W roku 1598. świadczą *Konſtytucye fol: 690*, że miał ten Dom prawne
kłotnie o dobra Nieporęt. Jędrzey w roku 1629 poſłował na Seym, zkąd
ſtanął deputatem na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 7*. Jan zaś w roku 1631,
y na też funkcyą deputowany, *Conſtit: fol: 10*, także na konwokacyą 1632. W
ktorym roku, ci podpiſali elekcyą Władyſława IV, Jan Dworzanin krole-
wſki, Jędrzey Skarbnik Warſzawſki, Wawrzyniec, Albrycht, Marcyan, Mi-
kołay, Marcin, Remigian, Otto y Adam. Jędrzey Sędzia Ziemſki Warſza-
wſki 1648. ſyn Podkomorzego Czerſkiego, wnuk Wawrzyńca Woiewody
Mazowieckiego. O Stryiu ſwoim Sędzim Ziemſkim Warſzawſkim, że za-
bity od Wiſkiego, świadczy Mikołay Prymas Koronny. Jędrzey Kaſzte-
lan Warſzawſki, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Zofią
Kożuchowſką, z ktorey ſyn Mikołay, drugi raz z Podlodowſką, z ktorey
ſyn Franciſzek; byli y drudzy czterey tych dwoch bracia rodzeni, Samuel,
Albrycht, Jan y Jozef, y corki, iedna za Zelecheńſkim herbu Jelita, Pod-
czaſzym Wiſkim, druga za Alexandrem Załuſkim Woiewodą Rawſkim, a-
le z ktorey matki urodzeni, niewiem.

Mikołay ſyn Jędrzeia, Arcybiſkup Gnieźnieńſki y Prymas, z lekka
do naywyżſzey poſtępował godności, co mu wyprorokował, naſz Xiądz
Mikołay Lancycy: bo gdy brat Mikołaia Prażmowſkiego Franciſzek, uczył
ſię w Brunsberdze, a wieść płonną o śmierci Mikołaia rozſiano, ten z za-
płakanemi oczyma przypadł do Xiędza Lancycego, na ktorą nowinę wey-
rzawſzy w niebo mąż Apoſtolſki, rzekł do Franciſzka: Nie płacz, brat twoy
żyie, dobrze zdrow, y bądź pewien, że w Polſzcze naywyżſzym będzie
Biſkupem; co potym publicznie zeznawał y nieraz tenże Franciſzek, pre-
zyduiąc w Trybunale Koronnym Piotrkowſkim. *Hiſtor: Coll: Petricov:* W
Rzymie zkończywſzy nauki, z Janem Kazimierzem Krolewicem Polſkim
powrocił do Oyczyzny; już na ten czas w Mikołaiu wydawały ſię piękne
natury przymioty, ktore gdy potym okraſiła, nabyta w rożnych intereſ-
ſach experyencya, gładkość wymowy, rozſądek głeboki, od tegoż Jana
Kazimierza iuż na tronie Polſkim oſadzonego, Referendarzem Koronnym
uczyniony, Opatem Sieciechowſkim y Proboſzczem S. Michała w Krako-
wie na Zamku, Proboſzczem Gnieźnieńſkim y Prezydentem Trybunału
koronnego; a gdy ſię na tych funkcyach znacznie popiſał, po śmierci Ko-
rycińſkiego Wielkiego Kanclerza, że pod tenże ſam czas, Jędrzey Trzebicki,
poſtępuiąc na Krakowſką Infułę, zdał pieczęć mnieyſzą, Mikołaiowi, lubo
Podkanclerzym Koronnym wprzod nie był, zaraz wielką pieczęć oddano
w roku 1658, a w rok potym wziął y Biſkupſtwo Łuckie, z temi tytułami
naznaczony był z Seymu 1662 do piſania inſtrukcyi na pewną Kommiſſyą,
Conſtit: fol: 15. y do traktatow z Moſkwą o pokoy, *Conſtit: fol. 1*. wſzakże na
tę katedrę nie prędzey, dla uſtawicznych y cieſzkich w Polſzcze rewolucyi,
przyſzło mu wiachać, aż w roku 1664, co ſię pokazuie z Panegiryku X.
Kanona S. J. na iego wiezdzie rozrzuconego. Pod ten czas z Krolem Ja-
nem Kazimierzem na Ukrainę do obozu iezdził, kędy iako na kochaiące-
go Oyczyznę ſyna przyſtało, tak radą ſwoią dzwigał iuż upadaiącą, aż też
z Moſkwą pokoy zamknął. Pakta także Oliwſkie z Szwedami ſpiſał, y pod-
piſał

piſał; domową woynę przytłumił, związek rozerwał. Tak zaſłużonemu,
Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, po ześciu Leſczyńſkiego 1666, konferował
Kazimierz, po ktorego abdykacyi, rządził ſzczęśliwie Interregnum, Krola
Michała, y żonę iego Eleonorę Auſtryaczkę koronował, *Vir* (iako mowi o
nim iego nadgrobek w Łowiczu) *conſilio magnus, Eccleſiæ immunitates* (co też
naybardziey umieraiąc bratu ſwemu Franciſzkowi zalecał) *& Patrias leges,
fortiter tutatus, paratum contra Tyrannum orbis Chriſtiani impetum, in ſe à civibus
converſum, fortis ſuſtinuit, ac demùm de invidia victor, malatiam Patriæ reſtituit, tan-
dem morbo pulmonis extinctus Jazdoviæ 1673, 15. Apr: ætat: 56*, cztery herby tamże
widzieć, Belinę, Jaſienczyk, Janinę y Odrowąz. Szczypała go co prawda, y
ſławę iego ſzarpała zazdrość, ale przy śmierci, do ktorey ſię długo y świą-
tobliwie gotował, proteſtował ſię, że to tylko radził y czynił, co widział,
że z iako naylepſzym profitem tey Oyczyzny bydź mogło, nieprzyiaciołom
ſwoim wſzyſtkie krzywdy zupełnie darował. Zakonu naſzego ſławy, na pu-
blicznym Seymie, gorliwie bronił: ieſt w druku, iego, *Wywod niewinności
przeciwko nieſłuſznemu wyrokowi przez konfederacyą w obozie pod Gołębiem 1672. in fol:*

Franciſzek Biſkup Łucki, w Wiedniu pod X. Awancynem Soc: JESU
Teologią ſkończywſzy, do Rzymu pokwapił, kędy od Innocentego Papie-
ża XII na kapłańſtwo poświęcony, gdy do Polſki powrocił, był Sekreta-
rzem Koronnym, Proboſzczem Gnieźnieńſkim, Scholaſtykiem Płockim, Ka-
nonikiem Krakowſkim, Opactwa Sieciechowſkiego Adminiſtratorem, iede-
naście razy Prezydentem Trybunału Koronnego, Ablegatem do Rzeſzy
Niemieckiey od Jana Kazimierza, na Biſkupſtwo Łuckie w roku 1691 kon-
ſekrowany, z ktorego uſtąpił do grobu 1701, 5. 7bris, w Janowie pogrzebio-
ny, Paſterz oſobliwſzey klemencyi, układności obyczaiow, życia przykła-
dnego; kościoł naſz w Brześciu Litewſkim konſekrował 1697: Xiędza Miko-
łaia Łancycego, ile kiedyś ſwego Spowiednika, ſzczegulniey ſławił y ko-
chał, miał ſobie konferowane Biſkupſtwo Kiiowſkie, ale go przyiąć niechciał.
Samuel Jerzy, trzeci brat Mikołaia, naprzod Chorąży Nadworny Koronny,
z ktorym honorem poſłował na Seym 1662, *Conſtit: fol: 2*, potym Woiewo-
dą Płockim, Staroſtą Krzepickim y Wareckim, umarł 1685, miał za ſobą Hra-
biankę Tarnowſką, ale potomſtwa nie było. Woyciech Chorąży Nadwor-
ny, Staroſta Łomżyńſki, czwarty brat Mikołaia Arcybiſkupa Gnieźnień-
ſkiego, był wprzod Chorążym Wołyńſkim, kiedy mu Rzeczpoſpolita do-
bra Łopiennik Lacki, y Ruſki, lennym prawem puściła, *Conſtit: 1667 fol: 26*:
dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Anną Radzieiowſką
Podkanclerzanką Koronną, drugi raz z Zofią czy z Swiętoſławą Raiecką,
Woiewodzanką Mińſką, wdową po Leſzczyńſkim Podkomorzym Brzeſci-
ańſkim, po Sakowiczu Woiewodzie Smoleńſkim, po Mikołaiu Potockim
Generale Podolſkim, z pierwſzey był ſyn Kazimierz 1684: drudzy tegoż
Woyciecha ſynowie, Paweł Staroſta Łomżyńſki, poſeł na konwokacya 1696.
żona iego Tarłowna Staroſcianka Goſzczyńſka, corka Kazimierza, ale *ſterilis*.
Drugi Mikołay Staroſta Mſczonowſki, od tego z Urſzuli Tarnowſkii Cho-
rążanki Zydaczewſkiey, nie zoſtał ſię tylko ſyn ieden niemy, y to oſtatni
potomek tego Domu. Gabryel Piſarz Ziemſki Warſzawſki 1667; *Conſtit: fol.
28*, niewiem czy nie tenże ſam był Podkomorzym Ziemi Czerſkiey, iako ſię
podpiſał na elekcyą Jana III 1674. N. Staroſta Nieſzawſki, miał za ſoba Te-
reſſę Giżycką Chorążankę Owrucką. Jedrzey Kanonik Pułtuſki 1678. Piotr
Podkomorzyc Czerſki.

*PRĄZOWSKI *herbu Poray* w Ciechanowſkiey Ziemi. Stefan Prązowſki 1700,

tego corka Wardeſka, y ſyn Ignacy. Michaiło y Bohdan Prazowſcy 1528, *Metryka Wołyńska.* N. Prazowſka była za Iwanickim, *Okol: t: 2: fol: 389.*

PRECZKOWSKI *herbu Prus 2do* na Dobrzyńſkiey Ziemi, Dom ſtarodawny y znaczny, mężowie z nich ſławni bywali, to o nich P*aprocki.*

*PREISS *herbu Nabram* w Bełzkim Woiewodztwie, luboć w Pruſiech zkąd wyſzli, herbu Jaſtrzębieć zażywali; odmiana zaś tego herbu, z tey okazyi ſtać ſię miała: (iako mam z informacyi od iednego, z Domu tego) Pradziad, czyli Dziad Kazimierza Preiſſa Staroſty Wałeckiego, żyiącego z Koſowną, dzieląc ſie dobrami dziedzicznemi, zabił brata ſwego ſtryiecznego, o co obawiaiąc ſię powinney kary, ſalwuiąc życie, uſzedł za granice do Niemiec, zkąd przez Węgry na Ruś przebrał ſię, y przywłaſzczywſzy ſobie imię Matki ſwoiey, Peyſzowſkim ſię nazwał, y herbu Nabram, ktorym ſię ten Dom zaſczycał, używać począł, aby ſię pod nim, y tym imieniem, utaił; po iego zaś śmierci, Sukceſſorowie iego, Preiſſow imię, iako ſobie należące, wzięli, przy herbie iednak Nabram zoſtali. Zaczym iedenże to Dom Preiſſow Jaſtrzębczykow, z Preiſſami teraz herbu Nabram używaiącemi. Sukceſſorowie zaś iego ſzli z Ligęzianki. Kazimierz Preiſs w Woyſku Xiążęciá Pruſkiego Pułkownik, wyprzyſiągł ſię herezyi. Zoſtawił dwoch ſynow, Jana y Staniſława, obudwoch ludzi rycerſkich. Z tych Jan zoſtawił ſynow trzech, Jędrzeia Kanonika Regularnego, Filozofii Doktora, Dominika y Jana. Staniſław zaś, zoſtawił ſyna Jakuba, Sędziego Buſkiego, ten żył w dożywotniey przyiaźni z Piotrowſką, ktora mu powiła ſyna Michała, temi czaſy także Sedziego Grodzkiego Buſkiego, człowieka godnego, ten żyie z Knieynicką Chorażanką Kiiowſką.

*PREITEN *herb.* Tarcza tego herbu wſzerz na trzy części ſię dzielić powinna, na pierwſzey maią bydź dwa krzyże żołte w czerwonym polu podle ſiebie, na drugiey Lew modry w białym polu, w koronie, łapa u niego przednia podnieſiona, głową w prawy bok tarczy obrocony, na trzeciey na dole krzyż żołty w czerwonym polu: na hełmie bez korony, głowa y ſzyia Jelenia modra, ieden rog u niey żołty, drugi modry; na ſzyi dwie obroży, iedna złota, druga ſrebrna, labry modre y żołte. Takiego herbu zażywaią Preitenowie w Pruſiech, iako świadczy *Mſ. o Famil: Pruſk:*

PRETFICZ *herbu Wczele* w Podolſkim Woiewodztwie. Bernard Pretficz Staroſta Barſki y Trembowolſki, wziął te Staroſtwa od Zygmunta I w nadgrodę heroicznych ſwoich zaſług, ktoremi ſię tak wſławił, że Tatarzy na imię iego pierzchali. Z Mikołaiem Sieniawſkim, naprzod Tatarow y Wołochow płaſzał, a potym ſwoim duktem, tychże zdobyczą obfitą oiuczonych, aż pod Oczakow gonił w roku 1541, a inſzych czaſow na ſiedmdzieſiąt potyczek z niemi odprawił, zawſze z powoduiącym ſię ſzczęściem, *Biel: fol: 582 y 1610.* gdzie mu to ten autor przyznaie, że po wielu tryumfach z Tatarow, aż do Oczakowa y Belgradu zaciekaiąc, odpoczął w Panu w roku 1561, chwali go *y Starowol: fol: 160, in Bellat: Sarmat:* ſyn iego z Zawadzkii, Jakub, naprzod Kaſztelan Kamieniecki 1605, a potym Woiewoda Podolſki, Staroſta Trembowolſki, Fundował OO Dominikanow w Szarawce 1607, kędy po śmierci złożony, tam im y kościoł y klaſztor wymurował, w dobra opatrzył, apparatem bogatym od drogich kamieni, upoſażył, *Okol: Ruſſ. Flor: fol: 107.* Naſzemu Collegio Kamienieckiemu ſiła do fundacyi ſwoią perſwazyą u Rycerſtwa Podolſkiego dopomogł; Tatarow pod Zbarażem trzema potyczkami poraził, y wſzyſtek plon im odebrał, P*aprocki fol: 339 pod herbem Lubicz, w roku 1575.* Tychże pod Torubem y Raſtawicą dobrze przetrzepał; a Koza-

Kozakow pod Piaſtkowem, umarł 1613, żona iego Ciołkowna z Zelechowa, z ktorey corka Dulſka, na tenże ſam Kościoł Dominikańſki w Szarawce dobroczynna. Sioſtra Woiewody Podolſkiego była za Janem Chodorowſkim. O Synu tegoż Woiewody Janie, namienia *Okolski.* Alexandra Pretficza, Trukczaſzego y Dworzanina Władyſława IV, Kommiſſarzem do pogranicznych dyfferencyi naznaczyła Rzeczpoſpolita, *Conſtit: fol: 21.* Ten Dom z pomienionym Bernardem tu do Polſki z Sląſka przyſzedł: przecięż według świadectwa *Petraſancta fol: 200, de teſſer: Gentil:* inaczey ci, co na Sląſku ſą, herb ſwoy kſztałtuią, w czym odſyłam do autora.

*PREUCK *herbu Borck*, iedneyże krwi z Borckami, iednegoż herbu z niemi zażywaią, to ieſt, Kaganiec z ogniem y z płomieniem goraiący, w modrym polu, na hełmie dwa ſkrzydła, iedno modre, drugie czerwone, między niemi Kaganiec goraiący. Jerzy Preuck naprzod był Marſzałkiem Dworu Fabiana Biſkupa Warminſkiego, potym Staroſta Generalny Biſkupſtwa tegoż, Heilsbergę, od Woyciecha Miſtrza Pruſkiego połtora mieſiąca obłężoną, bronił potężnie w roku 1520, y z Polſkim tam preſidium, y żeby ogniſte kule, na dachy mieyſkie wypuſzczone, miaſta nie zapaliły, wcześnie opatrzył. Po śmierci tegoż Biſkupa Heilsbergi Krolowi y Polſzcze dotrzymał, a że miał podeyrzaną Kapitułę, z zamku ią wypędził, *Treter: in Epiſc: Varm:* Jan, ktorego żona Cemianka Woiewodzanka Malborſka 1557, *Vita Hoſii*, ale był dyſſydentem. Jana, w kościele Peplińſkim ieſt nadgrobek z tym herbem, iak ſię tu opiſał, poſtawiony 1631.

*PRIMUS *herbu Łabędź.* Niektorzy Duninowie Primuſami piſać ſię poczeli, z ktorych Mikołay Primus Dunin w roku 1598. *Acta Caſtren: Opoczn:*

*PROBULEWICZ w Smoleńſkim Woiewodztwie Jakub Probulewicz podpiſał elekcyą Władyſława IV. Jakub Polulewicz w Mińſkim.

PROCHANSKI *herbu Gryff.* Od Teodora Cedra Woiewody Krakowſkiego, ſwoię linią ciągną: o czym liſty rozdzielne świadczą, piſzą ſię zaś z Prochni. Z tych Prochańſki Cedrzy, Dworzanin Dymitra Gorayſkiego, Marſzałka Wielkiego Koronnego, ktory mu za wierne iego zaſługi, puścił wiecznym prawem, dwie wſi, Gruſzkę y Zaporze w Chełmſkiey ziemi, w roku 1399, od ktorego potomkowie, od dobr Zaporza, Zaporſkich ſobie imię przybrali. Marcin Prochańſki, trzy corki z rożnemi połączył domami, Zofię, *1mô votô* z Trzcińſkim, *2dô* z Staniſławem Ligęzą, cnot niepoſpolitych, y świętego życia białogłowę, Annę z Tarnawſkim, Katarzynę z Burzeńſkim; ſyn zaś iego Jan, dziedzic na Prochni Zamku w Podgorzu, człowiek rycerſki, koło roku 1585. Marcyan z Prochni, dziedzic na Połomi, brat ſtryieczny Jana, podpiſał Kaptur Krakowſki 1585, *Conſtit: fol: 405.* Zakliczanka herbu Topor, Kaſztelanka Połaniecka, żona iego, ſioſtra záś Katarzyna, doſtała ſię w małżeńſtwo Janowi Mieleckiemu.

PROCHNICKI *herbu Korczak* w Przemyſłkiey Ziemi, piſzą ſię z Prochnika, krew ſławnego y ſtarożytnego Domu Xiążąt de Bibel, atoli *według Paprockiego*, połowa tego Prochnika, poſzło w poſagu w Dom Pieniąſzkow: drugą zaś połowę przedali Prochniccy. *Scrobiſſovius in Vitis Archiep: Leopol:* piſze, że z tego Domu Jędrzey Prochnicki, był Metropolitą Kiiowſkim, ale tego imienia Metropolity, żadnego inni nie kładą, ktorzy *ex profeſſo* o Metropolitach Kiiowſkich piſali. *Paprocki* Mikołaia Kaſztelana Przemyſłkiego doczytał ſię na przywileiach w roku 1451, ktorego ſyn Jan, miał za ſobą Annę, corkę Henryka Kamienieckiego, Kaſztelana Sanockiego. *Okolski* przytacza ucinek przywileiu od Kazimierza Wielkiego, danego tey familii 1361, a w roku 1406, od Wła-

od Władyſława Jagełła, approbowanego, w ktorym ci Krolowie approbu-
ią, dawne Xiążąt Ruſkich, oſobliwie Leona, liſty, na dziedziczne dobra Bi-
bel z przyległościami, w Kazimierzowym przywileiu, Dimitra Chotka Xią-
żęcia de Bibel, w Jagellonowym, Jędrzeia y Chrycka, Xiążąt da Bibel, wſpo-
minaią. *Jedrzey Wargocki* rozumie, że ta Familia ze Włoch wyſzła, gdy al-
bowiem Julius Ceſarz Rzymſką ſpętał wolność, niektorzy Panowie Rzym-
ſcy uchodząc iego Tyrannii, dobrowolne ſobie z Oyczyzny właſney wy-
gnanie obrali, a między niemi, według Plutarcha, miał bydz Bibulus, ten w In-
flanciech (dokąd uchodził) zamek Bibel fundował, z ktorego potomkow,
gdy ſię niektorzy do Włoch ſwoiey Oyczyzny wrocili, Karaffami ſię zwać
poczeli. Kwitnął potym Kudin, ktorego ſyn Prokop, Duſzyn, Bałko, Ja-
rochno, Alexander, Skoruta, tych wſzyſtkich imiona w Horodyiſkim Ma-
naſterze Ruſkim czytał *Okolski*, y przydaie, że ich tam czteryſta y dwoch
pogrzebionych z tego Domu leżało. Daniel, ſyn y ſukceſſor z Alexandra
Skoruty, pierwſzy z tego Domu, Rzymſką katolicką wiarę przyiął, od kto-
rego Prochnickich linia ciągnie ſię. Z tych Mikołay był Biſkupem Ka-
mienieckim, umarł 1471, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Wkrotce po
nim na teyże katedrze prezydował Jan Prochnicki, ktorego *Scrobiſſovius in
Vitis Archiep: Leop:* kładzie w roku 1421, ale ſnać, że praſy drukarſkiey omył-
ka w roku: bo ſam ten autor wprzod Mikołaia Biſkupa Kamienieckiego o-
piſawſzy, mowi; *Et hunc ſecutus Joannes*, toć znać że po Mikołaiu wziął tę
Infułę, a podobno zpuścił ią w roku 1493. Ten Mikołay, Władyſława, ſy-
na Kazimiarza III Krola Polſkiego, na kroleſtwo Czeſkie obranego, do Pra-
gi odprowadzał. Piotr, ktory z Janem Tęczyńſkim, nad Szeretem rzeką
przeciwko Turkom y Wołochom woiował, kędy wielkością nieprzyia-
ciol przełamane woyſko Polſkie, gdy w rozſypkę poſzło, Wodz ſam Tę-
czyńſki uchodząc, w rzece Serecie konia ſtracił. Poddawał ſwego konia
Prochnicki, ale go Tęczyńſki żadną miarą przyiąc niechciał, mowiąc: *Egre-
gium militem, ſibiq; genere & nobilitate parem, eo ſubſidio vitæ privare nolle:* na
co Prochnicki: *Quandoquidem tu qui es ductor meus, & ego miles tuus, equo meo
uti non vis, & ego vitâ meâ frui nolo*, y tak puściwſzy konia ſwego, obadway ſię w
niewolą nieprzyiacielowi doſtali. O czym dowiedziawſzy ſię Turcy, y obu-
dwu cnotę pochwaliwſzy, y udarowawſzy, wolno do Oyczyzny puścili.
Scrobiſſov: loc. cit: N. była za Janem Pieniąſzkiem, Sędzią Ziemſkim Krako-
wſkim, z ktorą Prochnik w Dom Pieniąſzkow przenioſł ſię. Ján Jędrzey
Prochnicki, Kanonik y Proboſzcz Krakowſki, od Zygmunta III Krola Pol-
ſkiego, do Filippa III Hiſzpańſkiego Krola poſeł, całe ośm lat na tey fun-
kcyi, z chwałą Narodu Polſkiego, y imienia ſwego, przepędził; pod ktory
czas wziął Biſkupſtwo Kamienieckie, na ktore od Filippa Spinella Kardy-
nała w Neapolu poświęcony w roku 1607, a Maltańſcy Kawalerowie obra-
li go ſobie za Protektora Ordinis w kroleſtwie Polſkim, o czym liſt przy-
wodzi *Scrobiſſovius*. Wrociwſzy do Oyczyzny, ználazł ią domową woyną
zakłoconą; w Katedrze tedy ſwoiey ſtánąwſzy, zaraz ſię o zbawienie owie-
czek ſobie powierzonych ſtarać począł, przybrawſzy ſobie z Zakonu na-
ſzego kápłanow, ktorzyby mu świętey pracy pomogli, pierwſzy ich tedy
do Kamieńca wprowadził, y krom inſzych łaſk Pańſkich, znáczną bibliote-
ką opatrzył: kościoł też Katedralny, apparatem bogatym y innym porzą-
dkiem, okazalſzym uczynił. Z Kamienieckiego przenieſiony na Lwowſkie
Arcybiſkupſtwo, Zakryſtyą reformował, Rezydencyą Arcybiſkupia y
wygodnie y ozdobnie reſtaurował, Suffragana y Kuſtoſza w teyże Archika-
tedrze

tedrze fundował: y lubo na zły czas trafił, kiedy dobra Arcybiſkupie od
Tatarow y nieraz wielką klęſkę ponoſiły, przecięż żeby był Oyczyznę ſal-
wował od związanego woyſka, na zapłatę żołdu, pewną mu ſummę wyli-
czył, ubogich także y podupadłych, iáko mogł ratował, Lwowſkie naſze
Collegium, Pańſką ſię ſzczodrobliwością iego ſzczyci, iakoż był mąż z Bogiem
złączony y na iego chwałę hoyny, cnoty nienadweręzoney: po śmierci w
Katedrze Lwowſkiey złożony; trzymał przy Arcybiſkupſtwie Opactwo Sie-
ciechowſkie. Jeſt w druku iego *Brevis deſcriptio Provinciarum, Magiſtratuum
Regni Poloniæ, w Rzymie 1600 od niego na świat wydana*, kładzie ią *Januſſov: na po-
czatku ſwego ſtatutu.* Prokop, brat rodzony Arcybiſkupa, w Zakonie naſzym
w Sendomierzu świątobliwe życie zakończył: boday to nie Ociec ich był
Jędrzey, ktorego chwali *Paprocki*, że był mężem godnym, y w rycerſkich
ſprawach biegłym; także y bracia iego. Hieronim 1632. Wacław 1648. N.
była za Balcerem Choynackim Burgrabią Krakowſkim *Baran:* Anna Zakon-
nica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

**PROKOPOWICZ herbu Groty*, w Woiewodztwie Nowogrodzkim Krzyſztof
Prokopowicz 1632, Alexander Inſtygator Kapturu generalnego Warſza-
wſkiego, Mikołay, Mateuſz, Jan, Felicyan, Gabryel, Piotr, Daniel, Alexan-
der, Jan, Kazimierz, Staniſław, Michał, y Paweł 1648. Daniel Komornik Po-
wiatu Lidzkiego 1674.

PROKOWSKI herbu Radwan w Ziemi Przemyſkiey. Ludwik Prokowſki w cu-
dzoziemſkich ięzykach biegły.

**PROKSZA* w Wileńſkim Woiewodztwie. Prokſza Podczaſzy u Jagełła W.
Xiążęcia Litewſkiego, z ktorego roſkazu, Kieyſtuta Jagellonowego Stryia
zabił, *Stryikow: lib: 13, cap: 1, Koiał: par: 1. lib: 8.* Łukaſz, Lew, y Jan 1632 pod-
piſali elekcyą Władyſława IV Krola.

**PROKULBICKI herbu Łabedź* w Woiewodztwie Wileńſkim, z ktorych Jan
Prokulbicki 1632 podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola.

PROMIENSKI herbu Jelita z Prumny, dla tego drudzy ich piſzą Prumienſki. Sta-
niſław Promieńſki miał za ſobą Duninownę, z ktorey dway ſynowie, Jan y
Konſtantyn, y corka Szeptyńſka. Paweł na wielu expedycyach woiennych
rotmiſtrzował, a potym ſtan ſobie duchowny obrawſzy, Skarzeſzowſkim
był Proboſzczem, kędy niektore fundacye poczynił, umarł 1633, *Starowol:
in Monum: fol: 794.* N. była za Jeżowſkim, druga za Felixem Borkowſkim.
N. miał za ſobą Teofilę Cyrynianke.

**PROMNITZ. Baronowie na Slaſku.* Z tych Balcer Promnitz był Biſkupem Wro-
cławſkim y Adminiſtratorem Sląſkim; Sigfryd *Cameræ Præſes & aulæ Con-
ſiliarius*, Henryk Anzelm *Conſilii in Luſatia Præſes, Abrolanus in Superiori Sileſia
Circuli Præfectus, Exner lib: 9, Pòém: f. 383.* Genealogią tego Domu znaydzieſz
między drugiemi u Hubnerſa.

**PROMNICKI.* Promnicka była za Jędrzeiem Koſmińſkim. Jan Promycki To-
warzyſz Struſa Staroſty Bracławſkiego, pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Ple-
ſzkowem 1582, *Papr: fol: 405.*

**PRONIEWICZ Załamay* w Mińſkim Woiewodztwie. Paweł Konſtantyn Pro-
niewicz Załamay 1648, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza.

**PROSINSKI.* Jedrzey Proſinſki w Ziemi Łomżyńſkiey, Jan w Ziemi Nurſkiey
1632 podpiſał elekcyą Władyſława IV.

PROSKI herbu Samſon w Poznańſkim Woiewodztwie, piſzą ſię od dobr Prochy
nazwanych, ktore ſię im w dziale doſtały. Z tych ieden był Stolnikiem
Poznańſkim. Kaſper z Małgorzaty Łąckii, zpłodził Marcina *Soc: JESU*, Mi-
kołaia

kołaia, ten poiął Katarzynę z Rozaczowa Cielecką, Staniſława Piſarza Ziemſkiego Poznańſkiego 1648, Barbara z Bnina żona iego. Anna naprzod Franciſzka Opalińſkiego, po nim Woyciecha Rydzyńſkiego Kaſztelana Lędzkiego małżonka. Samuel Kawaler Maltańſki, piſał ſię z Koſieczyna, u Porty Otomańſkiey lat dziewięć rezyduiąc, wielkiey experyencyi nabył, luboć y przedtym w Malcie rok cały, a we Włoſzech bliſko lat dzieſięć przepędził, dla tego ſię też wielka w nim biegłość obcych ięzykow wydawała, oſobliwie Włoſkiego, Niemieckiego, Fracuzkiego, Olęderſkiego y Perſkiego, nie mnieyſzy przezor w funkcyach ſobie zleconych, zkąd Jan III Krol Polſki ablegatem go ſwoim uczynił do Leopolda Ceſarza, a wkrotce do Domu Neyburſkiego, dla ułacnienia małżeńſtwa Jakuba Krolewica z Xiężniczką Neyburſką, ieſt o nim *Konſtytucya 1678 fol: 27.* Przywiozł był z ſobą z Rzymu znaczne relikwie ciał SS. Męczennikow, Bonifacego, Juſtyna, Generoſa y Reparaty, ktore Kościołowi naſzemu Poznańſkiemu, na znak ſwego ku nam affektu, darował. Jan Staroſta Nakielſki, brat rodzony Samuela Kawalera, obadwa z Boſzkowſkii urodzeni, poſłował na konwokacyą 1674, tenże ſam zdami ſię był Kaſztelanem Czerniechowſkim w roku 1696. *Okolſki* domyśla ſię, że ſię przedtym herbem Trach Proſcy pieczętowali, ile że Xięgi Grodzkie Poznańſkie y Kościańſkie wſpominaią Ottona Tracha de Prochy, ale gdy ſie dobrami dzielili, y herb Tracha w Samſona zamienili. Samuel 1663. Woyciech, umarł powietrzem w Lublinie, Soc: JESU.

*PROSKURA *herbu Krzyżoſtrzał* na Poleſiu. Iwan Proſkura z Kmitą Staroſtą Orſzańſkim wyſłany 1568, na ſpuſtoſzenie Smoleńſkiey prowincyi pod Moſkwą. *Koiał: in MS.* Fiedor Szuſczańſki Proſkura, ktoremu z Seymu, 1607 zlecono Xiąg Ziemſkich Kiiowſkich konnotacyą, *Conſtit: fol: 855,* w roku 1627 Piſarz Ziemſki Kiiowſki y poſeł na Seym, z tamtąd naznaczony Deputatem na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 5,* z Seymu 1631 do rewizyi Xiąg Grodzkich Kiiowſkich, *Conſtit: fol: 30,* poſłował y na konwokacyą Warſzawſką 1632, y na Seym 1638 *Conſtit: fol: 31.* Jan Proſkora Szuſczańſki, Podczaſzy Kiiowſki 1674.

Przoſna herb.

LEw żołty w polu błękitnym, w prawą tarczy obrobony, powinien bydz z paſzczęką otwartą, z iezykiem wyciągnionym, z ogonem po między nogi ſpuſzczonym; na grzbiecie iego trzy wieże, wſzyſtkie ſobie rowne, na hełmie pięć pior ſtruſich; tak go opiſuią, *Biel: fol: 370, Paproc: w Gniazdzie fol: 1073, o herb: fol: 258, Okol: tom: 2, fol: 520, Kleynoty fol: 76.* Początek tego herbu taki naznacza *Paprocki.* Przemęcki zamek oblegli wielkim woyſkiem Czechowie, ktorego tylko trzyſta Polakow broniło, ciężko było dłużey natarczywości nieprzyiaciela doſtawać, przetoż na pozor w traktaty z Czechami wchodzi, kommendę tam maiący, Przodek herbu tego, tym czaſem przez kanały zamkowe wyſzedſzy z fortecy, od iednego z Czechow dowiedziawſzy ſię, że miny pod Zamek podſadzaią, takim fortelem zamach ten na ſiebie ztrącił; trupa na takiey drodze porzucić kazał, gdzie ſnadno od Czechow mogł bydz znaleziony, temu liſt ktory zmyślił, że do niego od Krola był piſany, w zanadrze włożyć kazał. Udała ſię ſztuka, nazaiutrz albowiem napadſzy owego zabitego trupa, a liſt przy nim krolewſki, ſkoro przeczytali, że oblężeńcom w krotkim bardzo czaſie, Krol obiecował dać ſukkurs, od fortecy

uſtąpili, za ktoremi wypadſzy Junak Polſki z wyborem ludu ſwego, ieſzcze ſię ich do woli nabił: zá co nietylko od Krola udarowany, ale na zaſzczyt, ten mu herb y ſukceſſorom iego, nadano, a że ſię to działo nad rzeką Przoſną, ktora Przemęt oblewa, dla tego y herb Przoſna nazwany.

Herbowni.

Balińſki *Słopanowſki* *Wilzeńſki*

*PROSTEK *herbu Lubicz* w Ziemi Łomżyńſkiey. Są y Proſtyńſcy z Proſtynia, iakom widział na nadgrobku w Leżayſku u fary. Anna Proſtyńſka w kościele naſzym Przemyſkim pogrzebiona 1674.

*PROSZCZEWICZ *herbu Pelikan, Kazanie pogrzebowe Nußczyńſkiego,* pod tytułem: *Roża kwiat korony,* ten im herb przyznaie, z ktorych Bartłomiey Proſzczewicz w Pomorſkim 1648: a Jędrzey *Prościewicz* w Xieſtwie Zmudzkim 1621.

*PROSZCZYCKI. Jakub Proſzczyńſki Sędzia Ziemſki Starodubowſki, Deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki 1626 *Conſtitut:* Jerzy Chorąży Zytomirſki 1705 podpiſał konfederacyą Krakowſką.

*PROSZEWSKI w Rawſkim Woiewodztwie. Gabryel y Stefan Proſzewſcy 1648. Władyſław w Litwie 1700.

*PROSZKOWSKI *herbu Łada,* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Proſzkowſki Podſtaroſci Sądecki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do pogranicznych kłotni od Węgier, *Conſtit. fol: 34.* Jan w Mazowieckim 1632. Woyciech y Jędrzey w Ziemi Nurſkiey 1648. Wácław Woyſki Biecki 1705. Maryanna, Zofia y Helena, Zakonnice Sądeckie 1701.

*PROSZYNSKI *herbu Ogończyk* w Krakowſkim Woiewodztwie. *Tomaß Radamus in dedic: Serti Acad:* ten im herb przypiſuie, na hełmie dwie ręce wieniec trzymaią. Władyſław Hieronim z Proſzna Proſzynſki 1640; toż mi ſię doſtało widzieć w Krakowie na Piaſku. Balcer Proſſyńſki dziedzic na Babicy y Prochey, Dworzanin krolewſki 1613.

*PROTASZEWICZ *herbu Drzewica.* Tym się herbem pieczętował Waleryan Szuszkowski Protaszewicz, naprzod Dziekan Katedralny Wileński, y Pisarz Wielkiego Xięstwa Litew: iako się podpisał w roku 1546. potym Biskup Łucki, z tego przeniosł się na Wileńskie 1555, z tego na wieczność w roku 1579. Tak Oyczyznie, iako y kościołowi dobrze zasłużony Pasterz; Oyczyźnie, kiedy za iego staraniem Unia Litwy z Koroną doszła, w czym pracuiąc, y w roku 1564 do Wárszawy na Seym od stanow Litewskich postował, *Constit: fol.* 52, y 1569 na Seym Lubelski, kędy skutek taż iego fatyga wzieła, z tegoż Seymu do korrektury Statutu Litewskiego naznaczony, *Constit: fol:* 194. Assystował ślubowi między Janem Xiążęciem Finlandyi, y Katarzyną corką Zygmunta I, matką Zygmunta III, Krolow Polskich. Kościołowi; kiedy herezyi do Xięstwa Litewskiego z Niemiec hurmem się cisnacey, murem się stawił, przy iego obronie, y ile mogł, wzmocnioney przez wielkich Panow Dyssydentow, gorliwie się opierał, znać to y ztąd, że zarażonym temi błędami, pogrzebu w Kościołach katolickich bronił, co w nim chwali Hosius Kardynał w liście do niego danym *tom: 2, fol: 158, y tom: 2, fol:* 426, *epist:* 252, kędy iego pobożność, czułość koło trzody swoiey, sławi ten Purpurat; a żeby przeciwko heretykom miał zdolnieyszych Operaryuszow, w Wilnie Akademią, a przy niey Collegium Zakonowi naszemu szczodrobliwie fundował, *Sachinus Histor: Societ: par:* 3, *lib:* 6, *num:* 130. Burlę także *Valerianam* nazwaną, dla uboższych studentow założywszy, pewnemi dochodami określił. Kaznodzieię Katedralnemu kościołowi opatrzył, Ołtarz S. Krzyża wystawił. *Starowol: in Monum:* Nakoniec widząc się laty obciążonego, Jerzego Xcia Radziwiła za Koadjutora sobie przybrał.

PROTASZEWICZ *herbu Jastrzębiec.* Inni tegoż imienia Protaszewiczowie, tego herbu zażywaią, rozumiem iednak, że wszyscy Protaszewiczowie iednegoż są Domu, ale snać dla podobieństwa herbu Jastrzębiec, z herbem Drzewica, iedni się tym, drudzy tym szczycą. W Nowogrodzkim y Brześciańskim kwitną, idą zaś od Protazyusza, ktory z Palemonem y z innemi, ze Włoch wszedł do Litwy, syn iego miał bydz Sekretarzem Litewskim. Iwan Protaszewicz, Porucznik chorągwi Xiążęcia Romana Sanguszka, Hetmana Litewskiego, mąż odważny, koło roku 1567, Jonasz Metropolita Kiiowski 1568. Jan Benedykt, dziedzic na Mohylney, sławny Polski Pisarz, są Xiąszki pracy iego w druku, wydane 1597, y 1608. Władysław Protaszewicz, Pisarz, a potym Sędzia Ziemski Piński, umarł 1659 sławny także Poeta, syn iego Hieronim. Paweł, Stanisław 1632 w Nowogrodzkim. Jan Podczaszy Piński. N. Podwoiewodzy Nowogrodzki, zpłodził Jerzego Pisarza Ziemskiego Nowogrodzkiego, ktory w woysku, w Chocimskiey, Inflantskiey, Pruskiey, Moskiewskiey, iuz Rotmistrzem, iuż Pułkownikiem, iuż pospolitego Ruszenia Regimentarzem, na chwałę imienia swego zapracował, posłował na rożne Seymy, osobliwie 1661, zkąd stanął deputatem na Trybunał fiszkalny Litewski, *Constit: fol:* 4, człowiek godny y wielkiey ludzkości, umarł 1673, w Nowogrodku u OO Dominikanow pochowany, żona iego Helena Brzuchańska; dobroczynność iey na Panny Zakonne Wileńskie S. Dominika, approbowała *Konstytucya 1678 fol:* 14. N. Podkomorzy Wendeński, Waleryan 1632. N. Podczaszy Nowogrodzki, deputat na Trybunał Wileński 1663. Alexander Cześnik Wileński. Mikołay Podstoli Mozyrski 1683. N. miał za sobą Teofilę Połubieńską. Karol Skarbnik Nowogrodzki, żona Eleonora Filipowiczowna Stolnikowna Rzeczycka. Jozef Podczaszy Piński y Pisarz Grodzki 1728. Stanisław, Ludwik, y Jędrzey 1700. N. była zá Janem Rdułtowskim

towskim

towskim, Podkomorzym Derpskim. Jozef Chorąży Piński, żona iego Anna Stamiszewska, oboie dobroczynni na nasze Collegium Pińskie.

Prowana herb.

ORzeł na tarczy biały w czerwonym polu, iak zwyczaynie go zażywa Krolestwo Polskie, tylko że bez korony, na piersiach trzyma tarczą, ktora na cztery części przedzielona, w pierwszey po prawey ręce tarczy, kolumna żołta w koronie, w polu czerwonym, po lewey ręce na wyższey linii, winna latorostka ze trzema gronami winnemi, tak, że dwa na bok lewy latorośli wychodzą, iedno na prawy w polu białym: W spodniey linii toż samo widzieć, tylko że latorośl na prawym boku, kolumna na lewym, na hełmie nad korona, takaż iak na tarczy kolumna; tak go opisuie *Paproc: o herb: fol:* 472, gdzie przywiley kładzie Zygmunta Augusta, dany Prowanow Familii w roku 1557, z ktorego poznać, że za tego Krola panowania, dway bracia rodzeni, synowie Wilhelma Prowany, z Sabauskiego Xięstwa, fortunę swoię przedawszy, do Polski przyszli, dobra pokupili y osiedli, a za promocyą Krolowy Bony, indygenat w Polszcze otrzymali, ktorym Krol August do dawnego ich herbu przydał Orła koronnego, y w ten ksztełt go, iako się mowiło, ułożył. Pisze o nich y *Okol: tom:* 1, *fol:* 121 pod herbem Kolumna, kolumna iednak poźniey w ten herb weszła, to iest, gdy Przodek tey Familii, Marcina V Papieża z Concylium Konstancyeńskiego powracaiącego, wielką ludzkością przyiął, y u siebie traktował, on w nadgrodę tey uczynności, do Oyczystey iego latorośli, kolumnę przydał, y do Kolumnow Familii ozdoby przypuścił. Z tych tedy dwoch braci wspomnionych, Troian na dworze te-

goż

goż Krola był Sekretarzem, w zasługach dał mu Krol wieś Łętkowice w Krakowſkim Woiewodztwie, z Mogilnickii herbu Korczak, zpłodził dwie corki y ſyna Abrahama, z corek iego iedna Barbara, wydana za Mikołaia Korycińſkiego, Staroſtę Przędeckiego, białogłowa cnot wielkich, oſobliwie ſię ztąd pokazuie; że gdy iey mamka prze nieostrożność ſyna malinkiego udusiła, a obawiaiąc ſię za to kary, uszła, ta Pani, lubo ſtratą dziecięcia ſwego dużo poalterowana, przecież obawiaiąc ſię, żeby mąż z żalu ſurowiey ſobie z ową mamką nie poſtąpił, rzeczy iey wſzyſtkie kryiomo odesłała. Druga Nekandzina albo Trepczyna Elżbieta, ſioſtrze w cnocie rowna. Abraham zaś ſyn, Kawaler S. Mauryceego y S. Łazarza, od niego był wprawdzie ſyn Troian, ale w roku 1606 zabity, corka zaś iego Barbara, *1mô votô* żyła z Pawłem Uieyſkim, *2dô* z Pudłowſkim. *Baran:* Proſper brat Troiana Staroſta Będzińſki, Zup Wielickich y Bocheńſkich Administrator, wiele induſtryą ſwoią profitu uczynił z nich do ſkarbu Rzeczypoſpolitey, o czym liſt Stefana Batorego Krola, *u Paproc: o herb: fol: 475:* zſzedł z tego świata w roku 1584. w Krakowie u S. Troycy pochowany, gdzie mu nadgrobek przyznaie, że Janowi Krolowi Węgierſkiemu dobrze ſię zasłużył; złączył ſię był dożywotnie z Elżbietą Jerzykowiczowną, Starościanką Mielnicką y Łoſicką, z tey zoſtało dwoch ſynow, Oktawian y Samuel, tyleż corek, z ktorych Barbara zaślubiona Jędrzeiowi Samuelowi Dębińſkiemu, Podſtolemu na ten czas Krakowſkiemu, a potym Kaſztelanowi Bieckiemu, *Baran:* druga Bona. Jeſt w druku Abrahama kawalera, o ktorym wyżey, *Złote iarżmo małżeńſkie, pod tytułem Zona wyćwiczona, in 4to w Krakowie 1700*, ale dawniey przedtym iuż w druku było.

*PROZOR w Trockim Woiewodztwie. Paweł Kazimierz Prozor 1648. Adam Piſarz Ziemſki Kowieńſki, o ktorym *Konſtytucya 1678.* Jan Piſarz Ziemſki Kowieńſki, y poſeł na konwokacyą 1696. Jerzy Podczaſzy Kowieńſki 1700.

*PRUCHYNSKI. Jacka Pruchyńſkiego z Pruchy *Metryka Wołyńſka* wſpomina w roku 1528, Anna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

PRUMIENSKI *herbu Szeliga* w Czerſkiey Ziemi.

PRUNSKIE XIĄŻĘTA *herbu Pogonia 1mo.* Wſzyſcy ſię na to zgadzaią, że Pruńſkie Xiążęta, ieſt Jedynowładzcow Ruſkich potomſtwo, to ieſt, niechybna ſukceſſyą idą od Włodzimierza Monarchy Kiiowſkiego, y całey Ruſi: albowiem *według Sarnickiego*, z ktorego tu oſnowę tego Domu kładę, miedzy dwunaſtą ſynami Włodzimierza, był Jarosław, ktoremu gdy ſię w podziale Xięſtwo Rzeżańſkie doſtało, od niego piſać ſię począł Wielkim Xiążęciem Rzeżańſkim, temu przypiſuią początek herbu Xiążąt Ruſkich, to ieſt, że pierwſzy y dla ſiebie, y dla ſukceſſorow ſwoich, przybrał do herbu Jezdzca z mieczem w ręku zanieſionym, umarł według Ruſkiego komputu, od ſtworzenia świata w roku 6652, zoſtawiwſzy dwoch ſynow, Jaropełka ſtarſzego, ktoremu w podziale po śmierci Oycowſkiey, doſtało ſię Xięſtwo Rzeżańſkie, y Swentosława młodſzego, ktory na Xięſtwie Pruńſkim oſiadł, ten z Olhy Xiężny Brańſkiey, miał ſyna iednego, od ktorego byli dway ſynowie, Ihor y Jarosław. Z tych Ihor, gdy Hlebowi Xiążęciu Rzeżańſkiemu, z woyſkiem na ſukkurs przypadł, tam w potyczce raniony, z konia zpadł, a potym w drodze, powracaiąc z tey expedycyi, przeſzedł na pokoy wieczny, tylko corkę Olhę zoſtawiwſzy. Jarosław zaś brat iego, zpłodził ſyna Włodzimierza, ten z Olhy Xiężniczki Roſtowſkiey, Olhę y Wſzewolda, z ktorych Olha, biiąc ſię mężnie z Tatarami, ktorzy Ruſkie kraie naiachali, trupem poległ. Wſzewold zaś z Xiężniczki Sudalſkiey, miał ſyna Mścisława,

sława, ten Jerzego, ten zaś z Xiężniczki Jarosławſkiey, Swentosława, za iego czaſow przypadły owe woyny na Ruſi, gdy Gedymin Wielkie Xiążę Litewſkie, Stanisława z Xięſtwa Kiiowſkiego wyzuł: Swentosława ſyn Dymitr, od Tatarow Zawolgſkich y Czerkaſkich częſte inkurſye ponoſił, ſyn iego Rościsław z Xiężniczki Twerſkiey, zpłodził Dymitra, ktory z Xiążęciem Rzeżanſkim woynę toczył, ſynow iego niedoroſłych dwoch zoſtało, Jerzy y Michał; do tych Xiążę Moſkiewſkie wysłał Xiążęcia Jarosławſkiego, z konſolacyą po śmierci Oycowſkiey, a oraz deklaruiąc im, że iako z Oycem ich żył w dobrey przyiazni, tak ich chce mieć w protekcyi ſwoiey. Zrozumieli, co w ſamey rzeczy było, młodzi Paniczowie, że ſię tego domagał, aby mu ſię w opiekę poddali, pod ktory czas mogłby ich był z Xięſtwa Pruńſkiego ſnadniey wyzuć, dla tego podziękowali mu za tę łaſkę, o co rozgniewany Moſkiewſki, z woyſkiem na nich przyciągnął. Jerzy chcąc odpor dać nieprzyiacielowi, Tatarow Perekopſkich za pieniądze kilka tyſięcy kupił, do ktorych trzy tyſiące ludzi ſwoich przyłączywſzy, potkał ſię z Moſkwą; w prawdzieć ſilno ſię z ſobą ztarli, wſzakże od więkſzego gminu złamany, ucieczką ſię ſalwował, do Perekopſkiego Hana, Moſkwicin zaś oblegſzy miaſto Pruńſko, wziął go y z Michałem bratem Jerzego, ktorego z ſobą do Moſkwy zprowadziwſzy, tam mu niektore dobra wydzielił. Jerzy widząc tak wielką ſtratę Oyczyſtego Xięſtwa, a maiąc wielką łaſkę u Perekopſkiego Hana, ſnadno u niego uproſił, że mu dał ludzi na odzyſkanie iego, z tą kondycyą, że ieżeliby przyſzedł do poſſeſſyi Pruńſka, miał co roczny haracz Tatarom płacić. Tym czaſem gdy ten z woyſkiem pod Pruńſko ciągnie, Han umiera, Tatarzy do domow ſwoich nic nieſprawiwſzy wracaią, a wnadgrodę za expenſa na woyſko łożone, w niewolą Jerzego biorą, w ktorey lat iedenaście przepędziwſzy, zaledwie za interpozycyą Władysława Jagellona Krola Polſkiego, przez Xiążęcia Holſzańſkiego zanieſioną, był z niey uwolniony w roku 1434, w Polſkich tedy granicach oſiadſzy, a obawiaiąc ſię Tyrannii Zygmunta W. Xiażęcia Litew: poiął Xiężniczkę Słucką, z ktorą miał ſyna Jana, ale ten wkrotce y z matką od śmierci zabrany: drugą tedy poiął Xiężniczkę Sołomerecką, ktora mu ſyna powiła Hleba w roku 1462: był ten Jerzy dla ſwoiey w obyczaiach przyiemności, Kazimierzowi Krolowi Polſkiemu miły, y wziął od niego dwor w Brześciu, także obſzerne włości Komoneycka nazwane po Rynuntowiczu, (z tego, co ſię tu mowiło z Sarnickiego, poznać, że ſię myli *Paprocki o herb: fol: 353*, gdy powiada, że ieden z Xiążąt Pruńſkich, dla tyrannii Iwana Xiążęcia Moſkiewſkiego, wyniosł ſię do Polſki za Krola Zygmunta I, od ktorego był mile przyięty y w dobra opatrzony.) Hleb ſyn Jerzego, roſłey ſtatury y meżny Kawaler, za Jana Albrychta y Alexandra Krolow Polſkich pułkownikował, gdzie wiele heroicznego ſerca dowodow zoſtawiwſzy, gdy ſię pod Mińſkiem w roku 1513 zcina z Tatarami wielką odwagą, tamże padł trupem, z żalem wſzyſtkich pogrzebiony tamże, że ieſzcze za czaſow Sarnickiego, Mogiła Chleba Pruńſkiego sławna była. Złączył ſię był dożywotnie z corką Potipiaty Tiwuna Wileńſkiego y Trockiego, z tey było kilka corek, ale ich autor nie wymienia, (iam czytał że Xiężna Pruńſka, właśnie o te czaſy, naprzod żyła z Piotrem Krzczonowiczem, *zdô* z Jerzym Naſiłowſkim Woiewodą Witebſkim] tylko tę co była za Zienowiczem, matkę Jana Zienowicza Stolnika Litewſkiego, Staroſty Trabſkiego, y ſynow dwoch, Fryderyka y Jędrzeia: O Jędrzeiu nic nie piſze *Sarnicki*, iako ſię obrocił; niewiem czy to nie on, iako piſze *Walicki*,

cki, miał za sobą Annę Sapieżankę, Michała Sapiehy Woiewodzica Podla-
skiego corkę, ktora po iego śmierci poszła za Mikołaia Sieniawskiego Ka-
sztelana Kamienieckiego y Hetmana Polnego Koronnego. Fryderyk był
Woiewodą Kiiowskim [*Stryikowski* pod expedycyą w roku 1544 wspomina
Simona Xiążęcia Pruńskiego Woiewodę Kiiowskiego, ale musiał się pomy-
lić w imieniu) na pograniczu Tatarskim Białocerkiew znaczną fortecę, dla
poskromienia wycieczek Tatarskich, założył, rozstał się z światem w roku
1555. w Wilnie u OO Bernardynow pogrzebiony, zaślubiwszy sobie Teodo-
rę Bogusza Zgłowiczyna Podskarbiego Litewskiego corkę, zpłodził z niey
dwie corki, y dwoch synow, ale z tych syn Jerzy y corka Marya, młodo
pomarli, druga corka Elżbieta, wydana za Jana Zborowskiego Kasztelana
Gnieźnieńskiego, Hetmana Nadwornego Koronnego, syn zaś Alexander,
naprzod Stolnik Litewski 1576, potym Kasztelan Trocki, Starosta Łucki
1595, iezdził z drugiemi w legacyi po Henryka Walezego, żeby go był ze
Francyi na Tron Polski zprowadził. *Biel: fol: 698;* a potym za Stefana Bato-
rego, wielkim nakładem ludzi mężnych wystawił, na expedycyą Moskie-
wską, w Rzymie będąc wyrzekł się był schizmy, ale wrociwszy do Oy-
czyzny, Kalwińską sektą zarażony, w Beresteczku kościoł katolicki zprofa-
nował. Wszedł był w kontrakty małżeńskie z Teodorą Xiężniczką San-
guszkowną, corką Romana, sławnego woiownika, wdową po Stanisławie
Radzimińskim Woiewodzie Podlaskim, z tey zpłodził dwoch synow, Juliu-
sza y Alexandra. *Paprocki Ogrod: fol: 208*, ale ci synowie snać młodo pomarli,
a na tym Kasztelanie Trockim, Pruńskich familia ustała, żona zaś po iego
śmierci, poszła za Jędrzeia Leszczyńskiego Woiewodę Brzeskiego Kuia-
wskiego, *Okol: tom: 2, fol: 536* myli się, gdy powiada, że siostra tego Alexan-
dra, była za Leszczyńskim Woiewodą Bełzkim. Tenże twierdzi, że widział
w Kiiowie nadgrobki, Jana Bazylewicza y Bazylego Iwanowicza. *Papro-
cki zaś o herb: fol: 353*, kładzie ucinek listu, ktorym się Xiążęta Pruńskie z
wiernością swoią obowiązały Kazimierzowi III Krolowi Polskiemu, tak za-
czętego, My Kniaź Dymitr Fiedorowicz, y Kniaź Siemion Fiedorowicz,
Nowosielski, Odoiewski, Worotyński, y z swym Bratańcem Kniaziem Iwa-
nem Michałowiczem, biliśmy czołem Hospodarowi Kazimierzowi Krolowi,
&c. toż poświadcza *Gvagvin w swoiey kronice*. W tym liście wspominaią tam
krom Kniazia Wielkiego Moskiewskiego, Kniazia Pruńskiego, z czego wno-
szę, że ieszcze na ten czas udzielne sobie były Xiążęta Pruńskie, O Knia-
ziach Worotynskich świadczy *Koiał: parte 2*, że w roku 1490, razem z Bora-
tyńskiemi Kniaziami do Moskwy się przenieśli.

Prus vmo herb.

W Czerwonym polu, połtora krzyża białego, to iest, drugiego
krzyża od dołu po lewym boku tarczy, niemasz połowy, na
hełmie ręka zbroyna po ramię z korony wychodzi, w łokciu
zgięta, z mieczem do gory w prawą tarczy zawiesiona. Tak
go opisuią, *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol: 61, O herbach fol: 415,
Okol: tom: 2, fol: 537, Kleynoty fol: 74; Potoc: Poczet herbow.* *Paprocki Długosza*
słowa przytacza o początkach tego herbu, *Prutenorum antiquorum genus, ex
tribus Principibus, qui in Poloniam ex Prussia, facinore commisso, fugientes, propaga-
runt.* Okolski przydaie z Gniazda Paprockiego, gdy prawi Mistrz Krzyżacki
y iego Kommendorowie, wielkie oppressye czynili wolności Prusakow, ci
Xiążęta

Xiążęta, sprzedawszy ieszcze przed rokiem 1000 dobra swoie, Mistrza Krzy-
żackiego zabili, y do Polski się wynieśli, co się według prawdziwey histo-
ryi utrzymać żadną miarą nie może: bo to iest pewna, z tak wielu przy-
wileiow y historykow, że przed rokiem 1000 Krzyżakow ieszcze Ziemia
Pruńska nie znała, y ledwo potym we dwieście lat, to iest koło roku 1222,
do Prus ciż Krzyżacy zprowadzeni, *y Długosz* lubo przyznaie, że za iakiś
excess z Prus wyszli, przecież nie przydaie, za iaki. Lepiey w tym punkcie
pisze *Bielski fol: 82*, że do Polski ci Xiążęta przyszli w ten czas, kiedy ieszcze
Prusacy bałwochwalcami byli, a ile się dorozumiewać godzi, snać gdy wia-
rę Chrześciańską przyieli, ten im herb od Monarchy Polskiego był przy-
właszczony. Zowie się ten herb inaczey Turzyma, iako z Baszkona *Okol-
ski* dowodzi. *Paprocki w Gniazdzie* krzyż kładzie taki, że po prawym boku,
iedney połowy niedostaie, y rozumiem że tak bydź powinno, bo go, iakom
widział, tak niektorzy herbu Prus Familianci kształtuią, y sam tak Papro-
cki, iako y Okolski, gdy herby Prus 2do y 3tio opisuie, ktore od herbu Prus
imo swoy początek wzieły, na prawym boku że połowy krzyża nie po-
winny mieć, świadczą.

Przodkowie Domu tego.

S. Stanisław z Szczepanowa, Biskup Krakowski y Męczennik, z Oyca
Wielisława, z Matki Bogny, urodzony, z ktorych Bogna wielkiey pobożno-
ści, życia tego dokonała w roku 1049, dnia 13 Czerwca, Wielisław zaś w ro-
ku 1051, dnia 7 Lutego, oboie w Szczepanowie pogrzebieni, *Baronius Cleri:
Jose: Werbski*. Ci będąc ludzie dostateczni, w tymże Szczepanowie dwie mi-
li od Bochni, kościoł Panu Bogu pod tytułem S. Magdaleny (w ktorey się
osobliwie pokucie kochali) zbudowali, y uposażyli, a będąc długo niepło-
dni,

Ppppppp 2

dni, obiecali Panu Bogu, że ieżeliby im dał potomſtwo, obrocić go na ſłużbę iego mieli: a że P. Bog przewłoczył pociechę ich, tak, że iuż trzydzieści lat dochodziło, iak z ſobą w małżeńſtwie żyli, nieſpodziewaiąc ſię iuż płodu, przeſtali na woli Bożey, na nabożeńſtwie pilnym we dnie y w nocy, y iałmużnach, a dobrych uczynkach, czekali końca życia ſwoiego. W tym Bogna brzemienną ſię poczuła, a za czaſem przechodząc ſię do gaiu bliſkiego, tak łacno ſyna tam powiła, iż go ſama w bliſkiey krynicy obmywſzy, do domu donioſła. Dali mu na krzcie imię Staniſław, iakby, że ſię miała z niego ſtać ſława Bogu. Z młodości znać było ſprawę Ducha Bożego w nim, y przyſzłą żywota światobliwość; ſkromny, wſtydliwy, ſtatecznych nad dziecinny zwyczay obyczaiow, ochotny do nabożeńſtwa, y ſkłonny do nauk pokazował ſię, y iścił w nim Pan Bog to, co rodzicy obiecali, bo go ſam tak ſprawował, iż y bez ich upominania miał ſię do tego, co o nim poſtanowiło rodzicielſtwo, z czego oni wielką pociechę mieli, ſami ſię tym czaſem wiecznym ślubem do chowania czyſtości obowiązawſzy. Podroſłego, pierwey do Gniezna, gdzie na on czas kwitneła nauka, potym do Paryża, gdzie ſię ſam proſił na ćwiczenie, nakładow nie żałuiąc, poſłali. Tam iak był dowcipu oſtrego y predkiey pamięci, przy świętych obyczaiach y uczciwym zachowaniu, y pilnych do Boga modlitwach, nauk ſobie ſkarb dobry, zwłaſzcza w prawie duchownym, zebrał. Myślił w Paryżu, patrząc na ludzie zakonne, y w wielkich Chrześciańſkich cnotach doſkonałe, ciałny żywot ſobie między niemi obrać, a w uboſtwie ubogiego Chryſtuſa nasladować, ale wypełnić tych myśli świętych, Boſkie mu przeyrzenie nie dopuściło, ktorego na co innego ku czci ſwey wielkiey chowało. Po ſiedmiu lat ſtrawionych w Paryżu, z znaczną w Xięgach biblioteką wrociwſzy ſię do Polſki, dziedziczną fortunę na ubogie rozdał; Lambertus Zula Biſkup Krakowſki, widząc w nim pokorne, wſtydliwe y święte poſtępki, z wielką nauka złączone, do ſtanu Kapłańſkiego wieśćgo począł, ale myśl o zakonnym życiu nie wygaſła, ieſzcze mu do tego wſtręt uczyniła, aż też dał ſię potym nakłonić, na kapłańſtwo tedy poświęcony y Kanonią Krakowſką uczczony, ſtał ſię wſzyſtkim zwierzciadłem wſzelakiey pobożności, od ſiebie tedy naprzod począwſzy, wſzyſtką ſię pilnością y ſtraża duchowną, aby w czym mieyſca czartowſkim ſiłom nie dał, opatrzywſzy; bliźnim też ſłużył, zwłaſzcza w kazaniu y nauce, y będąc wymownym, y uczonym, w kościele Krakowſkim, y po całym Biſkupſtwie częſte y gorące kazania, ktoremi ludzie do miłości Boſkiey zapalał, miewał; co widząc Zula Biſkup, wielce tego pragnął, aby po nim na Biſkupſtwo Krakowſkie wſtąpił, y w ſtarości ſwey, wſzyſtkie mu ſprawy y rządy duchowne zlecił. Po iego śmierci od wſzyſtkiego duchowieńſtwa zgodnie obrany ieſt Biſkupem: miał albowiem to o ſobie u wſzyſtkich rozumienie, że mu nikt w nauce y w cnotach do tego potrzebnych rowny nie był; acz pokorny kapłan, urzędu tego wielkością wielce ſię trwożył, y długo ſię z niego wyłamywał, wſtąpił w lat 36, w roku 1071 na Biſkupſtwo, od Alexandra II Papieża potwierdzony. Stan ten tak wyſoki, ieſzcze go do większey nad ſobą czułości zachęcił, przetoż przyczynił ſobie poſtow, wziął na ſiebie włoſiennicę, ktorey aż do śmierci z ſiebie nie zdeymował: rozżarzył w ſobie miłość wielką duſz y zbawienia ludzkiego, dom iego, domem ſię ſtał ubogich y potrzebuiących, nad to wiara w nim mocna, pokora uprzeyma, czyſtość Anielſka, łaſkawość wdzięczna, ſprawiedliwość nieodmienna, męſtwo za prawdą nieuſtraſzone, karność baczna, wzgarda świata, y inne cno-

ty w nim ſię wydawały. Sam co rok obieżdzał Plebanie, tego naybardziey przeſtrzegaiąc, żeby w duchowieńſtwie iakiego zgorſzenia nie było. Co mu zaś czaſu zbywało od prac kościelnych, ten na modlitwach y czytaniu Piſma S. trawił. Spiſane miał wſzyſtkie wdowy w ſwoim Biſkupſtwie, ktore, iako mogł, ratował. Niczego ſię bardziey nie ſtrzegł iako tego, żeby dochodami kościelnemi, ſwoich powinnych nie bogacił, y żeby chleba ubogich, zbytnia czeladź albo mnoſtwo koni nie ziadało: y owſzem ſwoią ręka nie wſtydził ſię ubogich karmić, odziewać, y nogi im umywać. Krzywdy ſwoiey wnetże zapominał. Raz proſzony od Jana z Brzeźnicy, na poświącanie kościoła Brzeźnickiego, gdy ſię niewiedzieć o co na niego Jan rozgniewał, nietylko z domu od niego wygnany, ale czeladź Biſkupia pobita y poraniona, z ktorą tak traktowany Biſkup, całą noc na iedney łące przepędził, proſzac Pana Boga za ſwego nieprzyiaciela, iakoż nazaiutrz upamiętawſzy ſię Jan, pogonił za S. Biſkupem, y do nog iego upadſzy, odpuſzczenia proſił; darował mu z chęcią Staniſław, y wrociwſzy ſię do Brzeźnicy, kościoł mu poświęcił; Łąka zaś ta, na ktorey Staniſław nocował, świętey łąki nazwiſko na ſobie, dla niektorych łaſk, ktore tam Bog czynił, wynioſła; tak dalece, że Zbigniew Biſkup Krakowſki, y Kardynał, kościoł tam ku czci temu świętemu, dla konkurſu ludzi tam ſię ciſnących, zbudować kazał. Gdy takiemi wyſokiemi cnotami świecił Staniſław, hoyny zyſk w duſzach Bogu czyniąc, a wielką utratę diabłu, wzbudził na niego wielkie trudności, y ſtraſzliwą niepogodę z Krolem Boleſławem, Smiałym nazwanym: Był to Pan wielkiemi zwycięſtwy wſławiony, niepoſpolitemi przymiotami ozdobiony, te iednak wſzyſtkie roſkoſz cieleſna, w ktorey był niepowściągniony, zkaziła: bo w cudzołoſtwie y ſproſności cieleſney niepomiarkowany był, z gorſzeniem wſzyſtkich. Bacząc to S. Staniſław, a widząc, że drudzy, do ktorych to należało, z boiaźni milczeli na to, poſzedł na pokoy krolewſki, tam Boleſławowi prywatnie ſtawiał przed oczy gniew Boſki, utratę zbawienia, zelżenie krolewſkiego Majeſtatu, zgorſzenie poddanych, proſił z płaczem, żeby ſię upamiętał. Na pozor pięknemi ſłowy Krol odprawił Biſkupa, ale ſkoro ten wyſzedł, z ſwemi podchlebcy żart ſobie z niego czynił, y nietylko ſię nie poprawił, ale też dowiedziawſzy ſię o urodzie Kryſtyny Mściſława z Buzenina żony, a niemogąc iey do ſwoiey chuci darami krolewſkiemi nakłonić, gwałtem ią z domu męża ſwego porwać kazał, z ktorą ſprośnie żyiąc, y potomſtwo z niey zpłodził, luboć nie bez oczywiſtey kary Boſkiey: bo ſię dzieci rodziły ułomne, ſzpetne, y gdy doroſły, ſzalone. Jawne to cudzołoſtwo, ſzemranie ludzi na ſiebie pociągneło. Więc gdy ſię inni ociągali, Staniſława, iako tego, ktory przygany w ſwoim życiu nie miał, proſili wſzyſcy, aby Krola o to ſtrofował. Nie wymowił ſię z tego mąż o cześć Boſką gorliwy, przetoż wiele ofiar, to ſam przez ſiebie, to przez drugich, za Krola Bogu uczyniwſzy, iachał do Wrocławia na Sląſku, gdzie Boleſław przemięſzkiwał, tam iawnie przed iego dworzanami karał Krola o iego exceſſa; ale Boleſław gniewliwemi y ſromotnemi ſłowy, zelżywſzy Biſkupa, z iadem go odprawił, o niczym napotym bardziey nie myśląc, iako o tym, żeby ſię mogł był nad nim zemścić. Kupił był S. Staniſław kościołowi ſwemu wieś Piotrowin, u Piotra, teyże wſi dziedzica, ktory wziąwſzy pieniądze, wkrotce potym umarł, Krol namowił ſynowce zmarłego, Jakuba, Suliſława y Piotra, aby ſię wſi u Staniſława upominali. Pozwany tedy na ſądy Biſkup przed Krola, ktore u Solca odprawował, gdy ſię na świadki brał, a świadkowie Krolewſką po-

grożką zaſtraſzeni, świadczyć prawdy niechcieli, gdy widział, że nie tylko
ſzło o kościelną ſzkodę, ale y o ſławę iego, aby mu fałſz y nieſprawiedli-
we, a łakome nabycie, przyczytane, ku wzgorſzeniu bliźnich, nie było, u-
ciekł ſię do P. Boga, y ſprawiony duchem iego, ważył ſię rzeczy nieſły-
chaney, ale u P. Boga podobney. Przy owym ſądzie rzekł głoſem: ponie-
waż u ludzi żywych prawda y Boża boiaźń ginie, ucieke ſię do umarłych,
za pomocą Boga prawdy, obiecuię tu po trzech dniach Piotra, u ktore-
gom tę wieś kupił, iuż od trzech lat umarłego, przed ſądem poſtawić. Co
gdy Krol y wſzyſcy przytomni uſłyſzeli, śmiali ſię, y ſzaleńſtwo przyczyta-
li Biſkupowi, Stanisław zaś przez owe trzy dni, z duchowieńſtwem ſwoim
poſtami ſię y modlitwami trudząc, dnia trzeciego z proceſſyą, w Biſkupim
ſtroiu, ſzedł do wſi Piotrowina, tuż niedaleko Solca leżącey, do grobu iego
w kościołku S. Tomaſza, tam długo modlitwę czyniąc, grob otworzyć ka-
zał, y ciało iuż prawie zprochniałe odkryć, y zawołał do P. Boga. Boże
wſzechmogący, u ciebie ieſt wſzyſtko podobno, ty ktory prawdą będąc, w
prawdzie ſię kochaſz, wzbudź mi y kościołowi twemu świadka w tey ſpra-
wie moiey, a do umarłego rzekł, *Piotrze w Imię TROYCY Swietey, Oyca, Sy-
na y Ducha S, rozkazuię ci, wſtań, a podź do ſądu, a wyświadcz prawdę moię*: y
wnet ſię porwał z ciałem zupełnym, z wielkim wſzyſtkiego ludu podziwie-
niem. Przyprowadził go tedy przed Krola, mowiąc, Oto maſz Krolu te-
go ſamego, ktoremum tę wieś zapłacił. Długo Krol y dwor iego cały
zadumiały, prawie od ſiebie odchodził, y milczał, na owe cudowne y nie-
ſłychane rzeczy patrząc: aż, wſkrzeſzony Piotr, przemowił. Jam Krolu na
prozbę tego Biſkupa wzbudzony ieſt, abym go wyświadczył, iam mu wieś
moię właſną, do ktorey prawa nikt inſzy nie miał, przedał, y zupełną za-
płatę wziąłem, y obrociwſzy ſię do ſynowcow ſwoich, karał ie, y do po-
kuty przywodził, iż nieſłuſznie mężowi Swiętemu przykrzyli ſię. Krol
tedy inaczey niemogąc, za Swiętym Stanisławem zkazał. Chciało ſię wiele
ludzi pytać wſkrzeſzonego Piotra, o rzeczy tamtego świata, ale on bardzo
mało mowiąc, a nic bez dozwolenia S. Stanisława niepowiadaiąc, tym ich
zbywał, iż mu nie wolno było mowić co takiego. Pytał ſię go S. Stani-
ſław, ieżeliby chciał ktory tu czas na świecie dla pokuty przebyć, czy-
li ſię na on świat wrocić, odpowiedział, iż wolę ieſzcze w czyſcu mało co
wycierpieć, aniželi tu w niebeſpieczność ſię grzechu powtore wdawać,
mam nadzieię prawi w modlitwach y ofiarach twoich Oycze S. iż rychło
od mąk czyſcowych wolnym zoſtanę, co gdy mu przyobiecał Stanisław,
w grob go iego wprowadził, kędy znowu umarł y tamże pogrzebiony.
Wielki cud y po całym świecie rozgłoſzony, y ktory Koncylium Bazyley-
ſkie, na potępienie Huſſa, ktory twierdził, że ſię imion kościołowi trzymać
nie godzi, przywodziło. Tym cudem Polacy w prawowierney wierze o-
ſłabieni, na nowe utwierdzeni. Bolesław też Krol, wprawdzieć ſię na ten
widok trochę uiął, ale wkrotce iad ſwoy na Swiętego Biſkupa większy wy-
warł, z takiey okazyi. Wyprawił ſię był przeciw Wſzewoldowi Xiążęciu
Kiiowſkiemu, nad ktorym wielkie otrzymawſzy zwycięſtwo, Kiiow wziął,
kędy przez ſiedm lat mięſzkaiąc, w roſkoſzy ſię wdał y wſzeteczeńſtwa, a
za iego złym przykładem, y Kawalerya Polſka Ruſkich białogłow urodą u-
wiedziona: o czym żony ich w Polſzcze dowiedziawſzy ſię, na tęż ſię ro-
ſpuſtę z ſługami mężow ſwoich wylały; na tę nowinę co żywo do domow
ſwoich, Krola odbiegaiąc, z obozu wracało, tak, że y Bolesław z nieſławą
za niemi do Polſki wrocić ſię muſiał, z gniewu tedy wielkiego, niezmier-
ne okru-

ne okrucieńſtwo nad niemi czynił, a ieſcze większe nad żonami ich, kaza-
wſzy im pierſi rznąć, dzieci w nierządzie zpłodzone zabiiać, a na to miey-
ſce ſzczenięta do pierſi przykładać, ſam też w dawnych nałogach nietylko
ſię nie pohamował, ale grzechu do grzechu publicznie przydawał. Upo-
minał go o to S, Stanisław raz y drugi, ale widząc że iego napomnienia
żadnego ſkutku nie miały, wyklął go, y od ſpołeczności kościoła oddzie-
lił, czym roziadły Krol, Stanisława zabić umyślił; dowiedziawſzy ſię tedy,
że u S. Michała na Skałce mſzą odprawuie, kościoł żołnierzami obtoczyć,
iego od ołtarza wywlec y zabić rozkazał; ci iednak, ktorych na tę zbro-
dnią wyſłał, obaczywſzy Biſkupa przy ołtarzu, drzec, padać, ślepnąć po-
czeli, y z ſtrachem ledwo z kościoła uciekli. Fukał ie on Tyran iako bo-
iaźliwe y nie mężkie, poſłał inſzych, ktorym toż ſię ſtało, co y pierwſzym.
Swięty Biſkup ſłyſząc owe rozruchy, y o ſwoim wiedząc niebeſpieczeń-
ſtwie, P. Bogu ſię polecał, modląc ſię za zatwardziałego w złym Krola. W
tym ſam Krol wpadł w kościoł, miecz w głowie świętey utopił, y okru-
tnie zamordował. Zołnierze, ktorym Bolesław boiaźń zadawał, porwali
ciało, y wywlokſzy z kościoła, na małe cząſtki okrutnie rozſiekali, atoli
czterey wielcy Orłowie, tak porąbanego ciała ſtrzegli trzy dni, y na po-
wietrzu w nocy światłość nad nim widziana była: czym wzruſzeni Ka-
płani y Kanonicy kościoła Krakowſkiego, nic niedbaiąc na zakaz y okru-
cieńſtwo Bolesławowe, zbierać owe rozproſzone członki do pogrzebu po-
czeli, w czym cud nieſpodziany pokazał Bog, bo członki do członkow
tak ſię ſpoiały y zraſtały, iakby w ciele zdrowym były. Do zupełności
ciała, iednego tylko nie doſtawało palca, y ten P. Bog światłością nad ie-
dną rybą (ktora go była wrzucony w bliſką ſadzawkę połknęła] wydał;
iż rybę ułowiwſzy, członek on znaleźli, ktory ſkoro do ręki przyłożono,
zaraz ſię zroſł: tak tedy ciało iuż całe maiąc, pogrzebli go tamże na Skał-
ce w kościele, gdzie był zabity. Cierpiał w roku 1079, oſmego dnia Maja.
Grzegorz VII Papież uſłyſzawſzy o tak okrutney śmierci Stanisława S. do
Polſki klątwę przyſłał, y interdyktem ią okrywſzy, doſtoyność krolewſką,
y koronę Polakom odiął, czym ochydzony u wſzyſtkich Bolesław Smia-
ły, widząc z iedney ſtrony, iakiemi Bog cudami wſławiać począł S. Mę-
czennika, z drugiey ſtrony uſłyſzawſzy, że Polacy zmierziwſzy ſobie ſpro-
ſne y tyrańſkie iego życie, o ſpiſkach na niego zamyślali, ſumnienia też
ſtrofuiącego ſię znieść niemogąc, we trzy lata po zabiciu S. Biſkupa, uciekł
z kroleſtwa, do Węgier, o ktorego końcu żywota, indziey ſię mowić bę-
dzie. W dziewięć lat potym, to ieſt w roku 1088, gdy ſię S. Stanisław
Swietoſławie, długo y często na Skałce w kościele modlącey, pokazał, y
ciało ſwoie do Katedry ſwoiey przenieść kazał, od Lambertá Biſkupa, ſuk-
ceſſora, grob iego otworzony, kędy dziwną wonność uczuto, więc ciało
iego do kościoła S. Wacława na Zamek z wielką czcią przenieſiono, y w
ſrzodku tegoż kościoła poſtawione było: (*Prußcz w opiſaniu Miaſta Kra-
kowa piße*, że wprzod w kaplicy złożone było, ktora potym Zbigniew
Oleśnicki Kardynał y Biſkup Krakowſki, okazalſzą uczynił; ale iuż temi
czaſy, mowi ten autor, że w tey kaplicy, tylko rękę iego z ſygnetem Biſku-
pim chowaią, z tym wſzyſtkim *Długoſz*, ktory żył z tym Kardynałem, nic o
tym nie namienia, y owſzem powiada, że zaraz przy przenieſieniu, tam był
złożony na ſrzodku, kędy mu Elżbieta Krolowa Węgierſka, matka Lu-
dwika Krola Polſkiego y Węgierſkiego, trumnę ſrebrną ſprawiła, trzyſta
ſześćdzieſiąt y dwie grzywien ważyła, a do tego, pozłota na niey, daleko

inſze

inſze pozłoty celowała; co ſię pokazało w roku 1631, z inſkrypcyi, gdy tęż
trumnę z brudu oczyściać dano. Tomaſz Zamoyſki, w tymże roku, na
ten czas Podkánclerzy koronny, y Staroſta Krakowſki, ſprawił, mnieyſzą
od tey, drugą trumnę ſrebrną [grzywien 40 ważyła) ktorą w tamtę większą
wpuſzczono; a dopiero w tey ſzczerozłotá trumienka, tegoż Zamoyſkiego
koſztem, w ktorey kości Swiętego Staniſława złożono. Trumnę naywię-
kſzą, ſześciu Aniołow odlewanych ſrebrnych trzymało: Ołtarz tákże ſre-
brny, od Zygmunta I Krola Polſkiego dany, y kaplica, pod ktorą ciało świę-
te leży, tegoż ſumptem wyſtawiona, ktorą potym Marcin Szyſzkowſki Bi-
ſkup Krakowſki, wſpanialſzą wyſtawił z marmuru czarnego, na kolumnach
miedzianych wyzłacanych, kopuła także wyzłacana w karpiową łuſkę.
Pruſcz w opiſaniu Miaſta Krakow: Hiſtor: Dom: Profeſſ: Cracov: wſzakże wkrotce
potym z ſwych ſplendorow złupiony ten S. Męczennik, podczas Szwe-
dzkiey burzy, za Jana Kazimierza Krola. Gdy ſię zaś coraz to większe cu-
da, za przyczyną S. Staniſława, ſzerzyły, Xiążę Polſkie Boleſław Pudicus, z
Kunegundą Krolewną Węgierſką, małżonką ſwoią, a wnuczką Swiętey Já-
dwigi, wyprawili ſwoie poſły do Innocentego IV Papieża, proſząc, aby go
między święte Męczenniki policzył. Po wywiedzionym proceſſie, gdy
iuż prawie wſzyſtko do tego aktu ułacniło ſię, Reginaldus Kardynał Biſkup
Oſtyeńſki, na ktorego radzie Papież polegał, ſprzeciwiał ſię Kanonizacyi
tego Swiętego, nowego y świeżego cudu wyciągaiąc: iakoż doznał go ſam
na ſobie, bo zapadſzy w cięſzką niemoc, prawie iuż umierał; pokazał mu
ſię niby przez ſen, mąż w wielkiey światłości, pytaiąc ſię drżącego od ſtra-
chu Kardynała, Znaſzli mię Reginalde: rzecze z boiaźnią, nie znam, odpo-
wie, Jam ieſt Biſkup Krakowſki Staniſław, pragnąłeś cudu nowego, godzie-
neści był za to karania, ale cię P. Bog na moię prozbę wnetże uzdrowi,
wſtań, a prawdzie ſię nieſprzeciwiay, Zniknął Swięty, a on ozdrowiawſzy,
przyſzedł do Papieża, y to, co ſię z nim ſtało przełożywſzy, ieſzcze na po-
tym popierał Swiętego chwały, Kanonizowany tedy z wielkiemi ceremoni-
ami w Aſſyżu, w kościele S. Franciſzka, w łat ſto ſiedmdzieſiąt y pięć po
śmierci, w roku 1253, w dzień Narodzenia Matki Boſkiey. Przy ktorey y
drugi cud ſię ſtał, młodzieniec umarły do tegoſz kościoła wnieſiony, do-
wiedziawſzy ſię o nim Innocencyuſz Pápież, zawołał do P. Boga. Potwierdź
Panie to, com ſłyſzał, o męczenniku twoim Staniſławie, a przez zaſługi ie-
go, wzbudź młodziana tego umarłego, ieſzcze modlitwy nie dokonał, a iuż
mu daią znać, że wſtał umarły. Także podczas przemowy Papiezkiey, kto-
rą miał na wychwalenie tego Swiętego Innocencyuſz, chorągiew czerwo-
na zobrazem S. Staniſława, w gorę wynieſiona, długi czas ſama na powie-
trzu wiſiała. Pod czas tegoż aktu, tenże Papież uroczyſtości tego Swięte-
go w Polſzcze, dzien oſmy Maja naznaczył. *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov: fol:
62.* Klemens VIII, nakazał, aby Swięto iego po całym świecie ſiodmego
dnia Maja, *officio duplici* ſzanowane było, ile że oſmy dzień Ziawieniem S.
Michała zaſtąpiony. *Baronius in notis ad. 7mam Maji.* W tymże roku Przemy-
ſław Krol Czeſki, to ieſt 1253, wyſłał poſłow ſwoich do Prandoty Biſkupa
Krakowſkiego, proſząc o iaką relikwią tego S. męża, ktora gdy odebrał, z
wielką pompą, wyſzedſzy za miaſto, do Pragi ią wprowadził, y bogato o-
zdobił. *Długoſz w tym roku.* Lewa ręka tego Swiętego na Skałce ſię zoſtała,
Pruſcz, y do Luzytanii nawet do Lizbony, niektore relikwie iego wprowa-
dzone, do kościoła naſzego, *ad Domum Profeſſam,* w roku 1587, z innych Pol-
ſkich SS. relikwiami, iako S. Floryana, S. Jadwigi, S. Woyciecha, świadczy

Bollandus

Bollandus in Actis SS. Menſis Januar: tom: 2, fol: 612, Krol Jagełło, na czesc ie-
go Bazylikę w Wilnie wyſtawił. Anna z Jagellonow krwi oſtatnia, Stefa-
na Batorego małżonka, kościoł iego w Rzymie, krolewſką ſzczodrobliwo-
ścią ozdobiła, *Starowol: in Monum: fol: 811.* Lampy ſrebrne nad grobem iego
wiſiały, iedna dana od Wincentego Kadłubka, druga od Władyſława IV,
trzecia od Staniſława Garwaſkiego, Kaſztelana Płockiego, kędy też widzieć
było, wielką ſtatuę tegoż Swiętego, Piotrowina z grobu wſkrzeſzaiącego,
wſzyſtko z ſrebra odlewane. *Pruſcz* Cuda, ktore przez przyczynę iego lu-
dzie odbierali, obſzernie wypiſał. *Długoſz,* ktory życie iego zebrał w roku
1465, a do druku weſzło 1511 *in 4to:* kędy ten autor daie przyczynę, czemu
przed nim żaden życia tego Biſkupa S. nie zkonnotował, że ſię prawi ka-
żdy obawiał krolewſkiego Domu, na ten czas w Polſzcze panuiącego, gdy-
by był tak ſproſne życie Boleſława Przodka ich, potomności wypiſał. Sta-
niſław Dobielewicz, Dziekan Chodelſki, toż ſamo z *Długoſza* życie wypiſał,
y przydawſzy do niego iuż poźnieyſze cuda, na świat rozrucił, *w roku 1666
in 4to.* Piſali krom tych o nim, *Surius, Raynaldus, Menologium Benedictinum,
Skarga w Zywotach SS. Starowol: in Epiſc: Cracov:* Ja tu tylko cuda niektore
przytoczę. *Valentinus Ratiborienſis Ordin: Prædicat:* w dedykacyi ſwoiey Xią-
żki, pod tytułem: *Praktyka duchowna,* piſze, że Przemyſław Xiążę Raciborſkie
y Opawſkie, fundator Klaſztoru Panien Dominikanek w Raciborzu, u S. Du-
cha, zwykł był co rok pewnego czaſu do kościoła wnośić iarzęcą świecę,
takiey wielkości, iakiey ſam był ſtatury, ten gdy raz zachorował, pokazał
mu ſię S. Staniſław, ieżeli mi prawi do kościoła iutro wnieſieſz taką świe-
cę, ratować cię będę, uczynił tak, y ozdrowiał. W Roku 1703 Zyd, Faktor
u Bliwernicza Generalnego Kommiſſarza woyſk Saſkich Krola Polſkiego
Auguſta II, gdy przy Solcu na Wiśle moſt kończono, a Krol ſam, tak z Pa-
nami Polſkiemi, iako y z Generałami Saſkiemi, luſtrował to dzieło; Szwedzi
tym czaſem, takim impetem chcieli ow moſt ubiec, że muſiano na ſamym
warcie byſtrey rzeki, liny y powrozy odcinać: więc po odciętych linach,
ſkoro wart ruſzył ſzkuty, impetem ich, y Zyd, ktory tám ſtał, maiąc w za-
nadrzu kilka ſet złotych Polſkich, zrzucony w Wiſłę, tonąć począł. Wła-
śnie w ten czas, dway Biſkupi Polſcy, Teodor Potocki, Biſkup Warmińſki, a
potym Arcybiſkup Gnieźnienſki, y Kazimierz Łubieńſki, potym Biſkup Kra-
kowſki, a w ten czas Chełmſki, czynili relacyą Generałom Saſkim, iako S
Staniſław, tędy po Wiśle ſuchą nogą prowadził wſkrzeſzonego Piotrowina.
Rośmiali ſię na to Generałowie Dyſſydenci, y ieden z nich rzekł, gdyby to
prawda była, toby ten waſz Staniſław tego Zyda tonącego ſalwował. Zar-
liwością wzruſzeni katolicką Biſkupi, y przytomni Panowie, padli na kolana,
wzywaiąc S. Staniſława, Rzecz dziwna, w oczach woyſk Saſkich y Polſkich,
y ſamego Krola, wypłynela daleko znieſiona wartem czapka utonionego:
z czego śmiać ſię Lutrzy poczeli, aż tu pod wodę nazad wraca ſię żyd, y
wychodzi na bliſką na przeciwko wyſpę: co zoczywſzy Katolicy, niezmier-
nie ſię cieſzyć, a Lutrzy konfundować poczeli: bo iako ſamże potym ten
żyd zeznawał, iż pogrążony, ſtanął na dnie nurtu iednego, tam Biſkup iakiś
ſtanął przy mnie, y otoczył iak ſzklaną banią twarz moię, że mię woda
nie zalewała, y po ſamym dnie prowadził mię do wyſpy, a gdym zalęknio-
ny, daley po piaſku poſtępował, rozumieiąc że piaſek, wſzedłem na pianę
wodną, ktora doł przepaściſty okrywała, znowum tonął: ale S. Staniſław po-
wtore ſtanął przy mnie, y na drugą mię wyſpę wyprowadził, upominaiąc,
abym katolikiem, a nie Lutrem zoſtał, y imię wziął Staniſława, dla tego lu-

Rrrrrrr bo

bo był Luterſkiego Pana ſługa, niechciał bydź tylko katolikiem, przeto go ſam Pan oddał w Krakowie do naſzych, aby nauczony, mogł Chrzeſt S. przyiąć, co ſię też ſtało. *Bielicki kazania Swietne fol: 164. Hiſtoria Coll: Cracov: S. J.* ktorą też hiſtoryą do druku podał pomieniony Biſkup Łubieńſki. W roku 1605 pod czas potyczki pod Kircholmem naſzych z Szwedami, pokazał ſię S. Staniſław, mieczem w ręku Szwedom odgrażaiąc, iakoż przegrali tam Szwedzi, od naſzych pobici. Krolowie Polſcy dniem przed ſwoią koronacyą, tę Skałkę, gdzie Swięty zabity, zwykli nawiedzać, y tam o dobre ſprawowanie kroleſtwa, P. Boga proſić.

Gunter Biſkup Płocki, z Kanonika tegoż mieyſca, na tę godność zgodnie od Kapituły obrany, y potwierdzony od Arcybiſkupa Gnieznieńſkiego w roku *1227*, pomogła mu do tego ſiła iego modeſtya, z ktorey lubo miał wielką część Kanonikow po ſobie do tey Infuły, przecięż dla zgody, uſtąpił iey był ſwemu Anteceſſorowi Janowi. Ten widząc w iakiey oppreſſyi była iego Dyecezya, od Pruſakow na ten czas Poganow, gdy naieżdżali kraie tamte, y złupiwſzy ze wſzyſtkiego, ludzi iednych zabiiali, drugich w niewolą zabierali, a co naywiękſza, że Konrad Xiążę Mazowieckie, prawie ſię tym nic nie wzruſzał na obronę poddanych ſwoich, choć ſię to w oczach iego działo; zebrawſzy coś ludzi Biſkup, zdolnych do boiu, mnieyſzemi potyczkami, wciągnąwſzy Pruſakow rozboie, zamek Dzierzgowſki, z ktorego naybardziey wycieczki czynili do Xięſtwa Mazowieckiego, zpędziwſzy ztamtąd Poganow, ludźmi ſwemi oſadził; a żeby był y na potym drogę podobnym łotroſtwom zagrodził, pochopem był Konradowi Xiążęciu, aby był Krzyżakow, z Syryi niedawno od Saracenow rugowanych, ſprowadził do Prus, co gdy ſię ſtało, Biſkup tymże Krzyżakom, wieś do ſtołu ſwego należącą w Chełminſkiey ziemi y z wyſpą, nadał. Kościoł też ſwoy niemniey świątobliwie rządził przez pięc lat, aż iadąc w intereſſie duchownym do Rzymu, w Wiedniu przeſzedł na wieczny pokoy, w roku 1232, ciało iego tamże pogrzebione. *Łubieńſki, Długoſz in Vitis Epiſc: Płocen:*

Phalanta Biſkup Poznańſki, Dziekana na ten czas Gnieźnieńſkiego, Boleſław Xiążę Wielkopolſkie, na ten urząd, lubo ſię Kapituła Poznańſka opierała, prawie gwałtem wyſadził, y że go Arcybiſkup Gnieźnieńſki poświęcił, otrzymał; wſzakże potym według świadectwa *Długoſza*, gdy ſię o tym Stolica Apoſtolſka dowiedziała, uſtąpić mu z tey katedry kazała. *Paprocki* powiada, że był wzięty na to Biſkupſtwo w roku 1280, umarł *1290*. O tymże czaſie kwitnął Zbroſław Kanonik Krakowſki y Wrocławſki herbu Prus, y z linii S. Staniſława Biſkupa, ten wieś Szczepanowice w Krakowſkiey Ziemi leżącą, w roku 1278 zapiſał klaſztorowi Miechowſkiemu, o czym liſt przywodzi, *Nakiel: w ſwoiey Miechow: fol: 202*, w tym liście Zbroſław wſpomina, ze dziad iego także Zbroſław, w duchownym ſtanie zoſtaiący, części ſwoie na wſi Kolinowy, temuż klaſztorowi był puścił, ktorych donacyą potwierdził, Zbroſław wnuk Kanonik. Tamże trzech braci ſwoich rodzonych liczy, Comites, Wincentego, Pełkę y Januſza.

Tomaſz Biſkup Płocki, tego *Paprocki* do Pobożanow przypiſał, *Długoſz* zaś do herbu Prus, *Łubien: in Vitis Epiſc: Płoc:* kto był z domu nie namienia, tylko że ośm lat na tym Biſkupſtwie ſiedząc, życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w roku 1270. Jakuba z Płonian Staroſtę Bobrownickiego, w roku 1383, kładzie tu *Paprocki, Długoſz y Kromer* w roku 1409 Staroſtą go Dobrzyńſkim zowią, kiedy w zamku Dobrzyńſkim od Krzyżakow dobyty y zabity. O Piotrze Gunickim piſzą, *Kromer lib: 28, Biel: fol: 461*, że w trzy-

dzieſtu tylko ſwoich ludzi, na 300 uderzył, ktorych aż w oboz nieprzyiacielſki wparował, tam iednak oſkoczony poległ, w roku 1474.

Tomaſz z Strzempina Biſkup Krakowſki, w Teologii y Prawie duchownym Doktor, Kanonik naprzod Gnieznieńſki y Scholaſtyk Krakowſki, y Podkanclerzy Koronny w roku 1454, *u Łaſk: w ſtat: fol: 96:* a w naſtępuiącym roku zgodnie do Paſterſkiey funkcyi od Kapituły obrany, w ktory dzień elekcyi iego, dzwon ſię wielki urwał, y mury przebiwſzy, na iedney dość niewielkiey deſce oſiadł: a drugiego dnia, na kilku ulicach, y na Kanoniczey, wielkie ſzkody ogień poczynił. Syn to był Prandoty z Strzempina, y matki Doroty z familii Leſzczycow. Ten Wikaryom w Sączu pewne wydzielił dzieſięciny, ile że ſzczupłe dochody mieli. Ołtarz w Bazylice Krakowſkiey fundował, y przy nim dwoch kapłanow: Szpital także dla chorych kapłanow na Stradomiu, oſtatnią wolą iego, z iegoż ſzkatuły powinien był ſtanąc. Bibliotekę ſwoię, na Gnieźnieńſkie, Poznańſkie, Unieiowſkie y Łowickie, kościoły, y na Akademią Krakowſką, podzielił, Krakowſkiemu zaś kościołowi, kielich złoty, w ktorym ſześć grzywien, drugie dwa pozłociſte, miednice dwie ſrebrne, Infułę y humerał z pereł, y inny apparat. Mąż o dobra kościoła ſwego gorliwy, dla tego, gdy Kazimierz Krol, krom kontrybucyi, z dobr duchownych, domagał ſię ſrebrá kościoła Krakowſkiego, oparł ſię mu w tym mężnie, że nic z niego nie wzięto. Nauka ſię też w nim wydawała nie poſpolita, ſzczerość ku wſzyſtkim, wſtrzemięźliwość, mawiał iednak częſto: Nicem prawi w życiu moim gorſzego nie uczynił, iak gdym Biſkupſtwo przyiął: dla tego za nieſzczęśliwy maiac ten dzień, ktorego Infułę wziął na głowę, chciał ią iako nayprędzey złożyc na oſobę Jakuba Sienińſkiego Proboſzcza Krakowſkiego, tylko że Kazimierz Krol był na przeſzkodzie: paraliżem iednak ruſzony Tomaſz, tym bardziey tego popierał, aż też po piąciu lat rządow ſwoich, w roku 1460, na lepſze ſię życie przenioſł: w ſwoiey katedrze z marmurowym nadgrobkiem pochowany *Starow: in Vit: Epiſc:* Cracov: *Paproc: ale w nim drukarz lata pomylił*; o nim *Æneas Sylvius* Kardynał, a potym Pius II Papież, tak piſze, *in Apologia ad Martinum Mayer: Cracovia eum Præſulem obtinuit, quem Canonici delegerunt, Virum non minùs doctrinâ quàm ætate plenum, dignum qui urbem regat literarum ſtudiis ornatam &c. Exſtat adjecta Commentariis Pii 2di, & in Bzovio, anno* 1457.

Scibor Biſkup Płocki, z Oyca Jana z Gościączyc Stolnika Czerſkiego, matki Katarzyny, urodzony, Kanonikiem ieſzcze Płockim będąc, w takiey był u Pawła Gizickiego, ſwego anteceſſora, ſtymie, z rozumney, y głębokiey rady, z przymiotow natury bardzo pięknych, że nic prawie bez niego nie czynił, wſzakże potym bliſki śmierci Paweł, tak go ſobie ochydził, że y patrzać na niego niemogł: po iego iednak śmierci, od Kapituły ſukceſſorem iego obrany, lubo Kazimierz Krol, Jakuba Sieninſkiego, żeby go z konkurrencyi o Biſkupſtwo Krakowſkie ſtrącił, do tey Infuły promowował, za inſtancyą tedy Xiążat Mazowieckich, y Fryderyka Ceſarza, Pius II Papież, tyle mu przeciwko Kazimierzowi Krolowi Polſkiemu faworyzował, że mu prywatney konſekrácyi, chocby od iednego tylko Biſkupa ktoregożkolwiek pozwolił, iakoż tak poświęcony w Pułtuſku od ſamego tylko Biſkupa Lacedemońſkiego, Zakonu S. Franciſzka, w roku 1464, na ktorym ſiedząc lat ſiedm, wſzedł do grobu w katedrze ſwoiey 1471. *Łubienſki Vitæ Epiſc: Płoc:*

Herbowni.

Andrzeiewski
Bieśtrzykowski
Bogusławski
Borowski
Bystram
Chładkowicki
Chometowski
Chwałkowski
Cygański
Długoiewski
Dobrodzieyski
Druskowski
Drozdowski
Dymitrowski
Frycowski
Garlicki
Gawłowicki
Głowacki
Gniewiewski
Goworowski
Grzymisławski
Jeżowski
Isaykowski
Juchnowski
Julewski
Kaczkowski
Klicki
Kliczkowski
Korycki
Krzywokulski
Krzyżakowski
Łacki
Łatkiewicz
Łososinski
Michalczewski
Mroczek
Nielepiec
Niemczynowski
Niewiadomski
Obrzycki
Ormieński
Orzeł
Otocki
Petryczyn
Piszczański
Płoński
Podleski
Przechowski
Przedzdziecki
Raczkowski
Rokotowski
Rożanka
Rudowski
Ruwski
Rywocki
Rześek
Slepczyc
Slubicki
Spinek
Stradomski
Studzieński
Szamowski
Szczepanowski
Swarocki
Tobaszowski
Trembecki
Wieckowski
Wiśniewski
Woliński
Wolski
Zaiaczkowski
Zaleski.

Andrzeiowskich herbu Prus opuściłem w pierwszym tomie, ci ie-
dnak przez krzyż strzałę kładą, iako świadczy *Koiat: in Ms.* Z tych był
Hieronim Andrzeiowski Podczaszy Słonimski w roku 1658. Isaykowscy zaś
tę odmianę w herbie Prus maią, że na hełmie kładą skrzydło strzałą prze-
szyte. Podobny też do tego herb Koryznow, o ktorym się mowiło w dru-
gim tomie. Jakubowi z Skarzeszowa w kościele katedralnym Krakowskim
ten herb Prus 1mo widziałem że ktoś przywłaszczył. Także Krystynowi
Drozdowskiemu Archidyakonowi Płockiemu, Kanonikowi Krakowskiemu
zmarłemu 1584. *Starowol: in Monum.*

O Krzywokulskich mowiłem w drugim tomie na swym mieyscu, a-
lem herbu ich niewiedział. Zdawna wWoiewodztwie Mazowieckim w Zie-
mi Nurskiey mieli swoię possessyą, potym się iedni z nich wynieśli na Ruś,
drudzy do Wielkieypolski. Z tych Mikołay Krzywokulski, pamiętny wo-
iownik pod Chocimem z Turkami za Krola Michała, zpłodził dwoch sy-
now, Jana, od ktorego syn został Stanisław, Łowczy Nurski temi czasy, y
Stanisława, ktory zrodził Jana, Stanisława, Maryannę y Marcyannę.

Prus herb 2do.

DWie kosy białe ostrzem do siebie złożone, tak, że końce ich w go-
rze, iedna na drugą zachodzi, związane u spodu związką złotą,
tak, że koniec iey wisi; na wierzchu między końcami kos, poł-
tora krzyża takiego, iaki iest w herbie Prus 1mo, pole tarczy
czerwone; na hełmie takaż ręka zbroyna z mieczem zaniesiona,
iak w herbie Prus 1mo, luboć *Paprocki w Gniazdzie fol: 64* pięć pior strusich
położył, ale *o herb: fol: 418*, ręke, *y Okol: tom: 2, fol: 542, Kleynoty fol: 75, Biel:
fol: 82:* Zowią ten herb inaczey Wilcze kosy, a to dla tego, że w takie wil-
kow łapaią. Początek tego herbu ztąd ciż autorowie zakładaią. Za Kazi-
mierza Krola Mnicha, pod expedycyą przeciwko Masławsowi rebellizuią-
cemu, hetmanił woysku Polskiemu, mąż odważny herbu Prus 1mo, albo ia-
ko *Paproc:*

ko *Paproc: mowi, w Xiędze swoiey Strom.* ieden ze trzech Xiażąt Pruskich; ten
gdy po dwakroć Maślausa szczęśliwie poraził, corkę iego, ktora tylko ie-
dynaczka po nim została, z obszerną iey maiętnością, uprosił sobie zá żonę
u Krola Kazimierza, ktory nietylko mu iey nie bronił, ile tak sobie zasłu-
żonemu, ale też y więcey ieszcze dobr mu nadał, aby w tamtych stronach
bronił granic od nieprzyiaciela. Więc że Maslaus dwie kosy nosił w her-
bie, takie, iako tu są opisane, on do nich na pamiątkę przydał Oyczyste swo-
ie połtora krzyża. Do tego herbu *Okolski* pociąga Wincentego Kadłubka,
niegdy Biskupa Krakowskiego, a potym Zakonnika Cystercyeńskiego, ale
to u mnie pewna, że był herbu Poray, iakom dowodził pod tym herbem:
tegoż zdania *Paprocki w Gniazdzie*, ale się poprawił *o herbach*.

Herbowni.

Baworowski
Daniecki
Dębowski
Faszczewski
Głuchowski
Grzybowski
Jezierski
Kobyliński
Małachowski
Misiewski
Mitarnowski
Myślecki
Nakwaski
Niewierski
Nowomieyski
Olszewski
Preczkowski
Pruski
Radomiński
Wołowski
Zaborowski
Zglinnicki.

Prus herb 3tio.

ZOwie się ten herb inaczey Nagody, to iest, że dla god czyli wesela,
odmiana się tego herbu stała, to iest, powinna bydź po prawey
stronie tarczy kosa, ostrzem ku srzodkowi obrocona, końcem
cienszym na doł, biała w czerwonym polu, po lewey stronie poł
podkowy niby stoiącey, tak, że z kosą złączone, zdadzą się niby
bramę formować, na wierzchu ich połtora krzyża złotego, o kolor pola
nie zgadzaią się autorowie, bo iedni powiadaią, że to wszystko w krwawym
polu bydź powinno, drudzy mienią, że kosa y krzyże w czerwonym, pod-
kowa w błękitnym, znaydować się maią, na hełmie nad koroną zbroyna
noga z ostrogą, klęcząca niby na koronie kolanem, tak, że pięta iey w lewą
tarczy obraca się. Tak go opisuią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 63. O herb: fol:
419. Okol: tom: 2, fol: 550, Bielski fol: 82, Kleynoty fol: 74. Paproc: w Xiażce od
siebie wydaney Strom:* (gdzie się świadczy Długoszem) twierdzi, że tego Xią-
żęcia (iednego z tych, ktorzy z Prus do Polski przyszli, y wiarę Chrześci-
ańską przyieli, iako się mowilo pod herbem Prus 1mo) ktory wziął Masłausa
iedynaczkę corkę, syn Prus 2do, gdy sobie zaślubił wielkiey fortuny dzie-
dziczkę herbu Pobog, znowu w ten ksztalt, iako się dopiero mowiło, swoy
herb wykształtował, podkowy połowę do niego przydawszy, gdy potym
iego potomkowi, mężnie sobie na woynie poczynaiącemu, Sobor mu imię
było, nogę odcięto, Bolesław Xiążę Polskie złotą mu w nadgrodę przysłał,
a na hełmie, iuż nie rękę, ale nogę zbroyną, na pamiątkę dzielności iego,
nosić pozwolił; drudzy rozumieią, że gdy znowu, ktoryś z tego Domu, po-
iął Pannę herbu Złotogolenczyk, ten herb dla niey na hełm wyniosł.

Herbowni.

Bełdycki
Bogdański
Byszyński
Czarnecki
Dawidowski
Dłużniewski
Dobrzyniecki
Głaznocki

Sssstsss Jabło-

Jabłonowſki
Jaruntowſki
Karniſki
Korewicki
Kowalewſki
Łoſowſki
Mińſki
Mlacki
Młocki
Mroczkowſki
Mrozowicki
Napiorkowſki
Nogawſki
Opacki
Oſowińſki
Piſanka
Prußkowſki
Radomſki
Roſochacki
Rudzinſki
Rzeczkowſki
Skowrońſki
Słucki
Wicholſki
Wietwińſki
Zieleńſki
Zuchorſki
Zukowſki.

O Łoſowſkich herbu Prus 3tio mowiłem tu *fol:* 154. Teraz przydaię: Staniſław Łoſowſki, człowiek rycerſki, oſiadł na Ukrainie, gdzie podczas buntow Chmielnickiego, zginął od Kozakow. Zył *1mô votô* z Rakowſką *2dô* z Piekarſką herbu Pułkozic, z tą zpłodził ſyna Woyciecha, Męża woiennego, ten żył w dożywotniey przyiaźni z Franciſzką Brzeſką herbu Slepowron, z niey zoſtawił corkę Konſtancyą Paſzkowſką, ale bezpotomną, y ſynow trzech; Pierwſzego Staniſława, ktorego z Pociſzewſkii, corki dwie, Franciſzka y Marcellina, ſynow dwoch, Ignacy y Franciſzek. Drugiego Marcina, ten naprzod w woyſku koronnym zapracowawſzy na ſławę, potym ſobie ſtan duchowny obrał, wkrotce zoſtał Kanonikiem, potym Kantorem, daley Scholaſtykiem, nakoniec Proboſzczem Katedralnym Kamienieckim, y Sede vacante, tegoż Biſkupſtwa Adminiſtrátorem y Generalnym Officiałem, ktore z wielką chwałą y zaleceniem ſwoim ſprawował, wziął do tego Kanonią y Dziekanią Archikatedralną Lwowſką 1734, Prałat obyczaiow przykładnych, y świątobliwości niepoſpolitey, był deputatem na Trybunał koronny 1725. Tego Godnego Prałata, z omylney informacyi, położyłem tu *fol.* 154 pod Loſowſkiemi herbu Szeliga, ale tu należy do Łoſowſkich herbu Prus 3tio. Trzeciego Macieia, ten także ſławy ſzukał, ſłużąc pod Pancerną Chorągwią z Chomentowſkim, Woiewodą Mazowieckim.

PRUSIECKI w Podgorzu. Z tych temi czaſy w Zakonie naſzym żyie Stefan Pruſiecki.

PRUSINOWSKI herbu Topor. Jan Pruſinowſki w Zakonie naſzym, ſłużąc zapowietrzonym w Warſzawie, w roku 1625 poſzedł po zapłatę ſwey heroiczney dla miłości bliźniego podiętey fatygi, tymże iadem zarażony. *Alegambe Victimæ Charitatis.* Kaſper poſłował z Bełzkiego na Seym 1605. Adam, naprzod Podkomorzy Włodzimirſki y Rotmiſtrz, ktoremu dla wielkich iego zaſług, wieś Radomyśl w Ziemi Łuckiey, puścił Zygmunt III, co approbowała *Konſtytucya 1607 fol: 851*, potym Woiewoda Bełzki, czytałem liſt iego dany do Krola w roku 1618, z ktorego poznać, iak ten Pan kochał Oyczyznę, ktorey tak życzliwie doradzał; ſyn iego Januſz z Pruſinowa na Pereſpie Pruſinowſki, Podkomorzy Bełzki, poſłował na rożne Seymy, w roku 1632 na konwokacyą, *Acta interregni*, w roku 1633 na koronacyą, zkąd był deputatem do opatrzenia w prowianty woyſka naſzego, na Ukrainie zoſtaiącego, w roku 1638, gdzie Kommiſſarzem zoſtał do granic, *Conſtit: fol:* 19, wſpominaią go ieſzcze *Konſtytucye 1647 fol:* 27, miał za ſobą Maryannę Kalinowſką, wdowę po Mikołaiu Potockim, z ktorey corka Helena była za Mikołaiem Sapiehą, Hrabią na Kodnie, Kaſztelanem Wileńſkim, ta w roku 1660, pałacu ſwego w Lublinie uſtąpiła y placu, na kościoł y klaſztor, OO Reformatom. Elżbieta Pruſinowſka wielkich cnot heroina, ſioſtra zdami ſię Adama Woiewody, była za Jakubem Potockim Woiewodą Bracławſkim. Kazimierz Rotmiſtrz Pancerney Chorągwi 1658. Łukaſz Kaſztelan Lubaczowſki, umarł 1694, ſyn iego Felicyan w duchownym ſtanie. Jakub Cześnik Zakrocimſki y Jędrzey 1674. Jędrzey Kaſztelan Połaniecki 1697. N. była za Stefanem Jaſtkowſkim.

PRUSIMSKI herbu Nałecz w Wielkieypolſzcze, Dom ſtarożytny, y z wielkiemi Domami zpokrewniony, że zaś zupełney niemam informacyi, kładę tu tych, ktorych świeżſza pamięć podaie, Piſzą ſię zaś wſzyſcy z Kolna, ktore w domu ich dotąd dziedziczy. Krzyſztof Pruſimſki z Kolna, brał ślub w Roku 1639, z Tereſſą Grudzińſką, Kaſztelanką Nakielſką, z tey, czy było potomſtwo, niewiem, po ktorey śmierci, wſzedł w dożywotnią przyiaźń z Wiktoryą Opalińſką, także Kaſztelanką Nakielſką, z ktorey zoſtało potomſtwo, corki, y ſynowie. Sioſtra tego Krzyſztofa, Konſtancya, zaślubiona Staniſławowi Tuczyńſkiemu. Brat zaś rodzony tego Krzyſztofa, młodo za Oyczyznę, w okazyi, życie na placu położył. *Jacobus Prawdzicki S. J. Sociale Connubium.* Krzyſztof Pruſimſki dziedzic na Kolnie y Trąmpczynie, zmarły koło Roku 1721, człowiek wielkiey ludzkości, zoſtawił Potomſtwo: ſynow kilku, z ktorych pierwſzy Antoni, drugi Jan, trzeci Stefan &c y corki dwie, z ktorych ſtarſza wydana za Jana Kowalſkiego; Sebaſtyan Pruſimſki, brat rodzony tego dopiero wſpomnionego Krzyſztofa, Staroſta Obornicki, dziedzic na Goraiu w Poznańſkim Woiewodztwie, gdzie Pałac murowany z gruntu reparował, y znacznie go przyczyniwſzy, kſztałtnie ozdobił; tamże kościoł z fundamentow wymurował, z malowaniem wewnątrz, także ołtarzami y apparatem upoſażył. Zył w dożywotniey przyiaźni z Gurowſką Kaſztelanką Poznańſką, ſioſtrą rodzoną dziſieyſzego Kaſztelana Gnieźnieńſkiego, ta mu powiła corkę iednę Urſzulę Dobrzycką, y ſynow ſześciu: Jozefa, Adolfa, ci ſobie ſtan duchowny obrali, Rocha, ten pod Warſzawą podczas elekcyi, młodo umarł młodzianem 1733, y wſzyſtkie o ſobie nadzieie wnioſł do grobu. Franciſzka, wielkich przymiotow y nadziei Kawalera, ten ieſcze młodzianem żyie. Melchiora y Antoniego, ci dotąd w ſzkołach naſzych nauką dowcip poleruia. N. Pruſimſki, żona iego Kamieniewſka herbu Junoſza, ſioſtra Miecznika Poznańſkiego, iako wſpominaią *Acta Caſtren: Poſnan:*

PRUSINSKI herbu Rawicz w Sendomirſkim Woiewodztwie, drudzy ich piſzą Pruſzyńſki. Bernard Pruſinſki z Łukowſkiey Ziemi, u Radoryſza z Siedleckim tegoż herbu, ſiedmſet Tatarow pogromili, Franciſzek z Branicką zoſtawił ſynow iedenaſtu, y wſzyſtkich należycie rozporządził. Krzyſztof brat iego, w ſprawach rycerſkich ćwiczony. Jan wielkiego ſerca. Paweł Sędzia Ziemſki Sendomirſki, 1628 poſeł na Seym, ztamtąd deputat do kwarty: Sędzią był Kapturowym w roku 1632, brat iego miał za ſobą Pacanowſką, ktora po iego śmierci poſzła za Stefana Ciechomſkiego Podkomorzego Inflantſkiego *Baran:* Daniel poiął Urſzulę Kaimirownę. Samuel 1632, Staniſław, Jan y Woyciech 1648 w Lubelſkim. N. miał za ſobą Sadłownę Lubomirſką *Baran:*

PRUSKI herbu Leliwa w Chełmſkiey Ziemi. N. Pruſki, miał za ſobą Romanowſką, z tey byli dway ſynowie, Krzyſztof, ktory zginął pod Nowym miaſtem. y Kaſper, ktory więcey niż dwadzieścia lat żołnierſką traktował. Szymon w Zakonie naſzym 1640, *Vita Łubien: Epiſc: Płoc:*

PRUSKI herbu Prawdzic w Rawſkim Woiewodztwie. Z tych był Jan z Pruſs, Kaſztelan Rawſki w roku 1493, iakom dowodził w pierwſzym tomie; Pruſy te, dwie mily ſą od Rawy. Jędrzey Podſtarości Rawſki, umarł 1616. Łukaſzowi Kanonikowi Krakowſkiemu, zmarłemu w roku 1643, wieku 72, poſtawiony nadgrobek, z tym herbęm w Krakowie na zamku, ktory wypiſał *Starow: in Monum:* Jakub y Władyſław, Jana Kazimierza 1648. Alexander, Maciey, Jakub y Tomaſz, Jana III, podpiſali elekcye. Agnieſzka Białoſkorſkiego, *Mſ:*

de Famil: Pruſſ: Barbara, Zygmunta Bardzińſkiego, małżonki. Moyzeſz Pruſki ztargawſzy zdrowie w obozie, umarł 1651. fundacyą uczynił na dwoch Konwiktorow w Seminarium Rawſkim. Stefan z Anny Modleńſkii, zpłodził dwoch ſynow, Wawrzyńca y Jędrzeia 1692, żył ſtryi ich w tymże roku. N. była *imô votô* za Sułkowſkim, *2dô* za Pachowſkim, brat iey był Plebanem.

*PRUSKI *herbu Prus 2do,* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Jan y Jozef Pruſcy 1690. Jędrzey Suffragan Przemyſki, Proboſzcz Radymnſki, Dynowſki 1726.

*PRUSKIE XIĄŻĘTA. O tych mowić ſię będzie, gdzie o Krolewſkich Familiach.

*PRUSZAK *herbu Leliwa* w Pomorſkim Woiewodztwie, Jakub Pruſzak dziedzic dobr Pruſſy, Bruſſy y Czapiewic, ktorego ſioſtra rodzona Marta, była za Tomaſzem Dambrowſkim w roku 1592, miał za ſoba Lipińſką, z tey zpłodził dwoch ſynow, Kazimierza męża rycerſkiego, y Wawrzyńca, temu Zapendowſka powiła corkę Annę, Jędrzeiowi Gliſczyńſkiemu zaślubioną, y ſynow ſiedmiu, Walentyna, Pawła, Jakuba, *ſteriles*, Jan zginął na woynie Moſkiewſkiey, y Maciey; y Michał, od ktorego w Polſzcze rozpleni Pruſzakowie, y Marcin, ktory z Anną Pląſkowſką, tylko miał iednego ſyna Jędrzeia, ktory z Małgorzaty Milewſkii zoſtawił dwie corki, Annę, wydaną za Adama Grąbczewſkiego, Elżbietę za Szymona Gliſczyńſkiego, y ſynow pięciu. 1. Staniſław *ſterilis*. 2. Mikołay z Pudencyanną Kruſzyńſką, zpłodził Jana młodo zmarłego, y corkę Katarzynę, Michała Pałczyńſkiego żonę. 3. Marcin, ten, naprzod z Dorotą Wulſzlegrowną, zrodził corkę Tereſſę, y ſyna Jana, ktorego z Roſochackii ſyn Jozef, y corka Renata, *2dô votô* Marcin z Tereſſą Owidzką, zpłodził Staniſława, Jakuba y Maryannę. 4. Tomaſz Sądowy Mirachowſki, ten z drugą żona Konſtancyą Wulszlegrowną żył bezpotomnie, z pierwſzą zaś Julianną Wolſką, miał Jędrzeia Soc: JESU, Jana Sądowego Mirachowſkiego, dziedzica na Smolągu, Łukaſza, Katarzynę, ta Panną umarła. 5. Alexander Piſarz Ziemſki Pomorſki, Deputat na Trybunał Koronny, Rotmiſtrz Powiatu Tucholſkiego, ten z Maryanny Trzcińſkii Sędzianki Ziemſkiey Chełmińſkiey, zpłodził trzy corki, Barbarę Ignacemu Rembowſkiemu, Maryannę Jozefowi Pląſkowſkiemu Sądowemu Swieckiemu, Annę, *imô votô* Alexandrowi Pawłowſkiemu Majorowi, z ktorym *ſterilis*, *2dô votô* Mikołaiowi Pawłowſkiemu Sędziemu Szłuchowſkiemu, zaręczone, y ſynow dwoch, Jana młodo zmarłego, y Jozefa Sędziego Ziemſkiego Mirachowſkiego, temu pierwſza żona Elżbieta Pląſkowſka powiła Jakuba, Tomaſza, Alexandra, Maryannę: druga Juſtyna Grabowſka Kaſztelanka Chełmińſka, ſioſtra Biſkupa Chełmińſkiego, a potym Kuiawſkiego, a teraz Nominata Warmińſkiego, ſyna Jędrzeia, y corkę Jozefinę.

*PRUSZAK *herbu Pieleß* w Małey y w Wielkieypolſzcze rozrodzeni, Ci albowiem od nayſtarſzego brata z Oyczyſtych dobr zpłaceni, fortuny ſobie w obozie y ſławy ſzukali, a pożeniwſzy ſię, w rożnych kraiach oſiedli. Katarzyna Pruſzakowna Staniſława Bieniewſkiego, Barbara, Staniſława Kaliſzkowſkiego, małżonki.

*PRUSZANOWSKI w Mińſkim Woiewodztwie Juſtynian Pruſzanowſki 1648 podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

*PRUSZKOWSKI *herbu Łzawa. Paprocki w Stambuchu Slaskim y w Xiażce Strom:* piſze o nich, atoli herbu ich tarcza, powinna bydź na cztery zęści podzielona, w pierwſzey po prawey ſtronie Jeleń, w prawą tarczy obrocony, przedniemi nogami do gory wſpięty, po drugiey herb Łzawa, pod ieleniem, w

trze-

trzeciey, tenże herb Łzawa, pod Łzawą, w czwartey, takiż Jeleń: gdzie tenże autor przydaie, że zdawna herbem ſię Łzawa ſzczycili, ale im potym, za heroiczne iakieś dzieło, Jelenia przydano. Z tych był Stanimir Kaſztelan Raciborſki 1286, za Przemyſława Xiążęcia Opawſkiego y Raćiborſkiego. Beldus Kanclerzem był u Bolesława Xiążęcia, pod rokiem 1336. Jan Kanclerz Xięſtwa Opolſkiego y Raciborſkiego, ſyn iego Jan, od ktorego potomſtwo: Łukaſz, ktory za Karola V Ceſarza, w Brabancyi potykaiac ſię z Francuzami, zginął. Piotr pod Wiedniem poległ, Henryk w Węgrzech przeciwko Turkom ſtawaiąc, w ramię poſtrzelony, w Komarnie pogrzebiony. Jan 1607 *Cæſareus Conſiliarius*, brat iego Oldrych Deſiderius, Komornik y Conſiliarius Rudolfa Ceſarza. Walentyn, *Ductor militiæ Superioris Glogoviæ*, ktorego ſynowie, Jan Krzyſztof *Dux militiæ Opolienſis & Ratiborienſis*, *Cæſareus Conſiliarius*, y Kaſper.

*PRUSZKOWSKI *herbu Odrowąz* w Sieradzkim Woiewodztwie. Staniſław, Marcin, y Jędrzey Pruſzkowſcy 1648. N. była za Łukaſzem Piecznowſkim Woyſkim Sieradzkim.

*PRUSZKOWSKI *herbu Ogończyk.* Marcin Pruſzkowſki w Zakonie naſzym umarł, ſioſtra iego Katarzyna, była za Janem Krobanowſkim, Rafał w tymże Zakonie, rządził Collegium w Brześciu, umarł we Lwowie 1710, ſtryi to był Marcina.

PRUSZKOWSKI *herbu Prus 3tio* w Ziemi Rożańſkiey. N. Pruſzkowſka Chrośichowſkiego małżonka.

PRUSZKOWSKI *herbu Roch* w Ziemi Warſzawſkiey. Staniſław Pruſzkowſki w Ciechanowſkim 1648, piſzą ſię z Pruſzkowa. *Paprocki o herbach*, kładzie liſt Jana Xiążęcia Mazowieckiego, dany w roku 1456, w ktorym ten Xiążę dobra Swentoſława Pruſzkowſkiego, to ieſt, Pruſzkowo, Wolicę, Pęczycka, uwalnia od wſzelkich podatkowych ciężarow. Od tego Przodka, był potym Woyciech Pruſzkowſki Archidyakon Zawichoyſki, Proboſzcz Kollegiaty Krakowſkiey u Wſzyſtkich SS, y Staniſław brat iego, Dworzanin Jana Zamoyſkiego y Kanclerza. Od tychże Pruſzkowſkich, dzielnicami oderwane poſzły Domy, Kłębowſkich, Pogroſzewſkich, Peczyckich, co poznać z liſtu Konrada, Kazimierza, Bolesława, y Jana, Xiążąt Mazowieckich, gdzie wſpomnionego wzwyż Swentoſława z Pruſzkowa ſynowie, Piotr, Mikołay, Jan, Saſin y Jędrzey, bracia rodzeni, taki między ſobą dział uczynili, że Pruſzkowo y Krzewiączyno, doſtało ſię Piotrowi y Mikołaiowi, zaś wſie, Wolica, Kłębowo, Jaſienica y inne, Janowi, Saſinowi, y Jędrzeiowi, braci, działo ſię w Warſzawie 14 9bris, roku *Paprocki* nie położył, ale muſiało bydź koło roku 1470.

*PRUSZYCKI w Krakowſkim Woiewodztwie. Jozef y Jerzy Pruſzyccy 1704. Piotr ale Pruſzyńſki 1664, *Acta Caſtr: Cracov:*

PRZĄDZEWSKI *herbu Nowina* w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Walentego Kucharſkiego małżonka.

PRZANOWSKI *herbu Nowina* w Łęczyckim Woiewodztwie, inni ich piſzą Przonowſki. Krzyſztof w Woiewodztwie Mazowieckim 1648. Chryzoſtom Piſarz Grodzki Czerniechowſki.

*PRZĄDZEWSKI *herbu Grzymała,* piſze o nich *Łukaſz Paprocki*, gdzie o początkach tego herbu traktuie. Jan Prządzowſki, wieś ſwoię dziedziczną Prządzowo, zamienił za Pruſzownice, w roku 1404, Mikołaiowi Kurowſkiemu Arcybiſkupowi Gnieznieńſkiemu, *Paproc: o herb: fol: 142.* Jakub Kanonik

Łowicki 1589, był na Synodzie Prowincyalnym Piotrkowſkim. *Acta Synodi.*

Przebendowski herb.

*KUna przedniemi nogami do gory wſpięta, w prawą tarczy obro-
cona, świat z krzyżem, czyli raczey iabłko Krolewſkie, w py-
ſku za koniec krzyża trzyma, na łapach przednich niby poło-
żone, na hełmie z korony takaż Kuna wyſkakuie. O tym her-
bie żaden z autorow nie piſał, tylko *Mſ. o Familiach Pruſkich*
traktuiąc, wilka im ſzarego wſpiętego w polu białym, na zielonym pagor-
ku, toż ſamo na hełmie, z labrami żołtemi y modremi, podtrąca; ale nie-
ſłuſznie. Tym ſię tedy herbem ſzczyci w Pruſiech Dom Przebendowſkich;
ma mieć przywiley Fryderyka Barbaroſſy Ceſarza Rzymſkiego, że z Tra-
cyi wyſzedł, a potym za rewolucyą czaſu w Niemczech oſiadł, gdzie do-
bra od Ottona Ceſarza Rzymſkiego nadane mu były Wilhelmſdorff, ztam-
tąd niektorzy z nich, do Pruſ ſię, iuż za Krzyżakow, wprowadzili, gdzie w ro-
ku 1466, podpiſał pokoy wieczny, uczyniony między Kazimierzem Krolem
Polſkim, a Ludwikiem de Erlichauſen Miſtrzem Krzyżackim, między inne-
mi Szlachtą y Panami Pruſkiemi, Jan Przebendowſki, wyraźnie to znay-
dzieſz *w Statucie Łaskiego fol: 149.* Od tego potym poſzli, Joachim Przeben-
dowſki, Generał w woyſku Duńſkim, ktory z Jadwigi Mortęſki zpłodził
Jakuba, *Conſiliarium Statuum Provinciæ*, temu Łucya Jackowſka, powiła ſyna
Jana, Sędziego Ziemſkiego Lemburſkiego, od ktorego z Pryſzki Percho-
wſkii, był Piotr, Sędzia Ziemſki Lemburſki, na funkcyach rożnych dobrze
tey Oyczyźnie zaſłużony, deputatem na Trybunał koronny, Kommiſſa-
rzem, poſłem na Seymy ſtawaiąc, złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną
Krokowſką, z Weyherowny urodzoną, z tey ſyn Jan Jerzy, w młodym
zaraz wieku, Oycowſkiey ſię herezyi wyprzyſiągł heroicznym ſercem; bo
mu nietylko utratą rodzicielſkiego affektu, ale y fortuny grożono: na dwo-
rze potym Jana Kazimierza Krola, lata ſwoie polerował, daley rycerſką tra-
ktował bliſko lat 30, iako świadczy przywiley Jana III, dany mu na Ka-
ſztelanią Chełmińſką, oſobliwie iednak pod Chocimem y Stawiſzkami, kę-
dy w nodze poſtrzał wynioſł: w legacyach iuż do Xiążęcia Elektora Sa-
ſkiego, iuż do Kurfiſtrza Brandeburſkiego, iuż do Francyi, wielkiego rozſą-
dku ſwego dał dowody. W tych zaſługach wziął Kaſztelánią Chełmińſką
y Staroſtwo Mirachowſkie. Gdy zaś pod interregnum po śmierci Jana
III, rozdwoione ſerca ſynow koronnych, do rożnych poſtronnych Panow
Polſką Koronę kierowały, on ią ſwoim obrotem, niezpracowaną induſtryą,
większą część Rycerſtwa Polſkiego, do ſiebie nakłoniwſzy, na Fryderyka
Xiążę Saſkie przeciągnął, co mu ſam przyznał, z Pańſkiey wdzięczności
obligacyą, Auguſt II, oſiadſzy na tronie, gdy mu przywiley na Woiewodz-
two Malborſkie konferował, przez co iak mu ſiła Kościoł katolicki powi-
nien, kto nie widzi, gdy przez tę elekcyą, Luterſkie błędy Auguſt Krol
Polſki, a oraz Xiążę Saſkie, ktore Przodkowie iego, y Xiążęta naypierwſi
przyieli, y wżwawie mieczem nawet bronili, odrzucił, a potym w ślady Oy-
cowſkie wſtępuiąc, y ſyn iego Fryderyk Auguſt III teraz Krol Polſki. Z
Woiewodztwa Malborſkiego, przeſiadł ſię Jan, na krzeſło Podſkarbſtwa
Wielkiego Koronnego w roku 1703, przydała mu do tego łaſka krolewſka,
ktora mu ſtatecznie zawſze, aż do inwidii niektorych, ſprzyiała, Generał-
ſtwo Wielkopolſkie w roku 1728, atoli w naſtępuiącym, śmierć go, iuż dzie-
więć-

dzieſiątoletniego ſtarca, przecięż przy zupełney żywości, zabrała.
Wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Maryanną Elżbietą Fleminianką, cor-
ką Henryka, Woyſk Saſkich y Brandeburſkich FeltMarſzałka, z tey była
corka za Janem Xiążęciem Radziwiłem Woiewodą Nowogrodzkim, a po
iego śmierci, za Franciſzkiem Bielińſkim Marſzałkiem Nadwornym Koron-
nym, ſyn zaś iego Krayczym Koronnym młodo umarł. OO Reformaci
maią tego Podſkarbiego, za Konfundatora Rezydencyi ſwoiey Kiſzborſkiey,
pod tytułem S. Ducha. Bracia iego rodzeni byli, Teodor Opat Mogilſki,
Opactwa Oliwſkiego Coadjutor 1700: *Temberski w kazaniu: Inweſtytura*, y Joa-
chim Mąż woienny, ten z poſtrzałow w okazyi nabytych, w obozie życie
zkończył. Bracia iego ſtryieczni, Joachim Biſkup Łucki, umarł 1721. Dru-
gi Kaſztelan Elbląſki, żona iego Tereſſa, corka Jozefa Tarła Staroſty Pil-
źnieńſkiego, zoſtawiła z nim ſynow y corkę, a potym poſzłá za Potulickie-
go Woiewodę Czerniechowſkiego. Trzeci Piotr, naprzod Woiewoda In-
flantſki, teraz gdy to piſzę, Malborſki, Urſzula Potocka Marſzałkowna Na-
dworna koronna, potomſtwo mu zoſtawuie. Czwarty Krayczy Koronny,
młodo wſzedł do grobu. Piotr Sędzia Ziemſki Lemburſki, poſłował na
konwokacyą 1674, *Conſtit: fol: 13*, y 1676 na koronacyą, *Conſtit: fol: 20 y 1685
Conſtit: fol: 10*: ſioſtra iego Barbara była za Janem Kczewſkim, Piſarzem Ziem-
ſkim Lemburſkim, matka iey Katarzyna Grumkowſka, ktorey brat Erneſt
Grumkowſki albo Gronbkau, Marſzałkował Dworowi Berlińſkiemu. N.
była za Jezierſkim.

*P*RZEBORA herbu Nałecz niezawiazany*, ſą w Woiewodztwie Minſkim, y na Po-
leſiu, ale ich drudzy piſzą Przebora. Samuel Przebora Podſędek Mozyrſki,
Mikołay Cześnik y Podſtarości Mozyrſki 1688. N. Przebora poſeł na Seym 1738.

*P*RZEBOROWSKI herbu Abdank.* Jan Przeborowſki w roku *1574 w Xięgach
Grodzkich Oſtrzeſzowſkich*, zeznał donacyą na Przeborowie y Drozdzynie,
żonie ſwoiey Jadwidze Buſińſkii. Staniſław Kanonik Krakowſki, podpiſał
przywiley dany Miaſtu Krakowſkiemu w roku 1543. Adam w Zakonie na-
ſzym w roku 1647 poświęciwſzy ſwoie lata Panu Bogu, żył w nim w wiel-
kiey pobożności, znać w nim ią było w iego kazaniach, ktore do ludzi
miewał w Krakowie. Jan III Krol Polſki, na ten czas Marſzałek Wielki Ko-
ronny y Hetman Wielki, do dworu go ſwego zprowadził, gdzie ſtał mu ſię
nierozdzielnym aż do śmierci ſwoiey towarzyſzem wſzyſtkich iego expe-
dycyi woiennych, trudow y niebeſpieczeńſtw: iakoż widzieć w nim było
wielkie ſerce, kiedy przeciwko Poganom, ſamym tylko krucyfixem uzbro-
iony, między rzęſiſto koło ſiebie lecącemi nieprzyiacielſkiemi kulami, ſta-
wał, iuż do batalii idącym błogoſławiąc, iuż rannych na śmierć dyſponu-
iąc, iuż Kawaleryą Polſką, do mężnego potkania ſię, zapalaiąc. Ztąd wiel-
ką u Rycerſtwa Polſkiego miłość ſobie pozyſkał, do ktorey y to mu też
pomagało, że za ubożſzemi, albo przyciśnionemi iaką niedolą, właśnie iak-
by za ſwemi intereſſami, u Pana ſzczerze pracował, nad to ludzkość ku
wſzyſtkim, wygod y niewczaſow kontempt, drożſzym go u wſzyſtkich czy-
niły. Wymogł to u Majeſtatu, aby podczas ofiary bezkrewney aſſyſtuią-
cy Majeſtatowi, ściśleyſze milczenie chowali; o co gdy ſię go pytali dwor-
ſcy, gdzie to w kanonie napiſano, żeby podczas mſzy nie gadać, odpowie-
dział: tam gdzie mowią *Orate Fratres.* Na koniec po owey ſławney Wie-
deńſkiey wiktoryi, znać trudami obozowemi ſtrawiony, z wielkim żalem
Jana III, poſzedł na tryumf do nieba, w roku 1683, 30 7bris, w Poſonium w
Węgrzech, kędy w Katedralnym kościele pochowany.

*PRZECHOWSKI *herbu Prus.*

*PRZECISZEWSKI *herbu Grzymała* w Woiewodztwie Płockim. Czytałem przywiley Xiążąt Mazowieckich, Siemowita, Kazimierza y Władyſława, dany w roku 1432, Mikołaiowi, Domaratowi, Mieczyſławowi y Jędrzeiowi, braci rodzonym z Przeciſzowa, w ktorym, poddanych ich w dobrach Przeciſzowie, Suſku, y Sławęcinie, od niektorych ciężarow uwalniáią. Jan Przeciſzewſki Rotmiſtrz w woyſku Litewſkim, pod Karolem Chodkiewiczem Hetmanem, ten, gdy Szwedzi Parnawę oblegli w roku 1609, chcąc ſobie drogę utorować do fortecy, mężnie nacieraiąc, poległ, zoſtawiwſzy ſyna Piotra na Zmudzi, także Rotmiſtrza, ten zaś Zygmunta Rotmiſtrza. Jędrzey Kanonik Zmudzki, Kaznodzieia katedralny Wileńſki *Koiał: in Mſ.* Adam Kanonikiem był Poznańſkim y Płockim S. Michała, brat iego Jędrzey, ktorego ſyn Jan, z pierwſzą żoną Rozrażewſką (bo z drugą Jeżowſką, Mikołaia Jeżowſkiego z Skubaiewa ſioſtrą rodzoną, żył *ſterilis*) miał dwoch ſynow, Mateuſza y Wáleryana, z tych Mateuſza ſyn Woyciech, Miecznik Płocki 1648, ſłużył żołnierſką, był w Carogrodzie z Zbaraſkim Xiążęciem, Koniuſzym, poiął potym Garwaſką, ale ta bezpotomnie zeſzła, pochowana w Płocku, u OO. Dominikanow, po niey zaślubił ſobie Elżbietę Karnkowſką, corkę Káſztelana Dobrzyńſkiego. Zygmunta ſyn Piotr, miał za ſobą Zieleńſką, Grzegorza corkę, *to Baran:* Staniſław, Alexander, Bartłomiey y Jan 1674.

PRZECISZEWSKI *herbu Rogala* w Płockim Woiewodztwie, tak napiſał *Paproc: w Gniazdzie*, ale w poźnieyſzey *o herbach Xiażce*, opuścił ich.

PRZECŁAWSKI *herbu Glaubicz* w Koronie y w Xięſtwie Litewſkim. Jędrzey Przecławſki, Dziekan Poznańſki, Scholaſtyk Krakowſki, y Kuſtoſz Płocki, *Okolski* go y Biſkupem piſze, ale nie przydaie iakim, domyślam ſię, że Suffraganem Płockim. Staniſław Stolnik Poznańſki w roku 1612, rezygnacyą uczynił dobr ſwoich dziedzicznych Lubicz nazwanych, a brał wſie, Kalinowę, Raczkowo, y Kawięczyno, *Acta Caſtr: Oſtrzeſſov:* ſyn iego Felix, w ciężkiey niemocy zoſtaiący, ofiarowany do Bożego Ciała w Poznaniu, zdrow zoſtał, *Treterus in Mirac: Euchar: Poſn:* Samuel Kantor Sendomirſki, Gnieźnieńſki, Łowicki, Pułtuſki, Kanonik 1633, *Nakiel: in Miechov: fol: 901.* Barbara Wincentego Kierſkiego małżonka. Jędrzey Chorąży Słonimſki: ſynowie iego ci co idą, Zygmunt Podczaſzy Słonimſki, a przedtym Podſtoli, poſłował na Seym 1662, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 5*, miał za ſobą Dorotę Brzoſtowſką herbu Strzemię, Jana Pułkownika corkę, z nią zpłodził ſyna Dominika Kanonika Wileńſkiego, Kazimierza Staroſtę Bielſkiego, y corkę Konſtancyą. Krzyſztof Dziekan Wileńſki 1673, ten obraz Matki Boſkiey wielą łaſkami wſławiony, ktory w Domu ſwoim czcił oſobliwſzą weneracyą, Nowogrodzkiemu naſzemu kościołowi oddał, Kommiſſyą na cuda, przy tymże obrazie ludziom świadczone, wyiednał, y cześć teyże Matki Boſkiey gorliwie rozmnażał. *Nowa obrona, dedykacya.* Staniſław Podſtoli Ośmiańſki. N. Podwoiewodzy Wileńſki. Jędrzey 1648 w Nowogrod:

PRZECŁAWSKI *herbu Krupka*, patrz Krupka.

*PRZECŁAWSKI *herbu Zadora* w Krakowſkim Woiewodztwie. Piotr z Przecławic Przecławſki 1632, Staniſław 1648. N. Rogolińſkiego Rawicza małżonka 1680. Hieronim y Piotr bracia rodzeni, *Acta Caſtr: Cracov: 1643.*

PRZECZKOWSKI *herbu Szeliga* w Ziemi Łomżyńſkiey. Jan Przeczkowſki Skarbnik Łomżyńſki, poſłował na Seym 1627, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 15.* Woyciech z Zbynina Piſarz Ziemſki Rożańſki 1648. Ludwik Sekretarz krolewſki, Euſtachi Dworzanin krolewſki, Marcin, Jędrzey, y Walentyn w Ziemi Nurſkiey 1648. Kazimierz w Ziemi Wiſkiey 1674. N. miał za ſobą Podoſką Sędziankę Ziemſką Ciechanowſką.

PRZEDBOROWSKI *herbu Poray* w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Kaſztelan Wieluńſki, dziedzic na Przedborowie, corce ſwoiey ſto grzywien zapiſał, na tychże dobrach w roku 1488. *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:* Marcin w Sendomirſkim 1632, ale go piſzą Przedbor. Jędrzey Przedbor, miał za ſobą Elżbietę Konarzewſką. Jan Przedborowſki, Xiążka iego w druku, *Defenſio Miſſionis Sacerdotum in Eccleſia Romana, appoſita diſſertationi Jacobi Zaborovii 1616 in 4 Crac:*

PRZEDBORSKI *herbu Gozdawa* w Płockim Woiewodztwie, według *Paprockiego* byli z nich Urzędnicy Ziemſcy, Kanonicy Płoccy y Warſzawſcy, Dorota Przedborſka Bartłomieia Jeżewſkiego małżonka, białogłowa świętych ſpraw y żywota, ciało iey leży w Jeżowie, w kościele S. Bartłomieiá. N. miał za ſobą Sarnowſką, Chorążankę Łęczycką.

PRZEDPEŁSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Mazowieckim Woiewodztwie. Wſzebor Przedpełſki Kanonik Płocki, Pleban Brocki, umarł 1540, pochowany w Pułtuſku, zkąd iego nadgrobek wypiſał *Starowol: in Monum:* Paweł w Xięſtwie Zmudzkim 1674.

*PRZEDWOIEWSKI w Ziemi Przemyſkiey y Ciechanowſkiey. N. miał za ſobą Siecińſką, z niey ſyna Stefana, Stolnika Ciechanowſkiego, *Academus Unicornis.* Zygmunt Stolnik Ciechanowſki, wſpomina go wyraźnie *Glinka w Zwierzyncu Jednorożcow fol: 99.* Woyciech Alexander Podſędek Przemyſki, poseł Woiewodztwa Ruſkiego na Seym 1631, ztamtąd deputat na Trybunał Radomſki. *Conſtit: fol: 10.* Tenżeto zdami ſię ſam Alexander, był potym Kaſztelanem Lubaczowſkim 1641, ktorego roku z Seymu naznaczony był do korrektury prawa Polſkiego, *Conſtit: fol: 10*, a w roku 1643, do rachunkow z ceł Kommiſſarz, *Conſtit: fol: 17.* Tenże czy inſzy Alexander Kaſztelan Wiſki 1648. Zygmunt Skarbnik Lwowſki, Staniſław, Jędrzey, Zygmunt, Paweł y Woyciech, w Ciechanowſkim, 1648, Marcin w Sieradzkim. N. Przedwoiewſki miał za ſobą Katarzynę Hoſzowſką, z ktorey dwie ſię corki zoſtały, Katarzyna Niedabylſka y Tereſſa Kraińſka Łowczyna Sieradzka. N. była za Janem Drohoiowſkim. N. Woyſki Ciechanowſki 1704.

PRZEDWORSKI *herbu Odrowaz* w Łęczyckim Woiewodztwie, Jan Przedworſki 1674. Woyciech miał za ſobą Maryannę Jerzmanowſką, z niey ſyna Wawrzyńca. Staniſław godny żołnierz w Konſtantynowie pogrzebiony.

PRZEDZOWSKI *herbu Junoſza* w Kaliſkim Woiewodztwie.

*PRZEDZYNSKI *herbu Jaſtrzebiec*, tak o nich piſze *Dunin w kazaniach pogrzebowych, fol: 309*, gdzie mowi o Walentynie Molſkim, że był z Matki Przedzinſkii urodzony. Staniſław Przedzińſki, Piſarz Grodzki Kaliſki y Poborca z Seymu 1613, *Uniw: Pobor:* Zacharyaſz y Jan w Poznańſkim 1632, Jan w Podolſkim 1648. N. Piotra Koſzutſkiego żona. Woyciech w Zakonie naſzym Rektor Collegium Nieświezkiego, tam umarł 1677.

*PRZEGALINSKI w Podlaſkim Woiewodztwie, Wawrzyniec, Jędrzey, Staniſław Przegalińſcy, podpiſali, w roku 1577, liſt *ad Ordines Regni* o Grod Parczowſki, Krzyſztof w Pińſkim 1648.

Przegonia herb.

Xiężyce dwa nie pełne, barkami do ſiebie, rogiem iednym do gory, drugim na doł, obrocone, a między niemi miecz rękoieścia do gory, a oſtrzem

a ostrzem na doł, w polu czerwonym, bydz powinny, na hełmie z korony poł Smoka wychodzi, tak, że dwie przednie iego nogi widać y skrzydła, w lewą tarczy (luboć go drudzy w prawą obracaią) z pasczy iego płomień wybucha, a w tym płomieniu, tenże miecz y Xiężyce, iak na tarczy, kładą. Tak go opisuią: *Paprocki w Gniazdzie fol: 304, O herb: fol: 289, Okolski tom: 2, fol: 529. Kleynoty fol: 75.* Wielkie ma podobieństwo ten herb do herbu Ostoia, bo go Ostoyczykowi nadano z tey okazyi: Ciągnąc albowiem Hetman Polski z woyskiem do Morawy, Kawalera doświadczonego przed sobą wysłał, w pierwszey straży, z trocha ludzi, ten był z domu Ostoia; a napadszy na Morawczykow, ktorzy także w Polskie granice zaciekli się byli, lubo widział daleko większą liczbę nieprzyiaciela, naymniey się iednak nie strwożył, ale co prędzey wysławszy do Hetmana swego po posiłki, sam się tym czasem potykał z Morawczykami. Trzymał ich długo na siebie, y iuż go y nieraz przeganiali, ale gdy mu sukkurs przyszedł, natarł żywo na nieprzyiaciela, y poraził go. Za tę odwagę, herb Oyczysty Ostoię, tak mu przeformowano, że miecz cały między Xiężyce włożono, a w hełm takiego Smoka, iako się opisał, że w wielkim gniewie y zapalczywości Morawianow pobił. Przegonią zaś nazwany, że w tey okazyi, lubo nieraz przeganiano go, przecięż z placu cale nieustąpił. *Okolski* początki tego herbu zrzuca na czasy Bolesława Smiałego, Krola Polskiego. Atoli wielu, dla podobieństwa tych dwoch herbow, iedni się do Przegoni, drudzy do Ostoi poprzenosili. Mirosława Przegonię, Kasztelana Sendomirskiego, czytał *Paprocki* na rożnych przywileiach klasztornych w roku 1270; y Piotra Hrabię Przegonię.

Herbowni.

Bratkowski *Gołuski* *Lisowski* *Zołczycki*
Dulski *Hryniewiecki* *Niewieściński* *Zwiartowski*
Dzwonkowski *Kowalkowski* *Wietrzyński*
Głodowski *Kryski* *Zakobielski*

PRZEPAŁKOWSKI w Wielkiey polszcze. Anna Przepałkowska Jana Złotnickiego małżonka.

•PRZERADOWSKI *herbu Połkozic* w Ziemi Rożańskiey, y indziey. Tomasz Poborca w Rożańskim 1564, *Constit: fol: 76.* Wawrzyniec z Przeradowa Przeradowski, posłował na Seym 1589, pod ktory czas podpisał transakcyą Będzińską, Jan Dworzanin krolewski 1608. Paweł Starosta Rożański, poseł na Seym 1724. Są y w Litwie, w Woiewodztwie Nowogrodzkim. Paweł miał za sobą Jurażankę herbu Kotwica, z ktorey synowie. 1. Jan Przeradowski Stolnik Rożański, człowiek rycerski, żona iego Katarzyna Bokieiowna Godaczewska. 2. Kazimierz Rotmistrz Kozackiey Chorągwi, pod Malborkiem na harcu zabity. 3. Paweł, Rotmistrz w woysku koronnym, od Tatarskiey szabli poległ. 4. Władysław, y ten zginął pod Mohylowem. 5. Michał Podstoli Nowogrodzki, Chorąży pod Usarską chorągwią, *Constit: 1676, fol: 17.* Krystyna Brzełka powiła mu synow, Ignacego, Bogusława, Mikołaia y Ludwika, corki, Teressę, Felicyannę y Teodorę. 6. Piotr, poległ na Ukrainie od Tatarow. 7. Rafał, y ten w obozie lata swoie strawił, z Rusakowny dwoch iego synow zostało, Władysław y Ignacy. Piotr Podstoli Rożański w woysku Koronnym Rotmistrz, miał za sobą Firleiownę. Adam Podczaszy Rożański 1674 Młocką. N. Woyski Starodubowski, syn Krzysztofa y Matki Kowalewskii, Pisarżowny Zakrocimskiey, Adryana żona, Zakrzewska. Ale-
xander

xander y Kazimierz. N. Pisarz Ziemski Rożański z Seymu 1703 deputat do boku Krolewskiego dla obrady, *Constit: fol: 15.* Marcin Soc: JESU, rządził Collegium Nieświeskie 1696.

PRZERADZKI *herbu Jasienczyk* w Płockim Woiewodztwie.

PRZERADZKI *herbu Jastrzębiec* w Płockim Woiewodztwie. Jan, Alexander, Jakub Przeradzki 1648. N. była za Klemensem Dziewanowskim.

PRZERĘBSKI *herbu Nowina* w Sieradzkim y Krakowskim Woiewodztwach, Dom starożytny, y wielą krzesłami wsławiony; naydawnieyszego wspominaią nasi autorowie, Jana Przerębskiego Kasztelana Sieradzkiego, koło roku 1480, corek iego było kilka, to iest Duninowa Starościna Sanocka, druga Romiszowska, trzecia Ławska, matka Stanisława Woiewody Mazowieckiego, czwarta Tarnowska, piąta Dzibałtowska, szosta za Zbigniewem Giebułtowskim, siodma Roczymowska: synow zaś dwoch, Pierwszy Wincenty, naprzod Podkanclerzy Koronny 1497, potym Biskup Płocki, z tym tytułem znaydziesz go u *Łask: w stat: fol: 111* w roku 1503, wszakże tegoż samego roku, postąpił na Kuiawskie, na ktorym siedział aż do roku 1513, w ktorym przeszedł na wieczność: Był nauki niepospolitey, umysłu wspaniałego, y w naytrudnieyszych okazyach niezalęknionego, szczodrobliwości y ludzkości ku wszystkim niezmierney, iezdził w legacyi do Litwy, Zygmunta I. zapraszaiąc na tron Polski, *Biel: fol: 504, Vapov:* a w roku 1510 Kommissarz do traktatow o pokoy z Krzyżakami w Poznaniu, *Vapov: Biel: fol: 514,* ale ten autor *fol: 495* powiada, że z Przemyskiego Biskupstwa na Kuiawskie był posuniony, w czym się pomylił, bo to iawnie się z Łaskiego pokazuie, że był Płockim 1503, y po Boryszewskim Biskupie Przemyskim, w tymże roku, że Drzewicki wstąpił na Przemyskie, dowodziłem w pierwszym tomie. Zeby był sobie powierzonych owieczek lepiey mogł doyrzeć, wyzuł się zaraz z pieczęci koronney, skoro Infułę Płocką wziął na głowę. W Kuiawskiey Dyecezyi siła budynkow iuż upadaiących dźwignął y restaurował. Archidyakona Kruświckiego, większemi dochodami opatrzył, żeby go pilnieyszym w swoim urzędzie uczynił: Kapitule Kuiawskiey tysiąc grzywien, tyleż Płockiey, ostatnią wolą naznaczył, Wikaryom zaś Kuiawskim pięć set, żeby za iego duszę co rok Rocznicę odprawiali. Drugi Jan, Kasztelan Sieradzki w roku 1504, *Statut: Łask: fol: 112,* tego było *według Paprockiego* dwoch synow, Jakub y Jan, przecięż niżey ten autor, krom tych, dwoch innych liczy, Wincenentego (*Okolski* chce go mieć stryiecznym bratem Arcybiskupa) y Stanisława. Z tych

Jan, naprzod Proboszcz u S. Jadwigi w Krakowie 1534, *Nakiel: in Miechov: fol: 624,* w roku 1549 Proboszcz Poznański, Kanonik Krakowski, Administrator Biskupstwa Krakowskiego *Sede vacante* po Maciejowskim, *Nakiel: fol: 654:* w roku 1557 Dziekan Krakowski, Gnieznieński, Wileński, y S. Floryana na Kleparzu Proboszcz, y Podkanclerzy Koronny, *Nakiel: fol: 663,* w następuiącym roku wziął Infułę Chełmską, w ktorey mało co zabawiwszy, Arcybiskupem Gnieźnieńskim wywyższony. *Vir magno ingenio, prudentiâ, doctrinâ, vitæ honestate, sacrarumq; literarum peritiâ insignis, iako mowi Hosius Kardynał Operum tom: 2, fol: 168.* O prawowierną katolicką wiarę gorliwy, dla tego, gdy Mikołay Oleśnicki w błędach się heretyckich uplątawszy, kościoł katolicki na zbor zamienił, wielkim sercem na sąd go pozwał do siebie, y pewnie, żeby był należycie tę iego śmiałość ukarał, gdyby była wzmocniona iuż herezya, tumultem niesłychanym, zaniesiony dobrze ręki nie przytrzymała. Po Katarzynę Austryaczkę z Radziwiłem Xiążęciem do Wiednia wysłany,

 aby

aby ią był Auguſtowi I, Krolowi Polſkiemu, za małżonkę ſprowadził, tę legacyą, z wielką imienia ſwego ſławą, ſzczęśliwie zakończył. *Orichov: in paneg. Nuptiali*, a że ſuſpicya pod ten czas uroſła, iakby Przerębſkiego, dla tego Krol do Niemiec ordynował, aby Auſtryackiemu Domowi Koronę Polſką ofiarował, ile że Auguſt Krol widział ſię bezpotomnym, tę ſuſpicyą iawnemi zbił dowodami, *Bielſki fol: 598*. Powtore znowu Krol Auguſt do Ferdynanda go Ceſarza w legacyi zażył, do dotarcia intereſſow Hiſzpanſkich, Węgierſkich, Pruſkich, y Sląſkich. *Biel: fol: 609*: co on z wielkim ſplendorem odprawił, iuż na ten czas Arcybiſkup Gnieźnieńſki. Jezdził także w legacyi do Stolicy Apoſtolſkiey, co o nim wſpomina iego nadgrobek, w Łowiczu, zmarłemu 1562, poſtawiony. Benedykta Herbeſta z Akademii Krakowſkiey do Skwierniewic zprowadził, kędy młodź Szlachecką zebrawſzy, ſwoim nakładem, chciał żeby była od niego w naukach poler brała. Zamyślał dla Zakonu naſzego, y dla teyże inſtytucyi dzieci, Collegium fundować, ale prędka śmierć pobożne iego zamyſły pomięſzała. Przy dworze ſwoim ludzi mądrych w Teologii y Juriſprudencyi dobrze uczonych trzymał, y Pańſkiemi łaſkami do wzroſtu dopomagał. Powagę u wſzyſtkich miał wielką. *Damal: in Archiep: Gneſn:*

Jakub Kaſztelan Sieradzki, brat rodzony Jana Arcybiſkupa, w roku 1527 y 1544, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Po nim toż krzeſło zaſiadł Staniſław Przerębſki, Kaſztelan Sieradzki, brat Jakuba; tego corki te wylicza *Paprocki*, Kátarzynę Suchecka, Zofią Myſzkowſką, Beatę Myſzkowſką Starościnę Oświecimſką y Zatorſką, y Joannę Tęczyńſką, ſynowie zaś iego byli, Jędrzey Kanonik Krakowſki 1558 ná przywileiu Miaſta Lwowſkiego, *Conſtit: 1563* wſpominaią go Sekretarzem Koronnym, Gnieźnieńſkim y Krakowſkim Kanonikiem *fol: 66*, piſze o nim *y Roizius in Chiliaſticho*. Drugi Staniſław, poſłował z Sieradzkiego na Seym Lubelſki, y podpiſał Unią Litwy z Koroną 1569, *Conſtit: fol: 171*. Trzeci Brykcyuſz Piſarz Ziemſki Sieradzki w tymże roku, *Conſtit: loc: cit:* przydaie mu *Paprocki*, że był nauki wielkiey, y pobożnego życia. Czwarty Jakub, Piąty Jan, Szoſty Krzyſztof, ten to zdami ſię Krzyſztof, miał za ſobą Zofią Korycińſką Woiewodzankę Łęczycką, wdowę po Krzyſztofie Rrzepiſzowſkim. Siodmy Sebaſtyan. Wincenty, Kaſztelan Roſpierſki, Staroſta Opoczyńſki, brat Arcybiſkupa, tego corka Anna, była za Janem Koneckim Odrowazem, Staroſtą Łomżyńſkim, Ochmiſtrzem Krolowy Anny, y ſynowie, Mikołay Staroſta Opoczyńſki (żona iego Jadwiga, wielkiey pobożności białogłowa 1601, pochowana u S. Barbary w Krakowie) y Jan. Krom tych, kwitneli za czaſow *Paprockiego*, Mikołay Stolnik Sieradzki, ktorego ſyn Jan, y corka Jadwiga Lwowſka, kwitneli, Staniſław, Floryan y Piotr Proboſzcz Krakowſki, ktorego zmarłego w roku 1585 widziałem nadgrobek na Zamku Krakowſkim: ſioſtry zaś ich, Anna Sarnowſka, Zofia Duninowa Piſarzowa Łęczycka, Elżbieta Secygniowſka, Chorążyna y Burgrabina Krakowſka, Jadwiga Koſtczyna Woiewodzina Sendomirſka: to *Paprocki* pod herbem Nowina, atoli pod herbem *Odrowaz fol: 898*, piſze tenże, że Przerębſki Kaſztelan Sieradzki, miał za ſobą Odrowązownę, corkę Tomaſza, od ktorey dzieci te rachuie, Wincentego Kaſztelana Roſpierſkiego, Staniſława, Mikołaia, Floryana, y Piotra Proboſzcza Krakowſkiego, ſioſtry zaś tych te położył, ktore wyżey z niego wypiſałem, ale Sarnowſką opuścił, a Trzebienſką przydał.

Maxymilian, z Oyca Staniſława Jakuba Kaſztelana Sieradzkiego, z Matki Rozrażewſkii Anny, Kaſztelanki Rogozinſkiey urodzony, co poznac z ie-

go nadgrobku *u Starowol: in Monum:* toż świadczy o nim *Potoc: in Centur: Vir: fol: 433*, ba y teſtament Hieronima Rozrażewſkiego, Biſkupa Kuiawſkiego, gdzie temu Maxymilianowi, ſieſtrzeńcowi ſwemu, y ſioſtrze iego Dorocie, Zakonnicy, y drugiey Biecie, y Jakubowi Przerębſkiemu, Woyſkiemu Sieradzkiemu, iako bliſkiemu ſwemu, niektore rzeczy, oſtatnią wolą odkazał, z tego domyślam ſię, że Staniſława Kaſztelana Sieradzkiego ſyn Staniſław, o ktorym ſię wyżey mowiło, był także Kaſztelanem Sieradzkim, y Oycem tego Maxymiliana, ktory Staroſtą ieſzcze tylko Piotrkowſkim będąc, poſłował na Seym 1611, zkąd był Kommiſſarzem naznaczony do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 11*, w roku 1613 Marſzałkował Izbie Poſelſkiey, w roku 1616 iuż Kaſztelan Zawichoyſki, deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 41*; w roku 1620 Kaſztelan Sieradzki, deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 19*, w roku 1619 przy teyże Kaſztelanii, trzymał Referendaryą koronną, *Conſtit: fol: 16*, przydano mu potym Staroſtwa, Wiſkie, Sniatyńſkie, Mościckie, Medyckie, Lityńſkie; pod interregnum, Sedzia kapturowy, a na koniec Woiewoda Łęczycki, y Ochmiſtrz, tak u Krolowy Konſtancyi, Zygmunta III małżonki, iako y u Cecylii Władyſława IV. O nim *Potocki loc: cit:* takie napiſał elogium: *Supplicum libellorum Magiſter, ea ſedulitate ac induſtria jus dixit, ut nullius eum æquarit ſolertia; hinc ab aulico judicio, ſæpius eum Themis Polona ad ſuprema Tribunalia advocabat, interq; judices ſuos cooptabat. Pervigili, in legibus Patriis interpretandis ac judicandis, ſolicitudini, acceſſit regimen aulæ Reginalis, rara felicitate: ut qui Conſtantiam Sigiſmundi III conſortem, vicennali ferè coluerit obſequio, ejuſdem ex fratre neptem, Cæciliam Renatam, Vladislao IV, Viennâ adduxerit, ejuſq; aulæ officioſiſſimè moderatus ſit. Ad Badenſes thermas Vladislaum ſecutus, ſenex jam capularis exceſſit:* na OO Dominikanow w Piotrkowie y Mościſkach dobroczynnie łaſkaw. *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 101. Twardowſki Siradia Trabeata.* Miał za ſobą Annę Mohilankę, Jeremiego Mohyły Woiewody Wołoſkiego corkę, z ktorey byli dway ſynowie, Piotr, ale ten młodo, powrociwſzy z cudzych kraiow, wſzedł do grobu, y Zygmunt Karol.

Zygmunt Karol Woiewoda Sieradzki, był wprzod Podkomorzym Sieradzkim 1658, w ktorym roku wſpominaią iego pancerną chorągiew w kompucie woyſka. *Nieſsporkow: in Analect: fol: 330* powiada, że oſtatnią wolą do Matki Boſkiey w Częſtochowie cudami wſławioney, odkazał pierzcień z tak wielkim dyamentem, że mu ſzacunku znaleść niemożono. Złączył ſię był dożywotnie z Anną, corką Staniſława Potockiego, Woiewody Krakowſkiego, y Hetmana Wielkiego Koronnego, pozoſtałą wdową po Oſtrogu Staroście Rohatyńſkim: wſpominaią tego Woiewodę, *Konſtytucye 1667 fol: 21*, gdy go Kommiſſarzem Rzeczpoſpolita deſtynowała do granic od Sląſka. Jan Chorąży Sieradzki, ktorego ſyn Alexander, w cudzoziemſkich ięzykach biegły, w rożnych okazyach za Oyczyznę odważny, umarł *1623*: ktorego nadgrobek z Piotrkowa wypiſał *Starowol: in Monum: pag: 603*, y wedle niego, ten Alexander, miał za ſobą Ewę Lubiatowſką. Jędrzey Podczaſzy Sieradzki, Adam Kanonik Kamieniecki 1648. Jadwiga Przerebſka, Staniſława Paryſa, Kaſztelana Warſzawſkiego małżonka 1610. *Morawſki w życiu Gelnowiuſſa lib: 3, cap: 7*. Jan miał za ſobą Elżbietę Małuſką.

Samuel Kaſztelan Łęczycki, a przedtym Konarſki, z ktorym tytułem z Seymu 1618, ſtanął deputatem na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 4*. Nadgrobek iego w Piotrkowie, o nim ſwiadczy, że ośm razy rożnemi czaſy, na walne Seymy poſłował, w Trybunale koronnym cztery razy deputatem zaſiadał, w Kapturowych ſądach raz: Kaſztelanią potym Łęczycką

wziąwſzy, gdy Marſzałkuie Trybunałowi koronnemu w Piotrkowie w roku 1639, na inſzy ſąd przenioſł ſię. *Starowol: in Monum:* O iednym z tego Domu piſze *Hiſtor: Coll: Prem:* że w roku 1648, w owey nieſzczęśliwey pod Zołtemi Wodami batalii, w niewolą ſię doſtał Tatarſką, drugi pod Starczem mężnie nacieraiąc, raniony. Katarzyna Przerębſka, Piotra Komorowſkiego Staroſty Oświecimſkiego. N. Jakuba Borowſkiego herbu Abdank. Zuzanna Cześnikowna Sendomierſka Brzezińſkiego. Katarzyna Kaſztelanká Sieradzka Jana Chlewickiego, Rotmiſtrza krolewſkiego, N. Jana Gornickiego. Zofia Mikołaia Koniecpolſkiego, Sędziego Ziemſkiego Sieradzkiego. N. Kozietulſkiego. Jadwiga Wiktorya z Kaliſzan Przerębſka, Krzyſztofa Lanckorońſkiego Kaſztelana Radomſkiego. N. Kaſztelanka Sieradzka, Adama Bielickiego Chorążego Goſtyńſkiego, małżonki. Anna Miecznikowa Sieradzka 1630. N. Kaſztelanka Konarſka Sieradzka, była za Stefanem Morſztynem, Staroſtą Kowalſkim. N. za Staniſławem Sadłem Lubomirſkim. Zuzanna za Zbigniewem Skrzyńſkim.

Staniſław Staroſta Opoczyńſki y Radoſzycki, poſeł na Seym 1613, zkąd deputowany do ukoienia związanego woyſka, y do zapłaty temuż: *Conſtit: fol: 2*, y w roku 1618, zkąd ſtanał deputatem na Trybunał Radomſki, miał, za ſobą Zofią Oſtrorożankę. Mikołay Kaſztelan Sądecki, Staroſta Tuſzyńſki, Szydłowſki 1676, *Conſtit: fol: 9*, y 1690 z Seymu deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 19*, żonie ſwoiey Zofii Jordanownie, zmarłey w roku *1665* nadgrobek marmurowy wyſtawił, w Krakowie u S. Franciſzka, z wiecznym za iey duſzę funduſzem, ſyn iego Stefan: miał y drugą żonę Kaſztelan, Jadwigę z Kaliſzan, wdowę po Sieniucie 1675. Chryzoſtom poſeł na konwokacya 1632. Hieronim Sędzia Ziemſki Zatorſki y Oświecimſki 1648, Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 5.* Jacek Sędzia Ziemſki Zatorſki 1674. Jan Władyſław Proboſzcz Gnieznieńſki, Krakowſki y Warſzawſki Kanonik 1697, *Conſtit: fol:* 11. N, miał za ſobą Plichciankę Podkomorzankę Rawſką. N. Konſtancyą Kraſińſką Kaſztelankę Płocką, drugi Annę teyże ſioſtrę. Roman Korycińſką, Kaſztelankę Oświecimſką, Antoninę Małachowſką, Kaſztelankę Inowłodzką. N. Zofią Rozwadowſką. Staniſław Ferdynand Katarzynę Oſſolińſką, Staroſciankę Knyſzyńſką, z tey potomſtwo: ſyn Staniſław Boguſław, y corki: Alexandra Hrabina, Tereſſa Hrabina, Katarzyna Trypolſka, Chorążyna Owrucka, y Teofila Zydowſka. Staniſław Hrabia Cześnik Sieradzki, Marſzałek zkonfederowanego Woiewodztwa Sieradzkiego 1704, y Deputat Trybunału koronnego. Jan Staniſław Podczaſzy Mielnicki 1705. O tym Domu tak piſze *Potocki loc: cit: Przerembiam gentem, ſupra reliquarum culmina ſtirpium, inſita virtuti extulit nominis magnitudo.*

Przerowa herb.

KOpia z proporcem żołtym, w prawy bok tarczy nakłoniona powinna bydź, w czerwonym polu, koniec proporca na kopiią zawinięty, w poł złamaną, na hełmie trzy piora ſtruſie: tak go opiſuią, *Paproc: w Gniazdzie fol:* 110, *O herb: fol: 567, Okol: tom: 2, fol: 523, Bielſki fol:* 101. *Paprocki* z Woyciecha Strępy początek tego herbu ztąd naznacza. Gdy ſię Bolesław Krywouſty Xiążę Polſkie z Niemieckim woyſkiem pod Wrocławiem potykał, a Slężacy, ieſzcze na ten czas z Polakami ściśle złączeni, Niemieckiey piechoty złomać, kilka razy na nię nacieraiąc dość ſilnie, nie mogli: Miroſław nieiaki, Pułkownikuiąc między niemi kopiią

kopiią złożywſzy, y konia oſtrogami wſparſzy, taką ſiłą na Niemcow uderzył, że wſrzod piechoty nieprzyiacielſkiey wdarſzy ſię, a za nim hufiec cały Slężakow, klinem uſzykowany, ſiekąc y biiąc, trupem mieyſce owo w koło ſiebie uſłał; czym przerażeni Niemcy, tył podali, zaczym naſtąpiła ſławna wiktorya y podziś dzień pamiętna. Miroſławowi tedy za to fortunne dzieło, krom bogatych podarunkow y dobr obſzernych, ten herb nadany od Bolesława Krywouſta, kopia, ktorą ſzyki Niemieckie łamał, nazwany zaś ten kleynot Przerowa, od przerwania ſtoiącego iak mur nieprzyiaciela. *U Petraſancta cap: 63.* znaydzieſz między cudzoziemſkiemi herbami, chorągwie żołnierſkie, przecięż nie z grotem, iako tu, ale z gałką; y takiemi chorągwiami ſzczycą ſię niektore Domy w Wenecyi y Brytannii. Tym zaś herbem Przerowa na Sląſku ieſzcze ſię y teraz drudzy pieczętuią: w Polſzcze zaś ci.

Herbowni.

Cetner	*Goślińſki*	*Pielſki*	*Zawiſza*
Drwalewſki	*Grotowſki*	*Uleniecki*	

PRZEROWNICKI *herbu Junoſza* w Sieradzkim Woiewodztwie. Dom według *Paprockiego* ſtarodawny.

*PRZESMINSKI *herbu Paprzyca* w Pruſiech, tak o nich piſze *Mſ. o Familiach Pruſkich*, a podobno iedneyże dzielnicy z Pieczewſkiemi.

*PRZESMYCKI. Adam Przeſmycki, patrz o nim Konſtytucyi *1627*; y drugiey na koronacyi Władyſława IV Krola, gdzie iego w Pruſkich okazyach odwagi wſpominaią, *Conſtit: fol: 53.* Jan Komornik Witebſki w powiecie Orſzańſkim 1674. Jan Trukczaſzy Smoleńſki 1700.

PRZESPOLEWSKI *herbu Topor* w Kaliſkim Woiewodztwie Dom ſtarożytny: bo Tomiſław z Przeſpolewa, za ſzkody, ktore poczynił kościołowi Gnieznieńſkiemu, dał Jaroſławowi Bogoryi, Arcybiſkupowi Gnieźnieńſkiemu, wieś Kowalewo, koło roku 1360. *Paproc: o herb: fol: 183 Damal:* Woyciech, Jan Komornik y Franciſzek, w Ziemi Wieluńſkiey 1632. N. miał za ſobą Jadwigę Koſzutſką. Woyciech Sędzia Ziemſki Kaliſki 1681 *Annuæ Coll: Caliſſ:* Piotr Kanonik Kiiowſki 1643, był na Synodzie Prowincyalnym Warſzawſkim, *Conſtit: Synod: fol: 3.* Jan Piſarz Ziemſki Poznańſki, z Seymu *1670* Kommiſſarz do pogranicznych od Sląſka dyfferencyi, *Conſtit: fol: 26.* Piotr Przeſpolewſki w roku 1701, y ſyn iego Jan. Procz tych y teraz ieſcze kwitną.

Przeſtrzał herb

*OBoſieczny miecz, proſto końcem do gory ſtoiący, ſtrzała go, z lewego boku tarczy, na prawy, przy ſamym wierzchu przeſzywa, w polu czerwonym: ſtrzała iednak z ukoſa od dołu w gorę przez miecz idzie, zowie ſię zaś Przeſtrzał, na hełmie trzy piora ſtruſie. Naſi Piſarze *Paprocki, Okolſki, Bielſki*, o nim niewiedzieli. Herb ten nadany od Macieia Pierwſzego Krola Węgierſkiego, w wielkich zaſługach, Stefanowi Janczowi z Waynag, albo z Unichowa, w Siedmiogrodzkiey Ziemi, w Hrabſtwie Maramoryiſkim, w powiecie Huſkim leżącego, w Budzie w roku 1482, o czym świadczy przywiley Zygmunta Auguſta Krola Polſkiego, w ktory, oryginalny przywiley Krola Macieia o tym herbie, ingroſſował tenże Krol, w roku 1569; a do Xiąg Grodzkich Przemyſkich

per oblatam podany w roku 1590. Tego Stefana syn Teodoryk, w woysku Polskim na sławę robiąc, gdy pod Bukowiną za Krola Jana Olbrychta zginął, brat iego rodzony Iwonia, w nadgrodę zasług swoich y brata swego, (iako słowa przywileiu świadczą) od Krola Zygmunta pierwszego otrzymał przywiley, na pewne daniny w Ziemi Przemyskiey w roku 1509, ktorego przywileiu, także y konfirmacyi iego, przez Krola Zygmunta Augusta uczynioney 1553, iest oblata, w Grodzie Sanockim w roku 1595. Tego Iwoni syn się został Kunasz Janczowicz Unichowski, ktorego ci synowie byli: Jacko Terlecki, Jan Berezański, Paweł Ustrzycki, y Damian Stebnicki, a między sobą bracia rodzeni, ale od dobr, ktore się każdemu z nich dostały, tak nazwani; czego dowodem tenże przywiley dany 1553, z tych Berezańskiego Jana potomstwo już ustało, bo ten Jan spłodził Dymitra, ktory z Anną Radyłowską miał Hrehorego *sterilem* y Teodora, od tego był syn Jan, ale bezpotomny; inszych ieszcze po dziś dzień kwitną; a że się tych czterech braci y Pradziad y Dziad y Ociec z Unichowa albo Waynag pisali, dla tego y potomstwo ich, lubo już pod inszym nazwiskiem, z tegoż Unichowa iako z pierwszego gniazda piszą się. Był y trzeci syn pierwszego Stefana, brat Teodoryka y Iwoni, Emeryk, ktory się został w Węgrzech na Oyczystey fortunie, gdzie y potomstwo iego po dziś dzień dziedziczy.

Herbowni.

Berezański *Stebnicki* *Terlecki* *Unichowski* *Ustrzycki.*

*PRZESTRZELSKI *herbu Slepowron* w Ziemi Wiskiey, Paweł Przestrzelski 1674, drudzy z nich w Xięstwie Litewskim osiedli, z ktorych Jan w Zmudzi się znaydował w roku 1648.

PRZETOCKI *herbu Nałecz* w Kaliskim Woiewodztwie, piszą się z Przetoczyna, Mikołay y Lenard Przetoccy w roku 1423, dobra Przetocznica nazwane, przedali Piotrowi Kempińskiemu, dziedzicowi na Doruchowie, *Acta Castren: Ostrzessov:* Stanisław Przetocki czynsz zapisał na Przetocznicy do ołtarza Ostrzeszowskiego w roku 1498, *Ibidem.* Jacek Dziekan Radomski, Pleban Wysocki y Borkowski, Xiąszki swoie Collegio naszemu Rawskiemu darował, w druku iest iego kazanie pogrzebowe, *Pałac, ktory sobie wystawiła, Zofia Szczawińska Woiewodzina Brzeska Kuiawska, 1646 in 4to Cracov:*

*PRZETOCKI *herbu Szaszor* w Xięstwie Litewskim. Woyciech Przetocki naprzod Horodniczy Wileński, *Stryikow: lib: 24 cap: 4. Quatuor Regibus carus gratiosusq; aram suo censu, sacra veste & instrumento locupletavit, in templo S. Joannis Vilnen; obiit 1598, Starowol: in Monum:* z nadgrobku iego wspaniałego w Wilnie wypisał.

*PRZEWŁOCKI w Podlaskim Woiewodztwie, Jakub y Sebastyan z Przewłoki Przewłoccy, Ziemianie Podlascy listy podpisali, *ad ordines Regni* o Grodzie Parczowskim w roku 1575. Marcin w Podlaskim Poborca 1632, *Constit: fol: 14.* Bazyli w Trockim, Dominik 1700.

Przewoski herb.

W herbie ich powinny bydź trzy krze ruty zielone, w polu modrym, na hełmie bez korony, takież trzy krze ruty, czyli raczey powinien stać krzak cały; tak go opisuie *Ms. o Familiach Pruskich:* bo Paprocki y Okolski o nim niewiedzieli. Są na Pomorzu w Kaszubach. N. Prze-

Przewoski miał dwie żony, pierwsza Sławtowska, z tey był syn Jędrzey, ktory z Bożopolskii spłodził Alexandra. Druga była Ryńska, z tey się dwie corki zostały, Anna, ta się dostała Marcinowi Pampowskiemu, Regina ta Kczewskiemu Michałowi. Janowi, taki na chorągwi zmarłemu wystawioney, napis dano. *Hunc illustris ortus, in Deum religio, in amicos observantia, virum dedit. Musa puerum, aula famulum, militia tribunum habuit &c. obiit 1646, ætat: 36.* Drugiemu Janowi u Waierowskiey woli, na grabsztynie przy kościele Farskim, to przypisano, *Joannis Przewoski turmæ militaris Præfecti, qui quod immortale habuit, Regi immortalitatis transmisit, mortale quod erat, hic reliquit, terram terræ.* Adam Rutendolff (tak się kiedyś pisali) Sędzia Ziemski Mirachowski, poseł z Pomorskiego, podpisał elekcyą Jana Kazimierza, 1648, a w roku 1652 Kommissarz krolewski do Malborka. Samuel y Jakub 1648. Jakub Obersztерleitnat w Pomorskim 1674. Dway Przewoscy mieli za sobą dwie siostry rodzone Dulskie. Drudzy powiadaią, że trąb w herbie zażywaią.

*PRZEZDZIECKI *herbu Prus 1mo* w Mazowieckim y Xięstwie Litewskim. Jan Przezdziecki w Zakonie naszym, służąc zapowietrzonym w Pułtusku, padł ofiarą miłości bliźniego, w roku 1624, *Alegambe Victimæ.* Marcin Towarzysz Koniecpolskiego w roku 1582, pieszo poszedł do szturmu pod Pleszkowem, *Papr: o herb:* Piotr y Paweł w Trockim 1632. Benedykt Podstoli Płocki, miał za sobą Konstancyą Chalecką Podkomorzankę Rzeczycką. N. Maryannę Zaborowską, Konstantyn Floryan, Podsędek Brześcianski 1674. Mikołay Władysław, Chorąży, a potym Marszałek Ośmianski, posłował na koronacyą Jana III, zkąd był deputowany do rewizyi Skarbu koronnego, *Const: fol: 19,* w roku 1678 już Kasztelan Nowogrodzki. *Constit: fol: 6.* Marszałkował w Trybunale koronnym 1635. N. Kasztelan Inflantski temi czasy. Jan w Krakowskim 1705. Jan Cześnik Latyczowski 1740.

PRZEZWICKI *herbu Abdank* w Sendomirskim y Łęczyckim Woiewodztwach. Stanisław Przezwicki w Sendomirskim dobr nabywszy, osiadł, wszakże potomstwa nie zostawił: człowiek cnoty y pobożności wielkiey.

*PRZEZWOCKI *herbu Junossa* w Sieradzkim Woiewodztwie.

PRZYBOROWSKI *herbu Sulima* w Wielkieypolszcze. Marcin Kanonik Poznański, Wawrzyniec Stanisław Sekretarz krolewski, podpisał Konstytucye Seymowe 1637, *Constit: fol: 12.* Jakub w Ziemi Nurskiey 1632. Stanisław Kasztelan Rogoziński, miał za sobą Zofią Gębicką Podczaszanke Poznańską. Anna Kasztelanka Rogozinska, była za Woyciechem Brudzyńskim. Dobiesław Pisarz Grodzki Poznański, za Jedrzeia Opalińskiego Generała Wielkopolskiego, *Acta Castren: Posnan:* brat Marcina Kanonika, był potym Sędzią Ziemskim Poznańskim, umarł 1621, w Poznaniu w kościele S. Maryi Magdaleny pochowany, iest kazanie w druku na iego pogrzebie. Samuel Stolnik Wileński 1700.

*PRZYBYSZEWSKI *herbu Grzymała* w Wielkieypolszcze. Marcin Przybyszewski Podsędek Ziemski Wschowski, dziedzic na Przybyszewie, synow iego czterech zostało: pierwszy Albrych, ktory tylko corkę zostawił Krystynę, Melchiorowi Gurowskiemu, Kasztelanowi Poznańskiemu dożywotnie zaślubioną; drugi Zygmunt, od ktorego było dwoch synow bezpotomnych, Woyciech y Jan, y corka Katarzyna. Trzeci Paweł, dziedzic na Przybyszewie, z tego trzech synow, dway *steriles* zeszli, Stefan y Konstantyn, trzeci zaś Woyciech, z Anny z Roiewa Kaczkowskii, spłodził syna Franciszka, ktoremu Teressa Miaskowska, herbu Leliwa, powiła corkę Joannę, y dwoch synow, Jozefa, tego żona Konstancya Pierzchlińska, y Jakuba męża rycerskiego. Czwarty Mikołay Pisarz Grodzki Wschowski, syn iego Stanisław Sędzia

Grodzki Bydgoſki, ktory z Chociſzewſkii zpłodził dwie corki, Jadwigę, Piotra Tomickiego herbu Drya, Miecznika Wſchowſkiego, Elżbietę, Woyciecha Gronowſkiego, małżonki, y ſyna Jakuba *ſterilem.* Ci Przybyſzewſcy Grzymałą ſię pieczętuią bez bramy, bez rycerza w niey. Wacław 1674 Anna Przybyſzewſka, matka Jana Rzeſzowſkiego, Biſkupa Krákowſkiego, ktory umarł 1488.

**PRZYBYSŁAWSKI* w Wielkiey polſzcze. N. Przybyſławſki fundował Penitencyarza w kościele Zdzieſzowſkim. N. miał za ſobą ſieſtrzenicę Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego Krzyckiego, P*apr: w Gniazdzie*, Alexander, Marcyan z Mierzyna w Poznańſkim 1648.

**PRZYGODZKI herbu Radwan* w Polſzcze y w Xięſtwie Litewſkim. Staniſław Przygodzki w Ziemi Liwſkiey 1632, Krzyſztof y Jerzy w Wileńſkim, piſzą ſię z Przygody *Mſ:* P, *Koiał:* Franciſzek 1697. N. była za Jozefem Skaławſkim. Jędrzey *Societatis JESU* umarł w Brześciu 1671. Woyciech zaś w Jarosławiu 1683. Staniſław rządził Collegium Połockie 1653.

Przyiaciel herb.

SErce ludzkie na miſie, z lewego boku z gory na doł ſtrzałą przeſzyte, w polu błękitnym bydź powinno, a na hełmie pięć pior ſtruſich; tak go opiſuią. *Paprocki w Gniazdzie fol:* 1117. O *herb: fol:* 577. *Okol: tom: 2 fol:* 532, *Bielſki fol:* 124, ktorzy z Woyciecha Strepy powiadaią, że nabyty w roku 1164: bo gdy Henryk Xiążę Sendomirſkie, Pruſakow Poganow na tenczas, woyną przyciſkał, biiąc ſię z niemi, poległ na placu. Mirosław Kawáler Polſki, ktory żyiącego Henryka do oſtatniey ſiły bronił, iuż zabitemu chcąc tenże affekt świadczyć, ciało umarłego chciał uprowadzić, przetoż przedarł ſię przez nieprzyiaciela, atoli tam śmiertelnie raniony, y ſam padł trupem, ktorego potomſtwu Bolesław Kędzierzawy, na pamiątkę tey odwagi, herb ten nadał, takim kſztałtem, iakim Mirosławia porażonego znaleziono. Nie wſzyſcy iednak niżey położeni, iednakowo tego herbu zażywaią, a naprzod Szembelowie bez miſy Serce przeſzyte z dołu w gorę kładą, a na hełmie trzy piora ſtruſie. Dawbarowie Muśniccy, dwa ſerca podle ſiebie bez miſy, iedną ſtrzałą przeſzyte przez ſrzodek z prawego boku na lewy, w hełmie trzy piora ſtruſie. Bogusławowie y Skirmuntowie Strawińſcy, dwa ſerca bez miſy kładą, a między niemi dwie ſtrzały końcami proſto do gory wykierowane, na hełmie trzy piora ſtruſie. Legieccy zaś między dwiema Sercami iednę tylko ſtrzałę maią. Pawłowiczowie dwa ſerca na miſie noſzą, ale każde z nich ſwoią ſtrzałą przebite. Widziałem też między herbami Mikołaia Judyckiego, Kaſztelana Nowogrodzkiego, herb taki, Serce w czarze denkowatey, z gory dwiema ſtrzałami na krzyż przebite. P*aprocki o herb:* przydaie, że niektorzy ſerce noſzą, a na nim Szachownicę kładą w czerwonym polu. Inni, iako świadczy *Mſ. P. Rutka*, na Wołyniu, dwa ſerca noſzą mieczem z gory przebite poſrzodkiem, w polu błękitnym. Do tegoż herbu może należeć herb Akſzak albo Kara, o ktorym mowiłem *w pierwſzym tomie fol.* 12.

Herbowni.

Dawbar Muśnicki	*Jurowſki*	*Skirmunt Strawińſki*
Bogusław	*Legiecki Hryniewicz*	*Szembel*
Drakieńſki	*Pawłowicz.*	

PRZY-

PRZYIEMSKI *herbu Rawicz* w Wielkiey polſzcze, przedtym ſię piſali z Goliny, potym z Przyimy. Za czaſow *Paprockiego* było trzech braci rodzonych, Woyciech, naprzod Piſarz Ziemſki Kaliſki, a potym Kaſztelan Łęczycki, mąż nauki wielkiey, zoſtawił potomſtwo. Rafał brat iego, także Kaſztelan Łęczycki, y ten dzieci miał. Staniſław, trzeci tych brat, Rotmiſtrz ſławny y fortunny, za Krola Auguſta I y Stefana Batorego na Moſkwę, od ktorego w zasługach wziął Staroſtwo Kamińſkie, Marſzałkował potym Izbie Poſelſkiey w roku 1581, gdzie, gdy ſię z łęboką radą y z gładką wymową popiſał, wziął naprzod laſkę Nadworną Koronną, a po śmierci Jędrzeia Opalinſkiego w roku 1593 wielką, tę ſpuścił w roku 1595 do grobu wſzedſzy, mąż był wielki w radzie, w akcyach przezorny, w wierze prawowierney ſtateczny, Syn iego zdami ſię Jędrzey, Kaſztelan naprzod Gnieźnieńſki, Kowalſki y Konińſki Staroſta, a potym Marſzałek Nadworny Koronny, młodo świat pożegnawſzy, większe o ſobie nadzieie pomięſzał. N. Przyiemſka, Jędrzeia Firleia Woiewody Sendomirſkiego, druga Staniſława Drohoiewſkiego, małżonki, Anna Teofila Rupniewſkiego Kaſztelana Sądeckiego, Staroſty Lelowſkiego 1670. Woyciecha Kaſztelana Łęczyckiego, czyli raczey Lędzkiego, o ktorym ſię wyżey mowiło, trzech było ſynow, Pierwſzy Krzyſztof, ten w Moſkwie, za całość Oyczyzny zaſtawiaiąc ſię, poległ, był to Kawaler pięknego ſerca, ktore, to w Szwedzkich, to w Moſkiewſkich, z wielką imienia ſwego ſławą, pokazał. Zygmunt drugi ſyn, ten pieſze regimenty wyſtawiwſzy ſwoim koſztem, z niemi y życie ſwoie dla Oyczyzny na ſzańc wyſtawił, a przedtym z Adolfem Krolem Szwedzkim Niemcow woiował. Trzeci Staniſław, naprzod Woiewoda Poznańſki, Oſiecki, Konińſki Staroſta, zpuścił potym to krzeſło, a przeſiadł ſię na Inowrocławſkie 1628, dla Generalſtwa Wielkopolſkiego, ktore z Poznańſkim Woiewodztwem ieſt *incompatibile*, w roku potym 1630, wziął laſkę mnieyſzą koronną, ktorą przy tymże Generalſtwie trzymał do roku 1643, ktorego wyzuł ſię z śmiertelności, złączył ſię był dożywotnie *imô votô* z Anną Czarnkowſką, Woiewodzanką Łęczycką y Generałowną Wielkopolſką, o ktorey piſze naſz Xiądz *Młodzianowſki w kazaniach ſwoich tom:* 1 *fol:* 401, że mu ſię po śmierci pokazała, gdzie mu zbawienne dawała napomnienia: przy rozſtaniu pyta ſię iey Małżonek, na iakieyby drodze była, odpowiedziała mu, czytay ſobie Pſalm 102, ktory ſię tak zaczyna, *Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt, Nomini ſancto ejus:* Druga żona iego, Anna Opalińſka, Piotra Woiewody Poznanſkiego corka, ktory Piotr Opalińſki miał za ſobą Zofią, corkę Krzyſztofora z Sztembergu Koſtki, Kaſztelana Bieckiego, z Pileckii Leliwczanki zrodzoną. *Duryew: pag: 690*, tey iuż po śmierci ſwey przyśnił ſię mąż Staniſław Marſzalek, iakby na nię ſypał garzcią ziemię, na co mowi do niego Anna przez ſen, kto widział takie żarty, ziemię na kogo rzucać, odpowie Marſzałek: nie dziwuy ſię prawi, tak to umarli żartuią, porwie ſię w tym ze ſnu Anna, y znalażſzy do prawdy na twarzy ſwoiey proch y popioł, mowi do ſiebie: Już to widzę nie żart, Bog mię znać tym ſpoſobem przeſtrzega, że to mizerne ciało moie, wkrotce ſię w proch rozſypie; y wywrożyła ſobie: bo do ſzczęśliwey śmierci przygotowawſzy ſię należycie, wkrotce potym życia ſwego dokonała. Tego Marſzałka affekt ku Nayś: Matce, ſławi, *M. Treterus in Magnaliis Divæ Zdzieſzenſis*, ktoremu mieyſcu dał darował ośm lichtarzy ſrebrnych znaczney wagi; lampę ſrebrną, y wielkością ſwoią y kſztałtem roboty ſzacowną: kapę z dalmatykami bogatą, ſu-

kienkę

kienkę frebrną modnie zrobioną na obraz; przytym, na muzykę przy tym kościele cztery tyfiące odłożył, y wiele innych rzeczy na ozdobę tegoż mieyfca fprawiwfzy. Corek iego było cztery, Katarzyna Grudzińfka, Starościna Bolemowfka. N. Starościna Miedzyrzecka. N. Konarzewfka. N. Sieniucina; z fynow zaś iego; Staniftaw, młodzianem umarł, X. Młodzianowfki miał na iego pogrzebie kazanie, ktore wydrukował *tom*: 4 *fol*: *575*, gdzie o nim tak powiada, że był takiey urody y niewinności, uczcąc fię w fzkołach Poznańfkich, iż Anioła z niego, albo S. Staniftawa Koftkę mogł malować; w cudzych kráiach gdy był, powiedział o nim Hetman Piccolomini, że mu fię było Cefarfkim fynem rodzić trzeba: powrociwfzy z peregrynacyi, z żalem wfzyftkich żyć przeftał. Drugi Piotr Kafztelan Srzemfki, obadway z Opalińfkii urodzeni, y fam ten Piotr przybrał fobie w dożywotnią przyiaźń Katarzynę Opalinfką, Podkomorzankę Poznańfką, wdowę, ktorey odumarł w roku 1674, był Sędzią Kapturowym Wfchowfkim, był y Rotmiftrzem pofpolitego rufzenia, z ktorą fwoią rotą naprzod fię pod Lefznem z Szwedami ztarł fzczęśliwie, potym pod Sielną kilką Kornetow Szwedzkich rozgromił, y Oberfztera Dziaftra poimał: Pan wielce nabożny, nie wftydził fię fam do mfzy ftużyć, Xiędza do ołtarza ftroić, co pofpolicie zwykł był czynić, ile że codzień Mfzy S. ftuchał: w Zdziefzowie fiła tyfięcy wyfypał na cześć Matki Bofkiey, tam cudami wftawioney, czym kupił fobie niebo w roku 1673. *Gorczyńfki Rawicz Starożytny.* Jędrzey, trzeci fyn Staniftawa Marfzałka, Chorąży Kalifki w roku 1674, y fyn iego w tymże czafie. Adama Olbrychta Przyiemfkiego, czwartym bratem liczą rodzofnym, *Magnalia Divæ Zdzießenfis fol*: *28*, był on naprzod Oboźnym Koronnym y Staroftą Kowalfkim, potym Kafztelanem Gnieźnieńfkim, z Zofią Grzymułtowfką, wdową po Rufockim fundował OO Reformatow w Gorce w roku 1622, pod tytułem S. Krzyża; tychże OO fundował w Ofieku, pod tytułem S. Michała, ofobliwie kościoł: bo Konwent, czyią infzą fzczodrobliwością ftanął, corka iego Zofia Tereffa w roku 1642 pofzła za Alexandra Mikołaia Koftkę, Starościca Lipieńfkiego, *Duryew: Niezefsła pamięć fol*: *85*. Rafał Przyiemfki u Ludwika XIII Krola Francuzkiego żołd woienny prowadząc, fzarzy Generalfkiey doftużył fię: brat iego Krzyfztof pod Kondeufzem Hetmanem Fráncuzkim, pracuiąc na ftawę całego Domu, Dunkierki dobywał; tenże Generałem Artyleryi będąc, doftał fię był w niewolą Kozacką pod Korfuniem 1648, ale że mu fię ta przykrzeyfza zdała, zamienił ią dobrowolnie w Tatarfką, poftowál od Jana Kazimierza do Karola Guftawa Krola Szwedzkiego w roku 1655, mowę iego *Tulden* pifze, *Lib*: *5 Hiftor*: *fui temporis*, y kládzie *in libro Politicorum*, gdzie ią zowie, *æquitatis & judicii plenam*, był potym ten Krzyfztof Chorążym Kalifkim, ktorego corka Katarzyna, naprzod żyła z Piotrem Opalińfkim Woiewodą Łęczyckim y Generałem Wielkopolfkim, po nim z Władyftawem Przyiemfkim Woiewodą Kalifkim, bratem fwoim rodzono ftryiecznym, za dyfpenfą Papiezką, y fyn Podftoli Koronny, pierwfza żona iego Zofia Gofiewfka Podfkarbianka Wielka y Hetmanowna Polna Litewfka, z ktorey był ci fyn, ale w powiciu umarł; druga Tereffa Tarłowna Podkanclerzanka Koronna. Jędrzey, trzeci brat rodzony Rafała y Krzyfztofa dopiero wfpomnionych, naprzod Oboźny Koronny, potym Stolnik, daley Kafztelan Łęczycki, tak go napifano, ale to raczey miało by bydź, Lędzki, umarł Kafztelanem Chełmińfkim, z Rorażewfkii zpłodził fiedm corek, tyleż fynow. Z tych Władyftaw naprzod Kafztelan, a potym Woiewoda Kalifki, Starofta Miedzyrzecki;

cki;

cki, ten ośm lat w Francuzkim woyfku przepędził, poleruiąc fię w rycerfkich dziełach, gdzie przy znaczney fzarzy Ludwikowi XIV przypadł był do ferca. Powrociwfzy do Oyczyzny, pokazał przeciwko Kozakom w cudzych kraiach nabytey experyencyi woienney dzielność, pokazał pod Zbarażem, Komarnem, Stryiem, Kałufzą, Chocimem, Wiedniem, y Strygoniem; w iedney z tych okazyi w nogę poftrzelony, gdy ranie żadne Medykow y Cyrulikow nie mogły pomoc fiły, pomogła cudowna łafka Matki Bofkiey w Krafnobrodzie, że na nię ozdrowiał. Cztery razy był pofłem na walne Seymy, kędy w oczach całey Oyczyzny, miłość dobra pofpolitego, przezorna na wfzyftkie przypádki rada, nie zamulona prywatnemi intereffami, chęć, wyfoka umieiętność, uftawicznym mądrych Xiąg czytaniem nabyta, w nim zaiaśniały; życie to śmiertelne zakończył w roku 1699. Poiął był w małżeńfką ligę Katarzynę Przyiemfką Chorążankę Kalifką, fioftrę ftryieczno rodzoną, wdowę po Piotrze Opalińfkim Woiewodzie Łęczyckim y Generale Wielkopolfkim, ale z nią żył *fterilis*. Krzyfztof czy Chryzoftom Chorąży Kalifki, Starofta Kolfki, brat rodzony Władyftawa Woiewody Kalifkiego, żona iego Maryanna Mycielfka Sędzianka Ziemfka Sieradzka, z tey nie zoftało fię tylko corka Zofia, *1mô votô* Grufzczyńfka, Kafztelańowa Kalifka, *2dô* Gurowfka Kafztelanowa Gnieźnieńfka Starościna Kolfka. Jędrzey, Staniftaw, bracia tegoż Władyftawa, ieden z nich był Podkomorzym Kalifkim, ktory zoftawił fynow czterech: Jozefa Kanonika Poznańfkiego, Krzyfztofa, Ignacego, czwartego ich brata imienia przepomniałemy w tych tak przezacnego Domu temi czafy oftatnich potomkach, kwitnie pierwfzych chonorow nadzieia. Sioftra ich rodzona, zdami fię żyie w dożywotniey przyiaźni z Jędrzeiem Malczewfkim, w Woiewodztwie Poznańfkim. N. Podkomorzy Poznańfki, miał za foba Barbarę Lefzczyńfką Woiewodzankę Brzefką Kuiawfką. N. była za Bronikowfkim. Dorota z Rozrażewfkich Przyiemfka, Chorążyna Kalifka, y Katarzyna Chorążanka Kalifka, żyły 1672, N. Przyiemfki Podkomorzy Kalifki miał za fobą Joannę Kamieniewfką Kafztelankę Miedzyrzecką herbu Junofza, iakom mowił *tom 2. fol*: 475. Zofia Przyiemfka Jana Opalińfkiego Woiewody Brzefkiego Kuiawfkiego y Generała Wielkopolfkiego małżonka *1670*, Anna Teofila, Michała Krzyfztofa Rupniewfkiego Kafztelana Sądeckiego, Staroftv Lelowfkiego.

PRZYKUCKI w Woiewodztwie Brześciańfkim. Staniftaw Przykucki 1632, dodpifał elekcyą Władyftawa IV Krola.

PRZYŁĘCKI herbu Srzeniawa w Krakowfkim Woiewodztwie, z Przyłęk fię pifzą. Z tych ieden był Burgrabią Krakowfkim, y Sędzią Grodzkim. Marcyan, naprzod Sędzia Zatorfki, do korrektury prawa koronnego między innemi był deputowany, potym Kafztelan Oświecimfki, ten lubo z rodzicow heretyckich urodzony, błędy Oycowfkie odrzuciwfzy, katolikiem umierał w roku 1643, żona iego Elżbieta Schylingowna, dziedziczka na Wieprzu y Jędrzychowie, atoli z nią potomftwa nie było. Hieronim brat Marycana, z Stolnika Krakowfkiego Kafztelan Sądecki, poftem częfto na Seymy bywał, miał dwie żony, pierwfzą Jordanownę, corkę Stolnika Krakowfkiego Spytka, drugą Annę Minocką, Przecława Stolnika Sendomirfkiego corkę, z obiema potomftwo zoftawił, z ktorych Hermolaus był Rotmiftrzem krolewfkim, Achacy zaś Kafztelanem Oświecimfkim. *Acta Caftr: Cracov: 1662*, deputatem y nie raz na Trybunał koronny, żona iego Barbara z Pilcy Korycińfka Kafztelanka Wiślicka, na ktorey pogrzebie miał kazanie Chryzoftom Bodzęta 1650. Sioftra Achacego y Hermolaufa, była za Krzyfztofem

 Porę;

Porębſkim Chorążym Zatorſkim, corka Achacego Kaſztelana, była za Woyciechem Męcinſkim Kaſztelanem Sieradzkim. Jędrzey, trzeci brat Marcyana y Hieronima, miał za ſobą Elżbietę Kliczkowſka wdowę, z ktorą zoſtawił potomſtwo. Czwarty brat Joachim, ktorego z Cieklińſkii herbu Abdank, były trzy corki, Katarzyna za Sebaſtyanem Grodeckim *ſterilis*, Barbara za Piotrem Dembińſkim, Kryſtyna za Krzyſztofem Rarowſkim, y ſyn Alexander, ten poiął Annę Grodecką, ſioſtrę rodzoną Sebaſtyana y Staniſława Grodeckich. Maryan ſtryieczny brat tych czterech braci dopiero wſpomnionych, ale heretyk, z Piotrowſką zpłodził ſyna Samuela, ktory młodzianem zabity 1614, ſioſtra iego była za Marchockim *Baran:* Staniſław Kanonik Poznańſki, ſynowiec Marcyana Kaſztelana Oświecimſkiego, Marcyanna Krzyſztofa Komorowſkiego, Kaſztelana Oświecimſkiego, N. Jędrzeia Gaiewſkiego, Kaſztelana Oświecimſkiego, N. Marcina Mieleckiego Staroſty Brzeźnickiego (1694 umarła] małżonki. Abraham w roku 1695 w kościele naſzym Krakowſkim u S. Piotra pochowany. N. miał za ſobą Katarzynę Morſką. N. Burgrabia Krakowſki Nielepcownę Wielkorządczankę Krakowſką. N. Annę Sienienſką.

*PRZYŁUPSKI *herbu Poray.* Jan Przyłupſki miał za ſoba Maryannę Konopacką, corkę Jerzego Kaſztelana Chełmińſkiego, ta po śmierci Jana, poſzła za Brańſkiego *Mſ. Konopatſ:* Małgorzata herbu Poray, Bartłomieia Marcina Kiełczewſkiego Pomiana, małżonka. Są y koło Brześcia Przyłupſcy, ale zdami ſie herbu Wręby.

PRZYŁUSKI *herbu Sulima* w powiecie Bieckim w Krakowſkim. Jakub Przyłuſki Piſarz Ziemſki Krakowſki, ieſt iego *Statut w druku pod tytułem: Statutorum Collectio, in fol: Cracov:* 1553, a że był Heretyk, duchowieńſtwo gdzie tylko mogł zelżywemi ſzarpie ſłowami. Z tego autora mogł ſobie ſnadno wnieść *Braun*, ktory w Xiążce ſwoiey, *de ſcriptoribus Polonis*, ſarka na Piſarzow Polſkich katolikow, że Dyſſydentow niektorzy z nich przyoſtrzey gdzie niegdzie w ſwoich foliałach określili, ieżeli katolicy nie daleko więcey od ich wyuzdanego piora ponoſzą, aleć ia ſię im nie dziwuię: bo niemogąc ſwego fałſzu poprzeć gruntownymi racyami, uſzczypliwemi to chcą nadſtawić paſzkwilámi: Sam *Braun* może bydź dowodem, luboć ſię w prefacyi ſwoiey wymierza, że bez paſſyi, ſwoie zdanie, o każdym z Piſarzow miał dawać: przecięż całą tę Xiażkę, ſamym tylko zapluſkał, oſobliwie na Duchownych, iadem, a nie pamiętny konſekwencyi autor, to co w ſwoich Dyſſydenckich Piſarzach chwali y wynoſi za cnotę, to katolikom za grzech poczyta. o nim piſze *Starowol: in Centuria Scriptor: Polon: fol: 80. Pari, doctrinæ, rerumq; geſtarum gloria, Orichovium, Jacobus Przyłuſius ſubſequitur: cui, propter communis vitæ ſocietatem, à puero devinctus fuit, Orator & Poeta inſignis, ſed oves Eccleſiæ Moſcicenſis, quibus Parochus & paſtor præfuit, reliquit, ductaq; uxore mulieroſus Sacerdos, Vicegerentis officium in Caſtro Cracov: habitu ſeculari geſſit. Edidit præterea Orationem in Obitum Sigiſmundi I: Librum de legatione; Poemata varia, & Librum Epiſtolarum familiarium. Auctor de controverſiis inter Ordinem Eccleſiaſt: & Secul: cap:* 7. powiada, że widział Dekret Zygmunta Auguſta Krola Polſkiego, w ktorym ſtatut Przyłuſkiego od niego y potępiony y zakazany. Anna Przyłuſka była za Tomaſzem Boguſzem, z ktorey to było potomſtwo: Boguſław, Jan, Staniſław, Jozef y Jędrzey, Anna Poradowſka, Tereſſa Ledochowſka, Petronella Wyhowſka. Są y w Rawſkim Przyłuſcy, ale niewiem czy tego herbu. Piotr y Samuel Dziekan 1674. Jan 1648: luboć ich drudzy Przyſtuſkiemi piſzą. N. Przyſtuſki Chorąży Latyczowſki y Krzyſztof 1674. Balcer wydał do druku. 1mo. *Felix Luceoria in ingreſſu Andr: Gembicki Epiſc: Luceor: 1639. Lublini.* 2do. *Coloſſus immortalitatis Vladislao IV Regi Polon: eſt gratulatoria Victoriæ de Moſchis, Lublini in 4to, 1638.* 3tio, *Carmen funebre patrium, in funere Alexandri Ludovici Radziwił Mareſchalci Litvaniæ, 1630 Lublini in 4to.* Piotr z Marchockii urodzony, miał za ſobą Bylinownę Alexandrę, y z nią ſynow, Jakuba, Kaſpra, Michała y Kazimierza. N. Podſtaroſci Grodzki Nowogrodzki, poſeł na Seym 1738.

PRZYPKOWSKI *herbu Radwan* w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Przypkowic; ida od Gotarda, trzeciego ſyna Wincentego, o ktorych patrz pod herbem Radwan. Jan Przypkowſki Podſędek Ziemſki Zatorſki *Baran:* Alexander, Jędrzey, Piotr y Paweł 1632, Wacław y Stefan 1648. N. Chorąży Wileńſki, ktorego ſyn ſławny Pułkownik zabity w potrzebie pod Kownem w roku 1658 *Koiał: in Mſ.* N. miał za ſobą Paulinę, Stankarownę, Mikołay z Oleśnickii Woiewodzanki Lubelſkiey urodzony, Piekarſką herbu Topor. N. Elżbietę Morſztynownę. N. Stanownę ſioſtrę Chorążego Sanockiego, z ktorey corka, była za Alexandrem Sierakowſkim.

PRZYSIECKI *herbu Nowina* w Wielkieypolſzcze y Litwie, drudzy ich piſzą Przeſiecki, Wacław w Kaliſkim 1632, Adam 1693. Jerzy, pierwſzy w Litwie oſiadł, mąż rycerſki. Broniſław Przyſiecki poſłował na Seym 1667, *Conſtit: fol:* 16, Konfundator Konwentu OO Dominikanow w Ule, w Płockim Woiewodztwie, co approbowała *Konſtytucya 1678 fol:* 15, był potym Woyſkim Wołkowiſkim. Mikołay 1648, Jerzy Budowniczy Połocki, Benedykt Podſtoli Połocki, żona iego Konſtancya Chalecka, co poznać z *Konſtytucyi Seymu 1676 fol:* 17.

PRZYSTAŁOWSKI *herbu Łabedź* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Staniſława Dunina Przyſtałowſkiego wſpomina *Okolſki.* Mikołay 1650. Konſtantyn Zakonu S. Franciſzka Reformowanego, ieſt iego kazanie pogrzeb: *Herkules Polſki na pogrzeb: Bieganowſkiego Kaſztelana Kamienieckiego, in 4to Cracov:* 1674.

*PRZYSTANOWSKI *herbu Pomian* w Pruſiech, tak o nich piſze *Mſ. o Familiach Pruſkich*, Eliaſz Przyſtanowſki w Zmudzi 1632, Jędrzey zaś w Trockim. N. była za Janem Tomickim herbu Drya. Jan poſeł na Seym 1662, ztamtąd Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol:* 5. Jan Podſtoli Mozyrſki 1674. N. Sędzia Ziemſki Zmudzki, miał za ſobą Konſtancyą Stankarownę Piſarzownę Horodelſka, wdowę po Sienickim.

*PRZYSZOWSKI *herbu Łabedź.* Ci że od Piotra Dunina, pierwſzego w Polſzcze z tym herbem goścía, proſtą linią idą, świádczy *Paprocki w Stambuchu Slazkim:* bo na Sląſku ta Fámilia za iego czaſow kwitneła. Z tych był Piotr Przyſzowſki, Piſarz Ziemſki Opolſki y Raciborſki; przodkowie iego w Bytomiu fundowali ołtarz, y Altaryſtow tamże podawali. Mikołay Sędzia Ziemſki Bytomſki, mąż na kościoły y na ubogich ſzczodrobliwy.

*PRZYSZYCHOWSKI w Brześciańſkim Woiewodztwie. Michał y Marcin Przyſzychowſcy 1674, czyli iako inni piſzą Przyſzychocki.

*PRZYTYCKI. Staniſław Przytycki, dla męſtwa y odwagi, nobilitowany na Seymie 1613. *Conſtit: fol:* 34:

*PRZYWIECZERZYNSKI. N. Przywieczerzyńſka, Jędrzeia Głębockiego, Miecznika Brzeſkiego Kuiawſkiego małżonka.

*PRZYWIDZKI *herbu Leliwa* w Pruſiech, *Mſ. o Familiach Pruſkich.* Jakub Przywidzki Soc: JESU, ieſt w druku iego *Zaćmiony śmiertelnością Xieżyc, 1682 in fol: Cracov:*

PSARSKI *herbu Abdank, Paprocki* Woyciecha Pſarſkiego J. U. D. Kanonika y Of-

ficyała Generalnego Gnieźnieńſkiego, wypiſał nadgrobek, ktory o nim tak mowi: *Vir eximiæ eruditione, ſingulari prudentiâ, ſummâ pietate præditus, ſolertiâ in dandis conſiliis, juſtitiâ in decidendis cauſis, benignitate & liberalitate in pauperes,* umarł lat maiąc 90 w roku 1567. Mikołay Miecznik Łęczycki, miał za ſobą Katarzynę Bardzińſka. Władyſław w Sieradzkim 1648.

PSARSKI herbu Jaſtrzębiec w Krakowſkim y Mazowieckim Woiewodztwach. N. Pſarſka, Staniſława Potockiego herbu Pilawa, małżonka. Jan Piſarz Ziemſki Sochaczowſki 1514 *Morawſki.* Jan, w Zakonie naſzym znacznych mąż talentow, rządził wſzyſtkie Domy naſze Krakowſkie, wielką roſtropnością, nakoniec Rektorem będąc w Jarosławiu, gdy do Rzymu iedzie, w Czechach poſzedł na drogę wieczności. Staniſława męſtwo pod Skowrodkiem, na Tatarow wſławione. Jan y Michał 1692, Woyciech 1696. Alexander Chorąży powiatu Lelowſkiego, y Franciſzek w Krakowſkim 1705. N. miał za ſobą Katarzynę Chronowſką, ktora po iego śmierci poſzła za Babeckiego.

•*PSARSKI herbu Pomian,* piſzą ſię z Grabia, gniazdo ich było w Woiewodztwie Łęczyckim, zkąd ſię niektorzy przenieśli w Kaliſkie y Kuiawſkie Woiewodztwa, Jan Pſarſki dziedzic Kadzidłowa, miał za ſobą Jadwigę Trzebuchowſka, z niey zpłodził corkę Zofią, wydaną za Marchockiego Podſędka Kaliſkiego: ſynow zaś trzech, Staniſława, Jana, y Woyciecha. Z tych 1. Staniſław, tego żona Malczewſka, powiła mu ſyna Jędrzeia, temu Zychlińſka, Staniſława, ktorego żona temi czaſy Zbiiewſka. 2. Jan, miał za ſobą Dorotę Poninſką, ſioſtrę rodzoną Hieronima Kaſztelana Gnieźnieńſkiego, z niey zpłodził Alexandra Burgrabiego Kaliſkiego, ktory *imô votô* poiął Radzikowſką, z niey corkę Konſtancyą wydał za Marcina Naprufzewſkiego, *2dô votô* Maryannę Rogalińſką, pozoſtała wdowę po Stefánie Domiechowſkim. 3 Woyciech, ten ſię dożywotnie związał z Zychlińſką, ſioſtrą rodzoną Kaſztelana Miedzyrzeckiego, z niey zoſtawił dwoch ſynow, Adama Miſſyonarza w Warſzawie, y Rocha, ktory maiąc za ſobą Poniatowſką Konſtancyą, z niey zpłodził Macieia, corka tegoż Woyciecha Maryanna, wydana za Kraśnickiego.

PSZCZYNSKI herbu Leſzczyc w Wielkieypolſzcze N. Pſzczyńſka, była za Stefanem Ponętowſkim, Podſędkiem Inowrocławſkim. N. za Mikołaiem Gronowſkim, ale o tey drugiey piſzą mi, że była herbu Rawicz. N. Pſczyńſki miał za ſobą Konſtancyą Poniatowſką, wdowę po Pſarſkim Rochu.

•*PSTRĄG* w Rawſkim Woiewodztwie, ſą y Pſtrąſinſcy, z ktorych ieden miał za ſobą Fredrownę Podſtolankę Przemyſką.

PSTROKONSKI herbu Poray w Sieradzkim Woiewodztwie. *Łubieńſki w życiu Macieia Pſtrokonſkiego Biſkupa Kuiawſkiego* piſze, że iednaż ich dzielnica z Buzenſkiemi: bo gdy Janowi Buzeńſkiemu, działem ſię doſtały dobra Pſtrokonie, między trzema rzekami, Wartą, Grabicą y Widawą, leżace, y z przyległościami, od nich nazwany był Pſtrokońſkim, ten, gdy Kazimierz III Krol Polſki przeciwko Matyaſzowi Krolowi Węgierſkiemu woynę podnioſł, a wżwawiey aż pod mury miaſta docierа, mężnie poległ, dwoch ſynow zoſtawiwſzy, z ktorych ieden Zbigniew, czy iako go trochę wyżey zowie tenże Łubieńſki, Spytek Kanonik Gnieźnieńſki, od Łaſkiego Arcybiſkupa Gnieźnienſkiego uczyniony: drugi Maciey, poiął Małgorzatę Tarnowſką (ktorey druga ſioſtra była za Sierakowſkim, matka Jana Sierakowſkiego Woiewody Łęczyckiego) z tey zpłodził trzech ſynow, Jana Kaſztelana Konarſkiego, oſobliwſzego rozſądku człowieka, był wprzod Cześnikiem Brzeſkim Kuiawſkim 1567, *Conſtit: fol. 146*, Jakuba (ia go czytam Podſtaro-

ścim

ścim Łęczyckim *w Konſtytucyach 1567 fol. 146*) w prawie koronnym biegłego, w radzie głębokiego, Zbigniewa, y kilka corek, z ktorych Agnieſzka była za Łubienſkim Pomianem. Zbigniew nayſtarſzy ſyn Macieia, długo żołd woienny prowadząc, to w Węgrzech, to w Oyczyźnie, ztąd experyencyi rycerſkiey niepoſpolitey nabył, a potym zaślubiwſzy ſobie Barbarę z Gaiewnik, Jana Lubrańſkiego Biſkupa Poznańſkiego ſioſtrzenicę, dwoch z niey ſynow zoſtawił, to ieſt, Macieia y Jana. Z tych

Maciey Biſkup Kuiawſki, tego ieſzcze w dziecińſtwie, koło czterech lat dopiero maiącego, dzieci igraiąc między ſobą, w byſtrą rzekę Wartę wrzuciły, y z dziecinney boiaźni rozpierzchły ſię: w tym, z oſobliwſzey opatrzności Boſkiey, ieden z domowych ſług, z naczyniem po wodę do teyże rzeki bieży, patrzy, widzi dziecię na dnie proſto ſiedzące, tak, że na łokieć nad głową iego woda leciała, porwie go co prędzey, na brzeg wyciągnie, y nietylko, że żywego znayduie, ale też bez naymnieyſzey ſkazy zdrowia. Matka, gdy go w powiciu ieſzcze, w niebeſpieczeńſtwie życia od przydufzenia, widziała, ofiarowała go Panu Bogu, że mu go na duchowny ſtan oddać miała: dla tego takie mu ćwiczenie dawała, ktoreby go do tego ſtanu życia, zdolnym uczyniło: wprawdzieć ſię Hieronim Buzeńſki, Podſkarbi na ten czas Wielki Koronny, tego domagał, aby mu go Oyciec na edukacyą oddał, y pewnie, że przy takim Senatorze, mogłby był Maciey prędko urość, przecięż, że Hieronim od wiary katolickiey był daleki, obawiaiąc ſię świątobliwa Matka, żeby y ſyn przy nim nowinek ſię heretyckich nie chwycił, mocno ſię temu oparła. Dany tedy do ſzkoł w Akademii Krakowſkiey, tyle tam dowcipu ſwego byſtrością poſtąpił, że nie tylko w Łacińſkim, ale y w Greckim, nietylko w Retoryce, ale y w Teologii, wielce uczonym zoſtał: pod ktory czas, gdy mu ſtryi iego, Jan Kaſztelan Konarſki, Proboſtwo Inowłodzkie u Krola wyiednał, on przez lat nieſpoſobność, widząc że zadoſyć temu uczynić niemogł, dobrowolnie ſię z tego ciężaru wyzuł; do Wrocławia potym y Kolbrzegi, dla ięzyka Niemieckiego poſłany, nietylko w wierze, lubo w miaſtach zheretyczałych, był niewzruſzony, ale też przy wielu okazyach do grzechu, nieſkażony. W Rzymie w Juriſprudencyi poleru nabywſzy, gdy do Oyczyzny powrocił, Kanonikiem Gnieźnieńſkim y Proboſzczem Łowickim, od Karnkowſkiego wywyżſzony; tak wkrotce przypadł do guſtu, dla wybornego we wſzyſtkich rzeczach rozſądku, Arcybiſkupowi temu, że prawie cały na iego radzie polegał, ztąd wyperſwadował Karnkowſkiemu, że Zborowſkich na Stefana Batorego fakcyi odſtąpił, że Zygmunta III przeciwko Maxymilianowi utrzymał, na ktorego powitanie, tegoż ſamego Pſtrokońſkiego zażył. Pokazał w ten czas ſerce litości pełne, kiedy z pobitych y odpędzonych od Krakowa, Maxymiliana Auſtryackiego ludzi, do ſwoiey własney goſpody zgromadziwſzy, niektorych rannych, opatrywał z miłoſierdzia, żeby im y na lekarzu, y na pożywieniu albo odzieży nie zchodziło; z Rozrażewſkim potym Biſkupem Kuiawſkim do Rudolfa Ceſarza, a wkrotce z Macieiowſkim Biſkupem Łuckim, do Syxta Papieża, Sekretarz legacyi, tak ſię ſtawił, że mu ciż ſami wielką część, ſzczęśliwych powodow tego poſelſtwa, z chęcią przyznawali: w nadgrodę tych fatyg ſwoich, naprzod wziął Dziekanią Warſzawſką, a potym Regencyą Kancellaryi, od Tarnowſkiego Podkanclerzego Koronnego, wkrotce Referendaryą koronna y Proboſtwo Gnieźnieńſkie: pod ktore czaſy, wyprawiwſzy ſię z Zygmuntem III Krolem Polſkim do Szwecyi, temu Panu, nie porownanym ſercem, we wſzyſtkich niebeſpieczeńſtwach na

Zzzzzzz morzu

morzu, w gwałtownych w Szwecyi inſultach, aſſyſtował, co mu zawdzięczaiąc Zygmunt, Infułę mu Przemyſką w roku 1601 konferował, na ktorą nominowany, deputatem ſtanął do korrektury praw Polſkich. *Conſtit: fol: 734;* w Gnieźnie tedy, od Staniſława Karnkowſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, na Paſterſką funkcyą poświęcony, ſkoro w Dyecezyi ſwoiey ſtanął, zaraz ſię zakrzątnął, żeby trzodę ſobie powierzoną, iako naylepiey rozporządził; przetoż kościoły ſwoie wizytował z wielką pilnością: duchowieńſtwo nowemi uſtawami oboſtrzył, ſam do ludzi kazał, Oycowſką namową y upominaniem wielu bardzo do zbawienney drogi wykierował: o honor Boſki gorliwie ſię uymował; czego iawnym dowodem było, kiedy Tomaſza Drohoiewſkiego Referendarza koronnego, a oraz Staroſtę Przemyſkiego, cenſurami kościelnemi okrył, o wiolencyą kościoła ſwego, y do tego przycisnął, ze u drzwi kościelnych ſubmituiąc ſię, y o karę za ſwoy wyſtępek proſząc, był od niego publicznie rozgrzeſzony. Niektore domy Boſkie od heretykow opanowane, z rąk ich windykował. Ubogim ſtał ſię dobroczynnym Oycem, ktorych rożnemi ratował ſpoſobami, a w Jaśliſkach ſzpital dla nich wyſtawił y upoſażył. Wziął potym po Tylickim pieczęć mnieyſzą Koronną, do ktorey wiele mu pomogła u Zygmunta III Krola łaſka, tę zaś ugruntowała, ſtateczna Majeſtatowi przychylność, dzielność w ſprawach, rada przezorna, ſczerość umyſłu, w ktorych iego cnotach, gdy ſię lepiey przeyrzeli, tak zawisni ſzczęściu iego, iako y nieprzyiazni, przyznawali mu, że na dobro poſpolite, nikt lepiey, nad Pſtrokońſkiego nie galił. Jakoż, że z Rokoſzanami Krol Zygmunt łaſkawie ſobie poſtąpił, lubo miał słuſzną do ich ſurowſzego ukarania przyczynę, nie komu inſzemu to przypiſać, tylko Macieiowi. Po ześciu Zamoyſkiego, Krol go Kanclerzem Wielkim na Seymie 1606 ogłoſił, a we dwie lecie na Biſkupſtwo Kuiawſkie poſunął; chciałci ſię zaraz od tumultu ſpraw publicznych uchylić Pſtrokońſki, ale gdy Krol dla przytrudnieyſzych tey Oyczyzny intereſſow, przy dworze go ſwoim utrzymuie; chcąc, iako mogł, Dyecezyi ſwoiey pomoc, liſt napiſał do wſzyſtkich Plebanow ſwoich, gorąco ich zapalaiąc do Paſterſkiey funkcyi, y żarliwości koło zbawienia duſz ſobie powierzonych; aż też ſam, w roku 1609, wyzuwſzy ſię z Kanclerſkiey funkcyi, do ſwoiey katedry zawitał, wſzakże tegoż ſamego dnia, lekką febrą zdięty, gdy nazaiutrz żołtaczka ſię na całym ciele pokazała, wſzyſtek ſię udał do dyſpozycyi duſzy ſwoiey, ſpowiedź przed X. Korczewſkim Societatis JESU, Rektorem Collegii Toruńſkiego, uczynił, Sakramenta święte przyiął, teſtament ſpiſał; tym czaſem za poradą Medykow, dla lepſzego powietrza, do Raciąża ſię przenioſł, gdzie kościoł Raciązki, od anteceſſorow iego zaniedbany, reſtaurować, iak mogło bydź nayprędzey, roſkazał, y pewnieby był dokończył zupełnie tey tam fabryki, gdyby była śmierć w trzy niedziele nie przyſpiała, w ten tedy ſam dzień, ktorego żyć przeſtał, mſzy świętey ſłuchał padſzy na ziemię; aktami potym rożnemi przygotowawſzy ſię do Stworcy ſwego, gdy Pozdrowienie Anielſkie mowi, weſoło zkonał, w dzień SS. Apoſtołow Piotra y Pawła, wieku ſwego 56. W całym życiu iego, ſczegulniey ſię w nim wydawała wſtrzemięźliwość życia, y akcye wſzyſtkie y ſamym nawet nieprzyiaznym do zbudowania, w konwerſacyach bez zakału, w ſądach bez uſzczerbku ſumnienia, w obyczaiach przyiemny wſzyſtkim, przyſtępny każdemu, w paſſyach dziwnie pomiarkowany, na ubogich ſczodrobliwości takiey, że y ſuknie z ſiebie między nich rozdawał. Miał w zwyczaiu, codzień godzinę dawać bogomyślności, przed wieczerzą:

Raz, iako piſze *Janczyńſki in Mſ.* gdy ſię do ſekretnieyſzego pokoiu ſwego dla niey umknął, czuie ſiarczyſty zapach, woła pokoiowego ſwego y pyta, zkądby tak niezwyczayny odor pochodził, ten zwiedziwſzy wſzyſtkie kąty, powiada, że nic podobnego do tego w żadnym kącie nie znalazł: Biſkup uſpokoiwſzy ſię trochę, daley ſwoię medytacya odprawuie, w tym z iednego kąta owego pokoiu, wychodzą oſoby, wſzyſtkie ſiarczyſtym ogniem wſkroś przeięte, głowy u nich poſtronkami zkrępowane, w głowach dziur pełno, iakby powiercianych, z ktorych ogień wybuchał: Zadumiały na to ſtanął Biſkup Maciey, y dobrze ſię im przypatruiąc, prawie wſzyſtkich poznał niegdy Senatorow y Miniſtrow w Króleſtwie naſzym: każdego tedy ſwoim nazwiſkiem tytułuiąc, pytał ſię na iakieyby drodze byli, odpowiedzieli, że na wieczne ſkazani męki, y za to tak byli karani, iako ſię dali widzieć, że dowcipow ſwoich na pſeudopolityą, na zgubę Oyczyzny, na przewrotne y ſzkodliwe drugim wykręty, zążywali, co powiedziawſzy znikneli: czym przerażony ten dobry Biſkup, tym oſtrożniey życie ſwoie prowadził. *Piſali o nim, Staniſław Łubieńſki Biſkup Płocki obſzerniey w Zyciu iego*, a Maciey brat iego rodzony, na ten czas Biſkup Kuiawſki, nadgrobek Pſtrokonſkiemu w Włocławſkiey katedrze, w kaplicy Tarnowſkiey wyſtawił. *Damalew: in Vit: Epiſcop: Cuiav:* Piaſecki *Chronica.*

Jan z Buzenina Pſtrokońſki Kaſztelan Wieluńſki, brat rodzony Macieia Biſkupa Kuiawſkiego, miał za ſobą *imô votô* Tarnowſką herbu Rolicz, Kaſztelankę Inowłodzką, ſioſtrę rodzoną Arcybiſkupa Gnieznieńſkiego, z tey było dwoch ſynow. Pierwſzy Staniſław. O tym dla większey wiary, kładę tu ſłowa *Sczygiel: in Aquila Polono Bened: fol: 129. In patrui ſui Vladislavienſis Epiſcopi ſanctiſſima diſciplina inſtitutus, deinde ad exteros miſſus, ſolers ingenium excoluit variis diſciplinis, & lingvarum notitiâ, inde redux, ad aulam Vladislai Principis traditus, virtutis ſtudio Societatem JESU iniit, in ea latere & neſciri cupiens, ſed ob vitæ probitatem, & doctrinæ laudem, Vladislaus ad obſequia ſua illum ad aulam evocavit, olim ſibi charum inter ephebos regios, & nunc Theologum à ſacris confeſſionibus habuit, & ut à Societatis imperio abſtraheretur, apud* Pontificem *evicit; primumq; Præpoſitura Płocenſi, tum* Chełmenſi *infulâ ornavit, adjectâ Abbatiæ Tinecenſis curâ, quam ſuſcepit utiliter,* Capitulum *habuit, nonnulla correxit apprimè neceſſaria. Templum arâ maximâ inſigni ſplendore ſtructâ, ſacrarium ſacra ſupellectile ornavit. To Sczygielſki,* to iednak przydaię. Wprawdzieć Staniſław ten z Zakonu naſzego, wzięty był do dworu od Władyſława IV, ſkoro tylko na tronie Polſkim oſiadł, ktoremu krom Proboſtwa Płockiego, Kanonią Warmińſką, Archidyakonią Kaliſką, Regencyą koronną, a potym w roku 1648, Infułę Chełmſką, z Adminiſtracyą Opactwa Tynieckiego, konferował: bo Pſtrokońſki przez proſſeſſyą temu Zakonowi zwyczayną, nie wyrzekł ſię był świeckich Prelatur y honorow: zawſze iednak y na tym godności ſtopniu poſtawiony, nic nie ubliżył z affektu ſwego ku Societatem, dobroczynnie ſię świadcząc: iako w roku 1635, pięć tyſięcy Nowicyatowi naſzemu Krakowſkiemu wyliczył. *Hiſtor: Domûs,* à Collegio tamecznemu, w roku 1650, dwa tyſiące, *Hiſtor: Collegii:* nawet gdy pod czás gwałtownych w Oyczyznie zawieruchow, uchylił ſię był za granice do Węgier, a śmierć go tam zaſtała w roku 1657, wſzyſtkiey ſwoiey fortuny *ex aſſe hæredem* uczynił Societatem. *Hiſtor: Coll: Leopol: ad annum 1619.* Nad to w Buzeninie Oyczyſtym ſwoim miaſteczku, w Sieradzkim Woiewodztwie leżącym, kościoł z fundamentu wymurował, y upoſażył 1642 na cześć Nayś: Panny, S. Anny, SS. Woyciecha, Staniſława, Ignacego y Xawiera, czego świadkiem ieſt inſkry-

pcya na odrzwiach marmurowych tegoż kościoła: *Infulatam Præpoſituram* przy nim ufundował, y trzech kapłanow, ktorym rezydencye z muru wyniosł: *Gurczyn: Pamięć.* Tyńcowi z Rzymu przywiozł znaczne Relikwie SS. ktore tamże złożył, kielich ſczerozłoty temuż mieyſcu darował, a do fabryki tegoż Klaſztora ſiła ſię przyłożył, *Pruſcz in deſcript: Crac: fol: 83.* Maciey, drugi ſyn Jana Kaſztelana Wieluńſkiego, Stolnik Sieradzki, a przedtym Podſtoli y poſeł Sieradzki na Seym 1637, z tamtąd deputowany na Trybunał Skarbowy, *Conſtit: fol: 3:* młodſze lata w obozie polerował, potym go Władyſław Krol Polſki w rożnych legacyach zażywał; nie dożył iednak ſzędziwego wieku, zoſtawiwſzy ſyna Macieia Podkomorzego Parnawſkiego; tenże to ſam zdami ſię był potym Kaſztelanem Spicimirſkim, a w roku 1706 wziął Woiewodztwo Brzeſkie Kuiawſkie. Tenże Jan Kaſztelan Wieluńſki, z drugiey żony Turſkii, zpłodził ſyna Zbigniewa, prędko zmarłego, od niego ſię zoſtał ſyn Jan Spytek, naprzod Podkomorzy, a potym Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki, poſłował na rożne Seymy, zkąd rożne na niego Rzeczpoſpolita funkcye wkładała, w roku 1662, deputatem był na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 5,* 1667 Kommiſſarz do taxy rzeczy, *Conſtit: fol: 27,* 1674 Kommiſſarz do Zup *fol: 419,* do hiberny 1676 *fol:* 17, do traktatow o pokoy z Moſkwą 1678 *fol: 1, y 1683 fol:* 2: ſyn iego Woyciech Stolnik Sieradzki 1704, drugi Jan, trzeci Konſtantyn. Sioſtra Macieia Biſkupa Kuiawſkiego rodzona, młodo zeſzła z tego świata, w opinii świątobliwego życia, ta Macieiowi bratu przez ſen przepowiedziała, że miał bydź Xiędzem y Biſkupem.

PSTROKONSKI herbu Paparona w Sieradzkim Woiewodztwie, wſzakże Staniſław Pſtrokońſki z tamtąd ſię wynioſzſzy, w Ruſkim Woiewodtwie oſiadł, był Podſtarościm Lwowſkim 1593, iako ſię podpiſał na liście Zygmunta III Krola, danym miaſtu Lwowſkiemu. Z tegoż Domu Anna, dobr ſwoich dziedziczką uczyniła Swiętą Maryą Magdalenę, y iey kościoł we Lwowie u OO Dominikanow. *Okol: Ruſſ: flor: fol: 83.* Staniſław w roku 1576 od ſtanow koronnych poſłem wyſłany do Stefana Batorego, Koronę mu Polſką ofiarował, *Conſtit: fol: 250, Biel: fol: 725.* Woyciech z Droguſze w Ziemi Zakrocimſkiey, Krzyſztof Łowczy Sochaczewſki. N. Piſarz Ziemſki Łęczycki, Kommiſſarz do dyſtrybuty pieniężney na woyſko 1613 *Uniw: Pobór:* Jan Miecznik Łęczycki 1661, *Conſtit: fol: 69,* piſał ſię z Pſtrych koni. Staniſław Skarbnik Dobrzyńſki 1648. Jędrzey miał za ſobą Kiełczewſką Podſtolankę Kaliſką. Jadwiga Pſtrokońſka Piotra Koſzutſkiego, Anna Jędrzeia Lipſkiego Miecznika Poznańſkiego *ſterilis.* N. Marcina Boleſtraſzyckiego, małżonki, *Okol: tom: 2 fol: 143. Tenże autor* pod tym herbem położył Macieia Biſkupa Kuiawſkiego, ale nieſłuſznie: bo go y ſam pod Porayczykami liczy. Jerzy 1632, Mikołay, Waleryan, Jakub Skarbnik Brzeſki Kuiawſki 1648 w tymże Woiewodztwie podpiſali elekcye Krolow. Samuel w Sieradzkim 1670.

PSUCKI herbu Grabie w Chełmſkiey Ziemi, piſzą ſię z Pſucinina.

**PSCZOŁECKI* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jakub Pſczołecki 1632 podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola.

**PSCZOŁKOWSKI* w Płockim Woiewodztwie, Staniſław Pſczołkowſki 1648, Staniſław 1674.

PSZONKA herbu Janina w Lubelſkim Woiewodztwie Dom ſtarodawny, piſali ſię przedtym z Chryſynowa, wſzakże te dobra odiął im był Władyſław Jagełło, zoſtawſzy Krolem Polſkim, o czym patrz naſzych Hiſtorykow Polſkich. *Długoſſ* o Piotrze Pſzonka tak mowi, *Petrus Pſſonka de Kurow, qui ex*

eo quod caſtrum Łowienica, iratus in illius hæredem Kołczkonem, quia illo venationibus dante operam, partem caſſium, modicam terram ſuæ hæreditatis occupantium, confregiſſet, incenderat, proſcriptus. Kwitnął potym Piotr Pſzonka, Sędzia Lubelſki, drugi Piotr Piſarz Ziemſki Lubelſki. Tomaſz Kanonik Pułtuſki 1550, *Nakielſki fol: 654.* Staniſław za czaſow Zygmunta Auguſta Krola, ſławney Rzeczypoſpolitey Babińſkiey Fundator, Babin ten w Lubelſkim, dziedzictwo tego Domu zdawna było, teraz w Domu Tarłowſkim dziedziczy. Krzyſztof poſeł na Seym 1587, *Conſtit: fol: 418.* Jakub mąż rycerſki, ſyn iego Adam, naprzod Chorąży Chełmſki, a potym Podkomorzy Lubelſki, na woynach przeciwko Moſkwie y Szwedom wſławiony, na OO Dominikánow ſzczodry, umarł koło roku 1668, żona iego Ewa Anna Laſocka Podkomorzanka Czerſka (nadgrobek iey, w Lublinie u OO Dominikanow, zmarłey 1643 wyſtawił) z ktorey był ſyn Staniſław, ale młodo umarł, corki zaś trzy, z ktorych Zofia za Zamoyſkim Wacławem, Kaſztelanem Lwowſkim, taż podobno Zofia *2dô votô* za Karolem Tarłem Kanclerzem Koronnym, Anna za Staniſławem Oktawianem Samborzeckim, Katarzyna za Mikołaiem Stradomſkim. Maryanna za Janem Alexandrem Myſzkowſkim Staroſtą Tyſzowieckim. Jan Podczaſzy Lubelſki, miał za ſobą Helenę Podkańſką, wdowę po Sierakowſkim Podſtolim Bracławſkim, z tey ſię corka Anna zoſtała, była ta Helena Łowczanka Sendomirſka.

**PSZONKA herbu Traby.* Tomaſzowi Pſzonka Wrocławſkiemu, Pułtuſkiemu, Sendomirſkiemu Kanonikowi, Archipresbiterowi Krakowſkiemu, Proboſzczowi Dybowſkiemu, z tym herbem nadgrobek w rynku Krakowſkim u Panny Maryi wyſtawiony, zmarłemu w roku 1563.

PTACZEK herbu Rownia, luboć ich naſi Piſarze y do herbu Amadey pociągaią, z tych Piotr Ptaczek, dziedzic na Nowoſiedlcach w roku 1462, *Acta Terreſtr: Premisl:* ſynowie iego dway: Mikołay, ktoremu ſię działem doſtały Nowoſiedlce; y Wierzbięta albo Kampała, ktory wziął Łaſzki w Przemyſkiey ziemi. N. Ptaczkowna była za Staniſławem Grochowſkim Podkomorzym Przemyſkim. N. Ptaczek, Gubernator kroleſtwa Czeſkiego, za Władyſława ieſzcze nie doroſłego do tronu, w roku 1440 *Cromer lib: 21,* ale niemogę wiedzieć, czy tego herbu. Ptak Kazimierz, Piſarz Grodzki Starodubowſki, poſeł na Seym 1697, y deputat, podpiſał *pacta conventa* Auguſta II.

**PTASZKOWSKI* N. Ptaſzkowſki, miał za ſobą Annę Buzeńſką, Sędziankę Ziemſką Sieradzką, ſioſtrę Podſkarbiego koronnego. N. była za Konopnickim. Macieia ſyn Woyciech, corka Zofia za Krzyſztofem Trembeckim 1619 *Acta Caſtr: Sandec:*

**PTASZYNSKI herbu Leliwa* (krom tych, widziałem w Krakowie nadgrobek u S. Jerzego na zamku, Jakubowi Ptaſzynſkiemu, z herbem Odrowąz wyſtawiony w roku 1631) Woyciech Ptaſzyńſki, z Elżbiety Tańſkii, zpłodził dwoch ſynow, 1. Franciſzka, ten z pierwſzą żoną (bo z drugą Marchocką, wdową po Rzeczyckim, żył *ſterilis*) zpłodził Antoniego, ktorego z Soboleſkii ſyn Jędrzey, y Kaſpra, ktorego z Oyrzyńſkii zoſtaie potomſtwo. 2. Staniſława, ten *primô votô* poiął Krzywkowſką herbu Połkozic, z tey corki Kryſtyna y Barbara, Zakonnice S. Benedykta w Przemyślu, Katarzyna za Wierzbowſkim, Anna za Franciſzkiem Strzeleckim, y ſyn Michał, tego żona Anna Kowalſka herbu Abdank, z ktorey ma dwoch ſynow, Marcina y Staniſława. *2dô votô* Staniſław poiął Janowſką Katarzynę, herbu Nałecz, owdowiałą po Orzeſzku, z tey corka Juſtyna Gościmińſka, y ſynowie: Jan y Ignacy w Zakonie náſzym temi czaſy. Dominik y Gabryel ludzie rycerſcy. Są w Ziemi Sanockiey.

PUCEK *herbu Godziemba* w Łęczyckim Woiewodztwie. N. Pucek miał za ſobą Elżbietę Lubowiecką, Elżbieta Puckowna z Sliwnik, była za Staniſławem Rogozińſkim Podkomorzym Sieradzkim, 1608 *Baran:* Pucek Skarbnik Łęczycki, żona iego Anna Sierakowſka Kaſztelanka Brzeſka Kuiawſka.

*PUCEK *herbu Rola* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Pucek Archidyakon Sądecki umarł 1701. Anna Puckowa, y w lata y w cnoty podeſzła, kościoł w Kwiatkowicach, dawnością lat iuż do ruiny nachylony, dzwigneła. N. była za Ciechomſkim, N. za Rożnem Zygmuntem Staroſtą Derpſkim.

Puchała herb.

NA podkowie, barkiem proſto do gory ſtoiącey, powinno bydź połtrzecia krzyża, tak, że oſtatniego od ſpodu, nad ſamą podkową, z lewego boku tarczy, połowy nie doſtaie; na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Bielſki fol:* 134, *Paprocki o herbach fol:* 344, *Okol: fol:* 470, *Kleynoty fol:* 76, żaden iednak z nich, koloru tak tarczy, iako y krzyża, nie określił: *Okolſki*, ale tylko z domyſłu ſwego powiada, że powinna bydź tarcza błękitna, y że go pod Hetmanem Pilawitą, Pobożanin ktoryś za heroiczne dzieło nabył. *Paproc: w Xiażce Strom:* nazwaney, namienia, że gdy ieden z Szlachty Polſkiey, ktory w herbie Podkową ſię pieczętował, heroicznie ſię popiſał Xiążęciu Orterbergu, od niego, krzyża takiego aukcyą do herbu, w nadgrodę zaſług ſwoich, otrzymał: albo też, że Pobożanie znácznego Kawalera przypuścili do tego herbu. *X. Rutka in Mſ.* rozumie, że w ten czas nabyty, gdy Pobożanin wziął za małżonkę herbu Prus, dziedziczkę znaczney fortuny. Niektorzy, iako Swiniarſcy w Xięſtwie Litewſkim, tak tego herbu, *według świadectwa X. Koiałow: in Mſ.* zażywaią, że na podkowie kładą tylko połtora krzyża, a we ſrzodku podkowy krzyż trzeci. *Okolſki* świadczy, że ieſzcze za iego czaſow, Dom Puchałow tego herbu kwitnął, z ktorych Staniſława Puchałę liczy, ktorego ſyn Szymon Puchała, był Proboſzczem Skrzyńſkim. Do tychże pociąga Dobieſława Puchałę, ktory będąc na dworze y w woyſku Zygmuntowi Krolowi Węgierſkiemu dobrze zaſłużony, od niego wiele dobr wziął był w Węgrzech; pamiętny to był woiownik na Krzyżakow, *Cromer lib:* 17, *Starowol: w Bellat:* atoli go tenże *Okolſki* y pod herbem Wieniawa kładzie, iakoż według Długoſza y inſzych hiſtorykow, do Wieniawitow należał.

Herbowni.

Cywinſki *Kotomirſki* *Myſzkowſki* *Puchała* *Swiniarſki.*

*PUCHALSKI *herbu Slepowron* w Ziemi Drohickiey. Jan Puchalſki Piſarz Grodzki Drohicki 1626 *Conſtit: fol:* 39. N. miał za ſobą Teofilę Pepłowſką. Jakub Sędzia Ziemſki Zambrowſki, y Jan Woyſki Drohicki 1648. Kazimierz Woyſki Grodzieńſki, y Piſarz Dekretowy Litewſki, w Grodzieńſkim 1670 poſłował na Seym, *Conſtit: fol:* 11, fundował OO Dominikanow w Bukowicach pod Kobryniem, w Woiewodztwie Brześciańſkim, pod tytułem S. Dominika, w Prowincyi Litewſkiey; co approbowała *Konſtytucya 1690 fol:* 14; iako y fundacyą iego na Promotora Rożańcowego, w kościele Puchalſkim w Ziemi Łomżyńſkiey. Jędrzey Stolnik Mielnicki 1700.

PUCIATA *herbu Serokomla.* W prawdzieć nie iednakowym wſzyſcy Puciatowie pieczętuią ſię herbem: bo iedni *według Okolſkiego*, tak go kſztałtuią, iako Kłodyńſcy.

dyńſcy, o ktorych mowiło ſię w drugim tomie, *y X. Koiałowicz* toż poświadcza *in Mſ*, że go widział, przecięż odmiennego: bo na wierzchu litery A, powinien ſtać krzyż długi, miaſto accentum circumflexum, koniec tego krzyża aż pod literą A, u ſpodu wychodzi, y takim herbem ſzczycą ſię Puciatowie w Wileńſkim Woiewodztwie, w Bracławſkim Powiecie, z ktorych ci byli: Jan Puciata, ſynowie iego czterey, Mikołay, Tobiaſz Stolnik Bracławſki 1632, Alexander y Samuel 1648, Władyſław w tymże roku, Alexander, ktorego ſyn Ján. Drudzy tak ten herb noſzą, iak Mogiła herb, przecięż z tą odmianą, że na literze wielkiey M, ſtać powinien podparty Xiężyc, obiema rogami do gory proſto obrocony; ci gniazdo ſwoie maią w Woiewodztwie Witebſkim, w Powiecie Orſzańſkim, z ktorych Krzyſztof Puciata, Sędzią był Grodzkim Rzeczyckim. Jerzy brat iego rodzony, ſynowie Krzyſztofa z Niemierzanki, Woyciech, Jan y Stefan. Inni, *według Paprockiego y Okolſkiego*, herbu Serokomla zażywaią, do ktorych referuią Puciatę, ktory za Swatopełka Xiążęcia Kiiowſkiego, Dawida Xiążę Wołyńſkie z woyſkiem iego zbiwſzy, Włodzimierz od oblężenia uwolnił. Dawid czy Dymitr Puciatczyc, umarł Woiewodą Kiiowſkim w roku 1503. *Stryikow.* Fryderyk mąż rycerſki: tak mi ſię iednak zda, że to wſzyſtko iedenże Dom, ale gdy ſię rozrodzili, dla podobieńſtwa tych wſzyſtkich herbow, ci ſię tego chwycili, owi inſzego. Anna Puciatczanka, dziedziczka na Tuczynie, była *imô votô* za Bogdanem Siemiaſzkiem, *2dô votô* za Jędrzeiem Kniazem Máſſalſkim. Kazimierz, Marcin, Michał Podſtoli Ośmiańſki 1700. Teodora Puciatowna, była za Kaſprem Oziębłowſkim. N. miał za ſobą Joannę Slizienownę Stolnikownę Ośmiańſką.

*PUCZAIEWSKI w Wołynſkim Woiewodztwie, Waſil Puczaiewicz 1528 *Metryka Wołyńſka.* Jeremiaſz Puczaiewſki, Towarzyſz Staroſty Łuckiego, 1582 pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pleſzkowem, *Paproc: fol:* 405.

*PUCZNIEWSKI *herbu Abdank.* Woyciech Puczniewſki w Łęczyckim, Jędrzey w Poznańſkim, 1632, Jacek w Sendomirſkim 1674, podpiſali elekcye krolewſkie. Kryſtyna Puczniowſká umarła 1635.

*PUCZKOWSKI. Jakub Staniſław Puczkowſki miał za ſobą Helenę Grzybowſką.

PUDŁOWSKI *herbu Kościeſza* w Mazowieckim, Sieradzkim y Ruſkim, Woiewodztwach. Dway bracia rodzeni, z Mazoſza wyſzedſzy, oſiedli w Sieradzkim, ktorych ſynowie, w Pruſkich kraiach chlebem ſię rycerſkim bawili, ieden z nich w Przemyſkiey Ziemi oſiadł, gdzie potomſtwo zoſtawił, y piſał ſię z Mokrzan. Brat iego Jan, po przepolerowanych w obozie latach, wrocił ſię do Sieradzkiego Woiewodztwa, y z Urſzuli Boguſławſkii herbu Prus, zpłodził trzech ſynow, Staniſława, ten zſzedł bezpotomny. Malchra Sekretarza Krolewſkiego, o nim *Hoſius tom: 2, epiſt: 235 fol: 398, Vir Catholicæ fidei & Patriæ juvandæ ſtudioſus*, ieſt w druku iego, *Oratio pro Republica & Religione ad Magiſtratum Polonum, in 8vo C. D.* Także, *Elegia in obitum Joannis Tarnovii Caſtellani Cracov: & Exercituum Ducis, 1561 in 4to Cracov: Starowol: in Hecat: elog:* 17, powiada o nim, że był dyſcypułem Jakuba Gorſkiego, *poſtea Cenſor ſcriptorum ejus plurimi Gorſcio æſtimatus*, dla wielkiey tedy nauki iego, biegłości w prawie, nienadwerężonego rozſądku, zgodnie całe Woiewodztwo Sieradzkie Sędzią go ſwoim Ziemſkim chciało mieć, atoli on, rzadkim przykładem, z tey ſię funkcyi wymowił, z Białyńſkii herbu Jaſtrzębiec zoſtawił potomſtwo. Jana Woyſkiego Sochaczowſkiego, z tym tytułem poſłował na Seym 1589, zkąd był deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol:* 561, był oraz

Miles sepulchri Christi Hierosolymitanus, & per Poloniam Terræ Sanctæ Procurator, ten zwiedziwszy siła obcych kraiow, przy wielkim swoim dowcipie, takiey experyencyi nabył, że wielu inszych zdał się przechodzić: gdy się potym z bratem swoim Melchiorem, dzielnością swoią Stefanowi Batoremu, w rożnych expedycyach, osobliwie iednak pod Pskowem, popisał, Krol zawdzięczaiąc mu iego odwagę, iemu y bratu iego, hełm w herbie w ten kształt ułożył, że między trzema piorami strusiemi, dwie palmy ułożył, a z obudwu stron pior, krzyż powinien bydz Kawalerski, tak, że w każdym rogu obudwu krzyżow, cztery inne pomnieysze krzyżyki widać: tymże herbem y potomstwu ich szczycić się pozwolił. Tomasz Pudłowski miał za sobą Grochowską herbu Junosza, Podkomorzankę Przemyską. N. Giebułtowską. Waleryan Helenę Działyńską, Kasztelankę Chełmińską roku 1653. N. Ewę Łopacką, z ktorey potomstwo, Jozef, Woyciech, Maryanna y Teressa. Z tych Jozef Sędzia, Woyciech Woyski, Zakroczymscy, Jędrzey Łowczy Sochaczewski 1632 w Rawskim. Michał w Ziemi Zakrocimskiey. Stanisław Proboszcz u S. Mikołaia w Krakowie 1643. Są y w Grodzieńskim powiecie tegoż herbu Pudłowscy. *Okolski* y Pudlinskich z Pudłaka herbu Kościesza pisze, N. miał za sobą Prowanownę Barbarę, wdowę po Pawle Uieyskim.

Pudwels herb.

TArcza na dwie części wzdłuż przedzielona, po prawey stronie po winna bydz szachownica, po lewey ielen, z szachownicy niby wyskakuiący, w lewą głową obrocony, przednie tylko iego nogi widać, od kolan na doł zpuszczone, hełm tego herbu na bok w prawą skierowany, nad nim pawi ogon, tak go opisuie *Ms. o Familiach Pruskich:* bo Paproc: y Okolski o nim nie wiedzieli. Jeleń zaś powinien bydź biały, w polu niebieskim; tego herbu zażywaią Pudwelsowie w Prusiech y w Wielkieypolszcze, wszakże niektorzy z nich, na hełmie y koronie kładą trzy piora Bażantowe, albo ogon Cietrzewi, na kształt Pawiego: piszą się de Malnow. Krzysztof à Pudwels, poseł z powiatu Oltensburskiego na kongress Krolewiecki, z Kommissarzami Krola Polskiego Zygmunta III, podpisał tę Kommissyą 1609. Ludwik także z powiatu Rastemburskiego poseł na konwokacyą do Krolewca, w roku 1612 podpisał *Literas Reversales*. N. była za Melchiorem Heindeisteinem. Jerzego Pudwella dziedzica na Gronawie, we Gdańsku u Fary nadgrobek, gdzie o nim tak mowi, *Vir ab ineunte ætate militaris, & eo nomine commendatissimus, præmatura morte hinc ereptus ætatis suæ 27, anno 1626.* Chrystyan Pudwels, ktorego synowie, Jan, Chrystyan y Erazm; Chrystyan służył Rzeczypospolitey Polskiey, z Ernestem Weiherem, Malborskiego y Pomorskiego Woiewodow Weiherow dziadem, w ten czas kiedy Krola Henryka Walezego na tronie Polskim to krolestwo miało. Erazm zpłodził dwoch synow, Jana y Jerzego. Jan z Zygmuntem III Krolem Polskim na Moskwę woiował, zkąd powrociwszy wszedł do grobu. Jerzy brat iego ożenił się y osiadł na krainie. Jan, trzeci brat Krystyana y Erazma, w lat 25 do Moskwy iadąc, umarł w Wilnie: ktoryś z braci iego miał za sobą Hrabiankę z Łabiszyna Latalską. Adam Pudwels Dworzanin krolewski, mieszkał w Orlu w Starostwie Wałeckim, ktorego brat stryieczny Jerzy, służył żołnierską w Niderlandzie y w innych cudzych kraiach. Piotr był Pułkownikiem na morzu nad kilka tysięcy

sięcy woyska, wespoł z Xiążęciem Pomorskim Bogusławem, ktory miał Krolewnę Polską: tenże na morzu z Turkiem, wielkim męstwem siła dokazował, za co był na Rycerstwo passowany. Był y Michał Pudwels wielkiey sławy, o ktorym w kronice Pomorskiey, był posłem do Anglii, gdzie pięknym obrotem y żywością ducha, z pochwałą tę legacyą odprawiwszy, na rycerstwo był passowany, a potym Pułkownika szarzą nad kilka tysiącami otrzymał, *To Ms. Pruski.* Kasper Otto, rodem z Pomeranii, ucząc się w szkołach naszych Poznańskich, podał do druku, *Fons eloquentiæ coronatus, Posnan: an: 1670.* N. Pudwels Generał, syn iego Joachim Starosta Kierliński y Kazimiburski, Kawaler Maltański, poseł na Seym 1674, corka zaś Maryanna z Szwarcenburgu, była za Ferdynandem de Lettaw Starostą Kolsberskim y Stołpińskim. Pudwelsowna de Malnow za Rubachem.

PUKARZEWSKI herbu Srzeniawa w Krakowskim Woiewodztwie. Maciey Pukarzewski, pierwszym ślubem poiął Minocka herbu Nowina, drugim Katarzynę Koniecpolską, *Baran:* Barbara Pukarzewska, Mikołaia Korycińskiego Kasztelana Sądeckiego, Jadwiga, Mikołaia Czerny, małżonki. Paweł Miecznik Rawski w Rawskim 1648. Anna była za Pieniąszkiem Prokopem, Dzierżawcą Nowotargskim. N. za Janem Romiszewskim Podkomorzym koronnym.

PUKINICKI. N. Pukinicki miał za sobą Annę Michalewską, *Paproc: fol: 538.* Są y Pukińscy w Rawskim, z ktorych ieden, Dwor swoy w mieście Rawskim darował na Collegium nasze 1619. *Histor: Colleg:* Teressa Pukińska była za Jędrzeiem Złotnickim, umarła 1737.

PUKLATECKI herbu Pomian w Kaliskim Woiewodztwie. Maciey Puklatecki, wiele lat na żołdzie woiennym przepędziwszy, wstawił się w owey pod Ułą z Chodkiewiczem Starostą Zmudzkim wygraney, *Okolski* o iednym z nich pisze, że pod Haliczem od Tatarow raniony, w niewolą się dostał; z ktorey żeby był na wolność wyszedł, summę znaczną spendował. Stanisław w Zakonie naszym w roku 1587. Hieronim także Jezuita, godny y uczony kapłan: *Okolski* Puklateckich y pod tym herbem, y pod Wieniawą kładzie, atoli tu należą.

PUKSZTA herbu Kościesza, atoli z tą odmianą, że na strzale, dwa, nie ieden, krzyże kładą: odzywaią się do Woydyła Klawsgiełowicza, ktory na Seymie Hrodelskim, między inszemi Litewskiemi Panami, przyiął na siebie herb Ciołek, atoli iego potomstwo, odstąpiwszy Ciołka, tym się pieczętuie, *Kojał: in Ms.* Jan Puksztа Klausgielowicz, Chorąży Wołkowiski, poseł na Seym, zkąd był przydany *ad consilia bellica* Hetmanowi, przeciwko Osmanowi Carowi Tureckiemu, *Constit: 1620 fol: 2.* Samuel Dworzanin krolewski, poseł Ziemi Wołkowiskiey na konwokacyą 1632, y na Koronacyą Władysława IV, podpisał *pacta conventa.* Jan w Podlaskim, Stanisław w Nowogrodzkim 1648.

PUŁASKI herbu Slepowron w Ruskim Woiewodztwie. Rafał na Pułaziach Pułaski Stolnik Bielski, w powiecie Brańskim, był Rotmistrzem Usarskim pod Chocimem 1621, dziewięciu synow swoich fortuną podzielił, ktorzy wszyscy razem służyli po Usarsku na teyże woynie. Z tych dziewięciu, ieden Woyciech Porucznik Usarski Myszkowskiego Woiewody Sendomirskiego, był w Danii z Czarnieckim, ten miał czterech synow, z ktorych ieden, to iest Szymon, zpłodził pięciu synow, to iest Pawła, służył pod pancerną Chorągwią, zginął w okazyi pod Kaliszem, Jakuba, ten służył pod Usarską chorągwią, umarł 1722. Mateusza, ten pod Pancerną na sławę pracował, y Franciszka, ten u czterech Hetmanow, Jabłonowskiego, Potockiego, Lubomirskiego y Sieniawskiego, był Pisarzem Woyskowym y towarzyszem

Uſarſkim, a potym Porucznikiem Pancernym przez lat kilkanaście, żona iego Rozalia Winklerowna, z tą zpłodził corkę Elżbietę, ktorą wydał za Wawrzyńca Swiderſkiego Podczaſzego Wiſkiego, y ſynow dwoch, Karola Societ: JESU, y Balcera.

PUNIKOWSKI herbu Gozdawa w Podolſkim Woiewodztwie, iedneyże dzielnicy z Sokołami, ale od dobr Ponikwy tego imienia nabyli.

PUNIKOWSKI herbu Lubicz w Ziemi Nurſkiey, mężowie rycerſcy, Floryan Punikowſki, Staniſław y Woyciech 1632. N. Podſtoli Nurſki, z Seymu 1690 Kommiſſarz do pogranicznych dyfferencyi, *Conſtit: fol: 19 y 1730 Conſtit: fol: 21.*

PUNIKIEWSKI herbu Rogala w Ziemi Rożańſkiey, o tych ſam Paprocki namienia.

**PURYSZKA* w Woiewodztwie Mińſkim. Jan Jerzy Puryſzka 1648. Jozef Puryſzko w Zmudzi 1621.

PUSZYNSKI w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Puſzyńſki 1648, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

**PUTKOWSKI* w Podlaſkim Woiewodztwie. Stefan Putkowſki 1632. Piotr Putkowſki Proboſzcz Infulatus Kodeńſki, Łucki, Chełmſki Kanonik nie dawno zmarły, ieſt iego *Kazanie w druku na pogrzebie Kazimierza Sapiehy Woiewody Trockiego, in fol: 1703 w Warſzawie.*

**PUZŁOWSKI herbu Szeliga,* to ieſt Xiężyc na dole tarczy, obiema rogami do gory proſto obrocony, na nim ſtrzała połomana ſtoi, poł tylko żelezca od prawego boku maiąca, na niey kawałki łamanin na krzyż iak litera X założone, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *X. Koial: in Mſ.* Inni ich piſzą Puſtowſki, Słonimſkiego Powiatu Ziemianie.

**PUZOWSKI.* Marcin Puzowſki w Ziemi Wołynſkiey miał ſwoie dobra, o czym świadczy *Metryka Wołyńſka* 1528. Daniel w Czerniechowſkim Woiewodztwie 1648, piſzą ſię z tego Puzowa, co ieſt pod Włodzimierzem.

PUZYNA herbu Oginiec, to ieſt tegoż herbu co y Ogińſcy, ile iednaż krew z niemi: Jerzego albowiem Fiedorowicza ſyn drugi Władyſław, Kniaź na Kozielſku, brat rodzony Grzegorza, Przodka Domu Ogińſkich, dla małey a miąższey ſtatury, od Oyca Puzyr nazwany, ſtał ſię Puzynow Familii Przodkiem, ſyna iego *Genealogia Ogińſkich* na mappie ſztychowana, chce mieć Teodora, ten zaś zpłodził Piotra, ten Bogdana, ktory w roku 1553 poſłem był do Moſkwy, ten Dawida Staroſtę Upitſkiego, ten trzech ſynow, Pawła Epiſkopa Łuckiego *Græci ritûs* pod rok 1644, a ſnać ieſzcze w tym ſtanie nie będąc, podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV, *Conſtit: f. 18* w roku 1632, umarł w roku 1650. Simeona Podkomorzego Wołyńſkiego, od ktorego *według Genealogii* byli dway ſynowie, luboć ich imion nie kładzie, ia czytam w Konſtytucyach Koronnych, Alexandra Kniazia Puzynę Poborcą w Wołyńſkim 1613 y 1616 *fol: 28,* w roku 1618, poſłował na Seym, zkąd ſtanął deputatem na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 4.* Jerzego także z Koziełſka Puzynę, Podkomorzego Włodzimirſkiego, *Konſtytucye 1638* zapiſały Kommiſſarzem do granic, *Conſtit: fol: 19,* toż ſamo potwierdza *Porzadek elekcyi* Władyſława IV, ktorą z Wołyńſkim Woiewodztwem podpiſali 1632, Alexander y Jerzy Łowczy Wołyńſki Puzynowie; Jana zaś Kazimierza Krola ci, Jerzy Podkomorzy Włodzimirſki, Michał Podſędek Krzemieniecki y Stefan Puzyna 1648. Do tychże należą, Katarzyna Puzynianka, Alexandra Chrynieckiego Chorążego Wołyńſkiego, ale *ſterilis,* y N. Borzobohatego, małżonki. Pawła Chorążego Wołyńſkiego y Sędziego Łuckiego, wſpomina *Annibal ad Portas fol. 135.* Michał Staroſta Wiſki, iuż temi czaſy kwitnął, z Seymu 1703 Kommiſſarzem był do hiberny, *Conſtit: fol: 12,* miał za ſobą Annę,

corkę Alexandra Bełżeckiego Stolnika Bełzkiego, z ktorey potomſtwo zoſtaie. Jan, trzeci brat Pawła Epiſkopa, y Symeona Podkomorzego, według Genealogii, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim, ſynow iego było ſiedmiu, Jerzy Ludwik, Mikołay, Hieronim, Władyſław, Piotr y Paweł. Z tych Hieronim y Paweł poſłowie Upitſkiego Powiatu 1632, Mikołay, Piotr y Jan w Nowogrodzkim 1632 podpiſali elekcyą Władyſława IV. 1. Jerzy tedy ſyn Jana, Podczaſzy Upitſki, bywał deputatem w Trybunale Litewſkim, y poſłem do Krola od Powiatu, zoſtawił corkę Umiaſtowſką Cześnikową Upitſką, y ſynow dwoch, Piotra Kanonika Regularnego *Ordinis S. Auguſtini de Pænitentia,* Proboſzcza Luzutyńſkiego, y Anioła Zakonu Karmelitanſkiego, Przeora Wilenſkiego y Linkowſkiego. 2. Ludwik Skarbnik Brześciańſki, ſynow dwoch zpłodził, z ktorych Paweł w Zakonie Societ: *JESU* życia dokonał, Antoni zaś młodo umarł. 3. Mikołay Fryderyk, ktorego z Szczuczanki ſynow trzech, Daniel, Hieronim y Władyſław. Z tych Daniel młodſze lata w woyſku polerował, potym był Sędzią Ziemſkim Upitſkim, a przedtym Podſędkiem 1674, corek iego z Chrząſtowſkii było dwie, z ktorych iedna była za Kazimierzem Chluſewiczem, Chorążym Wołkowiſkim, ſynowie iego Jozef y Adam. Hieronim Podſędkiem Upitſkim, przedtym Cześnikiem Nowogrodzkim 1674, z Ciechanowiczowny ſynowie iego dway, Antoni Sędzia Grodzki Upitſki, y Michał Staroſta Upitſki. Władyſław Piſarzem Ziemſkim Upitſkim, ten także z Ciechanowiczowny, ſioſtry rodzoney tamtey, zpłodził Jozefa, Michała y Antoniego. Tegoż Mikołaia Fryderyka corki, iedna była za Władyſławem Zeromſkim, druga za Samuelem Węſławſkim, trzecia za Stankiewiczem Podkomorzycem Zmudzkim. 4. Hieronim Marſzałek Upitſki, ſławny pod Chocimem Kawaler, z ſynow iego z Skrobiszowny, N. ktory do Turek wzięty, tamże umarł, y Jędrzey, corki zaś trzy, z ktorych iedna była za Sołohubem Woyſkim Upitſkim, druga za Starodąbſkim Chorążym Upitſkim, trzecia za Melchiorem Bilewiczem Ciwunem Szawdowſkim. Jędrzey ſyn Hieronima dopiero wſpomnionego, naprzod Woyſki, potym Podkomorzy Upitſki, z tym tytułem poſłował na Seym 1678, zkąd był Kommiſſarzem naznaczony do granic *Conſtit: fol: 8,* umarł Kaſztelanem Mińſkim, y Staroſtą Upitſkim, to krzeſło wziął po Lubeckim Kniaziu, wſzakżem ia ich opuścił, Woiował przeciwko Szwedom y Moſkwie, z Chrząſtowſkii Ciwunianki Berżańſkiey, corki iego trzy, z tych iedna Zakonnica, druga wydana za Białozora, Podkomorzyca Wilkomirſkiego, ſynow zaś ſześciu, Stefan Societatis JESU. Hieronim, wprzod Podkomorzy, a potym Staroſta Upitſki, żona iego Chalecka. Krzyſztof Podſtoli Upitſki, a potym Staroſta, daley Łowczy Litewſki, Kaſztelan 1724, a nakoniec Woiewoda Mśćiſławſki, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim 1727, żona z Prus, z ktorey zpłodził Jerzego Staroſtę Filipowſkiego, Antoniego Staroſtę Upitſkiego, Wiſztyńſkiego, Pękińſkiego, żona iego Brzoſtowſka Kaſztelanka Mściſławſka, y Ludwika Staroſtę Michaliſkiego. Jozef Staroſta Szakinowſki, z Zyberkowny, zpłodził corek dwie, Ludowikę y Maryannę, y ſyna Antoniego. Michał Piſarz Litewſki, żona iego Zofia Potocka herbu Piława, Starościanka Jabłonowſka, z ktorą wraz fundował OO Bernardynow Konwent Gwozdziecki 1718, tylko ſię po nim kilka corek zoſtało. Antoni, ſzoſty ſyn Jędrzeia Kaſztelana Mińſkiego, Chorąży Nadworny Litewſki, żona Elżbieta Ogińſka Starościanka Zmudzka. 5. Władyſław Stolnik Upitſki, ſyn iego Hieronim Piſarz Grodzki Upitſki, ktorego ſynowie, Hieronim Władyſław, Antoni y Alexan-

Alexander. 6. Paweł Cześnik Upitſki, zpłodziwſzy ſyna Alexandra, y corek cztery, obrał ſobie ſtan duchowny, w ktorym Proboſzczem był zrazu, umarł Archidyakonem Katedralnym Zmudzkim. Alexander ſyn iego, Chorążym był Upitſkim, ſynowie iego: Adam, Michał, Kazimierz y Jozef, Kantor y Officyał Wileńſki, a temi czaſy Biſkup Inflantſki, 7. Piotr, Woyſki Upitſki, tego ſyn Jan Podczaſzy Upitſki, ktorego z Fałzczowny trzey ſynowie, Michał Kanonik Smoleńſki, Dziekan Kupiſki, Pleban Uciańſki, Piotr *Soc: JESU*, rządził w Reſzlu y w Nieświeżu Collegia. Jerzy Zakonu Kaznodzieyſkiego. Krom tu wyliczonych, Paweł y Ignacy w Zakonie naſzym. N. Chorąży Nadworny Litewſki temi czaſy. Jadwiga była za Władyſławem Ozięblowſkim.

**PYLINSKI herbu Bełty* w Xięſtwie Litewſkim. Z tych był Euſtachiuſz Pylińſki w Zakonie naſzym. *Koiał: in Mſ.*

Pypka herb.

* X. *Koiałowicz in Mſ.* tak ten herb określił, dwa liſtki lilii, z ſobą ſię w ieden korzonek zchodzące, we ſrzodku ich, proſto na gorze ieden krzyż, drugi takiż na dole, korzonkiem połączone, z boku korzonka pod każdym liſtkiem gwiazda, nad krzyżem dolnym, iedna z iedney, druga z drugiey ſtrony, na hełmie trzy piora ſtruſie. *Paprocki y Okolſki* o nim nie wiedzieli. Zażywaią tego herbu Pypkowie w Woiewodztwie Witebſkim, z ktorych Jan Pypka 1648 podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

**RABA herbu Kos* w Pruſiech, to ieſt trzy rzeki na tarczy, czyli trzy paſy wſzerz tarczy proſto idące, na hełmie Slepowron z pierzcieniem; tak go opiſał, *Mſ. o Familiach Pruſkich: bo Paprocki y Okolſki o nich milcza.* Jedni z tego Domu, ieſzcze za Krzyżakow, oſiedli byli w Malborſkim, drudzy w Pomorſkim Woiewodztach. Z tych był Maciey Raba z Waplewa, Kaſztelanem Elbląſkim, w roku 1489 *według Poſſeliuſſa Hiſtoryi; a Mſ.* wſpomniony, chce go mieć Woiewoda Pomorſkim; w roku 1476 uſpakaiał niektore kontrowerſye między Jakubem Koſtką y Bazeńſkim, co ſię pokazuie z *Xiag Grodzkich Malborſkich.* Kwitnął potym Anzelm Raba, dziedzic na Waplewie, z żoną ſwoią Szynweſką w roku 1582, pochowany w Stargardzie, czego świadkiem nadgrobki ich kamienne. Katarzyna Rabianka, naprzod Jana Plemięckiego Staroſty Kowalewſkiego, po nim Macieia Niemoiewſkiego Rolicza, Woiewody Pomorſkiego, małżonka. *Mſ. Konopatſ.* Druga Katarzyna, była za Woyciechem Dulſkim Chorążym Pomorſkim. Trzecia N. naprzod za Rembowſkim, a drugim związkiem, za Janem Dulſkim. Czwarta N, za Łoką, Barbara za Melchiorem Grąbczewſkim, ale *ſterilis.* Rapowie niegdy w Krakowſkim kwitneli, tych herb był taki, tarcza na dwie cześci przedzielona, na wyżſzey ptak nakſztałt iaſtrzębia ſtoi na iedney nodze, drugą do gory podnioſł, ſam w prawą tarczy obrocony; na niżſzey pieniek leży o czterech ſękach, z ktorych dwa na gorze, a dwa ná ſpodzie; widziałem ten herb w Krakowie na nadgrobku Katarzyny Rapowny żony Jędrzeia Fogelwedra zmarłey 1575.

**RABASZOWSKI* w Podlaſkim Woiewodztwie. Staniſław Rabałzowſki, Piſarz Grodzki Trembowolſki, w Ruſkim podpiſał elekcya Jana III Krola.

**RABIEY Gnoynicki* w Trockim Woiewodztwie Jerzy Rabiey Gnoynicki 1632.

**RĄBINSKI herbu Łodzia.* O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał; w kazaniu iednak na pogrzebie Anny Modlibowſkii, piſze o nich *Hippolit Stryikowſki.*

**RĄBLEWSKI herbu Rawicz* w Chełmſkiey Ziemi. Y o tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Jozef Rąmblewſki w Zakonie Soc: JESU, z Oyca Jędrzeia urodzony, tenże Jędrzey z Maryanny Zmiiowſkii zpłodził ſyna Ignacego, y corkę Zofią, Antoniego Otfinowſkiego małżonkę.

**RABROCKI* w Krakowſkim Woiewodztwie. Bartłomiey Rabrocki, dziedzic na Brzeźnie, Podrzeczu, Woli y Woſokim w roku 1581 *Acta Caſtren: Sandec:*

RABSZTYNSKI herbu Topor, iedneyże dzielnicy z Tęczyńſkiemi, pod ktoremi y o tych ſię mowić będzie.

**RABSZTYNSKI herbu Klamry*, w Krakowſkim Woiewodztwie. Y o tych ciż piſarze milcza. Alexander Rabſztyńſki w Kiiowſkim Woiewodztwie 1674. N. była za Janem Balem Komornikiem Sanockim 1680, ſioſtra iey za Drogonem.

***RACADOWSKI GŁOWA.** Racadowſki dziedzic na Raccadowie, trzy mile od Kali-
ſza, 1518 na liście kościoła Broniſzewſkiego.

RACHANSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Bełzkim Woiewodztwie. Jeden z nich Chorą-
żym był Bełzkim, żona iego Beata Laſocianka Chorążanka Lubelſka.

RACHANSKI *herbu Junoſſa* w Bełzkim Woiewodztwie.

RACIBOR *herbu Jaſtrzebiec* w Lubelſkim Woiewodztwie. Jakub Raciborowicz
Kaſztelan Sendomirſki w roku 1241, przeciwko Tatarom mężnie woiuiąc,
krew z życiem dla Oyczyzny wylał, o czym naſi Hiſtorycy piſzą.

***RACIBOROWSKI** *herbu Jelita* w Xięſtwie Oświecimſkim z Raciborowic. Mar-
cin Raciborowſki Woyſki Oświecimſki 1648, miał za ſobą Zofią Trzebiń-
ſką, ale z nią *ſterilis*. Brat iego Alexander, ktorego ſyn Szymon, z Barbary
Pieniąſzkowny Woiewodzanki Sieradzkiey, zpłodził corkę Maryannę, na-
przod Michałowi Szamowſkiemu, z tym *ſterilis*, po nim, Staniſławowi czy
Jozefowi Jezierſkiemu, Stolnikowi Łukowſkiemu, zaślubioną. Są zdami ſię
inni, co ſię herbem Prus imo pieczętuią, z ktorych był Staniſław Kanonik
Wolborſki 1634.

***RACIBORSKI** *herbu Rawicz* w Ziemi Czerſkiey. Z tych Anzelm Raciborſki, Dzie-
kan Kuiawſki, Kanclerz Poznańſki, mąż Katedrze Kuiawſkiey wielce zaſłu-
żony 1642. *Damalew: in Epiſc: Vladislav: fol: 174.* Jan Dziekan Warſzawſki, Ka-
nonik Pułtuſki, 1631 deſtynowany do kompozycyi między duchowieńſtwem
y ſtanem Rycerſkim. Dobra Dawidy y z przyległościami dziedziczne, daro-
wał OO Miſſyonarzom u S. Krzyża w Warſzawie. Paweł Chorąży Czer-
ſki, miał za ſobą Gizicką Kaſztelankę Czerſką, z tey był ſyn Henryk Sta-
niſław, ktorego z Jadwigi Lezeńſkii ſynowicy Biſkupa Łuckiego, były
dwie corki, Agnieſzka Woyciecha Zaborowſkiego, Stolnika Inowrocła-
wſkiego, y Maryanna Jana Kłopockiego, Miecznika Latyczowſkiego, małżon-
ki. Synow zaś trzech, Jędrzey w obozie umarł *ſterilis*. Mikołay Stolnik
Bracławſki, z Konſtancyi Szeligowſkii, ktorą Stamirowſka urodziła, zpło-
dził ſyna Jana, y corek dwie, Annę, Samſona Bombek Stolnika Latyczo-
wſkiego, Pułkownika Artyleryi Koronney, y Julianę, Jędrzeia Oborſkiego,
małżonki. Tomaſz, trzeci ſyn Henryka, tego z Słuchockii ſyn Antoni Mie-
cznik Liwſki, ktorego z Konſtancyi Lezeńſkii Miecznikowny, corki dwie,
Zofia y Maryanna, ſynowie trzey, Mikołay, Lenard y Norbert.

***RACIESKI**, Jan w Inowrocławſkim, Bartłomiey, Racieſcy, w Brzeſkim Kuia-
wſkim 1674.

***RACŁAWSKI.** Anna Racławſka Xięni Staniątecka Zakonu S. Benedykta *1635*.

RACZENSKI *herbu Lubicz* w Ziemi Drohickiey, patrz Reyczyńſki.

***RACZKO** *Moſalſki herbu Oſtoia*, w Litwie y Ziemi Mielnickiey. Raczko mąż
rycerſki w woyſku Litewſkim, o ktorym *Stryikowſki piſze lib: 22, fol: 701*, że
w roku 1506 pod Kleckiem, Tatarow przeprawy naſzym broniących na
rzece, długą ruſznicą, ognia z niey daiąc, odſtraſzał, a potym widząc iak ſię
iey bali, choć nienabitą, kilku ich gonił. Mikołay w Zmudzi 1621. Raczko
Skarbnik Mielnicki *1733*. N. Kaſpra Jerzykowicza Podkomorzego Mielni-
ckiego małżonka. N. Sędzianka Ziemſka Brześciańſka, była za Piekarſkim
N. była za Grzegorzem Maſſalſkim Podkomorzym Grodzieńſkim, y w ten
Dom wniosła dobra Raczki nazwane.

***RACZKOWSKI** *herbu Poray.* O tych tak Paprocki iako y Okolſki milczy, pi-
ſzą ſię z Raczkowic, iedneyże dzielnicy z Garniſzami, *według Baranowſkiego.*
Walentyn z Raczkowic Garnyſz Zygmunta III y Władyſława IV Sekretarz,
z Seymu 1627 do luſtracyi dobr Krolewſkich w Mazoſzu naznaczony, mąż
rycerſki

rycerſki we wſzyſtkich expedycyach ſwego czaſu, zſzedł z tego świata 1639;
ciało iego u S. Troycy w Krakowie złożone, z nadgrobkiem, ktory wypi-
ſał *Starowol: in Monum:* miał za ſobą Mſtowſką, corkę Jędrzeia. Brat Walen-
tego Auguſtyn, bezdzietny umarł 1637, tamże pochowany, pod Chocimem
rycerſko ſtawał, co o nim nadgrobek iego ſławi. Jerzy Raczkowſki Ro-
tmiſtrz Pancerny 1658, *Komput woyſka*, a w roku 1662 *Konſtytucya Seymowa
fol: 29:* w krwawych zaſługach, wieś Pieſkary do zgonu życia iego puściła
mu, a po śmierci iego, ſukceſſorom na piętnaście lat, też dobra trzymać
pozwoliła.

RACZKOWSKI *herbu Prus imo.* Paprocki położył ich Kaczkowſki, ale omylnie.
N. Raczkowſki Rotmiſtrz pieſzy, przy dobywaniu miaſta Uły w roku 1568,
pierwſzy z ſwemi ludzmi na mury wſkoczył, *Koiał: Biel: fol: 622.* Adam Ra-
czkowſki tegoż herbu w Sieradzkim Woiewodztwie 1696. z Raczykowa
Niemſta Podſędek Warſzawſki 1453. *Statut Maſov: fol: 98.*

***RACZULSKI.** Woyciech Raczulſki, miał za ſobą Katarzynę Leſczyńſką w Ra-
wſkim Woiewodztwie.

RACZYNSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Ziemi Wieluńſkiey. Alexander Raczyńſki *1674*.
Woyciech miał za ſobą Konſtancyą Kowalſką, Podkomorzankę Wieluńſka.
Zygmunt Raczyńſki, żyie w Woiewodztwie Rawſkim, ten miał za ſobą
Maryannę Leſzczyńſką herbu Belina, z ktorey corka iedna Konſtancya.

RACZYNSKI *herbu Natecz* w Wielkieypolſzcze. Jan Raczyńſki, w zawod konia
puściwſzy, gdy z niego ſzwankował, ſzyię złamał, trzy godziny iak umarły
leżał, ofiarowany iednak od braci ſwoich do Częſtochowy, przyſzedł do
ſiebie y do zupełnego zdrowia, działo ſię to w roku 1623. *Nieſſpork: Odrob:
Stołu fol: 160:* bracia iego trzey, Walenty, Piotr y Zygmunt: ten to zdami
ſię Zygmunt, był potym Surrogatem Grodzkim Nakielſkim, Staroſtą Ja-
ſienieckim, ktory Klaſztor OO Bernardynom w Łobzynie fundował, a w
Bydgoſzczy ołtarz S. Antoniemu z marmuru czarnego y alabaſtru wyſta-
wił, tamże ſobie y ſwoim grob wyſtawił w roku 1652, o czym świadczy
napis nad nim położony, kędy wſpomina corkę iego, Janowi Wąglikowſkie-
mu, Miecznikowi Ziem Pruſkich, Staroście Oſieckiemu, zaślubioną. Syn zaś
iego Franciſzek. Jan Karol Staroſta Mieścicki, z Woiewodztwa Pomorſkie-
go poſłował na konwokacyą 1696. Piotr mąż rycerſki. Michał Kazimierz
naprzod Podſędek Poznańſki, potym Gnieźnieńſki, daley Kaliſki Kaſztelan,
potym Woiewoda Kaliſki, umarł Woiewodą Poznańſkim 1738, poſłował na
Seym 1683, zkąd Kommiſſarzem naznaczony do dyfferencyi pogranicznych
od Sląſka *Conſtit: fol: 13*, y znowu w roku 1690 *Conſtit: fol:* 17, y na konwo-
kacyą 1696, miał za ſobą Kryſtynę Kraſſowſką, z ktorey corka Konkordya,
doſtała ſię w małżeńſtwo Serafinowi Zychlińſkiemu Staroście Stawiſzyń-
ſkiemu, druga Kazimira Bona, Jozefowi Czapſkiemu Kaſztelanicowi Elblą-
ſkiemu, ſynowie zaś dway, Leon y Wiktor. N. Raczyńſka Krzyckiego Sta-
niſława, Kaſztelana Poznańſkiego małżonka. Łukaſz y Franciſzek 1696, po-
dobno ten Franciſzek miał za ſobą Heindenſteinownę Kaſztelankę Gdań-
ſką, z ktorey corka, wydana za Błeſzynſkiego, Kaſztelanica Miedzyrzeckie-
go. N. Kanonik Gnieźnieńſki, Viceprezydent Trybunału Koronnego 1727.
N. miał za ſoba Helenę Jarnowſką Kaſztelankę Kowalſką, pozoſtałą wdo-
wę po Franciſzku Zegockim. Staniſław w Zakonie naſzym życie zakoń-
czył w Sendomierzu 1678. Michał zaś we Gdańſku 1716. Są y w Litwie te-
goż herbu Raczynſcy, z ktorych ieden oſiadł był w Inflanciech, a gdy Szwe-
dzi tę Prowincyą poſiedli, do Wileńſkiego ſię Woiewodztwa przenioſł: ſyn

iego

iego Daniel, kapłan y Kaznodzieia nauki wielkiey *in Societate JESU*, umarł na przełożeńftwie Kowieńfkim 1662. Woyciech w Brześciańfkim 1648, Jędrzey Sędzia Ziemfki Wilkomirfki, Starofta Rumborfki 1674. Jadwiga, Jana Zalefkiego w Woiewodztwie Trockim, małżonka. W roku 1655, gdy Smoleńfk opanowała Mofkwa, a Ziemianow tamecznych, do drugiego krztu niewoliła, fami tylko dway Raczyńfcy, żadnemi fię, ani perfwazyami, ani poftrachami, przywieść do tego nie dali. *Kojał: in Mf.*

*RACZYNSKI *herbu Słepowron* w Xięftwie Litewfkim. O tych ani Paprocki ani Okolfki nie pifał.

*RADAMSKI *herbu Pogonia 4to.* Zygmunt I, Krol Polfki, na Ziezdzie z Władyftawem Krolem Węgierfkim y Czefkim, na inftancyą niektorych Panow Polfkich, Władyftawa Radamfkiego, między Rycerftwo Polfkie policzył, y w herbie nofić pozwolił rękı zbroyney z obłoku wyciągnioney, trzymaiącey goły miecz, w polu czerwonym. O czym czytałem lift tegoż Krola *in Mf. Petricov:*

RADAWIECKI *herbu Bończa* w Lubelfkim Woiewodztwie. Jędrzey Radawiecki Zakonu Kaznodzieyfkiego S. T. Doctor w roku 1632. Zofia była za Janem Stępkowfkim *Acta Caftr: Lublin:* Piotr w Ziemi Wołyńfkiey 1528, *Metryka Wołyńfka.* Bonawentura, Zakonu S. Francifzka Obferwantow, mąż wielkiey pokory, darem od Boga wyrzucaniem czartow z ciał ludzkich wflawiony. Ten, gdy plaga Bofka powietrzna na Rzefzow miafto padła, flużył chętnie zapowietrzonym, iuż co do dufzy, iuż co do ciała, nędznych żywnością opatruiąc, aż też fam zapowietrzony, umarł w roku 1647, życia fwego 84: ciało iego pogrzebiono w grobli ftawowey nie daleko miafta: y lubo lat kilkanaście w ziemi zakopane było, za ogłofzeniem iednak od opętanych, wykopane, nienaruszone wyięte, y do pofpolitego innym Braci grobu przeniefione.

RADECKI *herbu Doliwa* w Bełzkim Woiewodztwie. Paweł Radecki Scholaftyk Sendomirfki, poleru wielkiego człowiek *Alloqu, Ofecen: lib: 3. cap: 5.* Jakub miał za fobą Petronellę Kleczkowfką. Tomafz Annę Kołakowfką, z ktorey fynowie: Jerzy, Francifzek, Cyryak, y corki: Zofia, Tereffa, Teofila. Cyryak Sędzic Bełzki, dziedzic na Mianowicach, był Chorążym Bełzkim, miał za fobą Konftancyą z Tuczamp Łafzczowne, fioftrę Alexandra Łafzcza, Woiewody Bełzkiego, fyn z niey Chorąży Bełzki poiął Zahorowfką. N. Chorąży Bełzki, za ktorym była Firleiowna Zofia, Kafztelanka Sanocka. Lukrecya, Jana Petrykowfkiego małżonka. Staniftaw Sędzic Bełzki 1676. Alexandra z Heleny Sulimowfkii fynowie, Jan y Mikołay.

RADECKI *herbu Drya* w Kalifkim Woiewodztwie. Jeden z nich w legacyi wyflany do Iwoni Hofpodara Wołofkiego, przeciwko prawu Narodow fekweftrowany, y do Konftantynopola odefłany, wfzakże potym, za Tarnowfkiego pofta do Porty naleganiem, wolno był pufzczony. Staniftaw, Poznańfki, Płocki y Pułtufki Kanonik, Deputat na Trybunał koronny 1620. Mikołay Kanonik Płocki. Woyciech Skarbnik Łęczycki w Poznańfkim Woiewodztwie 1674.

RADECKI *herbu Godziemba* w Kuiawfkim y Bełzkim Woiewodztwach. Jednaż ich dzielnica z Lubrańfkiemi, tego zaś imienia nabyli z Radcza Lubrańfkiego. Ordynacya Jana Lubrańfkiego Bifkupa Poznańfkiego, y Mikołaia Gardziny Lubrańfkiego, Woiewody Poznańfkiego, braci rodzonych, *u Paprockiego o herbach fol: 280* położona, wfpomina Skalnego Redzca Lubrańfkiego, że fzedł od dziada iednegoż z niemi, to ieft, że fobie byli bracia ftryieczni rodzeni, y dla tego między innemi ten Skalny, w Ordynacyi do fukceffyi po Lu-

po Lubrańfkich, włożony. Z tych był Jan, pamiętny woiownik, ktory z Niezabitowfkim y Pretficzem, koło Zbaraża po trzy kroć Tatarow na rożnych mieyfcach zbił, plon odebrał y niewolnika. *Bielfki także fol: 44.* ftawi iednego z nich męftwo w Wołofzech. Syn tego Jana do zgrzybiałego wieku żołnierz, bezdzietny z tego świata zchodząc, dobrá fwoie Collegio nafzemu Kamienieckiemu darował, wfzakże *Paprocki*, y pod herbem Doliwa tego Jana położył. Pifali fię potym z Krukowa w Kuiawfkim Woiewodztwie. Z tych N. Radecka, była za Siemianowfkim Mikołaiem, *Kazanie, Brama Grzymała.* Staniftaw zpłodził corkę Barbarę, Jerzego Telefufa małżonkę. Krzyfztof z Chmieleckii, miał fyna Mikołaia, Chorążego Horodelfkiego, Pułkownika Krolewfkiego, ten z Pancerną y Ufarfką chorągwią we wfzyftkich expedycyach, iak rycerfko ftawał, z tego poznać, że mu pod Chocimem rękę poderzniono, w Mofkiewfkiey okazyi w plecy cięto, pod Wiedniem na Janczarow napadfzy, wyciął, działa ich na nichże famych obrocił. Dwa razy śluby małżeńfkie ponawiał, pierwfzy raz z Piotrowfką, z ktorey fyn Alexander, umarł *fterilis:* drugi raz, z Tereffą Lipfką Chorążanką Bełzka, z tą zoftawił trzy corki, Barbarę Kurdwanowfką Kafztelanową Halicką, Helenę Stadnicką Podftolinę Bełzką, Zofią Wybranowfką Łowczyną Łukowfką, fynow zaś piąciu. 1. Krzyfztofa Podftolego Bełzkiego bezpotomnego. 2. Antoniego Chorążego Horodelfkiego, męża rycerfkiego, to pod Podhaycami, to indziey na Ordzie fzablę przytępiwfzy, Turkow kilku poimał y do Krola przyprowadził: Deputatem był na Trybunał koronny 1723. trzydzieści tyfięcy zapifał OO Trynitarzom do Tomafzowfkiego Konwentu, umarł Kafztelanem Lubaczowfkim 1736. Złączył fię był dożywotnie z Eufrozyną Humiecką Łowczanką Podolfką, z tey zoftały fię trzy corki, Katarzyna Sługocka Podczafzyna Chełmfka, 2do Komorowfka. Tereffa Zakonnica S. Benedykta we Lwowie, Maryanna Komorowfka Stolnikowa Bełzka: fynowie zaś czterey, Tomafz Chorąży Horodelfki, żona iego Cetnerowna Starościanka Szczurowiecka, pozoftała wdowa po Łofiu Chorążym. Mikołay *Scholarum Piarum.* Jozef Miecznik Bełzki, złączył fię dożywotnie z Anną Kocowna Sędzianką Ziemfką Bełzką, z tey fię zoftał fyn Mikołay, *2do voto* z Iwanicką Chorążanką Nowogrodzką, z tey ma corkę. Jędrzey, czwarty fyn Kafztelana. Po Eufrozynie zmarłey, poiął tenże Antoni, drugą iey fioftrę Joannę, za dyfpenfą Papiezką, pozoftałą wdowę po Czapfkim Podczafzym Parnawfkim, potomftwa nie było. Po tey przybrał fobie w małżeńftwo Kiełczewfką, Chorążankę Lubelfką, z tey dwie corki. 3. Romualda, umarł w Zakonie nafzym we Lwowie w roku 1715, zapifawfzy Collegio Jarofławfkiemu pewną fummę. 4. Waleryana, Staroftę Romanowfkiego, pierwfza żona iego Przerębfka, druga Marchocka, wdowa po Tułkowfkim, z niey ieft trzech fynow, y corek. 5. Jozefa Chorążego Grabowieckiego, temi czafy Kafztelana Lubaczowfkiego, deputatem bywał na Trybunał koronny, Kommiffarzem do Radomia, poftem na Seymy, Sędzią Grodzkim Grabowieckim, z Teodorą Suchodolfką, wdową po Blinowfkim, żył bezdzietnie.

*RADECKI *herbu Rudnica* w Brześciańfkim Woiewodztwie, z tą iednak rożnicą, że ftrzała przez podkowę nie do gory żelezcem, ale na doł idzie. Z tych byli Jan y Paweł Radeccy, z matki Czerniewfkii herbu Srzeniawa urodzeni.

*RADGOWSKI w Ziemi Łomżyńfkiey. Francifzek Mateufz Radgowfki Woyfki Łomżynfki, y Jakub 1674. Adam miał za fobą Zofią Olfzyńfką.

*RADKIEWICZ w Mińfkim Woiewodztwie. Samuel Radkiewicz 1632. N. była za Michałem Łyfzkiewiczem Stolnikiem Orfzańskim.

RADLICKI herbu Korab w Wielkieypolſzcze, od ktorych potym Bobowſcy ſwoy początek wzieli. Michał z Radlicy, niedaleko Kaliſza, ktorego ſyn Jan Biſkup Krakowski, z matki Kryſtyny urodzony, pomogły mu do tey Infuły nietylko poler wielki w innych naukach, ale też y biegłość w Medycynie: chęcią albowiem tey nauki uwiedziony, do Francyi ſię puścił, kędy lat kilku nakładem, do tey o ſobie opinii przyſzedł, że gdy Ludwik Krol Węgierski y Polski, ztargane niezwyczaynemi chorobami zdrowie ſwoie chcąc dzwignąć, Krola Francuzkiego upraſzał, żeby mu doświadczonego w lekarskiey ſztuce człowieka przyſłał, ten Monarcha chcąc Ludwikowi, ile ſwemu Wnukowi, dogodzić, Jana do niego, z niemałym cnoty iego zaleceniem, wyprawił: y nie omylił ſię na ſwoim zdaniu Krol Francuzki, wkrotce albowiem Ludwik, za ſtaraniem Jana, do pierwſzey ſpory zdrowia przyſzedł: co mu zawdzięczaiąc Ludwik, do Kanonii Krakowſkiey, pieczęć mu wielką Koronną przydał; z tym tytułem czytałem go na liście tegoż Ludwika *u Nakiel. w Miechow: fol: 318*, w roku 1381. Skoro ſię zaś dowiedział o śmierci Zawiſzy Biſkupa Krakowskiego, iego na tę Katedrę, uſilnym naleganiem u Kapituły, zalecał: obrany tedy zgodnie, y od Jana Arcybiskupa Gnieźnieńskiego poświęcony w roku 1382. Suchą u Jangrota, Chrapkowice, Porębkę, Abrahę u Bądzinia, y Szynſzową, dobra kupiwſzy, do Biskupſtwa przyłączył, kościoł farny, w Bodzęcinie miaſteczku, S. Krzyża fundował. Xiążęcia Raciborskiego Januſza, o Lipowiec y Sławkow, gwałtownie od niego ſpuſtoſzony, prawem do tego przycisnął, że mu nadgradzaiąc ſzkody, trzech wſi w Xięſtwie Raciborskim uſtąpić muſiał, y darować kościołowi Krakowskiemu, to ieſt Chełm, Koſzutow y Gemielnice. Wikaryom Krakowskim, żeby ich był zachęcał do śpiewania godzin kapłańskich, wſzyſtkie offerty, ktore ſkładano u grobu y ciała S. Staniſława Biſkupa, przekazał, dzieſięcine także od ſtołu ſwego w Nowey Gorze, y dzieſięć grzywien w Zupach ſolnych, tymże wiecznie darował. Długo ſiedział na tey katedrze! nie zgadzaią ſię autorowie, *Paprocki o herbach fol: 463* powiada, że obrany w roku 1382, że umarł w roku 1393, piſze iednak że tylko lat dzieſięć na tey katedrze prezydował, a przecięż według iego komputu, byłoby lat czternaście. *Starowolſki in Vitis Epiſcop: Cracov:* twierdzi, że wziety w roku 1380, a wſzedł do grobu 1392, dwanaście zaś lat rządow iego Biſkupſtwa naznacza, myli ſię iednak w tym *Starowolſki*, gdy wſtęp iego na tę katedrę zrzuca na rok 1380: bo iakom wyżey namienił, ieſzcze w roku 1381, tylko był Kanonikiem Krakowſkim y Kanclerzem, iako ſię podpiſał *u Nakielſkiego*, muſiał tedy dopiero zoſtać, *według Paproc:* Biſkupem 1382; że też umarł w roku 1392 iawnie nadgrobek świadczy, toć tylko lat dzieſięć, tą dyecezyą rządził. Okazyą śmierci iego była trucizna, ktorą go poczęſtowano na traktamencie u Proboſzcza S. Floryana, y Kanonika Krakowſkiego, Kula nazwanego, z ktorey wſzyſcy inni, co przy tym ſtole ſiedzieli, wkrotce śmierć połknęli, Biſkup iednak, z tey, ktory miał w Medycynie experyencyi tak wielkiey, że weyrzawſzy na człowieka, śmierć mu bliſką, albo życie przepowiadał: poſtrzegſzy nieſtrawny z zgubą życia ſwego kąſek, ktorym go nakarmiono, kazał ſię u balki nogami do gory, głową na doł powiesić, y tak długo cienſzemi prątkami po brzuchu ſmagać, poki śmiertelney ze wſzyſtkiemi potrawami, ktore tam iadł, nie zbył poczeſney, czym ſobie przewlokł życia do trzech lat. Pochowany po śmierci w kaplicy Manſyonarzow, w ktorey temi czaſy Nayś: Sakrament chowaią, z nadgrobkiem na pawimencie, z herbem Korab, ten mu w roku 1518, Jan z Łaſka Arcybiſkup Gnieźnieńſki, iako ſwemu Pradziadowi [mowi grobowiec) reſtaurował, *y Starowol: in Monum: piſze*. Z czego poznać, że Dom Łaſkich Korabitow, wziął ſwoie początki od Radlickich. Kwitnął potym Piotr z Radlicy, Kaſztelan (nie piſze iednak *Paprocki*, iaki,) w roku 1400. Jan Radlicki Vice Inſtygator Koronny 1629, *Baranow:* N. Kazimierza Mączyńſkiego, Staroſty Kłonowſkiego, druga Korzeniowſkiego, Piſarza Ziemſkiego Poznańſkiego 1680, małżonki. Jędrzey Sędzia Ziemſki Poznańſki, kaplicę Matki Boſkiey, przy kościele Poznańſkim OO Franciſzkanow, y modnie wyſtawił, y bogato wykſztałtował, *Stoyikowſki, kazanie, Walecznik w bramie*, inſzym także przybytkom Boſkim wiele uczynności świadczył, zſzedł zaś z tego świata w roku 1678. Do Radlickich, po ześciu Familii Łaſkich Korabitow, iako do naypierwſzych ſukceſſorow, przenioſło ſię *jus Patronatûs* na Proboſtwo Łaſkie, Plebanią Sadkowſką, Kantoryą Gnieźnieńſką, Dziekanią Kaliſką, mowi *Okolſki tomo 2, fol: 181.*

RADLICZ, patrz Haza.

RADLINSKI herbu Gryff pod Tarnowem y na Wołyniu, piſzą ſię z Radlna. N. Radlińſką, wſpomina nadgrobek w Tarnowie, *y Starowol: in Monum:* Adam Radlińſki Rotmiſtrz Pancerney chorągwi, koni 76, *Komput woyſka 1658*, Wawrzyniec Podſędek Mielnicki, y Jan w Woiewodztwie Podlaſkim 1674, podpiſali elekcyą Jana III Krola Polſkiego.

RADLINSKI herbu Tarnawa. Gotard Radlińſki Staroſta Kohenhauſki, ieden z nayprzednieyſzey Kawaleryi Polſkiey, ktorych Krol Kazimierz, po ſławney pod Puckiem z Krzyżakow wiktoryi, w roku 1462, pańſko regalizował. O *czym Hiſtor: Polon: Prut: Poſſelii. Bielſki powiada fol: 437*, że gdy Jaſieńſkiego Regimentarza, Krzyżacy zdradą pod Starogardem poimali, y tryumfowali, iakby Polakow na głowę porazili, tedy woyſko oſierocone po ſwom rządzcy, tegoż Gotarda ſobie za głowę obrali, ktory wnetże Starogard obległ, umarł przed rokiem 1487, iako *u tegoż Poſſeliuſa* liſt pewny wſpomina. *Cromer lib: 26.*

RADŁOWSKI. Tych wſpominaią rożne tranſakcye, *Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie w roku 1625*. N. miał za ſobą Agnieſzkę Roſtkowſką Sędziankę Grabowiecką.

RADOGOSCKI herbu Jelita w Łęczyckim Woiewodztwie, iedneyże dzielnicy z Secygniewſkiemi. Z tych Mikołay z Radogoſzczy kwitnął w roku 1439, iako z iego podpiſu dowodzi *Paproc:* Jan Kanonik Łęczycki, Sekretarz krolewſki, z Seymu 1569 naznaczony do luſtracyi dobr Krolewſkich w Pruſiech, *Conſtit: fol: 40.*

RADOGOSKI herbu Oſtoia w Ziemi Łomżyńſkiey.

RADOHOWSKI w Wołynſkim Woiewodztwie.

RADOIEWSKI herbu Ogończyk w Woiewodztwie Inowrocławſkim, iedneyże dzielnicy z Zakrzewſkiemi, ale od dobr Radoiewic, działem wziętych, tak nazwani. Adaukt Zbozy z Zakrzewa na Radoiewicach Radoiewſki, z Orzelſkii zpłodził trzech ſynow, Piotra Zbozy Radoiewſkiego, ktorego z Jadwigi Mycielſkiey, corka Anna, była za Kazimierzem Karſkim. Jana, ten z Ewy Czarkowſkii tylko dwie corki zoſtawił, z tych iedna Zakonnicą w Bydgoſzczy, druga Zofia, Panną umarła. Swentoſława, tego z Wilkoſtowſkii, ſyn Woyciech, Chorąży Inowrocławſki, Katarzyna Ponętowſka Podledkowna Inowrocławſka, powiła mu ſyna Woyciecha, ktory z Barbarą Mycielſką, zrodził trzech ſynow, Mikołaia Chorążego Bydgoſkiego. Jana Chryzoſtoma Chorążego Bydgoſkiego Surrogata Grodzkiego Poznańſkiego,

Conſtit: 1717 fol: 20, temi czaſy Kaſzelana Inowrocławſkiego. Rafała Stefana, Podczaſzego Brzeſkiego Kuiawskiego, Sędziego Grodzkiego Kruświckiego. N. miał za ſobą Annę Ofiecką, z tey była corka Teofila za Janem Kolczyńskim Podczaſzym Inowrocławskim.

*RADOLINSKI *herbu Leſzczyc* w Wielkieypolſzcze. Paprocki y Okolski o nich nie piſał. Maciey z Radolina, Woiewoda Inowrocławski roku 1400, a boday nie pierwſzy ten urząd, w tym Woiewodztwie piaſtował, iako ſię mowiło *w pierwſzym tomie fol: 147.* Piotr Wiſz z Radolina, Biſkup Krakowski, z Oyca Hrabi Macudy, z matki Małgorzaty, urodzony, *iako chce Długoſz*, czyli z Anny, *iako Paprocki*; iezdził w poſelſtwie do Bonifacyuſza Papieża od Krolowy, y od tegoż Papieża do Krolowy, *Literæ Bonifacii, u Długoſza 1399.* Po ześciu Jana Radlickiego, Kapituła Krakowska, Setega z Chmielnika, Kantora Wiślickiego y Kanonika Krakowſkiego, herbu Roża, iuż ſobie była zgodnie obrała, ktoryby był tą dyecezyą rządził, tym czaſem Bonifacyuſz IX. Papież, dowiedziawſzy ſię o śmierci Radlickiego, nie czekaiąc elekcyi od Kapituły, Mamfiolowi ſynowcowi ſwemu, tę Infułę konferował. Bolało to Krola Jagełła y Krolową Jadwigę, przetoż cudzoziemca, żadną miarą, do poſſeſſyi Biſkupſtwa tego przypuścić niechcieli, ale Jadwiga, znać urażona, że od Kapituły, nie podług kondycyi ſwoiey w dobrach Jaxyce nazwanych przyięta była, iako piſze *Starowolſki*, y na elekcyą, Sieciecha mniey uważaiąc, Piotra Wiſch nazwanego, Probofzcza Kuiawſkiego, Oboyga Prawa Doktora, a ſwego Kanclerza, do tey Infuły, Stolicy Apoſtolſkiey uſilnie zaleciła: Y ſtało ſię, że Papież widząc nieprzełamane Kroleſtwo za Piotrem Wiſſem, ſwoię dyſpozycyą za Mamfiolem zkaſſowawſzy, tegoż Piotra na tey katedrze potwierdził w roku 1392. Był na ubogich, Klaſztory, Zakony, y kościoły, prawie rozrutny. Kościoł S. Maryi Magdaleny, na ulicy Kanoniczey w Krakowie, wyſtawił, y do *Collegium Juriſtarum*, inkorporował. *Pruſcz in deſcript: Crac:* Drugi w Bolechowicach wymurował. Trzeci w Krakowie na Piaſku, na cześć Maryi Panny, y OO go Karmelitom oddał. Czwarty w Witowſkiey Woli, pod tytułem S. Krzyża, na inſtancyą Mancinny z Konina Staroſty Lwowſkiego z domu Rawicz, ktoremu niektore dzieſięciny przyłączył, od ſtołu Biſkupiego oderwawſzy ich; też ſamę łaſkę wyświadczył wielu innym kościołom, iako w Sienieńſkiey Woli, na prożbę Jadwigi Krolowy, Prebendzie w Kamienieckim Zamku, od Klemenſa Moſkorzewſkiego, Podkanclerzego Koronnego, Kościołowi w Popkowicach, od Michała z Chmielowa Sędziego Krakowſkiego, Kollegiacie Tarnowſkiey, od Jana Tarnowſkiego, Kaſztelana Krakowſkiego, Prebendzie S. Troycy na Zamku Lubelſkim, Pſalteryſtom ſiedmnaſtu, od Jagełła Krola, przy kościele Krakowſkim, fundowanym, na ktorych też podawanie *jus Patronatûs*, na ſiebie y na ſwoich ſukceſſorow otrzymał od tegoż Pana. *Canonicos Regulares* z Kłocka zprowadził do Krakowa, kościoł im Bożego Ciała oddał w roku 1405, ktory oni potym za pomocą Krola Jagełła wymurowali, *mowi Paproc:* Do kościoła katedralnego dał kielich złoty, Ornat y Dalmatyki złotogłowowe, kociełek do kropienia, miednicę, nalewkę y kryżmał, ſrebrne. Jadwigą Krolowa umieraiąc, oſtatniey woli ſwoiey, iego ſobie, z Tęczyńſkim Kaſztelanem Krakowſkim, exekutorami obrała; więc wyſypawſzy, to na ubogich, to na fundacyą Akademii Krakowſkiey, zebrane od niey pieniądze, ſam Piotr Wiſch, przy introdukcyi Akademii do Krakowa, pierwſzą lekcyą *ex Jure Canonico* dyktował, przy obecności wielu Prałatow y Senatorow, *według Starowol:* Na Senenſkim Concilium, ſiła pracy podiął, żeby był tylko kościołowi prawowiernemu, ktory Schizma rozrywało, pokoy pożądany ziednał, *mowi Długoſz in Vitis Epiſc: Poſnan: w hiſtoryi zaś ſwoiey pod rokiem 1408* świadczy, że na Piſańſkie Concilium ſtawiwſzy ſię w liczney y do powagi przybraney komitywie, chwałę tam imienia Polſkiego utrzymywał przez wſzyſtek czas. Z tamtąd wraz z Opatem Tynieckim, wybrał ſię do Paleſtyny, gdzie mieyſca święte uczciwſzy, grob Pańſki nawiedziwſzy, gdy ſię do Wenecyi powrocił, za poradą Doktorow, wziąwſzy mocnieyſze lekarſtwo, wpadł w letarg, z ktorego aż do śmierci niemogł zupełnie bydz uleczony: przecięż do Oyczyzny, lubo z zwątlonym zdrowiem, w roku 1410, zawitał. Ta iego niemoc, okazyą mu była, do zciągnienia go na niższą katedrę: Woyciech albowiem Jaſtrzębczyk, Biſkup Poznańſki, zażył iey na ſwoię ſtronę, Piotra, iako mniey ſpoſobnego do funkcyi Paſterſkiey, y ſaluiącego na głowę, udał, czego niektorych Kanonikow niewdzięcznością płacących Wiſchowi, za beneficia kościelne, ktoremi ich napchał, świadectwem popierał, czym tak nabił uſzy Jagełła Krola, że u Jana XXIII Papieża wymogł, żeby go pozwolił z Krakowſkiego Biſkupſtwa, na Poznańſką Infułę przenieść, nawet gdy Piotr w komitywie kolligatow, krewnych, y innych przy ſłuſzności ſtoiących, do Krola zaiachał, ſupplikuiąc żeby mu reſztę życia ſwego dopuścił ſpokoynie przy ſwey katedrze zakończyć, nietylko nic nie otrzymał, ale też, gdy Mroczko z Łopuchowa, wżwawiey ſię za Piotrem umawiał, Krol właſnemi rękami pochwzciwſzy go, do więzienia wtrącić kazał: czym wſzyſcy przerażeni, zamilkli: (tego Mroczka krewnym Piotra czyni *Długoſz*, *Bielſki* go do herbu Leſzczyc pociągą *fol: 302*, gdzie powiada, że mu Preiſmark zamek w Pruſach, Krol Jagełło pod kommendę oddał, ale go tenże autor wyżey znowu Nałęczem piſze) Piotr lubo ſię opierał, przecięż z płaczem uſtąpić z Krakowſkiey, na ktorey 20 lat prezydował, na Poznańſką muſiał: na tey dwie lecie tylko zabawiwſzy, w roku 1414 na drogę wieczności przenioſł ſię, w Katedrze Poznanſkiey pogrzebiony. Krol Jagełło dowiedziawſzy ſię o iego śmiertelney chorobie, w bliſkości na ten czas będąc, do Ciążyna gdzie leżał, przybył; tam poklęknąwſzy przed Piotrem, proſił, żeby mu darował nieſłuſzne obeyście ſwoie z nim. Na co pobożny Biſkup, Daruię ci Krolu: bo wiem, żeś to nietak z ſwoiey chęci na to ſię odważył, iako raczey z podżogi cudzey ambicyi, adwerſarza iednak mego na ſprawiedliwy Sąd Boſki powołuię. Gdyby iednak Piotr dłużey był pożył, nic pewnieyſzego, żeby był na ſwoię katedrę, przez Concylium Konſtancyeńſkie, ktore ſię w naſtępuiącym roku zaczeło, przywrocony. Sarkali albowiem wſzyſcy na to zgromadzeni na ten Synod Oycowie, a oſobliwie ci, ktorzy na przeſzłych Koncyliach, Pizańſkim y Seneńſkim, cnotę Piotra znali, tak dalece, że też y pozwy Concilium Woyciechowi Jaſtrzębczykowi wydać kazało, wſzakże to wſzyſtko interpozycya krolewſka za Woyciechem, rozchwiała, że od tey ſprawy ſądzenia Oycowie na Synodzie uſtąpili. Synowica iego rodzona Barbara, była za owym ſławnym wieku ſwego mężem, Zawiſzą Czarnym herbu Sulima, na woynie Tureckiey zabitym, po ktorym, wziąwſzy na ſię raz żałobę, oſierociała z potomſtwem wdowa, nigdy poki żyła, nie złożyła. *Długoſz pod rokiem 1428*, gdzie ią zowie *fœminam raræ virtutis*. Staniſław Radoliński z Agnieſzki Korytowſki, zpłodził corkę Maryannę, Jana Dobrogoyſkiego małżonkę. Maryanna Radolińſka, Macieiowi Poniatowwſkiemu Chorążemu, a potym Kaſztelanowi Łęczyckiemu, zaślubiona. Jędrzey (Ociec iego urodzony z Ro-

lanki, miał za sobą Bieganowską, ktora z Brozogayskii zpłodzona] Kasztelan Krzywinski, a przedtym naprzod Pisarz Grodzki Kaliski, pod ktory czas dwa razy potem był na Seym obrany, dwa razy na Trybunał Deputatem, zostawszy Surrogatorem Poznanskim, tyleż razy te funkcye z pochwałą na sobie piastował. Na kościoł, w Pleszowie od ognia zniszczony, siła z swoiey szkatuły łożył, do restauracyi także kościoła Jarocińskiego, y na pokrycie iego blachą, y na kaplicę, ktora z gruntu przy nim wymurował na trzech kapłanow, przy teyże fundowanych kaplicy, fortuny swoiey nie żałował. W każde Swięto Matki Boskiey do Sakramentow SS. przystępuiąc, ziednał sobie tę łaskę, że w dzień Oczyścienia iey, z tym się rozstał światem, zostawiwszy z Anny Mycielskii czterech synow, Woyciecha, Jędrzeia, Stanisława y Jana, ieden z nich miał za sobą Łaszczowną, drugi Sarnowską, trzeci Łubieńską. N. była za Molendą. N. za Mikołaiem Siedleckim. *Peski kazanie na iego pogrzebie.* Kazimierz umarł w Zakonie naszym 1715 w Ostrogu. Antoni y Ludwik 1696. Jozef Podkomorzy Wschowski żyie dożywotnie z Swinarską corka Mikołaia, y z niey zostawuie potomstwo, to iest synow kilku, Mikołaia, Jędrzeia, Jozefa, Woyciecha y Jana Corkę zaś Teressę. Bywał potem na Seymy y Deputatem na Trybunał Koronny. N. Radoliński dziedzic na Zelaskowie, ten żyie z Walewską, Kasztelanką Rozpierską rodzoną siestrzenicą swoią, za dispensą Papiezką.

RADOMICKI *herbu Kotwicz* w Wielkieypolszcze. Dom pod tym imieniem starożytny: bo Dobrogost Radomicki w roku 1382 podpisał konfederacyą Wielkopolską pod interregnum, *u Janußowsk: w statut: fol. 74.* Kwitnął potym Hieronim Woiewoda Inowrocławski, Starosta Wschowski, z Seymu 1638, *Constit: fol: 19, y 1641 Constit: fol: 18,* Kommissarz naznaczony do pogranicznych differencyi. Pan na ubogich miłosierny, kiedy na sustentacyą ich w Koninie trzydziestu, w Zerkowie piętnastu, uczynił. Na Zakonne Domy niemniey szczodrobliwy, osobliwie na OO Bernardynow, gdy w Wschowie kościoł ich y klasztor od sześciudziesiąt lat, od heretykow opanowany, zniszczony, windykował, y znacznym nakładem restaurowawszy, temiż Zakonnikami osadził. Przy Zerkowskim kościele, kurs Panny Maryi fundował: y Bractwu S. Anny pewną coroczną pensyą naznaczył. Tak wielkiey był siły, że wiatraki, porwawszy ze wszystkim impetem rozpędzone skrzydło, całe utrzymywał, podkowy żelazne kruszył. Wszakże potym przez połszosta lata, rożnemi chorobami od Boga nawiedzony, ogniem y innemi przygodami dotkniony, z sił zpadszy, wspaniałym tylko sercem, wszystko mile przyimował, aż też w roku 1652 poszedł po cierpliwości swoiey zapłatę. Corka iego Starościna Pobiedziska, syn Marcin Starosta Wschowski, w samey porze, gdy iuż był rękę na Tureckich karkach zaprawił, świat y nadzieie o sobie prędką śmiercią pomięszał. Drugi Kazimierz Władysław Kasztelanem był Kaliskim, z tym tytułem Kommissarzem naznaczony do granic z Seymu 1670, *Constit: fol: 26,* na ktorym krześle y życie swoie zkonczył, lubom ci ia w pierwszym tomie omylnie napisał, że się na Poznańską Kasztelanią przeniosł. Złączył się był dożywotnie pierwszym związkiem z Zofią Ossowską, drugim z Bukowiecką, corka iego Anna była za Damianem Garczyńskim Chorążym Poznańskim. Synow zaś pięciu, Pierwszy Maciey z Ossowskii urodzony, naprzod Kasztelan, daley Woiewoda Kaliski, potym Woiewoda Inowrocławski y Generał Wielkopolski, nakoniec umarł Woiewodą Poznańskim w roku 1728, Ludowiką z Otoka Zaleska herbu Dołęga, Podkomorzanka Łęczycka, tylko mu corkę powiła, Kasztelankę Kaliską, wydaną za Sapiehę Jerzego Starostę Wilkowskiego. Drugi Jędrzey Alexander z teyże urodzony, Kasztelan Kaliski, a daley y Poznański, potym Woiewoda Kaliski, aż też y Poznański, Marszałkował w Trybunale Koronnym 1709, ustąpił bratu Macieiowi krzesła Poznańskiego w roku 1716. Żona iego Franciszka Czarnkowska Starościanka Osiecka, z ktorey syn Jan Woiewoda Inowrocławski y Generał Wielkopolski, Marszałek Trybunału, Koronnego, na ktorey funkcyi umarł 1728, zostawiwszy z Bronisżowny Kasztelanki Kaliskiey syna, ale ten dzieciną umarł; y corki, Annę Szołdrską, Starościną Łęczycką y Rogozińską. Drugą Działyńską Starościną Nakielską. Trzeci Stefan w Węgrzech y podczas Wiedeńskiey woiownik przeciwko Turkom. Czwarty Jan. Piąty Władysław z Bukowieckii urodzony, Kasztelan Poznański, wziął Woiewodztwo Poznańskie po Macieiu bracie, z ktorego wszedł do grobu w roku 1737; iest iego *Oracya w druku in fol: 1688, Fortitudo Martis à conjunctione armorum Palladis proveniens.* z Gaiewskii, corki Franciszka Kasztelana Rogozińskiego, synowie iego dway, Maciey y Jędrzey Starosta Odolanowski, obadway pomarli, same tylko zostały corki. N. Radomicka była za Alexandrem Zaleskim Kasztelanem Nakielskim.

RADOMINSKI *herbu Prus 2do* w Dobrzyńskiey Ziemi. Mikołay z Radomina, Łowczy Dobrzyński w roku 1415, *na liście Krola Jagełła danym Miastu Lubelskiemu.* Bartłomiey Pisarz Bobrownicki za czasow *Paprockiego*, według ktorego, iedneyże są dzielnicy z Zglinnickiemi. N. Radomińska była za Kitnowskim.

RADOMSKI *herbu Brodzic* w Ziemi Warszawskiey. N. Radomska, była za Prokopem Łuszczewskim.

RADOMSKI *herbu Pobog* w Krakowskim Woiewodztwie. Z tych był Jan Radomski za czasow Paprockiego.

Radoniski herb.

PAproc: *w Gniazdzie fol: 1193.* O *herb: fol: 680. Okol: tom: 2 fol: 575. Kleynoty fol: 102,* tak ich herb opisuią. Tarcza na ukos dwiema liniami prze-

dzielo-

lanki, miał za sobą Bieganowską, ktora z Brozogayskii zpłodzona] Kasztelan Krzywinski, a przedtym naprzod Pisarz Grodzki Kaliski, pod ktory czas dwa razy postem był na Seym obrany, dwa razy na Trybunał Deputatem, zostawszy Surrogatorem Poznanskim, tyleż razy te funkcye z pochwałą na sobie piastował. Na kościoł, w Pleszowie od ognia zniszczony, siła z swoiey szkatuły łożył, do restauracyi także kościoła Jarocińskiego, y na pokrycie iego blachą, y na kaplicę, ktora z gruntu przy nim wymurował: na trzech kapłanow, przy teyże fundowanych kaplicy, fortuny swoiey nie żałował. W każde Swięto Matki Boskiey do Sakramentow SS. przystępuiąc, ziednał sobie tę łaskę, że w dzień Oczyścienia iey, z tym się rozstał światem, zostawiwszy z Anny Mycielskii czterech synow, Woyciecha, Jędrzeia, Stanisława y Jana, ieden z nich miał za sobą Łaszczownę, drugi Sarnowską, trzeci Łubieńską. N. była za Molendą. N. za Mikołaiem Siedleckim. *Peski kazanie na iego pogrzebie.* Kazimierz umarł w Zakonie naszym 1715 w Ostrogu. Antoni y Ludwik 1696. Jozef Podkomorzy Wschowski żyie dożywotnie z Swinarską corka Mikołaia, y z niey zostawuie potomstwo, to iest synow kilku, Mikołaia, Jędrzeia, Jozefa, Woyciecha y Jana Corkę zaś Teressę. Bywał postem na Seymy y Deputatem na Trybunał Koronny. N. Radoliński dziedzic na Zelaskowie, ten żyie z Walewską, Kasztelanką Rozpierską rodzoną siestrzenicą swoią, za dispensą Papiezką.

RADOMICKI *herbu Kotwicz* w Wielkieypolszcze. Dom pod tym imieniem starożytny: bo Dobrogost Radomicki w roku 1382 podpisał konfederacyą Wielkopolską pod interregnum, *u Janußowsk: w statut: fol. 74.* Kwitnął potym Hieronim Woiewoda Inowrocławski, Starosta Wschowski, z Seymu 1638, *Constit: fol: 19, y 1641 Constit: fol: 18,* Kommissarz naznaczony do pogranicznych differencyi. Pan na ubogich miłosierny, kiedy na sustentacyą ich w Koninie trzydziestu, w Zerkowie piętnastu, uczynił. Na Zakonne Domy niemniey szczodrobliwy, osobliwie na OO Bernardynow, gdy w Wschowie kościoł ich y klasztor od sześciudziesiąt lat, od heretykow opanowany, zniszczony, windykował, y znacznym nakładem restaurowawszy, temiż Zakonnikami osadził. Przy Zerkowskim kościele, kurs Panny Maryi fundował: y Bractwu S. Anny pewną coroczną pensyą naznaczył. Tak wielkiey był siły, że wiatraki, porwawszy ze wszystkim impetem rozpędzone skrzydło, całe utrzymywał, podkowy żelazne kruszył. Wszakże potym przez połszosta lata, rożnemi chorobami od Boga nawiedzony, ogniem y innemi przygodami dotkniony, z sił zpadszy, wspaniałym tylko sercem, wszystko mile przyimował, aż też w roku 1652 poszedł po cierpliwości swoiey zapłatę. Corka iego Starościna Pobiedziska, syn Marcin Starosta Wschowski, w samey porze, gdy iuż był rękę na Tureckich karkach zaprawił, świat y nadzieie o sobie prędką śmiercią pomięszał. Drugi Kazimierz Władysław Kasztelanem był Kaliskim, z tym tytułem Kommissarzem naznaczony do granic z Seymu 1670, *Constit: fol: 26,* na ktorym krześle y życie swoie zkończył, lubom ci ia w pierwszym tomie omylnie napisał, że się na Poznańską Kasztelanią przeniost. Złączył się był dożywotnie pierwszym związkiem z Zofią Ossowską, drugim z Bukowiecką, corka iego Anna była za Damianem Garczyńskim Chorążym Poznańskim. Synow zaś pięciu, Pierwszy Maciey z Ossowskii urodzony, naprzod Kasztelan, daley Woiewoda Kaliski, potym Woiewoda Inowrocławski y Generał Wielkopolski, nakoniec umarł Woiewodą Poznańskim w roku 1728, Ludowiká z Otoka Zaleska herbu Dołęga, Podkomorzanka Łęczycka, tylko mu corkę powiła, Ka-

tarzynę, wydana za Sapiehę Jerzego Starostę Wilkowskiego. Drugi Jędrzey Alexander z teyże urodzony, Kasztelan Kaliski, a daley y Poznański, potym Woiewoda Kaliski, aż też y Poznański, Marszałkował w Trybunale Koronnym 1709, ustąpił bratu Macieiowi krzesła Poznańskiego w roku 1716. Żona iego Franciszka Czarnkowska Staroscianka Osiecka, z ktorey syn Jan Woiewoda Inowrocławski y Generał Wielkopolski, Marszałek Trybunału Koronnego, na ktorey funkcyi umarł 1728, zostawiwszy z Broniszowny Kasztelanki Kaliskiey syna, ale ten dzieciną umarł; y corki, Annę Szołdrską, Starościną Łęczycką y Rogozińską. Drugą Działyńską Staróściną Nakielską. Trzeci Stefan w Węgrzech y podczas Wiedeńskiey woiownik przeciwko Turkom. Czwarty Jan. Piąty Władysław z Bukowieckii urodzony, Kasztelan Poznański, wziął Woiewodztwo Poznańskie po Macieiu bracie, z ktorego wszedł do grobu w roku 1237; iest iego *Orasya w druku in fol: 1688, Fortitudo Martis à conjunctione armorum Palladis proveniens.* z Gaiewskii, corki Franciszka Kasztelana Rogozińskiego, synowie iego dway, Maciey y Jędrzey Starosta Odolanowski, obádway pomarli, same tylko zostały corki. N. Radomicka była za Alexandrem Zaleskim Kasztelanem Nakielskim.

RADOMINSKI *herbu Prus 2do* w Dobrzyńskiey Ziemi. Mikołay z Radomina, Łowczy Dobrzyński w roku 1415, *na liście Krola Jagełła danym Miastu Lubelskiemu.* Bartłomiey Pisarz Bobrownicki za czasow *Paprockiego*, według ktorego, iedneyże są dzielnicy z Zglinnickiemi. N. Radomińska była za Kitnowskim.

RADOMSKI *herbu Brodzic* w Ziemi Warszawskiey. N. Radomska, była za Prokopem Łuszczewskim.

RADOMSKI *herbu Pobog* w Krakowskim Woiewodztwie. Z tych był Jan Radomski za czasow Paprockiego.

Radoniski herb.

PAproc: w Gniazdzie fol: 1193. O herb: fol: 680. Okol: tom: 2 fol: 575. Kleynoty fol: 102, tak ich herb opisuią. Tarcza na ukos dwiema liniami prze-

dzielona, od prawego boku z dołu, w gorę na lewy bok teyże tarczy, linie obiedwie ſzeroko od ſiebie odległe, iednakową wſzędzie miarą, roża iedna nad temi liniami, druga pod niemi. Koloru tarczy, linii, roży, ani hełmu, dopieroż początku tego herbu, nikt nie opiſał. Radoniſcy *według Paprockiego* nim ſię zaſzczycaią, ktorych *Okolſki* Rádomſkiemi zowie. Z tych był Mateuſz Radoniſki Staroſta Filipowſki.

**RADOMSKI herbu Prus 3tio*, ale z tą rożnicą, że na wierzchu podkowy barkiem do gory poſtawioney, kładą połtora krzyża: Są zaś Familianci tego imienia w Brzeſkim Litewſkim, Woiewodztwie. Paprocki y Okolſki o nich nie piſáł.

**RADOMYSKI* piſzą ſię z Radomyśla, iakom widział na nadgrobku w Krakowie w kościele S. Franciſzka. N. Radomyſki, miał za ſobą Maryannę Skubecka, drugi Jaſtkowſką.

RADONSKI herbu Jaſienczyk w Ziemi Warſzawſkiey. Okolſki ich piſze Radowſki.

RADONSKI herbu Łada w Ziemi Warſzawſkiey. Jędrzey z Radonia Radońſki, Kaſztelan Zarnowſki 1674. Adam Staroſta Inowłodzki Marſzałek Trybunału Koronnego 1703, miał za ſobą Maryannę Tuczynſką Kaſztelankę Gnieźnieńſką. Sa y w Grodzieńſkim Powiecie. N. Jacka Koſzutſkiego małżonka.

**RADONSKI herbu Radwan* w Mazowieckim Woiewodztwie. Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

RADOSTOWSKI herbu Łabedź w Sendomirſkim Woiewodztwie.

RADOSZEWSKI herbu Niezgoda w Pruſiech. Marcin Radoſzewſki, za czaſow *Paprockiego* mąż chwalebny. N. miał za ſobą Ewę Działyńſką Kaſztelankę Brzeſką Kuiawſką. Są y w Xięſtwie Litewſkim Radoſzewſcy, z ktorych ieden oſiadł w Nowogrodzkim Woiewodztwie.

RADOSZEWSKI herbu Okſza w Woiewodztwie Sieradzkim. Dawna y można w Czechach kiedyś kwitneła familia Werſzowcow: bo iako *Paprocki dowodzi z kroniki Czeſkiey*, ieſzcze za Mnata Xiążęcia Czeſkiego, koło roku Pańſkiego 800. Zył potym Geſko ſyn Tiſty w roku 1103, ktory Swatopełka Xiążę Czeſkie, zprzyſięgłego z Ceſarzem Henrykiem na zgubę Polſki, zabił, za co, przyiachawſzy do Boleſtawa Krywouſtego Monarchy Polſkiego, hoynie był udarowany, wziął albowiem dobra Siemikowice, Radoſzewice, Lipnik, Broſzęcin, Bogumiłowice, Strożą, Zielęcin, Dylow, Wrocice, y wiele innych, od ktorych ſukceſſorowie iego rożnych imion nabyli, iako Imbram, ktory ſię piſał z Siemikowic, ten iako liſty rozdzielne świadczą, w roku 1441 miał dwoch ſynow, Stogniewa y Boguſtawa: z ktorych Stogniewowi działem doſtały ſię dobra Siemikowice z przyległosciami, Boguſtawowi Radoſzewice, tego ſyn Mikulaſz Bokſza, w Węgrzech żołd woienny prowadząc, we dwudzieſtu potrzebach z Pogany, tak ſię dobrze zaſłużył Krolowi Ludwikowi, że od niego miał znaczne opatrzenie na kilku zamkach, oſobliwie trzymał od niego Kamieniec y Terebeſz, wſzakże po śmierci tego Krola, zpuściwſzy te zamki, wrocił ſię do Polſki, gdzie w lat wieku ſwego 95 umarł w roku *1574*, złączył ſię był dożywotnie z Konopnicką Starościanka Wielunſką: ſynow iego trzech zoſtało, Marcin, Jerzy y Jędrzey: *to Paproc:* Z tych Jerzy Boxa Radoſzewſki był Podkomorzym Wieluńſkim, poſeł z Woiewodztwa Sieradzkiego na ziazd Wiślicki, *Conſtit: 1587 fol: 439*, y na Seym koronacyi Krola Zygmunta III, *Conſtit: fol: 442, y 1613 fol: 24*, z Mogilnicką herbu Korczak zoſtawił potomſtwo. Marek naprzod Podkomorzy Wieluńſki, poſeł na Seym 1616, y deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 41*. y 1620 deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 19, y 1627, y 1629* Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 16*, potym Kasztelan Wieluńſki, z tym tytu-

tytułem podpiſał elekcyą Władyſtawa IV 1633, *Conſtit: fol: 8*, miał za ſobą Annę Biſkupſką Podkomorzankę Łęczycką. Paweł Bokſza Societatis JESU pierwſzy Prowincyał Prowincyi Litewſkiey 1608. N. Jędrzeia Lipſkiego żona. N. Lipſkiego Woiewodzica Rawſkiego. Albrycht Radoſzewſki, ktoremu, Konſtytucya Seymowa 1621 na expedycyą generalną przeciwko Turkom, chorągiew noſić kazała w Ziemi Wieluńſkiey, na mieyſcu zgrzybiałego w lata Chorążego Wieluńſkiego, *Conſtit: fol: 3*. Boguſtaw naprzod Biſkup Kiiowſki, Opat Swiętokrzyſki 1632, Collegio naſzemu Fauſtowſkiemu w ſwoiey dyecezyi przyczynił fundácyi, wieś dla niego przykupiwſzy, Konotop nazwaną, z Kiiowſkiego przenieſiony na Łuckie, wiachał na nie 1634, na ktorym ſiedząc do roku 1638, wſzedł do grobu puchlina umorzony. Był Biſkup pobożny, karności w duchowieńſtwie przeſtrzegaiący, na Zydow przyoſtrzeyſzy. Jędrzey z Siemichowic Radoſzewſki, Kaſztelan Wieluńſki w roku 1661 z Seymu Kommiſſarzem zapiſany do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 25*, y do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 40*, wſpominaią go ieſzcze Konſtytucye *1676 fol: 54*, miał za ſobą Jadwigę Grodziecką Kaſztelankę Miedzyrzecką. Jan Stolnik Wieluńſki 1667 Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 21*. Marek Cześnik Goſtyńſki 1661, *Conſtit: fol: 25*. Stefan Kanonik Gnieznieńſki, Staniſtaw y Alexander 1674. N. miał za ſobą Zofią, Władyſtawa Zapolſkiego Stolnika Brzeſkiego Kuiawſkiego corkę. Jedrzey, inſzy od tamtego, Chorąży Wieluńſki, żonie ſwoiey Barbarze Popławſkiı, nadgrobek wyſtawił u Franciſzkanow w roku 1668, z herbem Leliwa, raczey Drzewica, Staniſtaw 1657, *Acta, Caſtr: Vielun:* N. Jana Kwiatkowſkiego małżonka. N. miał za ſobą Włodkownę. Walentyn Kanonik Kiiowſki, y Sendomirſki: Proboſzcz Kollegiaty Klimuntowſkiey temi czaſy. N. miał za ſobą Jadwigę Morawſką. Jędrzey w Zakonie naſzym umarł w Rawie.

Radoſsynski herb.

Ffffffff Powin-

POwinna bydz na tarczy taka figura, iaka ſię tu kładzie, a na hełmie trzy piora ſtruſie. *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał, tylko *Koiałowicz in Mſ.* gdzie powiada, że ten herb z Wołynia od Radoſzyńſkich do Xięſtwa Litewſkiego przenieſiony, iakoż *w Metryce Wołyńſkiey* w roku 1528, czytałem Siemiona y Romana Radoſzyńſkich, Ziemianow Wołyńſkich, wſpomina ich także *Konſtytucya 1581.* Jerzy Sędzia Ziemſki, a potym Podkomorzy Kowieńſki, ſyn iego także Jerzy, Podſtoli Lidzki, ktorego dwoch ſynow zoſtało, Mikołay Podſtoli Lidzki, y Jakub, ktory pod Choragwią Uſarſką Hetmana Litewſkiego w roku 1655 poległ pod Wierzchowinami: corka zaś poſzła za Daniela Sczukę Rotmiſtrza.

RADOWICKI *herbu Grzymała* w Chełmińſkim Woiewodztwie. Jerzy Radowicki w powiecie Wołkowiſkim 1674. N. Adama Konopackiego małżonka. N. miał za ſobą Kruſzyńſką Kaſztelankę Gdańſką.

*RADUNSKI *herbu Abdank* w Grodzieńſkim powiecie *Paprocki y Okolſki* o nich nie piſał, tylko *Koiał: in Mſ.*

Radwan herb.

POwinna bydź Chorągiew żołta, iak ich zwyczaynie w kościołach zażywaią, o trzech połach, u każdey z niey u dołu frandzle, na wierzchu iey krzyż, w hełmie trzy piora ſtruſie. Tak go opiſuią, *Paproc: o herb: fol: 273, Okol: tom: 2 fol: 560.* Nadany za Krola Bolesława Smiałego w okazyi z Ruſią; Rotmiſtrz albowiem Radwan nazwiſkiem, wyſłany z częścią woyſka na podiazd, trefunkiem napadł na oboz nieprzyiacielſki, w tak ciaſnym razie, że im ani uchronić ſię od potyczki z Ruſią, ani z niemi potykać, ile w małey kwocie, z daleko licznieyſzym woyſkiem, niebyło ſpoſobu. Przecięż wſzyſcy na to ſię zgodzili, żeby raczey trupem paść na placu, aniżeli potuchę ucieczką ſwoią nieprzyiacielowi uczynić. Wielkim tedy ſercem ſkoczyli do Ruſi, y pewnie że ryceſko ich gromili, ale ci widząc małą garſztkę ich, śmiałości nabywſzy, nietylko

nietylko chorągiew im odebrali, ale y ich rozproſzyli. Rotmiſtrz Radwan, chcąc ſwoich znowu do poparcia potyczki przywieść, ſkoczył do bliſkiego kościoła, gdzie wziąwſzy chorągiewkę kościelną, y zebrawſzy ſwoich, mężnie na nieprzyiaciela natarł. Ruś rozumieiąc że nowe iakie woyſko z nowym poſiłkiem przypadło, uchodzić y pierzchać poczęła, przy Radwanie wygrana ſtanęła, za co, też ſamę choragiew kościelną, za herb otrzymał, krom innych danin: Wſzakże *Paprocki* ieſzcze za panowania Bolesława Habrego w roku 1021, Radwana Kanclerzem Koronnym piſze, co miał wziąć z dawnych przywileiow Koronnych, z czego wnoſzę, że albo ten herb dawnieyſzy od Bolesława Smiałego czaſow, a dopieroż od Bolesława Krywouſta, ktoremu niektorzy autorowie przypiſuią, że go on nadał wſpomnionemu Radwanowi; albo Radwanowie przed Bolesławem Smiałym, inſzym ſię herbem pieczętowali: iakoż tego Radwana, ktorego *Paprocki* kładzie Biſkupem Poznańſkim w roku 1138, *Długoſz in Vitis Epiſcop: Poſnan:* nie do herbu Radwan, ale do herbu Srzeniawa pociąga, gdzie y ia o nim mowić będę.

Przodkowie Domu tego.

Pakoſław Kaſztelan Krakowſki w roku 1222. W tymże czaſie Arnold był Woiewodą Mazowieckim. Drugi Arnold Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim 1228. Pakoſław Woiewodą Sendomirſkim w roku 1241. Przedpełko Woiewodą Poznańſkim w roku 1277. Arkentoldus Woiewodą Kaliſkim 1280. Przecław Kaſztelanem Kaliſkim 1280. Zdziſław Kaſztelanem Brzeſkim Kuiawſkim w roku 1300. Przedpełko Kaſztelanem Poznańſkim 1320. Bartłomiey z Więcborga Woiewodą Poznańſkim w roku 1387. O tych wſzyſtkich mowiło ſię w pierwſzym tomie, o każdym na ſwym mieyſcu. *Długoſz* piſząc o Jadzwingach, wſpomina Radwana, ktory razem ſiedmiu Wodzow Jadzwingow, y z Panem ich, poimał, y do Konrada Xiązecia Mazowieckiego przyprowadził. *Paprocki* z liſtow Klaſztornych o drugim Radwanie Kanclerzu Koronnym piſze, że kwitnął 1153. Zowią ten herb inaczey Wierzbowa, z iakiey okazyi, niemogłem ſię nigdzie doczytać. Marcin Czcik Proboſzcz Miechowſki w roku 1371 herbu Radwan, *Nakiel: fol: 293.*

Herbowni.

Babſki
Bieniewſki
Brandyſs
Branecki
Chlewinſki
Chluſki
Cikowſki
Czapla
Dabrowſki
Dembſki
Dobroſielſki
Doſtoiewſki
Fiedziuſzko
Fryſtacki
Glinſki
Głuchowſki
Gorſki
Hluſzanin
Jakacki
Janowicz
Jarzebinſki
Jaſkłowſki
Jeziorkowſki
Judycki
Karski
Kiſſowski
Kobałowski
Komar
Kowalewski
Krotki
Krukowski
Krzyczewski
Lachowicz
Leſzczyński
Łodziński
Lubawski
Łukawski
Magnuſzewski
Miemczewski
Mioduski
Nabut
Nadarzyńtki
Nicki
Okecki
Okuſzko
Oleſzyński
Oſinski
Oświecim
Oziebłowski
Paſzkiewicz
Pełka
Peperzyński
Pietruſzewski
Piwko
Pokoſzewski
Prokowski
Proniewicz Załamay
Przygodzki
Przypkowski
Radwan

Rad-

Radwański
Rakowski
Rpiński
Rybieński
Sczyt
Siemionowicz
Skarzewski
Sławkowski
Służewski
Sołokay
Staniſławski
Suchożerpski
Swiſsewski
Tumalewski
Uchański
Wierzbicki
Wilam
Wołodkiewicz
Woykunowski
Zebocki
Zebrzydowski.

Nie wſzyſcy iednak tu położeni, iednym kſztałtem herbu Radwan zażywaią, a naprzod Doſtoiewſcy, nad chorągwią krzyża nie kładą, ale miaſto niego pierzcien, a w hełmie rękę zbroyna z mieczem, zanieſioną w prawa, ręka aż po ramię. Hluſzaninowie w Xięſtwie Litewſkim, w hełmie tylko tę odmianę maią, że pięć pior ſtruſich kładą, ktore kopia maiąca na ſobie pierzcień, od prawego boku tarczy niby przeſzyła.

U Judyckich ſrzedniey poły, ani krzyża niemaſz u chorągwi, ale miaſto nich ſtrzałę przez ſrzodek chorągwi, do gory żelezcem proſto wyrychtowaną noſzą, a w hełmie Slepowron z pierzcieniem w pyſku ſtoi na ſtrzale, y on y ſtrzała żelezcem w prawą tarczy obrocona. Kohałowſcy miaſto krzyża na chorągwi, kładą grot z proporcem, y tym ſię tylko rożnią. Krukowſcy, nad chorągwią y krzyżem, poſtawili Slepowrona z pierzcieniem w pyſku, w prawą tarczy patrzącego. Krzyczewſcy tęż ſtrzałę, co Judyccy do gory żelezcem położyli, to oni na doł, y tąż ſymmetryą, hełm iednak ieſt poſpolity iak w herbie Radwan, to ieſt trzy piora ſtruſie. Paſkiewiczowie, y Sołokaiowie, chorągiew zwyczayną zoſtawili, ale miaſto krzyża na niey, poł ſtrzały tylko od żelezca, proſto do gory żelezcem założyli Siemionowiczowie, miaſto ſrzedniey poły u chorągwi, gwiazdę, pięcgraniaſtą kładą. Tuż należą Kmitowie, ktorzy dwie chorągiewki kościelne, bez krzyżow iednak, iednę nad drugą, w herbie maią, a w hełmie pawi ogon, na ktorym gwiazda. Swilzewſcy zaś na Wołyniu, *według Mſ X. Ruski*, też ſame dwie chorągiewki do gory wywrocone noſzą.

O Chlewińſkich piſałem w pierwſzym tomie, ałem herbu ich niewiedział. Są w Woiewodztwie Witebſkim y Mińſkim. Jakub Chlewińſki, ktorego ſynowie: Jan, Marcin, Mikołay y Krzyſztof. Krzyſztof *in Societate JESU* zacny kapłan, umarł Profeſſorem będąc Filozofii w Akademii Wileńſkiey, Piotr y Łukaſz bracia Jakuba. N. Chlewińſki Piſarz Ziemſki Rzeczycki.

O Cikowſkich herbu Radwan tu przydaię. Staniſław Podkomorzy Krakowſki, był poſłem do Krola Angielſkiego w roku 1604, zoſtawił z Działyńſką potomſtwo, ſyna iednego Staniſława, y corkę Annę, czy Zofią, Krzyſztofa Oſſolińſkiego Woiewody Sendomirſkiego małżonkę. Staniſław Podkomorzy Krakowſki miał za ſobą Błońſką, atoli z nią żył *ſterilis*. Jędrzey Cikowſki Staroſta Ucieńſki wziął w dożywotnią przyiaźń Ościkową, Woiewodziną Mściſławſką, z ktorey ſyn młodo umarł, to *Baranow:* to ieſt wdowę po Jerzym Ościku Woiewodzie Mściſławſkim, była zaś rodem z Morawy, Magdalena z Łomnice, parentelatka w tych tam kraiach.

RADWAN herbu Radwan w Krakowſkim Woiewodztwie, długo tym imieniem załſzczycali ſię, iako piſze *Paprocki*, że za iego czaſow był Jan Radwan, mąż w ſprawach Rzeczypoſpolitey biegły: *a Baranowſki* twierdzi, że tamże w Krakowſkim, ſą we wſi Radwanowicach, Radwańſcy herbu Radwan, ktorzy rożne przydomki maią, iako Baranowie, Knochowie, Gołębiowie, Midoniowie. N. miał za ſobą Kamocka.

**RADWANKOWSKI.* Staniſław Radwankowſki, Ornetę, miaſto Biſkupa Warmińſkiego, Krzyżakom poddał 1520. *Bielſki fol: 549.*

RADI-

**RADYŁOWSKI.* Jakub Radyłowſki, Władyka Przemyſki w roku 1549. Antoni Władyka Przemyſki 1578: pierwſzy z nich, był na Concilium Trydentſkim, za Unią gorliwy Paſterz.

RADZANOWSKI herbu Abdank w powiecie Wiślickim, w Woiewodztwie Sendomirſkim. Staniſław Radzanowſki w Zakonie naſzym umarł we Lwowie 1668.

RADZANOWSKI herbu Prawdzic w Płockim Woiewodztwie. Paweł z Radzanowa Chorąży Płocki w roku 1277, *Statut Maſov. fol: 67.* tenże czy inny Paweł Chorąży Płocki, w roku 1408, podpiſał przywiley Siemowita Xiążęcia Mazowieckiego, dany Jaſtrzębczykom, *u Paproc: o herb: fol:* 127. Paweł Woiewoda Bełzki w roku 1436, iako ſię dowodziło w pierwſzym tomie. N, Kaſztelan Sierpſki, miał za ſobą corkę Jana Koſtki Kaſztelana Zakrocimſkiego, a ſioſtrę S. Staniſława Koſtki; tenże czy inſzy Kaſztelan, miał za ſobą Annę Kráſińſką Sędziankę Ziemſką Ciechanowſką. Marcin, naprzod Chorąży, potym Podkomorzy Płocki, *według Paprockiego Łukaſsa, Łaſki Cudowne fol: 59*, oſtatni z Domu tego wſzedł do grobu, pochowany w Skąpym u OO Bernardynow, żona iego była Anna Izbińſka, ale *ſterilis*: w roku 1630, do Matki Boſkiey Sierpſkiey dał był wotywę ſrebrną.

RADZIĄTKOWSKI. Zofia Radziątkowſka Jana Kowalſkiego herbu Wieruſz małżonka.

RADZEWSKI herbu Łodzia w Wielkieypolſzcze. Barbara, Adama Koſzutſkiego małżonka. Franciſzek z Bnina Radzewſki, Podkomorzy Poznańſki temi czaſy, y wymowy wielkiey y ludzkości nieporownaney, y rozſądku głębokiego Pan: czego dał dowody, to na Kommiſſiach rożnych, na ktore go Oyczyzna narażała, ołobliwie iednak, gdy rozerwaną domowemi rozruchami Oyczyznę w roku 1717, do pożądanego pokoiu, iako ieden z Kommiſſarzow, przyprowadził, to na rożnych Seymach. Złączył ſię był dożywotnie z Wiktoryą Bułakowſką Podczaſzanka Poznanſką, a gdy mu ta bezpotomnie umarła, z Czarnkowſką Starościanką Oſiecką. Sioſtra iego była za Michałem Dobrzyckim, oboie zrodzeni z Oyca Jana, z Matki Maryanny Pogorzelſkii, Marſzałkował ten Franciſzek Izbie Poſelſkiey na elekcyi 1733.

RADZEWSKI herbu Swierczek w Poznańſkim Woiewodztwie, czyli raczey Radziewſki, z ktorych Piotr w Kowieńſkim powiecie 1632.

RADZICKI herbu Nałecz na Krainie. Z tych było dwoch w Zakonie naſzym, Jan y Staniſław, ſynowiec Jana, rządził Collegium Piotrkowſkim, pierwſzy umarł w Kaliſzu 1700. Są y w Zakrocimſkiey Ziemi Radziccy, czy do tego herbu należą, zgadnąć nie mogę. Marcin Piſarz Ziemſki Zakrocimſki, miał za ſobą Zofią Grabionczankę Stolnikownę Czerſką, z ktorey corka Konſtancya, była za Rudzińſkim, Cześnikiem Łukowſkim, y ſyn Staniſław Podſtoli Zakrocimſki, ten z Anny Jaſienſkii, zpłodził Antoniego, Sędziego Zakrocimſkiego, ma za ſobą Zabicką Kunegundę, y z niey potomſtwo; poſłował na konwokacyą 1733. N. miał za ſobą Dorotę Kucharſką. N. Rutę Ogińſką Podkomorzankę Trocką.

RADZIC herb. O nim ſię mowiło pod Kmicicami, tu tylko przydaię, co *Starowolſki twierdzi in Vitis Epiſcop: Cracow:* że Gompo Włoch, Biſkup Krakowſki, tym ſię herbem pieczętował, wzięty był na tę ſtolicę w roku 1023, umarł 1032.

RADZIEIOWSKI herbu Junoſza. Dom ſtarodawny w Polſzcze, y w ludzi wielkich rozrodzony. Naydawnieyſzego iednak z nich czytam, Jana z Radzieiowa

Gggggggg Zakonu

Zakonu Kaznodzieyſkiego, S. Teologii Doktora, ktory Prowincyi y Zakonowi ſwemu dobrze zaſłużony, na Biſkupſtwo Teodozyeńſkie, y Suffraganią Gnieźnieńſką, był wynieſiony w roku 1505. *Frydrycho: in S. Hyacin:* N. miał za ſobą Małgorzatę Kryſką, Woiewodzankę Płocką. N. Macieiowſką Woiewodzankę Lubelſką. Jędrzey Kaſztelan Sochaczewſki, Staroſta Rawſki 1511, na przywileiu Collegiaty Łowickiey, a w drugim roku, iuż Woiewoda Płocki, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Mikołay Woiewoda Brzeſki Kuiawſki w roku 1544. Kwitnął potym Mikołay Kaſztelan Goſtyńſki, 1562 na przywileiu Miaſta Krakowſkiego, ktory miał za ſobą Działyńſką, Woiewodzankę Pomorſką. Staniſław, naprzod Kaſztelan 1618, potym Woiewoda Rawſki 1627, na koniec Woiewoda Łęczycki 1633. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał. Pierwſzy raz z Katarzyną, Marka Sobieſkiego Woiewody Lubelſkiego corką, a ciotką rodzoną Krola Jana III, drugi raz z Kryſtyną, Piotra Sapieby Staroſty Uświatſkiego corką, z Weiherowny zpłodzoną. Sioſtra tego Woiewody Łęczyckiego, była za Krzyſztofem Bąkowſkim, Podkomorzym Pomorſkim *Mſ: de Famil: Pruſſ:* corka Eulalia Eleonora, za Pawłem Niſzczyckim Kaſztelanem Sierpſkim. Synow zaś iego z Sobieſkii było dwoch, ſtarſzy Mikolay Kaſztelan Łęczycki, ten z Agnieſzki Plichcianki, Walentego Kaſztelana Rawſkiego corki, żadnego nie zoſtawił potomka. Drugi Hieronim Staroſta Łomżyńſki, z tym tytułem Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey w roku *1645*, a w roku 1651 wziął pieczęć mnieyſzą koronną, wſzakże nieſłuſzną potwarzą przed Krolem Jánem Kazimierzem udany, do tego przyſzedł, ze czci y honoru odſądzony, za granice uchodzić muſiał. Z tamtąd wyſłał do Polſki niewinności ſwoiey manifeſt, ktorym to ſobie wyrobił, że w roku 1662, za interpozycyą Maryi Ludowiki Krolowy Polſkiey, Krola przeproſiwſzy, y przez Konſtytucyą Seymową dekret na ſiebie ſkwapliwie ferowany, zkaſſowawſzy, mogł prywatne w Oyczyznie życie prowadzić: Więc że w roku 1666, nowa boiazń, nowey od Porty Tureckiey, po znieſieniu pod Brahiłowem woyſka naſzego od Tatarow, woyny zaſzła, Krol Kazimierz Hieronima do Konſtantynopola extraordynaryinym poſłem, wyſłać umyślił, honorem go Woiewodztwa Inflantſkiego uczciwſzy; z chęcią ſię na tę przyſługę Panu ofiarował Hieronim, iakoż pracuiącego w tym poſelſtwie śmierć zaſtała. Przybrał był ſobie w dożywotnią przyiazń, naprzod Eufrozynę Eulalią Hrabiankę Tarnowſką, corkę Jana Gratuſa Kaſztelana Zarnowſkiego, ktora była owdowiała po Konſtantym Xiążęciu Wiſniowieckim, Staroście Kamionackim, po niey Elżbietę Słuſzczankę Woiewodzankę Trocką, wdowę po Adamie Kazanowſkim, Marſzałku Nadwornym Koronnym, zoſtała po nim corka iedna, niewiem czy nie Cecylia, Jana Tarnowſkiego herbu Rolicz, Staroſty Woynickiego, małżonka, druga Anna, była za Woyciechem Prażmowſkim, Chorążym Nadwornym Koronnym, Staroſtą Łomżyńſkim; y ſynow dwoch z Tarnowſkii; z tych młodſzy Jan Szczeſny Kaſztelan Wieluńſki, Staroſta Boleſławſki, zabity w poiedynku, Joanna Brzoſtowſka Woiewodzanka Trocka, corkę mu tylko powiła Urſzulę Kryſtynę, ktora wydana za Mikołaia Siemianowſkiego Kaſztelana Wieluńſkiego; podobno miał y drugą Annę Wodyńſką, Kaſztelankę Podlaſką, y z niey potomſtwo, iako mowi paneg: *Triarius.*

Michał Stefan, ſtarſzy ſyn Hieronima, naprzod Gnieźnienſki y Warſzawſki Kanonik, Proboſzcz S. Michała na Zamku Krakowſkim, a w roku 1681, za promocyą Jana III Krola Polſkiego, we krwi ſobie bliſkiego, Biſkup Warmiń-

Warmińſki y Podkanclerzy Koronny, rzadził tą Dyecezyą z pochwałą wſzyſtkich: bo naprzod, ſtary zwyczay adminiſtracyi Sakramentow, z kościołem ſię Rzymſkim niezgadzaiący, znioſſzy, Agendę, według opiſania od Pawła V Papieża, na całą Dyecezyą wydrukować kazawſzy, wprowadził zwyczayne ceremonie w kościele katolickim, w tym punkcie, Elbląg y Krolewiec wizytował, Swięto S. Kazimierza Krolewica Polſkiego, aby uroczyście obchodzono, poſtanowił, Kaplicę w zamku Heilberſkim, y kościoł w Frauburgu, przyozdobił. Wynioſła go potym taż łaſka krolewſka wyżey: bo między Kardynałow, *cum titulo S. Praxedu*, policzony, w roku 1687, aż też y na Prymacyalną w Polſzcze godność y Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, na ktorym ſiedząc, po śmierci Jana III Interrex w Polſzcze, gdy Xiążęcia de Conte na tron Polſki ogłoſił, a druga partya Auguſta Fryderyka Xiążęcia Saſkiego, wprędce do Krakowa ſprowadziła, nie on, ale Staniſław Dąbſki, Biſkup na tenczas Kuiawſki, zwyczayne przy koronacyi ceremonie odprawił. W roku potym 1707 we Gdańſku, śmiertelne to życie zakonczył, oſtatni z Domu Radzieiowſkich Junoſzow potomek, w Warſzawie u OO Miſſyonarzow pochowany, ktorych za żywota ſwego do Łowicza ſprowadził y ufundował. Był Pan tak w ſzczęściu iako y w nieſzczęściu umyſłu zawſze wſpaniałego, w ſtylu gładki, czego dowodem ieſzcze ſą liſty iego u Załuſkiego na rożnych mieyſcach, y mowy na elekcyi miane.

*RADZIEIOWSKI *herbu Rawicz* O tych namienia *Nieſſporkowicz w Xiażce Tryumf:* bo Paprocki y Okolſki o nich nie wiedzieli. Ignacy Remigian Radzieiowſki Podczaſzyc Bracławſki 1688 wydał wierſzem Polſkim, panegiryk na wiazd Lubomirſkiego Jerzego Staroſty Sądeckiego. Jan Karol Pułkownik Krolewſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki *1733*. y potomſtwo iego z Siemińſki, ſioſtry Kaſztelana Lwowſkiego.

RADZIEIOWSKI herbu Biberſtein, Okolſki Kazimirſkiego Biberſzteina Rádzieiowſkim zowie.

*RADZISZEWSKI w Podlaſkim y Mazowieckim Woiewodztwach. Jędrzey Radziſzewſki, żonie ſwoiey Maryi, de Cardoná Franciſzka Segorbieńſkiego Xiążęcia corce, zmarłey w roku 1614, nadgrobek w Rzymie u S. Staniſława wyſtawił, *Starowol: in Monum, fol: 814*. Maciey Podſtarości Mielnicki z Seymu 1628 Poborca. N. Kaſztelan Liwſki 1664. Piotr miał za ſobą Elżbietę Skotnicką Kaſztelankę Halicką, z ktorey corka Maryanna, była za Piotrem Bykowſkim Kaſztelanem Podlaſkim. Alexander Kaſztelan Podlaſki 1667. Staniſław w Ziemi Bielſkiey 1674. Przecława była corka Alexandra za Janem Suchodolſkim, y ſynow dwoch, Jan Stolnik Podlaſki, z Katarzyną Hubicką żył bezpotomnie. Drugi Stefan, ten naprzod z Anna Gałąſzczanką, (z ktorey był ſyn Jan) potym z Tereſſą Kraſnodębſką żył *ſterilis. Geneal. jurid:*

*RADZIKOWSKI *herbu Ogonczyk. Genealogia Ogończykow* tak o nich piſze: Jakub Radzikowſki, ſyn Mikołaia z Kutna, Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego, wziąwſzy w dziale Radziki, nazwał ſię Radzikowſkim, ſyn iego Mikołay Kaſztelan Dobrzyńſki 1505, *u Łaſkiego w ſtatucie, fol: 120, y na liście Alexandro Krola, danym Miaſtu Lwowſkiemu*, tego zaś byli dway ſynowie, Jędrzey Radzikowſki, Woiewoda Płocki, y Jan Staroſta Bydgoſki, ktorego corka Barbara, dziedziczka na Radzikach, wydana zá Pleckiego, ten także Plecki, miał tylko corkę iedynaczkę, dziedziczkę na Radzikach, ktora poſzedſzy za Walentego Kuczyńſkiego, Radziki w ten Dom wnioſła, poty ta *Genealogia;* atoli, naprzod Mikołay z Kutna, nie był Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim, ale Łęczyckim, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie: potym kładzie Jędrzeia Woiewodę Płockiego, ktoregom ia iednak, nie de Radziki, ale z Radzieio-

dzieiowic napisanego, czytał na przywileiach. Potym, Mikołay z Kutna kwitnął 1478. Jakub syn iego musiał żyć koło roku, 1490. Mikołay Kasztelan Dobrzyński 1505. Jędrzey Woiewoda Płocki 1512; zaczym przez lat trzydzieści y cztery, cztery generacye zkończyły się, co się nie zda do podobieństwa. *Paprocki* powiada, że Piotr z Radzikowa, pierwszym był authorem herbu Ogończyk, y zostawił dwoch synow, Piotra Ogona y Jędrzeia Powałę, a z tego wnieść trzeba, iak dawny Dom Radzikowskich y naypierwszy między Ogonczykami w Polszcze. Są ieszcze y temi czasy Radzikowscy w Wielkieypolszcze. N. miał za sobą Barbarę Koszutską. N. była za Alexandrem Psarskim Burgrabią Kaliskim.

RADZIMINSKI *herbu Brodzic*, ieszcze za Xiążąt Mazowieckich, sławna y w honory y w dzieła wielkie Familia. Maciey Radzimińskii, na dworze Xiążęcia Ziemowita przez wiele lat zasłużony, Marszałkiem był potym u niego w roku 1382. Drugi tegoż imienia, czy też tenże sam, Woiewoda Mazowiecki 1400. Jan Kasztelan Warszawski y Hetman Xięstwa Mazowieckiego. *Paproc:* Jan syn tegoż Jana, Rotmistrz zacny y fortunny, ktory z Mazosza znaczne roty sprowadzał Krolom Polskim, był na expedycyi Wołoskiey pod Bukowiną za Jana Albrychta. *Twardow: Pałac.* Bartłomiey z Miastkowa Cześnik Czerski, w roku *1525* podpisał z innemi dekret Xięstwa Mazowieckiego przeciwko heretykom, *u Łubiensk: in Vitis Episc: Płoc:* Adam Starosta Czechowski za czasow Zygmunta I. na liscie tegoż Krola, *in Ms. Petricov:* Ján na dworze Krola Zygmunta Augusta lat 17 przepędziwszy, wziął wysługi swoiey pamiątkę w Xięstwie Litewskim niektore dobra, od ktorego tamże Radzimińscy Frąckiewiczowie rozplenieni, o ktorych mowiło się pod Frąckiewiczami. Stanisław Radzimiński, dworzanin Krola Augusta, w roku 1569 poseł na Seym Lubelski, podpisał Unią Xięstwa Litewskiego z Koroną *Constit: fol:* 172, potym *według Paprockiego* Kasztelan Zakrocimski, Starosta Liwski y Kamieński 1583, tak wielkiey siły, że chłopu co duższemu, stanąwszy na iedney nodze, dopuszczał się o ziemię uderzyć, czego żaden nie mogł nad nim dokazać, w czym probował y cudzoziemcow. Zrzebca, ktorego kilka chłopow liną utrzymac nie mogło, doskoczywszy, ułapił za uszy, y dotrzymał, poki masztalerz na niego uzdy nie włożył, szedł potym zrzebiec pokornie, gdy go puszczono: bo mu była część głowy zpuchła, y uszy, od ściśnienia tęgiego. Pod czas interregnum, gdy Ławski Woiewoda Mazowiecki z tym się pożegnał światem, Ziemianie Woiewodztwa tego, obrali go sobie byli Woiewodą, wszakże gdy na elekcyi trzymał stronę Cesarską przeciwko Stefanowi, tak wżwawie, że lubo Szlachta Mazowiecka przyieła iuż była Batorego za Krola, z tym wszystkim on przy swoiey partyi dostawaiąc, na Koronacyą do Krakowa nie zaiachał, Krol Stefan tym postępkiem iego urażony, wziął mu Woiewodztwo, a Kryskiego Stanisława na nie wyniosł. Gdy się potym do Stefana nakłonił, Oyczyzna oddała mu w dyspozycyą, zebrane z Płockiego, Mazowieckiego, Rawskiego y Podlaskiego Woiewodztw, summy, *Constit: fol: 367,* tenże sam Stefan dał mu Kasztelanią Czerską, *Constit: 1587 fol: 437,* aż też Zygmunt III na krześle go Woiewodztwa Podlaskiego osadził 1590 *Constit: fol: 564 y 1591 fol: 616,* w legacyi wysłany do Moskwy, tam życiem swoim tę usługę Oyczyzny zapieczętował, lubo ciało do Polski przywiezione. Miał za sobą Teodorę, Romana Xiążęcia Sanguszka, Woiewody Bracławskiego y Hetmana Polnego Litewskiego, corkę, z ktorey zpłodził corkę Annę, Rafała Leszczyńskiego Woiewody Bełzkiego małżonkę, zmarłey w roku 1635, wypisał nadgrobek *Starowol:*

wol: in Monum: z synow iego Adryan, w Zakonie naszym Bogu życie swoie poświęcił: w ktorym na kaznodzieyskich ambonach, w Krakowie, w Lublinie, Poznaniu y Lwowie, gorliwie do ludzi kazał przez wiele lat, rządził także Collegia Lwowskie y Sendomirskie, gdzie go też śmierć zastała w roku 1615, miał na iego pogrzebie kazanie, Kasper Cichocki Kanonik Sendomirski, wydał Adryan do druku dysputacyą swoię, ktorą miał z Arryanami, pod tytułem: *Dysputacya Lubelska z Statoryuszem Ministrem Nowokrzczeńskim, in 4to w roku 1592, w Krakowie.* Woyciech Kasztelan Czerski 1601, *Constit: fol: 756,* a przedtym Kasztelan Zakrocimski 1596, zdami się że żona iego była Zofia Daniłowiczowna, Podskarbianka Wielka Koronna, ktora potym żyła z Pawłem Sapiehą, Podkanclerzym Litewskim a daley z Opalinskim Łukaszem, Marszałkiem Koronnym. Syn iego Jan Obożny Koronny, Liwski y Dybowski Starosta, ten w Moskiewskiey expedycyi y podczas Rokoszu, z pięknym się sercem stawił, śmierć go iednak młodo zabrała w roku 1621, wieku swego 37, ktoremu brat iego Adryan Starosta Liwski, nadgrobek w Warszawie u S. Jána wystawił, *Starowol: in Monum:* luboc y sam w krotce za bratem w drogę wieczności poszedł 1630, tamże pochowany *Idem.* Wspominaią Jana *Konstytucye Koronne 1609 fol: 903,* gdzie go Rzeczpospolita deputowała do rewizyi Xiąg Liwskich. Siostra obudwu tych braci Maryanna, Zakonnica trzecieyi reguły S. Franciszka w Warszawie 1626. *Morawski w Zyciu B. Gielnowiusza l. 3. c. 5.* N. Radzimińska była za Jozefem Klonowskim Woiewodą Brześciańskim.

RADZIMINSKI *herbu Lis.* Jedni z nich z Korony w Zmudzi osiedli, z tych był Jędrzey Alexander Podkomorzy Zmudzki, z Seymu 1647 Kommissarz do rozgraniczenia puszczy Krolewskiey, *Constit: fol: 20,* miał za sobą Annę Rudominiankę Kasztelankę Nowogrodzką. Marcin z Bielewiczowny, corki Piotra, miał synow trzech, Jan młodo we Włoszech umarł, Olbrycht Podkomorzy Zmudzki, Ciwon Szawdowski, Alexander Stolnik Zmudzki, synowie iego z Anny Alexandrowiczowny, Woyciech y Malcher. *Koiał: in Ms.* Drudzy kwitną w Ziemi Ciechanowskiey. Z tych Antoni Kasztelan Ciechanowski, miał za sobą Teressę Rudzińską Kasztelankę Czerską, z ktorey synowie, Jozef y Kazimierz, y corka Anna Szpilewska. Marcin, Adam y Jan 1674.

RADZIMINSKI *herbu Lubicz* w Ziemi Ciechanowskiey. O Radzimińskich herbu Lis, twierdzi *Paprocki,* że iuż ten Dom ustał, luboć że w Litwie kwitnie, *świadczy Koiał.* niewiem tedy, czy ci ktorychem tam położył w Ziemi Ciechanowskiey, czy nie tu należą. Matka naszego X. Tomasza Dunina była Radzimińska tego herbu. Wiktoryn Profess Miechowski, *wydał in fol Asciam, panegyryk* Woyciechowi *Korycińskiemu Proboszczowi Miechowskiemu 1652.* N. Podstoli Nurski, miał za sobą Katarzynę Mycielską, Podczaszankę Kaliską, drugi siostrę iey Maryannę, ale z nią *sterilis.* N. miał za sobą Annę Nolkowską herbu Łada, Sędziankę Ziemską Zakroczymską.

*RADZIMINSKI na Wołyniu. N. Radzimiński miał za sobą Czetwertyńską Xiężniczkę, corkę Gabryela. Mikołay Starosta Zieleźnicki, ma za sobą Piasecką. Piotr Miecznik Nowogrodzki, Deputat na Trybunał Koronny 1738.

RADZIMOWSKI *herbu Dołęga* w Woiewodztwie Płockim, w Ziemi Zawkrzeńskiey.

*RADZIMSKI *herbu Napiwon* w Wielkieypolszcze, tak w prawdzie herb swoy zowia, przecięż daleko go inszą symmetryą kształtuią, niżeli go *Długosz,* y nasi Pisarze, y ia sam z nich położyłem, to iest powinny bydz dwa wilki,

ieden nad drugim, pod gorą w prawą tarczy bieżące, takem go widział w Krakowie między herbami Jana Dąbſkiego, Dziekana Krakowſkiego, przed wielkim ołtarzem na pawimencie w katedrze, czwarty iego herb. Potym w Poznaniu w kościele S. Katarzyny. Takiż opiſuie *Petraſancta cap: 54 fol: 369*, tylko że wilki liſzkami zowie, y przydaie, że powinny bydź żołte, złotem niby nabiiane, z koroną na głowie, z obrączką na ſzyi, y tym ſię, według niego, ſzczycą Borkowie w Saxonii. Podobny temuż położył *Emmanuel Naxera Soc: JESU*, w dedykacyi, Tomu ſwego drugiego na Xięgi Jozuego, Ludwikowi Mendez de Haro Xiążęciu, Hrabi de Olivares, Magrabi del Carpio, Koniuſzemu naywyżſzemu Krolewſkiemu w roku 1652, to ieſt dwa wilki w prawą tarczy bieżące, tylko że każdy z nich Kozła w pyſku nieſie, zkąd od Wilkow *à lupis* Lopeziuſzow nazwiſko zwyczayne tey Familii: z tey zaś okazyi ten herb nabyty bydź mieni, że gdy Krol Aſturow, Kantabrow w Hiſzpanii chciał ſobie podbić, Lupus Zuria, o wolność narodu ſwego zaſtawuiąc ſię, woyſko przeciwko niemu zebrał: iuż tedy uſzykowane obadwa przeciwko ſobie gminy woyſk ſtaneły, y tylko natrzeć na ſiebie miały, w tym dway wilcy wypadli, z porwanemi kozłami w pyſku, przez ſrzodek między oba ſzeregi przeſzli, co obaczywſzy Kantabrowie, za dobry to ſobie znak wzieli, uderzyli na nieprzyiaciela y zwyciężyli, z tey okazyi, iakim kſztałtem ich widział, takim ich w herb ſwoy przyiął Zwycięzca Hetman. O Radzimſkich *Mſ. in Domo Profeſſ: Cracov:* tak piſze. Przodkowie ich, na Sląſku zdawna dziedziczyli, z ktorych koło roku 1300, Fryderyk albo Friczko Borek, był Generałem Wielkopolſkim, y kościoł S. Katarzyny w Poznaniu Zakonnicom S. Dominika wyſtawił, ale to fundacya Przemyſława Xcia Wielkopolſkiego, iako świadczy erekcya, chyba tedy dopomogł do kościoła fabryki. Gdy zaś wkrotce Sląſk od Władyſława Łokietka odpadł, a do Krola Czeſkiego Jana przywiązał ſię, także też Jan, pod pretextem iakiegoś prawa, Wſchowſką Ziemię z woyſkiem naiachał, chcąc ią ſobie podbić, Borek zebrawszy co mogł do boiu ludzi zdolnych, Czechow złamał, Wſchowſką Ziemię y Powiat Kościańſki, z rąk ich oſwobodził, co mu Krol odwdzięczaiąc, Miaſto Goſtyn z czterdzieſtą wioſkami, y Łoſzakowice w Ziemi Wſchowſkiey y z przyległościami, wiecznym mu prawem puścił y iego potomkom. Tegoż to Fryczka ſyn albo wnuk był, Maciey Borkowicz, Woiewoda Poznańſki, o ktorym mowiło ſię pod herbem Napiwon. Kwitnął potym Marcin Borek Goſtyńſki, dziedzic na Goſtyniu y Łoſzakowicach, ten z Suchorzewſkii, dziedziczki na Pleſzowie y Radzimiu, trzech ſynow zpłodził, Macieia, Staniſława y Marcina. Z tych Staniſławowi doſtały ſię działem dobra Łoſzakowice z 15 innemi wioſkami, ale corka, ktora tylko iedynaczkę zoſtawił, poſzedſzy za Opalińſkiego, Oyca Jędrzeia Márſzałka Wielkiego Koronnego, y Generała Wielkopolſkiego, te dobra w Dom Opalińſkich wnioſła. Marcinowi doſtał ſię działem Goſtyn z czternaſtą wſi (od ktorego zdami ſię idą Goſtynſcy Borkowie) Maciey nayſtarſzy, wziął działem część Pleſzowa, Raſzkowa, Potarzyce ze dwunaſta wſiami, a między niemi Radzimie, gdzie gdy ſobie rezydencyą był obrał, od nich nazwany Radzimſki, ſyn iego Piotr z Falczewſkii, ſioſtry rodzoney Jerzego Biſkupa Łuckiego, zoſtawił ſyna Woyciecha męża ry cerſkiego, tego z Doroty Mycielſkii, ſyn ieden Piotr, na Moſkiewſkich y Wołoſkich expedycyach wſławiony, fortuny iednak na przyſługę Oyczyzny dużo nadwerężył, w roku 1558 od Jana Kuklinowſkiego kupił był część w Zdunach; zoſtawił trzech ſynow, Jana, Woyciecha y Tomaſza.

Drugi

Drugi ſyn Staniſław, w Zakonie naſzym, ten, gdy w powołaniu ſwoim chwiać ſię począł, wyſłany z Xiędzem, ieſzcze młodym będąc, na Miſſyą do Sląſka, nocy pewney niemogąc uſnąć, widzi przed ſobą duchowną ołobę, wſzyſtkę obſypaną wrzodami, z ktorych, płomieniami ogień wybuchał, ta rzecze do niego: Przypatrz ſię prawi, na iakie męki na wieki zkazany od BOGA ieſtem, żem nierozumnie porzuciwſzy prawowierna wiarę, heretyckiemi uwikłał ſię błędami a nie ſpodzieway ſię, żeby cię co innego czekało, tylko takież w piekle ognie, ieżeli zakonne iarzmo zrucíſz z ſiebie: czym utwierdzony w ſwoiey wokacyi, żył potym naprzykład wſzyſtkim. Do Tranſilwanii wyſłany w roku 1586, w Klaudypolu, tam gdy ſię y naſi powietrzem zarazili, ſłużył wſzyſtkim z oſobliwą miłością, ſam rękami ciała ich grzebał: za ktorą uczynność, Rektor tego Collegium, Ferdinandus Capecius, ktory tąż plagą Boſką zſzedł tamże z tego świata, ſzczegulniey pokazawſzy ſię, Staniſławowi podziękował, oraz oznaymił, że ci wſzyſcy, ktorzy w tamtym Collegium w ten czas byli pomarli, iuż ſię do nieba doſtali, na dowod tego przydał, Krol prawi Stefan trzy dni dopiero iak umarł, co ſię wkrotce tak, iak mu powiedział, pokazało. Po śmierci Stefana, wiele ucierpiał od zaiadłych heretykow w Siedmiogrodzkiey Ziemi: zkąd pieſzo powrociwſzy do Oyczyzny, y Profeſſorſką katedrę Filozoficzna ſkończywſzy, rządził Collegia, Kamienieckie lat 10, wſzyſtkim tam miły, Lwowſkie, Kaliſkie y Lubelſkie, ná ktorym życie zkończył w roku 1622; Miſſyą Obozową przyiął był na ſiebie, na ktorey, zachęcaiąc Kawaleryą Polſką do bitwy na Turkow y Tatarow, po kilka kroć ledwo ſię w Tatarſkie ſyka nie doſtał. O Bracie iego piſze *Mſ. Kaliſki*, że miał trzech ſynow, Adama, Woyciecha y Staniſława. Jan Radzimſki w Litwie był oſiadł, gdzie w zaſługach krwawych, wziął niektore dobra. Franciſzek Miecznik Poznańſki y Woyciech 1674. Piotr Radzimſki 1677 uſtąpił Collegio Poznańſkiemu Ogrodu ſwego.

RADZINSKI herbu Poray w Krakowſkim Woiewodztwie. Wawrzyniec Kanonik Sendomirſki 1615 *Cichoc:* Balcer Radzinſki w Łęczyckim Woiewodztwie Poborca 1609, *Conſtit: fol: 927*. Jadwiga Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Maryanna Radzyńſka, Floryana Konarzewſkiego, Piſarza Grodzkiego Kcyńſkiego, małżonka. Paweł Antoni Radzińſki Gwardyan Sanocki 1696, N. Radzyńſki miał za ſobą Mycielſką, wdowę po Mielińſkim.

RADZIWIŁ herbu Traby w Wielkim Xięſtwie Litewſkim, iedna, z między nayprzednieyſzych, Familia Xiążęca, ktorey początki *Stryikowſki fol: 298 Koiał: in Faſtis Radivilianis, Hiſtor: Poſſelii Polon: Pruth: fol: 185, Genealogia tegoż Domu na mappie ſtychowana*, od Narymunda, Wielkiego niegdy Xiążęcia Litewſkiego, a potomka Palemonowego, ktory z innemi przednieyſzemi Familiantami Rzymſkiemi, w Litewſkich kraiach, wyniożſzy ſię z Rzymu, oſiadł, wywodzą: tego albowiem Narymunda ſyná, w dzieciństwie od Oyca odumarłego, gdy chciwość na rządy całego Xięſtwa, właſnych ſtryiow iego, na śmierć y zgube ſzukała, pobożność mamki tak utaiła, że nikt o nim nie wiedział, krom iednego, Pogańſkich na ten czas zabobonow naywyżſzego Rządzcy. Ten oſierociałe, y od ambicyi naybliżſzych krewnych iego, zrzucone z nadziei po Oycu do ſiebie dziedzictwem ſpadaiącego Xięſtwa Litewſkiego dziecię Narimuntowicza, chcąc w lepſzą fortuny wprawić porę, a wiedząc, gdzie Vitenes Wielkie na ten czas Xiążę Litewſkie, nayczęściey ſię polowaniem bawił, czy to w gniazdzie orlim, iako w iedni twierdzą, czy też na drzewie, w kolebce zawieſił, y nie omylił ſię na ſwoiey imprezie, Vitenes

Hhhhhhhhh 2 albo

albowiem w knieią wiachawſzy, y fortunnie na to niemowlę napadſzy, Lizdeyka imieniem nazwać kazał, od orlego gniazda, po pańſku go odchować, a potym gdy ſię wſzyſtkiey taiemnicy o nim dowiedział, od umieraćmaiącego Naywyżſzego kapłana Opiekuna iego, chcąc ſię niby z nim Pańſtwem ſwoim dzielić, gdy doroſł, corkę mu ſwoię w małżeńſtwo oddał. Po śmierci Witeneſa, Gedymin ſyn iego na Pańſtwo wſtąpił, ten łowami rozrywaiąc melancholią Xiążęcą, nad Wilią rzeką, dzikiego wołu ſwemi rękami zabił, gdzie że go noc zaſzła, tamże zaſypiaiącemu śniło ſię, iakby widział żelaznego wilka, nieporownaney wielkości, w ktorego wnętrznościach, ſto innych wilkow zamkniętych wyło. Strwożony nieco tym ſnem Gedymin, gdy ſię rożnych wieſzczkow y dworzan ſwoich ciekawiey o nim bada, Lizdeyko tak mu go wytłumaczył. Wilk ten prawi żelazny, znaczy miaſto y zamek, ktory na tymże mieyſcu, gdzieś ten ſen miał, wyſtawiſz, Stolicą będzie Xiążąt Litewſkich, y głową innych miaſt twego Pańſtwa. Sto wilkow w nim zamkniętych, znaczy gmin poſpolſtwa, ktory w tymże mieście, od ciebie fundowanym, mieſzkać będzie. Uſłuchał rady iego Gedymin, miaſto Wilno y zamek założył, Lizdeyka Pańſko regalizował, a poſpolity głos, Radziwiłem go zwac począł, od rady erekcyi miaſta Wilna, to *Gvagnin, Stryikow: Mſ. o Familiach Pruſkich y inni.* Działo ſię to koło roku 1305.

Koiałowicz tak in Faſtis Radivilianis, iako y w Manuſkryptach ſwoich: ba y Genealogia tego Domu Xiażecego, na mappie ſztychowana, taką oſnowę od Lizdeykona, wyprowadzaią: Lizdeyko prawi z Witeneſowny, zpłodził Wirſzyła, ten Syrpucyuſza, temu *Koiałowicz* zapiſał ſyna Grzegorza Oſtyka, ktory w piąciu ſynach ſwoich, miał bydź przodkiem wielu Familii, iako ſię mowiło w tym trzecim tomie, pod Oſtykami, a między temi piąciu, rachuie pierwſzego Mikołaia Radziwiła, *Priſcum* nazwanego, Woiewodę Wileńſkiego, ale ſię pomylił, y ia za piorem iego idąc: bo to ieſt iawna, że ten *Priſcus* Mikołay, (iako niżey dowodzę *z ſtatutu Łaſkiego fol: 130*, nie był ſynem Oſtyka, ale Radziwiła, nie był pierwſzym Radziwiłem, ale drugim. Oſtyk nie był mu Oycem, ale ſtryiem; a bratem rodzonym pierwſzego Mikołaia w tym Domu, y pierwſzego Radziwiła: Ociec zaś tego rodzeńſtwa oboyga, był Woyſzund, czego ieſt iawnym dowodem, *Statut Łaſkiego fol: 128:* gdzie Woyſzund, y z ſynem ſwoim Radziwiłem, w roku *1401*, podpiſał pokoy wieczny Litwy z Koroną Polſką: Woyſzunda zaś Ociec Syrpucyuſz. Do tego mankamentu Koiałowiczowi, rozumiem że byli naſi hiſtorycy, *Długoß libro 13 fol: 96. Miechowita lib: 4, fol: 313. Cromer lib: 22 fol: 499,* okazyą: bo w roku 1452 piſzą, że Radziwił Oſtykowicz, był wyſłany od Stanow Litewſkich z podarunkami do Szachmeta, Hana Tatarſkiego; dlatego niewiedząc Koiałowicz, że był ieden Radziwił ſyn Oſtyka, a drugi tegoż czaſu Radziwił, ſyn Woyſzunda, a brat ſtryieczno rodzony Radziwiła Oſtykowicza, tak zmięſzał iednego z drugim, y owſzem nawet Oyca, pierwſzego Radziwiła z ſynem ſwoim drugim Radziwiłem, że co pierwſzemu, albo Oycu należało, to on drugiemu, to ieſt ſynowi iego przywłaſzczył: co y z ſamego lat komputu poznać: bo powiada, że ten Mikołay Priſcus, Pułkownikuiąc w woyſku Jagełła W. Xiążęcia Litewſkiego, gdy ten Pan kray Sendomirſki puſtoſzył, a Wiſła ſzeroko za brzegi wylawſzy, przeyścia na drugą ſtronę woyſku Litewſkiemu broniła, pierwſzy ſię w Wiſłę z koniem rzuciwſzy, a potym u niego uwieſiwſzy, całe woyſko przykładem ſwoim pobudził, że ſię ſzczęśliwie na brzeg drugi przeprawiło. W roku 1384. Pod Zawichoſtem, także piſze,

że piſze, że do dobycia tego Zamku, ſpoſob podał Jagellonowi, gdy ani dział, ani armat, Litwa nie miała; atoli ſię to utrzymać nie może, żeby te wſzyſtkie okazye, Mikołaiowi Radziwiłowi, Priſcus nazwanemu, przypiſować ſię mogły: bo ieżeli umarł, iako chce *Koiałowicz, w roku 1509*, a iuż Pułkownikował w roku 1384, toć by muſiał mieć lat więcey niż ſto pięcdzieſiąt, czego mu iednak żaden nie przyznaie, znac tedy, że to był inſzy Woiownik o te czaſy Radziwił, a inſzy, y ſyn tego dalſzemi czaſami. Druga, tenże *Koiałowicz parte 2da hiſtoryi ſwoiey, y Stryikowſki lib: 15 cap: 8*, o Witoldzie piſząc, wſpomina Mikołaia Radziwiła, Marſzałka Litewſkiego, że Jeremferdeia Hana Tatarſkiego, wyprawiony z woyſkiem, zbiwſzy nad Wolgą, adwerſarza iego na Pańſtwo oſadził, w roku 1419, Tamże ten powiada, że po Rumboudzie w roku 1440 brał Laſkę Litewſką Mikołay Radziwił, toć znać że był inſzy Marſzałek w roku 1440, od tego, ktory w roku 1419 Marſzałkował. Z tego tedy, co ſię do tychczas mowiło, przyznać trzeba, że Mikołaia Priſcuſa Radziwiła, Oycem był Radziwił ſyn Woyſzunda, Marſzałek Litewſki, ktory pierwſzy z tego Domu w Krakowie z Krolem Jagełłem okrzczony, iako mowi *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 163*, na krzcie świętym wziął imię Mikołaia, ktore, z oſobliwſzey ku Swiętemu Mirrhy Infułatowi chęci, chciał żeby wſzyſcy, ktorzyby ſię pierworodni w tym Domu rodzili, na ſobie noſili, co ſię y podziśdzień świątobliwie zachowuie. Ten to Radziwił ſławny za Jagełła y Witolda Xiążąt Litewſkich, przeciwko Tatarom, Krzyżakom y Moſkwie Pułkownik, przeciwko Inflantczykom Hetman, Wielki w pokoiu y okazyi Pan *według Starowol:* Tego ſyn Mikołay Priſcus, a drugi Piotr Radziwiłowicz Podkomorzy Litewſki, Staroſta Eykſzyſki w roku 1499, iako ſię podpiſał *u Łaſk: & ſtatucie fol: 130.*

Mikołay Wtory Radziwiłowicz, Priſcus nazwany, Woiewoda Wileńſki y Kanclerz Litewſki, tak ſię podpiſał w roku 1499 *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 130*, a ztąd poznać, że był ſynem Radziwiła, nie Oſtyka, bo ſię nie piſze Mikołay Oſtykowicz, ale Radziwiłowicz, tak iako iego ſyn, tamże, y w tymże roku, tak ſię podpiſał, Mikołay Mikołaiewicz Radziwiłowicz, Podczaſzy (na ten czas) Litewſki y Staroſta Bielſki, gdzie w imieniu Mikołaiewicza, wyraził Oyca ſwego Mikołaia, zaś w Radziwiłowiczu, Dziada, z tey naywięcey racyi, powinna upadać oſnowa X. Koiałowicza, tak *in Faſtis Radivilianis, iako też in Mſ.* gdzie on tego Mikołaia, zowie ſynem Oſtyka. O tym tedy Mikołaiu Radziwiłowiczu, piſze *Stryikow: y Koiałowicz,* że po zeyściu Rumbouda w roku 1440 wziął laſkę Wielką Litewſką, gdzie z innemi Panami Litewſkiemi zmowiwſzy ſię, lubo to było przeciwko uſtanowionym z Polſką traktatom, Kazimierza ſyna Jagellonowego, na Wielkie Xięſtwo Litewſkie obrał y wynioſł, *Stryikow: fol: 592*, a w naſtępuiącym roku, od tegoż Kazimierza y ſtanow Litewſkich, do Władyſława Krola Polſkiego do Węgier wyſłany w legacyi, o approbacyą teyże elekcyi upraſzał, wſzakże daremnie, *Stryikow: fol: 594, Długoß, Kromer, Bielſki, Koiał:* we dwie lecie potym, gdy Tatarowie Perekopſcy po śmierci Hana ſwego, upraſzali Kazimierza Xiążęcia Litewſkiego, aby im w Litwie na wygnaniu będącego Acigereia na Pańſtwo ich przywrocił, Kazimierz Mikołaiowi buławę oddawſzy, z woyſkiem go wyſłał, aby Acigereia na Hańſtwie oſadził, co on do ſkutku ſzczęśliwie przyprowadził, *Stryikow: fol: 598, Koiał:* Tenże Kazimierz po klęſce naſzych pod Warną, y zabiciu od Turkow Władyſława Krola Polſkiego y Węgierſkiego, brata ſwego rodzonego, na elekcyą nowego Pana w Polſzcze, wyſłał go w legacyi do Piotrkowa, w roku 1445, gdzie

gdzie mu ſiła powagą ſwoią u Polſkich ſtanow do Korony dopomogł. *Stryikowſki fol: 608. Koiał: part: 2 Hiſtor: Litv:* Wſzakże go po Seymie Parczowſkim, w roku 1451, z iakiegoś porożnienia z Polſkiemi Panami, tak on, iako y Przednieyſi z Litewſkich Urzędnikow, herby Polſkie, ktore przy Unii Litwy z Koroną na Seymie Hrodelſkim, na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich przyięli byli, znowu w inſze pozamieniali, *to Stryikow: fol: 615. I Bielſki fol: 396.* Z tego fundamentu niektorzy dochodzą, że herb Sulima od Woyſzunda dziada, y Radziwiła Oyca ſwego, na Seymie Hrodelſkim przyięty, zpuściwſzy ten Mikołay, do herbu Trąby, od Ościkow braci ſwoich ſtryiecznych, niegdy przywłaſzczony, rzucił ſię. Tak Oyczyznie ſwoiey zaſłużonemu, *według Koiałow: in Faſtis,* naprzod Woiewodztwo Smoleńſkie, a daley Wileńſkie, y z pieczęcią Wielką Litewſką dano, na ktorym krześle żył ieſzcze 1505, iako namienia *Stryikowſki fol: 690.* gdy Ilinicza niewinne ukrzywdzonego ſprawy bronił przeciwko Kniaziowi Glińſkiemu, przed Alexandrem Krolem, zkąd niektorzy życia iego lat zamierzaią dziewięćdzieſiąt y dziewięć, y to ieſt poſpolite rożnych autorow zdanie. *Genealogia iednak ſtychowana tego Domu,* więcey mu lat rachuie: bo powiada, że ſię urodził, w roku 1391, umarł 1508, żył lat ſto ſiedmnaście: *Koiałowicz in Mſ.* twierdzi, że ieſzcze żył w roku 1509, y podpiſał ſię na liście krolewſkim. To pewna, że widząc go Alexander Krol Polſki, w ſzędziwey, ale y żywey ſtarości, pytał ſię go ciekawiey, iakimby ſpoſobem, w tak pozne lata, wiek ſwoy przeciągnął? na co Mikołay odpowiedział: Od młodości moiey prawi, nigdym ſię nikczemnym zbytkiem nie bawił, zdaleka zawſze od gorących trunkow bywałem, a ſamę tylko wodę z zrzodła piiałem, *Przetocki, kazan: na S. Mikołay, y inni,* gdzie przydaie, że na placu Dworu ſwego w Wilnie, kościoł na cześć S. Jerzego wyſtawił, y przy nim OO Karmelitow oſadziwſzy, Klaſztor im ufundował. Na fabrykę także kościoła OO Bernardynow, aby w tymże Wilnie co prędzey ſtanął, naywiękſzy ſumpt, między innemi Panami Litewſkiemi, łożył, kędy po śmierci pogrzebiony, do ktorey, od właſnego ſyna Albrychta Biſkupa, na ſzczęśliwe z tego świata zeyście był przygotowany. Z Anny Mondwidowny, bliſkiey we krwi Krola Jagełła, corki dwie zpłodził, iedna z nich Zofia, wypoſażona za Haderſchbana, Prymaſa Węgierſkiego, druga Anna, za Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego, iako chce *Bielſki fol: 517,* gdzie o niey powiada, że po śmierci męża ſwego, trakt Wiſki wykupowała, na ſynow ſwoich, od Glinkow w roku 1511, że zſzedſzy z tego świata, w Warſzawie u OO Bernardynow pochowana w roku 1521, *fol: 550,* atoli *Koiałow: y Starowol: in Monum:* z iey nadgrobku, ktory zmarłey Matce wyſtawił ſyn Staniſław, Xiążę Mazowieckie, świadczą, że była Konrada Xiążęcia Mazowieckiego małżonką, y ſynow czterech, Mikołaia, Albrychta, Jerzego y Jana, ktorzy wſzyſcy ieſzcze za żywota Oyca ſwego, w Senacie Litewſkim, wraz z nim zaſiadali *Stryik: Koiał:* Z tych

Mikołay III, ſyn pierworodny Mikołaia II, Podczaſzy Litewſki, Namieſtnik Bielſki, iakom wyżey dowodził z *Statutu Łaſkiego,* potym Woiewoda Trocki, aż też Wileńſki y Kanclerz Wielki Litewſki, Xiążę na Goniądzu y Medele, Pan na Chorewni; z temi tytułami podpiſał liſt Zygmunta I w roku *1511, w Xiażce Prawa y przywileie Narodu Ruſkiego, fol: 23. y 1514 fol: 25.* Ten w roku 1452, w legacyi wyſłany do Hana Tatarſkiego, upominaiąc ſię połomanego od nich przymierza, przez naieżdzanie Podolſkich kraiow, w tey drodze będąc, wſzyſtko ſwoie ſtraciwſzy, ledwo życie ſalwował, przyprowadził z ſoba Szachmata Hana Tatarſkiego, ktory od Taurykanow zwyciężony w

ny, w Xięſtwie Litewſkim oſiadł, to o nim rozpiſali naſi Hiſtorycy, ale to bardziey Oycu iego ſłuży, inaczey, bardzoby długo muſiał żyć; ten Mikołay Krolowi Alexandrowi, w wielu wprawdzie intereſſach był doświadczoney dzielności, oſobliwie iednak w ponowieniu paktow y Unii między Koroną Polſką y Xięſtwem Litewſkim w roku 1499: gdy albowiem Jana Albrychta Polſkiego, y Władyſława Węgierſkiego y Czeſkiego Krolow, braci, Turecka woyná przyciſkała, żeby w Oyczyźnie pokoiu wnętrznego domowe rozruchy nie kłociły, oboyga tych Narodow zupełna harmonia zdała ſię bydź potrzebna. W tymże roku z Xiążęciem Oſtrogſkim Konſtantynem, w ſzczupłey Litwy garści pod Wiedruſſą, na daleko liczniey ſze woyſko Moſkiewſkie, wielkim ſercem nacierał; wyſzedł iednak z tey klęſki ſzczęśliwie, *Stryikow: lib: 27 cap: 7, Bielſki fol: 489. Gvagnin:* W krotce potym po zeyściu Jana Albrychta Krola, na Seym Piotrkowſki, z Woyciechem Taborem, Biſkupem Wileńſkim, y Janem Zabrzezińſkim Marſzałkiem Litewſkim, w legacyi iezdził, ktorą ſprawił, że Polſcy Panowie nakłonili ſię na elekcyą Alexandra Krola. *Bielſki fol: 285, Cromer lib: 30.* Y lubo w wielkich faworach u Krolow Polſkich zawſze profitował, przecięż praw y ſwobod Oyczyſtych nienadwerężenia, gorliwie bronił y przeſtrzegał. Doznał tego Krzyſztof Ilinicz, gdy mu nad prawo Staroſtwo Lidzkie odebrano. Skoro ſię zaś rebellia Glińſkiego otworzyła, Mikołay, na tenczas Podczaſzy Litewſki, wziął Woiewodztwo Trockie po Zabrzezińſkim od Glińſkiego zabitym w roku 1505, *Stryikow: fol: 690.* Nie tu ſtaneła łaſka Krolewſka, dobra mu nawet Goniądz y Raygrod, po Glińſkim do Moſkwy zaſzłym, w dziedzictwo oddała w roku 1509. Tym zachęcony wielkiego Pan umyſłu, gdy w roku 1511 Helena Moſkiewſkich Monarchow corka, pozoſtała Alexandra Krola wdowa, z naprawy niektorych, kryiomie z Wilna, wielkiemi ojuczona ſkarbami, do Moſkwy ubiegać zamyślała, przezornego na wſzyſtkie przypadki, niemogła ſię uchronić Mikołaia: bo ią ten z drogi nazad do Wilna odprowadził. W roku 1512, kiedy w Pozonium na walnym Krolow Chrześciańſkich Seymie, w pięknym ludzi dworſkich kompucie ſtanął ſię Moſkiewſkim y Tatarſkim kroiem przyſtroionych, przy powadze Zygmunta Krola, (nie-ktorzy ich tyſiąc narachowali) y na drugim znowu w Auſzpurgu Seymie, kędy zważywſzy w nim Pańſkie przymioty, między Xiążęta Rzymſkie, pierwſzego z tego Domu policzył, z tytułem Xiążęcia na Goniądzu y Medeli, Maxymilian Ceſarz, herb iego w ten kſztałt przeformowawſzy; to ieſt, że powinien bydz Orzeł czarny z ſkrzydłami y nogami y ogonem, rozciągnionemi, z pyſkiem otwartym, trochę w lewa ſtronę obroconym, y z ięzykiem wywartym, na głowie iego Mitra Xiążęca, na pierſiach tarcza, na ktorey trzy trąby myśliwe, niby w tryanguł ułożone, widzieć. Wzbraniał ſię tey godności Mikołay, doſyć luſtry z domowych y Oyczyſtych ſplendorow maiąc, ale mu ią Maxymilian Ceſarz do Litwy przez Wawrzyńca Miedzielewſkiego, Proboſzcza Wileńſkiego, choć nie affektuiącemu, w roku 1318 do Litwy zaſłał, z pięknym tego Domu zaleceniem: bo tam Familią Radziwiłowſką *Nobiliſſimam,* y ſame Xiążęta, *Fratres, & Conſanguineos ſuos* (podobno z Xiążąt Mazowieckich, ile Wuy ich był rodzony) nazywa. Jeſzcze iednak y tu ſię opierał przewoźnemu tytułowi Mikołay, gdyby mu go była Rzeczpoſpolita na Seymie w Brześciu, publiczną uchwałą nie przyznała. Ten z tym wſzyſtkim tytuł Xiążęcy, nie długo w tey linii Radziwiłowſkiey dziedziczył, w krotce albowiem na ſynach iego trzech bezpotomnie zeſzłych, zginął, *to Koiałowicz,* patrz co o tym piſze *Adam Grodziecki w Xiażce,* ktorey

ktorey tytuł: Prze*ſtroga o tytułach,num 33.* Zył lat więcey niż ſiedmdzieſiąt, ktorego iednak roku życie zkończył, nigdziem ſię nie mogł doczytać, leży w Wilnie w katedrze u S. Staniſława.

Mikołay Xiażę na Goniądzu y Medelach, Biſkup Zmudzki, ten Knyſzyn, dziedziczne ſwoie dobra, pańſką fantazyą Zygmuntowi I Krolowi Polſkiemu darował. Pod ktory czas, y iak długo na tey Katedrze prezydował, nigdziem ſię nie mogł domacać, to tylko namienia *Facies Rerum Sarmat: X. Naramow: S. J.* że miał mieć iakieś zatargi z Kapitułą ſwoią, y z bratem ſwoim Staroſtą Zmudzkim. Brat iego rodzony Staniſław, w młodym wieku z tego świata zebrany. Sioſtry także ich rodzone, Elżbieta, Jerzemu Olelkowiczowi, Xiążęciu Słuckiemu, *Bielſki fol: 453,* druga Zabrzezińſkiemu, Marſzałkowi Litewſkiemu, trzecia Xiążęciu Dubrowickiemu, zaślubione: te iednak wſzyſtkie dzieci, y ieſzcze Jan Staroſta Zmudzki, o ktorym niżey, z ktoreyby Matki były zpłodzone, niewiem: bo *Geneal: Radziw:* powiada, że Ociec ich Mikołay III, miał za ſobą Zofią Xiężnę Naſiłowſką, iam zaś czytał *in Mſ. Petricov:* na liście Zygmunta I, że ten Mikołay III, oſierociałą zoſtawił żonę ſwoię, Zofią Pacownę, Woiewodzankę Połocką y Marſzałkownę Litewſką, ktora koło roku 1525, będac tenutarką Kobrynia, kościoł tamże fundowała. Był ten Mikołay III, w rożnych naukach y w wielu ięzykach dobrze biegły, ale go naywięcey żarliwość o wiarę katolicką, y cnoty Pańſkie zalecaią, o ktorych ztąd ſobie każdy ſnadno wnieść może, że ile razy mſzy świetey, dla naciſku rożnych zabaw, ſłuchać nie mogł, albo uboſtwu do ſtołu ſłużyc, tyle razy przez cały dzień, umartwiwſzy ſię od wſzyſtkich potraw, na ſamym tylko chlebie y wodzie przeſtawał, y w tym przedſięwzięciu, trwał aż do zgonu życia ſwego.

Jan Xiążę na Goniądzu y Medele, Staroſta Generalny Zmudzki, a przedtym Cześnik Litewſki, ſyn trzeci Mikołaia III Woiewody Wileńſkiego y Kanclerza, brat Staniſława y Mikołaia Biſkupa Zmudzkiego, przybrawſzy ſobie w dożywotnią przyiaźń Annę Kościeniownę, trzy tylko z niey corki zpłodził, ktore z rożnemi połączył ie domami, to ieſt Annę z Staniſławem Kiſzką, Woiewodą Połockim, Hetmanem Litewſkim, Petronią z Staniſławem Dowoyną, Woiewoda Połockim, Katarzynę czy Elżbietę z Mikołaiem Sieniawſkim, Woiewodą Ruſkim y Hetmanem Wielkim, Koronnym. Zſzedł z tego swiata w roku 1542 w Keydanach pochowany. *Stryikow: lib: 24 cap: 5, fol: 759,* y na nim tytuł Xiążąt na Goniądzu y Medele uſtał. Pamiętna będzie iego dla Oyczyzny przyſługa y odwaga: bo gdy Woyciech Margrabia Brandeburſki, Miſtrz Krzyżacki, pełen nadziei odięcia Litwie Xięſtwa Zmudzkiego, część woyſka ſwego tak konnego iako y pieſzego, do Zmudzi wyſłał, ktoraby drogę więkſzemu woyſku, z ktorym ſam ciągnął, do dalſzego zwycięſtwa torowała, ten Jan w roku 1516, zebrawſzy na prędce Rycerſtwo tego Xięſtwa, na puſtoſzących koło Ragnety Krzyżakow, mężnie natarł, y fortunnie ich poraził, inſzych do ucieczki przymuſił, a co naywiękſza, Woyciecha Miſtrza tak darzkością ſwoią przeraził, że od imprezy woienney cale ręce opuścił. *Koiał: in Faſtis Radivil:* Tu przeſtrzegam, *Starowol: in Bellat: Sarmat:* wielom z tego Domu elogia ſwoie popſuł, ale y w imieniach y w latach, y w wyliczaniu dzieł ich, wiele ſię pomylił, tak, że co iednemu należało, to on drugiemu przywłaſzczył.

Albrycht, naprzod Biſkup Łucki, a potym Wileńſki, ſyn drugi Mikołaia II Woiewody Wileńſkiego y Kanclerza Litewſkiego, po śmierci Tabora, obiął rządy Dyecezyi Wileńſkiey, w roku 1505, gdzie nieporownaną na

uboſtwo

uboſtwo ſzczodrobliwością, zaſłużył ſobie, że go Jałmużnikiem zwano. Powrociwſzy z Rzymu, kędy od Juliuſza II Papieża, mile był przyięty, na wielu mieyſcach, oſobliwie w Oyczyſtych dobrach, cokolwiek ieſzcze bałwochwalſtwa Pogańſkiego znaydować ſię mogło, wſzyſtko to wykorzenił, bałwany ręką ſwoią pokruſzył, przywileie wielkie kosciołowi ſwemu u Koronatow Polſkich wyiednał, ktore wraz z innemi dawnieyſzemi, w iednę Xięgę zebrane, że Stolica Apoſtolſka potwierdziła, uproſił. Tenże ſwoy kościoł w bogaty apparat przyſtroił, w porządek ułożył, świątobliwemi y mądremi Kapłanami zagęścił, ktorym do wſzyſtkiego dobrego, przykładem ſwoim był powodem. Klaſztor OO Bernardynom tamże w Wilnie wyſtawił y ufundował. Nie było żadnego dnia, ktoregoby ſię gromadno na pałac iego ubodzy nie ciſneli, a według niektorych, liczba ich do trzechſet dochodziła, *Skarga libro de SS. Euchariſt:* tym on ſam potrawy noſząc, do ſtołu ſłużył, y nigdy pierwey do ſtołu ſwego nie ſiadł, choćby nayzacnieyſzego miał gościa w domu ſwoim, pokiby był Gościa Chryſtuſa, iako zwykł był mawiać, w oſobie owego kalectwa nie uczęſtował należycie: ztąd wielka o nim opinia świątobliwości u wſzyſtkich, a nawet y u Oyca własnego, ktory mu do Mſzy ſługiwać, nie wſtydził ſię. Umarł iak żył pobożnie w Werkach w roku 1519, *Starowol: in Monum: z nadgrobku iego w Wilnie u S. Staniſława.*

Jerzy Kaſztelan Wileńſki, Hetman Wielki Litewſki, trzeci ſyn Mikołaia II, brat Albrychta Biſkupa, y innych; piſał ſię na Birżach y Dubinkach, ktore Dubinki, *według Długoſſa hiſtoryi w roku 1415,* Witold Wielkie Xiążę Litewſkie zakładał y fundował. Wſpaniałego to był geniuſzu ten Jerzy, y dla tego poſtuiąc na Koronacyą Zygmunta I Krola Polſkiego, w roku 1507, w takiey ſię ludzi ſwoich komitywie na nię ſtawił, że iey rowney nie było, ale ſię nad wſzyſtko, bardziey Marſowy duch, y nieulęknione ſerce, wydawały, trzydzieści bitw iego rachuią z rożnemi nieprzyiacielami, zawſze iednak z powoduiącym ſię ſzczęściem. W roku 1511 z Jerzym Olelkowiczem, Xiążęciem Słuckim, Tatarow od Kiiowa z plonem obfitym powracaiących, we dwudzieſtu milach dogoniwſzy, y pogromił, y wyzuł z dobyczy. Nie mnieyſzym ſercem na nich, w roku naſtępuiacym, z Xiążęciem Oſtrogſkim, pod Wiſniowcem nacierał, gdzie w ſześciu tyſięcy woyſka naſzego, Mendygereia Hana, dwudzieſtą tyſięcy Tatarow uzbroionego, porażono, tak fortunnie, że ledwo ſam Han ze trzema ſynami ſwemi, życie mogł ucieczką ſalwować, gdy z naſzych tylko ſto trupem legło, a co tym dziwnieyſza, że ta potyczka cały dzień wrzała. We dwie lecie, na Celadyna Moſkiewſkiego Hetmana, ſzablę ſwoię obrocił, ktorego, między Orſzą y Dabrowną, z tymże Xiążęciem Oſtrogſkim, tak ztarł na głowę, że z ośmdzieſiąt tyſięcy Moſkwy, czterdzieści tyſięcy trupa rachowano, ſam Celadyn y z dzieſiącią Woiewodami, w ręce ſię naſzych doſtał. W roku 1519, na ten czas Woiewoda Kiiowſki y Staroſta Grodzieńſki, ſkoro Woyciech Brandeburſki Margrabia, a Miſtrz Krzyżacki, granice Polſkie z woyſkiem naiachał, Jerzy z Litwy do Prus wtargnąwſzy, na rożnych mieyſcach tak go ſzczęśliwie raził, y tak długo, że go przymuſił do tego, iż o pokoy proſic u Krola Zygmunta muſiał, ktory mu do czterech lat przeciągniono. Gdy ſię od iedney ściany Oyczyzna uſpokoiła, znowu od drugiey, na nię burza powſtała. Tatarzy, ſamą tylko drapieżą życie prowadząc, na Podole y Podgorze, we trzydzieści y cztery tyſiące, w roku 1522, wyciekli, Konſtantyn Xiążę Oſtrogſkie, z tymże Jerzym wſławionym woiownikiem, już na ten czas Woiewodą Trockim, paſy im przecieli, iuż w czterdzieści mil za

Kiio-

Kiiowem, dwadzieścia y cztery tyſiące od ſzabli ich legło, a między niemi, Imbraim Baſza Perekopſki Turecki, a niewolnika ośmdzieſiąt tyſięcy odbitego: ſłowem, tak ſię wſzędzie z fortunnym męſtwem ſwoim popiſał Radziwił, że po śmierci Oſtrogſkiego Xiążęcia w roku 1533, nayzdolnieyſzym go do buławy Wielkiey Litewſkiey, wſzyſcy ſądzili, Krol Zygmunt, to ich zdanie, ſwoim przywileiem utwierdził, przydawſzy do tego y Kaſztelanią Wileńſką, po tymże Konſtantynie wakuiącą. Y nie omyliła ſię na nim Oyczyzná, w wielu na Moſkwę expedycyach: bo w roku 1535 Homla mocą pod niemi dobył, Starodubu w Siewierſkim Xięſtwie, ktorego Owczyna Wodz Moſkiewſki, w ſześćdzieſiąt tyſięcy ſwoich bronił, doſtał, y ogniem w perzynę obrocił; tyle zaś tam niewolnika Moſkiewſkiego naſzym ſię doſtało, że daleko liczbą ſwoią, komput woyſka Litewſkiego przechodził: patrzał na to z daleka Bazyli Car Moſkiewſki, ale ſił ſwoich z tym Polſkim Herkuleſem probować nie śmiał; aż też między takiemi tryumfami śmierć go zaſtała, nie tak laty, iako bardziey zaſługami doyrzałego, w roku 1541, do ktorey całymci ſię wprawdzie życiem zawſze gotował, ale oſobliwie, kiedy ſię co rok od Kwietney Niedzieli aż do Wielkieynocy, w Klaſztorze iakich Zakonnikow zamykał, tak na roztrząſaniu ſumnienia ſwego, iako y świętey bogomyślności. Zaślubił był ſobie Barbarę Wolſką z Podhaiec, ile ſię domyślam, była to corka Mikołaia Kaſztelana Sendomirſkiego, ta mu powiła dwie corki, z ktorych iedna Anna doſtała ſię w małżeńſtwo Xiążęciu Holſzańſkiemu, druga Barbara, tey gdy młodo odumarł Staniſław Gaſtold Woiewoda Trocki, Kraſnością urody iey y wdziękiem przymiotow uwiedziony Zygmunt Auguſt I, dożywotnie ią ſobie związał, ktora w Krakowie pompatycznie w roku 1550 na tronie Polſkim ukoronowana zaſiadła, nie długo iednak cieſzyć ſię iey tą godnością pozwolono, bo z tronu do grobu weſzła w roku 1551, pochowana w Wileńſkiey Katedrze.

Mikołay Xiażę na Birżach y Dubinkach, ſyn dopiero wſpomnionego Jerzego, Kaſztelana Wileńſkiego y Hetmana, naprzod Podczaſzy Litewſki od roku 1544, tak ſię podpiſał *u Herburta w ſtat: fol: 303, y u Januſſow: fol: 837*, potym Woiewoda Trocki, *według Stryikow: lib: 24 cap: 6 fol: 763 y Koiał: par: 2.* od roku 1551, do ktorego krzeſła przydał mu Krol Auguſt Kieydanow z przyległościami wiecznym prawem; ieſzcze był tymże Woiewodą w roku 1564, co poznać z Dykcyonarza Jana Mączyńſkiego, ſynowi iego Mikołaiowi w tym roku przypiſanego, gdzie go Woiewodzicem Trockim zowie, nakoniec Woiewoda Wileńſki, y Kanclerz Litewſki, ktore obadwa honory zlały ſię na niego, po śmierci Mikołaia Czarnego, brata ſtryiecznego; a nad to Hetman Wielki Litewſki, po Grzegorzu Chodkiewiczu, Staroſta Ośmiańſki, Gubernator Inflantſki. Xiążęciem S. R. Imperii od Karola V wynieſiony. Naywięcey tego Mikołaia expedycye woienne wſławiły. Krol Auguſt wielkie woyſko, na Gvilhelma Furſzten berga Miſtrza Krzyżakow Inflantſkich, uzbroił, ktore pod Pozwolem obozem ſtaneło w roku 1557, tym czaſem z pewną częścią ludzi Mikołay w Jnflanty wkroczył, gdzie Gvilhelm, to pożarem tey Prowincyi przerażony, to męſtwem Walecznego woiownika Mikołaia naſtraſzony, przez poſłow Ferdynanda Ceſarza pokoy ſobie uproſił; Tymże poſtrachem ulęknione Tatarſkie koſze na Wołyń wyciekaiące, nie raz przed iego ſzablą pierzchały: y Moſkwa w roku 1561 z Inflant iuż do Litwy inkorporowanych; nawet gdy powtore, Witebſkie Woiewodztwo naſzła, y koło Dąmbrowny wſzyſtko ogniem niſzczyła, ſkoro ſię o zbliżeniu iego dowiedziała, do granic ſię ſwoich umkneła, ktorym wet za wet oddaiąc

Mikołay

Mikołay, Smoleńſki kray w perzynę obrocił. We trzy lata potym, to ieſt w roku 1564, z Grzegorzem Chodkiewiczem, nie maiąc do boiu tylko cztery tyſiące ſwoich, Piotra Szuyſkiego trzydzieſtu tyſięcy Moſkwy uzbroionego, nad Ułą rzeką na głowę poraził, Zamek im Taurus, chocći dobrze opatrzony, ſzturmem odebrał. *Varſavicius in paneg: Stephani.* Za Krola Stefana pod woynę Moſkiewſką, iuż z wielką Buławą Hetmaniąc, pod Połockiem y Wielkiemi Łukami, wſzyſtkich tryumfow tego Krola był nierozdzielnym towarzyſzem, pod Sokołem tak paſy wſzyſtkie zaległ Szeremetowi, z woyſkiem Roſſyiſkim ciągnącemu, że niemogł dać odſieczy obłężeńcom. W roku 1580 Uświatę przez akkord odebrał, Jezierzyiſki zamek, tylko ſię na imię tego Wielkiego Hetmana chciał poddać, *Bielſki 772 y 776.* Tak na uſługach tey Oyczyzny, y zdrowie y życie ztyrał w roku 1588, w Genewenſkich nowinkách uplątany, a iako nadgrobek iego *u Starowol: in Monum:* powiada o nim: *Privati boni negligentior, publici ſtudioſiſſimus.* Zona iego *według Koiał:* Xięſka, *według Geneal:* Katarzyna Tomicka, podobno Staniſława Woiewody Kaliſkiego corka, z tey ſynowie: Mikołay y Krzyſztof. Z tych

Mikolay Xiążę na Birżach y Dubinkach, Woiewoda Nowogrodzki, Staroſta Mozyrſki y Merecki, a przedtym naprzod Łowczy, daley Podkomorzy Litewſki. *Stryikow: w roku 1581 przypiſał mu Xięgę V kroniki ſwoiey Litewſkiey,* z czego poznáć, że ieſzcze za żywota Oyca ſwego, iuż y z bratem ſwoim Krzyſztofem w Senacie zaſiadał; iak Oyczyznę kochał, dowodem ieſt iego expedycya na Moſkwę pod Wielkiemi Łukami, gdzie ſię z niepoerownaną odwaga, oſobiście na nieprzyiaciela narażał. *Sachinus Hiſtor: Societ: part: 5. lib: 2, num: 35* twierdzi, że po śmierci Stefana Batorego Krola, gdy niektorzy zawaśnieni na niego, na Seymie *electionis* domagali ſię tego, aby akta tego Pana zkaſſowała Rzeczpoſpolita, a oſobliwie względem fundacyi Collegii naſzego Połockiego, od tegoż Koronata uczynioney, naywięcey ſię tak niezwyczaynym zamachom oparł, ten Mikołay, co tym dziwnieyſza w nim powinno bydź, że z Oyca ſwego był od wiary katolickiey dalеki. Zprzyſiągł ſię był dożywotnie, naprzod z Alexandrą Xiężniczką Wiśniowiecką, zdami ſię Woiewodzanką Wołyńſką, wdowa pozoſtałą po Jerzym Xiążęciu Czartoryiſkim, atoli z nią *ſterilis*, a potym z Zofią Chłebowiczowną, miała to bydź corka Woiewody Podlaſkiego: *Paproc: o herb: fol: 661,* z tey ſię zoſtało dwie corki, z tych iedna Katarzyna, *imô votô* Naruſzewiczowi, *2dô votô* Piotrowi Gorayſkiemu Staroście Uſzpolſkiemu, dożywotnią świadczyła przyiaźń; druga Zofia, ta wprzod Jerzemu Chłebowiczowi Staroście Zmudzkiemu, po nim Krzyſztofowi Mondwidowi Dorohoſtayſkiemu, Márſzałkowi Wielkiemu Litewſkiemu, zaślubiona, y ſyn Jerzy. *Jeſt w druku u Hubnerſa tabul: Geneal: 1327* Radziwiłow, ale w niey kilkanaście oczywiſtych mankamentow znalazłem.

Jerzy Xiążę na Birżach y Dubinkach, Kaſztelan Trocki, ſyn Mikołaia Woiewody Nowogrodzkiego, ſto Uſſaryi, tyleż piechoty, trzymał ſwoim ſumptem przeciwko Szwedom pod Kokenhauzem, *Hiſtor: decenni belli Livon:* Marſzałkował w Trybunale Litewſkim, w roku 1599 przeſzedł na wieczność w roku 1613, *według Starowol: in Monum:* Miał za ſobą Zofia Zborowſką Kaſztelankę Gnieźnieńſką, Hetmanownę Nadworną Koronną, ktora po iego śmierci ponowiła śluby z Abrahamem Sieniutą. *Acta Terreſtr Caliſſ: w roku 1610* wſpominaią Jerzego Kaſztelana Trockiego żonę, Zofią Czarnkowſką, corkę Adama Sendziwoia, Woiewody Łęczyckiego y Generała Wielkopolſkiego: umarł Jerzy *ſterilis.*

Kkkkkkkkk2 Krzy-

Krzyſztof Xiążę na Birżach y Dubinkach, Woiewoda Wileńſki, Hetman Wielki Litewſki, Staroſta Solecki, Urzędowſki, Boryſzowſki, Kokenhauſki, ſyn drugi Mikołaia Woiewody Wileńſkiego y Hetmana, brat rodzony Mikołaia Nowogrodzkiego. Był naprzod Podczaſzym Litewſkim, y Hetmanem Polnym Litewſkim, oſiadł w krotce na Kaſztelanii Trockiey, *co poznać z Xięgi III Kroniki Stryikowſkiego,* przydała mu łaſka krolewſka pieczęć mnieyſzą, do tych wſzyſtkich przeſzłych faworow, Ociec zaś własny, ſpuścił na niego pieczęć Wielką, z ktorey ſię iednak Krzyſztof po śmierci iego wyzuł, oſiadſzy na krześle Woiewodztwa Wileńſkiego y z Buławą Wielką Litewſką. Cztery razy wkraczał w małżeńſką ligę, pierwſzy raz z Anną Sobkowną Starościanką Warſzawſką, z tey dzieci, Mikołay y Barbara, młodo pomarły: drugi raz z Katarzyną Xiężniczką Oſtrogſką, Konſtantyna Woiewody Kiiowſkiego corką, z tey ſyn Januſz, o ktorym nizey: trzeci raz z Katarzyną Tęczyńſka, Staniſława Woiewody Krakowſkiego corką, pozoſtałą wdową po Jerzym Xiążęciu Słuckim, z tey ſyn Krzyſztof, y corka Elżbieta, z Leonem Sapiehą Woiewodą Wileńſkim y Hetmanem Wielkim Litewſkim zkolligowana, na kościoł S. Kazimierza w Wilnie dobroczynna, *Annuæ Societat: 1608,* umarła 1610. Czwarty raz z Elżbietą Xiężniczką Oſtrogſką, ſioſtrą rodzoną Katarzyny, drugiey żony tegoż Krzyſztofa, ale z nią bezpotomny, była to wdowa po Janie Kiſzka Staroście Zmudzkim, *Paproc: Ogrod: fol: 207.* Syt honorow, y pełen zaſług w Oyczyźnie, dni ſwoie zkończył w roku 1603, *Bucholcer Chronol:* kędy go zowie *Heros inclytus,* y pewnie bez podchlebſtwa to napiſał: bo z młodych lat ſwoich zaprawiwſzy rękę na Moſkiewſkich karkach, pod Sokołem y Uświatą, zaſłużył ſobie na to, że go Oycu iego za kollegę przydano z mnieyſzą buławą: od ktorego z woyſkiem wyſłany do Inflant, na wielu mieyſcach woyſko Moſkiewſkie ztarł ſzczęśliwie, oſobliwie iednak pod Wendą, gdzie trzema ſty iazdy, cztery tyſiące ich poraził, Kierepecz zamek ſzturmem wziął pod niemi, y demoliował, Woiewodow y działa zabrane w tey kampanii, Oycu ſwemu do Wilna przyprowadził. Stefanowi Krolowi drogę toruiąc do Moſkwy, Kozian, Sitno, Kraſne y inſze mnieyſze forteczki, wſzyſtkie prezydia w nich wyciąwſzy, ogniem ſpalił. Pod Turowlą iakim ſercem y męſtwem na nich nacierał, piſze *Biel: w roku 1579 fol: 763,* toż uczynił pod Wielkiemi Łukami trzema tyſięcy ludzi uzbroiony. Chorągiew iego wraz z drugą Kazanowſkiego, napadſzy na wycieczkę Moſkiewſką, mężnie ią wſparła, *Biel: fol: 779.* W głąb potym Państw Moſkiewſkich Krzyſztof wtargnąwſzy, w ſzerź y wzdłuż tamte kraie ogniem puſtoſzył, aż do Wolgi rzeki; patrzał na to rezyduiący támże Car Moſkiewſki, ale choć domagaiącemu ſię tego Krzyſztofowi, pola nigdzie dać niechciał, więc Radziwił, Rzow, Toropec y Starzycę opaliwſzy, z obfitym płonem do Oyczyzny odwrocił, Kniazia zaś Moſkiewſkiego, tak odwagą ſwoia dobrze naſtraſzonego zoſtawił, że zaraz po powrocie Krzyſztofa, Xiędza naſzego Poſſewina wyſłał do Stefana Krola, pokoiu ſzukaiąc. *Biel: fol: 783.* Na Szwedow potym potęgę ſwoię obrocił, ktorych naprzod przez ſwego Regimentarza Jana Siecinſkiego, pod Orlem tak dobrze przetrzepał, że pierzchać muſieli; atoli znowu większe zebrawſzy woyſko w roku 1601. Karol ſyn Karola Krola Szwedzkiego z niedobrego łoża zpłodzony, do Inflant wtargnął, zaſzedł mu drogę lubo w nierownych ſiłach Krzyſztof: ſtoczywſzy z niemi bitwę, cztery tyſiące Szwedow trupem na placu położył, z obozu y dział wyzuł, Kokenhauz miaſto do poddania ſię przymuſił, Wendę, wyrzuciwſzy ztamtąd nieprzyiaciela, od-

iął. *Cluver fol: 711 Koiał:* Z tego ſwego kawalerſkiego ſerca, Maieſtatom Polſkim zawſze był miły, to ieſt Stefanowi Krolowi, ktorego w roku 1576 na granicach Polſkich witał, *Bielſki fol: 726, Conſtit: fol: 293,* y Zygmuntowi III, ktoremu, gdy ſię z Oycem ſwoim Janem Karolem w Rewlu dla rożnych konferencyi ziachał, w piękney ludzi ſwoich komitywie aſſyſtował: A że był, w nagłey potrzebie tey Oyczyzny, pewney ſummy pożyczył, dla tego w niey puſzczono mu było Staroſtwo Zyzmorſkie, co potym approbowała Rzeczpoſpolita *przez Konſtytucya 1616 fol: 44.*

Januſz Xiążę na Birżach y Dubinkach, Koniuſzy, a daley Podczaſzy Litewſki, Staroſta Boryſzowſki, Zyzmorſki, Byſtrzycki y Szyweyſki, ſyn ſtarſzy Krzyſztofa Woiewody Wileńſkiego y Hetmana W. Litewſkiego z Katarzyny Xiężniczki Oſtrogſkiey, z ktorym wraz Szwedow w roku 1601, y innych czaſow, we dwieście Uſaryi, ktorych z ſwoiey ſzkatuły wyſtawił, woiował, a w Kokenhauzie mężnie oblężenie wytrzymał, rozdrażniony iednak, to Myſzkowſkiego Marſzałka Koronnego procederem, że w tumulcie pewnym w Krakowie, pod Krolewſkim bokiem wſzczętym, niektorych iego ludzi ſekweſtrowano, to że Staroſtwo Dudzińſkie ſobie ieſzcze za żywota Oycowſkiego od Krola obiecane, Chodkiewiczowi Karolowi Hetmanowi dano, do Rokoſzanow ſię przeciwko Zygmuntowi Krolowi przywiązał, u ktorych y Marſzałkował na Ziezdzie Lubelſkim, y partyą ich, tak ſwoim iako też y ſwoich niektorych woyſkiem zmocnił, wſzakże po rozgromieniu ich pod Guzowem, łaſkę Krolewſką ſobie ſnadno przeiednał, w kilka lat potym Kaſztelanią Wileńſką uczczony, na ktorey ſiedział do roku 1620, iadąc albowiem na Seym Koronny, w Pruſiech go śmierć zaſtała: wkroczył był w ſtan małżeńſki, z Zofią Olelkowiczowną Xiężna Słucką, bliſką ſwoią krewną, ktora mu lubo *ſterilis,* dobra Słuckie y Kopylſkie zapiſała, po niey z Elżbietą Zofią Xiężniczką Brandeburſką, corką Jana Jerzego Kurfiſtrza, z tey ſyn co idzie. Temu Januſzowi, y bratu iego Krzyſztofowi na Indurſkich dobrach dziedzictwo przyznała *Konſtytucya 1616 fol: 43.*

Boguſław Xiążę na Birżach y Dubinkach, Chorąży, a potym Koniuſzy Litewſki, z tym tytułem podpiſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola, w roku 1648. Pięknie ſię był popiſał Oyczyźnie z ſwym męſtwem: bo naprzod pod Bereſteczkiem, do zwycięſtwa nad Kozakami, iuż na ten czas Generał Gwardyi Krolewſkiey, ſiła dopomogł, z niemnieyſzą ſtawał odwagą pod Mohilowem, y w inſzych kampaniach, wſzędzie nieprzyiaciołom wielkim ſercem odpor daiąc; atoli widząc dużo nachylone ſzczęście Jana Kazimierza Krola, przykładem wielu inſzych Panow Polſkich, iako y Litewſkich, y on ſię też do Szwedzkiey ſtrony nakłonił w roku 1655 *Tulden. lib: 5 Hiſtor:* przy ktorey wżwawiey ſię trzymaiąc, Słuck, Mir, Nieśwież y Tykocin Szwedami oſadził, Brześcia Litewſkiego dobywał, z temiż Szwedami pod Warſzawą za Jana Kazimierza Krola, pod Proſtkami z Pruſkim woyſkiem, na Wincentego Goſiewſkiego, y Michała Kazimierza Radziwiła, nacierał; widząc iednak, że znowu Bog nad wſzyſtkie nadzieie ſtronę Jana Kazimierza Krola dzwigac począł, y on go przeproſił; a że ſię z Staroſtwa Barſkiego, dla dobra tey Oyczyzny, dobrowolnie wyzuł: dla tego Rzeczpoſpolita, przez Konſtytucyą 1661, z pierwſzych wakanſow deklarowała mu to *æquivalenter* nadgrodzić, a tym czaſem w pewney ſummie inſze mu dobra puściła, *Conſtit: fol: 5.* W naſtępuiącym roku poſłował na Seym, gdzie o nim Konſtytucya świadczy *fol: 10,* że liczny komput ludzi ſwoich ſtawił pod Wilno do boku Krolewſkiego. Aż też oſtatni z tey li-

nii Xiążąt na Birżach y Dubinkach, zszedł z tego świata. Maryą Annę albowiem corkę iedynaczkę Janusza Xcia Radziwiła, Woiewody Wileńskiego y Hetmana W. Litewskiego, brata swego rodzonostryiecznego, zaślubiwszy sobie, z niey tylko corkę Ludowikę Karolinę zpłodził, ktora *imô votô* żyła z Ludwikiem Xiążęciem Brandeburskim, z tym *sterilis*, *zdô votô* z Karolem Xiążęciem Neyburskim, z ktorym także tylko corka została, Anna Xiężniczka Neyburska, dziedziczka na Słucku, Kopylu, Birżach y Dubinkach.

Krzysztof Xiążę na Birżach y Dubinkach, syn drugi Krzysztofa Woiewody Wileńskiego y Hetmana z Tęczyńskii. Pod Janem Karolem Chodkiewiczem, Hetmanem Wielkim Litewskim, do ktorego obozu w znacznym się kompucie ludzi swoich rycerskich stawił, zaprawił się w Marsowe dzieła, osobliwie w roku 1609 pod Parnawą przeciwko Szwedom woiuiąc, dla tego ten pamiętny Woiownik, widząc w nim nieulękniony umysł, y prędką w nagłych okkurrencyach radę, y u Obozowych ludzi affekt, naywięcey u Zygmunta III Krola pracował koło tego, żeby mu go było za kollegę z mnieyszą buławą przydano, co się też stało. Pod Chocimską expedycyą oboyga Narodow Hetman Chodkiewicz, Turkow z Carem ich Osmanem, gdy tryumfalnie razi, Gustaw Krol Szwedzki, widząc ogołocone z woyska Krolestwo, y Turecka woyną zatrudnione, przeciwko paktom wpadł do Inflant z woyskiem, y nad mniemanie wszystkich, Ryga mu się prędzey poddała, a wkrotce całą tę Prowincyą posiadł; wprawdzieć Krzysztof, zebrawszy co mogł naprędce ludzi zdolnych do boiu, podiazdami na rożnych mieyscach woyska Szwedzkie napadał, y fortunnie gromił, niemogąc iednak większey daleko potencyi wydołać, z garsztką swoich musiał się przytrzymać, pokiby mu większy sukkurs na pomoc nie przyszedł, (*Starowol: Orat: in funere Sigism: III.* powiada, że ten Krzysztof pod Nitawą tak dobrze ich przetrzepał, że y z Nitawy ustąpić musieli, y do Szwecyi uchodząc, ledwo drogę do morza znaleść mogli) że iednak po zerwanym Seymie, żadne nie były opatrzone, Gustaw więcey sobie pozwolił, niespodzianym w Litewskie granice wkroczeniem, Birżę zamek dziedziczny tego Krzysztofa obległ, w roku *1625*, y po kilku szturmach przypuszczonych, przycisnął go do tego, że się poddać musiał, gdzie sześćdziesiąt miedzianych dział y znaczną zdobycz znalaższy, do Rygi Szwed uprowadził. *Brachel lib: 5. Piasec: hoc anno*, Krzysztof iednak szczupłą garsztką ludzi swoich tak nieprzyiacielowi dokuczył, wielą podiazdami niszcząc woysko iego, że daley w głąb Litwy nie postąpił. Do tego nieszczęścia pomogła nie mało zawisna niektorych nienawiść przed Krolem Zygmuntem, ktora na tego przezacnego męża nie mogąc zdrowym okiem patrzyć dzieła, ale go przed Majestatem Polskim udawała, *Brachel lib: 2, Piasec*, przyszło do tego, że lubo tak zasłużonego tey Oyczyźnie, z buławą Wielką Litewską, wakuiąca po śmierci Chodkiewicza, nad zwyczay, że pospolicie Hetmani Polni, na wielką postępować zwykli, minięto: Krzysztof iednak, choćci tak w respekcie Krolewskim upośledziony, przecież po klęsce naszych pod Walmuzą od Szwedow, że sobą zasłonił Litwę od dalszych inkursyi nieprzyiacielskich, solennie mu za to na Seymie dziękowano, koszta wszystkie y szkody podięte, nadgrodzić deklarowano. *Constit: 1626 fol: 10.* Wszakże przezorny ten Pan, unikaiąc niesnasek iakich, ktoreby wyniknąć mogły, nie interessował się do żadnych rządow woyskowych, aż do śmierci Zygmunta Krola, po ktorey Marszałkował na Konwokacyi do elekcyi Władysława Krola w roku *1632*, bo nietylko był w ręku silny, ale y w radzie wielki, dla tego o nim napisał *Potocki in Centur: Viror: fol: 108: Sic arma tractavit, ut Bellonae armatam Palladem*

jungeret

iungeret. Moderatorem Comitiorum si audisses, Julium reducem orbi Polono arbitraris. Smolensco obsidione Sebiniana, id est ultra centum millium virorum, liberando, sexdecim fere suorum millibus illum adhibuit Vladislaus IV, tantorum triumphorum additamentum. Virum imperatoris artibus insignem, ad senium usq; aequabili passu comitata est fortuna, qui ut Bellatoris, ita & Pacatoris Litvani nomen meruit. Władysław IV, iak tylko na tronie Polskim osiadł, Krzysztofowi zrazu Kasztelanią Wileńską, potym y Woiewodztwo Wileńskie z buławą Wielką ofiarował, z ktoremi tytułami, Kommissarzem uczyniony, w roku 1634. pokoy z Moskwą zawarł y podpisał. Tak od iedney strony uspokoiwszy Moskwę, do Szwedow y Inflant się z woyskiem obrocił, gdzie fortunnie na wielu mieyscach zagaił początki tey expedycyi, atoli zaszłe z Szwedami pakta, piękną do zwycięstw dalszych zatamowały mu drogę, a wkrotce, to iest w roku 1640, y w inszą wieczności drogę poszedł, Genewenskiey sekty obrońca wielki y protektor, z Anny z Ciechanowa Kiszczánki, Woiewodzanki Mścisławskiey, corkę, zręczył z Jerzym Chlebowiczem Woiewodą Wileńskim, syn zaś z niey, ten co idzie.

Janusz Xiążę na Birżach y Dubinkach, Podkomorzy Litewski, daley Starosta Zmudzki y Hetman Polny, a na koniec Woiewoda Wileński y Hetman Litewski Wielki, Marszałek Trybunału Litewskiego w roku 1648. Pod Smoleńskiem z Oycem swoim na Moskwę woiuiąc, początki Marsowe zakładał: sam iuż buławę w ręku maiąc; iak nie ulęknionego był serca, pokazał ná karkach Kozackich, w roku albowiem 1649, Turowa, Mozyru, Bobroyska, Rzeczycy dobywszy, wszystkich rebellizantow, ktorych tam znalazł, wyciął; pod Łoiowem, napadszy na Krzyczewskiego czterdziestą tysięcy uzbroionego, na głowę poraził, iego samego dobrze rannego poimał: Pińsk przez Regimentarza swego Grzegorza Mirskiego odebrał, za ktore iego dla Oyczyzny zabiegi, publicznie na Seymie Warszawskim Rzeczpospolita podziękowawszy, niektore mu dobra przez Konstytucyą wiecznym prawem puściła. Czym zachęcony, w roku 1650, pod Soszą, Niebabę Pułkownika Kozackiego, z piętnastą tysięcy buntownikow, y z życia wyzuł, y z obozu:, za powoduiącym szczęściem daley idąc, przyciągnął pod Kiiow, obawiaiąc się iednak rozhukane chłopstwo, zawczasu z miasta pierzchneli: obywatelow tylko tego miasta, gdy się na sławę imienia iego poddali, do przysięgi wierności przymusił. Złączywszy się potym z Polskim woyskiem, gdy pod Białocerkwią do bitwy przyszło, Janusz prawe skrzydło nieprzyiacielskie swoią natarczywością złamał, y z pola do obozu wpędził, aż też y do traktatow przymusił, tą swoią tryumfalną nad niemi ręką, tyle w nich sprawił, że lubo potym po Polszcze grassowali, Litewskiey iednak Prowincyi granic nie tykali. W roku iednak 1654, nowa się burza od Moskwy na to krolestwo zwiała, ktorych iednak Janusz dobrze pod Szkłowem przywitał, kiedy ich trzydzieści tysięcy z pola zpędził krwawą bitwą. Dalsze iego procedery w tych tam koniunkturach, opisuie *Aplogia*, ktorą, broniąc sławy iego, do druku podano, także *Theatrum temporis Germanicum, Henrici Arhelmi de Ziegler, impressum Lipsiae fol: 822.* umarł w Tykocinie 1655. *intensissimis artuum doloribus praessus*, mowi Potocki Kasztelan Kamieniecki *Centur: Virorum fol: 107*, ktorego rodzoną siostrę, a corkę Stefana Woiewody Bracławskiego y Pilarza Polnego Koronnego, na imię Katarzynę, miał ten Janusz za sobą, ta gdy mu świątobliwie zeszła w roku 1643, ile prawowierna katoliczka, poiął po niey Ilinę Mohilankę Hospodarownę Wołoską: z Potockiey był syn Krzysztof, ale młodo wszedł do grobu: corka zaś Marya Anna, zręczona z

Bogu-

Boguſławem Radziwiłem, Koniuſzym Litewſkim, iako ſię wyżey mowiło.

Jan Kaſztelan Trocki, Hetman Litewſki, czwarty ſyn Mikołaia Wtorego, Woiewody Wileńſkiego y Kanclerza, piſał ſię z Muſnik *według Starowol: in Monum:* był Marſzałkiem Litewſkim y Staroſtą Słonimſkim, z temi tytułami czytam go na liście Zygmunta I Krola: w Xiążce, *ktorey tytuł: Prawa y przywileie narodu Ruſkiego, fol: 26,* w roku 1514. Oſobliwſze ſię w nim wydawało nabożeńſtwo: bo naprzod pacierze kapłańſkie codzień zwykł był mawiać, w Wielki poſt ledwo co iadł, chlebem ſię tylko, y to go wprzod popiołem poſypawſzy, w ſtępna Srzodę po święconym, zaſilał. Wiary świętey katolickiey gorliwym był obrońcą: dlaczego też, gdy nawiedzał progi SS. Apoſtołow Piotra y Pawła w Rzymie, od Juliuſza Papieża, tym imieniem wtorego, wielkiemi nadany odpuſtami, y mile przyięty, iako y od innych Włoſkich Xiążąt; fundował Parochie, Nieświezką y Drubowſką. Oyczyzna też, iego zaſługami zaſzczycona: bo naprzod poſłował po dwa kroć do Moſkwy, raz w roku 1506, drngi raz w roku 1508. *Koiałow:* Tatarow na Podole wpadaiących, nieraz z inſzemi gromił; z Oycem y z bracią, tryumfalnych nad Moſkwą expedycyi y trudow był nierozdzielnym towarzyſzem. Do owey nad Tatarami pod Kłockiem tak znaczney wygraney, ſiła dopomogł, ale naywięcey ſię iego męſtwo, żadną przygodą niepoalterowane, y żywość Pańſkiey duſzy, prędki dowcipu obrot, niezpracowana na dobro poſpolite czułość, w expugnacyi Starodubu, pokazały. Tak Moſkwie y Tatarom nie iednym boiem ſił dobrze przytarſzy, pełen zaſług świat pożegnał w roku 1542. Trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Xiężniczką Łukomſką, z tey zoſtawił dwie corki, Annę Staniſławowi Kiezgaiło, Hrabi na Krozach, Zofią, Iliniczowi, Hrabi na Mirze, zkolligowane; z tey potym racyi, gdy Kiezgaiłow y Iliniczow nieſtało potomſtwa, obadwa te Hrabſtwa zlały ſię na potomkow tego Jana, Radziwiła. Drugi raz z Gaſtoldowną, z ktorey dzieci młodo pomarły. Trzeci raz z Kiſzczanka, z tey miał trzech ſynow, Mikołaia Czarnego, tak od włoſow nazwanego, Jerzego, w dziecińſtwie zmarłego, y Jana.

Jan Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, Krayczy Litewſki (ſyn Jana Kaſztelana Trockiego z Kiſzczanki] na Seymie Brzeſkim od Zygmunta I w roku 1544 kreowany, z tymże tytułem podpiſał *przywiley Ziemi Bielſkiey u Januſzow: w ſtat: fol: 837, Stryikow: lib: 24 cap: 5 fol: 760,* umarł 1551, wieku ſwego 35, czego dowodem nadgrobek iego w katedrze Wileńſkiey, ktory wypiſał *Starowol: in Monum:* gdzie o nim tak mowi: *Ob egregias virtutes, Imperatori Carolo V, & Regibus Poloniæ, Sigiſmundo I & Sigiſmundo Auguſto, & Principibus Italiæ, præcipuè Ferdinando Gonzagæ Principi Malphetæ, amabilis:* bo iuż miał zaręczoną ſobie corkę iego, ale śmierć tę ligę rozerwała; pierwſza zaś żona iego *według Genealogii,* miała bydź Fredrowna, *według Koiał:* wdowa po Iliniczu, z ktorey potomſtwa nie miał: Krol Auguſt był na iego pogrzebie.

Mikołay Czarny Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, Woiewoda Wileńſki, Marſzałek Wielki y Kanclerz Litewſki, Staroſta Brzeſki, Kowienſki, Mozyrſki, Lidzki, Boryſzowſki y Szawelſki, ſyn ſtarſzy Jana Kaſztelana Trockiego z Kiſzczanki, ten go ieſzcze młodego, dla więkſzego poleru, do cudzych kraiow wyprawił, pod ktory czas, całą prawie zwiedziwſzy Europę, gdy do Oyczyzny powrocił, wſzyſtkich opinie o ſobie zwyciężył, a ſkoro ſię z pięknemi natury talentami, na dworze Zygmunta I Krola Polſkiego pokazał, ſerce ſobie Pańſkie, tak niemi uiął, że mu Laſkę Wielką Litewſką w roku 1544 konferował. *Stryikow:* Auguſt I Krol, do faworow Oycowſkich, ie-

ſzcze y ſwoie przydał: bo względem Barbary Radziwiłowny żony ſwoiey, a ſtryieczno rodzoney ſioſtry tego Mikołaia, chcąc wyżey wynieść iey Familią, wyſłał go poſłem ſwoim na Seym Rzeſzy Niemieckiey, do Karola V Ceſarza, kędy ten Monarcha, ſzacuiąc w nim Pańſkie przymioty, tytuł *S. Romani Imperii Principis,* po zeſzłey bezpotomnie linii Radziwiłowſkiey Xiażąt na Goniądzu y Medele, zlał na niego, y na iego brata rodzonego Jana Krayczego, y na ſtryiecznego ich Mikołaia, na Birżach y Dubinkach dziedzica, y na wſzyſtko potomſtwo od nich pochodzące: do herbu nawet ich, to ieſt do Orła w koronie, trzy hełmy przydał, tym kſztałtem, że we ſrzodku powinno bydz poł orła takiego, iako y na tarczy, po prawey ſtronie tarczy, poł gryfa, z ſkrzydłami y nogami dwiema do gory wſpiętemi, ku Orłowi głową obroconego, po lewey zaś ſtronie, poł Lwa z dwiema łapami wynieſionemi w gorę, także do Orła głową zkierowanego y całym ſobą. Przywiley dany od Karola w roku 1549, w tymże roku potwierdził Auguſt I, y Rzeczpoſpolita na Seymie Brzeſkim przyieła.

Kładę tu ſłowa przywileiu Karolowego, ktory znaydzieſz cały u Paprockiego, wielkiemi pochwałami tego Domu zagęſzczony. *Quò verò ejuſmodi illuſtratio, magìs reſplendeat, avitis armis & inſignibus veſtris, aquilam nigram, cujus pedes ſint cerulei coloris, in glauco campo, & in pectore aquilæ ſcutum ad angulos rectos, in quatuor partes proportionales diviſum, quarum ſuperior dextra, & inferior ſiniſtra, cæleſtini, reliquæ verò duæ oppoſitæ, rubri coloris ſint, ſuperior quidem dextra, tres tubas nigri coloris, cum zonis aureis, tres verò cæteræ hujus ſcuti partes, alia arma & inſignia Familiæ Veſtræ, nempè inferior dextra, duos piſces albi ſeu argentei coloris, ſiniſtra lunam, aurei ſeu crocei coloris, cornibus ſurſum vergentibus, & ſupra lu-*

nam, ejuſdem coloris aurei ſtellam, ſex radiis coruſcantem; Superior autem leva pars clypei, ſoleam ferream equi, coloris argentei, complectatur. Ad hæc, galeas tres in ſummo, & ex his intermediam quidem, quæ ſimiliter Patruo veſtro, â Cæſare Maximiliano conceſſa erat, auratam, cum corona, & dimidiâ aquilâ ſuperpoſitâ, extenſas alas, & caput aurea corona regali coronatum habente, dexteram itidem cum corona, & fulvo Leone dimidiato, quo etiam antiquitùs Majores veſtri uſi ſunt. Siniſtram verò galeam, etiam cum corona, & anteriore parte Gryphi fulvi coloris, addenda, concedenda, & largienda duximus. W tym opiſaniu, cztery ſię herby tego Mikołaia Czarnego wyrażaią. Pierwſzy Trąby, Oyczyſty. Drugi Leliwa, babki z Oyca Monwidowny, trzeci Podkowa Macierzyńſki, Kiſzczanki, Czwarty Ryby, babki z Matki, ile dochodzę Naruſzewicowny. We dwie lecie potym, do Laſki Litewſkiey, przydano mu pieczęć wielką, a wkrotce, po ześciu Gaſtolda, Woiewodztwo Wileńſkie; z temi tytułami wyprawiony do Ferdynanda Krola Rzymſkiego, aby imieniem Zygmunta Auguſta Krola, zrękowiny uczynił z Katarzyną corką tegoż Ferdynanda, pozoſtałą wdową po Xiażęciu Mantuańſkim, ktorą legacyą wielkim koſztem, nie mnieyſzym ſplendorem zakończył, y Krolową do Krakowa zprowadził, pod ktory czas, Erneſtowi ſynowi Maxymiliana Krola Czeſkiego, był Oycem krzeſnym. Inflanty potym obſzerne mu pole otworzyły do wiekopomney ſławy, ktorych obronę, przeciw Moſkiewſkim inſultom, od Krola maiąc ſobie powierzoną, z lekka do tego nakłonił, że pewnemi kondycyami, iego przemyſłem ułożonemi, ta Prowincya y z Kurlandyą, inkorporowane do Xięſtwa Litewſkiego zoſtały, a żeby tym gruntownieyſza ta liga na potym trwała, w Rydze, imieniem Krola ſwego, Vicerey Mikołay, przyſięgę odbierał wierności w roku 1560, tak od Gotarda Ketlera, y w nim całey Kawaleryi iego, iako y od Arcybiſkupa Rygſkiego, y w nim całey Kapituły; krzyż złoty, ktory zwykł był na ſzyi noſić Miſtrz Krzyżacki, y pieczęć, na ktorey była wyryta Nayś: Panna, na oślęciu do Egiptu uchodząca, w Wilnie w oczach Senatu całego, Krolowi oddał, *Koiał: in Faſtis Radiv:* Zawdzięczaiąc mu taką przyſługę Krol Auguſt, puścił mu rządy Inflantſkiego Xięſtwa. Na tak wielkie fawory krolewſkie, nie mogła zdrowym okiem patrzyć nienawiść, przetoż pokątnie ſzeptać poczeła, iakby po śmierci Auguſta I Krola, ile bezpotomnego, Xięſtwa Litewſkiego affektował, aż ſię też y do uſzu krolewſkich przeciſneła ta nowina, ktorą tym więcey rozżarzyła ſuſpicya, gdy w roku 1564 na Seymie, Unia Litwy z Koroną nie doſzła, na ktory Mikołay poſłem był z innemi Panami Litewſkiemi, *Conſtit: fol: 52*, ale to wſzyſtko śmierć uſpokoiła, ktora przypadła na rok 1567 w Łukiſzkach. *Bucholcer 1565*, Był Pan wielkich cnot, hoyny, przezorny, miłoſierny, ludzi mądrych y rycerſkich kochaiacy, Oyczyźnie wielmi zaſłużony, a iako *Aloyſius Lipomanus*, Nuncyuſz niegdy w Polſzcze Papiezki, w liście ſwoim do niego danym 1556, kędy zalzczyciwſzy ſię iego ku ſobie affektem, tak o nim piſze. *Quod olim de Saladino Saracenorum Principe dicebatur: Nihil illi ad virtutem defuiſſe, niſi quod Chriſtianus non eſſet, hoc de te quoq; meritò dicendum eſſet, nihil tibi ad virtutis cumulum deeſſe, præter Catholicam religionem*, on albowiem pierwſzy Geneweńſkie nowinki do Xięſtwa Litewſkiego wprowadził, y wżwawie utrzymywał, co poznać z liſtu iego do tegoż Lipomana danego w roku 1556, ktory w Krolewcu wydrukowany od apoſtaty Wergeryuſza. Biblią na Polſki ięzyk od ſwoich Miniſtrow przełożoną, w Brześciu Litewſkim w roku 1563 ſwoim nakładem podał do druku. W Ołyce Zamek z fundamentu wynioſł. Ciało iego z Wilna do Dubinkow przenioſł: Krzyſztof II Radziwił, za konſenſem wnukow iego. Elżbietę Szydłowiecką, Kaſztelankę Krakowſką, zaślubi-

wſzy ſobie, cztery corki z temi połączył domami, Kryſtynę z Janem Zamoyſkim, Kanclerzem y Hetmanem, umarła 1580, wieku ſwego 18, *Biel: fol: 770*, Zofią z Achacym Cemą Woiewodą Pomorſkim, ta zbudowała w Gniewie Krucganek. Annę Magdalenę z Mikołaiem Buczackim Podkomorzym Podolſkim, Staroſtą Barſkim. Elżbietę z Mikołaiem Mieleckim Woiewodą Podolſkim y Hetmanem W. Koronnym, przedziwney pamięci była ta Pani: zkąd całego prawie Piſma S. nauczywſzy ſię, wielu Doktorom katolickim, przy obrocie ſwoim, ciężka w dyſkurſie o wierze była, przy Oycowſkich błędach mocno ſię zaſtawiaiąc, atoli potym, y Arryańſkich y inſzych ſię chwytała; aż też przez X. Benedykta Herbeſta Soc: JESU, do kościoła katolickiego zkierowana, y owdowiawſzy, ſtatecznie w tey wierze y świątobliwie wiek ſwoy zkończyła. Y ſynow czterech, Mikołaia Sierotkę, Jerzego Kardynała, Albrychta y Stanſława.

Staniſław Xiążę na Ołyce, ſyn Mikołaia Czarnego naymłodſzy, naprzod Marſzałek Nadworny Litewſki 1587 *Sarnic: dedyk:* daley Wielki, laſkę potym dobrowolnie ſpuściwſzy, oſiadł na krześle Staroſtwa Zmudzkiego, z tego do grobu wnieſiony w roku 1599, w Ołyckim kościele, luboć go śmierć w drodze do Rzymu na Jubileuſz Wielki, w Poſonium w Węgrzech zaſtała, ktoremu ſyn iego Albrycht nadgrobek poſtawił, *Starowol: in Monum:* Młodſzym będąc, gdy ſię z cudzych kraiow wrocił, żarliwości ſwoiey o wiarę katolicką y pobożności, znaki dał oczywiſte: bo naprzod z Ołyki Miniſtrow Kalwińſkich, tam od Oyca ſwego zprowadzonych, rugował, y Xiężą katolickiemi oſadził; tamże nowy kościoł z fundamentow wynioſł Pańſką ſtrukturą, y oboſtrzył; ieżeliby kiedyżkolwiek ſukceſſorowie iego, mieli ſię wydzielić od ſpołeczności, z kościołem Rzymſkim, aby na ten czas *Jus Patronatûs* tego kościoła, do Biſkupow Łuckich należało. Inſze także ſynagogi heretyckie poznoſił. Ruśi zaś Schizmą zarażoney dał na wolą, albo przyſtąpienie do Unii, albo z dobr wyzucie, y z miaſta wypędzenie: czym ſię wielu ich do Jedności nakłoniło. Łukiſzki folwark do Akademii Wileńſkiey wieczną darowizną przyłączył. Co rok pod czas Wielkiego poſtu zwykł ſie był zamykać w Eremitorium, przy Klaſztorze Nalibockim, ktory on fundował na cześć Boſką, tam wſzyſtek ten święty czas, na rośmyślaniu o Męce Panſkiey, y inſzych dobrych uczynkach, pędził, aż do Wielkieynocy. Po wyſłuchaniu Mſzy S. proſto ſię udawał do ſzpitala, tam ręką ſwoią ubogich karmił, odziewał, chorych przez domowego Medyka ratował, toż dopiero do Pałacu ſwego powracał na obiad: Oyczyźnie też pokazał, iak mu była miła, kiedy pułk cały iazdy, z ſwoiey ſzkatuły, Stefanowi Krolowi zprowadził, Z bracią ſwoią rodzonemi, taką uformował Ordynacyą, aby na dobrach, oſobliwie Ołyce, Nieświeżu, Klecku, Mirze, Grodku y innych, corki nigdy w tym Domu nie dziedziczyły, ale tylko ſynowie, y to ſtarſzy z nich, a gdyby tych nieſtało, tedy bliżſi z teyże linii, oſobliwie ſtarſzy, żeby na tych dobrach brał ſukceſſyą, ktorą Ordynacyą, naprzod Stefan Krol potwierdził ſwoim przywileiem, a potym Zygmunt III z konſenſem Rzeczypoſpolitey w roku 1589, *Conſtit: fol. 529.* Zprzyſiągł ſię był dożywotnie z Maryną z Markowic, Michała Myſzki Kaſztelana Wołyńſkiego corką, zeſzła w roku 1600, z tey Elżbieta była za Jędrzeiem Sapiehą Woiewodzicem Mińſkim, Staroſtą Homelſkim y Bielſkim, *Hiſtor: Sapieha:* Druga Kryſtyna, ta poświęciwſzy życie ſwoie Bogu w Klaſztorze Nieświezkim S. Benedykta, Xienią tam prezydowała, *Konſtytucya 1638 fol. 53* wſpomina, że pewne ſwoie Oyczyſte dobra zamieniła za inſze w Nowogrodzkim leżące, ktore, za konſenſem Rzeczypoſpolitey do ſwego Konwentu przyłączyła, to ieſt Wilzyna, Łuczna, y Słoboda, życia ſwego terminu dopędziła w Gdańſku w roku

1657, *singulare decus monialium*, według Sczygiel: *in Aquila fol:* 155. Synow także
dwoch, Mikołay Krzysztof, powrociwszy z cudzych kraiow, wieku swego
25 w roku 1614 z światem się rozstał, do Nayśw: Matki szczegulniey nabo-
żny. *Drexelius in dedic: Gymnasii, Annuæ Societ:* 1384 *Cieboc. Alloqu: lib:* 21. *c.* 21.

Albrycht Stanisław, Xiążę na Ołyce, Kanclerz Litewski, Starosta Łu-
cki, Piński, Gniewski, Kowieński, Tucholski, y Wieloński, syn drugi Stani-
sława Starosty Zmudzkiego; żona iego pierwsza, Reina de Eisenrych, ro-
dem z Bawaryi, kędy iey Dom sławą, zacnością, urzedami, y wysokim zpo-
winowaceniem kwitnął, wdowa po Michale Działyńskim Woiewodzie Brze-
skim Kuiawskim, tey Albrycht postradał w roku 1637. Druga Krystyna
Lubomirska, Stánisława Woiewody Krakowskiego corka, atoli z obiema ży-
iąc bezdzietny, poszedł po zapłatę świątobliwego swego życia, w roku 1656
we Gdańsku, w Ołyce pogrzebiony. Przez czterdzieści lat prawie, w kto-
rych urząd tak Podkanclerski, iako y Kanclerski piastował, tak nienadwe-
reżenia sumnienia swego, iako y całości praw, y swobod Oyczystych, szcze-
gulniey przestrzegał. Władysławowi IV w roku *1624* do cudzych kraiow
wyieżdzaiącemu, Zygmunt III Krol y Ociec, przydał go za Marszałka, pe-
regrynacyą tę niewypowiedzianą rostropnościa, powinną powagą, kosztem
tez nawet y swoim, miarkował, z wielkim tak Władysława honorem, iako
y swoim, u wszystkich Panow Chrześciańskich, ale naybardziey u Urbana
VIII Papieża; wolno czasem strofował w młodym Krolewicu skore y bu-
iaiące postępki, przecięż z taką moderacyą, że mu ta funkcya iego nie była
na potym przeszkodą do tego respektu, w sercu Władysława, iuż na Tro-
nie Polskim osadzonego, w iakim profitował u Zygmunta Oyca, y owszem
chciał go ten Pan na wyższe krzesła posunąć, gdyby był Albrycht nie
wyłámał się z nich, iedynie tym pretextem, żeby był na Pieczętarskim u-
rzędzie, miał obszernieysze pole do przysłużenia się y Religii y dobru po-
spolitemu. Na wszystkie kampanie za czasow trzech Krolow, Zygmunta,
Władysława y Jana Kazimierza, liczne chorągwie zwykł był do obozu
posyłać; ktore iak z iego szkatuły powstały, tak też, żeby y żyły bez ucie-
mięzenia ludzkiego, prowidował. W Kownie w zamku wieżą wymurował,
y w niey lamuz na konserwacyą Xiąg Ziemskich y Grodzkich, co appro-
bowała Rzeczpospolita na Seymie 1638, *fol:* 53, toż samo podiął się uczynić y
w inszych miastach, ktorych był Starostą, osobliwie w Pińsku, Tucholi, y
Gniewie, *Constit: 1647 fol:* 25, a iako o nim napisał *Potoc: Centur: Viror: fol:* 308:
*Majorum institutis propugnandis impendit vitam, adversùs vitia Reipubl: sua mole la-
bentis, stetit quasi solus, cadentemq; quantùm retrahi potuit, retinuit, dum vixit. Ora-
tio illi minûs compta, sed ipsum, qui in animo erat, loquebatur candorem; lingua illi
cum pectore mirâ consentiebat harmoniâ.* Korrupcyom wszystkim przystępu do
siebie zawsze gorliwie bronił, ztąd gdy ieden z Panow Litewskich, dziesięć
tysięcy czerwonych złotych ofiarował mu, żeby tylko do Wakansu pewne-
go nie był mu na przeszkodzie, y pieniędzmi wzgardził, y do Wakansu dro-
gę zatamował, że przeciwko prawu, nie mogł się na nim mieścić. Lubo
przy Urzędzie Pieczętarskim tak zatrudnionym, żadnego iednak dnia nie
opuścił, ktoregoby, krom Pacierzy kapłańskich, nie miał odmowić *Officium
parvum B: Mariæ Virginis:* Godzinek o Niepokalanym Poczęciu teyże Matki
Boskiey, y Rożańca; codzień nad to godzinę iednę, a czasem dwie albo
trzy, nabożnym dawał rozmyślaniom. Pilne zawsze miał oko na swoie
dworską czeladkę, y żeby iakiey obrazy Boskiey nie było, troskliwie prze-
strzegał, y za nich się często do Boga modlił. Już Kanclerzem będąc, na
początku każdego Miesiąca, do Kongregacyi przy Akademii Wileńskiey
zstępo-

zstępował, y tam studenckiey młodzi Patronow Swiętych rozdawał: Mszy
świętey codzień słuchał, a do spowiedzi y kommunii prawie co tydzień przy-
stępował, także w Swięta Uroczyste Matki Boskiey y swoich Swiętych Pa-
tronow. Pospolicie zaś, klęcząc na obadwa kolana, modlił się, z czego gdy
się iedno z nich zkancerowało, nie prędzey iednak leczyć się na nie pozwo-
lił, aż poki oczywiste gangreny niebespieczeństwo, nie wymusiło na nim
ratunku, przecież y w ten czas, gdy na iedno chorował, na drugim klę-
czeć nie przestał. Tak, lubo przewlokłym klęczeniem, postami y inszemi
sposobami, ukrocał ciało swoie; nie maiąc ieszcze na tym dosyć, wymyślił
był taką machinę, w ktorey się pewnych czasow zamykać kazał, tak mi-
sternie zrobiona była, że się w niey, ani ręką, ani nogą ruszyć nie mogł, y
iego samego widzieć nie było, tylko grzbiet iego do biczowania obnażo-
ny, tam poufalszemu słudze swemu siec się kazał, sam sobie naznaczywszy
wiele plag wbić miał w Pańskie ciało, a żeby był, ani prożbą iego albo stę-
kaniem, ani miłosierdziem zmiękczony, nie folgował, ale szczerze dokładał,
za każdą razą po takiey katowni, Pańsko go udarował. Na ubogich był
prawie rozrutny, w Wilnie y w Pińsku pod czas głodu, u stołow po uli-
cach dla naciśku wystawionych, przez naszych Oycow niezmierną zgraię
ludzi żywił y sustentował; toż y w Pińsku w teyże przygodzie wyświad-
czył. Wysłał był swoię własną chorągiew do obozu, przeciwko nieprzyia-
ciołom Oyczyzny, ta mężnie nacieraiąc, wszystka w pień wycięta. Nie-
wiedział ieszcze o niczym Xżę Albrycht, w tym gdy się modli nie daleko
Kominka, stawa przy nim ieden z pobitych Towarzystwa, y nieśmieiąc
mu przeszkadzać do modlitwy, drewka tylko na ogień przykładał. Obey-
rzy się Xiążę, y poznawszy go, pyta coby tu robił, odpowiada, żeśmy
wszyscy w potrzebie na placu legli, to nasze szczęście, że wszyscy do Nie-
ba należymy, atoli ieszcze się musiemy wypłacać sprawiedliwości Boskiey,
ty byleś chciał, możesz nam dać pomoc: będziesz zaś miał ten znak pewny,
że potrzebuiemy ieszcze twego ratunku, gdy zapuściwszy sieć wpobliszy
swemu pałacowi staw, tak lgnąć będzie, że iey ciężko dobyć będzie, y
zniknął. Wylał się zatym na dobre uczynki Albrycht za ich dusze, osobli-
wie Msze y iałmużny, y gdy w staw zapuścić kazał niewod, a więznał, zno-
wu y po drugiraz czynił za nich dobrze, dopiero za trzecia razą gdy sieć
wolno przeszła, zrozumiał, że y oni na wolność Synow Boskich wyszli. *Na-
ram: Fac: rer: Sarmat: fol:* 321. Pokazała mu się także pierwsza żona Jego, y
z płaczem go prosiła, żeby ią z mąk czyscowych ratował, niemogł się
poiąć Albrycht, że białogłowa tak pobożna, y po tak wielu Mszach y iał-
mużnach, ieszcze się nie wypłaciła Panu Bogu, ale mu to podziwienie wy-
biła, gdy powiedziała, że te wszystkie suffragia komu inszemu Bog przyłą-
czył, dla tego kochaiący żonę y po śmierci Xiążę, iak na nowe o iey du-
szę starac się począł. *Idem Ibidem fol:* 318. Przy Kollegiacie Ołyckiey fundował
y z żoną swoią pierwszą, nabożeństwo do Nayśw: Sákramentu we wszyst-
kie Czwartki całego roku, z publiczną processyą, po ktorey ubostwo długim
szykiem szło do Zamku, tam zasadzonym u kilku stołow: bo ich czasem
sto, czasem dwieście liczono, do stołu służyli, potrawy nosili, napoy po-
dawali, y choyna iałmużną opatrzonych wypuszczali; żadnego Zakonnika,
ani ubogiego nieodprawili z prożną ręką od siebie, y owszem Kościołow
y Kapłanow inaczey nie zwali, tylko miłemi dziatkami swemi, Szpitale na-
wiedzali, y iako mogli chorych ratowali. Nadto z tąż żoną swoią, fundował
Collegium nasze Pińskie, ktore approbowała *Konstytucya 1635 fol:* 27. Alu-
Nnnnnnnnn mnow

mnow Krakowſkich u OO Dominikanow, Kollegiatę Ołycką, w niey ołta-
rze wſzyſtkie marmurowe, obrazy od pędzla y ſztuki ſzacowne, monſtran-
cyą, kielich, krzyż, patenę, lichtarze,ſzczerozłote, Proboſzczem Infułackim y
Kanonikami ią oſadził: Ciało S. Angentyna Zołnierza y Męczennika, w Rzy-
mie ſobie od Papieża dane, z ſolenną pompą do niey wprowadził, w roku
1627; krom tego, Kościoły w Rumſzyſzkach y w Weloniu, Plebanie Kazimi-
rowſka y Nalibocka z iego ſzkatuły powſtały, innych zaś wiele domow
Boſkich, albo reformowane, albo doſtatecznie kościelnemi apparatami ubo-
gacone. Do Nayśw: Matki Niepokalanie Poczętey ſzczegulniey nabożny,
obowiązał ſię ślubem, proſzącym ſię dla niey o co, niczego nie odmowić, z
tądy wielkie krzywdy ſwoie, dla niey z chęcią darował,y znaczne ſummy wy-
ſypał. Napiſał y podał do druku kilka ſwoich Xiążek, iako to *De Laudibus
Deiparæ Virginis, De cruciatibus ſpinarum Chriſti, Dyſkurs nabożny* 1635. *Elogia* 12.
Virtutum ſine labeConceptæ Deiparæ 1655, umieraiąc zoſtawił niedokończone *opus,
Rerum ſuo ſeculo in Europa geſtarum.* Teſtamentem ſwoim 1656 w Metryce mniey-
ſzey Koronney roborowanym, zapiſał był 25 tyſięcy na dobrach ſwoich
Coling, pode Gdańſkiem, na ſuſtentácyą tych, ktorzyby z heretykow do ko-
ścioła katolickiego nawrocili ſię, Collegio także Gdańſkiemu naſzemu ośm
tyſięcy, na Staroſtwie Gniewſkim zaległey ſummie naznaczył, ale to oboie
ſkutku nie wzięło. *Hiſtor: Colleg: Gedan: S. J.*

Woyciech Xiążę na Klecku, Marſzałek Wielki Litewſki, a przedtym
Nadworny, Kowieńſki, Rumborſki, Bracławſki Staroſta, ſyn trzeci Mikołaia
Czarnego, Woiewody Wileńſkiego, Kanclerzá y Marſzałka. W roku 1582 do
Moſkwy w legacyi wyſłany, tyle na dobro Rzeczypoſpolitey pracował, że
pożądany pokoy ſwoim zabiegiem zawarł, *Biel: fol: 785*, ale też y w boiu mę-
żny, kiedy Stefanowi Krolowi pod Połock y Wielkołuki, w pięknym gro-
nie ludzi woyſkowych, tak iazdy, iako y piechoty, ſtawiwſzy ſię, wielkim
ſercem nieprzyiaciela raził. Po zeyściu Krola Batorego, wprawdzieć on z
bratem ſwoim Jerzym Kardynałem utrzymywał ſtronę Maxymiliana Au-
ſtryaka, iako piſze *Piaſecki*, atoli potym niechcąc miłey rozrywać Oyczy-
zny, do Zygmunta ſię III Krola wkrotce nakłonił, ktoremu, w legacyi wy-
ſłany, Annę Xiężniczkę Rakuſką y zaślubił w małżeńſką ligę, y do Polſki
zprowadził w Pańſkiey komitywie, to mu poſelſtwo, wielki affekt u Maie-
ſtatu Polſkiego, niemnieyſzą u wſzyſtkich ziednało ſłymę. Pan z Bogiem
złączony: bo powrociwſzy z Niemiec do Oyczyzny, za kooperacyą Xiędza
Piotra Skargi S. J. y z bracią ſwoią wyrzekſzy ſię kalwińſkich błędow, ko-
ścioły wſzyſtkie w dobrach ſwoich Katolikom przywrocił, drugie odnowił,
inne z gruntu poſtawił, oſobliwie w Klecku, y Xięży przy nim w docho-
dy opatrzył, tamże ſzpital wynioſł, y ſowicie upoſażył; w Wileńſkim zaś
naſzym S. Jana kościele, ołtarz wielki y organy, iego nakładem ſtanęły, ſam
ſię nawet dla przymnożenia większey chwały Boſkiey na rożnych inſtru-
mentach na chorze grawać nie wſtydził, ile w Muzyce dobrze wyćwiczo-
ny, mſzy świętey nigdy nie opuścił, ciało ſwoie rożnemi trapił mortyfi-
kacyami, przenioſł ſię na nieumieraiące z Bogiem życie, w roku 1593 w Kra-
kowie, ale w Wilnie w kościele naſzym pogrzebiony od żony ſwoiey; by-
ła to Anna, Gotarda Ketlera niegdy Miſtrza Krzyżakow Inflantſkich, a po-
tym Xiążęcia Kurlandzkiego, corka, tey on powodem był do tego, że ſię
z heretyckiey trzody wydzieliła, z nią w Rzymie progi SS. Apoſtołow
Piotra y Pawła nawiedził: corka z niey Barbara, paraliżem w młodych le-
ciech ruſzona, nocy iedney nagle, nie bez oczywiſtego cudu, zupełnie zdro-
wą zoſta-

wą zoſtała, więc za to dobrodzieyſtwo dziękuiac Bogu, iuż była w Klaſzto-
rze Panieńſkim poświęcić życie ſwoie chwale iego poſtanowiła, iakoż przez
ſiedm lat w Klaſztorze S. Klary będąc, lubo świecka, żyła iednak iak Za-
konnica w pokorze, cichości, umartwieniu, miłoſierdziu ku ubogim, uſta-
wicznie ſię ćwicząc; z woli iednak Krola Zygmunta III iako opiekuna, za
Mikołaia Kiſzkę, Kaſztelana Trockiego, wydana, przy dziecięciu umarła, w
wielkiey świątobliwości życia, wieku ſwego 23: y ſyn Jan Woyciech, ten
wkroczywſzy w małżeńſkie zwiazki z Ławinią Xiężniczką Korecką, rodzo-
ną ſioſtrą Samuela, pamiętnego woiownika, zpłodził z niey corkę Annę,
Janowi Lubartowiczowi Sanguſzkowi, Xiążęciu na Kowlu y Smolanach za-
ślubioną, y ſynow dwoch, Jana y Michała: z tych Jan Władyſław Staroſta
Wiślicki, życie ſwoie bezżennie w cudzych kraiach całe przepędził, wiel-
kiey nauki człowiek, ale y niemnieyſzego ſerca, kiedy będąc na dworze
Krola Francuzkiego, ſłuſznym zdięty ferworem, o honor Narodu Polſkie-
go, Poſta Hiſzpańſkiego w poiedynku zabił, *to piſze Mſ. o Familiach Pruſkich.*

Michał Karol, Xiążę na Klecku y Grodku, Krayczy Litewſki, z tym
tytułem podpiſał *Confœd: Ordin:* 1648, ſyn to drugi Jana z Xiężniczki Koreckii,
ten pod woynę Kozacką, kilka choragwi zebrawſzy, nieprzyiacioł w Pole-
ſie wpadaiących, ſzczęśliwie y nie raz pogromił, Moſkwie także y Szwe-
dom dał ſię w znáki; z Izabelli Katarzyny Sapiežanki, Jędrzeia Kaſztelana
Wileńſkiego corki, ktorą brał w roku 1649, iuż na ten czas Chorąży Lite-
wſki, zoſtawił dwoch ſynow, ale pierwſzy Michał młodo umarł.

Staniſław Xiążę na Klecku y Grodku Marſzałek Litewſki, a przed-
tym Stolnik Litewſki 1678 *Conſtit: fol: 7*, drugi ſyn Michała Chorążego Lite-
wſkiego, wyzuł ſię z śmiertelności w roku 1690, w ktorym poiął był Maryą Ka-
tarzynę de Bethune Margrabiankę, ale z nią niemiał potomſtwa. Klecko
to, niegdy Xiążęce dobra były; bo w roku 1422, Michałowi ſynowi Zy-
gmunta W. Xiążęcia Litewſkiego, Kazimierz Xiążę Litew: dał był Klecko,
ktore potym dobra, w Dom ſię Radziwiłowſki doſtały. *Stryik: fol: 597. Ko-
iał: par: 2.*

Jerzy Kardynał pod tytułem *S. Sixti*, y Biſkup Krakowſki, ſyn drugi
Mikołaia Czarnego, Woiewody Wileńſkiego, z Szydłowſkii, ktorego ſkoro tyl-
ko matka powiła, roy pſzczoł do iego ſię kolebki zleciał; we dwunaſtu iednak
leciech, od oboygu rodzicow oſierocony, do Lipſkich ſzkoł na nauki był
dany: zkąd powracaiąc y z bracią ſwoią, Staniſławem y Woyciechem w ro-
ku 1572, lubo ieſzcze na ten czas, Oycowſkim koło wiary duchem tchneli,
nawiedzał naſze Collegium Poznańſkie, wkrotce iednak wraz z rodzonemi
ſwewi, za Xiędza naſzego Skargi ſtaraniem, zbył ſię iadu heretyckiego, y ka-
tolicką wiarę przyiąwſzy, ſtał ſię iey Wielkim Obrońcą y pomnożycielem.
Waleryan Protaſzewicz Infułat Wileńſki w lata y zaſługi podeſzły, widząc
w nim y naukę y ſkromność y piękę obyczaie, a oſobliwie zrozumiawſzy
w nim chęć do ſtanu duchownego, żeby był fatalnym herezyi progreſ-
ſom, drogę zatamował, iego ſobie za Koadjutora przybrał, na co y Stefan
Krol zupełnie przyſtał, y Grzegorz XIII pochwalił z approbacyą, ale go do
Rzymu tenże Ociec Swięty wezwał, gdzie gdy z młodſzym brátem ſwoim
Staniſławem ſtanął, po Xiążęcu od Papieża kilka lat traktowany, ktore, to na
naukach pod Achilleſa Galiarda Soc: JESU inſtytucyą, to przy Papiezkim
dworze, z przedziwną u wſzyſtkich chwałą przepędził, a oſobliwie, gdy ſię
powrocił z Hiſzpanii, dokąd ſię był wezbrał, na nawiedzenie grobu S. Ja-
kuba w Kompoſtelli, pieſzo, w ſtroiu pielgrzymſkim, y oſobę ſwoię utaiwſzy,

nie mogł ſię nacieſzyć Grzegorz z tak świętey w Xiążęciu rezolucyi. Tym czaſem Waleryan Biſkup umiera, wraca ſię z Rzymu do ſwego Biſkupſtwa Jerzy, y w roku 24 życia ſwego, Paſterſki na ſię urząd bierze. Tu naypierwey herezyom woynę wypowiedział, Xięgi wſzyſtkie Luterſkie, iako y Kalwińſkie, y innych Sektarzow, w popioł palić kazał, biblioteki z błędliwych autorow oczyściać, y żeby ich nikt ani wydawał, ani przedawał, ſurowym dekretem zakazał. Chciałci ſię wprawdzie od tey Paſterſkiey funkcyi uchylić Jerzy, y w Zakonie Societatis JESU życie ſwoie P. Bogu poświęcić, w ktorey materyi piſał podwakroć do Rzymu, pozwolenia proſząc, atoli gdy mu nawet pod poſtuſzenſtwem tego zabroniła Stolica Apoſtolſka, w roku 1583 od Bolognetta Nuncyuſza w Polſzcze Papieſkiego, poświęconym na Biſkupſtwo zoſtał, wprzod ſię przez kollekcye do tego ſtanu świątobliwie przygotowawſzy. W tenże ſam czas, w gubernium mu oddał Inflanty na trzy lata Stefan Krol Polſki, gdzie on, gdy ſię niektore miaſta chciały Duńſkiemu Krolowi poddać, zamki im niektore poodbierał, oſobliwie Karkus, Ermes, Helmet, Ruyen, przez Pękoſławſkiego Regimentarza, kilką utarczkami rebellizuiących dobrze przytarſzy: całey nawet Ziemi Inflantſkiey przyſięgę wierności, Krolowi Polſkiemu, czynić kazał, *Biel: fol: 795.* Sprawiedliwości w ſądach tamecznych świątobliwie przeſtrzegał, a przytym łagodną ale ſkuteczną perſwazyą, wielu do tego przywiodł, że ſię Lutra y Kalwina wyrzekli. Co ſłyſząc o nim Grzegorz XIII, w Konſyſtorzu ſwoim deklarował go *Eminentiſſimum*, a Krol Stefán w Wilnie w kościele katedralnym S. Staniſława, nic ſię takiego nieſpodziewaiącemu Jerzemu, oraz y Woyciechowi Bolognettowi, Nuncyuſzowi na ten czas u ſiebie Papieſkiemu, biret Kardynalſki na głowę włożył; Zygmunt zaś III w ośm lat, to ieſt w roku 1590 na Krakowſką go Katerdrę przenioſł; Klemens VIII Paież, Legatem go ſwoim choć nieprzytomnego nominował, żeby był między Rudolfem Ceſarzem y Zygmuntem III Krolem Polſkim pokoy ugruntował, co on ſwoim zabiegiem do ſkutku przyprowadził, y corkę Ceſarſką Annę, zmowiwſzy Zygmuntowi w małżeńſką ligę, do Krakowa ią z wielką pompą wprowadził: przedtym zaś w roku 1589 iezdził do tegoż Rudolfa względem utwierdzenia Będzińſkiey tranſakcyi. Temuż Zygmuntowi, corkę Maryą Annę, y Władyſława ſyna, potym Krola Polſkiego, okrzcił. Na dwoch elekcyach Papiezkich w Rzymię zaſiadał, to ieſt Innocentego IX y Klemenſa VIII, kędy wielu Kardynałow na niego Infułę Papiezką gaiło. Gdy ſię znowu na Jubileuſz Wielki do Rzymu wezbrał, y tam przy ceremoniach otwierania *Portæ ſanctæ* Klemenſowi aſſyſtował, nieſpodzianą chorobą zwątlony, w roku 1600, wieku ſwego 44, przenioſł ſię z ziemi do nieba. Dniem przedtym nawiedzał go Papież y odpuſtem zupełnym na tę drogę uzbroił; a o śmierci iego dowiedziawſzy ſię, zapłakał, zkąd ktoś dwa wierſze napiſał. *Nemo levem credat mortem, ſub qua Caput Orbis ſudavit ſubito, debuit eſſe gravis.* Pochowany z woli ſwoiey oſtatniey w kościele naſzym Rzymſkim, pod tytułem Imienia JEZUS, z nadgrobkiem, ktory wypiſał *Starowol: in Monum:* ciało zaś iego dla większey pompy, przez pałac ſwoy nieść kazał Papież. O iego nauce y pobozności czytay liſt 29 S. Karola Borromeuſza Kardynała, między innemi wydrukowanemi w Antwerpii iego liſtami w roku 1623, Kardynał także *Sarnanus in deſcrip: Jubilæi*, iego cnoty wyſtawia. Jakoż było w nim co chwalić, a naprzod Pańſką na Boga ſczodrobliwość, z ktorey *Seminarium Clericorum* w Wilnie, a drugie w Krakowie ufundował. Wieś Jeżowo Collegio naſzemu Lubelſkiemu daro-

wał

wał 1594. Wileńſkiey naſzey Akademii wiele uczynił dobroczynności. Pierwſzy kamień na kościoł naſz w Krakowie S. Piotra położył. Wiele zaś inſzych Klaſztorow oboyga płci, roczną iego raz naznaczoną penſyą żyło. Rozrutność na ubogich, ktorą uboższe Panienki wypoſażał, ſzpitale nawiedzaiąc, hoyną iałmużną nędzę kalectwa dźwigał. Rożnym młodzi ſumpt ſwoy na nauki prowidował, aż też, gdy mu Biſkupich prowentow nie wyſtarczało na ratunek potrzebuiących, Bog mu ſam ſkarb poddał, kiedy w Biſkupich dobrach, miedziane y ſrebrne w Kielcach otworzyły ſię za iego czaſow minerały. Z miedzi tyle dał na pokrycie Zamku Krolewſkiego w Krakowie, świeżo pogorzałego, ile było potrzeba. Tak ſię zaś w nim świętey niewinności żywy konterfekt wydawał, że y u ſamych nawet Dyſſydentow był w wielkim podziwieniu. Ile zaś mu tylko zdrowie ſłużyło, codzien ołtarzowe taiemnice ſprawował, nic niedbaiąc na ięzyki ludzkie, ktore go o to cencenſurowały: czy to zaś krzcił, czy kościoły albo Xięży święcił, czy bierzmował, czynił to z niewypowiedzianą y ochotą y ukontentowaniem, bez reſpektu na ſłabe zdrowie ſwoie; ſam co rok przez ſiebie ſamego Dyecezyą wizytował, Niektore Klaſztory w lepſzą zakonności klubę zaprawował: duchowieńſtwo, y przykładem ſwoim, y przymiloną perſwazyą na tor pobożności kierował: był albowiem dziwnie miłych obyczaiow, przyiemności takiey, że wſzyſtkich do ſiebie ciągnęła, Pamięci oſobliwſzey, tak, że cudzoziemſkiemi ięzykami mowiąc [umiał ich zaś kilka] iakby ſię w każdym z nich urodził, doſkonale mogł ſię rozmowić. Piſali o nim: *Andr: Victovel: in Vit: Pontif: & Cardin: fol: 1763. Starowol: in Vit: Epiſcop: Cracov: Petramellarius. Foxius Orat: de laud: ipſius. Daniel Niger Orat: funeb: Koiał: in Faſt: Radivil: Reſcius in Vita Hoſii.*

Mikołay Krzyſztof Sierotka, Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, ſyn pierworodny Mikołaia Czarnego, Woiewody Wileńſkiego, brat rodzony Jerzego Kardynała, y drugich. Urodził ſię w roku 1549. z rodzicow ieſzcze na ten czas katolickich, y od katolickiego kapłana okrzczony. Sierotką z tąd nazwany; za czaſow Zygmunta Auguſta, gdy ſię na dworze krolewſkim weſelny akt odprawiał, wſzyſcy ciekawością aktu tego uwiedzieni, rozbiegli ſię, zoſtawiwſzy w pokoiach krolewſkich dziecię ſamo Mikołaia, po długiey ochocie wchodzi Zygmunt do ſwego pokoiu, we łzy rozkwilone znayduie Xiążątko, y z kommizeracyi nad nim zawoła, Sierotka! iakby opuſzczony: zkąd potym toż mu nazwiſko przywłaſzczono. Skoro ſię Ociec iego od katolickiey wiary wyłączył, y ſyna też tego w błędach Kalwińſkich uwikłał tak mocno, że podrożſzy w lata, Rzymſkie ceremonie w żarty, w ochydę poſty, Zakonnych ludzi w ſzyderſtwa, obrocił: było to, że w Zakonne ſukienki dworſkich ſwoich przyſtroiwſzy, ktorzy po całych nocach graſſowali, święte Klaſztory, oſobliwie u niewiadomych, ochydził. Raz proſzącemu o iałmużnę Zakonnikowi, konia nieuieżdżanego y ſkorego z tą kondycyą darował, żeby na nim do ſwego Konwentu zaiachał, ſpodziewaiąc ſię, że go gdzie zrzucić z ſiebie miał nieunoſzony Rumak, ale Bog inaczey zporządził: bo pod owym Zakonnikiem tak ſzedł ſpokoynie, iak gdyby iuż dobrze przytarty ſzkapa. Atoli iuż na ten czas Marſzałek Nadworny Litewſki, błędami heretyckiemi wzgardził. Do czego dwie mu rzeczy oſobliwą pobudką były. Pierwſza, liſt Oyca iego, w ktorym ſię żalił na ſwoich Miniſtrow, że go fałſzywą nauką tak daleko w wierze zawiedli, iż niewiedział w co wierzył; y powtore, gdy ſię go ten Sierotka radził w wątpliwościach ſekty ſwoiey, tak mu odpiſał: maſz rozum, tęn cię nayle-

piey

piey nauczy, co maſz czynić, bo ia tobie na to odpowiedzieć nie umiem. Druga, cud iawny, o ktorym piſze *Janus Nicius Erithræus fol: 187, Koiał: in Miſcellaneis. Zycie tego Mikołaia po łacinie. Przetocki Kolenda*, gdy albowiem z Warſzawy do Wilna dąży, ſtanąwſzy w goſpodzie w dzień piątkowy przed Kwietnią Niedzielą, czyli iak inni chcą, w ſam dzień Wielkopiątkowy, z mięſem ſobie ieść gotować kazał, więc przy ſtole z katolickich obrządkow ſzydzą, y z taiemnic ſię ołtarzowych naśmiewaią, ktoś z kompanii owey ſtołowey z tym ſię odezwał. Tak to prawda co katolicy uczą, iak to, że ten kapłon upieczony, tu na pułmiſku poſtawiony, żyie. Rzecz dziwna, kapłon z pułmiſka ſię porwał, y ſkrzydłami ſtrząſnąwſzy, zapiał. Wſzyſcy na to widowiſko przelęknieni, w zadumieniu ſtaneli, oſobliwiey iednak Radziwił, ktory rozważaiąc z ſobą, że go Bog cudownemi nawet ſpoſobami do ſiebie y wiary prawdziwey ciągnie, niechcąc daley opierać ſię ciagnącey ſię Łaſce Boſkiey, w roku dziewiętnaſtym życia ſwego, w roku Pańſkim 1568. z kościołem ſię katolickim poiednał, y tak gorliwym ſię ſtał iego obrońcą, że gdy mu ſługa iego coś wybluźnił na Nayśw: Sakrament, okrzyknął go y zgromił, y lubo mu był do dworſkich dyſpozycyi bardzo potrzebny, przecięż zaraz go odprawił, mowiąc: Niechcę takiego ſługi, ktory Pana mego bluźni: Braci nawet ſwoim, żeby Oycowſkich wyrzekli ſię błędow koło wiary, y przykładem był y pobudką. Z temiż zmowiwſzy ſię, znaczną ſumma piącią tyſięcy czerwonych złotych, wſzyſtkie heretyckie Xiąſzki, z bibliotek tak prywatnych iako y publicznych, a oſobliwie Biblią, pod imieniem Oyca ſwoiego do druku podaną, wykupił, y w ſrzod rynku Wileńſkiego, w potężny ſtos ułożoną, ſpalił, żonę nawet ſwoię y wielu inſzych do owczarni katolickiey pozyſkał. W tych koło wiary zabiegach, y Oyczyźnie chciał ſię przymilić, a naprzod pod Ułą przeciwko Moſkwie zwycięzko ſtawał, w roku *1573* z innemi poſłem iezdził do Francyi, zapraſzaiąc Henryka Walezyuſza na Tron Polſki. *Bielſki fol: 698.* Z Stefanem potym Krolem Gdańſzczanow rebellii ukrocał, a na Moſkiewſką expedycyą w licznym ludzi rycerſkich kompucie, na nieprzyiaciela nacierał, aż też w ſzturmie do Połocka, w głowę z pułhaka raniony, iako ſam o ſobie piſze w ſwoiey peregrynacyi, tak ciężko, że wſzyſtkie na kuracyą iey Medykow zabiegi, nie mogły złemu zabieżeć, dopiero po uczynionym ślubie pielgrzymowania do Ziemi Swiętey, cale ſię rana zupełnie zagoiła: przecięż gdy znowu do oblężenia Pſkowa w obozie pod niewczeſny czas, ſerca drugim dodaie, bolem głowy nieznośnym zciśniony, iuż na ten czas Márſzałek Wielki Litewſki, w roku 1582, wprzedſięwziętą wybrał ſię drogę, z X. Lenardem Pacifikiem *Soc: JESU*, gdzie uczciwſzy z należyta weneracyą te mieyſca, ktore Chryſtus Pan poświęcił, żyiąc tu z nami ná ziemi, zdrow nazad do Oyczyzny powrocił, lubo tey podroży ſwoiey w komitywie miał ludzi dwanaście, ale tyſiąc niebeſpieczeńſtw y życia y fortuny; o czym czytay iego *Peregrynacya po Polſku ktora do druku podał in fol: a Tomaſz Treterus na Łacińſki ia ięzyk przełożywſzy, powtore wydrukował w Brunsberdze in fol: 1601.* Tam Kawalerem Bożogrobſkim uczyniony, widząc w iakim niedoſtatku zoſtawali Chrześcianie, czynſz roczny w Weneckim Państwie zakupił, zkąd co rok dla Zakonnikow S. Franciſzka *Ordin: Minor:* ſto czerwonych złotych corocznie na ich potrzeby wypłacać miano, a zaś dwadzieścia y pięć czerwonych złotych, na lampę, ktoraby u Grobu Pańſkiego na zawſze gorzała. Nadto, do Grobu Pańſkiego dał kielich ſzczerozłoty, takąż y patenę y lampę: do Betleem zaś kielich ſrebrny z pateną, pozłociſte. Stanąwſzy w Polſzcze

ſzcze, wſzyſtek ſię wyłał na przymnożenie chwały Boſkiey. Drukarnią Akademii Wileńſkiey darował, y dochodow iey przyczynił. Nieśwież miaſto ſwoie dziedziczne zmocniwſzy y ufortyfikowawſzy, Zamkiem z fundamentu wywiedzionym ozdobiwſzy, nowemi od Stefana y Zygmunta III przywileiami ugruntowawſzy, *Conſtit: 1593 fol: 663*, tamże naprzod *Collegium Societatis JESU* od roku *1586*, do roku 1588 zupełnie ufundował, *co approbowała Konſtytucya 1589 fol: 529*, kosciol przy nim pod tytułem Bożego Ciała wſpaniały, na ktory ſam, y z żoną ſwoią, y z bratem Staniſławem, fundamenta kopał, w ktorym złożył pártykułę drzewa Krzyża świętego w złoto y perły oprawną, y apparatem go drogim ubogacił. Tamże w roku 1593 Klaſztor, y kościoł pod tytułem S. Katarzyny OO Bernardynom wyniosł. Tamże Klaſztor Panieńſki, ktorego żadnego w całym Xięſtwie Litewſkim nie było, pierwſzy założył y upoſażył, Panny Zakonne Reguły S. Benedykta z Chełmna w roku 1591 zciągnąwſzy do Nieświeża, przy kościele pod tytułem S. Eufemii, Pańſko wyſtawionym, oſadził, w Mirze na cześc S. Mikołaia Biſkupa, y w Swierznie Kościoły farne wymurował y należycie nadał. Tamże za miaſtem na wzgorku, kaplicę na cześć S. Rafała z muru wyprowadził, a potym kościoł daleko obſzernieyſzy pod tytułem SS. Aniołow Strożow y S. Michała Archanioła, przy ktorym, w roku 1688 *Domus tertiæ Probationis* dla naſzych Oycow założona. Nadto do Bazyliki naſzey S. Kazimierza w Wilnie, dobroczynnością ſwoią ſiła dopomogł: w Krożach zaś na Collegium naſze gruntow y placow pozwolił. Kommendę dla Kawalerow Maltańſkich w Stwołowicach y Pocieykach fundował, zoſtawiwſzy *Jus Patronatûs* przy Ordynatach Nieświezkich. Gdy tak na Boga hoynie fortunę ſwoię ſzafuie, ten mu ieſzcze tu na świecie nadgradzał na ſiebie wywnętrzaiąca ſię ſzczodrobliwość; zpuściwſzy albowiem Wielką Laſkę Litewſką, wziął krzeſło Kaſztelanii Trockiey, z tey poſtąpił na Woiewodztwo Trockie, naoſtatek, lubo ſię y nadwerężonym zdrowiem, y ſytością tak wielu honorow, wyłamywał, ba y wyzuć ſię chciał z krzeſła, Woiewodztwo Wileńſkie żeby przyiął, prawie był przymuſzony, y tak pod bokiem czterech Krolow Polſkich Senatorem będąc, Oyczyźnie mądrze y wiernie ſłużył: oſobliwie Zygmuntowi III, przy ktorym pod domową woynę nienadwerężenie doſtawał. Wiele bardzo zawaśnionych między ſobą ſerc, do zgody y zobopolney miłości nakłonił, wiele przytrudnieyſzych intereſſow ſwoim obrotem uſpokoił. Jego ſtaraniem ſtaneła *Tabula Geographica*, na ktorey, opiſanie ieſt Xięſtwa Litewſkiego y Zmudzkiego *in Atlante Novo p. 1. fol: 20*, kędy, co piſali mniey prawdziwie, nieświadomi tych kraiow cudzoziemcy, krotko ſię refutuie, był albowiem w Geografii y Medycynie znaczney umieiętności, w Xięgach ſię kochaiący, w ięzykach cudzoziemſkich dobrze biegły, w goſpodarſtwie przemyślny, ztąd drogi publiczne we wſzyſtkich dobrach ſwoich wielkim nakładem naprawił, y drzewami oſadził, rzemięśnikow rożnych z cudzych kraiow poſprowadzał, ratuſze w miaſtach, ſzpitale, powyſtawiał; na ſieroty panieki poſagi naznaczył: ubożſzych ſtudentow y przyodziewał, y na nauki im nakładał, niewolnikow wykupował. Co rok w Wielki Czwartek dwunaſtu ubogim nogi umywał, całował, a potym ich uczęſtowawſzy, ſowitą iałmużną opatrywał: nigdy nie ſiadał do ſtołu inaczey, tylko żeby mu na początku zaraz podano popiołu, ktorym on pierwſze kawałki, ktorych miał pożywać, zwykł był poſypować. Bractwo miłoſierdzia w Nieświeżu fundował. Pewny ſługa iego, w ręku maiąc dobra iego Pańſkie, do ſtu tyſięcy bliſko Mi-

kołaia

kołaia ukrzywdził; tym bezſumiennym zbiorem do wielkiey fortuny y u wſzyſtkich akceptacyi przyſzedł, gdy go iednak ſumnienie coraz o nieſłuſzne nabycie fortuny ſtrofowało, ſpowiada ſię przed kapłanem, między inſzemi y tego grzechu; przydaie iednak, że niemogę inaczey uzurpowaney bezprawnie ſummy wrocić, tylko z uſzczerbkiem y ſławy y honoru y ſtanu mego, do ktorego przyſzedłem z teyże ſamey ſummy: niemam inſzego ſpoſobu z tey toni wybrnąć, tylko iedynie ieżeli reſpekt Xiążęcy faworyzować mi będzie. Spowiednik chcąc proſzony ratować człowieka, idzie do Xiażęcia, oſoby niewymieniaiąc, co ſię ſtało powiada: Mikołay reflektowawſzy ſię: z chęcią prawi daruię mu, a iak zwyczay miał żartować, mowi: Nie wiedziałem żem był tak wielkim Panem, że choćby mię kto ukrzywdził, w tak wielu tyſięcy, przecięż mogłem utrzymać z rzeſzty, honor y moy, y Domu mego. Naoſtatek pełen lat y zaſług, po peregrynacyi życia tego 67, odpoczął w Panu, w roku 1616; kazał ſię w Nieświeżu w naſzym kościele, oſtatnią wolą ſwoią, pochować, w ſtroiu pielgrzymſkim, ktorego niegdy w podroży do Ziemi świętey zażywał: a pod ſtatuą ſwoią, przy nogach Ukrzyżowanego Chryſtuſa, przypiſać owe Piſma ſłowa, *Advena ego ſum & peregrinus apud te, ſicut omnes Patris mei.* Ciało iego do tych czas nieskażone pokazuią, krom iednak głowy. Zkolligował ſię był z Elżbietą Eufemią, Jędrzeia Xcia Wiſniowieckiego Woiewody Wołyńſkiego corką, z tey corkę Elżbietę, naprzod zaślubił Tęczyńſkiemu, po nim Krzyſztofowi Kiſzcze Woiewodzie Witebſkiemu, y ſynow pięciu zrodził, Jana, Woyciecha, Zygmunta, Krzyſztofa y Alexandra.

Jan Jerzy, Xiążę na Nieświeżu, Kaſztelan Trocki, z tym tytułem w roku 1613 Kommiſſarzem zapiſany do ukoienia Związkowych *w Konſtytucyach fol: 5* (*w pierwſzym tomie fol.* 134 położyłem podle ſiebie dwoch Radziwiłow, Kaſztelanow Trockich, Jana y Jerzego, ale to był iedenże, tylko że o dwoch imionach, ztąd błąd uroſł, że go iedni autorowie tylko Janem, drudzy tylko Jerzym piſali) Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1616, ſyn Mikołaia Sierotki, Woiewody Wileńſkiego nayſtarſzy, przenioſł ſię na inſzy świat w roku 1626, w tym ſzczęśliwy, że przy zgonie życia ſwego, rozwiozłe ukrocił nałogi, przybrał był ſobie w małżeńſką ligę Eleonorę Xiężniczkę Oſtrogſką, *według Geneal: Radziw: według Koiał: in Mſ.* Jazłowiecką; oboie to prawda: bo ta Eleonora, Januſza Xiążęcia Oſtrogſkiego, Kaſztelana Krakowſkiego corka, naprzod żyła z Hieronimem Jazłowieckim, Woiewodą Podolſkim, a po iego zeyściu, z tym Janem; był to Pan ſczodry, y chleba nikomu nie żałuiący. Krzyſztof Mikołay, drugi ſyn Mikołaia Sierotki, ucząc ſię w ſzkołach Bonońſkich, w roku życia ſwego 16, w Pańſkim 1607, z świata zebrany, ale w Nieświeżu od Oyca pogrzebiony. Tym dwiema braci, y trzeciemu Woyciechowi, gdy ſię uczyli w Auſzpurgu, *Matthæ: Raderus przypiſał Viridarium Sanctorum,* kędy w prefacyi Oyca ich y Matkę ſławi.

Woyciech Władyſław, Xiążę na Nieświeżu, trzeci ſyn Mikołaia Sierotki, Woiewody Wileńſkiego, naprzod Kaſztelan Trocki, a potym Wileńſki, Staroſta Sereſzowſki. Rycerſkich dzieł początki zakładał pod Janem Karolem Chodkiewiczem, pamiętnym woiownikiem, pułki liczne na nieprzyiacioł Oyczyzny, koſztownym nakładem do obozu ſprowadzaiąc; w Szwedzkich tedy pod Parnawą y Dynamundą, y Moſkiewſkich kampaniach, piękną męſtwa ſwego y woienney umieiętności ſławę, o ſobie wznieciwſzy, zaſłużył na to, że iuż miał ofiarowaną ſobie od Władyſława IV Krola Polſkiego

ſkiego buławę Polną Litewſką, z tey ſię iednak wymowił funkcyi, widząc ztargane obozowemi niewczaſami zdrowie, ale ſię wſzyſtek udał na przygotowanie ſię do dobrey śmierci przez pobożne uczynki, w ktorych życie zamknął w roku 1636, w Nieświeżu pogrzebiony. Jego ſumptem ſtanął Ołtarz wielki w kościele Nieświezkim SS. Aniołow Strożow, *Alandus in Hiſtor: Mirac: Eccleſiæ SS. Angel:* Zkontraktował był dożywotnie, naprzod z Anną Sapieżanką, Leona Woiewody Wileńſkiego y Hetmana W. Litew: corką, a gdy mu ta umarła w roku 1627, z Anną Zienowiczowną z Bratoſzyna, Kaſztelanką Połocką, dzieci iednak iego wſzyſtkie bardzo młodo w grob weſzły. *Jeſt w druku na iego pogrzebie panegiryk od X. Rywockiego S. J. napiſany w roku 1636.*

Zygmunt Karol, Xiążę na Nieświeżu, czwarty ſyn Mikołaia Sierotki Woiewody Wileńſkiego, naprzod Krayczy, potym Podczaſzy Litewſki, umarł Woiewodą Nowogrodzkim w roku 1642, w lat 50, w Aſſyżu w kościele S, Franciſzka pochowany, kędy mu nadgrobek wyſtawił brat ſtryieczny, Albrycht Staniſław Kanclerz Litewſki, *Starowol: in Monum:* był oraz Staroſtą Słonimſkim, Upickim y Szawelſkim, Kawalerem Maltańſkim, Kommendorem Poznańſkim, Stwołowickim y Pocieyſkim, Kommiſſarzem Generalnym Miſtrza Maltańſkiego, kiedy imieniem iego, Woyciecha Srzedzinſkiego przypuſzczał do profeſſyi zwyczayney teyże Kawaleryi. *Birkowſki kazanie: Kawaler Maltańſki.* Wſławił ſię był wielce męſtwem ſwoim, naprzod albowiem woiował z Turkami na morzu, potym za Ferdynandem Ceſarzem przeciwko rebellizantom w Niemczech, Hetmaniąc tam Polſkiemu woyſku, na ſukkurs temu Monarſze zeſłanemu, w Polſzcze zaś, iuż przeciwko Moſkwie, oſobliwie pod Smoleńſkiem, y pod Skowronkową Gorą, iuż pod Chocimem przeciwko Turkom, y Oſmanowi Carowi Tureckiemu, iuż w Pruſiech przeciwko Szwedom, wſzędzie z pięknym odważnego ſerca zaleceniem. W Stwołowicach Domek Loretańſki na cześć Matki Boſkiey wyſtawił, umyślnie na to Architekta ze Włoch zprowadziwſzy, ktory ubogacił od pereł y ſrebra ſprzętem kościelnym, a na kapłanow, przy tymże Domku rezyduiących, wieś Berezowiec, za pięćdzieſiąt tyſięcy kupioną, dał darował: tamże cztery Cerkwie wyſtawił. *Przetoc: Tubæ Radivil: Jul: Bell: hiſtor: lib: 3 fol:* 145, między inſzemi Xiążętami katolickiemi, ktorzy w roku 1619, nową Kawaleryą *Sanctæ Militiæ* nazwaną, na obronę wiary katolickiey zakładali, iako pierwſi iey autorowie, liczy też Xiażęcia Radziwiła, takbym rozumiał, że o tym Zygmuncie mowa, oſobliwie, gdy, iako ſię iuż wyżey mowiło, zá Ferdynanda Ceſarza ſtroną, pierſi ſwoich nadſtawiał.

Alexander Ludwik, Xiążę na Nieświeżu, ſyn piąty y naymłodſzy Mikołaia Sierotki, Woiewody Wileńſkiego: naprzod Woiewoda Brzeſki Litewſki, potym *według Koiał: in Mſ.* Witebſki, zpuściwſzy to krzeſło, wziął Laſkę Nadworną Litewſką w roku 1636, daley więkſzą, z tey znowu przeſiadł ſię na krzeſło Woiewodztwa Połockiego, czego dochodzę *z Mowy Władyſława Reia Woiewody Lubelſkiego,* ktory imieniem krolewſkim oddaiąc w roku 1662 w małżeńſtwo, corkę iego Cecylią, Marſzałkowi na ten czas Nadwornemu Koronnemu, Mikołaiowi Sieniawſkiemu, a potym Woiewodzie Wołyńſkiemu y Hetmanowi Polnemu Koronnemu, zowie ią Woiewodzanką Połocką; tey zmarłey w roku 1682 dobroczynność na Matkę Boleſną, w Jarosławiu cudami wſławioną, wſpomina hiſtorya tego mieyſca, dokąd bardzo bogaty apparat oddała. Trzy razy zaś ponawiał śluby małżenſkie ten

Alexander, pierwſzy raz z Teklą Wołowiczowną Starościanką Zmudzką, z Goſławſkii urodzoną, drugi raz z Tyſzkiewiczowną, była to Katarzyna Eugenia, corka Januſza Woiewody Wileńſkiego, Wdowa po Januſzu Xćiu Wiſniowieckim, Koniuſzym Koronnym, trzeci raz z Lukrecyą Xiężną de Strozen, ktora po iego śmierci poſzła za Kopcia Kaſztelana Trockiego, z tey Alexandra, corka była Cecylia wzwyż wſpomniona: druga zaś Anna Eufemia, zaślubiona Staniſławowi Donhoffowi Staroście Wieluńſkiemu, y Radomſkiemu, ktora w Kruſzynie kurs o Nayś: Matce fundowała, a w Częſtochowie, za duſzę męża ſwego, pewne legacye poczyniła, przeſzła na wieczność w roku 1663. Trzecia Joanna, *primô votô* Jakubowi Weiherowi Woiewodzie Pomorſkiemu, *2dô votô*, Boguſławowi Leſczyńſkiemu Podkanclerzemu Koronnemu, y Generałowi Wielkopolſkiemu, zaręczona: ſynowie zaś dway, krom młodo zmarłych, Michał y Dominik. Był ten Alexander oraz Staroſtą Upitſkim, Jurborſkim, Adminiſtratorem Szawelſkim, Kommiſſarzem do traktatow o pokoy z Szwedami *Conſtit: 1623 fol: 3*, a w roku 1632, imieniem Władyſława Krolewica, na Seymie *electionis*, u Stanow Rzeczypoſpolitey proſił o Krolewſką koronę, y w pewne kondycye umowił, *Porządek Elekcyi fol. 10.* dni ſwoie zkończył w roku 1654 w Bononii, zkąd zprowadzone śmiertelne zwłoki, ſyn Michał, pompatyczną pogrzebową apparencyą, wnioſł do grobu w Nieświezkim kościele.

Dominik Mikołay, Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, ſyn Alexandra Woiewody Połockiego z Xiężny de Strozen, naprzod Podkanclerzy 1685, a potym Kanclerz Wielki Litewſki, Staroſta Radomſki, Pińſki, Gniewſki, Tucholſki, z temi tytułami podpiſał Konfederacyą generalną Warſzawſką w roku 1696. Marſzałkował w Trybunale Litewſkim w roku 1685, przeſzedł na życie nieśmiertelne 1697. Pierwſzym związkiem ślubował Annie Połubińſkii, Marſzałkownie Litewſkiey; ta zeſzła w roku 1690, drugim, Kryſtynie Annie Lubomirſkii, Marſzałkownie Wielkiey Koronney y Hetmanownie Polney, owdowiałey po Franciſzku Sapieha Koniuſzym Litewſkim, zoſtawił po ſobie kilka corek, iedna z nich Lukrecya, dożywotnie złączona z Grudzinſkim Staroſtą Golubſkim, *2do* z Donhoffem Podczaſzym Litewſkim; druga Zofia, konſekrowała życie ſwoie na wieczną ſłużbę boſką, przez śluby zakonne, w Klaſztorze Panien *à Viſitatione B. M. Virginis*, trzecia Adelchaida Cecylia, zaślubiona Woyciechowi Dąmbſkiemu, Marſzałkowi Nadwornemu Koronnemu, czwarta Maryanna, w niedoroſłym wieku świat pożegnała, y z bratem ſwoim Felixem, ſynowie zaś trzey, Jan, Mikołay, y Michał.

Jan Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, ſyn Dominika Kanclerza, Woiewoda Nowogrodzki, á przedtym Krayczy Litewſki, Staroſta Lidzki, podpiſał konfederacyą generalną Warſzawſką wraz z inſzemi w roku 1696 poſłując na konwokacyą; w roku także naſtępuiącym, Kommiſſarzem zapiſany, do nakłonienia woyſka Litewſkiego na ſtronę Auguſta II. Krola Polſkiego, *Conſtit: fol. 15*, złączył ſię był dożywotnie z Dorotą Przebendowſką, Podſkarbianką Wielką Koronną, y Generałowną Wielkopolſką, ſyn z niey temi czaſy, Marcin Dominik Krayczy Litewſki, naprzod żył z Bełchacką Kaſztelanową Biecką, po niey z Trembicką, z pierwſzey ſyn ſię zoſtał ieden.

Michał, Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, Krayczy Litewſki, ſyn drugi Dominika Kanclerza, żona iego Xiężniczka Maryanna Sieſicka, Woiewodzanka Mściſławſka, z ktorey ſyn Leo Xiążę Radziwił, y corka Izabella, za Tadeuſzem Ogińſkim Piſarzem Litewſkim.

Mikołay Fauſtyn, Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, trzeci ſyn Dominika Kanclerza, naprzod Miecznik Litewſki, á teraz Woiewoda Nowogrodzki, ktore krzeſło wziął w roku 1728, po bracie ſwoim Janie zmarłym, zkolligował ſię z Barbarą Franciſzką Zawiſzanką, Woiewodzanką Mińſką, z ktorey ſynowie czterey, pierwſzy Udalryk Koniuſzy Litewſki, Staroſta Mińſki, poiął Zofią Reiownę, Podſtolankę Chełmſką, pozoſtałą wdowę po Janie Pepłowſkim Kaſztelanie Wołyńſkim, Pan y w Xiąſzkach y w mądrych ſię ludziach kochaiący, ktorego piſma w krotce do druku poydą; Poſłował ſześć razy na Seymy walne. Drugi Woyciech Staroſta Rzeczycki, trzeci Krzyſztof, czwarty Staniſław: corka zaś tego Mikołaia Woiewody Nowogrodzkiego Tereſſa, wydana za Jozefa Scipiona, Marſzałka Nadwornego Litewſkiego, y Staroſtę Lidzkiego. Druga u Panien Wizytek w Wilnie.

Michał Kazimierz, Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, ſyn ſtarſzy Alexandra Woiewody Połockiego, iuż Krayczy Litewſki, iuż Podczaſzy, iuż Kaſztelan Wilenſki, iuż Woiewoda, iuż nakoniec Podkanclerzy Litewſki, y Hetman Polny Litewſki, Staroſta Przemyſki, Lidzki, Upitſki, Rabſztynſki, Człuchowſki, Nizińſki, Oſtrzewſki, Krzyczewſki, Gulbińſki, Kamieniecki, Homelſki, Propoyſki, Marſzałek Izby Poſelſkiey w roku 1661, *Conſtit: fol: 78*, kędy iego przemyślnym zabiegiem, obrady publiczne do pożądanego ſkutku przyprowadzone. Marſzałek w Trybunale Litewſkim po dwa kroć, oſobliwie w roku 1664. Fundator OO Reformatow w Biały w roku 1671, pod tytułem Maryi Anielſkiey, y z żoną ſwoią Katarzyną Sobieſką, Kaſztelanka Krakowſka, ſioſtrą rodzoną Jana III Krola Polſkiego, także Opactwa *Clarimontis* Benedyktynow Kaſſynſkich. Kommiſſarz do traktatow o pokoy z Moſkwą 1662, *Conſtit: fol: 1.* y do rozerwania Związku woyſka Litewſkiego 1667, *Conſtit: fol: 3*, gdzie związane na zgubę Oyczyzny ręce rozerwał ſzczęśliwie. Ablegat Wielki tak do Ceſarza Leopolda, kędy z taką paradą do Wiednia wieżdżał, że patrzacych na nie Niemcow oczy raziła, widziałem ia ią na blaſze ſztychowaną, iako y do Innocentego, tym imieniem XI Papieża, z oddaniem poſłuſzeńſtwa Stolicy Apoſtolſkiey od Jana III Krola Polſkiego w roku 1681; wprawdzieć zakurzone w Niemczech powietrże, ktore mu wielu z dworu iego o śmierć przyprawiło, drogę tamowało, przecięż go ani to niebeſpieczeńſtwo, ani tyſiąc innych trudności, z przedſięwziętey do Rzymu imprezy nie zbiło; po odprawionych kwarantanach przewlokłych, w Karyntyi y w Wenecyi, legacyą ſwoię w Rzymie, z przedziwnym wſzyſtkich plauzem, pompatycznie zakończył, z niemnieyſzą imienia ſwego ſłymą; Beatyfikacyą B. Janowi Kantemu, mſza także o nim, y pacierze kapłańſkie wyiednał; atoli powracaiąc z ſwoiey funkcyi do Oyczyzny, w Bononii fatalney Oycu iego, y Stryiowi, y on oſtatni dzień życia ſwego znalazł, zpłodziwſzy, krom inſzych w dziecińſtwie zmarłych, trzech ſynow, Mikołaia Franciſzka, Staroſtę Kamienieckiego, ten ieſzcze za żywota Oyca ſwego zniknął w roku 1671, Jerzego y Karola Staniſława. Do poleru w naukach, ktorego ten Michał nabył iuż w Polſkich ſzkołach, iuż w cudzoziemſkich, przydał z uſtawicznego hiſtorykow rożnych czytania, wielką biegłość w Matematyce, Geografii, Alchimii niepoſpolitą umieiętność. W dziełach zaś woiennych pierwiaſtki zakładał pod Januſzem Radziwiłem Hetmanem Litewſkim, z ktorym Krzyczewſkiego, y z nim Moſkwę poraził: pod Mohilowem potym z ſwemi ludzmi przeciwko temuż nieprzyiacielowi odważnie ſtawał: w Nieświeżu mocne prezydium y armatę woienną zamknąwſzy, Chowańſkiego, Zmiiowa y Sczerby, Moſkiewſkich wodzow impety, ſzczęśliwie utrzymał, luboć nie bez zniſzczenia pobliżſzych

Ppppppppp 2 dobr

dobr ſwoich, o czym świadkiem ieſt *Konſtytucya 1661 fol: 4, y druga 1662 fol: 11*, pod Brześciem potym z Horuſowem, pod Baſią y Czereią z Dołhorukim mężnie ſię zcinał. Szwedow, pod Warſzawą, Brześciem, Proſtkami, Nowodworem, Pułtuſkiem, zwycięſką ſzablą dobrze przytępił. Pod Filipowem gdy w batalii naciera, konia pod nim zabito: pod Narwą całemu woyſku Litewſkiemu reimentował. Pod Chocimem ſwoią natarczywością ſiła do zwycieſtwa dopomogł, w tey okazyi ſzablą w głowę cięty, ſwego adwerſarza Baſzę Tureckiego z piſtoletu zabił. Jana Kazimierza Krola w Biały maiąc u ſiebie, y z całym Senatem Polſkim, gościem, Pańſko ſuſtentował. Boſkiego honoru nie mniey w ſwoich wſzyſtkich przeſtrzegał: dozor pilny zleciwſzy niektorym, ieżeliby kto Mſzy świętey nieſłuchał w dzień święty, żeby go ſurowie karano. W dobrach ſwoich pilno zakazał, żeby Zydom żaden Chrześcianin nie ſłużył. We Gdańſku, gdy na kościoł naſz, pierwſzy kamień zakładano, w roku *1676*, on go z Janem Ignacym Bąkowſkim Woiewodą Pomorſkim, nioſł na fundamenta, z podziwieniem y zbudowaniem patrzących na to Akatolikow.

Jerzy Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, Podczaſzy Litewſki, ſyn Michała Kazimierza Podkanclerzego y Hetmana Polnego Litewſkiego, ten gdy iuż Woiewodztwo Trockie czekało go, y ciſnęło ſię w Dom iego, uprzedził nieſpodzianą śmiercią ubiegaiące ſię do ſiebie honory, w roku 1689; z Xiężniczką Anhaldzką, dożywotnie poprzyſiągſzy kontrákty, potomſtwa nie zoſtawił: była to Marya Eleonora, corka Jana Jerzego Xiążęcia de Anhalt Deſſaut, ſioſtra dziſieyſzego Regnanta.

Karol Staniſław, Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, ſyn młodſzy Michała Kazimierza Podkanclerzego y Hetmana Polnego Litewſkiego z Sobieſkii, Stolnik, Koniuſzy Litewſki, a potym Podkanclerzy, nakoniec Kanclerz Litewſki, Przemyſſki, Bracławſki, Człuchowſki, Kamieniecki, Krzeczowſki, Oſtrzewſki, Nizinſki Staroſta. Pan ſamą prawie ſczerością tchnący, ſprawiedliwość kochaiący, wielkiey ludzkości; Marſzałkował w Trybunale Litewſkim w roku 1701, y w Trybunale Skarbowym w roku 1703, *Conſtit: fol: 29.* Fundował w Nieświeżu OO Benedyktynow, pod tytułem S. Krzyża, a w Biały OO Bazylianow, *co approbowała Konſtytucya 1690 fol: 14.* Znaczne iego w Rzeczypoſpolitey merita, zapiſała druga Konſtytucya Seymu Lubelſkiego, w roku 1703 *fol. 32.* Termin życia iego przypadł na rok 1711, z Anny Xiężny Sanguſzkowny, ſioſtry rodzoney dziſieyſzego Marſzałka Wielkiego Litewſkiego, zrodził cztery corki, Katarzynę, z Janem Branickim Chorążym Koronnym, Hetmanem Polnym Koronnym, Konſtancyą, z Janem Sapiehą Kanclerzem Wielkim Litewſkim, Teklę, naprzod z Jakubem Flemingiem, Generałem Feld Marſzałkiem Saſkim, y Koniuſzym Litewſkim, *2dô votô* z Michałem Xiążęciem Wiſniowieckim, Woiewodą Wileńſkim y Hetmanem Wielkim Litewſkim, Karolinę, *1mo* z Karolem Sapiehą, Generałem Artyleryi Litewſkiey, *2do*, z Alexandrem Jabłonowſkim Staroſtą Buſkim, złączone, y ſynow trzech, Mikołaia, Michała, y Hieronima. Z tych.

Michał Kazimierz, Xiążę na Ołyce y Nieświeżu, Koniuſzy Litewſki, y Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1728, daley Marſzałek Nadworny Litewſki 1734, Kommiſſarz do Kurlandyi *per Conſtit: 1726* naznaczony, potym Kaſztelan Trocki, ktore krzeſło wziął po Janie Sapieha, iak mu pieczęć Wielką Litewſką dano, y Hetman Polny Litewſki, temi czaſy gdy to piſzę, po Jozefie Ogińſkim, zmarłym 1737, Woiewoda Trocki, Staroſta Człuchowſki y Kamieniecki. Poiął Xiężniczkę Wiſniowiecką, Franciſzkę Urſzulę,

Kaſztelankę Krakowſką, y z niey ma potomſtwo, corki dwie, Teofilę y Katarzynę, tyleż ſynow, Januſza y Karola, Ordynatow Nieświezkiego, y Ołyckiego, Kawalerow Orderu S. Huberta, kreowanych 1739 od Karola Filippa Elektora Palatini Rheni. Mikołay, brat Michała ſtarſzy, Podczaſzy Litewſki, we dwudzieſtu y dwoch leciech od śmierci zabrany. Hieronim, naymłodſzy ich brat, Podczaſzy Litewſki temi czaſy, Staroſta Przemyſſki, *Eques S. Huberti.*

Raes herb.

*W Herbie tym, powinna bydź tarcza wzdłuż przedzielona od wierzchu aż do ſpodu, po prawey ſtronie iey, powinien bydź w czarnym polu krzyż długi ſtryfiaſty, po lewey ſtronie, ośm paſow, cztery z nich ſzkarłatne, cztery ſrebrne, wſzyſtkie na ukos od prawego boku z gory, na lewą na doł idące, w hełmie ſą dwa ſkrzydła orle, iedno podle drugiego, nie rozczepierzone, ale obadwa ku prawey ſtronie obrocone, iedno z nich ſzare, drugie złote. Z tym herbem do Polſki przyſzedł, za czaſow Władyſława IV Krola Polſkiego koło roku 1642, Henryk Raes z Lucemburſkiego Xięſtwa, kędy zdawna ta Fámilia ſię gniezdziła, zciągniony w te tu kraie naſze od Boguſława Xcia Radziwiła, y z nim był we wſzyſtkich rewolucyach za Jana Kazimierza, Szwedzkich, Moſkiewſkich, Węgierſkich, Kozackich, Tatarſkich, aż też Podczaſzym Witebſkim zoſtawſzy, poiął w małżeńſtwo Maryannę Brzoſtowſką herbu Połkozic, Podſtolankę Rawſką, z Katarzyny Mirſkii Strażnikowny Litewſkiey urodzoną, ta mu powiła trzech ſynow, Kazimierza Podczaſzego Witebſkiego, Deputata na Trybunał Litewſki w roku 1722, tego z Felicyanny Eyſmuntowny Podczaſzanki Orſzańſkiey herbu Korab, (z ktorą wraz wiele łaſk świadczyli Collegio naſzemu Słuckiemu, y Miſſyi Keydańſkiey) ci ſynowie, Jozef, Towarzyſz Chorągwi Uſar-

ſkiey Krola Auguſta w Litewſkim woyſku, Antoni, Horodniczy Trocki, y Tadeuſz. Jana Sędziego Grodzkiego Rzeczyckiego, Deputata na Trybunał Litewſki 1726, ten z Barbarą Eyſmuntowną, ſioſtrą tamtey, zoſtawił corkę, ktora wydana za Staniſława Wołowicza Referendarza Litewſkiego. Staniſława Staroſtę Celſkiego, Deputata na Trybunał Litewſki 1724, tego żona Bykowſka herbu Łopot, *ſterilis*, był y Porucznikiem Petyhorſkim w woyſku Litewſkim. Corki tegoż Henryka, Katarzyna za Staniſławem Korſakiem herbu Lis, Cześnikiem y Sędzią Grodzkim Nowogrodzkim, Teofila, *1mô votô*, za Janem Woyną Podczaſzym Nowogrodzkim herbu Klamry, *2dô* za Kazimierzem Nieſiołowſkim Kaſztelanem Smoleńſkim, Staroſtą Cyryńſkim. Maryanna za Janem Zernickim herbu Rogala, *2dô* za Baką. Tereſſa za Staniſławem Kłokockim Łowczym Dobrzyńſkim herbu Nałęcz. Konſtancya za Koſakowſkim Strażnikiem Bracławſkim, Reina za Koſtrowickim. Dominiká Zakonnica S. Benedykta.

**RAFAŁOWSKIE XIĄŻĘTA.* Tych początki *Genealogia Ogińſkich na mappie ſtychowana,* wywodzi od Teodora Xiążęcia Siewierſkiego, a w nim od Jedynowładzcow Ruſkich, ktorego dway ſynowie, Jędrzey y Jan, dwoch familii Xiążąt autorami zoſtali, to ieſt Hołowczyńſkich y Rafałowſkich; patrz com piſał w drugim tomie pod Hołowczyńſkiemi herbu Łabędź.

RAHOZA herbu Srzeniawa z krzyżem, czyli, iako go drudzy zażywaią, z żelezcem od ſtrzały, położonym na wierzchu Srzeniawy. Z tych był Michał Rahoza Metropolita Kiiowſki, ktory poſłuſzeńſtwo Stolicy Apoſtolſkiey, y Klemenſowi VIII Papieżowi, oddał w roku 1595. Dawnieyſzemi zaś czaſy, *według Koiałow: in Mſ.* kwitnął, Rahoza Kanclerz Wielki Litewſki, drugi Podſkarbi Nadworny Litewſki, Bogdan na imię. Bazyli Chorąży Nadworny Litewſki, brát iego Sędzią był Ziemſkim Mińſkim, ktorego ſyn Dymitr mąż rycerſki. Stefan Sędzia Ziemſki Rzeczycki 1627 Kommiſſarz ż Seymu do ſoli. Gabryel podpiſał w Mińſkim elekcyą Władyſława IV. Samuel w Zakonie naſzym umarł w Wilnie w roku 1655, drugi w Lublinie życie zamknął w roku 1737 Jozef Rahoza. N. Rahozianka była za Bogdanem Judickim.

RAIECKI herbu Łabędź. Ci w Powiecie Radomſkim na Raycu kiedyś kwitneli, ale Jan Raiecki, po długiey woienney ſłużbie w Litewſkim woyſku, za Zygmunta I, oſiadł w Woiewodztwie Trockim, ſynowie iego: Kaſper Chorąży Trocki y Balcer Woyſki Trocki, corka iego Elżbieta, była za Maciejem Oziębłowſkim Staroſta Szymańſkim; ſynow zaś było pięciu, Jan, Teofil, Alexander, Gedeon y Woyciech. Z tych Jan Rotmiſtrz krolewſki, Teofil Rotmiſtrz pod Raytaryą krolewſką, w obozie pod Chocimem za Zygmunta III, życie ſwoie położył, w Wilnie u S. Jana pochowany, zoſtawił ſyna Podſędka Trockiego. Alexander Marſzałkiem był Wilkomirſkim, z Seymu 1607 Kommiſſarzem do pogranicznych dyfferencyi od Kurlandyi, y 1611 *Conſtit: fol:* 41, y do dyſtrybuty pieniężney 1613, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim 1601. Gedeon, pod wſzyſtkie expedycye za Karola Chodkiewicza Hetmana, mężnie ſię ſtawiał: gdy w roku 1625 Guſtaw Krol Szwedzki wtargnął do Litwy, Szlachta Wilkomirſka za wodza go ſobie obrała, z ktorą on pod Czadoſcami podiázd Szwedzki w ſto koni wyciął: w roku 1633 Władyſławowi Krolowi z chorągwią ſwym koſztem wyſtawioną, pod Smoleńſk przybył, od ktorego, naprzod Kaſztelanią Parnawſką, potym Mińſką, nakoniec Woiewodztwem Mińſkim, y Staroſtwem Rumborſkim, uczczony. Synow zoſtawił cztetech, Władyſława Staroſtę Rumborſkiego. Teofila Marſzałka Lidzkiego, poſłował na Seym 1661, ztamtąd deputowa-

ny na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 4,* y 1662, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 6,* y 1670 deputat do piſania inſtrukcyi na poſelſtwo do Moſkwy, *Conſtit: fol: 16. Poniatowſki Morze* przydaie, że miał za ſobą Xiężnę Drucką, ſyn zaś iego Staroſta Rumborſki Komorowſką, Katarzyna Marſzałkowna Lidzka, naprzod żyła z Samuelem Komorowſkim; Podkomorzym Wileńſkim, potym z Janem Oziębłowſkim Staroſtą Jakońſkim. Zygmunta, ten *według tegoż Poniatowſkiego,* poiął Mleczkownę StaroścIankę Zmudzką, y Gedeona: corek tegoż Woiewody było trzy, z tych iedna Swiętoſława, żyła naprzod z Leſzczyńſkim Wacławem, Podkomorzym Brześciańſkim, daley z Sakowiczem Woiewodą Smoleńſkim, potym z Mikołaiem Potockim Generałem Podolſkim, nakoniec z Prażmowſkim, Chorążym Nadwornym Koronnym. Druga *1mô, votô* z Haleckim Marſzałkiem Lidzkim, *2dô* z Tryzną Podſkarbim Litewſkim. Trzecia z Stefanem Radzimińſkim Frąckiewiczem, Staroſtą Słonimſkim, z ktorey ſyn Frąckiewicz, Stároſta Zedicanenſis, y corka Firleiowa, *to Poniatowſki. Woyniłowicz kazanie Relikwia.* ktoraś z tych dwoch oſtatnich była za Krzyſztofem Potockim, Podczaſzym Litewſkim. Woyciech, piąty ſyn Balcera Woyſkiego Trockiego, naprzod Piſarz Ziemſki Trocki, potym Sędzia, z Sokolińſkii corki Konſtantyna, zoſtawił corkę Rachelę Barbarę, małżonkę Pawła Brzoſtowſkiego Woiewody Trockiego, ta z mężem ſwoim aukcyą fundacyi uczyniła Collegio naſzemu Mińſkiemu, co approbowała *Konſtytucya 1683 fol: 9,* y ſynow dwoch, Konſtantego Dworzanina krolewſkiego, ten będąc deputatem w Trybunale Litewſkim, młodo umarł, y Piotra Podkomorzego Smoleńſkiego, Rotmiſtrza krolewſkiego, męża wielkiey odwagi, zſzedł z tego świata w roku 1659. Jan Alexander Dunin Raiecki, Sędzia Grodzki Trocki, Adam Chorąży Parnawſki 1648. Jerzy Podſtoli Orſzańſki, poſeł na Seym 1667, z tamtąd Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol:* 3. ſyn iego Seofil 1674. Benedykta Zakonnica S. Benedykta w Wilnie 1676. N. była za Janem Czyżem Podſtolim Wileńſkim. N. za Janem Janiewſkim. Krzyſztof Piſarz Litewſki 1697, Władyſław Kaſztelan Brzeſki Litewſki, żona iego Joanna, Władyſława Sapiehy Woiewody Brześciańſkiego corka. Jan Teodor Podſtoli Oſmiańſki 1674. Oſtatni z tego Domu był Michał na Czadoſach, Staroſta Berklańſki, ten ſię wyrzekł kalwińſkiey ſekty, z Anną Chreptowiczowną zſzedł bezpotomny, leży w kościele naſzym u S. Jana.

**RAKOWICZ herbu Leliwa* w Xięſtwie Litewſkim, Paprocki y Okolſki o nich nie piſał.

RAKOWSKI herbu Kościeſza w Przemyſkiey Ziemi, Mazoſzu y Pruſiech. Staniſław Rakowſki z Ziemi Wiſkiey, oſiadł w Pruſiech na Puſtnikach, zpłodził dwoch ſynow, Adama y Bartłomieia. Jerzy brat Staniſława, oſiadł na Pudłaku w Warmii, nazwany od dobr Pudlińſki, ten także miał ſynow dwoch, Jana y Kaſpra: od Jana był Bartłomiey, mąż rycerſki, ktory w Połockim Woiewodztwie gnieździć ſię począł, od tego był Hieronim, Rafał y Sylweſter. Od Kaſpra Jan, naprzod żołnierſką ſię bawił, potym ſobie ſtan duchowny obrał, y Jakub, od ktorego ſyn Piotr zacny kapłan. Od tychże poſzli Staniſławſcy. Jakub, miał za ſobą Marcyannę Olſzyńſką.

RAKOWSKI herbu Lubicz w Ziemi Ciechanowſkiey. Jakub y Woyciech Rakowſcy, podpiſali elekcyą Władyſława IV. Zofia Staniſława Broniewſkiego małżonka Podczaſzego Owruckiego.

RAKOWSKI herbu Radwan w Ziemi Warſzawſkiey y w Płockim Woiewodztwie. N. Rakowſki, Opat Płocki koło roku 1680. Jan Proboſzcz y Dziekan Pil-

znienſki, lichtarze ſrebrne dał do ołtarza S. Koſtki w Krakowie, y Bibliotekę ſwoię Collegio Krakowſkiemu 1675.

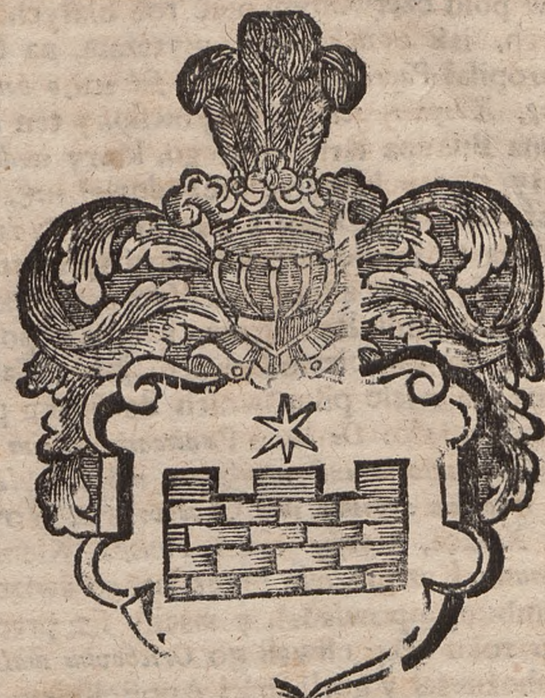
RAKOWSKI herbu Trzywdar w Ziemi Wiſkiey, y w Xięſtwie Litewſkim, piſzą ſię z Rakowa. Idą od Jambrzykow, ale nazwiſko od dobr wzieli. Staniſław na Bogini y Czachach Rakowſki, mąż rycerſki, ktorego ſyn Jan Dworzanin y Trukczaſzy Zygmunta Auguſta Krola, poſeł z Mazowieckiego na Seym Lubelſki, podpiſał Unią Litwy z Koroną 1569. *Conſtit: fol: 172*, był potym Staroſtą Wiſkim, ſpłodził dwoch ſynow, Macieia y Jana: z tych Maciey zoſtawił także dwoch ſynow, Kaſpra za ktorym była Komorowſka, y Mikołaia Chorążego Wiſkiego 1636. *Nieſsþork: Odrob: ſtołu fol. 118*, o iego corce namienia. Ján, drugi ſyn Jana, brat Macieia, poiął Dorotę Oborſka Staroſciankę Kiernowſką, ta mu powiła trzech ſynow, Mikołaia w Zakonie *Societatis JESU*, Woyciecha Kaſztelana Wiſkiego, Staroſtę Płockiego y Ucianſkiego, zſzedł z tego świata w roku 1617, w Wilnie pochowany, w Wilnie y w Wiſni kościoły wyſtawił, na domy Boſkie y ubogich ſzczodrobliwy *Elegus Vilnen: Coll:* z Zofii Pacowny, Pawła Kaſztelana Wileńſkiego corki, ktorą Wołowiczowna urodziła, miał ſyna Jana, męża w rożnych ięzykach y obyczaiach biegłego, y legacyą do Anglii wſtawionego, był naprzod Podſkarbim Nadwornym Litewſkim, potym Woiewodą Brześciańſkim, umarł Witebſkim, wieku ſwego 45, Pańſkiego 1639, w Katedrze Wileńſkiey po śmierci złożony, *Starowol: in Monum:* z Anną Marcellą Xiężniczką Korecką, ktora pierwey żyła z Mikołaiem Chlebowiczem Kaſztelanem Wileńſkim, nie miał żadnego potomſtwa, na ſześciu kapłanow w Wilnie na Zamku fundacyą uczynił, był oraz Staroſtą Mścibowſkim y Jałowſkim. Jan, trzeci brat Woyciecha Kaſztelana Wiſkiego, Podkomorzy Wiſki, pod interregnum w roku 1587. Surrogatem Wiſkim obrany, *Conſtit. 1588 fol: 479*. Synow iego trzech zoſtało, Staniſław Proboſzcz Pułtuſki, Kuſtoſz Klecki, Kanonik Płocki, nadgrobek Woyciechowi Kaſztelanowi Wiſkiemu w Wilnie poſtawił. Jan Dziekan Łomżyńſki, Kanonik Kamieniecki, Dominik w Zakonie Kaznodzieyſkim. Krom tych ci kwitneli, Jakub Podſtarości Kolſki, Poborca w Ziemi Wiſkiey 1593, *Conſtit: fol: 661*. Jędrzey Sędzia Grodzki Warſzawſki, ſyn iego Maxymilian: ktorego żona Anna Kiełpińſka. Jan Karol 1674. Tomaſz y Wawrzyniec, Franciſzek Cześnik y Rotmiſtrz Ziemi Wiſkiey 1704 *Acta Confœd: Sandom:* Mikołay z Leśniowic Rakowſki 1452, *Acta Terreſtr. Leopol:*

RAŁO herbu Pobog w Xięſtwie Litewſkim, patrz Kalon.

**RAMANSKI herbu Slepowron.* O Rąmińſkich świadczą Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie 1624.

Ramel herb.

Powinien bydź Mur czerwony o trzech blankach, nad nim gwiazda ſrebrna w złotym polu, na hełmie y koronie cztery piora Pawie, czy inne ſzachowane czarne y białe. Tym ſię herbem ſzczycą Ramelowie w Pomorſkim. Z tych był Henryk Ramel, Krola Duńſkiego Kanclerz. Otto Ramel u Jana Fryderyka Xiążęcia Pomorſkiego Kanclerz przez lat 18, obadwa w roku 1610, bieg ten życia śmiertelnego zakończyli. Jerzy Protonotarius Pomorſkiego Xiążęcia 1482. W Xięſtwie Bruńświckim Ramel mąż ſzlachetny, konia pod gorą u gałęzi na drzewie uwiązał, ktory gdy kopytem podkowanym raz y drugi w ziemię uderzył, żyłkę ołowną wykopał, po ktorey dokopano ſię potym ołowney gory

gory, z ktorey ołowiu ſiła bardzo dobywaia, na pamiątkę zaś tego, gorę te Ramelem zowią. *Mſ. de Famil: Pruſſ.* N. była za Weiherem, matka Erneſta Pułkownika.

**RAMSZA.* w Przemyſlkiey Ziemi że kwitneli w roku 1562, świadczy *Rey w ſwoim Zwierzyńcu*, atoli bliżſzych czaſow Ramſza Paweł z Witebſkim Woiewodztwem, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

Ramult herb.

MA bydz w polu czerwonym pięć roż białych, takim kształtem u-łożonych, iak cynek kości wyrażaią, na hełmie pawi ogon. Tak go opisał *Paproc: w Gniazdzie fol: 1121, o herb: fol: 569, Okol: tom: 2 fol: 578, Kleynoty fol: 78.* Przyniesiony ten herb ze Francyi od Baldwina Biskupa Kruświckiego, ktory *według Paprockiego*, tylko rok y to nie cały, na tey katedrze prezydował 1128, *według katalogu Wolborskiego*, siedział lat dwanaście, zszedł z tego świata w roku 1122. *Według Długosza historyi*, wstąpił na tę Infułę w roku 1111, ustąpił z niey w roku 1128. Pasterz przykładny y wielą cnot ozdobiony. Od brata tedy iego rodzonego, rozpleniona w Polszcze Familia Ramułtow, ieszcze y podziś dzień kwitnie, w Wołyńskim y Podolskim Woiewodztwach. Jan z Zabłoycia Ramułt, o ktorym *Paprocki* pisze, że wiele pism swoich do druku podał, mnie się iednak te tylko widzieć dostało. *De Sacra Pœnitentia & eju partibus, Dialogus, in 12. anno 1571 Cracov. Compendiaria instituendorum nobilium liberorum ratio, dictis & exemplis illustrium Virorum expolita, in 8. Cracov: 1576.* Woyciecha chwali tenże autor w swoiey Xiążce, ktorey tytuł *Panosza*. Klemens w Zakonie S. Francifzka *de Observantia*, Kaznodzieia przez lat 40 świątobliwy, wiele rzeczy przyszłych z ambony opowiadał, y ziściły się; przeniost się po zapłatę prac swoich koło roku 1564: chwali go *Orichovius dial: de Execut: colloq: 3.* z wielkiey życia pobożności y gorliwości Apostolskiey. Mikołaia wspomina *Paproc: o herb:* w roku 1501 *fol: 701*, y drugiego Plebana w Cudzcu. Jędrzey z Solca 1589. o ktorym *Xięgi Grodzkie Opoczyńskie:* tenże, czy inny Jędrzey, miał za sobą Barbarę, z Orska Orzecką, z ktorą miał corkę Jadwigę za Abrahamem Ligęzą. Gabryela y Mikołaia, ludzi rycerskich, *wspomina Okolski.* Alexander Mikołay, Officyał y Kanonik Łucki, Probofzcz Jarosławski, Pleban Ostrogski, umieraiąc, ostatnią wolą Collegio naszemu 1654 odkazał bibliotekę swoię, y sprzęt domowy: brat iego Jan, dziedzic na Dmitrowicach, żona iego Anna z Troycyc Troiecka, Stolnikowna Przemyska. Stanisław 1682. Jadwiga, żona Maryana Głoskowskiego herbu Korab. *Kromer o sobie świadczy*, że matka iego była tego herbu. Tymże się kleynotem Ramułt, szczycą Czermińscy y Łośmińscy y Wisniowscy, lubo nie co odmiennie.

*RAPACKI *herbu Warnia.* O tych Paprocki ani Okolski nie pisał: w Przemyskiey Ziemi. N. Rapacka Xięni Bydgoska Zakonu S. Francifzka, koło roku 1690. N. Rapacki, ktory zostawił synow trzech, z tych Piotr w duchownym stanie temi czasy żyie, a Francifzek w Zakonie naszym pokorne sobie obrawszy życie, dotąd służy Bogu. Procz tych, są y insi Rapaccy, ale się herbem Lubicz zaszczycaią.

Rappe herb.

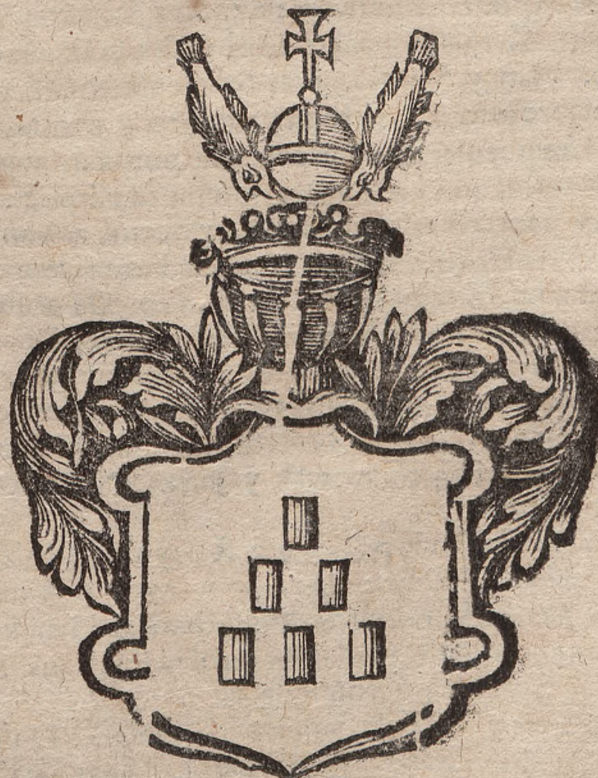
W Prusiech Dom starożytny. Z tych Rugelhardus Rappe, podpisał pokoy Pruski, *u Łaskiego w statucie fol: 149 w roku 1464.* Krzysztof Kanclerz Xięstwa Pruskiego 1609, Dekret kommissyi krolewskiey podpisał. Otto Ernest, Pułkownik krolewski, Kommendant Białocerkiewski, ktoremu *Konstytucya 1678 fol: 18 y 1683 fol: 11*, każe płacić iego krwawe zasługi, gdzie też męstwo iego sławi. Herb ich tym kształtem powinien bydź, iako tu widzisz. Tenże czy inszy Rappe Kommendant Niemirowski y Sorocki 1695. Są y Ryppowie w Prusiech Xiążęcych, z ktorych Jędrzey Rypp 1612.

RAROG

RAROG. Walenty Rarog, wielką odwagą przy dobywaniu Smoleńska, wsławiony, na Seymie 1638 nobilitowany. *O czym Konstytuc: Okol: t. 3. fol: 360.*

Rarowski herbu Rhor.

POwinno bydź sześć cegieł złotych, we trzy rzędy ułożonych, w pierwszym y nayniższym powinny bydź trzy, w drugim dwie, w trzecim iedna, w polu czerwonym, na hełmie nad koroną iabłko złote, nad nim krzyż złoty, ktore dwa delfiny opasuią, głowami na doł, ogonami do gory, z ktorych ieden biały, drugi czerwony,

ny, *to Okolſki tom: 2 fol: 621.* Takiż herb znaydzieſz u naſzego *Petraſancta fol: 221.* Okazyą nabycia tęgo herbu tę bydz mieni *Okolſki*, Waleczny mąż Rhor nazwany, gdy Budzynia miaſta leżącego, w kroacyi, od Turkow opanowanego, z woyſkiem, nad ktorym Hetmanił, dobywał, pierwſzy na mur wſkoczywſzy, walić go począł, a potym męſtwem żołnierſtwa ſwego wſparty, zwycięzko go podbił, berło nieprzyiacielſkie zkruſzywſzy, miaſto na Ceſarza odzyſkał, za co prawi, też ſame cegły, ktore ſam był zrzucił, iakim ſpoſobem na ziemi leżały, takim ich w herbie iego ułożono: Oſtatek w zacnych dzieł ſwoich nadgrodę, iuż potym wzieli. Sześciu potym braci tęgoż herbu Rhor, na Sląſku koło roku Pańſkiego 1100, kwitneło, między niemi, Proſper Hrabia, Kawaler Jerozolimitańſki y Maltańſki, ktory zſzedſzy z tego świata 1107, pochowany w Wiedniu. Drugi Fryderyk, od Kallixta II Papieża Kardynałem uczyniony. *Poty Okolſki;* ale ten autor, nie tylko że Budzyn z Węgier do Kroacyi przenioſł, ale też Turkow, ktorzy dopiero w wieku piętnaſtym, to ieſt, po roku 1400, Europę naieżdzać poczeli, ieſzcze przed rokiem 1100, iuż ich chce mieć w Budzyniu długo zamięſzkałych. Dla tego, wątpliwą ſwoię powieść uczynił. Mikołay Rhor, miał trzech ſynow na Sląſku, Jędrzeia na Galowicach, Dawida na Kamieniu, y Jana na Rataiach, dziedzicow. Z tych oſtatni, zprzedawſzy Oycowſką w tamtych kraiach ſubſtancya, do Polſki ſię przenioſł, gdzie od Bartłomieia Laſkowſkiego, w Wieluńſkiey Ziemi, kupiwſzy w roku 1570, dobra Laſki y Grozna nazwane, o *czym Acta Vielunen:* indygenat przez rycerſkie dzieła ſwoie otrzymał, kiedy pod Gdańſkiem za Stefana Krola, y indziey, rycerſko ſię potykał, ten poſpolitym głoſem, miaſto Rhor, Rarowſkim nazwany, poiąwſzy Działowſką, z niey zpłodził ſynow piąciu, Karola, Krzyſztofa, Jana, Serafina y Bartłomieia. Z tych Karol, z Maſłowſką w Wieluńſkiey Ziemi zoſtawił potomſtwo. Jan y Serafin, pod Smoleńſkiem, krwią ſwoię miłość ku Oyczyźnie zapieczętowali. Bartłomiey tamże, y w inſzych z Chodkiewiczem Hetmanem kampaniach, odważnie ſię potykał, wyſłużywſzy ſobie przez to trzy wſi w Inflanciech, tamże ſię gniezdzić począł. Krzyſztof po obozowych experymentach, złączył ſię dożywotnie z Anną Bielſką, Joachima Sekretarza krolewſkiego corką, z tey miał dwie corki, Katarzynę za Floryanem Inwałdzkim, Zuzannę za Staniſławem Dębińſkim; ſynow zaś czterech, Krzyſztofa męża rycerſkiego, miał za ſobą Kryſtynę Przyłęcką. Mikołaia, dziedzica na Gorkach, woiownika przeciwko Szwedom y Kozakom, Maryna Niewiarowſka małżonka iego, w Krakowie na Kazimierzu u Bożego Ciała, umarłego pogrzebła. Joachima, dziedzica na Małkowicach, przez dwanaście lat woienną traktował, y Jana. N. Rarowſki, miał za ſobą Kryſtynę Piotraſzewſką.

RASZKOWSKI *herbu Sas* na Ruſi, piſzą ſię z Raſzynia. Prokop Raſzko, poſeł 1576 na ziazd Jedrzeiowſki, *Conſtit: fol: 246,* w roku 1578 iuż Sędzia Halicki y Poborca, *Conſtit, fol: 353:* w roku 1590 Podkomorzy Halicki, poſeł na Seym, ztamtąd deputowany do luſtracyi dobr krolewſkich na Ruſi, *Conſtit: fol: 575.* N. miał za ſobą Siecińſką herbu Rogala.

RASZOWSKI *herbu Grzymała*, w Zakrocimſkim Powiecie, Dom ſtarodawny, y w Krakowſkim. Zawiſza z Raſzowa Woyſki Lubelſki 1412, *na liście Klaſztoru Miechow: u Nakiel: fol: 384.* Paweł Raſzowſki dziedzic na Sładowie, dwie miał żony. Pierwſzą Janowſką, Podſędka Krakowſkiego ſioſtrę, drugą Struſownę Erazma corkę, z obiema potomſtwo zoſtawił. Jana także dwie były małżonki, od pierwſzey była corka Jadwiga za Zygmuntem Myſzkowſkim,

Acta Caſtr: Crac: 1650, druga żoná była Zofia Zbylitowſka, corka Podſędka Krakowſkiego, z ktorą zoſtawił Piotra, Wacława, Stefana, Barbarę y Zofią, ten Jan przed śmiercią 1626 zoſtał katolikiem, leży w Pinczowie. Tomaſz w Troidenowie, mila od Krakowa, trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Małgorzatą Czerſką, drugi raz z Achlerowną, trzeci raz z Mękarſką, zoſtawił potomſtwo. Alexander brat tych, z Anną Zukowſką miał dzieci. Jan ſynowiec tych, z Belinianką na Podgorzu zoſtawił potomſtwo, *poty Baran:* Jan Raſzewſki Burgrabia Oſtrzeſzowſki 1568 *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:* Zofia była za Janem Mrozowickim, Kryſtyna za Adamem Ożarowſkim. Staniſław Piſarz Grodzki Sendomirſki 1679. Są też y Rąſzocki z Rąſzocic w Krakowſkim. Mikołay Raſzewſki Chorąży Trembowolſki 1735. N. miał za ſobą Maryannę Niewiarowſka.

***RASZANOWICZ.** Staniſław Raſzanowicz w Zmudzi podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

***RASZTEN.** w Xięſtwie Zmudzkim, Jan Raſzten podpiſał elekcya Jana III Krola.

***RASZYC** *herbu Wieże,* na Sląſku, to ieſt powinna bydź Wieża okrągła, z ktorey blankow, dwie inne wieżyczki z blankami na wierzchu powſtaią, w każdey z nich okno iedno, na hełmie takaż wieża. *Paproc: w Stambuch Slaſki,* gdzie w dedykacyi powiada, że ten herb nabyty za Boleſława Krola (rozumiem Krywouſta) kiedy Przodek Domu tego, do Nowego zamku nad Odrą rzeką leżącego, a od nieprzyiaciela ściſło w koło obłężonego, nietylko że ſię ſam przedarł przez oboz nieprzyiacielſki, ale też takim go ſercem nieuſtraſzony bronił, że nieprzyiaciel zwatpiwſzy, żeby go mogł kiedy doſtać, uſtąpić w zád muſiał. Za tę tedy przyſługę, od Pana ſwego tym kleynotem uczczony. Z tego Domu kwitneli w roku 1255, Otto y Rudolf Raſzycowie, ktorym Władyſław Xiążę pozwolił prawa Maydeburſkiego, na dobrach Rudniku, Woſnicy, Medarach, y Stryibrniku. W roku 1307, Piotr Raſzyc, Leſzka Xiążęcia Konſyliarz, y iego ſyn, w roku 1343. Konſyliarz Mikołaia Xiążęcia Raciborſkiego y Opawſkiego. W roku 1607 Jerzy z Raſzyc Sędzia Ziemſki Xięſtw Opolſkiego y Raciborſkiego, y iego bracia, ktorym *Paprocki ſwoy Stambuch Sleſki* przypiſał. Przydaie tamże, że Kozłowſcy, Oſyńſcy, Boryńſcy, Weprewſki, tegoż ſą Domu y herbu, y wſzyſcy od Przodkow Raſzycow poſzli, ale od dobr, na ktorych oſiedli, inſzych każdy z nich nazwiſk nabył. Był w roku *1607* Kaſper Kozłowſki, dziedzic na Adamowicach, Sędzia Ziemſki Xięſtwa Opolſkiego y Raciborſkiego; nietylko zaś w Sląſku, niektorzy z nich dziedziczyli, ale y w Morawie y w Polſzcze, *to Paproc:*

***RATOWSKI.** Ratowſka była za Staniſławem Gozdzkim, Tomaſz Piſarz Ziemſki Bracławſki 1674. N. Ratomſki z Orſzy, deputat na Trybunał Litewſki 1740. N. Ratowſka, żyie z Wieniawſkim Chorążym Przemyſkim, tey brat rodzony Reformat.

Ratuld herb.

Powinno bydź poł pierzcienia złotego, do gory końcami obroconego, w ſrzodku iego krzyż, w polu czerwonym, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią *Paproc: o herb: fol: 587. Okol: tom: 2 fol: 579;* rożniſię w tym od herbu Szeliga, że w Szelidze powinno bydz poł Xiężyca niepełnego, a w nim krzyż, a na hełmie pawi ogon. Z iakieyby okazyi ten herb był nabyty, żaden nie piſze, tylko na to ſię zgadzaią, że kiedyś Hrabiow Ratuldow można kwitneła familia, ktorzy w roku 1296 *jus patronatûs* Opatowi Czyrzyckiemu uſtąpili do kościoła S. Jana we wſi Gora. Piſali ſię kiedyś z Skrzydlna. potym za Kazimierza III, kontro-

kontrowerſyą mieli, w roku 1477, o wieś Szaflary, ktora im iednak, za pokazaniem prawa do niey, wrocona była. Atoli zſzedł iuż ten Dom dawno: bo Marek Ratuld nie zoſtawił tylko corkę iedynaczkę, ktora poſzedſzy za Jana Pieniąſzka, Sędziego Krakowſkiego, Staroſtę Sądeckiego y Nowotargſkiego, wſzyſtkę fortunę w dom Pieniąſzkow przeniosła. Piſza też naſi Piſarze Ratultow herbu Działoſza, ale tamtychże ſamych położyli, o ktorych tu mowią. *Paprocki o herbach*, Ratuldow iuż pod herbem Szeliga, iuż pod Ratuldem położył, ale to muſi bydź omyłka z podobieńſtwa obudwu tych herbow.

**RATYNSKI.* Ratynſka Maryanna, była za Bartłomieiem Włodkiem.

**RAUTENBERK herb.* Powinien bydź baran w lewą obrocony, w poł od nog y brzucha oſtrzyżony, na hełmie zaś y koronie, poł barana; tak go opiſał *Mſ. o Familiach Pruſkich, bo Paprocki y Okolſki o nich milcza.* Używaią go Rautenbergowie w Pruſiech. Niewiem czy tu należy Ludwik Rauter, Naywyżſzy Konſyliarz w Pruſiech, y Regens Xięſtwa Pruſkiego, pierwſzy podpiſał dekreta Kommiſſyi krolewſkiey 1609.

Rawicz herb.

POwinna bydz Panna rozczeſana, w koronie na głowie, ręce obie do gory rozſzerzone, y trochę podnieſione, maiąca, w ſukni, tylko po ramiona gołe ręce, ſiedząca na niedzwiedziu czarnym, w lewą tarczy bieżącym, prawa noga przednia, iak do biegu podnieſiona u niego, w polu żołtym; w hełmie nad koroną, między dwiema ieleniemi rogami, poł niedzwiedzia więkſze, obroconego w lewą tarczy, iakby ſiedzącego, nogę przednią zpuścił, w prawey rożą trzyma. Tak go opiſał *Paprocki o herb: fol: 428. Okoł: tom: 2 fol: 581.* Poczatki tego herbu, w Anglii zakładaią; gdy bowiem Krol Angielſki zchodząc z tego świata, ſyna iednego y corkę zoſtawił, ktorey w poſagu, wſzyſtkie ruchomości, a między niemi, ſkarby krolewſkie odkazał: brat iey, ktory ſię był zoſtał przy krole-

kroleſtwie, po śmierci Oycowſkiey, widząc, żeby był tak wielkich ſkarbow poſtradał, gdyby była ſioſtra iego za granice za mąż wydana, ile, że możni y potężni o nię konkurrowali Panowie, za poradą ſwych Panow, dał ią na pożarcie drapieżnemu niedzwiedziowi, wſzakże ten, za ſprawą Boſką, nie tylko iey naymniey nie ſzkodził, ale też ułaſiwſzy ſię, ſtopy iey lizał, tak dalece, że go paſem ſwym okiełznawſzy, na nim z taraſu wyiachała. O czym gdy znać dano bratu iey, przeproſiwſzy ią, wydał w małżeńſtwo Xiążęciu Lotaryńſkiemu, z ktorym gdy zpłodziła kilku ſynow, o to ſię poſtarała, iż im ten herb nadano. Ci rozbieżawſzy ſię, czy też ich potomkowie, po rożnych kraiach, do Czech też niektorzy zaſzli, a ztamtąd do Polſki, *to Paproc: y Okoł: y inni.*

Wiele Domow ieſt w Europie, ktore Niedzwiedzia w herbie zażywaią. A naprzod *Familia Cæſarinorum*, iako świadczy *Ulyſſes Aldrovandus tom: 1. lib: 2 Ornith:* czego popiera *Hiſtorya o Papieżach Rzymſkich y o Kardynałach*, noſili Orła z rozciągnionemi ſkrzydłami, na kolumnie ſtoiącego, do ktorey uwiązany był Niedzwiedz. Z tey Familii było czterech Kardynałow, Julianow dwoch, y dwoch Alexandrow, z ktorych ieden Julian, Władyſława Krola Polſkiego y Węgierſkiego, na woyne przeciwko Turkom, namowił, z ktorym razem pod Warną zginął 1444. Z tych także Proſper Cæſarinus Columna, ze Włoch wyniożſzy ſię, y z innemi Panami Rzymſkiemi, w Xięſtwie Litewſkim oſiadł. Urſynow także Familią, do tegoż herbu, to ieſt do Niedzwiedzia, niektorzy ciągną, ale ſię mylą, bo zdawna ſię Rożą pieczętowali; o czym mowiło ſię pod herbem Poray. *Biſciola tom: 1. Horarum ſubſeciv: lib: 20 c. 23*, opiſuie ſtatuę człowieka zbroynego wſzyſtkiego, ta w iedney ręce prawey trzymała rożą, w drugiey lewey ſzalę, na pierſiach iey był niedzwiedz wſpięty; iedni z Jerzym Spalatin twierdzą, że to była ſta-

tua Hermanna, ſławnego Wodza Niemieckiego, drudzy, że Arminina wielkiego woiownika, o ktorym *Velleius lib: 2 Hiſtor: Juvenis genere nobilis, manu fortis, ſenſu celer, ultra barbarum promptus ingenio Arminius, Sigimeri Principis gentis ejus filius, ardorem animi vultu oculisq; præſeferens, aſſiduus militiæ Romanæ comes, & jam Civitatis Romanæ jus, equeſtremq; conſecutus gradum. Hic ille Arminius, qui invictiſſimas Romanorum legiones tres, totidemq; alas, & ſex cohortes, occiſione delevit, ipſumq; exercitûs Principem Quinctilium Varrum, ut ſibi manus afferret, compulit.* W Bawaryi, familia Hacloderyuſzow, z tabliczką złotą na ſzyi Niedzwiedzia w herbie noſi. Berna miaſto w Szwaycarach, na czterech nogach niedzwiedziem ſię ſzczyci. Sangalienſes y Abbatiſcellenſes, niedzwiedziem wſpiętym do gory, *Geſnerus.*

Długoſʒ w hiſtoryi ſwoiey lib: 4 *w roku 1100* piſze, że Wawrzyniec Lorek, Bożey nazwany, z familii Rawitow, od Bretyſława Xiążęcia Czeſkiego urażony, że całą iego Familią z Państw ſwoich rugował, zabił go, na ktorego mieyſce, gdy Borzywoy brat iego rządy Czeſkie obiął, Bozeiowi, y Mutynie bratu iego rodzonemu, darowawſzy zaboyſtwo, do łaſki przywrocił, y dobra te oddał Bożey, Sancz, Mutynę, y Lewtomorzyce 1101; atoli Swatopełk Xiążę Czeſkie, w roku 1108, Mutynę, y z dwiema ſynami iego, Bożeiem y Borſzakiem, także Uniſława y Domiſława, wſzyſtko to Rawiczanie byli, pozabiiać kazał, czym przerażeni drudzy tegoż Domu Familianci, do Polſki ſię wynieśli, przyiął ich mile Bolesław Krywouſty Krol Polſki, y w dobra ich w Rawſkim Woiewodztwie opatrzył, gdzie wiele Zamkow y Miaſt pofundowali, y familią ſwoię w tym tam kraiu rozplenili. W naſtępuiącym potym roku, Jan Czyſta, z namowy Krywouſta, zabił Swatopełka Xiążę Czeſkie, to *Długoſʒ loc: cit: Cromer lib: 3 & 5, y inni za niemi Hiſtorycy naſi. Atoli Paprocki w Ogrodzie fol: 183. Balbinus Epitom: Rer: Bohem: libl: 2 c. 9, poświadcza y Bielſki,* że to nie Urſovitæ byli, iako chce *Długoſʒ*, ale Werſovitæ, nie Rawiczanie, ale Werſzowcy; a drudzy, iuż ich Urſovitas, iuż Werſovitas piſzą, w czym ſię mylą, bo inſzy ieſt herb Wierſza, inſzy Rawicz. Lepieyby tedy mowić, że y herb ten y Familianci iego, ieſzcze za Monarchow Pogańſkich w tey Oyczyźnie kwitneli. Z tych Prandota był Woiewodą Rawſkim 1230, drugi tegoż imienia 1260, trzeci 1394, czwarty 1140, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. Tomiſław także Woiewodą Sendomirſkim w roku 1325. Prandota z Zelazny Woiewodą Płockim, w roku 1452. Sylweſter albo Laſſota, Proboſzcz Szkalmirſki, tegoż herbu, piſał ſię z Zdziechowa, ten po zeſciu Jana Rzeſzowſkiego herbu Połkozic, Arcybiſkupa Lwowſkiego, iuż był zgodnie od Kapituły Lwowſkiey, na iego katedrę obrany; atoli Władyſław Jagełło Krol Polſki, w roku 1436, na inſtancyą Heliaſza Xiążęcia Multańſkiego, Sylweſtra z tey Infuły ztrącił, a na mieyſce iego wyſadził Jana z Sprowy Odrowąza. *O czym Długoſʒ w ſwoiey hiſtoryi libro 12 tom: 1 fol: 691,*

Herbowni

Baranowſki
Biedrzycki
Bielſki
Binbink
Boguſki
Boryſʒewſki
Celgowſki
Chobrzyńſki
Czerſki
Dabrowſki
Dembińſki
Dergon
Drzewiecki
Galińſki
Gano Lipſki
Gawrońſki
Gniewoſʒ
Golynſki
Gorſki
Gowarczewſki
Goworek
Gradzki
Grot
Grotowſki
Gut

Jarocki
Jaſieńſki
Jaſiłkowſki
Jaslkowſki
Jeziorkowſki
Kamieńſki
Karwowſki
Kiemlicz
Kłoczewſki
Koſecki
Koſińſki
Koſtro
Kraſnicki
Kuroſʒ
Laſſota
Łeniek
Linowſki
Lipicki
Meczyński
Mełgiewski
Michowski
Mikułowski
Niedziałkowski
Niemczewicz
Nieſielkowski
Noskowski
Nowomieyski
Nożowski
Okolski
Oledzki
Olſʒewski
Oski
Oſtrowski
Otrębus
Owſiany
Ożarowski
Ożga
Pruſinſki
Przyiemski
Pſcyński
Rablewski
Raciborski
Radzieiowski
Reſʒczeński
Rokicki
Rudziński
Ruſiecki
Samborzęcki
Siedlecki
Skinder
Skowieski
Słupecki
Snopkowski
Sołomerecki
Suliſʒewski
Sum
Sczerba
Szydłowski
Tadeiowski
Trzciński
Warſʒ
Wegrzynowski
Wołmiński
Wolski
Wołucki
Zaborowski
Zaczkowski
Załuski
Zawada
Zelazo
Ziemacki
Zoładkowski
Zwan.

O Jaſtkowſkich mowiłem w drugim tomie, alem herbu ich Rawicz niewiedział. Alexander Jaſtkowſki, Sędzia Ziemſki Przemyſłki, o ktorym ſię tam mowiło, dwa razy wkraczał w śluby małżeńſkie, iedna z żon iego była Rybinſka. Wiktoryn brat Alexandra, miał za ſobą Kuczkowſką, z tey zoſtały trzy corki, Zofia Goworczewſka, Anna Rzeſzowſka, Helena naprzod Warzycka, a potym Dedyńſka, y ſyn Stefan, tego pierwſza żona Pruſinowſka, druga Brzoſtowſka, z pierwſzey był ſyn Alexander, ktory poiął Kobierſką, z drugiey była corka Radomyſka, y ſynow dwoch, to ieſt Jerzy, ktory poiął Kędzierzawſką, y Jozef Societatis JESU, Rektor w Słonimie, z młodſzych zaś lat rycerſką traktował.

O Goworczewſkich Rawiczach mowiłem w drugim tomie, tu przydaię. Ci od Goworkow linią ſwoię prowádzą, y piſzą ſię z Chrobrzan. N. Goworczewſki w Krakowſkim y Sendomirſkim, z Zaleſkii, krom inſzych ſynow *ſteriles*, zpłodził Staniſława, ten z Jadwigą Przyłecką miał ſynow, Staniſława, ktory zginął pod Bereſteczkiem, y Franciſzka, ſiły wielkiey, tak, że ſzyny żelazne koło ſzyi okręcał, koła u rozpędzonych rydwanow tamował, żona iego Zofia Jaſtkowſka, ta mu powiła trzy corki, Maryannę Domaniewſką, Annę Jaſińſką, y Rzeſzowſką, y ſynow piąciu, wſzyſtkich ludzi rycerſkich, Staniſława *ſterilem*, Mikołay w niewoli u Turkow życie ztyrał. Stefana, y ten *ſterilis*. Franciſzka, tego z Nieſiołowſkii, ſioſtry rodzoney Kazimierza Kaſztelana Smoleńſkiego, ſyn ſię iego zoſtał Jacek Konſtantyn, Cześnik Bracławſki, Komornik Ziemſki Lwowſki, w woyſku Litewſkim zaſłużony. Wiktoryna, temu Staſimowſka zrodziła trzy corki, Kryſtynę Gładyſzową, Annę y Rozalią ta umarła, y ſynow ſześciu, Stefana, Michała, Floryana, Jozefa, Antoniego y Kazimierza, wſzyſcy woyſkowi ludzie.

**RAWA.* Rawa Jerzy, Rotmiſtrz Raytarſki, dla męſtwa nobilitowany na Seymie 1662, *Conſtit: fol: 40.*

RAYMIR herbu Abdank, w Łukowſkiey Ziemi było dwoch braci rodzonych Raymirow *za czaſow Paprockiego.*

**RAYKOWSKI* w Woiewodztwie Inowrocławſkim.

RAYSKI herbu Kietlicz na Sląſku. N. Rayſki Sędzia Oświecimſki, ktorego corka Anna, była za Mikołaiem Brandyſzem, Sędzią Zatorſkim y Oświecimſkim. Achacy Podſtarości Oświecimſki, z Seymu 1653 deputat na Trybunał ſkarbowy Lwowſki, *Conſtit: fol: 2.* Tenże czy inſzy Podſędek Zatorſki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 26.*

RAYSKI herbu Korab w Kaliſkim Woiewodztwie, iednaż ich dzielnica z Radlickiemi. Z tych Jan Rayſki, dziedzic na Rayſku, umarł w roku 1578. Katarzyna była za Zawadzkim Tomaſzem Swatopełkiem.

RAYSKI herbu Jelita, z Polſki niektorzy ſię z nich wyniozſzy, w Litwie oſiedli. Melchior Rayſki z Seymu 1590 Kommiſſarz do granic, między Podlaſkim y Brześciańſkim Woiewodztwy, *Conſtit: fol: 683.* Staniſław Sekretarz krolewſki w Brześciańſkim, Jan w Wileńſkim 1648. N. Podkomorzy Wilkomirſki. Potencyanna, Jana Kamińſkiego Kaſztelana Mściſławſkiego małżonka 2644. N. Mikołaia Dorohoſtayſkiego Woiewody Połockiego, Henryk Cześnik Połocki 1674, żona Latyczyńſka. Alexander Stolnik Starodubowſki. Anna, Mikołaia Krzyczewſkiego małżonka.

RAZEK herbu Abdank, czy nie Raczek, *Paproc:* Paweł Raczek na weſelu Zamoyſkiego z kopią gonił.

**RDUŁTOWSKI herbu Drogoſław*, z Łęczyckiego Woiewodztwa niektorzy z nich oſiedli w Nowogrodzkim. Jan Rdułtowſki z Radzikowa na Cudnikach y Rdułtowie, Skarbnik Mozyrſki, potym Podkomorzy Derpſki, ſynowie iego z Protaſzewiczowny, Michał Podczaſzy Czerniechowſki, y Krzyſztof, *poty Koiałowicz in Mſ. bo Paprocki y Okolski o nich nie piſał*, ale ponieważ ſię z Radzikowa piſzą, toćby ſię raczey miało mowić, że do Ogończykow należą, iako y Radzikowſcy, ktore herby ſą ſobie podobne. N. Podczaſzy Mińſki, corka iego Eleonora, była za Bazylim Filipowiczem Stolnikiem Rzeczyckim. Jan Michał 1674, Paweł 1648. Piotr w Mińſkim 1674. Jan na Rdułtowie Rdułtowſki, Sędzia Ziemſki Nowogrodzki, poiął Helenę Wankowiczownę Stolnikownę Minſką, z ktorą zpłodził dwoch ſynow, Antoniego teraźnieyſzego Sędziego Grodzkiego Nowogrodzkiego, y drugiego Leona, corek cztery, Eleonorę, Alexandrowi Sowiczowi Korſakowi, Podſtolemu y Piſarzowi Grodzkiemu Nowogrodzkiemu, Judytę, Benedyktowi Bohuſzewiczowi, Skarbnikowi Mińſkiemu, Barbarę, Janowi Haraburdzie Łowczemu Nowogrodzkiemu, zaślubione. Zofia ieſzcze Panną. Eleonora z Rdułtowic Chorążanka Zatorſka, byłá za Woyciechem z Dziergowa Miklaſzewſkim. Jan, naprzod Kaſztelan Witebſki, ktore krzeſło wziął po Jerzym Tyſzkiewiczu, wziął potym w roku 1739, po śmierci Niezabitowſkiego, Kaſztelanią Nowogrodzką.

RDZAWSKI z Rdzawy, Marcin Rdzawſki, corka iego Anna, była za Tomaſzem Trembeckim *Acta Caſtr: Cracov: 1602.* Jan Societ: JESU zabity od Kozakow.

RĄBIELINSKI herbu Lubicz w Mazowieckim Woiewodztwie. Felix Rembielińſki, Kanonik Gnieźnieńſki y Łowicki, mąż ludzki y pobożny, umarł 1527, ktoremu ſynowiec iego Jan, Kanonik Gnieźnieńſki y Łęczycki, nadgrobek w Gnieźnie wyſtawił. *Starowol: in Monum:* y znowu w roku 1578 kwitneli, Jan Rembielińſki J.U.D, y Felix. Kanonicy Gnieznieńſcy. *Acta Synod: Petricov:* N. Rębielińſki miał za ſobą Nadarzyńſką, z ktorey corka Weronika, doſtała ſię w małżeńſtwo Uchańſkiemu, Staroście Chełmſkiemu. Jakub poiął Gołyńſką, ktorego corka z niey Emerencyanna, wydana za Jędrzeia Lipſkiego herbu Łada. S. Rebielińſki, żona iego Bykowſka 1693.

**RĘCŁAWSKI.* N Ręcławſki, miał za ſobą Klemanownę, *Mſ. de Famil: Pruſſ.*

RĘCZAY-

RĘCZAYSKI herbu Rogala w Mazowieckim Woiewodztwie. N. Ręczayſki, z Jadwigi Dzierzgowſkii Woiewodzanki Mazowieckiey, ſyn iego Woyciech Kaſztelan Warſzawſki, Staroſta Derpſki y Kowalſki. *Kazanie Pamiatka*, z Seymu deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: 1589 fol: 561, Bielski o nim piſze fol: 783*, że Moſkwę, chcącą ubiec Pleſzkow, poraził, 150 ich na placu położył, ſześćdzieſiąt poimał, *Konſtytucya 1593 fol: 650* Sukceſſorom iego każe z ſkarbu oddać ſummę, ktorą był dał na potrzeby tey Oyczyzny. Hieronim Archidyakon Krakowſki, Proboſzcz Piotrowińſki, Kanclerz u Macieiowſkiego Kardynała, Kuſtoſz Kielecki, *illuſtri prudentiâ, facunidâq;, juris peritia ſingulari, innocentia morum præſtanti.* Sekretarzem był legacyi od Zygmunta III do Pawła V. Papieża, OO Karmelitow Boſych w Krakowie, rzeczy ſwoich ruchomych, oſtatnią wolą, dziedzicami uczynił, ktorym na kościoł S. Michała, pierwſzy kamień położył w roku 1611, kędy też po śmierci złożony. Woyciech 1683. Jednaż ich dzielnica z Łaſkiemi.

RĘDZINA herbu Łada w Ziemi Warſzawſkiey.

REGOWSKI herbu Abdank w Sendomirſkim Woiewodztwie, w powiecie Radomſkim. Felix Regowſki Opat Sieciechowſki, gdzie y nadgrobek iego widzieć, a pod nim drugi, brata iego Jana, męża ſławnego y rządnego. Mikołay trzeci brat ich, miał za ſobą Annę Siedlecką, z ktorey zoſtawił potomſtwo. Staniſław, czwarty ich brat, w Ziemi Chełmſkiey oſiadł. Seweryn Podwoiewodzy Chełmſki, z Seymu 1627 Poborca. Samuel Podczaſzy Chełmſki 1661.

**REGULSKI* w Ziemi Warſzawſkiey, Jan Puſz na Regułach, y Maciey Kazimierz y Stefan, Regulſcy 1674. N. miał za ſobą Jurecką Annę. Jadwiga była za Adamem Rychłowſkim.

RĘKA w herbie. Ręka z koronką, patrz Betman. Ręka z pochodnią goraiącą, patrz Połota. Ręka świni pyſk rozdzieraiąca, patrz herb Swinka. Ręka z obłoku mieczem znieſiona, patrz Pogonia 4to. Ręka z korony z mieczem na doł, patrz Brandys *tom: 1. fol: 401.* Ręka z kitą, patrz Krzycki. Ręka przez łokieć ſtrzałą przeſzyta, patrz Sapieha. Krom tych, Okolſki *tom: 2 fol: 603*, Kleynoty *fol: 106*, ba y mnie ſię w Dubnie doſtało widzieć między herbami Xiążęcemi, *2do loco*, rękę, po ramię zbroyną, prawą, w polu czerwonym, ktora na prawy bok tarczy trzymała trzy ſtrzały, dwie pobocznie na krzyż złożone, żelezcem na doł obrocone, trzecia we ſrzodku ich proſto ułożona, oſtrzem do gory, wſzyſtkie złote, piora u nich ſrebrne. Ten herb nadany od Xiążąt Litewſkich, gdy albowiem Tatarzy haraczu ſię od Litwy domagali, ci chcąc ſię z tey niewoli wybić, poſła do nich wyſłali z wypowiedzeniem woyny, ten gdy odważnie, na znak woyny, trzy ſtrzały im oddał, w nadgrodę ſwey przyſługi, wziął w herbie też ſame ſtrzały, to *Okol:* domyſł z *Stryikow: lib: 6 fol: 269.* gdzie o Erdziwile piſze. Ktoby ſię iednak tym herbem zaſzczycał, żaden nie namienia. W kościele także Międzyrzeckim OO Franciſzkanow pod Oſtrogiem, ieſt takaż ręka, ktora na lewy bok tarczy, y tylko dwie ſtrzały trzyma, na krzyż złożone, oſtrzem na doł. Tenże *Okol: tom: 2do fol: 605*, kładzie herb taki, gdzie ręka na prawy bok tarczy trzyma krzyż, na hełmie zaś ieſt kogut, y przydaie, że ten herb przynieſiony z Francyi przez Marſzałka w Pruſiech, ktory pod woynę Krzyżacką poległ na placu. *Biel: fol: 299:* ale y tu Familianta żadnego nie przypiſał Okolſki, dla czego y ia koperſztychow tych herbow nie kładę.

REKLEWSKI herbu Gozdawa w Poznańſkim Woiewodztwie y indziey. Jan z Reglewic Chorąży Czerſki 1436, *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 140.* Jakub w Sen-

Ttttttt 2 domir-

domirskim, ktorego syn Jan 1598 Podstarości Opoczyński *Acta Castr: Opoczn:* Woyciech Cześnik Sendomirski 1660. Wacława corká Maryanna, była za Michałem Mietelskim. N. miał za sobą Cielecką, z ktorey corka za Tchorzewskim, Zygmunt w Ziemi Liwskiey 1674. N. Antoniego Jarzyny małżonka.

**REKUC herbu Leliwa.* Monwidowicz, syn Jana Monwida Woiewody Trockiego, zpłodził syna Rekucia, od ktorego początek wział Dom Kniaziow Rekuciow, dziedzicow na Krozach; są y w Mińskim Woiewodztwie, z ktorych Salomon Rekuc Władysława IV, Paweł Jana Kazimierza podpisali elekcye, *to Koiał: in Ms. bo Paprocki y Okolski* o nich niewiedzieli.

REMBIEWSKI herbu Jastrzebiec w Sieradzkim y Bełzkim Woiewodztwach, piszą się z Rembiszowa. Przydomek maią Kruszyna. Niewiem czy nie tu należy Kruszyna z Galowa, ieden z Panow Podolskich, ktorzy Podole w roku 1430 od Litwy oderwawszy, do Polski przyłączyli, o czym *Kromer lib: 20. Biel: y Stryikowski.* N. Rembiewska, była za Brzozowskim Chorążym Gostyńskim. Jadwiga za Walewskim, matka Podkomorzego Sieradzkiego. Jędrzey Poborca w Sieradzkim 1647, *Constit: fol: 46.* Zofia, Albrachta Zelęckiego Doliwczyka małżonka.

REMBIEWSKI herbu Rogala w Woiewodztwie Płockim. Marcin Rambiewski, Poznański y Płocki Kanonik w roku *1524, na przywileiu Collegiaty Łowickiey.*

REMBOWSKI herbu Slepowron w Ziemi Ciechanowskiey. N. Kasztelan Ciechanowski. Gabryel Rotmistrz y żołnierz sławny. N. miał za sobą Konstancyą Ciemniewską. Jakub Rembowski Stolnik Zakrocimski. Według Genealogii Krasińskich, poszli od Sławka Krasinskiego, Sędziego Rożańskiego, z ktorego pięciu synow był Stesław, temu że się działem dostał Rembow, od niego on y potomkowie iego nazwani Rembowscy.

Rembowski herb.

*Powinien bydz w polu czerwonym Oszczep albo Rohatyna, z gałką y iedwabną strefą, ostrzem do gory prosto postawiony, y dwie strzały na krzyż złożone przez oszczep, takim kształtem iak w herbie Jelita, w hełmie nad koroną Orle skrzydła czarne, tak go opisał *Ms. o Familiach Pruskich*, y iam widział w kościele Peplińskim: *bo Paprocki y Okolski* o nich niewiedzieli. Przodek Domu tego, urodziwszy się w Woiewodztwie Lubelskim, do Prus przyszedł, poiąwszy Tuczyńską de Wedel, zpłodził trzech synow. Jeden z nich w Wielkim Turzu mięszkał, miał corkę iednę, Michałowi Konarskiemu Woiewodzie Pomorskiemu, Staroście Grudziądzkiemu y Hamelsztyńskiemu, zaślubioną, synow zaś trzech, Leonarda Opata Peplińskiego, Jerzego, ktoremu Małżewko działem się dostało, tego tylko trzy corki zostały, iedna zmowiona była z Sebastyanem Jasińskim w Ostrowitym, druga z Marcinem Dulskim, trzecia z Łukockim; y Woyciecha, tego te corki były, Kossowa, Niewieścińska, Lokowa, Anna Bochlińska, a potym poszła za Stanisława Bartlińskiego, synow zaś trzech. Lenard Opat Pepliński, blisko lat 40 Kommissarz Zakonu Cystercyeńskiego, Oyczyźnie dobrze zasłużony, umarł 1649. Adryan Dworzanin y Sekretarz krolewski, od Zygmunta III poseł do Selima Wtorego Cara Tureckiego, ktorą legacyą, z pochwałą wszystkich, godnie odprawił, y pewnieby był wysoko urosł, tak dla swoich zasług, iak też dla miłych y przyiemnych obyczaiow, gdyby była śmierć wątku życia nie przerwała, ktora przypadła na rok 1646, pogrzebiony w Peplinie z marmurowym nadgrobkiem, od Leonory de Langnaun małżonki iego wystawionym, ktora zszedszy z tego świata 1649, tamże pochowana, ta naprzod była za Gissą; Adryanowi powiła trzech synow, z tych Krzysztof, miał za sobą Dorpowską z Krowiczyna herbu Junosza, z ktorey miało bydz dwoch synow, na Suminie y Sycyminie dziedzicow. Były y siostry cztery Krzysztofa y Adryana, ale snać nie rodzone, iedna za Jerzym Czarlińskim, druga za Woyciechem Białochowskim, trzecia za Janem Wolfem, czwarta za Mroczyńskim. Drugi syn z Tuczyńskii osiadł w małym Turzu. Trzeci Krzysztof, z matki Łukockii urodzony, złączył się był dożywotnie z Bystramowną, urodzoną z Rabianki, z ktorey corka iedynaczka, poszła za Jędrzeia Branta, y wniosła w Dom Brantow Rokocin. N. Przeorysza w Zukowie Zakonu S. Norberta, życie pobożne zakończyła w roku 1698. Ignacy miał za sobą Barbarę Pruszakownę, z tey synowie, Jozef y Jakub, y corka Maryanna, Stanisława Jasińskiego Sędzica Puckiego żona.

**REMER* w Xięstwie Litewskim. Jan Remer miał za sobą Annę Koniecką. Stefan w Wilkowiskim 1674. N. Generał Artyleryi Litewskiey, o ktorym *Konstytucya 1690 fol: 11.* Mateusz Chorąży Trocki 1703. N. Reymer miał za sobą Zuzannę Kołontaiownę.

Renard herb.

Powinna bydz liszka żołta, w prawą tarczy bieżąca, z ogonem do gory zadartym, w polu modrym, na hełmie nad koroną skrzydło Orle białe. Ten herb nadany Janowi Renardowi, Podstolemu Nurskiemu, Staroście Tyszowieckiemu, Pułkownikowi Gwardyi krolewskiey, a potym Felt Marszałkowi Woysk Saskich, między Rycerstwo Polskie policzonemu, przez Konstytucyą Seymu Grodzieńskiego, w roku 1726, od Augusta II Krola Polskiego, od ktorego wzieli także przywiley na

Baronatum, kędy o nich powiada, że ze Francyi ta Familia do Polſki przyſzła, że miał brata ten Jan Benedykta, Rotmiſtrza w woyſku Polſkim, że dwoch ſynow iego zoſtało, Jakub, Antoni, y Jan Piotr, że ſioſtra Jana, była za Klaudyuſzem Henrykiem Morel, z ktorey corka Maryanna Orzelſka, Xiężná Holſztyńſká.

**REMIESZ*, w Xięſtwie Litewſkim, w powiecie Lidzkim, kwitneła niegdy można familia Remieſzow, dziedzicow na Lipniſzkach.

**REN* w Zmudzi Jerzy Ren 1621.

REPLINSKI herbu Pogonia Polſka, w Powiecie Wołkowiſkim.

**RESCIUS*. Staniſław Reſcius, na dworze ſię Kardynała Hozyuſza wychowawſzy, znać było w całym życiu iego, iakie tam wziął do wſzyſtkich cnot y nauk ćwiczenie: znać y z tego, co o nim napiſał Baronius Kardynał *in Notis ad 7. Maij*, gdzie o nim tak mowi: *Stanislaum Reſcium S. R. E. Protonotarium, optimi illius atq; doctiſſimi Stanislai Cardinalis alumnum, ob morum egregiam integritatem & inſignem eruditionem, plurimi facio. Lipſius* także *Epiſt: Select: Centu: ſingu: ad Italos & Hiſpanos, & ad Reſcium Epiſt: 12*, iego nauce oſobliwſze elogium zapiſał; iakoż znacznie ſię wydaie w rożnych od niego na świat Xięgach wydanych. 1mo. *De Atheiſſimis & Phalariſſimis Evangelicorum, libri duo, Neapoli in 4to 1596: ubi in primo libro oſtendit, quomodo Evangelici Scripturam, fidei ſymbolum &c. corruperint perverterint &c; altero libro agit de crudelitatibus illorũ in templa, monaſteria, bona Eccleſiaſtica &c. Addidit Parænesim ad Equites Polonos, quod libertati Polonæ non indecens ſit, parere Eccleſiaſticis legibus*. 2do. *Paraphraſis in ſeptem Pſalmos Pænitentiales*, Cracov: 1591 *in 12. Acceſſit ejusdem* Panegyricus *de Victoria de Turcis, ad Naupactum obtenta*. 3tio. *De rebus in Electione, profectione, Coronatione Henrici Regis Poloniæ, in Gallia & in Polonia geſtis, Romæ 1574*. 4to. *Rozmowa o śmierci człowieka z duchem, ex latina, quâ auctor ſcripſit, linguâ; Polonicè reddita a M. A. S. & 1675 impreſſa in 4to* Cracov: 5to. *Vita Stanislai Hoſii Cardin. & Epiſcopi Varmienſis, Romæ 1587. 2do Olivæ 1680 in 8vo, ubi appoſita eſt Relatio de tranſitu & dormitione ejusdem, ab eodem Reſcio conſcripta, & Pariſiis impreſſa 1582 in 8vo, ſeparatim*. 6to. *Spongia pro Societate JESU, 1590 in 4to* Cracov: *quam commemorat cum laude Sachinus Hiſt: Soc: par: 5 lib: 10 num: 85*. Liſty iego niektore znaydzieſz *in Tomo 2do Oper: Hoſii Cardinalis, ad finem*. Swięty też Karol Boromeuſz Kardynał, w liście ſwoim do niego, ktory widzieć między inſzemi tego Swietego liſtami, *w Antwerpii, w roku 1623*, wydrukowanemi, ſławi iego *eximiam animi ſimplicitatem, & ad JESU Chriſti nomen amplificandum, ſtudium*. Henryk Krol Polſki ſczegulniey go ſobie poważał, y między Sekretarzow go ſwoich policzywſzy, do Francyi go z ſobą zapraſzał, bo y ſam iuż był z Polſki wyiachał, po śmierci brata ſwego Krola Francuzkiego. Syxtus V Papież, *Utriusq; ſignaturæ* Referendaryą go uczcił. Zygmunt III Krol Polſki, krom Dziekanii Warſzawſkiey, Kanonii Warminſkiey, Opactwo mu Jędrzeiowſkie konferował, y między ſynow koronnych go policzywſzy, w rożnych go legacyach y intereſſach, iako doświadczoney roſtropności y dzielności męża, zażywał: oſobliwie do Syxta Papieża względem kanonizacyi S. Jacka, w roku 1589, *Severin: in S. Hyacin: l. 4*. Do Neapolu także, względem penſyi Barſkiey, kędy ſię z światem pożegnał w roku 1600, 3 Aprilis, trochę przedtym Bibliotekę ſwoię *Domui Profeſſæ Cracovienſi Soc: JESU*, w oſobliwſze Xięgi obfituiącą, darowawſzy. *Hiſtor: Domûs*. Zwał ſię przedtym Reſka, potym Reſcius, według *Starowol: in Scriptor: Polon: centum fol: 32, Patriâ Poſnanienſis*, gdzie też ten autor powiada, że ieſzcze od Stefana Batorego był do Polſki zciągniony, y Opactwem Jędrzeiowſkim uczczony; w legacyi iezdził od niego do Grzegorza XIII y Syxta V Papieżow, y znowu od Zygmunta III do Rzeczypoſpolitey Weneckiey, do Ferdynanda Xiażęcia Hetruryi, do Klemenſa VIII Papieża, ktoremu imieniem tegoż Krola poſłuſzeńſtwo oddawał, krom wzwyż wyrażonych Xiąg iego, ieſcze te liczy, *Tractatum de Majeſtate Sedis Apoſtolicæ. Sermones de Sacerdotio, Pia progymnaſmata. Librum pro augmento fidei Orthodoxæ, Librum pro defenſione Patrum Societ: JESU*, krom tamtey, *Spongia* nazwaney. *Orationem in cauſa Canonizationis S. Hyacinthi. Librum Epiſtolarum Familiarium*.

RESZCZENSKI herbu Rawicz w Woiewodztwie Krakowſkim.

**RETFINSKI* w Dobrzyńſkiey Ziemi. Woyciech Retfińſki, naprzod Podſtarości Bobrownicki, potym Podſtoli Dobrzyńſki, w roku 1611 Poborca w teyże Ziemi, *Univer: Pobor:* N. miał za ſobą Konſtancyą Rutkowſką, Piſarzownę Ziemſką Dobrzyńſką.

**RETKOWSKI*. Dorota Retkowſka, naprzod Melchiora Kárczewſkiego, potym Mikołaia Peperzyńſkiego albo Zebrzydowſkiego małżonka.

**REUT herbu Gozdawa* w Połockim Woiewodztwie. O tych ani Paprocki ani Okolſki nie piſał. Romanus Reut w Połockim Poborca 1589, *Conſtit: fol: 558*. Fiedor 1601, *Conſtit: fol: 777*. Alexander w Smoleńſkim, Jan w Zakonie náſzym, Apoſtolſkiey miſſyi w Perſyi podiąwſzy ſię, na niey życie ztargał, tamże w roku 1713: Synowiec iego, w ſzkołach Poznańſkich Syntaxim ſię ucząc, śmiertelnie zachorował; w tey chorobie dano mu było kontekcik iakiś na oſtudzenie maligny, ktorego lubo on dla ſłabości ſił nie mogł połknąć, przecięż ſpytany, powiedział, że go połknął: w tym ſkonał; za to kłamſtwo trzy lata czyſcową karę ponoſił, dopiero po zkończonych tych latach, gdy w teyże ſamey Syntaxim, w ktorey ſię uczył, ſtudentom Xiążki, kałamarze, czapki, iawnie z ławek na ziemię, bez naruſzenia iednak, zrzucał, za ręce y ſuknie ciągnął, zaklety y pytany, ktoby był, wypowiedział wſzyſtko, y czego nikt niewiedział, winę, o ktorą go w Czyſcu chłoſtano, wyznał, o mo-

dlitwę za ſobą proſił, za ktorą, w kilka dni potym, idąc iuż do nieba, podziękował. *Hiſtor: Colleg.* Jan Mieczny Połocki.

REWKOWSKI herbu Świerczek w Powiecie Grodzieńſkim, tak nazwani od dobr nazwiſkiem Rewno, ztąd ſię piſzą Rewko Gawrońſki. Sa y w Litwie Rewkowſcy tego herbu, *Koiał: in Mſ. bo Paprocki y Okolſki* o nich nie wiedział.

REY herbu Okſza w Krakowſkim, na Ruſi y w Wielkieypolſzcze. Jan Rey Proboſzcz S. Michała na Zamku Krakowſkim, na liście Władyſława Krola danym Miaſtu Lwowſkiemu 1444, *a Długoſs lib: 11 fol: 294* wſpomina Jana Reia w roku 1410, że w Grunwaldſkiey potrzebie z Krzyżakami, odważnie z innemi ſtawał. Niewiem czy nie tenże ſam Jan był potym Sędzią Ziemſkim Sendomirſkim w roku 1434. Stogniew Rey Staroſta na Rawie, co dziś Barem zowią, o ktorym *Miechov: lib: 4 piſze*, że był od Tatarow poimany w roku 1452. Piotr Rey dziedzic na Nagłowicach, ale że bezżenny umarł, dobra te poſzły do rąk brata iego rodzonego. Staniſława człowieka rycerſkiego, ten naprzod żył z Buczacką herbu Abdank, potym z Barbarą z Fulſztyna Herburtowną, ſioſtrą rodzoną Herburta Odnowſkiego Kaſztelana Bieckiego y Staroſty Sądeckiego, wdową po Zorawińſkim, ktorego poimali byli Turcy na Bukowinie, za Alexandra Krola, gdzie w więzieniu w kilka lat umarł: z tą Staniſław w roku 1516 zpłodziwſzy Mikołaia, wiek ſwoy zkończył, pochowany w Zorawnie, trzymał w Krakowſkim Topola, Słanowice, Bobin. Mikołay we dwudzieſtu lat oddany do Tęczyńſkiego Jędrzeia, na ten czas Woiewody Sendomirſkiego, tak ſię polerować zaczął, że lubo nic, albo mało co łacińſkiego ięzyka umiał, przecięż z wrodzonego dowcipu, do tey perfekcyi przyſzedł, że Xiążki piſał: Powiadał ſam o ſobie, że był tak fortunny czy niefortunny, że nigdy poki tylko żył, taka na niego przygoda y potrzeba nie przypadła, żeby w niey będąc, miał kiedy ſzabli ſwoiey dobyć, chyba w rozwadzaniu. Poiął był Koſnownę z Sędziſzowa, ſieſtrzenicę Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego Boryſzewſkiego herbu Roża, ktory mu w Chełmſkiey Ziemi kupił Sienice, y Kobylſkie dobra. On też nie daleko od Chełma założył miaſteczko y nazwał Reiowiec. Krol Zygmunt I y Krolowa Bona, łaſkawi będąc na niego, dali mu jurgielt w Szkalmierzu. Od Arcybiſkupa Gamrata, dzierzawą trzymał Kurzelow y Biſkupice. Urzędu żadnego Ziemſkiego przyiąć niechciał, mowiac, że wolność y ſumnienie, w zabawionym żywocie, nigdy beſpieczne bydz nie może, wſzakże poſłem na Seymy bywał, y żadney koronney ſprawy ani ziazdu nie omieſzkał. Od Zygmunta Auguſta Krola, wziął dziedziczną wieś Mikołaia Odnowſkiego, bliſkiego brata, Dziewiąciele nazwaną, tylko że miała na Krola przypaść *jure donatario.* Paweł także Byſtram brat iego bliſki, bezpotomny iednak, dał mu dwie wſi w Lubelſkim Woiewodztwie, Popkowice y Skorczyce. Okſzą miaſto w Krakowſkiey Ziemi nad Nidą rzeką założył, y wiele do niey wſi przykupił. Piſał wiele Xiąg, z ktorych kilka ieſt przeciwko wierze katolickiey, luboć wiele ich iuż zagineło. 1mo. *Poſtilla polſkim iezykiem.* 2do. *Katechizm dyalogiem.* 3tio. *Pſalterz Dawidow pezełożył wierſſem.* 4to. *Zywot y ſprawy Jozefa Patryarchy.* 5to. *Spectrum albo Nowy czyściec.* 6to. *Sprawa człowieka Chrześciańſkiego pod figura kupca.* 7mo. *Apocalipſim S: Jana wyłożył Polſkim iezykiem.* 8vo. *O potopie Noego.* 9no. *Wizerunek dla dworſkich ludzi.* 10mo. *Zwierzyniec Stanow Szlacheckich, ktorzy na ten czas żyli, wierſſem opiſat.* 11mo. *Zatargnienie fortuny z cnotą dla białychgłow.* 12mo. *Xiegi Zywota człowieka poczciwego, rozdzielone na trzy wieki iego, tytuł Xiażki, Zwierciadło, albo kſztałt życia, in fol:* 13mo. *Narzekanie na nierzad Polſki.* 14to. *Apophtegmata*

gmata rozmaite. 15to. *Przemowe do poczciwego Polaka ſtanu Rycerſkiego.* 16to. *Zbroię Rycerza* Chrześciańſkiego. 17mo, *Zegnanie z światem.* Na żadney iednak podpiſać niechciał imienia ſwego, że iako ſam mowił, od niedouczonego pochodziły. *Trzecieski w życiu iego.* Kwitnął 1567, zoſtawił ſynow trzech *według Paproc:* przecięż trzeciego nie wyraził ten autor. Z tych Jędrzey Sędzia Kapturowy Krakowſki 1587, *Conſt: fol: 421* z Katarzyny Dembińſkii Kaſztelanki Krakowſkiey, zpłodził dwie corki, Annę Miękicką w Przemyſłkiey Ziemi, y Ewę, za Adamem Lanckorońſkim, obiedwie bezpotomne. Syna zaś Marcina, ktory dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Uieyſką z Wielkieypolſki, drugi raz z Anną Maryą Słupecką, Kaſztelanką Lubelſką, z Leſzczyńſkii urodzoną, z obiema potomſtwo zoſtawił, *to Baranowſki*, był ten Marcin Sędzią Kapturowym Krakowſkim 1632 *Acta interregni.* Mikołay drugi ſyn Mikołaia Poety, złączył ſię był dożywotnie z Dorotą Chlebowiczowną, Woiewodzanką Wileńſką, z ktorey ſyn Krzyſztof. Jędrzey Rey, Kanonik Krakowſki, dochodami ſwemi choynie ſię z ubogiemi dzielił, a potym zpuściwſzy Kanonią, do Zakonu S. Franciſzka, w Krakowie na Stradomiu, wſtąpił, gdzie świątobliwym życiem, cirepliwością, pokorą, przykładem, był wſzyſtkim, tak, że też wielu patrzących na ſiebie, do pogardy świata zachęcił, zaſnął w Panu 1643, 23 Stycznia. Krzyſztof Stolnik Lubelſki, miał za ſobą Katarzynę Drohoiewſką (corki Krzyſztofa, Anna, Staniſława Piekarſkiego, Katarzyna, Piotra Boguſza, małżonki) z tą zpłodził czterech ſynow; Marka, ktory *1mô votô* poiął Gołuchowſka, z tey miał ſyna, ale bezpotomnego, *2dô votô* z Ożarowſka, z tey nie zoſtawił tylko cztery corki, Elżbietę Borkowſką, Kaſztelanowa Lubaczewſką, Suchodolſką, Zbigowſką, y Gorecką. Adama, tego żona Wielowieyſka. Staniſława Sekretarza krolewſkiego, z Seymu 1611 naznaczonego do luſtracyi dobr krolewſkich w Mazoſzu, *Conſtit: fol: 36*, potym Stolnika Lubelſkiego, ten *ſterilis.* Jędrzeia Staroſtę Libuſkiogo, poſłował z Poznańſkiego Woiewodztwa na Seym 1657, *Conſtit: fol: 8 y 1628 fol: 2, y 1629*, y na konwokacyą 1632, pokoy z Moſkwa podpiſał *y 1638 f. 3:* miał za ſobą Latalſką, z ktorey ſynow iego dwoch, Władyſław Woiewoda Lubelſki, Marſzałek Krolowy Polſkiey, wſpominaią go Konſtytucye na rożnych mieyſcach, aż do roku 1676, złączył ſię był dożywotnie z Gorayſką, z ktorą żył bezpotomnie. Sioſtry iego dwie były, iedna *1mô votô* za Leſzczyńſkim, *2do* za Buczackim, druga Karwicka. Mikołay, brat rodzony Władyſława Woiewody, poiął Boianowſką, ktora mu powiła dwie corki, Zofią, Macieia Twardowſkiego herbu Ogończyk, małżonkę, drugą Potworowſką: y ſynow dwoch, Karola Podſtolego Chełmſkiego, Sędziego Grodzkiego Kraſnoſtawſkiego, tego, z Maryanny Brezickii, ſyn Staniſław, młodo w roku 1716 wſzedł do grobu w Kraſnymſtawie, corka zaś Zofia, zaślubiona Janowi Pepłowſkiemu Kaſztelanowi Wołyńſkiemu a wprzod Podkomorzemu Podolſkiemu, y Jana Staroſtę Libuſkiego, tego z Bramowny było corek dwie, Ludowika Romerowa Sędzina Nowomieyſka, y Maryanna Rylſka, Komornikowa, ſynowie także dway, Staniſław młodo zniknął, y Jan, ma za ſobą Stadnicką Kaſztelankę Bełzką, z tey ſyn Tadeuſz. Adam Rey, Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 5.* Jędrzey Staroſta Małogoſcki, zpłodził ſyna Władyſława, y corkę Eleonorę, Jozefa Potockiego Kaſztelana Kiiowſkiego małżonkę, ſioſtra iey Ludowika, z Samuelem Kozierowſkim Stolnikiem Dobrzyńſkim, weſzła w kontrakty małżeńſkie, ale *ſterilis.* Władyſław, ten złączył ſię dożywotnie z Czerną, z ktorey corki, Maryanna Zakonnica, Tereſſa za Leonem Kamińſkim, y Zofia

Panna, synow dwoch, z tych ieden Karmelita Bosy, drugi Jozef. N. Rey miał za sobą Katarzyne Kobielską Sędziankę Grodzką Piotrkowską. N. miał za sobą Teofilę Morsztynownę Starościankę Bolnicką.

**REYCZYNSKI herbu Lubicz*, piszą się z Prostkowa, znać że od Prostkow idą. *Paprocki* o Raczeńskich w Drohickim pisze, że są Lubiczowie; mnie się zda, że ten autor miasto Reyczyńskich, położył Raczeńskich. Maryanna Reyczyńska Zakonnica S. Benedykta w Staniątkach, umarła 1707, siostra iey Teressa, była za Małachowskim herbu Gryff w Wielkiey polszcze.

**REYDA*. Anna Reydowna, Felixa Kaspra Arciechowskiego, Podsędka Liwskiego, małżonka 1678.

**REYMAN* w Prusiech. N. Reyman Absel Starosta Kwidziński, miał za sobą Brastownę, z ktorey corka iedna Milewska, druga za Walentym Wąglikowskim.

**REYMUNT herbu Bożawola* w Ruskim Woiewodztwie. Franciszek Reymunt 1686, Paprocki y Okolski o nich nie pisał

Reyten herb.

NOszą w herbie męża zbroynego na koniu, ze dwiema rozdartemi na końcach kopiiami y oszczepem: w hełmie także mąż zbroyny, w ręku trzyma dwie kopiie rozdarte y oszczep. Z tych Jan, syn Jerzego z Saczkowny, dziedzica na Zakrzewie y Kozłowie, pierwszy w Litwie osiadł, tam w woysku długim żołdem na sławę zapracowawszy, umarł nagle w Warszawie, pogrzebiony w Stwołowicach w Lorecie Fundacyi Radziwiłowskiey, miał za sobą Borzymowską, ktorey siostry rodzone, iedna żyła z Białozorem, druga z Połubińskim, trzecia z Syruciem, ta zaś Borzymowska owdowiawszy, poszła *2do voto* za Alexandrowicza Sędziego Ziemskiego Grodzieńskiego, z ktorym miała dwoch synow, Stefana Marszałka Grodzieńskiego, a potym Kasztelana Nowogrodzkiego, y Kazimierza Pisarza Grodzieńskiego, z Reytenem także dwoch synow, Marcyana y Franciszka, tego tylko corki zostały, z ktorych iedna Sybilla, Przeorysza w Wilnie w Zakonie S. Benedykta. Marcyan zaś Woyski Lidzki, Rotmistrz w woysku Litewskim, z Choromańskiey zrodził pięć corek: Kublicką Stolnikową inflantską, Kierznowską Podczaszyną Starodubowską, Massalską Sędziną Wołkowiską, Jurewiczową Podstoliną Słonimską y Pogorzelską, y syna Michała, Skarbnika Mozyrskiego, Chorążego Usarskiego, męża rycerskiego pod Wiedniem y indziey, miewał Kommendy nad woyskiem, umarł w Słucku w roku 1706, pochowany w Nieświeżu u OO Bernardynow, żona iego Rosudowska, pozostała wdowa po Woynilowiczu, tylko mu iednego syna powiła Dominika, Strażnika Nowogrodzkiego, Chorążego Usarskiego pod Hetmańską chorągwią, ten żyie temi czasy z Teressą Wołodkiewiczowną Stolnikowną Mińską.

**REZGOL* na Zmudzi Jan y Stanisław Rezgolowie 1621.

**REZWIC herb*, na Sląsku. *Paprocki w swoim Stambuchu*, takim kształtem herb ten położył; są trąby myśliwe siedm, srzednia między niemi prosta, drugie sześć po bokach iey zakrzywione, ułożone wszystkie na kształt Konchy, wszystkie się zchodzą u gory cieńszemi końcami, nad niemi Xiężyc nie pełny, obiema rogami do gory obrocony, na każdym rogu iego gwiazda. Jerzy Rezwic z Kędzierzyna na Petrowicach, Sędzia Ziemski Opolski y Raciborski, z Oyca Jana, także Sędziego Opolskiego, urodzony, brat iego Wa-

cław

cław, Sędzia Ziemski Opawski, mąż wielkiego dowcipu, w roku 1608. Anna Rezwicowna, małżonka Szelichy. Byli Przodkowie tego Domu Hetmanami Ziemskiemi Opolskiemi, patrz Rezwicz pod Leliwa.

Ridger herb.

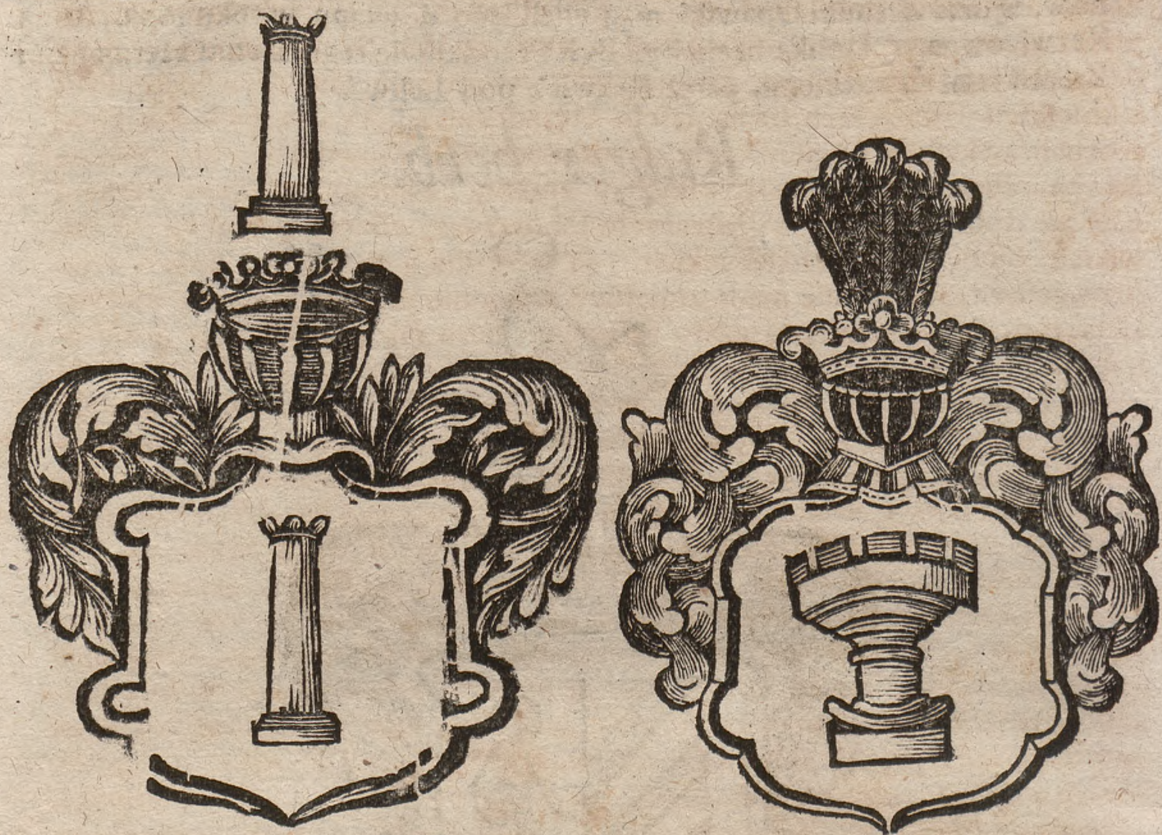
POwinna bydz tarcza tego herbu wzdłuż przedzielona; po lewey stronie, ma bydz ręka zbroyna, prosto w gore trzymaiąca takąforme, po prawey stronie tarczy, trzy pasy na ukos od lewey strony z gory, na doł w prawą, nad hełmem y koroną ręka zbroyna, takaż iako y na tarczy, miedzy dwiema skrzydłami, z ktorych iedno prawe, czerwone do połowy od gory, niżey białe, lewe zaś białe od gory w poł, niżey czerwone; tak go opisuie *Ms. o Familiach Pruskich*, bo Paprocki y Okolski o nich nie pisał. Tym się szczycą Ridgerowie, w Prusiech Dom starodawny, z ktorych Mikołay Rhediger, wielu dobr dziedzic, y Felix Ridger, Konsyliarz u Rudolfa y Macieia Cesarzow Rzymskich

RHOR herb, patrz Rarowski.

Roch herb y Kolumna.

P*Paprocki o herbach fol: 464*, tak o tym herbie pisze, *Kolumna herb tu przyniesiony ze Włoch, iako o tym Katalog dostatecznie świadczy, używali w polu czerwonym kamiennego słupa, na ktorego wierzchu korona złota. Potym tu odmieniony takim kształtem: miasto korony, Baszta mienia to bydz .nie kolumne, ale Roch, ktorego na grze u Szachow używaia, y powiadaia bydź właśnie w Polszcze nadany. poty Paprocki przed lat poltorasta pisząc:* dla tego podle siebie dwa razem te herby położył, kolumne y Roch: a mnie tym swoim zdaniem dał okazyą, żem Familiantow tego herbu, do herbu Roch, w przeszłych tomach pociągnął:

 gnął:

gnął: cożkolwiek iednak bądz, że za czasow *Paprockiego* herbu Roch zażywali, teraz iednak do kolumny prawie się wszyscy referuią, dlaczego y *Okolski tom: 1. fol: 117 pod litera C. albo Columna,* wszystkich herbownych reistruie. *a tomo 2do* pod literą R, albo Roch, tylko Pierzchałow y Mroczkow położył, y Leśniowskich, ale o tych mowił y pod Kolumną. Co się tedy tycze herbu *Roch*, powinien bydz w polu białym Roch czarny, iakiego więc w szachy graiąc zażywaią, a na hełmie pięć pior strusich, tak go opisuie *Długosz w historyi swoiey pod rokiem 1333 Paprocki w Gniazdzie fol: 1089, y 1176. O herb: fol: 497, Okol: tom, 2 fol: 614, Kleynoty fol: 72.* Początki tego herbu *Okolski* z tey okazyi naznacza: Xiążę prawi Mazowieckie, w obozie woiennemi interessami zatrudniony, Pierzchałę rycerza w szachy z soba, dla rozerwania melancholii, wyciągnął: gdzie gdy mu Pierzchała Szachmet dał Rochem, Xiążę mu tegoż samego Rocha w herbie nadał, y w dobra opatrzył: przecięż zapomniał się ten autor w swych pismach: bo lubo te dwa herby za rożne od siebie przyznał, z tym wszystkim y pod herbem Roch, Oborskich, Walewskich y Łąckich, chwali, choć już ich pod herbem Kolumną osadził. Klemensa także Biskupa Płockiego, już tu, już pod kolumną kładzie. Co się zaś tycze herbu *Kolumna*, powinna bydz w czerwonym polu kolumna prosto do gory stoiąca, na wierzchu iey korona, w hełmie nad koroną takaż kolumna; tak go ciż co wyżey autorowie opisuią. Ten herb przyniesiony do Polski od Hattona, Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, z Familii Kolumnow w roku 970. O ktorey Familii tu niektorych zdania przytoczę niżey. Co się tycze herbu *Roch 2do*, ten tak opisuie *Okolski tom: 2 fol: 617*, powinny bydz trzy graduły kamienne, od dołu większe, trzeci na gorze naymnieyszy, na ktorym stoi lilia sama bez korzenia, roszczki, y listkow, na hełmie pięć pior strusich, pole tarczy czerwone, lilia biała. Jedni to zowią Skałą łomaną, drudzy ko-

lumna

lumną, a gradusy postumentami iey, inni Rochem, ale od tamtego rożnym, początki zaś tego herbu wywodzi ten autor ze Włoch. Pod *Kolumna* tedy położył tych Familiantow, Leśniowskich, Oborskich, Ciecişzewskich, Pruszkowskich, Pęczyckich, Bruleńskich, Myszczyńskich, Walewskich, Łąckich, Kożuchowskich, Chraplewskich, Nadolskich, Czosnowskich. Pod *herbem Roch 1mo*, Pierzchałow, Pawłowskich, y znowu Leśniowskich; pod herbem *Roch 2do*, Głowinskich, Wiszowatych, Chorążyczewskich, y znowu Walewskich, Oborskich, Ciecişzewskich. Ja wszystkich razem na końcu reiestrować będę, ile że nie mam zupełney wiadomości, kto, y z iaką dystynkcya, tym się herbem temi czasy zaszczyca, herb także Roch 2do niżey obaczysz.

Columnarum Domum in Itala præclarissimam multi authores ab origine deduxerunt. Sunt aliqui, qui illam fabulosis ab Hercule involvunt initiis. Alii ad Carolum Magnum Imperatorem referunt. Tessier ad Gvelfum Ducem Bavariæ, & ab hoc, Petrum Columnam Comitum Colernensium Satorem, ex quibus Burgravios Norimbergenses, & ab his Serenissimos Electores Brandeburgicos, deducit. Sed Joannes Crescentius, in Corona Nobilitatis Italicæ, ad Trajanum Imperatorem refert, qui auctor fuit Columnæ, admirando opere, Romæ erectæ, à qua & stemma & nomen, ejus posteri derivarunt, & oppidum cum arce, & simili columna, condiderant, indeq; suam familiam hucusq; notant. Spenerus enumerat ex hac familia viros insignes, nempe Xistum, Marcellum, Adrianum III, Martinum V, Alexandrum III, Stephanum VI, Pontifices Maximos, Cardinales plurimos, Vicereges Aragoniæ & Neapolitanos, ibidemq; Comestabiles hæreditarios. Horum primus in familia, est semper Eques aurei Velleris, primusq; Princeps Pontificii solii. Consanguinitates, cum Supremis Europæ familiis gerunt, unus illorum contraxit matrimonium cum Alberti Austriaci Imperatoris filia, quæ demum Andreæ Regi Hungariæ, & Venetiarum Principi nupsit. Columnarum hæreditaria bona in regno Neapolitano. Inter eorum titulos numerantur. Ducatus Paliani, Principatus Palestrinæ, Ducatus & Principatus Castillionis & Sonnini, Principatus Buteræ in Sicilia, Ducatus Bassanelli, Principatus Corboniani & Gallicani, quæ linea prius fuit Ducum de Zagarolo. De illis quoq; Volaterranus sic scribit. De Columensium origine, ut par est in hoc loco recensere, nihil planè exploratum: authorem tamen habeo, qui fert eos ex oppido Columna descendisse. Ipsi in Stemmate nihil antiquius proferunt, quàm ab hinc annis ferè quingentis, Odonem quendam militem magnum, qui omnia simul eorum castra unus possidebat. Deinde Familiæ triplex facta deductio. Prima, quæ de Ginabano dicitur. Secunda de Gallicano. Tertia prope de Columna, in quibus Viri Principes prope ducenti usq; in hodiernum emicuêre. Religiosius inter eos nihil Joanne Edvardi filio nominatur. Ps Cardinalis S. Praxedis, ac Legatus in expeditione Hierosolimitana fuit anno 1220, Martyrium ferè passus, nam inter duos postes, à barbaris hostibus inclusus, jam secandus erat, nisi illos divina providentia, ejus constantiâ fideq; permotos pænituisset. Revertens verò, columnam, cui Christus alligatus ad plagas fuerat, secum attulit, quæ nunc apud ædem S. Praxedis visitur. Ab his etiam viris Xenodochuim prope Basilicam Servatoris excitatum. Nihil verò audacius Sciarrâ qui Bonifacio Octavo restitit, sive Petro Columna, qui sub Paschali Cavios oppidum occupavit; sive Joanne Columna, milite Ladislai Regis. Nihil insuper contumacius Stephano Columna, qui Romæ invito Pontifice L. Bavarum coronavit, unde Columnæ Genti corona est addita. Nihil deniq; meliùs Martino, cujus fama bonitatis, modum tot Ecclesiæ turbinibus imposuit. Hujus ex Agapito patre, tres fratres fuêre. Jordanus maximus natu, Dux Venisiæ, deinde Princeps Salernitanus. Sciarra, qui sine liberis decessit. Et Laurentius Comes Albæ, ac magnus Regni Camerarius. Huic item ultimo, tres liberi fuêre, Antonius Princeps Salernitanus, & Marchio Crotonis ac Urbis Præfe-

ctus.

ctus. Proſper, S. Georgii ad Velabrum Diaconus Cardinalis, & Edvardus Dux Amalfitanus, ex quo Joannes & Fabricius genti. Ex Antonio verò, Joannes Cardinalis, ac Proſper, qui gratiâ nunc apud Julium Pontificem florent, quantùm ſub Alexandro priùs exagitati fuêre. Ipſi autem Proſper & Fabricius impigri Duces in rebus Neapolitanis egregiam nuper Hiſpanis operam navarunt. Poty *Volaterranus.* Sarry z Domu Kolumnow znaydzieſz *elogium in Paulo Jovio lib: 1 fol: 33. Tamże lib: 2 fol: 63,* Juliana Ceſaryna Kardynała, y innych.

Niemniey y w Polſkim krołeſtwie Dom Kołumnow kwitnął. A naprzod Hatto, albo według drugich, Harno, Janiciuſzowi, Hanno, Arcybiſkup drugi Gnieźnieńſki, Rzymianin, ktory pierwſzy z herbem Kolumna w Polſzcze zawitał, od Jana XIII Papieża w roku 970 zeſłany, układnością przedziwną obyczaiow ſwoich, świeżo pozyſkanych przez Chrzeſt Bogu Ziemianow, w wierze świętey utwierdzał, drugich od bałwochwalſtwa odciągnionych, kościołowi pozyſkał, tylko że iuż podeſzłe lata, nie długo mu w winnicy Pańſkiey pracować pozwoliły, we dwie lecie, to ieſt w roku 972, żyć y robić na chwałę Boſką przeſtał. *Catalog: Liſcov: Damal: in Archiep: Gneſn: Długoſs, Craſſinius, Janicius.*

Timoteuſz Biſkup Poznańſki, ktory ze Włoch rodem będąc, po ześciu pierwſzego Biſkupa Poznańſkiego Jordana, w roku 1001 rządy tego kościoła obiąwſzy, przez lat ośmnaście, w Dyecezyi ſwoiey, siła duſz do Boga ſwoim zabiegiem pociągnął, aż też kreſu śmiertelności dopędził w roku 1020. *Długoſs, Paprocki.* Ten oſtatni, z *Jana Brygiera kroniki,* wſpomina Rościſława Hrabię, ktory w roku 1238 od Konrada Xiążęcia Mazowieckiego wyſłany z woyſkiem przeciwko Litwie y Jadzwingom, Czerwieńſki Powiat ogniem y mieczem puſtoſzacym, nie czekaiąc drugich chorągwi, z ktoremi ſię na pewnym mieyſcu zeyść miał, dowiedziawſzy ſię o rownym woyſku Pogan, mężnie uderzył na nich. Ci, niemogąc natarczywości iego ſiłą ſwoią złamać, do zdrady ſię uciekli, co raz uſtępuiąc to daley, gdy Rościſław tym bardziey na nich naciera, przywiedli go na lud ſwoy daleko liczníeyſzy, co poſtrzegſzy mąż waleczny, a zmiarkowawſzy ſiły ſwoie, nazad z ſwoiemi odwrocił; w tym nad nadzieię ſwoię, potyka ſię z ſwoiemi chorągwiami, ktorych niechciał czekać; z temi ſię dopiero złączywſzy, tak ſie o Litwę ſilnie otarł, że Poganow owych na głowę poraził. Od tego czaſu żartem między Kawaleryą zwany był Pierzchałą, że pierzchnął z potyczki, y przydaie ten autor, że ten Rościſław był *Præfectus Płocenſis, de ea familia, quæ defert Columnam, ſeu Rochum ſcacalem pro inſigni, & exinde familiæ ſuæ nomen indidit; unde alii vocantur* Pierzchały, *alii Rochowie, a primo parente Roch nominato.* Z tego, co ſię z tego autora mowiło, poznać, że herb Roch dawnieyſzemi czaſy zwano Kolumną. Druga, a ponieważ ten herb ma y drugie nazwiſko Pierzchała: bo go tak zowie *Statut Łaſkiego,* gdy powiada, że na Seymie Hrodelſkim, ieden z Panow Litewſkich przezwiſkiem Dauxa, wziął na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich herb Pierzchała, że tego imienia nabył, nie od kogo innego, ale od Rościſława tego Pierzchały. *Biel: fol: 164.*

Klemens Biſkup Płocki, o tym *Długoſs w Hiſtoryi ſwoiey pod rokiem 1333,* tak mowi: *Clemens Præpoſitus Płocenſis, Floriano de Koſcielec in Epiſcopatu Płocenſi ſuccedit, fuit nobilis de domo & familia* Pierzchała, *quæ Marſchalcum ſcacalem defert pro inſigni, aliàs Rochum.* Rocca zaś, w Włoſkim ięzyku, Baſztę albo wieżą znaczy: Ten Klemens, od Janiſława Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego poświęcony, ſkoro ſobie Kazimierza Krola, mniey przychylnego ſwoiey elekcyi, przeiednał; na ktorey ſtolicy lat dwadzieścia y trzy zapracowawſzy,

odpoczał w roku 1358. *Łubieńſki in Vitis Epiſcop: Płocen:* Do tegoż herbu niektorzy pociągaia Wernera Biſkupa Płockiego, ale według zdania daleko więcey Piſarzow, był herbu Roża, gdzie y ia o nim mowiłem. O Stániſławie także z Pawłowa Pierzchała, Biſkupie Płockim, piſałem go pod Pawłowſkiemi Rochami, ten był z Oyca Mroczka z Gnatowic urodzony: z tąd *Okolſki* Mroczkow pod herbem Roch położył: ale to imię iego, nie nazwiſko Familii. Alexandra Kolumnę Biſkupa Margaritańſkiego, wſpomina *Frydrychow: in Hyacint: fol: 119. Cromer in ſua Polonia,* powiada, że Ociec iego był herbu Pierzchała, luboć potym y iemu y bratu iego nowy herb nadany, o czym *ſub litera C.*

Prokulf Włoch Kolumna, Biſkup Krakowſki drugi, *według Starowol: in Vitis Epiſcop: Cracov: fol: 4,* ten od Jana XVI Papieża poświęcony, y do Polſki od niego wyſłany, chcąc zadoſyć Paſterſkiey ſwoiey funkcyi uczynić, wiele z ſobą Xiąg, iako y ludzi mądrych, z Rzymu zprowadził, ktoremi Dyecezyą ſwoię zagęściwſzy, ſiła bałwochwalcow, takiemi Operaryuſzami, do wiary katolickiey nawrocił, nawet młodz Polſką, przy dworze ſwoim chowaiąc, y świątobliwą im daiąc edukacyą, gdy potym doroźſzy, duchowny ſtan ſobie obrali, miał z nich zdolnych do pracy koło owieczek ſwoich pomocnikow; tak przez lat dzieſięć koło trzody ſwoiey chodząc, przykładnym życiem, ludzkością przedziwną, wſzyſtkich do ſiebie nęcąc, ſczerością ſamą mowiąc, gorliwie o honor ſię Boſki zaſtawiaiąc, przenioſł ſię po zapłatę ſwych zaſług, w roku 996, w katedrze Krakowſkiey pogrzebiony, mąż zawſze w życiu weſoły, y żadną przeciwnością nie pomięſzany, Xiąſzki ſwoie katedrze tameczney przy śmierci odkazał.

Tegoż wieku, iako piſze *Koiałowicz w Hiſtoryi Litewſkiey,* Palemon, albo Libo, z Proſperem Cezarynem, obadwa Kolumnowie, to ieſt koło roku Pańſkiego 990, ze Włoch od Inſubryi, czyli Liguryi, albo Hetruryi, przybyli do Puſtyń Litewſkich morzem, w komitywie pięć ſet ludzi, kędy Palemon założył miaſto od ſwego imienia Liba, od ktorego potym znaczna kraina przezwiſko ſwoie wzieła, to ieſt Libonia, a teraz Liwonia. Wyſtawił y drugie, na pamiątkę rodu ſwego, y nazwał *Romam novam,* a z czaſem Romnowne nazwane. Trzecie miaſto założył Erragolę, to ieſt *Errantium Coloniam.* Tamże potomſtwo zoſtawił, ktore nieuſtało prędzey, aż na Mendogu, pierwſzym y oſtatnim Krolu Litewſkim. Genealogią iego położę, gdzie ſię będzie mowiło o Xiążętach Litewſkich; tu tym czaſem doſyć niech będzie, to przytoczyć na zaſzczyt Kolumnow Domu.

Herbowni.

Bielicki
Bruleńſki
Chorażyczewſki
Chraplewſki
Ciecißewſki
Czoſnowſki
Daukßa
Głowińſki
Klembowſki
Kożuchowſki
Laryß
Łacki
Leśniowſki
Łukomſki Kniaź
Myßczyńſki
Nadolſki
Oborſki
Pawłowſki
Peczycki
Pierzchała
Pogroßewſki
Prußkowſki
Tokarſki
Turowſki
Umiaſtowſki
Walewſki
Wißowaty
Wyſocki
Zaboklicki.

Przecięż Wyſoccy w Xięſtwie Litewſkim, *według X. Koiałowicza,* Kolumnę w herbie noſzą, ale między dwiema płomieńczykami, a w hełmie trzy piora ſtruſie. Prowanow tu kładą naſi Piſarze, ale y ci inſzym kſztałtem herb noſzą; mowiłem o nich pod literą *P.*

Roch 3tio herb.

O Herbie Roch 3tio piſze *Okol: tomo 2, fol: 620;* powinny bydz trzy gradusy, ale od dołu mnieyſze, a u gory większe, czyli raczey, trzy wręby, ile że ieden od drugiego oddzielony, na naywyżſzym z nich lilia, takaż druga na hełmie, ale bez wrębow: początkow tego herbu nikt nie opiſał; mnie ſię zda, że od Kazimierza III Krola Polſkiego nadany w zaſługach Kościuſzkowi, ktorego y w dobra opatrzył Siechnowice, a Krol Alexander przydał do tego Leniewice y Stupice, w Woiewodztwie Brześciańſkim.

Herbowni

Hurko *Karſa* *Kościuſzko* *Roſudowski*

O Kościuſzkach mowiłem pod literą K, tu przydaię, Alexander Kościuſzko Siechnowicz, Podſędek Brześciański, zpłodził tych ſynow, Auguſtyna Dominika, Sędziego Ziemſkiego Trockiego, Ambrożego Piſarza Ziemſkiego Brześciańſkiego, Fauſtyna Benedykta Podſtolego Brześciańſkiego, Pawła Piſarza Brześciańſkiego, na rożnych funkcyach, tak Skarbowych, iako y Trybunalſkich, Oyczyznie dobrze zaſłużonych. Adam Kościuſzko Kaſztelan Kurlandzki, ſzkodliwych kroleſtwu temu o Kurlandyą tranſakcyi, że podpiſem ſwoim utwierdzić niechciał, do Moſkwy w niewolą wzięty, czterdzieści y cztery mieſiące cięſzkie więzienie ponoſić muſiał, aż za interpozycyą Auguſta II Krola Polſkiego, Senatu y Izby Poſelſkiey, na wolność był puſzczony. Ze ſię Roſudowſcy y Hurkowie tymże herbem pieczętuią, miałem informacyą, atoli Hurkow herb, *Koiałowicz* Hakami zowie.

Rochcicki herb.

SRoka w prawą tarczy obrocona całą ſobą, na gałązce ſuchey, leżącey na ziemi, ſtoiąca, w polu czerwonym, bydź powinna; tak ten herb opiſuie, *Biel: fol: 735. Okol: tom: 3 fol: 166*, hełmu iednak tego herbu nie opiſał; przydaie tamże, że Rycerzowi Sroka nazwanemu, w krwawych zaſługach nadany, zkąd też herb ten Srocznik zowie tenże autor: tym ſię herbem pieczętuią Rochciccy, z ktorych ieden *według świadectwa Biel: fol: 735*, Jan Rochcicki Slężak, poſłował od Maxymiliana Ceſarza do ſtanow Litewſkich, ſtaraiąc ſię o Koronę Polſką. Jerzy Rochcicki, miał corkę Zofią, ktorą wydał za Zbigniewa Bobrownickiego, taż czy inſza była za Jedrzeiem Dzierzanowſkim.

ROCIMIRSKI *herbu Korczak* w Woiewodztwie Ruſkim. N. Rocimirſki, ktorego żona Przerębſka Kaſztelanka Sieradzka.

RODECKI *herbu Jaſtrzebiec* w Ziemi Chełmſkiey y Przemyſkiey. Jan ale Robecki napiſany, Marſzałek Mozyrſki w Minſkim 1674.

*RODZIEWICZ *herbu Łuk napięty* w Powiecie Oſmiańſkim. Seweryn Rodziewicz, ſłużył w woyſku pod Uſarſką chorągwią. Franciſzek Pleban Lepelſki, *Koiał: in Mſ.* Są y Rodkiewiczowie w Minſkim, Mikołay 1648. Staniſław Rodewicz w Zmudzi 1621. Marcin Franciſzek 1697.

Rogala herb.

TArcza herbu tego na dwie części wzdłuż przedzielona, po prawey ſtronie iey, powinien bydz rog ieleni czerwony, w polu białym, po lewey w polu czerwonym rog bawoli ſzary: tak go opiſuie, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1003. O herb: fol: 515. Okol: tom: 2 fol: 606*, luboc ten autor, rog ieleni w polu czerwonym, rog bawoli w białym zkłada: iakoż *y Paprocki*, tę obſerwacyą przydaie, że nieiednakowy kolor u wſzyſtkich Familiantow w tym herbie; na hełmie też ſame rogi, tylko że przemienione; bo bawoli powinien bydz po prawey ſtronie, ieleni po lewey, *Kleynoty fol: 79. Biel: fol: 438.* przecież powiada, że rog nie bawoli, ale Zubrzy bydz powinien. Z tym wſzyſtkim Zygmunt Auguſt Krol Polſki, w liście ſwoim danym familii Zawadzkich, zowie go bawolim. Na to ſię

wszyscy zgadzaią,że z Niemiec ten herb do Polski wniesiony,czy to przez Rogalow, czy przez Biberszteinow,ktorym znać,że za iakieś kawalerskie dzieło, potym drugi rog przydano,y Rogalą nazwano;miało się to dziać w roku 1109, za Bolesława Krywousta Xiążęcia Polskiego, gdy albowiem ten Pan powracał z Pruskiey y Pomorskiey expedycyi, stanał pod Raskami, gdzie gdy dla rozrywki Xiążęcey,rożnego zwierza prezentowano,a między niemi bawołą, ten roziuszony, wszystkim impetem leciał na Bibersteina odważnego Rycerza, nic się tym nieustraszył mężny Bibersztein, y owszem pochwyciwszy bawoła za rog, tak mocno zkręcił, aż rog mu ieden złamał: co widząc Krywousty, do dawnego z Przodkow swoich ieleniego rogu, bawoli mu w herbie przydał, *Paproc: Okol:* a że u Niemcow Ibersztein znaczy kamień Zarnowy,dla tego na pamiątkę tego,ktoryś z sukcessorow iego,czy też tenże sam w Mazoszu osiadszy, założył Zarnow, Zawady, Grudowsk, Rubiesz, Nowesioła, z ktorych włości potym potomstwo się iego pisało. W tymże Mazoszu zdawna w wielkie dygnitarstwa kwitneli,iako wspomina z listow starodawnych *Paprocki*, Pomścibora dziedzica z Mnachnacin, Kasztelana y Starostę Ciechanowskiego y Prasnyskiego w roku 1240. Daszka albo Damiana Rogalę, Woiewodę Mazowieckiego w roku 1250. Piotra Starostę Bobrownickiego w roku 1340,z przywileiu Klasztora Strzeleckiego. Scibor z Samchocina, Marszałkiem był u Xiążąt Mazowieckich. N. Rogala Kasztelanem Gostyńskim w roku 1377 *Statutum Masov: fol: 67.* Jan Kasztelanem Inowrocławskim 1402, *Cromer lib: 16.* Marcin tamże Kasztelanem 1415, iakom dowodził w pierwszym tomie. Jan Scholastykiem Szkalmirskim 1460, *Starowol: in Vitis Episc:* Cracovien: *pod Sienienskim.* Jan Woiewodą Mazowieckim w roku 1453, *Statut Masov: fol: 94, y 97 y 122,* pisał się z Wągrzynowa, corka iego Dorota, była za Jakubem Boglewskim, *Biel: fol: 438. Ms. de Viris illustribus* powiada, że Dyonizy y Lascaris, Hrabiowie z Ibersteinu, byli Przodkami tego herbu.

Herbo-

Herbowni.

Bech	*Koczorowski*	*Odrzywolski*	*Skulski*
Bolko	*Kolczyński*	*Orzechowski*	*Sobeściański*
Chadzyński	*Koliczkowski*	*Parußewski*	*Swaracki*
Charmański	*Kosinski*	*Pilchowski*	*Targowski*
Chrzanowski	*Krasicki*	*Powalski*	*Tchorzewski*
Chynowski	*Krasowski*	*Przeciszewski*	*Trosiński*
Cielemecki	*Lapanowski*	*Punikiewski*	*Trzylatkowski*
Duczymiński	*Lewicki*	*Reczayski*	*Turski*
Jarzecki	*Lewoniewicz*	*Rembiewski*	*Uwieleński*
Jezierski	*Lipski*	*Rogala*	*Wagrocki*
Jutrowski	*Loka*	*Rogaliński*	*Wagrzynowski*
Iwanowski	*Łoski*	*Rogalski*	*Wessel*
Kaluski	*Machnacki*	*Rokicki*	*Zaborowski*
Karniewski	*Mandywel*	*Rozwadowski*	*Zarnowski*
Kietpinski	*Mirosławski*	*Rudgien*	*Zawadzki*
Kobrzyński	*Marßewski*	*Siecinski*	*Zembocki*
Kocieński	*Niwicki*	*Skromowski*	*Zernicki.*

Nie wszyscy iednak, tu położeni, iednakowo tego herbu zażywaią: a naprzod Iwanowscy w Powiecie Orszańskim, miasto bawolego rogu kładą łosi, pole tarczy iednostayne y nieprzedzielone, a w hełmie trzy piora strusie. Manteyfeltowie, na hełmie Gryfa noszą, w prawy bok obroconego, z łapami przedniemi do gory y skrzydłami, inni dwa skrzydła, rozciągnione w gorę, zkładaią na hełmie. Na nadgrobku marmurowym w Warszawie Jana Horl messa, widziałem dwa Jelenie rogi na tarczy, prawy rog był w złotym polu, lewy w czarnym. Tu przydaie, na zamku w Starembergu, na tablicy kamienney,pod ieleniemi rogami, w roku 1420, tak podpisano. *Dux Albertus, iaculatus est cervum, qui hoc cornu gestabat, unoq; ictu septem vulnera inflixit; eodem tempore* Cervus, *Venator, equus, & canis, erant sani oculo sinistro, dextro omnes cæci, hoc testantur viri, fœminæ, & pueri in arce Starembergensi.* W Węgrzech Dom możny, ktory się pisał z Studzianney Wody,tegoż herbu *według Paprockiego* zażywał, ale na hełmie między rogami nosili Gawrona, iedna z tego Domu była za Działyńskim.

O Charmańskich pisałem w pierwszym tomie, alem herbu ich nie wiedział, pieczętuią się zaś herbem Bibersztein *według Koiałowicza in Ms.* kędy ten autor przydaie, że z Korony, w Wielkim Xięstwie Litewskim osiedli. Daniel Charmański, Kazimierz Cześnik Trocki, syn iego Antoni, brat zaś Michał, oba w rożnych expedycyach z Michałem Pacem Hetmanem doświadczonego męztwa.

O Chrzanowskich herbu Rogala nie wiedziałem, *Koiałowicz piße o nich* w Powiecie Lidzkim, z tych Krzysztof Chrzanowski 1648.

ROGALA herbu Rogala w Ziemi Wiskiey. Bartłomiey Rogala dziedzic na Sokołowie y Gotkowie, Maciey y Woyciech bracia rodzeni, z tych Bartłomiey zszedł bezpotomny, Maciey z Anny Drozdowskii zpłodził syna Jędrzeia. Woyciech zaś Pikulski nazwany, na Rusi osiadszy, z Anny Podsędkowskii, zostawił Pawła Pikulskiego, ten z Krystyny Garnkowskii, syna miał Alexandra, y corek trzy, Eleonorę, Katarzynę, y Annę.

**ROGALINSKI herbu Łodzia* w Wielkiey polszcze, ci się piszą z Dzwonowa. Jakuba

ba ze Dzwonowa Rogalińskiego, wypisał nadgrobek *Starowol: in Monum:*
z Katedry Poznanskiey, był to mąż woienny, zszedł z tego świata w roku
1647, podobno miał za sobą Annę Konarską. Jan z Dzwonowa, z Szołdr-
skii synowie iego, Jędrzey, ktory w Prusiech mężnie y odważnie czynił,
drugi Alexander, ten się był złączył z Domami Godkowskich, Zdzaro-
wskich, y Jabłonowskich, Hieronim. *Czacki kazanie, Sławna wszystkich cnot koro-
na.* Władysław na Smolicach, Czeluścinie, Zdzętawach dziedzic, posło-
wał na konwokacyą 1648, miał za sobą Jadwigę Mieszkowską, ktora mu
umarła *1652*, on zaś potym został Kasztelanem Nakielskim, *Acta Castren:
Posnan: 1664:* Anna Kasztelanka Nakielska była za Krystyanem Kierskim Ka-
sztelanem Rogozińskim. Kazimierz brat Władysława Kasztelana, fundo-
wał OO Reformatow na cudowney Alwernie, przy Woźnikach, miał za so-
bą Annę z Brudzewa Mielżyńską 1665. *Franc: Wieruss, kazanie na pogrz: Że-
glarz fortuny.* Macieia z Zofii Zakrzewskii syn Jozef 1701. Stanisław Pisarz
Ziemski Poznanski 1699, żona Bieganowska. Kazimierz, żona Teressa Mar-
szewska. N. poiął Teressę Miaskowska. Maryanna *1mô votô* była za Stefa-
nem Domiechowskim, *2do* za Alexandrem Psarskim Burgrabią Kaliskim.

ROGALINSKI herbu Rogala w Kuiawskim Woiewodztwie, Alexander Cześnik
Inowrocławski, miał za sobą Elżbietę Zernicką, z ktorey corka była Ur-
szula, wydana za Franciszka Kowalskiego, Katarzyna Rogalińska Macieia
Wybranowskiego małżonka.

**ROGALSKI herbu Rogala. Koiał: in Ms.* pisze o nich w Xięstwie Litewskim
Balcer Rogalski *Soc: JESU*, Collegium Wilenskiego y Akademii Rector, *S. Th:
Doctor.* Stanisław w Powiecie Grodzieńskim 1674. N. była za Macieiem
Frąckiewiczem Chorążym Nowogrodzkim. Kasper Pisarz Ziemski Czerski
1648.

**ROGASZEWSKI.* Adam Rogaszewski Archidyakon Kuiawski y Kanonik Łęczy-
cki w Gnieźnie pogrzebiony, *Starowol:* N. miał za sobą Annę Silnicką.

ROGASKI herbu Nałęcz w Łęczyckim Woiewodztwie. Dobek na Rogaszycach
dziedzic, w roku 1436 pięć grzywien zapisał do ołtarza S. Mikołaia w ko-
ściele Ostrzeszowskim, *Acta Castren: Ostrzeszov:* Szymon 1629 *Acta Castr: Vielun:
1629.* Anna była za Janem Masłowskim.

**ROGASKI herbu Rola* w Łęczyckim Woiewedztwie. Waleryan Rogaski, o kto-
rym *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 223* tak mowi: *Edoctus ab Alexandro Lissovio
instructa acie pedem sensim, quasi metûs causâ referre, aut conversis ordinibus fugæ
speciem recedendo exhibere, & mox quasi reparata fronte, ingruentibus hostibus obsi-
stere. Quare & in Valachia cum Zolkievio, contra Turcas strenue se gessit. Inde in
Hungariam abiit, à Georgio Humanay accersitus, cum Gabriel Betlemius Transylvaniæ
Princeps, cum aliis hæreticis, ad Viennam castra metaretur; igitur ad Humeniam du-
obus millibus Cosacorum, validissimum Hungarorum exercitum profligavit, & occisis
ex iis septem millibus & quadringentis, ad Michaloveciam exercitum citis itineribus
promovit, ubi nobilitas ferè tota Transilvanica, cum septingentis equitibus se incluserat:
his igitur per deditionem acceptis, Cassoviam usq; ferro & igni cuncta pervastans pro-
cessit, atq; inde in Poloniam rediit.* Atoli *Piasecki Chron: fol: 323* pod rokiem 1619,
naprzod powiada, że temu Polskiemu Junakowi, Jan imię było: potym, że
miał z sobą w ten czas ludzi do boiu ośm tysięcy Lissowczykow, że po zbi-
ciu pod Humenią Stefana Rakocego z woyskiem od tego Rogaskiego, z
Polonium miasta wszystka się Szlachta Węgierska, ktora się była na ele-
kcyą nowego Krola ziachała, do domow swych rozeszła, że Gabor Betlem,
obawiaiąc się po tey porażce swoich, żeby na niego Rogaski nie uderzył,
od

od Wiednia y oblężenia iego ustąpił; tak męztwem tego Kawalera, y Wie-
deń z niebespieczeństwa wybrnął, y Korona Węgierska przy Cesarzu Fer-
dynandzie zupełnie utrzymana.

**ROGINSKI.* Władysław Rogiński Chorąży Parnawski, w Powiecie Ośmiańskim
1674.

**ROGOLINSKI herbu Rawicz*, piszą się z Woli Rogolińskiey. N. Rogoliński Pod-
czaszy Bełzki, żona iego Maryanna Stradomska. N. Mikułowskiego Sta-
nisława herbu Drzewica, małżonka.

ROGOWSKI herbu Abdank w Radomskim powiecie. Felix Rogowski Opat Sie-
ciechowski, ktorego nadgrobek wypisał *Okolski.*

ROGOWSKI herbu Działossa. Jeszcze pierwszemu Przodkowi Domu tego y her-
bu, od Bolesława Krywoustego Monarchy Polskiego, w zasługach nadany
był Rogow, w roku 1140, z ktorego potym długo się potomkowie iego pi-
sali, aż też od tychże dobr Rogowskiemi zawołani. Z tego domu *Papro-
cki* pisze, że był Hincza z Rogowa Kasztelanem Sieradzkim, *w Gniazdzie*
rok położył 1190, *o herbach* rok 1260, ale w obu mieyscach pomylił się, y
Okolski za nim poświadczaiąc: bo to poźniey było. Hynek z Rogowa, kto-
rego straży powierzony był Krol Jagełło pod Grunwaldską potrzebę z
Krzyżakami, iako świadczy *Biel: fol: 297*, a przedtym posłował do tegoż
Krola z innemi, zapraszaiąc go na tron Polski 1399, *Biel: fol: 283*, był potym,
według tegoż świadectwa, Podskarbim Koronnym, iakoż tak się podpisał
w roku 1400, na liście Krola Jagełła, danym kościołowi Leżayskiemu, *u
Nakiel: w Miechov: fol: 69.* Jakub Nadobny z Rogowa herbu Działosza, o kto-
rym *Biel: pisze fol: 337*, y w następuiącym, gdy w potrzebie z Swidrygełłem,
pod Łuckiem zginął. Hincza z Rogowa Kasztelan Rospierski, *u Łaskiego
w stat: fol: 82*, tenze iuż Kasztelan Sieradzki y Podskarbi koronny w roku
1457, *Ibidem fol: 65*, ten Spytka Melsztyńskiego Lelìwczyka, gdy Korczyn
naiachał, y niektore wiolencye porobiwszy, za miastem obozem się poło-
żył, z nadwornemi Krolewskiemi ludzmi natarszy na niego, zabił, *Biel: fol:
358*, w roku 1455 Kommissarz krolewski, o pokoiu traktował z Krzyżakami,
Cromer lib: 23. Biel: fol: 407. Tenże czy inszy Hincza z Rogowa, Kasztelan
Sendomirski, y Podskarbi koronny w roku 1468, dobra Klasztora Miecho-
wskiego, rożnemi długami obciążone, swoią szkatułą oswobodziwszy, te-
muż klasztorowi szczodrobliwie oddał; na Szpital S. Jadwigi na Stradomiu
przy Krakowie, więcey niż tysiąc ośmset czerwonych złotych wydał, że-
by mu był dochodow rocznych przyczynił; ołtarz Przemienienia Pańskiego w
katedrze Krakowskiey wystawił y uposażył. *Nakiel: in Miechov: fol: 570*, w
ktorey kaplicy widzieć po dziś dzień Hinczow nadgrobki, *Przewodnik fol: 11.*
W Kole miasteczku, w Starostwie swoim, w Dyecezyi Gnieźnieńskiey, OO
Bernardynow fundował, kościoł wymurował, y wielką część Klasztoru,
pod tytułem Nawiedzenia Nayś: Matki, *Vading: in Annal: lib: Min: 1466 num:
16.* Kościoł także S. Agnieszki w Krakowie, y Klasztor Panien Bernardy-
nek przy nim, iego kosztem stanął. *Idem 1465 num: 24.* Kommissarzem był
do traktatow o pokoy z Krzyżakami. *Cromer lib: 25, Biel: fol. 433.* Alexander
Hincza, Woyski Mielnicki, Starosta Łosicki, poseł na Seym 1569, *Constit: fol:
172.* Hincza de Rogow Starosta Brzeski 1390, *Stryikow: lib: 13 cap: 7.* Hincza
Mikołay w Ziemi Mielnickiey 1674.

ROGOWSKI herbu Jastrzebiec w Woiewodztwie Bełzkim. Seweryn Rogowski
Podstarości Chełmski, poseł na Seym 1618, z tamtąd deputatem naznaczony
na Trybunał Radomski, *Constit: fol: 4.* Wawrzyniec miał za sobą Zofią Stę-
pkowską.

pkowſką. Samuel Podczaſzy Chełmſki 1640. Mikołay y Szymon 1674. N. miał za ſobą Jadwigę Grabionczankę.

ROGOWSKI herbu Nabram w Woiewodztwie Krakowſkim, iedneyże dzielnicy z Porębſkiemi. Zygmunt z Zagorowa Rogowſki, Stolnik Parnawſki, miał za ſobą Barbarę Morſką, z niey ſyná Staniſława 1700.

**ROGOWSKI herbu Srzeniawa bez krzyża.* Z tym herbem widziałem położony nadgrobek, w kościele Toruńſkim u OO Dominikanow Reinie z Rogow Bilińſkii.

ROGOWSKI herbu Szaſsor w Woiewodztwie Rawſkim. Staniſław Rogowſki w Ziemi Warſzawſkiey 1674. Jan w Zmudzi. N. Rogowſka, Prokopa Lipſkiego Kaſztelana Rogozińſkiego małżonka, ale *ſterilis. Paprocki y Okolſki* kładą tu Olbiega z Rogowa, męża znacznego, ktory był Hetmanem u Witolda Xiążęcia Litewſkiego, ſyn iego Olbieg Kaſztelan Rawſki, w roku 1465, dziedzic na Rogowie, Kalinie, Olſzy, Rawicy, Bronowicach, Rapotach, Wągrách, Mrogi, ktorego potomſtwo zeſzło bez ſukceſſora płci meſkiey, więc z corkami fortuna w cudze Domy poſzła, od niektorych zoſtali Rogowſcy. Z ktorych był Staniſław Rogowſki Komornikiem u Krola Stefana, mąż wielkiego ſerca, pod Pſkowem u ſzturmu, pod Wielkiemi Łukami, pod Pieczarami: Turowlą z Koryckim wziął w niewielkim poczcie. N. miał za ſobą Kozierowſka.

**ROGOYSKI herbu Brochwicz* na Sląſku; takim go kſztałtem zażywaią, iako y Oreſcy.

ROGOZINSKI herbu Abdank w Woiewodztwie Sieradzkim. Jan z Rogoźna *Patruus Clenodiatus* Wincencyanny Lezeńſkiey Woiewodziny Brzeſkiey Kuiawſkiey, Staróściny Łęczyckiey 1484, *Acta Terreſtr: Lancic:* Staniſław Rogozinſki, Podſtarości a potym Podkomorzy Sieradzki, *Conſtit: 1590 fol: 603*, umarł 1610, w katedrze Krakowſkiey, przy Zakryſtyi, pochowany z tablicą marmurową, miał za ſobą Elżbietę Puckownę, z ktorą potomſtwo zoſtawił. Gabryel brat iego, miał w Krakowſkim dobra Glewiec y Gniazdowice. *Acta Caſtr: Cracov: 1585*, ten z Wądzonowną, zoſtawił corki, y ſyna Jana Burgrabiego Krakowſkiego, ten z Dorotą Biſkupſką Podkomorzanka Łęczycka, tylko corkę zpłodził. *Baran:* Konſtancya Adama Sławińſkiego, Helena Wawrowſkiego, Piſarza Ziemſkiego Kaliſkiego. N. Jędrzeia Kwiatkowſkiego, małżonki. Stefan 1670 z Seymu Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 27*. Jan z Łęczyckiego 1674. Marcin, Paweł y Jedrzey bracia rodzeni, Wawrzyńca ſyn Jan 1654. Jędrzey w Jazłowcu pogrzebiony. Mikołay z kopiią gonił na weſelu Zamoyſkiego z Batorowną.

**ROGOZINSKI.* Woyciech Rogozińſki, dla męztwa nobilitowany na Seymie *1662 Conſtit: fol: 40.*

ROGUSKI herbu Abdank. Tak Roguſkich iako y Rogowſkich Abdankow, kładą naſi autorowie, ale podobno omyłką, o Roguſkich, że ſą tego herbu, mam pewną wiadomość, y *Koiał: in Mſ.* powiada o iednym z nich, że oſiadł w Połockim Woiewodztwie, inni ſą na Ruſi y w Mazoſzu.

ROGUSKI herbu Oſtoia w Mazowieckim Woiewodztwie. Sylweſter Roguſki, Kuiawſki y Warſzawſki Kanonik 1580. Jędrzey poiął Katarzynę Jutrowſką: ſynow z niey było trzech, Staniſław, Mikołáy y Jacek. Brat Jędrzeia Alexander zpłodził pięć corek, Annę Janowi Dobrzańſkiemu, Katarzynę Jackowi Roguſkiemu, bratu ſtryiecznemu, Barbarę Ruſzlowi, Maryannę Samuelowi Nieſiołowſkiemu, zaślubione. Woyciech Roguſki, Rotmiſtrz krolewſki, pod Chmielnikiem ſławny woiennemi dziełami, złączył ſię był dożywotnie z Karśnicką, z ktorey ſynowie zoſtali. Podobno ſą Roguſcy herbu Trąby w Krakowſkim.

**ROHOZINSKI herbu Leliwa. Metryka Wołyńſka w roku 1528.* liczy ich między ſwemi Ziemianami. N. Rohozinſki Miecznik Lubaczowſki, poiął Maryannę Xiężniczkę Woroniecką, z niey były dwie corki, Maryanna Czarnołuſka, a potym Woynarowſka, y Konſtancya za Jerzym Badkowſkim, ſyn zaś Adam miał za ſobą Iłowicką. Adamowi Łowczemu Kiiowſkiemu, Teofila Hulewiczowna, powiła ſynow dzieſiąciu, Mikołaia, Jana, Staniſława, Jozefa, Franciſzka, Jędrzeia, Michała, Piotra, Ignacego, y Floryana, corek cztery, Rozalią, *1mô votô* za Kaſzewſkim, *2do* za Kuleſza, Katarzynę Dominikę y Barbarę Zakonnice. Bazyli y Maciey 1632. *Metryka Wołyńſka Rohowickich tamże kładzie.* Staniſław Rohozińſki, Stolnik Drohicki, miał za ſobą Rozalią Peretyatkowiczownę.

ROIECKI herbu Trzaſka w Podlaſzu w Powiecie Brańſkim, zkąd ſię też Maciey y Adam Roieccy, przenieśli w Krakowſkie, od Macieia był ſyn Szymon, Adama zaś z Rożyckii herbu Doliwa, czterech ſynow zoſtało, Krzyſztof zginął pod Toropcem, Maciey y Jan dworſka ſię bawili, y Woyciech. Jan miał za ſobą Magdalenę Kochowſką.

**ROIOWSKI herbu Cholewa* w Ziemi Dobrzyńſkiey, z Roiowa. Piotr Roiowſki, z Zamoyſkim Hetmanem, w Wołoſzech odważnie ſławał, z pochwałą męztwa ſwego od tegoż Hetmana, *Starowolſki* wypiſał iego nadgrobek *in Monum:* Niektorzy z nich oſiedli w Podgorzu. Jakub Cześnik Dobrzynſki, Sędzia Kapturowy Sendomirſki 1674, a potym Kaſztelan Wiślicki, żona iego Ludowika umarła 1704, corka zaś iego doſtała ſię w małżeńſtwo Mikołaiowi Krosnowſkiemu Woiewodzie Czerniechowſkiemu. Bartłomiey Podſtarości Nowomieyſki, miał za ſobą Zofią Trzecieſką 1683. Piotr Piſarz Grodzki Sanocki, Elżbietę Służewſką. N. Magdalenę Jelcownę. N. Chorąży Parnawſki, Maryannę Hańſką, Piſarzownę Lubelſką. Tomaſz Franciſzek Staroſta Drohowiſki, 1697 poſłował na Seym, zkąd był deputatem do Konſtytucyi, *Conſtit: fol: 17*, miał zdami ſię za ſobą Tereſſę Łabecką Starościankę Kiſzyńſką, wdowę po Mikołaiu Oſtrorogu Staroście Drohowiſkim. N. Maryannę Łowiecką. Franciſzek Piſarz Grodzki Sanocki, ſyn iego Jozef. Katarzyna Michała Woiakowſkiego żona. Maryanná Kaſztelanka Wislicka, Jana Drohoiewſkiego, Kaſztelana Czerniechowſkiego, małżonka.

ROKICKI herbu Lubicz w Ziemi Dobrzyńſkiey. Woyciech Rokicki pod Pleſzkowem odważnie ſławał, *Paproc: fol: 405.* Jerzy Proboſzcz Kurzelowſki, Kanonik Łowicki, młodſze lata w obozie polerował, dalſze na rożnych peregrynacyach w cudzych kraiach, zkąd powrociwſzy, ſtan ſobie duchowny obrał: ołtarz Matce Boſkiey w Łowiczu y ozdobił, y upoſażył w roku 1629, co poznać z tablicy marmurowey, przy tymże ołtarzu wyſławioney, z herbem pierwſzym Lubicz, drugie zaś trzy, Pobog, Gozdawa y Łabęć. Staniſław w Zakonie naſzym, umarł w Bydgoſzczy 1675.

ROKICKI herbu Rawicz w Rawſkim Woiewodztwie. Jan Pakoſz Rokicki Staroſta Rawſki, miał za ſobą Jedlińſką, Starościankę Zawichoyſką. N. miał za ſobą Maryannę Uiazdowſką. Adam w Rawſkim 1674. Ludwik y Franciſzek w Chełmińſkim 1632. N. była za Bartłomieiem Gumowſkim. N. za Ruckim.

**ROKICKI herbu Rogala* w Dobrzyńſkiey Ziemi; ſą y w Bracławſkim Woiewodztwie Rokiccy, ale niewiem czy tego herbu. Mikołay Rokicki Poborca w Bracławſkim *1635, Conſtit: fol: 3*, Staniſław 1674.

**ROKITNICKI herbu Nałęcz* w Dobrzyńſkiey Ziemi. Jan z Rokitnice Rokitnicki Staroſta Rypieńſki, y Jakub Chorąży y Staroſta Dobrzyńſki, Rotmiſtrz krole-

krolewſki 1674, poſłował na Seym 1662, *Conſtit: fol: 2.* Tenże czy inſzy Chorąży Dobrzyńſki 1699. Kazimierz Kanonik Płocki, Deputat na Trybunał koronny 1728.

ROKITNICKI *herbu Prawdzic* w Dobrzyńſkiey Ziemi, *według Paproc: y Okol:* było dwoch braci rodzonych, Rotmiſtrzow ſławnych, Jerzy y Waleryan Rokitniccy, z nich ieden w Xięſtwie Litewſkim oſiadł. Marcin mąż waleczny. N. miał za ſobą Maryannę Sczawinſką, wdowę po Kalinkiewiczu, ale *ſterilem.*

ROKOSZ *herbu Oſtoia* w Krakowſkim Woiewodztwie. N. Rokoſz Biſkup Kamieniecki, ktory Dubaniewſkich do herbu przyiął 1398. W tymże roku kwitnął Dobiesław Rokoſz, kiedy mu Władyſław Jagełło na dobra niektore nadał przywileie. Jan 1474, we dwudzieſtu ſześciu kampaniach mężnie ſtawaiąc, tę ieſzcze większą z nich wynioſł ſławę, że wſzyſtkie zwycięzkie były. Jan Sędzia Krakowſki 1400, ſynow iego trzech, Hippolit, Wacław, y Konſtantyn. Hippolit miał za ſobą Wielogłowſką, z ktorey zoſtawił ſynow ſześciu, Bartłomieia, Staniſława, Jana, Sebaſtyana, Hippolita y Piotra. Bartłomiey był Trukczaſzym u Jana Krola Węgierſkiego, miał za ſobą Glińſką, y z niey potomſtwo. Staniſław Jadwigę z Kurzlowy Pieniąſzkownę, Staroſciankę Nowotargſka; corek także z tey Wielogłowſkii było pięć, Barbara za Sokolińſkim, Dorota za Mikołaiem Farareiem Sędzią Grodzkim Sanockim, Agnieſzka za Ankwiczem, Anna za Trzecieſkim. Wacław brat Hippolita, odważny żołnierz w woyſku Węgierſkim, umarł w Waradynie Burkułabem tamecznym. Konſtantyn, trzeci brat, młodo zſzedł z tego świata. Hieronim poiął Annę Broniewſką Koniuſzankę koronną, Staroſciankę Przemyſka y Mednicką, z ktorey było potomſtwo. Staniſław y Jan w okazyi z Kozakami pobici 1638, z Lubartowſkiego kościoła, iednego z nich nadgrobek wypiſał *Okol:* Prokop z Brzezin Rokoſz, złączył ſię był dożywotnie z Kryſtyną Lutoſławſką Sędzianka Grodzką Sądecką. Samuel Stolnik Mińſki w Lubelſkim 1674. Wacław 1639. *Acta Caſtr: Cracov:*

Rokoß herbu Hibrida

TEn herb tak opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſkich:* ma bydz poł konia ku lewey ſtronie obroconego, z nogami trochę do gory wſpiętemi, y poł ryby od ogona, nad hełmem y koroną, także poł konia y poł ryby; záżywaią go w Pruſiech Rokoſzowie czyli raczey Rokuſowie, znaczna ieſzcze za Krzyżakow Familia. Piſze o nich *Paprocki O herb: fol: 286 y Okolſki tom: 2 fol: 472,* ale ci obadway w herbie ich poł konia tylko kładą, a poł ryby niemaſz. Przecięż *Paprocki* powiada, że powinno bydz poł karpia od ogona. Z tey Familii Rokuſowna iedna była za Jakubem Koſtką, pierwſzym Panem na Sztembergu, Staroſtą Lipieńſkim, druga za Samuełem Konarſkim Chorążym Pomorſkim, trzecia za Rafałem Konopackim; piſali ſię ci Rokuſowie Von Zehfelden.

ROKOSOWSKI *herbu Glaubicz* w Wielkieypolſzcze. Jakub Rokoſowſki, naprzod Podſędek Poznańſki, poſeł na Seym Lubelſki 1569, *Conſtit: fol: 171,* potym Kaſztelan Srzemſki, Podſkarbi koronny, Staroſta Oſtrzeſzowſki, umarł w roku 1580, z Reginy Kościeleckii, Woiewodzanki Łęczyckiey, Generałowny Wielkopolſkiey, zoſtawił ſyna iednego, y corki, z ktorych iedna była za Łukaſzem Rydzyńſkim, druga za Piotrowſkim Podkomorzym Lwowſkim. Staniſław

niſław z Seymu 1641 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 19.* Maryanna Pawła Grabſkiego herbu Wczele małżonka 1700. Marcin 1710. Krzyſztof w Zakonie naſzym, Collegio Poznańſkiemu część fortuny ſwoiey zapiſawſzy, gorąco ſię na Miſſyą do Indyi proſił, atoli w roku 1660 młodo, doyrzały iednak w cnoty, przeſzedł na wieczność w Poznaniu. N. Chryzoſtoma Marſzewſkiego małżonka. N. miał za ſobą Annę Mycielſką.

ROKOTOWSKI *herbu Prus 1mo* w Woiewodztwie Rawſkim, atoli Rokotowſkiemu Deputatowi na Trybunał Wileńſki w roku 1672, przyznaią krzyż wierzchem na prawy bok tarczy nachylony, u ſpodu zaś drugiego krzyża, ieden koniec ieſt dłuższy niżeli drugi. Piotr Rokotowſki w Wileńſkim 1648.

*ROKOWSKI *herbu Topor. Paprocki w Stambuchu* świadczy o nich.

ROKSZYCKI *herbu Pobog* w Sieradzkim Woiewodztwie, z Filipowſkiemi iedneyże dzielnicy. Jakub z Koniecpola Rokſzycki, Sędzia Ziemſki Sieradzki, mąż wſtrzemięźliwy, przez całe życie ſwoie nie pił tylko wodę, umarł 147, Romiſzowſka corkę mu powiła, Marcinowi Gomolińſkiemu Piſarzowi Ziemſkiemu Sieradzkiemu zaslubioną, y ſyna Jana Cześnika Sieradzkiego, ten z Zofią Sławieńſką, zpłodził Kryſztoporſką, matkę Jana Kryſztoporſkiego Kaſztelana Wieluńſkiego, *Tricef: lib: 2 Epigr:* to ieſt, tego Cześnika dwie były corki, z ktorych Elżbieta doſtała ſię w małżeńſtwo Staniſławowi, a Katarzyna Piotrowi Kryſztoporſkim, braci rodzonym. Marcin Rokſzycki Kaſztelan Połaniecki 1626, deputatem nie raz zaſiadał na Trybunałach koronnych; fundował na cześć Nayś: Matki OO Bernardynow w Piotrkowicach, czyli *iako piſze Okol:* w Suliſzowie; z Podłęſkii herbu Bogorya, dwie corki iego, Panieńſkie ſobie życie za klauzurą zakonną obrały, trzecia była za Woyciechem Dambrowſkim Miecznikiem Sieradzkim, ſynow zaś dwoch Władyſław Ignacy Dworzanin krolewſki, żona iego Cecylia, corka Hrabi Węgierſkiego Banfi nazwanego 1642, y Woyciech Kazimierz. Sioſtra tego Kaſztelana Połanieckiego, matką była Piotra Szyſzkowſkiego Kaſztelana Woynickiego. Z tegoż Domu trzy były rodzone ſioſtry, z ktorych Elżbieta, żyła z Kaſprem Załuſkim, Katarzyna wielkich cnot matrona, z Jędrzeiem

drzeiem Warſzyckim Podkomorzym Sieradzkim, Fundatorka Panien Zakonnych reguły S. Dominika w Piotrkowie. Zofia z Janem Karnkowſkim Woiewodą Płockim, Staroſtą Wyſzogrodzkim, z ktorey to potomſtwo zoſtało, Izabella Staniſławowi Konarſkiemu Woiewodzie Malborſkiemu, *imo* zaś *voto* była za Garwaſkim, *2do* za Kiełczewſkim. Maryanna Hieronimowi Kryſkiemu Kanclerzycowi koronnemu, zaślubione, ſynowie zaś, Staniſław Staroſta Wyſzogrodzki, Michał Staroſta Wyſzogrodzki y Ludwik Karnkowſcy, z ktorych oſtatni w Pruſiech w okazyi z Guſtawem Krolem Szwedzkim poległ. Mikołay Rokſzycki podpiſał elekcyą Władyſława IV. Elżbieta Wawrzyńca Kozierowſkiego małżonka. N. była za Malchiem Silnickim.

Rola herb.

ROża powinna bydz biała we ſrzodku tarczy, w polu czerwonym, w koło ktorey trzy kroie, ieden proſto od dołu iey, drugie dwa z boku, na hełmie pięć pior ſtruſich; tak go opiſuią *Paproc: o herb: fol: 260, Okol: tom: 2 fol: 624, Biel: fol: 110, Koiał: in Mſ.* Z tych *Paprocki w Gniazdzie Cnoty* tego był zdania, że od Kazimierza Krola Polſkiego był nadany, poprawił ſię iednak w poznieyſzey Xiążce, gdy powiada, że ieſzcze za Pogańſkich u nas Monarchow, iuż był w używaniu, poświadcza mu *Okolſki:* co ſię iednak chyba o herbie Kroie rozumieć może, ktory tym ſię tylko od herbu Rola rożni, że w nim roży niemaſz, ale ſię ſame kroie we ſrzodku końcami zchodzą; a to dla tego: bo *Okolſki* powiada, że ten herb z tey okazyi nabyty, Kawaler znaczny w Polſzcze, z domu Porayczyk, umieraiąc, iedynaczkę corkę ſwoię w opiekę oddał Xiążęciu, ten ią zaſłużonemu ſobie Rycerzowi herbu kroie, w małżeńſtwo oddał, więc żeby pamiątka wieczna zoſtała, tey ligi, potomſtwu z tego małżenſtwa rozrodzonemu, w ten kſztałt herb uformował, to ieſt Rożą Damy, oſadził między

między kroiami Oyczyſtemi tego Rycerza, co ieżeli tak ieſt, toć herb Rola iuż ſię za panowania katolickich Panow w Polſzcze zaczął: ponieważ y *Okolſki* to ſam przyznaie, że Porayczykowie dopiero weſzli do Polſki, kiedy y Monarcha Polſki wiarę świętą przyiął. Drudzy rozumieią, że ten herb y imię ſwoię y początki zabrał, od Roli Krola Getow, o ktorym *Dio Caſſ: hiſtor: Rom: l. 51 fol: 461. Quidam (Baſtarnarum) loco munito occupato, per aliquot dies Craſſum obſidentem ſuſtinuerunt, poſt Rolæ Getarum Regis auxilio, eos Craſſus cæpit. Is Roles [raczey z Słowiańſkiego Rola) ad Cæſarem (Octavianum Auguſtum) profectus, amicus ab eo, ſociusq; dictus eſt. Poty Dio*, luboć *Długoß* Roliczow, że w Polſzcze naſtali, popiera.

Dobrogoſta Rolę za Kazimierza Pierwſzego, opowiadaią hiſtorye Hetmanem Koronnym, ktorego ſyn Stefan był Biſkupem Poznańſkim, wſtąpił na tę Katedrę, *według Długoſa in Vitis Epiſcop: Poſnan:* w roku 1151, wſzedł do grobu paraliżem ruſzony w roku 1156, cożkolwiek bądz że *Paprocki* wziętym go bydz mieni w roku 1125, śmierć zaś iego zkłada na rok 1130, po nim naſtąpił Radwan na tęż Stolicę, potym Bernard, ktorego *Paprocki* także do herbu Rola naciąga, ale *Długoß loc: cit:* powiada, że był z Domu Serokomla, y że wſtąpił w roku 1162, uſtąpił w roku 1175. Benedykta Hrabię Rolę, że kwitnął 1230 wypiſał *Paprocki z przywileiu,* iako y Mikołaia Rolę Podkomorzego Inowrocławſkiego w roku 1451, *z Statutu Przyłuſkiego lib: 2.*

Herbowni

Arcißewſki
Bartochowſki
Białaczewski
Bołkowski
Borucki
Chrapicki
Chrościcki
Dobrogoſt
Dworzański
Gadomski
Gaiewski
Gawroński
Gogoliński
Golski
Goſtowski
Gumowskii
Janicki
Janußewski
Jarochowski
Kłoſowski
Kobylnicki
Kochański
Komorowski
Konarski
Kozielski
Krzeciewski
Kucharski
Lubieniecki
Łubnicki
Marcinowski
Mielicki
Minski
Modrzewski
Niegibulski
Niemoiewski
Oſſowski
Oſwiany
Piekarski
Pniewski
Podczaski
Pucek
Rogaski
Rola
Rożycki
Ruſienski
Rzeßewski
Sadkowski
Scisieński
Skotnicki
Sokołowski
Staniſławski
Slubicki
Steſicki
Swiętoſławski
Tarnowski
Wargawski
Witunski
Witowski
Wyßczelski
Zbiiewski.

O Dobrogoſtach mowiłem w drugim tomie, alem herbu ich niewiedział, Rolą ſię Pieczętuią, *według Mſ. X. Koiał:*

ROLA herbu Rola w Kaliſkim Woiewodztwie. Staniſława Rolę Komornika Lwowſkiego, czytałem *in Monum: Coll: Leop:* Krzyſztof Komornik Łukowſki, miał za ſobą Elżbietę Branicką herbu Korczak, ſynow z niey było dwoch. Jan y Marcyan, corek trzy, Elżbieta doſtała ſię w małżeńſtwo Okninſkiemu Komornikowi Łukowſkiemu, Dorota Janowi Łaſkiemu, Juſtyna Popławſkiemu.

**ROMAIN.* Ci indigenat w Polſzcze otrzymali na Seymie Coronationis 1676, o czym Konſtytucye.

ROMANOWICZ herbu Lubicz w Nowogrodzkim Woiewodztwie, *Koiał: in Mſ.*

Dyonizy

Dyonizy Romanowicz Sekretarz krolewſki y Viceinſtygator Litewſki, z Seymu 1690 Kommiſſarz do rozgraniczenia Kłobucka od Staroſtwa Krzepickiego, *Conſtit: fol: 20*, ſą y Romaczkiewiczowie w Brzeſkim Litewſkim.

ROMANOWSKI herbu Bożawola w Chełmſkiey Ziemi, *Paprocki y Okolſki* Romanowſkich w teyże Ziemi chcą mieć herbu Bończa, ale to u mnie pewna, że ſię Bożąwolą pieczętuią, Z tych Marcina de Swirz y Mikołaia Romanowſkich Podczaſzego Lwowſkiego doſtało mi ſię czytać, *in Monim: Coll: Leopol:* N. w Zakonie Norberta S. w Hebdowie, człowiek uczony, *Baran:* Jędrzey Podſędek Ziemſki Bełzki, miał za ſoba Elżbietę Zawadzka Swatopełkownę, z tey zpłodziwſzy corki, Katarzynę Kazimierza Swirſkiego, Annę Alexandrá Blinowſkiego, (z tey ſynowie, Adam *ſterilis*, Jakub Miecznik Chełmſki, Felicyan, Jozef y Ludwik Blinowſcy) y Dorotę Marcyana Oſtrowſkiego małżonki. Jan Karol, naprzod Chorąży. a potym Podkomorzy Chełmſki *Conſtit: 1678, fol: 7*, w tymże roku był deputatem na Trybunał Koronny. Tomaſz Podkomorzy Chełmſki, *Conſtit: 1717 fol: 19*. N. Podkomorzanka Chełmſka, Tomaſza Drzewieckiego Stolnika Chełmſkiego. N. Pawła Rudnickiego, małżonki, N. Pruſkiego.

ROMAN herbu Slepowron w Mazowieckim Woiewodztwie, a podobno już temi czaſy Romańſki. Jan Roman z Groyca, Poborca z Seymu 1618 w Ciechanowſkiey. Tenże czy inſzy Jan, Podſędek Ciechanowſki 1634 y 1643, *Conſtit: fol: 24*. Woyciech Roman Woyſki Sendomirſki, *Conſtit: 1641 fol: 23*.

ROMATOWSKI herbu Drogomir. Kryſtyn z Romatkowa Kanonik Kuiawſki, w roku 1483 exekutor teſtamentu Oporowſkiego Biſkupa Kuiawſkiego, *Damal: in Vit: Epiſc: Cuiav: fol: 346*. Wawrzyniec Romatowſki Burgrabia Krakowſki 1568, corka podobno iego, Lutoſławſka, Piſarzowa Grodzka Sądecka. Woyciech Romatowſki, tego herbu, w Starym Wrocławku kościoł y klaſztor, pod tytułem Wſzyſtkich Swiętych, OO Bernardynom w roku 1642 fundował wſpaniale, *Damal: fol: 36*. Tenże, kościoł drewniany na cześć S. Woyciecha tamże wyſtawił, y ſzczodrobliwie upoſażył, *Idem ibidem fol:* 44. Auguſtyn Romotowſki w Ziemi Wiſkiey 1674.

**ROMBOUD*, według drugich Rombołd czy Rumbold, Marſzałek Litewſki, Hetman Witolda Xiążęcia Litewſkiego w roku 1407, pod drugą iego na Moſkwę expedycyą, w roku 1409 Xięſtwo Zmudzkie od Krzyżackiey niewoli oſwobodził, w roku 1429 do Kroczyna na Seym od tegoż Witolda iezdził. *Cromer lib: 19. Stryik: lib: 15 cap:* 14: a z tymże Witoldem, do Zygmunta Ceſarza, w ſprawie Krola Jagełła. Po śmierci Witolda, Swidrygełła ſtronę trzymał, y z Polakami bitwę na Podolu ztoczywſzy, w niewola ſię doſtał 1431, z ktorey ledwo za interpozycyą Wielkich Panow wywikłał ſię, atoli znowu potym pod Ośmianą od Zygmunta Xiążęcia Litewſkiego zbity, y z życia wyzuty, fortuna iego wſzyſtka zkonfiſzkowana, *Kaiat: par: 2, Stryiko: fol: 579*. Jan Rumbold w Połockim 1648.

**ROMER herbu Jelita*, wſzakże niektorzy ſą tego zdania, że ſię dwiema laſkami pielgrzymſkiemi zdawna pieczętowali, y ze Włoch do Polſki z tym herbem przyſzli, przecięż nie proſto, bo niektorzy z nich, wprzod w Węgrzech gniezdzić ſię poczeli, z ktorych Gwilhelm Romer Xiążę, y w fortunę, y honor, wielkiey eſtymacyi, poiął Jadwigę Kazimierza Wielkiego Krola Polſkiego corkę, o czym *Długoſz libro: 10mo fol: 12, pod rokiem 1370, Cromer lib: 13 y inni*, y od tego rozumiem Gwilhelma, rozpleniony w Polſzcze Dom Romerow, ſyn iego Jan, za konſenſem Krola Władyſława Jagełła, wieś Chyſzow za Tarnowem założył, co ſię pokazuie z erekcyi tychże dobr. W kościele Bie-

Biezdzieckim, ieſt ich grob, w ktorym ſię od lat dwoch ſet chowaią. Bliżſzych czaſow kwitnął Staniſław Romer, a boday nie ten, o ktorym świadczą *Acta terreſtria Cracov: w roku 1597*, ten z Zofią de Biała zpłodził ſynow ſześciu, ktorych potomſtwo, iedni w Sendomirſkim Woiewodztwie, drudzy w Wielkieypolſzcze, inni w Litwie pooſiadali. Kazimierza Romera ieſt w druku *Oratio, na pogrzebie Piotra Firleia Woiewody Lubelſkiego, 1619 Cracov:* Jan Marcin Piſarz Grodzki Nowomieyſki, dwoch ſynow zpłodził: iednego Jozefa Sędziego Grodzkiego Nowomieyſkiego, poſtem bywał na Seymy y deputatem na Trybunał, żona iego Ludowika Reiowna, Starościanka Libuſka, z ktorey ſynowie, Michał, Ignacy y N, y corki dwie. Drugiego Jana Podſtolego Pilznieńſkiego, temu Joanna Ankwiczowna Chorążanka Pilżnienſka powiła te dzieci, Jozefa Kuſtoſza Kiiowſkiego, deputata na Trybunał koronny w roku 1739, Alexandra, żona iego Pełczanka. Annę Łętowſką Chorążycownę Krakowſką. Antoniego, temi czaſy w Zakonie *Societ: JESU*, Michała Franciſzkana, Ignacego y Magdalenę. Szymon Romer Podczaſzy Goſtynſki 1670 z Seymu Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 27*: od brata iego dwie ſię corki zoſtały, iedna była za Wyſoczańſkim, druga *1mô votô* za Humnickim, z ktorym zpłodziła Staniſława y Antoniego Humnickich, *2do voto* za Jozefem Kuleſzą. Jozef Podczaſzy Chełmſki, deputat na Trybunał Koronny 1728. N. Skarbnik Radomſki, miał za ſobą Popielownę Łowczankę Podlaſką, Alexander Zofią Pełkownę. N. Annę Leſzczyńſką herbu Korczak. Anna Romerowna Staniſława Gabońſkiego w Podgorzu. Anna Jędrzeia Burzyńſkiego. N. Staniſława Bobowſkiego, Magdalena Franciſzka Czyżewſkiego, Maryanna Walentego Ankwicza Stolnika Inowrocławſkiego, małżonki; ta oſtatnia, iako y Magdalena Sierakowſka, były ſioſtry rodzone Jozefa Sędziego Nowomieyſkiego y Jana Podſtolego, zpłodzone z Alexandry Walewſkii Miecznikowny Sieradzkiey.

ROMISZOWSKI herbu Jelita w Sieradzkim Woiewodztwie Dom ſtarodawny. *Paprocki o herbach* przywodzi ucinek liſtu Kazimierza Wielkiego, Krola Polſkiego, danego w Poznaniu w roku 1342, w ktorym ten Krol niektore przywileie nadał Dziwiſzowi z Romiſzowic, y Czerzynie. Drugi także liſt tegoż Krola, w ktorym wſpominaią Piotra z Romiſzowic, ktorego corka Katarzyna, dziedziczka po Oycu dobr Rayſka, Zbigniewic, Pokrzywki, Romiſzowic, a po Matce, Przeczni, Polanki y Zawady, żyła z Mikołaiem z Milkowic. Trzeci liſt Kapituły Krakowſkiey 1423, *Nos Capitulum Eccleſiæ Cracov:. Villas Rembienie, nec non Wierzanowice, in terra Lancicienſi ſitas, Zaslao & Nicolao, filiis Jacuſſii de Warzelino & Romiſzowice, per modum commutationis tradidimus, & à præfatis nobilibus, ipſorum villas Warzelino Pokrzywie accepimus.* Tego Dziwiſza tylko ſię ſyn ieden zoſtał Floryan 1395, od ktorego corka była za Piotrem z Borkow 1441, y ſynowie dway. Piotr y Jaroſław Romiſzowſcy, Z tych Piotr miał za ſobą Rzepiſzewſką, wdowę, corkę Nawoia z Sląſka, z tey był ſyn Mikołay Chorąży Łęczycki, ktory z Przerębſką zoſtawił ſynow ſiedmiu, czterech ich młodo umarło, zoſtali ſię tylko trzey, Piotr, Jakub y Adam. Z tych Piotra tylko dwie corki były, Zofia Będowſka y Katarzyna Milkowſka, o ktorey wyżey mowiłem. Jakub także z Zernickii tylko dwie corki zpłodził, Mikołaiewſką y Agnieſzkę Malkowſką. Adam trzeci ich brat, Staroſtą był Łowickim za Dzierzgowſkiego Arcybiſkupa; temu Małgorzata Duninowna, Piſarza Łęczyckiego ſioſtra rodzona, dwie corki powiła, Annę Macieiowi Warſzyckiemu, Ewę Borſie, zaślubio-

Bbbbbbbbb ne,

ne, to *Okolſki*, *Baranowſki* zaś powiada, że corka iego była za Marcinem Wilkockim, ſynow zaś ſiedmiu. Hieronima (wſpominaią go *Konſtytucye 1589 fol: 558*) żona iego Strzemboſzowna, z ktorey ſynowie, Adam y Woyciech, czyli Wincenty, *iako chce Okolſki*, y corka Katarzyna. Woyciecha Staroſtę Kozubowſkiego y Siedleckiego, dobra iego w Krakowſkim, Miroſzew, żona Uieyſka. Wacława czy Wincentego, Marſzałkiem był Dworu Myſzkowſkiego, Biſkupa Krakowſkiego, a potym Kanonikiem Krakowſkim. Jana Staroſtę na Rynkowce, był náprzod Kaſztelanem Roſpierſkim, a potym Podkomorzym Koronnym, żona iego pierwſza Pukarzewſka, druga Ulińſka, Sędzianka Ziemſka Przemyſka. Staniſława, Podſkarbim był u Karnkowſkiego Arcybiſkupa, a potym Kanonikiem Gnieźnieńſkim, Opatem Paradyizkim. Piotra męża rycerſkiego, Chorążym był Łęczyckim. Mikołaia, ten z Sarnowſka z Oſiny, zpłodził Jana Proboſzcza Łaſkiego, Scholaſtyka Krakowſkiego, Kanonika Gnieźnienſkiego y Łęczyckiego 1643, Łukaſza, Mikołaia, y Staniſława, ktorego trzech ſynow, Jan, Felix y Jędrzey. N. Romiſzowſki miał za ſobą Katarzynę, Piotra Brzechwy Podkomorzego Wendeńſkiego corkę. Jarosław brat Piotra, ſyn Floryana, Chorąży Łęczycki, od dobr ſwoich Stoki, Stokowſkim nazwany, nową Familią Stokowſkich zaczął, o czym na ſwym mieyſcu. Magdalena była za Madalińſkim Kaſztelanem Konarſkim. N. za Jakubem Rokſzyckim Sędzia Ziemſkim Sieradzkim.

ROMOCKI herbu Slepowron w Ziemi Ciechanowſkiey. Adam Romocki Podſtaroſci Płocki, Walentyn Podſtaroſci Bielſki, N. Stolnik Płocki, miał za ſobą Jadwigę Łękowſką. Staniſław na Sadłowie Romocki, Podſędek Ziemſki, Sędzia Grodzki, y Marſzałek konfederacyi Ziemi Dobrzyńſkiey 1704.

**RONIKIER*. Stefan Ronikier w Xięſtwie Zmudzkim 1674.

RONNEBERG herbu Newlin w Krakowſkim Woiewodztwie. Erneſt y Szymon Ronnebergowie, od Zygmunta Auguſta Krola tym herbem nadani, iakom mowił pod herbem Newlin, od iednego z nich był ſyn Abraham, na ubogich y kościoły ſzczodrobliwy, oſobliwie na Krakowſki kościoł S. Barbary, umarł 1626, ſyn iego Abraham w Zakonie naſzym zaſłużony, zſzedł z tego świata w roku 1639. Inni bracia iego oſiedli na dobrach Kapiołki nazwanych, w powiecie Lelowſkim.

**ROPELOWSKI herbu Suchekomnaty* w Podgorzu. Z tych był w Zakonie naſzym X. Staniſław Ropelowſki, pracowity koło duſz Operaryuſz, pokazał ſię po śmierci ſwoiey, w złotey bogatey, y bardzo iaſney ſzacie, ſpytany, zacoby też na taką ſobie u Boga zarobił ſzatę? odpowiedział, żem prawi poſpolicie nie rozbieraiąc ſię z ſzat, zaſypiał, żebym ſię był łatwieyſzym uczynił, gdyby mię do chorego wołano.

ROSCISZEWSKI herbu Junoſſa w Płockim Woiewodztwie. *Okolſki* o tym Domu piſze, że Terencyuſz albo Ziemink Rościſzewſki, miał za ſobą ſioſtrę Alexandra Xiążęcia Mazowieckiego. Zygmunt Scholaſtyk Wileńſki, Kanonik Krakowſki, iuż miał nominacyą na Biſkupſtwo Przemyſkie, ale go tym czaſem śmierć zaſzła. Woyciech, ktorego corka z Mościnſkim żyła, Rozeſław ſynow dziewiąciu zoſtawił. Tomaſz w Zakonie Kaznodzieyſkim zaſłużony. Woyciech zoſtał Bernardynem. Woyciech *Soc: JESU*, w dobrach Borkow nazwanych urodzony, po Filozofii y Teologii oduczoney, z katedry Kaznodzieyſkiey po wielu mieyſcach do ludzi z znacznym pożytkiem mowił, zſzedł z tego świata w roku 1619 w Sendomierzu. *Bibliot: Scriptor: Societ.* te od niego wydane Xiążki wylicza. 1mo. *Contra venenatum libellum cujusdam Calviniani, qui contendebat, Pontificem Maximum à dæmone miſſum.* 2do. *Diſputationem de Eccleſia haud inutilem eſſe, contra Fauſtum Sarinum Arrianum, pod imieniem Jedrzeia Międzyboſkiego.* 3tio. *Reſponſionem ad calumnias cujusdam, qui patrocinium Torunenſium contra Jeſuitas ſuſceperat, Cracov: in 4to 1615.* 4to. *Orationem ad Senatum Equiteſq; Polonos, in qua refelluntur ea, quæ in Conventu Proſoviensi ac Sredensi, Torunenſes Jeſuitis objecerant, in 4to C. D.* 5to. *Orationem contra Andream Volanum Sacramentarium, qui Clementi VIII ſcripſerat Orationem, quâ per ſummam impudentiam ei perſvadere nitebatur, ut ſe Pontificatu abdicaret, in 4to C. D. ſub nomine Joannis Bobolæ.* Michał z Brokowa Rościſzewſki, sławny Pułkownik, będąc w wielkim nie raz niebeſpieczeńſtwie życia, w rożnych okazyach, dał w Sierpcu do Matki Boſkiey ſzczerozłoty łancuch z krzyżykiem, w ktorym dyamentow było dwanaście, a potym ſam wſtąpił do Zakonu S. Franciſzka 1441, *Luc: Paproc: Łaſki fol: 61.* Dorota z Moſzczonnego Rościſzewſka, z Domu Gorayſzowna, y Felicyanna, w tymże czaſie kwitnęły: *Idem fol: 63.* Paweł 1643. N. miał za ſobą Barbarę Morſztynownę. Jan Sędzia Grodzki Kiiowſki Franciſzkę Nitoſławſką, z tey corka Julianna, żyła naprzod z Błędowſkim, potym z Strutyńſkim Staroſtą Hrodelſkim. N. miał za ſobą Maryannę Rutkowſką Piſarzownę Ziemſką Dobrzyńſką. Adam Kaſztelan Raciazki, corka iego Jadwiga, poſzła za Hippolita Olſzyńſkiego Skarbnika y Sędziego Wiſkiego. N. Staroſta Bobrownicki, poſeł na Seym 1738. Jan poiął Zawadzką, Sędziankę Ciechanowſką. N. Kuropatwiankę. Staniſław, Jakub Rotmiſtrz krolewſki, Stolnik Bracławſki, y Michał 1674. Franciſzek deputat na Trybunał koronny w roku 1714. Jan zaś w roku 1718.

**ROSEN herbu Roże.* Powinny zaś bydz trzy roże białe, dwie na gorze podle ſiebie, iedna pod niemi, w polu czerwonym, na hełmie Pawi ogon, z boku para gronoſtaiow białych, iako świadczy Grabſztyn we Gdańſku w kościele OO Dominikanow, z napiſem: *Sternuus vir & Magnificus Otto de Roſen miles.* Wilhelm Roſen, poſeł z Inflant na Seym 1589. *Literæ Sigiſm: III.* Fabian Wilhelm Pułkownik krolewſki, z Finkowny urodzony, ten, wſławiwſzy ſię w rożnych potyczkach z Szwedami męztwem ſwoim, a poiąwſzy Jadwigę Mielżyńſką, ſioſtrę rodzoną Macieia Kaſztelana Srzemſkiego, wdowę po Manieckim, oſiadł w Wielkieypolſzcze, dobr nabywſzy pod Gnieznem Krukowa, ſam zaś w Inflanciech ſię urodził, z tą Mielżyńſką zpłodził ſynow, ieden z nich Mikołay Podſtoli Wſchowſki, mowca wielki, nie dawno zmarły. Drugi miał za ſobą Błociſzewſką, z ktorey dway ſynowie temi czaſy byli, ieden Kanonik Regularny, Proboſzcz Błońſki, drugi Staroſta Grodziecki.

ROSICKI herbu Samſon w Wielkieypolſzcze.

ROSINSKI w Woiewodztwie Trockim, Jan Roſinſki 1648.

ROSKI herbu Wadwicz. w Woiewodztwie Witebſkim. Leo Iwanowicz Roſki, Staroſta Miedzialſki 1551. Adam Podkomorzy Ośmiańſki 1589 podpiſał tranſakcyą Będzińſką, a w przeſzłym roku od ſtanow Xięſtwa Litewſkiego iezdził do Zygmunta III poſłem, świeżo na tron Polſki obranego, po konfirmacyą praw tego Xięſtwa. Jerzy Chorąży Witebſki, z matki Xiężniczki Druckiey urodzony, Stefan ſyn iego, na Moſkwę wielkiego ſerca Kawaler z Xiążęciem Radziwiłem.

**ROSNOWSKI herbu Ogończyk* w Ziemi Przemyſkiey. Tomaſz Roſnowſki Kanonik y Officyał Krakowſki 1517 na przywileiu podpiſany danym od Zygmunta I Krola Miaſtu Krakowſkiemu. Jędrzey Kanonik Pułtuſki, za czaſow Stefana Batorego Krola. N. Stolnik Przemyſki, Deputat na Trybunał koronny

ny 1727. Katarzyna y Zofia Zakonnice u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Jakub z Roſnowa Podkomorzy Sieradzki 1418, *u Nakiel: w Miechov: fol:* 401, Barbára Antoniego Noſadyniego Łowczego Urzędowſkiego małżonka. N. naprzod Miſiuny, *2do* Wieniawſkiego Staroſty Tarnogorſkiego. Jozef Stolnik Sanocki, żona iego Teofila Wiktorya Siemianowſka Chorążanka Sendomirſka. Są Roſnowſcy y w Wielkieypolſzcze, z zacnemi zkolligowane domami. Lecz czy tego herbu niewiem.

ROSOCHACKI herbu Prus 3tio w Mazoſzu, Podlaſiu, Podolu y Litwie. Mikołay Roſochacki był Sędzią Ziemſkim Trockim, Piſarzem Ziemſkim Wileńſkim, Piſarzem Skarbowym Litewſkim, Cywunem Trockim, poſłował na konwokacyą *1674, Conſtit: fol:* 11. Syn iego Władyſław Michał Staroſta Niemonoicki. N. była za Janem Pruſzakiem. Tomaſz, żona iego Katarzyna Chrząſczowna.

**ROSOWSKI* w Woiewodztwie Sieradzkim. N. Roſowſki 1674, Dorota Woyciecha Buzeńſkiego. N. Bukowſkiego, małżonki. N. Roſſowſki miał za ſobą Kozmińſką. Jędrzey Roſocki w Rawſkim *1674*.

ROSPERSKI herbu Nabram w Pruſiech.

**ROSPERSKI herbu Zadora* w Krakowſkim Woiewodztwie, wyraźnie o nich piſze *z Długoſſa Nakiel: in Miechovia.*

**ROSPUT* w Pruſiech. N. Roſput Xięſtwa Pruſkiego Kanclerz, ktorego corka Helena, była za Jerzym Konopackim Staroſtą Wieliſkim.

ROSTKOWSKI herbu Dabrowa. Dom to dawny, z ktorych *według Bielſkiego fol: 173*, Przybyſław z Roſtkowa był Woiewodą Mazowieckim w roku 1247, ktoremu Konrad Xiążę Mazowieckie, że Jadzwingow poraził, nadał Praſnyſk. Z tego Roſtkowa, Koſtkow Familia poſzła, o czym mowiłem pod Koſtkami, gdzie też piſałem, iako ſię y inſze domy od Roſtkowſkich rozrodziły. Z tych Woyciech Roſtkowſki Podſtoli Płocki, dziedzic części na Roſtkowie, oſiadł w Woiewodztwie Bełzkim, y nabył dobr Turkowice, z Heleny Ruſſyanowny, zpłodził corkę Helenę, ta panną umarła, y ſynow dwoch, Jana Archidyakona katedralnego Chełmſkiego, Proboſzcza Tyſzowieckiego, y Staniſława, ktoremu Zofia Wereſczynſka powiła trzech ſynow, Woyciecha Kuſtoſza y Kanonika katedralnego Chełmſkiego, Proboſzcza Kumowſkiego, Kazimierza Sędziego Grabowieckiego, tego z Katarzyny Teleżyńſkii potomſtwo, Jan Miecznik Liwſki *ſterilis*, Joanna Woynarowſka, y Agnieſzka Radłowſka. Jakuba, ten miał za ſoba Helenę Sieſtrzewitowſką, z ktorey corki, Teofila za Teleżyńſkim, Zofia za Dobrzyckim, Joanna *1mo voto* za Zaleſkim, *2do* za Jabłońſkim, Katarzyna Zakonnica S. Brygitty w Sokalu, Klaſztor ten Xienią rządziła: ſyn zaś Staniſław, ktory, z Petronelli Kiełczewſkii Podſędkowny Lubelſkiey, te dzieci zoſtawił; Helenę Komorowſką, Agnieſzkę Zakonnicę S. Dominika w Bełzie, y ſynow, Antoniego Kanonika Chełmſkiego, Proboſzcza Tarnogorſkiego, Dominika w Zakonie naſzym temi czaſy, Jakuba y Felicyana. Krom tych, Maciey Roſtkowſki miał za ſobą Brolnicką. N. Opat Swiętokrzyſki. Adam Kanonik Płocki, Proboſzcz Warſzawſki, Kanonik Pułtuſki, Archidyakon Dobrzyńſki, a potym Biſkup Filadelfii, Suffragan Łucki, ieſt w druku iego *Clypeus Cleri Poloni; contra tela fori ſæcularis, in 4to Varſav: Anno 1728*, y znowu, *Żale za grzechy;* był deputatem na Trybunał koronny w roku 1695, umarł 1738, pochowany w Warſzawie, kędy fundował *Domum Correctionis.* Jozef Roſtkowſki Opat Mogilſki temi czaſy. Kazimierz Piſarz Ziemſki Wiſki, a potym Kaſztelan tegoż mieyſca, z Seymu 1703, Kommiſſarz do rewizyi ſkarbu koron-

nego

nego, *Conſtit: fol:* 13. Adam Staroſta Wiſki, żona iego powtorna, Anna Bełzecka Stolnikowna Bełzka, wdowa po Michale Puzyna Staroſcie Wiſkim, ſynow iego dwoch, z ktorych ieden Staroſta Tyſzowiecki. Jozef Piſarz Grodzki Zydaczewſki, y Sędziá Kapturowy Lwowſki 1733. Jan w Woiewodztwie Wileńſkim 1648.

ROSTKOWSKI herbu Pnieinia w Rawſkim Woiewodztwie *według Paprockiego y Okol:*

**ROSTEK* w Wołyńſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Roſtkow. Stefan Roſtek Woyſki Nowogrodzki, y Mikołay, podpiſali elekcyą Jana III.

**ROSTOCKI, patrz Bolbas*, a boday nie herbu Łábęć. Katarzyna Roſtocka, Mikołaia Lityńſkiego małżonka. Eliaſz 1635. *Acta Caſtren: Sandec:* Ludowika Roſtocka Starościanka Lelowſka, była za Pawłem Morawſkim Staroſtą Gniewkowſkim y Chorążym Inowrocławſkim. Samuel w Zakonie naſzym lat dopędził w roku 1730, wſzedł do grobu w Jaroſławiu. Maruſſa Hrehorego Sieniuty małżonka.

**ROSTOPORA* w Woiewodztwie Czerniechowſkim, Michał Roſtopora 1674

**ROSTOWSKI* w Xięſtwie Litewſkim, wſpominaią ich *Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie*, piſzą ſię z Ibian. Jan Roſtowſki Chorąży Kowieńſki, poſłował na rożne Seymy 1630, zkąd był Kommiſſarzem do Krolewca względem portu, *Conſtit: fol: 39, y 1634* do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 9, y 1638 Conſtit: fol: 10 y 1643 Conſtit: fol: 19.*

**ROSTROWICKI* w Xięſtwie Litewſkim, Stefan z Roſtrowic Roſtrowicki Skarbnik Mściſławſki, Jan Rafał, Samuel Stolnik Nowogrodzki y Gabryel w Woiewodztwie Mińſkim 1674.

ROSTWOROWSKI herbu Nałecz, w Wielkieypolſzcze. N. Roſtworowſki, miał za ſobą Zofią Krotowſką, Woiewodzankę Inowrocławſką, koło roku 1580. Jakub Kaſztelan Przemęcki 1626, *Gold: Bractwo.* Szymon Wacław Chorąży Kaliſki w Ziemi Nurſkiey 1674. Jacek Chorąży Liwſki, z Seymu 1683 Kommiſſarz do ubeſpieczenia Elbląga, *Conſtit: fol:* 11. Jędrzey Chorąży Liwſki 1685, Kommiſſarz do Spiża, *Conſtit: fol:* 4. Jan Podczaſzy Czerſki 1703, *Conſtit: fol:* 22. Tereſſa Roſtworowſka Chorążanka Liwſka z Stadnickii urodzona, była za Staniſławem Godlewſkim Kaſztelanem Podlaſkim, z ktorym *ſterilis.* Jan Staroſta Czerſki. N. Kaſztelan Liwſki, corká iego Anna, temi czaſy żyie z Dłużewſkim Chorążym Kraſnoſtawſkim. N. Roſtworowſka, naprzod z Godlewſkim weſzła w kontratky małżeńſkie, po nim z Jozefem Załuſkim Staroſtą Rawſkim, ale ſię to małżeńſtwo rozeſzło, Pani pobożna y mądra.

**ROSUDOWSKI herbu Roch 3tio*, w Brześciańſkim Woiewodztwie. N. Roſſudowſka, naprzod żyła z Krzyſztofem Woyniłowiczem Podczaſzym Mozyrſkim, po nim z Michałem Reytenem Skarbnikiem Mozyrſkim. Druga z Pawłem Woyniłowiczem Podczaſzym Słonimſkim.

**ROSZCZYC herbu Lis* w Brześciańſkim Woiewodztwie. Choczko y Oſmas Roſzczycowie bracia rodzeni, od ktorych pewne dobra koło Kodnia kupił Jan Sapieha Woiewoda Podlaſki koło roku 1510, albo Michał y Anaſtazy. Rafał Roſzczyc, z Wileńſkiego Woiewodztwa delegowany do korrektury Statutu Litewſkiego z Seymu 1609 *fol: 909.* Jan w zaſługach na Seymie *1667* otrzymał trzy włoki w dobrach krolewſkich Rzeczyce nazwanych, *Conſt: fol: 19.* Kryſtyna Zakonnica S. Benedykta u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

ROSZKOWSKI herbu Dołęga w Płockim Woiewodztwie. Piotr Roſzkowſki Opat Mogilſki, Kuſtoſz Chełmińſki, Kanonik Warmińſki 1699. Staniſław 1502, *Acta Terreſtr: Leopol:* Zofia Staniſława Borowſkiego małżonka.

ROSZKOWSKI herbu Łodzia w Wielkieypolszcze. Jedenże Dom z Gorkami, y dlatego zdawna pisali się z Gorki, dobra iednak Roszki, w Woiewodztwie Poznańskim leżące, dały im nazwisko Roszkowskich. Jan Roszkowski z Gorki, Kasztelan Przemęcki, ten, *według Paprockiego*, z Pampowskii herbu Gozdawa Barbary, zostawił potomstwo, ta po bracie swoim Janie bezpotomnie zeszłym, wniosła w Dom Roszkowskich znaczną fortunę. Tenże czy inszy Jan Kasztelan Przemęcki, żył ieszcze w roku 1607, y był Kommissarzem do ukoienia Rokoszanow, *Constit: fol: 8*, a w roku 1611 Kasztelan Poznański, *Constit: fol: 32*, żona iego [rozumiem druga] Katarzyna Złotkowska, corka Kasztelana Biechowskiego, z niey zostawił syna, sam przeniost się na wieczność w roku 1613. Jędrzey Roszkowski umarł przed rokiem 1621, zda mi się to syn Kasztelana Poznańskiego, złączył się był dożywotnie z Anną z Słomowa Słomowską, z tey corka była za Mikołaiem Ostrorogiem Podczaszym Koronnym, N. Chorąży Inowrocławski, ktorego syn Alexander, ucząc się w Kaliszu, wszedł młodo do grobu w roku 1614.

ROSZKOWSKI herbu Ogończyk w Kuiawskim y Podlaskim Woiewodztwach piszą się z Roszkow, Zawisza z Roszkow w woysku Jagełła Krola będąc w roku 1390, Krzyżaka tonącego na Niemnie salwował. *Długosz.* N. sławny Rotmistrz za Stefana Krola. Wawrzyniec Roszkowski syn Stanisława y Katarzyny, w Krakowskim Woiewodztwie osiadł, gdzie zpłodził trzech synow, *Acta Castren: Branscensia 1617*. Stanisława, ten sobie duchowny stan obrał, Jana, ten pod Wiedniem zabity, y Kazimierza, od ktorego dway synowie zostali, Jacek, ktorego żona Barbara z Kozla Kozłowska, y Stanisław Sekretarz krolewski, atoli na nadgrobku Jakuba Roszkowskiego, na Strzale dwa krzyże położone widziałem.

ROSZEWSKI herbu Ciołek, patrz Koszewski.

**ROSZKOWSKI.* Jan Roszkowski w roku 1613 w komput Szlachty koronney policzony na Seymie, *Constit: fol: 36*.

**ROTARYUSZ herbu Gryff.* Ci do Polski weszli w roku 1676 z Janem Wilhelmem Rotaryuszem, ten urodzony z Wrzeszpolskii, z młodych lat swoich w cudzoziemskim w Polszcze woysku na sławę pracuiąc, po wielu kampaniach, osobliwie pod Wiedniem y w Okopach, za Augusta II Pułkownikiem został, y Podkomorzym Wendeńskim, życie stargawszy na usłudze tey Oyczyzny, przeszedł na pokoy wieczny w roku 1728, miał za sobą Barbarę Tymińską, z ktorey syn Woyciech Stolnik Smoleński, y corek dwie, Helena wydana za Jozefa Ledochowskiego Chorążego Łomżyńskiego, Teressa za Jozefa Miaskowskiego Cześnika Poznańskiego. Oyciec ich pochowany w Ostrogu u Fary, ktoremu mieysca wiele dobrodzieystw uczynił.

**ROTERMUND herbu Kotwica*, to iest ma bydz kotwica y karp. Ci z Czech do Polski przyszli. Gabryel Rotermund Zakonu S. Francizka *de Observantia*, był Prowincyałem w Koronie y Xięstwie Litewskim, nauką y rożnemi od Boga przymiotami sławny, *Koiał: in Mss.*

**ROWINSKI.* Wincenty Rowiński Podczaszy Wieluński, z Smoleńskiego Woiewodztwa 1674 Michał miał za sobą Emerencyannę Wankowiczownę Podczaszankę Smoleńską. N. Annę Lisiecką. Woyciech w Zakonie naszym umarł w Krakowie 1672.

ROZA herbu Gozdawa w Sendomirskim Woiewodztwie.

ROZANKA herbu Prus 1mo w Krakowskim Woiewodztwie. Marcin Vicesgerent Krakowski 1621. Stanisław Rożanka Pisarz Grodzki Krakowski, z Seymu 1678 Kommissarz *Constit: fol: 19*, był oraz y Komornikiem Lelowskim 1670, *Constit: fol: 25*, niektorzy z nich w Xięstwie Litewskim w Połockim Woiewodztwie osiedli.

osiedli. Stanisław Rożanka, wziął za żonę Katarzynę Szantyrownę, z nią zpłodził synow, Wincentego y Jozafata, y corkę Maryannę. Miał tamże brata swego rodzonego, od ktorego także potomstwo zostało. Jan w Zakonie Karmelitow Antiq: wydał *Corona aurea in sacro Carmeli vertice*, *Oratio de B. Maria Virgine*, *1681 in fol: Cracov:* Marcin 1617, *Acta Castr: Cracov:* N. była zá Stanisławem Miaskowskim Kasztelanem Lędzkim.

ROZE w tych herbach znaydziesz: Andrault, Bombek, Doliwa, Oliwa, Poray, Ramuld, Rola, Radoński, Włoszek, Szembek, Zetynian, Mięszaniec, Prątnicki, Koziczkowski.

**ROZEMBERG herbu Roża*, o tych pisałem pod herbem Poray, tu przydaię. Jerzy Rozemberg miał za sobą Brandysownę, z tey była corka Barbara za Konradem Cyrembergiem, synowie zaś Jerzego, Kasper, Woyciech, *steriles*, Jerzy y Michał, ktorego z Holtowny trzech synow zostało, Jerzy, drugi Marcin, ten z Estkowny zpłodził dwie corki, Annę y Katarzynę. Walcer trzeci, tego z Lindowny syn Jan *Ms. de Famil: Pruss:*

**ROZBICKI.* Marussa Rozbicka Hieronima Zulińskiego małżonka, Jędrzey z Posadowa Rożbicki w Poznańskim 1674. gdzie do tych czas kwitną.

ROZEMBARSKI herbu Jastrzębiec w Podgorzu. Hieronim Rozembarski 1595 *Acta Castr: Sandec:*

ROZEMBARSKI herbu Srzeniawa w Krakowskim Woiewodztwie.

ROZEN herbu Gryff w Krakowskim Woiewodztwie Dom starożytny. Przodek ich *według Paprockiego* był Rosinus, atoli akcentem Słowiańskim, Rożen był nazwany. *Sam: Nakiel: w Miechow: swoiey fol: 43*, Teodora z Ruszcze Woiewodę Krakowskiego, za Przodka tey Familii naznacza. W tym Domu zdawna męstwo wielkie panowało, osobliwie historye Węgierskie sławią odwagę Sulisława Rożna, ten zabiwszy Woiewodę Krakowskiego, zamknął się był w zameczku swoim Grodku, atoli gdy wielki kompur ludzi krolewskich nadciągnął, żeby go dobywał, widząc że się bronić długo tam niemogł, ziachał do Węgier, tam przez niemały czas zostawaiąc, tyle się męstwem swoim popisał, że go Krol Węgierski Hetmanem Nadwornym uczynił. Po śmierci tego Krola, gdy Krolowa, koronę Węgierską do Niemiec uwieść chciała; Rozen ią dogoniwszy, Bałazego Forgacza poraził, a koronę odiąwszy, Krolowi ia Polskiemu przyniosł, czym sobie łaskę krolewską przeiednawszy, wziął te wsi od niego, Ossowę, Borową Palecznicę, Jastrzębią, Kasznę. Syn iego Piotr, zbudował zamek Rożnow, tylko wpoł mili od Grodka, ten corkę swoię wydał za Zawiszę Czarnego, męża wstawnego, względem niey puścił mu Rożnow, y trzy tysiące grzywien w posagu na nim mu zapisał, a gdy on Czarny Zawisza, niemaiąc tylko iednę corkę, dał ią w stan małżeński Amorowi Tarnowskiemu, w teyże summie, ktorą sam miał, puścił mu Rożnow. Zygmunt syn Piotra Rożna, upominał się u Szwagra y u Tarnowskiego Rożnowa, a potym mocą go wziął pod Tarnowskim, ale iż oney summy dać z niego nie miał, przez pewną ugodę, zostawiwszy sobie na nim y potomkom swoim wieczność, a summę iego uiściwszy, od Oyca zapisana, puścił mu go do dzierżawy, *to Paprocki*; atoli nadgrobek w Tarnowie mowi, *Barbara de Rożnow, neptis ex filio Zavissii nigri, uxor Joannis Tarnovii Castellani Cracoviensis*, z czego poznać, że nie Zawiszy Czarnego, ale syna iego corka była za Tarnowskim, druga, że y Zawiszowie pisali się de Rożnow. Dobrochna z Rożnowa, Jaśka Oleśnickiego Sędziego Ziemskiego Krakowskiego małżonka, matka Zbigniewa Kardynała y Biskupa Krakowskiego, y Jana Woiewody Sendomirskiego Oleśnickich, koło roku 1400, ale niewiem czy do tych Rożnow należała. Nadgrobek iey u S. Krzyża na Łysey gorze, *Starowol: in Vitis Episc: Crac: Papr: Bielsk też fol*

402 piſze o Janie z Rożnowa Staroście Sołeckim, że pod Choynicami w nieſzczęśliwey naſzych przegraney, padł trupem w roku 1454, ale y ten podobno bardziey do Farureiow powinien bydz przypiſany. Piotra Rozen czytałem na liście Krola Jagełła, danym w roku 1389 Klaſztorowi Miechowſkiemu, *u Nakiel: fol: 333,* nic pewnieyſzego że to był Ociec Zygmunta, o ktorym ſię mowiło: ten Zygmunt zoſtawił trzech ſynow, Adama, Jędrzeia y Jakuba, ten Jakub z młodości ſwoiey zroſł na dworze Matyaſza Krola. potym w Oyczyźnie był Podſędkiem Krakowſkim, Sędzią Sądeckim y Bieckim, umarł maiąc lat 86, żona iego Mſtowſka, z ktorey corek zoſtało kilka, iedna z nich Anna, była za Staniſławem Stradomſkim herbu Prus; ſynowie zaś trzey, Adam, Gabryel, y Zygmunt. Z tych Adam mąż u ludzi ryцerſkich wielkiey akceptacyi, ſłużył z młodych lat Januſzowi Krolowi Węgierſkiemu, ſyn iego mąż rycerſki w Moſkwie z Stefanem Krolem y w Multanach: gdzie choragiew Turkom wyrwał, deputatem ſtawał ſześć razy na Trybunale Koronnym, raz Marſzałkiem, iuż na ten czas Podſędek Krakowſki, zſzedł z tego świata w roku 1619, wieku ſwego 70, z Dłuſką żył bezpotomnie; dla tego maiętność iego doſtała ſię, rodzonym ſieſtrzeńcom iego, Gabryelowi y Adamowi Wiktorom, y Zofii Chwalibogowy Piſarzowy Ziemſkiey Krakowſkiey, wſpominaią tego Adama *Konſtytucye w roku 1587* Sędzią Kapturowym Krakowſkim, *Conſtit: fol: 421,* y 1598 deputatem do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 713,* y 1613 poſłem na Seym, y Kommiſſarzem do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 2.* Gabryel drugi ſyn Jakuba z Mſtowſkii, Rotmiſtrz Krola Auguſta y ſtarſzy nad działami, w Ruſkich kraiach mięſzkał: podobno to iego ſynowie byli: bo ich *Baranowſki* bracią ſtryiecznemi Adama Podſędka Krakowſkiego piſze, to ieſt Albrycht, ten miał żonę pierwſzą Plechowſką, z tą zoſtawił ſyna Marcina, ale młodo umarł, drugą Niewiarowſką, ale z nią *ſterilis,* trzecią Strzalankę, ktora pierwey była za Janem Kizinkiem, potym za Alexandrem Morſkim; czwarta Linczowſką, ale z temi *ſterilis.* Zygmunt brat iego rodzony, poiął Kącką herbu Brochwicz, ale bezdzietną. Zygmunt trzeci ſyn Jakuba z Mſtowſkii, ſzczęśliwy woiownik w Wołoſzech, Michał Racz Hetman Wołoſki chciał go przebić kopią, atoli on uſkoczywſzy koniem w ſtronę, impet iego zraził, Rożen do niego z ruſznicy ſtrzelił, iednakże zbroia na Raczu nie puściła, tylko ſię przywłoka na nim zapaliła, ktorey ugaſić niemogł, tak tedy, gdy Racz nazad do ſwoich ucieka, Rozen goniąc za nim, przebił ſię prez woyſko Wołoſkie y Węgierſkie. Drugi raz na Turkow w piędzieſiąt ſwoich uderzywſzy, Chorążemu rękę uciąwſzy, chorągiew Turecką do Mieleckiego Woiewody Podolſkiego przynioſł. Pod Manaczanami na trzyſta Tatarow, lubo chory na ten czas, napadſzy w ſześćdzieſiąt ſwoich, kędy 52 trupem na placu położywſzy, 26 poimawſzy, oſtatek do ucieczki przymuſił. Pod Połockiem potym y Sokołem wiele męźnych dzieł iego ſławią: za co Krol Stefan dał mu Derpſkie Staroſtwo w Inflanciech, na ktore wiachawſzy, w czternaście niedziel mąż zacny żyć przeſtał, wieku ſwego 51, tamże pogrzebiony, ſyn iego z Puckowny Albrycht, miał za ſobą Walewſką, z tą zoſtawił ſynow trzech, Jana, Albrychta y Zygmunta, y corki, *Baran:* Albracht Rozen poiął Zofią Baranowſką. Staniſław na Bruſniku w Podgorzu, tego urodziła Szafrańcowna Woiewodzanka Sendomirſka, złączył ſię dożywotnie z Chełmſką, Chorążanką Krakowſką, z Pieniąſzkowny, ta mu powiła dwoch ſynow, Marcyana y Eleazara, ktory miał za ſobą Elżbietę Gręboſzowſką, y z nią dwoie potomſtwa zoſtawił. Marcyan zaś młodo umarł; ſioſtry ich trzy, iedna żyła z Piotrem Zbiiowſkim Woyſkim Krakowſkim,

druga

druga Zofia z Janem Piſarſkim, trzecia z Mikołaiem Marchockim. *Baran:* N. Rożnowna Jana Dulſkiego Kaſztelana Chełmińſkiego y Podſkarbiego Koronnego, Anna Jodoka Decyuſza, N. Jakuba Gawrońſkiego Kaſztelana Wieluńſkiego, małżonki. Elżbieta Rożnowna Zakonnica Staniatecka Zakonu S. Benedyktá, w Krakowie w roku 1665 z światem ſię rozſtawſzy, pochowana w naſzym kościele u S. Barbary. Eufrozyna Zakonnica Sądecka 1701. Woyciech z Rożnowa, dziedzic na Pełczyſkach w Sendomirſkim 1602, y Adam 1647 *Acta Caſtren: Cracov:* N. miał za ſobą Morſztynownę Jana corkę, ktora umarła 1670, z tey było piąciu ſynow.

ROSYNIEC herb, patrz Slepowron.

Rozmiar herb.

TRyanguły trzy bydz powinny, z ktorych dwa na dole rowne bydz maią, trzeci na gorze przydłużſzy, na ktorego wierzchu krzyż złoty, tryanguły zaś ſrebrne, na hełmie *według Mſ. X. Rutki* pawi ogon: tak go opiſuie, *Okol: tom: 2 fol: 648,* y powiada, że ſię tym herbem pieczętował Jan VIII Biſkup Wileńſki z Wilna rodem, ten kaplicę przy ſwoiey katedrze wyſtawił, umarł w roku 1480, zwano go Loſowicz, ſiedział na tey katedrze lat dzieſięć. Są też y Rozmiarowſcy na Wołyniu, z ktorych Bartłomiey Rozmiarowſki podpiſał elekcyą Jana III, ale wiedzieć nie mogę, czy tego herbu.

*ROZNIATOWSKI *herbu Oſtoia.* Jan z Dobrzynice Rożniatowſki, ktorego corka Barbara, była matką Jana Nekandy Trepki, Sędziego Ziemſkiego Krakowſkiego, ktorey zmarłey w roku 1570, tenże Sędzia nadgrobek w Kłobucku wyſtawił, *Starowol: in Monum:*

ROZNIATOWSKI *herbu Sas* Dom na Ruſi dawny. Fedynia Rożniatowſkiego wſpomina *Paprocki o herb: fol: 339* w okazyi z Tatarami pod Dubnem. Alexander nazwany Sołoma, y Krzyſztof Rotmiſtrz, Woyciech Kommendant fortecy Kamienieckiey na Podolu. Piotr, ktory w legacyi iezdził do We-

Ddddddddd zyra

zyra Tureckiego, ſyn iego Woyciech; Alexander, Michał, Jan w Zakonie
Kaznodzieyſkim Teolog, y Woyciech. Jędrzey Rożniatowſki, pod Cho-
cimem za Krola Michała mężnie walcząc, zwycięztwo to, śmiercią zapie-
czętował Rotmiſtrz godny. Elżbieta była za Krzyſztofem Strzemeſkim
Podſędkiem Halickim. N. za Łukaſzem Dzierzkiem. Szumlańſkiego Joze-
fa, Władyki Lwowſkiego, babka była Rożniatowſka.

ROZNOWSKI herbu Jaſtrzębiec w Poznańſkim Woiewodztwie. Joanna Rożno-
wſka, Łukaſza Golemowſkiego małżonka. Kwitną ieſzcze y temi czaſy.

ROZNOWSKI herbu Nowina w Wielkieypolſzcze. Tomaſzowi Rożnowſkiemu
Kanonikowi Krakowſkiemu, y Officyałowi Biſkupow Krakowſkich, *viro
in omnes hominum conditiones juſto*, zmarłemu w roku 1540, nadgrobek z tym
herbem wyſtawiony w Katedrze Krakowſkiey, a zaś na drugim iego nadgro-
bku miedzianym, drugi herb iego Samſon położony. Mikołaia de Gadecz
Rożnowſkiego corka Tereſſa, była za Staniſławem Nieſiołowſkim. *Acta Ca-
ſtren: Poſnan: 1661.*

ROZNOWSKI herbu Taczała w powiecie Radomſkim. Piotr Rożnowſki w Ra-
wſkim Woiewodztwie 1674. Władyſław Pułkownik miał za ſobą Brygittę
Czarnowſką.

ROZRAZEWSKI herbu Doliwa czyli raczey Rozdrażewſki w Poznańſkim Woie-
wodztwie, z tą iednak rożnicą tego herbu zażywaią, że na hełmie między
dwiema ieleniemi rogami, czyli *iako chce Paprocki w Xiażce Rozmowa Podawce*,
między dwiema trabami, powinna bydz Panna, w długiey ſzacie, z war-
koczem rozczochranym, w iedney ręce ieden rog ieleni, a w drugiey dru-
gi rog trzymaiąca, *tak go opiſuie Mſ. Rozrażew:* y mnie ſię na rożnych miey-
ſcach widzieć doſtało, Stefan Batory Krol Polſki, w liście ſwoim w roku
1579, danym Familii Rozrażewſkich, (ktory wolno widzieć *u Paprock: o herb:
fol: 179*) świadkiem ieſt, że w tym Domu zdawna tytuł Hrabiow dziedzi-
czył, y że Swatomir, dziedzic na Rozrażowie, ſyn Hrabi Boſna, już miał
ten honor ſobie przyznany w przywileiu od Boleſława Xiążęcia Polſkie-
go, w roku 1270, z wielkiemi innemi na dobra dziedziczne konferowanemi
faworami, zkąd niektorzy tę Familią, do owych Boſneńſkich między Słowa-
kami Xiążąt pociągaią, z ktorych iednego Lupus, Biſkup, od Lotaryuſza po-
ſłany, okrzcił, o czym *Genebrardus lib: 30 Kroniki ſwoiey*. Tenże tytuł Hrabiow
potwierdził im Pius V, Grzegorz XIII, Klemens VIII, Papieżowie, Ferdy-
nand, Maxymilian y Rudolf, Ceſarze Rzymſcy, Zygmunt Auguſt, Henryk,
Stefan Batory, y Zygmunt III, Krolowie Polſcy. Tymże ſię herbem Do-
liwa pieczętuia Minutii w Rzymie, z ktorych był ſławny ow Pilarz Felix
Minutius. Także Ranzoniuſzowie w Danii. Koło roku Pańſkiego 1585, na
trzy ſię linie ten Dom dzielił, luboć wſzyſtkie z iednego ſzczepu wyſzły,
iako świadczy *w Zyciu Rozrażewſkiego Hieronima, Biſkupa Kuiawſkiego, brat
iego rodzony Jezuita Staniſław Rozrażewſki, ktorym czytał in Mſ, w bibliotece na-
ſzey Krakowſkiey u S. Barbary*; to ieſt: Jedni ſię piſali z Rozrażowa na Pon-
ſtorffie, a po naſzemu, na Dębnikach. Z tych był Staniſław Kaſztelan Ro-
gozińſki, miał ſobie ofiarowane y Woiewodztwo Kaliſkie, ale za nie podzię-
kował, ten z młodych lat ſwoich rycerſkiey chwały ſzukaiąc, znaczny
komput iazdy wyſtawiwſzy, Zygmuntowi I Krolowi Polſkiemu go ofia-
rował, z niemi potym pod Starodubem, za buławy Jana Tarnowſkiego,
mężnie ſtawaiąc, ciężką ranę, odwagi ſwoiey świadka oczywiſtego, z tey o-
kazyi wynioſł; gdy ſię od woyny uſpokoiła Oyczyzna, na dworze tegoż
Zygmunta czas nie mały wielkim ſplendorem przepędził: dla nowinek ie-

dnak

dnak Witemberſkich, ktorych ſię był y on chwycił, widząc urażonego na
ſiebie Krola, na dwor ſię Francuzkiego Monarchy przenioſł, ztamtąd, cie-
kawością uięty, Murzyńſką ziemię zwiedził: zkąd do Oyczyzny powro-
cił; znowu iednak, gdy Zygmunta Auguſta Krola małżeńſtwo z Barbarą
Radziwiłowną gani, niełaſkę Pańſką przy dworze znalazł, a do tego pięć ra-
zy dziedziczne dobra ſwoie Rozrażow ogniem ſpalone widząc, wrocił ſię do
prawowierney katolickiey wiary, ktorey był odſtąpił: las ſwoy bliſko Chrzą-
ſtowic, Klaſztorowi S. Agnieſzki na Stradomiu przy Krakowie, darował, pe-
wną tamże fundacyą uczyniwſzy; przedał dobra w Krakowſkim leżące, a
Rozrażow z Leſzczyńſkim zamienił za dobra Ponſtorff albo Dębniki, w
Wrocławiu tedy na Sląſku rezydencyą ſobie założywſzy, tam ſię w pobo-
żnych uczynkach ćwiczył, na ubogich ſzczodrobliwy: bo nie wprzod ſam
do ſtołu ſiadł, albo y dzieciom ſwoim ieść pozwolił, aż żebraka ktorego
z ręki ſwoiey nakarmili, *Thom: Bucius Orat:* Na Zakonnikow S. Franciſzka
y Panny Zakonne S. Klary, ſzczegulniey dobroczynny, aż też w roku 1564
do Wiednia zaiachawſzy do Ferdynanda Ceſarza, śmierć tam znalazł, y
grob w kościele Soc: JESU, gdzie go ſyn iego Hieronim nadgrobkiem
ozdobił. Umieraiąc, ſynow ſwoich naybardziey do tego obligował, żeby
ſię dobr duchownych nietykali: bo prawi, y te nigdy ſię uchować nie
mogą, y drugie z Przodkow ſwoich zdawna nabyte, za ſobą z domu wy-
prowadzaią. Złączył ſię był dożywotnie z Zuzanną Myſzkowſką Kaſzte-
lanką Wieluńſką (*luboć Piaſecki Chron: fol: 11*, ale omylnie piſze, że miał mieć
iakąś Niemkę za ſobą) ta mu dwie corki powiła, z ktorych Anna zręczo-
na z Jakubem Przerębſkim Kaſztelanem Sieradzkim, matką była Maxymi-
liana Woiewody Sieradzkiego, zeſzła z tego świata 1586, druga 1580 Do-
rota, Zakonnica S. Klary w Wrocławiu, w niemałey opinii o świątobliwo-
ści życia ſwego, po śmierci twarz iey daleko ſię kraśnieyſzey urody poka-
zała, iakom czytał na liście iey Spowiednika, Jędrzeia Jeryna Proboſzcza
na ten czas Wrocławſkiego, a potym tamże Biſkupa. Synow zaś czte-
rech, Jana, Staniſława, Hieronima y Krzyſztofa. Podobno była y trzecia
corka za Garwaſkim, matka Staniſława Garwaſkiego Kaſztelana Płockiego.

Jan, Marſzałek Dworu Elżbiety Krolowy Francuzkiey, ſioſtry Rudol-
fa Ceſarza, Generał kawaleryi Francuzkiey nadworney, Franciſzka II Kro-
la Francuzkiego, ſyn nayſtarſzy Staniſława Kaſztelana Rogozinſkiego, mąż
dowcipu wielkiego, w Włoſkim, Niemieckim, Francuzkim, iezykach biegło-
ści znaczney, ale w nim naywięcey celowała, nieporownana roſtropność, z
ktorey naywiękſzym Monarchom przypodobał ſię, iako Maxymilianowi y
Rudolfowi Ceſarzom Rzymſkim, Karolowi Dziewiątemu Francuzkiemu
Krolowi, od ktorego legacyą ſprawował do Zygmunta Auguſta Krola Pol-
ſkiego w Wilnie, umarł w Wiedniu powietrzem w roku 1585, wieku ſwego
46, w Blatnie pochowany, miał za ſobą Jadwigę Lobkowiczownę zna-
czney y po dziś dzień w Czechach Familii, na dworze Ceſarſkim wycho-
waną, corkę Jana, Naywyżſzego na ten czas Burgrabiego Czeſkiego, y Anny z
Biberſzteynu, ktorą Xiężniczka Sląſka urodziła, z ktorey dwoch ſynow by-
ło, Hieronim Krzyſztof, ale ten młodo umarł, y Wacław. Ten Jan, kupił
był *Baronatum Blatnenſem* od Hrabie Sternberga w Czechach, za ſzeſcdzieſiąt
tyſięcy talerow, dla tego ſyn iego Wacław, piſał ſię *Liber Baro in Blatna, Co-
mes in Ponſtorff*, z ktorey Blatny, gdy pomieniony Wacław poddanym ſwo-
im zheretyczałym, albo ſię do wiary katolickiey wrocić, albo z dobr tych
uſtępować kazał; rzecz ta od zbuntowanych poddanych do Rudolfa Ceſa-

Ddddddddd 2 rza

rza donieſiona, nie tylko nie zganiona od niego, ale wielmi pochwalona; w roku iednak 1619, od rebellizuiącey herezyi, dla nieprzełamaney wierności ſwoiey przy Ferdynandzie II Ceſarzu, z dobr tych Wacław wypędzony, *Balbin: Epit: Rer: Bohem: lib: 5*, tenże autor *in Diva Vartenſi lib: 1 cap: 4* powiada, że ten Wacław do Matki Boſkiey cudami wſławioney na Słąſku w Warcie, bogate oddał upominki, corka zdami ſię tego Wacława, Jadwiga Barbara, wydana za Woyciecha Wilhelma Burgrabiego Czeſkiego, Graffa Kołowrata Krakowſkiego *Hubners.* z ktorey aż po dziś dzień Dom ten w Czechach kwitnie. Staniſław, drugi ſyn Staniſława Kaſztelana Rogozińſkiego, pierwſzy ieżeli nie z Polakow, (czego iednak wielu Piſarzow popiera) to przynaymniey z Paniąt Polſkich, do Zakonu *Societatis JESU* wſtąpił w Wiedniu, w roku 1560, w Rzymie na kapłanſtwo poświęcony 1565, a w cztery lata potym Profeſſyą uczyniwſzy, do Polſki odwrocił, kędy pierwſzy Rektorem rządził naprzod Collegiū Pułtuſkie przez lat 7, a potym pierwſzy *Domum Profeſſam* w Krakowie; przykładem tedy ſwoim, wielu do tegoż Zakonu pociągnąwſzy, w Litwie y Inflanciech ſiła ludzi Bogu pozyſkawſzy, pełen cnot y lat odpoczął w Panu w Krakowie u S. Barbary 1619, wieku ſwego 81, piſze o nim *Sachinus in Hiſtor: Soc: lib: 1 num: 115, Paprocki Rozmowa Podawce, Janczyńſki*; napiſał był Zycie brata ſwego Hieronima Biſkupa, ale do druku nie weſzło, iezdził w legacyi do Ceſarza z Kardynałem Radziwiłem y innemi, wielkiey powagi przy ſkromności zakonney człowiek.

Hieronim Biſkup Kuiawſki, trzeci ſyn Staniſława Kaſztelana Rogozinſkiego z Myſzkowſkii, w Krakowie od Zygmunta I Krola Polſkiego do krztu trzymany; na Słąſku, we Francyi, w Rzymie y Ingolſtadzie ucząc ſię, w ięzykach, Włoſkim, Niemieckim, Francuzkim, wielkiego ſerca nabył, Na dworze Krola Francuzkiego Henryka II, z bracią ſwoią czas nieiaki zabawił, a że ſię w nim Teologii y Juriſprudencyi niepoſpolita umieiętność, przy wdzięcznych obyczaiach, wydawała, od Kardynałow Kommendona y Ottona Truchſeſſa, Piuſowi V Papieżowi w Rzymie zalecony, y na kapłańſtwo poświęcony, y między Camerarios Papiezkich w prędce policzonym zoſtał, ofiarował mu tenże Pius Opactwo, ktore ośm tyſięcy ſzkutow roczney intraty czyniło, ale za nie zaraz podziękował, niechcąc żyć z zakonnego chleba, kiedy y do Profeſſyi zakonney, wokacyi nie miał; Proboſtwo iednak Wrocławſkie wziął na Słąſku, z ktorym tytułem wyſłał go tenże Swięty Papież do Henryka III Krola Francuzkiego, aby mu był oddał imieniem iego miecz y rożą od ſiebie poświęcone: z wielkim ſwoim zaleceniem tę legacyą zakończył, lubo na ten czas 27 tylko lat życia ſwego rachował; z tamtąd powrociwſzy, do Wrocławia pokwapił, dokąd też zprowadził z Rzymu ex Collegio Germanico Jędrzeia Gieryna męża uczonego y gorliwego Kaznodzieię, ktory potym y Proboſzczem y Biſkupem Wrocławſkim był wynieſiony, a za namową Rozrażewſkiego, Societatem JESU do Wrocławia wprowadził; Tam gdy Hieronim, y duchowieńſtwo do lepſzych obyczaiow pociągnąć, y heretykow impety łamać uſiłuie, do Maxymiliana Ceſarza złe udany, niewinność ſwoię przed tym Monarchą oczywiście pokazał. Gdy zaś na tron Polſki Henryk Walezy do Krakowa ziachał, on dla ięzyka Francuzkiego tak mu był przypadł do ſerca, że mu pieczęć koronną podtykał: wſzakże uſtąpił iey dobrowolnie, kontentuiąc ſię Sekretaryą Koronną y Proboſtwem Płockim. Ze zaś w krotce Henryk z Polſki do Francyi uniknął, Stany Koronne Hieronima do niego zażyły, aby był powrot do Korony ſwoiey w niego wmowił, iakoż ſiła ko-

ło tego

ło tego pracował Rozrażewſki, ale darmo: przyſzło do tego, że Polſka nowego ſobie Pana ſzukać muſiała Stefana Batorego, ale y ten nie mniey cnotę ſobie ſzacował Hieronima, kiedy między wielą inſzemi kompetytorami do Biſkupſtwa Kuiawſkiego, przenioſł go nad wſzyſtkich inſzych, y zaraz go poſtem ſwoim wyſłał na Seym Rzeſzy Niemieckiey; w ſtu dwudzieſtu, ozdobnie ſtroyney iazdy wiechał do Ratysbony, zkąd powrociwſzy, koło rozporządzenia Dyecezyi ſwoiey zakrzątnął ſię. A naprzod ludźmi godnemi, uczonemi y przykładnemi ią oſadził, niektorych nawet cudzoziemcow zciągnąwſzy, iako to Mikołaiowi Miloniuſzowi Szwedowi, Parochią Gdańſka zlecił, Marcinowi Culciuſzowi Pucką, Franciſzkowi Łąckiemu Doktorowi w Teologii, Suffraganią Kuiawſką, y tam daley. Kartuzyańſki Klaſztor, ktory Opacia Oliwſcy, za konſenſem Krola Zygmunta Auguſtá, z dwunaſtą wſiami, iuż byli ſobie przywłaſzczyli, tymże Zakonnikom windykował, ktorych z Kolna zprowadziwſzy, tamże oſadził, y ſzczegulniey ſię im świadczył, nawet y o przyięciu ich reguły, dużo ſię namyślał, zkąd od nich za drugiego Fundatora poczytany, Zukowſki S. Norberta klaſztor Panieńſki, w świętſzą obſerwę zakonności wprawił. Klaſztorowi Gdańſkiemu S. Brygitty, dekretem Krolewſkim, ferowanym w roku 1596, dobra, ktorych adminiſtracya Maiſtrat Gdańſki uzurpował ſobie, nazad odzyſkał. Collegium Societatis JESU we Gdańſku ufundował, przyłączywſzy do niego wieś Gemlice, od ſtołu Biſkupiego oderwana, na ktorey mieyſce, inſze dobra dla Biſkupow Kuiawſkich zakupił. Zarnowſki Konwent, w ktorym karność zakonna tamtych czaſow oſłabiała, za przyzwoleniem Stolicy Apoſtolſkiey, Panny zakonne Cyſterſki, do innych Klaſztorow rozeſławſzy, zakonnicami S. Benedykta, z Chełmna zciągnionemi, oſadził. W Strzeleckim Klaſztorze wiele świątobliwych rzeczy uſtanowił. Oliwſki nawet, Peplińſki, Koronowſki, klaſztory przez ſię wizytował, y nowemi Konſtytucyami oboſtrzył. W Raciążu kościoł z fundamentu wymurował, y w nim kurs o Matce Boſkiey ufundował. Do Łagowſkiego kościoła, ktory z gruntu z kamienia wynioſł, ſzpital przydał. Teſtamentem ſwoim, koſzt doſtateczny zoſtawił na fabrykę kościoła w Rozrażewie, y na upoſażenie przy nim Manſyonarzow. Będąc ieſzcze tylko Proboſzczem Płockim, w Białotarczkach y Kamienku, drewniane dwa kościoły wyſtawił. W Bydgoſzczy Panny Zakonne, reguły S. Franciſzka, ufundował, gdzie ſwoię ſioſtrę rodzoną, pierwſzą Xienią uczynił, atoli ta w Wrocławiu dni ſwoie zkończyła. W Wolborzu ſzpital murować zaczął, śmierć iednak do dokończenia tey ſtruktury przeſzkodziła. Zaden prawie z Anteceſſorow iego, tyle ſwoiey Dyecezyi przez 19 lat, ktore na rządach iey chwalebnie przepędził, nie wyświadczył, iako ten Hieronim, żadnego zamku ani Dworu Biſkupiego nie było, ktoregoby albo nie reſtaurował, albo w kſztałtnieyſzą y wygodnieyſzą ſtrukturę nie przerobił: żadnego kościoła nie zoſtało, ktoryby z ręki Rozrażewſkiego czy w pędzlu, czy w apparacie, czy w fabryce, czy w pieniądzach, nie był uprowidowany, oſobliwie iednak kościoł Katedralny Kuiawſki, krom innych rzeczy, wziął od niego Dzwon wielki, Hieronim nazwany, y Organy, y Ołtarz wielki. Dobra Biſkupſtwa ſwego, iedne reſtaurował, drugie windykował, od ſwoich anteceſſorow pohartowane, y w znaczne prowenta, bez naymnieyſzego uciemiężenia ubogich poddanych, bo tego świątobliwie przeſtrzegał, wynioſł. Wiele bardzo kościołow z rąk dyſſydentow odzyſkał. Suffraganom ſwoim y Kaznodziei w katedrze ſwoiey, pewne dochody naznaczył. Przy prawach y przywi-

leiach

leiach duchowieńſtwa, gorliwie ſtawał: dla tego, gdy Jan Zamoyſki domagał ſię tego na Seymie, żeby w Senacie po prawey ręce ſami Biſkupi zaſiadali, a świeccy Senatorowie ſami po lewey: oparł ſię temu Hieronim, że ſkutku nie wzieły te zamachy. Woyciech Zakrzewſki, w miaſteczku ſwoim Zakrzewy, kościoł katolicki demoliował, ile ſam inſzey wiary, on go dekretem Trybunalſkim do tego przyciſnął, że nowy takiż ze wſzyſtkim iego koſztem ſtanąć muſiał. Na Seymie w Krakowie w roku 1595. wymogł to u Rzeczypoſpolitey Rozrażewſki, że Gdańſzczanom rozkazała wrocić niegdy Kościoł katolicki Panny Maryi, o co gdy na niego w Gdanſku potym będącego, tumult zheretyczałego miaſta powſtał, tak, że też do broni przypaſáne poſpolſtwo, chciało na rezydencyą Biſkupią uderzyć: Hieronim dowiedziawſzy ſię o tym, tak mowił do ſwoich. Wy prawi radzcie o ſobie, iako możecie, mnie tu zawſze gotowego na wſzyſtkie ſwoie ſztychy znaydą; a potym klęknąwſzy, tak ſię do Ukrzyżowanego Chryſtuſa modlił. Niegodzienemci prawi Boże moy tey łaſki twoiey, żebym dla ciebie krew moię przelał: ale ieżeli tego po mnie wyciągaſz, y tyſiąc śmierci dla miłości twoiey gotowem ponieść. Chcielić go wprawdzie po tey tranſakcyi Gdańſzczanie ugłaſkać ſobie, y dlatego mu wielką ſummę naprzykrzenie podtykali, ale iak daleki zawſze był od takich podarunkow, tak y tą wzgardził. Tąż wſpaniałością umyſłu, ciſnące ſię do ſiebie honory kościelne odrażał. Ofiarowano mu Biſkupſtwo Wrocławſkie na Sląſku, żeby go wraz z Kuiawſkim trzymał, Karnkowſki ſwoim go Koadjutorem ná Prymacyalną godność chciał wynieść. Klemens VIII podtykał kapeluſz Kardynalſki przez Baroniuſza, Bellarmina, y Borromeuſza, Purpuratow, ale ſię z tego wſzyſtkiego heroicznie wyłamał. Zygmunt III Krol Polſki ſczegulniey go ſobie poważał: bo naprzod, gdy do granic Polſkich przypłynął, on go pierwſzy imieniem Stanow koronnych witał, przyſięgę od niego odebrał, ze Gdańſka do Krakowa zprowadził ſczęśliwie, przez ſrzodek zaſadzonych na iego zgubę adwerſarzow, tranſakcyą Będzinſka, naypierwſzy z Kommiſſarzow, y ułacnił y podpiſał, a oraz pokoy z Niemcami, Annę Auſtryaczkę małżonkę temuż Zygmuntowi zaręczył w Wiedniu, y w Krakowie koronował, w roku zaś 1577, imieniem Krola Stefana przyſięgę wierności od miaſta Gdańſka odbierał. Dwor liczny y zagęſzczony młodzia Polſką chował, dla powagi Senatorſkiey, a oſobliwie między heretykami, o to ſię iednak uſilnie ſtarał, żeby był y w obyczaiach y w naukach, a naybardziey w cnocie uſtawicznie ſię polerował. W Muzyce ſię kochał, y po Xiążce duchowney, zwyczaynie do ſtołu przeczytaney, czaſem iey grać w pokoiach ſwoich dopuſzczał, przecięż nie co inſzego, tylko Pſalmy Dawidowe, albo Polſkie rythmy nabożne ſkładane. Ciało ſwoie trapił, to włoſiennicą, to dyſcyplinami do krwi, to poſtami przez dwa, ba y trzy dni nie nie iedząc: niemniey ſwoie paſſye ukracaiąc, był pilnym: oſobliwie cholerę, z ktorey opłonawſzy, z przedziwną ſubmiſſyą, tych, na ktorych więc wybuchneła, przepraſzał. W całym życiu ſwoim wſtrzemięźliwy, tak dalece, że mu y zawziętość na niego, nie miała co zarzucić. W czytaniu Xiąg był uſtawiczny, naywiękſzy iednak guſt miał w Xiążkach S. Tomaſza z Akwinu, y hiſtoryi kościelney Baroniuſza. Przy Collegium naſzym w Brunsberdze, ubogim ſtudentom na nauki, poki żył, nakładał: a w Poznaniu ufundował *Seminarium Diœceſanum. Collegio Juriſtarum* przy Akademii Krakowſkiey prowentow przyczynił. Mſzą świętą codzień miewał, ieſzcze młodym Prałatem będąc: nic ſię nie oglądaiąc na uſzczypki o to, od rożnych

żnych y wielkich tamtego wieku ludzi. Na oſtatek na Wielki Jubileuſz ziachawſzy do Rzymu, y tam znaczne świątobliwości ſwoiey ślady zoſtawiwſzy, w roku 1600, w ręce Zbawiciela ſwego, dla ktorego tyle pracował, oddał duſzę ſwoię, w kościele naſzym Rzymſkim *Nominis JESU*, pogrzebiony. Teſtamentem ſwoim Papieżowi odkazał kielich ſzczerozłoty, z trzech ſet czerwonych złotych ważny, tyſiąc ſzkutow, y krzyż miſterny Koralowy, Katedrze ſwoiey kielich ſczerozłoty, ſześć lichtarzow ſrebrnych, ſzpalery, apparat y Xięgi. Na fortyfikacyą Kamieńca, pewną ſummę wyſypał, także na Anniwerſarze za duſzę ſwoię, w Wrocławſkiey, Kuiawſkiey, Płockiey, katedrach, w Zukowie, w Rzymie w kościele S. Staniſława, gdzie też co dzień żeby mſza S. za niego odprawiana była, z woli iego uſtanowił Karol Federyk Borromeuſz Kardynał, Executor teſtamentu, Umieraiąc, ſynowca ſwego obligował, żeby ſię żadnych zbiorow kościelnych nie tykał. Po śmierci ſwoiey Biſkup ten pokazał ſię Łukaſzowi z Uniejowa Archidyakonowi Kuiawſkiemu, y proſił go o mſzą, ktorą tylko co zaczął, podczas *Gloria in excelſis*, ſłyſzał Łukaſz melodyina muzykę, znać że z tą prowadzony był do nieba Hieronim. *Piſali o nim Damalew: in Epiſc: Cujav: Th: Bucius Oratio. Vita Mſ. in Domo Profeſſ: Cracov: S. J. Łubieńſki, Starowol: in. Monum:*

Krzyſztof Staroſta Łęczycki, czwarty ſyn Staniſława Kaſztelana Rogozinſkiego, we Francyi na dworze krolewſkim nie tylko w języku tey nacyi, ale też y w obyczaiach, takiey gładkości nabył, że go ſobie Henryk Krol ſczegulniey poważał, Stefan zaś ukochał nad inſzych: do tych reſpektow pomogło mu nieporownane męſtwo iego, z ktorym naprzod na Gdańſczanow, a potym na Moſkwę nacierał pod Połockiem, Sokolą, Wielkiemi Łukami, z azardem oczywiſtym y życia y zdrowia ſwego, kilka tyſięcy maiąc pod ſwoią kommendą, y pewnieby go był w Senacie wyſoko zaſadził, gdyby była heroiczna śmierć nie przyſpiała, gdy albowiem pod Zawołociem z ſwemi ludźmi do Moſkwy ſzturmuie, w czoło kulą raniony, życie ſwoie dla Oyczyzny położył, w roku 1580, pogrzebiony od brata ſwego Hieronima w Wilnie, w kościele naſzym, z nadgrobkiem; żył bezżennie, a co w nim chwalebnieyſza, przez lat życia ſwego 33 bez zakału. Dobra Rozrażow, ktore niegdy przez zamianę z tego Domu wyſzły, po śmierci Wacława Leſzczyńſkiego, gdy ſię do Stefana Krola *jure caduco* doſtały, ten ich temu Krzyſztofowi w zaſługach, dziedzicznym prawem oddał, gdzie w przywileiu ſwoim 1580 Krol ten tak mowi o Domu Rozrażewſkich. *Quæ quidem gens in regno noſtro, ut perantiqua, ita ampliſſima, meritisq; ac functione Reipublicæ, honoribus ac Magiſtratibus, illuſtris ſemper fuit.* Przecięż o te dobra, y potym długie kłotnie zachodziły. *Starowol: in Monum: Stryik: fol: 790.*

Inni Rozrażewſcy dziedziczyli na Krotoſzynie, z ktorych Jan, naprzod Podkomorzy Poznańſki 1589, *Conſtit: fol: 580*, a potym Kaſztelan Poznańſki, *Conſtit: 1598 fol: 705*, brat ſtryieczny Hieronima Biſkupa Kuiawſkiego, y inſzych, iakom czytał *in Mſ. Rozrazevianis* w Krakowie, y z niemi wraz uczynił Ordynacyą w tym Domu, aby corki nie dziedziczyły na Oycowſkich dobrach, ále tylko ſynowie, albo gdyby tych nieſtało, tedy bliſſi Rozrażewſcy z inſzych linii. Ten Jan, Stefanowi Krolowi, znączną kwotę ludzi do boiu pod Gdańſk przyprowadził, kościoł w Krotoſzynie wſpaniały wymurował, a matka iego w dobrach Benice nazwanych. Zona iego Barbara Potulicka, z ktorey corka Barbara, doſtała ſię w małżeńſtwo Janowi Koſtce, Staroście Lipieńſkiemu, *Mſ. de Famil: Pruſſ:* y ſyn Jan Krayczy krolewſki,

lewſki, Staroſta Odolanowſki, ktory dorożſzy lat zdolnych, pod Chocim ſię wyprawił z iedną Uſarſką chorągwią, z drugą piechoty, ſwoim ſumptem wyſtawionemi, gdzie przeciwko Oſmanowi Carowi Tureckiemu, mężnie ſię opierał. Manſwelda Szwedzkiego Wodza od Zamku Odolanowſkiego heroicznie odpędził. Na Trybunałach Koronnych deputatem zaſiadał, na Seymach poſłem bywał, oſobliwie 1623, *Conſtit: fol: 5, y 1627 fol: 13.* wſzędzie na dobro poſpolite galąc, aż też z światem ſię rozſtał, w kościele naſzym Kaliſkim w roku 1628 pogrzebiony, z nadgrobkiem, ktoremu mieyſcu, poki żył, wiele ſię świadczył, *Starowol: in Monum: Hiſtor: Colleg: Caliſſ: S. J.* z Gryzeldy Sobieſkii, corki Marka Woiewody Lubelſkiego, ciotki Jana III Krola Polſkiego, dwoch ſynow zoſtawiwſzy, z ktorych ieden w Niderlandzie ſerdecznie w okazyi ſtawaiąc, poległ, *Hiſtor: Mſ. Soc: JESU de Viris Illuſtribus.* Drugi Jakub Hieronim, naprzod Kaſztelan Kaliſki 1651, Staroſta Odolanowſki, Kolſki y Konińſki, potym Woiewoda Inowrocławſki, Pułkownik Woiewodztw Wielkopolſkich przeciwko z huczałemu Kozactwu w roku 1645, *Paſtor: lib: 2 Hiſtor. plenior:* Złączył ſię był dożywotnie z Anną Katarzyną Opalińſką, corką Piotra Woiewody Poznańſkiego, pozoſtałą wdową po Przyiemſkim Marſzałku Nadwornym Koronnym y Generale Wielkopolſkim. *Duryew: fol: 71,* z tey była corka Ludowika, ktora zaślubiona Marcinowi Oborſkiemu Woiewodzie Podlaſkiemu, *Załuſki mowy, fol: 49,* y ſynowie, Jan 1650, Staniſław Staroſta Odolanowſki, y Michał w roku 1674. Druga żona tegoż Jakuba Woiewody, była także Opalińſka Katarzyna, corka Łukaſza Marſzałka Wielkiego Koronnego z Firleiowny, wdowa po Zbigniewie Firleiu Staroście Lubelſkim. Krzyſztofa ieſt w druku, *Plauſus Sarmaticus, na weſelu Cecylii Renaty Krolowy Polſkiey, w roku 1637 in 4to Cracov:*

Inni ſię piſali z Nowego miaſta w Wielkieypolſzcze, a ztąd też niektorzy ich zwali Nowomieyſkiemi, z tych był Kaſper z Nowego Miaſta Rozrażewſki, Kaſztelan Srzemſki, ktoremu *Paprocki w roku 1611 przypiſał Xiażke pod tytułem Rozmowa Podawce,* kędy ſyna iego Adama wſpomina. Miał zaś ten Kaſper za ſobą Małgorzatę Niemoiewſką herbu Rolicz, Kaſztelankę Chełmińſką, z Koſtczanki Woiewodzanki Chełmińſkiey urodzoną, *Duryew: fol: 59, Niezeſzła pamięć. Tylkow, in Vita S. Stanisl: Koſtka* piſze o nim, że ſię razem z tymże Swiętym w Wiedniu uczył. Rodzony brat Kaſpra był Piotr. Z teyże linii kwitneli, Woyciech y Hieronim bracia rodzeni, y ſioſtra ich Anna z Mikołaiewſkim herbu Ogończyk; z tych Woyciech był Suffraganem Gnieźnieńſkim, Hieronim Kaſztelanem Miedzyrzeckim, pogrzebiony w roku 1623 w Kaliſzu u OO Bernardynow, mąż waleczny przeciwko Turkom y Tatarom, żona iego Kretkowſka, corka Mikołaia z Sokołowſkii. Hieronim drugi tego imienia, Kaſztelan Miedzyrzecki, poſłował na Seym 1623, *Conſtit: fol: 5,* Kommiſſarz do granic od Margrabſtwa, *Conſt: fol: 13, y 1631 fol. 26.* O dwoch corkach Hieronima Kaſztelana Miedzyrzeckiego, Dorocie Opalinſkii, y Katarzynie Ciświckii, *czytam w dedykowaney im Xiażce w roku 1649,* z tych Dorota była za Alexandrem Opalinſkim Staroſtą Inowrocławſkim. Do tychże należy Jan Rozrażewſki Biſkup Margaritenſki, Suffragan Kuiawſki, ten w Poznaniu *Collegium Lubranſcianum,* iuż dla dawności lat, y do ruiny nachylone, y w dochody nadwerężone, ſwoią ſzczodrobliwością dzwignął, czterech Profeſſorow w nim ufundowawſzy, to ieſt, Grammatyki, Matematyki, Oratora y Hiſtoryka, *Juriſprudentiæ y Moralis Philoſophiæ,* dwadzieścia y pięć tyſięcy na tę intencyą, na Nowym mieście dobrach ſwoich

ſwoich dziedzicznych zapiſawſzy w roku 1609. Akademii także Krakowſkiey, dzieſięć tyſięcy na tychże dobrach naznaczył. OO. Dominikanom w Poznaniu na trzech Lektorow fundacyą uczynił, a potym zpuściwſzy beneficia kościelne, w prywatnym życiu dni ſwoie zkonczył. *Paproc: Rozmowa podawce.*

Krom do tych czas wyrażonych, ieſzczem ſię tych naſtepuiących z tego Domu doczytał. Jan Rozrażewſki Staroſta Boleſławſki, za czaſow Hieronima Biſkupa Kuiawſkiego, Jacek Pułkownik Woiewodztwa Poznanſkiego, z woyſkiem na Ruś wyprawiony 1648, *Paſtor: lib: 2 Hiſtor: Plenior:* Krzyſztof Podſtoli Poznańſki, Dworzanin Władyſława IV Krola, poſeł kilka razy na Seym, wſzedł do grobu w roku 1641, ktoremu, w Katedrze Poznańſkiey, nadgrobek wyſtawiła oſierociała małżonka, Dorota Suchorzewſka, *Starowol: in Monum:* Jędrzey w roku 1573. Władyſław y Staniſław 1621. Staniſław Kuſtoſz Krakowſki, Scholaſtyk Wiślicki, Proboſzcz Iłzecki, gdzie ołtarz S. Antoniemu Padewſkiemu dość modny wyſtawił, umarł 1692, w ſam dzień Bożego Narodzenia, po trzech mſzach odprawionych. N. miał za ſobą Bogumiłę Karſznicką. N. Wiktoryą Koſzutſką. N. Bogumiłę Ponińſką Miecznikownę Poznańſką. Franciſzek Kaſztelan Przemęcki Maryannę Zaleſką, pozoſtałą wdowę po Piecznowſkim. Jan Franciſzek Kaſztelan Miedzyrzecki, ablegat Jana III do Wiednia, za ktorego dwuletnim zabiegiem, *Societas armorum* ſtaneła przeciwko Turkom. *Konſtytucya 1685,* iuż po śmierci iego, trzydzieści tyſięcy, ktore z ſzkatuły ſwoiey łożył na tey funkcyi, wyliczyć ſukceſſorom iego z ſkarbu kazała, *Conſtit: fol: 11.* Zona iego Graffowna Heyſterowna, ſioſtra Sigisberta Heiſtera, ſławnego woyſk Ceſarſkich pod Belgradem Generała, y Woiownika, z ktorey zoſtało ſię trzech ſynow; ieden Franciſzek Kaſztelan Rogozińſki, Ludowika Miałkowſka Cześnikowna Poznańſka, ſyna mu powiła Adama y corkę. Drugi Jan. Trzeci Antoni Referendarz Koronny, Opat Lubieńſki, Proboſzcz S. Michała na Zamku Krakowſkim, Kanonik Warſzawſki. N. Rozrażewſka, była za Alexandrem Mycielſkim Woiewodą Sieradzkim. N. za Janem Przeciſzewſkim, Katarzyna za Alexandrem Ponińſkim Łowczym Wſchowſkim. N. za Januſzem Staniſławſkim herbu Sulima, *Mſ. de Famil: Pruſſ:* Zofia za Wężykiem Kaſztelanem Sieradzkim 1672, Dorota za Przyiemſkim Chorążym Kaliſkim 1673. Anna za Wacławem Leſczyńſkim Kanclerzem Koronnym. N. za Mikołaiem Koſzutſkim. N. za Pawłem Gembickim Kaſztelanem Nakielſkim. N. za Mikołaiem Załeſkim, Woyſkim Sieradzkim. N. za Staniſławem Zaleſkim Sędzią Ziemſkim Sieradzkim.

ROZWADOWSKI herbu Rogala w Podlaſkim Woiewodztwie. Staniſław Rozwadowſki Sędzia Grodzki Chełmſki, *za czaſow Paprockiego.* Paweł Pleban w Ulanie, kościoł ſtarożytnością nadwerężony, ſwoim koſztem z gruntu wyſtawił, y wyiednał do niego włokę iednę, na Seymie 1647, *Conſtit: fol: 26.* Jedrzey Podſtoli Łukowſki 1674. N. miał za ſobą Barbarę Łagiewnicką, Konſtancya Zakonnica Sądecka 1701. Maryanna pozoſtała wdowa po Sicińſkim, poſzła za Jana Cetnera Staroſtę Tymbarſkiego, pochowana w Krośnie w kościele naſzym, Pani pobożna, y w miłoſiernych uczynkach ſkarbiąca ſobie niebo.

**ROZWADOWSKI herbu Traby* w Woiewodztwie Ruſkim, piſzą ſię na Wielkim Rozwadowie. Floryan Rozwadowſki Stolnik Halicki, poſłował na walne Seymy, żona iego Katarzyna Gumowſka, Kazimierza Cześnika Zakrocimſkiego corka, z tey ſynowie, Antoni, Chorąży pod Pancerną chorągwią,

 Fran-

Franciſzek, Staniſław, Jozef y Mikołay, corki zaś, Katarzyna wydana za Humieckiego, Podczaſzego Podolſkiego, Maryanna y Joanna, Zakonnice Karmelitanki trzewikowe we Lwowie, y Zofia. Michał Kanonik Lwowſki deputat na Trybunał Koronny 1723, wſtąpił potym do Zakonu Societatis JESU, gdzie życie zkończył w Krakowie 1732. N. Stolnik Halicki, poſeł na Seym 1738. Zofia *1mô votô* Przerębſkiemu, *2dô* Jędrzeiowi Morſztynowi Kaſztelanowi Sądeckiemu, zaślubiona, ſioſtra iey Zakonnica S. Franciſzka w Lublinie. Podobno iuż wyżey namieniony, Antoni Rozwadowſki Staroſta Karaczkowſki, Kawaler godny, y Rzeczypoſpolitey zaſłużony, poſłuiąc na Seymy walne, y za iey całość rycerſką traktuiąc: ktorego ſynowie Floryan y Ignacy temi czaſy w ſzkołach naſzych.

ROŻYCKI *herbu Rola* w Woiewodztwie Łęczyckim, piſzą ſię z Rożyc Troianowic, a to dla dyſtynkcyi od inſzych Rożyc, z ktorych ſię piſzą Rożyccy Poraiowie w tymże Woiewodztwie, Jan Rożycki Poborca w Płockim Woiewodztwie 1580. *Conſtit: fol: 366.* Jędrzey przenioſł ſię do Woiewodztwa Krakowſkiego, gdzie z Dębińſkii herbu Rawicz, zpłodził ſyna Woyciecha, temu Piecowna herbu Pilawa powiła tych ſynow, Staniſława, Jędrzeia, Stefána męża rycerſkiego w Pruſiech przeciwko Szwedom, w Moſkwie y na Podolu, y Jana Piſarza Grodzkiego Sendomirſkiego, w roku 1641 Kommiſſarzem był do granic od Sląſka. Franciſzek Kanonik y Officyał Kiiowſki. Alexander miał za ſobą Konſtancyą Ożarowſką, ale *ſterilem.*

ROŻYCKI *herbu Poray* w Woiewodztwie Łęczyckim. *Okolſki,* krom tych, piſze Rożyckich herbu Lubicz, ale to ma bydź Kozicki, iako wyraźnie znaydzieſz *w Paprockim.* Ci zaś *według Okolſkiego,* dziedziczyli na Wielkich y Máłych Rożycach. Z tych był Staniſław Rożycki, ktorego nadgrobek z herbem Poray widziałem w Krakowie na Zamku w kościele S. Michała. *Okol:* powiada, że iuż niektorzy z tego Domu Parentelaci, herbu Doliwa miaſto Poraiu zażywaią. Z tych był Staniſław Podwoiewodzy Łęczycki, ktory Rożyce przedał, ten z Moſzczynſkii herbu Nałęcz, zpłodził czterech ſynow. Jędrzeia y Jakuba ludzi rycerſkich, Jana naprzod Proboſzcza Kościańſkiego y w Mnieyſzey Gorce, potym Biſkupa Chełmſkiego y Opáta Mogilſkiego, umarł 1669, ieſt w druku iego *Kazanie na pogrzebie Wacława Oſſowſkiego Kaſztelana Nakielſkiego, 1643,* ſioſtra Biſkupa, była za Oſieckim. Staniſław Stolnik Łęczycki, Jacek Sekretarz krolewſki w Łęczyckim, Franciſzek w Kaliſkim 1674. N. Rożycki Piſarz ſkarbu Koronnego 1676, *Conſtit: fol: 39.* Michał Franciſzek miał za ſobą Zofią Brzechwiankę Podczaſzankę Warſzawſką. N. była za Adamem Roieckim.

Rozynskie Xiazęta herb.

CZtery krzyże złote bydz powinny, od iednego drzewa wiſzące takim kſztałtem, że dwa od wierzchu drzewa czyli linii wiſzą, ieden z iednego boku, drugi z drugiego, drugie dwa od końca linii, czy też od korzenia drzewa, ku wyżſzym krzyżom w gorę wyciągnione, w polu błękitnym; tak go opiſuie, *Okol: tom: 2 fol: 649, Paprocki w Gniazdzie fol: 1145. Koiał: in Mſ.* atoli ten autor przydaie, że inſzym go kſztałtem położony widział, to ieſt ſtrzała żelezcem do gory proſto, a piorami na doł obrocona, nad żelezcem iey dwa krzyże tym ſpoſobem ułożone, iak ſię wyżey mowiło, y u ſpodu także, tylko że ſię tu końcami z ſobą nie zchodzą. *Paprocki loco citato, y O herb: fol: 652 y w Ogrodzie fol: 209.* od Koryata ſyna Gedyminowego, Xiążęcia Litewſkiego, początki tego Domu Xiążęcego zaſiąga, atoli *Okolſki* tak na wzwyż namienionym mieyſcu,

ſcu,

ſcu, iako *y tom: 1 fol: 541* twierdzi, że od Narymunta Gedyminowego ſyna, Rozyńſkie Xiążęta pochodzą, świadcząc ſię nadgrobkami ich, w Kiiowie w kościele Dominikańſkim, y działem dobr, między Koryatem y Narymundem; albowiem temu Narymundowi Xiążęciu Pińſkiemu, *Koiałowicz in Mſ.* ſynow naznacza, Alexandra y Jerzego, y że od iednego z nich rozrodzony ten Dom, powiada. *Hiſtoria Sapiehana parte 1 fol: 59* mowi, że ten Alexander był Podolſkim Xiążęciem, a Jerzy Bełzkim, [przecięż *Długoſz lib: 10 pod rokiem 1388.* (koło ktorego czaſu żyć obay ſynowie Narymunda muſieli, ile bracia ſtryieczno rodzeni Jagełła Krola Polſkiego] piſze, że ten Krol, po koronacyi ſwoiey, nadgradzaiąc Siemowitowi Xiążęciu Mazowieckiemu, że tak prawa naturalnego, iako y tego, że był zgodnie od wſzyſtkich na tron Polſki obrany, dobrowolnie uſtąpił; dał darował, w poſagu z ſioſtrą ſwoią, Xięſtwo Bełzkie, ktore do Polſki zawſze należało.) krom tych zaś dwoch, ieſzcze trzeciego liczy Punigaiła Kaſztelana Trockiego, Przodka Domu Sapieżyńſkiego, o czym mowić ſię obſzerniey będzie pod Sapiehami. Miał zaś ten Narymund, *według Jana Wernera w Genealogii Jagellońſkiey fol: 65.* ten zaś autor wyczerpnął to z kronik Ruſkich, za małżonkę, corkę Tuchais Regnanta Taurykańſkiego. Tegoż podobno Tuchais wſpomina *Cangius w hiſtoryi Konſtantynopolitańſkiey,* y nazywa go Krolem Taurykańſkim, twierdząc, że miał za ſobą małżonkę Chrześciankę, Maryą imieniem, corkę Andronika ſtarego, Ceſarza Wſchodniego, w roku 1320 zmarłego. Potomſtwo iego, od dobr Rozynu nad rzeką Ciecierow w Prypeć wpadaiącą, w Kiiowſkim Woiewodztwie, Rozyńſkich imienia nabyli, tamże y Kodeń miaſteczko pod Zytomierzem, od nichże założone.

Michał Xiążę Rozynſkie, na woynach Tatarſkich y Moſkiewſkich męſtwem wſławiony, ſynow iego, *według Paprockiego,* trzech zoſtało, Kiryk albo Cyryl, temu w wielkich y kawalerſkich zaſługach, gdy odważnie y fortunnie Tatarſkie na Oyczyznę naiazdy gromił, Uroczyſko Kotelnia nazwane, za Zytomierzem leżące, Krol Stefan, y Stany Rzeczypoſpolitey, wiecznym prawem nadały, o czym *Konſtytucya 1581, fol: 383; Konſtytucya w roku 1598* ieſzcze go Kommiſſarzem do rozgraniczenia Woiewodztwa Kiiowſkiego z Ziemią Mozyrſką zapiſała, *fol: 697:* o corce iego czytałem *w pewnym Mſ.* że była za Xiążęciem Czartoryiſkim. Bogdan drugi ſyn Michała, Hetman Nizowych Kozakow, *iako mowi Paprocki,* mąż ſerca wielkiego.

Mikołay trzeci syn, w dzielności inszym rowny. Jeden z nich, że zamku potężnego, Slamhorod nazwanego, w pustych polach pod Tatarami dobył, y z ziemią zrownał, tak, że y śladu iego nie zostało, *wspomina M. Paśkowski, w Dzieiach Tatarskich fol: 21.* Dymitr Xiążę Rozyńskie, Romana Xiążęcia Sangułzka pamiętnego Woiownika, y Grzegorza Chodkiewicza, Hetmana Wielkiego Litewskiego Pułkownik, y zwycięstw ich nierozdzielny towarzysz, osobliwie w owey pod Czaśnikami z Moskwą potyczce, w roku 1567, y na polach Iwańskich. Osobliwiey się iednak Dom ten wsławił, w ostatnim z tey Familii Janie Romanie Xiażęciu Rozyńskim, ktorego *Kobierzycki w historyi Władysława: IV fol: 104* opisuie, wspominaiąc oraz skrypt postom od woyska iego z Moskwy, do Zygmunta III wyprawionym, powierzony, y Ministrom oboyga Narodow oddany, z takowym na czele tytułem. *Romand Narymundowicz Rozyński, Hetman y Marszałek naywyższy woysk Nayiaśnieyszego Carskiego Wieliczeństwa. Tenże Kobierzycki fol: 252*, takowy mu zapisał panegiryk. Ponieważ Romana Rozyńskiego prędka śmierć, życia oraz y starożytney Familii ostatni kres przyniosła, słuszna rzecz, mężnego Wodza, krotkiemi słowy nieśmiertelną wzniecić pamięć. Prowadził on rod swoy od Narymunda Gedymina, syna z Xiążąt Litewskich, zkąd miał wysoka genealogią, znacznemi Antecessorow czynami ozdobioną, ktorych dzielne sprawy, Ruskie wystawiaią Kroniki, y zostaiące w Kiiowie monumenta, iawnemi dowodami opowiadaią. Ani też, tak wspaniałemu urodzeniu, własnemi zbywał zasługami Rozynski. Pierwsze woienney experyencyi początki zabrał na Rusi, zastawiaiąc się mężnie przeciwko inkursyom Tatarskim; wkrotce od powtornego impostora Demetryusza, do Moskwy, z wybornemi pułkami był wokowany, y tam generalną wszystkich woysk obiął kommendę, ktorego gdy zbyt żwawie trzymał się przez połtora lata, aż do przybycia krolewskiego, siły Bazylego Szuyskiego, obranego Cara Moskiewskiego, tak rozerwał, iż nowego Panowania nie był pewny. Albowiem ztoczywszy naprzod pod Bełchowem miasteczkiem pamiętną bitwę, liczne woyska iego zbił y zgromił, drugie niemnieysze nad Chodzyńcem rzeką, nieporownanym szczęściem poraził, położywszy trupem czternaście tysięcy Moskwy, z złapawszy ich Hetmana, Kniazia Bazylego Massalskiego. Nakoniec Majestat Bazylego Szuyskiego obarczony, w szczegulney tylko circumferencyi Stolicy zamknął, a lokowawszy się obozem pod Tuzynem, obległ, y w cięższkiey trzymał blokadzie, poki Krol do Moskwy nie przybył, za ktorego połpieszonym przyściem, zmyślonego odstąpiwszy Dymitra, wkrotce, przy wznieconych od nieukontentowanego żołnierza buntach, złożony chorobą, dnia 8 Kwietnia w roku 1610, życie zakończył, wieku swego 35. Sprowadzone do obozu krolewskiego ciało, rycerskim opłakane żalem: w żałobney albowiem pompie całego woyska, przy assystencyi przytomnych Hetmanow, do Kiiowa zawieziono; kondolencyą zeszłemu, wymowną wielce oracyą, Krzysztof Xiążę Zbarazkie czynił, y całemu woysku, za tak znaczny ku zacnemu Wodzowi oświadczony fawor, podziękował. Na obszerną Xcia Zbarazkiego mowę, rownym słow wyborem odpowiedział Kryski, Podkanclerzy Koronny, z wielkiemi Rozyńskiego y akcyi iego pochwałami. Leży w Kiiowie w kościele Dominikańskim, ktorego nie małe było zalecenie y z tey też miary, iż pierwszy z Familii swoiey, y ostatni, do kościoła się Rzymskiego owczarni, od ktorego, Grecką Schizmą zarażeni Antecessorowie, odstąpili byli, powrocił. *Poty Kobierzycki. Starowolski także, in Bellator: Sarmatiæ*, pochwały iego wypisał, *Okolski* zaś nadgrobek iego z Kiiowa

Kiiowa, nie zostało się po nim, tylko corka iedna, Piotrowi Swirskiemu z Romanowa, Oboźnemu Koronnemu, zaślubiona.

*ROZYNSKI *herbu* Ogończyk w Inowrocławskim Woiewodztwie. Mikołay Rozyński, naprzod Podsędek, a potym Sędzia Ziemski Inowrocławski, *Constit: 1580, fol: 366, y 1589, fol: 558*, był iednak w herezyi uwikłany: bo w roku 1595 podpisał Zbor Toruński. N. Kanonik Przemyski Proboszcz Krośieński, zszedł z tego świata w roku 1644, *Histor: Coll: Premisl:* Kazimierza, zmarłego w roku 1672, widziałem nadgrobek w Piotrkowie u Fary z herbem Ogończyk. Jan Alexander mąż rycerski.

RPINSKI herbu Radwan. Teofanes Rpiński, Archiepiscop Połocki *ritûs Græci*, Witebski y Mściławski, Bogdan zostawił syna Gabryela, męża woiennego. Iwan Siemiona, w rożnych expedycyach z Xiążęciem Romanem Sangușzko doświadczony.

Rubach herb.

*Ziołka trzy powinny bydz każde o trzech listkach, każde z korzonkiem, tak ułożone, że dwa na gorze podle siebie w rowni ułożone, a trzecie pod niemi we srzodku, wszystkie zielone, wszystkie na tarczy błękitnego koloru; z zamkniętego zaś hełmu, trzy kłosy rowno od siebie odległe, z korony wychodzą; tak go opisuie *Mss. o Famil: Prusk:* tym się herbem pieczętuią Rubachowie, Dom w Pomorskim Xięstwie starożytny, z ktorych niektorzy woienney sławy szukaiąc, y po innych Państwach rozrodzili się. Ci zaś, co się w Pomorskim gniezdzili, mieli dobra swoie dziedziczne w Chełmińskim Woiewodztwie, Plaskowęs; z tych był Krzysztof Rubach Sekretarz krolewski, trzymał Krolewczyznę w Mazoszu, świat pożegnał w roku 1652, iako kamień grobowy opowiada, w kościele Chełminskim, a zdami się, że był urodzo-

urodzony z Pudwelſowny de Malnow. Marcin Rubach, Sekretarz krolewſki, Viceekonom Malborſki, we Gdańſku ſobie rezydencyą obrał, przeżywſzy lat 70. Wſpomina ich *Konſtytucya* 1635.

Rubieſs herb.

NAd wrębami trzema, z ktorych na dole oſtatni naymnieyſzy, inne nad nim dwa, co raz większe, powinna bydz ſtrzała bez pior, niby o dwoch żelezcach, z ktorych iedno wyżey, drugie niżey. Tak go opiſuią: *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1193. O *herbach fol.* 680. *Okol: tom: 2do fol.* 654, *y tom:* 3, *fol.* 357; tenże autor powiada, że w Xieſtwie Litewſkim herb ten nabyty, w okazyi, gdy o granice z Moſkwą była zatarga, gdzie Przodek tego herbu, w Moſkwę za granice zaciekſzy ſię, gdy odważnie nieprzyiacioł gromił, w zaſługach ten herb odnioſł.

Herbowni.

Alabis *Alampi* *Andryewicz*

RUCKI *herbu Jaſtrzębiec.* N. Rucki, żona iego Rokicka herbu Rawicz, *Paproc: fol:* 429. Woyciech z Maryanny Niezdrowſki zpłodził ſyna Staniſława, ten *1mo voto* z Moſzczyńſką miał dwie corki, Zofią y Jadwigę Alexandra Stawiſzewſkiego małżonkę, y ſyna Łukaſza Stolnika Inowrocławſkiego, temu Maryanna Rzeczycka powiła cztery corki, Felicyannę Męcińſką Podſtoliną Wieluńſką, Annę Macieia Kiełczewſkiego Podczaſzego Stężyckiego małżonkę, Wiktorya Trzebińſką, Zofią Ankwiczową, y ſynow dwoch, Staniſława *ſterilem*, y Woyciecha Kanonika Chełmſkiego, Officyała Pilznieńſkiego. *2do voto* Staniſław poiął Ruſzkowſką, z tą miał ſynow pięciu, Jana Porucznika Uſarſkiego, Franciſzka, Pawła, Marcina y Macieia.

*RUDAKIEWICZ w Woiewodztwie Wołyńſkim. Staniſław Rudakiewicz podpiſał elekcyą Jana III 1674.

RUDA-

*RUDAWSKI *herbu Koścießa* w Krakowſkim Woiewodztwie, w Xiążu mnieyſzym, widziałem nadgrobek położony, z herbem Kościeſza, Pawłowi Rudawſkiemu, zmarłemu w roku 1606. Jan Sekretarz y Piſarz Dekretowy krolewſki, biegłości wielkiey w prawie, nie mnieyſzey pobożności, umarł 1640, iego nadgrobek z Warſzawy wypiſał *Starowol: in Monum:* Wawrzyniec Jan Rudawſki, Kanonik Warmińſki, y Ołomuniecki, Dziekan Miedzyrzecki, Sekretarz krolewſki, ſą w druku iego edycyi, 1mo. *Repertorium juris Civilis & Pontificii, in fol: Viennæ* 1660. 2do. *Panegyricus in exequiis Ferdinandi* III *Imperatoris, in fol: Viennæ.*

Rudecki herb.

DWie ſtrzały powinny bydz białe, iedna nad drugą, a pod niemi Xieżyc złoty, na doł rogami obrocony, między rogami gwiazda, w polu błękitnym, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak ten herb opiſuie *Rutka in Mſ.* bo naſi Piſarze o nim milczą. Tym ſię herbem ſzczycą Rudeccy na Wołyniu, z ktorych Waſila Rudeckiego opowiada *Metryka Wołyńſka* w roku 1528. N. była za Jędrzeiem Oraczewſkim.

*RUDGIERZ *herbu Rogala* w Bełzkim Woiewodztwie. Z tych Rudgierzowna Jędrzeia Łaſzcza Woyſkiego Lubaczowſkiego małżonką była.

Rudnica herb albo Naſtęp.

O Tym herbie piſze *Okol: tom: 2do fol:* 656, gdzie powiada, że powinna bydz na tarczy podkowa, barkiem proſto do gory ſtoiąca, w ktorey ſrzodku ſtrzała proſto żelezcem do gory zawiedziona, pola tarczy połowa powinna bydz błękitna, połowa zaś biała, na hełmie trzy piora ſtruſie. O początkach tego herbu nigdziem nie czytał. Zowie ſię inaczey Naſtęp.

Herbo-

Herbowni.

Daniſʒowſki *Radecki* *Rudnicki* *Starzyńſki.*

Przecięż Daniſzowſcy z ta go odmianą zażywaią, że podkowa barkiem na doł nie do gory idzie, y ſtrzała, z boku lewego podkowy, żelezcem na doł, iakby podkowę przeſzywała, przechodzi, iakom widział na domowey pieczęci. Radeccy także na doł oſtrzem ſtrzałę kładą przez podkowy bark.

*RUDNICKI *herbu Jaſtrzebiec*, iako *świadczy Mſ. o Famil: Pruſk:* tylko że na hełmie Jaſtrząb, nie w nodze, ale w pyſku trzyma podkowę. Są ci Rudniccy w Pruſiech, z ktorych Łukaſz kwitnął 1688. N. Rudnicka była za Jobem Elzanowſkim. Drudzy z nich oſiedli w Sieradzkim, y piſzą ſię z Jaſtrzębia, z tych Zygmunt Rudnicki miał za ſoba Reginę Czyżewſką herbu Drya, y z niey ſyna Alexandra 1701. Maryanna była za Łązyńſkim Chorążym Chełmińſkim.

RUDNICKI herbu Lis w Sieradzkim Woiewodztwie, iedneyże dzielnicy z Biſkupiekiemi, zkąd ci zawſze ſię piſywali z Rudnik, Rudniccy zaś, y przodkowie ich, zdawna zwali ſię Hrabiami z Bechczyc, y przydaie o nich pewny autor; *Magnis honoribus ad noſtram uſq; vixêre ætatem, ac pluribus Provinciis Regni, nomen ſuum infudêre, Siradiam tamen ampliùs incolunt.* N. była za Wincentym Ponętowſkim koło roku 1500. Woyciech Rudnicki Kanonik Poznańſki, u Adama Konarſkiego Biſkupa Poznańſkiego, Kanclerz, ktory z śmiertelności ſię wyzuł w roku 1567, co wypiſał *Starowol: in Monum:* z iego nadgrobku w katedrze Poznańſkiey. *Paprocki o herb: fol: 363* piſze, że żył za iego czaſow, Maciey Podſędek Sieradzki, żona iego Buzeńſka herbu Poray. Dwoch potym kwitneło braci rodzonych, Jan Archidyakon Unieiowſki, Kanonik Gnieźnieńſki y Poznańſki, y Klemens Kuſtoſz Gnieźnieńſki, a po śmierci brata ſwego Jana, Archidyakon Unieiowſki, ten y ſobie y temuż bratu Janowi, w roku 1572, iuż lat maiąc 75, w Gnieźnie nadgrobek wyſtawił, przy nim cztery herby: Lis, Paparona, Prus albo Koſy, y Drya, był ieſzcze w roku 1577 na Synodzie Piotrkowſkim, Sędzią do ſpraw Kommiſſaryalnych,

ryalnych, *Acta Synodi cap: 36.* Jan Kaſztelan Roſpierſki, tych dwoch brat, ſynowie iego, krom innych, Jan y Szymon. Z tych Jan naprzod Chorąży, podpiſał z tym tytułem ziazd Wiślicki 1587, *Conſtit: fol: 439*, potym Kaſztelan Sieradzki, ktory honor z ſobą wnioſł do grobu w roku 1620, więcey niż ośmdzieſiąt lat przepędziwſzy, czyli *iako chce Okolſki 71*; kościoł w Grodziſku wyſtawił y nadał, Kanonią w Unieiowie y z bratem ſwym Szymonem fundował. Chciał w tymże Unieiowie, Collegium Societatis JESU założyć, atoli w tym woli Bożey nie było, mąż w całym ſwym życiu pobożny, w Collegium naſzym Kaliſkim co rok na dwanaście dni zamykał ſię, dla świętey z Bogiem rekollekcyi, corek iego pięć zoſtało, Jadwiga Grodzińſkiemu herbu Paprzyca zaślubiona, Katarzyna, Anna y Zofia, z ktorych iedna doſtała ſię w małżeńſtwo Spytkowi Buzeńſkiemu Kaſztelanowi Konarſkiemu, druga Mycielſkiemu, trzecia Tarnowſkiemu, czwarta Małgorzata Sarnowſkiemu, ſynow zaś trzech, Jana, Staniſława y Walentego, ten oſtatni z braci ſwoich, ieſzcze za żywota Oyca ſwego, to ieſt w roku 1617 wſzedł do grobu, wieku ſwego 31, żadnego z Sokołowſkii Zofii z Warczymowa, Kaſztelanki Goſtyńſkiey, nie zoſtawiwſzy potomſtwa, dla tego fortuna z ſioſtrami iego w cudze domy poſzła.

Szymon Biſkup Warmińſki, brat rodzony Jana Kaſztelana Sieradzkiego, w Krakowie naprzod ſzkoły traktował, w Bononii potym przez trzy lata Filozofii ſię uczył, y prawa duchownego, z tamtąd do Rzymu pokwapił; wſzędzie z wielką nauki ſwoiey eſtymacyą, nie mnieyſzą życia ſwego pobożności: tey przypatrzywſzy ſię dobrze na dworze ſwoim Hozyuſz Kardynał y Biſkup Warmińſki, dał mu to zalecenie przed Piuſem V Papieżem, że, lubo ieſzcze w lata młodemu, Coadjutoryą na Kuſtodyą Gnieźnieńſka y Archidyakonią Unieiowſka przyſądził, po właſnym ſtryiu iego Klemenſie, o ktorym ſię wyżey mowiło. Powrociwſzy do Oyczyzny, gdy ſię na dworze Stefana Batorego Krola Polſkiego pokazał, wſzyſtkich oczy przeraził, to wyborem nauki, to powagą obyczaiow, to nienadwerężoną cnotą: a co w nim ſzczegulniey uważano, zawſze ſtateczną: Ośmnaście lat, tak na dworze Stefana, iako y Zygmunta, z tym zaleceniem, iuż na Kommiſſyach, iuż na rożnych legacyach przepędziwſzy, z lekka do godnosci poſtępował, naprzod Regentem Koronnym, daley Sekretarzem Większym, Proboſzczem Poznańſkim, Scholaſtykiem Łęczyckim, Kanonikiem Krakowſkim y Warmińſkim, od tegoż Zygmunta wynieſiony; chciał ten Pan dla iego gładkiey wymowy, prędkiey w trudnych rzeczach rady, biegłości w intereſſach publicznych, żeby był wraz z Sekretaryą y Referendarſtwo Koronne trzymał, wſzakże wkrotce w roku 1604, po przenieſieniu Piotra Tylickiego z Warmińſkiey Infuły na Kuiawſką, iemu ſię Warmińſka doſtała, ktorą ſkoro objął, o to ſię uſilnie ſtarać począł, żeby był dobrego Paſterza na ſobie urząd wypełnił: dla tego Dyecezyą ſwoię odwizytowawſzy, Synod w Heilsberdze złożył, na ktorym, żeby uſtawy Concilium Trydentſkiego świątobliwie we wſzyſtkim zachowane były, uſtanowił dawnieyſzych Synodow Konſtytucye, do powtorzonego druku podał Brewiarz Rzymſki, y ceremonie podług zwyczaiu całego kościoła Rzymſkiego wprowadził. Spuściwſzy potym na kogo inſzego domowe rządy, ſam przez ſiebie wſzyſtkie kościelne obrządki ſprawował. W Heilsberdze poſpolicie rezyduiąc, lubo w zamku miał kościoł, przecięż we wſzyſtkie dni uroczyſte, do kościoła farnego pieſzo chodził, y tam na wſzyſtkim nabożeńſtwie bawił, nic ſię ani pluſkiem, ani odległością mieyſca, ani ſłabością zdrowia, od tego świętego poſtanowienia

wienia niechcąc dać odrazić. Zadnego zaś dnia nie opuścił, ktoregoby
albo Mſzy Swiętey ſłuchać niemiał, albo ſam do ołtarzowych taiemnic
nie przyſtąpić. Rannieyſzy czas poſpolicie rożnym z Bogiem zabawom
dawał, reſztę czaſu expedycyom rożnym, albo ſłuchaniu poddanych ſwo-
ich kwerelow, naznaczył. Suppliki ſam czytał, ktore, iako y ſądy ſwoie, z prze-
dziwną ſprawiedliwości ſwoiey chwałą, zawſze z ukontentowaniem oboyga
ſtron, ułacniał. Zbytki wſzyſtkie z domu ſwego wyrzucił, przecięż ſtoł
u niego zawſze doſtatni y poważny, do ktorego, albo piſmo święte, albo
hiſtoryą kościelna czytywać kazał. Kilku zawſze Xięży ſwoim nakładem
przy ſobie chował, ktorych dobrze wprawuiąc w naukę, y zdolne do tego
ſtanu obyczaie, formował na rządy ludzi, y Plebanie. Zadnego prawie ko-
ścioła w iego Dyecezyi nie było, ktoregoby w apparat kościelny nie przy-
ſtroił: oſobliwie iednak kościołowi ſwemu katedralnemu, ſiła y bogatych
rzeczy nadał; atoli po śmierci iego, Szwedzka chciwość, z tych go ozdob
złupiła: zoſtało ſię iednak ſześć lichtarzow y krzyż wielki ſrebrne, kielich
ſzczerozłoty, Infuła perłami y drogiemi kamieniami oſuta. Brunsberſkie na-
ſze Collegium, poki żył, coroczną penſyą w niedoſtatku dzwigał. Młodzi
trzydzieſtu, tak w Brunsberdze, iako y w Wordmicie, ſwoim koſztem na
naukach trzymał, ktorzy potym w wielkich ludzi y godnych poroſli. Kościoł
S Staniſława Biſkupa w Heilsberdze iuż upadaiący reſtaurował: w Wartem-
burgu kościoł Oycom Bernardynom zaſklepił y dokończył. Kościoł w
Elblągu farny S. Mikołaia, od heretykow opanowany, za dekretem krole-
wſkim odzyſkawſzy, przy nim Plebana oſadził, w dochod go roczny o-
patrzywſzy: W Krolewcu także za iego ſtaraniem kościoł katolicki ſtanął,
w prowenta upoſażony. Janowi Sadowſkiemu ſiła dopomogł, tak do o-
debrania z rąk heretyckich Swiętey Lipki, iako y do ſtruktury kaplicy na
tamtym mieyſcu. Z Seymu naznaczony Kommiſſarzem do Krolewca, w
roku 1609 y 1612, z iaką ſię tam ſtawił dzielnością y roſtropnością, poznać
z tey kommiſſyi każdy może, w Konſtytucyach Koronnych ingroſſowaney.
Granice także Xięſtwa Warmińſkiego od Prus Xiążęcych, tak ſzczęśliwie
zakończył, że wſzelkim kontrowerſyom tamę rzucił. Jana Zygmunta Ele-
ktora Brandeburſkiego, goscia u ſiebie w Heilsberdze, przedziwną ludzko-
ścią przyiął y traktował. Zamki w Warmii nadwerężone, w Brunsberdze,
Wodmicie, Reſzlu, Heilsberdze, albo reſtaurował, albo przekſztaltował. Na ko-
niec pracami y laty zwątlony, w chorobę zapadł: w tey na trzy dni przed
śmiercią, przez ſen pokazał mu ſię Ociec Staniſław, Zakonu S. Franciſzka
Ordinis Minorum Obſervantium, Gwardyan, w Wartemburdze przed rokiem
zmarły, y rzekł do niego, *Domine Epiſcope para te ad mortem, ex hoc morbo non
evades*, dla tego tym bardziey do ſzczęśliwey ſię śmierci przygotowawſzy,
na nowy ſię żywot przenioſł w roku 1621, wieku ſwego 69. Jeſt iego ſkrypt,
w Indygenacie Jana Werdy, Podkomorzego Pomorſkiego wydruko-
wany. Zycie iego napiſał y drukiem na świat wydał, *Jan Rywocki Soc JE-
SU, a z niego Treterus in Epiſcop: Varmien*: krocey ſprawy iego opiſał.

Woyciech Rudnicki, Probołzcz Warmiński y Adminiſtrator tegoż
Biſkupſtwa, po śmierci ſtryia ſwego Szymona, *według Rywockiego*. Staniſław
naprzod Cześnik y Surrogat Kaliſki, potym Podſędek Kaliſki, 1609 poſeł na
Seym, zkąd Kommiſſarzem naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich na
Ruſi y Wołyniu, *Conſtit: fol: 907*, umarł Sędzią Kaliſkim Ziemſkim, Marſzał-
kował w Trybunale Koronnym. Jakub w roku 1621 fundował w Oſtrze-
ſzowſkim kościele kurs albo Officium Matki Boſkiey, *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:*

Tenże

Tenże czy inſzy w roku 1630 kościołowi Wieruſzowſkiemu pewną ſummę
zapiſał tamże: X. Przemyſław *Societ: JESU*, ten ieſzcze niedoroſzy lat pię-
tnaſtu, w Niemczech w Herbipolu ucząc ſię *Humaniora*, dla gładkości wier-
ſza Łacińſkiego, y przedziwney a prawie wrodzoney prędkości w tey ma-
teryi, *Poëta Laureatus* był zawołany; w Rzymie potym w roku 1601 proſił
ſię do Zakonu naſzego u X. Generała Klaudyuſza Aquaviva; pyta ſię go
Generał, iakby mu imię było, odpowiada: Przemyſław. Jeſzczem (mowi A-
quaviva) o żadnym Swiętym Przemyſławie, ani czytał, ani ſłyſzał, na co
Rudnicki: dla tegoć też to prawi ia ſię do Zakonu twego proſzę, żebym w
nim mogł bydz pierwſzy tego imienia Przemyſław Swięty, ktorą odpowie-
dzią ucieſzony Generał, przyiął go do Zakonu, y nie omylił ſię na nim:
bo co ſię iego nauki tycze, tę do podziwienia miał wielką, w Rzymie ra-
zem y ſam Teologii ſię uczył przez lat kilka, y drugich *Politiores literas* u-
czył: z Rzymu do Oyczyzny powrociwſzy, z wielką ſławą Filozofii y Te-
ologii oduczywſzy, od Zygmunta III Krola Polſkiego, dla inſtytucyi ſy-
now iego, oſobliwie Jana Kazimierza, ktory potym tym kroleſtwem rządził,
na Dwor krolewſki był wezwany, pod ktory czas, kilka Panow znacznych,
do owczarni prawowiernego kościoła od herezyi przeciągnął, oſobliwie
Kaſpra Denhoffa Woiewodę Sieradzkiego. Zygmunt III wyſokie w tey Oy-
czyźnie Infuły zaſłużonemu ſobie oſiarował, ale ich z pogardy ſiebie przy-
iąć niechciał, oſobliwſza ſię w nim cześć y Miłość Ukrzyżowanego Jezu-
ſa, także y Nayśw: Panny, wydawała, ktora z życiem dopiero w ſercu iego
wygaſła, codziennie bezkrewnym ſtawał ſię Męczennikiem, częścią przez
dobrowolne ciała umartwienia, częścią przez dopuſzczone od Pana Boga
dolegliwości. Rządził Collegia, Krakowſkie, Oſtrogſkie, Jaroſławſkie, Lwo-
wſkie y całą Prowincyą, aż też śmiertelnego kreſu dopędził w Przemyślu
w roku 1660: ſynowiec zaś iego Swentoſław, w tymże Zakonie we Lwowie
w roku 1665, ten nie żywo ſię na świat urodził, ale od rodzicow ſwoich
do Matki Boſkiey oſiarowany, ożył, w Matematycę poleru był wielkiego
reſztę życia ſwego na Miſſyi Poleſkiey w Turowie przepędził, z wielkim,
duſz pożytkiem. Jan w Kaliſkim 1674, Jozef Chorąży Bydgoſki, Piłarz do
kwarty 1719. N. Kociełkowſkiego małżonka.

*RUDNICKI *herbu Lubicz* w Ziemi Chełmſkiey. Felix z Rudnik Rudnicki, dzie-
dzic na Jaślikowie, z Małgorzatą Stawſką, zpłodził ſyna Jakuba, ten z An-
ną Nawoſką, corkę Annę, Łukaſza Bzickiego małżonkę, y trzech ſynow. Z
tych 1. Paweł, z Romanowſkii miał ſyna Staniſława, ktory naprzod z Bo-
rowſką Anną liczne rozmnożył potomſtwo, to ieſt Jana, Stefana, Jakuba,
Jadwigę, Annę, y Zofią, toż z drugiey żony Barbary Kłodnickiı, Krzyſzto-
fa, Alexandra, Katarzynę, Marynę y Zofią. *2do* Floryan Melchior, ten zſzedł
bezpotomnie. *3tio* Szymon, temu Apollonia Gruſzecka powiła Stefana y
Broniſława, ale *ſteriles*, Zofia Stawſką y Ewę Jabłońſką: nad to Adama
(ten to zdami ſię Adam Piłarzem był naprzod Grodzkim Chełmſkim 1611
Uniwer: Pobor: potym Podſtarościm Kraſnoſtawſkim, y poſłem na Seym 1629,
zkąd był deputatem na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 43*, daley Podſędkiem Chełmſkim, *Conſtit: fol: 43*, ieſt też w druku Adama Rudnickiego: *Tren
żałobny na śmierć; 1612 in 4to*, ktoremu Strzyżewſka powiła Barbarę Sawicką,
Katarzynę Kłodnicką, Izabellę Morſką, Elżbietę Szczepanowſką, ſynow
zaś: Samuela, Szymona, Jędrzeia, Adama, *ſteriles*, Rafała także, ten z Orcho-
wſkii, tylko corki dziedziczki ſwoiey fortuny zoſtawił, to ieſt, Joannę Gru-

ſzecką

ſzecką, y Agnieſzkę Szelicką. Paweł zaś brat Rafała, Piſarz Ziemſki Chełmſki, z Zofii Bielſkii, miał dwoch ſynow; Adamá, tego z Gulczewſkii potomſtwo: Antoni, Marcin, Staniſław (niewiem czy to nie ten Staniſław poiął Katarzynę Rybczewſką) Katarzyna, Anna Konſtancya; y Jana Woyſkiego Kraſnoſtawſkiego, ten naprzod z Maryanną Wielobycką, zpłodził Antoniego, Franciſzka, ale bezdzietnych, y Staniſławá Woyſkiego Kraſnoſtawſkiego, od ktorego z Kobylańſkii *1mô votô*, corki dwie zoſtały, Maryanna y Tereſſa, *2dô votô* z Tereſſy Linczowſkii, Ignacy y Kazimierz. *3tio* z Kryſtyny Czarnowſkii ſyn Antoni. Tegoż Jana Woyſkiego druga żona Buſzkowſka, zrodziła Tomaſza, Marcina, Piotra, Katarzynę Łowecką y Kunegundę Gładkowſką. Trzecia żona Barbara Dłuſka, ale *ſterilis*. Franciſzkowi Rudnickiemu, w zaſługach woienych, puściła Oyczyzna dobra Witkow, w Staroſtwie Grabowieckim leżące, przez *Konſtytucya 1662 fol: 30.*

RUDNICKI herbu Nałecz w Ziemi Przemyſkiey. Bartłomiey Rudnicki, o ktorym piſze *Paprocki*. Jan z Dancypola Rudnicki, z Seymu 1647 Kommiſſarz do uſpokoienia granic od Węgier, *Conſtit: fol: 5*, Zofia Hieronima Lipſkiego, Chorążego Horodelſkiego, Ludowika Jana Czapſkiego małżonki.

**RUDNICKI herbu Sas.* Tym ſię herbem pieczętuie Teodozyuſz Lubieniecki Rudnicki, Exarcha całey Ruſi, Biſkup Łucki *Græci ritûs* temi czaſy. Są też Rudniccy w Litwie, z ktorych Jan 1700. Dominik w Zakonie naſzym, ieſt w druku iego *Relacya o cudownym Ukrzyżowanego Chryſtuſa obrazie w Warßawie w kościele Soc: JESU, 1724 w Warßawie.*

**RUDNICKI herbu Poray.* Z tych Katarzyna z Rudnik, była za Staniſławem Tomiſławſkim herbu Swinka, w roku 1595.

RUDNICKI herbu Rudnica W Wielkieypolſzcze. Maciey Rudnicki Naſtęp, mąż woienny, zoſtawił ſyna Felicyana, ten z Wieruſzowny Kowalſkii, Chorążanki Wieluńſkiey, zpłodził dwoch ſynow, Jędrzeia y Woyciecha, y corkę. Z tych Jędrzey zſzedł bezpotomny. Woyciecha zaś ſześciu ſynow zoſtało, Jędrzey, Woyciech, Jakub, Staniſław, Jan y Paweł, z ktorych Woyciech Rotmiſtrz, w Moſkiewſkiey Stolicy, prochami wynieſiony, zginął. Jakub Sędzia Bydgoſki. Rudnickich z Rudniccy *wſpominaia Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie, w roku 1452.*

**RUDNICKI herbu Strzemię.* Z małego Rudniczka, w Lubelſkim Woiewodztwie, atoli Janowi Rudnickiemu, dla heroicznych dzieł y męztwa, z ktorym ſię w rożnych okazyach popiſał, do ſtarożytnego z Przodkow ſwoich herbu, to ieſt Strzemienia, ſzablę przydano, z pochwałą odwagi iego, na Seymie 1601, czego żeby ſukceſſorowie iego zażywać mogli, otrzymał od Stanow Koronnych approbacyą przez Konſtytucyą, w roku 1616 zapiſaną, *Conſtit: fol: 35.* Staniſława *Paprocki* wſpomina z tego Domu, że w Zamku Kamienieckim do bramy ſzybko na koniu leciał, w tym wrotny wzwod podnioſł, gdzie gdy konia żartkiego utrzymać Rudnicki nie mogł, koń chcac przeſzkoczyć otwartą przed ſoba dziurę, wſkoczył na byle, ktore po ſkale u zamku roſło, tam zoſtał dziwną opatrznością Boſką y z ſiodłem na bylu Rudnicki, koń w przekop głęboki zleciał, gdzie nim doleciał, koſtka w nim cała nie zoſtała, Rudnicki trzymaiąc ſię byla, y wołaiąc ratunku, ſalwowany. Mateuſz z Anny Giſzowſkii zpłodził ſyna Krzyſztofa, męża rycerſkiego. Brat Mateuſza Stefan, na Swinkach w Powiecie Urzędowſkim dziedzic. Adam, corka iego Anna za Janem Trembeckim 1620 *Acta Caſtr: Cracov:*

RUDOMINA herbu Traby w Xięſtwie Litewſkim, z tą iednak odmianą, że *według Okolſkiego* świadectwa, na tarczy, nad zwyczaynemi trąbami trzema, powinny

ny bydz dwa ſkrzydła orle rozciągnione, z ſoba ſię barkami ztykaiące, na hełmie zaś nad koroną mąż zbroyny, rąk po ramiona obudwu niemaiący, po pierſi go tylko widać, a na ſzyſzaku iego trzy piora ſtruſie: *to Okolſki tom: 3 fol: 231;* atoli *Koiałowicz in Mſ.* ſame tylko trzy trąby w polu błękitnym ſkłada, każda z nich z náwiązaniem żołtym, w hełmie zaś u nich, powiada, że powinny bydz dwa Orle ſkrzydła, a między niemi trzy trąby nawiązane, iak na tarczy herbu; y to ieſt pewnieyſza, ile że ſię tego ten autor na wielu mieyſcach napatrzył: przydaie tenże, że za Krola Jagełła czaſow, wſpominaią Dzieie Jakubowicza Rudominę, Chorążego Rudominowſkiego. Krolowa Bona, niechęcią iakąś na ten Dom uięta, przytłumić chciała ſławy iego, wſzakże za iey z Polſki wyiachaniem, kwitnać poczeli, od Dobr dziedzicznych Duſiat, przydomek ſobie przybrawſzy Duſiatſki. Jędrzey Rudomina zoſtawił dwoch ſynow, Jędrzeia Staroſtę Dowgiliſkiego, ktorego ſyn także Jędrzey, w Zakonie naſzym, o ktorym wielu autorow piſało, *Bartoli in hiſtoria Sinenſi lib: 4. Bibliot: ſcript: Societ: 1676 edita. Joann: Nadaſi Pretioſæ Occupat: Morien: cap: 15 num: 3, & Anno Dier: Memorab: 5 7bris. Prußcz Forteca duchowna fol: 253*, ieſt także życie iego położone w Zywocie Łacińſkim, W. X. Męcińſkiego, *1661 Cracov: y w Polſkim 1672 in 12. Koiałow: in Miſcel:* iako ſam o ſobie świadczy w Litewſkim herbarzu, ale mnie ſię go widzieć nie doſtało. Ten ſkończywſzy ſzkoły, y Filozofii wyſłuchawſzy, gdy iuż lat dwadzieścia y cztery życia ſwego dopędził, wkroczył był w konkurrencyą o zacną Damę w Litwie: gdy tedy na umowiony dzień do ślubu zieżdża, z nagła odmieniwſzy ſwoie intencye, ſnać z natchnienia Boſkiego, do Wilna ſię udał, gdzie zproſzonych gości na ten akt, y ſług ſwoich wraz roſpuciwſzy, ſam ſię Bogu na ſłużbę iego w Nowicyacie naſzym Wileńſkim poświecił, w roku 1618, ktoremu zapiſał dobra Giełoże y Roſtyniany (luboc drudzy twierdzą, że w Rzymie do Zakonu naſzego wſtąpił.) W Nowicyacie do nayniżſzych poſług z chęcią ſię rzucał; trafiło ſię, że Kucharz, niegdy Jędrzeia ſługa, Pana ſwego torem idac, do tegoż ſię Zakonu wproſił, gdy tedy kuchenne poſługi odprawował Jędrzey, on pamiętaiąc na ſwego kiedyś Paná, albo ſam za niego chciał owe podłe uczynki odprawiać, albo folgować w urzędzie, na co mu Jędrzey powiedział: Braciſzku trzeba nam zapomnieć, czymeś ty był ná świecie, y ia też, czyńmy to, czego po nas ćwiczenie duchowne wyciąga, tyś mi powinien rozkazywać, ia czynić. Taką pokorą y innemi cnotami zalecony, po Nowicyacie, Teologii iuż w Wilnie, iuż w Rzymie ſłuchał, pod ktory czas miał takie widzenie przez ſen. Swiat cały widział, ktory na ramionach ſwoich Operaryuſzowie Societatis JESU zewſząd dzwigali, przecież z tey ſtrony, ktorą na wſchod ſłońca był obrocony, tym ktorzy go tam na ſobie trzymali, ciężarem ſwoim, gęſty pot z czoła wytłoczył, tak że też w owey pracy omdlewać, y z ſił zpadać poczęli, w krotkim czaſie widzi Aniołow z nieba zſtępuiących, ktorzy kropliſty ow pot, białemi z czoł ich otarſzy chuſtkami, przed Panem Bogiem zbroczone chuſty zkładali, za każdą z nich, Ociec Przedwieczny, bogatą od złota y drogich kamieni koroną płacił. Patrzącego na to Jędrzeia, począł ieden z Aniołow pytać ſię, czyby ſobie życzył, y pod ktorey części świata machinę, ſwoich ramion nadſtawić, a on ſobie wſchodnią natychmiaſt część obrał; Anioł go, iako nowego dla czci Boſkiey Operaryuſza, Oycu Przedwiecznemu prezentował, proſząc za nim, żeby go nowemi y oſobliwſzemi do tey pracy ugruntował y wzmocnił łaſkami, obiecał P. Bog, y że miał w tych tam ſtronach życie ſwoie położyć, deklarował,

Starſzym ſwoie z pragnieniem poſtanowienie otworzyć kazał, nakłonię
prawı ia ich ſerca, że ci w tym trudnić nie będą. Jakoż ſkoro tylko X. Gene-
rałowi myśl ſwoię z proźbą otworzył, nad ſpodziewanie ſwoie łacnym go
doznał: przetoż doſłuchawſzy Teologii, do Indyi popłynął: w ktorey dro-
dze, lubo ſamego Bog nie iedną niemocą do większey zaſługi ſpoſobił,
przecięż ile mu y ſił y zdrowia ſtawało, inſzym chorym uſługował, nę-
dznych ratował, czym zaſłużył ſobie, że go wſzyſcy w tym okręcie, świę-
tym zwali. Do Goi miaſta przypłynąwſzy, do ſzpitala ſię zaraz na po-
ſługę chorym udał, nadto, nie było żadnego okrętu, żadney katuſzy, ża-
dnego y naynizernieyſzego człowieka, o ktorych by tak w potrzebach do
duſzy, iako y do ciała, ſłużących, Jędrzey z miłości ſwoiey ku bliznim,
pieczołowaniem wywnętrzaiącym ſię dla nich, nie zabiegał, karmił, uczył,
dyſponował, cieſzył, żebrał na nich, z taką ſerca weſołością, z taką na ſie-
bie y zdrowie ſwoie nie pamięcią, że też y ſam w kwartanę zapadł: dla te-
go, widząc to Przełożeni, a chcąc zwątlonych w nim ſił dźwignać, naypier-
wey odmienić mu powietrze poſtanowili. Przetoż z Goi do Makaum mia-
ſta wyſłali go morzem, z tamtąd do Chineńſkiego kroleſtwa; wprawdzieć
kwartana po kilku mieſiącach trapić go przeſtała, atoli gorſze po ſobie ſku-
tki zoſtawiła, to ieſt uſtawiczną ſłabość, y niepłonne ſuchot początki. Z
tym wſzyſtkim Jędrzey w Chinach ſtanawſzy, y w Prowincyi Fonkien na-
zwaney, kędy ciepleyſzy był kray, oſiadſzy, zaraz ſię Chyneńſkiego języka
uczyć począł, wielką pracą, ile nad inſze języki trudnieyſzego, w ktorym
przepolerowawſzy ſię, do Apoſtolſkich ſię koło zbawienia ludzkiego za-
krzątnął funkcyi, ſłuchaiąc ſpowiedzi, y gorliwe do ludzi kazania czyniąc;
wſzakże zepſowane zdrowie, dłużey mu pracować na chwałę Boſką nie
pozwoliło, ſuchotami albowiem ſtrawiony, w roku 1631, 5 7bris, poſzedł po
koronę ſobie niegdy pokazaną. Jakoż gdy go o bliſkiey śmierci prze-
ſtrzeżono, z weſołością tę nowinę przyiąwſzy, zawołał. O iakom ſzczę-
śliwy, że ide do tego dobra, ktoregom zdawna z ſerca ſzukał y pragnął.
Przed ſamym ſkonaniem pokazał mu ſię widomie S. Ignacy, Fundator te-
goż zakonu, zapraſzaiąc go z ſobą do nieba, ſam to przytomnym opo-
wiadał, y iako go widział opowiedział. Podczas ſkonania iego, ſłyſzeli nie-
ktorzy Chinenczykowie, w pobliżſzym kościele wdzięczną muzykę y za-
pach oſobliwſzy: a X. Julius Alenus, na ten czas mieſzkaiąc w mieście Fou
tegoż właśnie czaſu, widział w kościele ſwoim wielką światłość. Pocho-
wany, z wielkim naciſkiem Chrześcian, według zwyczaiu tamtych kraiow,
za miaſtem, z napiſem nad grobem, gdzie ludzie w wielkiey maiąc opinii świą-
tobliwości tego męża Bożego, ſiła łaſk przez przyczynę iego odebrali. To
wſzyſtko o nim do Polſki wypiſał, z liſtu X. Benedykta Mattos S. J. X. Woyciech
Męcińſki, potym Męczennik Japońſki. Jeſt w druku X. Rudominy Xią-
żka, *de Regum Regnorumq́, mutationibus, ac interitu, wydana iuż po iego ześciu, Vil-
næ 1652 in 4to*, czyli raczey od niego z Włoſkiego na Polſki przetłumaczo-
na, gdy ieſzcze był świeckim. W Prefacyi ma bydz żywot iego opiſany, a-
le mnie ſię tey Xiażki nie doſtało widzieć.

Maciey Rudomina, ſyn Jędrzeia, o ktorym wyżey, Staroſta Uciańſki,
ſławny żołnierz, zpłodził corkę Annę Scipionową, y czterech ſynow, Jana,
Tomaſza, Wawrzyńca y Marcina. Z tych Marcin Dworzanin Krola Ste-
fana, umarł w Grodnie przy dworze. Wawrzyniec także, Staroſta Nider-
polſki, Rotmiſtrz Uſarſki, od poſtrzału pod Wendą ledwo wyleczony, pod
Felinem, kawalerſką śmiercią na placu poległ, z Felicyanny Wołowiczo-

wny, corka iego Anna, była za Pacem Stefanem, Podkanclerzym Litewſkim,
ſyn zaś Staniſław, Dworzanin krolewſki, młodo umarł w Warſzawie. Jan,
trzeci ſyn Macieia, Woyſki Bracławſki, we wſzyſtkich expedycyach za Ste-
fana Krola męztwem wſławiony, żona iego Tołoczkowna, z ktorey ſyno-
wie: Paweł, Jerzy, Jan, Piotr y Krzyſztof. Z tych 1. Paweł, w potrzebie
pod Derptem zabity, 2. Jerzy, zginął pod Chocimem, pogrzebiony z Oy-
cem ſwym w Wilnie, w kościele OO Bernardynow. Sioſtry iego y dru-
gich braći, były cztery; z tych Magdalena, Zakonnica Benedyktynka w
Nieświeżu, Katarzyna doſtała ſię w małżeńſtwo Wacławowi Biegańſkiemu,
Podſtolemu Ośmiańſkiemu, Maryanna Janowi Narburtowi, Podkomorzemu
Lidzkiemu, Felicyanna Krzyſztofowi Korſakowi, Podkomorzemu Połockie-
mu. 3. Jan, naprzod Chorąży, a pótym Kaſztelan Nowogrodzki, pod Cho-
cimem odwaga ſię iego pokazała, iuż na ten czas Rotmiſtrza Uſarſkiego,
kiedy z drugiemi trzema Chorągwiami, ſześćdzieſiąt tyſięcy Turkow, na o-
boz naſz nacieraiących, odpędził, tam brata ſwego rodzonego zabitego u-
tracił, ſam w rękę raniony, pobitych drugich w teyże okazyi kompanii cia-
ła, w Nowogrodzkiey parafii ſolennie pogrzebł, z marmurowym nadgro-
bkiem, y z ſwoiey fortuny wieczną fundacyą uczynił, aby cotydzień, za du-
ſze tychże pobitych, Mſza ſię Swięta odprawowała. Z tąż odwagą ſtawał
y na woynie Inflantſkiey: Mąż wielkiey nauki, wydał *według Koiał. in Mſ.*
lubo bez imienia, *wierſſem Polſkim opiſana woyne Chocimſka*, a to dla tego, że
w Łacińſkich hiſtoryach do druku podanych, przez inwidyą, niektorych
ſławie y męztwu uięto, a drugim nieſłuſznie więcey przypiſano, *to Koiał:*
Poſłował na rożne Seymy, 1623 Kommiſſarz do taxy, *Conſtit: fol:* 10, 1629 de-
putat na ſądy fiſzkalne. *Conſtit: fol:* 18, y 1632 do luſtracyi niektorych dobr,
Conſtit: fol. 6; z Horodyiſkii corka iego Anna, zaślubiona Jędrzeiowi Radzi-
minſkiemu, Podkomorzemu Zmudzkiemu, ſynowie zaś dway, Michał y Ga-
bryel: umarł ten Jan 1646, ktoremu bracia Piotr y Krzyſztof, nadgrobek
w Wilnie u OO Bernardynow wyſtawili. *Starowol, in Monum:* 4. Piotr, Dwo-
rzanin krolewſki, Staroſta Uświatſki, Chorąży Bracławſki, Kaſztelan Derpſki,
umarł Smoleńſkim Kaſztelanem, w Moſkiewſką y Inflantſką expedycyą,
przez dzieſięć lat z obozu nie wyieżdzał, pod Stolicą Moſkiewſką po-
ſtrzelony, poſłował na konwokacyą *2632* y *1635* na Seym, zkąd był deputa-
tem naznaczony na Trybunał Skarbowy Wileńſki, *Conſtit: fol:* 5. Złączył
ſię był dożywotnie z Maryną Abrahamowiczowną, Iwana Woiewody Smo-
leńſkiego corką, z ktorey zoſtał ſyn Jan, wprzod Chorąży, potym Mar-
ſzałek Bracławſki, Staroſta Uświatſki, Rotmiſtrz krolewſki 1651 w obozie
umarł, żona iego Kryſtyna Xiężniczka Sanguſzkowna, Woiewodzanka Wi-
tebſka, ale z niey potomſtwa nie było. 5. Krzyſztof, pod Chorągwią Karo-
la Chodkiewicza, na woynach, Inflantſkiey, Wołoſkiey y Moſkiewſkich, ry-
cerſkiey ſzukał ſławy, Marſzałkiem był potym Bracławſkim, daley Kaſzte-
lanem Połockim, z tym go tytułem wſpominaią *Konſtytucye* 1653 Kom-
miſſarzem do zapłaty woyſku, pod tenże czas, traktat o granice z Moſkwą,
od inſzych przez lat piętnaście tentowany, ſzczęśliwie do ſkutku przy-
prowadził, umarł Woiewodą Minſkim, lubom ci ia go w pierwſzym to-
mie, z niewiadomości opuścił, miał za ſobą Tyzenhauzownę, z ktorey ſy-
now czterech zpłodził (o Felicyannie Woiewodzance Mińſkiey, że żyła z
Eliaſzem Komorowſkim Chorążym Wilkomirſkim, czytałem, rozumiem że
tego Krzyſztofa corka.) Piotra Rudominę Duſiatſkiego, ten naprzod był
Chorążym Ośmiańſkim, Rotmiſtrzem krolewſkim, potym Staroſtą Staro-

dubowſkim, Pułkownikiem, Marſzałkiem Trybunału Wileńſkiego 1679, *Konſtytucya 1667 fol: 14*, w nadgrodę krwawych zaſług, mianowicie w działach rycerſkich po wielokrotnie wyświádczonych, dobra, przed Unią kiedyś Kniaziowi Michałowi Obalińſkiemu konferowane, w Ziemi Wilkomirſkiey leżące, wiecznym dziedzicznym prawem temu Piotrowi puściła, ſyn iego z Suliſtrowſkii Jerzy Stolnik Mińſki. Krzyſztofa Chorążego Wilkomirſkiego, żona iego Iſaykowſka. Boguſława, ten w potrzebie pod Werkami z Moſkwą poległ, y Zygmunta Kanonika Wileńſkiego, ale młodo wſzedł do grobu, poty ſynowie Krzyſztofa Woiewody Mińſkiego. Tomaſz, oſtatni ſyn Macieia, brat Jana, Wawrzyńca y Marcina, Staroſta Dawgieliſki, Rotmiſtrz Uſarſki, ſwoim koſztem, Lucin, Kritzburg, Dinemburg Moſkalowi odebrał, umarł z poſtrzału pod Felinem, ſynowie iego, Januſz y Tomaſz, z tych Januſz spłodził trzech ſynow, Piotra Podczaſzego Orſzańſkiego, Tomaſza Porucznika Uſarſkiego, y Kazimierza. Tomaſz zaś brat Januſza, zrodził Konſtantego, ten Tomaſza Dworzanina krolewſkiego. Wprawdzieć *Okolſki* inszą oſnowe tego Domu u ſiebie położył, ale ia idę za piorem *Koiałowicza in Mſ.* Krom tych ieſzczem tych czytał: Adam w Powiecie Pińſkim 1674, N. Staroſta Radunſki miał za ſobą Chalecką, ſioſtre Michała Oboźnego Litewſkiego. N. żona iego Maryanna corka Bogdána Ogińſkiego. Antoni temi czaſy Podkomorzy Bracławſki, ktorego brat rodzony Jozef, w Zakonie naſzym S. T. Doctor, Rectorem rządząc Collegium Mińſkie, żyć przeſtał, ten Antoni fundował dla naſzych Miſſyą Dukſtańſką. N. Rudomianka Alexandra Ogińſkiego Staroſty Uświatſkiego, druga Piotra Ogińſkiego, N. Krzyſztofa Lwowicza Woyſkiego Włodzimirſkiego, małżonki. Kryſtyna Zakonnica S. Benedykta 1676.

RUDOWSKI herbu Prus 2do w Xięſtwie Litewſkim. Paweł Rudowſki w Bełzkim Woiewodztwie Poborca 1595, *Conſtit: fol: 676.*

**RUDWANOWSKI* w Ziemi Sochaczewſkiey, Konſtantyn, Paweł y Jakub Rudwanowſcy, podpiſali elekcyą Jana III Krola Polſkiego.

**RUDZIEIEWSKI herbu Kościeſza* temi czaſy w Krakowſkim Woiewodztwie. Z tych Ludwik Boguſław Podczaſzy Bracławſki 1674, miał za ſobą Drozdowſką, a podobno y drugą Ankwiczownę Chorążankę Nowogrodzką, ſyn iego Ignacy Rudzieiowſki, także Podczaſzy Bracławſki, umarł w Paryżu młodzianem: ia czytam Remigiana Podczaſzyca Bracław ſkiego, ieſt w druku iego wierſz Polſki, pod tytułem: *Złota Powodź, 1688 in fol:* ſioſtra rodzona Ludwika Podczaſzego Konſtancya, urodzona z Czyżowny, była za Janem Podolcem. Są zdami ſię Rudziewſcy herbu Slepowron.

RUDZIENSKI herbu Zaręba w Wielkieypolſzcze y w Xięſtwie Litewſkim. Staniſław Rudzieńſki, mąż woienny, w Litewſkim woyſku żołd prowadząc, tamże oſiadł. Jan y Jędrzey 1700. Boguſław Kazimierz Rudziańſki w tymże roku. Niewiem czy nie do tych należy Jan z Rudzicy Kanonik Gnieźnieńſki 1443. Walentyn Zarębicz Rudzińſki w Orſzańſkim, ſynowie iego Benedykt, Jan, Samuel y Teodor.

RUDZINSKI herbu Prus 3tio w Czerſkiey Ziemi, piſzą ſię z Rudna. Dom ſtarodawny w Xięſtwie Mazowieckim. Mnie ſię iednak niedoſtało czytać o dawnieyſzych iego przodkow. W roku tylko 1569, znayduię *in Act: Caſtren: Ciechan:* Woyciecha Rudzińſkiego, ktory żył w dożywotniey lidze z Konſtancyą Łączyńſką herbu Nałęcz, corką Woyciecha z Jadwigi Pokrzywnickii, iako ſię informuię, z tranſakcyi działu dobr nowego Łączyna, między tą żoną iego, y ſioſtrą iey rodzoną Jadwigą, Waleryana Bukowſkiego małżon-

małżonką. Zoſtąwił ten Woyciech z teyże żony potomſtwo. Samuel Staniſław Rudzińſki, naprzod Chorąży Czerſki, poſłował na Seym 1659 y 1662, *Conſtit: fol: 2*, a potym Kaſztelan Czerſki, złączył ſię był dożywotnie z Maryanną Grabionczanką Stolnikowną Czerſką, z ktorey iedna corka zaślubiona Oſtrorogowi Staroście Garwolińſkiemu, druga Tereſſa, Antoniemu Radziminſkiemu Kaſztelanowi Ciechanowſkiemu, y ſyn Kazimierz, teraźnieyſzy Kaſztelan Czerſki, Pułkownik krolewſki, deputatem był na Trybunał Koronny w roku 1712 y w roku 1725, Marſzałkował w nim 1737, żona iego Wiecka, z niey ſyn Franciſzek Cześnik Koronny, Staroſta Kruświcki, Marſzałkował Izbie Poſelſkiey 1740, złączył ſię dożywotnie z Tarłowną Kaſztelanką Lubelſką. Marek Miecznik Czerſki y Felicyan 1674. Władyſław w Zakonie naſzym, rządził Prowincyą Litewſką od roku 1670, y Akademią Wileńſką, y Nowicyat tamże.

RUDZINSKI herbu Rawicz w Ziemi Łukowſkiey. Felix Scibor Kraſſowſki, pierwſzy, od dobr Rudy, nazwany był Rudzińſki, ſynow iego dwoch zoſtało, 1. Piotr, ktorego z Koryckii ſyn Staniſław, ten z Chełchowſką spłodził ſyna Jana *ſterilem*, y corek dwie, Kryſtynę Jerzemu Paſzkowſkiemu, Jadwigę Łaſkiemu, zaślubione. 2. Maciey, temu Wyſzkowſka czterech ſynow powiła, Jędrzeia, Woyciecha, Lenarda, od ktorego potomſtwo zoſtało, y Jana. ktorego corka była za Sebaſtyanem Sobolem. Paweł Stolnik Łukowſki y Jozef 1674. N. Cześnik Łukowſki, żona iego Konſtancya Radzicka, Piſarzowna Ziemſka Zakrocimſka.

**RUDZKI herbu Abdank* w Ziemi Czerſkiey, piſzą ſię z Rutki. Jan Skarbek Rudzki, Piſarz Ziemſki Czerſki, poſeł na Seym 1703, z tamtąd Kommiſſarz do hiberny, *Conſt: fol: 12.* a potym Podkomorzy 1724, y poſeł powtore na Seym. Michał Antoni Proboſzcz Przybyſzewſki, oſobliwiey nabożny do S. Xawiera, 1696. Rudzka Tereſſa, Stefana Kraſińſkiego. N. Jana Bardzińſkiego. Barbara Jana Leſzczyńſkiego, Konſtancya Piotra Włodka, małżonki. N. miał za ſobą Boniecką, Jerzy Dorotę Leſzczyńſką.

**RUDZKI herbu Prawdzic.* Staniſławowi Rudzkiemu, Kanonikowi Krakowſkiemu, Proboſzczowi Wiślickiemu, u Szyſzkowſkiego Biſkupa Krakowſkiego, w rzeczach ekonomicznych dobrze zaſłużonemu, zmarłemu w roku 1631, wieku ſwego 44, w katedrze Krakowſkiey nadgrobek położony, z tym herbem. Maciey Alexander *S. Theol: y J. U. Doctor* 1643. Jan Rucki Kanonik Warmińſki, Collegium naſzego Brunsberſkiego dobroczynnie ratował. *Ara gratitudinis.* N, Podſędek Zakrocimſki 1674 y Sebaſtyan w Woiewodztwie Rawſkim. Staniſław z Seymu 1601 naznaczony do rewizyi Xiąg Grodzkich y Ziemſkich Liwſkich, *Conſtit: fol: 756.*

RUDZKI herbu Wężyk w Xięſtwie Litewſkim, czyli Ruſki. Staniſław w roku 1580 pod Newlem mężnie ſię potykaiąc, poległ na placu odważny Rotmiſtrz. Adam Sędzia Ziemſki Mozyrſki, *Conſtit: 1609 fol: 911.* N. Podſtarości Mozyrſki, Kommiſſarz do granic z Seymu 1620, *Conſtit: fol: 15.* Maciey, o ktorym *Konſtytucya 1662 fol: 19*, mąż woienny. N. była za Konſtantym Judyckim Stolnikiem Rzeczyckim. Jozef Welamin Rudzki, Metropolita Kiiowſki y całey Ruſi, ten z heretyckich błędow, do kościoła prawowiernego katolickiego nawrocony, wyſłuchawſzy w Rzymie Teologii, wſzyſtek ſię wydał, na pomnożenie y rozkrzewienie Jedności między Ruſią zchizmatyczałemi, teyże pracy gorliwie dopomagał B. Jozafat Kuncewicz, Arcybiſkup Połocki, y Męczennik; ſiła robił, żeby był te święte intencye do ſkutku przyprowadził. ſiła y cierpiał, oſobliwie od Pſeudo Metropo-

tropolity Kiiowſkiego, ſyn to był Woiewody Wołoſkiego, ten y herhelem y potęgą, na Metropolią wdarſzy ſię, ſchizmę na Ukrainie utwierdzał, Akademią w prawdzie w Kiiowie fundował, ale do niey Kalwiniſkich Profeſſorow zaciągnął. Z kościoła S. Zofii, tamże miedzianą blachę, od Kiiowſkich Xiążąt włożoną, y z drugiego kościoła S. Michała, zdarł, y z inſzemi ſkarbami do Konſtantynopola wywiozł. Uſychało na to ſerce Rudzkiego: dopieroż gdy ſię ſam do Moſkwy ź Poſłami Krolewſkiemi wyprawił, a widział, że iego Swięte zabiegi koło Unii, daremne y bez pożytku oſchły: przetoż wrociwſzy ſię nazad do Litwy, Zakon S. Bazylego nowemi Konſtytucyami obostrzył, w ludzi uczonych y pobożnych roſkrzewił. Pocieſzył go P. Bog nawroceniem Maxyma Melecyuſza Smotryckiego, ten nayprzyncypalnieyſzą był okazyą buntow, y zamordowania od Witebſzczan B. Jozafata Kuncewicza, po ktorego zabiciu, wiſzącey nad ſobą lękaiąc ſię kary, wcześnie ſię był do Konſtantynopola, ztamtąd zaciekł ſię do Jerozolimy, ſzukaiąc u Patryarchow tych mieyſc, iakieykolwiek folgi, na ſzarpiące ſię ſumnienie o niewinną krew Jozafata, ktorey gdy nie nalazł, wrocił ſię do Oyczyzny 1627, gdzie y z kościołem ſię Rzymſkim poiednał, y żarliwym ſię ſtał Jedności pomnożycielem, aż do śmierci, ta przypadła na rok 1633 w Manaſterze Dermańſkim, gdzie był Archimandrytą, nie bez ſuſpicyi, zadaney ſobie trucizny: proſił bliſko przed ſkonaeniem, żeby mu było Breve Urbana VIII Papieża, na Arcybiſkupſtwo Hierapolitańſkie ſobie konferowane, w ktorym go tenże Papież od ſchizmy rozgrzeſzał, w rękę po śmierci włożono, wſzakże z zapomnienia, ledwo mu w pięć godzin po ſkonaniu, toż Breve, iak ſam chciał, złożone było, to dziwna, że go zaraz z kopionemi palcami tak zciſnął, że mu go nikt, lubo drudzy tak mocno mu wyciągali, że aż całego trupa z trumną ciągneli, wyiąć nie mogł. Gdy ſię ta rzecz publicznie rozniosła, niektorzy kładli mu w drugą ręke, liſt Patryarchy Konſtantynopolitańſkiego, ale ręki od niego martwey umknał, rękę na pięść złożywſzy. Przez cztery niedziele tak ciało iego leżało. Nadiachał w tym Rudzki Metropolita, ktory ciało Smotryckiego nawiedził, a gdy po Breve Apoſtolſkie poſiągnął, ten, ktory inſzym ruſzyć go y gwałtem niedał, iemu bez żadney trudności puścił go, ktore przeczytawſzy w około ſtoiacym, ſkoro nazad do ręki Smotryckiego przyłożono, ta go tak znowu ścilneła, że go nikomu wyiąć ſobie niepozwoliła. To *Jakub Suſſa Biſkup Chełmſki w życiu B. Jozafata Meczennika fol: 112*, atoli *Albertus Cortiſcius Soc: JESU*, ktory miał kazanie na pogrzebie tego Smotryckiego, y podał go do druku, z ateſtacyą ſamegoż Jozefa Rudzkiego Metropolity, ktory oświadcza, że tak ſię działa wſzyſtka rzecz, iak on tam piſze; iakoż był ſam przy tym, y patrzał na to tenże *Cortiſcius*, powiada: że tey karty iuż nazad Smotryckiemu nie oddano, ale ręka, ktora ią trzymała y palce, tak były potym wolne, iakby człowieka ſpiącego, a nie umarłego. Umarł ten Rudzki w dobrey ſtarości, kościołowi Bożemu wielmi zaſłużony, w roku 1637, od naſzych na śmierć dyſponowany. Urban VIII w liście ſwoim zowie go *Atlantem Unionis, Columnam Eccleſiæ, Atanaſium Ruſſiæ*. Z Polſki ſię ci Rudzcy wynieśli do Litwy, atoli y po dziś dzień ieſzcze drudzy w Ziemi Czerſkiey kwitną. N. Woyſki Radomſki, corka iego Anna była za Macieiem Kowalſkim Stolnikiem Sieradzkim. Staniſław Chorąży Czerniechowſki 1718. Jakub 1674. Alexandra ſyn Woyciech, miał za ſobą *1mô votô* Katarzynę Zelecheńſką Podczaſzankę Wiſką, z Przanowſki, ſioſtry rodzoney Prymaſa, urodzoną, z tą zoſtawił corkę Tereſſę, ta żyła z Słomką Łowczym Czerſkim

y ſyna

y ſyna Walentego Antoniego, męża rycerſkiego, umarł w obozie pod Kowlem, w roku 1716, w Jaſionie pochowány, *2dô votô* z Jagniątkowſką, z ktorey ſyn Jozef y Hieronim, ten ſobie ſtan duchowny obrał, tam ten z Heleny Jezierſkii, Stolnikowny Łukowſkiey, zpłodził trzy corki; *Starowolſki Orat: in obitum Sigiſm: III*, wſpomina Alexandra Rudzkiego, że Pułkownikował woyſku Dymitra zmyślonego Cara, przeciwko Moſkwie 1607. N. w Lubelſkim, poiął Zofią Weiherownę, Woiewodzankę Chełmińſką, pozoſtałą wdowę po Janie Sapieha Staroście Uświackim.

**RUKIEWICZ herbu Hippocentaurus* w Xięſtwie Litewſkim, w powiecie Grodzieńſkim, piſzą ſię Rukiewicz Dowmand, Mikołay Rukiewicz w Zmudzi 1621. Jan deputatem był do podpiſania *pacta canventa* Władyſław IV. Krzyſztof w Zmudzi 1632. Stefan Podkomorzy Parnawſki, Sędzia Grodzki Grodzieńſki 1665. *Diva Grodnenſis fol: 58.* Staniſław Inſtygator W. X. Litewſkiego. Ignacy Podczaſzy y Sędzia Grodzieńſki, Konſtantyn Stolnik Orſzańſki, 1700 kwitneli.

**RULIKOWSKI herbu Nałecz* w Bełzkim Woiewodztwie. N. Rulikowſki, temi czaſy Podczaſzy Bełzki, ma za ſobą Teofilę Kurdwanowſka Podſtolankę Halicką.

**RUMEL herbu Poray*, to ieſt roża w czerwonym polu, tak iako y Zalińſcy, to o Rumelach Pruſakach piſze *Mſ. o Familiach Pruſkich*

RUMIEIOWSKI herbu Wczele czy Romieniewſki w Wielkieypolſzcze. N. Rumieiowſki miał za ſobą Konarſką, ſioſtrę rodzoną dwoch Woiewodow Pomorſkich *Mſ. Konopatſ.*

RUNOWSKI herbu Drya w Ziemi Czerſkiey y Chełmſkiey. Mikołay z Runowa Stolnik Czerſki 1525 podpiſał dekret Mazowiecki przeciwko heretykom, *u Łubien: in Vitis Epiſcop: Płoc:* Staniſław Runowſki, naprzod Podſędek, a potym Sędzia Ziemſki Chełmſki, poſłował na konwokacyą 1632, ktorą podpiſał, a w roku 1638 naznaczony był do rewizyi Xiąg Ziemſkich Chełmſkich, *Conſtit: fol: 43*, leży w katedrze Kraſnoſtawſkiey.

RUNOWSKI herbu Nałecz w powiecie Nakielſkim.

RUPNIEWSKI herbu Szreniawa w Krakowſkim Woiewodztwie, z Uieyſkiemi iedneyże dzielnicy, bo ſię piſzą z Rupniewa Uieyſcy. Agnieſzka była za Jędrzeiem Miſiewſkim. Staniſław Rupniewſki, dziedzic na Nadzowie, Jełowicach, Bolowie, z Zabawſką zoſtawił dwie corki: Maſłomiecką y Trepczyną, ſynow zaś czterech, Hieronima, ten młodo umarł, Woyciecha, ten z Korzeńſką Macieia corka, miał potomſtwo, Przecława, ktory z Sadłowną, a potym z Barbarą Zbylitowſka, Podſedkowną Krakowſka, wkraczał w kontrakty małżeńſkie, z pierwſzey były dzieci. Samuel, czwarty brat ich, ten z Porębſką Piotra corką, zoſtawił ſukceſſorow, *to Baran:* Michał Krzyſztof Kaſztelan Sądecki, Staroſta Lelowſki, żona iego Anna Teofila Przyiemſka, umarł 1670. y z niey ſyn młodo zniknął, corka zaś iedna Anna Barbara, doſtała ſię w małżeńſtwo Franciſzkowi Szembekowi, Kaſztelanowi Kamienieckiemu, umarła 1706, druga Anna Jozefa, Karmelitką Boſą zoſtała. Był ten Michał wprzod Woyſkim y Podwoiewodzym Krakowſkim, pod ktory czas, Kommiſſarzem z Seymu 1661. do granic od Węgier, był naznaczony, *Conſtit: fol: 34*, a w naſtępuiącym roku 1662, Kommiſſarzem na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 5*, Marſzałkował tymże ſądom. Zamek Lelowſki ogniem zdezolowany, reſtaurował z gruntu, czego wdzięczna Rzeczpoſpolita, pewną mu ſummę na tymże Staroſtwie deklarowała. Arryańſka ſekta w ten ſię też przezacny Dom wciſneła była, z ktorey on ſię pierwſzy, za ſtaraniem naſzych, wyplątał, y ſynowca ſwego ſwym przykładem do tego pociągnął,

Kkkkkkkkkk 2 miał

miał zdami się y drugą żonę za sobą, Bidzińską, corkę Samuela, z ktorey potomstwo zostało. Woyciech Kasztelanic Sądecki 1674, podpisał elekcya Jana III. Stefan wnuk Kasztelana Sądeckiego, z Matki Heleny Ożarowski urodzony, naprzod Krakowski, Poznanski y Sendomirski Kanonik, potym Biskup Likopolski, y Suffragan Lwowski, daley Biskup Kamieniecki, z tey Infuły, postąpił na Łucką, z niey do grobu 1731. Był to Pasterz przykładnego życia, przy wierze katolickiey przeciwko dyssydentom gorliwy, Prezyduiąc trzy razy na Trybunale Skarbowym, nie zkorrumpowany. W Kamienieckiey Dyecezyi, po odebraniu Kamieńca Podolskiego, zastawszy kościoły iedne zpalone, drugie opustoszałe, naprzod Panow y dziedzicow dobr, do budowania nowych Domow Boskich zachęcił, erekcye Plebanii poczynił, Plebanami poosadzał, na dekanaty Dyecezyą podzielił, dobra duchowne pod czas woyny Tureckiey oderwane kościołom, windykował, katedrę swoię Kanonikami zasadził; żeby Turkom pogranicznym, Chrześcian nie przedawano, świątobliwie przestrzegał: prowentow Biskupich znacznie przyczynił. Wizytuiąc swoię Dyecezya, sam spowiedzi słuchał, sam katechizm dla ludzi miewał, y insze Apostolskie funkcye odprawował: na reparacyą kościoła Katedralnego w Kamieńcu, y na Ołtarz, kilkadziesiąt tysięcy z swoiey szkatuły wysypał, a na katedre Łucką, po iey zgorzeniu, na dwakroć sto tysięcy, ktorą daleko więcey y okazalszą y ozdobnieyszą niż przedtym była wystawił. Tymże ogniem zniszczony kościoł y Klasztor S. Brygitty w Łucku, swoią szczodrobliwością z popiołu dzwignął. W Pińsku ciało W. X. Jędrzeia Boboli cudami wsławionego, przez sublewacyą uczcił, y proces do kanonizacyi iego wyprowadził; kanonizacyą S. Kostce świetną, wielkim nakładem sprawił: nadto siła spendował na wyposażenie Panienek ubogich, na zaratowanie sierot, na kościoły y kapłanow, dochody szczupłe albo żadnych niemaiących, na nawroconych z Zydostwa y Heretyctwa. Zachorzawszy smiertelnie, trzy dni przed śmiercią, w kościele katedralnym nabożeństwo nakazał, iałmużny ubogim od niego rozdano, msze się święte odprawowały, a to na uproszenie sobie odpuszczenia grzechow, drugiego dnia toż się działo, za dusze w czyscu zostaiące, trzeciego dnia na uproszenie sobie szczęśliwego zkonania, iakoż tego dnia dokonał przy świętey dyspozycyi, pochowany w Krakowie w kościele naszym u S. Piotra, iest w druku *Synod za niego miany w Łucku, in fol: Varsav: 1726 y Epistola Pastoralis 1722 in 4. Zamost:* Synowcowie iego, Stanisław Kasztelan Małogoscki, Starosta Szydłowski, ten z Fredrowny Kaszelanki Lwowskiey zostawuie syna iednego, y Ignacy Starosta Dymidowski. N. Rupniewski Podstoli, corka iego za Antonim Dębowskim Referendarzem Koronnym, Starostą Płockim, Batskim, Będzińskim. N. miał za sobą Annę corkę Cypryana Kryskiego, Starosty Stawiszyńskiego. Helena Bala, N. Pawła Brzeskiego, małżonki. N. miał za sobą Dorotę, Morsztynownę. N. Annę Poniatowską.

*RUS *herbu Osoria*, lubo nieco odmienny, na Sląsku, piszą się z Lipna.

*RUSAKOWSKI. Jakub Rusakowski Stołtonos Sędzia Grodzki Witebski y Władysław 1648.

*RUSCINSKI *herbu Lew*, tak wyraźnie *Długosß pisze pod rokiem 1381 fol: 51 lib: 10*, Kartuzyeński Klasztor między dwiema iezioram, o cztery mile od Gdańska, w Kuiawskiey Dyecezyi, fundowany, *Paradysus Mariæ* nazwany, przez Jana Ruszcińskiego Szlachcica Polskiego, ktory w herbie Lwa z głową strusią nosił, ten do tego Klasztora nadał trzy wsie swoie dziedziczne, Kolpin, Czaple y Gdynią, blisko rzeki Radunia nazwaney: drugi to Klasztor tych Za-

konnikow w Polszcze, dokąd z Praskiego klasztora są sprowadzeni, *poty Długoß*. Jerzy Ruszczyc, pod Chocimem Turkow na Dniestrze pobił, za Krola Michała.

RUSIECKI *herbu Poray* w Wielkieypolszcze, piszą się z Izdebna, z tąd wnoszę, że iedneyże dzielnicy z Izbińskiemi, ale od dobr Rusko, imienia tego nabyli. Marcin Rusiecki, synowiec Benedykta Izbieńskiego Biskupa Poznańskiego, Scholastyk Krakowski, Gnieźnieński, y Poznański Kanonik, ten zfundamētu w Strzałkowie y w Izdebnie Oyczyźnie swoiey, kościoły pomurował. Biskupstwa Poznáńskiego sobie ofiarowanego przyiąć niechciał. Piotr Rusiecki Scholastyk Poznański, Proboszcz w Krobi, mąż uczony y wielkiemi od natury przymiotami ozdobiony, kościołowi y Rzeczypospolitey dobrze się zasłużywszy, dopędził kresu życia swego, w roku 1610, w katedrze Poznańskiey z nadgrobkiem pogrzebiony, *Starowol: in Monum:* Jana Rusieckiego z Woiewodztwa Kaliskiego Rzeczpospolita naznaczyła do korrektury praw koronnych 1589. *Constit: fol: 516 y 1601 fol: 734.*

*RUSIECKI *herbu Radwan* w Ziemi Sochaczowskiey, widziałem ich herb. Jan Rusiecki w teyże ziemi 1674, Woyciech Adam, y Jan w Ziemi Warszawskiey. N. Skarbnik Warszawski, miał za sobą Cieklińską. N. była za Chomentowskim. N. poiął Elżbietę Zawadzką Swatopełkownę, z ktorey corka Zofia, wydana za N. Aloyzego Woyskiego Buskiego. Kasper Pisarz Ziemski Warszawski 1629. Stefan Łowczy Liwski 1674. N. była za Anzelmem Pikarskim Cześnikiem Rawskim.

RUSIECKI *herbu Rawicz* w Sendomirskim, Lubelskim, Woiewodztwach y w Xięstwie Litewskim. Bernard z Barwaldu Rusiecki, miał za sobą Szczęsną Brandysownę, Sędziankę Zatorską y Oświecimską *Papr:* ten wielu z herezyi kościołowi Bożemu pozyskał tą swoią racyą, znałem prawi wiecey niż czterdziestu Szlachty, ludzi godnych, ktorzy przed śmiercią herezyą porzuciwszy, do owczarni się Rzymskiey wrocili, żadnegom nie widział, żeby przed śmiercią miał katolicką wiarę rzucać, a z heretykami się łączyć, a przecięż śmierć, naylepiey powinna ludziom oczy otwierać, *mowi Jakub Sliwski w Xiażce: Posłowie Japońscy.* Jędrzey Chorąży Sendomirski, żona iego Katarzyna Krasińska Woiewodzanka Płocka. Woyciech syn Zacharyasza, miał za sobą Janicką, Jan Dziuszankę, a z nich potomstwo zostało, w Xięstwie Litewskim, ieden z nich Rotmistrz piechoty 1567, z Xiążeciem Romanem Sanguszkiem, mężnie Moskwę woiował *Biel: fol: 622.* N. Ludwika Połubińskiego małżonka. Stefan Kasztelan Minski, w roku 1671 świat pożegnał, czego dowodem tablica srebrna w Brześciu Litewskim, z Anny Szuyskii Chorążanki Brześciańskiey, corka iego Zakonnica S. Benedykta, synowie zaś, Stanisław y Alexander, ludzie rycerscy, y Benedykt w stanie duchownym 1691. N. miał za sobą Sadłownę Lubomirską.

*RUSIENSKI *herbu Gozdawa* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jest ich nadgrobek marmurowy w kościele Lipskim, sześć mil od Piotrkowa z herbem Dołęga, gdzie osobliwie wspominaią Hieronima Rusieńskiego.

RUSIENSKI *herbu Rola* w Sieradzkim y Podolskim Woiewodztwach, z ktorych Walentyn Rusieński na Podolu osiadł, drugi Rotmistrzem w woysku będąc, w Moskwie zginął pod Wielkiemi Łukami, *Stryikow: fol: 785.*

RUSINOWSKI *herbu Godziemba* w Kuiawskim Woiewodztwie. Wasko dziedzic na Rusinowie, Chorąży Bydgoski, w roku 1382, Rypińskiemu klasztorowi Bożogrobcow, pewne grunta wiecznością darował, *Nakiel: in Miechov: fol: 322.* Woyciech z Rusinowa Rusinowski Podstoli Inowrocławski, sam sobie, umie-

raiąc, grob wyſtawił, w roku 1607 w Toruniu, w kościele Dominikańſkim, *Starowol: in Monum:* Patrz co *Cromer lib: 30 y Bielſki fol: 488* o iedney piſze z tego Domu. Jan Chorąży Inowrocławſki 1595 podpiſał Zborzyſzcze Toruńſkie, znać że był Dyſſydentem od wiary. Staniſław Hetman Liſſowczykow po Rogawſkim y Kleczkowſkim, w Ceſarſkich Państwach zwycięſtwy wſławiony, o ktorym *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 224. tak piſze: Ruſſinovius ad Labam mille quingentos ex hoſtibus nocte concubia delevit; ita, ut ne nuntius quidem cladis ſupereſſet. Et in illo Pragenſi prælio, laudem haud poſtremam promeruit, cum ſolus pæne cum ſuis, haſtatas Hungarorum legiones in fugam vertiſſet, & duo ſupra viginti hoſtilia ſigna, ipſamq; Friderici aquilam, Cæſareo Generali, ac Duci Bavariæ, obtuliſſet; pauloq; poſt, cæſis ad Strazniciam Hungaris, viginti octo eorum ſigna Imperatori Viennam miſit.* Gdy ſię potym woyna w Polſzcze z Turkami otworzyła, z ſwoiemi ludźmi ſtanął pod Chocimem, w roku 1621, gdzie w pierwſzym z Turkami potkaniu ſię, gdy ſię wielkim ſercem nieprzyiacielowi naraża, kulą z działa rażony poległ. *Kobierzyc: in Vladislao IV fol: 761, Sobieſki in bello Chotim:* na iego mieyſce obrany Hetmanem Staniſław Stroynowſki.

RUSKIE XIĄŻĘTA. O tych ſię mowić będzie indziey.

RUSOCKI herbu Korab w Wielkieypolſzcze z Ruſoczyc. Mikołay Ruſocki Pokoiowy Krola Alexandra, uwodząc przed inkurſyą Tatarſką z Lidy do Wilna tegoż Krola, z taką miłością to czynił z Janem Sobockim, że ſami konie przytrzymywali, aby lekko nioſły lektykę, w ktorey Krol chory był złożony. *Miechow: Biel: fol: 287, Stryikow: lib: 22 c. 6.* O krewieńſtwie iego z Janem Łaſkim, Kanclerzem na ten czas Koronnym, wyraźnie tu piſze *Miechow: Wapowſki* o iego dzielności, iuż Kaſztelana Biechowſkiego, *in Fragmen: Biel: fol: 547,* z Krzyżakami Niemieckiemi, w roku 1520 świadczą, a w roku 1530 Zygmuntowi Auguſtowi, obranemu na tron Polſki, od Stanow Rzeczypoſpolitey Kroleſtwo ofiarował, *Biel: fol: 561,* w roku 1534 iezdził w legacyi do Jana Krola Węgierſkiego, *Biel: fol: 572,* był oraz Łeczyckim y Przedeckim Staroſtą, miał za ſobą Annę z Lubrańca; patrz co o nim. *Biel: piſze fol: 578.* Franciſzek Kaſztelan Nakielſki, poſeł do Krola Duńſkiego, aby go był wciągnął w ligę na woynę przeciw Szwedom, *Biel: fol: 610,* działo ſię to w roku 1561, umarł 1569 *Pongtow: Comment:* Staniſław z Łaſka Ruſocki Kaſztelan Santocki, za Zygmunta III, żona iego z Kalinowy Zarebianka, nadgrobek iego w Kazimierzu, w kościele OO Bernardynow w Wielkieypolſzcze, (y Mikołaia Kaſztelana Biechowſkiego, o ktorym wyżey ſię mowiło) zoſtało po nim potomſtwo. N. miał za ſobą Zofią Grzymułtowſką, N. była za Brudzyńſkim.

RUSOCKI herbu Zadora w Krakowſkim Woiewodztwie. Z Erekcyi kościoła farnego Oświecimſkiego w roku 1470 poznac, że ten Dom iedneyże dzielnicy ieſt z Lanckorońſkiemi, dla tego ſię też zawſze z Brzezia Ruſockiemi piſywać zwykli, dla tego też także do erekcyi tegoż kościoła, z innemi Lanckorońſkiemi choynie ſię przykładali, znać iednak, że przed namienionym rokiem, iuż ſię dawniey od nich rozrodzili, a nic pewnieyſzego, że koło roku 1381. Lenard y Henryk z Brzezia Ruſocki, obadway na tey erekcyi podpiſani, obadway bracia rodzeni, iako ſię mowiło pod Lanckorońſkiemi. Staniſława Ruſſockiego wſpomina *Paprocki* z nadgrobku iego u S. Katarzyny, na Kazimierzu pod Krakowem, że umarł w roku 1578. Alexander, żona iego Ludowika Ożarowſka, z ktorey corka Anna. Hieronim Kanonik Krakowſki y Płocki, Proboſzcz Oświecimſki, Kuſtoſz Koronny, śmiertelnego kreſu dopędził w roku 1681, co o nim opowiada nadgrobek iego w katedrze Krako-

Krakowſkiey, gdzie y to o nim przydaie, że był niezwyciężoney żarliwości o kościoł prawowierny, w ſądach nieporownaney ſprawiedliwości. N. Podſtoli Krakowſki, corka iego Katarzyna, *1mo voto* żyła z Janem Paryſem Podczaſzym Bielſkim. *2do voto* z Grzybowſkim Podkomorzycem, a potym Stolnikiem Czerſkim. Władyſław Burgrabia Krakowſki, Deputat na Trybunał Koronny 1712. N. Pułkownik w Woyſku cudzoziemſkim Polſkim, Marſzałek Trybunału Koronnego. Maryanna Piſarzewſkiego małżonka. Franciſzek Ruſſowſki Burgrabia Krakowſki, miał za ſobą Teofilę Kotkowſką, z tey ſynowie, Adam y Jan *ſteriles,* Elżbieta Czoſnowſka, Anna, Zofia Maryanna Zakonnice. Antoni miał za ſobą Nielepcownę.

RUSSIAN herbu Nalecz w Bełzkim Woiewodztwie y Ziemi Chełmſkiey. Stefan Ruſſian w Bracławſkim Woiewodztwie Poborca 1673. N. miał za ſobą Dąbſką corkę Staniſława, z tey było dwoch ſynow, Marcin, od ktorego ſyn także Marcin w Litwie oſiadł, y Staniſław, od ktorego ſyn Michał. Zofia Ruſſyanowna Jedrzeia Lipſkiego Podczaſzego Bełzkiego małżonka, Helena Woyciecha Roſtkowſkiego Podſtolego Płockiego. N. w Zakonie Kaznodzieyſkim Teolog, y Przeor w Podkamieniu 1740.

Ruſteyko herbu Traby 4to.

Dwie trąby myśliwe czarne na tarczy bydz powinny, tak ułożone, że do ſiebie barkami obrocone, a na doł obie grubſzemi końcami złożone; między niemi we ſrzodku miecz goły, końcem na doł proſto, rekoieścią do gory; tak go opiſuią *Okol: tom: 3. fol: 234, Koial: in Mſ.* ktory przydaie, że na hełmie trzy piora ſtruſie bydz powinny. Z tey okazyi ten herb nabyty. Sługa ieden, razem ſię z ſwym Panem w niewolą do Moſkwy doſtał; gdy potym ſługę na wolność puſzczono, Pana przytrzymawſzy, ten z miłości ku Panu, nieodſtępuiąc od niego, zarobionym miedzy Moſkwą codziennym groſzem, żywił go y karmił, w nocy zaś, mieczem ſwoim, taką w murowaney wieży dziurę wykował, że z niey wyprowadziwſzy więźnia, ſam z nim ſzczęśliwie do

 Oyczy-

Oyczyzny powrocił, za ktorą ſwoię uczynność, tym był herbem regalizowany. Pieczętuią ſię nim Ruſteykowie w Xięſtwie Zmudzkim, z ktorych N. Piſarzem był Ziemſkim Zmudzkim, ſyn po nim zoſtał Kaſper. Jan 1621.

*RUSZEL _herbu Lis w Przemyſkiey Ziemi._ Z tych Michał Ruſzel, Marſzałek Dworu Woiewody Kiiowſkiego. Seweryn brat iego zginął w niewoli u Turkow: Marcin trzeci brat w Zakonie Kaznodzieyſkim. Staniſław czwarty, miał za ſobą Magdalenę Strulownę herbu Korczak, z tey był ſyn Jozef y corki dwie, Anna Mniſzka, y Katarzyna Wierzchowſka. Sioſtra tych czterech braci była za Chanowſkim. Stryi zaś rozumiem Paweł Ruſzel Dominikan, S. Teologii Doktor, wydał do druku, 1mo. _Skarb nigdy nie przebrany, krzyż Pańſki, z Doktorow SS. y hiſtorykow, na trzy Xięgi rozłożony, in 4to 1655 w Lublinie._ 2do. _Tryumf na dzień S. Jacka, kazaniem ogłoſʒony, in 4to w Wilnie 1641_ N. miał za ſobą Barbarę Roguſką.

RUSZKOWSKI _herbu Pobog_ w Kuiawſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Rokſzyc, znać że iedneyże dzielnicy z Rokſzyckiemi. Z tych N. Miecznik Sieradzki, kościoł OO Bernardynom w Złaczewie y klaſztor fundował: były to dobra iego dziedziczne. Jan Ruſzkowſki Kaſztelan Przemęcki, 1607 podpiſał dekret krolewſki przeciw Rokoſzanom. Mikołay Kanonik Warmiński y Officyał 1617, a potym Opat Paradyſki y Kuſtoſz Warmiński, pewną ſprawę utrzymuiąc, wielkim koſztem do Rzymu, iuż w podeſzłym wieku, zaiachał, kędy życie ztargał w roku 1651. Jan Opat Paradyſki, ktorego ſzczodrobliwość na kościoł Zdziſzewſki, wſpomina Xiążka _Magnalia Deiparæ_, dał tam do Obrazu Matki Boſkiey lichtarze ſrebrne, nalewkę y z miednicą y relikwie znaczne Swiętych Pańſkich. Jędrzey Chorąży Inowrocławſki, y poſeł na Seym 1627, z tamtąd deputat na Trybunał Radomſki _Conſtit: fol: 5, y 1623 y 1633 y 1635_, potym Kaſztelan Inowrocławſki 1648, pod czas powietrza w Kaliſzu 1605, niektorych Profeſſorow naſzych, z tego miaſta, do miaſteczka Złaczewa zprowadził, gdzie tak ich, iako y dyſcypułow onych, ſzczodrobliwie podeymował. Woyciech Podſtoli Brzeſki Kuiawſki 1676, _Conſt: fol:_ 47, ſyn iego Alexander 1697 _Conſtit: fol:_ 23. Dorota, Macieia Lipſkiego herbu Łada, małżonka. Kazimierz Kanonik Krakowſki 1695. Władyſław Kanonik Lwowſki 1694. N. Kanonik Płocki, deputat na Trybunał Koronny 1717. Jędrzey miał za ſobą Burzyńſką Kaſztelankę Konarſką, z ktorey dwie corki, Jadwiga za Alexandra, Tereſſa za Seweryna, Czyżewſkich, braci rodzonych, wydane. Tadeuſz Podſtoli Brzeſki Kuiawſki, deputat na Trybunał Koronny 1738 N. była za Staniſławem Ruckim.

*RUTKOWSKI _herbu Pobog_ w Pruſiech y w Krakowſkim. Jan na Goſzczynie Goſzczyńſki, w Praſnyſkim Powiecie, z Anną Ryczycką herbu Trzaſka, miał ſynow trzech, Woyciecha, Jána y Ambrożego, ci zprzykrzywſzy ſobie woienne od Krzyżakow inkurſye, Oyczyznę ſwoię Goſczyn zprzedali, a ſzukaiąc ſobie ſpokoynieyſzego mieyſca, kupili od Niemierow w Pruſiech Rutkowice 1526, przy granicy Polſkiey, w Powiecie Działdowſkim, zkąd potym Rutkowſkiemi nazwani byli: świadkiem tego ieſt liſt Mikołaia Koſobuckiego, Kaſztelana Sierpſkiego, do Albrychta Xiążęcia Pruſkiego dany, w ktorym tak mowi: _Commendo Illuſtritati Veſtræ Generoſos, Albertum, Joannem & Ambroſium Goſzczyńſkich, quorum Prædeceſſores proceſſerunt ex Genealogia ab antiquis armis Pobog, ex Diſtrictu Raciazenſi, in diſtrictum Praſnicenſem, & nunc ſunt Vaſalli Illuſtritatis Veſtræ, vocanturq; Rutkowſcy, qui ſunt affines, conſanguinei & Patrui mei ex utroq; Parente, de armis Pobog._ Toż im, do tegoż Xiążęcia, zalecenie dawali, Jędrzey, Abraham, Tomaſz y Staniſław Ryczyccy, Wuiowie,

Woyciech, Jędrzey y Staniſław Goſzczyńſki, ſtryiowie rodzeni 1541, ktore _per oblatam_ podano do Grodu Działdowſkiego. Z tych tedy trzech braci z Goſzczyna Rutkowſkich, od Woyciecha był Jędrzey, ten z Anną Nicką zpłodził Szczeſnego, ten z Zmiiewſką Jana _ſterilem_, y Szczeſnego, ten _1mô votô_ z Sulewſką corki dwie, _2dô votô_ z Zboinſką Staniſława, ktorego ſynowie dway, Pierwſzy Staniſław Piſarz Grodzki Bobrownicki, ktorego ſynowie, Przecław y Jakub. Drugi Tomaſz Piſarz Ziemſki Dobrzyńſki 1674, tego ſyn z Zofii Grochowalſkii, Woyciech, Woyſki teraźnieyſzy Dobrzyńſki, złączył ſię był dożywotnie z Tereſſą Kitnowſką Chorążanką Michałowſką: corki tegoż Tomaſza Piſarza, Katarzyna Mazowiecka, Maryanna Rościſzewſka, Tereſſa Balinſka, y Konſtancya Rętwińſka. Od tegoż Woyciecha z Goſzczyna Rutkowſkiego był potomek Marcin, od tego Walentyn, od tego Kazimierz Woyſki Dobrzyńſki, ktory z Kempſką Podkomorzanką Płocką zoſtawił ſyna. Drugi brat Jędrzey zoſtał Jezuitą. Od Ambrożego z Goſzczyna Rutkowſkiego, brata rodzonego Woyciecha (bo trzeci Jan _ſterilis_ żył) poſzedł Jan, ktory z Nachtrábianką herbu Gozdawa, miał ſyná Melchiora, ten z Junoſicowną herbu Junoſza, zpłodził Janá, ten z Woraińſką herbu Jaſienczyk, miał ſiedm corek y dwoch ſynow, to ieſt, Stęfaná, od ktorego z Strzębſki tylko corka zoſtała Paprocka, y Jakuba dziedzica na Rutkowicach, temu Chełſtowſka herbu Radwan, powiła corkę Annę, pierwſzym związkiem Baranowſką, drugim Zołtowſką, y ſynow dwoch, Ludwika y Jana Podſtolego Dobrzyńſkiego, deputatem był na Trybunał Koronny z Malborſkiego 1712, poſłem na Seymy. Po Chełſtowſkii poiął Kraiewſka, ſioſtrę Kraiewſkiego herbu Jaſienczyk Regenta Koronnego, z tey corki dwie były, Jadwiga Kalſzteinowa, y Zofia Piączyńſką, y ſynowie, Staniſław, Franciſzek, Felicyan, Jozef y Kazimierz, czterey pierwſi _ſteriles_, Kazimierz, to na dworach Pańſkich, to w obozie na ſławę robiąc, w Krakowſkim oſiadł, złączył ſię dożywotnie naprzod z Michalſką, z tey corek ieſt dwie, Franciſzka Zakonnica w Krakowie u S. Jędrzeia, y Maryanna Stefana Swinarſkiego małżonka. Potym z Łupińſką, z ktorey ſynowie Paweł y Felicyan, _3tio voto_ z Kowalſką herbu Abdank, z tey ſyn Staniſław. Sa ieſzcze Rutkowſcy de Rutki, w Ziemi Ciechanowſkiey: ktorzy ſię Jeleniem pieczętuią.

*RUWSKI _herbu Prus 1mo._ Staniſław Ruwſki Podſtoli Bracławſki, Fundator OO Dominikanow Obſerwantow pod Gniewoſzowem w Sendomirſkim Woiewodztwie, koło roku 1660.

*RYBCZEWSKI _herbu Bończa._ w Lubelſkim Woiewodztwie gniazdo tey familii wieś Rybczowice, nie daleko Pilaſzkowic, ia iednak na liście Krola Jagełła, danym Miaſtu Lubelſkiemu, czytam Jana z Niedrwicy Rybczewſkiego. Katarzyna Rybczewſka Staniſława Rudnickiego małżonka. Woyciech żył y umarł w Zakonie naſzym 1694. Jozef 1733.

RYBIENSKI _herbu Korzbog_ w Wielkieypolſzcze. Maciey Rybieńſki, ale heretyk, wydał _Pſalmy Dawidowe wierſʒem Polſkiem, 1616 we Gdańſku._

RYBINSKI _herbu Radwan_ w Mazoſzu y na Ruſi. _Biel: fol: 423_ wſpomina Gotarda Rybińſkiego, Kaſztelana Sochaczowſkiego. Maciey Łowczy Chełmſki, miał za ſobą Annę Grochowſką Kaſztelankę Lwowſką, z tey ſynowie, Jozef, Staniſław, Marcin, y corki, Kryſtyna Kurdwanowſka, Barbara Dedyńſka, Alexandra, Tereſſa, Domicella, Rozalia, Helena. Marcina Chorążego Łomżyńſkiego żona, Joanna Drohoiewſka, Starościanka Miedzialſka. N. Staroſta Czerniechowſki, miał za ſobą Daniłowiczownę Woiewodzankę Podolſką.

ſką. Piotr, naprzod Podſędek potym Sędzia Ziemſki Zmudzki w Zmudzi. Staniſław y Adam w Ziemi Nurſkiey, Alexander y Jan w Ziemi Warſzawſkiey. Jan z Rybna Rybińſki, Sekretarz krolewſki, w Woiewodztwie Bełzkim 1674. Eufrozyna była za Władyſławem Grąbczewſkim. Barbara za Kazimierzem Łabęckim Staroſtą Kiſzyńſkim.

*RYBINSKI *herbu Wydra* w Pruſiech. Tego był herbu Jakub Rybińſki Woiewoda Chełmińſki, w roku 1697 poſłował z Pomorſkiego na Seym. Marſzałkował w Trybunale Radomſkim raz 1722, drugi raz 1724, w Trybunale Koronnym 1725, pod czas ktorey funkcyi żyć przeſtał, pogrzebiony w Lublinie u OO Dominikanow, miał za ſobą *imô votô* Lubomirſka, Kaſztelankę Krakowſką y Hetmanownę, z ktorey ſię corka zoſtałá, *2do voto* Potocką herbu Srzeniawa, Podczaſzankę Krakowſką, wdowę po Bełchackim, Kaſztelanie Bieckim, ale y z tey tylko corka była. Jan Generał Altyleryi Koronney.

RYBSKI *herbu Grzymała* w Ziemi Goſtyńſkiey. Z tych N. Rybſki Podſtoli Goſtyńſki. Piotr z Piatnowa, Poborca w teyże Ziemi z Seymu 1596 naznaczony, *Conſtit: fol: 682.* Jędrzey w Zakonie naſzym, rządził Akademią Wileńſką 1678, drugi raz 1691, Proboſzczem był Wileńſkim 1698.

RYBY *w tych herbach znaydzieſz:* Hołobok, Glaubicz, Luzyańſki, Korzbok, Wadwicz, Weſelini.

RYCHAŁSKI. Woyciech Rychalſki miał zá ſobą Maryannę Wilczopolſką, Michał Rychalſki, Penitencyarz w Katedrze Kuiawſkiey, wydał do druku, Imo *Mundus Marianus Immundorum, ſive nova induſtria, ex obviis variis & occaſionibus, velut ſignis memorialibus, vel admonitionibus, ad brevem, de Advocata unica peccatorum, de Maria Virgine, cogitationem ac venerationem, aſſurgendi, Poſnan: 1684 in 12.* 2do. *Mundus Crucifixus, ſive ſcintillæ Divini amoris, per jugem memoriam Paſſionis Dominicæ, ex qualibet re occurrente, & occaſione accenſæ, in 4 Poſn: 1681.* 3tio. *Ignis Altaris, ſive, Sacerdotis ad Miſſæ Sacrificium ignita ſuſpiria, in 8. 1680 Poſnan.* 4to. *Fl. ſculi Theologici Ordinandorum Approbandorum Parochorum, ideſt, appendix de formandis Concionibus, Exorciſmis Benedictionibus, in 12 Torunii 1689.* 5to. *Quadriga Sacerdotum ad cælum, ſive prædeſtinatio Sacerdotum, per quatuor Noviſſima jugiter expenſa, Cracov: 1705, Vilnæ 1707.* Kazimierz Piſarz Skarbowy Litewſki, Dobrodziey kościoła naſzego Grodzieńſkiego.

*RYCHARSKI *herbu Dołęga* w Płockim Woiewodztwie.

*RYCHLICKI. Jędrzey z Unieiowa Rychlicki, Biſkup Enneńſki, Suffragan y Archidyakon Poznańſki, Kanclerz Warſzawſki, umarł 1636; nadgrobek iego z Poznańſkiey katedry wypiſał *Starowol: in Monum:* ieſt w druku iego Xiążka, pod tytułem: *Divus Paulus Apoſtolus & Judas Iſcariotes, in Theologicam diſputationem adducti, in 4 1591.* Alexander w Xięſtwie Litewſkim 1700. Jędrzey w Lubelſkim, miał za ſobą Annę Brzeſką.

RYCHŁOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Sieradzkim y Łęczyckim Woiewodztwach, y na Podolu. *Franciſzek Rychłowſki Zakonu S. Franciſzka ściśleyſzey obſerwy y reformy: trzy razy Prowincyałem rządził Polſką Prowincyą, wzor oſobliwſzey zakonności; w drodze utrudzony pieſzym wizytowaniem ſwoich klaſztorow, idąc do Konwentu Lwowſkiego, pod miaſteczkiem Magierowem, przy Bożey męce, w dzień S. Benedykta, kazawſzy Socyuſzowi ſwemu powtorzyć owę Antyfonę, *Euge ſerve bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui,* poſzedł do Pana po zapłatę prac ſwoich. Są w druku iego *Kazania dwoiakie na Niedziele całego roku, 1672 in fol: Cracov:*

*RYCHŁOWSKI *herbu Nałęcz* w Sieradzkim Woiewodztwie. Sebaſtyan Rychło-

Rychłowſki, Skarbnik Sieradzki, wſpomina go *Konſtycucya 1589 fol: 524.* Adam w roku 1605 fundował w Bydgoſzczy, przy kościele farnym, kaplicę S. Jana Ewangeliſty, y ſowicie nadał, widzieć tam herb iego Nałęcz zawiązany: mąż pobożny, co tydzień do Sakramentow świętych uczęſzczał; paſkiem żelaznym y dyſcypliną trapił ciało, w tych y w innych dobrych uczynkach, śmierć go zaſtała w roku 1617; z żoną ſwoią Jadwigą Regulſką, dwie części, we wſi Gogolinka nazwaney, Collegio naſzemu Bydgoſkiemu zapiſawſzy, y Kamienicę ſwoię w Bydgoſzczy; żadnego albowiem potomſtwa nie zoſtawił. N. Staroſta Sławkowſki u Szyſzkowſkiego Biſkupa Krakowſkiego, ktorego krewną miał za ſobą. Sebaſtyan Jędrzey *1674.* Staniſław naprzod Sędzia Grodzki Piotrkowſki, y deputat na Trybunał Koronny 1712, potym Chorąży Sieradzki y Vice Marſzałek tegoż Trybunału Koronnego. Rychłowſki Kazimierz, naypierwey zdami ſię także Chorąży Sieradzki, a temi czaſy Kaſztelan Rozpirſki, w rożnych funkcyach tey Oyczyźnie zaſłużony, ktorą y właſnemi pierſiami w rożnych okazyach godny Kawaler zaſtaniał, y zbawienną radą wſpierał; z pierwſzey żony zoſtawuie corkę iednę y ſynow dwoch, Antoniego, y Karola, ktory tymi dniami w Zakonie naſzym, Teologii w Rzymie ſłucha. Z drugiey żony Barbary Koźmińſkii herbu Poray, Kaſztelanki Rogozińſkiey, ſioſtry rodzoney Macieia Woiewody Kaliſkiego, y Ignacego Staroſty, Wſchowſkiego, zoſtawuie potomſtwo, z ktorych Maciey także w Zakonie naſzym żyie. Z tego Domu X. Rychłowſki Soc: JESU umarł 1735.

*RYCHŁOWSKI *herbu Samſon* w Wielkieypolſzcze. Woyciech Rychłowſki Skarbnik Czerſki, Deputat z Sieradzkiego na Trybunał Koronny 1724.

*RYCHNOWSKI. N. Rychnowſka Hieronima Byſtrama w Pruſiech małżonka.

*RYCZGORSKI *herbu Sulima* w Xięſtwie Litewſkim. Jan Sawicz Ryczgorſki, Bartłomiey y Marcin z Strawińſkii urodzeni.

*RYCZYCKI *herbu Trzaſka* w Woiewodztwie Mazowieckim. Tomaſz y Staniſław Ryczyccy bracia rodzeni 1526, ſioſtra ich Anna, była za Janem Goſzczyńſkim, czyli raczey Rutkowſkim. N. za Grzegorzem Mokoſieiem Deniſko, Sędzią Ziemſkim Krzemienieckim.

*RYDZEWSKI w Ziemi Wiſkiey. Olbrycht Rydzewſki 1674. N. miał za ſobą Annę Zulińſką.

RYDZYNSKI *herbu Wierzbna* w Wielkieypolſzcze, takim go iednak kſztałtem noſzą, iakom widział na domowey ich pieczęci: tarcza herbu, koloru niebieſkiego, linią w ſzerſz przedzielona, nad nią powinny bydz trzy lilie, iedna podle drugiey rzędem ułożone, pod linią trzy takież lilie, ale iedna z nich ſrzednia, trochę na doł nachylona, wſzyſtkie białe; nad koroną bez hełmu, Kolos ſtrzałą przeſzyty, od lewey ſtrony tarczy, na prawą. Z Czech y Sląſka ten herb do Polſki wnieſiony, gdy ſię albowiem Sląſk oderwał od Polſki, ktoryś z Hrabiow z Wierzbny, w Wielkieypolſzcze gniezdzić ſię począł koło roku 1400, co poznać z nadgrobku w kościele Katedralnym Poznańſkim, przed kaplicą Rydzyńſkich położonym, ktory wypiſał *Starowol: in Monum,* w te ſłowa: *Hic quieſcunt in Domino, ſepulti duo fratres germani, Stanislaus & Andreas, ut virtute & religione* Catholica, *ita Avis Atavisq; clariſſimi, quorum Pater fuit Albertus Rydzyńſki, Comes de* Wirbna, *qui in Podolia multis annis dimicans cum Tartaris, ab eis captus, proq; Patriæ libertate, barbaram expertus eſt ſervitutem.* Patruus *verò, Joannes Rydzynſki, Eccleſiæ hujus* Cathedralis *Scholaſticus fuit; pro ſalute animæ ſuæ anniverſarium perpetuum fundavit, Sacerdotali dignitate & moribus, Atavi ſui dignitatem exprimens, Joannis Caſtellani Mederecenſis & Capitanei Uſchovenſis, cujus priſca pietas in amplificanda Dei gloria, tem-*

plis exædificandis, ſingularis enituit. Templum Rydzynenſe cum Oratoriis, Czerninenſi, Dabecenſi, Pawłovicenſi, Chłodenſi, & Kaczkovienſi, in poſſeſſionibus ſuis hæreditariis à fundamentis erexit, ſuiſq; opibus locupletavit: hoc etiam Sacellum, ad Dei Omnipotentis, Sanctorumq; gloriam, fundavit, in eoq; ſibi poſteriſq; ſuis ſepulchrum deſignavit; Arcem Rydzynenſem erexit, ubi ex hac vita ad immortalem commigrans, ibidem, in Eccleſia Rydzynenſi S: Stanislai, ſepultus eſt. Cujus Pater, domicilium de regno Bohemiæ, in Regnum hoc Poloniæ, circa annum 1400, transtulit. Gabriel & Albertus, Majoribus ſuis & Fratribus germanis, qui non exactis 36 annis, ex his miſeriis erepti, & JESU Chriſti gratiâ, ad verè beatam vitam ſunt vocati, hoc monumentum poſuerunt. Stanislaus ſecutus eſt Andream poſt duos fere annos 1503, Oretur pro eis.

Gabryeł z Wierzbna Rydzyńſki, zpłodził ſyna Łukaſza, temu Rokoſowſka, Podſkarbiego Koronnego y dziedzica na Szamotułach corka, powiła ſyna Gabryela, tego z Anny z Więcborga Zebrzydowſkii, Woiewodzanki Kaliſkiey, ſyn był Gabryel, od ktorego z Jadwigi Latalſkii z Łabiſzyna, był ſyn Łukaſz Cześnik Kaliſki, ten poiąwſzy w małżeńſtwo Maryannę z Mącznik Mączyńſką, Podkomorzanke Wieluńſką, zpłodził trzy corki, z tych iedna Zofia, doſtała ſię w małżeńſką ligę Malczewſkiemu, druga Dorota, Adamowi Goſtyńſkiemu, trzecia Zakonnica Dominikanka, y ſynow tych: 1. Karoła Cześnika Kaliſkiego, Surrogata Poznańſkiego, poſłował na Seym Koronacyi Auguſta II, zkąd był deputowany do piſania Konſtytucyi, *Conſtit: 1697 fol: 11*, miał za ſobą Choienſką, z niey ſyn Jozef młodo umarł, y corki dwie, z tych Tereſſa, była za Grudzińſkim dziedzicem na Chodzieżu, *2do voto* za Xiążęciem Woronieckim Chorążym Wołynſkim, Staroſtą Srzedzkim. Apollinara, naprzod Ułatowſka, a potym Niemoiewſka, Kaſztelanowa. Tenże Karol ſtan ſobie duchowny obrawſzy, Archidyakonem był Poznańſkim, Kanonikiem Gnieźnienſkim, Proboſzczem Kościańſkim, a potym Opatem Przemęckim. 2. Jana, Archidyakona Srzemſkiego, Kanonika Gnieźnieńſkiego, Proboſzcza Wſchowſkiego, deputatem był na Trybunał Koronny 1694. 3. Stefana *Soc: JESU*, umarł młodo w Kaliſzu 1687. 4. Staniſława, Łowczego Wſchowſkiego, żona iego pierwſza Korycińſka, z niey ſynowie pomarli, druga Kwilecka, z tey zoſtały ſię dwie tylko corki, iedna z nich Antoniemu Mycielſkiemu Kaſztelanowi Sieradzkiemu, druga Łochockiemu Kaſztelanowi, zaślubione. 5. Woyciecha Kaſztelana Lędzkiego, a przedtym Cześnika Kaliſkiego, ten z młodych lat ſwoich, to w Francuzkim woyſku, to w Polſkim, ſławy ſzukał, poſłował potym z Poznańſkiego na walny Seym, złączył ſię był dożywotnie, naprzod z Jadwigą Manicką, z ktorey ſyn ſię zoſtał Jan, dziedzic na Pniewach. Drugim związkiem z Anną Proſką, pozoſtała wdową po Franciſzku Opalińſkim, z tey ſyn Konſtantyn, y corki, Tereſſa, Jozefa y Elżbieta. Krom tych, ci ieſzcze kwitneli. Jan Rydzyńſki, o ktorym *Biel: piſze fol: 403*, że pod Choynicami w roku 1454 mężnie ſię potykaiąc, na placu poległ, wprzod iednak Xiążęcia Zegańſkiego, Wodza woyſk nieprzyiacielſkich, trupem położył. N. Rydzyńſka, Jana Tomickiego Kaſztelanica Gnieźnieńſkiego małżonka, koło roku 1574. *Okol: tom: 2 fol: 171*. Jędrzey podpiſał elekcyą Władyſława IV z Poznańſkiego. Marcin Podſędek Ziemſki Wſchowſki, 1638 Kommiſſarz do pogranicznych od Sląſka kłotni, *Conſtit: fol: 20*. Jan y Mikołay bracia rodzeni temi czaſy. Mikołay dziedzic na Wężyſkach, ma za ſobą Zofia Grudzińſką.

**RYKACZEWSKI*. N. Rykaczewſki miał za ſobą Teofilę Kurdwanowſką, z ktorey corka Sulimirſka y Rudnicka. Zacharyaſz Podczaſzy Wiſki 1700.

**RYKALSKI herbu Doliwa* w Czerſkiey Ziemi. Kaſper Rykalſki Podſtaroſci Czerſki,

Czerſki, z Seymu 1629 Poborca, *Conſtit: fol: 21*, a w roku 1638 naznaczony do rewizyi Xiąg Ziemſkich y Grodzkich Czerſkich, *Conſtit: fol: 52*. Jędrzey z Rykał Rykalſki 1692, z matki Łochowſkii urodzony, ſtryi iego dobra Rykały, od ktorych imienia tego nabyli, przedał Rudzkiemu.

RYKOWSKI herbu Doliwa w Ziemi Radomſkiey. Piotra Rykowſkiego, ſyn Jan, zpłodził Szczeſnego y Staniſława, iako świadczy dział dobr Oyczyſtych, między niemi uczyniony, w Xięgach Radomſkich, w roku 1554. Z tych Staniſław zpłodził Filippa, ktory bratu ſwemu rodzonemu Janowi, dobr ſwoich tak Oyczyſtych iako y Macierzyſtych dziedzictwem uſtąpiwſzy, w roku 1597 tamże w Radomiu, ſam rycerſkiey ſławy ſzukaiąc, w Ruſkie ſię kraie przenioſł, gdzie pod Jaworowem dobr nabywſzy, fortuną ſię ſwoią z Bogiem dzieląc, iuż był na Przedmieściu Jaworowſkim umyślił Konwent OO Dominikanom zacząć, kwoli czemu, plac im y grunt był opatrzył, ale gdy Piotr Milewſki tamże w ſamym mieście, tymże Oycom klaſztor fundował, on ſwoim nakładem kościoł im wymurował. *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 52 y 91*, pod tytułem S. Mikołaiá, w roku 1619, miał za ſobą Kraſuſką Elżbietę, z ktorey ſyn Wacław mąż rycerſki. N. miał za ſobą Annę, corkę Walentego Jana Kalinowſkiego Cześnika Halickiego. N. była za Janem Cetyſem. Jan Rykowſki, rozumiem że brat wſpomnionego Filippa, y Floryana, Owadowſkich kolligat, windykowawſzy z rąk heretyckich Goryn miaſteczko, kościoł tameczny od lat czterdzieſtu od Kalwińſkiey ſekty zprofanowany, katolickiemi kapłanami oſadził, y na nowe ozdobił 1615, *Cichoc: Alloq: Oſecen: lib: 2 c. 13*. Alexander pod Uſarſką Chorągwią na Turkow pod Wiedniem naciераiąc, z działa poſtrzelony, za protekcya Matki Boſkiey śmierci uſzedł.

RYKOWSKI herbu Leliwa w Wielkieypolſzcze. Mikołay z Rykow Archidyakon Gnieźnieńſki 1420, wſpomina go *Synod w Kaliſu złożony*.

RYŁO herbu Wieniawa w Xięſtwie Litewſkim. Gabryel Ryło Sędzia Grodzki Bracławſki, piſzą ſię oraz Narkiewiczami, ſnać że iedneyże z niemi dzielnicy. Mikołay w Powiecie Lidzkim 1674. Adam Cześnik Lidzki 1700, patrz Narkiewicz.

RYKRSKI herbu Topor. Piotr Rykrſki w okazyi z Krzyżakami pod Koronowem ſławny w roku 1410, *Biel: fol: 307*.

RYLSKI herbu Oſtoia w Rawſkim, Krakowſkim Woiewodztwach, y indziey. Gniazdo tego Domu Rylſko, dwie mili od *Rawy*. Rylſki Dworzanin Krola Auguſta I, *Gornicki Dworzanin fol: 184*. Felix w prawie duchownym Doktor, Kantor w katedrze Kuiawſkiey, zſzedł z tego świata w roku 1565, nadgrobek iego w Włocławiu. Samuela Podkomorzego Koronnego, dobroczynnego na Konwent Warſzawſki OO Karmelitow Boſych, ſławi *Eliſe: à S. Maria, Lyric: lib: 3. od: 4*, był oraz Staroſtą Rabſztyńſkim za Władyſława IV. Staniſław w Krakowſkim ożeniwſzy ſię oſiadł, zpłodził ſyna y corkę Zofią Piłatową Uieyſką. Franciſzek Wielkorządzca Krakowſki, Staroſta Kamionacki, Zygmuntowi III Krolowi miły, z światem ſię rozſtał w roku 1603, nadgrobek mu marmurowy ſyn Jan wyſtawił na zamku w Krakowie u S. Michała, złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną z Mſtyczowa Płazianką, Jana Staroſty Lubaczowſkiego, y drugich braci iego, rodzoną ſioſtrą, z tey corka ſię doſtała Staniſławowi Zelińſkiemu Staroście Stężyckiemu, y ſynow trzech, Jan, Franciſzek, Władyſław. Z tych Jan Dworzanin krolewſki, Burgrabia Krakowſki. Piotr naprzod Piſarz a potym Sędzia Ziemſki Rawſki, w roku 1662, wſpomina o nim *Konſtytucya fol: 25*, że pod woynę Szwedzką, Rotmiſtrzem Woiewodztwa Rawſkiego obrany, mężnie z nim obſta-

obstawał przeciw nieprzyiacielowi. Marcyan Dworzanin Władysława IV. Szymon z Katarzyny Chrząszczowskii, zpłodził Stanisława, temu Zofia Jaszkowska herbu Kościesza, zrodziła dwoch synow, Woyciecha Woyskiego Zytomirskiego, Pisarza Grodzkiego Kiiowskiego, Poborcę 1643 *Constit: fol: 6*, z Seymu zaś 1647 Kommissarzem był, na opatrzenie fundacyi Karmelitom w Bohusławiu, żona iego Zofia Grodecka Podsędkowna Podolska, Stanisława herbu Starykoń corka; y Stanisława Pisarza Grodzkiego Zytomirskiego, tego żona Liplańska. Ludwik syn iego. Władysław 1640 *Melanius*. Krzysztof Kommissarz z Seymu 1670 do Miasta Krosna, *Constit. fol: 24*. Beniamin z Czarneckim w Danii na Szwedow woiownik *Constit: 1662 fol: 32*. Piotr Kanonik Kuiawski, Lubelski y Wolborski Proboszcz 1676, *Constit: fol: 10*. Collegiū naszego Winnickiego Benefactor. Jan brat iego, Pleban w Ostrowie pod Lublinem 1691. Adam y Mikołay w Rawskim 1674. N. miał za sobą Zofią Krupczankę, wdowę po Alemannim y Rzeszowskim. N. Wawrzyńca Kozarskiego. N. Francizka Krasinskiego Sędziego Ciechanowskiego, małżonki. Anna za Macieiem Alexandrem Tarnowskim Roliczem, Łowczym Łęczyckim, Roża za synem tegoż Alexandra, Michałem Stanisławem Kasztelanem Sieradzkim, Michał Cześnik Łęczycki, Rotmistrz krolewski pod Chocimem, a potym Kasztelan Gostyński, z Seymu 1685, deputat na Trybunał Radomski. *Constit: fol: 4*. Antoni 1697. Rożnemi przydomkami dla dyfferencyi ich zowią, Wilkowie, Smigowie, Mosciców'e, Januszkowicowie. N. Komornik poiął Maryannę Reiowną, Starościankę Lubuską, Jerzy Eleonorę Łowiecką, z ktorey ma potomstwo, Krzysztofa, Stefana, Jakuba, y corki. Łukasza Rylskiego corka, była za Michałem Suchodolskim.

RYMINSKI herbu Pobog w Wileńskim Woiewodztwie y w Xięstwie Zmudzkim, tak pisze z *Paprockiego y Okolskiego, Koiałowicz in Ms*, alem ia tych Rymińskich co są w Litwie, widział herb Slepowron. N. Starosta Kiernowski. N. Rymiński Proboszcz katedralny Zmudzki. Jerzy Woyski Łucki, 1604 przedał Noworadczyce Xiążęciu Alexandrowi Ostrogskiemu. Maryanna Starościanka Kiernowska, była za Rafałem Skorulskim Marszałkiem Kowieńskim.

*RYMKIEWICZ w Xięstwie Zmudzkim. Jan Rymkiewicz 1621. Michał 1700. Marcyan Bogusław Ciwun Berzański 1674 w Wileńskim.

RYMSZA herbu Gozdawa w Xięstwie Zmudzkim y w Powiecie Ośmiańskim. Wincenty Rymsza w Nowogrodzkim 1674. Woyciech w Zmudzi 1621. N. Skarbnik Mozyrski, miał za sobą Cedrowską, z ktorey zostało sie sześciu synow. Władysław, Alexander, Antoni, Jozef 1700. Tu podobno należy Stanisław Wiłeyko Rymszewicz Strażnik Wileński 1700.

RYMWID herbu Lis, ale z tą odmianą, że tylko ieden krzyż na strzale kładą: w Xięstwie Zmudzkim y w Powiecie Upitskim kwitną. N. Rymwid Mickiewicz Podstarości Zmudzki, synowie iego Paweł y Stanisław, zowią ich zaś Mickiewiczami od dobr Mickiewicz. Eliasza y Stanisława wspomina popis Xięstwa Zmudzkiego 1621. Jan Pisarz Grodzki Upitski 1674. Eliasz Michał, naprzod Podstarości Grodzki Lidzki, potym Podkomorzy, Starosta Nowogrodzki y Łodzieyski, posłował na rożne Seymy, kędy na niego funkcye wielorakie Oyczyzna składała, iuż deputatem na Trybunał Skarbowy Litewski, iuż Kommissarzem *Constit: 1678 fol: 3, fol: 15*, kędy Missyą dla naszych przy kościele Dziembrowskim, od niego y od żony iego fundowaną, approbuią, był potym Marszałkiem Lidzkim. N. miał za sobą Krystynę Gruzewską Podkomorzankę Zmudzką. Jan Podkomorzyc Lidzki 1685.

RYNARZEWSKI herbu Prawdzic w Wielkieypolszcze. N. Rynarzewska Stanisława Koszutskiego Pisarza Grodzkiego Kaliskiego. N. Marcina Krzywosądzkiego małżonki. Kwitną iescze tamże y temi czasy.

RYNSKI herbu Korczak w Podolskim Woiewodztwie. Rynka z Sokolca, w roku 1401 kładzie się na przywileiu Swidrygełła Xiążęcia.

RYNSKI herbu Grabie, pisze o nich w swoim kazaniu *Kuncewicz pod tytułem: Dobry y pobożny Ziemianin*. N. Ryńska Przewoskiego małżonka, *Ms. de Famil: Pruss*.

*RYPP. Jerzy Rypp Podkomorzy Parnawski, żona iego Maryanna Pepłowska.

RYPINSKI herbu Radwan patrz Rpiński, gdyż to iedenże Dom. Jan y Mikołay Rypińscy w Połockim 1674. Jerzy w schiźmie się urodziwszy, służąc u Pana katolika, z nim do Częstochowy iachał, tam na samym prawie weściu do kościoła, ustyszał od opętanego, ktorego na ten czas exorcyzmowano, głos taki. *Oto brat nasz, oto tam stoi, dopuśćcie mi, abym w niego wstąpił*, Jerzy tym przestraszony, pilno co ustyszał rozważaiąc, naprzod do wiary się katolickiey nawrocił, potym chcac doskonaley P. Bogu służyć, wprosił się do Zakonu *Societatis JESU*, w ktorym dokonał pobożnie w Nieświeżu 1652, *Pamiatka Braci fol: 419*.

RYSINSKI herbu Leszczyc w Łęczyckim Woiewodztwie. Piotra Rysinskiego iest w druku *Censura in Axiomata Joannis Hussi Hæretici, in 4to Cracov: 1524*. Janusz Rysinski Kasztelan Kowalski 1589 podpisał transakcyą Będzińską, syn iego Krzysztof, naprzod Podkomorzy Brzeski Kuiawski y Starosta Nakielski, a w roku 1619, Woiewoda Inowrocławski, posłował na rożne Seymy, osobliwie 1607, zkąd był wysłany Kommissarzem do ukoienia Rokoszanow, *Constit: fol: 866*: a w roku 1613 do granic od Sląska, *Constit: fol: 24*: syn iego Kazimierz *Præsidens y Commissarius Ordinis Canonicorum de Pænitentia BB. Martyrum, Regulæ S. Augustini, Vicarius Generalis 1640, P. Koiał: paneg*: Jan Rysinski Kantor Warmiński, *Ara gratitud*: Jan Kasztelan Kruświcki, 1643 deputat na Trybunał Koronny *Janson: elogia*, corka iego z Firleiowny Anna, weszła w kontrakty małżeńskie z Jędrzeiem Potockim Kasztelanem Krakowskim y Hetmanem Polnym Koronnym: była to Pani na Domy Boskie szczodrobliwa, osobliwie na kościoł nasz Panny Maryi w Jarosławiu, kędy też po śmierci złożona, iam czytał, że Kasztelan Kruświcki miał za soba Ewę Plicianke Podkomorzankę Rawską. Jacek poseł na konwokacyą 1648. Marcin 1670, *Constit: fol: 12*.

*RYSZANOWSKI. Ignacy Ryszanowski, Anna Deykiewicza małżonka 1702.

*RYSZEWSKI w Wielkieypolszcze. N. Ryszewski żył koło roku 1723, ten zostawił syna Antoniego, y corkę iedne.

RZYSZCZEWSKI herbu Pobog na Wołyniu. Z tych Mikołay Cześnik Trembowolski, y drugi Kazimierz Rzyszczewski, kwitneli 1674. *Metryka Wołyńska* Rzyszczewskich wspomina 1528. N. Rzyszczewski, żył w dożywotniey przyiaźni zdami się z Mołzyńską herbu Nałęcz, z ktorey zostawił synow dwoch: Piotra, temi czasy w Zakonie naszym, y Woyciecha Cześnika Nowogrodzkiego, Generalnego Kommissarza Cel Skarbu Koronnego w Prowincyi Ruskiey, ten wszedł w ligę małżeńską z Maryanną Suską, corką dzisieyszego Regenta Koronnego. Anna Rzyszczewska była za Sebastyanem Sikorskim.

RYSZKOWSKI herbu Nowina w Łukowskiey Ziemi y Xięstwie Litewskim. Jędrzey Ryszkowski Podwoiewodzy Lubelski 1607. Paweł Chorąży Łu-

kowſki, żona iego Troianowſka, braci miał rodzonych dwoch, ieden był (zdami ſię Jan) Opatem Paradyiſkim, drugi Sędzią Ziemſkim Lubelſkim, Jędrzey ſyn Pawła Chorążego, pod pierwſzą Chocimſką Rotmiſtrzem był krolewſkim, gdzie go dzidą pchnięto, miał za ſobą Zulińſką, ktorą Zołkiewſka urodziła, a z niey ſyna Pawła y drugiego Staniſława. Z tych Paweł naprzod Podczaſzy Brześciańſki, Rotmiſtrz krolewſki, poſeł na rożne Seymy, oſobliwie 1661, zkąd naznaczony Kommiſſarzem do uznania poczynionych krzywd w Litwie, *Conſtit: fol: 11*, umarł Kaſztelanem Mściſławſkim: *1mô votô* miał za ſoba Zarankownę, z tey zpłodził corkę Barbarę Oziębłowſką, Horodniczą Grodzieńſką, y dwoch ſynow, Zygmunta męża rycerſkiego, umarł bezżenny, y Antoniego, ten poiął był Jeziorkowſką, ktorą Sieninſka z Rakowa urodziła, atoli potomſtwa z nią żadnego nie zoſtawił, ona zaś po zeſciu iego, poſzła za Mokranowſkiego Chorążego Rawſkiego: *2dô votô* Starzyńſką (Chodorowſka ią urodziła) z tey zpłodził corkę, Beklewſkiego Sędziego Brześciańſkiego małżonkę. *3tiô votô* Helenę Niemierzycownę, Jerzego Niemierzyca Podkomorzego Kiiowſkiego y Staroſty Owruckiego corkę, z tey był ſyn Michał Podczaſzy Łukowſki, bywał poſłem na rożne Seymy, Marſzałkiem Konfederacyi Woiewodztwa Lubelſkiego, deputatem na Trybunał Koronny, poſłem do Krola Szwedzkiego y Cara Moſkiewſkiego, złączył ſię był dożywotnie z Barbarą Drzewicką Woiewody Lubelſkiego rodzoną ſioſtrą, ta mu powiła czteřy corki, Tereſſę y Urſzulę Karmelitanki Boſe w Lublinie, Franciſzkę Zakonnicę S. Klary, Annę S. Brygitty w Lublinie: piata corka Helena wydana za Gabryela Szpilewſkiego Staroſtę Steygwilſkiego: y ſyna Jozefa, Kuſtoſza Łuckiego, Proboſzcza Brańſkiego, deputatem zaſiadał kilka razy na Trybunał Koronny, tenże Michał Podczaſzy, za konſenſem żony ſwoiey, wſtąpił do Zakonu *Societatis JESU*, gdzie kilka lat na ſłużbie Boſkiey przepędziwſzy, odpoczął w Panu w Kraſnymſtawie w roku 1729. *4tô votô* miał za ſoba Siemińſką, *5to* Zofią Lubiſzowſką *6to* Annę Dobroniſką, ale z niemi *ſterilis*.

*RYSZKOWSKI *herbu Topor*. Jan Ryſzkowſki Archidyakon Wileńſki, zſzedł z tego świata w roku 1606, w Wilnie pogrzebiony z nadgrobkiem. Barbara Kazimierza Włodka małżonka. Marcin mąż rycerſki, biiąc ſię z Tatarami za Lachowcami w roku 1690, wolał trupem paść na placu, aniżeli ſię w niewolą doſtać, zkad długo ſię im nie bez znaczney w nich klęſki bronił. Jedrzey tego herbu.

*RYTAROWSKI w Przemyſkiey Ziemi, Jan Rytarowſki 1674. Ignacy w ſtanie duchownym 1710. Marcin w Zakonie naſzym temi czaſy.

*RYTELSKI *herbu Szeliga* w Rawſkim Woiewodztwie. Adam z Rytła Kaſztelan Goſtyńſki 1436, podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk: w ſtat: fol: 140*. N. miał za ſobą Wierzbowſką. Mateuſza, z Anny Jerzmanowſkiy herbu Slepowron, ſyn Antoni 1701.

RYTWIANSKI *herbu Jaſtrzebiec*, patrz Zborowſki.

RYTERSKI *herbu Topor*. Piotr Ryterſki o ktorym *Biel: fol: 286* piſze, że w roku 1403 z Witoldem Xiążęciem Litewſkim woiuiąc w Inflanciech, przy dobywaniu Dyneburgu, pierwſzy na mur wſkoczył. Tenże czy inſzy Piotr *Biel: fol: 336*, ktoremu Władyſława Jagełła Krola Polſkiego ſynowie na edukacyą byli oddani.

*RYWOCKI *herbu Prus*, z tą odmianą, że w czerwonym polu powinna bydz koſá po prawey ręce, a po lewey ręce tarczy, w polu błękitnym, połowica podkowy iakby w poł rozdartey, nad nią połtora krzyża, w hełmie ręka zbroyna

zbroyna z mieczem. Niektorzy z nich z Prus wyniożſzy ſię, oſiedli w Brześciańſkim Woiewodztwie. Staniſław Rywocki zoſtawił trzech ſynow, z ktorych Jan zoſtawił potomſtwo, Mikołay w woyſku koronnym ſłużąc po Uſarſku, umarł bezpotomnie. Jan Rywocki *Soc: JESU*, rządził Prowincyą Litewſką po dwakroć, y Collegia, Brunsberſkie, Wileńſkie, y Warſzawſkie, w mortyfikacyach był uſtawiczny, nawet y w oſtatnich bolach śmiertelnych: Do Nayś: Sakramentu ſczegulniey nabożny. Powiadał o ſobie, że od Ukrzyżowanego Chryſtuſa przedziwney drogi do doſkonałości nauczył ſię, umarł w Warſzawie 1666. Są iego Xiążki w druku, *Bibliot: Scriptor: Societ: te liczy*: 1mo. *Panegyrici undecem, quibus res geſtas Vladislai IV, Regis Poloniæ complexus eſt. Vilnæ 1636 in fol:* 2do. *Deductio S. Caſimiri in Mauſolæum, ipſi à Sigismundo III Rege Poloniæ, Vilnæ extructum, 1633 in fol: Vilnæ.* 3tio. *Beneficentia Regis, in conferenda Theologo & Concionatori ſuo, Patri Mathiæ Caſimiro Sarbiewſki è Soc: JESU, laurea Theologica, 1639 in fol: Vilnæ.* 4to. *Icon Votorum in nuptiis Vladislai IV Regis & Cæciliæ Renatæ Auſtriacæ.* 5to. *Panegyricus funebris Alberto Radziwił, Caſtellano Vilnenſi, 1636 Vilnæ in fol:* 6to. *Arma Catholica pro Traditionibus & Purgatorio, contra Anti Bellarminum Ameſii Proteſtantis Francorani. Vilnæ 1636 in fol:* 7mo. *Parænesis ad Miniſtros, Calvinianos de Spiritu privato ad Synodos non admittendo, 1639 Vilnæ in 8vo.* 8vo. *Laurentalia Rigenſia contra Prædicantem hæreticum. Vilnæ 1638 in 8vo*, ale toż ſamo taż Biblioteka Xiędzu Kuhn Societ: JESU, przypiſała. 9no. *Idea Magni Herois, comprehenſa tredecim panegyricis, de rebus geſtis Leonis Sapieha, Palatini Vilnenſis. Antverpiæ in 4to 1644.* 10mo. *Vita Simonis Rudnicki Epiſcopi Varmienſis. Brunsbergæ 1645 in 4to.* Krom tego, zoſtawił do druku umieraiąc, *Tractatum in Cantica Canticorum, myſteriis Chriſti panegyricè explanatum.* Także, *Calvinum Angelomachum, ſeu prælium Calvini adversùs bonos Angelos.* N. miał za ſobą Annę Wilczewſką 1627.

*RZĄCZYNSKI *herbu Slepowron* w Podolſkim Woiewodztwie. Gabryel Rzączyńſki w Zakonie naſzym, rządził Collegium Oſtrogſkie, wydał do druku 1mo. *Hiſtoria naturalis Regni Poloniæ, in viginti tractatus diviſa. Sandomir: in 4to 1721.* 2do. *Gemmæ Antiquiorum Poëtarum, ſtemmatibus Polonorum inſertæ. Poſnaniæ 1700 in 8vo*, 3tio. *Armamentarium Regni Poloniæ, ſeu Gentilitia Nobilitatis Lechicæ Arma. Poſnan: 1715 in 8vo.*

*RZADKOWSKI. Elżbieta Rzadkowſka, Adama Kucharſkiego małżonka. *Okolſki.* Kazimierz w Woiewodztwie Łęczyckim, 1674.

*RZĄZEWSKI w Wołyńſkim Woiewodztwie. N. Rzążewſki miał za ſobą Cielemęcką. N. Stolnik Bracławſki, poſeł na Seym 1738.

*RZECKI w Krakowſkim y w Podolſkim Woiewodztwach. Jan Rzecki na oczy tak zapadſzy, że całe nic nie widział, przy grobie Wincentego Kadłubka przeyrzał, *Starowol: w Zyciu Kadłubka.* N. de Kłobukowice Rzecki, Burgrabia Krakowſki, na woynach za Stefana Krola zaſłużony, przeſzedł na pokoy wieczny w roku 1636, iako świadczy nadgrobek iego na Skałce pod Krakowem.

RZECZKOWSKI *herbu Bożawola*. Piſze o nich *Okolſki w indexie tomu pierwſego.* Jerzy Rzeczkowſki miał za ſoba Annę Bydłowſką. Jędrzey Poborca w Ziemi Ciechanowſkiey 1632, *Conſtit: fol: 13.*

RZECZKOWSKI *herbu Prus 3tio*, w Sieradzkiey Ziemi, piſzą ſię z Rzeczkowa, niektorzy z nich w Woiewodztwie Bełzkim oſiedli. Staniſław Rzeczkowſki 1582 pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pleſzkowem, *Paproc: o herb: fol: 405.* Szczeſny woiownik zacny, zginął pod Teliſzkami, w okazyi z Tatarami, w roku 1615, ktorego nadgrobek w Kiiowie. N. w Reczkowie w Parafii Będkowſkiey, miał za ſobą Kozierowſką.

RZECZKOWSKI herbu Traby. Zygmunt Rzeczkowfki trzech fynow zpłodził, Staniftawa, Jana y Macieia, z tych Staniftaw z Wilkowfkii *imo voto*, zoftawił Staniftawa y Piotra, z drugiey Hołowińfkii dwie corki, Dorotę Jwińfką y Zofią Kępfką, y fyna Jerzego, ten na Mofkiewfkich expedycyach zalecony żołnierz, z Bydłowfkii zoftawił fyna. Macieia fyn Walentyn.

**RZECZYCKI herbu Janina* w Bełzkim Woiewodztwie. Elżbieta z Rzeczycy, *imo voto* była za Janem Swofzewfkim, Podkomorzym Lwowfkim, *2do*, za Trzcińfkim. Jerzy Rzeczycki Starofta Urzedowfki, w cudzych kraiach długą peregrynacyą przepolerowanego rozfądku, pod Chocimem przeciwko Ofmanowi Tureckiemu Tyrannowi, odważnie woiował, z czterema bracią fwoiemi; a potym za czafow Jana Kazimierza Krola, pod czas oblężenia Zbarazkiego, życie fwoie na fzańc dla Oyczyzny wyftawił, rycerfką śmiercią. *Potoc: Centur: fol: 79:* Brat iego ieden, ze czterech rodzonych, Mikołay, tamże poległ, był podobno Podkomorzym Lubelfkim, fyn tego Mikołaia Jędrzey z Wielkiey Rzeczyce Rzeczycki, Chorąży Grabowiecki, Starofta Rzeczycki, Adminiftrator Ekonomii Samborfkiey, Pułkownik krolewfki, *Szamotulfki Benedykt, w kazaniu. Rzeka Zywota wiecznego*, Podkomorzym go Lubelfkim zowie [tenże był y Inftygatorem Koronnym, ale w Kalwińfkiey fekcie uwikłanym, dla ktorey zbor w dobrach fwoich wymurował. *Cichoc: Alloq: lib: 2. c. 23.*] gdzie y corki iego dwie wypifał, Urfzulę Xięnią Klafztoru Grodzieńfkiego, Zakonu S. Brygitty, y Marynę Węglińfką, ta umarła w roku 1651, N. Podkomorzanka Lubelfka była za Przecławem Minockim Stolnikiem Sendomirfkim; fynow iego także dwoch, ieden z nich Starofta Rzeczycki, drugi N. Władyftaw Chorążyc Grabowiecki, umarł 1692. Staniftaw ftryi Jędrzeia, o ktorym wyżey, w woyfku Cefarfkim znaczney fzarzy. Jan brat ftryieczny tegoż Jędrzeia, pod Chocimem życie dla Oyczyzny położył, zoftawił fynow: Marka męża rycerfkiego y Jędrzeia, 1682. Piotr ftryieczny tegoż Jędrzeia, Miecznik Wołyńfki, niewiem czy nie ten Piotr miał za fobą Dorotę Kuropatnicką, Kafztelankę Biecką, z ktorey fynowie, Łazarz Chorąży Wołyńfki, deputat na Trybunał Koronny 1724, y Remigian. Anna Rzeczycka Sebaftyana Garlińfkiego. N. Wacława Kafzewfkiego, Sędziego Ziemfkiego Bełzkiego. N. Rzeczycki Chorąży Łomżyńfki, miał za fobą Marchocką: y z niey zoftawił potomftwo, fyna iednego Staroftę Poturzyńfkiego, ktory żyie, także z Rzeczycką Staroście anką Rzeczycką, pofłował na Seym 1740, y corki dwie, Zofią, ktora wprzod żyła bezpotomnie z Mikołaiem Cetnerem Staroftą Bareckim, po nim zaś z Francifzkiem Potockim Krayczym Koronnym, Staroftą Bełzkim, umarła 1741, pochowana w Chryftyampolu u OO Bernardynow. Annę, ktora dotąd Panna żyie, trzecią Zakonnicę S. Dominika we Lwowie Annę. N. miał za fobą Marcyannę Oftrowfką. Jerzy Rzeczycki Starofta Rzeczycki, Pofeł na Seym; umarł w roku 1739, poiął Ewę Szembekownę Kafztelankę Woynicką, z tey zoftawił corek cztery: z nich nayftarfza żyie z Rzeczyckim Staroftą Poturzyńfkim, iako fię iuż namieniło, y fynow dwoch: ale młodfzy w fzkołach będąc wfzedł do grobu, ftarfzy dziśieyfzy Starofta Rzeczycki, po Oycu. N. Pułkownik pochowany we Lwowie u OO Karmelitow Bofych. Mikołay na nafze Collegium Jaroftawfkie dobroczynny, zginął w okazyi z Tatarami y Kozakami 1652.

**RZECZYCKI herbu Łodzia.* Staniftawa z Rzeczycy, obodwu prawa Doktora, dla iego ofobliwfzych cnot, wyborney nauki, nienagannych obyczaiow, przyieli do fwego herbu Łodzia, Piotr Tomicki Bifkup Krakowfki y Podkanclerzy, Łukafz z Gorki Kafztelan Poznańfki, Staniftaw Tomicki Kafztelan Kalifki

Kalifki, Piotr Opalińfki Kafztelan Lędzki, Sebaftyan Opalińfki Kuftofz &c. Łodzicowie, a oraz przez refpekt iego, wnukow iego, czyli raczey fynowcow, z potomftwem ich, co wfzyftko Zygmunt I Krol Polfki przywileiem fwoim utwierdził, y do wfzyftkich Szlacheckich prerogatyw, tychże przypuścił, y żeby w herbie zażywali Łodzi złotey małey, w polu czerwonym, z fzyfzakiem y przyłbicą w gorę wynief ioną. O czym ieft iego lift między innemi liftami krolewfkiemi *in Mf. Petricov:* Rok w prawdzie nie przypifany, ale łatwo poznac, że fię to działo przed rokiem 1535: bo w tym roku umarł Bifkup Tomicki. Ten Staniftaw z Rzeczyce, był Penitencyarzem Krola Zygmunta I. w Rzymie będąc, tam życie zkończył w roku 1546: a że iego pieniądze y ruchomości *ad fifcum Cameræ Apoftolicæ* zabrano, przetoż Krol upominał fię o to, aby na fukceffo row Staniftawa oddane były. O czym czytałem inftrukcyą daną w tym roku Myfzkowfkiemu, Pofłowi do Rzymu, *T. 23 Epift: Sigifm: I.* Maryanna była za Łukafzem Ruckim Stolnikiem Inowrocławfkim.

RZEGNOWSKI herbu Wczele w Wielkieypolfzcze, ia czytam Rzegocki. Francifzek, ktory miał za fobą Helenę Jarnowfką Kafztelankę Kowalfką, z ktorey był fyn Sebaftyan.

RZEKI w tych herbach znaydziefz: Srzeniawa, Drużyna, Walbach, Wukry, Kopafzyna, Krynicki, Wręby, Rubiefz, Korczak, Gilfa,

**RZEKIECKI* w Sieradzkim Woiewodztwie. Rzekieckiego na Rzektach rezygnacyą, w roku 1571 uczynioną, znaydziefz *in Actis Caftren: Oftrzefzov:* Jan za Towarzyfza flużąc, piefzo fzedł do fzturmu pod Pfkowem, *Paproc: fol: 405.*

**RZEPECKI herbu Białynia*, pifzą fię z Rzepek w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Rzepecki Starofta Zwoleńfki w Sendomirfkim 1674. Kazimierz w Zakonie nafzym życia śmiertelnego krefu, dopędził w Lublinie 1722, ieft w druku, iego *Decennium triumphale de S. Xaverio, in fol. 1682.*

**RZEPISZEWSKI.* Krzyfztof Rzepifzewfki, miał za fobą Zofią Koryciń fką Woiewodzankę Łęczycką. N. Rzepifzewfka była za Piotrem Romifzowfkim.

**RZEPNICKI.* Hippolit Rzepnicki Probofzcz Infułacki Widenicki, Zakonu *Canonicorū de Pœnitentia BB. Martyrum*, reguły S. Auguftyna, rządził potym ten Zakon y Prowincyą całą, wielką roftropnością, dobra oderwane Konwentom fwoim, wielką pracą windykował, karnością fwoich zakonnikow oboftrzył, kwoli czemu do Rzymu iezdził, gdzie od Papieża otrzymał approbacyą niektorych uftaw, w tych pracach śmierć go zaftała, w roku 1640. *Paneg: P. Cafim: Koial: S. J. in eius funere.* N. Jana Woyniłowicza małżonka.

RZESZEWSKI herbu Rola w Łęczyckim Woiewodztwie.

**RZESZOTARSKI herbu Junofza* w Mazowieckim Woiewodztwie. *Paprocki, Łafki Cudowne fol: 40,* Woyciecha Rzefzotarfkiego, dziedzica na wfi Pfzczele nazwaney, wfpomina w roku 1609. Jan w Brześciańfkim Woiewodztwie.

RZESZOWSKI herbu Doliwa, ktorzy fię pifali de Strożyfka, z Wielkiey polfki; z tych iednego Staniftawa wfpominaią Pifarze iż u Krola Polfkiego Kazimierza Wielkiego, otrzymał był Rzefzow, na wieczność, y gruntu w obiazd na trzydzieści mil. Tegoż potym fyn był Arcybifkupem Lwowfkim, drugi Bifkupem Krakowfkim. Jan, fynowiec tego Arcybifkupa, zoftawił też fyna Jana, ktory miał fyna Auguftyna męża flawnego, ten nie zoftawił potomka, tylko iednę corkę, ktorą wydał za Kmitę Sobieńfkiego, po niey wziął Dynow, Rzefzow &c. Ten Kmita nie miał tylko corkę iednę, ktorą poiął Mościfz z Wielkiego Koźmina, familii Oftoia, y ten nie miał tylko corkę iednę, ktorą dał Mikołaiowi, ktory fię pifał de Dębno, dziedzic na Zerkowie,

Ooooooooo 2 wie,

wie, był to synowiec Arcybiskupa Gnieznieńskiego, a Tomasza Kasztelana Poznańskiego syn, ktory się de Dębno pisał. Tenże Mikołay był Kasztelanem Miedzyrzeckim; zostawił z nią syna Jana, ktory potym miał synow trzech, z ktorych ieden był Mikołay Rzeszowski wieku mego, ktory zostawił potomka Adama Rzeszowskiego z Łaską Jadwigą Woiewodzanką Sieradzką. Tegoż Mikołaia były te siostry, iako naprzod, Sepichowska Zofia, Starościna Leżayska, od ktorey Sepichowscy, ktorzy Trzcianą, y insze imiona działem brali; potym szła za Bieykowskiego Stolnika Przemyskiego. Katarzyna siostra iey rodzona Niewiarowska. Adam syn Mikołaiow miał za sobą Kormanicką, Kasztelana Czechowskiego corkę, z ktorą nie zostawiwszy potomka żadnego, umarł w roku 1583. *Poty Paprocki o herbach*, o tym Domu, ktoremu poświadcza *Okolski*, ale się osnowa ta utrzymać nie może: a naprzod to pewna z autorow wszystkich, y z samego *Paprockiego*, że tak Arcybiskup Lwowski, iako y Biskup Krakowski Janowie Rzeszowscy, do herbu Połkozic należeli, potym że nie byli bracia rodzeni, pokażę niżey. Daley, że *Paprocki* dziewięć pokolenia wyliczył od Arcybiskupiego brata, ktory żyć musiał koło roku 1420, do roku 1583. Na koniec, nie pisze ten autor, ponieważ prawnuk Tomasza Kasztelana Poznańskiego, był herbu Dębno, y Arcybiskup Gnieźnieński, brat Tomasza, był tego herbu? iak się to stało! że potomstwo iego do herbu się Doliwa przenieśli.

RZESZOWSKI herbu Połkozic. Jana Pakosława Rzeszowskiego legacyą wspomina *Bzovius in Annal: Eccles: pod rokiem 1363 num:* 2, do Urbana V, od Kazimierza Wielkiego Krola Polskiego, przez ktorego starał się Urban, żeby posiłki woienne Krol Kazimierz z Polski posłał mu do Włoch. Stanisław, o ktorym się wyżey mowiło z *Paprockiego*, syn według niego, Jan, z Proboszcza S. Michała na Zamku Krakowskim, y Kanonika Krakowskiego, na Arcybiskupstwo Lwowskie, po Mikołaiu Trąba wyniesiony w roku 1411; wielkich to był przymiotow Biskup, ktory w roku 1414 z Halicza do Lwowa katedrę swoię przeniosł, Kanonikom prowentow przyczynił, rezydencye dla nich wystawił, Donaiow w miasteczko przeformował, (dobra to są, do stołu Arcybiskupiego należące.) Z woli Papiezkiey do Zmudzkiego Xięstwa ziachawszy, tam z Piotrem Biskupem Wileńskim, nową katedrę, pod tytułem SS. Alexandra, Ewancyusza y Teodula, y Biskupstwo, założył. Elżbietę Pilecką, Ottona Woiewody Sendomirskiego corkę, małżonkę Władysława Jagełła Krola, w małżeństwo z nim związał, y koronował. Wiele inszych rzeczy na dobro y pożytek kościoła swego sporządziwszy, w Rzeszowie zasnął w Panu, w roku 1436, na Łysey Gorze u S. Krzyża pod Sendomierzem ciało iego pogrzebione. *Scrobissov: in Vitis Archiepisc: Leopol, Biel: fol:* 354, *Cromer lib: 21.* Jan Rzeszowski Biskup Krakowski z Oyca Jana, z Matki Anny Przybyszewski urodzony, Scholastykiem wprzod był Sendomirskim, Kanonikiem Krakowskim, y Podskarbim Koronnym, bo ieszcze tych wiekow Podskarbstwo Koronne, częstokroć przy duchowieństwie się wiązało, czego mi się nie raz czytać dostało. Nim zaś duchowny sobie stan obrał, wprzod rycerskiey chwały szukaiac w obozie, z Władysławem Jagełłonowiczem, Krolem Polskim y Węgierskim pod Warnę się na Turkow wyprawił, gdzie po poprażieniu woysk Chrześciańskich, y zabiciu Władysława Krola, ledwo się sam z tey porażki do Oyczyzny, żywo wrocił, z kąd potym wysłany, iezdził do Węgier, żeby się był pewności iakiey dowiedział, czy o śmierci, czy o życiu Władysława Krola, *Długosz 1445 lib:* 13. Wstąpiwszy na katedrę Krakowską w roku 1471, w Eremitorium S. Katarzyny, w gęstych

lasach, blisko Bodzęcina fundowanym, od nieiakiego Polaka, na imię Wacława, kościoł wymurował, y OO Bernardynow tam osadził. Na Skałkę także przy Krakowie, Zakonnikow S. Pawła Pustelnika wprowadził, Kanonikom Krakowskim niektore dziesięciny darował. Skarbiec przy katedrze Krakowskiey, czyli raczey kapitularz wymurował: aż też w roku 1488 synowicę swoię za mąż wydaiąc, gdy skrzętniey chodził koło tego aktu, w niemoc zapadł, z tey do grobu. *Starowol: in Vitis Episcop: Cracov: Katski* przydaie, że Zakrystyą przy katedrze Krakowskiey wymurował. Franciszek Rzeszowski miał za sobą Zofią Kalinowską, z ktorey syn Krzysztof y corki dwie, Jádwiga Samuela Paplińskiego y Barbara Zygmunta Swirskiego, małżonki. Jan w Zakonie naszym życie zkończył 1680 we Gdańsku, Ignacy w Toruniu.

RZESZOWSKI herbu Waż w Krakowskim Woiewodztwie. Z tego Domu była Barbara Szafrańcowa Starościna Lelowska, ktora bezpotomnie umarła: bracia iey, Hieronim Rzeszowski, ktory z Smolikowną zostawił iednę corkę Helenę Bonarową. Samuel drugi brat, ten miał dwie żony, Rayską y Zofią Krupczankę, corkę Stanisława Krupki, wdowę po Tomaszu Alemannim, z obiema żył *sterilis*. Adam stryieczny brat ich, ktorego corka za Stefanem Oraczowskim. Stanisław z Zofią Lubiatowska miał potomstwo. Remigian, naprzod się żenił z Gorecką, ktorą Łuczycka urodziła, z drugą N. corką Woyciecha Powęskiego, ktorą Domaniewska Vicesgerenta Krakowskiego Wawrzyńca Domaniewskiego corka, urodziła. Barbara siostra Bonarowy, była za Walentym Gołuchowskim: *poty Baran:* N. była za Marcinem Piecznowskim. Jan Rzeszowski miał za sobą Annę Chrościcką. Maciey Zofią Kotkowska Podczaszankę Sieradzką. N. Grochowską Kasztelankę Czechowską. Jan podpisał ustawy Pokrzywnickiego kongressu, *Constit 1587 fol: 427.* Krystyna Pawła Rzeszowskiego z Doroty Szarackii herbu Radwan corka, była za Krzysztofem Czarnieckim Starostą Zywieckim koło roku 1636.

**RZESZYNSKI herbu Gerald*, tak o nich pisze *Ms. Xiedza Koiałowicza.*

**RZEWNICKI. Okol: tom: 2 fol:* 44 pisze, że Rzewnicka była za Janem Srokowskim.

**RZEWUSKI herbu Krzywda* w Woiewodztwie Ruskim Dom Starodawny. Stanisław Rzewuski Podstoli Bracławski, deputat na Trybunał Koronny 1643 *Janson:* syn iego Wawrzyniec, także Podstoli Bracławski, y Sędzia Grodzki Winnicki. Piotr Komornik Bracławski. Stanisław Sędzia Ziemski Lwowski, z Czernieiowskii Podkomorzanki Lwowskiey, zostawił dwie corki, iedna z nich Anna, wydana za Iłżeckiego Podkomorzego Mozyrskiego, druga Katarzyna za Gumowskiego herbu Poray, synow zaś trzech, Jana Podczaszego Lwowskiego, ten z Jazłowskii miał syna Jana, ale młodo we Francyi umarł. Franciszka Stolnika Liwskiego, temu Pogorzelska iednę tylko corkę powiła Ludowikę, ktora pierwszym zwiazkiem żyła z Zbigniewem Oborskim, Starostą Gołąbskim, drugim, z Sułowskim. Michała Floryana, Podskarbiego Nadwornego Koronnego, Pisarzem był wprzod Ziemskim Lwowskim, y Pułkownikiem krolewskim 1674, wielkiego serca Kawaler. Pierwsza iego Rycerska expedycya z Czarnieckim sławnym Woiownikiem, pod Gołębiem była, gdzie na Szwedow z nieporownaną rezolucyą nacierał, na innym zaś mieyscu, gdy z swoią chorągwią prześcia tymże Szwedom broni, kulą w twarz raniony, tym razem, nietylko serca do woiennych dzieł nie ztracił, ale też tak zahartowany, silniey w każdey

okazyi nieprzyiacioł Oyczyzny raził. Pod czas Chocimſkiey drugiey, Tur-
cy z obozu ſwego wypadſzy, impetem wielkim na niego uderzyli: ſtanął im
w kroku Rzewuſki, nieuſtraſzony Pułkownik, y ſzczęśliwie pierwſzy bitwę z
Turczynem y zwycięztwo zaczął. Pod Zaſtawiem, Sułtana Muradyna we
24 tyſiącach na Oyczyſte pola wyciekaiącego, Regimentarzem na ten czas
zoſtawiony, zbił, plon y niewolnika odebrał. Pod Dunaiowem trzy tyſią-
ce Turkow w pień wyciął, a na inſzych mieyſcach, ſiedm razy z niemi
ſię potykaiąc, fortunnie ich gromił. Mohiłow, y nie dobywſzy ſzabli, o-
debrał. W Raſzkowie preſidium Tureckie wyciął, tak, że ſię Kommen-
dant miaſta, na wyſoką ſkałę uſzedſzy, ſałwować muſiał. Kiedy Krola pod
Zorawnem Chan Tatarſki tak zciſnął, że mu z woyſkiem ruſzyć ſię ża-
dneg[illegible] ſpoſobu nieſtawało, on, poki tym czaſem liczniey ſze chorągwie nie
zciągneły ſię, dziwnemi przemyſłami Chana od oblężenia rozrywał, dzień
y noc niedoſypiaiąc, a potym podczas oblężenia, przez ſrzodek nieprzy-
iacioł w nocy do obozu ſię Krolewſkiego przebił, gdzie Gnińſkiemu Wo-
iewodzie Chełmińſkiemu za Sekretarza legacyi przydany, pożądany pokoy
zawarł. Pod Wiedniem y Strygoniem, nie mnieyſze ſię iego męztwo wy-
dało, kędy mężnie Baſzę Siliſtryiſkiego poimał. Po takich tedy w Oyczyźnie
zaſługach, Jan III Krol Polſki, Podſkarbim go Nadwornym Koronnym,
Pułkownikiem ſwoim uczynił, y do Wołoch z władzą Regimentarſką wy-
ſłał, tam pod Zmurcyą, aż do Kamieńca, pięć tyſięcy zaś Turkow, cztery ty-
ſiace Tatarow za granice wypędził. Tatarow Wołyń naieżdzaiących *ad
fontem Danielis*, albo pod Struhą wyciął. Do oppugnacyi Kamieńca Po-
dolſkiego za ordynanſem wokowany, w Zwańcu Tureckie prezydium wy-
bił, a Tatarow o milę ſześć tyſięcy tegoż dnia wytępił. Kamieniec pe-
wnieby był Oyczyźnie odzyſkał, gdyby była zazdrość inſzych biegu for-
tuny nie zatamowała, iednakże pięć tyſięcy z Kamieńca do boiu wypro-
wadzonych Turkow, trupem położył. W Budziackiey kampanii y tu try-
umfalny Regimentarz: bo pod Łopuſzną, w dzień S. Bartłomieia, nieprzy-
iacioł z obozu y z życia wyzuł, a pod Szocawą ſiedm tyſięcy Tatarow
wyciął. Z Budziackiey expedycyi powracaiąc do obozu, do Kamieńca
obſydii z Hetmanem Jabłonowſkim, y z Jakubem Krolewicem *Polſkim*, kto-
rego Jan III na opiekę y dyrekcyą tak Jabłonowſkiego, iako y iego, zpuścił,
gdy z Hetmanem ſzykuie woyſko do boiu, na polach Kamienieckich pa-
raliżem ruſzony, do Lwowa zawieziony, tamże mąż woienny na wieczny
ſię pokoy przenioſł: miał za ſobą *1mo voto* Annę Dzierzkownę, Kaſztelankę
Roſpierſką, Staroſciankę Zydaczewſką, z tey corka Elżbieta Febronia, zaślu-
biona Janowi Koniecpolſkiemu Woiewodzie Sieradzkiemu, Pani z Bogiem
zł[illegible]czona, na ktorego honor fundowała Miſſya dla naſzych w Koniecpolu,
y Rożniatowie, pogrzebiona w kościele naſzym Lwowſkim: druga zdami
ſię z teyże Dzierzkowny corka, Maryanna Zakonnica S. Benedykta u Wſzy-
ſtkich SS. we Lwowie, y ſynowie, Staniſław Mateuſz, Adam, Maurycy, y
Jozef, *2do voto* poiął Oborſką Angelę, Woiewodzankę Podlaſką, z tey tylko
corka zoſtała Karczewſka, Kaſztelanowa Czerniechowſka. *3tio voto* Annę
Potocką, Kaſztelankę Kamieniecką, ſioſtrę rodzoną Teodora niedawno ze-
ſzłego Prymaſa Polſkiego, z tey ſyn Franciſzek, y corka Eleonora Anna Ka-
rola Kraſickiego Kaſztelana Chełmſkiego małżonka.

Staniſław Mateuſz na Rozdole y Reiowcu Rzewuſki, Woiewoda Beł-
zki, Hetman Wielki Koronny, ſyn nayſtarſzy Michała Floryana Podſkarbie-
go, Staroſta Chełmſki, Nowoſielecki, Lubomſki, Drohowiſki: był wprzod
Kray-

Krayczym Koronnym, potym Referendarzem Koronnym, Hetmanem Pol-
nym, Woiewodą Podlaſkim. W Litewſkim woyſku, pod Słuſzką Hetma-
nem Polnym Litewſkim, początki rycerſkiey ſławy założył, w pieſzych Re-
gimentach Pułkownik, pod Łopuſzną z Oycem ſwoim na Turkow nacie-
raiąc, w ramię poſtrzelony, ledwo śmierci uſzedł, z tego razu wyſzedſzy,
pod Kamieńcem y indziey z tąż ſerca żywością, oſobliwie w Wołoſzech,
za Oyczyznę y zdrowia y życia ſwego nadſtawiał, iuż na ten czas Generał
woyſk pieſzych cudzoziemſkich. Pod Kaliſzem, Warſzawą, Piotrkowem,
Szwedzkich ſił dobrze przytępił, a że był Pan nie tylko w ręce ſilny, ale y
w rádzie, dla tego po dwa kroć Oyczyzna do Porty go Otomanſkiey lega-
tem ſwym wyſyłała, kędy ſwoim przezorem, z przedziwną roſtropnością,
ſiła na dobro iey wyrobił. Pod interregnum, na konwokacyi proſzony do
laſki Marſzałkowſkiey, wymowił ſię. Smierć go zaſtała we Lwowie w ro-
ku 1728, do ktorey świątobliwie ſię gotował, ciało iego złożone w Rozdo-
le. Pierwſza żona iego, Dorota Cetnerowna Starościanka Lwowſka, ále bez-
potomna, druga Ludowika Kunicka, Podczaſzanka Czerniechowſka, z tey
corka *M*aryanna, żyła z Staniſławem Potockim Woiewodą Bełzkim, Sabi-
na poſzła za Leduchowſkiego Michała, Staroſtę Rawickiego, trzecia Anna
Zakonnica S. Benedykta u Wſzyſtkich SS. we Lwowie, Xięnią rządząc ten
Klaſztor, pobożnie życie ſwoie zkonczyła, y ſynowie dway: Seweryn Pod-
czaſzy Koronny, Staroſta Chełmſki y Lubomlſki, poſłował na rożne Sey-
my, Marſzałkował zkonfederowaney Ziemi Chełmſkiey, y w Trybunale
Radomſkim 1727, teraz Referendarz Koronny. Złączył ſię był dożywotnie
z Szembekowną Stolnikowną Koronną, ale ſię to małżeńſtwo rozeſzło: po
tey, żyie w dożywotniey przyiaźni z Antonina Potocką Strážnikowną Ko-
ronną. Ten w Oleſku Mieście ſwoim dziedzicznym, fundował OO Kapu-
cynow, klaſztor im wymurowawſzy y przy nim kościoł. W Łęczny tak-
że, kościoł dawnościa zepſowany, po większey części reparował, y wewne-
trznie pięknie przyozdobił w Ołtarze, y porządki do ołtarza dość koſzto-
wne. Wacław, drugi ſyn Hetmana Wielkiego, Piſarz Polny Koronny, Sta-
roſta, Nowoſielecki Stulińſki, Swiniuchſki, Ułanowſki, Romanowſki, wiel-
kim nakładem ſortuny ſwoiey, podczas tych rewolucyi, Kamieniec Podol-
ſki ufortyfikował, y od impetycyi nieprzyiacielſkiey ochronił, dwa tyſiące
ludzi, z ſwoiey ſzkatuły na obronę tey fortecy ſuſtentuiąc, poſłował na ro-
żne Seymy: ba y Marſzakował Izbie Poſelſkiey na Seymie Pacificationis
w roku 1736, z wſzyſtkich ukontentowaniem, y w Trybunale Radomſkim
w roku 1730, y w Trybunale Koronnym 1737, poſłował także do Krola
dwa razy, z Trybunału Radomſkiego. Dano mu Woiewodztwo Podolſkie
w zaſługach, po ześciu Humieckiego, Pan ten y na Boga ſzczodry, y o wia-
rę prawowierną zelant wielki, z fundamentow wymurował kościoł w Ze-
lechowie dobrach ſwoich dziedzicznych pod Warſzawą, wſzedł w małżeń-
ſką ligę z Anną Lubomirſką Woiewodzanką Czerniechowſką, z ktorą zo-
ſtawuie ſynow dwoch, Staniſława y Jozefa, lubo ieſzcze w młodych latach,
ale wielkich nadziei potomkow, po ktorych ieſzcze inſzych nadzieia karmi.

Adam Kaſztelan Podlaſki, Staroſta Wyſzyńſki, drugi ſyn Podſkarbie-
go Rotmiſtrz krolewſki, żona iego Zbrożkowna, Strażnikowna Koronna, z
tey corka Antonina, za Miączyńſkiego Kaſztelana Chełmſkiego, dziſieyſze-
go Woiewodę Czerniechowſkiego, wydana, y ſyn Michał, Krayczy Koron-
ny, Staroſta Wyſzyńſki, Kamionacki, Drohowiſki, Vice Marſzałek Trybu-
nału Koronnego 1727, a teraz Piſarz Polny Koronny, Pułkownik krolewſki,

żona

żona -go pierwſza, Urſzula Stamirowſka, Starościanka Moſtowſka, ale *ſteri-lis.* Druga, Franciſzka Cetnerowna Woiewodzanka Smoleńſka, z ktorey ſynowie, Franciſzek, Adam y Jan, ieſzcze w ſzkołach naſzych, y corek trzy. Anna, Petronella, Katarzyna. Maurycy, Staroſta Drohowiſki trzeci ſyn Floryana Podſkarbiego, śmierć prędka wzroſtu dalſzego zabroniła mu do honorow. Jozef Staroſta Olchowiecki, czwarty ſyn, mąż woienny, miał za ſobą Maryannę Wyhowſką, z niey ſyn Wincenty Staroſta Olchowiecki. Franciſzek Staroſta Czułczycki, Pułkownik w cudzoziemſkim Polſkim woyſku, miał za ſobą Annę Kunicką, a przed nią, Annę Lubowiecką Staroſciankę Oświecimſką, Krom tych, ci ieſzcze kwitneli: Paweł Beydo Rzewuſki Piſarz Ziemſki Łukowſki 1674. Jan Staniſław Kuſtoſz y Kanonik Chełmſki y Kamieniecki, Proboſzcz Koniecpolſki, Deputat kilka razy na Trybunał Koronny. Jakub Piſarz Grodzki Drohicki, Woyciech Skarbnik Drohicki, Bernard Cześnik Łukowſki, Kazimierz, Krzyſztof, Szymon, Marcyan, Staniſław y Jan w Podlaſkim Woiewodztwie 1674. N. Cześnik Liwſki miał za ſobą Annę Brzezicką. Anna była za Kaſprem Arciechowſkim Podſędkiem Liwſkim.

RZEZYNSKI herbu Kościeſza. Paproc: w Ziemi Warſzawſkiey ich piſze.

RZUCHOWSKI herbu Łabędź w Woiewodztwie Sendomirſkim. N. Rzuchowſki Dunin, miał za ſobą Oleśnicką, z tey corka Katarzyna, była za Janem Kobielſkim herbu Jelita. Jan poiął Zofią Zbylitowſką, ſioſtrę rodzoną Podſędka Krakowſkiego. Alexander 1697. Tomaſz w Zakonie naſzym rządził Nowicyat Krakowſki y Collegium tamże u S. Piotra. Sebaſtyan Piſarz Ziemſki Łęczycki. Wincenty Stolnik Łęczycki. Jan Rotmiſtrz Woiewodztwa Sendomirſkiego 1647: boday nie ten Jan miał za ſobą Woienkowſka, corkę Sebaſtyana *Okol:*

RZUCHOWSKI herbu Okſza w Sieradzkim Woiewodztwie. Kryſtyna Rzuchowſka, Mikołaia Moſzyńſkiego herbu Łodzia małżonka. Jan Kanonik Krakowſki y Officyał Generalny. N. Kanonik Lwowſki 1685. Łukaſz w Woiewodztwie Lubelſkim.

PROTESTACYA AUTORA

WE dwoch Tomach pracy moiey, pierwſzym y drugim, oświadczyłem wſzelka łatwość, do tego, abym czy opuſzczonych, czy też niezupełnie wyrażonych Familii honor y całość nadgrodził w naſtepuiacych Xięgach, iakom iuż uczynił tym, od ktorych wcześnie odebrałem informacya, tak y teraz ſie deklaruie, że w ſupplemencie do naſtepuiacego Tomu czwartego należacym, wetowac każdemu gotow ieſtem, w czym ſie komu ubliżyło, bylem mogł mieć autentyczna informacya.

Kładę tu teraz niektore Herby, ktore mi w trakcie tego Tomu opuściła Drukarnia

Plemiecki herb fol: 610.

Prus herb 2do fol: 750.

Prus herb 3tio fol: 751.

Przebendowſki herb fol: 756.

Przegonia herb fol: 759.

Przerowa herb fol: 764.

Przestrzał herb fol: 765.

Przewoski herb fol: 766.

Przyjaciel herb fol: 768.

Puchała herb fol: 780.

Pudwels herb fol: 782.

Pypka herb fol: . 786

